Ч. 146. Львовъ, Второкъ 1 (13) Липня 1897. Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѡмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тѡй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѡ второкъ, и вѡ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитѡсть за инсераты платить у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австрія: на цѣлый рѡкъ . . 18 зр. на пѡвъ року . . 9 зр.
за границею: на цѣлый рѡкъ . . 24 зр. на пѡвъ року . . 12 зр.
у Львовѣ: на цѣлый рѡкъ . . 16 зр. на пѡвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѡдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатанѝ вѡльнѝ вѡдъ порта.

Поодинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклѝ принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѡдъ одного стрѡчка инсератовои або ѣх мѣсце а въ рубрицѣ „Надісланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншѝ донесеня приватнѝ числить ся по 15 кр. вѡдъ стишка.

Добиваймо ся свого університету!

II.

Треба признати, що й само австрійске правительство вѡдчувало потребу Русинѡвъ въ націоналізаціи высшои освѣты и мало охоту пѡйти на зустрѣчь сѣй потребѣ. Націоналізуючи краковскій університетъ въ интересахъ Полякѡвъ, правительство австрійске, очевидно, призначало львѡвскій університетъ для Русинѡвъ. Дня 4 лютого 1861 р. запроваджено, хочь зъ певными ограниченями, польску мову выкладову въ краковскѡмъ університетѣ, а вже 23-ого марта 1862 р. цѣсарскою постановою заведено на правничѡмъ выдѣлѣ львѡвского університету двѣ надзвычайнѝ катедры зъ рускою мовою выкладовою для предметѡвъ, що входять въ кругъ теоретичного державного судового испыту. Міністерскій рескриптъ мотивує се „замѣромъ дати рускѡй мовѣ на правничѡмъ выдѣлѣ вѡдповѣдне поле для наукового розвою и усовершеня, а заразомъ вдоволити практичнѡй потребѣ“. Міністерство, въ интересахъ сихъ катедръ, перестерѣгало університетъ, абы уважавъ на наукову кваліфікацію кандидатѡвъ, радило: наперед приготувати зъ молодыхъ силъ суплентѡвъ и доцентѡвъ, а зъ огляду, що професорска колегія не знала рускои мовы, додавало ѣй до сего людей зъ по-за выдѣлу, мѣжь ними и професора рускои мовы й літературы. Однакъ, абы скорше ввести въ житє сѝ катедры, міністерство не здержувало ся формальностями и вже въ осени 1862 року именувало д-ра Лопушаньского, конципієнта прокураторіи скарбу, суплентомъ для цивільного процесу, а д-ра Сроковского, практиканта прокураторіи скарбу, суплентомъ до карного права й процесу, звѡльнивши ихъ телегрáфічно вѡдъ предложеня науковыхъ розвѣдокъ. Але коли потому зголосивъ ся кандидатъ до цивільного права, то міністерство [1864 р.] заявило свою прихильнѡсть утворенію третои рускои правничои катедры [въ плянѣ оно мало очевидно розширенє рускихъ выкладѡвъ не лише на цивільне, але й на торговельне и векслеве право], але зажадало науковои розвѣдки — и кандидатъ потому вже не зголошувавъ ся.

Сей бракъ вѡдповѣдныхъ кандидатѡвъ, розумѣє ся, выставляє дуже сумне свѣдоцтво тогдѣшнѡй мѣсцевѡй рускѡй интелігенціи, однакъ вѡнъ не повиненъ насъ дивувати. Досыть пригадати собѣ исторію обсадженя катедры польскои мовы й літературы на сѣмъ-же університетѣ, щобы зрозумѣти тутъ вплывъ неприхильныхъ культурному розвоєви обставинъ, а не якусь непридатнѡсть рускои мовы до університетскихъ выкладѡвъ або що-небудь иншe. Ся исторія першои польскои катедры въ львѡвскѡмъ університетѣ такъ цѣкава для порѡвнаня, що варто ѣи пригадати [зъ Исторіи львѡвского університету выданои симъ університетомъ въ 1894 роцѣ, зъ-вѡдки вытягнули мы и высше наведенѝ даты про заснованє рускихъ катедръ.] Коли 1817 року цѣсарь Францъ заснувавъ катедру польскои мовы й літературы, намѣстництво оголосило конкурсъ и поновляло єго зъ року на рѡкъ, але кандидаты не зголошували ся. Ажь 1822 року намѣстництво скликало осѡбну комісію и припоручило ѣй постаратись, абы справа була скорше полагоджена, и до конкурсу приступили: докторъ правъ Мадуровичь колишнѝй адъюнктъ фільософічного выдѣлу, практикантъ прокураторіи скарбу Янушкевичь, практикантъ намѣстництва Малецкій, директоръ театру Камѣньскій, вѣденьскій слухачь правъ Швайцеръ, учитель нормальнои школы Михалевичь, професоръ ліцея въ Ґрацу Турна и вѡйсковый капелянъ Бачиньскій. Катедру дѡставъ Михалевичь — „чоловѣкъ зъ доброю охотою, але середныхъ здѡбностій и невеликои ерудиціи“ [Ист. льв. унів. I. 243].

Якъ бачимо, не лѣпше тогдѣ стояли Поляки, якъ въ 1860-ыхъ рокахъ Русины! Галицкѝ Поляки вѡдъ того часу до 60-ыхъ рр. встигли пѡдрости культурно, бо стояли въ лѣпшихъ услѡвяхъ, передовсѣмъ матеріяльно.

На жаль, австрійске правительство, показуючи охоту до пѡднесеня рускои науки, обмежилось лише на пораду, дану нѣмецкѡй професорскѡй колегіи львѡвского університету, постаратись о наукове приготованє молодыхъ силъ зъ Русинѡвъ — само-жь тымъ не заняло ся, а Русины въ тогдѣшныхъ своихъ обставинахъ власне потребували такои помочи вѡдъ правительства, бо середъ тысячныхъ трудностій занадто повѡльно своими власными силами поступали дорогою культурного розвою.

Утворивши зъ власнои ініціативы рускѝ катедры та припильнувавши обсадженє ихъ — міністерство дозволило Русинамъ складати судовый испытъ рускою мовою зъ тыхъ предметѡвъ, якѝ слухали они по руски. Показано отже всяку охоту розширити права рускои мовы на університетѣ. Се ще выразнѣйше показує ся зъ того становища, яке на самѡмъ початку заняло міністерство що-до змагань Полякѡвъ — осягнути на львѡвскѡмъ університетѣ бодай то, що вже осягнули були Русины. Коли 1863 року адвокатъ Чемериньскій просивъ veniam docendi зъ австрійского цивільного права по польски, міністерство не позволило, а позволивши проф. Зѣльонацкому наводити польску правничу термінольоґію въ своихъ выкладахъ, застерегло ся, абы се нѣ въ чѡмъ не нарушало нѣмецкои мовы яко выкладовои. Ажь 1866 року дозволило міністерство тому-жь професорови — окрѡмъ своихъ головныхъ выкладѡвъ мати спеціяльнѝ курсы по польски, але екзамінувати по польски не позволило. Своє становище що-до польщины въ львѡвскѡмъ університетѣ міністерство выразно зазначило у вѡдповѣди 1869 року на ухвалы галицкого сойму дотычно польонізаціи львѡвского університету, заявивши, що удержуваніе двохъ польскихъ університетѡвъ въ краю не є обовязкомъ державы.

Але тымчасомъ, якъ Русины такъ слабо користали зъ охоты правительства розширяти права рускои мовы въ університетѣ, польска суспѡльнѡсть почала зъ усѣхъ бокѡвъ натискати за польонізаціею. Вже 1866 року намѣстникъ Ґолуховскій пишѐ до ректора, звертаючи єго увагу на жаданє „краю“, абы польска мова выкладова була запроваджена въ університетѣ, и жадаючи на початокъ запроваджене ѣи для предметѡвъ, що входять въ складъ судового испыту, бо розпорядженє зъ 1862 року про рускѝ катедры — „выдане лише въ интересахъ рускои мовы, польска людность уважає и зъ болемъ вѡдчуває яко обмеженє правъ польскои мовы и вѡдсуненє ѣи на другій плянъ“. Намѣстникъ отже взывавъ університетъ до утворенія двохъ або трохъ надзвычайныхъ катедръ — за прикладомъ, очевидно, катедръ рускихъ. Пѡдъ симъ натискомъ намѣстництва нѣмецка правнича колегія професорска заняла посередне становище: она не признавала доконечнымъ запровадженя польскихъ выкладѡвъ, але въ разѣ утворенія польскихъ катедръ зажадала, щобы при обсадженю сихъ катедръ уважано пильно на наукову кваліфікацію и запропонувала posito sed non concesso утворенє трехъ польскихъ катедръ. На початку 1867 року правительство дѣйстно установило двѣ або три надзвычайнѝ польскѝ катедры для предметѡвъ судового испыту и одну зъ двохъ катедръ римского права призначило для польскихъ выкладѡвъ, и такъ само, якъ въ 1862 роцѣ зъ рускими, поспѣшило ся теперь зъ именованемъ польскихъ суплентѡвъ на тѝ катедры.

Якъ зъ одного боку намѣстництво, такъ зъ другого боку соймъ пѡдпиравъ справу польонізаціи львѡвского університету. Въ 1868 роцѣ ухваливъ вѡнъ постановы, щобы на выдѣлахъ фільософічнѡмъ, правничѡмъ и лѣкарскѡмъ запроваджено польскѝ выклады, зоставивши дотеперѣшнѝ рускѝ выклады, — впровадженє иншихъ предметѡвъ рускою мовою мало наступати „въ мѣру спроможности и потребы“, а приватнымъ доцентамъ вѡльно выбирати котрусь изъ краєвыхъ мовъ. Зазначимо, що при тѡмъ не лише рускѝ, а й деякѝ польскѝ голосы [бар. Батаґлія и кн. Санґушко] оббзвались противъ такого нерѡвного трактованя рускои и польскои мовы. [На другій рѡкъ выступивъ въ соймѣ зъ проєктомъ утворенія рускихъ катедръ для всѣхъ головнѣйшихъ предметѡвъ на выдѣлахъ фільософічнѡмъ и правничѡмъ Юліянъ Лаврѡвскій при своихъ угодовыхъ пертрактаціяхъ, але зъ того пляну якъ и зъ цѣлои єго угоды нѣчого не выйшло.] Въ вѡдповѣдь на ухвалу сойму 1868 року — міністерство не признало соймови компетенціи рѣшати въ сѣй справѣ и — якъ уже згадано — уважало безпотрѣбнымъ истнованє другого польского університету въ краю.

Але въ практицѣ оно розширяло кругъ польскихъ выкладѡвъ на університетѣ. Сею дорогою, спеціяльно, помалу, выробляла собѣ польска мова выкладова ширшій кругъ на фільософічнѡмъ выдѣлѣ. Проф. Ліпіньскій, поминувши выдѣлъ, дѡставъ 1868 року просто вѡдъ міністерства дозвѡлъ мати крѡмъ нѣмецкихъ выкладѡвъ такожь польскѝ. За нимъ подѡбный дозвѡлъ дѡставъ доцентъ Ліске. Але историкъ львѡвского університету справедливо признає, що на сѣмъ выдѣлѣ не було того товчка для розширеня польскои мовы, яку давали на правничѡмъ выдѣлѣ рускѝ катедры, котрѝ, якъ мы бачили, несогѡршу прислугу

---

2)

Сіямскій король и его край.

Мешканцѣ Сіяма зачисляють ся до монгольскои расы. Широке лице зъ вузкимъ чоломъ, рѣзко выступаючимъ по бокахъ и зарослымъ до половины волосѣмъ; широкѝ, великѝ вилицѣ, рѡвножь сильно выстаючѝ напередъ, краска шкѡры по найбѡльшѡй части — жовта. У высшихъ верствъ, передовсѣмъ у женщинъ и дѣтей, за-для уживаня спеціяльнои жовтои блискучои масти, тѣло прибирає золотисту вѡдтѣнь. Взагалѣ у всѣхъ Сіямцѣвъ шкѡра незвычайно мягка и полискуюча. Мають наклѡнъ товстѣти; мускулы ихъ мягкѝ и притѡмъ вялѝ, а навѣть довша фізична робота не додасть имъ твердости и гнучкости мускулѡвъ Европейця. Якъ мужчины такъ и женщины безъ выимки стрижуть собѣ волосе а тѡльки по серединѣ, зачинаючи вѡдъ чола, лишають жмитъ, що єго зачѣсують назадъ. Тамъ уважають за незвычайну красу чорнѝ зубы и незвычайно довгѝ нѡгтѝ, а передовсѣмъ запускає ся ноготь на вказуючѡмъ пальци и вѡнъ досягає неразъ довготы двохъ цалѣвъ. Отся прикраса означає мѣжь иншимъ такожь высокій рѡдъ.

Дѣти до 10—13 лѣтъ ходять зъ выголеными до чиста головами, а тѡльки на тѣмени лишає ся пучокъ волося и завязує ся єго полотняною лентою. Коли-жь наступає зрѣлѡсть, вѡдбуває ся окреме торжество вѡдрѣзаня сего пучка волося и перемѣны давного зачѣсуваня на нове, яке носять всѣ старшѝ. Се торжество вѡдбуває ся дуже величаво, а вже й не говорити, зъ якою незвычайною свѣтлостію святкують єго въ королѣвскѡй родинѣ. Для выконаня сего обряду будують въ Банґкоцѣ напроти головнои святинѣ спеціяльне пѡдвысшене у видѣ стѡжковатои штучнои горы, такъ высокои якъ сама палата. По бокахъ сего пѡдвысшеня поробленѝ прегарнѝ ґрупы скалъ, засадженѝ деревами, всюды выдно позолоченѝ печеры, шумячѝ водопады. Стежочка, що вє ся довкола сеи горы, веде до величавого, розкѡшного кіоску на самѡмъ вершку, а дещо нижше въ печерѣ уставлена ванна зъ чистого золота, въ котру вливають ся прозрачнѝ струѣ воды зъ роззявленыхъ пащекъ золоченыхъ львѡвъ, слонѡвъ и змий. Тамъ на тѡй горѣ, въ кіоску, вѡдбуває ся торжество обрѣзуваня волося наслѣдникови престола.

Вже на кѡлька днѣвъ передъ симъ торжествомъ, котре вызначують браміны на спеціяльно щасливый и пригѡдный день, зачинають ходити по мѣстѣ всѣлякѝ процесіи. Переходять товпы святочно прибраныхъ дѣтей всѣлякихъ народностей, якѝ входять въ складъ сіямскои держави; за ними поступають въ пышныхъ одягахъ высшѝ урядники пѡдъ величавыми парасолями въ супроводѣ почетнои ґвардіи.

Тымчасомъ наслѣдникъ престола въ тѝ днѣ передъ торжествомъ вѡддає честь своимъ покѡйнымъ предкамъ, котрыхъ порохи захованѝ въ золотыхъ урнахъ. Въ тѡй самѡй святини четвертого дня вѡдбуває ся послѣдный разъ голене головы, по чѡмъ браміны знимають зъ князя-наслѣдника єго пышнѝ червонѝ одежи а надягають на него звычайнѝ бѣлѝ. Пѡдъ той часъ на подвѡрю палаты довкола золотои горы вже зѡйшли ся всѣ высшѝ урядники и ждуть выходу князя. Вкѡнци являє ся наслѣдникъ престола въ супроводѣ короля, чотирохъ кумѡвъ, архіерεѣвъ брамінѡвъ въ довгихъ розвѣваючихъ ся одежахъ зъ жовтого шовку; всѣ зъ вѡдкрытыми и гладко выголеными головами; пажѣ несуть парасолѣ и вахлярѣ зъ пальмового листя.

При оглушаючихъ звукахъ музики ведуть князя на золоту гору до кіоска, де єго довгій пучокъ волося роздѣлює ся на чотири пасмужки, а кождый кумъ золотыми ножицями вѡдтинає по одной зъ нихъ. По тѡмъ вѡдходить князь до печеры, де въ золоченѡй ваннѣ принимає купѣль; опѡсля одягають єго въ нову одежу а король проводить єго въ величаву тронову салю, де ставши разомъ пѡдъ бальдахиномъ принимають поклѡнъ и желаня всѣхъ гостей.

Але торжество на тѡмъ не кѡнчить ся; наступає ще роздаваніе дарункѡвъ мѣжь нарѡдъ. Се вѡдбуває ся при всѣхъ торжествахъ, а сей щедрый звычай коштує короля сотки тысячѣвъ. Тожь и при обрядѣ „обтинаня волося“ король выходить на бальконъ своеи палаты и зачинає кидати мѣжь товпу на подвѡрю велику скѡлькѡсть овочѣвъ, въ котрыхъ серединѣ находять ся срѣбнѝ и золотѝ монеты або нумеры льотеріи. Тамъ въ тѡй товпѣ находять ся князѣ и міністры разомъ зъ простыми робѡтниками и жебраками, а всѣ они зарѡвно товплять ся довкола балькону, щобы захопити дещо зъ королѣвскихъ дарункѡвъ.

Розумѣє ся, що й знатнѣйшѝ Сіямцѣ вѡдбувають сей обрядъ величаво, а навѣть звычайнѝ людцѣ старають ся вѡдсвяткувати єго торжественно, хочь въ буддень ходять майже безъ одежѣ. Бо й самъ кліматъ не вымагає того. По найбѡльшѡй части цѣлый одягъ обмежає ся на кусень матеріи привязаной довкола бедеръ; горѣшна часть туловища лишає ся незакрыта, та лишь немногѝ именно молодѝ женщины, перекидують ще другій кусень черезъ плечѐ и груди. Рѡзница мѣжь мужескимъ а женьскимъ одягомъ мѣстить ся лишь въ довготѣ сего кусника матеріи, бо у женщинъ вѡнъ довшій и немовь спѡдниця закрывае ноги до колѣнъ.

Знатнѣйшѝ носять ще щось въ родѣ сорочки зъ тонкои тканины, пригадуючои муслинъ. Матеріи на одежи суть яркои краски, а часто золотомъ и срѣбломъ тканѝ. Червона краска матеріи прислугує лишь королѣвскѡй родинѣ. Зимою загортає ся Сіямець въ плащь, закрываючи груди и плечѐ. Одягъ короля не такій примітивный и похожій на европейскій; такій одягъ можуть носити и деякѝ пѡддании, если дѡстануть на се окремый дозвѡлъ королѣвскій.

Мешканє Сіямця таке просте и невыбагливе, якъ єго одягъ. Вѡнъ будує собѣ хатчину зъ бамбуса и звычайно на берегу рѣки або поставить собѣ домикъ на барцѣ та въ сей способѡъ веде кочуюче житє переправляючи ся зъ мѣсця на мѣсце. Впрочѡмъ такъ само живуть и Хинцѣ, котрѝ захопили въ свои руки майже цѣлу торговлю, а такѝ рухомѝ мешканя мають для нихъ практычне значѣне. Тѡльки король и высшѝ урядники будують собѣ камѣнныѝ домы.

Характеръ Сіямцѣвъ представляє дивну злуку добрыхъ и злыхъ прикметъ. Они вѡдносять ся до чужинцѣвъ дуже приязно, вдають ся въ розмову и радѝ бы услужити. Але рѡвночасно старають ся на кождѡмъ кроцѣ обманути Европейцѣвъ. Отсей наклѡнъ до брехнѣ — се найголовнѣйша черта ихъ характеру. Въ родиннѡмъ житю являють ся они любячими и запопадливыми родичами, що дбають о образованє дѣтей. Рѡвножь зъ великимъ почитанѐмъ вѡдносять ся до покѡйныхъ предкѡвъ, а похороны вѡдбувають ся дуже торжественно. Тѡльки бѣдаки не мають вѡдки справляти похоронѡвъ и трупа кидають просто у воду. Звычайно же палять трупѡвъ, а попѣлъ або кидають у воду або замѣшують зъ него спе-

ДОСТОЙНѠ ПАНѢ!

Пробуйте тѡлько разъ выпрасувати „Бажанта“ крохмалемъ брилянтовымъ до натиранія, а переконаетесь, що вѡнъ о много практичнѣйшій и лучшій вѡдъ иншого. Отже жадайте тѡлько:

„БАЖАНТА“ крохмаль брилянтовый

вѡдзначеный великимъ медалемъ срѣбнымъ въ роцѣ 1894.

Набути можна у всѣхъ торговляхъ корѣнныхъ. 106 30—50

зробили Полякамъ своєю анальогією, — и длятого на фільософіи польска мова поступала дуже поволи. Наразъ все змѣнивъ міністерскій рескриптъ зъ 1871 року, повѣдомивши про цѣсарску постанову, що „всѣ ограниченя, якѣ стояли доси на перешкодѣ польскимъ и рускимъ выкладамъ на выдѣлахъ правничѣмъ и фільософічнѣмъ, мають цѣлкомъ перестати, и на катедры сихъ выдѣлѣвъ на будуще можна покликувати лише особы, що зможуть выкладати одною зъ двохъ краєвыхъ мовъ“. Протягомъ трехъ рокѣвъ мали бути забранѣ професоры, котрѣ не присвоили собѣ котроись краєвои мовы, а заступленѣ иншими.

Сей актъ покѣнчивъ зъ нѣмецкимъ університетомъ у Львовѣ, але національзувавъ єго не въ интересахъ руского народу, а на користь „обохъ краєвыхъ мовъ“. Натискъ Полякѣвъ зъ усѣхъ бокѣвъ на правительство — зъ боку рады державнои, сойму, намѣстництва, професорѣвъ-Полякѣвъ и польскои академічнои молодежи, що вносила кѣлька разъ петиціи [се, правда, зробили въ 1867 роцѣ и академики-Русины] — якъ бачимо захитавъ замѣръ правительства: зрусчити університетъ — и правительство зѣставило „краєвымъ народамъ“ дѣлитись, якъ потрафлять, спадщиною по Нѣмцяхъ. Великою похибкою правительства було, що оно за той часъ нѣчимъ не помогло Русинамъ выховати у себе вѣдповѣднѣ науковѣ силы, а теперь пустило ихъ въ конкуренцію зъ Поляками. Рускѣ культурнѣ силы въ тогдѣшныхъ обставинахъ нѣякъ не могли вытримати боротьбы зъ польскими, що крѣмъ того потягли собѣ на велику мѣру кандидатѣвъ зъ-за границѣ, и правительство своєю неутральностію вѣддало університетъ въ фактичне володѣнє Полякамъ.

Се дало себе заразъ-же почути. Катедры по Нѣмцяхъ позасѣдали Поляки, краєвѣ и заграничнѣ, и по 1874 роцѣ одинокою спадщиною нѣмецкого університету зѣставъ ся проф. Буль. Противъ Нѣмцѣвъ воювали Поляки, покликуючись на потребы, интересы та жаданя „краєвыхъ народѣвъ“, але опанувавши університетъ віндикували права для польскои мовы. Вже 1873 року університетскій сенатъ просить перемѣнити въ університетѣ нѣмецку урядову мову на польску, и повтаряє потѣмъ се прошенє; — зъ другого боку університетъ старає ся здобути выразне признанє польскои мовы выкладовою въ формѣ императивнои постановы, бо постанова зъ 1871 року, усуваючи всякѣ ограниченя для краєвыхъ мовъ, не рѣшала, яка мова є выкладовою въ університетѣ. Якъ поясняє историкъ львѣвского університету, за сю цѣну — императивнои постановы для польскои мовы — професорска колегія була готова на уступки и компромісы — на нѣмецку катедру нѣмецкого права и помноженє паралельныхъ рускихъ катедръ [бо й тутъ войовано нѣбы противъ можливости нѣмецкои мовы и поминано руску]. Въ роцѣ 1878 сенатъ просивъ правительство, абы признало польску мову выкладовою для всѣхъ предметѣвъ, урядивши заразомъ рѣвнорядні и однаково дотованѣ рускѣ катедры. Въ 1880 роцѣ ставлено дїлему: або забрати проф. Буля [що все выкладавъ по нѣмецки] и скасувати рускѣ катедры [зъ огляду на можливость для кождого професора выкладати по польски або по руски] — або признати польску мову выкладовою, и въ такѣмъ разѣ зѣставити нѣмецку мову для нѣмецкого права, а рускѣ катедры перетворити на звычайнѣ и помножати ихъ „вѣдповѣдно спроможности и потребѣ“.

Однакъ правительство, вѣддавши університетъ Полякамъ въ фактичне володѣнє, не хотѣло управнити сего володѣня. Правда, по кѣлькарѣчнѣмъ протяганю прошенє сенату, абы заведено польску мову урядову въ університетѣ [зъ застереженемъ, щобъ на рускѣ поданя вѣдповѣдало ся по руски (не знаємо, о скѣлько зъ сего права користають нинѣ академики-Русины) и щобы катальоги та кольквійнѣ свѣдоцтва для рускихъ професорѣвъ друкували ся по руски] сповнено — заведено ей постановою 1879 року [гл. Ист. львв. унів. II., 63—4], але польску мову выкладовою правительство нѣякъ не хотѣло признати. Коли въ 1880 роцѣ выдѣлъ предложивъ міністерству знести рускѣ надзвычайнѣ катедры и натомѣсть утворити другу катедру цивільного права для Олександра Огоновского [що доси не було звычайнои катедры зъ застереженою рускою мовою выкладовою], правительство заименувало Огоновского звычайнымъ професоромъ цивільного права *зъ рускою мовою выкладовою*, а міністерство въ декретѣ 3-ого мая 1882 року ч. 5204 заявило при тѣмъ, що при теперѣшнѣмъ станѣ львѣвского університету всѣ професоры in der Regel мають выкладати по польски, зъ выимкомъ выпадкѣвъ, коли правительство, зъ огляду на те, що кождый кандидатъ на катедру має показати знане *однои зъ краєвыхъ мовъ*, або постановить инакше, або вже постановило, якъ то власне є зъ рускими [правничими] катедрами. Се заявленє міністерства, що застерѣгало собѣ повну свободу въ справѣ выкладовои мовы на університетѣ и обмежало права польскои мовы лише фактичнымъ станомъ рѣчей, зѣсталось вѣдъ того часу нормою для львѣвского університету, и яко таке втягнене въ урядовый зѣбрникъ [Sammlung der für die oesterreichischen Universitäten gültigen Gesetze und Verordnungen, Thaa и Schweickhardt-a, стор. 758 — гл. Истор. львв. унів. II, 53]. Тымъ способомъ зѣстала ся въ повнѣй силѣ и цѣсарска постанова зъ 1871 року [се признає и урядова Исторія університету на стор. 54], що не установляла нѣякои выкладовои мовы въ львѣвскѣмъ університетѣ и признавала цѣлкомъ однаковѣ права обомъ краєвымъ мовамъ — рускѣй и польскѣй, — право кождому доценту чи професору выбирати котрунебудь зъ сихъ мовъ. Всѣ стараня польскихъ кругѣвъ, абы выдана була императивна постанова для выкладовои польскои мовы, не мали успѣху. А въ 1894 роцѣ правительство пригадало ще разъ свѣй колись такъ ясно выказаный замѣръ — старатись про розширенє рускои мовы на університетѣ, утворенємъ рускои катедры исторіи. Характеристичне и многозначуще було те, що тымчасомъ, якъ въ рускихъ кругахъ жадали катедры рускои исторіи, правительство заснувало *другу катедру всесвѣтнои исторіи зъ рускою мовою выкладовою*.

Такимъ чиномъ Поляки зѣсталисъ лише въ фактичнѣмъ володѣню львѣвскимъ університетомъ и польонізацію єго могли удержувати лише фактичною перевагою и тыми способами, якѣ давала имъ автономічна орґанізація університету. Коли кождый доцентъ и професоръ може на основѣ постановы зъ 1871 року довѣльно выбирати для выкладѣвъ котру-небудь краєву мову, то въ интересахъ польонізації лежить — не допускати въ університетъ людей, котрѣ бы могли захотѣти выкладати по руски. Рѣвно-жъ въ рукахъ польскои професорскои колегіи лежить право розпоряджаня рускими катедрами и тымъ поясняє ся, що остатными часами деякѣ рускѣ правничѣ катедры нѣякъ не могли бути обсаджеными, а на катедру цивільного права по Ол. Огоновскѣмъ посаджено доцента-Поляка, вѣдкинувши доцента-Русина...

Пальцемъ въ чоботѣ.

Передвчера появилась въ ґазетахъ польскихъ вѣсть, що квестію наданя права публичности ґімназіи польскѣй въ Тѣшинѣ полагодило міністерство просвѣты вѣдмовно. Посолъ шлескій, кс. Свежи, мавъ довѣдати ся вѣдъ міністра просвѣты бар. Ґавча о тѣмъ вѣдмовнѣмъ рѣшеню безъ поданя близшихъ причинъ.

Мѣжь постулятами національными, якѣ коло польске поставило въ свою проґраму, було дальше выдвигнене польскои ґімназіи въ Тѣшинѣ. Сю ґімназію засновано зъ ініціятивы галицкихъ Полякѣвъ та при матеріяльнѣй пѣдпомозѣ загалу польскои суспѣльности, с. в. публичными и приватными складками. Розходило ся теперь о се, щобы найперше выстарати ся о право публичности для сеи ґімназіи, а вѣдтакъ за рѣкъ, за два, тягаръ удержаня сеи ґімназіи зложити на державнѣ фонды.

Пѣсля зґѣдного тверджења польскои прасы справа мала ся такъ, що міністеръ просвѣты бар. Ґавчь и президентъ міністрѣвъ ґр. Бадені прирекли рѣшучо и найторжественнѣйше колу польскому, що просьба, о наданє права публичности польскѣй ґімназіи въ Тѣшинѣ буде теперь увзґлядненa. Опираючи ся на тѣмъ приреченю, впевнивъ презесъ кола Яворскій деякихъ горячѣйшихъ послѣвъ польскихъ, що всякѣ дальшѣ кроки въ справѣ польскои ґімназіи тѣшиньскои суть злишнѣ, бо всьо якъ найлѣпше полагоджене.

Наразъ стало ся цѣлкомъ щось противного. Міністеръ Ґавчь вѣдмовивъ ґімназіи тѣшиньскѣй права публичности. Причиною вѣдмовы мають бути мотивы політичнѣ, именно такѣ, що правительство не хоче ще бѣльше дразнити Нѣмцѣвъ въ хвили, коли такъ заострила ся борба Нѣмцѣвъ зъ Чехами. Того мотиву догадує ся праса польска, бо властиво нема ще нѣякого урядового комунікату, — и на нѣмъ опирає свои дальшѣ выводы.

А выводы польскои прасы суть такѣ: Вѣдмовне полагодженє постуляту кола польского є моральнымъ ударомъ въ лице, копненємъ ногою, заплатою за вѣрнѣ услуги для правительства. Правительство не додержало даного слова, се значить злегковажило собѣ цѣлу польску делеґацію и скомпромітувало ей передъ краємъ. Правительство само пѣдкопало собѣ довѣре кола польского. „И все те дѣє ся — пише Słowo Polskie — за управы міністерства, въ котрѣмъ засѣдає трехъ Полякѣвъ, а одинъ зъ нихъ навѣть на презідіяльнѣмъ стѣльци. И тѣ міністры Поляки не ино прикладають руку до нетолеранціи нѣмецкои супротивъ шлескихъ Полякѣвъ, але ще ломлять дане приреченє. Фактъ дуже сумный, а консеквенціи єго можуть бути, повинні бути дуже поважнѣ.“

На щасте для ґр. Баденього и міністерства, найенерґічнѣйшій орґанъ прасы польскои вѣдгрожує ся лишь тымъ, що „консеквенціи можуть бути дуже поважнѣ“. Вѣдъ „можуть бути“ до „будуть“ дуже далека дорога. Длятого то Kurjer Lw. вже заздалегѣдь дуже скептично высказує ся о тыхъ евентуальныхъ консеквенціяхъ, пишучи: „Отсе копненє ногою не могло стати ся безъ вѣдомости ґр. Баденього. Нема сумнѣву, що ґр. Бадені здавъ собѣ справу, якъ сей крокъ австрійского правительства обурить всѣ сферы у насъ. А однакъ! Хиба що ґр. Бадені сказавъ собѣ, що польска суспѣльность зносить терпеливо кожду зневагу, що пѣдъ тымъ взглядомъ зложила вже испытъ, а дальше що призначенємъ кола польского выслугувати ся правительству, приймати найбѣльше упокорюючѣ місіи и мылити очи суспѣльности далеко сягаючими гороскопами політичными. Иншу суспѣльность така зневага зъелектризувала бы, ударено бы на алярмъ, скликано бы всюды вѣча и жадали бы вѣдъ послѣвъ вѣдповѣдного поведеня — у насъ скѣнчить ся на нѣчѣмъ.“

И намъ рѣвножъ здає ся, що ґр. Бадені, наколи ще буде при кермѣ правительства, великого клопоту зъ причины ґімназіи тѣшиньскои не буде мати. Погрозы прасы, а навѣть евентуальнѣ протесты на вѣчахъ не зможуть звести кола польского на манѣвцѣ, на евентуальну опозицію противъ правительства. Проводирѣ кола будуть вмѣти вытолкувати посламъ „высшу рацію“ того рѣшеня міністерского. Одно въ тѣй справѣ характеристичне, именно се, що инше міністерство, въ котрѣмъ бы переважавъ вплывъ нѣмецкій, не поважилось бы въ такій способъ „закпити“ зъ постуляту кола польского, якъ се зробивъ президентъ-rodak при спѣвдѣланю ще двохъ міністрѣвъ-rodaków.

Праса польска впевняє, що не було нѣякихъ рѣчевыхъ и правныхъ причинъ до вѣдмовы та що польска ґімназія въ Тѣшинѣ выповнила всѣ услѣвя, якихъ вымагає ся вѣдъ заведень науковыхъ зъ правомъ публичности. Если справдѣ такъ є, то треба дивувати ся, длячого шлескѣ Поляки зазнали такого заводу и покривдженя, та длячого якъ разъ они мусѣли пасти жертвою політичного крутарства. Тажь ґр. Бадені не зацитькає сею вѣдмовою розъяреныхъ Нѣмцѣвъ, котрѣ не добачать въ тѣмъ анѣ щирости анѣ прихильности для себе, лишь просте крутарство. До ческихъ розпоряджень языковыхъ мѣгъ ґр. Бадені зъ чистою совѣстію докинути ще право публичности польскои ґімназіи на Шлеску и не було бы нѣчого злого стало ся, — а такъ анѣ Нѣмцѣ не добачать въ тѣй вѣдмовѣ самовѣдреченя и самопожертвованя, анѣ Поляки не можуть хиба бути вдячнѣ свому міністрови за таке трактованє ихъ національнои квестіи. Але що шкодило ґр. Баденьому попробувати тои штучки; er kennt seine Pappenheimer, вѣнъ певный членѣвъ кола польского и знає, що въ найгѣршѣмъ разѣ хиба лишь накивають ему пальцемъ въ чоботѣ, а завсѣгды суть für jede Majorität und jede Regierung zu haben. Впрочѣмъ за самовладство въ Ґаличинѣ мабуть готова делеґація польска выречи ся цѣлкомъ своихъ братѣвъ въ Шлеску.

Переглядъ політичный.

О забороненѣмъ вѣчу въ Хебѣ записуємо ще деякѣ подробицѣ. Мѣсто було на приѣздъ гостей урочисто пристроєне; повывѣшувано хоругвы о чорныхъ, червоныхъ и жовтыхъ барвахъ. Въ суботу по полудни прибуло зъ Праги 60 кѣнныхъ поліціянтѣвъ и трехъ урядникѣвъ поліційныхъ; поліціянты остали ся на разѣ на двѣрци зелѣзницѣ. На границю баварску — Хебъ лежить майже на самѣй граници — выслано 70 людей скарбовои сторожи, щобы заперли границю. Два баталіоны краєвои оборены и баталіонъ лінійнои пѣхоты, що стоять въ Хебѣ, сконсиґновано въ касарняхъ, а жандармерію значно скрѣплено. При недѣльныхъ демонстраціяхъ увязнено 21 особъ, а 20 особъ ранено. Ческѣ дневники доносять, що въ окрузѣ Хебу має бути заведеный выимковый станъ.

Маніфестъ, ухваленый въ суботу нѣмецкими послами, котрѣ зъѣхали ся до Хебу, а вѣдчитаный въ недѣлю зъ балькону ратуша, звучить: „До нашихъ выборцѣвъ! Правительство знову заборонило скликане до Хебу на д. 11. с. м. нѣмецке вѣче и тымъ не дало выбранымъ нѣмецкимъ заступникамъ народу обговорити зъ самымъ народомъ політичне положенє, вытворене розпорядженями о языковѣмъ примусѣ, та способы, якихъ бы треба имити ся, щобы тѣ розпорядженя усунути. Запросины на те вѣче выладжено зъ найвильнѣйшою увагою на законнѣ приписы. Заборона вѣча є знехтованѣмъ закону, а поданѣ правительствомъ причины забороны не можуть того анѣ покрыти анѣ оправдати. Длятого застерѣгаємо ся противъ безпѣдставного закиду, мовь бы то мы формою скликаня вѣча хотѣли обѣйти законъ. Мы, послы нѣмецкого народу въ Чехахъ, ужиємо зъ тою безоглядностію, яку черезъ таке поступованє уважаємо собѣ за обовязокъ, всѣхъ способѣвъ, щобы постарати ся о сатисфакцію для нѣмецкого народу, покривдженому въ своихъ правахъ. Коли подѣбнымъ заходамъ Чехѣвъ и нѣмецкихъ сторонництвъ, котрѣ зраджують свѣй народъ, не робить правительство нѣякои перешкоды; то ся заборона свѣдчить о... мѣрѣ, якою мѣрить правительство. Є се новый доказъ становиска нравительства супротивъ нашого народу. Нѣмцѣ австрійскѣ! Мы вытреваємо и, поки розпорядженя о языковѣмъ примусѣ остануть ся въ силѣ, поти кождому правительству будемо якъ найрѣшучѣйше опирати ся такъ, якъ мы се робили доси. Мы твердо переконанѣ, що нѣмецкій народъ такъ само чує, якъ мы, и зрозумѣє наше поступованє та буде єго дальше похваляти. Хочь бы борба мала вымагати великихъ и тяжкихъ жертвъ, то таки вкѣнци мусить она довести до побѣды, бо правительства минають, а нѣмецкій народъ и єго право буде жити завсѣгды. — Въ Хебѣ д. 10. липня 1897. Послы нѣмецкого народу въ Чехахъ.“

О нарадѣ вѣрноконституційнои бѣльшои посѣлости, о котрѣй донесли вчерашнѣ телеґрамы, приходять докладнѣйшѣ вѣсти. Нарада вѣдбула ся у Вѣдни въ помешканю ґр. Освальда Туна и пѣдъ єго проводомъ. На нараду явило ся 22 запрошеныхъ найвызначнѣйшихъ членѣвъ вѣрноконституційного сторонництва, мѣжь иншими: бар. Хлюмецкій, кн. Кароль Аверсперґъ, кн. Фірштенберґъ, кн. Травтмансдорфъ, кн. Штаренберґъ, ґр. Атемсъ, ґр. Кольоредо, ґр. Кільмансеґъ, д-ръ Бернрайтеръ. Зѣбраныхъ повитавъ господарь и указавъ на прикре положенє політичне, вытворене языковыми розпорядженями. Всѣ— каже — похваляють поведенє Нѣмцѣвъ; лишь дехто замѣчає, що можна було справу инакше повести. Але закидъ сей неоправданый, бо ґр. Бадені нѣкого не пытавъ ся, коли выдавъ свои розпорядженя, а Нѣмцѣ вѣдъ разу не годили ся зъ ними. Нѣмцѣ имили ся обструк-

---

ціяльне тѣсто, зъ котрого браміны вылѣплюють статуу Будды и ставлять ей позолочену або въ святини або въ мешканю свояковъ.

Рѣвень освѣты Сіямцѣвъ є зовсѣмъ невеличкій. Языкъ ихъ оріґінальный, а пишуть якъ и мы, зъ лѣвои стороны на праву. Мають цѣлый рядъ нарѣчій, навѣть особне нарѣче реліґійне, звѣстне тѣлько брамінамъ. Бѣльшои похопности до штукъ и ремесла годѣ у нихъ добачити; вправдѣ жѣнки дуже зручнѣ въ выготовлюваню паволокъ и пряжей, а мужчины є добрыми позолотниками, але за те всѣми иншими ремеслами займають ся Хинцѣ. Въ красныхъ штукахъ Сіямцѣ не зайшли далеко; ихъ малюнки не мають перспективы, свѣтла и тѣней. За те въ будѣвляхъ величавыхъ палатъ и украшеныхъ святинь пробиває ся ихъ жива, буйна фантазія, але й тутъ дивовижнѣ арабески и фіґуры зраджують бракъ выправленого артистичного смаку. За те наклѣнъ до музики у нихъ дуже великій и мають цѣлый рядъ рѣзнородныхъ инструментѣвъ музичныхъ, неразъ перенятыхъ вѣдъ Бірмянѣвъ та Хинцѣвъ. Музика вяжесь у нихъ зъ реліґійными церемоніями.

Послѣдными часами завелась мѣжь богатыми Сіямцями мода тримати власну музику або й двѣ, а тогдѣ одна зложена зъ самыхъ домашныхъ, а друга зъ самыхъ европейскихъ инструментѣвъ. Король має кѣлька власныхъ орхестръ, а лишь одна зъ національныхъ инструментѣвъ, а до иншихъ набирає нѣмецкихъ та італійскихъ капельмайстрѣвъ. Побѣчь музики любують ся Сіямцѣ дуже въ перегонахъ на чайкахъ, въ борбахъ когутѣвъ, въ илюмінаціяхъ и т. и. Дуже потягають ихъ театральнѣ выставы, а граютъ тѣлько молодѣ дѣвчата; се радше балетъ, бо въ театрѣ бачить ся найбѣльше ґраціознѣ выгинаня тѣла, рукъ и пальцѣвъ, мовь-бы всѣ суставы тѣла у артистокъ були вывихненѣ. Дѣвчата выходять на сцеру въ вышиваныхъ золотомъ одягахъ, на плечахъ мають прикрасы нѣбы епалеты, а найбѣльшу увагу звертають на себе ихъ 15 цмт. довгѣ нѣгтѣ. Дѣвчата такъ дбають о тѣ нѣгтѣ, що абы не зломити, накладають на пальцѣ футералики.

Література Сіямцѣвъ дуже бѣдна, ограничуєсь на немногихъ поетичныхъ творахъ, хотяй стрѣчають ся и повѣсти, своєю формою наближенѣ до творѣвъ драматичныхъ.

ції и нею обезсилили парляментъ, а въ Чехахъ проявивъ ся рухъ опозиційный у всѣхъ верствахъ нѣмецкого народу. Середъ такого стану рѣчи велика посѣлость мае надзвычайну задачу. Годѣ ѣй доливати оливы до огню, противно треба найти пôдставу, на котрôй можна бы довести до спокою и згоды обохъ народôвъ. Урядовѣ дневники доносили вже о тôмъ, що и правительство заходилось вже коло того. Бесѣдникъ заявляе, що и вôнъ самъ бравъ участь въ тыхъ розбитыхъ переговорахъ. Декотрѣ дневники кажуть, що оголошене звѣстного комунікату въ Fremdenblatt-ѣ свѣдчить о сильнôмъ становиску гр. Баденього и о его свѣдомости своеи цѣли. Бесѣдникъ противно добачуе въ неудачѣ переговорôвъ що найменше безсильность гр. Баденього. Урядовѣ дневники складають вину неудачѣ переговорôвъ на завзятость Нѣмцѣвъ, котрѣ передовсѣмъ уперто домагають ся вôдкликаня языковыхъ розпоряджень; алежь бо и Чехи такъ само упертѣ, бо жадають за услôве переговорôвъ, щобы тыхъ розпоряджень не рушати. — По тôмъ бесѣдникъ вôзвавъ зôбраныхъ, щобы высказали свои гадки и раду, що дѣяти въ тôмъ крутôмъ положеню державы.

По кôлькагодиннôй дебатѣ ухвалено резолюцію такого змѣсту: Розпоряджения языковѣ спонукали одну сторону до обструкціи парляментарноп, грôзноп для державы, а другу сторону не заспокоили, лишь выкликали въ нѣй жадане, котрѣ переступають всякѣ границѣ того, чого доси жадано зъ тои стороны. Вѣрноконституційна бôльша посѣлôсть завсѣгды буде попирати заходы около розширеня конституціи пôсля духа часу, але заразомъ зъ всею силою мусить стояти въ оборонѣ конституціи, бо еи захитане може захитати всею монархіею и еи державнымъ становискомъ. Вôдзывають ся теперь голоснѣйше, нѣжь коли небудь давнѣйше, жаданя, щобы полагодити вôдносины національнѣ и автономічнѣ, а передовсѣмъ справу языкову, котру черезъ языковѣ розпоряджения такъ нещасливо скомпромітовано. Се вкладае передовсѣмъ на правительство обовязокъ вынайти нову позитивну пôдставу до дѣланя, котре могло бы успокоити розъярены умы. Обовязкомъ правительства е попирати всякѣ поважни кроки, роблены въ цѣли усуненя національныхъ спорôвъ. Вѣрноконституційна бôльша посѣлôсть узнае конечность спôльного пожитя рôзныхъ народностей въ Австріи, для котрыхъ треба також понести деякѣ жертвы; але при нинѣшнôмъ станѣ рѣчи треба правительству пригадати, що нѣмецкій нарôдъ сповняе лише свôй обовязок, коли зъ всеи силы боронить запорученыхъ ему конституцією правъ на унержане и плекане своеи народности и мовы передъ замахами, котрѣ идуть по-за межѣ законôвъ. Зъ другои стороны годѣ згодити ся зъ такимъ способомъ обороны, якій вже кôлька разôвъ проявивъ ся, що внутрѣшнѣ споры выволѣкано по-за границѣ державы. Особливу увагу звертае на себе становиско, яке заняло правительство пôсля замкненя рады державноп; оно выходить зъ того хибного погляду, що великій рухъ патріотичный, проявляючій ся середъ якогось народу, можна придавити поліційными розпорядженями або заборонами зборôвъ, заборонами, котрѣ не опираютъ ся на нѣякôй правнôй основѣ. Тайнѣ поліційнѣ инструкціи и запорядженя, котрыхъ політична мораль е дуже непевна, причиняють ся хиба лише до розширеня того руху. Вѣрноконституційна бôльша посѣлôсть безъ ненависти и упередженя до иншихъ народностей буде спокôйно безъ уваги на нѣякѣ напасти стояти по сторонѣ нѣмецкихъ товариствъ и зъ повною рѣшучостею буде выступати въ оборонѣ управненого становиска Нѣмцѣвъ въ державѣ. Лише сильна ініціятива, занята зъ австрійскоп державноп идеѣ може принести помôчь. Теперѣшный заколотъ лише тогдѣ може успокоити ся, а держава лише тогдѣ може позбути ся грозячого ѣй небезпеченьства, коли держава буде увôльнена вôдъ неяснои що-до цѣлей и средствъ реакціи правнодержавноп и коли запевнене буде гôдне середъ народôвъ монархіи становиско нѣмецкому народови, тому найстаршому сынови середъ родины австрійскихъ народôвъ, о котрого щирôй вѣрности династія черезъ тôлько сотокъ лѣтъ мала богато нагоды переконати ся.

Вôдносины вѣрноконституційного сторонництва до языковыхъ розпоряджень поясняе письмо д-ра Бернрайтера до редакціи дневника N. fr. Presse, помѣщене въ найновѣйшôмъ числѣ сего дневника; оно звучить такъ: „Въ одноп пражскôй дописи до Pester Lloyd-а сказано, що на кôлька днѣвъ передъ оголошенемъ языковыхъ розпоряджень зъ дня 6 цвѣтня с. р. передавъ менѣ президентъ міністрôвъ тѣ розпорядженя, а я мовь бы то за кôлька днѣвъ опôсля заявивъ ему, що зъ нѣмецкого становиска не можна тымъ розпорядженямъ нѣчого закинути. Отже я заявляю згôдно зъ правдою: Дня 30 марта с. р. вечеромъ прислано менѣ літографованый екземлярь тыхъ розпоряджень зъ тымъ, що можу ихъ подати до вѣдомости тѣснѣйшому кругови моихъ одномышленникôвъ. Се я и зробивъ заразъ на другій день. Въ нарадѣ взяли участь: кн. Кароль Аверсперґъ, кн. Роганъ, бар. Опенгаймеръ, Бернрайтеръ, Демель, Фурнівръ, Функе, Фірштль, Ґецъ, Газе, бар. Людвіґсторфъ, Мавтнеръ, Нітше, Перґельтъ, Промберъ, ґр. Штірхъ. По кôлькагодиннôй дебатѣ узнано одноголосно, що тыхъ розпоряджень принятп не можна. Особливо нѣмецкѣ послы зъ Чехъ заявили заразъ рѣшучо, що тѣ розпорядженя выкличуть мѣжь ческами Нѣмцями бурю, и що они мусѣли бы станути въ безоглядноп и найострѣйшôй опозиціи до кождого правительства, котре схотѣло бы оголосити тѣ розпорядженя. О тôмъ результатѣ нарады повѣдомили на другій день президента міністрôвъ: кн. Аверсперґъ, кн. Роганъ, д-ръ Бернрайтеръ, бар. Людвіґсторфъ, д-ръ Промберъ и ґр. Штіркъ. Они такожь рѣшучо, але на жаль даремно старали ся президента міністрôвъ наклонити, щоты тыхъ розпоряджень не оголошувавъ, а щобы старавъ ся въ справѣ языковôй довести до угоды мѣжь заступниками обохъ народôвъ.“

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближае ся другій пôврôкъ взглядно третій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырôвнанемъ залеглостій, бо мы выдатки маемо великі и не терплячі проволоки, а залеглости за сей рôкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырôвнае въ короткôмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсылане передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— Въ мѣсяци червни сего року внесли черезъ канцелярію „Просвѣты“ поданя до намѣстництва о заснованѣ **новыхъ читалень „Просвѣты“** отсихъ 15 громадъ: 1) Въ повѣтѣ бобрецкôмъ: Сугрôвъ, Звенигородъ, Демидôвъ, Новосѣльцѣ; 2) въ повѣтѣ залѣщицкôмъ: Щитôвцѣ, Колодрôбка; 3) въ повѣтѣ ярославскôмъ: Ярославъ-Ставки, Ярославъ Гарбарѣ; 4) въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ: Микуличинъ; 5) въ повѣтѣ перемыскôмъ: Баричь; 6) въ повѣтѣ перемышляньскôмъ: Боршевъ; 7) въ повѣтѣ равскôмъ: Гôльче; 8) въ повѣтѣ рогатиньскôмъ: Руда; 9) въ повѣтѣ рудецкôмъ: Якимчицѣ-Клѣцко; 10) въ повѣтѣ станиславôвскôмъ: Ганусôвцѣ. — Всѣхъ читалень „Просвѣты“ по конець червня есть заснованыхъ 455. По змѣнѣ статута „Просвѣты“ въ роцѣ 1891 заложено читалень „Просвѣты“ въ рокахъ 1892 и 1893-ôмъ 83, по конець року 1895-ого було заложеныхъ 230, по конець 1896-ого року 351.

— Закôнчене року шкôльного въ **рускôй мужескôй школѣ им. Марк. Шашкевича** вôдбуде ся въ четверъ рано.

— **Въ Дрогобичи** оснувало ся недавно ремѣсничо-мѣщаньске товариство „Зоря“ и мае на-разѣ 56 членôвъ. Але дрогобицка інтеліґенція мало займае ся симъ товариствомъ а тамошне мѣщаньство досыть оспале. Найбôльше трудить ся коло „Зорѣ“ катихитъ о. Рудницкій.

— **Въ мужескôй рускôй чотироклясовôй школѣ вправъ** вôдбулось нинѣ закôнчене року шкôльного. Пописови проводивъ радникъ краевои рады шкôльнои Барвѣньскій. Мѣжь гостями завважили мы директора Народноп Торговлѣ п. Нагôрного, адвокатôвъ д-рôвъ Левицкого и Павенцкого, проф. Макарушку, кôлька пань и кôлькохъ батькôвъ-мѣщанъ. Попись почавъ ся вôдспѣваньмъ молитвы „Царю небесный“ а опôсля ученики выголосили складно невеличкі стишки. Ученики III-оп клясы [учить п. Григ. Врецьона] замѣсть стишкôвъ выголошували для вôдмѣны пословицѣ [гадка удачна] а такожь вôдспѣвали уложену п. Врецьономъ пѣсоньку: „Жнива школярѣвъ“. По вôдспѣваню цѣсарского имну промовивъ до дѣтей п. Барвѣньскій, а опôсля о. катихитъ Гузаръ въ довшôй промовѣ поучавъ ихъ, якъ мають поводити ся въ часѣ вакацій.

Кляснфікація учевикôвъ выпала ось-якъ: Въ I-ôй клясѣ: степень дуже добрый дôстало 5 ученикôвъ, добрый 5, достаточный 6, недостаточный [по бôльшôй части за-для нелѣтности] 5. Въ II-ôй клясѣ: дуже добрый степень дôстало 8, добрый 5, недостаточный 2, а 2 поправку. Въ III-ôй клясѣ: дуже добрый степень дôстало 14, добрый 12, достаточный 4, поправку 4. Въ IV-ôй клясѣ: дуже добрый степень дôстало 10, добрый 8, достаточный 9.

На мѣсци можь буде тутъ запримѣтити одно: Якъ вчера въ женьскôй школѣ, такъ нинѣ въ мужескôй завважили мы, що родичѣ богатшѣ обдаровують свои дѣти пôдчасъ попису великими китицями цвѣтôвъ. Вôльному воля, але намъ видае ся се неумѣстнымъ. По перше — дѣти бѣднѣйшихъ родичѣвъ, котрѣ не гôрше а може и лѣпше учили ся, глядять на се зъ жалемъ, а по друге — оно пожиточнѣйше купити дѣтинѣ якусь книжочку, вôдповѣдну ровени доспѣлости дитины, а при тôмъ кинути еи руками лепту на Шкôльну помôчь. Бо цвѣты зôвянуть, а зъ крейцарѣвъ буде помôчь для тыхъ, що еи потребують.

— **Бють жидôвъ.** Пôдъ такимъ заголовкомъ подали мы кôлька день тому вѣсть о розрухахъ въ Тарновѣ. Розрухи сесѣ, цѣлкомъ невеличкѣ, завдали польскимъ ґазетамъ чимало клопоту, бо приходили вѣсти, що забито кôлькохъ жидôвъ и жовнѣрѣвъ. Тымчасомъ зъ великои хмары маленькій дощь. Рѣчь була ось така: Въ одноп кнайпѣ прийшло до бійки мѣжь запитымъ жовнѣремъ а жидами. Жиды, вѣрнѣ свому окликови „gib ihm a Setz“, побили жовнѣра а раненого вôдставили до вôйскового шпиталя. Камраты рѣшили унятись за покривдженымъ товаришемъ и показати жидамъ, що мовлявъ „не зъ Грицемъ справа“. Въ найблизшу суботу не було нагоды до бійки, тожь вôдважнѣ вояки тôлько для вправы поштовхали троха шабасôвникôвъ. За те въ недѣлю „по бефелю“ стали на улици Львôвскôй трошка сильнѣйше трѣпати входячихъ имъ въ дорогу жидôвъ. Молодѣжь свѣтска — т. зв. „цивілѣ“ хотѣли дати доказъ, що йдуть зъ вôйскомъ рука объ руку, тожь стали камѣнями и патиками натирати на жидôвъ, при чôмъ выбили кôлька шибъ. Въ понедѣлокъ жовнѣры и „цивілѣ“ хотѣли дальше забавлятись, та патрулѣ вôйсковѣ и жандармы вмѣшали ся въ справу, арештовано пятьохъ жовнѣрѣвъ и кôлькохъ „цивілівъ“. Цѣлый сей роз ухъ, выкликаный жидами, вôдбивъ ся найгôрше на цѣлôмъ ґарнізонѣ тарнôвскôмъ. Команда зборонила выдавати Ueberzeit [позволене на побутъ въ мѣстѣ по-за означену вечѣрну годину]; жовнѣры замѣсть о 9-ôй мусять вже о 8-ôй вечеромъ бути въ касарни; занятя деннѣ тревають до годины 6 оп, а на ринку и жидôвскихъ улицяхъ не вôльно жовнѣрамъ громадитись. Зъ ушкодженыхъ жидôвъ найбôльше потерпѣвъ Янкель Шмерлінґъ; у него сконстатовано здертѣ нашкôрка величины однои короны. Цѣкава рѣчь: кôлько Schmerzgeld-у стане домагатись покривдженый Янкель?...

— **Передъ звычайнымъ трибуналомъ у Львовѣ** стававъ вчера Антôнъ Гукъ зъ Давидова, обжалованый о участь въ справѣ убійства Попеля. Гукъ бувъ свѣдкомъ при головнôй розправѣ противъ Давидôвцѣвъ, отже на пôдставѣ его тогдѣшныхъ зôзнань обжалувала его пôзнѣйше прокураторія, а трибуналъ засудивъ его вчера на три мѣсяцѣ тяжкои вязницѣ.

— **Якъ выглядае село, де есть пяньство?** Дописуватель зъ Каменеччинны такъ описуе въ „Свободѣ“ порядки въ селѣ Деревлянахъ:

„На Вознесенѣе Христове ѣдучи черезъ село Деревляны, прийшло менѣ на гадку, що я читавъ въ ґазетѣ, що въ Деревлянахъ пануе пяньство. Приглядаю я ся, якъ то таке село выглядае, де есть пяньство. Нехай Богъ боронить! Черезъ село анѣ перейти: яруги, воды, болото овъ-бы якій озера. Церкви нема, лише якась маленька капличка. Школы нема, дѣти бють ся по селѣ, нѣкому анѣ въ головѣ, щобы дѣти въ школѣ вчити. Але за то жиды файно выглядають. Ажь ось идуть люде зъ тои бѣднои каплички, що на-шторцъ дошками оббита. Якъ тôлько выйшли, заразъ зачали ся сварити. Якійсь піячиско зачавъ кричати: забю тя на смерть! злодѣе вы всѣ!“ Я стою собѣ на боцѣ зъ однымъ чоловѣкомъ и кажу: „Пôшлѣть по вôйта, нехай замкне того піяка, бо то не можна такои галабурды робити“. А чоловѣкъ менѣ каже: „Тамъ вôйтъ е“. — „А чому-жь не возьме его до арешту?“ — „Е, бо то радный!“... Мы говоримо, а піякъ уже бе ся. Бабы зачали кричати: „возьмѣть піяка до арешту, бо покалѣчить людей!“ Знайшло ся щось зо трохъ, що тягнули піяка. Та що зъ того? Заразъ стае ему на оборону чоловѣкъ высокого зросту и не дае вôдвести. Я пытаю ся: „Чи то якій своякъ его?“ — „Нѣ, кажуть, то нашь дякъ...“ Отже такі тамъ порядки и такъ выглядае село Деревляны.“

— **Нещастя елєментарні.** Коло Снятина лютилась 9-го с. м. страшна туча, а громы били одинъ по другôмъ. — Въ Новоселицѣ на поли забивъ грôмъ двохъ людей. — Въ Рожновѣ ударивъ грôмъ въ хату, де мѣстить ся читальня, забивъ жѣнку, та не ушкодивъ анѣ еи чоловѣка, анѣ дѣтей, котрѣ були разомъ въ тôй хатѣ Хата згорѣла.

— **Зловленый обманець.** Въ мараморошскôмъ Сиґотѣ увязнено оногды львôвского жида Якова Медлінґера, що пофальшувавъ на шкоду львôвскихъ купцѣвъ векслѣ на суму 55 тысячѣвъ зр. Пôзнано его пôсля фотоґрафін долученои до гончого листу розбсланого за нимъ. При арештованôмъ знайдено ще частину грошей.

— **Подвôйне самоубійство.** Минувшого тыждня приѣхали до Берна моравского двое молодыхъ людей. Въ готели „Славія“ записали ся на мельдунковôй картцѣ: Яковъ Літванъ ц. к. надпоручникъ зъ Мункача зъ женою. Заѣхавши до готелю рано, замкнули ся въ комнатѣ и не выходили цѣлу добу. Се спонукало готелеву службу добувати ся до ихъ покою а вôдтакъ выважити дверѣ. Найшли два трупы. Обое подорожнѣ ще держали револьверы въ рукахъ, котрыми вôдобрали собѣ житє. Они сидѣли на лôжку и рôвночасно выстрѣлили до себе въ уста. Доходженя показали, що се були братъ и сестра. Въ зôставленыхъ письмахъ находить ся заява, що добровôльно вôдбирають собѣ житє и просять, щобы ихъ матѣрь въ Мункачи обережно повѣдомити про страту обохъ дѣтей. Якôвъ мавъ 32 роки, его сестра Павлина 29 рокôвъ. Причиною самоубійства були непріятности службовѣ Якова, въ котрѣ замѣшала ся була такожь его сестра, бо обое зъ братомъ дуже любили ся.

— **Скрытоубійника** Франца Долежаля, що выбравъ собѣ за задачу выправляти на другій свѣтъ старѣ самотнѣ жѣнки а вôдтакъ грабити ихъ ощадности, засудила лава присяжныхъ у Вѣдни за убійство Маріи Френцльовои и Маріи Штеґельовои на кару смерти черезъ повѣшене.

— **Зъ Тернôпольского пишуть намъ:** Выборы громадскѣ въ Воробѣвцѣ вôдбували ся подôбно якъ до рады державноп. Комісарь ц. к. староства приѣхавъ зъ жандармомъ, а при голосованю въ I-ômъ колѣ вже и другій жандармъ появивъ ся. Дуже занепокоило се людей, кождый пытавъ: що то мае означати? — бо такъ еще не бувало. Люде дѣлились на двѣ партіи. Однѣ хотѣли свои становиска дальше затримати и добирали собѣ подôбныхъ до свого панованя; другѣ бурили ся, що тамтѣ хотять всьо въ своихъ недослѣдимыхъ рукахъ тримати. Выборы вôдбували ся въ суботу. Прийшли жиды. Декотрѣ жартомъ пытали: „Нинѣ шабасъ, радше було пôйти молити ся“. А жиды: „Що намъ робити? панъ казавъ, треба послухати; казавъ голосувати на тыхъ... будемо голосувати, якъ то кажуть: чеши дѣдька зъ рѣдка“. Погадавъ неоденъ: кôлько то той нарôдъ бѣдный опѣкунôвъ мае! А хрунь цебрôвскій залѣзъ до алькиря въ коршмѣ [напротивъ льокалю выборчого] и писавъ картки выборцямъ, бо при голосованю переважно картки давали. Чи також ему панъ казавъ? Выборы пôйшли, якъ було уложено. Опôсля справили выбранѣ радні бенкетъ, на котрый и хруня запросили. Бенькетъ бувъ файный, а такъ розохотили ся, що хруня на рукахъ носили и дуже храпливо „многая лѣта“ вытягали.

— **За чемнôсть въ „Иванову хату“.** Въ Познаню пôдчасъ засѣданя суду одинъ зъ лавникôвъ [вотантôвъ] пчихнувъ. Зъ авдіторіи пожелавъ якійсь робôтникъ пану лавникови чемненько: „на здоровле!“ Ну, звычайна рѣчь... По нашому годилось бы подякувати, та въ нѣмецкôмъ судѣ не такъ! Предсѣдатель трибуналу узнавъ се за зневагу, казавъ добросердного робôтника вывести на середину салѣ, засудивъ его на три добы арешту и казавъ сейчасъ замкнути. Не знати теперь, хто бувъ нечемный: чи той, що пчихавъ, чи той, хто желавъ здоровля, чи предсѣдатель, що за чемнôсть замкнувъ до арешту?

— **Curiosum.** Число львôвскои „Свободы“, адресоване такъ выразно, що слѣпый може намацати: „Станиславôвъ — Читальня — Кипячка“ звернено назадъ зъ ласкавою дописком: „W Stanisławowie niema kupieckiej czytelni“. Ну и хто дурень?

— **Дрôбнѣ вѣсти.** Намѣстникъ кн. Санґушко выѣхавъ на кôлька днѣвъ до Гумнискъ. — Маршалокъ краевый гр. Стан. Бадені вернувъ до Львова. — Ґен. Людвикъ кн. Віндішґрецъ, ґенеральный инспекторъ армін, приѣхавъ вчера до Львова и вечѣрнымъ поѣздомъ вôдъѣхавъ до Жовквы. — Завтра вôдбуде ся въ Градекъ на Шлеску вѣнчане ґрафа Кароля Лянцкороньского зъ гр. Марґаритою Лихновскою. — На шляху Галичь-Острôвъ на стаціи Козова выскочивъ изъ шинъ поѣздъ особовый, а пригода сеся скôнчилась на легкôмъ пораненю кондуктора. — Въ Пештѣ знищивъ огонь магазины збôжевѣ члена палаты панôвъ Павла Люценбахера. Згорѣло 4.200 куб. метрôвъ ржу, 2.000 куб. м. пшеницѣ, и менші запасы муки. Загальна шкода була обезпечена на 360.000 зр. — Въ Сучавѣ пôдчасъ купелѣ утопили ся два ученики ґімназіи. — Дръ Оскаръ Відманъ, примарь львôвского шпиталя, дôставъ veniam legendi зъ дѣлу внутрѣшнои медицины въ університетѣ львôвскôмъ. — Въ Перемышли отруивъ ся карболемъ послугачь зелѣзничій Антôнъ Міхва. — У Львовѣ застрѣливъ ся жовнѣръ 30. п. Заячкôвскій. — Въ Мардзинѣ на Буковинѣ украли невыслѣдженѣ злодѣе зъ канцелярін заряду лѣсôвъ камеральныхъ касу вертгаймôвску, а въ нѣй 3.310 зр. — Комітетъ ратунковый въ Коломыѣ зôбравъ дотеперь для потерпѣвшихъ пôдчасъ повени 2.114 зр. — На поляхъ помѣжь Зачерньомъ а Ясьонкою коло Ряшева застрѣливъ ся 7 ого с. м. Мечиславъ Семиґиновскій, 26-лѣтный сынъ соймового посла Володимира Семиґиновского. Самоубійникъ бувъ зарученый зъ панною Дембиньскою зъ Кракова, а весѣле мало вôебутись уже за мѣсяць.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 13 липня. Більовъ бувъ вчера на авдіенціи у цѣсаря, опôсля конферувавъ зъ гр. Голуховскимъ.

Берлинъ 13 липня. До Петербурга поѣде зъ цѣсаремъ Вільгельмомъ крôмъ канцлера також Більовъ. — У кôлькохъ проживаючихъ тутъ студентôвъ россійскихъ зроблено ревізію, а потôмъ студентôвъ увязнено, щобы ихъ вôдставити до россійскои границѣ; ходить о аґітаціи нігілістичнѣ.

Римъ 13 липня. Болгарскій президентъ міністрôвъ Стоиловъ заперечивъ въ розмовѣ зъ редакторомъ дневника Italie вѣстямъ, мовь бы князь хотѣвъ проголосити себе королемъ. Про політику Болгаріи сказавъ, що Болгарія хоче жити въ дружбѣ зъ Россією, але першою метою правительства е завсѣгды: „Болгарія для Болгаръ!“

Царгородъ 13 липня. Порта повѣдомила державы, що намѣряе скрѣпити свои войска на Кретѣ. Державы вôдраджують вôдъ того кроку.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Л. Ле. въ К. Передплату теперь и на погорѣльцѣвъ зъ Синивôдска одержали. — *Вп. В. Бѣ. въ Ст.* Одержали — *Вп. К. Ле. въ Бо.* Такъ. — *Вп. І Ба. въ Шо.* Годять ся. — *Вп. І. Ку въ Си.* Одержали. — *Вп. И. Па. въ Го.* До кôнця серпня.

Конкурсы.

I.

Товариство „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкôльного 14 ученикôвъ рускои ґімназіи [клясъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ дає Институтъ цѣле удержане, лôжко, сѣнникъ, надзôръ и провôдъ домовый, а такожь меншу помôчь въ науцѣ. Оплата выносить на рôкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рôчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за пране бѣля 50 кр. — платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣле на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручникôвъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дôстає карту принятя, безъ котрои спровадитись до Института не смѣе. Зголошувати ся треба до товариства „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кôнця серпня с. р.

[Иншѝ рускѝ часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

II.

Товариство „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ пошукує вôдъ 1-ого вересня с. р. настоятеля до свого Института. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домове ведене и надзôръ надъ конвікторами, за що вôнъ передъ Выдѣломъ товариства вôдповѣдає и вôдъ Выдѣлу инструкціи одержує; б) весь часъ, коли конвікторы дома, перебувати зъ ними. За свôй трудъ дôстає настоятель мешканє, харчь и пране въ Институтѣ и 5 зр. мѣсячно; надто вôльно ему удѣляти лекцій конвікторамъ за особною винагородою. Угода обовязує цѣлый рôкъ шкôльный, вôльно однакожь зъ кôнцемъ першого курсу уступити за попереднымъ двомѣсячнымъ выповѣдженемъ. Подавати ся можуть абітурієнты ґімназіяльнѝ и академики до першои половины серпня с. р. на руки проф. Л. Сальо въ Коломыи.

[Иншѝ рускѝ часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

Вôдъ Выдѣлу „Шкôльнои Помочи въ Коломыи“ дня 9 н. ст. червня 1897.

Ч. 52586.

ОГОЛОШЕНЄ.

Въ наслѣдокъ постановъ запавшихъ на мѣжнароднôмъ зъѣздѣ телеґрафічнôмъ въ Будапештѣ въ роцѣ 1896 увôйдуть въ житє зъ днемъ 1 липня 1897 численнѝ змѣны въ службѣ телеґрафічнôй, зъ котрыхъ найбôльшои ваги суть слѣдуючѝ:

1) Публика телеґрафуючи може теперь при укладаню телеґрамъ уживати слѣдуючихъ знакôвъ конвенціональныхъ:

Пильнѝ або [D], вôдповѣдь заплачено або [RP], вôдповѣдь заплачено за „x“ слôвъ або [RPx], пильна вôдповѣдь заплачена або [RPD], пильна вôдповѣдь заплачена за „x“ слôвъ або [RPDx], коляціоноване або [TC], телеґрама зъ повѣдомленемъ телеґрафічнымъ о дорученю або [PC], телеґрама зъ повѣдомленемъ почтовымъ о дорученю або [PCP], дальше пôслати або [FS] почтою, почтою рекомандовано [PR] пôсланцемъ, пôсланець заплаченый або [XP] пôсланець заплаченый „x“ франкôвъ або [XPfrx] пôсланець заплаченый, оплату за пôсланця подати телеґрафічно або [XPT], пôсланець заплаченый, оплату за пôсланця подати листовно або [XPP], отверто доручити або [RO], до рукъ власныхъ доручити або [MP], бюро телеґрафічне „restante“ або [TR], почта „restante“ або [PG], почта „restante“ рекомандовано або [PGR], х адресôвъ або [TMx], всѣ адресы переслати.

2) До языкôвъ, въ якихъ вôльно телеґрафувати, допущено языкъ анаміцкій, люксембурґскій и славоньскій.

3) Въ телеґрамахъ въ мовѣ отвертôй вôльно уживати знакôвъ торговельныхъ.

4) Допущенѝ суть телеґрамы уложенѝ въ части въ мовѣ отвертôй и умовленôй, а въ части шифрованѝ.

5) Стація вôддаюча має бути подана яко послѣдне слово адресы.

6) Часъ наданя телеґрамы — буде умѣщеный въ урядовôмъ заголовку телеґрамы.

7) Належитôсть за неужиту вôдповѣдь заплачена може бути звернена надавцеви въ протягу 3 мѣсяцѣвъ.

8) Вôльно зложити зъ горы певну суму на оплату умысного пôсланця зъ жаданемъ, щобы высота оплаты була подана надаючому телеґрафічно або почтою.

9) Если-бъ надôйшовъ переказъ телеґрафічный, одержить адресатъ безпроволочно авізо приписане для надходячихъ телеґрамъ.

10) Терминъ доручня для телеґрамъ европейскихъ знижено зъ 48 на 24 годинъ, а для телеґрамъ заевропейскихъ на 72 годинъ.

11) Максимальна довгôсть слова [15 буквъ] и чиселъ [5 циферъ] буде вôдъ теперь вôдноситись такожь и до телеґрамъ заевропейскихъ.

12) Дробы словами выписанѝ будуть числити ся за одно слово.

13) Задержуючи пôдставну таксу 30 кр обмежує ся таксу за одно слово въ оборотѣ: зъ Голяндією [Жулавы] зъ 11 кр. на 10 кр.; зъ Румунією [черезъ австро-румуньску або угорско-румуньску границю] зъ 6 кр. на 4 кр; зъ Триполісъ черезъ Трієстъ або Италію-Мальту] зъ 61 кр. на 34 кр.

Близшѝ подрôбицѣ мѣстять ся въ розпорядженю высокого ц. к. міністерства торговлѣ зъ 25 червня 1897, оголошенôмъ въ урядовôй части львôвскои ґазеты.

Зъ ц. к. Дирекціи почтъ и телеґрафôвъ.

Львôвъ дня 30 червня 1897.

КОНКУРСЪ.

Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ оголошує отсимъ конкурсъ на пôдставѣ акту фундаційного зъ даты: Стрый 27 серпня 1890 р. на три преміи зъ фундаціи имени Стефана Дубравского по 90 зр. а. в.

Тѝ премія призначенѝ Высокоповажанымъ фундаторомъ за написане найлѣпшихъ популярныхъ розправъ въ языцѣ рускôмъ, а то:

1) О будынкахъ господарскихъ — то є о вôдповѣднôй будовѣ домôвъ и забудовань господарскихъ.

2) О рôльництвѣ — то є о розумнôй управѣ рôлѣ и доборѣ насѣня въ примѣненю до положеня землѣ и пôдсоня нашого краю.

3) О спôлкахъ и фабрикахъ громадскихъ — то є, якимъ способомъ можна бы здвигнути добробытъ нашого народу.

Преміи має признавати Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ, до котрого належить надсылати працѣ конкурсовѝ до кôнця мѣсяця жовтня 1897 р. Преміованѝ працѣ переходять на власнôсть Товариства „Просвѣта“ а працѣ не принятѝ будуть звернены авторамъ. 2—3

За Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ, дня 29 н. ст. червня 1897 р.

Юліянъ Романчукъ. Дръ Кость Левицкій.

Надôслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рôкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.** 107 36—14

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвинкôвъ. Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Копернициій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

13 н. ст. липня 1897.

Львôвъ: Пшеница 8·— до 8·40, жито 5·60 до 5·80, ячмѣнь броварный 5·50 до 6·—, ячмѣнь пашнистый 5·50 до 6·—, овесъ 6·— до 6·50, рѣпакъ —·— до —·—, горохъ —·— до —·—, вика —·— до 4 75, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —· , бôбъ —·— до —·—, бобикъ—·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·— до 5·—, кукурудза нова 5·10 до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ. —·— до —·— зр.

На подарунки!

В КАНЦЕЛЯРІЇ

„Рускаго Товариства Педагогічнаго“

при улици Академічній ч. 8.

можна купити слідуючі виданя:

1) Образкові виданя.

Звіринець	10 кр.
Гостинець	10 „
Забавки	10 „
Менажерия	10 „
Робінзон	40 „
Квіточка	20 „
Віночок	20 „
Кобзар Тараса Шевченка	20 „
Франко: Лис Микита, 2-ге цілком перер. вид.	50 „
Мирон: Пригоди Дон Кіхота	40 „
Наші звірята	40 „
Діточі вигадки ч. I.	30 „
„ „ ч. II.	30 „
Забавки для дітий	40 „
Мала менажерия	35 „
Велика менажерия	40 „
Нашим дітям ч. I.	40 „
„ „ ч. II.	40 „

2) Виданя без образків.

Читанка ч. I. II. III. IV. в оправі 20 кр. без опр.	10 „
Китиця желань, 2 ге розширене видане	20 „
Ів. Франко: Абу Каземорі каці	20 „
Учитель на рр. 1890—1896	2 зр.
Дзвінок на рр. 1892—1896	3 зр.
Ів. Левицкий: Попались, Різдвяні сценки	10 кр.
Вол. Шухевич: Записки школяря	20 „
„ „ Від Бескида до Андів	10 „
О. Нижанковский: Батько і мати, двоспів для дітий з фортепіяном	10 „
Леонида Глібова: Байки	5 „
В. Чайченка: Олеся; Байки; Комарь; Два оповіданя, по	5 „
В. Чайченка: Дума про княгиню Кобзаря	5 „
Дніпрова Чайка: Казка про сонце та его сина; Писанка по	5 „
М. Лисенко: Тече вода з під явора. Двоспів з фортепіяном	10 „
Мапа етноґрафічна України-Руси	20 „
Гордієнка: Картагенці і Римляни	20 „
Юлій Верне: Подорож довкола землі	60 „
Барановский: Приписи до іспитів	20 „
Молитвенник народнѝ, в полотно оправлен.	20 „
Д-р. Л. Кельнер: Коротка історія недавніні	60 „
Василь В—р: Джонатан Свіфт. Подорож Ґулівера до краю великанів	25 „
Остап Макарушка: Короткий огляд руско-українського письменства	15 „

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

ТАЧКИ сильнѝ по зр. 2·20 и 2·50. Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты, чапаны и иншѝ знаряды до робôтъ земныхъ поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКИЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Ученика прийме ДРУКАРНЯ Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

Ученик VII. кляси ґімназ. шукає лекціі на час ферій. Близша відомість: *А. О.* poste restante *Перемишль.* 212 3—5

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продає товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ въ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи. Початокъ вакацій вôдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскôй учит. семинаріи у Львовѣ [ул. Вôрменьска 2.]

ХТО ПОШУКУЄ директора до дѣтей на часъ вакацій, зволить зголоситись до о. Євгенія Гузара катихита семинаріи учительскои, ул. Зибликевича ч. 24.

Знана вôдъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерôвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникôвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старѝ польскѝ сильнѝ горѣвки, дуже добрѝ розолісы, лікеры, румы правдивѝ зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевѝ спеціялы якъ: Народôвка, Dziennik, Szczutek, Карпатôвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренôвка и т. и. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивѝ если зъ нашои фабрики спроваджены.

Одиноке жередо въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вôльного вôдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкôдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова: ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 359—?

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихъ ся испытахъ въ школахъ народныхъ подає до вѣдомости Свѣтл. Радъ Шкôльныхъ, Впов. священикôвъ, катихитôвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, призволенѝ кр. Радою шкôльною на преміи для ученикôвъ, красно оправленѝ можна купити въ **канцелярії товариства ринокъ ч. 10** по слѣдуючôй цѣнѣ:

Росказы про силы природы	20 кр.
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	20 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	15 „
Байки	22 „
Исторія Руси ч. I.	25 „
Исторія Руси ч. II.	23 „
Ленъ и конопле	24 „
Рогата худоба	45 „
Про живоплоты и лѣсы	20 „
Веняминъ Франклінъ	16 „
На досвѣткахъ	22 „
Середъ ледового моря	25 „
Житє св. великомученика и дѣкаря Панталеймона	20 „
Дрôбна птиця ґоспочарска, а великѝ грошѣ	20 „
Вôдкрытє Америки	22 „
Звѣрята шкôднѝ и пожиточнѝ	42 „
Перекотиполе	18 „
Кирилъ и Методій	22 „
Повѣстки (Тѣточка Ганна и Два старцѣ-богомольцѣ)	18 „
Финляндія и Сахара	22 „
Молитвенникъ народный (въ звычайнôй оправѣ)	20 „
въ лучшій оправѣ:	
а) хребетъ полотняный и золоченый хрестъ зъ переду	25 „
б) цѣла оправа полотняна, береги золоченѝ и золоченый хрестъ зъ переду	35 „
Молитвенникъ народный великій по цѣнѣ 90 кр., 1,10, 1·30, 1·60, 1·80 зр.	

Всякѝ замовленя высылають ся скоро и точно.

Ручить ся, що чиста

Вôдзначена найвысшими преміями

Томаса мука фосфатова

зъ ческихъ и нѣмецкихъ млыновъ томасовскихъ — се

найуспѣшнѣйше и найдешевше средство навозове фосфоромъ.

Ручить ся за змѣстъ цитратовои кислоты фосфоровои.

Для всякого рода рôлѣ.

Надає ся для запоможеня рôлѣ убогои въ кислоту фосфорову, для всякихъ родôвъ збôжа, окоповыхъ и олѣйныхъ ростинъ, для засѣвôвъ конюшины и люцерны, для виноградникôвъ, хмелю и яринъ, а спеціяльно якъ найлѣпше для навоженя лукъ.

Перевысшає всѣ суперфосфаты тымъ, що довго тримає ся.

Наколи-бъ хибувало дещо зъ цитратовои кислоты фосфоровои, то було бы доплачене. Численнѝ премія, вôдзывы ґазетъ фаховыхъ и всякѝ поясненя суть пôдъ руками.

Запыты и замовленя пôдъ адресою:

Phosphatmehl-Verkaufs-Bureau

der böhmischen Thomaswerke in Prag

Mariengasse Nr. 11. 8 3—23

Заступництво для Галичины и Буковины

ІОСИФЪ КАРРАХЪ

у Львовѣ, улиця Сикстуска ч. 26. — Телефону ч. 408.

Розклад їзди поіздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ.	приходить о	до Львова	ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ.	відходять о	зі Львова
		7.30	з Ицкан			6.00	до Підволочиск з головн. двірця
		7 50	„ Янова			6.10	„ Ицкан
		7.52	„ Тернополя на Підзамче			6.15	„ Підволочиск з Підзамча
		8.05	„ Лавочного			6.45	„ Ицкан
		8.15	„ Тернополя на головний дворець			8.40	„ Кракова
		8.25	„ Сокаля			8 55	„ „
		9.10	„ Кракова			9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
		10.35	„ Ярослава			9.25	„ Сокаля
		1.15	„ Янова			9.40	„ Янова
1.30		—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]			10.05	„ Підволочиск з головного двірця
		1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]			10.27	„ „ „ Підзамча
1.50		—	„ Черновець			10.45	„ Ицкан
2.15		—	„ Підволочиск на Підзамче			1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30		—	„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
		5.25	„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
		5.35	„ Підволочиск на Підзамче			2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
		5.45	„ Ицкан			2.40	„ Черновець
						2.50	„ Кракова
						3·00	„ Янова
						3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/9 з Стрия]
						3.48	„ Бруховичь
						4.40	„ Ярослава
						3.40	„ Зимной води що день до дальшого заряджения

Ніч

		3.04	з Підволочиск на Підзамче			4.40	до Кракова
		3.30	„ „ „ головн. дворець			5.20	„ Лавочного
5.10			„ Кракова			6.24	„ Янова лишь в будні дни
		6.00	„ Підволочиск на головн. дворець			6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/6
		6.55	„ Кракова			7.05	„ Сокаля до 15/9
		8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.			7.25	„ Тернополя з головного двірця
		8.15	„ Брухович тілько від 20/8 ажь до дальшого заряджения.			7.30	„ Лавочного
8.45			„ Кракова			7.47	„ Тернополя з Підзамча
		8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.			8.50	„ Янова в неділі и свята
		9.01	„ Янова			10.30	„ Ицкан
		9.10	„ Ицкан Бергомету з нимком понеділка	10.50			„ Кракова
		9.30	„ Кракова			11.00	„ Підволочиск з головного двірця
9.43			„ Підволочиск на Підзамче			11.37	„ „ „ Підзамча
9.50			„ Ицкан				
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець				
		10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.				
		12.10	„ Лавочного				

ЗАМІТКА: Пора нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черлянськои. Зъ друкарнѣ Институту ‘Ставропигіянського’ пôдъ зарядомъ Іоакима Гренякa.

Ч. 147. Львовъ, Середа 2 (14) Липня 1897. Рочникъ XVIII

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских свят) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платять у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:	за границею:
на цѣлый рѣкъ . . 18 зр.	на цѣлый рѣкъ . . 24 зр.
на пѣвъ року . . 9 зр.	на пѣвъ року . . 12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатаній вѣльній вѣдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной стрѣчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Добиваймо ся свого університету!

III.

Мы бачили отже, що правительство, на скѣлько можемо судити, призначало для Русинѣвъ львѣвскій університетъ, — пѣдъ натискомъ Полякѣвъ зъ усѣхъ бокѣвъ дало вступъ до него польскѣй мовѣ, — не помѣгши Русинамъ приготувати потрѣбній силы наковѣ, дало можливѣсть Полякамъ фактично опанувати сей університетъ, — але нѣякимъ чином не хотѣло управнити сего польского status possidendi и звязати себе якими-небудь постановами на користь польскои выкладовои мовы, не хотѣло нѣякимъ чиномъ признати сего університету польскимъ. Оно якъ-бы чекало, доки то Русины пѣдростуть культурно и зможуть заявити претенсіи на зарезервованій имъ права.

Розумѣе ся, правительство, коли ему дорогій були культурній интересы рускаго народу и коли оно хотѣло имъ послужити, могло и повинно було инакше поступити. Зъ огляду на то, що руска интеліґенція бѣдна и мусить дбати про насущникъ, не маючи спромоги вѣддаватись студіямъ въ науцѣ, штуцѣ и т. и., що не маѣ своихъ меценатѣвъ и народныхъ институцій, якій-бъ могли пѣддержувати людей въ сихъ студіяхъ, правительство само повинно було помогти Русинамъ въ сѣмъ, надаючи стіпендіи здѣбнѣйшимъ академикамъ-Русинамъ по укѣнченю, высылаючи ихъ на иншій університеты и т. п., а не стояти зъ заложеными руками, чекаючи, коли тая убога суспѣльнѣсть середъ несчисленныхъ перешкѣдъ, пѣдъ тяжкимъ и всестороннымъ гнетомъ, вѣдрѣзана хіньскимъ муромъ — россійскимъ кордономъ вѣдъ бѣльшихъ, богатшихъ своихъ частій, сама спроможе ся выставити потрѣбній культурній силы.

И стало ся вкѣнци — Русь може теперь вказати сій силы у себе въ Галичинѣ и за ей границями, але поки се стало ся, кѣлько то змарнувало ся силъ! Кѣлько то людей, що могли бы бути рускими свѣтилами въ науцѣ исторіи, фільософіи, права, медицины, закѣнчили свою карієру по глухихъ кутахъ въ ролі „бельферѣвъ“, судовыхъ урядникѣвъ и т. д., або повтѣкали на чужій університеты, де ихъ руска народнѣсть не загороджувала дороги до катедры, и стали учеными — тѣлько не украиньско-рускими. Кѣлько даремныхъ утратъ, яка шкода для нашого культурного розвитку!

Зъ другого боку, хочь мы Русины зъ признанемъ можемо оцѣнити здержливѣсть правительства що-до польскихъ змагань — управнити свѣй фактичный станъ володѣня въ університетѣ, — не можемо однакъ замовчати того, що его неутральне становище, пасивна роля що-до фактичного панованя Полякѣвъ, бракъ всякои активнои пѣддержки для Русинѣвъ — дали звести університетску справу на дорогу національнои польско-рускон боротьбы, що зъ такимъ страшеннымъ завзятемъ провадилась Поляками на цѣлѣй лініи ихъ наступленя на Русинѣвъ. Гасло: поборювати противника всякими способами, яке всевладно панує надъ польскою масою въ Галичинѣ, не могло не вплынути и на тій круги, що здавалось бы мусѣли стояти якъ найдальше вѣдъ сеи акціи.

Опинившись фактичными панами університету, а не можучи дѣйти управленя свого володѣня у державы, Поляки [зъ выимкомъ кѣлькохъ прихильныхъ Русинамъ або обѣктивныхъ одиниць] надробляли тыми правами и способами, якій дававъ имъ сей фактичный станъ рѣчей. Протягомъ кѣльканацяти лѣтъ не пройшовъ нѣ оденъ Русинъ, що маніфестувавъ ся яко Русинъ, на неутральній університетскій катедры, що пѣсля постановы зъ 1871 року належали не менше Русинамъ якъ Полякамъ; найстаршій професоры-Русины не могли дочекатись ректорату; до промовъ при отвореню року шкѣльного не покликувано професорѣвъ, котрій могли бы проголосити промову по руски; не габілітовано нѣ одного доцента зъ рускою мовою выкладовою крѣмъ катедръ утворенныхъ спеціяльно для рускихъ выкладѣвъ. Та й сій катедры, опинившись пѣдъ властію польскои бѣльшости, почули се на собѣ. Коли заявивсь вѣдповѣдно приготованый кандидатъ до катедры цивільного процесу, его не принято, и всѣ стараня розбились на non possumus професорскои колеґіи; кандидатови на катедру цивільного права по Ол. Огоновскѣмъ вѣдкидано и подане, и працю, и прошене о суплєнтуру, хочь его науковій працѣ були прихильно оцѣненій въ нѣмецкѣй літературѣ; за те габілітовано зъ рускою мовою [якъ зачували мы — противъ волѣ самого кандидата] до сего предмету Поляка, и хочь деякій професоры-Поляки були противній такому провокованю [якъ самій признавали] Русинѣвъ, — але вымоги національнои політики перемогли, а що Русины-академики не хотѣли записуватись на выклады того Поляка, то именовано его екзаминаторомъ до комісіи — абы пытавъ тыхъ, хто бы схотѣвъ складати испытъ по руски...

Такимъ чиномъ утворивъ ся той неможливый, въ высокѣй мѣрѣ прикрый и образливый для Русинѣвъ станъ рѣчей, коли они мають на цѣлѣмъ львѣвскѣмъ університетѣ пять професорѣвъ [або доцентѣвъ] зъ рускою мовою [не рахуючи того Поляка на рускѣй катедрѣ и одного доцента правника, що не выкладаѣ звычайно], — коли кандидаты на катедры Русины уважають безнадѣйною рѣчію навѣть старатись тутъ о катедру, — коли здѣбнѣйшій Русины йдуть на иншій університеты — бо лишь тамъ мають надѣю габілітуватись... Та що вже казати про катедру! — мы знаемо выпадокъ, що одному здѣбному акаде иковi-Русинови була обѣцяна посада практиканта *безъ платнѣ* при однѣмъ зъ університетскихъ институтѣвъ, але въ остатнѣй хвили вѣддано ей Полякови, бо тутъ „мусять дбати про своихъ“!... Взагалѣ Русинови дорога на університетъ — можна сказати — забита цѣлкомъ; хиба мѣгъ бы перейти черезъ спеціяльный польскій фільтръ, або зложились бы якіісь надзвычайнѣ, выимковѣ обставины, якъ то було зъ утвореньемъ рускои катедры исторіи, або що-небудь инше.

Розумѣе ся, такій станъ рѣчей не може довго тревати. Коли суспѣльнѣсть доспѣваѣ до користаня зъ певныхъ своихъ правъ, коли починаѣ ей пекти якась потреба, — она мусить бути зъ часомъ доконче вдоволена, а въ интересахъ самого правительства лежить, абы вдоволено ѣй якъ найскорше, бо всѣ штучнѣ затяганя, перепоны выходять лишь на обопѣльну шкоду.

Знаемо исторію польонізаціи львѣвского університету, знаемо, якъ Поляки крокъ за крокомъ вдирали ся сюды. Для Русинѣвъ ся боротьба буде ще тяжша, бо Поляки не показують навѣть стѣлько обѣктивности, скѣлько показували Нѣмцѣ, воюючи впрочѣмъ противъ Полякѣвъ тыми-жь мотивами - и культурнои высшости, и педаґоґічными, и політичными — якій мы вѣдъ Полякѣвъ уже чули або ще почуемо; польска професорска колеґія не становить малои изольованои институціи, якъ нѣмецка 60-ыхъ и 70-ыхъ рокѣвъ, а маѣ за собою цѣлу „суспѣльну ерархію“; Русинамъ наука приходить ся далеко тяжше [матеріяльно]; — але при всѣмъ тѣмъ руска суспѣльнѣсть не злякаѣ ся сеи боротьбы. Культурна пекуча потреба рѣшаѣ. Здѣбнѣйшій Русины, певно, будуть уважати своимъ обовязкомъ доходити науковыхъ кваліфікацій; стрѣтивши ся зъ браком обѣктивности въ мѣсцевѣй професорскѣй колеґіи, будуть габілітуватись на чужихъ університетахъ, доперва потѣмъ просити veniam docendi у Львовѣ; кождый добрый Русинъ на університетѣ, не боячись майоризаціи, буде пильнувати интересѣвъ рускои науки; академики будуть вносити петиціи; рускій послы будуть безнастанно допоминатись въ державнѣй радѣ и въ соймѣ залагодженя сеи потребы а руска суспѣльнѣсть буде ихъ всѣми способами пѣдпирати; рускій институціи будуть запомагати молодѣжь въ ей змаганяхъ до дальшихъ науковыхъ студій — и т. д., и т. д. И вся сума змагань, заходѣвъ, боротьбы приведе колись, мы певній, руску суспѣльнѣсть до бажанои меты. Але чи се въ интересахъ правительства — посылати ей въ сесю далеку обхѣдну дорогу, примушувати до боротьбы въ мурахъ університету, боротьбы, що обѣцюе стѣлько обопѣльного огорченя, стѣлько марнованя силъ, стѣлько подразненя суспѣльности? Чи не лѣпше, зъ погляду самого правительства, взяти справу въ свои руки и вдоволивши завчасу сю потребу, усунути ту перспективу боротьбы? Тымъ бѣльше, коли правительство вже давно мало плянъ розширеня правъ рускои мовы та науки и старанно зарезервувало собѣ право вѣльного поступованя.

У Львовѣ, столици галицкои Руси, центрѣ національного культурного житя въ теперѣшныхъ обставинахъ не лишь австрійскоі, а цѣлои Украины-Руси, вѣдъ Сяна до Кубани, въ першій лініи мусить бути задоволена сеся потреба украиньско-рускаго народу. Львѣвскій університетъ належить ся Русинамъ! Не входимо въ те, що правительство зробило бы зъ польскими викладами, — може бы оно схотѣло дати Полякамъ другій університетъ въ краю, може бы схотѣло зоставити теперѣшный львовскій університетъ въ ихъ рукахъ а для Русинѣвъ заснувати новый, — въ те, кажемо, не входимъ, лише повтаряемо зъ притискомъ: Русины мусять мати рускій університетъ у у Львовѣ!

Въ можливѣсть якогось залагодженя справы самою професорскою колеґією на університетѣ, въ якійсь вилывъ „справедливости“, „обѣктивности“ въ тѣй справѣ не можна мати нѣякои надѣѣ. Та бѣльшѣсть, що править університетомъ, сама входить яко складова частина въ теперѣшну польску суспѣльну орґанізацію, котрои характеръ добре знаемо. Про помноженє рускихъ катедръ „вѣдповѣдно спроможности и потребѣ“ говорилось тамъ неразъ,

Велике руско-народне свято въ Америцѣ.

Недавно подали мы въ фейлетонѣ „Дѣла“ описъ сегорѣчнои конвенціи „Руско-народного Союза“ а потѣмъ концерту въ Майфільдъ въ Пенсільвенія. Послѣдне-жь [27-ме] число американьско-рускои „Свободы“ приносить ще деякій вѣсти зъ того дня [8-ого н. ст. червня], котрій живо мусять обходити насъ галицкихъ Русинѣвъ, и длятого мы ихъ нинѣ дальше зъ приятностію нотуемо.

Послѣдна конвенція „Руско-народного Союза“ — пише „Свобода“ — маѣ велику вагу въ житю американьскихъ Русинѣвъ. Пѣдчасъ неи Русины обрахували свои силы матеріяльній та зазначили своѣ становиско супротивъ тыхъ народѣвъ, мѣжь котрыми нашь нарѣдъ живе а котрый зовсѣмъ не живе тымъ житемъ, яке-бъ ему прислугувало якъ людинѣ на своихъ смѣтяхъ; а по-при тѣмъ Русины высказали своѣ „вѣрую“; чимъ они ту въ Америцѣ и якій ихъ плянъ роботы на будуче. А ось якъ оно було:

По скѣнченѣмъ концертѣ о. Констанкевичь подякувавъ Майфільдчанамъ за щиру гостину та за ту милу несподѣванку, яку они отымъ вечеркомъ зробили всѣмъ гостямъ, а пѣднѣсши велике значѣне того свята, пожелавъ имъ всѣмъ гаразду и охоты до дальшои працѣ въ тѣмъ напрямѣ.

Опѣсля забравъ слово о. Стефанъ Макаръ и въ порываючѣй бесѣдѣ змалювавъ сумну долю нашихъ рускихъ братѣвъ въ краю, котра есть выплывомъ поганои господарки верховодячои шляхотско-жидѣвскои партіи, котра коштомъ хлопскои кривды за всяку цѣну хоче удержати ся при пановању Опѣсля бесѣдникъ звѣвъ бесѣду на послѣдній выборы въ Галичинѣ, котрій хоть лишили по собѣ кровавій слѣды, однакъ показали наглядно, що самопѣзнане и почуте своихъ горожаньскихъ правъ рускій нарѣдъ чимъ разъ бѣльше зачинаѣ вѣдчувати. Вже спадаѣ зъ очей рускаго хлопа тота оболонка, котра спиняла ему вглянути въ своѣ гѣрке положенє и спахнути сильнымъ а слушнымъ гнѣвомъ проти неправды заподѣянои ему на его власнѣй земли. Щобъ однакъ оте самопѣзнане обхоплювало чимъ-разъ ширшій масы рускаго населеня, та щобъ все, що называѣ ся Русинъ хлопъ, злилось въ одну армію, завзываѣ бесѣдникъ всѣхъ американьскихъ патріотѣвъ, щобъ они всюды, на кождѣмъ мѣсци и при кождѣй нагодѣ збирали центы на хлопску аґітацію. За тій грошѣ чи то выдавати ся будуть книжки поучаючій, чи удержувати ся буде людей, котрій понесуть въ народъ свѣтло правды и науки. Бо ажь тогдѣ, коли простый народъ просвѣтить ся, коли и спрацованій люде возмуть удѣлъ въ народнѣй роботѣ, ажь тогдѣ въ наше бѣдне руске вѣконце засвѣтить сонце.

Другій бесѣдникъ о. Ив. Арданъ, навязуючи свою промову до слѣвъ свого передбесѣдника, пѣдперь его слова та пѣйшовъ ще дальше, бо крѣмъ того, щобъ у насъ збирали ся на высше згадану цѣль центы, намъ бы треба тревалои орґанізаціи въ тѣмъ зглядѣ. Намъ треба такого товариства, котрого бы цѣлею було збирати грошѣ и старати ся всѣми леґальными способами вплывати на Галичину, щобъ рускій хлопы чимъ разъ бѣльше просвѣтно и політично освѣдомляли ся. А звѣстна рѣчь, якъ нема грошей, неможь до жадноі взяти ся роботы. До такого товариства може належати кождый чоловѣкъ, котрый заплатить рѣчну вкладку 50 центѣвъ. Господарями въ тѣмъ товариствѣ можуть бути тій самій, котрій суть урядниками „Р.-н. Союза“. Завзываючи горячо до численного вступлюваня въ те товариство, прочитавъ вкѣнци резолюціи до одобреня збѣранѣй публицѣ.

Резолюціи починають ся тыми словами:

„Мы рускій имігранты роботники, бувшій горожане австро-угорскои державы а теперь жителѣ и въ бѣльшѣй части горожане великои пѣвнѣчно-американьскои републики, знанои яко Сполученій держави — збѣранѣ тутъ нинѣ для порады надъ нашими справами принимаемо одноголосно слѣдуючій резолюціи:

І-ша резолюція дотыкаѣ положеня Русинѣвъ въ Австро-Угорщинѣ. Констатуючи, що въ Галичинѣ, Буковинѣ и Угорщинѣ правительство, тримаючи зъ верствами богатшими, не дбаѣ о бѣдный нарѣдъ, наслѣдкомъ чого есть емігрція до Сполученыхъ державъ, Бразиліи и Канады, а такожь пѣдпираѣ Полякѣвъ, Мадярѣвъ, Жидѣвъ, Нѣмцѣвъ и Волохѣвъ противъ нашото народу; — дальше навѣвши исторію послѣдныхъ галицкихъ выборѣвъ — збѣранѣ делеґаты и прочій Русины, въ числѣ 1000, заложили рѣшучій протестъ противъ всѣхъ кривдъ рускаго народу и узнали „за рѣчь конечну заложенє товариства, котрого одинокою цѣлію було бы допомаганє всякими леґальными средствами братямъ въ старѣмъ краю до ихъ освѣдомленя и борбы за людскій права“.

П-га резолюція дотыкаѣ вѣдносинъ Русинѣвъ въ Россіи и звучить:

„Зважившн, що бѣльше якъ 20 міліонѣвъ нашого народу, що жиють въ деспотичнѣй Россіи, кромѣ кривдъ зношеныхъ на рѣвнѣ зѣ всѣми другими пѣддаными „бѣлого царя“, позбавленій ще права уживати въ письмѣ власнои мовы, а то на пѣдставѣ царского указу зъ 1876 року, — протестуемъ и противъ того варварского, нечуваного при кѣнци 19 ого вѣку доптаня правъ цѣлого народу черезъ одну людину.“

Ш-та вкѣнци резолюція:

„Зважившн, що гѣрке наше теперѣшне матеріяльне положенє не дасть ся полѣпшити, при нинѣшныхъ обставинахъ, безъ полѣпшеня долѣ роботникѣвъ взагалѣ, та що таке полѣпшенє можливе лишь при загальнѣмъ освѣдомленю и орґанізаціи цѣлои роботничои клясы, — узнаемо за конечно потрѣбне орґанізуватись намъ на рѣвнѣ зъ другими роботниками въ одну громадку до борбы зъ нашими вызискувачами и просимо всѣхъ товаришѣвъ роботникѣвъ помагати намъ въ тѣмъ своею радою и досвѣдомъ.

Наконець признаемъ, що кождый чоловѣкъ маѣ невѣдложне право до житя, свободы и щастя, — протестуемо противъ всякого гнету и кривды, въ якій бы они формѣ и показувались, вѣдъ кого бы и походили и кого-небудь бы дотыкали: поодинокихъ людей, групы, клясы людей чи цѣлій народы, и высказуемо своѣ спѣвчутє всѣмъ, хто боресь противъ утиску и неправды.

але исторія обсады катедры цивільного права по Ол. Огоновскôмъ найлѣпше показала, чого Русины мусять сподѣвати ся. Звычайно говорить ся, що Русины не мають силъ; коли-жь силы зъявляють ся, то являють ся иншй перешкоды, а наостанку остатный выхôдъ въ рукахъ самои колеґіи — она-жь маѥ рѣшати про вôдповѣдноôть науковои кваліфікаціи кандидата...

Орґанізацію рускаго університету мусить взяти на себе само правительство. Оно само мусѣло бы занятись помноженемъ рускихъ катедръ и обсадженемъ ихъ, якъ бы таке помноженѥ уважало вôдповѣдною дорогою до утвореня рускаго університету, хочь судячи пôсля исторіи польонізаціи львôвскаго університету и всякихъ иншихъ прецеденсôвъ — утворенѥ рускаго університету въ принципѣ вôдъ разу було бы простѣйшою дорогою, що ѳбминула бы богато надаремноц боротьбы и обопôльного роздразненя. Треба памятати, що національна боротьба въ університетѣ ѥ дуже не на мѣсци и не належить до рѣчей, котрй можуть веселити справдѣшного мужа науки; неодного ученого така перспектива може вôдстрашити и примусити йти радше на чужй та спокôйнѣйшй університеты.

Може хто бы зновъ ставъ воювати бракомъ силъ у Русинôвъ, — але-жь се порожнй слова. Люде добре обзнакомленй запевнили насъ, що протягомъ трехъ рокôвъ може бути сотворeный рускій університетъ не гôршій вôдъ того, якій бувъ сотворeный въ 1871 до 1874 рр. при ѥго польонізаціи, абы лишь правительство не поскупилось на утворенѥ наразѣ стіпендій для приготовленя кандидатôвъ и не робило умысныхъ трудностій для спроваженя кандидатôвъ зъ-за границѣ, якъ се робили Поляки и якъ Русины вже мали прецеденсъ зъ именованемъ проф. Грушевского. Мы чули, що при отвореню медичного выдѣлу у Львовѣ, коли ще ѥго сформованѥ и обсада катедръ були въ рукахъ правительства, а не університетскои колеґіи, декотрй Русины звертали увагу въ мѣродайныхъ сферахъ на потребу утраквізаціи ѥго и вказували на численныхъ кандидатôвъ-Русинôвъ въ Австріи и на Украинѣ россійскôй, — але, може зъ причины, що справа ся не була вôдъ разу выведена передъ ширше форумъ, выдѣлъ перейшôвъ у выключне володѣнѥ Полякôвъ, що вôдъ разу не хотѣли нѣчого й чути про рускй катедры, показуючи Русинамъ въ будущинѣ можливôсть — товчи въ замкненй дверѣ, якъ то було зъ правничими катедрами.

Повтаряѥмо — правительство одно може усунути непожадану боротьбу и прискорити Русинамъ осягненѥ свого конституційного права, свого добра, призначеного ѥму вôдъ давна самымъ правительствомъ — національнои высшои школы. Правительство потребуѥ длятого лише трохи охоты — взяти орґанізацію рускаго університету въ свои руки, якъ то впрочôмъ буваѥ зъ усякимъ орґанізованемъ університету, не пожалувати спеціяльного выдатку бодай на кôлька рокôвъ на утворенѥ стіпендій, а силы певно знайдуть ся.

Може хто пôднѣсъ бы сумнѣвы що-до числа слухачѣвъ; але вже теперь число слухачѣвъ - Русинôвъ львôвского університету [459 въ остатнôмъ зимовôмъ семестрѣ на загальне число 1551; зъ того 216 на теольоґіи изъ загального числа 290, — 200 на правахъ изъ загального числа 1001, — 19 на медицинѣ (не повнôй) изъ загального числа 114, — 24 на фільософіи изъ загального числа 146] переважаѥ загальне число академикôвъ на деякихъ поменшихъ австрійскихъ університетахъ, а утворенѥ рускаго університету певно притягнуло бы до Львова немало Русинôвъ и зъ иншихъ австрійскихъ и неавстрійскихъ університетôвъ.

Кôлька мѣсяцѣвъ тому, пôдъ часъ ухвалы галицкого сойму про Вавель, мѣжь Русинами носила ся думка — пôддати гадку заведеня рускаго університету у Львовѣ зъ нагоды пятьдесять-лѣтнього ювілею цѣсаря. Хочь пекучй, першорядний духовй потребы, до якихъ належить своєнародна освѣта, высша и всяка инша, не мусять для свого вдоволеня чекати ажь такихъ надзвычайныхъ нагодъ, але може бы ся нагода улекшила правительству вдоволенѥ сѣй потребѣ.

Повтаряѥмо: Русины мусять мати свôй університетъ, то ихъ право и пекуча потреба; правительство мусить енерґічно забратись до ѳи вдоволеня, абы ѳминути непожаданыхъ явищь.

Потреба наспѣла, крайный часъ! Periculum in mora!

Звертаѥмо-жь увагу всѣхъ, хто въ тôй справѣ може вôдограти якусь активну ролю — Університету Русинамъ!

Новый ударъ.

Et tu, Brute, contra me! — мусѣвъ кликнути президентъ міністрôвъ ґр. Бадені, прочитавши резолюцію, яка запала на нарадѣ вѣрноконституційнои бôльшои посѣлости нѣмецкои. Отже дôйшло до того, що й тй, на котрыхъ ґр. Бадені числивъ, котрыхъ уважавъ своими політичными приятелями, котрыхъ хотѣвъ доконче примѣстити въ парляментарнôй бôльшости, — що й они высказали безпощадно и недвозначно ґр. Баденьому слова правды: що нема „для него“ спасенія.

Въ теперѣшнôй хвили, коли въ нѣмецкôй Чехіи клекотить неначе у вулканѣ, коли при демонстраціяхъ політичныхъ замѣсть „Gott erhalte“ лунаѥ грôмко и вызываючо „Wacht am Rhein“, коли громады нѣмецкй бойкотують правительство, вôдмавляючи ѥму свого спôвдѣланя въ адміністраційныхъ чинностяхъ, коли правительство для утриманя ладу мусить хапати ся драстичныхъ мѣръ поліційныхъ, — въ такôй хвили слова вѣрноконституційнои бôльшои посѣлости набирають ще бôльшого значѣня и суть немовь выкомъ въ дотычнôй справѣ. Бо всякй противправительственнй демонстраціи и маніфестаціи, хочь и огортаючй бôльшу масу народу, але походячй зъ долины, можна збувати оправдуваньемъ (пôсля практики галицкои), що, мовлявъ, се все лишь штучно выкликанй аґітаціи, — але коли промовлять diese oberenen Zehntausend, тогдѣ вже не може бути й мовы про якусь аґітацію, бо то голосъ тыхъ, котрй уважають ся пôдпорою державы и династіи.

А тй вѣрноконституційнй вельможѣ (на нарадѣ було 10 членôвъ палаты панôвъ и 14 послôвъ рады державнои и сойму) осудили безпощадно політику ґр. Баденього и вказали, що она веде на бездорожа. По промаху зъ розпорядженями языковыми, правительство пôсля гадки вѣрноконституційныхъ, робить дальшй похибки, стараючи ся н. пр. великій рухъ въ нѣмецкôмъ народѣ придавити поліційными мѣрами: забороною зборôвъ и тайными инструкціями поліційными, опертыми на дуже хисткôй основѣ моральнôй. Вѣрноконституційна бôльша посѣлôсть нѣмецка, хочь и осуджуѥ поодинокй демонстраціи выходячй по-за чорно-жовтй стовпы граничнй, стаѥ въ теперѣшнôй хвили по сторонѣ цѣлого народу нѣмецкого, щобы разомъ зъ нимъ встояти ся за управненѥ становиско Нѣмцѣвъ въ Австріи и хоронити державу передъ неясными правнодержавными напрямами ретроґрадными.

Розпорядженя языковй суть такожь въ резолюціи вѣрноконституційнои шляхты точкою выхôдною до дальшихъ заключень, але поббчь нихъ высуваѥ ся ще й друга спôрна квестія, а то державне право и конституція. Нѣмецка шляхта хоче станути въ оборонѣ конституціи противъ автономічно-федералістичныхъ замахôвъ, злучуючи зъ тымъ и управненѥ, значить: верховодяче становиско Нѣмцѣвъ въ Австріи. Противъ правно-державного становиска кн. Фрідриха Шварценберґа выдвигнувъ ґр. Освальдъ Тунъ свою програму конституційну, — а се можна уважати заповѣдженемъ довшои и завзятѣйшои борбы, якъ о языковй права.

Вôдтакъ замѣтна ще одна рѣчь. Вѣрноконституційна шляхта нѣмецка уважаѥ виновникомъ всего лиха, с. ѳ. теперѣшнои прикрои и безвыхôднои ситуаціи, правительство ґр. Баденього. Ґр. Бадені зробивъ заколотъ розпорядженями языковыми, ґр. Бадені розъяривъ Нѣмцѣвъ а не заспокоивъ Чехôвъ, ґр. Бадені дозволивъ утворитись бôльшости парляментарнôй безъ спôвдѣланя правительства, ґр. Бадені замкнувъ сесію рады державнои, не прояснивши ситуаціи, ґр. Бадені заводить поліційнй мѣры противъ Нѣмцѣвъ — все те заслуга ґр. Баденього и плоды ѥго дѣяльности. Отже одинокимъ и выключнымъ виновникомъ ѥ правительство, а тымъ самымъ и повинно потерпѣти. Не ино розпорядженя языковй мали бы бути цофненй, але, якъ даѥ зрозумѣти вѣрноконституційна шляхта и ґр. Бадені повиненъ уступити. Инакше не буде ладу и спокою, бо зъ дотеперѣшного ходу рѣчей видно, що ґр. Бадені не може опанувати ситуацію и не вмѣѥ со ѣ порадити. Тожь прочь зъ такимъ правительствомъ!

Таку раду дала вѣрноконституційна шляхта теперѣшному правительству въ прикрôй ситуаціи. Така гадка высказуѥ ся чимъ разъ голоснѣйше по сторонѣ нѣмецкôй и не стрѣчаѥ запереченя. Мѣжь иншимъ доносять до N. Wr. Tagblatt-у зъ Праги: „Послѣднй подѣѥ, а передо всѣмъ заява вѣрноконституційнои шляхты пересвѣдчили круги мѣродатнй, що ґр. Бадені не въ силѣ зарадити внутрѣшнôй крізѣ выкликанôй розпорядженями языковыми. Зъ многихъ сторôнъ компетентныхъ даѥсь зачути, що позиція кабінету ѥ нинѣ незвычайно захитана и числять ся тамъ вже зъ можливостію близькои змѣны особъ въ управѣ міністерства справъ внутрѣшныхъ въ Австріи (на мѣсце ґр. Баденьото) а яко будучого міністра справъ внутрѣшныхъ называють намѣстника Тиролю ґр. Мервельдта. Не знати ще, коли ся кріза наступить, але заява вѣрноконституційнои шляхты приспѣшила сю крізу.“

Письмо изъ Снятина.

[Про выборы до рады повѣтовои.]

Выборы до радъ повѣтовыхъ переведенй вже майже въ цѣлôй Галичинѣ. Въ Снятинщинѣ они вôдбувались доперва теперь [зъ сѣльскихъ громадъ дня 5 с. м.] по причинѣ, що лишь недавно переведенй и потвердженй выборы до радъ громадскихъ въ Снятинѣ и Заболотовѣ.

При кампанiи выборôвъ до рады державнои зъ V. и IV. куріи Снятинщина держала ся досыть добре. Д-ръ Окуневскій одержавъ у насъ при выборахъ зъ обохъ курій значно бôльше голосôвъ, якъ ѥго контръ-кандидаты. Але тогды выбирали выборцѣвъ громады, а теперь рады громадскй. И показала ся величезна рôзница! Показало ся, що въ нашихъ радахъ громадскихъ множество хрунѣвъ... Народна ліста кандидатôвъ до рады повѣтовои [2 священики и 10 честныхъ мужикôвъ] перепали и то дуже: на 144 голосуючихъ мы дôстали *лише 37 голосôвъ*; — 107 голосôвъ упало на лісту маршалкôвску, и выбрано: 3 дѣдичѣвъ и 9 маршалкôвскихъ креатуръ-мужикôвъ...

Такъ соромно Снятинщина при выборахъ ще нѣколи доси не списала ся! На се зложили ся рôзнороднй причины, а передовсѣмъ тая, що нашй выдѣловй паны-дѣдичѣ хотѣли за всяку цѣну зрегабілітувати ся пôсля свого „посрамленія“ при выборахъ до рады державнои. Они, зъ маршалкомъ Мойсою во главѣ, побивались тогдѣ до самовôдречения за Юркомъ Сандулякомъ [радикаломъ зъ Карлова — sic!], щобы лишь не допустити выбору „podwawelskiego smoka“ д-ра Окуневского, а коли се имъ не удало ся, докладали всеи форсы и уживали всѣхъ средствъ, щобы до рады повѣтовои не допустити нѣ одного священика, нѣ одного мужика-патріота. И се имъ удало ся цѣлковито. До рады повѣтовои стоять выборцями безъ выбору всѣ вôйты. Пôдъ якою пресією и брутальнымъ, пану маршалкови Мойсѣ властивымъ тероризмомъ стояли тій бѣдняки, боячись рôзнородныхъ секатуръ и дисциплінарныхъ каръ зô стороны маршалка, о тôмъ розказують у насъ цѣкавй исторіи. Такихъ солоденькихъ промовъ, якъ: „попамятаѥшь ты мене небоже [часами и „дурню“], коли не будешь голосувати на мою лісту“ — наслухали ся вôдъ п. маршалка мало-що не всѣ вôйты, числомъ 40, тожь и не дивно, що зъ помежи вôйтôвъ лише два не пôйшли за нимъ. Коли розважимо, що кождый хрунь-вôйтъ потягнувъ за собою бодай одного кума-хруня радного громадского; коли розважимо, що изъ священикôвъ бувъ выборцемъ лишь одинъ одинѣський [о. Огоновскій зъ Джурова], зъ чого видко, що тутешне духовеньство руске стало цѣлкомъ байдужне въ справахъ народныхъ, коли розважимо на конець, що були громады, котрй доставили жидôвъ выборцѣвъ, якъ н. пр. Ганькôвцѣ двохъ а Рожнôвъ [де резидуѥ деканъ о. Заревичъ] ажь шѣстьохъ жидôвъ, — то маѥмо цѣлкомъ природно вытолковану причину: чому выборы до снятиньскои рады повѣтовои такъ фатально выпали. На фатальный выхôдъ тыхъ выборôвъ зложили ся: тероризмъ маршалкôвскій, хрунѣвство радныхъ громадскихъ и безпримѣрна апатія духовеньства.

Що-до тои апатіи — то мусимо сказати, що „вôдъ головы рыбу чути“. Она зачала ся у насъ вôдъ деканôвства о. Заревича; — передше ѳи не було. О. Заревичь, поки бувъ простымъ парохомъ, становивъ зъ своими 14 выборцями чоло повѣта при всѣлякихъ выборахъ; теперь, яко деканъ и кандидатъ на каноніка капітульчого, вôнъ думаѥ, що мусить робити такъ, якъ хотять панъ староста и другй паны. Изъ Рожнова выходять выборцями самй хрунѣ; духовеньство, лишене проводу, байдужнѣѥ-марнѣѥ; паны оклеветують тоѥ духовеньство передъ властями, панъ маршалокъ бунтуѥ противъ парохôвъ-патріотôвъ ихъ парохіянъ, а самому деканови за ѥго податливôсть вôддячивъ ся такъ, що выкинувъ ѥго теперь зъ рады повѣтовои, де вôнъ доси завсѣгды засѣдавъ... Tak świat płaci, o. декане! Тожь назадъ къ народу — вразъ зъ кондеканальнымъ духовеньствомъ!

Характеристичне при сихъ выборахъ було и се, що въ т. зв. „радикальныхъ“ селахъ, якъ Илинцѣ, Вовчкôвцѣ, Драгасимôвъ, Тучапы, Рудники и другй — найшли ся выборцѣ-хрунѣ...

Переглядъ політичный.

Д. 9. с. м. заявивъ Fremdenblatt, якъ вѣдомо, що наразѣ угодовыхъ конференцій правительство не намѣряѥ; а вже въ два днѣ опôсля пише въ тôй справѣ знову такъ: „Мимо дотеперѣшныхъ досыть невôдрадныхъ досвѣдôвъ буде правительство вже пôсля слôвъ комунікату и дальше уважати за свôй обовязокъ, старати ся о полагоджене языкового заколоту въ Чехахъ и промостити дорогу до законного упорядкованя справы. Оно не дасть ся вôдстрашити трудностями, на якй напôткала ѥго перша проба, а тою чи иншою дорогою приступить до поконаня своѥи задачѣ та буде старати ся розъяснити права, прислугуючй такъ Нѣмцямъ якъ и Чехамъ“. — Але зъ того часу зновъ дещо змѣнило ся не цѣлкомъ на користь правительства. Заява вѣрноконституційнои бôльшои посѣлости мабуть не улегшить правительству заповѣдженыхъ заходôвъ около полагодженя языкового заколоту въ Чехахъ.

— —

Переговоры въ справѣ грецко-турецкого мира пôдуть теперь мабуть вже швидше. Минувшого тыждня звернувъ ся россійскій міністеръ справъ заграничныхъ ґр. Муравѥвъ зъ окружникомъ до амбасадорôвъ въ Царгородѣ, щобы наперли на Порту о приспѣшенѥ переговорôвъ. Наслѣдкомъ того уложили амбасадоры спôльну ноту и вручили ѳи Портѣ дня 8 с. м. Тота нота звучала такъ: „Пôдписанй амбасадоры мають честь повѣдомити ѲГо Ексц. міністра справъ заграничныхъ, що зъ уваги на выкруты Выс. Порты въ справѣ управильненя тесалійскои границѣ дôстали вôдъ своихъ правительствъ припорученѥ солідарно и рѣшучо заявити: Великй державы приняли проѥктъ стратеґічного управильненя границѣ такъ, якъ ѥго выробили войсковй вôдпоручникы и якъ ѥго Выс. Портѣ доручено. Наслѣдкомъ того згодили ся державы упевнити отоманьске правительство, що они мають тверду постанову покласти конець обструкціи, котра лише спиняѥ довершенѥ мира, на котрôмъ Европѣ въ высокôй мѣрѣ залежить.“

На те выславъ султанъ телеґраму до австрійского цѣсаря (якъ опôсля показало ся, такожь до нѣмецкого цѣсаря, до царя, до італійского короля, до аґлійскои королевои и до французского президента), въ котрôй покликуѥ ся на приязнь и просить о посередництво на користь Туреччины. Цѣсарь вôдповѣвъ телеґрафічно: „Щира и льояльна приязнь, якою я перенятый до Вашои цѣс. Милости и до котрои цѣлкомъ слушно въ теперѣшнôй хвили вôдклйкуѥте ся, вкладаѥ на мене обовязокъ дати Вамъ раду, щобы Вы у власнôмъ своѥмъ интересѣ и въ интересѣ своѥи державы велѣли скоро заключити миръ зъ Грецією на основѣ условій уложеныхъ амбасадорами въ Царгородѣ. Лінія гранична, указана комісією вôйсковыхъ вôдпоручникôвъ, вôдповѣдаѥ засадѣ стратеґічного управильненя, принятôй вôдъ самого початку Вашою цѣс. Милостію, и разомъ зъ иншими услôвями мира становить максімумъ того, що концертъ великихъ державъ узнаѥ за слушне признати; бо той концертъ, въ своихъ постановахъ твердый и згôдный, передовсѣмъ держить ся того, щобы утворити такій станъ нѣчей, котрый дававъ бы Европѣ крѣпку запоруку мира и спокою. Длятого

Бажаѥмо такожь, щобы якъ найскорше прийшовъ такій часъ и наступили такй порядки на свѣтѣ, въ котрыхъ переставъ бы бути найбôльшимъ ворогомъ чоловѣку — чоловѣкъ: щобы якъ найскорше, якъ казавъ нашъ славный поетъ Шевченко, перестали течи кровавй рѣки, щобы „люде правдою не торгували, въ ярма братôвъ не запрягали, не орали панôвъ ними и ихъ слезами не поливали“, але щобы всѣ получили ся въ одну велику родину на пôдставѣ свободы, рôвности и братства, щобы не стало на свѣтѣ „нѣ хлопа нѣ пана“, та запанувала загальна любовь правда и воля.“

Вкôнци говоривъ ще о. М. Стефановичь якъ секретарь „Р. н. С.“ вôдъ имени того-жь товариства про значѣнѥ такихъ сходинъ якъ ось нинѣшнй, просячи всѣхъ присутныхъ, щобъ они те все, що ту чули и бачили, розказували дома тымъ, котрй не могли приѣхати на се народне свято.

Промовы усѣхъ бесѣдникôвъ слухачѣ нагороджували рясными оплесками, та коли бесѣда була про гôрку долю рускихъ хлопôвъ въ Галичинѣ и бесѣдувало ся про аґітаційный фондъ та читало ся резолюціи, оплескамъ не було кôнця.

Пôсля тыхъ усѣхъ промовъ наступила забава, котра при гарнôй майфільдскôй музицѣ потревала гетъ-гетъ по-за пôвнôчь. Пôдчасъ забавы К. Кобанъ, робôтникъ зъ Оліфанту, промовивъ до гостей, щобы ту таки заразъ впровадити слова бесѣдникôвъ въ житѥ и скинути ся по центови на аґітаційный фондъ. Слова майнерскй такъ подѣлали, що сейчасъ зложено 61 долярôвъ и 40 центôвъ та передано редакціи „Свободы“.

прошу Вашу цѣс. Милость взяти мои рады подъ поважну розвагу и при сѣй нагодѣ повтаряю выразы мого высокого поважаня и щирои приязни."

Подобнѣ водповѣди доставъ султанъ и водъ иншихъ пануючихъ, до котрыхъ вонъ удававъ ся. Всѣ они годять ся въ томъ, що такъ само, якъ австрійскій цѣсарь, радять заключити миръ на основѣ условій, уложеныхъ царгородскими амбасадорами. Изъ всѣхъ водповѣдей оголошено лише текстъ водповѣди цѣсаря Францъ Іосифа. Тому и дневники лише ви одну обговорюють широко зъ загальнымъ признанемъ ви ясности и рѣшучости Султанъ буде теперь знати, що згода мѣжь великими державами — се справдѣ не пуста рѣчь, и вонъ не схоче доводити Европу до тои конечности, щобы зъ шкодою для его поваги державы покинули чисто дипльоматичну дорогу и выступили зъ грозьбою.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближае ся другій повроку взглядно третій кварталъ сегорочного выдавництва „Дѣла". Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ выровнанемъ залеглостій, бо мы выдатки маемо великі и не терплячі провлоки, а залеглости за сей рокъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не выровнае въ короткомъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсылане передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— **Галицкі выборы передъ найвысшимъ трибуналомъ.** Въ першихъ дняхъ цвѣтня с. р. водбула ся передъ звычайнымъ трибуналомъ львовского суду карного розправа карна противъ селянъ зо Смерековця, обжалованыхъ о злочинъ публичного насильства, доконаного въ часѣ правыборовъ на комісарѣ выборчомъ. Трибуналъ выдавъ засудъ, посля котрого Иванъ Пушкаръ и Михайло Стаховъ були засуджені на десять, взглядно шесть мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, а Стефанъ Добросинець и Демко Пушкарь на три мѣсяцѣ строгого арешту. Всѣ чотири засуджені зголосили жалобу неважности, а найвысшій трибуналъ судовый, яко трибуналъ касаційный, розсуджавъ сю справу на засѣданю зъ 12 с. м. Заступникъ засудженыхъ, адвокатъ д-ръ Крижановскій промавлявъ за скасованемъ засуду першои инстанціи, доказуючи, що засудъ наступивъ головно лишь въ наслѣдокъ зознань комісаря выборчого, противъ котрого стануло до розправы больше якъ 12 свѣдковъ оправдуючихъ. Заступникъ генеральнои прокураторіи, гофратъ Клеборнъ оспорювавъ внесену жалобу, а трибуналъ касаційный водкинувъ ви яко неумотивовану.

— Довѣдуемо ся, що **посолъ о. Танячкевичъ** постановивъ свои посольскі справозданя складати на початку вересня, щобы и и можливій змѣненій взглядно выясненій констеляціи могъ водъ своихъ выборцѣвъ достати директиву для дальшого свого поступованя въ радѣ державній.

— **Русины мѣста Ясла и охрестности** внесли подъ днемъ 10 н. ст. липня с. р. просьбу до ц. к. краевои рады школьнои о системізованє тутъ при гімназіи для 45 учениковъ греко-кат. обряду посады греко-кат. катихита вже на рокъ школьный 1897/8-ый. Дай Боже, щобы тая справа — мала успѣхъ — тымъ больше, що оно рѣшучо и безусловно належить ся, бо таке досыть значне число учениковъ-Русиновъ ви позбавлене своего питомого релігійного выхованя...

— **Зъ Коломыѣ.** Дня 30 н. ст. липня с. р. о годинѣ 5 ій пополудни водбудуть ся въ Коломыи въ сали товариства „Родина" **загальни зборы Гуцульскои Спѣлки промысловои въ Коломыи**, товариства зареєстрованого зъ ограниченою порукою, изъ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ: 1) Справозданє рады управляючои и білянсъ за рокъ 1896. — 2) Справозданє комітету контрольного. — 3) Внесокъ комітету контрольного на удѣленє абсолюторіи радѣ управляючій. — 4) Выборъ комітету контрольного. — 5) Внесокъ рады управляючои въ справѣ веденя интересовъ Спѣлки. — На случай сли-бы на тотій загальній зборы не явило ся 50-ымъ §-омъ вымагане число членовъ, то рада управляюча запрашае Всч. членовъ на другій загальній зборы сего товариства, котрі водбудуть ся дня 30 липня с. р. о годинѣ 6-ій пополудни въ томъ самомъ мѣсци и зъ тымъ самымъ порядкомъ дневнымъ, при чомъ зауважае ся, що посля §. 52 статута рѣшеня тыхъ другихъ загальныхъ зборовъ будуть правосильні хотяй-бы статутомъ приписане число членовъ не явило ся. — Коломыя дня 12 липня 1897. За Раду управляючу *Николай Лепкій* предсѣдатель. *Іосифъ Тисовецкій* членъ рады управляючои.

— **Зъ Перемышля** пишуть намъ: Дня 6 .н ст. липня с. р. водбувъ ся въ Перемышли въ сали на Замку **концертъ перемыского „Бояна"** устровный на дохідъ Бурсы им. св. О. Николая, котрый вповнѣ оправдавъ заслужену и голосну славу перемыского „Бояна". Концертъ выпавъ подъ кождымъ взглядомъ дуже добре. Якъ продукціи музикальні, а особливо прегарна гра п. Маши на скрипцѣ такъ и выступы хоральні, чи мѣшаного чи мужеского хору „Бояна" выпали дуже добре, хочь були бы выпали ще лѣпше, сли-бы не несподѣвана недуга заслуженого дириґента „Бояна" о. Кишакевича. Вправдѣ заступивъ его въ послѣдній хвили дуже добре знаный дириґентъ о. Дуркотъ, котрый подняв ся охотно сего не малого труду, однакъ члены хору не були взвычаєні въ способѣ дириґованя другого дириґента и черезъ те тутъ и тамъ показувались маленькі нерівности. Зъ продукцій хоральныхъ найбольше подобались мужескі хоры, а зъ мѣшаного хору найкрасше все принадна „Вулиця" Колессы, водспѣвана дуже прецизно численнымъ, бо зъ 50 особъ зложенымъ мѣшанымъ хоромъ „Бояна". Изъ сольовыхъ партій загально подобавъ ся дуетъ зъ „Роздвяной ночи" [водспѣваный п. Нѣмцевою и п. Липецкимъ] и гарне барітонове сольо Лисенка „Минають днѣ", водспѣване зъ великою точностію, силою, чутємъ и розумѣнемъ ц. Яворскимъ. — Велика саля замкова була биткомъ наповнена, тожь и успѣхъ фінансовый бувъ дуже красный. Концертъ сей почтивъ своимъ загощенемъ Преосв. Владика К. Чеховичь, котрый [водмѣнно анѣжь его міністры] не водтягаєсь водъ жадного патріотичного дѣла, але всюды дѣломъ и щедрою лептою причиняе ся до роботы народнои.

Того самого дня устроивъ выдѣлъ Селяньскои Рады **селяньске вѣче.** Оно згромадило сотки селянъ. На вѣчу явивъ ся такожь п. С. Вѣтикъ, секретарь головного заряду радикальнои партіи, здаєсь лишь на те, щобы якъ звычайно, выкликати немилу дискусію на тематъ, що „селяне не потребують интеліґенціи..."

Пополудни водбувъ ся другій въ Перемышли **руский фестинъ сполученый зъ фантовою льотерією** устровный товариствомъ Руских женщинъ, и такожь удавъ ся знаменито. И на фестинѣ и вечеромъ на концертѣ явили ся численно селяне и имъ всѣ тѣ торжества незвычайно подобались. — *И. И.*

— **По візитѣ канонічній въ деканатѣ бережаньскомъ.** Пишуть намъ зъ Бережанъ: Водъ 15-ого мая до 11-ого червця сего року візитувавъ Є Ем. Кардиналъ деканатъ бережаньскій. Не тутъ мѣсце розводити ся и доказувати, якъ хосенній є візитаціи архіерейскі а тымъ самымъ конечно потрібні. Скажу лишь коротко, що моральна користь зъ такои візитаціи є дуже велика. Особливо деканатъ бережаньскій потребувавъ конче візитаціи архіерейскои, хотяй-бы вже лишь изъ тои причины, що сей деканатъ не бувъ здає ся ще нѣколи візитованый. Не маемо жаднои згадки о томъ, чи за часовъ давнои Польщѣ нашій архіереѣ візитували свои діецезіи, а знову за часовъ Австріи архіереѣ не могли дати собѣ рады зъ великими та занедбаными діецезіями. Тому-то такъ рѣдко бачимо канонічні візитаціи по нашихъ деканатахъ. Вправдѣ деканатъ бережаньскій має записано въ своихъ метрикахъ: „Productum tempore canonicae visitationis, die 8 Julii 1837 *Michael* Metropolita", але якъ „традиція" голосить — бл. п. митрополитъ [пізнѣйше кардиналъ] Левицкій бувъ слабосилый и візитувавъ свою діецезію въ такій способѣ, що пріѣхавъ примѣромъ до Бережанъ, казавъ кондеканальнымъ священикамъ тамъ зъѣхати ся, попривозити зъ собою метрики, тіи метрики попідписувавъ, давъ священикамъ „наставленіе", водпустивъ ихъ „во свояси и на томъ кончилась візитація. Тому-то въ Бережанщинѣ є таки села, де ще не була стопа архіерейска. Доперва сего року теперѣшный кардиналъ зробивъ перелѣтъ и заглянувъ до кождого села. Хотяй и теперѣшный архіерей Кардиналъ такожь не такъ то кренкого здоровля, а прецѣнь подбнявъ ся такого труду и не вагавъ ся товчись цѣлый мѣсяць по лихихъ дорогахъ повѣта бережаньского.

Вѣсть о пріѣздѣ Еміненціи въ нашъ деканатъ достали мы въ Страстный тыждень. Приняли мы ви, признаемо ся, не безъ певного рода обавы, а причиною сего була не сама особа Еміненціи, але радше тѣ слухи, якѣ насъ доходили. Говорено, що Еміненція сими часами хоровитый, въ наслѣдокъ того дуже дразливый, а при томъ ѣде зъ дуже лихимъ упередженемъ до деканату бережаньского, гнѣвный на тутешныхъ священиковъ, що посмѣли „тайкомъ" голосувати на Романчука... Етъ, чого то рознаго не говорено! Тымчасомъ всѣ такі вѣсти показали ся пересадно фальшивыми. Подчасъ цѣломѣсячного перебуваня зъ нами переконались мы, що Еміненція, мимо свого не найлучшого подъ той часъ здоровля и мимо своєи высокои годности кардинальскои, є въ водношеню до священиковъ може ще больше лагодный и ласкавый, нѣжь бувъ давнѣйше. Зъ кождымъ бувъ найсердечнѣйшій, коли треба було кому що выткнути, упомнувъ по вотцѣвски, при водъѣздѣ прощавъ ся зъ кождымъ якъ зъ роднымъ братомъ. Се вже треба сказати, що такого архіерея лагодного та ласкавого у взаємнахъ зъ своимъ духовеньствомъ и взагалѣ зъ людьми мабуть нѣгде нема, а мы Русины подъ тымъ взглядомъ другого такого доси не мали. Що-до принятя Еміненція є цѣлкомъ невыбагливый; противно, навѣть наказувавъ, щобы якъ найскромнѣйше було принятє, абы, борони Боже, не наразивъ ся хто на больші выдатки. Та й на особѣ Еміненціи зовсѣмъ не слѣдно того, що то кажуть „honores mutant mores". Мимо своєи великои годности Еміненція однаково снисходительный и приступный. Вконци показало ся, що Еміненція не мавъ нѣякого упередженя до нашого деканату, коли при конци всѣмъ священикамъ призначивъ велику ревность въ ихъ душпастированю. Мы, священики деканата бережаньского, перебули той мѣсяць дуже мило въ товаристві нашого Архіерея и пращали его зъ правдивымъ жалемъ, а по его водъѣздѣ пароха говорять межи собою, що готовій хочь-бы й заразъ принимати ще разъ у себе свого Архіерея, такъ имъ то не только не зробило нѣякого заходу, не то клопоту, але противно, чули ся щасливыми, витаючи въ своихъ хатахъ, цер вахъ та приходахъ такъ дорогого достойного гостя.

Однакъ по-при се мы, не яко священики, але яко Русины, водчули при сѣй радостній нагодѣ оденъ жаль, а не годить ся его таити. Ото Еміненція показавъ ся такимъ уже надто уступчивымъ, що якъ только зъявивъ ся де въ котромъ домѣ якій польскій священикъ або шляхтичь, заразъ розмовляли зъ нимъ по польски. Отже се насъ дотыкало и разило. Мы боремось о нашѣ права, мы хочемо заховати всюды нашу національну годность и боронити ви. Мы хочемо, щобы нашѣ браты Поляки водавали намъ нашу честь и коли они гостять въ рускихъ домахъ, повинній пошанувати руску мову, бо и знають ви, жиючи мѣжь рускимъ народомъ. Мы знаемо, що Еміненція добре водчуває въ своѣмъ серци гнетъ нашого народу, якъ економічный такъ и політичный — отже повиненъ своєю повагою лише допомагати свому духовеньству въ благородныхъ его заходахъ — позбувати ся того гнету. Коли-жь на ім приходило ся слухати, якъ нашъ достойный Архіерей въ своѣй безграничній уступчивости заразъ зъ якимъ-небудь Полякомъ въ рускомъ домѣ говоривъ лише по польски, атмосфера ставала для насъ тогдѣ душною... Та й ще одно: хрестики и медалики, якѣ роздававъ Еміненція мѣжь нардъ, були латиньскі. Чи мы Русины довго ще маемо бути такій „бѣдній", щобы навѣть о таку дробницю не подбати, щобы хрестикъ бувъ свой, питомый, а не чужій, позиченый?...

— **Злодѣйня** кинулась водъ якогось часу на Подолю въ околици Грималова и Товстого. Передъ двома мѣсяцями злодѣѣ обрабували и убили чоловѣка въ Познанцѣ; недавно знову обрабували на поли зъ коралѣвъ жѣнку, що выйшла на поле робити. Але ще за мало було имъ того, тожь у ночи зъ 8 на 9-ого н. ст. липня добували ся до церкви въ Зеленой коло Грималова. Приставивши мары на дахъ, выдерли они въ церквѣ цѣлкомъ вокно зъ рамами, та не знати, чи досыть сильні краты чи може и псы перешкодили имъ въ дальшій операціи. Щобы-жь надармо не тратити ночи, пойшли до сусѣдныхъ господарѣвъ и забрали у одного сорокъ мѣръ полотна, кожухъ, чоботы, а у другого лишь розбили колодку водъ коморы, бо побудженій псами господарѣ сполошили ихъ. А жандармы ходять оденъ за другимъ та шукають... самі не знають за чимъ! *Б. И-вг.*

— **Посолъ Шаєръ** не має знать щастя въ ряшѣвскомъ судѣ. Тыждень тому засуджено его, якъ знаемо, на 8 мѣсяцѣвъ вязницѣ, а теперь засуджено его знову на 14 днѣвъ арешту за неприличне поведене супротивъ одного зъ урядниковъ ряшѣвского товариства задаткового въ бюрѣ сего товариства.

— **Поновна просьба до Прев. руского Духовеньства** въ справѣ выратованя бѣдного селянина Я. К. зъ Л. [повѣта перемышляньского] зъ нещастя, въ котре попавъ зъ причины поруки за свого [помершого] священика. Датки, котрі на мій покликъ вилынули на рѣчь нещасливого селянина Я. К. зъ Л., — а за котрі я въ имя доброи справы сердечно дякую — выказують посля прилюдного справозданя Впр. о. Декана Танчаковского суму 124 зр., отже заледви пяту часть сумы потрібнои до выратованя его зъ пропасти. Прошу Впов. Отцѣвъ и дорогихъ въ Христѣ и въ народѣ Братовъ, щобы поскорили зъ своими датками. Тутъ заангажована наша священича народна честь и нашъ народный священичій интересъ. Намъ треба въ нинѣшныхъ часахъ фактовъ оденъ за другимъ, *фактовъ солідарности* нашои, бо только они можуть по Бозѣ, за Божою помочію бути правдивыми и певными нашими оборонцями. — Всѣ датки прошу посылати не до мене, але на адресу Впр. о. Декана нараѣвского Александра Танчаковского, пароха въ Дунаєвѣ [почта Дунаѣвъ]. Всѣ иншій рускі газеты, близькі интересамъ нашого Духовеньства, прошу о ласкаве поданє сеи поновнои просьбы въ найблизшомъ числѣ. — *Данило Танячкевичъ.*

— **Въ женьскій учительскій семинаріи въ Перемышли** водбувъ ся испытъ зрѣлости подъ проводомъ кр. инспектора Людв. Дѣдицкого. Испытъ зложили: Зиновія Цѣпановска (зъ водз.), Ксавера Діцъ (зъ водз.), Марія Екертъ (зъ водз.), Марія Фицовска, Каролина Германъ, Евгенія Кашубиньска (зъ водз.), Марія Косциньска, Юлія Кульчицка (зъ водз.), Емилія Крупа, Наталія Крупа, Марія Максимовичь, Брон. Михновска (зъ водз.), Ольга Менсовичь (зъ водз.), Єлисавета Олинкевичь (зъ водз.), Ванда Пшибыльска (въ водз.), Софія Роницка (зъ водз.), Олена Ршешотко, Анеля Шолдра, Анна Тарговска, Евгенія Танчукъ (зъ водз.), Олена Блазовска (зъ водз.), Софія Вуйцікъ (зъ водз.), Елеонора Залеска (зъ водз.), Ванда Залеска и Марія Залеска (зъ водз.).

— **Въ Ряшевѣ** передъ звычайнымъ трибуналомъ водбула ся карна розправа противъ сѣмохъ селянъ, обжалованыхъ о злочинъ публичного насильства, збѣговиско, побите и обманене власти. Всѣ тій злочины мали доконати ся обжаловаными селянами при выборѣ пос. Шаєра. Обжалованыхъ боронивъ Вяч. Реґеръ зъ Перемышля. Засудъ трибуналу бувъ такій: За злочинъ публичного насильства: Іос. Яникъ на 10 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ зъ постомъ що 14 днѣвъ, Войт. Тшнадель на 8 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ зъ постомъ що 14 днѣвъ и Мих. Кравчикъ на 6 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ зъ постомъ що 14 днѣвъ; — а за провину збѣговиска: Мычекъ 3 тыждні арешту, Плодзень 14 днѣвъ арешту а Доморадзкій лишь 10 днѣвъ и Пенцякъ 7 днѣвъ арешту, але за те зъ одноразовымъ постомъ.

— **Повыборчі процесы** ще не скончили ся и наступае нова серія. Передъ судомъ карнымъ въ Станиславовѣ водбуде ся ще пять розправъ карныхъ, а то: передъ судомъ присяжныхъ противъ селянина Капустяка (зъ бучацкого) о публичне насильство и противъ селянъ зъ Завадки, пов. калуского, — а передъ звычайнымъ трибуналомъ: противъ о. Балицкого пароха зъ Волчинця о провину зъ §. 303, водтакъ противъ. Сумика пароха зъ Волосова и противъ селянъ зъ Викторова.

— **Самоубійство** Мальвіны Міссонівны, ученицѣ приватнои семинаріи учительскои, выкликало у Львовѣ немалу сензацію. Міссонівна, донька листоноса зъ Бродовъ, удержувала ся зъ лекцій и черезъ якійсь часъ була взбрцевою ученицею, але по якомсь часѣ зачала занедбувати ся въ наукахъ, такъ що зъ кінцемъ сего року достала злу ноту. Міссонівна бажала выѣхати на приватну лекцію, але коли деякі ви крутарства зъ поручаючими листами выкрыли ся, вышла розчинъ фосфору зъ сѣрниковъ и мимо помочи лѣкарскои до 24 годинъ померла. Причину того занедбаня въ науцѣ приписують моральному упадкови самоубійницѣ, до чого ви мала спонукати господиня, у котрои мешкала. Покьскі газеты львовскі розписують ся широко надъ сею цѣлою справою, домагаючи ся слѣдства и доходженя поліціи, а взглядно покараня виновниковъ деморалізаціи молодыхъ дѣвчатъ-учениць.

— **Отруило ся грибами** дня 8 н. ст. липня трое людей въ Паѣвцѣ, селѣ повѣта скалатского, а то: матѣрь, шѣснацятилѣтный сынъ и девятилѣтна донька. Навѣть привезеный ще въ пору лѣкарь не бувъ въ силѣ привести слабыхъ до здоровля.

— **Скрытоубійство.** Дня 8 червня с. р. убивъ хтось въ селѣ Мостищахъ коло Калуша на дорозѣ, що веде зъ Мостищь до Копанокъ, Яна Ясиньского, фермана декана о. Николая Рожаньского. Убитого найдено рано дня 9-го червня на серединѣ дороги зъ головою розчерепленою зъ заду и мозкомъ, розприсканымъ на колька крокивъ далеко. Виновниковъ убійства мимо енергічного слѣдства жандармеріи доси не выкрито. Убитый походивъ зъ Бережницѣ коло Калуша, бувъ шляхтичомъ и мавъ въ томъ селѣ добрый кусень грунту. Мимо того служивъ у о. Рожаньского 23 лѣтъ. Мавъ 43 лѣтъ. Покойный бувъ чоловѣкомъ спокойнымъ, але любивъ забавити ся въ веселомъ кружку и згаданои ночи бувъ на весѣлю въ сусѣдномъ селѣ, въ Копанкахъ, де ставъ жертвою якоись злобнои руки.

— **Дробні вѣсти.** Дня 8 н. ст. серпня с. р. водбуде ся въ Бродахъ вѣнчане п. Николы Рицара, окончоного богослова, зъ панною Маріею Косановскою.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Станъ засѣвовъ зъ кінцемъ червня** є по́сля справозданя, помѣщеного въ Rolnik-у досыть вдоволяючій. Въ округахъ белзькомъ, сокальскомъ и въ сусѣдныхъ сторонахъ, а такожь на Подолю въ Збаражчинѣ, Тернопольщинѣ, Теребовельщинѣ и Чортковщинѣ урожаѣ пересѣчно лѣпшій, а и бараболѣ представляють ся тамъ добре. Що-до поодинокихъ плодовъ, то рѣчь представляє ся такъ: Рѣпаки, де ся удержали, середній. Жито добре перецвило и завязало ся, колосъ повный, однакъ въ многихъ мѣсцяхъ жито повалене, пусте або щербате, въ деякихъ сторонахъ за вчасно побѣлѣло, примѣромъ коло Галича, Стрыя, Ярослава. Пшениця терпить много водъ иржи, однакъ найлѣпша є на Подолю, де, хочь и показала ся иржа, якъ н. пр. въ Збаражчинѣ, то не такъ грозна. За те у львовскомъ, стрыйскомъ окрузѣ и на Подкарпатю иржа обсѣла такъ пшеницю, що значна часть не выколосила ся, а колосъ, де й є, то дуже короткій. Ячмена середній, только що на Подкарпатю сѣяно дуже мало, а въ деякихъ сторонахъ позамакавъ. Овесъ и вчасна гречка дуже хорошій, просо такожь красне, хочь пізне, (о въ горахъ що ино его сѣють. Кукурудза въ Белщинѣ и у всходній сторонѣ краю заповѣдає дуже добрый збиръ, за те въ стрыйщинѣ вымокла цѣлкомъ, а на пашу сѣяли ви тамъ въ-друге. Зо всѣхъ плодовъ найгорше представляють ся бараболѣ. Кромъ Подоля и сухшихъ сторонъ всюда або выгнили такъ, що оставъ ся лишь малый процентъ, або не саджено ихъ цѣлкомъ. Въ Стрыйщинѣ, дальше въ сторонахъ Любачева, Щирца, Мостискъ псують ся бараболѣ найбольше. Бураки представляють ся дуже добре, та захопченій, а спізненій роботы не дозволили ихъ выполоти, черезъ що не можь надѣятись добрыхъ зборовъ. На долахъ зібрано вже конюшину и она досыть добра, въ горахъ сѣнокосы еще не покінченій. Сѣна загаломъ добрій.

Посмертній — ✝ — оповѣстки.

Винкентія Калужняцка, вдова по пок. о. Гр. Калужняцкомъ зъ Туря, а мати д-ра Ем. Калужняцкого професора черновецкого університету. о. Теоф. Калужняцкого пароха въ Загорю и Корн. Калужняцкого аптикаря въ Угновѣ — упокоила ся 11 н. ст. липня въ 82 р. житя. В. ѣ. п.!

Марія зъ Чичкевичѣвъ Винтонякова упокоила ся дня 10 с. м. въ домѣ свого сына о. Карпа Винтоняка, декана олеского, пароха въ Утѣшковѣ, въ 75 роцѣ праведного житя. Покойниця ще на своѣмъ господарствѣ въ Калуши удержувала въ себе дѣти селяньскі, зъ котрыхъ неодно выпровадила на люде. В. ѣ. п.!

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— *Для товариства св. Ап. Петра* прислали виписове и членьску вкладку за рокъ 1897-ый по 3 зр.: Всч. о. Юхновичь за церковь въ Корчинѣ дек. скольского и Хв Братство церковне въ Цѣшкахъ дек. олеского, разомъ 6 зр. — *Мрицъ.*

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 14. липня. Вѳдси пѳшла до Праги — якъ доносять вѳдтамъ до N. Wien. Tagblatt-у — вѣсть, що наслѣдкомъ заявы вѣрноконституційнои бѳльшои посѣлости въ рѣшаючихъ кругахъ змѣнивъ ся поглядъ, мовь бы ґр. Бадені бувъ способный залагодити внутрѣшну кризу. Становиско міністерства называють пѳдорваным и гадають вже о змѣнѣ управителя внутрѣшныхъ справъ. Говорять, що намѣстникъ Тиролю Мервельдтъ зѳстане президентомъ міністрѳвъ.

Франкфуртъ 14. липня. Frankf. Ztg. довѣдуе ся зъ Царгороду, що Туреччина вѳйшла въ союзъ зъ Румунією. Цѣлею союза е забезпечене Туреччинѣ помочи на выпадокъ, коли бы Болгарія рушила ся до вѳйны.

Софія 14. липня. Князь поѣде до Букарешту д. 4. серпня.

Наука, штука и література.

— **Вѣденьского тыжденника „Die Zeit“ появивъ ся 145-ый зошитъ зъ такимъ змѣстомъ:**

Parlamentschen. Von K. — Die politischen Strömungen in Russland. Von J. Russkin. — Die Siedlungsgenossenschaft. Von Dr. Hans Erüger. — Mein Habilitationsversuch. Von Dr. Mathien Schwann. — Zur Naturgeschichte der österreichischen Frau. Von Natalie Bruck-Auffenberg. — Demokratie und Freiheit. Von Dr. Moritz J. Bonn. — Barbey d' Aurevilly als Lyriker. Von Otto Stoessl. — Von Büchern. Von Hermann Bahr. — Die Woche — Bücher. — Revue der Revuen. — Das Kreuz. Von Sigbjörn Obstfelder.

Передплату на сей тыждневникъ чвертьрѳчно 3 зр. приймають почта, всѣ книгарнѣ и адміністрація: Wien, IX/3, Günthergasse I. Числа на показъ даромъ и оплатно.

Именованя, перенесеня, вѳдзначеня и пр

— **Именованя.** Ц. к. Дирекція почтъ надала посады: 1) почтмайстрѳвъ: въ Топоровѣ Меч. Дуткевичеви почтмайстрови зъ Хшанова, въ Щуровѳй Фр. Лещиньскому ц. к. выслуженому поручникови, въ Дубецку експедиторови Павл. Ильницкому, въ Станиславовѣ Мих. Мазуркови почтмайстрови зъ Липичокъ; 2) експедіентѳвъ: въ Микуличинѣ експедіентцѣ Меланіи Борисевичь, въ Сущинѣ експедиторови Фел. Короткевичеви, въ Ляцкѳмъ великѳмъ посесорови Леон, Викарскому, въ Высовѳй експедиторови Ив. Фішерови, въ Романовѣ експедиторови Мар. Обертиньскому, въ Толщевѣ Алекс. Янушевскѳй; въ Висневѳй коло Ропчиць експедіентцѣ Маріи Пилецкѳй, въ Николаєвѣ коло Бродѳвъ експедиторови Теод. Майковскому, въ Кроводри Емилій Ясельскій, въ Ленкахъ горѣшныхъ експедіентцѣ Вандѣ Чеканьскѳй, въ Ропѣнцѣ Оск. Пасендорфови експедіентови зъ Дикова старого, у Вздовѣ Ал. Михалевскѳй, въ Ґрембовѣ експедиторови Ив. Яворскому, въ Корчовѣ експедиторови Стеф. Строцкому; 3) почтовыхъ стайничихъ: въ Хшановѣ Ем. Цетнеровѳй. — Міністеръ скарбу надавъ поборцеви податковому Климови Вахнянинови VIII-у клясу ранґи. — Контрольорами головныхъ урядѳвъ податковыхъ въ IX класѣ ранґи именованѣ поборцѣ податковѣ: Маріянъ Леоп. Льохманъ, Макс. Бѣлоруский, Кар. Дзюра, Вільг. Соя, Стан. Скибиньскій, Володисл. Навратіль, Вас, Ґецѣвъ, Войт. Сасовскій, Стеф. Садовскій, Іосифъ Велдичь, Маріянъ Стан. Лучкевичь и Іосифъ Утшіка. — Президія краевои дирекціи скарбу именувала горального офіціяла Каз. Новомѣйского контрольоромъ гоальнянымъ.

— **Конкурсы** на посады окружныхъ лѣкарѣвъ розписано: до Устя сѳльного (пов. бохеньскій) зъ речинцемъ до 31 липня, платня 600 зр. и 300 зр на объѣздки; до Надвѳрнои, Микуличина и Майдану середного (3 посады) речинець до кѳнця серпня, платня по 600 зр. и 400 зр. на объѣздки; до Лянцкороны (въ повѣтѣ вадовицкѳмъ) зъ речинцемъ до кѳнця серпня, платня 500 зр., вѳльне мешкане и 300 зр. на объѣздки.

— **Вѳдзначеня.** Лѣсничій Люб. Липиньскій въ Старявѣ и Бол. Шишковскій въ Лисовичахъ одержали при нагодѣ переходу въ станъ супочинку титулъ радникѳвъ лѣсовыхъ.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Рускои Бурсы Стрыйскои розписуе отсимъ конкурсъ на 24 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ два — е безплатнѣ а прочѣ за доплатою вѳдъ 5 до 15 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны будучѣ членами товариства [вкладка членьска 3 зр. рѳчно], рефлектуючѣ на принятє своихъ дѣтей до Бурсы, зволять найдальше до *1-ого н. ст. серпня* внести свои поданя на руки предсѣдателя товариства, залучаючи при поданю деклярацію, яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата маѣ бути менша вѳдъ 15 зр.; послѣдне свѣдоцтво шкѳльне и 20 кр. марками на рекомандовану вѳдповѣдь. Першенство въ принятію мають ученики, що були сего року шкѳльного въ интернатѣ, и тѣ е вѳльнѣ вѳдъ предложеня свѣдоцтва шкѳльного. Въ разѣ принятя до интернату мусить питомець пѳддати ся оглядинамъ лѣкарскимъ, выказати ся вѳдповѣдною скѳлькостію бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 1 зр. рѳчно на инвентарь а 2 зр. на пранє.

Вѳдъ Выдѣлу Рускои Бурсы Стрыйскои.
Юл. Федусевичъ предсѣдатель. *Ив. Вахнянинъ* секретарь.

Конкурсы.

I.

Товариство „Шкѳльна Помѳчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкѳльного 14 ученикѳвъ рускои ґімназіи [клясъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ дае Институтъ цѣле удержане, лѳжко, сѣнникъ, надзѳръ и провѳдъ домовый, а такожь меншу помѳчь въ науцѣ. Оплата выносить на рѳкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рѳчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за пранє бѣля 50 кр. — платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣле на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручникѳвъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дѳстае карту принятя, безъ котрои спровадитись до Института не смѣе. Зголошувати ся треба до товариства „Шкѳльна Помѳчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кѳнця серпня с. р.

[Иншій рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

II.

Товариство „Шкѳльна Помѳчь въ Коломыи“ пошукуе вѳдъ 1-ого вересня с. р. настоятеля до свого Института. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домове веденє и надзѳръ надъ конвікторами, за що вѳнъ передъ Выдѣломъ товариства вѳдповѣдае и вѳдъ Выдѣлу инструкціи одержуе; б) весь часъ, коли конвікторы дома, перебувати зъ ними. За свѳй трудъ дѳстае настоятель мешканє, харчь и пранє въ Институтѣ и 5 зр. мѣсячно; надто вѳльно ему удѣляти лекцій конвікторамъ за особною винагородою. Угода обовязуе цѣлый рѳкъ шкѳльный, вѳльно однакожь зъ кѳнцемъ першого курсу уступити за попереднымъ двомѣсячнымъ выповѣдженємъ. Подавати ся можуть абітурієнты ґімназіяльнѣ и академики до першои половины серпня с. р. на руки проф. Л. Сальо въ Коломыи.

[Иншій рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

Вѳдъ Выдѣлу „Шкѳльнои Помочи въ Коломыи“ дня 9 н. ст. червня 1897.

Надослане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѳвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пѳдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѳй ч. I.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѳмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінкѳвъ. — Замовленя зъ провінціи вѳдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѳвъ площа Галицка ч. I.

Цѣна збѳжа и другихъ продуктѳвъ.

13 н. ст. липня 1897.

Львѳвъ: Пшениця 8·— до 8·40, жито 5·60 до 5·80, ячмѣнь броварный 5·50 до 6·—, ячмѣнь пашнистый 5·50 до 6·—, овесъ 6·— до 6·50, рѣпакъ —·— до —·—, горохъ —·— до —·—, вика —·— до 4·75, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бѳбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·— до 5·—, кукурудза нова 5·10 до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѳвъ. —·— до —·— зр.

Курсъ Львѳвскій

зъ дня 14 н. ст. липня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣзн. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣзн. Львѳв.-Чернов. Іассы по 200 зр.	288 —	298 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	386 —	396 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставнѣ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а.в. выльос. зъ 10% прем	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в льос. въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісіи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л	97 30	98 —
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 50	— —
Комунальнѣ Банку краев. 5% (II ем)	102 40	— —
„ „ „ 4½% (III.ем)	100 40	101 10
Позички краевои зъ 1873 по 6% а в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 10	97 80
Льосы:		
Мѣста Кракова	26 30	28 30
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 48	9 58
Пѳвъимперіялъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель папєровый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 4·	58 90

Шукаю **УЧИТЕЛЯ ДОМОВОГО** на протягъ цѣлого року до науки трое дѣтей зѳ шкѳлъ народныхъ, а то до 6-ои, 3-ои и 2 клясы. — *Теофіль Любѣнецкій* гр.-кат. парохъ въ Вербовѣ почта Нараѣвъ. 217 2—3

Ученик VII. кляси ґімназ. шукае лекцій на час ферій. Близша відомість: *А. О.* poste restante *Перемишль.* 212 4—5

ТУТКИ цитаретовій 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичь, Львѳвъ ул. Галицка ч. 12. 215

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНЕ и ВОДОЛѢЧНИЧЕ

МОРШИНЪ (пѳдъ Стрыємъ)

положеный въ околици здоровѳй и краснѳй середъ шпильковыхъ лѣсѳвъ 380 метр. по-надъ рѳвень моря. Стація зелѣзница, почта и телеґрафъ въ мѣсци, купелѣ бромово-солянковѣ, боровіновѣ, рѣчнѣ и ставовѣ. Вода лѣчнича гѳрко-солона зъ жерела Боніфатія. Гідропатичне лѣчене женгицею, електричностію и масажемъ. Вказаня: хоробы горла, легкихъ, жолудка, жѣночій, нервовѣ, ревматизмъ, недокровность и скрофулы. — Заведене отворене вѳдъ 1-ого червня до 15-ого вересня. — Пансіонъ вѳдъ 18 зр., зъ лѣченемъ вѳдъ 22 зр. тыжднево.

170 9—21 **ЗАРЯДЪ.**

Звертаємо увагу

Поважанои П. Т. Публики, що зъ днемъ 1-ого липня с. р. почали мы

Предприемство комісове и спедиціи

пѳдъ фірмою:

К. Ґостиньскій & І. Альсъ

у Львовѣ площа Галицка ч. 3,

и займаємось: Комісовою продажею матеріялѳвъ будовляныхъ и т. п. **Спедиціею** товарѳвъ и всякихъ пересылокъ на зелѣзницю и зъ зелѣзницѣ, оплатою цла. **Опакованємъ** меблѣвъ, скла, порцеляны, **перевозомъ** меблѣвъ въ мѣсци, такожь зелѣзницею, гостинцемъ, въ вымощеныхъ возахъ патентованыхъ [безъ опакованя] пѳдъ порукою за всѣ ушкодженя.

Ласкавѣ поручена мѣсцевѣ и зъ провінціи полагоджуемо безпроволочно, по надмѣрно низькихъ цѣнахъ. 210 4—4

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пѳвн.-Америка
Австралія

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перевѳзъ пасажирѳвъ и товарѳвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аґентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пѳвн. Америки, Канады, Австралиі.

Выдаване зелѣзничихъ білєтѳвъ на зелѣзницѣ пѳвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляе выключно ґенеральна аґентура. 87 34—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

Великаньске жито „ТРІЮМФЪ“

до набутя у о. Володимира Каратницкого въ Григоровѣ, почта Монастириска. Высѣвъ 50 клґ. на моргъ. Цѣны: 100 клґ. 12 зр., 50 клґ. 6 зр. 25 кр., 25 клґ. 3 зр. 50 кр., 12½ клґ. 1 зр. 80 кр. за послѣплатою або за надосланємъ готѳвки loco Григоровъ. Жито „Тріюмфъ“ удае ся у наск знаменито. 218 3—3

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу зъ життєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленѣ примѣрники продають ся по 35 кр.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русинѳвъ

Цѣна 70 кр.

Дѳстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продае товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

Товариство „Просвѣта“

при зближаючихъ ся испытахъ въ школахъ народныхъ подае до вѣдомости Свѣтл. Радъ Шкѳльныхъ, Впов. священикѳвъ, катихитѳвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, призволенѣ кр. Радою шкѳльною на преміѣ для ученикѳвъ, красно оправленѣ можна купити въ **канцелярії товариства ринокъ ч. 10** по слѣдующѳй цѣнѣ:

Росказы про силы природы	20 кр.
Оповѣданя о житю св. Бориса и Глѣба	20 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	15 „
Байки	22 „
Исторія Руси ч. I.	25 „
Исторія Руси ч. II.	23 „
Ленъ и конопѣ	24 „
Рогата худоба	45 „
Про живоплоты и лѣсы	20 „
Вениминъ Франклінъ	16 „
На досвѣткахъ	22 „
Середъ ледового моря	25 „
Житє св. великомученика и лѣкаря Панталеймона	20 „
Дрѳбна птиця ґоспочарска, а великій грошѣ	20 „
Вѳдкрытє Америки	22 „
Звѣрята шкѳдній и пожиточній	42 „
Перекотиполе	18 „
Кирилъ и Методій	22 „
Повѣстки (Тѣточка Ганна и Два старцѣ-богомольцѣ)	18 „
Финляндія и Сахара	22 „
Молитвеникъ народный (въ звычайнѳй оправѣ)	20 „
въ лучшій оправѣ:	
а) хребетъ полотняный и золоченый хрестъ зъ переду	25 „
б) цѣла оправа полотняна, береги золочені и золоченый хрестъ зъ переду	35 „
Молитвеникъ народный великій по цѣнѣ 90 кр., 1.10, 1·30, 1·60, 1·80 зр.	

Всякій замовленя высылають ся скоро и точно.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7 50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярославa		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимної води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/6
	9.10	„ Ицкан Бергомету з виїмком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 годин вечером до 5 годин 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропіґійского, пѳдъ зарядомъ Іоанна Гренька.

Ч. 148. Львовъ, Четверъ 3 (15) Липня 1897. Рочникъ XVIII

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и руских свят) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитóсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ	18 зр.	на цѣлый рóкъ	24 зр.
на пóвъ року	9 зр.	на пóвъ року	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ	16 зр.	на пóвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатанй вóльнй вóдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошенія звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або ся мѣсце а въ рубрицѣ „Надсланé“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй донесенія приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Въ справѣ стараня Русинóвъ о женьску выдѣлову школу у Львовѣ.

Справу розширеня женьской рускоі школы вправъ у Львовѣ на школу выдѣлову, котра въ минувшóмъ роцѣ въ сферахъ урядовыхъ безслѣдно була застрягла, порушили теперь зновъ зъ великимъ оживленемъ нашй Русины. Именно внесли при кóнци мая с. р. въ міністерство громадну петицію рускй родичѣ, що посылають свои дѣти въ руску школу вправъ, — а далѣ выславъ основный меморіялъ и выдѣлъ Руского товариства педагогічного, сповняючи ухвалу послѣдного загального збору. Велѣдъ за тымъ стали нашй репрезентанты робити всякй заходы якъ въ міністерствѣ такъ и въ радѣ шкóльнóй краєвóй, щобы справедливе дѣло довести до щасливого кóнця. Та найшли ся ту и тамъ деякй людцѣ, що зачали нашимъ представляти, що дѣло се неможливе, бо въ цѣлóй Австріи нема при нѣякóй учительскóй семинаріи школы выдѣловой, отже годѣ творити щось выимкового для Русинóвъ. Супротивъ сего аргуме ту находились нашй репрезентанты въ прикрóй колізіи, бо де-жь намъ Русинамъ снити о якихсь преротативахъ въ Австріи! Мы можемо прецѣнь говорити лишь о вимкахъ зъ-пóдъ закона, а не о выимковыхъ користяхъ...

Тымчасомъ показуе ся, що сей аргументъ деякихъ людей есть выдумкою. Намъ доставлено нѣмецку книжку „Dritter Bericht über die k. k. Lehrerinnen-Bildungsanstalt in Wien (I. Hegelgasse 14) 1895“, и зъ вóдтамъ довѣдуємось, що у Вѣдни при ц. к. учительскóй семанаріи выдѣлова школа вже вóдъ давна истнуе. Именно читаємо въ тóй книжцѣ, що вѣденьске намѣстництво завело тамъ уже въ 1870 роцѣ при чотироклясовóй школѣ вправъ пяту клясу людову [розпорядженемъ зъ 15 жовтня 1870 ч. 30.856]. Міністерскій рескриптъ зъ 28 мая 1874 ч. 6549 призначивъ для тои школы науковый плянъ пятиклясовои людовои школы при вóсьмохъ рокахъ науки. Въ 1884 роцѣ пóйшло дѣло ще дальше: розпоряджене намѣстництва зъ 11 червня 1884 ч. 3903 приписало для першихъ пяти клясъ науковый плянъ пятиклясовои школы людовои, а розпоряджене зъ 31. мая 1884 ч. 2554 узнало выразно три высшй клясы школою выдѣловою. На сторонѣ 52-óй подана зновъ табеля фреквенціи тои школы, котра выказуе на поодинокй клясы число вóдъ 20, а въ рѣдкихъ случаяхъ до 40 дѣтій [такъ мале число зъ огляду на учебный интересъ учительскои семинаріи].

Зъ сего представленя выходить, що женьска выдѣлова школа при ц. к. учительскóй женьскóй семинаріи у Вѣдни [а мы не сумнѣваємо ся, що такъ само и въ другихъ мѣсцяхъ] уже вóдъ давна истнуе, а деякй нашй „приятелѣ“ въ урядовыхъ сферахъ, заперечуючи сей фактъ, числять очевидно на евентуальну несвѣдомóсть нашихъ людей. Справа точить ся власне теперь въ краєвóй радѣ шкóльнóй и мы знаємо, що деякй вплывовй люде стараютъ ся зновъ всѣми силами ѣй перешкодити. Мы пóдносимо отже станъ вѣденьскои школы, щобы тй люде — вышукуючи противъ насъ всякй крутарскй софізматы — зволили вже сей аргументъ вычеркнути зó свого репертуару. Лѣпше вже поступати въ честный способъ! Лѣпше сказати отверто: „Русины выняткú у насъ зъ-пóдъ закона; мы не хочемо допустити ихъ розвою, мы заперечуємо имъ всякй права!...“ Буде оно вправдѣ прикро, але чéстно.

Вѣче народне въ Головецку.

Дня 8 н. ст. липня вóдбуло ся народне вѣче въ Головецку долѣшнóмъ, старо-мѣского повѣту въ парохіяльнóмъ будынку зъ програмою, оголошеною въ 140 ч. „Дѣла“. Участникóвъ явилось около 100. Власть репрезентувавъ комісарь староства п. Вишневскій.

Вѣче отворивъ короткою промовою о. Поляньскій, мѣсцевый парохъ; опóсля выбрано президію, до котрои увóйшли: о. М. Зубрицкій парохъ зъ Мшанця яко предсѣдатель, пп. Антóнъ Пукшинъ господарь зó Стрѣлокъ яко заступникъ предсѣдателя и Василь Клишъ учитель зъ Жукотина яко секретарь. Предсѣдатель оголосивъ програму, подану до ц. к. староства, и потóмъ наступила:

І-ша точка програмы: Справы домашнй; референтъ о. М. Зубрицкій. Говоривъ о житю домашнóмъ, внутрѣшнóмъ и внѣшнóмъ порядку домашнóмъ, о внѣшнóмъ порядку поодинокого чоловѣка, о потребѣ просвѣты, о конечности фахового знаня и о поступѣ въ господарствѣ рóльнóмъ, вóдтакъ про пожите мѣжь сусѣдами, ударивъ сильно на всякй мѣжь ними незгоды, котрй, на жаль, такъ закорѣнились мѣжь нашимъ народомъ, що перенеслись навѣть за море до Америки, бо и тамъ лучилось таке, що два нашй земляки, котрй мають по 160 морóвъ грунту, не жиють згóдно мѣжь собою, але процесують ся за-для кусника землѣ, та тягають ся по судахъ. — На сю тему забравъ ще голосъ о. Иванъ Яворскій, парохъ зó Стрѣльбичь. Говоривъ о шкóдливости всякихъ непотрѣбныхъ процесóвъ, о потребѣ заведеня судóвъ мировыхъ, передовсѣмъ въ т. зв. „гонорóвкахъ“ [о обиду чести], бо-жь люде въ селѣ знають себе найлучше и при добрóй воли розсудили бы справедливо такй справы, а запобѣглось бы тымъ всякому выхóсновуваню т. зв. рокутныхъ писарѣвъ и иншихъ несовѣстныхъ людей. — Денисъ Гниляньскій зъ Лóмнои признавъ потребу науки шкóльнои, нарѣкавъ на недостатокъ учителѣвъ и на невóдповѣдне заступство народныхъ учителѣвъ женщинами, а надто представивъ невóдрадный станъ школы народнои въ Лóмнóй, де званé учительске сповняе „matecka“, котра вже вóдъ трехъ мѣсяцѣвъ служить у Львовѣ дармо поираючи платню, а школа стоить замкнена, та ще й нищить ся. Поставивъ отже внесенé, щобы учителѣвъ народныхъ не заступати невóдповѣдными силами. — О. Марчакъ подавъ выпадокъ зъ Головецка выжного, що за держанé въ хатѣ роботника фабричного, котрый лишень переспить нóчь у хатѣ господаря, велять тому господареви платити податокъ чиншовый. Выказувавъ неумѣстность того и внѣсъ, щобы вѣче вóднеслось въ тóй справѣ до ц. к. староства. — Степанъ Вархолякъ зъ Вицьова бесѣдувавъ о заборонѣ моченя конопель, хочь-бы навѣть не въ рѣцѣ, та що власти караютъ за те, коли зъ обóрника выплываé гноѣвка, буцѣмъ-бы она занечищувала воду въ рѣцѣ, а на се не зважають, що ропа напотяна великими струями вливаесь до рѣки, а она мабуть ще бóльше шкодить здоровлю. — Тутъ о. предсѣдатель пояснивъ першу справу. Мочене конопель въ рѣкахъ дѣйстно е шкóдне, а гноѣвку, яко складову часть обóрника, у власнóмъ интересѣ повиненъ господарь шанувати и не допустити, щобы она зъ обóрнику выплывала.

ІІ-га точка програмы: Справы громадскй, референтъ о. Ив. Яворскій. Говоривъ о значѣню вóйта въ громадѣ, яко господарѣ майномъ громадскимъ, о самоуправѣ громадскóй, о ей репрезентаціи, пояснивъ выбóръ радныхъ, а именно подѣлъ выборцѣвъ на круги выборчй, высказавъ причины, за-для якихъ повиненъ кождый „кругъ выборчій“ выбирати радныхъ лише зъ управленыхъ въ тóмъ крузѣ. Се все дуже важне зъ огляду на те, що рада, взглядно зверхнóсть громадска завѣдуе майномъ громадскимъ, а зъ тымъ повинно обходити ся дуже оглядно; дальше вказавъ на те, що богатшй въ громадѣ, сли они ще належать до рады громадскои, густо-часто ухиляють ся вóдъ всякихъ тягарóвъ въ громадѣ на шкоду убожшихъ громадянъ, отже вóзвавъ выб рати на радныхъ лишень розумныхъ и совѣстныхъ господарѣвъ, бо зъ-мѣжь нихъ выбираé ся вóйта, дальше щобы господарку вóйта часто провѣрювати, а вкóнци, щобы зважати на те, хто е писаремъ громадскимъ. — До ІІ-ои точки говоривъ ще о. Марчакъ, выказуючи, кóлько громадѣ може наробити лиха ледащій або несовѣстный вóйтъ, а що зновъ значить добрый вóйтъ въ громадѣ, бо де добрый вóйтъ, тамъ и рядъ добрый, а де въ громадѣ добрый рядъ, тамъ и порядокъ и не дѣесь нѣкому кривды. — Денисъ Гниляньскій зъ Лóмнои внѣсъ, щобы въ кождóмъ крузѣ выборчóмъ вóльно було выбирати на радныхъ лише въ тóмъ крузѣ управленыхъ. — Дмитро Ивако зъ Головецка жалувавъ ся на шкоды, якй роблять инжінéры, що мѣряють теренъ пóдъ зелѣзницю, а за шкоды тй нѣхто не платить. — Василь Титарь зó Стрѣлокъ розказавъ про шкоды, якй роблять „паны войсковй“ уѣзджаючи свои конѣ або ѣздячи „для забавки“. — Степанъ Вархолякъ зъ Вицьова жалувавъ ся на кривды вóдъ грозѣвского тартаку дóзнаванй черезъ те, що страшно псують дороги за-для великого транспорту дерева та въ додатку ще зарядъ того тартаку стараé ся въ выдѣлѣ повѣтовóмъ о частй екзекуціи. — Забравъ ще голосъ о. предсѣдатель, обговоривъ кругъ дѣланя зверхности громадскои и поставивъ внесенé, щобы громады домагали ся вóдъ державы нагороды за т. зв. „припорученый кругъ дѣланя“.

ІІІ-тя точка: Справы повѣтовй, референтъ о. Яворскій. Обговоривши репрезентацію повѣтову, звернувъ увагу на те, що якъ въ громадѣ, такъ потрѣбный добрый зарядъ и добра господарка такожь и въ повѣтѣ, ба навѣть ще бóльше, бо тутъ розходить ся о добро цѣлого повѣту. Опóсля згадавъ ще й о тóмъ, що въ радѣ повѣтовóй е репрезентованй убогй и богатй, ба ще й рóзнй станы, а се кождому зрозумѣле, що сильнѣйшй хотѣли бы заволодѣти цѣлымъ повѣтомъ, запанувати надъ другими та взяти цѣлу управу повѣту въ свои руки. Длятого селяне повиннй старатись, щобы до рады повѣтовои выбрати своихъ людей, котрй тамъ боронили бы справъ селяньскихъ. О скóлько шкóдлива перевага въ радѣ повѣ-

Великій ляма всхóднои Сибѣри.

Пóсля *Кеннана*.

Вóдъ Иркутска до Кіяхты — отсихъ двохъ природныхъ границь землѣ Забайкалскои, — недалечко, всего сорокъ миль англійскихъ. Рѣка Ангара, одна-одинока у свѣтѣ, що не починаé ся вузкимъ жерелцемъ, а вже зъ самого першу розливаесь на милю широкою рѣкою, переплываé землю Забайкалску, забираé зъ собою воды Байкалского озера и надзвычайно скоро утѣкаé до Ледоватого океана. Ангара замерзаé найпóзнѣйше зъ усѣхъ рѣкъ сибѣрскихъ; лѣтомъ, середъ найбóльшои спеки вода у неи не то холодна, а студена така, що по нашому ломить кости; за те въ зимѣ, середъ найтяжшихъ морозóвъ она паруе немовь кипятокъ. Земля, середъ котрои плыве Ангара и творить озеро Байкалске, лежить у кутику на граници всхóднои Сибѣри и Монголіи, побóчь границѣ Манджурiи, и зовесь краємъ Забайкалскимъ. Вóнъ населеный Буріятами, Монголами та Хінцями. Недалеко вóдъ Кіяхты, въ долинѣ Селингиньскóй [зове ся она такъ вóдъ переплываючои ей рѣчки Селинги] лежить Гусяче озеро, а биля него мѣстить ся религійный осередокъ усѣхъ Буріятóвъ, резиденція великого ляма [архіерея] всхóднои Сибѣри. Долина Селингиньска, положена мѣжь оселями Илиньская и Верхно-Удинско, е теплѣйша и плодовитша зъ усѣхъ кутóвъ Забайкалского краю. Въ часѣ нашои подорожи узгóря вкрывались зеленію, середъ котрои красились астры, незабудьки и жовто-цитриновый макъ; на низькихъ надрѣчныхъ лугахъ, красно обгороженыхъ, бачили мы копицѣ сѣна, а тóлько деревлянй домы та шопы Буріятóвъ, розкиненй по долинѣ, вражали якось прикро.

Дорога зъ Селингиньска до монастиря веде зъ-разу каменистою долиною; доперва коли переѣде ся пасмо высокихъ гóръ, зъ-вóдки видно вже Гусяче озеро, краєвидъ представляе ся дуже принадно. Помѣжь нами а пасмомъ темно-голубихъ гóръ, въ пóвнóчно-всхóднóмъ напрямѣ блакитомъ впадае въ око вузке, непорушне зеркало воды, за нею на лѣво травою застеленый, безконечный степъ, а здесь за нимъ горы, высокй, далекй. Зъ другои стороны озера въ поблизи захóдного его кóнця, середъ великои буріятскои оселѣ, зложенои зъ деревлянныхъ юртъ, бѣлѣвъ оддалѣкъ великій будынокъ. То резиденція великого лямы зъ-надъ Тусячого озера.

Мы пóдъѣхали до тои резиденціи, а на зустрѣчь выйшло намъ кóлькохъ буддійскихъ клирикóвъ, прибранй въ брунатнй рясы а припоясанй темными шарфами. Мовчки повели они насъ въ саму резиденцію. Се просторый деревляный дóмъ, передѣленый широкою сѣнію на двѣ части. Введено насъ въ комнату, зимну мовь ледóвня, та полишено самыхъ. Обставина сеи рецепційнои комнаты дуже проста; нема тамъ нѣчого, окрóмъ ковровъ сибѣрского выробу пóсля индійскихъ взорóвъ, низькои, синымъ шовковымъ рипсомъ вкрытои софы, пару столóвъ и крѣселъ россійскихъ. На стѣнѣ малюнки рóзныхъ монгольскихъ и тибетскихъ святыхъ, портреты знатнѣйшихъ лямóвъ, зовсѣмъ не вказуючй на вправну руку черцѣвъ-малярѣвъ, не цѣкава літографія царѣвъ Олександрóвъ ІІ-ого и ІІІ-ого та маленька фотографія нѣмецкого цѣсаря Вільгельма. Усѣ клирики и служба порозумѣвали ся шептомъ, наче-бы въ хатѣ лежавъ небóщикъ або наче-бъ великій ляма спавъ, — а вóнъ чи не прибиравъ ся на принятé дуже рѣдкихъ тутъ чужинцѣвъ.

По пóвгодиннóмъ жданю появивъ ся великій ляма передъ нами. Мавъ вóнъ на собѣ прекрасну рясу зъ шовку помаранчевои краски, перетикану золотомъ и обшиту багряною китайкою, широкй рукавы мали вылоги зъ ультрамаринового атласу. Поверхъ рясы була накинена мантія, шесть метрóвъ довга а два широка; она сплывала зъ лѣвого рамени и обнимала мальовничо хистку стать лямы. На головѣ мавъ капелюхъ, высокій, острокóнчастый, безкрисый, зъ помаранчевои повсти; по обохъ сторонахъ капелюха, якъ-бы при россійскóмъ башлику, звисали довгй, золотомъ вышиванй кóнцѣ. При поясѣ висѣвъ великій, плоскій мѣшокъ зъ фіолетовои китайки, изъ штучно выробленымъ у горѣ замкомъ, а цѣлый сей мѣшокъ выглядавъ якъ велика суконяна фляшка. А й сама стать такъ богато и вдатно прибраного лямы притягала до себе. Бувъ се 60-лѣтный мужчина, середного росту не товстый, державъ ся просто, а на обголенóмъ, троха поморщенóмъ лици можна було вычитати велику добросердность. Вóнъ представлявъ собою типъ радше пóвнóчно монгольскій и выдавъ ся намъ на першій поглядъ чоловѣкомъ образованымъ [розумѣе ся, на монгольскій ладъ]. Великій ляма не знае языкóвъ европейскихъ; мы говорили зъ нимъ черезъ привезеного зъ собою товмача, а той наговоривъ ему незотвореныхъ рѣчей о нашóмъ достоинствѣ и брехавъ такъ складно, що великій ляма принявъ насъ якъ найчемнѣйше, гостивъ на россійскій ладъ чайкомъ, тай заявивъ, що на нашу честь приказавъ вóдслужити въ святинѣ малу службу божу чи тамъ молебенъ, та звинявъ ся, що за-для слабости не може самъ провести насъ до святинѣ. Вóддавши низенькій поклóнъ великому духовникови, котрый ще низше намъ вóдклонивъ ся, выйшли мы зъ товмачомъ до святинѣ.

Резиденція великого лямы цѣлкомъ подóбна до монастирскои лавры. Положена она на самотѣ, оподалѣкъ вóдъ села, и складае ся зó святинѣ, пятьдесяти до шестьдесяти деревляныхъ домóвъ для священикóвъ, клирикóвъ, ученикóвъ та й для богомольцѣвъ, що горнуть ся сюда зъ усѣхъ усюдóвъ. Святиня, названа зъ-россійска „дачанъ“, стояла на необгородженóмъ, травою поростаючóмъ майданѣ. Спóдъ святинѣ бувъ майже чотирокутный; коли-жь було дивитись на неи зъ-заду, то представляла видъ трикутнои пірамиды. Збудована она зъ цеглы обкиненои вапномъ, вздовжь ґзимсóвъ помальована чорно и червоно.

Нутро святинѣ, до котрои увóйшли мы, выдались намъ темною, слабо освѣтленою салею около 80 стóпъ довгою а 65 широкою. Великй округлй стовпы, пóдпираючй склепленé, прибранй були китайковымъ сукномъ, стѣны вóдъ горы до долу пообвѣшанй образами Святыхъ и пестрыми матеріями, всюда бачили мы богато рóзноцвѣтныхъ хоругвъ, биндъ и гарныхъ орієнтальныхъ лямпіонóвъ. Богатство обставы — а цѣла святиня переповнена рóзнородными предметами — зачудо-

товôй, доказавъ примѣрами. И такъ: Въ Топôльници системізовано посаду лѣкаря повѣтового, хочь Топôльниця лежить на краю повѣту старомѣского и для повѣту се не приносить нѣякого хôсна. А чому? — бо тамъ дѣдичь маѳ якесь заведенѳ лѣчниче, тамъ до него приѣзджаѳ на лѣто богато гостей зъ мѣстъ, тожь и лѣкарь ѳму потрѣбный; такъ отже лѣкарь, платный грôшми цѣлого повѣту, выслугуѳ ся лишь одному чоловѣкови. Паны въ радѣ повѣтовôй поступають сторонничо и въ другихъ справахъ безъ огляду на добро цѣлого повѣту. Отъ якъ дѣѳ ся зъ дорогами повѣтовыми: Дороги тѣ не всюды однаковѣ. Де ѳ дѣдичѣ, тамъ и дороги добрѣ, бо они дѣдичамъ потрѣбнѣ, тамъ о нихъ дуже старають ся, а въ котрыхъ селахъ нема дѣдичѣвъ, тамъ и дороги такѣ, що годѣ переѣхати! Длятого вôзвавъ селянъ, щобы не легковажили собѣ выборы до рады повѣтовои, але щобы постояли за свои права при выборахъ и старали ся выбрати и до рады и до выдѣлу своихъ людей. — Денисъ Гниляньскій зъ Лôмнои жалуваvъ ся на те, що передъ рокомъ чи двома турчаньскій староста п. Бѣлиньскій приневоливъ вôйтôвъ до збираня складокъ по громадахъ на „organy“ до каплицѣ лôмняньскихъ „mateczek“. Казавъ, що по всѣхъ громадахъ ходили вôйты зъ писарями громадскими вôдъ хаты до хаты, узбирано по кôльканацять реньскихъ въ кождôй громадѣ, а де тѣ грошѣ, не знати, бо въ згаданôй каплицы не чути ще й доси „organ-ôвъ“, а „mateczki“ выгравають лишь на якійсь „катаринцѣ“. — Иванъ Макаришинъ зъ Жукотина жалувавъ ся на несправедливый побôръ „торгового“ въ Турцѣ, бо вôдъ рогатои худобы побирають торгове лише пôдчасъ ярмарку, а вôдъ свиней кождого ярмарку. — Вкôнци предсѣдатель обговоривъ ще разъ складъ радъ повѣтовыхъ, схарактеризувавъ ѳи членôвъ та ихъ господарку въ повѣтѣ.

IV-та точка: Справы краєвѣ, референтъ о. Зубрицкого. Пояснивъ назву нашого краю, згадавъ про те, якѣ народы замешкують той край, дальше говоривъ о соймѣ краєвôмъ и ѳго складѣ, о выдѣлѣ краєвôмъ, ѳго членахъ, маршалку и о дѣяльности сойму та выдѣлу краєвого, розказавъ, що то всьо коштуѳ и хто се мусить заплатити. Представивъ такожь сумнѣ вôдносины шкôльнѣ по нашихъ селахъ, бо въ бôльшôй части нашихъ громадъ нема нѣякихъ шкôлъ, а хочь и ѳ де, то не приносять такого хôсна якъ бы належало, бо збуваютъ дѣтвору шкôльну всѣлякими байками-небылицями о Krakusach та Wandach замѣсть хосеннои науки. Говоривъ о дорогахъ краєвыхъ и о новôмъ законѣ дороговôмъ [ще не санкціонованôмъ]; о тôмъ, що соймъ краєвый завѣдуѳ добродѣйными заведенями, роздаѳ запомоги на цѣли науковѣ, та якъ при тôмъ часто сторонничо дѣлаѳ; що соймъ краєвый постановляѳ рôзнѣ законы, а щобы они были користнѣ для селянъ, повиннѣ селяне мати въ соймѣ бôльше щирыхъ заступникôвъ, а се осягнуть тогдѣ, коли постоять за свои права при выборахъ до сойму.

V-та точка: Рада дерʼжавна. Референтъ о. предсѣдатель. Сказавъ, яку назву носить наша держава, згадавъ про ѳи подѣлъ на двѣ половины и якѣ краѣ складають ся на обѣ. Говоривъ про раду державну и ѳи складъ и о теперѣшныхъ представителяхъ рускаго народу въ радѣ державнôй, якъ такожь о дѣяльности рады державнои. При обговореню справъ вôйсковыхъ згадавъ про кривду селянъ черезъ те, що резервістôвъ покликують до вправъ въ часѣ найбôльшихъ робôтъ у поли, и про кривды всего населеня державы черезъ посередній предприємства вôйсковѣ, бо потребы для вôйска повинній побирати ся просто вôдъ продуцентôвъ. Обговоривъ выдатки державнѣ и чимъ всьо то покрываѳ ся, т. ѳ. всякого рода податки и додатки до податкôвъ. При обговореню податку грунтового вôзвавъ селянъ, щобы домагались обниженя того податку, и згадавъ такожь, якъ несправедливо примѣнено ʻекзекуцію до селянъ, бо коли н. пр. урядники користують ся такимъ правомъ, що пôдъ ѳкзекуцію не вôльно взяти ихъ платнѣ, если она не перевышаѳ 600 зр. рôчно, то сѣльскому господареви вôльно забрати и послѣдне, хоть-бы вôнъ оставъ ся цѣлкомъ голый, бо босый вôнъ и такъ ѳ майже завсѣгды. Податки треба платити, бо держава маѳ выдатки, але податки повинній платити не лишень тѣ, що честно працюють, але повинно ся опоаткувати такожь н. пр. всякихъ лихварѣвъ и біржевикôвъ. Говоривъ про продажь тютюну, соли, про спôльнѣ тягары обохъ половинъ державы, а при обговореню угоды зъ Угорщиною выказавъ, якъ нашь край выкористаный Угорщиною пôдъ взглядомъ торговлѣ та промыслу, и поставивъ внесенѳ, щобы нашѣ независимѣ рускѣ послы до рады державнои выступали рѣшучо противъ дотеперѣшнои угоды зъ Угорщиною. Внесенѳ се принято, а цѣлу бесѣду одобрено оплесками. — О. Яворскій говоривъ о школахъ народныхъ и о невôдрадноôмъ положеню народныхъ учителѣвъ. Иншѣ були вôдносины шкôльнѣ и народныхъ учителѣвъ передъ орґанізацією нашихъ шкôлъ, а иншѣ теперь. Тогдѣ учили по нашихъ селахъ т. зв. дяко-учителѣ. Они були по рускихъ селахъ заразомъ дяками а по польскихъ орґаністами. Не мали они бôльшого образованя, але всеташи побирали якусь платню за науку дѣтей въ школѣ и за дяковство, мали и якійсь дохôдъ зъ церкви, а при тôмъ занимались господарствомъ рôльнымъ; вымоги ихъ такожь не були бôльшѣ вôдъ простолюдина, бо, словомъ, нѣчимъ не рôзнились вôдъ селянъ. Нинѣ зновъ обставины змѣнились. Вôдъ учителя вымагають бôльшихъ вѣдомостій науковыхъ, фаховои кваліфікаціи; теперь народный учитель, поки те все здобуде, мусить мучитись кôлька або й кôльканацять лѣтъ въ школахъ, стратити лѣта, здоровлѳ и грошѣ, и за те все побираѳ 300 або 350 зр. рôчнои платнѣ. Вôнъ учивъ ся, мучивъ ся тôлько лѣтъ, то и сподѣваѳсь, що тымъ запевнить собѣ хочь яко-тако свою будучнôсть, коли тымчасомъ положенѳ народныхъ учителѣвъ дѣйстно невôдрадне, оплакане. Бо-жь прецѣнь они такожь люде, хотять такожь жити, потребуютъ средствъ до житя, а вымоги ихъ бôльшѣ нѣжь давнѣйшихъ дякоучителѣвъ, они по-просту приневоленѣ до того, бо того домагаѳсь вôдъ нихъ сама суспôльнôсть. Зъ уваги отже, що просвѣта доконче потрѣбна для народу и що доля народныхъ учителѣвъ дуже лиха, мы мусимо домагатись закладаня шкôлъ народныхъ и пôдвышеня платнѣ народнымъ учителямъ. Скажете певно: пôдвышать платню учителямъ, то зновъ буде бôльшій податокъ. Нѣ; се можна зробити и безъ пôдвышеня податкôвъ, а тôлько поурываѳмъ выдаткôвъ на такѣ рѣчи, котрѣ не ѳ такъ доконечно потрѣбнѣ, якъ просвѣта масъ народныхъ. [Оплески]. — О. Яворскій промовлявъ ще въ одноôй справѣ, а именно выказувавъ потребу домагатись у правительства, щобы резервістамъ, що вертають домôвъ, давано хочь яку стару, зношену одежину, а не пускано ихъ такъ, якъ доси „голыхъ“, и щобы домагатись знесеня податку домового вôдъ маленькихъ хатинокъ-клѣточокъ, часто лише зъ однымъ маленькимъ вôконцемъ. — Всѣ внесеня ґринято.

VI-та точка: Закладанѳ читалень, референтъ о. Яворскій. Въ гарноôй и переконуючôй промовѣ выказавъ потребу и корысть зъ читалень по селахъ. — Въ тôй самôй справѣ говоривъ ще о. Зубрицкій, заохочуючи селянъ до закладаня читалень у себе. — О. Марчакъ пôддавъ пôдъ розвагу вѣча, чи не було-бъ добре утворити повѣтовый комітетъ, котрый бы занимавъ ся закладанѳмъ читалень въ повѣтѣ. — О. предсѣдатель сказавъ, що комітетъ такій бувъ бы злишный, позаякъ всѣ читальнѣ обняло товариство „Просвѣта“.

VII-ма точка: Сѣльскѣ крамницѣ, референтъ о. Зубрицкій. Въ гарно обдуманôй бесѣдѣ згадавъ про нужду селянъ и про ѳи причины, вказавъ на недостатокъ землѣ, котрый що-разъ бôльше даѳ ся вôдчувати у нашихъ селянъ, та радивъ братись до торговлѣ — закладáти крамницѣ громадскѣ, а тѣ зновъ повинній лучитись въ одну спôлку, бо въ сей способôъ бувъ бы дешевшій привôзъ товару.

VIII-ма точка: Внесеня членôвъ.

Степанъ Вархолякъ зъ Вицьова поставивъ внесенѳ: домагати ся знесеня радъ повѣтовыхъ. Всѣ паны — казавъ вôнъ — щось роблять, и въ староствѣ и въ судѣ и въ „штайрантѣ“, а лишь паны зъ рады повѣтовои нѣчо не роблять; сли и явить ся котрый до канцеляріи, то сейчасъ выходить, ще скорше нѣжь прийшовъ, але грошѣ беруть великѣ. — Данько Кіра зъ Лôмнои пôдперъ внесенѳ Вархоляка, рады повѣтовѣ богато коштують, хôсна зъ нихъ нѣякого нема, а ихъ мѣсце мôгъ бы заступити одинъ урядникъ при староствѣ. — Оба тѣ внесеня участники вѣча одобрили словами: „ой правда, правда! свята правда! тѣ рады повѣтовѣ лише коштують тôлько нашои кервавицѣ, а хôсна зъ того не маѳмо!“

На тôмъ закôнчились нарады вѣча, а предсѣдатель попращавъ участникôвъ и вôзвавъ до численнѣйшои участи на будуче.

Отъ ще деякѣ примѣтки до сего справозданя.

На вѣчу явилось мало селянъ, бо ледви сотня. Причина сего — разъ, що то бувъ день робучій, а вôдтакъ, що люде були утомленѣ три-дневною місівю въ Головецку горѣшнôмъ, котра скôнчила ся що-ино въ передодень вѣча. Зъ интеліґенціи [пôдъ котрою у насъ треба розумѣти лишень священикôвъ, бо свѣтскои интеліґенціи тутъ нема] кромѣ аранжерôвъ вѣча не явивъ ся нѣхто. Въ тôмъ уже не вина аранжерôвъ, бо они оголосили, що вѣче вôдбуде ся, вôдозвали ся спеціяльно до околичныхъ священикôвъ, щобы зволили взяти чинну участь въ вѣчу и заохотити своихъ парохіянъ, щобы численно явили ся. Та надармо!... Аранжеры вѣча, коли устроили вѣче въ Головецку, уже на кôнци повѣту старомѣского, то тому, що мали на гадцѣ спеціяльно той „Богомъ забутый“ повѣтъ турецкій, хотѣли ѳго порушити, пробудити зъ дрѣмоты, чейбы згодомъ освѣдомивъ ся и турчаньскій Бойко; та, на жаль, не сповнились тѣ бажаня, бо зъ турецкого повѣту явилось ледви кôльканацять господарѣвъ. Хто виненъ тому, замовчу вже, а скажу лишь тôлько, що сли мôгъ явитись на вѣчу о. Яворскій зô Стрѣльбичь, майже вôдъ Самбора, то чей-же скорше можна було приѣхати до Головецка хочь-бы зъ сусѣдныхъ сѣлъ! Ну, але у насъ вже такъ ведеть ся: до рады-порады дома пôдъ печею можеи знайшлись бы добрѣ люде, однакъ до дѣла — нема. А тутъ може ще бôльше ѳ що дѣлати, нѣжь въ другихъ повѣтахъ. Якъ ще мало нашѣ селяне свѣдомѣ пôдъ взглядомъ просвѣтнымъ и політичнымъ, можна було пôзнати на сѣмъ вѣчу. Бо селяне мало промовляли, а були й такѣ, що вырвались попросту зъ нѣсенѣтницями, а презідію вѣча называли „пресвѣтлою комісією“. Такъ примѣромъ одинъ бѣдняка, видко пригнобленый лихомъ, приступаѳ до презідіи вѣча, кланяѳсь та каже: „Прошу пресвѣтлои комісіи! були злѣ часы; я пôйшовъ на Подбле, а люде присѣли грунтъ и не хотять теперь вôддати“... Або зновъ другій, по рефератѣ о читальняхъ, выступаѳ та й каже: „Та прошу пресвѣтлои комісіи, воно то всьо добре, и школы, и читальнѣ, та лише бѣда: де то вже тôлько на всьо взяти, бо то чоловѣкови и такъ годѣ поплатити всѣ дачки!“ Зажуривъ ся сарака, та зрадѣвъ ажь тогдѣ, якъ о. Яворскій пояснивъ ѳму уряджене читаленъ.

вуѳ навѣть тыхъ, котрѣ бачили богатства перворядныхъ христіяньскихъ церквей. Именно драперіи и декораціи вказували на великѣ статки, а кольоритъ ихъ и уложенѳ зраджували чималый смакъ артистичный. Супротивъ входовыхъ дверей въ кôнци святинѣ находилась крата, богато рѣзьблена, а передъ нею стояли въ рôвнôмъ вôддаленю три великѣ фотелѣ або троны. Тро ы сесѣ, вкрытѣ темно-жовтою шовковою матерівю, зъ жовтыми подушками, призначенѣ були для великого лямы, начального лямы [шеретуи] и ѳго асистента. Передъ тыми тронами, у двохъ противположеныхъ рядахъ, сидѣло на подушкахъ, уложеныхъ на повстяныхъ коврахъ, сѣмнайцять лямôвъ зъ заложеными на-вхрестъ ногами. Лямы були прибранѣ однаково въ шовковѣ рясы помаранчевои краски, бедра ихъ перепоясанѣ були червоными шарфами, а головы покрытѣ червоными повстяными шапками въ родѣ шоломôвъ. По обохъ бокахъ входовыхъ дверей лежали величезнѣ бубны, а насередъ святинѣ два лямы тримали въ рукахъ зелѣзнѣ трубы, довгѣ що-найменше на вôсѣмь стôпъ. Бубны и трубы опертѣ були на деревляныхъ пôдставахъ. По серединѣ, мѣжь двома рядами лямôвъ стояли для насъ два фотелѣ.

Вже сама сцена передъ зачатѳмъ богослуженя переходить всяке поняте своею оріґінальностію и силою вражѣнь. Темрява, що залягла святиню, высокѣ жовтѣ троны найстаршихъ духовникôвъ, богатство обставы и драперій, величезнѣ бубны, чорнѣюча юрба учениковъ и клириковъ прибраныхъ въ чорнѣ рясы — а всѣ они стояли въ одноôмъ кутѣ святинѣ — и двѣ блистячѣ лінін червоно и помаранчево прибраныхъ лямôвъ у другôмъ кутѣ, — отсе картина, перевышаюча якоюсь варварскою величностію и богатствомъ все те, що чоловѣкъ бачивъ хочь-бы и въ найдовшôмъ житю.

(*Конецъ буде.*)

Переглядъ політичный.

Дня 13 вôдбула ся пôдъ проводомъ цѣсаря рада міністрôвъ, въ котрôй взяли участь: ґр. Ґолуховскій, спôльный міністеръ скарбу Каляй, спôльный міністеръ вôйны Крігамеръ и оба президенты міністрôвъ ґр. Бадені и бар. Банфі. Хочь нема вѣдомости, о чôмъ міністры радили, то припускають, що обговорювано внутрѣшне політичне положенѳ такъ въ Австріи якъ и въ Угорщинѣ.

Краковскій Czas доносить зъ Вѣдня, що всякѣ вѣсти, мовь бы пôсля заявы вѣрноконституційнои бôльшои посѣлости становиско ґр. Баденього було захитане, ѳ безпôдставнѣ. Такъ само пустѣ ѳ здогады, мовь бы президентомъ міністрôвъ на мѣсце ґр. Баденього мавъ стати намѣстникъ тирольскій ґр. Мервельдтъ.

Въ справѣ польскои ґімназіи въ Тѣшинѣ доносить міністеріяльный Fremdenblatt: Зъ найдостовѣрнѣйшого жерела дôстаемо вѣдомôсть, що въ справѣ права публичности для польскои ґімназіи въ Тѣшинѣ доси не запала жадна постанова. До постановы потрѣбна ѳ дальша инспекція школы, а се наступить въ жовтни с. р. Всѣ комбінаціи, привязуванѣ до тои справы, ѳ безпôдставнѣ. — До того замѣчаѳ N. Reforma: Фактъ, що въ тôй справѣ не запала жадна постанова, рôвнаѳ ся вôдмовѣ права публичности въ тôмъ речинци, въ котрôмъ пôсля урочистыхъ обѣтницъ ґр. Баденього и бар. Ґавча мало бути те право тѣшиньскій ґімназіи признане. Се выкрутъ, котрого декотрѣ дневники польскѣ не понимають, або удають, що ѳго не розумѣють. Скоро опавска рада шкôльна рѣшила, що тѣшиньска ґімназія заслугуѳ на право публичности, то покликувати ся на потребу дальшои инспекціи значить: несмачнымъ вымысломъ мотивувати фактичну вôдмову.

Той самъ дневникъ дôстаѳ таку вѣсть зъ Тѣшина, що на просьбу „Macierz-y szkoln-oи“ о удѣлене ґімназіи права публичности доси вôдповѣдь не надôйшла, а правительство постановило на теперь не удѣлити того права. Такожь не надôслало міністерство просвѣты позволенѳ на отворене третои клясы.

Тутешне Słowo polskie принесло вчера въ тôй самôй справѣ вѣсть зъ Вѣдня, що тѣшиньска ґімназія въ осени дôстане право публичности. Сегодня той самъ дневникъ дôстаѳ зъ Тѣшина докладне справозданѳ о станѣ рѣчи: Д. 20 червня ґр. Бадені, покликуючи ся на свои давнѣйшій обѣтницѣ, данѣ ще пôсля сесіи рады державнои, заявивъ шлескимъ посламъ кс. Свѣжому и д-рови Михейдѣ, котрѣ прийшли до него въ депутаціи, що справа удѣленя права публичности польскôй ґімназіи въ Тѣшинѣ буде зъ певностію полагоджена прихильно, скоро міністеръ Ґавчь верне зъ вôдпустки. Въ чотири днѣ опôсля бувъ д-ръ Михейда у Ґавча. Сей, не скрываючи свого невдоволеня зъ причины такого напираня, замѣтивъ передовсѣмъ, що непотрѣбно було удавати ся до него, скоро депутація була вже у президента міністрôвъ; опôсля оправдувавъ ся, що будучи на вôдпустцѣ, не читавъ ще актôвъ. Однако — сказавъ Ґавчь — въ найблизшихъ дняхъ справа буде основно розслѣджена и полагоджена, и то зъ певностію по мысли президента міністрôвъ, бо вôнъ же „робить політику, а не я“; якъ сказавъ президентъ, такъ и буде. — По такъ рѣшучôй заявѣ постановлено якійсь часъ ждати терпеливо. Коли-жь справы таки не полагоджувано, пôйшовъ кс. Свѣжи д. 9 с. м. знову до бар. Ґавча; а сей сказавъ ѳму прямо, що въ сѣмъ роцѣ школьнôмъ вже не удѣлить права публичности, и не подавъ анѣ причинъ тои вôдмовы анѣ речинця, въ котрôмъ можна бы надѣяти ся признаня права публичности. Але за те повѣдомивъ кс. Свѣжого, що вже давъ вôдпустку директорови Парилякови на слѣдуючій шкôльный рôкъ (дир. Парилякъ ѳ професоромъ въ одноôй зъ львôвскихъ ґімназій и управляѳ тѣшиньскою ґімназією за вôдпусткою) и що позволивъ на отворене третои клясы. — Такій ѳ перебѣгъ справы; а зъ того выходить, що се не ѳ рѣшуча вôдмова, тôлько вôдложенѳ справы на пôзнѣйше, може ad calendas graecas. Вѣсть, що наслѣдкомъ тои вôдмовы кс. Свѣжи выступивъ зъ польского кола, ѳ о тôлько хибна, що не теперь выступивъ кс. Свѣжи зъ кола, але ще на кôлька днѣвъ передъ замкненѳмъ рады державнои, бо вже тогдѣ уважавъ, що „коло“ за мало рѣшучо ходить коло справы тѣшиньскои ґімназіи. Такъ само невѣрна ѳ вѣсть, що приватнѣ школы звычайно ажь по кôлькохъ рокахъ свого истнованя старають ся о право публичности. Рôвночасно зъ тѣшиньскою польскою ґімназією заложено нѣмецку ґімназію у Фридку, ческу въ Мѣстку, ческу и нѣмецку въ Годонинѣ, ческу и нѣмецку въ Липнику; а всѣ они дôстали право публичности заразъ въ другôмъ роцѣ истнованя, два першѣ зъ нихъ навѣть въ кôлька мѣсяцѣвъ пôсля розпочатя науки. — Такій ѳ станъ рѣчи пôсля информацій названого дневника.

Бôльшôсть сербского конґресу установила д. 13. с. м. спôльный клюбъ, обговорила свои засады и тактику поступованя и назначила бар. Ив. Живковича, кандидата радикального сторонництва, на віцепрезідента конґресу. Д. 14. с. м. мавъ бути урочисто отвореный такожь синодъ епископскій, скликаный тежь разомъ зъ конґресомъ.

——

Сербска скупштина почала свои нарады. Пôсля уконституованя и выбору комісій удала ся скупштина до королѣвскои палаты, щобы въ притомности міністрôвъ повитати короля. На промову президента скупштины Пасича вôдповѣвъ король, що скликавъ сесію для затвердженя выдаткôвъ, якѣ правительство мусѣло наробити зъ причины выпадкôвъ на балканьскôмъ пôвостровѣ. Король стоить заразомъ при своеôй обѣтницѣ, данôй 21 мая, що упорядкуѳ конституційнѣ вôдносины въ порозумѣню зъ правительствомъ, котре покликавъ передовсѣмъ въ тôй цѣли и до котрого маѳ повне довѣрѳ.

——

Polit. Corresp̃dz. довѣдує ся зъ Атенъ, що на депешѣ короля, выслан҃й до царя и до анґлійскон королевои зъ просьбою о приспѣшене переговорѡвъ въ справѣ мира, надѡйшли зъ Петербурга и зъ Лондону успокоюючи вѡдповѣди; наслѣдкомъ того настрѡй въ королѣвскѡй палатѣ дещо поправивъ ся.

Зъ Царгороду доносять, що вчера вѡдбула ся надзвычайна рада міністрѡвъ. Ухвалы тои нарады не суть знан҃й, але здає ся, що двѡръ и міністры треваютъ въ опорѣ противъ условій мира. Вѡдповѣдь царя на телеґраму султана має высказувати такожь грѡзьбу на выпадокъ, коли бы Турки не уступили зъ Тесалії. Султанъ мавъ на те вѡдповѣсти, що буде старати ся вдоволити бажаню царя, але не ручить за наслѣдки, як҃й вѡдданє Тесалії выкличе въ народѣ и въ войску. Взагалѣ рѣчь певна, що офіциры, урядники и духовн҃й противлять ся опущеню Тесалії; однако здає ся, що той рухъ лише штучно выкликаный. Султанъ дарувавъ командантови тесальскои арміи Едемови пашѣ, єго заступникови и командантови войска въ Епірѣ, а такожь девяти иншимъ ґенераламъ почестн҃й шаблѣ.

Зъ Креты наспѣла вѣсть, що коло Кандіи прийшло до поважнои битвы мѣжь анґлійскимъ войскомъ а башибужиками. По анґлійскѡй сторонѣ мало учинити 16 жовнѣрѡвъ, а бажибужикѡвъ полягло дуже богато. Адміралы выслали до Кандіи пять воєнныхъ кораблѣвъ для придавленя руху, якій проявивъ ся мѣжь тамошнымн магомеданцями.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближає ся другій пѡврѡкъ взглядно третій кварталъ сегорѡчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырѡвнанємъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великѡ и не терплячѡ проволоки, а залеглости за сей рѡкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырѡвнає въ короткѡмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсыланє передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— **Зъ нинѣшнымъ днемъ** кѡнчить ся шкѡльный рѡкъ, а молодѣжь наша, по цѣлорѡчнѡмъ трудѣ спѣшить домѡвь вѡддыхнути середъ рѡднѣ, та набрати свѣжихъ силъ до дальшои працѣ. Такъ у Львовѣ, якъ и по другихъ мѣстахъ видно нинѣ рухъ незвычайный; се родичѣ приѣхали натѣшитись увѣнчаными трудами своихъ дѣтей и забрати ихъ домѡвь. Мы Русины смѣло можемо величати ся нашою молодежію, котра, хочь густо-часто мусить перебиватись о голодѣ и холодѣ, поступами своими въ науцѣ не лишаєсь по заду молодежи другихъ народностей. Нинѣ въ сей радѡстный для нашои молодежи день желаємо ѣй веселыхъ вакацій и охочого вѡдтакъ повороту до дальшои працѣ въ школахъ!

— **Въ рускѡй чотирокляcовѡй мѣшанѡй школѣ им. Маркіяна Шашкевича у Львовѣ** вѡдбувъ ся нинѣ попись, котрымъ закѡнчено сей шкѡльный рѡкъ. Пописови проводивъ проф. университету д-ръ Шараневичъ; зъ интеліґенціи бачили мы члена выдѣлу краєвого д-ра Савчака и о. Коновалця зъ Малехова. Школа им. Шашкевича мѣстить ся при улици Скарбкѡвскѡй на поверхахъ другѡмъ и третѡмъ; комнаты невеличкѡ, но досыть выгѡдн҃й. До школы тои учащають хлопцѣ и дѣвчата; фреквенція въ нѣй невеличка, а тѡ, що ходять, то дѣти найбѣднѣйшихъ родичѣвъ. Попись выпавъ дуже красно: дѣти гарно спѣвали и выголошували складно стишки. По скѡнченѡмъ пописѣ промовивъ до дѣтей проф. Шараневичъ; похваливъ ихъ працю и заохотивъ до дальшого труду Ученики и ученицѣ [учениць дуже мало, ледви кѡлькинадцять] вѡдспѣвали многолѣтє цѣсареви, провѡдникови полису, учителямъ и гостямъ. Роботы ручн҃й [учила панна Грушкевичѣвна] красн҃й, хочь ихъ небогато, бо небогато учениць; спѣвъ указує такожь на щиру науку учительки п. Прокшѣвнои, вправы письменн҃й, именно рисунки зъ клясы IV-ои дуже удатн҃й.

Клясифікація выпала такъ: Въ I-ѡй клясѣ на 22 всѣхъ дѣтей [7 дѣвчатъ и 15 хлопцѣвъ] дѡстали поступъ дуже добрый 5, добрый 13, достаточный 4. Клясу сю вела панна Калиновичѣвна. — Въ II-ѡй клясѣ на 24 дѣтей [зъ того тѡлько 2 дѣвчинѣ] дѡстали поступъ дуже добрый 5, добрый 8, достаточный 10, недостаточный 1. Сю клясу вела п. Свѣрчиньска. — Въ III-ѡй клясѣ на 28 всѣхъ дѣтей [зъ того 4 дѣвчины] дѡстали поступъ дуже добрый 3, добрый 8, достаточный 13, не клясифіковано 4. Сесю клясу вѣвъ п. Лѣсовскій. — Въ IV-ѡй клясѣ [веденѡй управителемъ школы п. Ґамотою] на всѣхъ 38 дѣтей [анѣ однои дѣвчины] дѡстали поступъ дуже добрый 7, добрый 9, достаточный 15, прочѡ не були клясифіковани. — Всѣхъ дѣтей въ школѣ було 112.

На пописѣ не бачили мы катихита тои школы о. Свѣтенького, котрый убѣгаючись о посаду капеляна вѡйскового, мусѣвъ выѣхати зо Львова. Кѡлька батькѡвъ и матерей, трехъ батькѡвъ-селянъ и одна сѣльска жѣнка, що посылають до сеи рускои школы свои дѣти — то були гостѣ попису. Чи зъ интеліґенціи нашои нѣхто таки не мѡгъ явити ся? А може соромно стало бы за деякихъ Русинѡвъ, що знаючи добре о истнованю сеи и другихъ рускихъ шкѡлъ, посылають свои дѣти въ польскѡ школы?...

А теперь одна замѣтка. Часомъ дають ся чути поговѡрки, що львѡвскѡ школы рускѡ стоять низше вѡдъ польскихъ та що дѣти въ рускихъ школахъ псують ся. Хто таке говорить, заслугує на пригадку вѣдомыхъ слѡвъ польскихъ: „cudze chwalicie, swego nie znacie“. Мы мусимо рѣшучо заперечити се и заявити, що мабуть нѣякѡ школы у Львовѣ не мають того нагляду и того дбаня о дѣти, що школы рускѡ. Найпросвѣтнѣйшѡ нашѡ Русины, котрѡ посылають до рускихъ шкѡлъ свои дѣти, высказують ся о школахъ тыхъ зъ повнымъ признанємъ — и дѣти ихъ, мимо того, що сидять поббчь дѣтей бѣдныхъ, не попсували ся. Але дарма! доки хто зъ Русинѡвъ не выбє собѣ зъ головы, що у насъ аристократизмъ не на мѣсци та що дѣти нашѡ не родились на ґрафѡвъ и ґрафинь; доки не буде ёму свѣдомо, що праця єго дѣтей звернена буде колись до тыхъ найбѣднѣйшихъ; доки не пригадає собѣ, що и всѣ мы не такъ то давно пѡднесли ся зъ помѣжь оттыхъ найбѣднѣйшихъ, — доти все будемо мусѣли докорятн собѣ самымъ, а непрошенымъ опѣкунамъ давати справедливу причину до посмѣхованя зъ насъ. Тожь зъ новымъ рокомъ шкѡльнымъ всѣ памятаймо про рускѡ школы, а тымъ Русинамъ, що не знають о ихъ истнованю, а й такѡ є у Львовѣ, розкажѣмъ про нихъ и заохочуймо, щобы свои йшли до своихъ. Памятаймо и дбаймо за рускѡ народнѡ школы у Львовѣ!

— **Бойкотованє одного галицкого дѣдича нашими селянами**. Зъ Борщѣвского пишуть намъ: Въ селѣ Бабинцѣ ad Кривче бойкотують селяне тамошного дѣдича п. Корниля Миколаєвича. Причиною сего бойкоту — якъ представляють селяне — есть то, що зарядъ двора позамикавъ усякѡ стежки въ лѣсѣ й на поляхъ [бувшѡ вѡдъ непамятного часу въ уживаню цѣлого села], пооравъ дороги ведучѡ до мужицкихъ пѡль, обдирає за найменче поступленє въ лѣсъ и т. д. Бойкотъ мала ухвалити рада громадска а всѣ громадяне згодили ся на се. Въ справу вдало ся теперь ц. к. староство борщѣвске. Побачимо, що зъ того выйде. Село Бабинцѣ ad Кривче [числяче пѡсля остатнои конскрипціи 1478 душь] є ще мало освѣдомлене, тожь заслугує на увагу тая єдность, яка при сѣй нагодѣ запанувала въ громадѣ.

— **Станъ здоровля Є. Ем. кардинала** — якъ пишуть зъ Пѡдлютого — є цѣлкомъ вдоволяючій.

— **Новый щедрый дарунокъ Полякамъ зъ фондѡвъ державныхъ.** На реставрацію катедрального костела на Вавели въ Краковѣ вызначило правительство на пѡдставѣ цѣсарского розпорядженя двѣста тысячь зр.

— **Испытъ зрѣлости въ ґімназіи въ Самборѣ** зложили: Зъ вѡдзначенємъ: Октавій Гляваты, Ив. Сандаверъ, Маріянъ Шанцеръ, Францъ Тудякъ и Іосифъ Золотенькій; безъ вѡдзначеня: Орестъ Рожанковскій, Илія Берґнеръ, Ив. Свидницкій, Филипъ Ґросъ, Іосифъ Каскшикъ, Теофіль Дашкевичь, Олекса Пласкачь, Стан. Пасоховскій, Маркусъ Шонбахъ, Романъ Винницкій, Меч. Зелиньскій, Жигм. Цозель, Зенонъ Зубрицкій, Ришардъ Криницкій [екст.] и Олекса Подлевскій [екст.]. Испытови проводивъ инспекторъ Дворскій.

— **Испытъ зрѣлости въ ґімназіи въ Сяноцѣ** зложили: Аврумъ Адельсберґъ, Генрихъ Альбрехтъ, Нухимъ Ашкенази, Генрихъ Атлясъ, Іосифъ Бѣлявскій, Вікт. Богдані, Стан. Чижевичь [зъ вѡдзн.], Едв. Фаснахтъ, Ицикъ Таєръ, Іосель Філєнбавмъ, Брон. Гавель, Адамъ Гурскій [екст.], Семенъ Гуменюкъ, Павло Киндельскій, Стан. Кокуревичь, Євг. Колодѣй [зъ вѡдзн.], Теодоръ Мокрицкій, Андрѣй Островскій, Амвр. Поляньскій [зъ вѡдзн.], Мордко Шмідлінъ, Євг. Сембратовичь, Волод. Студиньскій [зъ вѡдзн.], Стан. Шурлей [зъ вѡдзн.], Бол. Теснякъ [зъ вѡдзн.], Дмитро Вайцовичь, Кароль Владика, Францъ Земяньскій, Артуръ Кріцеръ [екстерн.] трехъ репробовано на два мѣсяцѣ. Испытови проводивъ инспекторъ д-ръ Л. Ґерманъ.

— **Испыты зрѣлости въ львѡвскѡй женьскѡй семинаріи учительскѡй** скѡнчили ся вчера вечеромъ, а тревали цѣлый мѣсяць. До испыту сѣдало 159 учениць и екстерністокъ; зъ того репробовано 7 екстерністокъ. — До сеи семинаріи подає ся кождого року на I-ій рѡкъ до 200 кандидатокъ, а зъ того за-для браку мѣсця приймала дирекція ледви 50. Вѡдъ нового-жь року шкѡльного буде приймати тѡлько 40, бо за-для тѣсноты много учениць занепадало на здоровлю. Въ мотивахъ тои ухвалы пѡднесла конференція учителѣвъ семинаріи, що „льокаль сеи школы, въ котрѡй учить ся, якъ школа має бути уряджена, є взоромъ, якъ школа нѣгде выглядати не повинна“.

— **Испытъ зрѣлости въ реальнѡй школѣ въ Станиславовѣ** вѡдбувшій ся пѡдъ проводомъ краєвого инспектора для промысловыхъ шкѡлъ Ив. Франкого, зложили: Стан. Богдановичь, Мих Чорніта, Генр. Федоровичь, Алекс. Ґаспарі, Мендель Драхъ, Ное Гальпернъ, Адольфъ Ганке, Стан. Гайнріхъ, Жигм. Калитиньскій, Людв. Кучиньскій, Іоиль Ляндавъ, Лвоп. Мокловичь, Іос. Новорита, Давидъ Зеленфрайндъ, Ферд. Шнехтъ, Як. Василевскій, Аґеноръ Левицкій и Берко Шмерцлеръ. Шѣстьомъ Абітурієнтамъ позволено поправити испыгъ по феріяхъ, а двохъ репробовано на рѡкъ. Ученикъ Аронъ Шраґеръ, що черезъ сѣмь лѣтъ бувъ вѡдличнымъ ученикомъ занедужавъ передъ самымъ испыгомъ на помѣшанє ума и не мѡгъ до него приступити.

— **Зъ Немирова пишуть намъ**: Дня 11 с. м., отже въ саму недѣлю и въ свято св. Апостолѡвъ Петра и Павла, зъ зачудованємъ здивляли ся мы немирѡвскѡ ѣщане, якъ зъ села Вороблячина цѣлыми громадами спѣшили до Немирова господинѣ и матери зъ дѣтьми. „Що се такого, господинѣ? Чи у васъ нема недѣлѣ? чи у васъ нема свята?“ Слово по словѣ и отъ мы довѣдали ся, що имъ велено нести дѣти до щепленя вѡспы до новѡтного лѣкаря немирѡвского Антона Мічульского. Сей панъ прибувъ до Немирова передъ двома мѣсяцями и вже зачинає вчити нашь нарѡдъ паньско-польскои культуры: зневажати недѣлѣ, зневажати свята, не бувати на богослуженяхъ, бути байдужнымъ до всего, що реліґійне, що святе. Вѡнъ то велѣвъ вѡйтови вороблячиньскому на недѣлю до себе до Немирова спровадити зъ Вороблячина матери зъ дѣтьми, щобы могти пѡдъ той часъ, коли другѡ люде въ церквахъ молили ся, щепити воробля-иньскимъ дѣтямъ вѡспу! Гарно поступаєте, пане Мічульскій! Додатково мусимо запримѣтити, що дотеперь щепленємъ вѡспы и лѣченємъ хорыхъ занимавъ ся тутешный хірурґъ жидъ, Марко Ельнеръ. Сей нѣколи чогось подѡбного не бувъ бы допустивъ ся; противно, вѡнъ все упоминавъ людей берегти свои обовязки реліґійнѡ. Неразъ будучи у хорого, коли завважавъ, що зъ хорымъ лихо, заразъ выпытувавъ, чи хорый сповѣдавъ ся, и коли довѣдавъ ся, що нѣ, то радивъ: „сейчасъ просѣть єгомостя до сповѣди!“ Пану Мічульскому, видко, байдуже о релиґію; се, бачите, така паньско-польска культура! Але-жь мы, нарѡдъ рускій, вѡдъ такои паньско-польскои культуры заздалегѡдь мусимо вѡдгребати ся! — *Мѣщанинъ.*

— **Церковь св. Николая у Львовѣ** оглядала сими днями мѣска комісія пѡдъ проводомъ вiцепрезидента мѣста Шаєра и при участи членѡвъ рады мѣскои и магістрату. Оглянувши церковь у серединѣ и зѡ старои улицѣ рѣшила комісія приступити до направы склеплѣня и цѣлковитого вѡдновленя та отинкованя будынку а такожь до нового покрытя даху. При тѡй нагодѣ можна надѣятись, що дотычнѡ особы постарають ся о внутрѣшне украшенє тои найстаршои а найбѣднѣйшои львѡвскои церковцѣ.

— **Важне для судовикѡвъ.** Міністеръ справедливости выдавъ до всѣхъ судѡвъ рескриптъ, въ котрѡмъ припоручає судовымъ урядникамъ, щобы пильнѣйше якъ до теперь читали правничѡ часописи, книжки, зѡбрники законѡвъ, вѣстники розпоряджень и т. п. Міністеръ, пѡдносячи, що читанє таке було до теперь въ кругахъ урядничыхъ мало практиковане, взыває всѣхъ настоятелѣвъ судовыхъ, щобы старали ся заохочувати урядникѡвъ до того, бо-жь черезъ таке читанє пѡдносить ся знанє законѡвъ, проясняє ся богато труднѣйшихъ справъ, именно теперь, коли въ житє входить нова процедура.

— **Справа кс. Стояловского** була предметомъ дискусіи на зборахъ въ Вѣличцѣ, де посолъ д-ръ Данелякъ складавъ своє справоздане посольске. Вѡнъ розповѣвъ, що справою кс. Стояловского, именно управильненємъ єго вѡдносинъ до церковныхъ властій, занялись послы Данелякъ и кс. Шпондеръ. Заходами ихъ дѡставъ кс. Стояловскій зелѣзный листъ и бувъ на авдіенціи у Вѣдни у міністра Ґляйспаха и у нунція. Оба приняли єго дуже добре, а нунцій сказавъ ёму, що коли-бы бувъ явивъ ся два роки тому у Вѣдни, нѣхто не бувъ бы кидавъ на него клятвы. Потѡмъ нунцій давъ ёму листъ до Риму и поучивъ, що и якъ робити, абы справа пѡйшла добре. Въ справѣ сѣй клюбъ послѡвъ-стояловцѣвъ рѣшивъ просити кс. Стояловского, щобы за-для спокою и добра люду згодивъ ся на все, однакъ не вѡльно ёму приняти одного услѡвя, а именно, щобы переставъ писати и трудитись для народу. Рѣшеню тому кс. Стояловскій пѡддавъ ся и робить все, щобы справа выйшла на добре. Всѣ вѣсти, подаваи҃ ґазетами о поворотѣ кс. Стояловского до Чачи або о єго побутѣ въ Швайцаріи, не є правдивѡ. Згадане рѣшенє клюбу послѡвъ-стояловцѣвъ одобрили и похвалили зборы зъ Вѣличцѣ.

— **Архикнягиня Стефанія** подорожує теперь по Россіи. Въ суботу переѣхала черезъ Москву до Нижнього Новгороду и поѣхала пароходомъ до Самары. Нинѣ вечеромъ вертає знова у Москву, а хочь подорожує incognito, все-таки вел. князь Сергій зѡ своєю женою приготовляють архикнягини величаве приняте. Она вѡдвѣдає вел. князя и єго жену въ сѣльскѡй ихъ посѣлости Илиньскоє.

— **Найденый скарбъ.** Въ Почаєвѣ и єго охресности вѡдъ давныхъ давенъ ходили слухи о тѡмъ, що десь въ забудованяхъ монастирскихъ є укрытый великій скарбъ. Тымчасомъ о скарбѣ тѡмъ були захованѡ якъ найточнѣйше вѣсти въ сусѣднѡмъ, але по нашѡй сторонѣ лежачѡмъ кляшторѣ Домініканѡвъ въ Пѡдкамени. О мѣсяцѣ, де має бути скарбъ закопаный, довѣдавъ ся случайно въ Пѡдкамени фотоґраф К., котрый фотоґрафувавъ тамъ костелъ и кляшторъ. Вѡнъ поѣхавъ до Почаєва и тутъ зробивъ зъ настоятелемъ монастыря угоду, пѡсля котрои пѡднявъ ся шукати за скарбомъ за вынагороду четвертои части знайденого скарбу. Роботы тревали кѡлька мѣсяцѣвъ, а спиняли ихъ дуже будынки монастирскѡ, що стоять на мѣсци, де мавъ бути закопаный скарбъ. Вкѡнци натрафлено на три великѡ, зелѣзнѡ скринѣ и зъ великимъ трудомъ выдобуто зъ землѣ. Въ скринѣхъ тыхъ найдено множество великои вартости клейнотѡвъ, старои цѣнноі збруѣ, оружя набиваного золотомъ та дорогими камѣнями и готѡвку въ старыхъ польскихъ и голендерскихъ червѡнцяхъ. О скѡлько на-разъ можь було оцѣнити, скарбъ представляє вартѡсть надъ пѡвтора міліона рублѣвъ. Дальшѡ розкопы покищо перервано, бо муры монастирскѡ зарисували ся и треба ихъ передше убезпечити, ажь потому шукати дальше...

— **Ѣзда на роверахъ** має зъ кождымъ днемъ бѡльше охотникѡвъ. Оно само собою нѣчо злого, кобы тѡлько цѣкавѡ паничѣ не ранили людей. Тымчасомъ минувшого тыждня переѣхавъ у Львовѣ якійсь ѣздець своєю зелѣзною кобилою старшого чоловѣка, урядника, а вчера зновъ другій бѣгунъ переѣхавъ сынка убогои вдовицѣ, зломивъ ёму щоку и выбивъ пять зубѡвъ. Добра забавка!

— **Дрѡбнѡ вѣсти.** Віцепрезидентъ краєвои Дирекціи скарбу выѣхавъ на кѡлька днѣвъ до Вѣдня въ Познаньске. — До однои львѡвскои гостинницѣ увѡйшовъ вчера якійсь мужчина и зажадавъ вечерѣ, однакъ заки подали ёму, дѡставъ нагло выбуху крови и въ однѡй хвили померъ. — Нинѣ рано згорѣвъ у Львовѣ дахъ на ледѡвни належачои до будынкѡвъ святоюрскихъ; причины огню не высльджено. — Страшный злочинъ сповнила у Вѣдни наймичка Варвара Ѣрутко: порубала свою новонароджену дитинку сѣкачемъ и кинула до кльоаки. При чищеню кльоаки выкрыто злочинъ а поліція взяла въ свою опѣку добру маму.

Надѡслане.

Foulard-Seide 60 kr.

bis fl 3.35 per Meter — japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von 35 kr. bis fl. 14 65 p. Met. — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) **Porto- und steuerfrei ins Haus.** — Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. 2

G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Наука, штука и література.

— **П. Володимиръ Левицкій**, молодый нашь ученый, котрого працѣ мѣстять ся въ выданяхъ нашого Наукового товариства имени Шевченка, умѣстивъ въ „Sprawozdaniu Dyrekcyi c. k. wyż. gmnazyum w Tarnopolu za r. 1896/7. Tarnopol 189.“ свою студію въ мовѣ польскѡй п. заг. „Elektromagnetyczna teorya światła“ [стор. 3—54]. Працю сю, розширену доказами математичными, має авторъ помѣстити въ Зѡбрнику математично-природописно-лѣкарскои секціи Наукового товариства им. Шевченка.— Крѡмъ сеи розвѣдки выйшли ще двѣ иншѡ працѣ того самого автора по польски, именно: „O wyrażeniach symetrycznych z wartości funkcyi mod. m.“ стор. 5—19. Tom VI. Prace matematyczno-fizyczne pod redakcyą S. Dicksteina. Warszawa 1895 [ся праця була зъ малыми змѣнами напечатана въ IV. томѣ „Записок“ зъ 1894 року] и „Wstęp do teoryi funkcyi modułowych eliptycznych“ стор. 5—44. Tom. VIII. Prace matem.-fiz. Warszawa 1897.“ [Єсть се розширена розвѣдка, що була помѣщена въ VII-ѡмъ томѣ „Записок“ зъ 1895 року].

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 15 липня. Ґр. Ґолуховскій бувъ вчера бѡльше нѣжь пѡвъ годины на авдіенціи у цѣсаря; опѡсля конферувавъ такъ само довго зъ міністромъ Ґавчемъ. По полудни принимавъ цѣсарь на авдіенціи спѡльного міністра скарбу Каляя, котрый опѡсля конферувавъ зъ ґр. Ґолуховскимъ.

Прага 15 липня. Заповѣджене на д. 18 с. м. вѣче ческихъ мѣстъ вѡдложено.

Градецъ 15 липня. На вчерашнѡмъ засѣданю рады мѣскои заявивъ бурмістръ, що застановляє дальше полагоджуванє справъ пропорученого обємy дѣланя.

Конкурсы.

I.

Товариство „Шкѡльна Помѡчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкѡльного 14 ученикѡвъ рускои ґімназіи [кляєъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ дає Институтъ цѣле удержанє, лѡжко, сѣнникъ, надзѡръ и провѡдъ домовый, а такожь меншу помѡчь въ науцѣ. Оплата выносить на рѡкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рѡчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за пранє бѣля 50 кр. платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣлє на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручникѡвъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дѡстає карту принятя, безъ котрои спровадитись до Института не смѣє. Зголошувати ся треба до товариства „Шкѡльна Помѡчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кѡнця серпня с. р.

[Иншѡ рускѡ часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

II.

Товариство „Шкѡльна Помѡчь въ Коломыи“ пошукує вѡдъ 1-ого вересня с. р. настоятеля до своєго Института. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домове веденє и надзѡръ надъ конвікторами, за що вѡнъ передъ Выдѣломъ товариства вѡдповѣдає и вѡдъ Выдѣлу инструкціи одержує; б) весь часъ, коли конвікторы дома, перебувати зъ ними. За свѡй трудъ дѡстає настоятель мешканє, харчѣ и пранє въ Институтѣ и 5 зр. мѣсячно; надто вѡльно ёму удѣляти лекцій конвікторамъ за особною вынагородою. Угода обовязує цѣлый рѡкъ шкѡльный, вѡльно однакожь зъ кѡнцемъ першого курсу уступити за попереднымъ двомѣсячнымъ выповѣдженемъ. Подавати ся можуть абітурієнты ґімназіяльнѡ и академики до першои половины серпня с. р. на руки проф. Л. Сальо въ Коломыи.

[Иншѡ рускѡ часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

Вѡдъ Выдѣлу „Шкѡльнои Помочи въ Коломыи“ дня 9 н. ст. червня 1897.

Надѣслане.

Впов. Редакціе!

Прошу о уміщене сьлїдуючого мого спростованя, котре я вислав „Галичанинови“ на допись якогось „одного изъ умерщвленыхъ“, котрий пишучи о испитї в Институтї Василіянок в Перемишли, де я учу літератури рускої, накинув ся на мене, називаючи мене деструктивним елементом, злим духом Інститута та взивав всї сили і власти, щоби вглянули в дїло бо я умерщвляю стару партию, ругаю москалям і поневіряю людей таких як Дїдицкий, — а редакция „Галичанина“ сего мого спростованя дописи від початку до кінця змисленої не хотїла помістити. Спростоване вислане „Галичанинови“ звучить:

Вповажана Редакціе!

В „Галичаннї“ з 26|VI (8|VII) с. р. автор, що мав відвагу підписати ся повним іменем, бо аж „Одинъ изъ умерщвленыхъ“, подав новинку п. н. „Русскій дѣвочій институтъ въ Перемышлѣ“, в котрій говорить про іспит. Рускої дївочого Інституту в Перемишли. Справді відповідним іменем підписав себе автор тої новинки, бо відав спав сном блажених підчас іспиту з літератури рускої, або має о ній тілько понятя, що швець о малярстві. Поминув би я мовчки тую справу, бо на такі нїсенїтниці, які наплів автор, і не варто відповідати і автор новинки накинув ся на заряд Інституту. Відповісти дещо змушає мене обставина, що „почтенный“ дописуватель не зволив а радше не посьмів виразно підписати ся а воює з по-за плота і удає героя досить никчемного. Чи підчас іспиту дївчата ругали москалям і кпили собі з Дїдицкого, на се відповідати не буду. Були при тім Преосв. Владика, директор гімназиї, інспектор окружний, виділ Інституту, няйже они дадуть відповідь. Що до науки рускої мови, то я учу лише після приписаних підручників і під контролею всїх наведених осіб, виділів і шкільних властий и хотяй би і нїхто нїколи не заглянув на мої години, то і тодї не учив би я інакше. Чого я маю вчити і як, на се не потребую інформацій і патенту від „умерщвленыхъ“. Як я учу і з яким результатом, на се може відповісти сам Преосв. Владика, котрий бував на моїх годинах, управляючий науками директор „гімназияльный „директорша“ Інституту і самі дївчата, що я їх учу. Але щоби вчити „с т а р о м у п р а в о п и с а н і ю“ і про полїтичні подвиги Дїдицкого з часів послїдних виборів, сего вже не тілько я, але і нїхто другий не втне, бо про перше шкода слів тратити, а про друге нема що говорити і неумістно, бо в школї ачей полїтики не вчать. Що о Шевченку, Котляревскім, Шашкевичу повинно ся і є що більше говорити, як о Дїдицкім, се ачей знає і сам „умерщвленый“ автор. Закид, мовь то я єсьм деструктивним елементом і злим духом в Інституті, називаю що-найменше нїкчемностию а почтенного „умерщвленого“ просив би-м, щоби воскрес і подав своє повне імя та показав явно, щиро і отверто свої пляни та бажаня; пощо фарисействувати?

З поважанем

Іван Прийма, проф. ц. к. рускої гімназиї в Перемишли.

Надѣслане.

Д-ръ Иванъ Литиньскій

перенѣсъ

канцелярію адвокатску

до Львова підъ ч. 12

при улици Ягайлоньской. 211 3—3

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рѣкъ. Ближших вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.** 107 37—14

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперняцкого

підъ „КОПЕРНИКОМЪ“

не, внесеный до нового льокалю

при пл. Галицкой ч. 1.

По цѣнах найдешевших въ великомъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричных дзвінків. Замовленя зъ провінцік вѣдворотно 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львовъ площ Галицка ч. 1.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дѣстати можна въ тов „Просвѣта“.

ПОДЯКА.

Прилюдно складаємо сердечну и цѣлкомъ заслужену найвысшу подяку Свѣтлій Дирекціи „Днѣстра“, що въ короткомъ часѣ по пожарѣ шкоду намъ совѣстно и користно зліквидовано, а заразъ за три днѣ, 27-ого червня, всѣ грошѣ до почты равскои прислано, почомъ черезъ Делеґата Вп. о. К. Кузика точно выплачено.

Стефанъ Дамія Вербовый, Олекса Зарѣчный, Проць Грицина, Петро Влашиновичъ погорѣльцѣ зъ Корнѣвъ.

Интеліґентна женщина Русинка

въ середнѣмъ вѣцѣ знайде заразъ мѣсце яко завѣдателька дому на селѣ у священика вдовця. Передовсѣмъ потрѣбна опѣка для малого хлопчика. Близша вѣсть въ канцелярии у адвоката д-ра Мих. Дорундяка въ Борщевѣ. 220 1—6

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продає товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

Ученика

прийме **ДРУКАРНЯ** Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русиновъ

Цѣна 70 кр

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

МАШИНКИ американьскій до робленя мороженого (зъ корбкою зъ боку) поемности 1, 2 3 літры по зр. 5·50, 6·50, 7 50. Рондлѣ мосяжній до смаженя конфітуръ по зр. 2·40, 2·80, 3·50, 4·— и 5

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 (супротивъ катедры.) 1595

За 2 зр. перероблює найсильнѣйше збитї **матерацы** волосѣнний [три по душки]; **дреліхи** на покрытя вѣдъ 60 кр. метръ; старї **ковдры** приймає до покрытя и перерѣбки

ЮСИФЪ ШУСТЕРЪ

Львовъ, ул. Коперника.

Найвѣдповѣдньѣйшою порою до вѣдсвѣженя постелѣ есть весна. 111 15—15

Товариство „Просвѣта“

при зближаючих ся испытах въ школах народных подає до вѣдомости Свѣтл. Радъ Школьныхъ, Впов. священикѣвъ, катихитѣвъ, учителѣвъ и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, призволенї кр. Радою шкѣльною на премїе для ученикѣвъ, красно оправленї можна купити въ **канцелярії товариства ринокъ ч. 10**, по слѣдующѣй цѣнѣ:

Росказы про силы природы	20	кр.
Оповѣдання о житю св. Бориса и Глѣба	20	„
Повѣстки для дѣтей	27	„
Сестра	15	„
Байки	22	„
Исторія Руси ч. I.	25	„
Исторія Руси ч. II.	23	„
Ленъ и конопле	24	„
Рогата худоба	45	„
Про живоплоты и лѣсы	20	„
Вениминъ Франклінъ	16	„
На досвѣткахъ	22	„
Середъ ледового моря	25	„
Жите св. великомученика и лѣкаря Панталеймона	20	„
Дрібна птиця господарска, а великій грошѣ	20	„
Вѣдкрыте Америки	22	„
Звѣрята шкѣдній и пожиточній	42	„
Перекотиполе	18	„
Кирилъ и Методій	22	„
Повѣстки (Тѣточка Ганна и Два старцѣ-богомольцѣ)	18	„
Финляндія и Сахара	22	„
Молитвенникъ народный (въ звычайній оправѣ)	20	„
въ лучшій оправѣ:		
а) хребетъ полотняный и золоченый хрестъ зъ переду	25	„
б) цѣла оправа полотняна, береги золоченї и золоченый хрестъ зъ переду	35	„

Молитвенникъ народный великій по цѣнѣ 90 кр., 1.10, 1·30, 1·60, 1·80 зр.

Всякій замовленя высылають ся скоро и точно.

Клиентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львѣвск. університету

поручає

своє переплетниче и ґалянтерійне заведенє

у Львовѣ, ул. Академична ч. 8. 366

Пѣдоймає ся всякихъ роббтъ, особливо переплету: **Служебникѣвъ, Евангелій, Молитовникѣвъ, Бібліотечныхъ книгъ, Альбумѣвъ, Мапъ, Дипльомѣвъ и. т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.**

Знана вѣдъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѣвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникѣвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старї польскій сильній горѣвки, дуже добрї розолісы, лікеры, румы правдивї зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краєвї спеціяльы якъ: Народѣвка, Dziennik, Szczutek, Карпатѣвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренѣвка и т. н. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивї если зъ нашои фабрики спровадженї.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничих вѣльного вѣдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѣдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова: ул. Коперника ч. 9. и улиця Галиция ч. 1. 4912 360—?

Зостаючи въ зносинах купецкихъ зъ першорядными домами торговельными россійскими, маємо честь поручити зъ нашихъ складѣвъ

ЧАЙ

правдивый китайскій

въ оріґінальныхъ нашихъ ¼ фт. пачкахъ по: 40, 50, 60, 70, 80, 90, 109 и 125 кр.; — въ ⅛ фт. пачкахъ по: 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 и 63 кр. ЧАЙ порошокъ по 1 зр. 20 кр., 1 зр. 40 кр., 1 зр. 65 кр. и 2 зр. за фунтъ.

При замовленяхъ найменше 2 фунтѣвъ, при порошку 3 фунтѣвъ высылаємо франко; при вѣдборѣ 6 фунтѣвъ додаємо 5% въ товарѣ.

19 Зъ поважанемъ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

За певну и добру льокацію

поручаємо

4½% листы ипотечнї
4% листы ипотечнї короновї
5% листы ипотечнї преміованї
4% листы товариства кредитового земского
4½% листы Банку краєвого
5% облїґаціи Банку краєвого
4% позичку краєву
4% облїґаціи пропінаційнї

и всякї ренты державнї

Тї паперы продаємо и купуємо по найточнѣйшомъ курсѣ деннѣмъ.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. уприв. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

Контора вымѣны и вѣддѣлъ депозитовый перенесенї до льокалю партерового въ будынку банковѣмъ. 374С. 15—0

„ДНѢСТЕРЪ“

Товариство взаимныхъ обезпечень

у Львовѣ въ домѣ „Просвѣты“ Ринокъ ч. 10.

перше и одиноке **руске товариство** асекураційне, **припоручене Всч. Духовеньству и всѣмъ вѣрнымъ черезъ Впреосв. Митр. и Преосв. Еп. Ординаріяты всѣхъ трехъ Епархій**, обезпечає будынки, скотъ, господарскї знаряды, збѣже въ зернѣ и соломѣ, сѣно въ стогахъ и будынкахъ **противъ шкѣдъ огневыхъ** за можливо найнизшою оплатою.

Шкоды ліквідує ся и выплачує ся сейчасъ по пожарѣ, а договоры заключенї зъ першими Товариствами контрасекураційными подають „**Днѣстрови**“ можность обезпечувати и выплачувати и **найвысшій сумы.**

Полісы „Днѣстра“ приймає Банкъ краевый при позичках ипотечныхъ.

На житє можна обезпечати ся **черезъ „Днѣстеръ“** вѣдля **всѣхъ можливыхъ** комбінацій **въ Товариствѣ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ**, котре дає якъ найкорстнѣйшї условя и выдає полісы и квіты въ рускѣмъ языцѣ.

Товариство взаимного кредиту „Днѣстеръ“, стоваришене зареєстроване зъ обмеженою порукою, принимає вѣдъ своихъ членѣвъ и третихъ лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5%**. Гарантія цѣлковита. Удѣлы по 50 коронъ. Позички удѣляють ся тѣлько властителямъ реальностей, вѣльныхъ вѣдъ тягарѣвъ, за и рукою двохъ членѣвъ. Зъ позичокъ вѣдтягає ся десята часть на удѣлъ.

Зголошеня о удѣленє **аґенціи** въ мѣсцевостяхъ, де „Днѣстеръ“ не є заступленый, приймають ся. 4414

НА НАЛИВКИ

Esprit de vin—Marque d'or

алькоголь I-ої пробы 97½%

Найзнаменитшій спіритусъ осягненый на ново вынайденыхъ апаратомъ ученого хемика **F. Ратре**, співробѣтника славного дѣла „Хемія Muspratta“

припоручає:

ц. к. уприв. Рафінерія спіритусу

И. А. БАЧЕВСКОГО

ц. и к. надворного доставця у Львовѣ.

Почтою 5-кільовій посылки обему 5 літр.

218 1—14

ТЕОФИЛЬ КОПИСТИНЬСКІЙ

артистъ-маляръ

звѣстный вѣдъ кільканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшає церкви въ стилю всходнѣмъ разомъ зъ позолоченемъ, престолы, иконостасы, и иншій рѣчи. Принимає рѣзьбарскій роботы пѣсля власныхъ плянѣвъ. Выготовлює всякои величины церковнї образы до иконостасѣвъ, престолѣвъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побѣльшує зъ фотоґрафій портреты. Зъ уповажненя ц. к. консерваторіи реставрує всякій старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячій въ кругъ праць малярства по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ. Пѣдписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу. 205 108—?

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20.

ДО АМЕРИКИ

а именно до:

Нового Іорку, Бальтіморе, Канады, Техасъ, Бразилії, дальше до Африки, Австралії и пр.

перевозить найдешевше и подає пояснена безплатно

около пѣвъ столѣтя истнуюча польска фірма:

Карешь и Стоцкій

BREMEN, Bahnhofstrasse 29.

Просить ся писати до насъ по польски або по нѣмецки. 24 21—20

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Чорляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропіґійского, пѣдъ зарядомъ Іоакима Гроняка.

Ч. 149. Львовъ, Пятниця 4 (16) Липня 1897. Рочникъ XVIII

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платятъ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:	за границею:
на цѣлый рѣкъ . . 18 зр.	на цѣлый рѣкъ . . 24 зр.
на пѣвъ року . . 9 зр.	на пѣвъ року . . 12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатаній вѣдьній вѣдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыкли принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Гадка пѣдъ феріи шкѣльній.

Закѣнченє шкѣльного року а початокъ ферій насуває намъ деякій гадки, котрыхъ розважне примѣненє могло бы не малый принести хосенъ справѣ рускѣй.

Одною зъ найбѣльшихъ причинъ повѣльного нашого розвою — се за мала и мало бѣльшаюча мѣжь нами скѣлькѣсть людей просвѣченыхъ, котрій заповняли бы собою рѣзнороднѣ мѣсця и становищемъ своимъ могли пѣдтримувати нашѣ стремлѣня. Зарадити тому може тѣлько бѣльша фреквенція молодежи рускои въ школахъ передовсѣмъ середныхъ. Правда, и теперь не такъ то мало шкѣльнои молодежи доставляють Русины, але коли взяти пѣдъ розвагу число молодежи польскои [и жидѣвскои], коли почислити школы середнѣ на Мазурахъ и въ нашѣй части краю въ самѣмъ Львовѣ три польскѣ и то переповненѣ гімназіи, то мусить ся прийти до сумного пересвѣдченя, що загальна фреквенція молодежи нашои губить ся въ змагаючѣмъ ся рѣкъ-рѣчно наплывѣ молодежи польскои [и жидѣвскои]. А рада на се тѣлько одна: всѣми силами старатись о те, щобы якъ найбѣльше молодежи горнуло ся до шкѣлъ середныхъ, и то молодежи зѣ всѣхъ станѣвъ нашихъ, а вже найбѣльшу увагу звернути намъ треба на молодѣжь сѣльску и мѣщаньску. Інтеліґенція наша сякъ чи такъ посылає дѣти свои до шкѣлъ, але видньйшого приросту достатчати може и повинно наше мѣщаньство и селяньство. Однакъ, на жаль, одно и друге въ тѣмъ взглядѣ остало ся позаду. Правда, є у насъ мѣсточка й села, зъ-вѣдки рѣкъ-рѣчно иде молодѣжь до шкѣлъ [н. пр. Комарно, Угнѣвъ], але є й такѣ мѣсточка, не кажемо вже села, зъ-вѣдки анѣ одна дитина не йде въ середну школу.

Чому оно такъ? Безперечно бѣдность людности головно причиняєсь чимало до того, але є и иншѣ причины, а немаловажна — то бракъ дбаня о се тыхъ, котрѣ могли бы порадою и заохотою богато вдѣяти. Въ першѣмъ рядѣ обовязанѣ до сего священики и учителѣ. Они, знаючи молодѣжь сѣльску чи мѣсточкову, повиннѣ выбрати хлопцѣвъ, що найздѣбнѣйшихъ а до книжки охочихъ — и радою та заохотою наклонити батькѣвъ выслати такѣ дѣти до шкѣлъ середныхъ. Неодинъ селянинъ пѣславъ бы дитину до школы, кобы ему хто дорадивъ, поучивъ его, принявъ на себе часть формальностій пѣдчасъ запису дитины и вступного испыту, а черезъ феріи кобы хто допильнувавъ, абы хлопець придбавъ собѣ конечныхъ до вступного испыту вѣдомостій, особливо въ языцѣ нѣмецкѣмъ, — словомъ, кобы улекшити початокъ — бо вѣдтакъ уже порада учителѣвъ и меткѣсть самого школяря, та й змагаюча ся смѣливѣсть батька поведутъ дѣло дальше. На Мазурахъ оно такъ дѣє ся. Духовенство заохочує, дуже часто самъ священикъ вѣдвозить хлопску дитину до мѣста до запису, умѣщує на станціи, припоручає учителямъ и опѣсля интересує ся ученикомъ. Такъ повинно бути и у насъ.

Таку саму услугу можуть очевидно вѣддати и учителѣ народнѣ, а навѣть до певнои мѣры и перебуваюча на феріяхъ молодѣжь шкѣльна, розумѣєсь старша. Она, яко живый примѣръ, може давати батькамъ всякѣ поясненя, може поучити ихъ о услѣвяхъ потрѣбныхъ до принятя дитины до середнои школы, може черезъ ферій пѣдготовити школяря до испыту, може послужити помочію при выгляданю станцій. Се патріотичный обовязокъ нашои молодежи, за котрый по найбѣльшѣй части годѣ й домагатись вынадго роды, а вдоволитись треба пересвѣдченємъ, що трудъ, впрочѣмъ невеликій, придбає народови новыхъ єго заступникѣвъ, а имъ додасть колись помѣчникѣвъ до спѣльнои працѣ. Сповнити сей обовязокъ повинна вакаціонуюча молодѣжь тымъ бѣльше теперь, коли въ наслѣдокъ новыхъ приписѣвъ вступнѣ испыты до ґімназіи бѣльше утруднено. Згадка на добре, патріотичне дѣло упріємнить по многихъ лѣтахъ память на весело перебутѣ вакаціи...

Але мы повиннѣ звернути бачну увагу и на бѣльшѣ мѣста на Руси. Ґімназіи переповненѣ Поляками и жидовою зъ самого мѣста, а Русинѣвъ мѣсцевыхъ майже нема або зовсѣмъ нема. Примѣромъ Тернопѣль а ще бѣльше Стрый... Се вже крайне недбальство! — бо-жь тутъ вже уступає журба о удержанє дитины, посыланє єи зъ дому до школы не потягає за собою нѣякихъ труднощій. Отже и по бѣльшихъ мѣстахъ, де є середнѣ школы въ мѣсци, дбаймо, щобы тото мѣщаньство наше, користаючи зѣ шкѣлъ середныхъ, по змозѣ якъ найбѣльше причиняло ся до помноженя фреквенціи рускои молодежи въ тыхъ школахъ.

Духовеньство, учительство, вся інтеліґенція и вакаціонуюча молодѣжь наша повинна взяти собѣ до серця сю важну справу — и то не вѣдкладаючи, не лѣнуючись, не щадячи порады, принуки и навѣть труду, де того потреба. Старша молодѣжь наша нехай покаже, що вмѣє и хоче бути патріотичною.

При тѣмъ годѣ мати на увазѣ тѣлько школы середнѣ. Де обставины вказують або вымагають — годѣ забувати на школы фаховѣ: рѣльничѣ, для выробу зъ дерева, гончарскѣ, шевскѣ, кошикарскѣ и т. п. Далеко намъ ще до того, щобы люде зъ высшимъ образованємъ ходили у насъ [якъ де инде] за плугомъ, то дбаймо на-разѣ бодай о менче...

Що-до вакаціонуючои молодежи шкѣльнои — то она маєпѣдчасъ ферій бѣльше ще обовязкѣвъ, впрочѣмъ легкихъ и дуже милыхъ. Она не повинна нѣколи забувати, що є частиною тои громады, котрои робота маєна метѣ добро народу. А якъ уся робота наша стремить до просвѣты и економічного пѣднесеня народу а вѣдтакъ до выбореня найдальше йдучихъ правъ, то и молодѣжь наша повинна на се тямити. Бувало вже инколи таке, що не то академикъ, але й старшій ученикъ ґімназіи або й семинаріи учительскои давъ у селѣ або мѣсточку першій починъ до завязаня читальнѣ або крамницѣ. Пѣддати лише гадку, выказати потребу и користь сеи чи тои доброи установы въ селѣ, розбудити охоту, познакомити зъ выдавництвами „Просвѣты“, помогти вписати ся въ члены „Просвѣты“ — все те дѣло не такъ трудне. Дальше рѣчь уже пѣйде и щасливо дѣйде до кѣнця, — а заслуга, хочь не все явна, лишить ся при тѣмъ, хто доброму дѣлу давъ починъ. Такъ само не забувати-бъ за „Днѣстеръ“, за „Народну Торговлю“ и т. п.

Інтеліґентна молодѣжь повинна горнути до себе молодѣжь сѣльску, учити єи всего доброго, розказувати єй за давнину нашу, учити єи дорожити своимъ рѣднымъ, учити єи рускихъ патріотичныхъ пѣсень, заохочувати до читаня, — она повинна серце своє розкрыти передъ селяньскою братією, нехай они бачать, що школа учить любити все, що рѣдне, а тымъ и они запалають любовію до національныхъ идеалѣвъ.

Старша молодѣжь може при тѣмъ — по давному звычаю — занятись однымъ поважнымъ дѣломъ. Молодѣжь 1860-ыхъ и 70-ыхъ рокѣвъ збирала пѣдчасъ ферій матеріялъ етноґрафічный: записувала пѣсни народнѣ, казки, приповѣдки, замѣтнѣйшѣ слова и выказы, пильно слѣдила за всякою стариною, а зъ записокъ тыхъ неодно збогатило научнѣ працѣ нашихъ письменникѣвъ. И нинѣ записки такѣ могли бы вѣддати велику прислугу Науковому товариству имени Шевченка.

Тымъ способомъ молодѣжь наша, сполучивши такъ dulce cum utili — вѣдпочинокъ зъ добрыми дѣлами, вертати буде по феріяхъ до дальшои науки зъ правдивымъ вдоволенємъ душевнымъ.

Письмо зъ Турчаньского.

Є пѣдъ сонцемъ часописи, що густо-часто мѣстять дописи „Z obozu ruskiego“ а въ „Дѣлѣ“ була бы зновъ конечна постѣйна рубрика „Зъ обозу турецкого“. Та не зъ того обозу турецкого, що то триста лѣтъ тому стоявъ пѣдъ Вѣднемъ або зъ нинѣшного въ Тесалін, нѣ! а таки зъ обозу галилейско-турецкого

Але скаже хто: „Та про що тамъ и писати? тажь повѣтъ турецкій глуха закутина нашого краю! хиба тѣлько, що й тамъ люде жиють та хвалять Бога...“ Оно правда, що десь въ другихъ повѣтахъ инакше людямъ живе ся и може деякѣ повѣты пѣдъ декотрыми взглядами стоять высше, але й то правда, що нашь турецкій повѣтъ стоить дуже высоко, бо хиба ще косѣвскій повѣтъ знаходить ся на высшихъ горахъ... все таки и нашь турецкій повѣтъ не є послѣдный въ Галилеи. Маємо прецѣнь „szefa powiatu“ зъ „зелѣзною рукою“, якимъ не повеличаєсь нѣякій другій повѣтъ; маємо тутъ, такъ якъ другѣ повѣты, „безрадну“ раду повѣтову, зъ єи выдѣломъ, що ще нѣчого доброго не „выдѣлавъ“ та вѣдай и не

Великій ляма всхѣднои Сибѣри.

Пѣсля *Кеннана*.

(*Конецъ.*)

Здивованѣ засѣли мы на приготованыхъ для насъ фотеляхъ. Тогдѣ старшій ляма потрясъ маленькою паличкою, прибраною въ дзвѣночки, а въ вѣдповѣди на се загремѣла пекольна орхестра — брязкотомъ цимбалъ, приголомшенымъ звукомъ величезныхъ сурмъ, фальшивымъ вѣдголосомъ дзвѣнкѣвъ, жалѣбными тонами слимачныхъ мушель, гудѣнємъ рогѣвъ, чистымъ звукомъ металевыхъ трикутникѣвъ и шаленымъ витємъ великихъ зелѣзныхъ трубъ. Въ усѣмъ тѣмъ не було мельодіи, не можна було звати того музикою; бувъ се страшный инструментальный, перераженчій гомѣнъ. Тревало оно найбѣльше мінуту, а коли наразъ урвали ся дикѣ тоны, зъ грудей сѣмнацяти лямѣвъ вырвавъ ся жахомъ перейманочій спѣвъ, пѣдтримуваный усе въ однѣмъ и тѣмъ самѣмъ тонѣ. Голосы не зливались въ одно, тактъ бувъ усе той самъ, а конець кождои строфы зазначеный бувъ брязкотомъ цимбалѣвъ и гукомъ величезного бубна. Спѣвъ тревавъ двѣ хвилѣ, а потѣмъ наступила знова якъ передше музикально-артистична сумѣшь, такъ голосна, що и безъ надприроднои силы могла стрясти стѣнами єрихонськими. И такъ на перемѣну дикій спѣвъ и ще дикша музика — все то тревало около 15 хвиль, наразъ урвалось все, утихло, богослуженє скѣнчило ся.

Старшій ляма ставъ обводити насъ по святини. Передъ богато рѣзьбленою кратою, за котру мы вже згадали, стояли а радше сидѣли величезнѣ идолы богѣвъ, зъ вытягнеными опередъ себе ногами, а передъ кождимъ зъ нихъ горѣли свѣчки, стояли порцеляновѣ посудины зъ рижомъ, пшеницею и просомъ, роблені зъ паперу цвѣты, тлѣло пахуче кадило, и стояли сосуды зъ свяченою водою. При стѣнахъ тои части святинѣ стояли полицѣ зъ книжками и шафы, въ котрыхъ стояли тысячѣ малыхъ божкѣвъ, званыхъ у Буріятѣвъ „бурханами“. Кождый зъ нихъ мавъ иншій выглядъ, а всѣ они мають представляти олицетворене силъ надприродныхъ и подобія буддійскихъ святыхъ та заступають мѣсце нашихъ образѣвъ. Выроблені они зъ дерева, бронзу або камѣня, а величина ихъ вѣдъ двохъ цалѣвъ доходить до одной стопы. Въ однѣмъ кутѣ „кумірней“ [т. є. комнаты божкѣвъ] находить ся млынокъ до молитвы. На великѣй оси спочиває величезный бубонъ, до котрого кидає ся списанѣ на паперѣ молитвы; одинъ ляма крутить корбою вѣсь, бубонъ и молитвы обертають ся, а божки... радують ся зъ того.

Зъ комнаты божкѣвъ иде ся на першій поверхъ святинѣ, де пѣбѣчь безлѣчи „бурханѣвъ“ находять ся цѣннѣйшѣ книги монгольскѣ и тибетскѣ. Та на память не вгадавъ бы нѣхто, що се книжки. То довгѣ а вузкѣ аркушѣ тонкого хіньского паперу, стисненѣ двома деревляными дощечками або тектурами и перевязанѣ биндою або застѣжкою якоись пестрои краски. Аркушѣ друкованѣ тѣлько по однѣй сторонѣ, а буквы идуть у долину, одна по другѣй. На деякихъ книжкахъ пробовано заголовки та початковѣ буквы прикрашати червоною и жовтою фарбою, але робота ся дуже нездарна.

Поведено насъ ще до иншои каплицѣ, вѣдосѣбненои вѣдъ головного будынку, де находить ся головный зъ божищь лямійскихъ, найстаршій „бурханъ“, що зове ся у нихъ „Мадейра“. Се величезна фіґура, вырѣзьблена нездарно зъ дерева и помальована фарбою та золочена богато. Высота деревляного „Мадейры“ доходить до 35 стѣпъ. Стоить она по самѣй серединѣ высокои але вузенькои каплицѣ, прибранои хоругвами и лѣхтарнями, а на престолѣ передъ самою фіґурою, середъ дорогихъ опонъ горѣли свѣчки, дымило ся кадило и лежали жертвы, зложенѣ зъ цвѣтѣвъ, старого масла и воску, проса, рижу, пшеницѣ, олѣю, меду и свяченои воды. Деякѣ зъ нихъ старанно покритѣ шовковыми червоными, синими и жовтыми хустинками. И тутъ було повно богато прибраныхъ лямѣвъ.

Теперь перейшли мы до окремого забудованя глядати найбѣльше диво — бѣлого слоня. [Якъ знаємо, бѣлый слонь то найбѣльша рѣдкѣсть; у буддійцѣвъ не маєвѣнъ тои почести, що у Сіямцѣвъ, а все-таки и они ему дуже радѣ.] Слонь зъ-надъ Гусячого озера дуже красно выробленый зъ дерева; якійсь монгольскій чи буріятскій духовникъ выробивъ его зовсѣмъ удачно, помалювавъ и помѣстивъ на пѣдставѣ на чотирохъ низькихъ колесахъ. Є вѣнъ менший вѣдъ живого слоня и запряженый до великого воза, на котрѣмъ мѣстить ся красно вырѣзьблена скриночка, зроблена на подобу двоповерхнои святинѣ. Кождого року въ червни, пѣсля торжественного обходу въ часѣ лямійскихъ святъ, вставляють въ сесю скринку малу фіґурку котрогось изъ найбѣльше почитаныхъ божкѣвъ и при голосѣ трубъ, бубнѣвъ и слимачихъ мушель починаєсь обхѣдъ въ округъ монастиря въ супроводѣ що-найменше триста богато прибраныхъ лямѣвъ.

Однакъ найцѣкавѣйше зѣ всего, що прийшлось намъ бачити, се реліґійный танець „бурханѣвъ“. Великій ляма хотѣвъ въ сей способѣ почтити насъ, знать повѣривши нашому товмачеви, котрый зъ насъ, звычайныхъ подорожныхъ, зробивъ амбасадорѣвъ американскихъ державъ и Богъ зна' якихъ славныхъ людей. Танець бурханѣвъ вѣдбуваєсь на травнику передъ святинею — и тутъ приготовлено все до него. Спроваджено великій бубонъ и великѣ зелѣзнѣ трубы; президуючѣ лямы засѣли зъ розложеными ногами на жовтыхъ подушкахъ, коло музики засѣвъ великій ляма, а коло него засѣли мы, настроюючись до великои, причѣпленои намъ гѣдности амбасадорскои... И зновъ давъ старшій ляма знакъ паличкою — и въ-мѣть выпало на пляцъ дванацять до пятнацять дико выглядаючихъ лямѣвъ и при голоснѣмъ супроводѣ цимбалѣвъ и великихъ зелѣзныхъ трубъ почавъ ся довгій, ритмічный танець.

Чотирохъ чи пятьохъ танечникѣвъ у величезныхъ чорныхъ маскахъ въ родѣ шоломѣвъ, представляли собою смѣючихъ ся монгольскихъ демонѣвъ; зъ головъ ихъ розходились, наче-бъ лучѣ, тоненькѣ патички зъ хоругвками. Два зъ тыхъ демонѣвъ мали маски представляючѣ трупячѣ головы — одну голову оленя зъ рогами порослыми шерстію, другу голову бычу зъ рогами. Кѣлька иншихъ танечникѣвъ представляли добрыхъ духѣвъ, оборонцѣвъ вѣры; они не мали масокъ а головы ихъ покритѣ були ширококрисыми капелюхами, прикрашеными оздобами подѣбными до серця. Въ рукахъ тримали они обосѣчнѣ ножѣ. Танець сей мавъ представити борбу добрыхъ и злыхъ „бурханѣвъ“, а скѣнчивъ ся побореномъ духѣвъ темноты и ворогѣвъ вѣры духами свѣтлыми. Одѣжь всѣхъ танечникѣвъ, разяча богатствомъ и красотою, выроблена була зъ шовковои матеріи, а радше зъ китайки, зъ червонои, синьои и помаранчево-жовтои паволоки, зъ золотого, фіолетового оксаміту и зъ тяжкихъ рѣзнобарвыхъ атласѣвъ. Крѣмъ того одяги тотѣ украшенѣ були пестрыми поясами, френзлями, шнурками бѣ-

выдѣлає; маємо ще — а то вже забожусь, що того жаденъ другій повѣтъ не має — „загальну повѣтову школу анальфабетовъ“, правда, ще не отворену, але такъ якъ бы вже була отворена, бо проєктъ тои школы краєва рада шкôльна мабуть уже апробувала... Не маємо тутъ лише — ну, але сего впрочôмъ нема що вчисляти, бо то лишь сего року — по выборчихъ процесôвъ такихъ великихъ якъ давидôвскій, чернѣвскій, стоянецкій та другій. Кажу „великихъ“ процесôвъ, бо „маленькій“ готовъ бути, а хоть вôнъ маленькій, все-таки бы мавъ велике значѣне, правда, не такъ для насъ, явъ для „когось“, — сли-бы тому презесикови головы не скрутили... Однакъ поки розкажу про той процесъ, мушу трохи завернутись въ минувшину.

Дѣяло ся се въ навечеріе „памятного 16-ого марта 1897“. Въ Турцѣ того дня вечеромъ ажь роило ся вôдъ выборцѣвъ, котрій можь було подѣлити на три катеґоріи: звычайнѣ Бойки а лише „зъ бляхами“ на грудяхъ, другій одягненій зъ-паньска, а третій — и тыхъ найбôльше — були такій, що то по двѣ шапочки беруть на голову [се вѣдай не здивує нѣкого, хто знає про особливщу симпатію нашого „шефа повѣту“ до тыхъ людей].

Межи выборцями „зъ бляхами“ находивъ ся такожь вôйтъ зъ Жукотина Захаръ Будзъ. Вôнъ уже на передодень выборôвъ явивъ ся въ столици повѣту, щобы завтра приступити до урны выборчои и выконати горожаньске право... нѣ, даруйте за похибку, волю шефа повѣту. Та не такъ склалось, якъ ждалось. Турецкій паны, якъ и всѣ другій, при кождыхъ выборахъ дуже сердечнѣ, гостили выборцѣвъ та не оминули и нашого Будза — „uraczyli jak tylko można najlepiej“ та, на лихо, не выйшло се на здоровлє пана вôйта, бо чи то длятого, що мѣшавъ и горѣвку и пиво и пиво и горѣвку, чи то — якъ самій панъ вôйтъ твердять — пекъ имъ, бодай щезли... уроки, досыть, що панъ вôйтъ заслабли та й другого дня не могли сповнити волѣ... Але, якъ то каже жидôвска пословиця: „nima nic złegi, co by ni wiszło na kiepskiegi“... Зъ вôйтомъ Будзомъ приѣхавъ до Турки єго сынъ Павло, отже взявъ вôдъ „разслабленаго“ вôтця карту леґітимаційну и сповнивъ волю...

Може „свѣтъ“ бувъ бы й не довѣдавъ ся про се, та бачите якась мара принесла до Турки того дня Луця Радецкого зъ Жукотина. Вôнъ бувъ у середу на торзѣ въ Турцѣ, а побачивши, що того дня дають подостаткомъ пити, ѣсти й курити, и то даромъ, не спѣшивъ ся домôвъ, але швендявъ ся цѣлу нôчь по всѣхъ мѣсцяхъ „горѣвкою и пивомъ текучихъ“, забавивъ ажь до четверга [дня выбору посла зъ IV-ои куріи], а въ четверъ, коли йшли всѣ голосувати, пôйшовъ и нашь Луць „а хоть мене — казавъ — не выбрали въ селѣ на выборця, та я такожь пивъ, ѣвъ и куривъ черезъ нôчь, отже треба вôдробити панамъ — отъ звычайно добродушный Бойко. Але якъ красною прикметою єсть єго добродушнôсть, такъ зновъ має Луць, зачите, одну дуже злу прикмету: не може вдержати языка за зубами, вѣдай не знає пословицѣ „мовчи язычку, будешь ѣсти кашку“ — и скоро лише прийшовъ домôвь, ґеть всьо розказавъ людямъ: якъ то „паны“ зъ нимъ витали ся „за руки“, ба якъ зъ нимъ „цѣлували ся“, якъ его гостили... розказавъ навѣть и те, що зъ вôйтовымъ сыномъ Павломъ, котрый рôвно-жь не бувъ выборцемъ, голосували и за те дôстали вôдъ „панôвъ“ по 4 зр. Жукотиньскій Бойки, сусѣды Луця, слухали єго оповѣданя, зъ великимъ напруженємъ, чудували ся всякимъ тымъ дивамъ, вѣрили й не вѣрили, бо-жь хто се коли чувавъ, не то бачивъ, абы „паны“ цѣлували ся зъ „хлопами“!... Сердеги не знали, що „паны“ при кождыхъ выборахъ такій сердешнѣ...

Оповѣдане Луця про всѣ тѣ „чудасіи выборчій“ чувъ такожь Иванъ Зиничь, честный господарь жукотиньскій, отже вôнъ, а опôсля й самъ Луць розказавъ усьо подрôбно „комусь“, а той зновъ „комусь“, а той „другій хтось“ десь тамъ въ Самборѣ чи у Львовѣ зробивъ зъ того „щось“, ну и теперь судъ повѣтовый въ Турцѣ кличе людей та „тягне протокулы“. Отъ звычайно, якъ галицкій суды: хотять зробити, выбачте за слово, зъ жабы вола! Що правда — „комусь“ тота справа дуже немила, то певно той „хтось“ буде старати ся, щобы справу въ зародѣ убити... Не знати тôлько, чи оно вдасть ся, бо завôзванѣ свѣдки всьо зôзнали якъ слѣдъ. Вправдѣ вôйтъ Захаръ Будзъ зôзнавъ лишь тôлько, що вôнъ бувъ хорый и карту леґітимаційну давъ сынови, але чи сынъ голосувавъ, не знає. Але Луць Радецкій и Иванъ Зиничь зôзнали всьо якъ було. А вже-жь найлѣпше зôзнавъ Луць Радецкій; якъ всьо радо оповѣдавъ сусѣдамъ, такъ смѣло всьо выспѣвавъ въ судѣ. „Давали пити, то я пивъ; давали ѣсти, я ѣвъ; давали курити „файнѣ дзиґара“, та я куривъ; а йшли всѣ голосувати, то й я пôйшовъ.“ — „Та бувъ-єсь ажь въ серединѣ? тамъ, де голосували?“ спытавъ судья. — „Бувъ!“ — „Що ты говоришь, чоловѣче? де-жь тебе могли туда впустити безъ карты леґітимаційнои!“ — „Таки впустили! то „шандары“ не пускали хиба священиковъ, хочь-бы мали й карты, а хлопôвъ и жидôвъ геть впускали... Я тамъ бувъ ажь скôнчило ся голосованє, а коли давали всѣмъ грошѣ, то й менѣ давъ 4 зр. той панъ, що бувъ у насъ зъ паномъ старостою на выборахъ.“ [До Жукотина приѣздивъ на правыборы зô старостою яко комісарь выборчій Надольскій, громадскій писарь зъ Турки].

Въ тôй справѣ мавъ бути переслуханый ще вôйтôвъ сынъ Павло, але сей сарака захорувавъ щось „на голову“ та опинивъ ся ажь въ Кульпарковѣ. Всѣ люде въ селѣ кажуть, що то за выборы єму такъ стало ся. Я тамъ єго о то не посуджую, але все-таки коли оглянемось на вкруги, то бачимо, що сегорôчнѣ выборы неодному, якъ то кажуть, бокомъ лѣзуть. Кôлько то людей они загнали передчасно въ могилу! кôлько то поколено и порубано... Кôлько то людей пересидѣло та ще буде сидѣти по вязницяхъ! Ба що ще гôрше — кôлько то нашихъ „обшарниковъ“ зруйновало ся черезъ тѣ выборы! Тажь то бѣдняки, грошенятъ у нихъ вже не богато, а на выборы треба було доконче десь роздобути, абы ратувати „zagrożoną ojczyznę“, тожь сарака кождый продававъ жидови збôже „на пни“ — pardon! збôже тогды, въ лютôмъ та мартѣ, ще не мало пѣвъ — они брали на збôже, що доперва колись Богъ зародить... а теперь уже нема що продати „на пни“ та й нема за що выѣхати „do kąpiel“ чи „do ciepłych krajów“... Коли-жь ще — якъ де-хто здогадує ся — прийде до того, що выбраныхъ сего року послôвъ „rozpędzą“ и розпишуть ще разъ выборы на осѣнь, ну, то два грибы въ борщь за богато — „обшарниковъ“ тѣ выборы зруйнують гôршь усякого нещастя елєментарного, бо се таке нещасте передъ якимъ не можна навѣть заасекурувати ся... А нашій старосты та комісарѣ! Бѣднѣ старосты й спати не могли передъ выборами, а комісарѣ выборчій такъ звивали ся при правыборахъ, що ажь ноги ломили! [П. Луцкій комісарь староства турецкого, верташи зъ правыборôвъ въ Михнôвци, вывернувъ ся зъ саночками та зломивъ ногу и ще доси лѣчить ся.] Та кобы тѣ выборы бодай принесли хосенъ, кобы хочь теперь бувъ гараздъ по выборахъ, — а то нѣ, бо деякій люде ще й теперь або черезъ выбраныхъ послôвъ, або таки черезъ самій выборы не мають спокою. Ґрафъ Казимиръ — всѣ кажуть — пôйде въ „дубину“ або по просту сказавши на своє ґаздôвство до Буська... Не має спокою и „hetman wielko-koronny“ зъ кампаніи выборчои, бо той дѣдуганъ Гиевошь не хоче подати єму руки, кажучи, що гетьманъ повиненъ перше обмыти собѣ руку зъ крови... Ну, чи не кара Божа?!

Та вѣдай и для нашого старосты п. Бѣлиньского не дуже мила згадка про тѣ выборы. Бѣдняка всѣхъ просить, щобы вже забули про выборы, бо и вôнъ хоче забути, та вже й забувъ — каже. А думаєте, що дадуть люде спокôй? Де тамъ! бо отъ що хвиля хтось прийде и нагадає выборы... Отъ панъ староста сидять въ канцеляріи, занятій роботою, и анѣ думають про выборы. Отвирають ся дверѣ. „Слава Исусу Христу!“ — „А що скажете?“ — „Та прошу ласки боскои и пана старосты, кобы були ласкавій стримати ліцитацію за податокъ, бо грошей ще не, але поѣду до Устрѣкъ зъ дошками, зароблю та заплачу“. — „А зъ-вôдки вы?“ — „Та прошу ласки боскои и пана старосты, зъ Жукотина“. — „А, зъ Жукотина! О, вы великій мудрагелѣ! иди до вашого пана, няй тя поможе!“ Сердега Бойко выйшовъ зъ нѣчимъ, а панъ староста зôстали въ злôмъ гуморѣ, бо пригадали собѣ выборы. Але мунуло ся... Ба, коли не на довго. „Klaniam panu staroście!“ — „Jak się pan ma, panie Lieb! co mi pan powie?“ — „Proszę pana starosty, wszystkie te rzeczi, co w Żukotini posekwestrowane za podatki, mają licytować! Ja biedny, nie mam czim zapłaczicz... Jak pan starosta był umni na wyborach, to widział, jaki ja bogacz“... Панъ староста взяли вôдъ жида едиктъ, написали на нѣмъ: „Wstrzymać licytacyę“ и вôдправили жида. Але спокою нема, бо отъ жидище нагадавъ, якъ то панъ староста мусѣли самій „фатиґувати ся“ до Жукотина на правыборы и торгувати ся зъ Бойками при голосованю... Закурили папѣроску, згадка про выборы улетѣла зъ дымомъ, и панъ староста трохи повеселѣйшали. Та думаєте, що на довго? Нѣ! — „Слава Исусу Христу!“ — „А, якъ ся маєте, вôйте! а що скажете?“ — „Та прошу ласки боскои и пана старосты, бѣда! Ґзомость щось увзяли ся на мене, що ой!“ — „Ба а за що?“ — „Та прошу пана старосты, перше ґзомость нашій були такій, що ну! а вôдъ выборôвъ, то хоть бы-мь ся й не показувавъ имъ на очи!“ — „Но, но, будьте спокôйнѣ, вôйте! возьму я ся инакше!“ Панъ староста потѣшили вôйта, але на ихъ лице зновъ насунула ся хмарка выборча...

Я отъ розбалакавъ ся та нуджу читателя, тожь хиба скôнчу, а другимъ разомъ зновъ де-що розкажу, сли ласка послухати... Ой бо то зъ нашого „обозу турецкого“ є що росказувати!

Турчаньскій Бойко.

Переглядъ політичный.

Чи уступить ґр. Бадені?... Надъ тымъ пытанємъ застановляють ся теперь всѣ дневники такъ нѣмецкій якъ и польскій. Нѣмецкій дневники не ворожать ґр. Баденьому довгого панованя и мечуть вже жребіе о єго ризы. Намѣстникъ долѣшнои Австріи ґр. Кільмансеґъ, намѣстникъ ческій ґр. Куденгове, бувшій міністеръ судôвництва за часôвъ Таффого ґр. Шенборнъ, бувшій міністеръ скарбу д-ръ Штайнбахъ, — всѣ они мали вже вôдказати ся вôдъ спадщины по ґр. Баденімъ; за те намѣстникъ стирійскій маркизъ Бакегемъ має бути на стôлько вôдважный, що готовъ обняти наслѣдство по польскôмъ Бісмарку. Не притихають такожь и вѣсти, що бар. Ґавчь мавъ бы стати наслѣдникомъ ґр. Баденього.

Противно польскій дневники то не тратять надѣѣ, що ихъ rodak поконає ще побѣдоносно всѣ трудности, то таки прямо упевняють, що инші выпють те пиво, якого наваривъ rodak. И такъ Dziennik Polski подає телеґрафічну вѣсть зъ Вѣдня зъ дня 15 с. м. таку: Поголоски о міністеріяльнôй крізѣ були сегодня рано на порядку дневнôмъ. Говорено о уступленю ґр. Баденього и найрôзнѣйше толковано авдієнціи ґр. Ґолуховского у цѣсаря и єго нараду зъ Ґавчемъ. Але вже около полудня инакше понято положенє, и Нѣмцѣ троха за пôзно помѣркували ся, що за далеко загнали ся супротивъ короны. Фактомъ є, що въ рѣшаючихъ кругахъ ихъ демонстрациі выкликали велике невдоволенє. Сетодня говорять о реконструкціи кабінету, при чôмъ розумѣє ся уступленє Ґавча, а може и Ґляйспаха, — инакше кажучи, зближенє кабінету до славяньскои бôльшости. Однако се лише комбінаціи; о скôлько они мають пôдставу, буде можна осудити ажь пôсля дальшихъ выпадкôвъ.

Той самъ дневникъ въ тôмъ самôмъ числѣ пише на иншôмъ мѣсци: Пôсля поважныхъ и зовсѣмъ достовѣрныхъ вѣстей зъ Вѣдня нерозважне и вельми неполітичне поведенє заступниковъ бôльшои посѣлости нѣмецкои заострило до решты дразливу и дуже замотану ситуацію політичну, котра на жаль була передъ тымъ въ значнôй мѣрѣ дѣломъ кліки интриґантôвъ въ польскôмъ колѣ. Длятого — особливо коли зважити такъ живу участь тыхъ кôлькохъ галицкихъ послôвъ въ рытю пôдъ кабінетомъ, на котрого чолѣ стоить rodak, — зовсѣмъ не дивота, що ґр. Бадені має бути дуже огôрченый и що вкôнци готова єго навѣть опустити и терпеливôсть и справдѣ зелѣзна енерґія, якою слывъ въ цѣлôй своѣй дѣяльности публичнôй. А тои енерґіи справдѣ треба мати не троха, щобы заєдно боронити ся на всѣ боки и въ додатку заєдно мати очи звернені на палцѣ навѣть... декôтрыхъ амбітныхъ політикôвъ тои самои народности! Люде розумнѣ и безсторонніі, котрымъ не залежить на самôй лише особѣ, але передовсѣмъ на рѣчи и на добрôй справѣ, не скрывають свого погляду, що при такôмъ станѣ рѣчи ґр. Бадені у власнôмъ интересѣ найлѣпше зробивъ бы, коли бы уступивъ. Увôльнивъ бы собѣ здорову голову зъ-пôдъ євангелія, а суспôльнôсть зъ неуданою радостію повитала бы єго вертаючого до краю, де вôдзыскало бы въ нѣмъ зъ всякого огляду незвычайну силу, котра вже тôлько услугъ вôддала сему краєви. — Дальше выказує той дневникъ велику заслугу, яку положивъ ґр. Бадені для Австріи языковыми розпорядженями, котрыхъ жаденъ єго наслѣдникъ не посмѣє вôдкликати хочь бы тôлько зъ уваги на корону, и кôнчить словами: „Зъ нашои стороны маємо тôлько довѣря до державного розуму премієра-rodaka, що не сумнѣваємо ся анѣ на хвилю, що вôнъ безъ ушкоды потрафить выплысти зъ тои глубѣни противностей, интриґъ и політичныхъ szalbierstw...“

Gazeta Narodowa въ тôй самôй справѣ приносить таку телеґраму зъ Вѣдня, тежь зъ датою 15 с. м.: Всякій поголоски о уступленю ґр. Баденього и єго кабінету въ сѣй хвили є выдуманѣ. Высказують они лишь бажанє тыхъ, котрій ихъ розпускають. Въ політичныхъ кругахъ, котрій не информують ся въ редакціяхъ тутешныхъ дневникôвъ, гадають, що Австрія ще не упала такъ низько, щобы кабінетъ уступавъ пôдъ напоромъ меншости, — меншости державнои и меншости парляментарнои, котра въ додатку глядає собѣ опертя по-за границями Австріи. Правдою є лише се, що помѣжь ґр. Баденімъ а міністромъ просвѣты прийшло сими днями до особистыхъ непорозумѣнь зъ причины тѣшиньскои польскои ґімназіи. Ґр. Бадені обстає при тôмъ, щобы міністеръ просвѣты додержавъ єго ѣтниць, даныхъ депутаціи польского хола що-до скорого удѣленя тôй школѣ права публичности; а бар. Ґавчь вôдтягає ся. Непорозумѣнє теперь заострило ся, але у всякôмъ разѣ до кôлькохъ днѣвъ мусить выяснити ся становиско правительства въ тôй справѣ.

Поминаємо очевидну тенденцію сеи телеґрамы зацитькати Полякôвъ, обуреныхъ на ґр. Баденього за вôдмову чи то — оно на одно выходить — вôдложенє признаня права публичности тѣшиньскій ґімназіи, а згадаємо лише коротко, якъ Gazeta Narodowa ґлядить на теперѣшне політичне положенє. Она пригадує ту хвилю въ часѣ сесіи рады державнои, коли ґр. Бадені подавъ ся до димісіи, а цѣсарь тои димісіи не принявъ, — и пытає: Чи теперь ситуація є инша? Чи ґр. Бадені має може теперь иншихъ противникôвъ, нѣжь ихъ мавъ въ цвѣтни с. р.? — На тѣ пытаня вôдповѣдає: Нѣ! Тѣ самій, що галасували тогдѣ, галасують и теперь; чи теперѣшный галасъ має бути успѣшнѣйшій и страшнѣйшій? Правда: долучили ся теперь заступники бôльшои посѣлости, котрыхъ попертя ґр. Бадені надѣявъ ся и бажавъ, а вкôнци завѣвъ ся на нихъ. Але обставины, середъ котрыхъ бôльша посѣлôсть пôддала ся пôдъ провôдъ Шенерера, повинній не то ослабити, а противно укрѣпити становиско австрійского правительства. Ба и угорске правительство має теперь борбу зъ меншостію; що-жь сказавъ бы на те бар. Банфі, коли бы австрійскій кабінетъ уступивъ передъ меншостію? Що нельояльна, ароґантска, заѣла, безмежно брутальна опозиція, зъ якою мусить бороти ся ґр. Бадені, гнобить єго и знеохочує, — се легко зрозумѣти; аджежь вôнъ є такожь чоловѣкомъ не безъ чутя. А коли бы бувъ навѣть справдѣ зъ зелѣза, то мусѣла бы въ нѣмъ обурити ся душа на ту злу вѣру и дику завзятôсть, зъ якою напирають на него изъ всѣхъ сторôнъ єго явній и тайнѣ противники. Така борба кождому мусить згидѣти. Але теперѣшна хвиля рѣшучо не надає ся до того, щобы ґр. Бадені мавъ уступати. Якъ разъ теперь мусить вôнъ вытревати, щобы вороги єго и вороги єго приятелѣвъ не тріюмфували! — Оттакъ Gazeta Narodowa.

Намъ дуже жаль, що ґр. Бадені, чоловѣкъ не безъ чутя, такъ терпить вôдъ тои нельояльнои, ароґантскои, заѣлои, безмежно брутальнои опозиціи; але намъ здає ся, що важнѣйша рѣчь увага на добро державы нѣжь на тріюмфъ ворогôвъ ґр. Баденього и ворогôвъ єго приятелѣвъ.

——

Зъ Царгороду доносять, що рада міністрôвъ постановила онодгы въ якъ найкоротшôмъ часѣ выпровадити войско зъ Тесалии, але заразомъ обставати при граничнôй лінии, яку творить рѣка Салямврія (давный Пеней).

Берлиньскій дневникъ Post довѣдує ся зъ Царгороду, що тамъ росте обурене Туркôвъ зъ причины становиска державъ супротивъ Туреччины. Переловлено листы до султана зъ погрозами. На мурѣ палаты найдено

лыхъ перелъ поспинаными въ каблуки золотыми и срѣбными намистами, а все блистѣло и мѣнило ся такъ, що коли танечники крутили ся въ тактъ цимбалôвъ, они выдавали ся чимсь надзвычайнымъ, а цѣле видовище здавалось зачарованымъ якимсь колесомъ Тревало то все около пятнацять хвиль; найдовше крутились „бурханы“ зъ золотыми оздобами на капелюхахъ и зъ ножами въ рукахъ.

Великій ляма, вдоволивши нашу цѣкавôсть, запросивъ насъ на обѣдъ. Тутъ були мы якъ дома, бо слуги и священики „Мадейры“ заставили стôлъ красненько приправлеными стравами, найшлась добра горѣлочка овочева, ще лѣпша мадейра, а вже-жь „настоящон“ горѣвки було до схочу — и се тѣшило найбôльше нашого товмача, бо-жь вôнъ не даромъ бувъ начальникомъ россійскои поліціи и не забувавъ о тôмъ, що чарка чаруе намъ долю... При обѣдѣ почали мы зъ великимъ лямою научну розмову. Великій архіерей Буріятôвъ ставъ розпытувати насъ, чи земля справдѣ є округла мовь диня, бо о тôмъ говорили єму россійскій офіциры, що разъ случайно загостили до манастиря. Мы стали єму доказувати та розказувати все якъ слѣдъ. Великій ляма, котрый о землеписи не мавъ понятя, вѣривъ нашимъ словамъ, хочь и якъ противлять ся тибетскій духовнѣ книги нашимъ понятямъ о видѣ землѣ, — вѣривъ, бо мовлявъ, що люде, котрій тôлько свѣта бачили, мусять все добре знати.

Около годины 5-ои, лишивши великому лямѣ нашій фотоґрафіи, мы выѣхали зъ монастиря надъ Гусячимъ озеромъ.

вѣдозву, остерѣгаючу султана, щобы не вѣддававъ Тесалiи. Мiнiстры заклинають султана, щобы не пѣддававъ ся волѣ державъ. Турецкiй амбасадоры дѣстали припоручене, щобы пояснили правительствамъ грѣзне положене султана, черезъ котре вѣнъ бодай въ справѣ тесальскѣй уступити не може.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближае ся другiй пѣврѣкъ взглядно третiй кварталъ сегорѣчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырѣвнанемъ залеглостiй, бо мы выдатки маємо великiй и не терплячi проволоки, а залеглости за сей рѣкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостiй не вырѣвнае въ короткѣмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсылане передплаты, взглядно залеглостiй.

НОВИНКИ.

— **Вѣче въ Стрѣлискахъ новыхъ**, заповѣджене на 19 н. ст. липня, вѣдкликано зъ причинъ незалежныхъ вѣдъ выдѣлу скликувавшого се вѣче, а згѣдно зъ бажанемъ мѣсцевого комiтету призначено на тое вѣче день 9 н. ст. серпня с. р.

— **До испыту зрѣлости въ коломыйскѣй гiмназiи**, що вѣдбувъ ся въ днiхъ вѣдъ 10 до 15 липня, зголосило ся 25 публичныхъ ученикѣвъ и 3 екстернiстѣвъ. Мѣжь иншими зложили испытъ Русины: Ярославъ Бородайкевичь [екстерн.], Теодосiй Глѣбовицкiй, Антѣнъ Юлiянъ Крушельницкiй, Левъ Посацкiй [зъ вѣдзн.], и Партенiй Чубатый; оценъ екстернiстъ вѣдступивъ вѣдъ испыту, тремъ публичнымъ а одному екстернiстови позволено поправити одинъ предметъ по вакацiяхъ. Испытови проводивъ краевый инспекторъ Иванъ Левицкiй.

— **Въ справѣ приѣзду д ра Мих. Борисикевича**, славного окулiста, професора университету зъ Градца, до Галичины одержуемо отсе письмо: На численнi запытаня интересованыхъ заявляю, що якъ минувшого такъ и сего року приѣзджае славно-звѣстный професоръ окулiстики Вп. д-ръ Михаилъ Борисикевичь на часъ ферiй вже дня 30 липня с. р. до свого Вп. брата до Цвѣтовы, почта и стацiя зелѣзнича Бучачь.

— **Степень доктора медицины** одержавъ въ краквскѣмъ университетѣ п Василь Гукевичь родомъ зъ Германовичь.

— **Цѣсарь санкцiонувавъ** новелю дорогову Ухвалену соймомъ.

— **Клясифiкацiя рускои паралєльки при низшѣй гiмназiи въ Чернѣвцяхъ** выпала дуже добре. На 43 учениквъ той клясы дѣстало: 8 степень зъ вѣдзначенемъ [именно: I. Сорочанъ, Д. Войновичь, П. Катеринюкъ, А. Гриникъ, Н. Снятинчукъ, Джулиньскiй, Городиньскiй и Дарiйчукъ], 22 першу клясу, 7 другу клясу, а зъ-мѣжь нихъ два зъ одного предмету, такъ що можуть подавати до рады шкѣльнои о позволенѣ здавати поправку по вакацiяхъ, одинъ дѣставъ третю клясу. Чотирохъ ученикѣвъ дѣстало поправку, а одинъ не клясифiкованый. Сей выслѣдъ покаже ся дуже добрымъ, коли зважити, що руска ученики мусѣли бороти ся зъ трудностями нѣмецкои мовы, бо наука въ паралєлькахъ такъ уладжена, що бѣльше предметѣвъ учать тамъ по нѣмецки нѣжь по руски. До другои клясы перейде 32 учениквъ а зъ чотирохъ, взглядно шѣстьохъ поправокъ на всякiй способъ перейде не менче якъ половина, такъ що друга кляса рускихъ паралєлькъ буде на-рѣкъ мати найменше 35 учениквъ. — Бурса руска черновецкого Народного Дому розпустила своихъ выхованцѣвъ на шкѣльнѣ ферiи. Выслѣдъ клясифiкацiи задоволяючiй, а у выхованцѣвъ зъ першои клясы гiмназiяльнои, котрыхъ було 16, навѣть дуже добрый. Зъ-мѣжь нихъ 6 5 зъ вѣдзначаючимъ степенемъ, оденъ дѣставъ поправку а оденъ другу клясу. Ученики зъ народныхъ шкѣлъ выказали ся такожь всѣ задоволяючими свѣдоцтвами. Тѣлько трехъ у ученикѣвъ зъ высшихъ клясъ гiмназiяльныхъ, котрыхъ выдѣлъ принявъ за-для высшои оплаты зъ лихима свѣдоцтвами въ шкѣльнѣй науцѣ, не поправили ся и въ бурсѣ та дѣстали недостаточнi клясы. Для того пише Буковина — выдѣлъ буде теперь при признатю звертати увагу передовсѣмъ на добрi свѣдоцтва ученикѣвъ.

— **Бракъ учителѣвъ въ школахъ середныхъ** доводить до того, що львовскiй польскiй гiмназiи анґажують слухачѣвъ зъ IV-ого року университету. Бракъ сей не новина. Вѣдъ довшого часу йде оно все до гѣршого, а дотычнi власти, хочь добре знають причину лиха, не думають о тѣмъ, щобы тому зарадити. Побачимо, що буде за лѣтъ кѣлька.

— **Осторожно зъ емiґрацiею!** Центральне бразилiйске правительство розвязало свою угоду зъ компанiею „Метрополiтана“ и теперь уже зовсѣмъ не займае ся кольонизацiею и спровадженемъ поселенцѣвъ. Теперь стягають ихъ на свою руку лишень плянтацiйнi провiнцiи Санъ Паольо, Рiо Жанейро, Еспiриту Санто и Мiнасъ-Геraесъ и то тѣлько роббтникѣвъ до плянтацiи кавы. Провiнцiя Парана, де найбѣльше тягнуть нашi поселенцѣ, не мае грошей навѣть на помѣръ землѣ. Тысячѣ галицкихъ родинъ не поселилось тамъ за-для того, що правительство не хоче вымѣрити имъ землѣ. Провiнцiя Санъ Катарiна не спроваджуе поселенцѣвъ, але надала на се концесiю гамбурґскому товариству. Цiкъ само не приймають поселенцѣвъ и въ Рiо-Гранде до Суль. Все то подае справоздане генерального австро-угорского консуляту въ Рio Жанейро, остерiгаючи передъ емiґрацiею до всѣхъ провiнцiй, що лежать вже у горячѣй полосѣ, бо тамъ зъ роббтниками-поселендями обходять ся якъ зъ невѣльниками.

— **Огнѣ.** Въ Заваловѣ, пѣдгаецкого повѣта, згорѣли чотири загороды. Огонь пѣдложили малiй дѣти, що бавили ся сѣрничками. Шкоду обчисляють на 4.000 зр. — Дня 1 липня люлила ся въ Бориславѣ буря, середъ котрои ударивъ грѣмъ въ збѣрники ропы, що стоять на закопѣ „першои пѣдкарпатскои спѣлки“ [Мак-Ґарвей и спѣлка]. Ропа запалилась и згорѣло 20 возѣвъ зелѣзничихъ наповненыхъ ропою. Мимо всѣхъ заходѣвъ сторожи огневои згорѣли такожь и будовлѣ машиновi вразъ зъ цѣлымъ урядженемъ. Огонь тревавъ 24 годинъ. Згорѣли всѣ знаряды сторожѣ огневои въ вартости 1000 зр. Горюча ропа попарила сильно одного коня; зъ людей не потерпѣвъ нѣхто. Загальна шкода доходить до 20.000, зъ чого ледви 4.000 було обезпеченыхъ.

— **Въ справѣ спору о Морске Око** именованый уже мировый судъ, а именно: зъ австрiйскои стороны президентъ высшого суду краевого д-ръ Тхоржницкiй, зъ угорскои стороны президентъ будапештеньского суду Вертеши. На суперарбiтра буде упрошеный имовѣрно хтось изъ заграничныхъ юристѣвъ.

— **Д-ръ Кароль Левановскiй**, бувшiй посолъ до рады державнои, загадуе покинути Галичину и перенести ся на постѣйне мешкане до Швайцарiи. До того спонукуе его пѣдле поступоване зъ нимъ верховодячои партiи польскои.

— **Зъ Коломыѣ пишуть намъ:** Въ цѣли придбаня потрѣбныхъ фондѣвъ на заложене шкѣлки овочевои, зъ котрои члены товариства для огородництва и пчѣльництва успѣшну дѣяльнѣсть. Зарядъ вѣднѣсъ ся до рады повѣтовои и до рады громадскои въ Коломыи и тi обѣцяли на закупно грунту пѣдъ шкѣлку овочеву значнѣйшi датки удѣлити. Заходами и заохотою дѣяльного секретаря заряду п. Исидора Петровского приступило до товариства для огородництва и пчѣльництва 130 членѣвъ въ самѣй Коломыи. Дня 6 н. ст. липня с. р. вѣдбули ся загальнi зборы того товариства о 3-ѣй годинѣ пополудни въ сали ратушевѣй. Хотяй незначна часть ново-приступившихъ мѣсцевыхъ членѣвъ явила ся на тыхъ зборахъ, то однако зѣбрало ся поважне число членѣвъ товариства для огородництва и пчѣльництва господарѣвъ зъ сусѣдныхъ Коломыѣ громадъ та зъ увагою прислухувались займаючому вѣдчитови п. Бѣгуна, старшого учителя мужескои школы „О житю ростинъ“ и у вправѣ способу очкованя показуваного п. Ис. Петровскимъ брали удѣлъ. Щобы якъ найбѣльше число селянъ, для котрыхъ цѣлорѣчна вкладка членьска выносить 20 кр., зъеднати товариству для огородництва и пчѣльництва, ухвалили загальнi зборы удати ся до центрального выдѣлу у Львовѣ, щобы выдрукувавъ статутъ товариства въ рускѣмъ языцѣ и той рускiй статутъ роздати межи дотеперѣшныхъ членѣвъ-селянъ для заохоты другихъ. Наконець ухвалили загальнi зборы устроити выставу плодѣвъ пчѣльничихъ, огородничихъ и садовничихъ при кѣнци вересня с. р. въ Коломыи и припоручили выконане тои ухвалы зарядови мѣсцевому. — Щобы товариству для огородництва и пчѣльництва зъеднати ширшiй кругъ прихильникѣвъ, подобало бы такожь всякi вѣдозвы, оголошеня о маючихъ вѣдбути ся загальныхъ зборахъ, о вѣдбувшихъ ся засѣданяхъ заряду не тѣлько въ польскѣй ґазетѣ коломыйскѣй, але и въ рускихъ ґазетахъ умѣщати, а певно число членѣвъ якъ зъ интелiґенцiи такъ и зъ-межи селянъ побѣльшить ся, бо Русинъ до кождого дѣла потребуе принуки, заохоты.

— **Чого вже не крадуть!** Вздовжь заведеня св. Лазаря при улици Коперника у Львовѣ 6 довга барiєра зъ одноцѣльныхъ тесаныхъ камѣнныхъ стовпѣвъ и сильно вмурованыхъ въ тi стовпы зелѣзныхъ штабъ. Здавалось бы, що того чей нѣхто не вкраде. Але найшовъ ся таки любитель зелѣзныхъ штабъ, а що дуже тяжко було ему выймити ихъ, то просто повѣдбивавъ молотомъ верхи стовпѣвъ и тымъ способомъ добувъ и забравъ шѣсть зелѣзныхъ штабъ. Цѣкава рѣчь, що въ часѣ гуку и трѣскоту, якiй мусѣвъ бути при ломаню каменя, нѣхто якось не чувъ того и не сполошивъ злодѣя.

— **Страшне нещастє** лучило ся въ мѣсточку Пуебля, недалеко Мехiка. Въ фабрицѣ полотенъ выбухъ великiй котелъ и въ однѣй хвили замѣнивъ цѣлу фабрику въ одно велике румовище. Величезнi кусни зелѣза и камѣня летѣли на сотки метрѣвъ далеко, на значнѣй просторони натискъ воздуха высадивъ усѣ дверѣ, вѣкна и бальконы. Зъ пѣдъ румовища фабрики добуто 20 трупѣвъ и въ двое тѣлько раненыхъ. Часть кѣтла, перелетѣвши бѣльше якъ двѣста метрѣвъ, упала на дѣмъ, згнетла дахъ и погребла пѣдъ собою всѣхъ мешканцѣвъ. Поблизько фабрики стояла обора зъ красными оказами заграничнои худобы — и майже всѣ цѣннѣйшi штуки погибли. Причина выбуху невыслѣджена.

— **Свиньске щастє.** Одинъ господарь въ околици Мiльо у Франциi купивъ на торзѣ свиню и зарѣзавъ ѣи. Въ жолудку зарѣзаной свинѣ знайшовъ металевый пулярес, а въ нѣмъ два банкноты по 1000 франкѣвъ. Пулярес бувъ трохи заржавѣлый, але банкноты переховали ся були цѣлкомъ добре. Чи-жь не свиньске щастє?

— **Нова катастрофа на зелѣзници**, въ надѣдкахъ богато страшнѣйша вѣдъ катастрофы пѣдъ Коломыею, лучилась коло Копенгаґи, на двѣрци зелѣзницѣ Ґенгофъ. Було се такъ: Користаючи зъ краснои погоды, выбрало ся кѣлька тысячъ народу зъ Копенгаґи на прогульку въ околицю Нордзеланду, а вечеромъ вертали домѣвъ. Поѣзды були переповненi, тому пущено кѣлька поѣздѣвъ надзвычайныхъ. Одинъ зъ нихъ приѣхавъ о годинѣ 11 мiн. 20 вечеромъ на стацiю Ґенгофъ, де мавъ розминути ся зъ експресовымъ поѣздомъ, що ѣхавъ зъ Гельзiнґеръ, а опѣзнивъ ся о 10 мiнутъ. О 11½ появивъ ся вѣдъ пѣвнѣчной стороны на сильно спадистѣмъ скрутѣ, въ повнѣмъ бѣгу, поѣздъ експресовый. Наразъ достережено, що вѣнъ въѣхавъ на тi самi шины, на котрыхъ стоявъ поѣздъ льокальный. Сотки стоячои на перонѣ публики здеревѣли зъ страху; єдина надѣя була въ тѣмъ, що машинiстъ експресового поѣзду зможе здержати на часъ машину — однакъ було вже за пѣзно. Въ найбѣльшѣмъ бѣгу наѣхавъ експресовый поѣздъ на льокальный — и зъ сего пять возѣвъ розторощило ся цѣлковито, а решту возѣвъ выкинувъ напѣръ на якихъ кѣлькасотъ метрѣвъ вѣдъ стацiи. По страшнѣмъ лоскотѣ настала хвиля страшного мовчаня, все онѣмѣло зъ перераженя. Опѣсля почавъ ся судный день. Зойкъ, плачь, крикъ — все те мѣшало ся въ одинъ голосъ роспуки. Жѣнки омлѣвали на перонѣ и зѣ страху передъ потратованемъ мусѣли ихъ выносити. Зарядъ зелѣзницѣ занявъ ся въ тѣй самѣй хвили ратункомъ. Заалярмовано вѣйско, а въ десять хвиль по катастрофѣ сильнѣ вѣддѣлы пiонiрѣвъ, прибѣчнои ґвардiи и гузарѣвъ почали акцiю ратункову. Телеґрафiчно вѣзвано лѣкарѣвъ зъ Копенгаґи и околицѣ, а шпиталѣ повѣдомлено о нещастю и вѣзвано прислати амбулянсы на мѣсце катастрофы. Раненыхъ умѣщено въ ждальняхъ и вѣддано опѣцѣ лѣкарскѣй, а опѣсля вѣдослано до Копенгаґи. Раненыхъ показалось по-надъ 70; деякi поранени такъ тяжко, що померли въ дорозѣ до Копенгаґи, найбѣльше въ наслѣдокъ розторощеня костiй. Забитыхъ маѣ бути 50 особъ.

— **На ґiмназiю въ Тѣшинѣ** вызначила львовска громадска рада зновъ 1.000 зр. яко десять стiпендiй по 100 зр. Въ 1895 роцѣ выдало мѣсто 1.500 зр. на ту саму цѣль...

— **Покарана жидовска влѣзливѣсть.** Пѣдчасъ вѣдпусту на св. Ивана въ присѣлку яворовскѣмъ (Порубы) розгнѣздились жиды-крамарѣ пѣдъ самою церквою и стали на свѣй ладъ захвалювати свѣй „раритный“ товаръ. Тымъ соблазняли народъ, що спѣшивъ до церкви, и старшi господарѣ радили жидамъ, щобы вѣдложили свѣй „гендель“ до кѣнця богослуженя. Та жиды й не думали о тѣмъ. Тогдѣ кинуло ся кѣлькохъ парубкѣвъ и повыкидали крамарѣвъ вразъ зъ ихъ статкомъ по-за цвинтарь церковный.

— **Страйкъ — рѣчь не нинѣшна.** О першѣмъ страйку, якiй урядили въ Римѣ мѣскi свистуны въ роцѣ 309 п. Хр., оповѣдае намъ Лiвiй ось-що: Мѣскi свистуны, котрi представляли рѣдъ релiґiйнои музики въ Римѣ, мали вѣдъ давныхъ давенъ право устроювати въ святини пiятику [по генерѣшному комерсъ або кнайпу]. Коли-жь цензоры захотѣли звычай сей знести, обиженi музиканты выбрали ся зъ мѣста до вѣддаленого три милѣ мѣсточка Тiбуръ, черезъ що попали римскi духовнi въ колiзiю, бо не було кому свистати. Тогдѣ то сенатъ пѣслав депутатѣвъ до Тiбурцѣвъ, щобы они намовили свистунѣвъ до повороту. А коли сесiи не дались до того наклонити, то Тiбурцѣ постановили перехитрити ихъ: запоили свистунѣвъ до безпамяти, поклали мовь снопы на возы тай вѣдослали до Риму. Тутъ принято ихъ дуже радо, дозволено имъ пити въ святинѣ до схочу — и такъ скѣнчивъ ся першiй страйкъ, о котрѣмъ маємо письменну згадку.

— **Гiґiєна, якихъ мало!** Про санiтарнi вѣдносины въ Бережанахъ пишуть намъ: Тутешнiй торговельникъ безрогъ Игнатiй Москва рѣже на потребу до выробѣвъ масарскихъ около дванацять веприкѣвъ и двѣ коровы тыждневo — въ середмѣстю, майже въ самѣмъ рынку, въ своѣй загородѣ. Поминаю вже той немилый для ушей близькихъ мешканцѣвъ ревѣтъ и стогѣнъ конаючихъ звѣрятъ чи то въ день або пѣдъ вечеръ, а вказую на такъ приятну воню крови въ горячiй липневiй днѣ. Певно се не причиняе ся до гiґiєни. А на те, анѣ магiстратъ анѣ ц. к. ветеринарь, хочь-бы словечко писнули! Въ чѣмъ шукати причины тои лiценцiи?!

— **Вымѣна дѣравыхъ ґульденѣвъ** або взагалѣ ушкодженыхъ на вазѣ однореньсковыхъ монетъ скѣнчила ся въ державныхъ касахъ зъ днемъ 15 липня с. р. Мiнiстерство скарбу порозумѣли ся зъ угорскимъ мiнiстерствомъ и продовжило речинець вымѣны ще о одинъ рѣкъ до 15 липня 1898 року.

— **Рѣки для сплавѣвъ и для пароходства.** Намѣстництво признало сплавными слѣдуючi рѣки у всходнѣй Галичинѣ: Сянъ вѣдъ Улоча до Ярославля на просторони 140 кiльометрѣвъ, Днѣстеръ вѣдъ Розвадова до Журавна 47 клм., Стрый вѣдъ Синевѣдска до устя въ Днѣстеръ 83 клм. Свiча вѣдъ Выгоды до устя въ Днѣстеръ 66.8 клм., Быстриця-солотвиньска вѣдъ Дрогомирчанъ до Вовчинця 13 клм, Быстриця-надворняньска вѣдъ Тысьменичанъ до Вовчинця 22.5 клм., Быстриця загальна вѣдъ Вовчинця до устя въ Днѣстеръ 21 клм., Бугъ вѣдъ Стриганки до границѣ 65 клм., Прутъ вѣдъ Коломыѣ до Буковины 54 клм., Черемошь вѣдъ Устерѣкъ до устя въ Прутъ 76 клм. и Вислокъ вѣдъ Коросна до устя въ Сянъ. Пригѣдными для пароходства рѣками признанi у всходнѣй части краю: Сянъ вѣдъ Ярослава до устя въ Вислу на просторони 120·0 кiльометрѣвъ и Днѣстеръ вѣдъ Журавна до Окопѣвъ 316 клм. Всего выносить просторонь сплавныхъ рѣкъ въ цѣлѣмъ краю 1347 кiльометрѣвъ, а просторонь рѣкъ, пригѣдныхъ для пароходства 806 кiльометрѣвъ.

— **Богацтво и коштовне жите** англiйского народу покажуе найлѣпше статья одной англiйской газеты про уживане рукавичокъ въ Англiи. Рѣчно заужива Англiя не менче якъ 36 мiлiонѣвъ рукавичокъ а три чверти того великого числа зуживають жѣнки. Є въ Англiи тѣлько фабрикъ рукавичокъ, що въ нихъ працуе 50.000 роббтникѣвъ. Въ мѣстѣ Ворчестрѣ займають фабрики рукавичокъ вѣсемь кiльометрѣвъ. Є въ Англiи жѣнки, що выдають рѣчно на самi рукавички 300—1000 зр. Якъ сегимъ можливо столько выдати грошей на самѣ рукавички, можна понята, коли зважить ся, що одна пара хорошихъ рукавичокъ коштуе 34 зр. и бѣльше. При тѣмъ любують ся въ ясныхъ рукавичкахъ, а тi зуживають ся скоро. При лiцитацiи випрасы княгинѣ Зомерсетъ найшли у неи бѣльше якъ двѣ тысячки паръ рукавичокъ.

— **Дрѣбнi вѣсти.** Дня 18 н. ст. липня вѣдбуде ся въ церквi въ Станьковѣ [стацiя зелѣзн. Калушъ] вѣнчане п. Ивана Вертипороха, управителя школы зъ Ляшокъ королѣвскихъ, зъ панною Леонтиною Реґiною Балбожиньскою, учителькою зъ тыхъ-же Ляшокъ. — Въ Ґрефратъ пѣдъ Кольонiею пробивъ 12-лѣтный хлопець свого 13-лѣтного товарища пѣдчасъ суперечки и убивъ его на мѣсци. Нелѣтного убiйцю вѣдставлено до вязницѣ. — Парохъ львѣвскои Успеньскои церкви крил. Т. Павликѣвъ выѣхавъ на кѣлькатыждневый вѣддыхъ до Закопаного.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Зъ Станиславова пишуть намъ:

Загальнi зборы Бояна станиславѣвского вѣдбули ся дня 3 н. ст. липня при значнѣй участи членѣвъ дѣйстныхъ и спомагаючихъ.

Зѣ справозданя выдѣлу выходить, що се товариство розвинуло ся вже въ першѣмъ роцѣ истнуваня дуже гарно. За той розмѣрно короткiй часъ устроивъ Боянъ въ осени минувшого року вечеръ музикально-вокальный сполученый зъ танцями; вечеръ на Маланку, на котрѣмъ по выповненю програмы и вѣдспѣваню мѣшанымъ хоромъ колядъ наступили забавы товарискi; у Велику пятницю вѣдспѣвазъ въ церкви страстнi псальмы; урядивъ въ Клюбѣ поручь зъ другими рускими товариствами спѣльне „свячене“; вкѣнци дня 16 червня с. р., яко въ рѣчницю свого заложеня, устроивъ величавый вечеръ въ честь Т. Шевченка. Кромѣ того устроювано въ зимѣ кѣлька разъ по пробѣ надпрограмовi импровiзованi вечерницѣ, на котрыхъ Боянисты гарно забавляли ся, а ось недавно двѣ громадни прогулки до Княгинина сполученi зъ забавами товарискими на свѣжѣмъ воздусѣ. Однымъ словомъ — Боянъ сконцентрувавъ майже цѣлый рухъ товариского житя мѣжь Русинами въ Станиславовѣ, вызначаючись при тѣмъ такъ потрѣбною [а рѣдкою, на жаль, прикметою рускою] т. е. солiдарностiю. Щобы до той меты допровадити, поступавъ выдѣлъ абсолютно и декотрыхъ членѣвъ, котрi вписали ся, але на вправы, мимо численныхъ запрошень не ходили, вычеркнувъ изъ своихъ книгъ яко непотрѣбный балястъ. Мимо того Боянъ выказуе значный прирѣстъ членѣвъ, бо коли зъ початку основаня его було 30 членѣвъ, збѣльшило ся се число протягомъ року вѣдвое.

Приходу въ сѣмъ роцѣ було: а) зъ вкладокъ членьскихъ и наддаткѣвъ 103 зр. 50 кр., б) зъ вечеркѣвъ 133 зр. 90 кр., — разомъ 237 зр. 40 кр. — Розходѣвъ [на адмiнiстрацiю, инвентарь, бiблiотеку и пр.] було 173 зр. 50 кр. — Отже майно товариства выносить въ готовцѣ 63 зр. 90 кр. Майно товариства складае ся ще зъ инвентаря и прибѣрѣвъ музичныхъ, а такожь зъ власнои бiблiотеки. Бiблiотека складае ся зъ книжокъ, нотъ и партитуръ, котрыхъ есть 102 чиселъ, копiятуръ 42 чиселъ, отже разомъ 142 чиселъ въ 2.400 примѣрникахъ.

Треба признати, що всѣ другi рускi товариства вѣдносились до Бояна все дружно та прихильно. И такъ Клюбъ рускiй вѣдступавъ на вправы Бояна свою комнату два разы тыждневo, а товариство Рускихъ женщинъ позволило уживати свого фортепяна и въ початкахъ удѣляло Боянови въ потребѣ позички грошевi; вкѣнци Руска Бесѣда такожь заохочувала и вилывала на своихъ членѣвъ, щобы вступали до Бояна.

По зложеню справозданя загальнi зборы выразили уступаючому выдѣлови повне признане и удѣлили абсолюторiю, по чѣмъ приступлено до выбору нового выдѣлу черезъ аклямацiю.

Выбрано одноголосно: п. Р. Зарицкого, головою [по разъ другiй], паню М. Цурковску заступницею головы, п. И. Бѣликовского дирiґентомъ, Е. Якубовича заступникомъ дирiґента, паню С. Бучиньску дирiґенткою, панну Е. Чорненьку секретаркою, п. Льва Гузара бiблiотекаремъ, п. Л. Кишакевича касiєромъ; заступниками выдѣловыхъ выбрано п. Л. Струтиньского и панну М. Кшепиньску.

По выборѣ выдѣлу наступили внесеня членѣвъ. Зъ тыхъ найважнѣйше и по довшѣй дебатѣ одноголосно приняте е отсе: щобы новый выдѣлъ щиро старавъ ся и бувъ посередникомъ въ сполученю въ одно двохъ рускихъ товариствъ, т. е. Клюбу и Бесѣды, котрi мимо щирыхъ змагань деякихъ одиниць стоять по нинѣшный день окремо вѣдъ себе. Въ сполученѣмъ товариствѣ, котре можна бы охрестити назвою н. пр. Родина, Руске касино, або иншимъ, могли бы мѣстити ся всѣ Русины мѣсцевi безъ огляду на партiи або званя, подѣбно якъ се вже вѣдъ давна есть н. пр. въ

сусѣдньой Коломыи, въ Стрыю и иншихъ мѣстахъ. Коли-бъ до того прийшло, зыскали бы мы передовсѣмъ на повазѣ у своихъ и чужихъ; по друге — спільными силами прийшлось бы легше винаняти хочь три або чотири комнаты, въ котрыхъ мѣстили бы ся выгідно передовсѣмъ касино и читальня, відтакъ банкъ, товариство Рускихъ женщинъ и Боянъ. — Спеціяльно Боянъ зыскавъ бы на тімъ дуже много, бо маючи окрему комнату на вправы, мігъ бы ще сего року приступити до заложеня власной школы музичной, рѣчи такъ пожиточной для дальшого розвою Бояна, що злишно навѣть довше о тімъ розводитись. Але звѣстна рѣчь, що кожде добре дѣло має такожь своихъ противниківъ; такъ и въ сѣмъ случаю мимо переважаючои части членівъ якъ Клюбу такъ и Бесѣды, знаходять ся ще деякі одиниці — Oppositionsgeister — въ обохъ сихъ товариствахъ, котрымъ то одиницямъ роздѣлъ є на руку и о нѣякій згодѣ анѣ сполученю товариствъ въ одно огнище чути не хотять. Є то зъ однои стороны декотрі лише т. зв. „твердій“, а зъ другои „барвѣнщуки“, всѣхъ разомъ може десять осібъ. Тыхъ отже господиновъ и панівъ, що не хотять зъ нами йти, було бы найлучше лишити власній воли на боцѣ, а всѣхъ тыхъ, котрі за мету бажань положили передовсѣмъ любовь та згоду и на своѣмъ прапорѣ выписали золотыми буквами „Миръ вамъ братя“ и „Ще не вмерла Украина“ — завзываємо въ имя добра Руси: не роздроблятись анѣ відчужатись шкідливымъ сепаратизмомъ, але злучитись и то якъ найскорше въ одно огнище — въ одну велику родину!

Боянистъ.

Посмертні — ǂ — оповѣстки.

Иванъ Лисинецкій, секретарь окружного суду въ Бережанахъ, упокоивъ ся въ 61-імъ роцѣ житя. Покійный бувъ яко урядникъ щирымъ приятелемъ и опѣкуномъ люду. В. в. п.!

Вѣсти зъ Аепархіи Львівскои.

Презенту на парохію св. Петра и Павла у Львовѣ дістав о. Євгеній Шухевичь парохъ зъ Красова.

Телеґрамы „Дѣла“.

Любляна 16 липня. Slovenski Narod оголошує відозву, завзываючу всѣхъ Словѣнцѣвъ на вѣче до Циллю або до Целівця; въ вѣчу мали бы взяти участь такожь Хорваты зъ Побережа.

Кольонія 16 липня. Köln. Ztg. доносить, що вѣсти про румуньско-турецкій союзъ є безпідставні.

Царгородъ 16 липня. Вчера на конференцію амбасадорівъ прийшовъ турецкій міністеръ заграничныхъ справъ и повѣдомивъ амбасадорівъ, що рада міністрівъ полагодила оногды прихильно головні жаданя державъ. Можна теперь надѣяти ся, що переговоры підуть вже гладше и швидше. Бувшій ґенеральный ґубернаторъ Креты Джевадъ паша має відійти на Крету и обняти тамъ команду надъ турецкимъ войскомъ.

Лондонъ 16 липня. На вчерашнімъ засіданю низшои палаты парляменту заявило правительство, що державы выступили противъ намѣру Порты, щобы скрѣпити войско на Кретѣ.

Именованя, перенесеня, відзначеня и пр.

— **Именованя.** Львівскій судъ краевый именувавъ авскультантами судовыми судовыхъ практикантівъ: Рудольфа Ріхтера, Волод. Иваницкого, Юліяна Верещиньского, Стеф. Луковского, Тита Ґоблера, Волод. Гладиловича, Вінк. Рольского, Гната Хиляка, Ивана Герасимовича, Тадея Заячківского и кандидата адвокатуры д-ра Едварда Кгаттера.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— *На потерпѣвшихъ відъ повени въ Коломыи* зложили въ нашій Адміністраціи Р. Т. пп.: д-ръ Ярославъ Кулачковскій директоръ „Дністра“ 2 зр., Иванъ Зарицкій емерит. почтовый зі Львова 50 кр; о. І. Бѣрецкій зъ Рускаго села 6 зр.

Цѣна збіжа и другихъ продуктівъ.

15 н. ст. липня 1897.

Львівъ: Пшениця 8·— до 8·25, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь броварный 5·50 до 6·—, ячмѣнь пашнистый 5·50 до 6·—, овесъ 6·— до 6·40, рѣпакъ —·— до —·—, горохъ 5·— до 8·—, вика —·— до 4·75, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бібъ —·— до —·—, бобикъ—·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·— до 5·50, кукурудза нова 5·— до 5·10, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрівъ. —·— до —·— зр.

Надіслане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарівъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

підъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкій ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великімъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінківъ. Замовленя зъ провінціи відворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Копернициій Львівъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЕЦЬ

въ реставрації **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. дімъ власный, можна дістати щоденно вже о годинѣ 8-ій рано горячій снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣканій легки	12 „
Флячки	12 „
Ніжка теляча зъ хріномъ	10 „
Ковбаска зъ хріномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обідъ въ абонаментѣ	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренійшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ мови реставрації, даю відбираючимъ марки. — Найлѣпшій винъ по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши відъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напитківъ заосмотрена кухня.

79 32—52 Зъ высокимъ поважанемъ

НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.

Курсъ Львівскій

зъ дня 15 н. ст. липня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣз. Львів.-Чернов.-Яссы по 200 зр	284 —	288 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	384 —	394 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставні за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а.в. выльос. зъ 10% прем.	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор	96 70	97 40
„ краевого 4½% а.в льос въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісіи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л	97 30	98 —
Облиґа за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропінаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальній Банку краев. 5% (II. ем)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III.ем)	100 20	101 —
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 10	97 80
Льосы:		
Мѣста Кракова	26 50	28 50
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 48	9 58
Півімперіялъ	9 55	— —
Рубель срібный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 4[illegible]	58 90

МОЛИТВЕННИКЪ

выданый „Просвѣтою“

въ народній мовѣ, великій, обіймаючій 640 сторінъ друку, найновѣйшій зі всѣхъ такихъ Молитвенниківъ.

Молитвенникъ сей мѣстить въ собѣ: 1) Молитвы щоденній ранній и вечірній. II.) Зъ Богослуженя церковного, именно: а) зъ Вечерні, б) зъ Повечерниці малои, в) зъ Повечерниці великои. г) зъ Утрені, д) Литургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитвы въ часѣ св. Литургіи. III.) Тайны покаяня и пресв. Евхаристіи. IV.) Молитвы для різного вѣку стану и въ різныхъ потребахъ. V) Молитвы въ часѣ Великого посту. VI.) Молитвы на празники а) Господскій, б) Богородичній, в) Святыхъ, VII.) Молитвы сполученій зъ відпустами, VIII.) Акафистъ до а) Псуса Христа, б) Пресв. Богородиці, в) св. Отця Николая, IX.) Молебенъ до пресв. Богородиці. X.) Тропарѣ, кондаки, богородичній и прокимены а) недѣльній б) щоденій, в) на празникъ Господскій, Богородичній и Святыхъ, г) на деякій потребы. XI.) Коляды и иншій пѣсни церковній. XII.) Мѣсяцословъ цѣлого року.

Сей Молитвенникъ дістати можна въ канцелярія тов. „Просвѣта“ Ринокъ ч. 10, въ книгарни Ставропігійскій и въ переплетничімъ заведеню М. Сножарского по такихъ цѣнахъ:

1) Молитвенникъ брошурованый	— зр.	70 кр.
2) оправленый на-півъ въ полотно зъ одвѣтными відтисками	— „	90 „
3) оправленый цѣло въ полотно зъ золоченями и відтисками	1 „	30 „
4) справленый якъ підъ 3) зъ додаткомъ золоченыхъ берегівъ	1 „	30 „
5) оправленій на-півъ въ шкіру зъ золоченями и відтисками	1 „	10 „
6) оправленый цѣло въ шкіру зъ золоченями и відтисками	1 „	60 „
7) оправленый якъ підъ 6) зъ додаткомъ золотыхъ берегівъ	1 „	80 „

Замовляючій поодиноко Молитвенники звольнять присылати на оплату почты 20 кр.

ДО ВЯЗАНЯ сноповъ машинки патентованій Маха по зр. 30·—. Косы стирыйскій бѣлій по 50 кр.

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продає товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русиновъ

Цѣна 70 кр

Дістати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ЦѢЛКОВИТІЙ УРЯДЖЕНЯ ЦЕРКОВНІЙ

имоностасы, кивоты, процесійній відтарики и пр.

186 поручає

РОБІТНЯ

М. ЧЕРНАВСКОГО у Львівѣ

при ул. Кароля-Людвика підъ ч. 3 по дешевыхъ цѣнахъ.

М. НАССЪ

У ЛЬВОВѢ

при улици Шпитальній ч. 28

поручає великій запасъ

Повозівъ, Тарантасівъ, Візківъ

и т. п. новій а такожь уживаній по дуже приступныхъ цѣнахъ, гарантуючи за добрый выробъ. Приймає ихъ такожь въ комісъ до проданя и выпозичає за малою вынагородою. 140 3—3

ПОДЯКА.

О. Николай Стисловскій, сотрудникъ въ Роздолѣ, яко заступникъ предсѣдателя читальні въ Крупску даруває своимъ коштомъ на рікъ 1897-ый цѣлу передплату книжочокъ виданя п. Юліяна Насальского въ Коломыи для молодежи читальнѣ. Засылаючи имъ щиро-сердечну подяку за ихъ щедрый даръ, завѣдомляємо, що загальній зборы читальнѣ відбудуть ся въ день 18 липня с. р. підъ проводомъ Вп. оо. крил. Атанасія Юркевича и Николая Стисловского въ домѣ честного господаря Юрія Скорепьки.

За выдѣлъ читальнѣ въ Крупску — *Стефанъ Гулій.*

ТУТКИ цигаретовій 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичь, Львівъ ул. Галицка ч. 12.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимає вкладки на

КНИЖОЧКИ

2219 **и опроцентовує ихъ по**

4½% на рікъ.

ЗАКОННО ПРИПИСАНІЙ НЕДАВНО

ВАГИ ДЕЦИМАЛЬНІЙ

для господарства, промыслу и фабрикъ

до 1000 кільо вразъ зъ тягарами лише за 80 зр. высылають ся комплетно. Такій самій по 750 кільо зъ тягарами лише за 65 зр., по 500 кільо зъ тягарами дише за 50 зр.; по 250 кільо зъ тягарами лише за 40 зр; по 150 кільо зъ тягарами лише за 30 зр.; по 100 кільо зъ тягарами лише за 24 зр.; по 50 кільо зъ тягарами лише за 19 зр.; по 20 кільо зъ тягарами лише по 14 зр.

ЗАМОВЛЕНЯ полагоджують ся сейчасъ за надісланемъ 40% цѣны почтою а решту за послѣплатою. 206 4—30

Ruganyi & Comp. I. Seilerstätte, 12, Wien.

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа Півн.-Америка Австралія

Азія Полудн.-Америка Африка

Перевозъ пасажирівъ и товарівъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ півн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаване зелѣзничихъ білетівъ на зелѣзницѣ півн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляє выключно ґенеральна аґентура. 87 35—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

ВЫШИВКИ

всходнои Галичины

підъ ласки колекціи зібранои Товариствомъ „Клюбъ Русинок у Львові“ появилась накладомъ Антона И. Хойнацкого зъ літоґрафічного заведеня Андрея Андрейчина по цѣнѣ

3 зр. 30 кр. а. в.

за примѣрникъ складаючій ся зъ 20 таблиць въ 4° королевского формату въ хорошо выдѣланій теці.

Выдане сихъ „Вышивокъ“ перевышає значно подібного рода выданя, що появились въ Кіевѣ, Одессѣ и Москвѣ и то не лише підъ взглядомъ технічного выкінченя, але такожь и підъ взглядомъ самого змісту, понеже выдане се заключає въ собѣ точну репродукцію численныхъ взорівъ народныхъ вышивокъ зъ повітівъ Борщівъ, Городенка, Калушь, Надвірна, Снятинъ, Товмачь и иншихъ о вірнімъ наслѣдуваню красокъ, уживаныхъ народомъ въ дотычній охрестности.

☞ Зъ замовленями належить звертатись до Антона И. Хойнацкого, управителя *Книгарні Ставропігійского Института у Львовѣ, улиця Руска ч. 3.*

365 22—20

Відъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батьківщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвітне и господарске для народу.

Выдає и за редакцію відповідає д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвітно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цілорічна передплата выносить 2 зр., на пів року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львівъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвіты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовій статьѣ звычайно політичного змісту; 2) статьѣ информаційній політичного змісту (н. пр. о сегорічній сесіи соймовій, о выборахъ, відозвы Краевого руского комітету выборчого, о нарадахъ рады державной); 3) статьѣ фаховій переважно економічного або господарского змісту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришенях господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новімъ законѣ дороговімъ, О краевій продажи соли, О краевій акцизѣ відъ напитківъ, Вас. Набірного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зі всѣхъ сторінъ краю; 5) порады, пытання и відповѣди въ справахъ просвітно-господарскихъ и суспільно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства руского; 7) вѣсти зъ Просвіты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство, промыслъ и торговля.

Розклад ізди поіздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ. приходить о	до Львова	ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ. відходять о	зі Львова
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7 50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8 05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярославa		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярославa
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимной води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.			
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого заряджения.	**Ніч**		
8.45		„ Кракова		4.40	до Кракова
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		5.20	„ Лавочного
	9.01	„ Янова		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.10	„ Ицкан Бергомету з нимком понеділка		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	9.30	„ Кракова		7.05	„ Сокаля до 15/9
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.50		„ Ицкан		7.30	„ Лавочного
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		7.47	„ Тернополя з Підзамча
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		8.50	„ Янова в неділі и свята
	12.10	„ Лавочного		10.30	„ Ицкан
			10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

☞ При закупнѣ товарівъ просимо покликуватись на нашу часопись. ☜

Выдавець и одвічальный редакторъ: Иванъ Белей. Папіръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарні Института Ставропігійского, підъ зарядомъ Іоанна Гренята.

Ч. 150. Львовъ, Субота 5 (17) Липня 1897. Рочникъ XVIII

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Кидиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитóсть за инсераты платна у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ	18 зр.	на цѣлый рóкъ	24 зр.
на пóвъ року	9 зр.	на пóвъ року	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рóкъ	16 зр.	на пóвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженé. — Рекламаціи неопечатáній вóльній вóдъ порта.

Поодинóке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ однóй строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надісланé“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй донесеня приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

У Львовѣ дня 17 н. ст. липня 1897.

Въ наслѣдокъ выринаючихъ що-разъ частѣйше и поважнѣйше поголосокъ о димісіи кабінету ґр. Баденього умѣстивъ офіціозный Fremdenblatt комунікатъ, котрый нашй читателѣ знайдуть повтореный понизше въ переглядѣ політичнóмъ. Комунікатъ той — якъ то звычайно бувае у офіціозныхъ комунікатóвъ — старае ся заперечити все, що не на руку правительству... Отже перечить, мовь-бы була нинѣ кріза кабінету и мовь-бы межи міністрами була яка рóзниця въ гадкахъ. Такй запереченя — якъ учить практика появляють ся неразъ навѣть въ передодень димісіи кабінетóвъ, длятого годѣ прикладати до нихъ вагу, годѣ вѣрити въ надруковане...

Кождый здорово-мыслячій чоловѣкъ, бачучи факты, числить ся зъ фактами и на пóдставѣ ихъ доходить до заключень, — а въ сѣмъ выпадку факты е того рода, що надъ заключенемъ зовсѣмъ не треба собѣ головы ломити.

Фактъ есть, що ґр. Бадені заразъ по отворенію рады державной, коли переконавъ ся, що вѣрноконституційна шляхта нѣмецка, на котрой помóчь вóнъ числивъ при выданю розпоряджень языковыхъ для Чехіи и Моравы, нѣякъ не дае ся приєднати, — подавъ ся бувъ до димісіи, отже самъ узнавъ, що ситуація его есть неможлива, становище его грубо пóдорване.

Правда, димісіи его корона не приняла, — але чи зъ того, що потóмъ стало ся, можна казати, що ситуація его поправила ся?

Зовсѣмъ нѣ, ситуація ґр. Баденього и его кабінету ставала зъ кождымъ днемъ гóршою. Утворене парляментарнóй бóльшости за плечима ґр. Баденього, шалена обструкція въ парляментѣ, розвязане сесій рады державной, грóзне становище всѣхъ Нѣмцѣвъ [зъ выимкою клерикалóвъ] по-за парляментомъ, а рóвночасно безвзглядный напóръ Чехóвъ, неудача всякихъ пробъ порозумѣня мѣжь Нѣмцями а Чехами, — все те не есть чей-же нѣякимъ plus, а радше грубымъ minus въ дальшóмъ господарствѣ ґр. Баденього.

Якійсь же конець, якась розвязка мусить наступити, бо въ безконечнóсть оно тягнути ся не може — лише за-для того, щобы ґр Казимиръ Бадені мавъ урядъ міністра-президента... Отже выхóдъ представляе ся двояко: або ґр. Бадені предприйме щось рѣшучого и ще якійсь часъ мóгъ бы „борыкати ся“, або вже теперь уступить, чимъ скорше тымъ лучше. Перша евентуальнóсть не здае ся неимовѣрною, бо ґр. Бадені мусѣвъ бы хиба цофнути свои розпоряджения языковй, а на се вóнъ мабуть не зважить ся. Отже остае ся друге — димісія.

Видко, що вже и въ тыхъ мѣродайныхъ кругахъ, котрй ще на весну задержали були ґр. Баденього при кермѣ державнóй, дозрѣло або дозрѣвае пересвѣдчене, що для ґр. Баденього вже другого выходу нема, якъ димісія бо вóнъ нинѣ вже нѣчого не втне... А видко се найлучше на тóмъ, що въ остатныхъ часахъ що-разъ певнѣйше выринають вѣсти вже не лишь про димісію кабінету, взглядно ґр. Баденього, але и про наступниковъ ґр. Мервельдта, ґр. Кільмансеґґа, маркіза Бакегема...

Переглядъ часописей.

[„Свобода“ о выборахъ до рады повѣтовой въ Жидачѣвщинѣ. — Голосъ учителя въ „Буковинѣ“ о вóдносинахъ народныхъ учителѣвъ.]

Знаменито ведена часопись для народу львóвска „Свобода“ помѣстила въ остатнóмъ числѣ вступну статью п заг. „Такъ тримаймо ся всюды“, де обговорюе славный результатъ недавныхъ выборóвъ зъ сѣльскои куріи до рады повѣтовои въ Жидачевѣ. Редакція „Свободы“ такъ пише:

„Радóстна вѣсть прийшла тамтого тыждня зъ жидачѣвского повѣта. При выборахъ до рады повѣтовои зъ сельскихъ громадъ выбрано всѣхъ дванацять рускихъ кандидатóвъ одноголосно. Навѣть оденъ выборець жидъ голосувавъ зъ Русинами. Такій одноголосный выбóръ то мабуть одинокій выпадокъ на цѣлу Галичину.

Зрештою не першій то разъ такъ списали ся жидачѣвскй Русины. Вже при выборахъ до сойму въ 1895-óмъ роцѣ рускій кандидатъ [д-ръ Евгеній Олесницкій] мавъ тамъ бóльшóсть голосóвъ, а перепавъ лише черезъ те, що въ часѣ самого голосованя арештовано 15 выборцѣвъ, котрй були бы на него голосъ вóддали. Ще лѣпше показали ся жидачѣвскй Русины при сегорбчныхъ выборахъ до рады державной. Зъ V-ои куріи пало на рускаго кандидата [д-ра Андроника Могильницкого] 86 голосóвъ а на польского [Казимира Ройовского] лише 36; зъ IV-ои куріи пало на рускаго кандидата [д-ра Евгенія Олесницкого] навѣть 127 голосóвъ, а на польского [Ксенофонта Охримовича] лише 45. Отже въ V-óй куріи рускій кандидатъ дóставъ майже пóвтрета раза а въ IV-óй майже три разы бóльше голосóвъ якъ польскій; сего не доказали Русины въ жаднóмъ иншóмъ повѣтѣ.

Може хто погадае, що жидачѣвскй Русины длятого такъ добре тримають ся, бо ихъ е далеко бóльше якъ Полякóвъ та жидóвъ. Правда, ихъ е чотири разы бóльше якъ Полякóвъ уже вразъ зъ жидами. Ба, але въ иншихъ повѣтахъ е Русинóвъ ще бóльше, н. пр. въ косóвскóмъ е ихъ майже пять разóвъ, въ богородчаньскóмъ майже шѣсть разóвъ, а въ турчаньскóмъ навѣть майже сѣмь разóвъ бóльше вóдъ Полякóвъ зъ жидами. А однакожь при сегорбчныхъ выборахъ до рады державной вó всѣхъ сихъ повѣтахъ польскй кандидаты подбставали бóльше голосóвъ вóдъ рускихъ, и то въ косóвскóмъ дóставъ рускій кандидатъ въ V-óй куріи лише 38, въ IV-óй лише 34, а польскій въ V-óй 115, въ IV-óй 132 голосóвъ; въ турчаньскóмъ повѣтѣ дóставъ рускій кандидатъ въ V-óй куріи навѣть лише 1, въ IV-óй лише 2, а польскій въ V-óй 107въ IV-óй 151 голосóвъ!

Отже не такъ о тое ходить, кóлько Русинóвъ де есть, але якй тотй Русины. Сли они темнй и недбалй та нездалй, якъ въ Косóвщинѣ та въ Турчаньскóмъ, то нехай бы ихъ не знати кóлько було, а противникъ ихъ таки зможе. Але въ Жидачевѣ е нарóдъ файный и інтеліґенція хороша, а всѣ тримають ся солідарно, якъ оденъ мужь. Були тамъ перше межи священиками поодинокй, що бóльше до Полякóвъ, до панóвъ прихиляли ся, але решта духовенства потрафила ихъ притягнути до себе, и они нинѣ такй самй добрй патріоты, якъ и тамтй. Позатамтого року въ депутаціи до цѣсаря зъ жидачѣвского повѣту поѣхало найбóльше інтеліґенціи и селянъ, а сего року по выборахъ до рады державной тамошнй священики (зъ журавеньского деканату) постановили не приймати вóдъ суду анѣ вóдъ староства або якого небудь уряду иншихъ письмъ, якъ тóлько рускй, и о тóй своѣй постановѣ они увѣдомили всѣ власти.

Зъ початку противна сторона пробовала страшити и гнобити жидачѣвскихъ Русинóвъ. Особлúво брала ся такихъ способóвъ передъ двома роками при выборахъ до сойму, потрохи ще и при сегорбчныхъ выборахъ до рады державной; але побачивши, що нѣчого не вдѣе, теперь при выборахъ до рады повѣтовой дала вже цѣлкомъ спокóй Своимъ смѣлымъ, честнымъ и солідарнымъ поведенемъ придбали собѣ тамошнй Русины поважане и у противникóвъ. Сего року при правыборахъ оденъ честный Полякъ, судовый адъюнктъ Зборовскій, голосувавъ отверто вразъ зъ Русинами, а коли его за те другй Поляки стали въ своихъ ґазетахъ напастувати, вóнъ имъ давъ дуже красну вóдправу.

Тому кличемо нинѣ: Слава Русинамъ жидачѣвского повѣту! А до всѣхъ иншихъ Русинóвъ вóдзываемо ся: Поступайте такъ, якъ они, а хоть-бы-сте зъ-разу и якй напасти терпѣли, то и тй перестануть скоро при вашóй вытревалости, и придбаете собѣ добро та честь. Солідарно, смѣло и вытревало!“

——

Въ остатнóмъ числѣ „Буковины“ умѣстивъ хтось зъ кругóвъ учительскихъ [Ом.] статейку „Дíяльність народного учителя“, де справедливо засуджуе змаганя властій вязати руки учителямъ народнымъ въ ихъ горожаньскóй дѣяльности по-за школою. Авторъ пише:

„Права громадяньскй учителѣвъ такъ обкроенй всякими розпорядженями, що коли-бъ учитель хотѣвъ выконувати совѣстно свои обовязки якъ просвѣченый громадянинъ, то выйшовъ бы на тóмъ дуже зле. Его переслѣдували бы шкóльнй и політичнй власти, его вважали бы безъ причины політичнымъ аґітаторомъ и вóнъ не то не прийшовъ бы нѣколи до узнаня своихъ трудóвъ для загалу,

Miscellanea.

[Приповѣдка „носивъ вовкъ, понесуть и вовка“ зачинае ся справджувати. — Приповѣдка про покóрне телятко и двѣ матери мае рацію у вóдворотнóмъ значѣню. — Приповѣдка „wyszedł jak Zabłocki na mydle“ буде заступлена новою: „wyszedł jak Szajer i Nowakowski na posłowaniu“. — Si Paulus Sapieha tacuisset, philosophus mansisset“. — На дорогу въ Одесу галицкому Ґавчови (Бобжиньскому)].

Не такъ давно, бо ледви передъ рокомъ посвятивъ зелѣзнорукій нашъ премієръ Чехамъ ґрафа Туна а теперь ґрафъ Тунъ зóбравъ у себе вѣрноконституційныхъ маґнатóвъ на те, щобы ческимъ Нѣмцямъ принести въ жертвѣ товстенького агнца — премієра. Такъ сповняесь приповѣдка про носячого вовка, бо „Богъ давъ драбинку, по котрóй одній йдуть въ гору, а другй въ долинку“. Оденъ ґрафъ Тунъ постаравъ ся бувъ о станъ выимковый въ Празѣ, а другій Тунъ не понимае теперь політики ґрафа Баденього, яко політики „стремлячои до знищеня великихъ въ народѣ живучихъ квестій при помочи поліціи, заборонъ и тайныхъ розпоряджень“...

Така еволюція въ поглядахъ ґрафóвъ Тунóвъ здивувала всѣхъ, а ґрафа Баденього — якъ пише Dziennik polski — знеохотила дуже, бо ґрафъ Бадені знае, що Туны не зрадикалізували своихъ переконань, а тóлько скористали зъ нагоды, щобы вóдмѣрити ґрафови Баденьому такою-жь мѣркою, якою той имъ бувъ намѣривъ. Тожь теперѣшне положене ґрафа Баденього нагадуе не лишь приповѣдку: „носивъ вовкъ, понесуть и вовка“ а нагадуе такожь и байку про того вовка, котрый гнаный собаками и стрѣльцями вбѣгъ до села и не мóгъ нѣгде сховати ся, бо въ кождóй хатѣ мавъ грѣшокъ: тутъ телятко, тамъ ягнятко, и т. д.

*

Чехи не е покóрнымъ теляткомъ и длятого выбороли собѣ розпорядженя языковй. Противно-жь „польске коло“ держить ся приповѣдки, що „покóрне телятко двѣ коровѣ ссе“, — за свою покóрнóсть не дóстали Поляки права публичности польскои ґімназіи въ Тѣшинѣ.

Подóбный досвѣдъ зробили такожь новокурсники зъ рускою народною школою въ Тернополи и Чернóвцяхъ.

Сй факты упевняють мене въ тóмъ, що власне непокóрне телятко двѣ коровѣ ссе и що черезъ те для покóрного свого рóдного корова опбеля вже не маe молока, подóбно, якъ ґрафъ Казимиръ, давши Чехамъ розпорядженя языковй, не маe вже вóдваги дати що Полякамъ... Такъ одержало „коло“ — якъ каже Nowa Reforma — „nową zapłatą za wierne usługi dla rządu i mogłoby ją w całości zatrzymać, gdybyśmy [Polacy] nie musieli z natury rzeczy należeć do podziału“... Kurjer lwowski называе за те міністрóвъ-родакóвъ зъ погордою „полячками“ се-бъ то чимсь близькимъ такъ званого у насъ „польского брата“...

*

Послови Шаерови не доведесь мабуть бачити свого фотеля въ радѣ державнóй такъ само, якъ годѣ ему побачити свое ухо. Теперь вóнъ уже маe два засуды на суму 8½ мѣсяцѣвъ, а хто знае: що ему ще найблизша будучнóсть принесе при сердечнóй опѣцѣ „najserdeczniejszych“... Може знайде ся ще яка справа лозины, або чогось подóбного, и яка добра тѣтка, якъ тѣтка посла Новаковского, котра буде старатись о те, щобы посслъ не бувъ посломъ...

Взагалѣ оба послы: Шаеръ и Новаковскій не по рожахъ ступають въ своѣмъ послованю, а тратять часъ и здоровле. Гóрше якъ симъ борцямъ не йшло мабуть и Zabłocк-ому зъ мыломъ...

*

Въ Галичинѣ прямуе свои крила до лету на высокій столець великого везира — еффенді князь Павло Сапѣга. Мужь сей „подражае“ премієрови — и перейшовши часть его карієры, т. е. дóйшовши до ранґи старосты и посла, не бувъ бы вóдъ того, щобы стати намѣстникомъ и премієромъ.

Князь сей стававъ онодгы зъ посольскимъ справозданемъ передъ своиму выборцями — мимо того, що не мавъ зъ чого здавати справу, — и и потвердивъ лише латиньску приповѣдку: „Si tacuisses philosophus mansisses, et quum non tacuisti, Paulus Sapieha mansisti“...

* * *

Галицкій Ґавчь — Бобжиньскій выѣхавъ до Одесы на кóлькатыждневый побутъ, де певно, яко авторъ дуже прихильнои Москалямъ исторіи Польщѣ буде добре принятый. Хто знае, чи Москалѣ навѣть не будуть робити ему якихъ овацій, а ґенералъ жандармеріи Новицкій, такожь Полякъ родомъ, чи не поконферуе зъ нимъ про способы спинюваня розвитку „мало-рускои“ літературы...

Я пригадаю д. Бобжинскому на дорогу вѣршь, якій выдрукувавъ ему краковскій „Djabeł“ пóсля россійскои оцѣнки его исторіи:

Wielkim był Herostrat sławny,
Tudzież Efialtes i Branicki sprawny,
Dziś ozdobą naszych dziejów
Sławny kamień młyński,
Co go uczcił Karalejów —
Jest Doktor Michał Bobrzyński..
Д. 16. VII. 1897.

Д-ръ Якóвъ Невестюкъ.

ЗАПОМОГА.

Панъ Юліянъ Бураченко — вóнъ, коли здоровй знаете, учителювавъ таки въ нашóмъ селѣ.

Роду не богацького — отъ ледви проживавъ зъ тои обшарпаной платы учительскои... Та кобы то самому, то ще бы тамъ того выстало, але на трое дѣточокъ, на стару матѣрь и жѣнку — ну, та й самъ Бураченко хотѣвъ тежь де-що стравы покушати — на все те плата его не могла нѣякъ выстатчити.

Шѣсть душь приодѣти и выживити зъ такои платы, якъ 19 зр. и 26 кр. мѣсячно — то вже треба таки добре вмѣти математику... Тожь справдѣ нема що й дивувати ся сему, що тяжко приходилось жити п. Юліянови, та ще тамъ и вдоволити де-кого добре. Та що-жь? Любовь того народу опущеного, бѣдного, не пускала его завертати... на иншу стежку житя шукати хлѣба. И п. Юліянъ працювавъ щиро, зъ охотою, кóлько лишь мóгъ.

Та ще доки инспекторомъ бувъ старенькій панъ Częsty, було добре, бо той знавъ Юліяна, знавъ цѣле его житє, его положене матеріяльне — та й умѣвъ оцѣнити его працю и все потѣшити Юліяна „добрымъ словомъ“. Знавъ вѣдай о тóмъ, що „добре слово бóльше варта, якъ грошей мошонка“... Коли-жь бо въ тóмъ лишь бѣда, що тымъ „словомъ добрымъ“ годѣ було Юліянови поправити хочь трохи свою щербату долю...

Юліяновй товаришѣ — не маючй стемпля „gr.-k.“ — дóставали зъ часомъ лучшй посады та якйсь тамъ ремунераціи, запомоги та таке инше, а Юліянъ сидѣвъ мовь той хробакъ въ хрѣнѣ, тѣшучись бодай „добрымъ словомъ“ свого зверхника...

Та якось разъ и ему всмѣхнула ся до-

ДОСТОЙНЙ ПАНЬ! Пробуйте тóлько разъ выпрасувати „Бажанта“ крохмалемъ брилянтовымъ до натиранья, а переконаетесь, що вóнъ о много практичнѣйшій и лучшій вóдъ иншого. Отже жадайте тóлько: „БАЖАНТА“ крохмаль брилянтовый вóдзначеный великимъ медалемъ срѣбнымъ въ роцѣ 1894. Набути можна у всѣхъ торговлях корѣнныхъ. 106 31—50

але наразивъ бы ся радше на несправедливй докоры и переслѣдуваня.

Дôстане учитель яку посаду и пôйде присягати, то при тôй нагодѣ радить ему стàроста або комісарь: не мѣшати ся нѣколи въ громадскй справы, не заходити собѣ въ нѣчôмъ зъ громадянами, а буде ему добре. А то чому въ противнôмъ разѣ не мало бы бути такожь добре? Тажь учитель є вôльнымъ горожаниномъ, а якъ выберуть его громадяне радникомъ громадскимъ, то вôнъ не лише що маѥ право, але й повиненъ занимати ся громадяньскими справами, тымъ бôльше, що є просвѣченымъ чоловѣкомъ и може щось розумного громадѣ порадити.

Шкôльнй розпорядженя, тй кайданы, що звязують руки учителямъ працювати для просвѣты и добра народу по-за своими шкôльными обовязками, кажуть, що черезъ партійнôсть терпить обективнôсть учителя, а на тôмъ и сама школа. Але се тôлько фразы, котрыми лишь засланяють ся народному пôддвигненю неприхильнй личности, бо сама наука не може на тôмъ терпѣти, коли учитель зъ свого національного обовязку поучаѥ народъ, хоче его культурно пôднести и даѥ ему спроможнôсть пôзнати такожь и его права, не лишь обовязки. Се чей-же кождый признасть, що оно таки такъ повинно бути, бо хто любить свôй нарôдъ, тому не може бути байдуже, чи его нарôдъ освѣченый, честный, славный, чи блукаѥ въ темнотѣ и его вызискують всякй вороги; се певно не выйшло бы интеліґенціи въ честь и славу.

Щобы й селяне мали якійсь тревалый хосенъ зô школы, щобы могли въ практичнôмъ житю користати зъ того, чого дѣтьми вчили ся въ школѣ, треба, щобы не залишивъ ихъ учитель и на далѣ, бо инакше забудуть и то, що знали. Черезъ се вытворить ся у нихъ фальшиве поняте, мовь-бы школа имъ була зовсѣмъ безхосенна, и они стануть ѥи противниками. Тôлько такимъ способомъ зможе учитель довести до того, що не зô страху передъ карою, але зъ власного переконаня, що наука потрѣбна, мужикъ буде посылати дитину до школы. А се маѥ великій вплывъ и на дѣтей, на ихъ поступы у школѣ, чи ихъ родичѣ нарѣкають на школу и на учителя и вôдносять ся до науки якъ до примусовои а непотрѣбнои паньскои выдумки, чи они заохочують дѣтей до науки та интересують ся ихъ поступами. Тому-то повиненъ бути народный учитель не тôлько выхователемъ и учителемъ дѣтей въ школѣ, но также просвѣтителемъ и щирымъ порадникомъ селянъ-господарѣвъ; вôнъ повиненъ пôдтримувати рухъ просвѣтный у селянъ, заохочувати ихъ до читаня книжокъ и ґазетъ, засновувати читальнѣ та крамницѣ и поучати ихъ въ економічныхъ и політичныхъ справахъ, а тогдѣ заслужить собѣ учитель вповнѣ на назву учителя „народного“. Но щобы мы могли працювати въ такôмъ напрямѣ, мусимо мати вôльнй руки, бо охоты и доброи волѣ намъ не бракуе. Неразъ звертають ся до учителѣвъ староства въ интересѣ цѣлого загалу зъ просьбою о пôдпору ихъ розпоряджень [отъ пр. коли выбухне якась заразлива слабôсть, або якъ де маѥ бути обзôръ и преміованѥ коней або худобы и т. п.]. А чи зможе учитель выконати якъ слѣдъ такй розпорядженя, коли не буде стыкати ся зъ народомъ и не зыскаѥ собѣ довѣре, повагу и любовь у народу?

Зô всего видко, що тй розпорядженя, що гамують учителя брати участь въ громадяньскихъ справахъ, самй собою неясній, бо занадто загальнй а небезпечнй, бо можна ихъ натягати якъ хто схоче; они кривдять такъ учителѣвъ, якъ и школу.“

Переглядъ політичный.

Въ справѣ голошенои по дневникахъ крізы кабінету пише Fremdenblatt: Богато вѣденьскихъ дневникôвъ ширить въ послѣдныхъ часахъ поголоски о крізѣ кабінету, котра маѥ вôдносити ся або до самого тôлько президента міністрôвъ ґр. Баденього або до декотрыхъ членôвъ правительства або вкôнци до цѣлого кабінету. Маємо уповажненѥ зазначити, що всѣ тй вѣсти є зовсѣмъ безпôдставнй такъ само, якъ и дальшй вѣсти, мовь бы помѣжь членами кабінету заходила рôзница гадокъ. Длятого указувати на поодинокихъ членôвъ правительства и ставити ихъ супротивъ цѣлого кабінету можна тôлько черезъ незнанѥ дѣйстного стану рѣчи, а жертвою того незнаня несправедливо падуть поодинокй міністры. На людей найсуперечнѣйшихъ політичныхъ напрямôвъ указують мовь то на людей найблизшои будучности, вымавляючи ихъ имена однымъ духомъ и ставлячи ихъ то побôчь себе то на самостôйныхъ становискахъ; а се одно є доказомъ, що всѣ тй комбінаціи выходять зъ неясного и суперечного оцѣнюваня ситуаціи. При тôмъ станѣ рѣчей, що всѣ дотепершнй політичнй обявы мимо рôзнородности тону були конець кôнцевъ неґативнй, дневникарство далеко бôльше прислужилось бы політичнымъ потребамъ, коли бы зъ своеи стороны старало ся на позитивнôй основѣ улегшити вырôвнанѥ національныхъ суперечностей. Часъ и праця лѣпше бы тогдѣ выплатили ся, нѣжь черезъ ширенѥ здогадôвъ, котрй не мають нѣякои пôдставы. Дальшій політичный розвитокъ може обявити ся лише въ напрямѣ згоды, бо и правительство мусить твердо стояти при тôмъ поглядѣ, що мимо дотеперѣшныхъ досвѣдôвъ его задачею є вытревати дальше на тôй дорозѣ, яку узнаѥ за властиву, и невсипущо простувати до законного управильненя національныхъ вôдносинъ въ Чехахъ, хочь доси сторонництва такъ слабо ему помагали въ тôй роботѣ.

Зъ послѣдныхъ слôвъ заявы міністеріяльного дневника треба розумѣти, що ґр. Бадені „мимо дотеперѣшныхъ досвѣдôвъ“ не покинувъ ще гадки довести мѣжь Чехами и Нѣмцями до згоды. Тымчасомъ нѣмецкй громады въ Чехахъ зъ днемъ 15 с. м. залишили полагоджувати справы припорученого обему дѣланя, до котрыхъ не є обовязанй анѣ державными анѣ краєвыми законами. До тыхъ справъ належить побираня безпосередныхъ податкôвъ, доручуваня сторонамъ політичныхъ резолюцій, выставляня и доручуваня завôзвань до бранки, скликуваня резервы и доповняючои резервы, евіденція урльопникôвъ, резервістôвъ и нечинноп обороны краєвои, побираня войсковыхъ таксъ и евіденція неплатячихъ. Зъ бôльшихъ нѣмецкихъ громадъ лише мѣсто Либерець не ухвалило не полагоджувати тыхъ справъ, бо оно управляе ся пôсля власного статута и на основѣ краєвого закону обовязане тй справы полагоджувати.

Нѣмецкй університеты за починомъ гайдельбергского пôдписали адресу до нѣмецкого університету въ Празѣ зъ нагоды его поведеня въ справѣ языковыхъ розпоряджень. Змѣстъ адресы такій: Въ великôй и тяжкôй борбѣ, яку австрійскй Нѣмцѣ змушенй теперь вести о своѥ національне истноване и о своѥ привилейованѥ становиско въ старôй, нами утворенôй и головно завдяки имъ могучôй монархіи габсбургскôй, пражскій університетъ, найстаршій зъ нѣмецкихъ університетôвъ, промовивъ зъ мужескою енерґією, щобы въ законнôй дорозѣ указати на великй небезпеченьства, якй грозять ѣй, прастарôй колибели нѣмецкои науки, и цѣлому населеню нѣмецкому въ Чехахъ и на Моравѣ. Пôдписанй, звычайнй професоры університетôвъ нѣмецкои державы, высказують товаришамъ зъ достойного братнього австрійского університету горячу симпатію зъ причины того кроку и заразомъ переконанѥ, що міліоны національно настроѥныхъ громадянъ нѣмецкои державы подѣляють зъ ними тй чувства. — На адресѣ пôдписало ся 816 звычайныхъ професорôвъ нѣмецкихъ університетôвъ (всѣхъ є ихъ около 1000), мѣжь ними такй европейскои славы ученй, якъ Момзенъ, Фірховъ, Берґманъ, Онкенъ и и.

Дня 1 серпня с. р. вôдбуде ся въ Тѣшинѣ польске вѣче. Głos ludu szląskiego помѣщаѥ вôдозву, скликуючу всѣхъ Шлезакôвъ на той день до Тѣшина, щобы „разомъ запротестувати противъ дальшому гнобленю нашихъ правъ и противъ поневѣряню насъ самыхъ.“ „Хто зъ нашихъ Шлезакôвъ — каже вôдозва — дня 1 серпня безъ важнои причины не поѣде до Тѣшина, є зрадникомъ и прихильникомъ нашихъ гнобителѣвъ! На вѣчу будуть обговорюванй справы языковои рôвноправности зъ кождого огляду. Справа польскои ґімназіи въ Тѣшинѣ буде стояти на головнôмъ мѣсци. Намъ зъ языкового огляду дѣѥ ся тôлько кривдъ, що можна бы о нихъ говорити кôлька днѣвъ. Про економічнй и робôтничй справы зовсѣмъ не буде бесѣды, бо инакше вѣче мусѣло бы тревати кôлька днѣвъ. Вѣче чисто рôльниче вôдбуде ся въ Скочовѣ дня 18 с. м., а робôтниче маѥ бути скликане въ осени. На вѣчу дня 1 серпня буде рѣчь тôлько о кривдахъ національныхъ, дотыкаючихъ всѣ станы, отже такъ пана якъ и хлѣбороба, робôтника якъ и ремѣсника. На вѣчу дня 1 серпня, котре маѥ бути польске, не вôльно порушати справъ партійныхъ.“

Те саме письмо, обговорюючи вôдмову права публичности тѣшиньскôй ґімназіи, взываѥ Шлезакôвъ, щобы въ двоѥ тôлько посылали дѣтей до тои ґімназіи, нѣжь доси; хто зъ ученикôвъ буде потребувати важного публичного свѣдоцтва, того Macierz szkolna пôшле на свôй коштъ до Вадовиць або до Кракова до испыту, а тамъ шкôльна комісія выдасть ему таке свѣдоцтво.

Вôдмову права публичности польскôй ґімназіи тѣшиньскій поясняють тымъ, що бар. Ґавчь противъ волѣ (може ще й безъ вѣдомости!) ґр. Баденього выправивъ сему такого збытка, щобы ему пôдставити ногу. Якій же збыточникъ зъ того бар. Ґавча!

——

По заявѣ, яку зложивъ оногды Тевфікъ паша на засѣданю амбасадорôвъ въ Царгородѣ, надѣють ся, що переговоры въ справѣ грецко-туркого мира покôнчать ся вже незадовго. Однако при тôмъ всѣмъ рѣчь все таки можлива, що вырынуть несподѣвано новй трудности и знову протягнуть справу. Поки-що новыхъ вѣстей нема.

Берлиньскій дневнихъ Post доносить, що для Креты уложили амбасадоры такій проєктъ тымчасового правительства: Островъ дôстане повну автономію; ґубернатора, выбраного державами, занменуѥ султанъ; Крета буде Портѣ платити гарачь, але Порта не буде мати права мѣшати ся до внутрѣшныхъ справъ острова анѣ удержувати гамъ свою залогу; островомъ управляти буде ґубернаторъ въ порозумѣню зъ народнымъ зборомъ, выбранымъ черезъ загальне голосованѥ; урядовою мовою буде мова грецка; суды будуть уладженй на европейскій ладъ и на разѣ будуть опирати ся на кодексѣ Наполеона; міліція буде утворена при помочи кадрôвъ, котрыхъ доставлять европейскй войска; вкôнци державы запоручать позычку, яку затягне правительство острова.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближае ся другій пôврôкъ взглядно третій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырôвнанѥмъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великй и не терплячй проволоки, а залеглости за сей рôкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырôвнаѥ въ короткôмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсыланѥ передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ Руского товариства педаґоґічного** просить насъ оповѣстити, що до 1-ого вересня с. р. всѣ письма и посылки грошевй призначенй для Товариства педаґоґічного або для редакцій „Учителя“ и „Дзвінка“ належить посылати на адресу п. Костя Панькôвского, ул. Академічна ч. 8.

— **Остатне число львôвскои „Свободы“** сконфіскувала прокураторія державня за допись одного патріота-селянина зъ Пôдгаєцкого, въ котрôй вôнъ высказалъ деякй рефлекціи зъ нагоды повыборчихъ процесôвъ.

— **До испыту зрѣлости въ бережаньскій ґімназіи** приступило въ часѣ вôдъ 2 до 8-ого липня 26 ученикôвъ публичныхъ и 2 екстерністы. Испытъ здали: Авр. Бідеръ, Володиславъ Белскій, Иванъ Бѣлецкій, Теофіль Бухельтъ, Меч. Чеховичь, Людв. Екертъ, Мих. Фльореръ, Иполитъ Яновичь, Мих. Яримовичь, Стеф. Юньскій, Меч. Кольберґеръ, Вол. Кордуба, Вол. Ковальскій, Ив. Матлаховскій [зъ вôдзн.], Євг. Монцѣбовичь, Григ. Омайсъ, Стан. Пащиньскій, Каєт. Площакъ, Єрон. Радловскій, Соломонъ Равичь, Якôвъ Рупъ [зъ вôдзн.], Ром. Сѣнгалевичь, Іосифъ Стобецкій, Венед. Выґода и екстерністы Ант. Маєвскій и Щасный Марешь — разомъ 26 абітурієнтôвъ. Двохъ призначено до повправки по вакаціяхъ. Проводивъ испытови В. Козьолъ, директоръ IV-ои ґімназіи у Львовѣ.

— **Въ дѣвочôмъ институтѣ Василіянокъ въ Яворовѣ** вôдбувъ ся испытъ дня 8 с. м. при значнôй участи гостей. Кромѣ родичѣвъ зô всѣхъ сторôнъ краю, явили ся: зъ Перемышля, крил. Войтовичь яко вôдпоручникъ епископа, о. Євг. Гузаръ зô Львова, яворовскій староста Шутъ и бурмістръ Пааръ. Попись учениць зъ релиґіи, зъ музичныхъ продукцій, деклямацій, спѣву тревавъ майже три годины и всѣхъ вдоволивъ, а высказавъ се въ своѣй промовѣ крил. Войтовичь.

Клясифікація учениць представляе ся ось-якъ: III-у клясу скôнчили зъ вôдзначенѥмъ: Софія Гамерска, Іосифа Висневска, Софія Кручковска и Іосифа Чайковска, а зъ добрымъ успѣхомъ: Иванна Дриналикъ и Зиновія Поляньска; — IV-ту клясу: зъ вôдзначенѥмъ: Стефанія Бачиньска, Ольга Балицка, Євгенія Децко, Теодосія Копистяньска, Ольга Левицка, Иванна Минчакевичь, Теодосія Тимкевичь, Софія Чайковска и Иванна Шеховичь, а зъ добрымъ успѣхомъ: Ирина Бачиньска, Марія Воляньска, Емилія Фицаловичь, Стефанія Любѣнецка; — V-ту клясу: зъ вôдзначенѥмъ: Євгенія Суха, Єлена Барановска, Зиновія Сембратовичь, Софія Нестайко, Єлена Хомицка, Марія Бурнадзъ, Ольга Журавецка и Станислава Котъ, а зъ добрымъ успѣхомъ: Стефанія Сѣменовичь, Иванна Махникъ, Марія Сенкевичь, Єлена Калужняцка и Ольга Желеховска; — VI-ту клясу: зъ вôдзначенѥмъ: Софія Винницка, Ольга Гординьска, Євгенія Гамерска, Євгенія Ґеґейчукъ, Марія Давидякъ, Марія Лехицка, Климентина Мерена, Иванна Паславска и Меланія Тимкевичь, а зъ добрымъ успѣхомъ: Александра Бачиньска, Франциска Бішофъ, Ольга Давидовичь, Михалина Калужняцка, Зиновія Лѣсковацка, Анна Станґенберґъ, Софія Махникъ, Ирина Нѣмцѣвъ, Ольга Пшепюрска, Марія Пааръ, Марія Созаньска, Євгенія Серкесъ и Єлена Шведзицка; — VII-му клясу: зъ вôдзначенѥмъ: Климентина Дякôвъ, Ольга Лемницка, Антонина Мацюракъ, Климентина Воляньска, Теодосія Набакъ, Ванда Пааръ и Марія Дубляниця, а зъ добрымъ успѣхомъ: Бронислава Волошиньска, Софія Кубракевичь, Теодосія Мишковска, Марія Орищукъ, Стефанія Патрѣй, Єлена Тимкевичь, Євгенія Калужняцка и Єлена Лѣсковацка; — VIII му клясу зъ вôдзначенѥмъ: Ольга Іойко, Євгенія Мацуска, Емилія Лянґевичь, Єлена Подлуска, Емилія Яремкевичь и Марія Хойнацка, а зъ добрымъ успѣхомъ: Марія Штанґенберґъ и Иванна Патрѣй.

— **Нраєва рада шкôльна** на засѣданю дня 12 с. м. ухвалила мѣжь иншимъ: а) зорґанізувати вôдъ 1-ого вересня с. р. одно-клясовй школы народнй: въ Тяпчи, въ Маріягільфъ и въ Яворовѣ на передмѣстю Наконечне-Конець; — б) перемѣнити вôдъ 1-ого вересня с. р. школы народнй: 5-клясову мужеску и 5-клясову женьску въ Калуши на 6-клясовй а 2-клясову въ Яновѣ на 3-клясову; — в) именувала заступниками учителѣвъ въ ґімназіяхъ: Володисл. Трибовского въ Бохни; Аполин. Микевича и Ив. Кружля въ Ясльѣ; Осипа Роздольского въ Коломыи; Стан. Пардіяка, Кар. Стаха, Стан. Затея и Ив. Бистшицкого въ ґімн. св. Анны въ Краковѣ; Генр. Ґавора въ Новôмъ-Санчи, Жигм. Циґу въ IV. ґімн. у Львовѣ, Брон. Попеля въ Ряшевѣ, Емил. Клодницкого въ Самборѣ, Арт. Рафаловского въ Сяноцѣ; — перенесла заступцевъ учителѣвъ въ ґімназіяхъ: Іосифа Крайника зъ Бохнѣ до

ля! Приѣхавъ панъ инспекторъ на візитацію. Всьо пôйшло добре, гладко. Дѣти складно говорили, по „славяньски“ такожь пописались не зле: Старикъ-инспекторъ такій радый! — розговоривъ ся, розжаливъ ся надъ щербатою долею Юліяна. „Z całem uznaniem — каже — odjeżdzam od pana i wkrótce... wynagrodzi się pana za gorliwość w pracy zawodowej“.

Гей-гей! — думаѥ Юліянъ, щасливый — кобы такъ хоть зо 20 або 30 зр. дали запомоги! Пôдлатавъ бы дѣравй свои фінансы!

Та й яка-жь то натура въ того Бораченка! бачите, ще не зловивъ, а вже скубе! Вже розраховуе, розкладаѥ тй идеальнй три десятки, натягаѥ на паперѣ на всѣ боки, — то додаѥ, то вôдоймаѥ... Трудно! не выстаѥ... Але що-жь? добре псу муха!...

И чекаѥ Юліянъ, а запомоги нѣ видати, нѣ слыхати! Та бодай надѣя є, все якось лекше... А нема, то ще буде, прийде! И що першого було довѣдуѥсь Юліянъ вôдъ всѣлякихъ писарѣвъ, мундантôвъ та референтôвъ справъ шкôльныхъ:

— Чи нема що до мене?

— Вже робить ся! — кажуть референты, — буде... отъ що инo не видати.

— Якъ робить ся, то слава-жь Тобѣ Господи! Робить ся, то и прийде!

Але добре то кажуть: „чоловѣкъ гадаѥ, а що буде, Господь знаѥ“ — таке склало ся и зъ нашимъ просвѣтителемъ.

Въ тôмъ самôмъ роцѣ — въ роцѣ гарныхъ надѣй Юліяна — припали ще и иншй важнй подѣѣ — выборы, спенсіонованѥ Częst-ого та именованѥ нового окружного шефа народнои просвѣты. Та вже й те проминуло, а запомоги не видати! Бураченко чекаѥ... и чекаѥ, бачите, чоловѣкъ дуже потрѣбный!

Прийшовъ день 5-ого мая. Пôвъ до осьмои зъ-рана приѣздить новый инспекторъ на візитацію до Юліяна. Новый чоловѣкъ, молодый — у него все инакше, нѣжь було у старого. Про него вже пôйшла була чутка по повѣтѣ, що вôнъ дуже „навидить“ Русинôвъ — така, бачите, вже натура его була...

Юліянъ, побачивши такого ранного гостя, трохи занепокоивъ ся.

Инспекторъ зайшовъ до школы, послухавъ, погнѣвавъ ся трохи — то на дѣтей то на Юліяна — и не кажучи нѣчого вôдъѣхавъ.

Юліянъ прочувавъ щось не доброго. Отъ — думаѥ — бѣда! и запомоги нема, та бо й „доброго слова“ нема... але хто знаѥ, якъ то буде? Етъ! що буде, то буде! Яжь присягавъ працювати та поступати згôдно зъ правами и приписами шкôльными...

И Юліянъ кинувъ ся дальше щиро до працѣ. Не тôлько въ школѣ, а всюды, на кождôмъ кроцѣ старавъ ся подати своимъ „меншимъ братамъ“ науку, чи то словомъ-порадою, чи и примѣромъ та дѣломъ. И такъ при праци минавъ мѣсяць за мѣсяцемъ... а Юліянъ все ще не перестававъ сподѣвати ся и выглядати...

Въ-тôмъ одного дня приносить громадскій пôсланець „письмо“ до пана учителя зъ почты. Юліянъ зрадѣвъ „може запомога?“ Роздеръ обвертку, читаѥ: „Ze względów służbowych przenosi się pana na posadę w N...“ и т. д.

— Господи! що се?

Протираѥ Юліянъ очи — таки такъ!

Юліянови померкло въ очехъ, голова закрутилась... вôнъ ослабъ и злощастне „письмо“ выпало ему зъ рукъ на землю.

Отъ тобѣ Юліяне... запомога!

Федьо.

ґімн. св. Анны въ Краковѣ, Ив. Любачевского зъ Сянока до Бродбвъ, Володим. Труша зъ Бучача до V-ои ґімн. у Львовѣ, Ник. Лисиньского зъ Ярослава до Ряшева, Ант. Стрѣлецкого зъ Ярослава до ґімн. Францъ-Іосифа у Львовѣ, Ивана Пачовского зъ ґімн. св. Яцка до ґімн. св. Анны въ Краковѣ, Ант. Ленчовского зъ III-ои ґімн. въ Краковѣ до Тарнова, Іосифа Лявнгардта зъ Нового Санча до Ряшева, Мих. Пельчара зъ Подґуржа до Ясла, Ивана Раковского зъ рускои до V-ои ґімназіи у Львовѣ, д-ра Кирила Студиньского зъ V-ои ґімн. у Львовѣ до III-ои ґімн. въ Краковѣ, Євг. Диґановского зъ львбвскои ґімн. Францъ-Іосифа до Ярослава, Тита Лазовского зъ ґімн. Францъ-Іосифа до Дрогобича, Мих. Кречковского зъ IV-ои ґімн. у Львовѣ до Ярослава, Блажея Юрковского зъ IV. ґімн. у Львовѣ до Ряшева, Володис. Терлецкого зъ IV-ои ґімн. у Львовѣ до Ярослава, Стефана Жидовского зъ V-ои ґімн. у Львовѣ до Ярослава, Бол. Блажка зъ V-ои ґімн. у Львовѣ до ґімн. Францъ-Іосифа, Адольфа Подвышиньского зъ V-ои до IV-ои ґімн. у Львовѣ, Ив. Фабіяньского зъ V-ои ґімн. у Львовѣ до Стрыя, Ивана Нѣмцева зъ нѣм. ґімн. у Львовѣ до польскои ґімн. въ Перемышли, Людв. Петриньского зъ Ряшева до V-ои ґімн. у Львовѣ, Иларіона Грабовича зъ Самбора до нѣмецкои ґімн. у Львовѣ, Емил Петцольда зъ Самбора до III-ои ґімн. у Львовѣ; Осипа Яньова зъ Самбора до рускои ґімн. у Львовѣ, Прокопа Мостовича зъ Станиславова до рускои ґімн. у Львовѣ, Апол. Мачуґу зъ Тарнова до Ясла, Іосифа Выробка зъ Вадовиць до Нового-Санча.

— Подавши оногды въ „Дѣлѣ“ вѣстку зъ Борщѣвщины про **селяньскій бойкотъ дѣдича въ Бабинцяхъ**, нотуємо нинѣ таку вѣсть подану дневникомъ Słowo polskie зъ Рудчаньского:

„Рускій радикалы и соціялісты не засыпляють грушокъ въ попелѣ. Вб второкъ 6-ого липня розпущено поголоску въ Рудкахъ, що цѣсарь наказавъ, щобы вбдъ теперь плачено мужескому роббтникови за день 1 зр. а жѣночому 70 кр. Сю поголоску рознесли повертаючій зъ торгу люде по окрестныхъ селахъ. Они кляли ся на душу й тѣло, що такій наказъ выбубнили въ Рудкахъ и що вбдъ теперь не вбльно инакше платити. На другій день рано, коли польовій кликали людей на роботу, роббтники збѣгали ся у купки и радили ся: що робити? чи йти на роботу, чи чекати на пбдвысшене платнѣ — и взяла перевагу рада, щобы вдоволити ся дотеперѣшною заплатою 35 кр. для жѣнки а 40—50 для косаря. Въ Михалевичахъ, Беньковбй Вишни, Пбдгайчикахъ и въ иншихъ селахъ роббтники пбйшли на ланы, — въ Дубеновичахъ по спбльнбй нарадѣ вернули ся домбвь. Були такій, що станули до роботы, але другій зачали грозити, що будуть бити, и роботы сего дня не було. Наляканый управитель поѣхавъ до староства и розповѣвъ цѣлу справу. Выслали жандармерію, арештували кблькохъ, що грозили, що будуть бити тыхъ, котрій пбйшли бы на роботу, и на тбмъ скбнчило ся на-разѣ, а въ слѣдуючихъ дняхъ выйшли роббтники до працѣ.“

Розумѣє ся само собою, що балаканє про аґітаціи радикалбвъ та соціялістбвъ тутъ нѣ при чбмъ, а цѣкава рѣчь сама собою — и мы дуже були бы вдячній, якъ бы нашій люде зъ тыхъ сторбнъ по правдѣ представили намъ причины сего прояву страйку рбльничого на галицкбй Руси...

— **Зъѣздъ соціялістбвъ зъ Галичины, Буковины и Шлеска** вбдбуде ся у Львовѣ въ днях 5, 6, 7 и 8 н. ст. вересня с. р.

— **За що замикають людей до арешту?** Въ Краковѣ засуджено мазура Адама Моксу зб села Вицьонжь на 7 днѣвъ арешту за то, що вбнъ хотѣвъ стати выборцемъ при послѣдныхъ выборахъ, а стараючись о голосы обѣцявъ подарувати свому довжникови ажь цѣлыхъ 1 зр. 50 кр., наколи вбддасть на него голосъ на выборця. Але якось не чувати, що бы до арешту вандрували тій, що не обѣцювали, а таки давали пятки й десятки, збранй дорогою „податку народового“ ?! Въ арештѣ не сидять мабуть длятого, що тогдѣ не було бы кому сидѣти въ „колѣ“...

— **Вбдважный молодець.** Пишуть намъ: Дня 13 с. м. купали уланы конѣ въ рѣцѣ Ратѣ въ селѣ Двбрцѣ коло Мостбвъ великихъ. Оденъ уланъ ставъ потапати разомъ зъ конемъ, а другій уланы боялись ратувати его. Побачивши се 17-лѣтный матуристъ п. Климъ Новакъ, сынъ пароха зъ Двбрцѣвъ, поспѣшивъ зъ нараженемъ свого житя и выратувавъ улана; кбнь утопивъ ся, хотяй вбдважный молодець и коня притягнувъ бувъ до берега.

— **Машина переѣхала** жѣнку въ Старыхъ Мамаѣвцяхъ коло Черновець въ пятницю тамтого тыждня. Би напавъ бувъ сильный дощь у поли, де пасла на шнурѣ корову, и она стала утѣкати до дому. Коло будки ч. 204 була рампа отворена а жѣнка увбйшла на шляхъ, тягнучи за собою повбльну корову. Въ тбмъ надлетѣла льокомотива и захопила жѣнку такъ, що кинула нею до землѣ и розбила ѣй голову. Жѣнка сконала въ кблька хвиль, а була се убога вдовиця, що лишила трое сиротятъ, а одно зъ нихъ ще при груди. — Подббна пригода лучилась оногды и въ Галичинѣ. Иванъ Иваникъ, волоцюга зъ Мавковичь, ишовъ до Вышатичь. На шляху зелѣзничбмъ мѣжь Радимномъ а Журавицею замкнено рампу. Иваникъ перелѣзъ по-пбдъ рампу, наразъ надъѣхавъ поѣздъ тягаровый и закимъ Иванъ спостерѣгъ ся, машина ударила его въ голову, забила на мѣсци и вбдкинула на кбльканацять крокбвъ.

— **Жидбвъ гонять зъ Фінляндіи.** Наслѣдкомъ ново ухваленого въ Фінляндіи закона о правѣ побуту — половина жидбвъ, тамъ вже осѣлыхъ, мусить выносити ся. Нема то раю жидамъ, якъ у насъ!

— **Велике землетрясенє** зновъ навѣстило позавчера мѣсто Любляну и околицю. Перший ударъ давъ ся чути о годинѣ 4-бй рано, другій сильнѣйшій о годинѣ 6-бй мінутъ 3. Въ мѣстѣ настала страшна тревога. Мешканцѣ побудженй выбѣгали на улицю на-пбвъ одѣтй. Церкви сильно ушкодженй, краєвый музей зарисувавъ ся, богато приватныхъ домбвъ грозить заваленємъ. Одинъ дбмъ, що лише будувавъ ся, заваливъ ся цѣлкомъ. Въ цѣлбмъ мѣстѣ нема майже одного дому, щобы не бувъ ушкодженый. На щастє, не погибъ нѣхто зъ людей. Загальну шкоду зъ сего землетрясеня обчисляють на 2½ міліона зр. Якъ звѣстно, мѣсто Любляну навѣстило було вже минувшого року на весну сильне землетрясенє и наробило тамъ незвычайно богато шкоды. Вчерашне землетрясенє дало ся чути ажь въ Загребѣ въ Хорватіи.

— **Фабрика калѣкъ.** Зъ Украины доносять о страшнбмъ вбдкрытю, доконанбмъ на ярмарку въ Торговици. Коли жебрущй дѣды и бабы усадовили ся на своихъ мѣсцяхъ, одна дѣвчина, калѣка, удержувана дѣдомъ „на приману“, пбзнала по голосѣ переходячу тѣтку, вбдъ котрои пбрвано ви передъ двома тыднями. Жебраки не хотѣли вбддати дитины, отже счинило ся збѣговиско а вбдтакъ арештованє дѣдбвъ. Заряджене слѣдство выкрыло формальну фабрику калѣкъ: дѣтямъ вынимано очи, выкривлювано пальцѣ, вытягано стегна, — словомъ: здоровыхъ роблено калѣками. Слабыхъ, що умирали пбдчасъ „операціи“, кидано на поталу звѣрятамъ. Збзнаня дѣтворы були дуже потрясаючій.

— **Мѣжнародный конґресъ для охороны роббтникбвъ** вбдбуде ся въ Ціріху вбдъ 23 до 28-ого серпня с. р. Конґресъ радити буде надъ управильненемъ недѣльнои працѣ, надъ працею жѣнокъ и дѣтей, працею нбчною и працею въ фахахъ для здоровля шкбдныхъ, а такожь надъ средствами охороны роббтникбвъ. Конґресъ не буде мати нѣякои закраски політичнои. — Въ Бруксели вбдбуде ся вбдъ 23 до 25-ого липня мѣжнародный конґресъ въ справѣ мешкань роббтничихъ. Конґресъ сей буде продовженемъ подббныхъ конґресбвъ, що вбдбули ся въ Парижи [1889] Антверпіи [1894] и въ Бордо [1895]. На чолѣ комітету стоить бельґійскій президентъ міністрбвъ Бернаертъ. Програма оббймає зарбвно законодатну якъ и ґіґієнічну та технічну сторону квестіи мешкань для роббтникбвъ.

— **Доходу зъ картъ до ґраня** мала Австрія въ 1896 роцѣ 345.000 зр. Остемпльовано въ тбмъ часѣ 1,724.230 талій картъ; мѣжь тымъ було 2985 талій зъ заграницѣ.

ПРАЛАТЪ КНАЙПЪ и ПРОМЫСЛЪ. Загально звѣстною в рѣчею, що пралатъ Кнайпъ поббчь великихъ своихъ заслугъ при заведеню своєи методы лѣченя водою давъ такожь не одинъ хосенный починъ до розвою промыслу, а тысячѣ роббтникбвъ, котрій наслѣдкомъ того найшли свбй хлѣбъ, мають слушну причину оплакувати того правдивого добродѣя людскости. По полотнахъ, тканыхъ пбсля системы Кнайпа найбільше примѣнене має коротко кнайпбвскою кавою звана Катрайнера Кнайпбвска солодова кава, выробъ котрои въ фабрикахъ по цѣлбмъ свѣтѣ заложеныхъ в одною зъ важнѣйшихъ галузей великого промыслу а котра яко здорове, необходиме для прокормленя средство узнана в. Першій починъ до ей заведеня давъ Кнайпъ. Метода фабрична фірмы Катрайнеръ лежить въ тбмъ, що солодови дати смакъ и запахъ кавы зернистои, черезь що повстає вытвбръ, котрый звати можна пбдъ многими взглядами добавкою зернистои кавы, а безусловно за найлѣпшу до неи домѣшку. Пралатъ Кнайпъ надавъ фабрикамъ Катрайнера солодовои кавы выключне право умѣщати на пакетахъ тои кавы по всѣ часы его имя и его портретъ. Продукція сеи кавы буде вестись всегда пбсля методы Кнайпа, за що ручать найлѣпше великій фабрики и розвбй великихъ фабрикъ тои фірмы.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Філіи и читальнѣ „Просвѣты“.

Зъ кбнцемъ першого пбврокy, [12 н. ст. липня] сего рбку мало товариство „Просвѣта“ 13 філій и 459 читалень. Именно було въ поодинокихъ повѣтахъ: 1) Бережаны: 5 читалень. — 2) Бббрка: філія и 19 читалень. — Богородчаны: 5 читалень. — 4) Борщѣвъ: 23 читалень. — 5) Броды: філія и 3 читальнѣ. — 6) Бучачь: 12 читалень. — 7) Городенка: 6 читалень. — 8) Городокъ: 8 читалень. — 9) Гусятинъ: 6 читалень. — 10) Добромиль: 3 читальнѣ. — 11) Долина: 12 читалень. — 12) Дрогобичь: 9 читалень. — 13) Жидачѣвъ: 7 читалень. — 14) Жовквбвъ: 10 читалень. — 15) Залѣщики: 12 читалень. — 16) Збаражъ: 2 читальнѣ. — 17) Золочѣвъ: філія и 11 читалень. — 18) Калушь: 9 читалень. — 19) Камѣнка-струмилова: філія и 13 читалень. — 20) Коломыя: філія и 11 читалень. — 21) Косбвъ: 4 читальнѣ. — 22) Львбвъ: 19 читалень. — 23) Лѣсько: 2 читальнѣ. — 24) Мостиска: 9 читалень. — 25) Надвбрна: 9 читалень. — 26) Перемышль: філія и 34 читалень. — 27) Перемышляны: 8 читалень. — 28) Пбдгайцѣ: філія и 7 читалень. — 29) Рава руска: 9 читалень. — 30) Рогатинъ: філія и 24 читалень. — 31) Рудки: 3 читальнѣ. — 32) Самббръ: філія и 6 читалень. — 33) Скалатъ: 10 читалень. — 34) Снятинъ: анѣ однои читальнѣ! — 35) Сокаль: 10 читалень. — 36) Станиславбвъ: філія и 14 читалень. — 37) Старе-мѣсто: 6 читалень. — 38) Стрый: філія и 22 читалень. — 39) Сянбкъ: 2 читальнѣ. — 40) Теребовля: 7 читалень. — 41) Тернопбль: філія и 17 читалень. — 42) Товмачь: філія и 13 читалень. — 43) Турка: 6 читалень. — 44) Чешанбвъ: 2 читальнѣ. — 45) Чорткбвъ: 9 читалень. — 46) Яворбвъ: 9 читалень. — 47) Ярославъ: 7 читалень. — Въ захбднбй Галичинѣ були 4 читальнѣ.

Отже найбільше читалень „Просвѣты“ є въ повѣтахъ: Перемышль 34, Рогатинъ 24, Борщѣвъ 23, Стрый 22, Львбвъ 19, Бббрка 19, Тернопбль 17. Найменше читалень „Просвѣты“ мають повѣты: Снятинъ анѣ однои, Чешанбвъ 2, Збаражъ 2, Сянбкъ 2, Лѣсько 2, Броды 3, Добромиль 3, Рудки 3.

Посмертнѣ — ǂ — оповѣстки.

Титъ Кириличь Блоньскій, пароxъ въ Дорѣ деканата надвбрняньского, упокоивъ ся вчера въ 67-бмъ роцѣ житя а въ 43-бмъ священьства. Покбйный знаный Русинамъ яко оденъ зъ „найтвердшои тверди“ мѣжь провінціялами и такимъ заявлявъ ся въ своихъ дописяхъ та фейлетонахъ въ покбйнбмъ „Словѣ“ и т. п. Противъ народовцѣвъ и народнои идеѣ покбйный воювавъ завсѣгды дуже запекло, хочь арґументами зовсѣмъ плыткими та дивачными... Въ остатныхъ часахъ вбнъ написавъ твбръ „Развалина“ напечатаный яко додатокъ до „Галичанина“, а теперь передъ смертію мавъ писати якусь историчну повѣсть. В. в. п.!

Господарство, промыслъ и торговля.

— **О интересахъ на раты** пише д-ръ Кость Левицкій въ „Свободѣ“:

„Вбдъ довгихъ лѣтъ у насъ таке водить ся, що аґенты жидбвскій волочать ся по громадахъ и тутъ роблять для своихъ купцѣвъ добрій интересы, розпыхаючи помѣжь людей лихій товары за дорогій грошѣ. Проворній аґенты звычайно обманюють людей недосвѣдныхъ по селахъ, бо товарбвъ имъ не показують та лишь прирѣкають, що дуже добрый товаръ прийде имъ зъ фабрики на мѣсце, та до того впевняють, що купуючій не потребує заразъ платити грошей, бо то „интересъ на раты“, отже заплатить тогдѣ, якъ буде мати грошѣ. Ажь вбдтакъ стямить ся легковѣрный чоловѣкъ, коли дбстане товаръ лихій, не до ужитя, коли ще фірма купецка зажадає вбдъ него заплаты за доставу товару та коли его, по незаплаченю однои раты, запбзве за тото все передъ судомъ у Вѣдни або Празѣ а вкбнци зафантує, щб є въ хатѣ и на оббйстю... Такъ то несовѣстній аґенты ссуть кровь зъ нашого народу...

Щобы положити конецъ такимъ „интересамъ на раты“, выйшовъ у насъ новый законъ зъ 27 цвѣтня 1896. [В. з. д. 70], котрый бере людей въ оборону передъ такими интересами.

И такъ коли продавець собѣ застерѣгъ вбдступити вбдъ умовы, коли купуючій не заплатить ему всѣхъ ратъ въ своѣмъ часѣ, и зъ того свого права робить ужитокъ, то має вбнъ звернути купуючому завдатокъ и всѣ заплаченй раты разомъ зъ 5% вбдсотками вбдъ дня заплаты, якъ такожь всѣ вклады потрѣбній, поробленй на рѣчи купленбй; а зновъ купуючій має продаючому заплатити за зужите купленои рѣчи.

Продаючому не вбльно жадати заплаты всѣхъ ратъ скорше, якъ ажь тогдѣ, коли купуючій не заплативъ ему въ своѣмъ часѣ щонайменше двохъ ратъ, щб по собѣ безпосередно наступають.

Купуючій має право домагати ся, щобы судъ уневажнивъ цѣлу „умову на раты“, коли куплена рѣчь не варта навѣть половины умовленои цѣны або є непридатна до ужитку. Замѣтъ покривдженя повыше половины вартости можна въ судѣ пбднести въ протягу трохъ лѣтъ, а закидъ, що рѣчь куплена є непридатна до ужитку, можь пбднести, доки не заплачено всѣхъ ратъ.

Продаючій „на раты“ має купуючому доручити найпбзнѣйше тогдѣ, коли ему товаръ пересилає або передає, вбднисъ тои умовы, яку списано при заключеню „интересу на раты“, бо инакше пбдпадає карѣ грошевбй до 50 зр., котру накладають власти адміністраційній [староства].

Вкбнци при „интересахъ на раты“ не вбльно робити такои умовы, що купуючій пбддає ся иншому судови, якъ є судъ приналежный до мѣсця замешканя купуючого.

Такій способы обороны подає нашь новый законъ державный та зъ нихъ треба користати, якъ кому трафить ся пригода зъ тымъ „интересомъ на раты“. Але найлѣпшимъ способомъ до оминеня всякихъ стратъ є: купувати у своихъ знаныхъ купцѣвъ христіяньскихъ та не запомагати жидовы. Найбільше шкоды потерпѣли нашій хлѣборобы при купнахъ машинъ господарскихъ у жидбвскихъ аґентбвъ, а пре цѣнь тотій машины може кождый господарь замовити собѣ черезъ котрый-небудь складъ „Народнои Торговлѣ“, зъ-вбдки дбстане добрый товаръ и по приступнбй цѣнѣ. А коли вже конче треба купити у чужого купця, то належить товаръ докладно оглянути та не пбдписувати на слѣпо нѣякои умовы, бо шкода, щобы чужій збогачували ся нашимъ грошемъ.“

Именованя, перенесеня, вбдзначеня и пр.

— **Перенесеня.** Намѣстникъ перенѣсъ: старшихъ комісарѣвъ повѣтовыхъ: Вільг. Крайца зб Львова до Коломыѣ, Вінк. Поля зб Львова до Бережань, Леоп. Белдовского зб Скалата до Бучача, Каз. Буковчика зъ Тернополя до Кракова, Іосифа Яґошевского зъ Ниська до Ярослава и Вільг. Дзеровича зб Львова до Золочева; — комісарѣвъ повѣтовыхъ: Юл. Федоровича зъ Рогатина до Львова, Ив. Турека Невядомского зъ Ярослава до Львова, Едварда Чермака зъ Коломыѣ до Львова, Ив. Мондзеля зъ Березова до Вадовиць, Стан. Маркевича зъ Лѣська до Ниська, Стан. Боднара зъ Надвбрнои до Перемышля, Мих. Боженьского зъ Хшанова до Стжижова, Стан. Добровольского зъ Золочева до Тернополя, Володим. Криницкого зб Снятина до Горлицъ, Петра Пшибыльского зъ Ланьцута до Кольбушовои, д-ра Богуслава Амброзевича зъ Гусятина до Тернополя, Іосифа Свѣтальского зъ Горлицъ до Ясла, Володим. Альберта зъ Товмача до Рогатина и Зенона Ґлажевского зъ Подгайцъ до Ярослава; — концепістбвъ намѣстництва: Тад. Мічку зъ Лимановои до Калуша, Конст. Де Льожа зъ Рудокъ до Надвбрнои, Ив. Маєвского зъ Стшижова до Хшанова, Осипа Днѣстряньского зъ Тернополя до Березова, Жигм. Кречмера зъ Ярослава до Скалата, Адольфа Страньского зб Станиславова до Львова, Альфр. Юл. Ленчиньского зъ Кольбушовои до Городка, Якова Осипа Кульчицкого зъ Бучача до Товмача, Жигм. Карасиньского зъ Бродбвъ до Лѣська, Каз. Яворчиковского зъ Камѣнки до Снятина, Меч. Венцлевского зъ Теребовлѣ до Львовъ, Володисл. Тишковского зъ Грибова до Камѣнки, Каз. Михалевского зъ Калушъ до Лимановои, Ив. Лепушиньского зъ Залѣщикъ до Станиславовъ, Іосифа Несьоловского зъ Городка до Львова и Бол. Кудельского зъ Коломыѣ до Пбдгаецъ; — практикантбвъ концептовыхъ намѣстництва: Вільг. Гавроньского зъ Перемышля до Камѣнки, Маріяна Яґусиньского зъ Мисленицъ до Теребовлѣ, Ант. Шультіса зъ Станиславова до Львова, Раймунда Міттера зъ Вялои до Жидачева, д-ра Жигм. Падлевскогв зъ Вадовиць до Залѣщикъ, д-ра Стеф. Таньского зъ Вѣлички до Ряшева, Іосифа Ипогорского Ленкевича зб Львова до Гусятина, Людв. Виковского зъ Горлицъ до Подґужа, Лукіяна Прека зъ Жидачева до Ярослава, Жигм. Жукотиньского зъ Камѣнки до Грибова, Меч. Туллію зб Львова до Станиславова, Петра Бараньского зб Львова до Рудокъ и Едмунда Юристовского зб Львова до Коломыѣ.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— *Для товариства „Руслань“* що опѣкує ся бѣдными учениками рускои ґімназіи у Львовѣ, жертвували: Впр. о. архіпресвитеръ митратъ А. Бѣлецкій 10 зр; ученики VI. класы рускои ґімназіи 10 зв.; вп. пп. О. Макарушка проф. ґімн. 6 зр., д-ръ М. Косъ лѣкарь полк. въ Бельоварѣ 4 зр 38 кр., проф. Юл. Романчукъ 4 зр.; по 3 зр. вп. оо Ник. Гошовскій зъ Блюдникъ и Т. Шанковскій зъ Копичинець; по 2 зр. вп. оо. М. Жарскій изъ Стронятина и Копертиньскій изъ Зарваницѣ, вп. пп. посолъ Тишковскій зъ Добромиля и проф. М. Вашкевичь зъ Коломыѣ; по 1 зр.: Всч. Урядъ парох. въ Ходовичахъ, вп оо. Б. Еліяшевскій зъ Гуменця, Ст. Комариньскій зъ Лисця и Н. Левицкій изъ Сливокъ, вп. пп. А. Хойнацкій книгарь у Львовѣ и д-ръ Ол. Кулачковскій редакторъ „Вістника законів державныхъ“ у Вѣдни. — Всѣмъ вп. Добродѣямъ складає отсимъ сердечну подяку — *Выдѣлъ „Руслана“.*

— *Для товариства св. Ап. Петра* прислали вписове и членьску вкладку за рбкъ 1897-ый Всч. отець Николай Малый вбдъ себе и за парохіяльну церковь въ Ясенбвцяхъ 6 зр. — *Мрицъ.*

— *На потерпѣвшихъ при выборахъ* зложивъ на руки нашои Адміністрациі Вп. С—нъ зб Львова 50 кр.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 17 липня. Въ радѣ мѣскбй антісеміты и народовцѣ зажадали маніфестациі зъ причины подѣй въ Хебѣ и поведеня правительства въ чеcко-нѣмецкбй справѣ. Бурмістръ д-ръ Люеґеръ вбдчитавъ письмо президента міністрбвъ зъ повѣдомленемъ, що не можна було в теднати авдіенціи у цѣсаря для депутаціи, котра мала зложити адресу въ справѣ языковыхъ розпоряджень; але президентъ міністрбвъ подавъ до вѣдомости цѣсаря ухвалы рады въ тбй справѣ.

Любляна 17 липня. На засѣданю рады мѣскои заявивъ бурмістръ, що послѣдный трусъ землѣ наробивъ шкоды на пбвъ міліона зр. лише въ самыхъ приватныхъ домахъ; въ публичныхъ будынкахъ шкоды ще не обчислено.

Конкурсы.

I.

Товариство „Шкбльна Помбчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкбльного 14 ученикбвъ рускои ґімназіи [клясъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ дає Институтъ цѣле удержане, лбжко, сѣнникъ, надзбръ и провбдъ домовый, а такожь меншу помбчь въ науцѣ. Оплата выносить на рбкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рбчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за пране бѣля 50 кр. — платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣле на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручникбвъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дбстає карту принятя, безъ котрои сировадитись до Института не смѣє. Зголошувати ся треба до товариства „Шкбльна Помбчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кбнця серпня с. р.

[Инший рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

II.

Товариство „Шкбльна Помбчь въ Коломыи“ пошукує вбдъ 1-ого вересня с. р. настоятеля до свого Института. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домове ведене и надзбръ надъ конвікторами, за що вбнъ передъ Выдѣломъ товариства вбдповѣдає и вбдъ Выдѣлу инструкціи одержує; б) весь часъ, коли конвікторы дома, перебувати зъ ними. За свбй трудъ дбстає настоятель мешкане, харчь и пране въ Институтѣ и 5 зр. мѣсячно; надто вбльно ему удѣляти лекцій конвікторамъ за особною винагородою. Угода обовязує цѣлый рбкъ шкбльный, вбльно однакожь зъ кбнцемъ першого курсу уступити за попереднымъ двомѣсячнымъ выповѣдженемъ. Подавати ся можуть абітурієнты ґімназіяльній и академики до першои половины серпня с. р. на руки проф. Л. Сальо въ Коломыи.

[Инший рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

Вбдъ Выдѣлу „Шкбльнои Помочи въ Коломыи“ дня 9 н. ст. червня 1897.

Конкурсъ.

Выдѣлъ рускои Бурсы въ Стрыю пощукуе сею дорогою женщины интелігентнои [вдовы по священникахъ и учителяхъ сѣльскихъ мають першеньство], котра бы съ днемъ 28 н. ст. серпня обняла економічный зарядъ интернату о 24 питомцяхъ за загальною мѣсячною оплатою вѳдъ кождого питомця, зъ вѳльнымъ вѳдповѣднымъ мешканемъ, опаломъ и освѣтленемъ. Рефлектуючій о се петентки зволять въ речинци найдальше до 10-ого н. ст. серпня порозумѣти ся въ сѣй справѣ устно або листовно, подаючи свои услѳвя, зъ предсѣдателемъ товариства.

Въ Стрыю 16 н. ст. липня 1897.

За Выдѣлъ товариства: *Юл. Федусевичь* предсѣдатель, *Ив. Вахнянинъ* секретарь.

Оголошене конкурсу

на запомогу стіпендійну зъ фонду Тараса Шевченка на рѳкъ 1897/8-ый въ квотѣ 100 гр. ав.

I. О сю запомогу стіпендійну можуть убѣгати ся передовсѣмъ убогій, талановитій літераты и артисты рускои народности, якъ такожь убога талановита молодѣжь рускои народности, що по укѳнченю шкѳлъ высшихъ вѳддае ся спеціяльнымъ студіямъ науковымъ.

II. Отсю запомогу стіпендійну буде надавати Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ и выплачувати въ двохъ пѳврѳчныхъ ратахъ по 50 зр. ав.

III. Поданя о наданє сеи запомоги стіпендійнои належить вносити до Головного Выдѣлу Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ [ринокъ ч. 10], найдальше до дня 31 н. ст. серпня 1897 р.

За Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“, у Львовѣ дня 13 н. ст. липня 1897 р.

Юліянъ Романчукъ, Д-ръ Кость Левицкій.

КОНКУРСЪ.

Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ оголошуе отсимъ конкурсъ на пѳдставѣ акту фундаційного зъ даты: Стрый 27 серпня 1890 р. на три преміи зъ фундаціи имени Стефана Дубравского по 90 зр. а. в.

Тій преміи призначенѣ Высокоповажанымъ фундаторомъ за написанє найлѣпшихъ популярныхъ рѳзправъ въ языцѣ рускѳмъ, а то:

1) О будынкахъ господарскихъ — то є о вѳдповѣднѳй будовѣ домѳвъ и забудовань господарскихъ.

2) О рѳльництвѣ — то є о розумнѳй управѣ рѳлѣ и доборѣ насѣня въ примѣненю до положеня землѣ и пѳдсоня нашого краю.

3) О спѳлкахъ и фабрикахъ громадскихъ — то є, якимъ способомъ можна бы здвигнути добробытъ нашого народу.

Преміи маѳ признавати Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ, до котрого належить надсылати працѣ конкурсовій до кѳнця мѣсяця жовтня 1897 р. Преміованій працѣ переходять на власність Товариства „Просвѣта“ а працѣ не принятій будуть звернені авторамъ. 3—3

За Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ, дня 29 н. ст. червня 1897 р.

Юліянъ Романчукъ. Дръ Кость Левицкій.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Рускои Бурсы Стрыйскои розписуе отсимъ конкурсъ на 24 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ два — є безплатній а прочій за доплатою вѳдъ 5 до 15 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны будучій членами товариства [вкладка членьска 3 зр. рѳчно], рефлектуючій на принятє своихъ дѣтей до Бурсы, зволять найдальше до *1-ого н. ст. серпня* внести свои поданя на руки предсѣдателя товариства, залучаючи при поданю декларацію, яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата маѳ бути менша вѳдъ 15 зр.; послѣдне свѣдоцтво шкѳльне и 20 кр. марками на рекомандовану вѳдповѣдь. Першенство въ принятію мають ученики, що були сего року шкѳльного въ интернатѣ, и тій є вѳльній вѳдъ предложеня свѣдоцтва шкѳльного. Въ разѣ принятя до интернату мусить питомець пѳддати ся оглядинамъ лѣкарскимъ, выказати ся вѳдповѣдною скѳлькостію бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 1 зр. рѳчно на инвентарь а 2 зр. на пране.

Вѳдъ Выдѣлу Рускои Бурсы Стрыйскои.

Юл. Федусевичь предсѣдатель. *Ив. Вахнянинъ* секретарь.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дѳстати можна въ тов. „Просвѣта“.

Надѳслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

станція Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рѳкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ**. 38—14

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѳвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

вѳдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѳй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѳмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінкѳвъ. — Замовленя зъ провінціи вѳдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѳвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЕЦЬ

въ реставрації **НАФТУЛЫ ТЕНФЕРА**, улица Трибунальска ч. 12. дѳмъ власный, можна дѳстати щоденно вже о годинѣ 8-ѳй рано горячій снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	. .	15 кр.
Сѣканій легки	. .	12 „
Флячки	. .	12 „
Нѳжка теляча зъ хрѣномъ	. .	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	. .	5 „
Кавяръ	. .	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	. .	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ мови реставрації, даю вѳдбираючимъ марки. — Найлѣпшій вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вѳдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напиткѳвъ заосмотрена кухня.

79 33—52 Зъ высокимъ поважанемъ

НАФТУЛА ТЕНФЕРЪ.

(IV.)

Уважати на той выпаленый знакъ на корку, якъ такожь на етікету зъ червонымъ орломъ припоручає яко охорону противъ частыхъ фальшованъ

МАТТОНІОГО

Giesshübler Sauerbrunn.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

у Львовѣ ринокъ ч. 10

выдало новый накладъ друкѳвъ

I. Друки правничій:

1.	Позовъ въ справахъ дрібныхъ лібра	по	25	кр.
2.	Контрактъ купна и продажи I. лібр.	по	40	„
3.	„ „ „ II. „	по	40	„
4.	„ „ „ III. „	по	40	„
5.	Повномочія . . .	по	40	„
6.	Поданя о екс- и интабуляціѲ, взбръ а) б) в) г) лібра	по	40	„
7.	Написы до подань о интабуляцію лібр.	по	20	„

II Друки для кась позичковыхъ:

8.	Дневникъ касовый лібра	по	40	„
9.	Книга довжниковъ „	„	40	„
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.	„	2·—	„
11.	Скринѣ довжный „	„	1·20	„
12.	Книжочка вкладкова (щадн.) „	„	3·—	„

III. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова лібра	по	40	„
14.	Книжка касова „	„	40	„

IV. Друки для читалень и кась позичковыхъ:

15.	Списъ членѳвъ лібра	по	40	„
16.	Грамоты членьскій читальнь „Просвѣты“ примѣрникъ	по	2	„

За опаковане и оплату почты дочисляе ся належитбсть особно.

Полотна, бѣлє столове, рушники, хусточки, дреліхи и т. п. власній выробы

продае по

цѣнахъ фабричныхъ

Краєве товариство ткацке „ПРЯХА“ зъ Кросна

въ своѣй ново устроеній торговли

у Львовѣ при ул. Килиньского ч. 2.

Замовленя зъ провінціи просимо надсылати до Кросна.

Заразомъ остерѣгаємо, що репрезентантомъ нашои фірмы, подорожуючимъ по Галичинѣ и Буковинѣ, е п. А. ЛЬОХЕРЪ, а *иншихъ агентѳвъ анї похатникѳвъ не высылаємо.* 77 14—52

ТУТКИ цигаретовій 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичь, Львѳвъ ул. Галицка ч. 12 111

ТАЧКИ сильній по зр. 2·20 и 2·50 Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты, чапаны и инший знаряды до роботъ земныхъ поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Ученика прийме **ДРУКАРНЯ** Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

Власного выробу **ПОСТѢЛЬ** Ковдры на овечѳй вовнѣ по зр. 3·50, 4, 6, 8, до 14 зр. **МАТЕРАЦЫ** волосѣнній [три полушки] по зр. 12·50, 14, 16, 18, 20 до 30. Подушки зъ пѣря и волосѣнній. Простирала, сѣнники и т. п. найдешевше поручае тѳлько

спеціяльна роботня выробѳвъ постелѣ **ЮСИФА ШУСТЕРА у Львовѣ, *ул. Коперника ч. 5.***

111 „Импресса“ 15—15

Перворядна новость!

Маю честь повѣдомити П. Т. Публіку, що сконструовавъ я новій поодиноки молотѣльній кератовій на силу 2 коней зъ прирядомъ чищачимъ, котрій выдають збѳже цѣкомъ вычищене зъ половы и лупины такъ, що одноразове перевѣяне на млынку выстатчить до готового на продажъ збѳжа.

За легкій бѣгъ черезъ патентоване кулисте ложиско, за найбѳльшу дѣяльність и за чистый выколотъ ручить 221 1—4

Фабрика рѳльничихъ машинъ

АНТОНЪ РАЙСЕНЦАНЪ

у Львовѣ, ул. Городецка 49.

ЦѢННИКИ ДАРОМЪ И ОПЛАТНО.

Пошукую у всѣхъ околицяхъ здѳбныхъ агентѳвъ.

Голляндско-Американьска лінія

зносины пароходами разъ або два на тыждень

зъ Роттердаму до Ню-Іорку

Бюро для каютъ: Wien, I. Kolowratring 9.

Бюро для покладу: Wien, IV. Weyringergasse 7 A.

I. каюта.	II. каюта.
1 апр: до 31 октовр. м. 290—400*)	1 авг. до 15 октобр. марокъ 200
1 новемб. до 31 марта м. 230—320	16 октоб. до 31 юлія марокъ 180

*) Пѳсля должины и величины каюты якъ и пѳсля скорости и елеганціи парохода.

Знана вѳдъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои сис емы, фабрика руму, лікерѳвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникѳвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручае старій польскій сильній горѣвки, дуже добрій розолісы, лікеры, румы правдивій зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевій спеціялы якъ: Народѳвка, Dziennik, Szczutek, Карпатѳвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренѳвка и т. н. горѣвки упривілееваній и одиноко правдивій если зъ нашои фабрики спроваджений.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вѳльного вѳдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѳдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 361—?

Ц. к. упр. галиц. акційный БАНКЪ ИПОТЕЧНЫЙ

перенѣсъ

Контору вымѣны

и

ВОДДѢЛЪ ДЕПОЗТОВЫЙ

котрыхъ бюра мѣстили ся дотеперь въ мезаннінѣ власного, будынку до **льокалю фронтового въ партерѣ.**

Вѳддѣлъ депозитовый

принимае вклады и выплачуе завдатки на рахунокъ бѣжучій, принимае до переховання папери вартѳстній и дае на нихъ завдатки.

Крѳмъ того впроваджено подѳбно якъ въ институціяхъ заграничныхъ т. зв.

Депозиты сховковій (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. рѳчно, депозитарь дѳстае въ сталевѳй касѣ панцирнѳй сховокъ до выключного ужитку и пѳдъ власнымъ ключемъ, де **безпечне и дискретно** переховувати може своє майно або важній документы. 374 Д

Пѳдъ тымъ взглядомъ поробивъ Банкъ ипотечный якъ найдогбднѣйшій заряджения.

Принесы дотычно того рода депозитѳвъ одержати можна безплатно у вѳддѣлѣ депозитовѳмъ.

Ученик VII. кляси гімназ. шукае лекції на час ферій. Близша відомість: *А. О.* poste restante *Перемишль.* 212 5—5

Шукаю **УЧИТЕЛЯ ДОМОВОГО** на протягъ цѣлого року до науки трое дѣтей зб шкѳлъ народныхъ, а то до 6-ои, 3-ои и 2 клясы. — *Теофіль Любѣнецкій* гр.-кат. парохъ въ Вербовѣ почта Нараѣвъ. 217 3—3

ГОСТЕЦЬ И РЕВМАТИЗМЪ

лѣчить єдино лишь мазь Русса [Russ Gichtsalbe]. Слоикъ 1 зр. Розсылае С. Рукера Аптика Львѳвъ. (Галичина.) 175 16—24

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ зъ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи. Початокъ вакацій вѳдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскѳй учит. семинаріи у Львовѣ [ул. Вѳрменьска 2.]

Поворотъ до молодости и продовженє житя

осягнути можна черезъ ношенє славного Електро-Вольта хреста.

У особъ, котрій все носять хрестъ Вольты, кружить кровь правильно и такій самый є системь нервовый, змыслы заострують ся, що доводить до почутя здоровля, тѣлесній и духовій силы збольшають ся, чоловѣкъ чувствуе себе дуже добре и позискуе собѣ продовженє, для бѳльшости людей за короткого житя.

Всѣмъ людямъ слабымъ не можна досыть нарадитись носити все хрестъ Вольты, вѳнъ скрѣпляе нервы, очищае кровь и узнаный є въ цѣлѳмъ свѣтѣ яко найлѣпше средство на сесй слабости: гостець ломота въ костехъ, невральгія, ослабленє нервѳвъ, безсонність, зимнота въ рукахъ и ногахъ, гипохондрія, блѣдниця, дыхавиця, покривленє, корчѣ, слабости наскѳрнй, гимороиды, слабости жолудка, инфлюенца, кашель, глухота и шумъ въ ушехъ, бѳль головы, зубѳвъ и т. д.

Мимохѳтну утрату мужескои силы немѳчность и розслабленє можуть вылѣчитись черезъ ношенє Хреста-Вольты. Хрестъ Вольты є приступною для кождого електричною охороною. Численій листы похвальній и признаня.

Хрестъ Вольты отримавъ я прошу еще 2 Хресты Вольты надѳслати. Рабъ (Угры) Карль лицарь Фабріцій ц. к. генералъ-майоръ.

Електричный Хрестъ Вольты я дѳставъ прошу еще прислати 2 штуки. Лінцъ а. д. Д. Едвардъ Шенба ц. к. радникъ рахунковый.

Цѣна штуки 2 зр.

По надѳсланю 2.20 (такожь и марками почтовыми) франко и вѳльне вѳдъ цла При послѣплатѣ о 20 кр. бѳльше. Адресовати до:

Siegfried Feith Berlin

N. W. 23.

Кореспонденціи переводить ся у всѣхъ языкахъ. 219 1—6

ДОБРА СТАНЦІЯ

для одного ученика зъ низшихъ клясъ гімназіяльныхъ. Близша вѣдомѳсть въ адміністрації „ДѢЛА“. 3—3 218

ЩАВНИЦЯ Заведенє жерельно-купелеве и кліматичне.

Найсильнѣйшій щавы содово-селоній и зелѣзистій, успѣшній: въ початкахъ сухѳтъ, по запаленю легкихъ, въ астмѣ, въ нежитахъ болонъ легкого и гортанки, въ терпѣняхъ жолудка, кишокъ, печѣнки и при гемороидахъ, при вытворюваню камѣня въ мѣхурѣ и въ ниркахъ, въ недугахъ жѣночихъ, при недокровности, ослабленю, у всѣхъ станахъ нервовыхъ и по инфлюенцѣ. 159 6—6

Купелѣ мінеральній, заведенє гідропатичне зъ пенсіонатомъ д-ра Колачковского на Медзюсю, купелѣ рѣчній и т. д. Заведенє ингаляційне, лѣченє молочне, жентичне и кефірове. Лѣкарь заведеня д-ръ Сцѣборовскій. Доѣздъ до стацій зелѣзницѣ Старый Санчь. Сезонъ вѳдъ 20 мая. Замовленя на мешканя приймають заряды заведень „Гѳрного“ и „на Медзюсю“.

☞ При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись. ☜

Выдавець и одѣвчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Чорляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пѳдъ зарядомъ Іоакима Гренята.

Ч. 151. Львовъ, Понедѣлокъ 7 (19) Липня 1897. Рочникъ XVIII

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Вібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на переменѣ разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатковъ

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямациі неопечатанѣ вѣльнѣ вѣдъ порта.

Поодиноке чисто коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклѣ принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одного стрѣчки инсератовои або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣсланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій доносеня приватнѣ числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Програма автономістѣвъ.

I.

Пѣдъ конець минувшого тыждня появила ся політична розвѣдка (по нѣмецки) гр. Войтѣха Дѣдушицкого пѣдъ заг. „Програма сторонництвъ автономічныхъ“. Въ тѣй розвѣдцѣ мѣстять ся гадки и высказы політичнѣ, якими гр. Войтѣхъ бувъ бы пописавъ ся передъ парляментомъ, коли бы ему, яко референтови бѣльшости парляментарнои, прийшлось було забрати слово при нагодѣ дискусіи адресовои. Але, що не прийшло до дискусіи адресовои, то гр. Войтѣхъ се, що мавъ сказати, списавъ и пустивъ въ свѣтъ, называючи шумно „програмою сторонництвъ автономістичныхъ“, взглядно програмою теперѣшнои бѣльшости парляментарнои.

По коротцѣмъ представленю историчнѣмъ, въ якій способѣ розвивало ся житє конституційне въ Австріи, — при чѣмъ гр. Войтѣхъ старавъ ся зазначити и напередъ высунути борбу принципѣвъ централістичныхъ зъ автономістичными, — приходить черга на послѣднѣ подѣе парляментарнѣ. Въ парляментѣ, скрѣпленѣмъ заступниками пятои куріи, можлива була тѣльки одна-одинока бѣльшѣсть, а то така, котра похожа була на давный „зелѣзный перстѣнь“. Сторонництва, що станули побѣчь себе для утвореня бѣльшости, не хотѣли вести безпрограмового опортуністичного житя, се значить бути бѣльшостію vom Fall zu Fall, бо якъ разъ творенє такихъ случайныхъ бѣльшостей причинило ся до упадку парлямента-ризму въ Австріи, — лишь згодили ся на спѣльну програму, котра мѣстила ся вже въ самѣй ихъ назвѣ: „автономістичнѣ“ сторонництва.

Автономісты не хотять вести авантурничои політики, имъ залежить на розвитку монархіи, а въ програму своеи роботы взяли лишь се, що безъ змѣны конституціи дасть ся ухвалити въ парляментѣ звычайною бѣльшостію голосѣвъ. Вѣдповѣдна интерпретація истнуючои конституціи могла бы зарадити лиху, а замѣсть дикои борбы сторонництвъ прийшло бы до того, що увзгляднено бы историчнѣ традиціи краѣвъ и національнѣ чувства народѣвъ, не вытягано бы передъ парляментъ споры належачѣ до соймѣвъ, та не допускано бы до вплыву малыхъ групъ політикѣвъ.

Автономісты не змагають, якъ имъ закидає ся, до насильного поваленя конституціи, — але заразомъ не зрѣкають ся того, що, коли бы показала ся нагода, будуть старати ся о змѣну конституціи. Старати ся о змѣну конституціи въ дорозѣ легальнѣй не є нѣчого злого; противно оно навѣть пожадане въ интересѣ державы, если заходить потреба такои змѣны. Тажь навѣть самѣ творцѣ грудневои конституціи вже два разы ей змѣнили: заводячи безпосереднѣ выборы и торѣчною реформою выборчою. Але при тѣй коректурѣ конституціи на одно треба бачити: ото єднѣсть державы не смѣе бути нарушена, нѣякій край коронный не смѣе бути вылученый зъ загальнои звязи, а хочь бы зъ часомъ краєвѣ статуты и перемѣнили ся пѣдповѣднѣйше историчнымъ традиціямъ краѣвъ, то все таки спѣльна конституція державна мусить лучити всѣ краѣ державы. Є спѣльнѣ справы, котрѣ лишь въ центральнѣмъ парляментѣ можуть бути управильненѣ и котрыхъ выконанє мусить довершувати ся безпосередными окремыми орґанами правительства. Однакъ рѣвночасно автономісты не допустять, щобы поодинокѣ краѣ мали значѣнє лишь звычайныхъ округѣвъ адміністраційныхъ, и будуть старати ся, щобы ихъ статуты и права могли бути змѣненѣ лишь власными ухвалами соймовыми, а уставы соймовѣ були рѣвноважнѣ зъ законами державными и не могли бути нарушуванѣ законами державными.

Пояснивши въ сей способѣ „зъ-грубша“ принципы автономістичнѣ, забирає ся гр. Войтѣхъ до поодинокихъ квестій суспѣльныхъ и економічныхъ та хотѣвъ бы ихъ розвязати пѣсля тыхъ принципѣвъ.

Полагодженє спорѣвъ національныхъ належить до найважнѣйшихъ потребъ державного истнованя Австріи, а привернене національного мира є найпершимъ постулятомъ. Але въ парляментѣ и черезъ парляментъ сей миръ не буде привернены. Конституція запевнює всѣмъ горожанамъ право: образувати дѣтей въ рѣднѣй мовѣ, зносити ся въ своѣмъ краю зъ всѣми властями въ рѣднѣй мовѣ, плекати науку зъ публичныхъ средствъ въ рѣднѣй мовѣ. Се право мусить бути въ рѣзныхъ краяхъ, вѣдповѣдно краєвымъ вѣдносинамъ и въ згодѣ „зъ историчною свѣдомостію населеня“ всѣляко примѣнене; такъ поступило собѣ міністерство, не пытаючи ся парляменту, коли приступало до розвязаня квестіи языковои въ справахъ адміністрациі въ Галичинѣ. Если-жь квестіи языковѣ мають бути управильненѣ закономъ, то се може стати ся лишь въ соймахъ, бо тѣлько въ соймахъ найде ся потрѣбне зрозумѣне для національнои и историчнои свѣдомости населеня.

Автономія краѣвъ, переведена раціонально и всесторонно, може лишь скрѣпити и пѣддержати истноване такои державы якъ Австрія. Годѣ въ тѣй автономіи добачати лишь средство до полекшѣ державнымъ фінансамъ черезъ то, що многѣ и важнѣ ресорты адміністраційнѣ передають ся краямъ, абы автономічнѣ громады могли ихъ выконувати въ „поручѣнѣмъ обсягу дѣланя“. А если громады дуже радо выконують тѣ функціи, то дѣе ся се длятого, що добачають въ тѣмъ питоме право, признане краямъ. Однакъ при тѣмъ всѣмъ дано автономічнымъ властямъ недостаточнѣ средства до выповненя ихъ задачъ. Передовсѣмъ фінансы краєвѣ, опираючѣ ся на „додаткахъ краєвыхъ“ до податкѣвъ доходовыхъ, не можуть вѣдповѣсти истнуючимъ потребамъ и вымогамъ. Если бы можна податки доходовѣ въ цѣлости вѣддати краямъ, тогдѣ и фінансы краєвѣ далисъ бы управильнити. Але доки держава потребує ще для себе податкѣвъ доходовыхъ — а зновъ податокъ особисто-доходовый не є одинокимъ жерело ъ доходу — доси одинока зарада и пѣдпомога краєвыхъ фінансѣвъ мусить опирати ся на тѣмъ, щобы якась пропорціональна частина доходѣвъ державныхъ зъ поодинокихъ податкѣвъ була вѣдступлена краямъ.

Що-до квестіи т. зв. подвѣйнои колиѣ въ адміністрациі — правительственнои и автономічнои, то можна надѣяти ся, що теперѣшне правительство буде прихильне удѣленю бѣльшои самостѣйно ти краєвымъ автономіямъ. Автономічнѣ выдѣлы краєвѣ и повѣтовѣ суть коштовнѣ и досыть слабѣ, бо не мають нѣякои власти екзекутивнои. А однакъ населене не хоче обходити ся безъ нихъ и коли міністерство Таффого пытало соймы, чи не хотѣли бы залишити подвѣйнои колиѣ адміністраційнои, всѣ соймы вѣдповѣли заперечуючо. Зъ того можна заключати, що населене прикладає вагу до того, абы бодай здавало ся, немовь то є якесь власне правительство краєве, та що населене не мае повного довѣря до орґанѣвъ правительственныхъ, зависимыхъ вѣдъ центрального правительства. Подвѣйна адміністрація буде такъ довго, доки орґаны правительственнѣ не будуть до певнои мѣры украевленѣ, — се значить, доки намѣстники и старосты не будуть одвѣчальнѣ передъ соймами а взглядно радами повѣтовыми, по-при свою одвѣчальнѣсть передъ міністерствомъ, або доки при намѣстництвахъ не будуть истнувати певного рода колеґіи, котрѣ були бы одвѣчальнѣ передъ соймами т. є. правительствомъ краєвымъ.

Автономісты змагати будуть до якъ найбѣльшого украєвленя школы. Пѣсля конституціи парлямент може ухвалити лишь загальный начеркъ законодавства для шкѣлъ народныхъ и середныхъ. Що-до шкѣлъ середныхъ то парлямент доси ще сего не зробивъ; натомѣсть що-до шкѣлъ народныхъ ухвалено загально обовязуючій законъ. Автономісты протестували противъ сеи ухвалы, бо законъ мѣстивъ надто выспеціялізованѣ приписы, а не ино загальнѣ постановы. Ино соймы краєвѣ можуть приноровити шкѣльництво народне до потребъ та соціяльныхъ и культурныхъ вѣдносинъ въ краю. Закидъ, мовь бы черезъ вѣддане соймамъ законодавства въ народнѣмъ шкѣльництвѣ, склєрикалізовано народну школу — є неоправданый, бо треба бы найперше змѣнити основнѣ законы державнѣ, а до сего нема потрѣбнои бѣльшости въ парляментѣ. Коли бы така бѣльшѣсть найшла ся и бувъ намѣръ склєрикалізованя школы, то зроблено бы се безъ огляду на крики ліберальѣвъ.

Въ справахъ економічныхъ парлямент и соймы повиннѣ дѣлати рѣвнобѣжно. Великій промыслъ, політика торговельна и цлова, пѣдпомаганє рѣльництва и ремесла, журба о долю роббтника, розвязка великихъ квестій соціяльно-економічныхъ, управильненє податкѣвъ и т. д. — отсе все задачѣ парляменту. Натомѣсть соймы повиннѣ заняти ся практичнымъ примѣненємъ тыхъ загальныхъ постановъ до мѣсцевыхъ вѣдносинъ. Для примѣру: Соймы мають ухвалити законы о примусовыхъ стовариженяхъ рѣльничихъ, але парлямент повиненъ передъ тымъ запевнити закономъ деякѣ користи податковѣ и правно-цивільнѣ тымъ стовариженямъ. Тѣлько соймы можуть рѣшати, чи взагалѣ мае бути заведеный въ якѣмъ краю примусъ асекураційный, але рада державна повинна признати се право соймамъ. Въ справѣ мировыхъ судьѣвъ парлямент повиненъ ухвалити загальный начеркъ закона, а краєве законодавство примѣнити его до краєвыхъ потребъ.

На тѣмъ кѣнчить ся начеркъ програмы автономістѣвъ. Натыкнувши ще на квестію розпоряджень языковыхъ въ тѣмъ змыслѣ, що національный спѣръ чеško-нѣмецкій може бути полагодженый лишь на питомѣмъ ґрунтѣ,

Михаилъ Лучкай.

Назвище се такъ якъ бы незвѣстне намъ, а прецѣнь есть то личнѣсть, котра такъ черезъ свою літературну дѣяльнѣсть, а ще бѣльше черезъ своє суспѣльне становище звертає нашу увагу. Лично сть тая належить нашому столѣтію и то першимъ десяткамъ его, а незвѣстна намъ мабуть для того, що належить до Руси угорскои.

Михаилъ Лучкай бувъ пароxомъ и намѣстникомъ [деканомъ] ужгородскимъ [унґварскимъ]. Зъ літературнои его дѣяльности звѣстнѣ намъ, взглядно полишились его „Церковныя Бесѣды“ на всѣ недѣлѣ року [въ двохъ частяхъ] и „Грамматика Славенно Руская“, печатанѣ въ Будинѣ типомъ кр. всеучилища пештанскаго 1831 р. „Бесѣды“ его, що-до рѣчи, є ядернѣ и въ своѣмъ родѣ знаменитѣ, такъ що заслугують на перепечатане ихъ, але намъ розходить ся тутъ бѣльше о форму, именно о языкъ, якого уживъ авторъ до „Бесѣдъ“ своихъ, и правописи, якою послугувавъ ся.

Що-до языка занявъ вѣнъ становище посередне: не писавъ по народному, але й не писавъ [якъ то було тогдѣшнымъ звычаємъ ученыхъ нашихъ] по церковному. Щобы выробити собѣ поняте о тѣй посереднѣй дорозѣ яку занявъ Лучкай при списуваню „Бесѣдъ“ своихъ, послухаймо, що пише самъ о нѣй въ „предисловію“: „Стїл же библическій не легко поразумѣвается. Средним путем безопаснѣйше ити, мнѣ видѣло ся. Что по руски изрядно выражается, а что из библическаго легко разумѣется, употребляти смыгал есм ся. Моє намѣреніе было разумѣтельно бесѣдовати и учити“. А що-до правописи, то Лучкай замѣтный тымъ, що и тутъ уживъ дороги посередноі: не писавъ цѣлковито фонетично, не писавъ и цѣлковито тогдѣшною етімольоґіею. Посереднѣсть его правописи заявляє ся въ тѣмъ, що на кѣнци слѣвъ вѣдкинувъ всюды пѣвзвукъ ъ и самогласнѣ ѡ и є. А щобы правопись тая не разила нѣкого, пише на кѣнци „предисловія“ свого такъ: „Кому не сносно видится, что ъ оставих, ѡ и е на различіе падеж не употреблях, прошу да читает мою Грамматику Словенно Рускую современно со сима бесѣдамя печатанну.“

Якъ зъ сего видимо, въ австрійскѣй Руси Шашкевичь и Вагилевичь не були першими реформаторами правописи въ напрямѣ фонетичнѣмъ; се учинивъ скорше угорскій Русинъ Михаилъ Лучкай. Рѣзница при тѣмъ появила ся тая, що коли у насъ власть духовна на реформу правописи и языка косо поглядала и ей не апробувала, тамъ она сему не супротивлялась. Доказомъ того есть апробата, напечатана на однѣмъ зъ передныхъ листкѣвъ „Церк. Бесѣдъ“, а звучить дословно такъ:

„Проповѣди под написом: „Церковныя Бесѣды“ на всѣ недѣлы рока на поученіе народное в Церкви парохіяльной Унгварской казанны Міханлом Лучкай Парохом и Намѣстником Унгварским от порученія Єго Великости Господина Алексія Почия Епна Мукачевского [не премѣтивше на ортографію, и выраженія] внимательно прочитах, которыя, понеже вѣрѣ православно-католической и царским узаконеніям ничтоже противное въ себѣ содержат, для полегкости пастырем Душевным, и ко учению полезная, тѵпом издати можно. В Унгварѣ 1830 года. Adprobo Alexius Episc. m. p. (L. S.). Стефан Андрулович катедр. церкве Мукач. каноник.“

Замѣчаючи, що авторъ въ словѣ „рускій“ уживає лишь одного с, звертаю тымъ лишь увагу читателѣвъ, а переходжу до другои части, именно до его незвычайного становища суспѣльного. Якъ свѣдчить присвята тыхъ „Церковныхъ Бесѣдъ“, бувъ о. Михаилъ Лучкай придворнымъ первымъ священикомъ рускимъ князя Кароля Людовиковича отъ Бурбонъ Інфанта Іспаніи, Воєводы Лученьского [Lucca] въ Италіи. Якъ зъ „предисловія“ тыхъ „Ц. Бесѣдъ“ довѣдуемо ся, Лучкай списавъ ихъ въ Луцѣ 1830 р. [„Писах в Луцѣ во Италіи 1830. Сочинитель“.] А зъ присвяты довѣдуемо ся, що той-же князь дуже полюбивъ обрядъ нашъ, поставивъ церковь по обряду нашому восточному въ Марліи [„мѣсто лѣтушныя палаты царскія“] и спровадивъ Лучкая до священодѣйствованя. Зъ тои-жь присвяты довѣдуемо ся такожь, що князь сей научивъ ся до пѣвъ року добре по руски и тому то присвятивъ ему авторъ свои „Церковныя Бесѣды“.

Для наглядности сказаного наводжу початковый уступъ зъ присвяты умѣщенои на двохъ карткахъ окрѣмъ „предисловія“ и въ видѣ иншѣмъ вѣдъ „предисловія“. Ось якъ она выглядає: „Пресвѣтлѣйшій и державный, Князю, и Воєводо, господине Всемилостивѣйшій! Не дерзнул бы ко Пресвѣтлѣйшому Престолу Вашего Царского Высочества со сими маловажными Бесѣдами моими приближити ся, аще бы великое ко языку Славенскому Благоволеніе и Склонность Ваш. Цар. Высочества не подсмѣлывала мене. Свѣту бо на удивленіе, во єдиной половѣнѣ рока не токмо языку сему основательно научитися, труд, и попеченіе воспріяло: но и во пресвѣтлѣйшем дворѣ Храм Божій опредѣлити, по уставѣ Восточныя Церкве устроити Благоизволило, и в нем мене священнодѣйствовати удостоило Ваше Царске Высочество — — — для того не дивно, что ускограничная Лука именемъ Вашого Царского Высочества розширяется и малопознатая Марліа славит ся — — — Со глубочайшим почитаніем честь, и славу имѣю быти. В Луцѣ 1-го Мар. 1830 Царского Высочества Смѣренно покорнѣйшій слуга Михаил Лучкай. Придворный первый Священник Рускій“.

Перша часть „Церковныхъ Бесѣдъ“, котру въ рукахъ маю, числить 337 сторѣнъ 8-ки и мѣстить проповѣди вѣдъ недѣлѣ Воскресенія до недѣлѣ 20. по Сошествіи св. Духа включно.

Щобы дати поняте о языцѣ „Бесѣдъ“ тыхъ, наводжу для взбрця оденъ уступъ зъ проповѣди на недѣлю Мироносиць: „Смѣлым называется, кто во бесѣдѣ и дѣлѣ не смотрит, что сим, или оным ласку утратит, албо непріятельство себѣ заведет, но по совѣсти своєй бесѣдует, и дѣлает. Аще сіе от того происходит, что болѣе Богу, нежели человѣку повиноватися, тогда указует человѣк, что вѣра и любовь его ко Богу болшая есть еднież ко человѣком; аще же тото намѣреніе имѣеме, чтобы совѣсть нашу, пред Богом, и людьми чистую содержати, тогда может ся называти смѣлостію христіанскою. Єсть прото смѣлость христіанская охота любовію Божією, и

с. є. въ соймахъ ческôмъ и моравскôмъ, — та апелюючи до теперѣшнои обструкційнои опозиціи въ имя загальныхъ интересôвъ державныхъ, кôнчить ґр. Войтѣхъ свою розвѣдку тыми словами:

„Мы автономісты пересвѣдченѝ, що тôлько тогдѣ будуть могли бути сотворенѝ въ державѣ крѣпкѝ и успѣшнѝ вôдносины, єсли соймамъ буде запевненый бôльшій вплывъ, єсли національнѝ споры будуть полагоджуванѝ въ поодинокихъ краяхъ, и єсли центральный парлямéнтъ буде журити ся о культурный и економічный розвитокъ цѣлои державы, о розвитокъ загального права приватного и карного, вôдповѣдаючого правдивымъ засадамъ права и працѣ соціяльно-політичнои. Розумѣємо, що централістичне сторонництво має право истнувати, але оно не може вступати на дорогу насильства, єсли справдѣ є щирымъ приятелемъ парляментарнои свободы и добра державы. Теперѣшна бôльшôсть парляментарна утворила ся на основѣ спôльныхъ засадъ, а лишь ви утворенє було приспѣшене тымъ, що централістичнѝ сторонництва показали ся неспособôными входити въ складъ бôльшости и вытревати въ коаліціи.“

Голосъ перестороги.

[Письмо зô Львова.]

Хто уважно перечитавъ вступну статью въ 140 числѣ „Дѣла“, написану зовсѣмъ обєктивно и справедливо, той повиненъ бувъ зрадуватись, що три нашѝ рускѝ дѣвочѝ институты розвивають ся хорошо. Велика се заслуга, зарядôвъ тыхъ институтôвъ, що они, розпоряджаючи такъ скупыми средствами, а до того мимо ворогованя декого „зô своихъ“, змогли послѣдными роками розвинутись такъ хорошо що не тôлько вдоволили справедливымъ вымогамъ національнымъ, але заслужили собѣ на повне довѣре у загалу нашои суспôльности, якъ такожь у своихъ властій, духовныхъ и свѣтскихъ.

А прецѣнь мимо того находять ся мѣжь Русинами одиницѣ, котрѝ мають вôдвагу дальше пропаґувати недовѣре и знеохоту до згаданыхъ институтôвъ. Розумѣє ся — пропаґанду свою ведуть скрыто, бо соромлять ся явно выступити, щобы не заслужити собѣ на справедливый засудъ прилюдный.

Знаємо про одного старшого священика въ однôмъ мѣстѣ, котрому уроило ся, що дотеперѣшне національне выхованє нашого жѣноцтво не доведе нашь нарôдъ до добра, а треба нашимъ панночкамъ образованя нѣмецкого! Вôнъ увôйшовъ въ незвѣстнѝ зносины зъ монахинями нѣмецкими въ однôй мѣсцевости на Шлеску и зачавъ туды вербувати нашѝ рускѝ дѣвчата. Рѣчь можлива, що дотычный священикъ зачавъ сю пропаґанду въ найлѣпшôй вѣрѣ, але жаль и соромъ признатись намъ передъ свѣтомъ, що найшли ся о насъ такѝ нетямущѝ люде зъ интеліґенціи, що пôслали до того нѣмецкого института свои дѣти. А найшлось ихъ сего року 18 — а ще чванять ся прилюдно, що ихъ дочки образують ся въ чужôмъ институтѣ, величають се выхованє та зъ гордостію тѣшать ся въ своємъ нерозумѣ, що на сей рôкъ шкôльный буде тамъ ще бôльше число Русинокъ, бо вже 25... Првобѣцяно имъ, що спровадять тамъ учительку до руского языка и конверзаціи та й може катихита...

Не перечимо того, що выхованє нѣмецкихъ дѣвчатъ въ згаданôмъ институтѣ може и якъ найкраще вдоволити вымогамъ національнымъ Нѣмцѣвъ, але щобъ оно могло вдоволити національнымъ вымогамъ рускихъ дѣвчатъ, се рѣшучо перечимо. Дитина руска не має нагоды цѣлый рôкъ почути свого бугослуженя, сповѣдаєсь по нѣмецки, причащає ся по латиньски. Дальше — не почує она рôдного слова, не одушевить ся идеалами народными. И якій же хосенъ вôдтакъ зможе она принести рускôй родинѣ?... За рускѝ грошѣ, за грошѣ рускихъ хлѣборобôвъ, що йдуть въ чужѝ руки, выховають ся хиба пiонірки рôвнодушности до русчины, а додамо, що оно дѣєсь власне въ порѣ невôдрадного нашого національного истнованя, въ порѣ, коли якъ-разъ конче треба намъ якъ найпатріотичнѣйшого жѣноцтва!

Не перечимо, що въ нашихъ дѣвочихъ институтахъ найде ся може сеся або тота недостача. Але-жь чи не можна хибы усунути при добрôй воли родичѣвъ та настоятелѣвъ? Чи-жь многѝ зъ тыхъ недостачь, якѝ були ще тому кôлька лѣтъ въ нашихъ институтахъ, не усунено вже доси? А чи при дальшôй шкôдливôй для нашого народного истнованя пропаґандѣ зможуть нашѝ институты ще красше, якъ доси, розвивати ся? Що-жь вкôнци завинили тѝ рускѝ дѣвчата, котрыхъ родичѣ посылають на голодове нидѣне національне?... Що-жь погадають собѣ нѣмецкѝ дѣти и ихъ настоятелькы о нашôмъ народѣ? Яке поняте можуть они собѣ выробити о національнôй силѣ нашого народу, коли бачать якъ рускѝ дѣти горнуть ся чимъ разъ бôльше до нѣмецкого института?

Зъ огляду на сказане — звертаємо ся найперше до тыхъ, котрѝ ведуть у насъ того рода пропаґанду. Залишѣть се! Радше звернѣть свою увагу на иншѝ, справдѣшнѝ потребы нашого народу и старайтесь имъ зарадити... Дальше звертаємось и до родичѣвъ, котрѝ доси давали свои дѣвчата пôдъ опѣку нѣмецку, и чей-же справедливо домагаємось вôдъ нихъ, щобы отямились и на будуще посылали свои дѣти не до чужихъ, але до своихъ институтôвъ. А домагаємось и маємо право домагатись вôдъ нихъ того въ имени карности народнои!

Нинѣ кожда интеліґентна одиниця руска має велику задачу и вагу въ нашôмъ народѣ. Нинѣ, коли мы домагаємось дѣвочихъ рускихъ шкôлъ выдѣловыхъ и маємо доказати компетентнымъ рѣшаючимъ сферамъ, що число рускихъ дѣвчатъ єсть зовсѣмъ вôдповѣдне, абы тѝ школы заложити, — въ тôмъ часѣ не вôльно намъ бути байдужными и позваляти собѣ за рускій, и такъ невеликій грôшь, высылати нашѝ дѣвчата до чужихъ институтôвъ.

Вкôнци вôдзываємось до загалу нашихъ патріотôвъ зъ покликомъ, щобы що змога гамували тѝ шкôдливѝ порывы, а заохочували и загрѣвати нашу суспôльнôсть до пôддержуваня своихъ трехъ рускихъ дѣвочихъ институтôвъ, щобы въ сѣмъ роцѣ число институтокъ въ кождôмъ зъ нихъ було якъ найбôльше. Лише въ той способъ солідарного поступованя зможемо доборотись и дôждати ся красшои будучности нашого народного житя!

Перший загальний зборы політичного товариства „Хлопска Рада“ въ Городку.

Дня 1 липня розпочали мы серіозну роботу політичнои орґанізациі нашого повѣту.

Гарнымъ вступнымъ словомъ отворивъ зборы д-ръ Озаркевичь, представивъ правит. комісаря та припоручивъ на предсѣдателя о. Березовского, на що всѣ зôбранѝ огноголосно згодили ся. Опôсля д-ръ Лонґинъ Озаркевичь вельми приступно та зрозумѣло выложивъ статутъ товариства.

Зъ черги забравъ слово о. Струтиньскій „про обовязки державы та насъ самыхъ, щобы ратувати станъ хлѣборобскій“. Вôдчитъ бувъ обробленый дуже популярно, такъ що селяне слухали цѣлу годину зъ найбôльшою увагою, лишь деколи перебиваючи бесѣдника заявами одобреня та вельми замѣтными доповненями. Коротко подаю головнѣйшѝ точки. Обовязки державы подвôйнѝ: зъ одного стороны знесене несправедливыхъ тягарôвъ, зъ другои заведене краєвыхъ промыслово-торговельныхъ институцій. И такъ: заведене повѣтовыхъ безплатныхъ шкôлъ ремѣсничихъ для хлопскихъ дѣтей, фабрикъ до переробу на мѣсци сырыхъ продуктôвъ [н. пр. въ городецкôмъ фабрика льняного полотна та сукна пôднесла бы дохôдъ зъ льну та ховъ овець], заснованє державныхъ магазинôвъ збôжа на ладъ американьскихъ компаній, щобы хлѣборобы не були выставленѝ на поталу жидôвскимъ шахраямъ, унормованя еміґраціи при помочи центрального еміґраційного дому у Львовѣ, при ужитю австрійскихъ кораблѣвъ та опѣцѣ австрійского консуляту въ Америцѣ при першихъ крокахъ нашихъ выселенцѣвъ. Щобы хлопскѝ грунты не переходили въ жидôвскѝ руки, особливо въ сторонахъ, де вôдбуваєся масова еміґрація, належить ужити краєвыхъ фондôвъ для резервованого хлопамъ закупна землѣ. А зновъ зъ другои стороны: треба понизити цѣну соли, бо коли тонка коштує державу 3 кр., то вѣдай на найбѣднѣйшôмъ населеню досыть заробити 2 кр. та продавати штуку по 5 кр. [чей хло ъ хоть бульбу солену має право зъѣсти]; установити minimum existentiae бодай до 250 зр., увôльнити вôдъ податку домашный промыслъ, знести нотаріяты, льотерію, заняти приязне становище супротивъ хлопскихъ спôлокъ — отъ що є сейчасовымъ обовязкомъ правительства. Сытый хлопъ то пôдпора державы, сего не заперечить нѣякій историкъ; кождый соціольоґъ знає, що хлѣборобскій станъ консервативный елемéнтъ въ державѣ, але голоднѝ масы силою заховавчого инстинкту кинуть ся на хлѣбъ та на тыхъ, въ чиихъ рукахъ єго побачуть. Длятого caveant consules! При тôмъ бесѣдникъ выступивъ противъ соціялістôвъ, котрѝ ворожо выступають противъ ратунковои акціи хлопôвъ, уважаючи се грубою запорою въ здѣйстненю ихъ утопіи. Выступивши енерґічно противъ задумуваной пролетаріязаціи хлопа, вказавъ на всю хибу сеи теоорiи, котра могла бы послужити хиба до одичѣня народу, бо-жь нужда веде за собою одичѣне, а закôнчивъ свои мотивы словами: „А врештѣ якъ тѝ панове смѣють намъ казати, що лишь тѝ мають право жити, котрѝ ще не народились, та що маємъ загибати за-для сумнѣвного добра нашихъ дѣтей. Нѣ! поки ще мы самѝ живемо, то ще й про себе дбати мусимо!“ Тутъ выложивъ способъ ратунковои акціи на пôдставѣ самопомочи. Цѣлый рядъ спôлокъ громадскихъ та повѣтовыхъ представивъ бесѣднякъ ясно, деколи зъ яркими гумористичными придатками. По селахъ: спôлка крамнична, шпихлѣръ спôлковый, спôлкова каса пôдъ покровомъ читальнѣ „Просвѣты“. Въ повѣтѣ: союзъ крамниць, спôлка до вывозу свиней, яєць, льну, до посередництва въ закупнѣ штучныхъ навозôвъ, насѣня, машинъ и т. и. Повѣтовый рускій банкъ на удѣлахъ — а всьо тое зновъ пôдъ дахомъ фiлiи „Просвѣты“, бо лишь она одна має право и зможе тую великаньску працю выконати. Въ цѣлôмъ вôдчитѣ за одну зъ найголовнѣйшихъ причинъ економічнои нужды показавъ бесѣдникъ величезне число жидôвъ въ Галичинѣ, народу, котрый жиє выключно зъ продукціи другихъ. Длятого разъ-по-разъ накликувавъ до єдности христіянъ въ приватнôмъ та публичнôмъ господарствѣ. И справдѣ якъ мало у насъ вôдпоры противъ галилейщеня Галичины. Коли такъ пôйде й дальше, то заки порѣшимо, котра пайка руска а куды польска, пытанє се стане безпредметовымъ, бо увесь нашь край стане на дѣлѣ жидôвскимъ. Бесѣду свою закôнчивъ о. бесѣдникъ заохотою до єдности, бо-жь на нѣй почиває надѣя „слушного часу“.

Вôдтакъ наступила промова о. Царя „про повѣтовѝ рады“. Мимо того, що се предметъ досыть сухій, бесѣдникъ такъ складно убравъ сю тему въ вôдповѣднѝ приклады та анекдоты, що кождый слухавъ зъ найбôльшою увагою. Розповѣвъ, що самѝ селяне виннѝ, єсли зъ радъ повѣтовыхъ не мають такого хôсна, якій мôгъ бы бути зъ такъ важнои институціи. Коли до одного князя прийшли селяне пожалуватись на вôйта, князь казавъ имъ всыпати по 25 букôвъ. А коли здивованѝ хлопы запытали о причину такого поступку, князь вôдповѣвъ: А хто-жь єго выбравъ?! якого выбрали, такого маєте. Буки най вамъ послужать наукою до слѣдуючихъ выборôвъ. Сей примѣръ выкликавъ живе толкованє, та зачуваємо, що намѣряють пôслати до того князя богато зъ нашихъ „немѣшаючихъ ся патріотôвъ“. Дальше о. бесѣдникъ выложивъ кругъ дѣланя, рады повѣтовои, ординацію выборчу; способъ управы, про явнôсть засѣдань, де розходить ся о грошѣ и тягары и т. п., а бесѣду закôнчивъ заохотою до єдности. Выкладъ, якъ сказано, бувъ дуже ядерный та приступный.

По промовахъ кôлькохъ селянъ, мѣжь ними Гр. Грицака, про тое, щобы дневникъ законôвъ державныхъ стоявъ отвертый для кождого въ громадскôмъ урядѣ, — до чого о. Царь додавъ замѣтку, що повиненъ бути рускій, — приступлено до выбору выдѣлу. Въ складъ єго увôйшли: д-ръ Озаркевичь яко голова, о. Березовскій заступникъ головы, о. Н. Струтиньскій секретарь, о. Царь касіеръ а Гр. Грицакъ, М. Сѣромскій и П. Чумало яко выдѣловѝ. До теперь вписало ся до товариства 106 членôвъ, мѣжь ними кôльканацять священикôвъ; але є надѣя, що по жнивахъ будемо мати до тысячки членôвъ, коли пôдпоможуть насъ нашѝ славно-звѣстнѝ янôвскѝ патріоты. Що тыждня въ четверъ будуть выклады популярнѝ на перемѣну: зъ праводавства, економіи, исторіи, господарства и т. п. До першого вôдчиту зголосивъ ся д-ръ Озаркевичь „про податки“. Богу дяковати въ нашôмъ товариствѣ дуже гарно вôдбиває ся згода рускихъ партій, а велику въ тôмъ заслугу приписати треба о. Березовскому, нашому предсѣдателеви выборчого комітету, котрый умѣвъ своимъ тактомъ цѣлковито ухилити драстичнѝ точки нашихъ партійныхъ поглядôвъ. Заразомъ подякувати мусимо Вп. В. Нагôрному, котрый вписавъ ся въ члены нашои „Хлопскои Рады“ зъ щедрою вкладкою 5 зр. А вше-жь головну заслугу має нашь голова д-ръ Озаркевичь, котрый поки-що примѣстивъ нашу нову громаду въ своємъ мешканю. Гасло Viribus unitis! — надѣємо ся — не буде у насъ иронією. *І—а.*

Переглядъ політичный.

Fremdenblatt принѣсъ въ суботу таку вѣсть: „Якъ зачуваємо, порѣшено що-йно справу словѣньско-нѣмецкои низшои ґімназіи въ Цилліо. Якъ вѣдомо, рада державна вôдказала кредиту на сю ґімназію; черезъ те буде она зъ кôнцемъ сего шкôльного року, значить зъ кôнцемъ серпня, знесена, бо зъ педаґоґічно-дидактичныхъ причинъ въ интересѣ ученикôвъ не могло се стати ся раньше. Для ученикôвъ словѣньскои народности запорядженo тымчасово, щобы зôбранѝ въ окремыхъ клясахъ могли побирати науку въ предметахъ низшои ґімназіи. Якимъ способомъ має на будуче бути заспокоєна потреба словѣньско-нѣмецкои науки ґімназіяльнои въ полудневôй Стиріи, се буде окончено управильнене пôдчасъ тои провізоріи не безъ порозумѣня — якъ треба надѣяти ся — обохъ народностей краю пôсля рѣчевои и слушнои розваги. Якъ дальше зачуваємо, шкôльна управа намѣряє заложити въ Циллю школу ветеринаріи, котра має служити окремѣшнымъ господарскимъ интересамъ альпейского краю.“

Вѣсть ся не цѣлкомъ ясна. Не знати, чи словѣньскѝ ученики, котрѝ доси побирали науку въ словѣньскôй мовѣ, будуть и дальше учити ся по словѣньскѝ въ тыхъ окремыхъ клясахъ, якѝ заповѣдає Fremdenblatt, поки не скôнчать низшои ґімназіи, чи може стануть лише рôвнорядными нѣмецкими клясами нѣмецкои ґімназіи; въ першôмъ зновъ выпадку не знати, чи по-при нѣмецкихъ клясахъ будуть утворенѝ рôвнорядныѝ словѣньскѝ клясы лишь для тыхъ ученикôвъ, що доси учили ся по словѣньскѝ, чи такожь и перша кляса буде подѣлена на нѣмецку и словѣньску. Такъ само не знати, чи намѣрена школа ветеринаріи має бути словѣньска чи нѣмецка. Мѣжь стирійскимъ выдѣломъ краєвымъ а міністерствомъ ведуть ся, якъ доносять дневники, переговоры о те, що має станути на мѣсце словѣньскои ґімназіи въ Циллю. Стирійскѝ Нѣмцѣ дуже занепокоили ся здогадомъ, що на мѣсце самостійнои словѣньскои ґімназіи мали бы повстати рôвнорядныѝ словѣньскѝ клясы попри нѣмецкôй ґімназіи; Нѣмцѣ — кажуть — прийшли бы въ такôмъ разѣ зъ-пôдъ дощу пôдъ ринву. Такъ само тревожать ся и другимъ можливымъ выпадкомъ: Grazer Tagespost довѣдує ся, що Словѣнцѣ готовѝ зречи ся своеи ґімназіи въ Циллю, коли бы дôстали словѣньскій конвіктъ; отже и той конвіктъ чомусь тревожить Нѣмцѣвъ, бо — кажуть — тамъ выховувались бы лише словѣньскѝ фанатики. Певно, що найкраще було бы для Нѣмцѣвъ, коли бы Словѣнцѣ забрали ся всѣ на мѣсяць або згодились бы на ласку нѣмецку, котра позваляє имъ бути Нѣмцями. Вже то тѝ beati possidentes всюды однаковѝ, чи въ Стиріи чи въ Галичинѣ. — Словѣнцѣ зновъ якось не дуже загрызли ся знесенѣмъ цилійскои ґімназіи; мабуть они упевнились вже, що за те дôстануть що иншого; кажуть, що цилійска школа ветеринаріи має бути словѣньска, а крôмъ того заложена буде словѣньска ґімназія въ Мітербурґу.

Дня 15 с. м. мавъ сербскій церковный конґресъ въ Карлôвцяхъ своє перше засѣданє. Королѣвскій комісарь бар. Федоръ Николичь повитавъ конґресъ мадярскою промовою, по чôмъ пôсля звычаю вôддаливъ ся. Тогдѣ занявъ патріярхъ Бранковичь мѣсце президента, а пенсіонованый хорватскій шефъ секційный бар. Иванъ Живковичь проголосивъ таку заяву: „Я, найстаршій членъ конкресу, заявляю такъ именемъ власнымъ, якъ и вôдъ 65 моихъ товаришѣвъ, нашь жаль, що Єго Ексц. королѣвскій комісарь першѝ слова до сего сербского церковного православного конґресу промовивъ въ тôй мовѣ, котра пôсля

статутôвъ конґресу и реґуляміну не є урядовою мовою конґресу, и що черезъ те бôльшôсть конґресу не могла розумѣти тыхъ першихъ слôвъ королѣвского комісаря.“ Опôсля выбрано свѣтскимъ президентомъ конґресу бар. Ив. Живковича, по чôмъ вôдправлено урочисту службу Божу. По службѣ патріярхъ въ довшôй промовѣ выложивъ задачѣ конґресу и вôдперъ пôдозрѣваня, мовь бы рôвночасно скликаный синодъ епископôвъ хотѣвъ запродати дотеперѣшнї права сербскои церкви. Опôсля выбрано комісію для уложеня адресы до короля. Друге засѣданє вôдбуло ся дня 16 с. м.

Хорватскї дневники рѣщучо протестують противъ мадярскои промовы королѣвского комісаря, похваляють протестъ бар. Живковича и покликують ся мѣжь иншими на хорватско-угорску угоду зъ р. 1868, въ котрôй выразно постановлено, що урядовою мовою въ цѣлôмъ королѣствѣ хорватскôмъ у всѣхъ справахъ є мова хорватска, а такъ само такожь орґаны спôльного (хорватско-угорского) правительства на хорватскôй земли мають урядувати по хорватски. Пôсля тыхъ постановъ бар. Николичь, будучи королѣвскимъ комісаремъ, отже орґаномъ спôльного правительства, повиненъ бувъ на хорватскôй земли промовляти по хорватски чи по сербски, — що на одно выходить, бо и урядово назвы „хорватскій“ а „сербскій“ уживають ся за одно.

——

Въ справѣ грецко-турецкого мира дôставъ берлиньскій дневникъ Berl. Tag blatt таку вѣсть зъ Риму: „Въ тутешныхъ турецкихъ кругахъ упевняють, що Туреччина зовсѣмъ не вôдказує ся опустити Тесалію. Якъ зъ початкомъ вôйны Порта зазначила, що має на гадцѣ розширенє границь, такъ и теперь стоить при тôмъ самôмъ; султанови нѣчого на тôмъ не залежить, щобы мати кôлька тысячѣвъ бôльше пôдданыхъ. Але у всякôмъ разѣ и то зъ оправданыхъ причинъ для власного безпеченьства мусить Порта домагати ся, щобы Туреччинѣ признано стратеґічну границю, обôймаючу мъсто Лярісу, щобы на будуче неможливыми стали ся напады изъ стороны Греціи. При тôмъ жаданю буде Порта мабуть опирати ся ще й длятого, щобы роздразненôй загальнôй опініи вдоволити.“

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

——

Выдѣлъ Наукового товариства им. Шевченка полагодивъ на засѣданяхъ 23 червня и 7 та 14 липня с. р. слѣдуючї справы:

1. Скликано анкету статутову въ цѣли ухваленя проєкту нового статута товариства на 30 червня с. р. [Анкета сеся вôдбулась, ухвалила проєктъ статута и радила предложити сей проєктъ ажь на звычайныхъ зборахъ въ роцѣ 1898]. До сеи анкеты покликавъ выдѣлъ зъ-по-за себе и зъ-по-за делеґатôвъ секций ще пп.: д-ра К. Левицкого, д-ра С. Федака, А. Дольницкого, о. Стефановича, В. Шухевича, Ю. Романчука, д-ра Щ. Сельского, Ив. Белея, д-ра О. Колессу, И. Копача, И. Раковского и В. Бѣлецкого.

2. Удѣлено академикови В. Гнатюкови запомогу на етноґрафічну поѣздку до рускихъ осель въ Банатѣ.

3. Змѣнено попередну ухвалу що-до участи въ ювілейнôмъ комітетѣ зъ причины, що зъ предложеня делеґатôвъ набравъ выдѣлъ пересвѣдченя, що ювілей буде мати закраску політичну, а се було бы незгôдне зъ статутомъ товариства.

4. Принято до вѣдомости, що зъ Украины прислано 786 зр. 50 кр. на резервовый академічный фондъ товариства.

5. Обговорено справу щоденного отвореня читальнѣ [при наглядѣ особного до того призначеного урядника] спôльно зъ товариствомъ „Просвѣта“ почавши вôдъ жовтня с. р.

6. Принято въ члены 4 особы.

7. Ухвалено устроити въ падолистѣ 1898 року ювілей 25-лѣтного истнованя Товариства им. Шевченка вразъ зъ 100-лѣтнымъ ювілеємъ першои появы „Енеиды“ Котляревского. Було бы пожадано скликати такожь въ часъ того ювілею до Львова украиньско-рускихъ письменникôвъ.

8. Принято до вѣдомости, що ц. к. судъ краєвый у Львовѣ зареєструвавъ фірму друкарнѣ товариства.

9. Принято до вѣдомости, що Институтъ им. Оссолиньскихъ прославъ въ обмѣнъ свои выдавництва.

10. На письмо д-ра Пулюя зъ Праги поставивъ выдѣлъ выдрукувати деякї творы зъ спадщины П. Кулѣша по свому выбору.

11. Принято до вѣдомости, що проф. Грушевскій призначивъ ремунерацію за редаґованє „Записок“, що єму належала ся на основѣ давнѣйшихъ ухвалъ, на утворенє стіпендій для академикôвъ, що займають ся науковыми працями.

12. Полагоджено кôлька справъ адміністраційныхъ.

Девяте справоздане зъ дѣяльности института Руского товариства педаґоґічного пôдъ покровомъ св. О. Николая у Львовѣ.

Комітетъ, що зъ припорученя выдѣлу Руского товариства педаґоґічного управлявъ Институтомъ, вôдбувавъ що мѣсяця засѣданя, полагоджуючи всѣ пекучї справы. Въ складъ комітету входили: *сов. о.* Алексѣй Тороньскій яко голова, Исид. Громницкій проф. рускои ґімназіи, о. Д. Дорожиньскій катихитъ рускои ґімназіи, адвокатъ д-ръ Стефанъ Федакъ, лѣкарь д-ръ Антôнъ Хоминъ и Кость Панькôвскій яко члены. Сей послѣдный бувъ заразомъ настоятелемъ Института.

По-при реліґійно-моральне выхованє мавъ комітетъ на оцѣ товариске пожите учениковъ. Домашне веденє унормованє друковаными приписами, що ихъ кождый питомець дôстає при вступленю до Института. Помочію при наукѣ занимались инструкторы поодинокихъ клясъ. Се лѣпшї ученики, котрї въ Институтѣ остають або за малою доплатою або безплатно. Домову науку вѣвъ академикъ Иванъ Макухъ, слухачь правъ.

Образованє шкôльне розширювано лектурою домовою пôдъ надзоромъ настоятеля. Взагалѣ не дозволено приписами домовыми жаднои книжки анѣ вносити, анѣ выносити зъ дому безъ дозволу настоятеля. Въ огородѣ, де въ лѣтѣ перебувають ученики въ часѣ свôбднôмъ вôдъ науки, є бары и рекъ до ґімнастики; майже що недѣлѣ и свята вôдбувано дальшї проходы въ околицѣ львôвскій. Комітетъ мавъ на оцѣ, щобы ученикамъ подавано все стравы якъ найздоровшї и въ тôмъ взглядѣ ишовъ за радою д-ра Хомина, що безкористовно удѣлявъ питомцямъ радъ лѣкарскихъ. Въ навечере Рôздва Христового и праздника Богоявленьского заставлено ученикамъ спôльну вечерю, а въ Провôдну недѣлю свячене.

Подань о приняте вилынуло богато, але за опустами великими, а на се не дозволяли обставины. Принятыхъ було: зъ IV. клясы народнои 1; зъ V. клясы выдѣловои 1; зъ I. клясы ґімн. 3, зъ II. клясы 3, зъ III. клясы 11, зъ IV. клясы 4, зъ V. клясы 9, зъ VI. клясы 3, зъ VIII. клясы 6.; академикôвъ 4. Зъ того було священичихъ дѣтей 24, учительскихъ 4, селяньскихъ 5, урядничихъ 8, а сирôтъ 4. Результатъ загальнои клясифікаціи слѣдуючій: клясу зъ вôдзначенємъ дôстало 3 учениковъ, клясу другу 1, поправку 2, иншій клясу першу. Свѣдоцтво испыту зрѣлости дôстало 5 учениковъ, оденъ здає по феріяхъ.

До бібліотеки Института дали: Редакція „Дѣла“ 3 книжки, Наукове товариство имени Шевченка 13 книжокъ, Товариство „Просвѣта“ 8 книжокъ. Симъ добродѣямъ складає Институтъ на сѣмъ мѣсци щиру подяку и просить о ласкаву память на дальше.

Білянсъ за рôкъ 1896—97:

А) Приходы:

Оплата за учениковъ . .	7.219·84 зр.
Зворотъ за меблѣ, пране, вписы	272·00 „
Датки, проценты и запомога сойму	572·08 „
Разомъ	8063·92 зр.

Б) Розходы:

Харчь	5.572·96 зр.
Хата	1.080·00 „
Опалъ и свѣтло	585·70 „
Персоналъ	708·50 „
Иншї выдатки	499·70 „
Разомъ	8.446 86 зр.

В) Зуставленє:

Розходы	8.446.86 зр.
Приходы	8.063·92 „
Зôстає недобôръ	382·94 зр.

Ґ) Маєтокъ Института:

Вартôсть инвентаря и бібліотеки	341·48 зр.
Станъ фонду зелѣзного . .	1 300·00 „
Станъ фонду резервового . .	400·00 „
Разомъ	2.041·48 зр.
Вôдтягнувши недобôръ касовый .	382·94 „
Зôстає станъ	1.658·54 зр.

У Львовѣ дня 15. н. ст. липня 1897.

Едвардъ Харкевичь голова товариства. *О. Алексѣй Тороньскій* голова комітету. *Кость Панькôвскій* членъ выдѣлу и комітету.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближає ся другій пôврôкъ взглядно третій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырôвнанємъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великї и не терплячї проволоки, а залеглости за сей рôкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырôвнає въ короткôмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсыланє передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ рускои выдѣловои школы женьскои** [при женьскôй школѣ вправъ у Львовѣ] вôдбула ся тамтого тыждня въ комнатѣ товариства „Просвѣты“ нарада, въ котрôй взяли участь кромѣ представителѣвъ Руского товариства педаґоґічного и интересованыхъ родичѣвъ такожь посолъ о. Д. Танячкевичь и члены краєвôи рады шкôльнои о. Тороньскій и Барвѣньскій. Въ наслѣдокъ тои нарады удала ся депутація до віцепрезідента краєвои рады шкôльнои п. Бобжиньского. П. віцепрезідентъ, запевнивши о своѣй прихильности для руского шкôльництва, вслѣдъ за тымъ заявивъ, що зъ причины „технічныхъ трудностій“ мабуть трудно буде ввести V-ту клясу вже зъ симъ рокомъ шкôльнымъ. Впрочôмъ справа має бути сими днями предметомъ нарады въ краєвôй радѣ шкôльнôй.

— **Процесъ жидачѣвскихъ жидôвъ**, радныхъ громадскихъ, котрї въ часѣ засѣданя рады громадскои въ сали раднôй тяжко побили були купця п. Михайла Петрицкого, звѣстного народолюбця и дѣятеля, скôнчивъ ся въ окружнôмъ судьѣ въ Самборѣ користно для жидôвъ бо трибуналъ засудивъ ихъ лишь за легку ушкоду тѣла. Именно лѣкарѣ узнали, що жиды, бючи кулаками п. Петрицкого въ голову, ушкодили єго лишь легонько, а то, що вôнъ по тôмъ побитю лежавъ мѣжь житемъ а смертію безъ памяти и довго мусѣвъ лѣчити ся [пôдъ конець у Львовѣ въ ґідропатичнôмъ заведеню] — все те не мало звязи зъ жидôвскими кулаками...

— **Въ справѣ катастрофы на зелѣзници** пôдъ Коломыєю — якъ вѣдомо — мала особна комісія рѣшити, чи причиною катастрофы була высша сила елементарна [vis major], чи зла конструкція моста. Позаякъ два покликанї фаховї знатоки не могли згодитись въ своѣмъ ореченю, то покликано до комісии третього, рѣшаючого знатока, инжінєра Маслянку, а той орѣкъ, що причиною катастрофы була vis major. На тôй пôдставѣ дирекція зелѣзницѣ може не почуватись до обовязку сплаты вôдшкодованя родинамъ забитыхъ и раненыхъ.

— **Мѣжь матуристами-Русинами коломыйскои ґімназіи** опущеный бувъ въ выказѣ умѣщенôмъ въ „Дѣлѣ“ п. Мирославъ Юрій Черкавскій, отже нинѣ се доповняємо.

— **Въ учительскôй семинаріи въ Станиславовѣ** вôдбувъ ся испытъ зрѣлости въ днихъ вôдъ 3 до 16-ого с. м. пôдъ проводомъ краєвого инспектора Болеслава Барановского. До испыту зголосило ся 22 кандидатôвъ семинаріи, 24 приватистокъ и 1 приватистъ. Зъ Русинôвъ здали: 1) Базюкъ Левъ, 2) Будный Юліянъ, 3) Григорцѣвъ Мелитонъ, 4) Кинасевичь Петро, 5) Менкарский Жигмонтъ, [зъ вôдзначенємъ], 6) Микитка Іосифъ, 7) Принда Іосифъ, 8) Яцикевичь Левъ; двомъ Русинамъ позволено поправити оденъ предметъ по вакаціяхъ а одинъ не пôддававъ ся испытови задля недуги. Зъ 11 Полякôвъ здало 7 [зъ тыхъ 2 зъ вôдзначенємъ], поправку дôстали 4 Приватистъ Волод. Новодворскій [Русинъ] одержавъ свѣдоцтво зрѣлости. Мѣжь 24 приватистками не було анѣ одной Русинки, — за те було ажь 9 жидôвокъ!

— **Зъ Дрогобича пишуть намъ:** Въ 146 ч. „Дѣла“ повторена була зъ „Свободы“ вѣсть, що въ Дрогобичи оснувало ся недавно ремѣсничо-мѣщаньске товариство „Зоря“ и має наразѣ 56 членôвъ та що дрогобицка интеліґенція мало займає ся симъ товариствомъ, дрогобицке мѣщаньство досыть оспале, а найбôльше трудить ся коло „Зорѣ“ катихитъ о. Рудницкій. — Въ тôй звѣстцѣ мало слôвъ, а богато невѣрности и укрытыхъ цѣлей.

Правда, що недавно оснувало ся тоє товариство, але п. дописуватель знає дуже добре докладнѣйшї даты. Товариство завязувало ся вôдъ давна, а остаточно першї загальнї зборы [по принятю статута ц. к. намѣстництвомъ до вѣдомости] вôдбули ся дня 16 мая сего року. На тыхъ зборахъ выбрано выдѣлъ, до котрого увôйшли: И. Мицавка кандидатъ нотаріяльный яко предсѣдатель, Левъ Морозъ яко заступникъ предсѣдателя, о. А. Рудницкій яко секретарь, Василь Панькôвъ яко контрольоръ, Димитрій Татарскій яко касієръ, о. Полієвктъ Кмить, Михайло Леґедза, Симеонъ Хруневичь и Іосифъ Губицкій яко члены выдѣлу, а Микола Весоловскій, Иванъ Кушнѣръ и Іосифъ Бориславскій яко заступники выдѣловыхъ — и той выдѣлъ до нинѣ урядує. П. дописуватель знавъ о тôмъ добре, а секретарь мавъ вôдъ выдѣлу припорученє оголосити се — пôсля звычаю — у всѣхъ рускихъ часописяхъ; але видко въ трудолюбивости своѣй забувъ о тôмъ... Несправедлива є инсинуація п. дописувателя, що дрогобицка интеліґенція товариствомъ „Зоря“ мало займає ся. Дрогобицка интеліґенція знана досыть изъ своєи жертволюбивости и нѣхто не усуває ся вôдъ доброго дѣла; але годѣ, щобы кождый при своихъ занятяхъ щоденныхъ, мôгъ знати о истнованю „Зорѣ“, скоро трудолюбивый секретарь не оголосивъ ухвалы выдѣлу въ часописяхъ, а въ иншій способъ, крôмъ одного члена „Зорѣ“, нѣхто не старавъ ся о тôмъ повѣдомити єи, хочь мимо того богато вже интеліґенцiи належить до „Зорѣ“. Тымъ менше можна винити и околичну интеліґенцію, котра въ Дрогобичи рѣдко бувае и хиба зъ часописей може де-що довѣдатись, хотяй и зъ околицѣ вписало ся вже 3 членôвъ, такъ, що нинѣ „Зоря“ числить до 70 членôвъ. Що-до мѣщаньства, — то и оно не такъ оспале; оно-жь має двѣ читальнѣ, котрї що зимы уряджують спôльно вечерки, бо годѣ хлѣборобови въ лѣтѣ въ часѣ робôтъ бавити ся, — та о тôмъ дописуватель мовчить, бо они повстали мабуть безъ єго иніціятивы...

Тутъ годить ся згадати ще и про допись умѣщену въ 148 ч. „Галичанина“, а Хв. Редакція „Галичанина“ зволить се повторити. Правда, що „въ празникъ св. Іоана Крестителя въ собранiи членовъ общества Зорѣ въ Дрогобычи избранъ былъ всѣми голосами противъ 3 о. Рудницкій предсѣдателемъ, г. Левъ Морозъ мѣстопредсѣдателемъ а г. Ст. А. Кушнѣръ секретаремъ“ — але неправда, що та обставина „не понравилась“ партіи Охримовича, котрои анѣ въ Дрогобичи межи Русинами нема, анѣ въ товариствѣ „Зорѣ“ бути не може, бо товариство се оперте на засадахъ рôвности, спôльнои продуктивнои працѣ и взаимнои помочи, а не для політики, котру бы г. дописуватель хотѣвъ впровадити — о чôмъ вôнъ добре знає Знає г. дописуватель такожь дуже добре предводителя тои партіи, бо самъ о нѣмъ писавъ до „Галичанина“, що въ часѣ выборôвъ бувъ арештованый, яко неналежачій до партіи Охримовича, — але що то у него писати нинѣ такъ а завтра инакъ? Папѣръ терпеливый, а редакція далеко... Чи г. дописуватель думає, що мнимый предводитель торгує переконанями такъ якъ вôнъ: хто дасть бôльше? О нѣ! опінія публична говорить инакше! — „Не понравилось“ [нехай уже буде „партіи Охримовича“, щобы не вôдобрати г. дописувателеви цѣлкомъ вѣры, що знає вôдносины дрогобицкї] ось-що: 1) загальнї зборы вôдбули ся, если вôдбули ся взагалѣ, безъ вѣдомости выдѣлу и противъ статута та ухналы выдѣлу, де сказано, що загальнї зборы вôдбудуть ся наколи хоть частина членôвъ бажаючихъ зборôвъ вплатить вписове, а що до нинѣ не стало ся; 2) зборы скликавъ чоловѣкъ, котрый выступивъ зъ товариства, не видячи для себе хôсна, и котрому ухвала, щобы платити вписове и вкладки, не понравилась. А яка вже ложь, що предводитель, прийшовши на св. Петра и Павла, щобъ не допустити до засѣданя [не знати якого] выкликавъ авантуру, забравъ книжки товариства и печать! Г. дописователю! ударте ся въ груди! Тажь въ товариствѣ було около 20 членôвъ, котрї бачили! Тожь вы знаєте, хто выкликавъ авантуру, прийшовши „зъ угощенія“ — знаєте, хто забравъ книги и печать товариства, але на щастє вôдобравъ книгу присутный членъ п. Т., а поведенє предсѣдателя не „возмутило“ всѣхъ рускихъ жителѣвъ Дрогобича, а противно, всѣ єго одобрили. Предсѣдатель єсть чоловѣкомъ спокôйнымъ, о чôмъ г. дописуватель добре знає; єго старанємъ, чи-то безпосередно, чи посередно, справлено для „Зорѣ“ найконечнѣйшій инвентарь — о чôмъ г. дописуватель уперто мовчить, щобы кому-небудь, крôмъ него, не дай Боже, не приписавъ хто якои-небудь заслуги около товариства. — Неправдою єсть такожь, мовьбы въ день св. Петра и Павла мало вôдбути ся засѣданє выдѣлу, бо оно вôдбуває ся въ недѣлѣ або понедѣлки, и то за вѣдомостію предсѣдателя або єго заступника. — На кôнцеве запытанє въ дописи „Галичанина“ даю дописувателеви вôдповѣдь такимъ-же пытанємъ: „Когда же образумять ся неробы и недоуки?“ — коли зачнуть працювати совѣстно на хлѣбъ щоденный, а перестануть вôддавати ся самымъ „угощеніямъ“? — Вкôнци при сѣй нагодѣ — коли выдѣлъ того не учинивъ, хотяй здає ся єсть ухвала того рода, щиру складаю подяку — Дирекціи руско-народного театру за даръ въ квотѣ 23 зр. 35 кр., котрї вплынули до касы товариства за старанємъ и на руки предсѣдателя п. Мицавки. — *Одинъ зъ членôвъ товариства „Зоря“.*

— **Д-ръ Григорій Величко,** професоръ исторіи въ рускôй ґімназіи въ Перемышли, звѣстный авторъ мапы Руси-Украины, выѣзджає въ цѣляхъ научныхъ до Петербурга, де перебуде черезъ часъ вакацій.

Посмертнї — ǂ — оповѣстки.

О. Александеръ Малецкій парохъ въ Видиновѣ, деканата снятиньского, ювіляатъ [родженый 1817, рукоположеный 1892 а институованый на пароха въ Видиновѣ 1846 року] упоконивъ ся скоропостижно дня 13 н. ст. липня въ 80 роцѣ житя а 55-ôмъ священьства. В. є. п.!

О. Іоанъ Нѣмцѣвъ, выслуженый деканъ устрицкій и парохъ въ Летни, членъ русконародныхъ товариствъ, упоконивъ ся по довгôй и тягжкôй недузѣ 14-ого н. ст. липня въ 67 роцѣ житя а 40-ôмъ священьства. Покôйный занимавъ ся свого часу ревно народными справами та бувъ щирымъ дорадникомъ покривдженыхъ. Яко пароxъ въ Гошовѣ, лѣського повѣта, дбавъ покôйный щиро о просвѣту парохіянъ. Школы тамъ не було, тожь покôйный бравъ способнѣйшихъ хлопцѣвъ, купувавъ имъ книжки та учивъ читати й писати; зъ тыхъ хлопцѣвъ выйшли просвѣченї и честнї люде. Старшимъ вôдчитувавъ при кождôй нагодѣ часописи та доброю радою, а де треба було, то и матеріяльно помагавъ селянамъ. Просвѣту народу и допроваджене єго до самопôзнаня, щобъ не давъ себе кривдити та понижати, уважавъ покôйный за головну задачу и цѣль своєи працѣ. Въ р. 1883 перенѣсъ ся покôйный до Летнѣ повѣта дрогобицкого зъ великою надѣєю на успѣхъ дальшои роботы. Та, на жаль, надѣя, не сповнилась. Строгій для себе а поблажливый для другихъ, бувъ покôйный незвычайно чуткій на чужу кривду. Ся єго вдача а зъ другои стороны недовѣрчивôсть новыхъ парохіянъ причинилась немало до розвою недуги нервовои; дванадцять послѣдныхъ лѣтъ житя проживъ покôйный на ложи болѣзни, не маючи силы пôдняти ся самому зъ постелѣ. Справами народными интересувавъ ся покôйный до послѣдныхъ хвиль житя. В. є. п.!

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 19. липня. Sonn-u. Montags. Ztg. доносить, що ґр. Бадені сего тыждня поѣде до Ишлю, щобы бути у цѣсаря на авдієнціи; опôсля выѣде зъ Вѣдня на вôдпустку. Ажь до єго повороту зъ вôдпустки, котрый наступить въ половинѣ серпня, справы політичнї будуть спочивати.

Царгородъ 19. липня. На вчерашнôй конференціи амбасадорôвъ въ справѣ мира заступники Туреччины знову опирали ся жаданямъ державъ що до управильненя границь. На те амбасадоры енерґічно зажадали принятя жадань державъ. Имовѣрно Порта приймe тї жаданя и пôдпише услôвя мира; але легко бути може, що при ихъ выконаню настануть новї трудности.

Наука, штука и література.

— Вѣденьского тыждневника „Die Zeit“ появивъ ся 146-ый зошитъ зъ такимъ змѣстомъ:

Autoritäre Regierungen. Von K. — Die politischen Strömungen in Russland. Von J. Russkin. — Productivgenossenschaften und Arbeitsvergebung von Behörden. Von Paul Ernst. — Das Erkennen. Von Eduard von Hartmann. — Beatrice. Von Dr. Karl Federn. — Ghetto-Naturalismus. Von Hermann Menkes. — Operncensur. Von Richard Wallaschek. — Erleben. Von Hermann Bahr. — Die Woche — Bücher. — Revue der Revuen. — Das Kreuz. Von Sigbjörn Obstfelder.

Передплату на сей тыждневникъ чвертьрѣчно 3 зр. приймають почта, всѣ книгарнѣ и адміністрація: Wien, IX/3, Günthergasse I. Числа на показъ даромъ и оплатно.

Оголошене конкурсу

на запомогу стіпендійну зъ фонду Тараса Шевченка на рѣкъ 1897/8-ый въ квотѣ 100 гр. ав.

I. О сю запомогу стіпендійну можуть убѣгати ся передовсѣмъ убогій, талановитій літераты и артисты рускои народности, якъ такожь убога талановита молодѣжь рускои народности, що по укінченю шкѣлъ высшихъ вѣддае ся спеціяльнымъ студіямъ науковымъ.

II. Отсю запомогу стіпендійну буде надавати Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ и выплачувати въ двохъ пѣврѣчныхъ ратахъ по 50 зр. ав.

III. Поданя о наданє сеи запомоги стіпендійнои належить вносити до Головного Выдѣлу Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ [ринокъ ч. 10], найдальше до дня 31 н. ст. серпня 1897 р.

За Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“, у Львовѣ дня 13 н. ст. липня 1897 р.

Юліянъ Романчукъ, Д-ръ Кость Левицкій.

Конкурсъ.

Выдѣлъ рускои Бурсы въ Стрыю пошукує сею дорогою женщины інтеліґентнои [вдовы по священникахъ и учителяхъ сѣльскихъ мають першеньство], котра бы съ днемъ 28 н. ст. серпня обняла економічный зарядъ интернату о 24 питомцяхъ за загальною мѣсячною оплатою вѣдъ кождого питомця, зъ вѣльнымъ вѣдповѣднымъ мешканємъ, опаломъ и освѣтленємъ. Рефлектуючій о се петентки зволять въ речинци найдальше до 10-ого н. ст. серпня порозумѣти ся въ сѣй справѣ устно або листовно, подаючи свои услѣвя, зъ предсѣдателемъ товариства.

Въ Стрыю 16 н. ст. липня 1897.

За Выдѣлъ товариства: *Юл. Федусевичъ* предсѣдатель, *Ив. Вахнянинъ* секретарь.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Рускои Бурсы Стрыйскои розписує отсимъ конкурсъ на 24 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ два — є безплатнѣ а прочій за доплатою вѣдъ 5 до 15 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны будучій членами товариства [вкладка членьска 3 зр. рѣчно], рефлектуючій на приняте своихъ дѣтей до Бурсы, зволять найдальше до *1-ого н. ст. серпня* внести свои поданя на руки предсѣдателя товариства, залучаючи при поданю деклярацію, яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата мае бути менша вѣдъ 15 зр.; послѣдне свѣдоцтво шкѣльне и 20 кр. марками на рекомандовану вѣдповѣдь. Першенство въ принятію мають ученики, що були сего року шкѣльного въ интернатѣ, и тій є вѣльнѣ вѣдъ предложеня свѣдоцтва шкѣльного. Въ разѣ принята до интернату мусить питомець пѣддати ся оглядинамъ лѣкарскимъ, выказати ся вѣдповѣдною скѣлькостію бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 1 зр. рѣчно на инвентарь а 2 зр. на праня.

Вѣдъ Выдѣлу Рускои Бурсы Стрыйскои.

Юл. Федусевичъ предсѣдатель, *Ив. Вахнянинъ* секретарь.

Конкурсы.

I.

Товариство „Шкѣльна Помѣчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкѣльного 14 учениківъ рускои ґімназіи [клясъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ дае Институтъ цѣле удержане, лѣжко, сѣнникъ, надзѣръ и провѣдъ домовый, а такожь меншу помѣчь въ науцѣ. Оплата выносить на рѣкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рѣчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за праня бѣля 50 кр. — платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣлє на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручниківъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дѣстае карту принятя, безъ котрои спровадитись до Института не смѣє. Зголошувати ся треба до товариства „Шкѣльна Помѣчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кінця серпня с. р.

[Иншій рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

II.

Товариство „Шкѣльна Помѣчь въ Коломыи“ пошукує вѣдъ 1-ого вересня с. р. настоятеля до свого Института. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домове ведене и надзѣръ надъ конвікторами, за що вѣнъ передъ Выдѣломъ товариства вѣдповѣдае и вѣдъ Выдѣлу инструкціи одержує; б) весь часъ, коли конвікторы дома, перебувати зъ ними. За свій трудъ дѣстае настоятель мешкане, харчь и праня въ Институтѣ и 5 зр. мѣсячно; надто вѣльно ему удѣляти лекцій конвікторамъ за особною вынагородою. Угода обовязує цѣлый рѣкъ шкѣльный, вѣльно однакожь зъ кінцемъ першого курсу уступити за попереднымъ двомѣсячнымъ выповѣдженємъ. Подавати ся можуть абітурієнты ґімназіяльній и академики до першои половины серпня с. р. на руки проф. Л. Сальо въ Коломыи.

[Иншій рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

Вѣдъ Выдѣлу „Шкѣльнои Помочи въ Коломыи“ дня 9 н. ст. червня 1897.

Надѣслане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товаровъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкій ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінківъ. — Замовленя зъ провінцій вѣдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѣвъ площа Галицка ч. 1.

Подяка.

Дня 12 н. ст. липня 1897 неумолима смерть забрала намъ сына Іоана, бувшого урядника табулярного, въ 48 роцѣ житя.

Въ тяжкій и страшній хоробѣ бл. п. Іоана оказано намъ много сочувствія и помочи, за що найсердечнѣйшу подяку складаємо Високоблагороднымъ Паньству Конопацкимъ, властителямъ дѣбръ, и Высокоблагородному Володиславови Зелиньскому, патронови и властителеви дѣбръ, рѣвно-жь за ласкавый спѣвудѣлъ въ похоронѣ.

Складаємо дальше подякованє сердечне за безкористовній труды въ обрядѣ похоронномъ пѣднятій Всечестнѣйшимъ Отцямъ Добродѣямъ: Е. Алексевичеви зъ Зарудя, Бохеньскому зъ Красноселець, Алиськевичеви зъ Добровѣдъ, Пилипчукови и Скоморовскому зъ Івачева, — Панови Кореневичеви почтмайстрови зъ Иванчанъ и Панови Куличковскому ц. к. респіціентови.

И Вамъ, численно зібранымъ селянамъ за удѣлъ въ похоронномъ обрядѣ мого бл. п. сына засылаю сердечне спаси-Бѣгъ! 222 1—

Иванчаны дня 16 н. ст. липня 1897.

Димитрій Ходоровскій рускій священикъ зъ родиною.

НА НАЛИВКИ

Esprit de vin—Marque d'or

алькоголь I-ои пробы 97½%

Найзнаменитшій спіритусъ осягненый на ново вынайденыхъ апаратомъ ученого хемика **F. Pampe**, співробѣтника славного дѣла „Хемія Muspratta“

припоручає:

ц. к. управ. Рафінерія спіритусу

И. А. БАЧЕВСКОГО

ц. и к. надворного доставця у Львовѣ.

Почтою 5-кільовій посылки обему 5 літр.

218 2—14

ЛЯРНЯ ДЗВОНОВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вѣдзначена двома срѣбными медалями

выконує **дзвоны** рѣзнои ваги и приймае ушкодженій дзвоны до переливаня въ найкоротшомъ часѣ, а такожь мае на складѣ готовій дзвоны рѣзнои ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшній замовленя, прошу о ласкавій замовленя такъ на поодинокій новій дзвоны якъ и на цѣлій ґрупы. За тревалість матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонівъ ручу и длятого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Зъ глубокимъ поважанемъ

3789 **АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.**

КРѢСЛА огородовій кутій, складанй зъ листовками деревляными, штука по 3 зр. Лавки огородовій по зр. 10 и 12 Коновки и Сикавки огородовій поручає **ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ**, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

ГОСТЕЦЬ и РЕВМАТИЗМЪ

лѣчить едино лишь масть Русса [Russ Gichtsalbe]. Слоикъ 1 зр. Розсылае С. Рукера Аптика Львѣвъ. (Галичина.)

175 17—24

Інтеліґентна женщина Русинка

въ середнѣмъ вѣцѣ знайде заразъ мѣсце яко завѣдателька дому на селѣ у священника вдовця. Передовсѣмъ потрѣбна опѣка для малого хлопчика. Близша вѣсть въ канцеляріи у адвоката д-ра Мих. Дорундяка въ Борщевѣ. 220 2—6

Въ мѣсточку Устечку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкѣмъ, є на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригѣдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будує ся у вѣддаленю кількохъ кільометрівъ. Близшій вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устечку почта въ мѣсци.

Вѣдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ ґазетокъ „Батьківщина“ и „Читальня“) тыдневa популярна ґазетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію вѣдповѣдае д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорѣчна передплата выносить 2 зр., на пѣвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львѣвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовій статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційній політичного змѣсту (н. пр. о сегорѣчній сесіи соймовій, о выборахъ, вѣдозвы Краєвого руского комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховій переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новѣмъ законѣ дороговѣмъ, О краєвій продажи соли, О краєвій акцизѣ вѣдъ напитківъ, Вас. Набірного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зо всѣхъ сторінъ краю; 5) порады, питаня и вѣдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспільно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство, промыслъ и торговля.

Пошукую до своеи канцеляріи вправныхъ

кандидата и писаря

АндрѣйПавлишь

нотарь въ Рожнѣтовѣ.

224 1—3

У МЕНЕ ЄСТЬ ДО НАБУТЯ

Великаньске жито

„ТРІЮМФЪ“ и Имперіяль

почта Олѣєвъ, стація зелѣзнича Зборівъ — по цѣнѣ 10 зр. а. в. за 100 клґ. за оба роды, высѣвъ на моргъ 50 клґ. за послѣпнатою або за надісланемъ готівки не вчисляючи порта, такожь пшениці кольбистои, котра не вылягае и есть дуже мучна по 12 зр. за 100 кільо. въ мѣсци. Жито „Тріюмфъ“ можна сѣяти пѣдъ груду.

ИСИДОРЪ ТЕМНИЦКІЙ, парохъ въ Беремовцяхъ. 223 1—3

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ зъ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи. Початокъ вакацій вѣдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскій учит. семинаріи у Львовѣ [ул. Вірменьска 2.]

„СЛАВІЯ“

Банкъ взаимныхъ обезпечень въ Празѣ

(основаный въ 1868 р., въ Галичинѣ вѣдъ 1874 р.)

скінчивъ зъ кінцемъ 1896 р. 28-ый рѣкъ своеи дѣяльности и зросли во всѣхъ вѣддѣлахъ „Славіи“

	зъ кінцемъ 1896 р.
Фонды резервовый и ручаючій	зр. 7,427.361·15 кр.
Преміи належитости побічній и вѣдсотки за рѣкъ 1896	„ 2,188.521·39 „
Обезпечень сумы въ секціяхъ на жите	„ 27,629.198·15 „
Обезпечень сумы въ секціи вѣдъ огню	„ 277,905.738·— „
Выплачень капіталы, ренты и вѣдшкодованя въ 1896 р.	„ 1,639.873·80 „
За часъ свого истнованя выплативъ банкъ „Славія“ своимъ членамъ капіталы и вѣдшкодованя въ загальній сумѣ	„ 27,193.723·12 „

„Славія“ принимае въ секціяхъ I и II обезпеченя на дожите або на случай смерти, якъ и обезпеченя вѣна для дѣтей, въ секціи IV. обезпеченя вѣдъ шкѣдъ огневыхъ будинківъ, движамостій, збожа, товаровъ, запасівъ, скота и пр.

Тарифы „Славіи“ вельми умѣрений, а условя обезпеченя вельми користній.

Тарифъ и друкованій въ справѣ обезпечень всякого рода, якъ и всѣхъ потрѣбныхъ поясненъ удѣлае якъ найохотнѣйше головне Заступництво „Славіи“ для Галичины и Буковины у Львовѣ при улици Словацкого ч. 3. 28 14—?

„Славія“ принимає зголошенія о удѣленє аґенціи въ мѣсцевостяхъ де нема ще заступника и вельми радо удѣляє аґенціи письменнымъ селянамъ.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	приходить о	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	відходять о	зі Львова
		7.30	з Ицкан	6.00			до Підволочиск з головн. двірця
		7.50	„ Янова	6.10			„ Ицкан
		7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15			„ Підволочиск з Підзамча
		8.05	„ Лавочного		6.45		„ Ицкан
		8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40			„ Кракова
		8.25	„ Сокаля		8.55		„ „
		9.10	„ Кракова		9.20		„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
		10.35	„ Ярослава		9.25		„ Сокаля
		1.15	„ Янова		9.40		„ Янова
1.30	—		„ Кракова з Орлова [від 25/8 до 15/9]		10.05		„ Підволочиск з головного двірця
	1.40		„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27		„ „ „ Підзамча
1.50	—		„ Черновець		10.45		„ Ицкан
2.15	—		„ Підволочиск на Підзамче		1·04		„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—		„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25		„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
	5.35		„ Підволочиск на Підзамче		2.31		„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45		„ Ицкан	2.40			„ Черновець
НІЧ				2.50			„ Кракова
	3.04		з Підволочиск на Підзамче		3·00		„ Янова
	3.30		„ „ „ головн. дворець		3.05		„ Сколього [від 1/5 до 30/9 з Стрия]
5.10			„ Кракова		3.48		„ Брухович
	6.00		„ Підволочиск на головн. дворець		4.40		„ Ярослава
	6.55		„ Кракова		3.40		„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	8.00		„ Янова тілько в неділі и свята.	**НІЧ**			
	8.15		„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджения.		4.40		до Кракова
8.45			„ Кракова		5.20		„ Лавочного
	8.49		„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24		„ Янова лишь в будні дни
	9.01		„ Янова		6.45		„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	9.10		„ Ицкан Бергомету з вимком понеділка		7.05		„ Сокаля до 15/9
	9.30		„ Кракова		7.25		„ Тернополя з головного двірця
9.43			„ Підволочиск на Підзамче		7.30		„ Лавочного
9.50			„ Ицкан		7.47		„ Тернополя з Підзамча
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець		8.50		„ Янова в неділі и свята
	10.20		„ Сколього [лишь від 1/5 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.50		„ Ицкан
	12.10		„ Лавочного	10.50			„ Кракова
					11.00		„ Підволочиск з головного двірця
					11.37		„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черлянькои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іоанникія Гроняка.

Ч. 152. Львовъ, Второкъ 8 (20) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатанй вѣльнѣ вѣдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклѣ принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной стрѣчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣсланє“ по 25 кр. а. в.

Поднякы и иншій доносеня приватнѣ числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Програма автономістѣвъ.

II.

Въ природѣ рѣчи лежить, а впрочѣмъ и взгляды етикеты вымагають, що новый гѣсть представляє ся, вѣйшовши въ товариство. Але щобы той гѣсть, побувши вже довшій часъ въ товариствѣ и набровивши тамъ дещо, ажь вѣдтакъ представлявъ ся, а властиво выхвалювавъ свои прикметы, се не ино якось дивно, але и пѣдозрѣно. Оттакъ то и зъ брошурою гр. Войтѣха Дѣдушицкого, названою „програмою сторонництвъ автономічныхъ“. Бѣльшѣсть парляментарна зложила ся заразъ на початку сесіи парляментарнои, але якось не могла чи не хотѣла найти нагоды отверто и смѣло заявити передъ публичнымъ форумъ, що она за одна та яка ей цѣль и програма. Противно всѣ сторонництва, входячій въ складъ тои бѣльшости, досыть довго не мали смѣлости признати ся до політичного союза, а коли вѣдтакъ вже и признали ся, то говорили звычайно лишь самій про себе, про свои цѣли и змаганя, що то ихъ надѣють ся осягнути въ новоутвореній констеляціи, але про якусь спѣльнѣсть засадъ, про якусь спѣльну програму всѣхъ сторонництвъ бѣльшости не було нѣ згадки. Бо що тѣ сторонництва досыть скоро згодили ся на спѣльну адресу, зъ сего ще не можна заключати о якѣйсь однодушности поглядѣвъ и о спѣльнѣй програмѣ, бо се стало ся радше пѣдъ напоромъ атакѣвъ опозиціи и въ виду дразливои ситуаціи. Розумѣє ся, що й те поспѣшне уложенє адресы, а вѣдтакъ практичне примѣненє регуляміну палаты зѣ стороны бѣльшости не здало ся на нѣчо, бо опозиція перевернула весь ладъ до горы ногами и треба було перервати дальшій нарады. Такъ отже въ тѣй короткѣй сесіи парляментарнѣй була и опозиція, була и бѣльшѣсть, обѣ они щось робили и щось броили, але мимо того правительство не хотѣло приняти сего факту за доконаный и волѣло замкнути сесію, щобы пѣдождати, чи не уложать ся якось инакше тѣ вѣдносины. Значить ся можна припускати, що ситуація ще змѣнить ся. Тымчасомъ гр. Войтѣхъ заговоривъ вже о „програмѣ“ сторонництвъ и вѣщимъ духомъ кличе, що така бѣльшѣсть автономічна одиноко можлива на будуче въ австрійскѣмъ парляментѣ.

Гр. Войтѣхъ выбравъ ся зъ своєю брошурою въ пору, коли кабінетови грозила нова кріза. Перша кріза кабінету припала на часъ утвореня бѣльшости парляментарнои, а програма сеи бѣльшости являє ся въ критичну пору нѣмецкихъ демонстрацій політичныхъ. Заходить певна звязь мѣжь тыми фактами; выдаєсь, немовь бы одна и та сама рука тамъ и тутъ входила въ гру.

Въ теперѣшнѣй бѣльшости парляментарнѣй хоче коло польске грати першу скрипку. Оно заходило ся найбѣльше при утвореню бѣльшости, не увзглядняючи бажань президента міністрѣвъ, оно дало зъ-помѣжь себе референта для спѣльнои адресы, а теперь сей референтъ промавляє „програмово“ въ имени бѣльшости. Тѣ прецеденсы потреба мати передъ очима, щобы оцѣнити, на скѣлько брошура гр. Войтѣха буде мати практичне значѣне.

Поляки були доси въ кождѣй бѣльшости и не ускали ся на непевну воду опозиціи. Для кола польского було все одно, чи бѣльшѣсть мала бути безпрограмова, а просто лишь утилітарно-коаліційна, чи треба було въ бѣльшости зробити бѣльше мѣсця лібераламъ, чи высунути на передъ свѣй принципъ автономічный, — коло польске вмѣло завсѣгды приноровитись до ситуаціи. Симъ разомъ вынайшло коло польске для бѣльшости спѣльный принципъ автономічный а референтъ адресовый, гр. Войтѣхъ, не маючи выспеціялізованои програмы для всѣхъ сторонництвъ, бо пѣдъ тымъ взглядомъ тѣ сторонництва не старали порозумѣти ся — загальными натяками дає пѣзнати, що спеціяльнѣ бажаня и постуляты поодинокихъ сторонництвъ дали бы заспокоити ся въ розширенѣмъ понятю автонолізму.

Автономічна бѣльшѣсть, розпоряджаюча лишь незначною чисельною бѣльшостію голосѣвъ въ парляментѣ, мусить въ програму своєи роботы взяти на разѣ лишь такій справы, котрій рѣшають ся звычайною бѣльшостію голосѣвъ. Але коли бы такъ лучила ся нагода, то взято бы ся за ревізію конституціи, — очевидно найперше въ тѣмъ напрямѣ, щобы безпосередній выборы були знесенй, а соймы высылали свои делегаціи до центрального парляменту. Тыхъ безпосередныхъ выборѣвъ не можуть дарувати Поляки централістамъ, мимо того, що ординація выборча, навѣть по торѣчнѣй реформѣ, перевагу и гегемонію вѣддає въ руки шляхты польскои.

Взагалѣ автономія краѣвъ має бути якъ найбѣльше увзгляднена. Соймы краєвій мають мати рѣвнорядне значѣне законодатне зъ центральнымъ парляментомъ, — соймы краєвій али бы въ своѣй дѣяльности увзглядняти историчну традицію краѣвъ, котрѣй то традиція очевидно не признано доси приналежного значѣня. Отся „исторична традиція“ знаменита въ програмѣ гр. Войтѣха, бо вложена очевидно на се, щобы пѣдъ ей поняте можна було пѣдтягнути постулятъ Чехѣвъ, ихъ право державне краѣвъ короны св. Вячеслава, — а зъ другои стороны, щобы разъ на завсѣгды запевнити собѣ гегемонію въ Галичинѣ. Историчній традиціи Галичины въ интерпретаціи кола польского будуть завсѣгды представляти ся пѣдъ видомъ шляхтича польского зъ нагайкою въ рукахъ...

Таке широке поняте автономіи краѣвъ могло бы очевидно довести — и то цѣлкомъ льогічно та раціонально — до вылученя поодинокихъ краѣвъ зъ одноцѣльнои звязи державы. Бо де-жь бы красше принципы автономістичній могли бути примѣненій, якъ н. пр. въ само тѣйно правленѣй Галичинѣ, або въ краяхъ ческои короны? Очевидно Чехи за се не погнѣвались бы, але Поляки не могли бы выйти на своє — и длятого застерѣгає ся гр. Войтѣхъ передъ такою коректурою конституціи, де бы єднѣсть державы могла бути нарушена. Причина сего застереженя лежить просто лишь въ шляхотско-польскѣй кишени, де вже знати за много полотна. Та при выконаню автономістичнои програмы не було бы може й зле, коли бы такъ вѣдповѣдно историчнымъ традиціямъ вѣдбула ся якась коронація короля польского, — але за те все и на то всьо платити, се чей-же перепона не до побореня, отже и найлѣпше противъ того застеречи ся.

Взагалѣ головный начеркъ програмы выходить дуже неозначеный та лишає якъ найширше поле до здогадѣвъ. Вже по тѣмъ однѣмъ пѣзнати, що програма уложена гр. Войтѣхомъ лишь въ теоріи, и то безъ точного порозумѣня зъ прочими сторонництвами. Програма уложена на ладъ галицко-польско-шляхотскій, якъ се выразно выходить зъ практичныхъ примѣрѣвъ, наведеныхъ гр. Войтѣхомъ.

Зѣ справозданя академічнои [рускои] ґімназіи у Львовѣ.

Справозданє се неначе стверджує нашь высказъ передъ кѣлькома днями, що фреквенція рускои молодежи супротивъ навалы польскои [и жидѣвскои] молодежи є безусловно замала. Фреквенція до рускои ґімназіи львѣвскои не збѣльшає ся, а противно, въ послѣднѣмъ шкѣльнѣмъ роцѣ навѣть обнизила ся, а то о 53 ученикѣвъ при першѣмъ записѣ, а о 40 при остаточнѣй клясифікаціи. Не входимо въ причины, а тѣлько констатуємо фактъ и ще разъ вѣдзываємо ся до всѣхъ людей доброи волѣ, щобы дбали о якъ найбѣльшу фреквенцію шкѣлъ рускихъ!

До рускои ґімназіи у Львовѣ вписало ся було на 1896/7 рѣкъ шкѣльный 434 ученикѣвъ, а въ наслѣдокъ змѣнъ въ протягу року клясифіковано 395 ученикѣвъ. Зъ того одержали: першій степень зъ вѣдзначенємъ 39 [о 11 бѣльше якъ минувшого року], степень першій 270, другій степень 24, третій 14, поправку 45, а испытъ доповняючій дозволено зложити 2 ученикамъ. — Молодѣжь, якъ видимо, учила ся пильно, клясифікація выпала вѣдповѣдно до загального числа ученикѣвъ. — Рѣвнорядній вѣддѣлы були въ клясахъ: I-ѣй, II-ѣй, III-ѣй и V-ѣй. — Въ клясѣ I-ѣй бувъ 1 ученикъ родженый въ роцѣ 1879, а 14 въ роцѣ 1886; въ VIII-ѣй клясѣ найстаршій родивъ ся въ роцѣ 1868, а 7 въ роцѣ 1879.

Пѣсля стану родичѣвъ або опѣкунѣвъ були зъ-мѣжь вписаныхъ ученикѣвъ сынами або пупілями: селянъ або маломѣщанъ-рѣльникѣвъ 175; священикѣвъ 125; учителѣвъ народныхъ 34; урядникѣвъ державныхъ 25; листоносѣвъ, возныхъ и стражникѣвъ огневыхъ 19; ремѣсникѣвъ 18; учителѣвъ шкѣлъ середныхъ 13; урядникѣвъ мѣскихъ и офіціялістѣвъ приватныхъ 10; дякѣвъ 9; адвокатѣвъ, нотарѣвъ и лѣкарѣвъ 7; властителѣвъ реальности 4; зарѣбникѣвъ 3; властителѣвъ дѣбръ и вѣйсковыхъ по 1.

Пѣсля побуту родичѣвъ належало: до Львова 70 [мин. року 68], а до повѣтѣвъ: львѣвского 54 [м. р. 43], сокальского 44 [м. р. 49], равского 37 [м. р. 23], каменецкого 27, жовкѣвского и рудецкого по 22, бобрецкого 17 [м. р. 20], перемышляньского 16 [м. р. 9], долиньского и яворѣвского по 12, городецкого 10, калуского и стрыйского по 8, станиславѣвского 6, городецкого, золочѣвского, бучацкого, жидачѣвского и товмацкого по 4, тернопѣльского, турецкого, надвѣрняньского и чешанѣвского по 3, скалатского, бережаньского, теребовельского, дрогобицкого, старомѣского, сянѣцкого, ярославского и снятиньского по 2, коломыйского, пѣдгаєцкого, лѣського, брѣдского, косѣвского, борщѣвского, добромильско-

До бѣгуна!

Шведскій король Оскаръ дѣставъ слѣдующу телеґраму: „Шпіцберґенъ 11 липня 2 год. 25 мінутъ по полудни. Въ хвили вѣдлету просять участники полярнои експедиціи В. кор. Величество приняти преданный привѣтъ и найщиршу подяку. Andrée.“ Сею ляконічною телеґрамою звѣстивъ инжінєръ Андре протектора своєи выправы, короля Оскара, и цѣлый свѣтъ, що пустивъ ся бальономъ въ дорогу до пѣвнѣчного бѣгуна.

Ще не пролунали вѣдгомоны Нанзенѣвскои выправы до пѣвнѣчного бѣгуна, — бо що ино книгарѣ-выдавцѣ пустили въ свѣтъ описы сеи выправы, а самъ Нанзенъ хотѣвъ бы завершити своє дѣло фінансовою „сдѣлкою“, засновуючи акційне товариство для експльоатованя покладѣвъ рудъ металічныхъ на полярныхъ просторахъ, — а вже, якъ бачимо, новый смѣльчакъ, Шведъ Андрé, пустивъ ся до бѣгуна. Обѣ тѣ выправы, Нанзена и Андрого, суть до певнои мѣры національнымъ соперництвомъ обохъ народѣвъ; слава выправы до бѣгуна не має осѣнювати лишь самыхъ Норвежцѣвъ, — ба, противно, коли Андре досягне свого, то Шведы будуть горою. Бо властиво Нанзенъ не зробивъ нѣчого оріґінального, а въ результатѣ и не осягнувъ нѣчого надзвычайного, коли тымчасомъ летѣти бальономъ до бѣгуна, то все таки fin de siecle... А одна и друга выправа однаково авантурничій та опертѣ на ґіпотезахъ; Нанзенъ числивъ на струѣ полярного моря, що перенесуть его корабель черезъ пѣвнѣчный бѣгунъ, а Андре числить на струѣ воздуха, що подувши зъ полудня понесуть его бальонъ черезъ бѣгунъ на другій бѣкъ. Тамъ струѣ воды — тутъ струѣ воздуха; тамъ корабель — тутъ бальонъ; тамъ выправа обчислена и пѣдготовлена на лѣта — тутъ лишь на мѣсяцѣ; тамъ цѣла залога корабля — тутъ лишь три люда; тамъ средство комунікаційне залежне въ великѣй мѣрѣ вѣдъ волѣ и орудуваня людей — тутъ бальонъ пущеный на долю судьбы. Тожь въ результатѣ: plus по сторонѣ Шведа. Але Нанзенъ все таки вернувъ и бодай що-то привѣзъ, — а чи зъ выправы Андрого крѣмъ повысшои телеґрамы будемо мати ще яку звѣстку? — сего нѣхто теперь не може нѣ знати нѣ вѣдгадати. На кождый способъ, выправы до бѣгуна стають ся спортомъ... якъ ученыхъ такъ и авантурникѣвъ.

Инжінєръ Андрé мавъ ще торбкъ злетѣти бальономъ до бѣгуна, тожь и всьо до дороги було готове. Выходнымъ мѣсцемъ до выправы выбравъ Андрé зъ ґрупы островѣвъ Шпіцберґѣвъ пѣвнѣчно-захѣдный островець т. зв. Даньскій. Островець сей лежить мѣжь 79 80 степенемъ пѣвнѣчнои ширины; заслоненый горами зъ трехъ сторѣнъ, а лишь вѣдъ пѣвночи має отверту дорогу — до бѣгуна. У стѣпъ тыхъ гѣръ на вузкѣмъ березѣ стоить хатчина Анґлійця Пайка (Pike), що ей собѣ побудувавъ за-для ловѣвъ на медвѣдѣ. Але що Пайка напавъ сплінъ и вѣнъ не ѣздивъ на ловы, то покористувавъ ся Андрé тою хатчиною и мѣгъ тамъ зложити свои приборы, та примѣстити голубникъ. Побѣчь сеи хатчины стоить ґазометеръ, а подальше будынокъ въ родѣ шопы (ино безъ даху), де примѣщеный бальонъ „Орелъ“. На филяхъ морскихъ въ пристани колыхає ся корабель, що привѣзъ Андрого и его помѣчникѣвъ; торбкъ бувъ тамъ корабель „Вірґо“, а сего року „Свенскзундъ“ выповнивъ ту службу.

Торбкъ прибувъ Андрé въ половинѣ липня на Даньскій островець и забравъ ся лаштувати до дороги. Выповнивъ ґазомъ бальонъ и ждавъ, коли подує сталый полудневый вѣтеръ, що мавъ перенести его черезъ бѣгунъ. Але такого вѣтру не дѣждавъ ся, тожь выпустивши ґазъ зъ бальону та захоронивши всѣ прилады на зимѣвлю, вернувъ Андрé до Штокгольму. Отся неудача дала товчокъ до всѣлякихъ толкѣвъ, а злобній языки людскій зачали розпускати вѣсти, немовь то Андрé добре всѣхъ надувъ а цѣла выправа є престымъ гумбуґомъ. Тымчасомъ смѣлый Шведъ показавъ свѣтови, що на серіо трактувавъ свою выправу и не даромъ збиравъ складки на свою выправу.

Сего року выбравъ ся Андрé на мѣсце своєи выправы вже зъ початкомъ червня. Треба було побѣльшити бальонъ о 500 кубічныхъ метрѣвъ, вшиваючи въ середину вѣдповѣдный бритъ шовковои матерію. Такимъ способомъ бальонъ „Орелъ“ обнимає 5000 кубічныхъ метрѣвъ; по выповненю досягъ $21^1/_2$ метра высоты. Бальонъ не має якоись спеціяльнои конструкціи, а лишь дуже старанно выготовленый. Выповнювано бальонъ ґазомъ три днѣ и 22 червня ся найважнѣйша робота була вже покѣнчена, такъ що треба було прикрыти бальонъ импреґноваными полотнами, щобы ґазъ не уходивъ ненотрѣбно и поволока бальонова не потерпѣла вѣдъ опадѣвъ атмосферичныхъ. Шопа, де бальонъ бувъ примѣщеный, була такъ збудована, щобы кождой хвилѣ безъ великого гаяня могла бути розѣбрана вѣдъ пѣвнѣчнои стороны за-для свѣбодного выпущеня бальону. На земли въ шопѣ були розмѣщенй мѣшки зъ поживою, щобы ихъ кождои хвилѣ примѣстити въ лодцѣ. Надъ лодкою мѣстить ся кѣшь, въ котрѣмъ буде можна найлѣпше выконувати обсервациі. По-надъ кошемъ невеличкій голубникъ, въ котрѣмъ будуть примѣщенй голубы почтовій. А ще высше бамбусова лата, до котрои причепленй вѣтрила. Тыми вѣтрилами гадає Андрé при догѣднѣмъ вѣтрѣ и положеню кермувати бальономъ. Крѣмъ того мають зъ лодки звисати три довгій линвы, бо при ихъ помочи, якъ будуть н. пр. совати ся по ледѣ, повиненъ бальонъ скорше утримати ся на однѣмъ мѣсци. Балясту набрано 2100 кільоґрамѣвъ, а поживы стѣлько, щобы выстало на пять мѣсяцѣвъ; крѣмъ того мають зъ собою сани и складане човно.

Таке прилаштованє бачили цѣкавій гостѣ-туристы, що прибули 27 червня на Даньскій островець. Симъ разомъ вже не було сумнѣву, що Андрé разомъ зъ своими двома товаришами, поручникомъ Стріндберґомъ и инжінєромъ Френклемъ, ждуть ино вѣдповѣдного подуву вѣтру, щобы злетѣти до бѣгуна. А про напрямъ вѣтру могли они дѣзнатись зъ хоругвъ, розмѣщеныхъ довкола по горахъ.

Злетъ бальону наступивъ въ недѣлю 11-го о год. $2^1/_2$ пополудни. Крѣмъ ляконічнои телеґрамы маємо такожь вже и репортерскій описъ сеи важнои хвилѣ, бо вѣдъ кѣлькохъ днѣвъ „чигавъ“ тамъ репортеръ берлиньского „Local-Anzeiger-a“ а дѣждавши ся злету, мѣгъ заразъ, се значить за пять днѣвъ, зателеґрафувати про се зъ мѣсцевости Тромзе. Вѣнъ описує злетъ „Орла“ ось якъ:

го, богородчаньского, мостиского, березівского и грибовского по 1; 1 бувъ зъ Буковины а 2 зъ Шлеска австрійского.

Помѣщене мали ученики: въ Институтѣ Руского товариства педаґоґічного 37 [зъ того 4 безплатно], въ бурсѣ Института Ставропіґійского 20 [безплатно], въ интернатѣ Змартвыхвстанцѣвъ 4. До бурсы „Народного Дому“ доходило на харчь 11, а Товариство приятелѣвъ учащои ся молодежи давало безплатно вѣдъ 1-го грудня до кінця лютого щоденно [зъ вынмкомъ недѣль и святъ] 27 ученикамъ обѣды. — Стіпендіями въ загальнѣй квотѣ 3.026 зр. 10 кр. було надѣленыхъ 21 учениківъ . — Широку дѣяльність розвинуло въ сѣмъ роцѣ запомогове товариство „Русланъ“. Оно выказує 1953 зр. 13 кр. доходу а 1 281 зр. 69 кр. розходу. Фондъ основный выносить 1000 зр. [а то 900 зр. на книжочкахъ щадничихъ и листъ удѣловый „Днѣстра“ на 100 зр.] Фондъ мундурковый збільшивъ ся въ сѣмъ роцѣ о 125 зр. 10 кр. а загально выносить 316 зр. 60 кр.: зъ того выдано на справлене зимовыхъ плащѣвъ 224 зр. Бібліотека „Руслана“ числить 620 книжокъ шкільныхъ.

Всѣ ученики зъ вынмкомъ одного [обр. римо-кат.] були обряду греко-католицкого. На науку языка польского ходило 320 учениківъ.

Записы учениківъ на новый рікъ шкільный вѣдбудуть ся, якъ звычайно, въ послѣдныхъ трехъ дняхъ серпня; въ тыхъ самыхъ дняхъ вѣдбувають ся и поправки. На испыты вступнѣ до I-ои клясы вызначенѣ днѣ вѣдъ 1 до 3 вересня, а для клясы II—VIII днѣ вѣдъ 1 до 5 вересня. Пізнѣйшѣ зголошуваня не будуть увзглядненѣ.

Переглядъ політичный.

Онодгы донесла була Sonn- u. Mont. Ztg., що ґр. Бадені поѣде сими днями до Ишлю на авдієнцію до цѣсаря, ажь опѣсля выѣде за вѣдпусткою на кілька недѣль. Тымчасомъ президентъ міністрівъ вже бувъ тогдѣ въ дорозѣ до Буська, де въ сю недѣлю приѣхавъ тихесенько такъ, що его навѣть не витано у Львовѣ, бо мабуть анѣ намѣстництво анѣ поліція львівска не знала нѣчого о его переѣздѣ. Сегодня мабуть и маршалокъ краєвый ґр. Стан. Бадені ѣде до Буська.

Ческій посолъ д-ръ Ґреґъ стававъ сими днями передъ своими выборцями въ Шлянѣ и высказавъ свѣй поглядъ, що ґр. Бадені не може удержати ся на своѣмъ становиску и що теперь прийде до кермы міністерство нѣмецке. Чехи готовѣ помирити ся зъ Нѣмцями, коли сѣ схотять узнати ческе право державне.

Magyar Orszag доносить, що передъ скликанѣмъ спільныхъ делеґацій уступить міністеръ вѣйны Крітґамеръ, а его мѣсце займе бар. Райнлєндеръ або Фєврварі.

На комунікатъ Fremdenblatt-у, котрый заперечує дневникарскимъ вѣстямъ про міністеріяльну крізу и радить дневникамъ, щобы замѣсть вышукувати наслѣдниківъ теперѣшного президента міністрівъ лѣпше причиняли ся до полагодженя національныхъ спорівъ, вѣдповѣдає N. fr. Presse въ статьѣ такого змѣсту: Отже ґр. Бадені лишає ся, а дневникарству велить сказати, щобы замѣсть ломити собѣ голову, хто буде его наслѣдникомъ, помогло ему найти выхѣдъ зъ того заколоту, въ якій всадивъ себе языковыми розпорядженями. Треба надѣяти са, що дневникарство приймe той зазывъ до вѣдомости, хочь вінъ властиво зверненый на хибну адресу; бо докоряє вѣденьскимъ дневникамъ, що ширять вѣсти про крізу, коли тымчасомъ рѣчь знана, що найбільше тымъ занимають ся дневники въ рідномъ краю президента міністрівъ, въ Галичинѣ. Але признати треба, що пѣвурядовый комунікатъ зовсѣмъ не улегшує дневникарству тои задачѣ, яку на него вкладає. Воно дуже гарно, коли правительство признає, що тілько въ напрямѣ згоды може проявити ся дальшій політичный розвитокъ; але-жь бо передъ тыжднемъ на тімъ самімъ мѣсци писано, що всѣ вѣсти о угодовыхъ конференціяхъ є безпідставнѣ и що правительство на разѣ о такихъ конференціяхъ не думає. То зновъ каже ся въ комунікатѣ, що правительство мусить твердо держати ся того погляду, що его задачею є, мимо дотеперѣшныхъ досвѣдівъ простувати зъ неослабаючою ревностію до законного упорядкованя національныхъ відносинъ въ Чехахъ, — якъ коли бы оно справдѣ нѣколи и не думало о нѣчімъ иншімъ, якъ тілько о законнімъ упорядкованю языковыхъ спорівъ. Адже-жь упорядкованє справы розпорядженями не є законне. А коли дня 20 мая с. р. въ палатѣ панівъ сказано, що обовязкомъ правительства є, законно упорядкувати языкову справу, то ґр. Бадені відперъ тогдѣ ту гадку, покликуючи ся на право правительства выдавати розпорядженя, и сказавъ, що ажь тогдѣ правительство готово приложити руку до законного полагодженя справы, коли бы таке бажанє проявило ся въ конкретнѣй формѣ у сторонництвъ. Отже поки такій баламутства буде пѣвурядово ширити ся, поти дневникарство при найлѣпшѣй воли не богато буде могло причинити ся до порозумѣня мѣжь сторонами. Даремнѣ, а навѣть шкідливѣ се заходы, коли пѣвурядово відвертає ся загальну увагу вѣдъ головнои перешкоды до порозумѣня, якою є языковѣ розпорядженя. Не дневникарство винно тому, що та перешкода є дѣломъ правительства, и що зъ нѣмецкои стороны всѣ толки починають ся, що правда, відъ того нетґативного жаданя, щобы передовсѣмъ відкликано языковѣ розпорядженя и тымъ усунено першу перешкоду згоды. Коли правительство справдѣ є того погляду, що его задачею є старати ся о законне полагодженє справы, котру вже полагодило языковыми розпорядженями, то тымъ самымъ оно признає, що тѣ розпорядженя були незаконнымъ полагодженємъ и що ихъ треба відкликати. Не вина въ тімъ дневниківъ, що поти не може бути нѣякихъ позитивныхъ жаданъ, поки не сповнять ся неґативнѣ. Але зъ другои стороны легко зрозумѣти, що проявляє ся гадка о захитанімъ становиску правительства, коли те правительство не може выйти зъ противорѣчности мѣжь своимъ поведенємъ а голошеными своими поглядами. Правительство, котре голосить, що уважає за свою задачу законне полагодженє національныхъ відносинъ, а рівночасно стоить при своихъ незаконныхъ розпорядженяхъ, мусить выкликувати загальне пересвѣдченє, що противорѣчність мусить бути або полагоджена або усунена. Вѣсти про крізу міністеріяльну можуть бути хибнѣ, але критичне положенє не є нѣякою выдумкою.

Д. 15. с. м. завѣвъ россійскій міністеръ судівництва въ Сибірі и судівництво Александра II. и отворивъ тамъ першій судъ присяжныхъ. Россійскѣ дневники витають въ сѣй подѣ початокъ новои добы въ культурнімъ житю Россіи „Новое Время“ пише: „Царства темноты, самоволѣ и насильства надъ людиною и ви майномъ вже нема!“ Заслуга въ тімъ Николая II, котрый зъ власнои споиуки запорядивъ заведенє поступового судівництва зъ р. 1864 и въ письмѣ своѣмъ до міністра судівництва зъ д. 27. мая 1896 заявивъ, що застарѣле и нездале судівництво въ Сибірі не згідне зъ новочаснымъ житемъ. Відъ теперь повинні бы тысячѣ засланыхъ на Сибірь стати вільными відъ поліцейскои самоволѣ.

Загребскій Obzor доносить, що переговоры мѣжь святымъ престоломъ а Сербією о конкордатъ наближають ся до кінця. Сербія має дістати католицке епископство, въ котрого окрузѣ такъ само, якъ и въ Чорногорѣ, буде уживатись лише славяньскои литургіи. Теперь заходять ся такожь хорватскѣ епископы, щобы и въ Хорватщинѣ завести до католицкого богослуженя славяньску литургію. Гадка при тімъ така, щобы обѣ церкви зблизити до себе; а въ Римѣ, де такожь займають ся такою гадкою, проявляє ся готовість до уступокъ.

Проявы страйку рільничого

показують ся — на скілько правдивѣ донесеня черновецкои Gazet-ы polsk-ои — досыть ярко на Буковинѣ, далеко ярче, нѣжь подекуды въ Галичинѣ.

„Зъ найблизшихъ околиць [Чернівцѣвъ] — пише тая ґазета — доносять намъ о зовсѣмъ поважнімъ руху мѣжь рускими селянами. Хлопы въ Садагорщинѣ и Черновеччинѣ розпочали формальне безробіте и цѣлкомъ не выходять до роботы на ланы двірскѣ.. Коли ихъ пытати о причину страйку, не вмѣють дати відповѣди, всякѣ переконуваня збувають выминаючо „не выйдемо на паньске“.

„Доносять намъ — пише дальше Gazeta polska що на ланахъ, де давнѣйше робило 200 робітниківъ рівночасно, теперь властитель радъ, коли збере ся 16 або 20, и то звычайно людей чужихъ. Зараза безробітя перечайно людей чужихъ. Зараза безробітя переходить навѣть на робітниківъ спроваджены ходить навѣть на робітниківъ спроваджены ихъ Галичины — Мазурівъ. Кілька сотъ такихъ людей спровадивъ н. пр. п. Зінґеръ зъ Мамаєвиць и зъ-разу — якъ то бувало що року — бувъ задоволеный зъ ихъ роботы. Але остатными днями, коли Мазуры пізнали ся зъ мѣсцевою, страйкуючою людностію, почувъ вѣдъ нихъ наразъ заяву, що полишать ся дальше, если имъ підвысшить платню и поробить всякѣ полекшѣ. П. Зінґеръ безъ опору згодивъ ся на тѣ додатковѣ жаданя, але мимо того Мазуры не заразъ станули до роботы... Вкінци пійшли на ланъ, а мѣсцевѣ, мимо всего, страйкують дальше. Страйкомъ тымъ — чи цѣлковитымъ, чи частиннымъ — доси є навѣщеныхъ пять дворівъ въ околици Чернівцѣвъ и Садагоры, а що зараза пійде дальше, не трудно передвидѣти!“

Вину за се складає Gazeta polska на пп. д-ра Смаля Стоцкоко и В. Будзиновского, що — мовлявъ — они [першій „Буковиною“ и своими справозданями посольскими а другій своєю ґазеткою „Праця“] выкликали „рухъ руского хлопа противъ дворівъ, рухъ ворожій, котрого ще передъ рокомъ не бувъ бы надѣявъ ся нѣхто, кому знане було тѣсне, приязне, патріярхальне [sic!] відношенє, яке доси панувало межи хатою и дворомъ на Буковинѣ північній“.

А найцѣкавѣйшій є высказъ Gazet-ы polsk-ои, що „аґітація Стоцкихъ и Будзиновскихъ вѣдбула ся коштомъ правительства, котре на удержанє ихъ орґану [„Буковина“] платить 8000 зр. рівно, отже правительство має першій обовязокъ усунути пиво, якого по-неволи наварило...“

Зі статьѣ Gazet-ы polsk-ои цѣкавый для насъ самъ фактъ страйку, а не ви доносы на пп. Стоцкого и Будзиновского. Видко, що хлѣборобскій рухъ робітничій, котрый дійшовъ до досыть высокого степеня орґанізаціи на Угорщинѣ, передирає ся и по сей бікъ Карпатъ та зазначує ся поки-що лише спорадичными проявами...

На всякій способъ явище то цѣкаве и заслугує на увагу.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближає ся другій піврікъ взглядно третій кварталъ сегорічного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырівнанємъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великѣ и не терплячѣ проволоки, а залеглости за сей рікъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырівнає въ короткімъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсылане передплаты, взглядно залеглостій.

„Рано въ недѣлю засвѣтило сонце и небо выпогодило ся. Що хвилѣ подував досить сильный полудневый вѣтеръ. На покладѣ корабля „Свенксзундъ“ роздавъ ся псаломъ, відспѣваный залогою при богослуженю. Я сидѣвъ собѣ въ шатрѣ и слухавъ. Наразъ коли дзвінъ на корабли звѣстивъ 11-ту годину, вчинивъ ся рухъ. На воду спущено великій човенъ а въ парову баркассу всѣли люде; я пізнавъ Андрого и двохъ офіцирівъ. Не вже-жь бы Андрѣ при такихъ урываныхъ а сильныхъ подувахъ вѣтру загадував взнести ся у воздухъ? Нѣ, нѣякимъ чиномъ; певно се лишь проба заалярмованя залоги.. И коли я такъ надъ тымъ роздумую, передъ шопою, де мѣстивъ ся бальонъ, вчинивъ ся рухъ. Небавомъ відбито дошки и бальки відъ північнои стороны. Отже се не алярмъ, а таки справдѣшный відлетъ! Я прибѣгъ на мѣсце, а тамъ сказано, що нинѣ бальонъ відлѣтає. Всьо було въ горячковімъ руху; самъ Андрѣ стоявъ на руштованю шопы и выдававъ приказы, найчастѣйше тубою, бо такій сильнѣ були подувы вѣтру. Побічь него прятають ся его товаришѣ, Стріндберґъ и Френкель. Пускають въ гору пробнѣ бальоники, а всѣ они линуть въ пожаданімъ напрямѣ, на північь. Наразъ зъ трескотомъ упала передна сторона шопы. Мѣжь залогою ще живѣйшій рухъ; кождый придержує за линвы бальонъ. Однѣ стягають близше до купы мѣшки зъ балястомъ, а другѣ зносять потрібнѣ приборы. Наразъ пізднѣсь ся бальонъ на два метры въ гору. Стріндберґъ принѣсъ клѣтку зъ голубами. Кухарь зложивъ въ лоддѣ бочілочку зъ харчемъ — се має бути першій обѣдъ, що его зъѣдять у воздухахъ, а инжінеръ Френкель принѣсъ кілька фляшокъ пива. Зъ лодки бальону звисає хоругвь шведска, а відъ нею друга бѣла шовкова зъ вышитымъ якоремъ, очевидно якійсь символічный дарунокъ жѣночій.

По 2-гій год. було вже всьо готове до відлету. Андрѣ зачавъ пращати ся, стискавъ руки, дякувавъ за помічь. На лицяхъ присутныхъ и відъѣзджаючихъ знати було серіозність и вагу хвилѣ. Въ лодцѣ бальону станули Андрѣ, Стріндберґъ и Френкель и на даный знакъ всѣ три перетяли тонкій линвы, що прикрѣпляли бальонъ до землѣ. Бальонъ здрогнувъ, заколихавъ ся и черезъ розвалену стѣну шопы вылинувъ на воздухъ, въ північнімъ напрямѣ. Андре махнувъ ще разъ шапкою и кликнувъ: Hilsen hjemme tse Sverige! (Поздоровѣть тамъ дома въ Швеціи!)

„Всѣ відбѣгли за бальономъ, що зъ-якихъ 60 метрівъ відніс ся по-надъ берѣгъ. Дехто робивъ апаратомъ фотоґрафічнымъ моментальнѣ знимки. Наразъ закрутивъ вѣтеръ бальономъ и лодка досягла плеса моря, але небавомъ відніс ся (по выкиненю кількохъ мѣшківъ балясту) бальонъ въ гору, перелетівъ по-надъ плоскій островъ Голєндернесъ и попавши на пригідну струю воздуха, полинувъ прямо на північь. О год. 3-тій вже не було слѣдно бальону на горізонтѣ.“

Такъ отже бальонъ „Орелъ“ злетівъ до бѣґуна, — але що дальше? Відповѣди на се питане всѣлякій, але переважно дуже скептичнѣ. Въ найлѣпшімъ разѣ, коли бы постійно дувъ вѣтеръ полудневый, бальонъ перелетить черезъ полярнѣ краины на другу сторону и опинить ся на північныхъ берегахъ Америки. Дорога не мала, бо на-виростець 3400 кільометрівъ, а бальонъ мігъ бы ви перебути въ двохъ тыжднякъ. Однакъ годѣ й подумати, щобы те все такъ складно и легко удало ся. Найменша змѣна въ напрямѣ вѣтру, а вже понесе бальономъ, Богъ знає куды, такъ що навѣть не буде можна зъорієнтувати ся. А зновъ може бути й таке, що Андрѣ перелетить понадъ бѣґуномъ, не знаючи, де вінъ властиво находить ся. Всякій обсерваціи, при захмаренімъ небѣ и хистімъ колыханю бальону, суть дуже трудні а часомъ майже и неможливѣ. При тімъ всѣмъ стала ся Андрому ще й мала пригода; ото три линвы, що мали звисати зъ бальону, якимсь дивнымъ дивомъ відчепили ся и лишили ся на березѣ, а бальонъ злетівъ безъ нихъ въ гору. На кождый способъ выправа Андрого бальономъ не віддасть стілки прислуги науцѣ, що выправа кораблемъ, анѣ не вчинить тѣ выправы злишными, — а тілки може подати деякѣ вказівки що до тыхъ будучихъ выправъ.

Можливе й таке, що не буде вѣтру, а тогдѣ прийшлось бы бальонови станути на мѣсци. Запасъ ґазу выставъ бы на мѣсяць, бо лишь 40 кільоґрамівъ ґазу уходить у воздухъ на одну добу. При тімъ має Андрѣ сани и човенъ, и мігъ бы пустити ся въ дорогу по ледахъ на подобу Нанзена. Тожь говорити аподиктично, що цѣла выправа Андрого є простымъ самоубійствомъ, — се може за смѣло, але зъ другои стороны годѣ прикладати великои надѣѣ що-до успѣху выправы. Самъ Андрѣ вѣривъ непохитно въ успѣхъ, кажучи, що зъ его стороны зроблено все потрібне и звернено увагу на всѣ евентуальности, — але чи тѣ всѣ обчисленя не заведуть въ полярныхъ незнаныхъ просторахъ, хто се може передвидѣти? Бути може, що вже більше нѣ слѣду нѣ дальшои звѣстки про судьбу трехъ смѣлыхъ воздухоплавцѣвъ не будемо мати.

Минувшого тыжня дувъ постійно въ тыхъ північныхъ околицяхъ полудневый и полудневo-західный вѣтеръ, — а зъ того можна бы заключати, що бальонъ мчесь въ напрямѣ всхідноі Сибіри. Въ Штокгольмѣ и цѣлій Швеціи выжидають всѣ зъ великимъ зворушенємъ всякои дальшои звѣстки про выправу свого земляка, але, на жаль, поки що нема ви відъ него самого зъ краины вѣчного леду. А чи буде?...

НОВИНКИ.

— **Є. Ем. Кардиналъ Сембратовичь** повернувъ вчера зъ Підлютого до Львова для дальшои порады лѣкарскои въ своѣмъ недомаганю. Впрочімъ відъ часу выѣзду Еміненціи до Підлютого панували тамъ майже щоденно слота и холодъ.

— **Осторога для судовиківъ.** Въ падолистѣ с. р. буде обсадженыхъ більше посадъ судейскихъ. Позаякъ можна побоювати ся, що многѣ компетуючѣ о посады схотять ѣхати до Вѣдня, щобы лично підперти свои кандидатуры, тожь повѣдомляє ихъ спеціяльно уповажнена до того урядова Gazeta lwowska, що після автентичныхъ вѣстій подорожи такій були бы безъ цѣли, бо компетуючѣ не будуть допущенѣ анѣ до міністра, анѣ до шефа секціи, анѣ до референта въ міністерствѣ судівництва.

— **Снятиньска рада повѣтова** уконституовала ся въ той способъ, що маршалкомъ выбрала зновъ дѣдича Стефана Мойсу, а заступникомъ д-ра Ник. Кшиштофовича.

— **Вписы въ женьску учительску семинарію у Львовѣ,** именно на першій рікъ тои семинаріи, на фреблѣвскій курсъ, и въ 4-клясовѣ школы вправъ, въ руску и польску, будуть відбувати ся въ дняхъ 28, 30 и 31 серпня, кождого дня відъ 9—12 годины до полудня. Кандидатки на I рікъ мають предложити метрику яко доказъ, що скінчили 15-ый рікъ житя, лѣкарске свѣдоцтво здоровля и свѣдоцтво шкільне та nationale въ двохъ примірникахъ.

— **До вступного испыту до рускои паралєльнои клясы при черновецкій ґімназіи** зголосило ся теперь 23 ученикій, а зложило испытъ 15. Сего року зголосило ся перед феріями значно менше число учениківъ до рускои паралєльки, якъ торікъ передъ феріями. „Причины того — каже „Буковина“ — треба глядати не въ тімъ иншімъ, тілько въ тімъ, що въ краю вже перестали уважати ту паралєльку за чи-

сторуску, де дитинѣ легко испытъ зложити и легко дальше вчити ся. Може декого налякала и звѣстка, що сего року заострено успыты вступнй до гімназій, але испытбвъ не заострено, хочь розумѣе ся, вымогъ що-до мѣмецкого языка въ рускбй паралельцѣ не змѣнено. Жадають такъ само якъ торбкъ вбдповѣдного знаня нѣмецкои и рускои мовы — и черезъ те подвбйна трудность для вступаючихъ хлопцѣвъ, особливо селяньскихъ. Кромѣ того завинили сего року и нашй пп. учителѣ по селахъ, що не намовили ббльше родичѣвъ и не пбдготовили ббльше учениквбъ до гімназіи. Певна рѣчь, нѣхто не мае права жадати вбдъ нихъ того, але той обовязокъ повиннй були они самй наложити на себе, коли почувають ся правдивыми Русинами и знають, що за нихъ того нѣхто иншій не зробить. Сподѣваемо ся, що пбдчасъ вакацій приготовлять ббльше учениквбъ, щобы могли 1-ого вересня зложити испытъ". Дальше подае „Буковина" списъ 18 мѣсцевостій, зъ-вбдки зголосили ся тыхъ 23 учениквбъ, по одному або по двохъ [мѣжь тыми зголосивъ ся оденъ ученикъ зъ Залозець въ Галичинѣ], а вбдтакъ пише: „Цѣкавый обявъ, сей що до вступныхъ испытбвъ до рускои гімназій зголосило ся такожь двохъ Чехбвъ и одинъ рускій Маеръ, котрого батько родомъ зъ Етеръ, сынъ римо-католикъ, а проте дуже добре зложивъ испытъ по руски. Починаемо и мы, Русины, мати своихъ людей зъ нѣмецкими прбзвищами, якъ Маеръ, Мілеръ, Бавманъ, Шнайдеръ и иншй".

— **Въ бурсѣ львбвского „Народного Дому"** було зъ кбнцемъ сего року шкбльного въ обохъ вбддѣлахъ, въ шкбльнбмъ и ремѣсничбмъ 30 питомцѣвъ, зъ того 25 учениквбъ-гімназіястбвъ и 5 термінаторбвъ. Зъ учениквбъ два: Симеонъ Гладкій, и Теофанъ Величко здали испытъ зрѣлости, рбкъ шкбльный укбнчили зъ вбдзначаючимъ поступомъ 3 ученики, зъ добрымъ 16, а 4 дбстали поправку. Два питомцѣ ремѣсничои бурсы кбнчать у вересни науку слюсарства и зъ кбнцемъ того мѣсяця будуть вызволенй. Замѣгна рѣчь, що удержане въ бурсѣ питомця ремѣсничого коштуе ббльше якъ удержане ученика гімназіи.

— **Кс. Стояловскій** перебуваe теперь у Франціи, десь надъ моремъ, и зъ-вбдти дописуе до своихъ газетокъ. Въ послѣднбмъ листѣ доносить, що выготовляе для Риму меморіялъ, котрый займе 160 сторбнъ друку. „Що буду въ Римѣ, — додае кс. Стояловскій, — то рѣчь певна, але коли, Богъ одинъ знае".

— **Пишуть намъ зъ краю:** Нема у насъ славнѣйшого мѣсця вбдпустового надъ нашу Зарваницю! Зарваниця для Русинбвъ е тымъ, чимъ для Полякбвъ Ченстохова, чимъ для Нѣмцѣвъ Марія-Цель и т. д. Зарваниця — то наше найперше, найббльше и найславнѣйше мѣсце вбдпустове. Тутъ збирають ся богомольцѣ зъ цѣлои рускои Галичины: зъ-пбдъ Бродбвъ и зъ-пбдъ Сокаля, зъ-за Перемышля и зъ по-за Самбора, зъ-пбдъ Коломыѣ и Чернбвцѣвъ, а навѣть зъ-за Бескида зъ Угорскои Руси. Вбдпустъ треваe тутъ майже цѣле лѣто, бо вбдъ Зеленыхъ святъ ажь до пбзнои осени, бо до Воздвиженя Честного Хреста.

Здавалось бы, що коли Зарваниця таке славне мѣсце вбдпустове, то оно може вбдповѣдае всѣмъ вымогамъ, яке повинна мати така мѣсцевбсть. На жаль, не можна того сказати о нашбй Зарваници. Подаю туть тіи жалѣ, якй менѣ высказували богомольцѣ вертаючй изъ Зарваницѣ зъ процѣ.

Церковь въ Зарваници — якъ на вбдпустове мѣсце — е за мала. Поминаю тую обставину, чи можна вже було тамъ приступити до будовы обширнѣйшои церкви, чи нѣ; яко не обзнакомленый зъ мѣсцевыми вбдносинами не беру ся рѣшати того. Констатую лише фактъ, що церковь, якъ на Зарваницю, е за мала, а загально припускае ся, що въ такбмъ вбдпустовбмъ мѣсци, де датки „на Боже" плывуть обильно, можна черезъ десятки лѣтъ зббрати фондъ на будову церкви. Але бо церковь не лише мала, але маe бути въ додатку ще й досыть занедбана, такъ що въ серединѣ нема належитого мальовила, а на внѣ обдрѣпана зъ выправы... Зъ тѣсноты церкви выплываe дальша недогбдность. Люде формально душать ся та мало зъ нихъ може участвувати въ богослуженю, а тй, що е въ церквѣ, не можуть того богослуженя выслухати зъ „совокупленымъ духомъ". А на се способъ чей же знайшовъ бы ся легко. Чи то такъ дуже трудно удати ся до Ординаріяту о позволене вбдслужити литургію на дворѣ, бодай въ урочистй свята, коли найббльше богомольцѣвъ наплываe до Зарваницѣ? Я гадаю, що постаратись о то не бувъ бы великій трудъ, а Ординаріятъ певно удѣлить позволеня, бо коли позваляе многимъ парохіямъ, котрй о се просять, то чому бы не удѣливъ для Зарваницѣ? Вкбнци ще одно. Маe тамъ, въ Зарваници, бути якась панѣ-пустельниця, що побожный народъ за скляночку водицѣ зъ-пбдъ каплицѣ таки добре обскубуе. Сю аномалію здало бы ся такожь усунути.

Застерѣгаю ся, що тымъ не хочу робити докору теперѣшному парохови зарваницкому. Вбнъ тамъ ще занадто коротко, щобы мбгъ бувъ тй недогбдности усунути. Але въ интересѣ нашои церкви здало бы ся, щобъ Зарваниця красше презентувала ся. Чей-же лѣпше бы було, щобы она притягала, а не вбдтручувала, якъ се видко зъ нарѣканя богомольцѣвъ... Чи може будемо чекати, ажь на сю позицію звернуть свою увагу якй нашй опѣкуны та схотять тамъ наслати якихъ „реформаторбвъ"? На що? коли мы самй потрафили бы ладъ завести, кобы не тая злощастна нездарнбсть! — *Двовжскій.*

— **Зъ Равы руской пишуть намъ:** Дня 10. с. м. идучи мѣстомъ въ самбмъ ринку увидѣвъ-емъ, якъ посередъ збѣговиска жидбвъ два зъ нихъ въ немилосердный звѣрскій способъ, — оденъ кулаками по головѣ другій по-пбдъ груди — обкладали бѣдного ледви теплого якогось селянина, котрый упбмнувъ ся за своимъ сѣномъ, котре жидъ якійсь зъ передъ его коней забравъ. Тому всему зъ найзимнѣйшою кровію придивлявъ ся недалеко стоячій панъ фрайтеръ поліціи равскои, по имени менѣ незнакомый, але якъ показуе зъ лица, великій приклонникъ Бакха. Огбрченый до крайности подббнымъ фактомъ, майже неимовѣрнымъ, щобы посередъ мѣста повѣтового, резиденціи всѣхъ можливыхъ урядбвъ, щось подббного середъ бѣлого дня дѣятись могло, звернувъ ся я до сторожа bezpieczeństwa miejskiego зъ тою увагою, що „вже-жь страшно дивно выглядае, якъ вы, пане поліцай, зъ уряду свого можете такъ байдужно приглядатись тбй прикрбй сценѣ и не зробити вбдповѣдного порядку". Поліцай, завстыдженый, нѣчого на тое не вбдповѣвъ, тблько стоячій зъ нимъ екзекутникъ Якимовичъ [шкода, що Русинъ та зъ хлопского стану] вбдозвавъ ся до мене въ импертинецкій способъ: „Wun do tego nie je; co to ksiendza może wobchodzić?!" Пане бурмістре равскій! будьте ласкавй поучити свого пбдвладного пана фрайтра, що „wun do tego nie je", щобы пбдчасъ выборбвъ пильнувавъ церкви рускои и непрошеный стерѣгъ рускихъ выборцѣвъ, а „do tego je", щобы яко поліцай пильнувавъ порядку въ мѣстѣ и перешкодивъ подббнымъ выпадкамъ, якъ высше описаный. А вамъ, пане екзекутнику, мушу пригадати, що хотяй ваше чувство милосердя дуже загартувалось на розличныхъ операціяхъ вашого уряду, то вже-жь нѣгде правды дѣти, що вы, збставши такимъ высокимъ урядникомъ якъ екзекутникъ, черезъ тое не збстали ще худобиною безъ чувства, але все таки чоловѣкомъ — *Священикъ.*

— **Злодѣй операторъ**, мабуть гбсть изъ-за границѣ, оперуе дуже зручно людямъ кишенѣ въ захбдній Галичинѣ. Той злодѣй-операторъ выймае зъ кишенѣ въ запатбмъ сурдутѣ пуляресы зъ грбшми въ той способбъ, що въ мигъ ока розрѣзуе сурдутъ зъ-верха и выймае зъ него грошѣ. Вже зробивъ двѣ такій операціи: въ Краковѣ зоперувавъ якогось Шварца, а вбдтакъ одного судью повѣтового, що ѣхавъ зъ Тарнова до Кракова; сему другому забравъ пуляресъ зъ 180 зр., розтявши кишеню зъ-верха. Оба зоперованй навѣть не чули, коли ихъ оперовано; здогадали ся того ажь тогдѣ, коли побачили порозтинанй кишенѣ и бракъ въ нихъ грошей. Такій злодѣѣ операторы у насъ ще мабуть не виводять ся, а фактъ, що друга операція вбдбула ся у ваґонѣ на зелѣзници, наводить на здогадъ, що то заграничный злодѣй выбравъ ся до насъ на практику. Подорожнй на зелѣзницяхъ нехай стережуть ся!

— **Стрѣльница вбйскова въ Чернбвцяхъ** находить ся надъ Прутомъ въ мѣсци такъ невбдповѣднбмъ, що наслѣдкомъ того лучають ся дуже прикрй пригоды. Передъ кблькома днями пбдчасъ вправъ въ стрѣляню ранено тамъ двохъ селянъ; одного въ шию, а другого въ околицю живота. Раненыхъ вбдвезено до шпиталя краевого.

— **Процесъ болгарского рітмайстра Бончева** и его товаришѣвъ, обжалованыхъ о скрытоубійство Анны Сімонбвнои, розпбчне ся въ Софіи сеи середы. Прокураторъ внѣсъ для трехъ злочинцѣвъ: для Бончева, комісаря поліціи Новеліца и жандарма Богданова кару смерти, а для Бончевого брата 15 лѣтъ вязницѣ.

— **Кблько людей стратила Туреччина въ послѣднбй вбйнѣ?** Турецке міністерство вбйны оголошуе статистику стратъ въ послѣднбй вбйнѣ зъ Греками. И такъ: на тессалійскбмъ боевища 900 убитыхъ и 2.400 раненыхъ, а на епирскбмъ 91 убитыхъ и 264 раненыхъ, отже загаломъ 991 убитыхъ и 2.664 раненыхъ. Мѣжь убитыми находить ся: 2 нашѣ, 27 офіцирбвъ штабу и 45 старшихъ офіцирбвъ, загаломъ 74 т. е. майже 8 % [похвальный доказъ мужества мѣжь офіцирами турецкими]. До Царгороду привезено до теперь 1.759 раненыхъ, мѣжь тыми 79 офіцирбвъ. Выпущено вже яко здоровыхъ 43 офіцирбвъ и 656 жовнѣрѣвъ. Всѣ, котрй можуть ще дальше служити, дбстають ремунерацію въ высотѣ двомѣсячнои платнѣ.

— **Близнючки-дѣвчата.** До одного зъ россійскихъ лѣкарѣвъ въ Курску привезла жѣнка двое немовлятъ, дѣвчатъ-близнючокъ, зрослыхъ зъ собою въ крижехъ. Рѣдкій сей случай, нагадуючій братбвъ сіямскихъ, тымъ дивнѣйшій, що по уродженю дѣти були зъразу дуже мало зрослй, а вбдтакъ зростали ся все ббльше та ббльше.

— **Про телеґрафъ безъ дроту**, вынайденый молодымъ [двацять-лѣтнымъ технікомъ Марконі] доносять зъ Риму, що практична проба зъ нимъ выпала знаменито. Зъ пристани Спеція выѣхавъ корабель далеко на отверте море а зъ сушѣ пересылали ёму новымъ телеґрафомъ розказы рухбвъ и зворотбвъ. Корабель выконувавъ усѣ приказы якъ найточнѣйше.

— **Розбишацкій нападъ.** Одержуемо таке письмо: Було се вечеромъ дня 17. липня с. р. около 9 ои годины ишовъ я по роботѣ гостинцемъ зб Львова до Винникъ. Зразъ за цегольнею жида Ґаля напротивъ бровару лисиницкого, котрымъ завѣдуе банковець п. Русманъ, выбѣгъ зъ лѣса якійсь розбишака, напавъ на мене, вхопивъ мене за горло и ставъ домагати ся грошей словами: „Dawaj pieniądze, bo cię zabiję!" Коли я сказавъ, що я зарббникъ, челядникъ у п. Мих. Спожарского и у мене нема грошей, крикнувъ вбнъ: „Nieprawda, ty pan! dawaj pieniądze, jakie masz, inaczej zginiesz!" На мбй крикъ выбѣгло зъ лѣса ще чотирохъ драббвъ, взяли мене въ свои твердй оббймы, вбдобрали менѣ весь мбй тыждневый заробокъ въ квотѣ 4 зр. и кблькадесять крейцарѣвъ, выдерли менѣ парасоль и здерли капелюхъ. На мою просьбу, щобы менѣ вбддали бодай капелюхъ, розбишаки поговорили щось зъ собою и вернули менѣ капелюхъ, а оденъ зъ нихъ, прикладаючи менѣ нбжь до горла, сказавъ: „Masz kapelusz i idź spokojnie; jeżeli będziesz krzyczał, to padniesz trupem." — Замѣсть ити до Винникъ, вернувъ я, выстрашеный, назадъ до Львова. На рогачцѣ розповѣвъ я свою пригоду скарбовбй сторожи; они сказали менѣ, що зловлять розбишакъ, коли будуть туда вертати. Въ недѣлю рано, 18. липня бувъ я и въ канцеляріи ц. к. поліціи львбвскои и здавъ справу протоколярно. Тамъ менѣ сказано, що вышлють агента и будуть доходити. Но чи мои грошѣ и мбй парасоль менѣ вернуть ся, того менѣ не сказавъ нѣхто... Ось яку то маемо теперь безпечнбсть! — *Кирилъ Врецьона.*

— **Пбдводный бальонъ.** Італійскій инжінеръ Piatti del Pozzo вынайшовъ новый приладъ пбдводный значно лѣпшій вбдъ теперѣшныхъ звонбвъ. Бо коли звбнъ поринае тблько на 80 м. въ глубѣнь, то пбдводный бальонъ може легко досягнути 400—500 м., отже въ глубѣнь окомъ людскимъ до теперь не выслѣджену. Бальонъ сей маe подобу кулѣ зъ зелѣзноц бляхи, грубои на 8 цтм. а такъ великои, що кблькохъ людей може ся въ нѣй выгбдно помѣстити. Входить ся до неи зъ горы по драбинѣ черезъ отвбръ, котрый замыкае ся изъ внѣ. У внутрѣ е досыть воздуха для кблькохъ людей на 3—4 годинъ. Груба, скляна призматива шиба освѣтлюе пбдводну глубѣнь и черезъ неи можна робити помѣченя. Зъ бальоно выстають на внѣ щипцѣ и иншй знаряды, котрыми можна правити зъ середины и хватати рбзнй предметы, якй хоче ся вынести на верхъ. Зъ середины можна такожь кермувати бальономъ, минати скелѣ и слѣдити околицю. Цѣлый приладъ привязуесь линвою до берега або корабля, на повнбмъ мори, вздовжь линвы идуть дроты телефонічнй, що лучать бальонъ зб свѣтомъ. Но и на случай, якъ бы линва прбрвала ся нема небезпечности; треба тблько скинути оловянй тягарѣ, причеплений на внѣ до бальона, але такъ що въ середины можна ихъ вбдчепити, а вода сама попхае бальонъ до горы. Для скеанознавства е се вынахбдъ великои ваги. Сими днями роблено зъ нимъ пробы на Секванѣ и они повелись дуже добре; дальшй пробы будуть робитись въ Гаврѣ и Брестѣ.

— **Зъ островбвъ Филипиньскихъ** доносять о выбуху вулкана Майонъ на островѣ Люзонъ 26-го червня середъ страшнои бурѣ. Вулканъ выкидавъ зъ-першу величезнй масы горячого попелу, а рознесеный бурею покрывъ усю ростинность на кблька миль довкола. Дня 27 червня вулканъ притихъ, але 28-ого поплыла зъ него лява и знищила мѣсто Лябой. Ббльше якъ третю часть мешканцѣвъ — около 600 людей спалила горяча лява. Выбухи тревали ще кблька днѣвъ, а страты въ людяхъ и майнѣ дуже великй. Въ сѣмъ столѣтю вулканъ сей не выбухавъ доси.

— **Коники — карлы.** Маркезе Каркано, одинъ зъ найббльше звѣстныхъ льомбардскихъ годбвникбвъ коней, выставивъ сими днями въ Мілянѣ коника, котрый своимъ дуже маленькимъ ростомъ и красною будовою тѣла звертае загальну увагу на себе. Есть то поні [куцикъ] зъ шкотскои расы, про котру Бремъ каже, що конѣ зъ тои расы бувають звычайно лишь 90 центиметрбвъ высокій, а часомъ навѣть лишь 85 або 82 центиметрбвъ. Куцикъ, котрого выгодувавъ маркезе Каркано, есть лише 60 центиметрбвъ высокій, але при тбмъ дуже красно збудованый и сильный. Маркезе Каркано маe чотири такій куцики, не ббльшои величины якъ середный песъ и запрягае ихъ въ четверню до малого вбзочка, котрый выглядае якъ кбшъ. Удержане тои четверни коштуе его на день 60 ченгезимбвъ [30 крейцарѣвъ].

— **Дрббнй вѣсти.** Намѣстникъ выѣхавъ вразъ зъ жѣнкою до морскихъ купелѣвъ въ Голяндіи. — Віцепрезидентъ краевои дирекціи скарбу д-ръ Вит. Коритовскій вернувъ до Львова и обнявъ урядоване. — Президентъ мѣста Львова д-ръ Малаховскій выѣхавъ на 6 тыждневу вбдпустку, а заступати его буде першій віцепрезидентъ Кароль Шаверъ. — Директоръ львбвскои поліціи Кшачковскій выѣхавъ до Трускавця а заступае его радникъ Квятковскій. — Крилошанинъ и кустосъ львбвскои капітулы о. Ант. Петрушевичь выѣхавъ до Жегестова на воды. — Въ львбвскбмъ университетѣ вбдбула ся нинѣ габілітація д-ра Парембовича, котрый боронивъ розвѣдки на тему: „Філіація романьскои епопеѣ". — Въ Закопанбмъ упавъ зъ ровера пбдъ вбзъ и розбивъ чашку сынъ краквбвского купця Юліянъ Фішеръ. — Въ Чернбвцяхъ почала выходити три разы въ тыждень нова румуньска газета Patria на мѣсце дотеперѣшнои Gazet-ы Bucovine-и. Нову газету пбдписуе адвокатскій кандидатъ д-ръ Криклевичъ. — Въ Тернополи укравъ злодѣй въ костелѣ Езуитбвъ коралѣ зъ образа. — Въ Жовквѣ заложили оо. Василіяне руску конґреґацію Маріяньску. — Въ селѣ Лютча посварились два братя о покбсъ травы и молодшій забивъ середъ бійки старшого. — Въ Станиславовѣ наслѣдкомъ неосторожного ужитя пістолета покалѣчивъ ся сильно молодый Гуцулъ Иванъ Полатайко. — Въ Бродахъ оббкрали злодѣѣ въ бѣлый день костель. — Въ Бѣліцѣ застрѣливъ ся львбвскій офіциръ пѣхоты Францъ Кастнеръ, котрый недавно щезъ бувъ зб Львова; причиною самоубійства були довги.

Посмертій — ǂ — оповѣстки.

Теофіль Барановскій, инжінеръ выдѣлу краевого, упокоивъ ся въ ночи на вчера [на хоробу Брайта] въ 57-бмъ роцѣ житя, полишаючи жену [другу] и шестеро дѣтей. Похороны вбдбувають ся нинѣ о 5-бй зъ полудня на кладовище Личакбвске. Покбйный бувъ зъ давна членомъ рускихъ народныхъ товариствъ, давнѣйше засѣдавъ и у выдѣлахъ. Остатными часами покбйный пригадавъ ся ширшбй громадѣ тымъ, що згодивъ ся послужити своею особою звѣстнбй спблцѣ сервілістбвъ и пбдписувавъ „Руслана" яко редакторъ, хочь въ редакціи не бравъ нѣякои участи. В. в. п.!

Вѣсти зъ Аепархіи Львбвскои.

Митроп. Ординаріятъ надѣливъ стіпендією им. св. Георгія 100 зр. рбчно Вас. Дорожиньского слухателя правъ на университетѣ у Львовѣ. — О. Епифаній Роздольскій одержавъ канон. институцію на Соколбвъ. — Въ пропозицію принятй: на Руду дек. стрыйского оо.: 1. Ем. Левицкій, 2. Петро Чекалюкъ, 3. Петро Яцишинъ, Макс. Артимовичь, Вол. Сабатъ, Конст. Петрушевичь и Алекс. Джулиньскій; — на Мололбвку: 1. Ник. Яновичь, 2. Вол. Богачевскій, 3. Вас. Томовичь, Ис. Копертиньскій. — Презенту на парохію Должанка дбставъ о. Дамянъ Лопатиньскій катихитъ выдѣловои женьскои школы у Львовѣ. — О. Григ. Дякбвъ сотрудникъ зъ Городка дбставъ завѣдательство въ Ровнѣ. — Консисторія позволила о. Ник. Винницкому, сотрудникови зъ Галича, приступити до парох. испыту конкурсового въ найблизшбмъ термінѣ. — О. Филипъ Свергунъ, новопост. пресвитеръ, дбставъ прив. сотрудництво въ Денисовѣ. — Консисторія вставилась до презіди намѣстництва о згоду на канон. институцію оо.: Євг. Шухевича на парохію св. Петра и Павла у Львовѣ и Дамяна Лопатиньского на Должанку. — О. Ив. Глодзѣньскій вбзваный на мѣсяць вересень до канон. институціи на Руду дек. буського. — Правительство асиґнувало плату зъ реліґ. фонда для приватного сотрудника въ Сосновѣ на одинъ рбкъ.

Именованя, перенесеня, вбдзначеня и пр

— **Именованя** Міністеръ рбльництва именувавъ управителями лѣсбвъ и дббръ скарбовыхъ въ IX-бй класѣ ранґи асистентбвъ лѣсництва: Володисл. Михалика для округа гo сподарчого Гробля, Ив. Косину для округа Береги. Ант. Яворского для округа Лопянка Алойсія Валенту для дирекціи у Львовѣ, Вільг. Хржа для округа Лсѣнь, Бол. Пацулу для округа Гринява, Кароля Печка для округа Поляниця и Володисл. Зараньского для округа Нагуевичъ; асистентами лѣсництва въ X класѣ ранґи именувавъ елевбвъ лѣсництва: Войтѣха Курніка, Бол. Зеньчака, Ив. Сташкевича, Жим. Скалецкого, Стеф. Студнярского, Стан. Гурского и Едв. Ліпку. — Радники скарбовй Савинъ Ляховичь и Войтѣхъ Вавржковичь именованй старшими радниками скарбовыми въ округѣ львбвскои дирекціи скарбу.

— **Краева рада шкбльна** на засѣданю зъ 12-ого с. м. приняла до вѣдомости именоване учителѣвъ въ народныхъ школахъ: Олександра Городиского учителемъ 1-клясовои школы въ Загробели, Ив. Гомика старшимъ учителемъ 1-ои 6-кляс. муж. школы въ Коломыи Кароля Яновского управителемъ 2-кляс. школы им. св. Николая у Львовѣ. Анну Ференцбвну старшою а Марію Замойску молодшою учительского 5- кляс. женьскои школы въ Теребовли, Володимира Котовича молодшимъ учителемъ 4 кляс. муж. школы въ Самборѣ; Ив. Ліґензу управителемъ 6-клас. жуж. школы им. Мицкевича у Львовѣ, Франца Становского старшимъ учителемъ 6-кляс. школы им. св. Анны у Львовѣ, Исаака Сокалера старшимъ учителемъ 6-кляс. муж школы им. Чацкого у Львовѣ, о. Ивана Рудовича учителемъ гр.-кат. реліґіи въ 5-кляс. муж. школѣ им. св. Мартина у Львовѣ, Володисл. Вана старшимъ учителемъ 5-кляс. школы въ Чешановѣ, Вас. Вонсовича учителемъ 1-кляс. школы въ Улашкбвцяхъ, Іосифа Жабского управителемъ 2-кляс. школы въ Устю зеленбмъ, Павла Здуня учителемъ 1-кляс. школы въ Зарѣчи; Юлію Шолдрбвну учителькою 1-кляс. школы въ Середнбй, Ив. Мікулу управителемъ 2-кляс. школы въ Мижинци, Вас. Сагайдака учителемъ 1-кляс. школы въ Маловѣ; Павлину Байґербвну учителькою 1-кляс. школы въ Боричѣвцѣ, Марію Соневицку учителькою 1-кляс. школы въ Бѣлбмъ, Альбину Вольску учителькою 1-кляс. школы въ Рожанцѣ нижнбй, Михайлину Квасневску учителькою 1-кляс. школы въ Пбдгбрцяхъ, Изабелю Бендзіньску учителькою 1-кляс. школы въ Будзиню, Франца Земяньского учителемъ 1-кляс. школы въ Ббркахъ, Адольфа Ояка управителемъ 2-кляс. школы въ Тарновици польнбй, Тому Янушевича управителемъ 2-кляс. школы въ Кутахъ старыхъ, Ярославу Тороньску молодшою учителькою 2-кляс. школы въ Старбмъ селѣ, Вацлава Куся учителемъ 1-кляс. школы въ Товстобабахъ, Августину Лободичеву мол. учителькою 4 кляс. школы въ Березддвцяхъ, Емилію Льорхъ учителькою 1-кляс. школы въ Вѣтриловѣ, Ив. Щепаньского учителемъ 1-кляс. школы въ Швейковѣ, Євгенія Громницкого учителемъ, 1-кляс. школы въ Августбвцѣ, Льва Фока учителемъ 1 кляс. школы въ Поручинѣ. Павла Димидаса молодшимъ учителемъ 3-кляс. школы въ Козовѣ, Емилію Войтовичеву молодшою учителькою 2-кляс. школы въ Нагбрянцѣ, Лонгина Корнашевского учителемъ 1-кляс. школы въ Коростятанѣ.

— **Перенесеня.** Міністеръ рбльництва перенѣсъ управителѣвъ лѣсбвъ и дббръ камеральныхъ: Валентія Томашевского зъ Тустановичь до Львова, Иполита Венгриновского зъ Полянинѣ до Гавлбвка, Ант. Симу зъ Зеленои до Микуличина, Іосифа Зеньчака зъ Лопянки до Тустановичь Єронима Глѣбовицкого зъ Ославъ до Утаронъ, Ферд. Полюшиньского зъ Утаронъ до Калуша, люстратора Володисл. Корницкого зъ Калуша до Ославъ и Франца Геллера зъ Княждвора до Лисовичь. — дальше управителѣвъ: Кароля Хлѣнальского зъ Вѣдня до Старявы, Франца Мара зъ Кутъ до Княждвора и Здисл. Сточкевича зъ Ясеня до Кутъ.

— **Вôдзначеня.** Цѣсарь надавъ Волод. Янови Веберови, довголѣтному управителеви друкарнѣ Лозиньского, въ котрôй друкуе ся урядова Gazeta lwowsk-a и всѣ други на мѣстництва золотый хрестъ заслуги.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Замкненє рахункôвъ кредитового товариства „Самопомôчь“ въ Бродахъ** товариства зареєстрованого зъ обмеженою порукою зъ днемъ 31 червня 1897.

Станъ чинный:

Вкладки звернені	300·—	кор.
Позичкй удѣленй	5615·74	„
Вôдсотки выплаченй	13·80	„
Адміністрація	56·15	„
Льокація	9·72	„
Зыскъ зъ року 1896	47·—	„
Готôвка	88·12	„
Разомъ	6130·53	кор.

Станъ довжный:

Фондъ резервовый	210.88	кор.
Удѣлы	702·60	„
Вкладки вплаченй	3747·75	„
Позички звернені	1323·14	„
Вôдсотки побранй	112·23	„
Кошты адміністрацiи	33·93	„
Разомъ	6130·53	кор.

Оборотъ грошевый 12261·06 коронъ. — Членôвъ разомъ 112.

Въ Бродахъ 15 липня 1897.

Дирекція: *В. Санатъ. Д-ръ Иванъ Должицкій. -. Павло Дудикъ.*

Ц. к. дирекція зелѣзниць державныхъ оповѣщуе:

Ч. 37923/V. Зъ днемъ 1 липня с. р. отворено перестанокъ Пражакъ, лежачій помѣжь стаціями Воднянъ-мѣсто и Баравъ зелѣзницѣ льокальнои Воднянъ-Праханіцъ, для руху особового и обмеженого руху пакункового.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 20 липня. Ґр. Ґолуховскій поѣхавъ до Семерінґу зложити візиту Більовови.

Царгородъ 20 липня. Здержано выѣздъ Джевада пашѣ на Крету.

Лондонъ 20 липня. Times довѣдуе ся зъ Царгороду, що Тевфікъ паша повѣдомивъ амбасадорôвъ, що султанъ назначивъ двохъ войсковыхъ вôдпоручникôвъ до переговорôвъ о миръ Амбасадоры мали на те вôдказати, що крôмъ Тевфіка пашѣ нѣкого до переговорôвъ не допустять.

Канея 20 липня. Адміралы увязнили 20 Туркôвъ, котрй побили христіянъ за те, що прийшли до Канеѣ продавати живность. Кожда зъ державъ взяла по 4 увязненыхъ на свôй корабель и вôдъ сторожею анґлійского корабля вôдвезено ихъ до Бенґазôвъ въ Тріполідѣ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. И. Ив. въ Ма. — Одержано. — *Вп. Ґ. Ко. въ Кр.* Ще 4 зр — *Хв. Рус. Бе. въ Пе.* За 1896 ще 1 зр. — *Вп. С. Са. въ Те.* До кôнця червня годять ся. — *Вп. Ю. Ко. въ Ло.* До кôнця року ще 8 зр. — *Вп. Ґ. Сѣ. въ По.* Одержали. — *Вп. Г. Се. въ За.* Теперь вплачено лишь до кôнця мая. — *Вп. І. Гл. въ Ка.* Вôдъ 23 сѣчня заплачено доси всего лишь 13 зр. Зъ того потручено 2 50 зр. на залеглôсть зъ 1896 р. тожь на сей рôкъ зôстало 10·50 зр. — *Вп. В. Ан. въ Че* Годять ся.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Товариства „Бурсы имени св. О. Николая“ въ Перемышли подаѣ симъ до загальнои вѣдомости, що зъ початкомъ шкôльного року 1897/98 найде бôльше число питомцѣвъ изъ шкôлъ середныхъ помѣщене въ Бурсѣ Товариства пôдъ слѣдуючими услôвями:

I. Родичѣ взглядно опѣкуны зволять найдальше до дня 15 н. ст. серпня с. р. надôслати свои прошеня безъ стемпля до Выдѣлу Бурсы на руки секретаря д-ра П. Кормоша адвоката въ Перемышли. До прошеня треба долучити: а) метрику хрещеня, б) свѣдоцтво убожества, в) свѣдоцтво шкôльне зъ послѣдного пôвроку, г) свѣдоцтво моральности, если кандидатъ не ходивъ до публичнои школы, д) заявленє родичѣвъ взглядно опѣкунôвъ: кôлько они обовязують ся доплачувати за кандидатôвъ въ грошахъ а кôлько въ натураліяхъ. — *Увага.* Бувшихъ питомцѣвъ Бурсы въ минувшôмъ роцѣ шкôльнôмъ не дотыкають услôвя а) и г). — Желаючй помѣщеня за цѣлою оплатою мѣсячно 15 злр. не предкладають свѣдоцтва убожества.

II. Отець або опѣкунъ принятого до Бурсы питомця маѣ: 1) уплатити на зужите инвентаря 1 злр. на рôкъ, 2) уплатити мѣсячно въ касу Бурсы на инструктора 1 злр., 3) доставляти деклярована квоту доплаты на харчь зъ горы мѣсячно, 4) на пранѣ бѣля зложити на початку першого и другого пôвроку по 1 злр., 5) не устроѣне бібліотеки для питомцѣвъ 1 злр. рôчно.

III. На вступѣ въ заведене питомцѣ мають выказати ся достаточнымъ бѣлемъ и одежію, именно мусить кождый мати: 1) 6 паръ бѣля, ковдру, подушку, 4 пошевки, 6 ручникôвъ, 4 простирала, 6 хустокъ до носа, двѣ пары чобôтъ, одѣжь лѣтну и зимову.

IV. Желаючй одержати вôдповѣдь на своѣ прошене зволять долучити карту кореспонденційну зъ докладною адресою, а если кромѣ того долучать марку почтову на 20 кр., то одержать свои прилоги за почтовымъ рецепісомъ. — *Увага:* а) принятй питомцѣ Бурсы мають явити ся найпôзнѣйше дня 3. н. ст. вересня о 2-ôй годинѣ зъ полудня въ реальности Бурсы [улиця Баштова], щобы пôддатись лѣкарскимъ оглядинамъ, при тôмъ родичѣ або опѣкуны зложать свои заявленя и иншй пôдъ 3) наведенй уплаты; б) вписы вôдбувають ся 29, 30 и 31 н. ст. серпня и въ першу клясу 1, 2 и 3 н. ст. вересня; в) родичѣ аб опѣкуны мають вносити свои оплаты лично або почтою до касы Бурсы на руки касіѣра а не черезъ свои дѣти. — Поданя безъ точного заявленя, кôлько найбôльше обовязують ся доплачувати грôшми взглядно натураліями, не будуть увзглядненй.

Вôдъ Выдѣлу Бурсы имени св. О. Николая.

Перемышль дня 19. липня 1897.

Гр. Цеглиньскій, предсѣдатель. Д-ръ Т. Кормошь, секретарь.

Конкурсъ.

Выдѣлъ рускои Бурсы въ Стрыю пошукуе сею дорогою женщины интеліґентнои [вдовы по священникахъ и учителяхъ сѣльскихъ мають першеньство], котра бы съ днемъ 28 н. ст. серпня обняла економічный зарядъ интернату о 24 питомцяхъ за загальною мѣсячною оплатою вôдъ кождого питомця, зъ вôльнымъ вôдповѣднымъ мешканемъ, опаломъ и освѣтленемъ. Рефлектуючй о се петентки зволять въ речинци найдальше до 10-ого н. ст. серпня порозумѣти ся въ сѣй справѣ устно або листовно, подаючи свои услôвя, зъ предсѣдателемъ товариства.

Въ Стрыю 16 н. ст. липня 1897.

За Выдѣлъ товариства: *Юл. Федусевичь* предсѣдатель, *Ив. Вахнянинъ* секретарь.

Оголошене конкурсу

на запомогу стіпендійну зъ фонду Тараса Шевченка на рôкъ 1897/8-ый въ квотѣ 100 гр. ав.

I. О сю запомогу стіпендійну можуть убѣгати ся передовсѣмъ убогй, талановитй літераты и артисты рускои народности, якъ такожь убога талановита молодѣжь рускои народности, що по укôнченю шкôлъ высшихъ вôддаѣ ся спеціяльнымъ студіямъ науковымъ.

II. Отсю запомогу стіпендійну буде надавати Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ и выплачувати въ двохъ пôврôчныхъ ратахъ по 50 зр. ав.

III. Поданя о наданє сеи запомоги стіпендійнои належить вносити до Головного Выдѣлу Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ [ринокъ ч. 10], найдальше до дня 31 н. ст. серпня 1897 р.

За Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“, у Львовѣ дня 13 н. ст. липня 1897 р.

Юліянъ Романчукъ, Д-ръ Кость Левицкій.

КОНКУРСЪ.

Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ оголошуе отсимъ конкурсъ на пôдставѣ акту фундаційного зъ даты: Стрый 27 серпня 1890 р. на три преміи зъ фундаціи имени Стефана Дубравского по 90 зр. а. в.

Тѣ преміи призначенй Высокоповажанымъ фундаторомъ за написане найлѣпшихъ популярныхъ розправъ въ языцѣ рускôмъ, а то:

1) О будынкахъ господарскихъ — то є о вôдповѣднôй будовѣ домôвъ и забудовань господарскихъ.

2) О рôльництвѣ — то є о розумнôй управѣ рôлѣ и доборѣ насѣня въ примѣненю до положеня землѣ и пôдсоня нашого краю.

3) О спôлкахъ и фабрикахъ громадскихъ — то є, якимъ способомъ можна бы здвигнути добробытъ нашого народу.

Преміи маѣ признавати Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ, до котрого належить надсылати працѣ конкурсовй до кôнця мѣсяця жовтня 1897 р. Преміованй працѣ переходять на власность Товариства „Просвѣта“ а працѣ не принятй будуть звернені авторамъ. 3—3

За Головный Выдѣлъ Товариства „Просвѣта“ у Львовѣ, дня 29 н. ст. червня 1897 р.

Юліянъ Романчукъ. Дръ Кость Левицкій.

Конкурсы.

I.

Товариство „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкôльного 14 ученикôвъ рускои ґімназіи [клясъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ даѣ Институтъ цѣле удержане, лôжко, сѣнникъ, надзôръ и провôдъ домовый, а такожь меншу помôчь въ наукѣ. Оплата выносить на рôкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рôчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за пранѣ бѣля 50 кр. — платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣлѣ на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручникôвъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дôстаѣ карту принятя, безъ котрои спровадитись до Института не смѣе. Зголошувати ся треба до товариства „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кôнця серпня с. р.

[Иншй рускй часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

20 н. ст. липня 1897.

Львôвъ: Пшеница 8·— до 8·25, жито 5·75 до 6·—, ячмѣнь броварный 5·50 до 6·—, ячмѣнь пашнистый 5·50 до 6·—, овесъ 6·— до 6·40, рѣпакъ —·— до —·—, горохъ 5·— до 8·—, вика —·— до 4·75, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·— до 5·50, кукурудза нова 5·— до 5·10, хмѣль —·— до —·—, за 100 кілько у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ. —·— до —·— зр.

Надôслане.

Інтеліґентна женщина Русинка

въ середнôмъ вѣцѣ знайде заразъ мѣсце яко завѣдателька дому на селѣ у священика вдôвця. Передовсѣмъ потрѣбна опѣка для малого хлопчика. Близша вѣсть въ канцеляріи у адвоката д-ра Мих. Дорундяка въ Борщевѣ. 220 3—6

Ученика прийме **ДРУКАРНЯ** Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

Надôслане.

Адвокатъ краевый

Д-ръ Клеменсъ Сокаль

отворивъ канцелярію у **ЛЬВОВѢ** при улици Ягайлоньскôй ч. 13. 225 1—3

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроѣня електричныхъ дзвінкôвъ. — Замовленя зъ провінцiи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ зъ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинарiи. Початокъ вакацій вôдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскôй учит. семинарiи у Львовѣ [ул. Вôрменьска 2.]

Знана вôдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спиритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, дікерôвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникôвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручае старй польскй сильнй горѣвки, дуже добрй розолісы, лікеры, румы правдивй зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевй спеціялы якъ: Народôвка, Dziennik, Szczutek, Карпатôвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренбôвка и т. н. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивй если зъ нашои фабрики спроваджень.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побирання алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вôльного вôдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкôдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 362—?

Надôслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвираѣ ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рôкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣля **ЗАРЯДЪ.** 107 39—14

Курсъ Львôвскій

зъ дня 20 н. ст. липня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зедѣз. Львôв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	284 —	288 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в льос въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісія)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л	97 30	98 —
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнй Банку краев. 5% (II. ем)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III.ем)	100 20	101 —
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	96 10	97 40
Льосы:		
Мѣста Кракова	26 75	28 75
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 48	9 58
Пôвъимперіалъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	58 95

ТАЧКИ сильнй по зр. 2·20 и 2·50 Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты, чаґаны и иншй знаряды до робôтъ земныхъ

поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКИЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

БОТАНІКА

на вищі кляси шкіл середніх. Підля учебника Д-ра О. Ростафінського. Зладив Іван Верхратский. Вид. р. 1896. Ціна 1 зол. 20 цент. в. а.

ЗООЛЬОГІЯ

на низші кляси шкіл середніх. Написав Іван Верхратский. Вид. р. 1895. Ціна 1 зол. 30 цент. в. а.

Спис важнѣйшихъ выразôвъ зъ рускои ботанічнои термінольоґіѣ и номенклятуры. Зладивъ Иванъ Верхратскій. Выд. р. 1892. Цѣна 30 цент. в. а.

Виданя ті може дістати в книгарні Ставропиґийс ій або у автора. Хто замовляе у автора що найменше пять примірників Ботаніки (=6 зол.), або пять примірників Зоольоґії (=6 зол. 50 цент.) або також разом згадані три виданя (Ботаніку, Зоольоґію і Спис = 2 зол. 80 цент.), тому висилає ся жадані книжки в протяз чотирох днів, при чім порто оплачуе автор.

Розклад їзди поіздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ.	до Львова	ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ.	зі Львова
приходить о			відходять о		
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7 50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8 05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/8]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8 45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	9.10	„ Ицкан Бергомету з вимком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/8
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропиґийского, пôдъ зарядомъ Іоанна Гренята.

Ч. 153. Львовъ, Середа 9 (21) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ второкъ, и въ второкъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрій:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатанй вѣльнй вѣдъ порта.

Поодиноке чисто коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одного стрѣчки инсератовои або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй донесеня приватнй числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Програма автономістовъ.

III.

Практичнй примѣры, якими переплѣвъ гр. Войтѣхъ свою розвѣдку, не причиняють ся цѣлкомъ до яснѣйшого выложеня програмы автономістовъ, бо що найбѣльше свѣдчать лишь о вузкоглядности поглядовъ автора и о его етицѣ політичнѣй. Наводячи свои примѣры, мавъ гр. Войтѣхъ передъ своими очима Галичину, зъ ей ладомъ и порядками, якй удало ся завести шляхотско-польскимъ верховодамъ вѣдъ часовъ конституціи и автономіи краєвои. Але мѣрою галицкихъ вѣдносинъ не можна мѣрити иншихъ краєвъ, а такожь ледви чи наука галицкого автономіста а la гр. Войтѣхъ дала бы защепити ся у прочихъ сторонництвъ автономічныхъ.

Гр. Войтѣхови дуже не до вподобы, що буває теперь неразъ такъ, немовь то парлямент центральный переносить ся духово до Праги, Львова або Паренца. Въ парляментѣ вѣденьскѣмъ говорить ся про вѣдносины ческонѣмецкй, польско-рускй, італіяньско-словѣньскй, — а се пѣсля гр. Войтѣха, на нѣчо не здало ся, бо люде, що се слухають, не знають властивого стану рѣчи Длятого найлѣпше тй справы призначити соймамъ, котрй зможуть полагодити ихъ пѣсля историчнои свѣдомости народовъ. — Мы вѣримо, що выволѣкане справъ домашныхъ передъ чужихъ людей є дуже неприємне для тыхъ, що не мають чистои совѣсти. Тажь звычайному чоловѣкови неприємно, коли хтось другій вѣдмовить ему подати руку, бо, мовлявъ, твоя рука сплямлена невинно пролитою кровію, — а що-жь доперва говорити, єсли фактами доказуєсь безправнѣсть и самоволю верховодячои кліки, а покривдженє и пригнетенє цѣлого народу. Тогдѣ и чужостороннй слухачѣ выробляють собѣ добре поняте о станѣ рѣчей и все таки, хочь не завсѣгды, можуть покласти запору дальшій самоволи роззухваленыхъ гегемонівъ. Центральный парлямент є одинокимъ refugium для давленыхъ и покривдженыхъ меншостей національныхъ, бо въ парляментѣ бодай выслухають ихъ жалобы а въ соймѣ и того не буде. Якъ довго краєвй конституціи не запоручать автономіи народностей и не дадуть правнои обезпеки меншостямъ національнымъ, такъ довго центральный парлямент мусить бути трибуналомъ для спорівъ національныхъ. Не штука, гр. Войтѣхови вказувати на добутки національнй Поляківъ въ Галичинѣ, на покривджуюче Русинівъ розвязанє квестіи языковои у внутрѣшнѣмъ урядованю въ Галичинѣ, бо се бы теперь не удало ся и мусѣло бы стрѣтити ся зъ рѣшучимъ протестомъ, чого найлѣпшимъ доказомъ міністерскй розпорядженя языковй для Чехіи. А покликувати ся на якусь историчну свѣдомѣсть народовъ въ такій квестіи, котра входить въ щоденне житє, — значить те саме, що цѣлкомъ и не полагодити. Впрочѣмъ и квестія языкова въ Галичинѣ, черезъ те що она розвязана (?!) въ дорозѣ адміністраційнѣй а не законнѣй, не може уважати ся полагодженою разъ на завсѣгды и мабуть ще стане на порядку деннѣмъ.

Такъ само и выводы гр. Войтѣха що-до подвѣйнои колій адміністраціи, — якй они галицко-шляхотскй. Хто побиває ся за радами повѣтовыми, чи може селяньство, котре не може мати вплыву на тй рады? А тй петиціи, що вплывають кождои сесіи соймовои, за знесенємъ радъ повѣтовыхъ, чи може суть такожь доказомъ хосенности автономіи краєвои? Гр. Войтѣхови мрѣє передъ очима якесь „украєвленє“ політичнои адміністраціи, и лишь пѣдъ тымъ услѣвємъ зрѣкъ бы ся автономічнои адміністраціи. Длячого гр. Войтѣхъ не обернувъ сеи квестіи другимъ бокомъ н. пр. не предложивъ „удержавленя“ автономічныхъ урядниківъ. Тогдѣ такожь не треба бы по двѣйнои колій адміністраційнои, бо нашй маршалки повѣтовй заложили бы лишь на голову шапку зъ вѣрломъ и далѣй адміністрували, и ще за се брали бы и пенсію зъ касы. Мы собѣ представляємо, якъ приємно було гр. Войтѣхови мрѣти про такій „автономістичнй“ идеалы.

Розмежуючи кругъ дѣланя центрального парлямету а соймовъ, хотѣвъ бы гр. Войтѣхъ розширити законодатну компетенцію соймовъ до якъ найдальшои границѣ, а парляментови полишити що найбѣльше ініціятиву. Для прикладу взявъ гр. Войтѣхъ примусовй стовариша рѣльничй и хотѣвъ бы, щобы парлямент занявъ ся лишь матеріяльною стороною тои квестіи, а соймы постарають ся о введене тои справы въ житє. Коли парлямент передъ двома роками живѣйше занявъ ся справою стоваришень рѣльничихъ, говорено тогдѣ загально, що дотычный законъ мѣгъ бы бути ухваленый лишь пѣдъ услѣвємъ, що Галичину вылучить ся зъ-пѣдъ того закона, а то для того, бо галицка бѣльша посѣлѣсть не могла бы згодити ся на якусь спеціяльву, вѣдрубну організацію дрѣбного хлѣбороба. Отже тобѣ не взгляды автономічнй, лишь кастовй були причиною опору польскихъ послівъ. Симъ разомъ надавалось гр. Войтѣхови прибрати сей примѣръ въ автономістичну одежу и вложити въ програму сторонництвъ автономістичныхъ. Вже то нема, якъ засады політичнй галицкого шляхтича-посла!

Такъ выглядає програма автономістична въ интерпретаціи гр. Войтѣха. Будемо старати ся розширити компетенцію соймовъ, каже гр. Войтѣхъ, лишь не досказує: пѣдъ услівємъ, если въ тыхъ соймахъ буде забезпечена гегемонія шляхты. Погодѣть ся у себе дома, кличе гр. Войтѣхъ Чехамъ и Нѣмцямъ, а признає, що добутки языковй Поляківъ въ Галичинѣ довершили ся розпорядженями міністерскими. Однымъ словомъ, радъ бы гр. Войтѣхъ управильнити вѣдносины австрійскихъ народовъ зъ точки погляду шляхотско-польскои, а автономістичный напрямъ въ політицѣ уняти въ систему практиковану шляхтою въ Галичинѣ. Така автономія певно не спасе Австріи и на таку програму автономістичну ледви чи згодили бы ся всѣ сторонництва входячй въ складъ бѣльшости, бо дѣйшло бы до ще бѣльшого розладу и заколоту якъ теперь.

Розвѣдка гр. Войтѣха — и то найцѣкавѣйше — не найшла прихильного привѣту зѣ стороны тыхъ кругівъ, до котрыхъ зачисляє ся авторъ. Оба орґаны шляхты, львівскій Przegląd и краківскій Czas, не входячи въ meritum, докорили авторови, що выбравъ ся не въ пору зъ своєю програмою та що не попытавши интересованыхъ, с. е. сторонництвъ бѣльшости, ставляє въ ихъ имени якусь програму. Орґанізувати бѣльшѣсть парляментарну пѣсля якоись програмы, коли не знати, якій выхѣдъ буде зъ теперѣшного заколоту, значить: доливати оливы до огню. А навѣть поглядовъ гр. Войтѣха — якъ каже Czas — не можна уважати опінією краю и кола польского... „Если референтъ комісіи адресовои — пише Czas — уважає потрѣбнымъ познакомити насъ зъ промовою, котру загадувавъ або ще загадує выголосити въ дискусіи парляментарнѣй, то можемо уважати се менше або бѣльше потрѣбнымъ, передчаснымъ або спѣзненымъ, але до певнои мѣры психольоґічно зрозумѣлымъ. Однакъ мусимо застерегти ся, мовь бы край або коло польске въ теперѣшнѣй порѣ хотѣли высуваємъ на першій плянъ великого проблему державного або парляментарного (розумѣй: програма автономістична) утруднити розвязку спеціяльного проблему языковои квестіи ческои.“ Такъ отже дѣсталось гр. Войтѣхови за непотрѣбну, нерозважну и не въ пору балаканину, тымъ бѣльше що може зайти потреба найти дальшій modus vivendi таки при участи Нѣмцівъ, а тогдѣ треба буде и Полякамъ вѣйти auch in diese neue Majoritaet. А тутъ гр. Войтѣхъ кличе, що вѣдъ теперь in saecula saeculorum въ Австріи можлива тѣлько одна бѣльшѣсть, именно автономістична, пѣсля его рецепты, чи програмы. Гр. Казимиръ гайта, а гр. Войтѣхъ вісьта...

Не такъ чемно обвійшла ся вѣденьска праса зъ розвѣдкою др. Войтѣха, лишь сокрушила ей основно. Для характеристики наведемъ деякй уступы зъ критики, помѣщеной въ Arbeiter-Ztg.: „Зъ цѣлои програмы одно выходить ясно и выразно, именно се, що тй панове, польскй и ческй шляхтичѣ та клерикалы, розумѣють пѣдъ автономією и чого надѣють ся по автономістичнѣй перерѣбцѣ австрійскои конституціи. Компетенція соймовъ має бути розширена, бо тй тѣла репрезентаційнй суть цѣлкомъ реакційнй и бѣльша посѣлѣсть може въ нихъ выгѣдно панувати. Взглядъ на народности се просто швіндель, бо границѣ краєвъ не суть заразомъ границями народностей, а примѣръ въ Чехіи свѣдчить найлѣпше, що національна борба лютить ся найгѣрше внутрь самого краю. Та, коли то зъ тои борбы живе політично бѣльша посѣлѣсть. Гр. Дѣдушицкій не зрѣкає ся центрального парляменту. Се рѣчь зрозумѣла. Станьчики хотять вправдѣ мати розширену свою автономію, щобы цѣлкомъ безъ перепоны и контролѣ стягнути хлопови послѣдну сорочку зъ тѣла, — але „єдности державы“ мимо того ще цѣлкомъ не зрѣкають ся, бодай на стѣлько, на кѣлько она уможливляє имъ вымантити у Вѣдни, для себе даруночки, бо вытягнути руку зъ кишенѣ австрійского податника, они не мають охоты. Зъ Дѣдушицкого промавляє жалоба галицкого шляхтича: nie honorowo ale zdrowo.“

Чи сей посѣвъ гр. Войтѣха принесе плоды, чи знидѣє въ часѣ теперѣшнои спеки лѣтнои, — се покаже ся при отвореню рады державнои.

Зъ Американьскои Руси.

[Рефлєксіи „Свободы“ по конвенціи „Руско-народного Союза“ въ Майфільдѣ. — Руске шкѣльництво въ Сполученыхъ державахъ. — Выѣздъ о. Нестора Дмитрова до Канады. — Пожаръ въ Майфільдѣ].

Найновѣйше число американьскои „Свободы“ приносить вступну статью п. заг. „Кѣлька слівъ зъ нагоды вѣдбувшои ся конвенціи „Руско-народного Союза“. Авторъ статьѣ справедливо приписує сегорѣчнѣй конвенціи „Союза“ велику вагу для американьскихъ Русинівъ. Она одушевила Русинівъ, покрѣпила ихъ на душѣ, влила въ нихъ вѣру и надѣю въ дальшій успѣхъ рускои роботы на чужѣй але вѣльнѣй земли...

„Та мы на тѣй послѣднѣй конвенціи — каже авторъ — ще щось важного доконали! Мы зъ однои стороны зазначили нашь протестъ противъ тыхъ усѣхъ народностій въ краю, котрй не дають розвивати ся природно рускому народови, а зъ другои стороны мы навязали зносины зъ старымъ гнѣздомъ, зъ котрого мы выклювали ся, а навязали мы тй зносины въ той способѣ, що помагати будемо нашимъ братамъ въ краю морально и матеріяльно. Мы заложили ту товариство, котрого цѣлею було бы збирати центы на аґітацію хлопску въ Галичинѣ.“

Дальше авторъ, вказуючи на доконечну потребу такого товариства въ Америцѣ, такъ рѣчь представляє:

„Кождого зъ васъ, американьскй Русины, пригнала лиха доля зъ краю шукати за синимъ моремъ для себе гаразду — и вы, кождый пѣсля своихъ здѣбностій чи щастя, знайшли его або нѣ. Та доки вы були въ краю, вы хоть дивили ся на нужду свою и другихъ своихъ братівъ, вы не могли ей такъ добре вѣдчути и знайти причины зла, кореня гнету, бо вы ходили мовь запомороченй, оглушенй бѣдою, и такъ вже привыкли до того всего, що вы вже не вѣдчували, що оно не добре. Ажь коли васъ судьба загнала въ далеку чужину помѣжь иншихъ людей и вы ту побачили иншй порядки и иншй чоловѣколюбнѣйшй закономы, ажь тутъ вамъ розвиднює ся, вы стрепенули ся зъ отупѣня и пѣзнали, що такъ оно не повинно бути, якъ въ краю есть... Тй котрыхъ мы полишили въ краю, тй бѣлй мурины, рускй хлопы — то браты нашй роднй, а та землица, на котрѣй мы зродились и выховали ся — то мама-кормилиця наша. Въ краю наше гнѣздо, головне жерело а мы лишь вѣдприски. Не будь того головного огнива, не було-бъ и насъ...[1] Тому мы постановили не дати впасти нашимъ братямъ, постановили помагати имъ бороти ся противъ усѣхъ, хто бы лишь посягнувъ свою злобну руку на добро рускаго хлопа. Та щобъ тота борба рускаго хлопа принесла для него якійсь хосенъ, щобъ ворогъ по правдѣ злякавъ ся хлопа, посягаючи на его добро, щобъ той хлопъ свѣдомо станувъ въ оборонѣ своихъ правъ, на те треба однои дуже а дуже великои рѣчи. А тою рѣчею есть просвѣта, есть свѣдомѣсть, що вѣнъ такъ само панъ на своихъ смѣтяхъ, якъ и другй, що вѣнъ за свои грошѣ-податки має право вымагати для себе науки, порады, охороны, взагалѣ має право користати зъ запорученыхъ конституцією правъ такъ якъ и кожда людина...“

Опѣсля авторъ, вказуючи, що оно такъ не есть, кличе въ имени Русинівъ американьскихъ: „Та мы ту браты зъ-за синього моря не дамо на поталу и посмѣховиско нашои батьківщины. Мы мусимо зробити щось такого, що бы нашого брата встрясло, отворило ему очи на его гѣрке положене и заставило розумно обґорнати ся вѣдъ напастниківъ. А обґорнати ся рускій хлопъ буде мѣгъ ажь тогдѣ, коли буде розумнѣйшій и набере свѣдомости свого особистого достоинъства и почутя своихъ горожаньскихъ правъ. А щобы того всего набрати, треба доконче центівъ, щобъ за нихъ або выдавати книжочки поучаючй, або удержувати людей, котрй выключно посвятили бы ся аґітаціи, йшли помѣжь рускій нарѣдъ и розбуджували его зъ довгого сну, несли ему свѣтло правды и науки. А щобъ центы мати на таку красну цѣль, потреба товариства, котре якъразъ завязало ся на послѣднѣй конвенціи...“

Напослѣдокъ авторъ подає информаціи що-до товариства и збираня складокъ. До товариства може належати кождый, чоловѣкъ чи жѣнка и безъ огляду на народнѣсть, хто на рѣкъ зложить вкладку 50 центівъ [на руки головного секретаря „Р.-н. Союза“ о. Ивана Ардана въ Джерзі Сіті]. Але самыхъ вкладокъ було бы мало, то авторъ взыває патріотівъ въ имя святои рускои справы збирати ще й складки, де лишь можна [по рускихъ склепахъ, гостинницяхъ и т. п. при помочи пушокъ].

*

Въ мѣстѣ Олѣфантѣ вѣдбувъ ся 16-ого червня испытъ въ тамошнѣй рускѣй школѣ — отже зъ тои нагоды пише „Свобода“:

„Нашй Русины въ Америцѣ чимъ разъ бѣльше зачинають пѣзнавати, що чоловѣкъ безъ письма, безъ науки, то такъ якъ рыба безъ воды. И хоть самымъ батькамъ не довело ся въ краю покоштувати такои мудрости якъ азбука, то бодай не позабули они ту въ Америцѣ о своихъ дѣтяхъ, а своєю кервавицею повыставляли школы и платять учителя, щобъ той учивъ ихъ дѣтей рѣдного письма, щобъ они своєи мовы не позабули, бо крѣмъ того дѣти ходять ще и до англицкихъ шкѣлъ. Вправдѣ не всюды ще позаводжено по плейзахъ рускй школы, однакъ есть надѣя, що невдовзѣ не стане анѣ одного плейзу, де бы ей не було. А якъ то мило мусить бути родичамъ, коли бачать, що ихъ дѣти чогось пожиточного навчать ся! А переконати ся о тѣмъ можна на рѣчныхъ екзаментахъ. Такій екзаменъ вѣдбувъ ся дня 16 червня въ Олѣфантѣ. Рано о годинѣ 8 вѣдбула ся тамъ служба Божа, на котрѣй було до 40 дѣтей, почѣмъ всѣ въ парахъ пѣдъ проводомъ свого учителя Д. Пирча удали ся до школы, де зачавъ ся екзаменъ пѣдъ проводомъ о. Т. Обушкевича. Дѣти читали, писали, рахували, деклямували, спѣвали дуже гарно. Треба було бачити, зъ якою радостію прислухували ся родичѣ, коли почули на власнй уха, що ихъ центы не йдуть на марно, а дѣти ихъ не здирали даромъ черевичківъ, а чогось пожиточного навчили ся. По скѣнченѣмъ екзаменѣ о. предсѣдатель похвалили дѣти за ихъ успѣхъ въ въ наукѣ а учителеви подякували за его цѣлорѣчный трудъ.“

*

Зъ „турецкого обозу“.

Вп. Читателѣ „Дѣла“ певно скажуть: „Зновъ той якійсь Турчаньскій Бойко“ пхає ся въ „Дѣло“! та кобы бодай зъ чимсь важнымъ, а то завсѣгды зъ якоюсь нѣсенѣтницею, що навѣть неможливе пôдъ сонцемъ, або „хвалить ся“, якого то тамъ у Турцѣ мають „szefa powiatu“... Даруйте Вп. Читателѣ! Коли я пхаю ся въ „Дѣло“ отъ хоть-бы зъ самою хвальбою улюбленого нашого шефа повѣтового, то таки — думаю — маю рацію, бо-жь нашь п. Бѣлиньскій такій добрый, такъ кождымъ занимає ся, опѣкує ся, що годѣ вже — ану, згадайте! чи годѣ вже й уявити собѣ лѣпшого, чи годѣ вже й выдержати?!...

Вп. Читателѣ знають уже о тôмъ, якъ то нашь панъ староста „пили гербату“ зъ вôйтомъ зъ Липя, та певно гадають, що нашь панъ староста ледви кого такъ люблять, якъ того вôйта; отже скажу, що такъ гадати не можна, бо панъ староста люблять загаломъ всѣхъ насъ страхъ дуже, хоть, що правда, вôдъ часу до часу мають своихъ „изряднѣйшихъ“ любимцѣвъ... Теперь такимъ „любимцемъ“ п. Бѣлиньского є Денисъ Гиляньскій, господарь въ Лôмнôй. Вôнъ „зъ ласки“ пана старосты вôдрабляє „панщину“, а панъ староста зновъ ємý таки зъ тои самои ласки сушать сѣно або, якъ то кажуть ученѝ люде, консервують, а властиво я и не знаю, якъ се й назвати, та може Вп. Читателѣ самѝ, пôзнавши рѣчь зъ мого оповѣданя, доберуть властивои назвы. Але тутъ опять готовъ хто сказати: Байки-небылицѣ! хто нинѣ вôдробляє панщину, коли люде кажуть, що той опиръ нѣколи вже не встане, бо положили єго долѣлиць въ гробѣ та ще й осиковымъ коломъ прибили! або де то можливе, щобы староста сушивъ сѣно якомусь тамъ Денисови? Тожь прошу послухайте!

„Во время оно“, коли то до сойму сыпали ся градомъ петиціи противъ збôрныхъ громадъ и „паньскихъ“ вôйтôвъ, почули о тôмъ и въ нашôмъ „турецкôмъ обозѣ“, хочь и яка то глуха закутина. Деякѝ лôмняньскѝ громадяне, люде грамотнѝ, порадились выслати такожь таку петицію, кажучи: „няй буде, якъ бувало“... Зôбралось кôлькадесять господарѣвъ, а згаданый Денисъ Гиляньскій перечитавъ имъ вôдписану зъ ґазеты петицію та де-що ще пояснивъ. Та на лихо для Гиляньского бувъ мѣжь зôбраными господарями якійсь Юда Искаріотскій або пôсля нинѣшнои термінольоґіи „хрунь“ а личный ворогъ Гиляньского. Той Юда, выслухавши всьо, про що тамъ говорили, „абіє отбѣже къ сыномъ Израилевымъ и глаголаше вся, яже слыша“, а именно, що Гиляньскій проповѣдує поворотъ панщины. Сыны Израиля донесли о тôмъ мѣсцевому постерункови жандармеріи, той староству, а староство вôддало сесю справу судови зъ долученемъ особливои „конкомітаціи“ Гиляньского. По тôмъ донесеню судъ взывавъ Гиляньского по кôлька разъ, хотѣвъ, бачите, доконче „припасувати“ до него §. 308. Але дарма! бо хоть кôлько накручуй тымъ §-омъ, нѣчо не зробишь. И розкручували єго, и скручували, и вôдкручували и зновъ прикручували, та таки дарма, бо анѣ того §-у до Гиляньского, анѣ Гиляньского до § у не можна було „припасувати“, бо всѣ свѣдки зôзнали пôдъ присягою, що Гиляньскій нѣчо не говоривъ про панщину, а лише перечитавъ тото, що було написане въ „казетѣ“. Судъ повѣтовый въ Турцѣ, бачучи, що годѣ примѣнити §-у до Гиляньского, выдавъ выровъ увôльняючій, але заступникъ прокураторіи зголосивъ вôдкликъ до Самбора, будучи тои гадки, що тамъ скорше „припасують“ до Гиляньского §. 308. Чи утнуть тоту штуку въ Самборѣ, якъ бы бажавъ шефъ повѣту, побачимо...

Отже судья першои инстанціи увôльнивъ Гиляньского, але вôнъ все-таки вôдробивъ кôлька днѣвъ „панщины“, и то „тяглон“, бо ѣздивъ кôлька разъ до суду въ Турцѣ. А теперь — що то я мавъ ще сказати? — ага! о тôмъ сѣнѣ! Денисъ Гиляньскій є дякомъ въ Лôмнôй и вже вôдъ кôльканацяти лѣтъ, за дозволомъ мѣсцевого пароха и комітету церковного, косивъ траву на цвинтари. Ажь сего року деякѝ „честнѝ“ парохіяне лôмняньскѝ спротивились тому. Справа пôйшла до суду а судъ рѣшивъ въ користь Гиляньского.

По програнôй справѣ въ судѣ — удали ся тѝ парохіяне до опѣкуна всѣхъ „обремененыхъ злобою“ — до старосты п. Бѣлиньского, [а треба знати, що деякѝ парохіяне лôмняньскѝ вже вôдъ кôлькохъ лѣтъ процесують ся зъ мѣсцевымъ парохомъ и для нихъ панъ староста дуже „знисходительный“]. И отъ панъ староста забороняє Гиляньскому косити траву на цвинтари, а коли Гиляньскій таки скосивъ и сѣно забравъ, тогдѣ на приказъ панъ старосты жандармы забрали сѣно на три фѣры, вывезли пôдъ лѣсъ и — с п а л и л и [sic!]. Такій свôй приказъ оперъ панъ староста на тôмъ, буцѣмъ-то сѣно зъ цвинтаря є шкôдне „ze względów sanitarnych“... А прецѣнь всюды, по всѣхъ цвинтаряхъ косять траву — и таке сѣно не шкодить нѣ худобинѣ нѣ людямъ, ба що бôльше — самъ панъ староста доси ще такого розпоряджења не выдали, ажь доперва теперь Гиляньскому, коли вôнъ попавъ въ особливу ихъ ласку... Та й ще одно! — але якъ се розумѣти, то вже хиба бы самѝ панъ староста може сказали. Сѣно зъ цвинтаря є шкôдне „зъ оглядôвъ санітарныхъ“, але всякѝ зѣля, що ростуть по цвинтари — якъ гадаєте? чи они такожь шкôднѝ, чи може зовсѣмъ противно? Дивне диво! сѣно зъ цвинтаря має бути шкôдне, а зновъ зѣле зъ цвинтаря має бути лѣкомъ на всякѝ хоробы, бо отъ лôмняньскѝ „mateczki“ по тôмъ самôмъ цвинтари, зъ котрого Гиляньскому сѣно спалили, збирають зѣле и лѣчать нимъ нашихъ Бойкôвъ!... Чи то „mateczki“ знають пословицю: „на село людей дурити“, чи може панъ староста не велѣли Гиляньскому длятого косити цвинтаря, щобы „mateczki“ мали що збирати?... Ну, се знає хиба...

Отже бачите Вп. Читателѣ! Въ „турецкôмъ обозѣ“ завсѣгды щось нового, ну и цѣкавого!

Турчаньскій Бойко.

О. Несторъ Дмитрôвъ выѣхавъ уже изъ Сполученыхъ державъ на постôйный побутъ до Канады — на посаду пароха Русинôвъ канадійскихъ. Инсератомъ въ „Свободѣ“ закликає вôнъ за собою до Канады тыхъ людей изъ Сполученыхъ державъ, котрѝ при погôршаючихъ ся що-разъ бôльше вôдносинахъ заробковыхъ въ Сполученыхъ державахъ — мали бы охоту осѣсти на грунтѣ. Але до того кождый мусить мати найменше 400 долярôвъ [до 1000 зр. в. а.]

*

Въ мѣстѣ Майфільдѣ навѣстило кôлькохъ тамошныхъ Русинôвъ нещастє. Въ недѣлю 27-го червня по опôвночи великій огонь знищивъ пять домôвъ замешканыхъ Русинами, а зъ тыхъ два були власностію Максима Владики, а оденъ Григорія Смея. [Причиною огню мала бути неосторожнôсть американьскихъ бомбъ (волоцюгôвъ), що прийшли були красти нашимъ людямъ курн.] Огонь бувъ такій сильный, що люде ледви зъ житємъ уратували ся. Найперше занявъ ся дôмъ, де нашь землякъ Юрко Чичура мавъ готель; дôмъ въ кôлькохъ мінутахъ ставъ у поломени, то Чичура ледви самъ утѣкъ передъ смертію, навѣть грошей не мôгъ зъ собою выратувати....

Руска ґімназія въ Перемышли.

Зô справозданя рускои ґімназіи въ Перемышли выймаємо слѣдуючѝ статистичнѝ данѝ:

Зъ кôнцемъ 1896-ого року шкôльного було въ сѣй ґімназіи 294 ученикôвъ зъ початкомъ 1897-ого року шкôльного вписалось 363, а въ тôмъ 125 такихъ, котрѝ перейшли сюда зъ другихъ шкôлъ, а то: до клясы приготовляючои 45, до обохъ вôддѣлôвъ першои клясы 48, а 32 до прочихъ клясъ. Середъ року прибуло 12 ученикôвъ а выступило 38 отже зъ кôнцемъ 1897 року шкôльного було всѣхъ ученикôвъ 336, въ тôмъ 2 приватисты.

Пôсля замешканя родичѣвъ було учениковъ: зъ повѣту перемыского 72, а решта зъ другихъ повѣтôвъ.

Що-до вѣку ученикôвъ — було 23 такихъ, котрѝ мали лѣтъ 10, а 6, що мали лѣтъ 24.

Пôсля стану родичѣвъ було: сынôвъ священичихъ 92, урядникôвъ вôдъ IX ранґи въ гору 13, урядникôвъ прочихъ катеґорій 9, учителѣвъ народныхъ 31, мѣщанъ и ремѣсникôвъ 55, селянъ 128, слугъ публичныхъ 4 и зарôбникôвъ 4.

Клясифікація ученикôвъ выпала ось-якъ: першу клясу зъ вôдзначенємъ дôстало 43, першу 231, поправку 22, другу 25 а третю 13.

Цѣлу оплату шкôльну зложило въ I. пôвроцѣ 87 ученикôвъ, въ II. пôвроцѣ 59. — Стіпендіи въ загальнôй квотѣ 2607 зр. побирало 25 ученикôвъ. — Языка польского учило ся 265 ученикôвъ.

До испыту зрѣлости приступило 29 ученикôвъ; зъ тыхъ: 3 здали зъ вôдзначенємъ, 20 зъ добрымъ поступомъ, одному позволено за-для недуги здавати испытъ по феріяхъ, 3 дôстáли поправку, а 2 репробовано на рôкъ.

Силъ учительскихъ було 18; зъ того 9 професорôвъ, 3 учителѣвъ, 1 испытованый а 5 неиспытованыхъ заступникôвъ учителѣвъ. — Бібліотека учителѣвъ числить 581, а бібліотека ученикôвъ 520 творôвъ.

Лѣтопись ґімназіи зазначує смерть двохъ ученикôвъ; участь въ торжественпôмъ богослуженю зъ нагоды посвященя и поставленя на престолъ владичій Преосв. Епископа перемыского Конст. Чеховича; святкованє XXXVI-тыхъ роковинъ смерти Тараса Шевченка и святкованє дня 21 червня призника ґімназіяльного ангела — св. Кирила Александрійского.

Убогу молодѣжь запомагали: Бурса им. св. Николая въ Перемышли [давала въ 1897 роцѣ шкôльнôмъ приютъ 32 ученикамъ], Братство церковне св. Николая надѣляло убогу молодѣжь одягомъ. Товариство им. св. Кирила, завязане въ початку 1896 року [рôчна вкладка 2.40 зр.], дотеперъ мало зъ членьскихъ вкладокъ и зъ принагôдныхъ жертвъ [мѣжь иншими 100 зр. вôдъ сойму, 40 зр. зъ фонду для бѣдныхъ ученикôвъ, 20 зр. зъ товариства Рускихъ женщинъ] чистого доходу 749 зр. 70 кр., зъ чого выдано на мундуры для бѣдныхъ ученикôвъ 591 зр. 47 кр. а въ касѣ є теперь 158 зр. 23 кр. Зъ жертвъ вплываючихъ на руки Дирекціи выдано на пôдпомогу шкôльнои оплаты 12 зр., на фондъ мундурковый 40 зр. а на харчь, одѣжь, станцію и лѣки для молодежи 80 зр. 61 кр.

При тôй нагодѣ звернемо увагу родичѣвъ на заведену при сѣй ґімназіи клясу приготовляючу. До клясы, тои приймаєсь ученикôвъ, що скôнчили 9-ый рôкъ житя а мають вѣдомости зъ III-ои клясы шкôлъ народныхъ зъ увзглядненємъ языка нѣмецкого. Испытъ до клясы тои є богато лекшій, якъ испытъ вступный до ґімназіи, лекшій навѣть, якъ испытъ до IV-ои клясы мѣскихъ шкôлъ народныхъ бо не вымагає ся точного знаня такихъ предметôвъ якъ фізика, ґеоґрафія и т. и. Часто лучає ся таке, що селянинъ стараєсь о то, щобы хлопець пôдучивъ ся на стôлько нѣмецкого языка, щобы мôгъ н. пр. въ Яворовѣ або въ Судовôй Вишни чи въ Радимнѣ здати до IV-ои клясы. Роблять се нашѝ люде въ тôй гадцѣ, що передъ вступленємъ до ґімназіи мусить хлопець скôнчити IV-ту кл. Але для хлопцѣвъ призначеныхъ до ґімназіи користнѣйше є— при засобѣ такихъ самыхъ вѣдомостій — вôддати ихъ до клясы приготовляючои, де хлопець втягне ся вôдъ разу въ систематичне житє шкôлъ середныхъ, пôдготує ся до I-ои клясы ґімназіяльнои, до котрои перейде опôсля вже безъ вступного испыту. Оплата въ клясѣ приготовляючôй выносить 1 зр. вписового а 5 зр. шкôльнои оплаты на пôврокъ; але коли въ першôмъ курсѣ ученикъ дôстане клясу добру, то може бути увôльненый вôдъ дальшои оплаты, а увôльненє се стає правосильне хочь-бы й черезъ цѣлу ґімназію, якъ довго ученикъ на се заслугує. Длятого звертаємо на сесю клясу въ рускôй ґімназіи перемыскôй увагу родичѣвъ нехай вписують до неи дѣтей.

Сеся приготовляюча кляса має и то за собою, що въ нѣй можуть родичѣ черезъ учителѣвъ пересвѣдчити ся, чи дѣти ихъ мають талантъ вôповѣдный вымогамъ ґімназіи, чи може лѣпше вôддати ихъ въ яку фахову школу промыслову, або до купця и т. п. — черезъ що неоденъ батько заощадить собѣ выдатки на вписове, оплату, книжки и удержанє сына черезъ клясу першу, по котрôй може конечно треба умѣстити хлопця деинде. Въ приготовляючôй клясѣ учителѣ пôзнають хлопця, а черезъ то способнѣйшого скорше можуть поручити чи то до бурсы, чи запомоговому фондови... Взагалѣ всьо промовляє за тымъ, щобы якъ найбôльше користати зъ тои клясы, де она тôлько є [бо н. пр. при рускôй ґімназіи у Львовѣ єи вже теперь нема].

Переглядъ політичный.

Польскѝ дневники дôстають зъ Вѣдня вѣсть, що шлеске краєве правительство гадає заборонити польске в ѣ ч е въ Т ѣ ш и н ѣ, скликане на день 1 серпня с. р., и слушно замѣчають, що заборона тôлько ще гôрше огôрчила бы шлескихъ Полякôвъ.

Зъ причины знесеня с л о в ѣ н ь с к о и ґімназіи въ Циллю мали сегодня зôйти ся Словѣнцѣ на нараду въ Циллю. Якъ доносять, гадка у нихъ така, щобы на розпорядженє правительства вôдповѣсти опущенємъ стирійского сойму. Хочь пôвурядовый комунікатъ, помѣщеный въ Fremdenblatt-ѣ въ тôй справѣ, є досыть неясный, все-жь таки годѣ здержати ся вôдъ здогаду, що правительство такъ само, якъ вôдмовою права публичности тѣшиньскôй ґімназіи, такъ и знесенємъ словѣньскои ґімназіи въ Циллю хотѣло зацитькати розъяреныхъ Нѣмцѣвъ. Чи се ємý удало ся, досыть навести голосъ дневника Grazer Tagblatt: „Въ нашôй великôй справѣ народнôй и въ нашôй народнôй борбѣ є се цѣлкомъ байдуже, чи словѣньска ґімназія въ Циллю буде знесена чи нѣ, чи знесенє тон ґімназіи є побѣдою чи шкодою для Нѣмцѣвъ. Вже вчера мы розвѣяли пану міністрови просвѣты всѣ солодкѝ мрѣѣ о будучôй управѣ кабінету. Нехай собѣ п. Ґавчь словѣньску ґімназію въ Циллю перетворює на нѣмецку школу ветеринарін, а польскôй ґімназіи въ Тѣшинѣ нехай разъ на все рѣшучо вôдберe всяке право публичности: то все-таки мы не будемо иншими Нѣмцями, якъ насъ має сегодня ґр. Бадені.“

Politik, обговорюючи звѣстный комунікатъ Fremdenblatt-у, пригадує історію циллійскои ґімназіи, даремну борбу Нѣмцѣвъ противъ тои ґімназіи, а вкôнци ихъ радôсть, коли дня 5 сѣчня с. р. черезъ той припадокъ, що богато послôвъ зъ парляментарнои бôльшости не явило ся на засѣданю, рада державна вôдказала кредиту на удержанє тои ґімназіи въ р. 1897. Тогдѣ тôй радости Нѣмцѣвъ поклала конець така пôвурядова заява: „Нема собѣ що богато ломити головы надъ тою справою. До кôнця сѣчня є ухвалена буджетова провізорія, пôсля котрои удержанє циллійскои ґімназіи до того часу є убезпечене. А чейже нѣхто не думає, що зъ днемъ 1 лютого выкине ся 103 ученикôвъ тои ґімназіи на улицю. Якось то вже такъ чи сякъ найде ся легальный способôвъ, щобы запобѣгти наслѣдкамъ припадковои ухвалы рады державнои.“ Отже справдѣ найдено способôвъ, щобы ґімназію удержати до кôнця шкôльного року. Дивна тôлько рѣчь, що не найдено способу, щобы ви удержати ще до нового року, хочь можна бути певнымъ, що въ тôмъ часѣ рада державна ухвалила бы дальшій кредитъ на удержанє ґімназіи. Але хочь комунікатъ покликує ся на бракъ кредиту, то таки видно, що тутъ ходить о що иншого. Адже заповѣдає ся, що для ученикôвъ знесенои ґімназіи будуть утворенѝ окремѝ клясы; а тѝ клясы не будуть коштувати менше, нѣжь коштували бы тѝ самѝ клясы самостôйнои ґімназіи. Значить такъ, що тутъ не ходить о кредитъ, тôлько мабуть о те, що рôвнорядна клясы словѣньскои ґімназіи легше буде перенести зъ Циллю деинде, нѣжь самостôйну ґімназію. А треба пригадати, що въ борбѣ противъ словѣньскои ґімназіи Нѣмцямъ найбôльше о те ходило, щобы ґімназію, коли она вже мусить бути заложена, не закладано въ Циллю, а десь въ иншôй мѣсцевости краю. Каже ся въ комунікатѣ, що въ часѣ провізоріи полагодить ся справу за порозумѣнємъ обохъ народôвъ краю. А чи теперѣшне заряджене выйшло тежь за порозумѣнємъ обохъ народôвъ? Було бы дивно, коли бы Словѣнцѣ, здобувши собѣ по тôлькихъ борбахъ ґімназію въ Циллю, теперь вдоволили ся наразъ ґімназією въ якôйсь иншôй мѣсцевости. Въ такôмъ разѣ не потрѣбно було всеи тои борбы, бо и безъ неи могли те саме здобути вже передъ двома роками. Вкôнци за циллійскою ґімназією стоить вся автономістична бôльшôсть рады державнои, а правительство поступає теперь впоперекъ тôй бôльшости, опираючи ся на припадковôй ухвалѣ зъ дня 5 сѣчня. Те все складає ся якось невыразно, загадково. Чи бар. Ґавчь справдѣ може иде на удры зъ президентомъ міністрôвъ? Чи лицяє ся може до опозиціи и знесенємъ словѣньскои ґімназіи хоче єи зацитькати? На тѝ пытаня вôдповѣсть найблизша будучôсть.

Д. 18. с. м. говоривъ, якъ вже донесено въ телеґрамахъ, ческій посолъ д-ръ Ґреґеръ передъ выборцями въ Шлянѣ о теперѣшнôмъ п о л і т и ч н ô м ъ п о л о ж е н ю. Теперь вынимаємо зъ єго бесѣды що замѣтнѣйшѝ частины. „Яке є нинѣшне політичне положенє? — каже бесѣдникъ: — На се пытанє можна на мою гадку коротко вôдповѣсти. Заколоты, непевнôсть, безнастанне хитанє, справдѣшный хаосъ, о котрôмъ нѣхто не може знати, якій зъ него буде выхôдъ и наслѣдки. Австрійскій вôзъ державный залѣзъ въ таке болото, що нѣ въ передъ нѣ въ задъ, и нѣхто не знає, якъ єго добути зъ того болота; а найменше знає те той, що сидить на козлѣ и має обовязокъ, выдобути вôзъ зъ болота.“ Вôдтакъ обговорює бесѣдникъ спôръ Нѣмцѣвъ зъ Чехами и становиско, яке теперь займає одна и друга сторона, та причины, чому не може прийти до згоды; а кôнчить такимъ высновкомъ: „Я не маю жаднои надѣѣ, щобы удало ся помирене. Нѣмцѣ кажуть, що языковѝ розпорядженя треба доконче вôдкликати. На те кажемо мы: мы не дамо собѣ выдерти тыхъ розпоряджень анѣ навѣть обкроити. Коли бы правительство уступило нѣмецкому народови, котрый є такъ великій и сильный, що й самъ бою ся о те, и коли бы обкроило або знесло языковѣ розпорядженя, то настала бы хвиля коли Чехи мусѣли бы станути въ найсильнѣйшôй опозиціи и показати, що они годнѝ. Тогдѣ пôшли бы мы слѣдомъ Нѣмцѣвъ, котрѝ намъ покбзали дорогу, щобы зломити австрійскій парляментъ и цѣлу систему. Я не вагаю ся сказати, що пôсля моеи гадки готовъ той часъ незадовго настати, бо пôсля мого погляду на австрійскѝ справы ґр. Бадені не буде мôгъ оперти ся напорови централістичныхъ Нѣмцѣвъ, Мадярôвъ и заграничныхъ чинникôвъ“.

На дальшôмъ засѣданю с е р б с к о г о ц е р к о в н о г о к о н ґ р е с у въ Карлôвцяхъ принято 58 голосами противъ 17, адресу до короля. Опôсля явивъ ся на засѣданю королѣвскій комісаря бар. Николичь. Патріярхъ

вôдчитавъ адресу, въ котрôй высказано вѣрнôсть для монарха и пануючого дому та подяку, що цѣсарь по пятилѣтнôй перервѣ скликавъ конґресъ. По вôдчитаню адресы озвали ся оклики „Живйо“, а музика заграла народный имнъ. Бар. Николичь принявъ адресу и выголосивъ бесѣду, котру закôнчивъ трикратнымъ окликомъ въ честь короля.

На вчерашный день було назначене дальше засѣдане конґресу, але мабуть не вôдбуло ся, бо клюбъ бôльшости ще не постановивъ, що дальше дѣяти супротивъ того, що королѣвскій комісарь настав, щобы конґресъ пôсля выразного припорученя монарха передовсѣмъ занявъ ся орґанізаційнымъ статутомъ. Радикальнй члены конґресу уважають всяку дальшу дѣяльнôсть за илюзоричну и промавляють за тымъ, щобы поскладати мандаты.

——

Про переговоры въ справѣ грецко-турецкого мира доносять сегодня зъ Царгороду: Туреччина доси не приняла границь, яку безусловно установляють державы; длятого переговоры мѣжь амбасадорами а Тевфікомъ пашею перервано. Однако Тевфікъ паша надбславъ амбасадорамъ повѣдомлене зъ заявою, що справа буде мирно полагоджена. Амбасадоры вчера довго нараджували ся и повѣдомили свои правительства о станѣ рѣчи та указали на рады, якихъ вымагае теперѣшне положене.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближае ся другій пôврôкъ взглядно третій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырôвнанемъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великй и не терплячй проволоки, а залеглости за сей рôкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырôвнае въ короткôмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсылане передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ рускои школы выдѣловои у Львовѣ** запала на засѣданяхъ секціи и повноі рады шкôльнои ухвала для Русинôвъ некористна. Говорять, що справу вôдрочено — то значить... убито на найблизшій рôкъ шкôльный. По заявѣ п. Бобжиньского о великôй „прихильности“ для шкôлъ рускихъ — можна було того сподѣвати ся...

— **Перемыскій Епископъ Преосв. Константинъ Чеховичь** — якъ намъ доносять — выѣхавъ дня 12 с. м. на канонічну візитацію деканата старосôльского. Нарôдъ всюда величаво витае архіерея, бо, що правда, тіи стороны вже вôдъ 84 лѣтъ не бачили свого владики.

— **Въ львôвскôмъ намѣстництвѣ** мають наступити въ найблизшôмъ часѣ змѣны на высшихъ становищахъ. Дотеперѣшный шефъ президіяльного бюра радникъ Мавтнеръ має бути перенесеный яко радникъ двова до міністерства справъ внутрѣшныхъ, а его мѣсце займе зъ рôвночаснымъ авансомъ на старосту, теперѣшный секретарь намѣстництва Федоровичь.

— **Пригода на зелѣзници.** Пишуть намъ зъ пôдъ Станиславова: Вчера [19 с. м.] вечѣрный поспѣшный поѣздъ, ѣдучи зъ Станиславова до Львова, переѣхавъ межи Ямницею и Сѣлцемъ 10-лѣтного хлопця, сына будника [зъ числа 106] Теофіля Сеґина, котрый недалеко вôдъ шляху пасъ худобу. — По одержаню сеи вѣсти дôставмо ось-таку другу вôдъ наочного свѣдка пригоды: Вчера вечеромъ ѣхавъ я поспѣшнымъ поѣздомъ до Львова. Минали мы село Ямницю [мѣжь стаціями Станиславôвъ а Сзупôль], наразъ машина тревожно засвистала и поѣздъ ставъ. Подорожнй, переляканй, кинулись до вôконъ и побачили, якъ вся служба зелѣзнича бѣгла въ напрямѣ къ Станиславову, а не могучи на свои допыты „що стало ся?“ дôждатись вôдповѣди, поскакали й собѣ зъ возôвъ и такожь побѣгли. Рѣчь выяснилась. Якихъ сто метрôвъ въ-задъ лежало на двоє роздерте тѣло 10-лѣтного хлопчины, а надъ головою [бо друга часть тѣла лежала на кôлька метрôвъ вôдъ головы] заводивъ будникъ: „Сыну мôй, сыну; що ты менѣ наробивъ? Не було часу розпытуватись за причину нещастя, але зъ оповѣданя машиніста можна було догадувати ся, що причиною була хлопяча пустота...

— **Помноженє аптикъ.** Товариство фармацевтôвъ Unitas внесло до дотычныхъ властей поданя о основане новыхъ аптикъ мѣжь иншими и въ сихъ мѣсцевостяхъ: Маріямпôль, Олешичѣ, Сянôкъ [другу], Нове Село, Станиславôвъ [двѣ новй] Стрый [третю], Львôвъ-Замарстинôвъ, Чернелица, Перемышль [двѣ новй], Ярославъ [двѣ новй], Схôдница, Криница.

— **Въ справѣ ходорôвскихъ розрухôвъ противъ жидôвъ державна прокураторія** въ Бережанахъ выготовила вже актъ обжалованя и доручила его 49 обжалованымъ, мѣжь котрыми є всего оденъ жидъ, а прочй самй роббтники. Розправа розпôчне ся 26 н. ст. липня и потреває 14 днѣвъ. До розправы є покликаныхъ 93 свѣдкôвъ.

— **Въ Мостахъ великихъ** — якъ намъ звôдтамъ доносять — вчерашного дня [19-ого липня] не стало соли и люде мусѣли платити по 13 крейцарѣвъ за топку! Склады мають жиды, а жовкôвскій выдѣлъ повѣтовый такъ красно веде наглядъ надъ складами!... Мимоходомъ сказавши — антісемітизмъ польскій доходить до того, що хоть продажь соли въ Мостахъ дôставъ християнинъ, то сейчасъ вôдступивъ жидови!...

— **Рôчный зъѣздъ польского товариства педаґоґічного** зачавъ ся въ понедѣлокъ въ Станиславовѣ въ сали театральнôй. Въ нарадахъ брало удѣлъ надъ 150 участникôвъ. Кн. Юрій Чарторыйскій дотеперѣшный голова товариства не приѣхавъ на зъѣздъ, звиняючись легкою недугою и зголосивъ письменно свою резиґнацію. По довшій нарадѣ рѣшено резиґнацію его приняти. Нарадамъ проводивъ заступникъ головы Юліянъ Фонфара зô Львова. При выборѣ нового выдѣлу выбрано головою товариства на 118 голосуючихъ 115 голосами бувшого посла Стефана Щепановского. При выборѣ заступника головы найбôльше голосôвъ дôставъ теперѣшный заступникъ товариства Фонфара, але коли вôнъ выбору не принявъ, выбрано инспектора львôвского Токарского. Нарады зъѣзду закôнчено вô второкъ. Нинѣ [въ середу] участники зъѣзду выбрались на прогульку до Ворохты.

— **Страйкъ селяньскій въ Бабинцяхъ** ad Кривче [въ повѣтѣ борщѣвскôмъ] потревавъ коротко. Зъ Борщѣвщины одержали мы въ тôй справѣ таке письмо: „Мы старали ся поннформуватись о страйку чи бойкотѣ въ Бабинцяхъ и довѣдали ся ось що: Бабинецкй селяне дуже нарѣкають на двôръ, що имъ „допѣкає до живого“. Позапиравъ [кажуть] дороги и стежки вôдвѣчно уживанй, годѣ перейти лѣсомъ або полемъ, годѣ доѣхати до свого поля, годѣ переѣхати черезъ мôстъ, бо обôдруть; яка була горбовина, якій бувъ пустарь, де громада свои овечки пасла, всьо заорано, заборонено: Людямъ тѣсно, а заробокъ якій? Дають тобѣ 4-тый струкъ кукурудзы, а три днѣ [кажуть] панщину роби вôдъ одного морґа, и то роби, якъ ся належить. Три разы сапай кукурудзу, вôдтакъ збирай, выбирай лѣпшй до лѣпшихъ, гôршй до гôршихъ, носи до кôшницѣ, — и то все въ найприкрѣйшій часъ. Идешь жати на ланъ за снôпъ, то навѣть не скажуть, за якій. Пôйдешь заробити пашѣ 9-ту або 10-ту пайку, а най пôйде кôлька разъ дощь, розкидуй, суши, вôдтакъ до стирти стягай, складай... Пôйдешь на роботу за грошѣ, то заробишь три шѣстки середъ лѣта, а день довгій за два... Изъ села выеміґрувало вôсѣмнацять родинъ та й на тôмъ конець; а выеміґрували такй, що могли бы ще и тутъ жити, господарѣ, бо бѣдный не має зъ чимъ пускати ся въ далеку дорогу... Сего року выпавъ мокрый рôкъ, дощѣ спинили роботу, то роботникъ ставъ дорожшій. Въ Пилипчу жидъ давъ 3-тый шулякъ кукурудзы а 10-тый снôпъ, та й скрôзь стало трошки лѣпше, а въ Бабинцяхъ нѣ та й нѣ! А люде затяли ся и стали конче домагати ся поправы, зôйшли ся и постановили спинити роботу. Пôйшли радній та й сказали дворови. Въ дворѣ наставъ страхъ; вже два днѣ не йде робота, а ту жнива... Поѣхали до староства, привезли жандарма, пôслали по вôйта, по секретаря и выйшло таке: „Идѣть, люде, робити, бо зъ голоду погинете, та й бѣда буде, бо радній не мали права радити надъ такою справою; двôръ дасть собѣ раду, спровадить роботникôвъ сторôньскихъ. Але абы якось рѣчь до купы звести, нехай буде 11-тый снôпъ. А що-до стежокъ, дорôгъ, мостôвъ и т. д. — то се инша справа, процесова...“ Та й вôйтъ зачавъ переконувати людей, що нѣчого не вдѣють а роботу чужина забере, то бѣднй будуть бѣдувати... И люде пôйшли на роботу. Скôнчило ся [кажуть] на „шпасѣ“. Отсе мои информациі и я Вамъ ихъ пересылаю. Relata refero. — *Селюхъ*“.

— **Зъ Калуша пишуть намъ**: Подаю Вамъ отсю пробку тутешного шовінізму нашои братіи: На закôнчене шкôльного року загадало учительство въ Калуши дѣточій театръ; тымчасомъ не такъ стало ся, якъ ждало ся. Дѣвчатка калускои жѣночои школы мали вôдограти двѣ штучки: „Pod obce niebo“ и „Piotruś“ зъ дѣточои ґазетки Mały światek, написанй редакторкою п. Мрозовицкою. Але другу штучку „Piotruś“, переложену самою редакторкою на руску мову, мали дѣвчата вôдограти — ажь страхъ подумати! — по руски. Шовінізмъ польскій не мôгъ чей же того допустити!... Первѣстно мало представлене вôдбути ся въ мѣщаньскôй читальни „Раннôй Зори“, де є пригôдна простора саля. Але ц. к. окружна рада шкôльна [на-теперь пôдъ предсѣдательствомъ звѣстного Шовіньского] не позволила, бо то бачите „публичный льокаль“ — хотяй въ сѣчни сего року дѣвчатка представляли „Jasełka“ та образъ изъ живыхъ особъ въ урядничôмъ касинѣ [касино — то вже льокаль не публичный!]. По заборонѣ представленя въ сали „Раннои Зорѣ“ задумали аранжеры устроити представлене въ забудованю шкôльнôмъ. Тымчасомъ шовінізмъ выгадавъ нову перешкоду, а именно, що въ переложенôй на руске штуцѣ „Piotruś“ мало пару дѣвчатъ представляти хлопцѣвъ. То узнано за рѣчь деморалізуючу, пôслано доносъ до краевои рады шкôльнои, а тая заборонила дѣточе представлене. Не входимо въ то, що выгребано якесь міністерске розпоряджене, котре забороняє дѣвчатамъ передягати ся за хлопцѣвъ, — але констатуємо, що передъ двома роками дѣвчата-ученицѣ вôдограли комедійку „Dowcipny Kubuś“, а три дѣвчатка выступали перебранй за хлопцѣвъ. На тôмъ представленю бувъ самъ ц. к. староста, шефъ окружнои рады шкôльнои, и нѣчо не бачивъ небезпечного для моральности. Ба, але тогдѣ дѣвчата грали тоту штучку по польски, а не по руски, якъ мали грати сего року. Характеристичне ще й то, що лат. катихитъ кс. Букъ взывавъ дѣвчата лат. обряду до закристіи и жадавъ вôдъ нихъ „słowa“, що згаданои штучки по руски грати не будуть. Ну, кс. катихитъ Польщѣ тымъ не збудує, а тôлько осмѣшує себе навѣть въ очехъ самыхъ ученицъ. — *Я. К.*

— **Зъ повѣту рудецкого пишуть намъ:** Є пословиця „на село людей дурити“, а я Вамъ хочу розказати не казку а былицю, зъ котрои побачите, що на мѣсце тои пословицѣ настав вже инакша, а то: „на село розуму вчити ся“... Прошу тôлько послухати! Въ однôмъ повѣтовôмъ мѣстѣ ц. к. евіденційный ґеометръ зъѣзджає що року до кождои громады въ речинци зъ горы вызначенôмъ, абы провѣрити зайшлй змѣны въ катастрѣ. При тôй чинности урядовôй обходить ся вôнъ зô сторонами „po krajow-omy“ — каже сторонамъ стояти на три кроки опôдалѣкъ, трактує громадянъ „krajow-ыми“ титулятурами, якъ „хамє“, „мурґо“, „стуль пыскъ“ и т. п. А выконує вôнъ свôй урядъ такъ ревно, що „для добра публики“ зробить де-що й „екстра“... Н. пр. братъ позиває брата за половину „спадку“, або хтось посѣдає невыдѣлену часть, а хоче выдѣлити собѣ єи [очевидно не зъ кривдою для себе], то йде до пана „єнзьора“ [инжінєра] чи „ґільометра“ [ґеометра], а той заразъ выдѣлить и квіта! Розумѣє ся, зъ того повстають процесы, тяганина по судахъ, адвокатахъ и т. п. Але мабуть сего вже бôльше не буде пôсля пригоды, яку Вамъ ось розповѣмь. Одного дня сего мѣсяця приѣхавъ п. ґеометръ до одного села и — якъ звычайно — по урядовôй своѣй чинности хотѣвъ зробити ще де-що „для добра публики“. Приступає до него одна жѣнка и просить, щобы высокій панъ „єнзьоръ“ выдѣливъ ѣй осьму часть зъ грунту, котрого уживає єи братъ — назвѣмъ єго Михайло. П. ґеометръ згодивъ ся учинити се за умѣрену, зъ обохъ сторôнъ умовлену таксу и удавъ ся зъ вôйтомъ на мѣсце. А що спôрный грунтъ засѣяный, то легко єго роздѣлити — треба лишь вытолочити збôже въ мѣсци, де має стати граница. Отже п. ґеометръ показавъ ся такъ чемнымъ, що не лишь роздѣливъ и вказавъ, куды граница, але й заразъ зробивъ своєю власною парсоною границю по збôжу, наче оловцемъ по папери... И всьо було бы гаразд, якъ бы не Михайло. Вôнъ не задоволивъ ся такимъ рисункомъ, а ставъ смѣло передъ высокимъ паномъ та й пытає: „Хто пôславъ высокого пана на мôй грунтъ толочити збôже? чи судъ чи хто? а сли судъ, то прошу менѣ показати письмо!“ На те почувъ Михайло вôдъ высокого пана звычайну єго титулятуру хлопа, а замѣсть письма показавъ высокій панъ Михайлови парасолею у груди такъ, що той ажь перевернувъ ся. Але — о диво! — лагôдный Михайло перемѣнює ся наразъ у льва, чи тигра! Якъ показавъ свои лапы высокому пану „єнзьорови“ — то той мусѣвъ сейчасъ забирати ся зъ поля и то блискавичнимъ поѣздомъ... Не помогли опамятуваня: „Człowiecze! co robisz? ja mam gwiazdki!“ Михайло коротко вôдповѣдавъ: „То шануй! то шануй!“... Справа мала опертись о судъ — рѣчь звычайна. Але що-жь? — панъ самъ собѣ напише, а Михайло неписьменный, иде до панôвъ „адукатôвъ“. Та бѣда! панове адвокаты и dr. Józef и dr. Franciszek — „браця мойжешовеґо вызнаня“ — жаденъ не хоче Михайлови написати, бо, мовлявъ, намъ до высокого пана придає ся... Отже Михайло въ клопотѣ бере, запрягає конѣ та й хоче махати за границю повѣту до адвоката-Русина. А якъ думаєте? поѣхавъ Михайло? Нѣ, приятелѣ переймили єго, завели до суду и тамъ высокій панъ перепросивъ хлопа... Справа скôнчила ся для высокого пана „zdrowo“...

— **Станъ воздуха.** Вѣденьска стація метеорольоґічна заповѣдає, що въ наслѣдокъ того, що вѣтеръ майже въ цѣлôй середнôй Европѣ ставъ сильнѣйшій и змѣнивъ ся на пôвнôчно-захôдный, можна на найблизшій часъ сподѣвати ся непевного стану воздуха зъ частими дощами и холодомъ. Въ Дальматіи настала страшна спека, така, що богато людей и звѣрятъ вôдъ нен згинуло. Коло Иноскі згинуло пôдчасъ маневрôвъ 5 воякôвъ а 20 занедужало вôдъ удару сонця.

— **Страшна катастрофа** лучила ся въ Роздѣлю на Горѣшнôмъ Шлеску, де вôдъ довшого часу западала ся земля. Зъ гукомъ, подôбнымъ до грому упавъ ново-збудованый фабричный коминъ, высокій на 150 стôпъ. Богато особъ є убитыхъ, а ще бôльше раненыхъ.

— **Пôдчасъ вправъ войсковыхъ** 26-ого пѣхотного полку въ Остригомѣ [Ґранъ] въ Угорщинѣ въ часѣ атаку на баґнеты пхнувъ одинъ жовнѣръ своему товаришови такъ нещасливо баґнетъ въ груди, що той упавъ на мѣсци трупомъ.

— **Оденъ зъ найбôльшихъ свѣтовыхъ страйкôвъ** розпôчнесь имовѣрно леда день въ Сполученыхъ державахъ Америки. Задумали страйкувати гôрники [копальники вугля] въ державахъ Пенсільвенія, Кентуки, Огіо и въ другихъ, а цѣлею страйку есть — добити ся лучшои платнѣ. Зъ хвилею проголошеня страйку перестане робити по-надъ 250.000 роббтникôвъ — мѣжь тыми и нашй земляки роббтники, занятй найбôльше въ Пенсільвенія.

— **Жиды въ Персіи** не мають тои свободы, що въ Европѣ, а вже й гадки нема о роскôшнôмъ, лежанôмъ житю своихъ галицкихъ супленникôвъ. Новый шахъ перскій выдавъ дуже острй законы противъ жидôвъ. Перше всего скликавъ всѣхъ рабінôвъ и заявивъ имъ, що жиды або мусять приняти магомеданьство, або вынести ся зъ єго державы. Рабіны довго дурили шаха обѣцянками, а жиды тымчасомъ ґаздували по свому; та наразъ урвалась нитка и шахъ выдавъ ось-такй розпорядженя: Кождый жидъ мусить цѣлковито голити голову. Жидамъ вôльно тôлько пѣшки ходити, а ѣздити забороняє ся имъ якъ найстрожше. Не вôльно имъ носити европейскихъ одягôвъ, а одягъ ихъ має мати видимый знакъ, по котрôмъ можна въ кождôй хвилѣ спôзнати жида. Жидôвкамъ не вôльно носити на лици заслоны и не вôльно имъ на улици показувати ся въ одягу жѣнокъ перскихъ. Жидови не вôльно будувати высшого дому, якъ домы магомеданъ-сусѣдôвъ. Въ часѣ дощу не вôльно жидамъ выходити на улицю. На торзѣ не вôльно имъ доторкати ся артикулѣвъ поживы. Коли жидъ помре, то майно єго забирають въ першôмъ рядѣ тотй єго свояки, що приняли ислямъ. Жидъ, котрый принявши ислямъ ставъ зновъ жидомъ, иде на десять лѣтъ до вязницѣ. Кождый жидъ мусить носити на грудехъ табличку зъ написію „Moosah-ih“ то значить: „я жидъ“. Персы ненавидять жидôвъ до тои степени, що жидôвскои части мѣста въ Тегеранѣ стереже день и нôчь вôйско. У насъ инакше!

— **Нову читальню „Просвѣты“** вôдкрыто минувшои недѣлѣ въ Негрибцѣ коло Перемышля. До сеи читальнѣ вписало ся того дня 103 членôвъ. Читальня завязана заходомъ д-ра Кормоша и проф. Приймы, котрй прибули на єи вôдкрыте зъ доброрымъ хоромъ, чимъ дуже пôднесли само торжество.

— **Бойкотъ політичнои натуры** лучивъ ся сими днями ажь въ двохъ мѣсцяхъ. Въ мѣстѣ Еґеръ Нѣмцѣ, розъярень звѣстною забороною вѣча, выповѣли кôлькомъ урядникамъ політичнымъ мешканя, а реставраторъ, у котрого харчувавъ ся ц. к. староста, выповѣвъ абонаментъ старостѣ и тымъ урядникамъ, котрй въ день забороны вѣча помагали старостѣ въ єго урядованю. — Зновъ же въ мѣстѣ Паренцо, де сими днями почавъ ся бувъ процесъ противъ Хорватôвъ за выборы до рады державнои, італіяньскй реставраторы не дали обѣду оборонцямъ д-рамъ Ляґінѣ и Вольфови — отже оборонцѣ удали ся до трибуналу зъ прошенемъ, щобы розправу противъ Хорватôвъ вôдложити, бо оборонцѣ не гадають умирати смертію голодовою. Трибуналъ, бачучи критичне положене оборонцѣвъ, розправу вôдложивъ.

— **Трилѣтна дитина сѣмь днѣвъ въ дорозѣ въ горахъ.** Въ Каринтіи въ долинѣ рѣки Ґайль, коло мѣсцевости Ґертшехъ, стала ся така пригода: Ще 27-ого червня взяли були якйсь родичѣ свого трилѣтного сынка зъ собою на полонину до бабунѣ. Хлопятко десь по дорозѣ заблукало ся и не можна єго було вôднайти. Родичѣ дали заразъ знати не лишь до знакомыхъ людей на сусѣдныхъ полонинахъ, але й до жандармеріи та староства и заразъ почали шукати дитины по всѣй полонинѣ. Жандармерія и 42 людей шукало надармо за дитиною. Вже всѣ гадали, що хлопця або орелъ вхопивъ або упавъ десь зъ якоись скалы въ дебру и забивъ ся. Ажь ось семого дня знайшовъ хлопця пастухъ на четвертôй, далекôй полонинѣ зовсѣмъ здорового и веселого. Хлопець ишовъ зъ-разу за родичами, доки ихъ ще видѣвъ, а стративши ихъ вôдтакъ зъ очей, ишовъ смѣло дальше черезъ горы и скалы, черезъ лѣсы и дебры; видко, жививъ ся ягодами и ночувавъ у лѣсѣ, ажь семого дня выйшовъ щасливо на четверту полонину, де єго знайшовъ пастухъ.

— **Паперовй кульки.** Найновѣйшимъ здобуткомъ военнои техніки є паперевй кульки зъ поволокою изъ алюмінію. Вынайшовъ ихъ якйсь французскій офіциръ. Кульки тотй мають мати се за собою, що буоуть ранити а не вбивати, бо раны вôдъ нихъ будуть гладкй, не пошарпанй, легкй до вылѣченя. Головна ихъ цѣль: не убивати, а унеможливляти вояка до дальшои борбы.

— **Малй а вже цѣкавй.** На Угорщинѣ въ мѣсцевости Сасъ допустили ся два хлопцѣ, одинъ 12-лѣтный а другій 13-лѣтный скрытоубійства. Подобавъ ся имъ дитинячій вôзочокъ, якимъ бавивъ ся $2^1/_2$-лѣтный хлопчикъ. Убійники забрали хлопчикови вôзокъ, а коли вôнъ почавъ плакати, били єго по головѣ такъ сильно, що той упавъ на землю, потôмъ ранили єго кôлька разъ ножемъ въ живôтъ, а коли ще рухавъ ся, задушили єго. Трупа заховали въ дуплѣ дерева и приложили поверхи землею.

— **Дрôбнй вѣсти.** Въ Пітсбурґу въ Америцѣ померъ 22-ого червня Семань Климковскій зъ Вѣкова [повѣту ново-сандецкого] на сухоты въ 34-ômъ роцѣ житя, полишивши жену и одну дитину; покôйный належавъ до пітсбурґского братства им. св. Николая и бувъ членомъ „Руско-народного Союза“.

Посмертнй — ✝ — оповѣстки.

Іоанна Кобиляньска, жена крилошанина и пароха Коломыѣ, упокоила ся въ 66-ômъ роцѣ житя. В. ѣ. п.!

Анеля зъ Левицкихъ Бѣржиньска, жена пароха, упокоила ся 19-ого с. м. у Львовѣ въ 56-ômъ роцѣ житя. В. ѣ. п.!

Именованя, перенесеня, вôдзначеня и пр.

— **Вôдзначеня.** Радникови высшого суду краєвого у Львовѣ Юліеви Пайонтковскому надавъ цѣсарь при нагодѣ перенесеня єго въ постôйный станъ спочинку титулъ и характеръ радника двору зъ увôльненемъ вôдъ таксы.

Телеґрамы „Дѣла“.

——

Петербургъ 21. липня. Дотеперѣшный посолъ россійскій въ Штокгольмѣ именованый амбасадоромъ въ Царгородѣ на мѣсце Нелидова. Нелидовъ перенесеный до Риму.

Москва 21. липня. Архикняґиня вдова Стефанія звиджувала вчера въ товариствѣ вел. кн. Сергія особливости мѣста.

Бѣлградъ 21. липня. Скупштина ухвалила додатковый кредитъ для міністерства вôйны въ высотѣ 9,230.000 франкôвъ и приняла деякй внесеня въ справѣ орґанізациі вôйска.

Конкурсъ.

Видѣл Рускаго товариства педаґоґічного у Львові, розписує сим конкурс на приняте учениківъ до „Інститута під покровом сьв. о. Николая“ на рік шкільний 1897/8.

Приймати ся будуть ученики середних шкіл, сини членів Рускаго товариства педаґоґічного. До поданя долучити треба: 1) метрику хрещеня ученика; 2) сьвідоцтво шкільне з послїдних двох курсів; 3) деклярация що до місячної заплати, що виносить 20 зр.: 4) 1 зр. на видатки кореспонденційні; 5) хто не єсть членомъ Рускаго товариства педаґоґічного, 1 зр. на вписове і вкладку річну до того товариства.

Всякі поданя адресувати треба до видїлу Рускаго товариства педаґоґічного у Львові ул. Академічна ч. 8. на руки члена видїлу Костя Паньковского. Остаточна умова заключить ся по принятю кандидата.

В склад комітету, занимаючого ся веденєм дїл Інститута входять: сов. о. Алекс. Тороньский яко голова, проф. Ісидор Громницкий, д-р Антін Хомин, д-р Стефан Федак, кат. о. Дорожиньский і Кость Паньковский яко настоятель інститута і секретар комітету. Інститут дає своїмъ вихованкам: а) помешканє, харч, опал, сьвітло, послугу, пранє за доплатою 50 кр. місячно; б) доставляє їм — о скілько на се дозволять фонди — книжок і приборів шкільних; в) управляє їх вихованєм, стараєсь о добре домашнє і товариске поведенє; г) улекшує їм науку шкільну і наглядає ѣї під доглядом домашних сталих директорів; д) доставляє вихованкам нагоду придбати иньших відомостий, теортичних і практичних. Час вносити поданя о приняте визначує ся до дня 10. серпня 1897.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Товариства „Бурсы имени св. О. Николая“ въ Перемышли подає симъ до загальнои вѣдомости, що зъ початкомъ шкôльного року 1897/98 найде бôльше число питомцѣвъ изъ шкôлъ середныхъ помѣщенє въ Бурсѣ Товариства пôдъ слѣдуючими услôвями:

I. Родичѣ взглядно опѣкуны зволять найдальше до дня 15 н. ст. серпня с. р. надôслати свои прошеня безъ стемпля до Выдѣлу Бурсы на руки секретаря д-ра П. Кормоша адвоката въ Перемышли. До прошеня треба долучити: а) метрику хрещеня, б) свѣдоцтво убожества, в) свѣдоцтво шкôльне зъ послѣдного пôврoку, г) свѣдоцтво моральности, если кандидатъ не ходивъ до публичнои школы, д) заявленє родичѣвъ взглядно опѣкунôвъ: кôлько они обовязують ся доплачувати за кандидатôвъ въ грошахъ а кôлько въ натураліяхъ. — *Увага.* Бувшихъ питомцѣвъ Бурсы въ минувшôмъ роцѣ шкôльнôмъ не дотыкають услôвя а) и г). — Желаючи помѣщеня за цѣлою оплатою мѣсячно 15 злр. не предкладають свѣдоцтва убожества.

II. Отець або опѣкунъ принятого до Бурсы питомця маѣ: 1) уплатити на зужите инвентаря 1 злр. на рôкъ, 2) уплатити мѣсячно въ касу Бурсы на инструктора 1 злр., 3) доставляти деклярованy квоту доплаты на харчь зъ горы мѣсячно, 4) на пранє бѣля зложити на початку першого и другого пôвроку по 1 злр., 5) не устроєнє бібліотеки для питомцѣвъ 1 злр. рôчно.

III. На вступѣ въ заведенє питомцѣ мають выказати ся достаточнымъ бѣлемъ и одежію, именно мусить кождый мати: 1) 6 паръ бѣля, ковдру, подушку, 4 пошевки, 6 ручникôвъ, 4 простирала, 6 хустокъ до носа, двѣ пары чобôтъ, одѣжь лѣтну и зимову.

IV. Желаючи одержати вôдповѣдь на своє прошенє зволять долучити карту кореспонденційну зъ докладною адресою, а если кромѣ того долучать марку почтову на 20 кр., то одержать свои прилоги за почтовымъ рецепісомъ. — *Увага*: а) принятій питомцѣ Бурсы мають явити ся найпôзнѣйше дня 3. н. ст. вересня о 2-ôй годинѣ зъ полудня въ реальности Бурсы [улиця Баштова], щобы пôддатись лѣкарскимъ оглядинамъ, при тôмъ родичѣ або опѣкуны зложать свои заявленя и иншѣ пôдъ 3) наведенѣ уплаты; б) вписы вôдбувають ся 29, 30 и 31 н. ст. серпня и въ першу клясу 1, 2 и 3 н. ст. вересня; в) родичѣ або опѣкуны мають вносити свои оплаты лично або почтою до касы Бурсы на руки касієра а не черезъ свои дѣти. — Поданя безъ точного заявленя, кôлько найбôльше обовязують ся доплачувати грôшми взглядно натураліями, не будуть увзгляднені.

Вôдъ Выдѣлу Бурсы имени св. О. Николая.

Перемышль дня 19. липня 1897.

Гр. Деглиньскій, предсѣдатель. Д-ръ Т. Кормошь, секретарь.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Рускои Бурсы Стрыйскои розписує отсимъ конкурсъ на 24 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ два — є безплатнѣ а прочѣ за доплатою вôдъ 5 до 15 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны будучѣ членами товариства [вкладка членьска 3 зр. рôчно], рефлектуючи на приняте своихъ дѣтей до Бурсы, зволять найдальше до *1-ого н. ст. серпня* внести свои поданя на руки предсѣдателя товариства, залучаючи при поданю деклярацію, яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата маѣ бути менша вôдъ 15 зр.; послѣдне свѣдоцтво шкôльне и 20 кр. марками на рекомандовану вôдповѣдь. Першенство въ принятію мають ученики, що були сего року шкôльного въ интернатѣ, и тѣ є вôльнѣ вôдъ предложенія свѣдоцтва шкôльного. Въ разѣ принятя до интернату мусить питомець пôддати ся оглядинамъ лѣкарскимъ, выказати ся вôдповѣдною скôлькостію бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 1 зр. рôчно на инвентарь а 2 зр. на пранє.

Вôдъ Выдѣлу Рускои Бурсы Стрыйскои.

Юл. Федусевичь предсѣдатель. *Ив. Вахнянинъ* секретарь.

Надѣслане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. I.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвôнкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. I.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

у Львовѣ ринокъ ч. 10

выдало новый накладъ друкôвъ

I. Друки правничѣ:

1.	Позовъ въ справахъ дрôбныхъ лібра по	25	кр.
2.	Контрактъ купна и продажи I. лiб. по	40	„
3.	„ „ „ II. „ по	40	„
4.	„ „ „ III. „ по	40	„
5.	Повномочія . . . . по	40	„
6.	Поданя о екс- и интабуляціѢ, взбръ а) б) в) г) лібра по	40	„
7.	Написы до подань о интабуляцію лiб. по	20	„

II Друки для кас позичковыхъ:

8.	Дневникъ касовый лібра по	40	„
9.	Книга довжникôвъ „ „	40	„
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим. „	2·—	„
11.	Скриптъ довжный „ „ „	1·20	„
12.	Книжочка вкладкова (щадн.) „ „ „	3·—	„

III. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова лібра по	40	„
14.	Книжка касова „ „	40	„

IV. Друки для читалень и кас позичковыхъ:

15.	Списъ членôвъ лібра по	40	„
16.	Грамоты членьскій читалень „Просвѣты“ примѣрникъ по	2	„

За опаковане и оплату почты дочисляє ся належитость особно.

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНЕ и ВОДОЛѢЧНИЧЕ

МОРШИНЪ (пôдъ Стрыємъ)

положеный въ околици здоровôй и красновôй середъ шпильковыхъ лѣсôвъ 380 метр. по-надъ рôвень моря. Стація зелѣзница, почта и телеґрафъ въ мѣсци, купелѣ бромово-солянковѣ, боровиновѣ, рѣчнѣ и ставовѣ. Вода лѣчнича гôрко-солона зъ жерела Боніфатія. Гідропатичне лѣченє жентицею, електричностію и масажемъ. Вказаня: хоробы горла, легкихъ, жолудка, жѣночѣ, нервовѣ, ревматизмъ, недокровность и скрофулы. — Заведенє отворене вôдъ 1-ого червня до 15-ого вересня. — Пансіонъ вôдъ 18 зр., зъ лѣченемъ вôдъ 22 зр. тыждневo.

170 10—21 ЗАРЯДЪ.

Стоваришенє парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пôвн.-Америка
Австралія

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перевôзъ пасажирôвъ и товарôвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пôвн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаванє зелѣзничихъ білетôвъ на зелѣзницѣ пôвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляє выключно генеральна агентура. 87 36—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

Вôдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ ґазетокъ „Батьківщина“ и „Читальня“) тыдневa популярна ґазетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдає и за редакцію вôдповѣдає д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорôчна передплата выносить **2 зр., на пôвъ року 1 зр.** Редакція и адміністрація: Львôвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовѣ статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнѣ політичного змѣсту (н. пр. о сегорôчнôй сесіи соймовôй, о выборахъ, вôдозвы Краєвого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховѣ переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д-ра Дам. Савчака О новôмъ законѣ дороговôмъ, О краєвôй продажи соли, О краєвôй акцизѣ вôдъ напиткôвъ, Вас. Нагôрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зô всѣхъ сторôнъ краю; 5) порады, пытаня и вôдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспôльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство, промысль и торговля.

Ручить ся, що чиста

Вôдзначена найвысшими преміями

Томаса мука фосфатова

зъ чеcкихъ и нѣмецкихъ млыновъ томасовскихъ — се

найуспѣшнѣйше и найдешевше средство навозове фосфоромъ.

Ручить ся за змѣстъ цитратовои кислоты фосфоровои.

Для всякого рода рôлѣ.

Надає ся для запоможеня рôлѣ убогои въ кислоту фосфорову, для всякихъ родôвъ збôжа, окоповыхъ и олѣйныхъ ростинъ, для засѣвôвъ конюшины и люцерны, для виноградникôвъ, хмелю и ярины, а спеціяльно якъ найлѣпше для навоженя лукъ.

Перевышає всѣ суперфосфаты тымъ, що довго тримає ся.

Наколи-бъ хибувало дещо зъ цитратовои кислоты фосфоровои, то було бы доплачене. Численнѣ премія, вôдзывы ґазетъ фаховыхъ и всякѣ поясненя суть пôдъ руками.

Запыты и замовленя пôдъ адресою:

Phosphatmehl-Verkaufs-Bureau

der böhmischen Thomaswerke in Prag

Mariengasse Nr. 11. 8 4—23

Заступництво для Галичины и Буковины

ІОСИФЪ КАРРАХЪ

у Львовѣ, улиця Сикстуска ч. 26. — Телєфону ч. 408.

Розклад їзди поїздів зелїзничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	приходить о	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	відходять о	зі Львова
	7.30		з Ицкан	6.00			до Підволочиск з головн. двірця
	7.50		„ Янова	6.10			„ Ицкан
	7.52		„ Тернополя на Підзамче	6.15			„ Підволочиск з Підзамча
	8.05		„ Лавочного		6.45		„ Ицкан
	8.15		„ Тернополя на головний дворець	8.40			„ Кракова
	8.25		„ Сокаля		8.55		„ „
	9.10		„ Кракова		9.20		„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35		„ Ярослава		9.25		„ Сокаля
	1.15		„ Янова		9.40		„ Янова
1.30	—		„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05		„ Підволочиск з головного двірця
	1.40		„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27		„ „ „ Підзамча
1.50	—		„ Черновець		10.45		„ Ицкан
2.15	—		„ Підволочиск на Підзамче		1·04		„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—		„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25		„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
	5.35		„ Підволочиск на Підзамче		2.31		„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45		„ Ицкан	2.40			„ Черновець
				2.50			„ Кракова
					3·00		„ Янова
					3.05		„ Сколього [від 1/5 до 30/8 з Стрия]
					3.48		„ Бруховичь
					4.40		„ Ярослава
					3.40		„ Зимнои води що день до дальшого заряджения

Ніч

	3.04		з Підволочиск на Підзамче
	3.30		„ „ „ головн. дворець
5.10			„ Кракова
	6.00		„ Підволочиск на головн. дворець
	6.55		„ Кракова
	8.00		„ Янова тілько в неділі и свята.
	8.15		„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджения.
8 45			„ Кракова
	8.49		„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.
	9.01		„ Янова
	9.10		„ Ицкан Бергомету з виїмком понеділка
	9.30		„ Кракова
9.43			„ Підволочиск на Підзамче
9.50			„ Ицкан
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець
	10.20		„ Сколього [лишь від 1/5 до 30/8] Стрия, Хирова.
	12.10		„ Лавочного

Ніч

	4.40		до Кракова
	5.20		„ Лавочного
	6.24		„ Янова лишь в будні дни
	6.45		„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	7.05		„ Сокаля до 15/9
	7.25		„ Тернополя з головного двірця
	7.30		„ Лавочного
	7.47		„ Тернополя з Підзамча
	8.50		„ Янова в неділі и свята
	10.30		„ Ицкан
10.50			„ Кракова
	11.00		„ Підволочиск з головного двірця
	11.37		„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 годин вечером до 5 годин 59 мінут рано.

ДРÔТЪ кôльчастый цинковый до огороженъ по зр. 4·50 за 100 метрôвъ. Топôрцѣ лѣсовѣ до значеня деревъ (зъ двома довôльными буктами) по зр. 6,

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Кашітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Ученика приймe **ДРУКАРНЯ** Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 70 кр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

КОБЗАРЬ Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу зъ життєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленій примѣрники продаютъ ся по 35 кр.

МУЖЕСКУ Безсильнôсть 344

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхôвъ молодости и розпусты, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстрована книга

Самоохорона д-ра Ретана

Россійске выданє: 1 зр.
Польске выданє: 1 зр.
Нѣмецке выданє: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескѣ силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высилає ся франко книга въ куvертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вôдъ дня 12 лютого 1888 выдає

АСИҐНАТЫ КАСОВѢ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженємъ

4½% зъ 90 дневнымъ выповѣдженємъ

а всѣ находячѣ ся въ обѣгу 5% **асигнаты касовѣ зъ** 90-дневнымъ выповѣдженємъ будуть **опроцентованѣ по 4½% вôдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый. **ДИРЕКЦІЯ.**

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пôдъ зарядомъ Іоанникия Гренята.

Ч. 154. Львовъ, Четверъ 10 (22) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских свят) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платѣй у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ . .	16 зр.	на пѣвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатаній вольній вѣдъ порта.

Поодиноке чисто коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной стрѣчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

До ситуаціи.

Нема сего року въ Австріи огѣркового сезону, бо и въ теперѣшну пору „робить ся політику“. Теперь має ся приладити, а властиво уладити дальшій хѣдъ працѣ парляментарной на осѣнь, бо инакше цѣла машина стане. Длятого правительство розщибає ся на всѣ боки и дає ініціятиву всякимъ „акціямъ“. На жаль, правительство не мало доси щасливои руки, такъ що навѣть въ комунікатѣ Fremdenblatt-у просить добрыхъ людей о раду и помѣчь. Та ба, тыхъ добрыхъ людей якось не видно, а заколоту въ акціи чимъ разъ бѣльше.

Заборонило правительство народне вѣче нѣмецке въ Егерѣ и поставило на своѣмъ при помочи прагскои поліціи и фінанцвахѣвъ, але deutsche Männer выкористали ситуацію якъ не можь лѣпше, бо не тѣльки на подвѣрю ратуша выголосили собѣ патріотичну присягу a la Rütli, але ще теперь роблять по газетахъ много шуму зъ нагоды тои „Schlacht am Eger“.

Въ кѣлька днѣвъ опѣсля появила ся вѣсть о вѣдмовѣ права публичности гімназіи польскѣй въ Тѣшинѣ. Праса польска пѣднесла крикъ, але небавомъ всѣлякій Beschwichtigungsräthe ей зацитькали, такъ що теперь воркотять на Баденього и всѣ его дѣла вже лишь шлескій Поляки та скликують ся на народне вѣче до Тѣшина на день 1 серпня. Чи се вѣче вѣдбуде ся, ще не знати, бо щось говорять о заборонѣ. Рѣвна мѣрка якъ для Нѣмцѣвъ такъ и шлескихъ Полякѣвъ — и въ тѣмъ має зазначувати ся засада „рѣвноправности народѣвъ“ выконувана правительствомъ гр. Баденього.

Правительство гр. Баденього хотѣло показати, що строго придержує ся ухвалъ парляменту, и длятого „покрутило“ зъ словѣньскими паралѣльками гімназіяльными въ Циллю, на котрій не мало потрѣбного кредиту въ буджетѣ. И зновъ показало ся, що загалъ не хоче, чи не вмѣє зрозумѣти сего „почутя лѣгальности“ правительства. Нѣмцѣ анѣ не моргнули вусомъ, а Словѣнцѣ на добре розкричали ся, и зновъ новый заколотъ.

Зъ тыми паралѣльками словѣньскими справдѣ такъ хитро „покручено“, що всякій поясненя зъ Вѣдня на нѣчо не здали ся. Мѣжь иншими „Narodni Listy“, теперь добре информованій, такъ доносять: „Въ засадѣ нѣчо не змѣнить ся, тѣлько що заведене наукове, котре було доси дефінітивно низше, стає ся вѣдъ 15 вересня провізоричнымъ и буде влучене адміністраційно и економічно до высшои гімназіи нѣмецкои въ Циллю, а управа гімназіи лишить ся на дальше та сама. Клясы словѣньскій не будуть зъ нѣмецкою гімназією въ нѣякѣй стычности, але будучнѣсть ихъ и истнованє не суть запевненій. Сказано намъ, що interim, яке стало ся, не в дѣломъ самого бар. Гавча, але що дѣлали тутъ иншій вплывы. Тымъ гѣрше, бо вже доси могло правительство пересвѣдчити ся, що хочь бы словѣньскои гімназіи не було вѣддало на долю судьбы, але самымъ Нѣмцямъ въ руки, то и тымъ не було бы собѣ ихъ позыскало. Дотеперѣшный результатъ такій, що всѣ Славяне знеохочені, а зъ Нѣмцѣвъ нѣкого не позыскано.“

Такъ отже на разѣ будуть словѣньскій клясы гімназіяльній „пѣдъ однымъ дахомъ“ зъ нѣмецкою гімназією, а зъ часомъ будуть могли цѣлкомъ уступити ся зъ-передъ очей Нѣмцѣвъ. На такѣй высокѣй політицѣ Словѣнцѣ не хотѣли пѣзнати ся и ей зрозумѣти, бо скликавши сейчасъ зборы словѣньскихъ мужѣвъ довѣря Долѣшнои Стиріи, ухвалили на нихъ слѣдующу резолюцію: „Знесене гімназіи и провізоричне утворене завѣшеныхъ у воздусѣ поодинокихъ клясъ, котрій надто будуть вѣдданій пѣдъ управу директора высшои гімназіи целлійскои, ноторичного ворога народу словѣньского и его змагань, вѣдтакъ постанова що-до приниманя найвыше 50 ученикѣвъ, — все те уважає ся актомъ тяжкои несправедливости супротивъ словѣньского народу и обидою словѣньскои чести національнои, проти чого пѣдносить ся рѣшучій протестъ. Тожь взыває ся всѣхъ словѣньскихъ послѣвъ, щобы противъ заряджень правительства пѣдняли солідарно всѣ потрѣбній кроки и ужили всѣхъ можливыхъ средствъ парляментарныхъ. Перенесене словѣньскои гімназіи до иншои мѣсцевости въ Долѣшнѣй Стиріи рѣшучо вѣдкидає ся.“ — Заразомъ выбрано окремый комітетъ для скликаня всенародного вѣча словѣньского.

Гр. Бадені хоче зацитькати Нѣмцѣвъ, показуючи имъ на примѣрахъ зъ гімназіями: польскою въ Тѣшинѣ и словѣньскою въ Циллю, що нѣмецкѣсть въ Австріи ще не вѣддана на поталу Славянамъ. Бути може, що гр. Бадені хоче зловити Нѣмцѣвъ въ лапку. Нѣмцявъ розходить ся о розпорядженя языковій въ Чехіи, а гр. Бадені пускає имъ влахмана кѣлькома клясами гімназіяльными. Длятого зъ прасѣ нѣмецкѣй не стрѣчає ся поки що нѣ слѣвця признаня для сего звороту въ політицѣ гр. Баденього. Натомѣсть якъ згадано, гремить и клекотить мѣжь шлезкими Поляками и Словѣнцями. Чехи держать ся въ резервѣ, и не даромъ пос. Едвардъ Гергъ напоминає ихъ мобілізувати ся, бо може треба буде небавомъ выступити до бою.

Взагалѣ о дальшихъ плянахъ и о дальшѣй акціи гр. Баденього не знати нѣчого певного. Зъ комбінацій выходило бы ще найкорше, що гр. Бадені цофає ся до вѣдвороту и готовъ навѣть въ значнѣй мѣрѣ улекшити задачу свому наслѣдникову. Въ такѣмъ змыслѣ помѣстивъ варшавскій Kurjer досыть вѣрогѣдній информаціи зъ Вѣдня, доносячи слѣдующе:

„Особы компетентній кажуть, що гр. Бадені намѣряє зробити два поважній кроки для выясненя ситуаціи, а именно: перевести законне управильнене квестіи языковои, а черезъ то обмежити до певнои степени звѣстній розпорядженя. На тѣй основѣ гр. Бадені буде старати ся довести до сформулованя ческонѣмецкои угоды. Сторонництво нѣмецкои бѣльшои власности и поступовцѣ будуть мабуть готовій до переговорѣвъ, натомѣсть скрайнй національ обстають безъусловно при обструкціи, доки розпорядженя языковій не будуть вѣдкликанй. Се сторонництво не зробить гр. Баденьому нѣякихъ уступокъ и длятого треба буде ухилити зъ цѣлои справы квестію особисту. Тожь гр. Бадені рѣшивъ ся зробити дорогу провізоричному свому наслѣдникови, а самъ усунути ся, доки зновъ не буде покликаный. Если бы гр. Баденьому удало ся при помочи новыхъ переговорѣвъ осягнути се, що парляментъ выбере делегаціи и продовжить провізорично австро-угорску угоду на одинъ рѣкъ, тогдѣ презесъ кабінету полишить ся на своѣмъ становиску, чого має собѣ бажати монархъ. Тымчасомъ результату згаданыхъ переговорѣвъ не можна передвидѣти, а надѣяти ся сего можна хиба ажь въ серпни. Обструкція въ Будапештѣ буде мати рѣвнѣжь вплывъ на ситуацію. Повысшій станъ и плянъ змагань мавъ бути розвиненый на послѣднѣй нарадѣ міністерскѣй передъ цѣсаремъ.“

Загальній зборы польского Товариства педагогічного

вѣдбули ся въ Станиславовѣ въ дняхъ 19 и 20 с. м.

Сѣ зборы, зъ ряду трицять и першѣ, дають сумный образъ упадку товариства, котре за своихъ свѣтлыхъ часѣвъ на щорѣчныхъ шумно уладжуваныхъ „waln-ыхъ zjazd-ахъ“ выказувало неразъ до тысячу участникѣвъ. Нинѣ-жь старають ся газеты урядово-паньскій замовчати число участникѣвъ сего зѣзду и лише надробляють барвными фразами, що мовь-то комітетъ кватирунковый не мѣгъ собѣ дати рады зъ примѣщенємъ гостій... Тымчасомъ Kurjer lwowski констатує, що на зборы прибуло ледви 120 членѣвъ а при голосованю брало участь 115.

Сесе польске товариство педагогічне называє краєва рада шкѣльна „краєвымъ товариствомъ педагогічнымъ“, що не має нѣякихъ цѣлій політичныхъ, бо обѣймає загалъ учительства, безъ рѣзницѣ народности, не такъ якъ руске „Товариство педагогічне, называюче себе рускимъ, отже партійнымъ“. Теперь же — на перекѣръ повысшимъ словамъ, краєвои рады шкѣльнои, высказанымъ въ однѣмъ письмѣ до головного выдѣлу руского Товариства педагогічного — показує ся, що Русины-учителѣ [зъ деякими выимками] давно покинули польске Товариство педагогічне, а въ послѣдныхъ часахъ громадно покидають его и польскій учителѣ а приступають до новозаснованого польского „Товариства учителѣвъ народныхъ“ зъ осѣдкомъ въ Новѣмъ Санчи, котрого органомъ е „Szkolnictwo“.

Правдиву причину, длячого се товариство — такъ щедро субвенціоноване галицкимъ соймомъ — розлазить ся, подає Kurjer lwowski у вступнѣй статьѣ зъ 21-ого с. м. Въ нѣй сказано мѣжь иншимъ: „...Товариство педаг. перестало бути мѣродайнымъ речникомъ справъ народного учительства, длятого точка тяжести вже такожь куда инде пересунула ся, а Товариству педагогічному лишила ся роля помѣчного органу д-ра Бобжиньского и краєвои рады шкѣльнои“. А дальше зновъ такъ каже: „Клясичнымъ же выпадкомъ, котрый за всьо говорить, чимъ е Товариство педагогічне и якъ далеко вѣдбѣгло оно вѣдъ ролѣ речника справъ народного учитель-

Споманы зъ студентскихъ лѣтъ.

Много а много цѣкавого и важного наслухавъ ся я за моихъ хлопячихъ лѣтъ, коли то ще ходивъ-емь до школы народнои въ селѣ З., про школы оо. Василіянъ въ Бучачи. Свои й чужій малювали сѣ школы яко академію на Руси, зъ-вѣдки повыходили славній люде. Дума моя пяла ся тогдѣ всѣми силами, щобы хоть побачити бучацкій красный монастирь зѣ школами та хоть подивитись, якъ до сего розсадника вѣры й науки ходять и выходять жвавій „шкублѣ“. Бачите, родичѣ мои, при найбѣльшѣй охотѣ, не були въ станѣ дати мене на науку до Бучача.

Ажь одного красного дня лѣтного закликано мене зъ поля вѣдъ худѣбки до дому. Ту заставъ я нашого старенького вуйка, добродѣя родины нашои, та сей таки своими кѣньми завезъ мене до Бучача, мовлячи по дорозѣ: „Побачишь школу... та я запишу тя до нея, кобы-сь слухавъ та учивъ ся...“

„Слава Тобѣ Господи! — сказавъ я собѣ въ дусѣ. — Отъ вже тамъ въ дома хтось иншій попасе коровицѣ, а я стану школярикомъ бучацкимъ!“ Але якъ ту менѣ зайти въ таку высоку школу? Наша называла ся „тривіяльна“, а ту пѣдъ цѣсарскимъ вѣрломъ написано: „ц. к. головна школа“ та ще й по нѣмецки! Господи! — подумавъ я въ сѣй хвили — ходивъ-емь ажь чотири роки до 3-ои клясы тривіяльнои та кождого року бувъ-емь „Vorzugомъ“... а въ головѣ: „was ist ein Hauptwort?... etc.“ и коменюшь нѣмецкій, що зачинавъ ся вѣдъ реченя: „Der neugeborene Mensch ist ein Kind“ — всьо нѣбы въ головѣ и въ ладѣ, але тая надпись школьна „Hauptschule“ якось придавляла мое хлопяче серце при споминѣ, що ту треба чей-же плавно по нѣмецки розмовитись, а потому тутъ-же — повѣдали менѣ — бють та ще й плакати не дають! Ага! — подумавъ-емь, — але за те ту можна зновъ жидикѣвъ бити!...

Кому зъ Подолякѣвъ не знане мѣсто Бучачь? Зъ-вѣдки до него вѣѣдешь, а все зъ горы! Въ кѣтлинѣ надъ рѣкою Стрипою розложило ся мѣсто старе, дрантиве однакъ зъ показнымъ и краснымъ монастиремъ оо. Василіянъ на горѣ „Федоръ“ званѣй.

Про назву тои горы чувъ я, будучи ученикомъ бучацкимъ, ось таку казку: Хлопъ — звавъ ся вѣнъ Федѣръ — знайшовъ изъ жидомъ на сѣй горѣ велику бочку грошей та, якъ то въ натурѣ жидѣвскѣй, жидъ повѣдає: „се мои грошѣ, бо я ихъ впередъ побачивъ, а хлопъ повѣдає: „брешешь! мои, бо то я ихъ знайшовъ а тебе здыбавъ“. Ну, спѣръ розсудивъ панъ Каньовскій, староста на замку бучацкѣмъ. Каже: „чия голова бѣльше заважить, того грошѣ!“ Поставлено вѣдтяту голову жидѣвску на одну важку, а бочку зъ грѣшми на другу — и диви ся! нечиста сила жидамъ грошѣ въ кишенѣ пхає! — голова жида переважила грошѣ! Ну, хлопъ тогдѣ каже: „Таки его грошѣ, бо де моя голова стѣлько заважить?“

Друге оповѣдане про назву горы „Федоръ“ зновъ таке: Замокъ величезный въ Бучачи, збудованый на высокѣй горѣ зъ полудневсходнои стороны мѣста за рѣкою Стрипою, доступный для непріятеля лише зъ однои стороны всходнои, вѣдъ рѣвнины, але премудрій основателѣ добре укрѣпили его зъ трехъ бокѣвъ грубыми стѣнами [старій муры ще й теперь показують ширину муру на два сяжнѣ], тѣлько зъ стороны Стрипы муръ е тонкій. Отже Турки, прийшовши пѣдъ Бучачь вѣдъ села Трибуховець, стали на горѣ передъ замкомъ та тутъ зловили христіянина — мавъ се бути мулярь на имя Федѣръ — и повѣдають ему: „Ты бучацкій... Скажи намъ, котра стѣна замку найтонша, и то скажи щиру правду, бо за брехню не твоя голова!“ — „Отся стѣна вѣдъ Стрипы найтонша — повѣдає христіянинъ, — стрѣляйте до нея вона пукне найскорше.“ Туркамъ лишь того треба було! Але задержали хлопа при собѣ въ таборѣ, абы переконати ся, чи правду сказавъ. Турки почали бомбардувати — и на радѣсть ихъ валить ся указана найтонша стѣна замку, христіяне, що тамъ замкнули ся, дѣстають ся зъ цѣлымъ майномъ Туркамъ. А якъ они заплатили зрадникови? Повѣдають: „На що ты выдавъ своихъ? Маешь смерть!“ и „котюзѣ по заслузѣ“ — утяли ему голову. Се кара Божа! И такъ вѣдъ зрадника Федора гора Василіяньского монастиря до нинѣ зове ся „Федоръ“.

Монастирь сей фундаціи Потоцкихъ [1712 р.] збудованый зъ бучацкого червоного каменя надъ мѣстомъ, зъ церквою о двохъ высокихъ красныхъ вежахъ. Келіи монахѣвъ въ каменици одноповерховѣй [на горѣ мешкане монахѣвъ, на долинѣ рефе тарь, конвіктъ убогихъ школярикѣвъ и кухня], такъ само и гімназія и школа нормальна въ однѣй одноповерховѣй каменици, а все разомъ майже оденъ комплексъ зъ церквою въ серединѣ. Церковь простора, зъ трема престолами, украшена старымъ мальовиломъ та ѣзьбою, великій престолъ безъ иконостаса; на хорѣ [вхѣдъ на хоръ черезъ коридоръ монастиря] маленькій органы, якъ яка шафочка; на органахъ все якійсь конвікторъ-студентъ грати мусить, а голосъ сихъ органкѣвъ такій дивно пискливый, що они самій кличуть до оо. Василіянъ: „Пустѣть насъ! пустѣть де до якого кляштору латиньскихъ инокинь, бо у васъ служба для насъ дуже тяжка... нута рускаго богослуженя за трудна для нашихъ сопѣлочокъ... они хиба для короткихъ рожанцѣвъ и літаній, а не для вашого предовгого богослуженя...“

Але коли я вже згадавъ про сѣ органки [правдиву карикатуру въ церквѣ такъ важнѣй и поважнѣй, бо не збрешу, коли скажу, що величина ихъ рѣвняла ся халупницкѣй шафцѣ зъ мисникомъ, а структура ихъ, якъ бы умысно до Бучача, смѣшна, що й годѣ описати — одна дудочка пищить сорокопудячо захрипло, друга йно шумить, а иншій бексають, якъ зголоднѣлій жидята на сонци!] — то скажу про нихъ, що они здають ся куплені були на то, щобы бурсакамъ дати помѣчь при щоденнѣй службѣ Божѣй [хочь спѣвъ бурсакѣвъ бувъ далеко красшій]. Але ще одна рѣчь. Тамъ у монастири бувъ старенькій дѣдусь [коли не мылю ся Онофрей], темный на оба очи. Зъ милосердія взяли его Василіяне до себе, хочь вѣнъ мавъ свѣй домокъ зъ огородцемъ въ Бучачи за Стрипою пѣдъ замкомъ, и тамъ мешкали двѣ одруженѣ его донькы. Старець мавъ въ монастири нѣбы ласкавый хлѣбъ: ночувавъ у кухни, до котрои воду носивъ зъ кирницѣ туй пѣдъ звѣнницею, а зновъ на хорѣ „калѣкувавъ“ на органкахъ. На хоръ усе заходивъ и вертавъ самъ, безъ провѣдника. По сповненѣй роботѣ посылали его то кухарѣ монастиря до мѣста по табаку, то панъ директоръ конвікторѣвъ такожь по де-що — и старенькій [теперь небощикъ] ходивъ бувало всюды безъ провѣдника, не упавъ нѣколи зъ моста въ Стрипу, не заблудивъ у мѣстѣ мѣжь чернею жидѣвскою, а навѣть разъ на тыждень вѣдвѣдувавъ свою родину за Стрипою, йдучи далеко вѣдъ монастиря по-при млынъ мостомъ, а потому въ брѣдъ черезъ Стрипу и навѣть бувало не замочить ся... Милый то бувъ старушокъ и поратованя гѣдный! У вѣльныхъ хвиляхъ сяде пополудни бувало коло статуѣ св. Онуфрея туй при дорозѣ зъ наставленою

ства, є фактъ, що урядово на загальныхъ зборахъ узнано повагу скрахованого и кровію десятокъ люду зъ часу послѣдныхъ выборовъ до парляменту запечатаного т. зв. центрального комітету выборчого подъ проводомъ Дѣдушицкого-Менциньского". То соромъ а для люду и людови щиро вѣдданого учительства народного доказъ, що въ товариствѣ педаґоґічномъ подъ презідією давнѣйше кн. Чарторыйского а вѣдъ 20-ого с. м. Щепановского на всевладно панує рухъ не-людовый". А вѣдносять ся повысшй слова Kurjer-а до ухвалы зборовъ, которою припоручено зарядови Товариства, щобы при выборахъ до сойму удавъ ся до соймового центрального комітету зъ просьбою о поставленє однои кандидатуры зъ круга учителѣвъ...

Зъ огляду на все те — дивує насъ, що на тыхъ загальныхъ зборахъ знайшовъ ся рускій достойникъ церковный [пралатъ о. Фаціевичь] и смѣвъ выголосити шумный дитирамбъ въ честь товариства, котре — якъ сказавъ — „нѣчого не має спільного зъ політикою, бо наука не знає подѣлу, бо нема анѣ рускихъ анѣ польскихъ зелѣзниць, телефонівъ" и т. п. — Се послѣдне, о науцѣ, щира правда, але що першй Вашй слова, отче митрате, минають ся зъ правдою, се доказавъ Вамъ въ кандидатскій своѣй мовѣ на презеса Товариства педаґоґічного выдавець запекло ворожого Русинамъ Słow-a polsko-ого панъ Станиславъ Щепановскій, котрый намагавъ ся скаптувати собѣ участниковъ зборовъ горячою промовою на тему „Szkoła ludowa i jej związek z wychowaniem narodowem"... Може тота промова появить ся друкована, а тогдѣ будемо могли всѣ, и Вы отче митрате, переконати ся: що то є „wychowanie narodowe" и чи оно не має нѣчого спільного зъ політикою?...

Про иншй предметы нарадъ сихъ загальныхъ зборовъ, якъ н. пр. підвысшене платнѣ учителѣвъ а знижене лѣтъ служби та про ґіґієнічнй средства при народныхъ школахъ можна бы поговорити ширше, коли-бъ мы не навчили ся зъ досвѣду, що се балакає ся, бо ...vulgus vult decipi"... Ergo decepiatur"!

Новый повыборчій процесъ.

Дня 22. лютого с. р. вѣдбували ся правыборы въ Михновци зъ курій V и IV-ои. Выборчй комісарѣ: практикантъ Луцкій и писарь громадскій зъ Турки, Надольскій конче старали ся перевести выборъ такихъ людей, що безъ опору пійшли бы пѣдъ команду ославленого вже у насъ Бѣлиньского. Привезли зъ собою жандарма, а мѣсцевый вѣйтъ, Федьо Ґавданъ, щиро помагавъ имъ. Сей головѣкъ дуже прихильный Бѣлиньскому, готовъ кождого часу навѣть слѣды его цѣлувати, а сли кого не злюбить, заразъ лякає его старостою. Пѣсля понятя Федя Ґавдана Бѣлиньскій дуже страшна, але и всемогуча особа!

Деякй громадяне, придивляючи ся правыборамъ, переведенымъ зъ потоптанємъ закона, скипѣли и выразно высказали, що таке не годить ся робити въ конституційнѣй державѣ. Въ судѣ предметовъ науковыхъ зъ двома гавптавдіторами и зъ цензоромъ великаномъ [Ріхтеръ звавъ ся]. Бувъ то честный та тихій колеґа, найбольшій ростомъ, сидѣвъ у остатній лавцѣ и мавъ урядъ досыть тяжкій. До него належавъ порядокъ и спокій въ класѣ, вонъ старавъ ся що тыждня на будень а особливо на суботу о свѣжй березовй розочки [отъ непричкомъ якъ тонкй коминарскй мѣтелки — се добавка для теперѣшнои молодежи, котра о сѣмъ артикулѣ педаґоґічномъ и понятя не має!]. Вонъ мавъ завсѣгды предметы школьнй добре вмѣти — взагалѣ мусѣвъ то бути молодець безъ всякои змазы школярскои. Всѣ „шкублѣ" шанували его и по-за очи й уши благали: „Не притискай! не притискай дуже своєю мѣтлою, коли замѣтаєшь, ради здоровля спины" [бо штанцѣ, розумѣє ся, все шановано] — кажу: благали, „по-за очи й уши", бо сли-бы цензоръ тутъ провинивъ ся, тодѣ — рѣзка скинене зъ уряду цензора и ексклюзія зъ цѣлои бучацкои „Hauptschul-ѣ"!

Предметы школьнй — кромѣ реліґіи, писаня [Schönschreiben] и рисунковъ — удѣлявъ самъ школьный о. директоръ. Бувъ то чоловѣкъ зросту низького, въ вѣцѣ около 55 лѣтъ, маломовный въ школѣ, быстрый и острый, але при томъ справедливый, а мавъ тытулъ вѣдъ насъ учениковъ: Pater Hauptschuldirector".

(*Дальше буде.*)

---

*) Се була маленька колодочка деревяна закрашена атраментомъ на чорно. Въ тыждень по розпочатю науки оголосивъ самъ о. директоръ: „Хто заговорить по руски, по польски або неграматично по нѣмецки, дѣстане „шпрахцайхенъ"! А пѣсля статута сего орудя науки — буде дарованый лишь оденъ штрихъ на тыждень, а то два якъ буде дѣстане кождый суботника. Уважайте дѣти и пильнуйте ся, щобы васъ коли рука Ріхтера не затягнула до остатнои лавки на трактаментъ! — *Прим. Авт.*

Переглядъ політичный.

Slovenski Narod довѣдує ся зъ Вѣдня, що словѣньскй паралєльки при цилліискій нѣмецкій ґімназіи мають дѣстати окрему дирекцію и лише адміністрація буде спільна.

Зъ Любляны доносять, що краиньскій выдѣлъ краєвый має зложити въ соймѣ внесене, щобы любляньску реальну школу зъ нѣмецкои замѣнити на словѣньску. Сего року було въ тій школѣ 183 учениковъ словѣньскихъ, а 148 Нѣмцѣвъ.

Въ Тиролю вырынає знову справа автономіи италійскои части краю. Тридентиньскій дневникъ Voce catolica приносить вѣсть зъ Инсбруку, що тирольскій намѣстникъ ґр. Мервельдтъ вѣзвавъ тридентиньскихъ послововъ до себе, щобы обговорити зъ ними новй внесеня що-до автономіи полудневого Тиролю, якй они подали були до міністерства. Переговоры потреваютъ имовѣрно кілька днѣвъ.

Въ угорскомъ соймѣ вѣдъ довшого часу пішла опозиція, якъ мы вже разъ згадували, слѣдомъ нѣмецкои опозиціи въ радѣ державнѣй и бавить ся въ обструкцію. Причину до того подавъ, якъ вѣдомо, оденъ параґрафъ закону, впроваджуючій нову процедуру карну. Въ параґрафѣ томъ сказано, що всякй выпадки образы чести, сповненои въ печати на приватныхъ особахъ, мають належати до звычайныхъ трибуналовъ. Правительство уперло ся при томъ параґрафѣ, а опозиція не хотѣла допустити до ухвалы и имила ся обструкціи. Тогдѣ правительство перервало дебату надъ тымъ закономъ, а внесло законъ о надатку вѣдъ цукру, складаючій ся ледво зъ двохъ параґрафовъ. Правительству дуже на томъ залежало, щобы законъ той ухвалено передъ днемъ 1 серпня. Отже опозиція и при томъ законѣ тревае въ обструкціи и ледво сими днями допустила до покінченя ґенеральнои дебаты. До того ще оденъ зъ провѣдниковъ опозиціи такъ выразивъ ся о парляментарнѣй ситуаціи: „Сцены въ вѣденьскій радѣ державнѣй будуть играшкою въ прирѣвнаню до сценъ, якй въ разѣ потребы выйдуть въ угорскомъ совмѣ." А иншій опозиціонистъ сказавъ: „Нѣмцѣ въ радѣ державнѣй товкли въ столъ президента, а мы нашого президента міністровъ будемо валити въ лице." При такомъ станѣ рѣчи правительству угорскому обструкція опозиціи дуже не на руку, тымъ бѣльше, що зближає ся часъ поновленя переговоровъ що-до угоды зъ Австрією. Тымъ то бар. Банфі заходить въ голову, якъ бы то спинити обструкцію. Сими днями скликавъ вонъ сторонництво ліберальне на нараду, и ухвалено, щобы засѣданя соймовй продовжити о одну годину, значить: замѣсть вѣдъ 10—2 годины, мали бы засѣданя тревати вѣдъ 10—3 год. На другій день выступивъ бар. Банфі зъ тымъ внесенємъ въ соймѣ, але оденъ зъ опозиціонистовъ зажадавъ, щобы дискусію надъ внесенємъ вѣдложити, на що президентъ міністровъ згодивъ ся. Отже вчера почала ся тота дискусія; опозиціоністы Кошутъ, Мольнарь, Апоній и Шіма промавляли противъ продовженя засѣдань; дискусія ще не скінчила ся. Заразомъ правительство вдає ся въ переговоры зъ опозиціею, щобы ей наклонити до залишеня обструкціи.

Пѣсля вѣстей зъ Царгороду проекты державъ и Порты що до управильненя тесалійскои границѣ не богато мають рѣзнити ся мѣжь собою, такъ що одна зъ найважнѣйшыхъ и найтруднѣйшихъ справъ въ переговорахъ є близька до полагодженя. Зъ Атенъ доносять, що нова граница має переходити обочь озера Нецера. Мѣсцевість Ґріковалі має бути вѣдступлена Туреччинѣ. Правительство италійске, якъ пишуть, радить державамъ ужити примусу въ разѣ дальшого опору Туреччины.

Зъ Тесалиі доносять про кілька битвъ мѣжь Турками а ватагами повстанцѣвъ.

Про Крету сказавъ секретарь анґлійского парляменту на засѣданю дня 19 с. м., що вѣдъ часу вѣдкликаня грецкого войска зъ острова змѣнило ся тамъ поведене повстанцѣвъ. Они готовй теперь узнати вагу автономіи и христіяньского ґубернатора. Выборомъ послововъ до народного збору христіяне значно улегшують задачу державъ. Лише положене въ Кандіи є троха небезпечне.

Зъ судовои салѣ.

Передъ судомъ въ Филипополи почала ся 21-ого с. м. розправа противъ убійцѣвъ угорскои спѣвачки Анны Сімоновнои. Прокураторъ обжалуе: 1) Дечка Петрового Бончева, бувшого рітмайстра княжои ґвардіи, придѣленого до службы на дворѣ княгинѣ Маріи Людвики болгарскои въ Софіи, 2) Кароля Новеліца, префекта поліціи въ Филипополи, 3) Богдана Василева, бувшого жандарма кінноі поліціи въ Филипополи — всѣхъ трехъ о скрытоубійство Анны Сімоновнои, а такожь 4) Николу Бончева, брата рітмайстра, бухгальтера рільничои задатковои касы въ Гарманлі, о спѣвудѣлъ въ скрытоубійствѣ.

Актъ обжалованя такъ рѣчь представляє:

Сімонівна була дочкою надзорця магазину въ Будапештѣ, родилась 1875 р., була дуже уродлива, въ р. 1893 зостала спѣвачкою, въ рѣкъ пізнѣйше пізнала въ Софіи княжого адъютанта Бончева, а въ 1895 р. привела на свѣтъ дѣвчинку. Бончевъ прирѣкъ ѣй подружити ся зъ нею и повторивъ се пѣдъ словомъ чести въ листѣ до ей батька; однакъ мимо того не дбавъ анѣ о неи, анѣ о дитину. Коли она домагала ся грошей, вонъ бивъ ей безпощадно, такъ, що омлѣвала зъ болю. Часто зъ дитиною терпѣла голодъ.

Бончевъ задумавъ подружитись зъ богатою дѣвчиною. Сімонівна на сю вѣсть впала въ роспуку, а Бончевъ потѣшавъ ей тымъ, що вѣчно буде ей любити, а женитись мусить за-для майна. Але вонъ тогдѣ вже передумувавъ: якимъ бы способомъ ей позбутись. На шѣсть днѣвъ передъ вѣнчанємъ Бончева прийшовъ до Сімоновнои его братъ Никола и хотѣвъ приднати ей для себе, але она дала ему таку вѣдправу, що прийшло ажь до скандалу. Дня 5 цвѣтня Сімонівна, на письменне вѣзване Бончева, приѣхала вразъ зъ его братомъ Николою зъ Софіи до Филипополя, обое заѣхали до гостинницѣ, а Никола замельдувавъ ей тутъ фальшиво: „Стояновъ зъ жѣнкою". По пяному ставъ вонъ тутъ зновъ залицяти ся до Сімоновнои. Она стала оборонятись полѣномъ, и дійшло до того, що обое мусѣли полишити сесю гостинницю; Сімонівна замешкала въ иншомъ заѣздѣ а Никола поѣхавъ до Гарманлі. Сімонівна не мала тогдѣ нѣякихъ грошей, а зъ Бончевомъ не могла побачитись, бо кільке разовъ прийшла пѣдъ княжу палату, все жандармы проганяли ей. Разъ ходила навѣть цѣлу нічь коло палаты, щобы подыбати Бончева, та вонъ выѣхавъ тогдѣ до Софіи. До Филипополя вернувъ вонъ 14-ого цвѣтня и тогдѣ порѣшивъ позбути ся Сімоновнои якъ найскорше. Въ чотири днѣ пізнѣйше, 18-ого, прикликавъ вонъ до себе префекта поліціи Новеліца, наклонивъ его до співудѣлу въ скрытоубійствѣ и оба уложили планъ. Бончевъ завважавъ бувъ пѣдчасъ дворскихъ прогульокъ глубоке мѣсце въ Маріци коло острова Рогожь, вѣддаленого о 11 кільометровъ вѣдъ Филипополя, и тото мѣсце выбрано для сповненя убійства, а до участи приднали ще й жандарма Василева. Бончевъ повѣдомивъ листомъ Сімоновну, що покупивъ ѣй новй сукнѣ и 19-ого заѣде по неи повозъ и завезе ей до моста на Маріци, де вонъ буде на неи ждати, а зъ вѣдти разомъ поѣдуть на цѣлый тыждень до его села. Подорожь сю вѣдложено ажь до 21-ого, о чомъ Бончевъ повѣдомивъ Сімоновну другимъ листомъ. И справдѣ вечеромъ того дня заѣхавъ по неи повозъ. На козлѣ сидѣвъ за вознika перебраный Василевъ. Подруги Сімоновнои не радили ѣй ѣхати пѣдъ нічь, але она сказала, що не боить ся свого любка а хоче поговорити зъ нимъ въ справѣ дитины На мостѣ ждавъ на неи Бончевъ въ ґвардійскомъ мундурѣ, зъ цивільнымъ плащемъ поверхи; и Новеліцъ въ мундурѣ. Сімоновна мусѣла завважати щось, бо коло памятника въ честь забитои матери ґенерала Скобелева она выскочила зъ повоза. Але тогдѣ Бончевъ приложивъ ѣй до носа флящинку зъ ошоломляючимъ плыномъ, всадивъ ей назадъ у повозъ, самъ сѣвъ на козлѣ и затявъ конѣ. На мѣсци злочину они насампередъ задушили Сімоновну мотузомъ, а потому привязали камѣнь до трупа и кинули у воду. Рѣчи Сімоновнои сховали по поворотѣ до мѣста зъ-разу въ мешканю Новеліца а пізнѣйше закопавъ ихъ жандармъ Василевъ.

Першу вѣсть, що Сімонівна пропала, подали ей подруги. Оденъ опозиційный дневникъ софійскій порушивъ сесю справу, а въ наслѣдокъ того власти зажадали вѣдъ префектуры поліціи выясненя. Тогдѣ Новеліцъ вѣдповівъ, що Сімонівна выѣхала до Вѣдня. Коли-жь се показало ся брехнею, почало ся въ тій справѣ на приказъ міністерства внутрѣшныхъ справъ — судове слѣдство. Новеліца засуспендовано, а Бончева вѣддалено въ княжого двора, скоро лишь упало на нихъ перше пѣдозрѣне. Тогдѣ жандармъ Василевъ збознавъ усе и виновниковъ увязнено.

Вина Бончева не допускає нѣякого оправданя. Вонъ толкує ся тымъ, що давъ Новеліцови приказъ лишь усунути Сімоновну, до вины не признає ся и обстає при томъ, що вечеромъ того дня бувъ ажь до годины 11-ои въ палатѣ при вечери. Та зознаня Новеліца, жандарма, вознika, що вѣзъ тогдѣ Бончевъ на мѣсце встрѣчи зъ Сімоновною, перечать тому. У Новеліца найдено листъ Бончева, въ котромъ вонъ поучує его, якъ має вытолкувати передъ міністромъ счезнене Сімоновнона а такожь вексель на 3000 франковъ, на котрый нѣхто не хотѣвъ грошей дати, бо Бончевъ бувъ сильно задовженый. Кількохъ вознikовъ зознало, що Бончевъ намовлявъ ихъ забити Сімоновну. Важна такожь є обставина, що переловлено листъ Бончева, писаный зъ вязницѣ до княгинѣ, въ котромъ просить, абы спасла его и зознала, мовь-то вонъ бувъ въ критичномъ дни справдѣ у неи на вечери.

До розправы покликано 46 свѣдковъ и 8 знатоковъ.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближає ся другій повроковъ взглядно третій квартальъ сегорочного выдавництва „Дѣла". Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ выровнанємъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великй и не терплячй проволоки, а залеглости за сей рокъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не выровнає въ короткомъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсылане передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— **Зъ Бобрки.** Дня 25 н. ст. липня [въ недѣлю] вѣдбуде ся въ Бобрцѣ въ сали рады повѣтовои концертъ дванацятки академічнои прогулки. Половина доходу чистого призначена на бобрецку філію „Просвѣты". — Програма знаменита. На концертѣ несподѣванка. Просимо о найчисленнѣйшу участь. — *В. и. т.*

— **Въ рускій Бурсѣ въ Тернополи** на загальне число 67 питомцѣвъ дѣстали при клясификаціи: вѣдличный степень 14, першу клясу 40, поправку зъ одного предмету 5, поступъ недостаточный 5 [зъ причины слабшихъ способностей]. Испытъ зрѣлости зложивъ одинъ зъ успѣхомъ дуже добрымъ, а одинъ за для недуги вѣдступивъ вѣдъ испыту, а зложить его доперва по феріяхъ.

— **Зъ Сѣльця белского.** Въ цѣли основаня філіи дяковского товариства въ Сокали, епархіи перемыскои, запрошую чч. пѣвцѣвъ церковныхъ зъ деканатовъ белского, варяжского и сокальского явитись якъ найчисленнѣйше въ Сокали въ сали рады мѣскои дня 29 н. ст. липня с. р. въ четверъ о годинѣ 11 рано. На тыхъ зборахъ будуть обговорени важни станъ дяковскій обходячи справы, проте прошу вдъ участи въ тыхъ зборахъ не вдтягати ся. — *Вас. Чернецкій* заступникъ председателя Епарх. дяк. товариства.

— **Рада мѣста Тернополя** пдписала вже контрактъ зъ вѣденьскою фірмою „Oesterr. Eisenbahn-Verkehrsanstalt“, пдсля котрого вддала сему товариству на 42 лѣтъ концесію на електричне освѣтлене мѣста. Товариство се мае урядити 60 лямпъ луковыхъ а 223 жаровыхъ за рчною оплатою 6.000 зр. Дотеперѣшне недостаточне освѣтлене мѣста нафтяными лямпами коштувало рчно 5.000 зр., отже мѣсто зробило дуже добрый интересъ. — Сесе мѣсто будуе коштомъ 100.000 зр. новый шпиталь, а сплка зложена зъ христіяньскихъ капіталістовъ [Чарковского-Голѣвского, старосты Завадского, директора банку Никоровича и адвоката Гльогера] мае зачати будову великого готелю и клькохъ камениць, призначеныхъ на чиншеви доходы.

— **Въ Зарваници,** славнмъ вдпустовмъ мѣсци, вдкрывъ мѣсцевый парохъ о. Петро Белиньскій въ стармъ замчищу „Полѣсюки“ дуже просторѣ пивницѣ, а въ нихъ клька чотирогранныхъ збанвъ и мосяжный хрестъ зъ XV-ого столѣтя. Надѣемо ся, що о. Белиньскій донесе щось больше о тыхъ знаходахъ.

— **Въ справѣ катастрофы на зелѣзници пдъ Коломыею** выточено слѣдство инжінерови Ляндесови, урядникови руху и будникови, до котрого надзору мстъ сей належавъ. Слѣдство веде судья Фединьскій. Говорять, мовь-то властитель сусѣдныхъ мостови тому грунтовъ збознали въ слѣдствѣ, що вже по першй повени, яка навѣстила Коломыю, завважали були и повѣдомили зарядъ стаціи, що вода пдмулила мстъ, и то такъ сильно, що вже тогдѣ одинъ камѣнь бувъ выпавъ.

— **Пдъ будову греко-католицкои церкви въ Чернвцяхъ,** жертвувала свого часу черновецка рада мѣска безплатно просторый грунтъ при улици Семигородскй. Яко услове застерегла она собѣ переглядъ плановъ и щобы будова була покончена въ певнмъ означенмъ часѣ. Міністерство вѣроисповѣдань и просвѣты вдповѣло, що на услова тотй не годить ся, и тому жертвованого грунту не приймае.

— **Станъ облоги** завели передъ двома днями селяне зъ Якеманичь, занятй при земельныхъ роботахъ коло шанцѣвъ. Предприемцѣ тыхъ робтъ Травнеръ и Рохъ при кождй выплатѣ урывали робтникамъ по клька крейцарѣвъ. Огорченй тымъ робтники окружили пдчасъ послѣднои выплаты бараку, въ котрй выплачував Травнеръ, и заявили, що не выпустять его такъ довго доки не зверне имъ загарбанй грошѣ. Завзваный жандармъ и войскова патруля мусѣли уступити супротивъ численнои товпы робтниковъ. Дотепный предприемець мусѣвъ вволити волю робтникомъ, а коли не стало ему дробныхъ сыпавъ коронами, щобы толко чимъ скорше выдстати ся зъ бараки. Спровадженый скоренько зъ сусѣдного села вддѣлъ войска освободивъ его и завѣвъ до мѣста.

— **Пожаръ войсковыхъ магазинвъ въ Перемышли.** Минувшои ночи выбухъ въ Перемышли на Засяню въ магазинахъ 58-ого [станиславовского] полку пожаръ и вдъ разу обнявъ усѣ магазиновй забудованя. Мимо всякого можливого ратунку огневыхъ сторожей, мѣскои, охотничои и войсковыхъ, не удало ся нѣчо выратувати зъ горючихъ магазинвъ; щасте, що удало ся бодай охоронити сусѣдни магазины 77-ого [самборского] полку. Огонь, дуже грзный для цѣлого Засяня, тревавъ ажь до нинѣ рана. Магазины згорѣли до тла, а въ нихъ парадни и резервови мундуры, торністры, порошницѣ, ременѣ, шапки, обувь и т. и. та й велике число слѣпыхъ набоѣвъ; ти набоѣ пдчасъ огню выбухали зъ великою силою и се дуже спиняло ратунокъ. Шкоду вже теперь обчисляють надъ 10..000 зр. Причина огню ще не стверджена, але може бути, що хто пдпаливъ.

— **Зъ Сокальщины пишуть намъ**: Въ день св. Апп. Петра и Павла пытала наша Сокальщина дорогого гостя — Преосв. Епископа перемыского Константина Чеховича, котрый умысно прибувъ въ супроводѣ о. крилошанина Войтовича згаданого дня вдпустового вдвидѣти церковь сокальску и тароха тамошного, свого брата о. Ореста Чеховича. Прекрасный день навечерія вдпусту [10 го липня] стягнувъ велике число народу и цѣкавыхъ до Сокаля для повитаня приѣжаючого свого Архіерея. Цѣла дорога вдъ двора зелѣзницѣ ажь до мѣста, майже три кільометры, була биткомъ заповнена народомъ, що зъ цѣлого повѣту стягавъ ся вже въ навечерів, щобы бути при такъ рѣдкмъ тутъ архіерейскмъ богослуженю, — ишовъ густою лавою, зъ подальшихъ сѣлъ, зъ хоругвами, образами й хрестами, зъ молитвою и пѣснію на устахъ, ишовъ рзными дорогами, въ мальовничихъ своихъ строяхъ.

По 5 годинѣ пополудни станувъ поѣздъ зелѣзницѣ на двори сокальскмъ и тутъ повитавъ Архіерея въ именн духовенъства горячими словами деканъ сокальскій о. Миколаевичь, а именемъ повѣта маршалокъ повѣтовый п. Вінкентій Краиньскій и представивъ присутныхъ членовъ выдѣлу повѣтового и заступника староства комісаря Матковского. Середъ численнои товпы народу и повозокъ, котрыми ѣхали священики, ѣхавъ Преосвященый, запрошеный до повозки маршалка, окруженый кнною бандерівю, до мѣста, вступаючи по дорозѣ до костела ксс. Бернардиновъ и до лат. костела парохіяльного, де витало его духовенъство лат. обряду и нардъ. Вкнци около годины $6^1/_2$ станувъ коло брамы трюмфальнои въ мстѣ, поставленои и красно украшеной магістратомъ сокальскимъ. Ту повитавъ Архіерея бурмістръ сокальскій п. Высочаньскій, пднсячи Гостеви хлѣбъ и сль. Тутъ дожидали Архіерея всѣ власти, ц. к. урядники въ комплетѣ, въ парадныхъ мундурахъ, всѣ школы, мужескй та женьскй и жиды. Въ супроводѣ зббраного тутъ численного духовенъства рушивъ похдъ вдъ брамы до церкви; сторожа огнева удержувала ладъ. Зъ обохъ церквей сокальскихъ повѣвали хоругви о барвахъ народныхъ и державныхъ. При воротахъ церковныхъ витавъ Архіерея парохъ сокальскій о. Орестъ Чеховичь, зъ численнымъ мѣщанствомъ, хлѣбомъ-сллю и теплымъ словомъ. По вдправѣ короткихъ молитовъ и по благословеню народу св. Дарами удавъ ся Преосвященый на приходство, де й замешкавъ и де представляло ся ему поодиноко все зббране духовенъство. О годинѣ 8-ій вечеромъ вдправили священики вечрню въ церкви парохіяльнй и слухали св. сповѣди.

На другій день [въ недѣлю] о 6 годинѣ зачалось богослужене утренію, а около сорокъ священикновъ засѣло вокругъ церкви до слуханя сповѣди. Кульмінаційною точкою торжества була архіерейска служба Божа о годинѣ $10^1/_2$ у вдкрытй и умысно поставленй каплици на цвинтари церковнмъ въ сослуженю оо. крил. Войтовича и деканвъ Миколаевича, Ковшевича и Дороша зъ Ракобовтъ. Сокальскій хоръ мѣщаньскій спѣвавъ дуже удачно пдъ проводомъ пѣвця п. Корикоры. Обширный цвинтарь церковный не мгъ помстити всего народу, а було его може й по-надъ десять тысячь. Весь цвинтарь, всѣ улицѣ и ринокъ були заповнени людьми и возами. Въ часѣ торжества проповѣдали оо. Кринацкій по утрени и В. Чернецкій по евангелію, самъ же Архіерей по заамвонній молитвѣ знаменито промовивъ до народу.

По службѣ Божй Преосвященый ревізитувавъ представителѣвъ властій, а о 5 годинѣ вдбувъ ся на приходствѣ обѣдъ, на котрый запрошене було все духовенъство и представителѣ властій державныхъ и автономічныхъ. Замтни були дуже сердечни тоасты Епископа и о. крил. Войтовича въ честь духовенъства Сокальщины. И дѣйстно, духовенъство Сокальщины — по словамъ Владики — стануло на высотѣ своеи взнеслои задачѣ, то сѣдоглави, досвѣдни робтники на нивѣ Христовй, ревни патріоты, що неустрашимо борють ся зъ щоразъ новыми перешкодами и ворогами. Зъ гордостію и вдоволенемъ споглядавъ Архіастырь на тыхъ сѣдоглавыхъ а сильныхъ сотрудниковъ своихъ, бо на ихъ працю, преданность и любовь може покладати. Зъ внутрѣшнымъ щастемъ споглядавъ Епископъ и на окружаючій его зъ такою почестію вѣрный нардъ, бо въ тмъ народѣ видѣвъ сильне привязане до св. вѣры и церкви, бо нардъ той, хоть незаможный, а жертволюбный, майже въ кождй парохіи въ Сокальщинѣ своими лентами здвигъ прекрасни, мурованй церкви, яко памятники и твердинѣ своеи св. вѣры и свого обряду. Прекрасный день мавъ нашь Преосвященый въ такъ щирмъ принятю въ Сокальщинѣ. Поможи ему Боже, щобы всѣ днѣ правленя его нашою перемыскою епархіею були такъ красни!

— **Кому належить бльшій взглядъ: жидови, чи духовному?** — пытае „Праворъ“ въ остатнмъ [5-мъ] числѣ и вдповѣдае: Розумѣе ся, що жидови, хочь-бы бувъ документный, засужденый переступникъ. Такъ порѣшивъ противъ волѣ громады, и велику йй дивовижу, правительственный комісарь Городискій при правыборахъ въ залѣщицкмъ, въ Устечку, дня 17 лютого с. р. Коли войтъ сеи громады покликавъ до выборчои комісіи мѣсцевого душпастиря о. Теодора Гаморака, супротививъ ся згаданый п. комісарь правительства словами: „Ksiądz nie może być, bo nie jest radnym; Chaimko będzie!“ Войтъ тогды покликуе до комісіи радного, христіянина А. Мандзика. Тогды комісарь розлюченымъ тономъ приказавъ: „Raz mówiłem, że Chaimko będzie!“ Хто-жь се Chaimko? Недавно за розлични переступства на кару сто клькадесять золотыхъ засужденый Юдей. Та мимо переформованого въ сей способъ любимця Хаимка, выдало ся пану комісареви за душно — выгнавъ зъ канцеляріи всѣхъ на бурю-снѣговицю. Хаимко розперъ ся, а духовный такожь за дверѣ! Зрозумѣла рѣчь, що сей послѣдный не дуже спѣшивъ ся мерзнути на дворѣ, хотѣвъ оставати пдъ дахомъ, хочь-бы прийшло ему й стояти, а Хаимкови сидѣти. Але дарма! Комісарь правительства зъ великимъ крикомъ пдбѣгъ до духовного, жадаючи, щобы вынѣсъ ся сейчасъ за дверѣ, bo inaczej będzie w niemiłem położeniu... Власти треба повинувати ся — подумавъ духовный — и выйшовъ мерзнути на дворѣ, коли przyjaciel Хаимко сидѣвъ въ теплй хатѣ, помагаючи „робити“ выборы. Шукаете за „нігілістами?“ Зъ горы, пдъ плащикомъ власти, выховують ихъ; моральна анархія все зъ горы брала початокъ и доводила до нігілізму масы. А ся анархія зве ся у насъ „uspołecznienie“. Певно, що тогды руській клиръ мусить бути „antyspołecznym“, то есть зо всѣхъ силъ противнымъ моральнй анархіи, ширенй зъ горы, хотя бы ся „гора“ прикладала собѣ католицку назву...

— **Нещасте на желѣзници у Франціи.** Недалеко лста Тарбе въ полудневй Франціи заваливъ ся минулои суботы на рѣцѣ Адуръ нововыставленый мстъ въ хвили, коли переѣздивъ по нмъ поѣздъ зъ двома льокомотивами. Пдчасъ самои катастрофы, на щасте, нѣхто не згинувъ, але е дуже богато особъ покалѣченыхъ, а зъ тыхъ декотрй такъ сильно, що ледви чи будуть жити. Новый мстъ будовали войсковй піонірн; коли мстъ бувъ уже готовый, пущено черезъ него порожный поѣздъ и той перейшовъ щасливо. Заразъ по тмъ пущено другій, въ котрмъ ѣхало богато, а межи ними також инжінеръ Гавзеръ, що будувавъ той мстъ и тогды настала та катастрофа.

— **До исторіи рзокъ въ Россіи.** Пдъ нинѣшну пору, коли-то впрасѣ россійскй пднесла ся пропаганда за знесенемъ рзокъ яко кары, оголосивъ „Кіевлянъ“ дуже цкавый документъ, що може служити важнымъ причинкомъ до исторіи рзокъ въ Россіи. Есть то резолюція кіевскои губернскои управы зъ 8-го цвтня 1849 р. въ ось-такй справѣ: Управы губерній хаврійскои и терсоньскои — перша пдъ датою 5-ого а друга 25-ого лютого 1849 року вднесли ся були до кіевскои управы зъ просьбою, щобы кіевска губернія постарала ся для нихъ о рзки до битя ними засужденыхъ на кару, бо анѣ въ таврійскй анѣ въ херсоньскй губерніи не ростуть березы, отже й нема зъ чого рзокъ робити. Длятого обѣ ти губерніи запытують, чи не можна бы въ кіевскй губерніи выробляти рчно 26.000 рзокъ, зъ тыхъ 6000 для таврійскои а 20.000 для херсоньскои губерніи, и що коштувала бы достава тыхъ рзокъ до Симферополя, взглядно до Херсону. Кіевска губернска управа розписала тогдѣ до всѣхъ властій поліційныхъ въ губерніи и зажадала вдъ нихъ, щобъ они призбирали даты: чи и въ якій способъ можна бы робити рзки и доставляти ихъ. Чи кіевска губернія вдоволила просьбѣ згаданыхъ двохъ губерній, на то нема документу. Здаеть ся вдоволила, бо въ кіевскй губерніи е й нинѣ, а давнѣйше було ще больше березовыхъ лсовъ. Вгадае въ очи, якои масы рзокъ потребовано тогдѣ въ Россіи. Зъ повысшихъ чиселъ можна обчислити, що таврійска губернія потребовала на день 17 рзокъ а херсоньска ажь 55.

— **Страйкъ робтниковъ занятыхъ при будовѣ** машинъ почавъ ся въ Англіи. Коли фабриканты не згодили ся на 8-годинну денну працю безъ обниженя платнѣ, застрайкувало, 100.000 робтниковъ. Комітетъ страйкуючихъ мае до розпорядимости 350.000 фунтовъ штерлінговъ. Страйтъ дае ся найбльше вдчувати въ робтняхъ караблѣвъ въ Лондонѣ и Гласговѣ. Сто сорокъ фабрикъ замкнено, а тлько деякй поменшй годять ся на жаданя робтниковъ.

— **На россійскихъ зелѣзницяхъ** заведена буде четверта кляса, зъ котрои могли бы користати бднйши люде. Ствердженою е рчію, що обнижене цны на зелѣзницяхъ збльшае доходъ зелѣзниць, — розумѣе ся, коли зменшае ся цну ѣзды найнизшими, а не найвысшими клясами.

— **Довгій вкъ.** Въ Берлезонѣ Кавнтѣ въ Тексасѣ въ пвнчній Америцѣ жие Нмець Дайчь, котрый дня 6 е. м. обходивъ сотный рокъ своихъ уродинъ. Було се не абы-яке торжество, бо на нмъ явило ся Дайчовыхъ 5 сыновъ и 5 невѣстокъ, 40 внуковъ, 26 правнуковъ и 4 праправнуки, разомъ 80 особъ. Дайчь походить зъ вояцкои родины — батько его бувъ полковникомъ — и служивъ самъ у войску та ще й до нинѣ задержавъ вояцку поставу и войсковый хдъ, мимо такъ глубокои старости держить ся просто, ступае умрнымъ войсковымъ крокомъ и выглядае, якъ бы ему було що найбльше 60 лѣтъ. Дайчь вступивъ бувъ яко 16-лѣтный хлопакъ до пруского войска въ 1813 р., видѣвъ Наполеона I-ого въ 1814 р., а вдтакъ въ битвѣ пдъ Ватерльо. Въ Парижи по упадку Наполеона I-ого видѣвъ трехъ монарховъ, що тогды зо своими войсками вступили були до Парижа; пдчасъ занятя Парижа познакомивъ ся бувъ особисто зъ Бліхеромъ, переживъ упадокъ Наполеона III-ого пдъ Седаномъ, а теперь не бажае собѣ больш нчого, якъ щобы дожився ще до 1901 року, абы мгъ вдтакъ сказати, що живъ въ трехъ столѣтяхъ!...

— **Дотепна крадѣжь.** Оденъ властитель дому въ Чікаго приштовъ разъ оглянути свое домовство и, на велике счудуване, замѣсть дому побачивъ пусте мѣсце а въ нмъ дру, де давнѣйше була пивниця. Не леда клопотъ мусѣвъ обгорнути властителя, та що-жь — пропало! Вкрали домъ! Ставъ вонъ доконче глядати виновника. И коли такъ разъ переходивъ по иншй части мѣста, побачивъ оденъ домъ, що зовсмъ подабавъ на его. Зачавъ розпытувати людей и довѣдавъ ся, що недавно перевезли той домъ на колесахъ, добудували до него третій поверхъ и обмалювали его зъ-верха, такъ що змнивъ свою подобу. — Запытаный властитель, зъ вдки прийшовъ до того дому, вдповѣвъ, що вдкупивъ его вдъ другого... Отъ тобѣ на!

— **„Татусеви на имянины“.** Одинъ зъ богатыхъ купцѣвъ одескихъ обходивъ сими днями свои именины, а пышни комнаты его палаты ажь роились вдъ гостей. При фортепянѣ засѣла молода и вродлива жнка господаря и грала веселу пѣсоньку, гостѣ проходжувались по гостинній и весело розмовляли. Наразъ давъ ся чути при входовыхъ дверехъ дзвонокъ, а за хвилю внесено величезный кошъ цвтовъ. Всѣ окружили прекрасный даруновъ и не могли налюбувати ся справдѣ чудовыми цвѣтами. Господарь дому наблизивъ ся и зъ вдоволенемъ пдняесь кошъ у гору. Середъ цвтовъ щось ворухнуло ся и роздавъ ся дитинячій плачь. Господарь остовпѣвъ, а зъ нимъ всѣ гостѣ... По комнатѣ залунавъ чимъ разъ голоснйшій плачь дитины. Та причеплена до ручки кошика карточка выяснила все — були на нй лише сі слова: „Татунцеви на именины“...

— **Дробни вѣсти.** Маршалокъ краевый гр. Стан. Бадені люструвавъ вчера львовскій головный шпиталь. — Въ Нагі-Шльонта на Угорщинѣ завалила ся въ цирку трибуна, при чмъ до 40 особъ потерпло рапы. — Въ Товмачи заложено Kółko rolnicze. — Головнымъ бухгальтеромъ краевого банку именованый Е. Маевскій [на мѣсце пок. Льонщана]. — Перегоны конскй въ Римановѣ зачинають ся въ недѣлю, а на осѣнь уряджуе римановске товариство перегоны у Львовѣ. — На Знесѣню влѣзъ невыслѣдженый доси злодѣй до мешканя дяка и обкравъ его. — Дня 10 н. ст. серпня вдбуде ся въ Волици комаровй [стація и почта Сокаль] вѣнчане п. Ивана Калиньского, окнченого богослова, зъ панною Наталією Лонцкою, дочкою мѣсцевого пароха.

Надсылане.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Müsterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung trirt sofort zu Tage: Aechte, reingefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt lang sam fort (namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter, wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur ächten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der ächten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Die **Seidenstoff-Fabriken G. Henneberg** (k. u. k. Hofl.) **Zürich** versenden gern Muster von ihren ächten Seidenstoffen an jedermann und liefern einzelne Roben und ganze Stücke **porto- und steuerfrei in die Wohnung.**

10 (5)

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Жнива** ведуть ся всюда дуже поспшно, та дощ минувшого тыжня сильно перешкодили роботѣ. О результатахъ жнивъ нинѣ говорити ще не можна. На Угорщинѣ, хочь и якъ тамъ жнива поступили, все-таки годѣ при роботахъ брати ся до вымолоту; однакъ е надѣя на зборы больше якъ середнй. То само можна сказати и о Австріи. Зъ Америки доносять, що збръ пшеницѣ буде бльшій, якъ минувшого року. Урожаѣ въ Нмеччинѣ е дуже хорошй. У Франціи все зависить вдъ теперѣшнои погоды, бо въ пвнчныхъ департаментахъ жнива доперва почали ся. Въ Румунии и Болгаріи погода досыть сприяе роботамъ, а все-таки збръ пшеницѣ буде о 20% гршій якъ торкъ. Такъ само въ Италіи, зъ-вдки доходять не найлѣпшй вести. Велику змну на горше заповѣдае на сей рокъ Россія. Въ Англіи також збръ пшеницѣ обнизить ся о 16—18%. Загально въ цлй Европѣ недобръ пшеницѣ буде дуже значный. Не увзглядняючи Россіи, о котрй нема ще рѣшаючихъ обчислень, хочь за те числячи бльшій збръ въ-Нмеччинѣ, рзницю можна обчислити на 110—120 мілінвъ бушлѣвъ менше, якъ минувшого року. Иншй збжа також не заповѣдають дуже великихъ зборовъ. Мимо того на пдвышене цны — кажуть — годѣ числити, бо въ пвнчній Америцѣ обчисляють вже теперь сегорчный збръ пшеницѣ на 560 мілінвъ бушлѣвъ, т. е. о 100 мілінвъ. больше якъ минувшого року. Сеся надвыжка покрые недобръ въ Европѣ и не допустить до пднесеня цны.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Бурсы рускои въ Тернополи розписуе отсимъ конкурсъ на 65 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ 4 е безплатни [наданя Впр. Андрея Качалы зъ Мединя] а прочй ва доплатою вдъ 8 до 12 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опкуны, рефлектуючй на приняте своихъ дѣтей, зволять найдальше до 10-ого н. ст. серпня внести свои поданя до Выдѣлу Бурсы на руки завѣдателя о. П. Нижанковского, долучаючи при поданю деклярацію: яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата мае бути менша вдъ 12 зр.; послѣдне свѣдоцтво школьне и 20 кр. марками на рекомандовану вдповѣдь. Першенство въ принятю мають ученики, що були сего року школьного въ заведеню. Въ разѣ принятя мусить питомець выказати ся вдповѣдною сколькостію бля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 2 зр. на вписове и на инвентарь.

Вдъ Выдѣлу рускои Бурсы тернопольскои.
Д-ръ В. Лучаковскій. Свящ. *В. Громницкій.*

Телеграмы „Дѣла“.

Будапештъ 22 липня. Нарада вдпоручниковъ сторонництвъ соймовыхъ, котра вдбула ся вчера у президента палаты Сілядія въ цѣли помиреня сторонництвъ и полагодженя парляментарныхъ невзгодинъ, не довела до някого кнца.

Царгородъ 22 липня. Амбасадоры ждуть на нинѣшну конференцію письменнои заявы Порты, що згоджуе ся на пропоновану границю.

Лондонъ 22 липня. Доносять зъ Царгороду, що сегодня мае появити ся ирада султанська зъ затвердженемъ управильненя тесальскои границѣ.

Канеа 22 липня. Вчера неузброени Турки напали на вддѣлъ российского войска, що вѣзъ живность для христіянъ. Жовнрѣ кольбами розогнали напастниковъ.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— *На будову рускаго „Народного Дому“ въ Коломыи* прислали спльно вдъ себе Вп. питомцѣ духовнои семинаріи у Львовѣ пп. Иванъ Березовскій, Теодоръ Блоньскій, Михайло Дроздовскій, Антонъ Кордовскій, Кость Ласйчукъ, Юліянъ Левицкій, Олекса Улицкій, Павло Чужакъ, Иванъ Исавъ щедрый даръ въ квотѣ 206 зр 88 кр., а зо складки 3 зр. 60 кр., разомъ 210 зр. 48 кр в. а. Всмъ Р. Т. жертводавцямъ заявляе Совтъ Народного Дому въ Коломыи щиро-руске спаси-Богъ!

Надѣслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рѣкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.** 107 40—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА

Коперницкого

пѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. I.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ давѣнкѣвъ. — Замовленя зъ провінціи вѣдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѣвъ площа Галицка ч. 1.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

у Львовѣ ринокъ ч. 10

выдало новый накладъ друкѣвъ

I. Друки правничі:

1.	Позовъ въ справахъ дрѣбныхъ лібра	по 25	кр.
2.	Контрактъ купна и продажи I. ліб.	по 40	„
3.	„ „ „ II. „	по 40	„
4.	„ „ „ III. „	по 40	„
5.	Повномочія . . .	по 40	„
6.	Поданя о екс- и интабуляцію, взбръ а) б) в) г) лібра	по 40	„
7.	Написы до подань о интабуляцію ліб.	по 20	„

II Друки для касъ позичковыхъ:

8.	Дневникъ касовый лібра	по 40	„
9.	Книга довжникѣвъ „	„ 40	„
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.	„ 2·—	„
11.	Скрипт довжный „	„ 1·20	„
12.	Книжочка вкладкова (щадн.) „	„ 3·—	„

III. Друки для крамниць.

13.	Книжка товарова лібра	по 40	„
14.	Книжка касова „	„ 40	„

IV. Друки для читалень и касъ позичковыхъ:

15.	Списъ членѣвъ лібра	по 40	„
16.	Грамоты членьскій читалень „Просвѣты“ примѣрникъ	по 2	„

За опаковане и оплату почты дочисляє ся належитость особно.

У МЕНЕ ЄСТЬ ДО НАБУТЯ

Великаньске жито

„ТРІЮМФЪ“

и Имперіяль

почта Олѣѣвъ, стація зелѣзанича Зборѣвъ по цѣнѣ 10 зр. а. в. за 100 клґ. за оба роды, высѣвъ на моргъ 50 клґ. за послѣплатою або за надѣсланемъ готѣвки не вчисляючи порта, такожь пшеницѣ кольбистои, котра не вылягае и есть дуже мучна по 12 зр. за 100 кіло. въ мѣсци. Жито „Тріюмфъ“ можна сѣяти пѣдъ груду.

ИСИДОРЪ ТЕМНИЦКІЙ, парохъ въ Беремовцяхъ. 223 2—3

Интеліґентна женщина Русинка

въ середнѣмъ вѣцѣ знайде заразъ мѣсце яко завѣдателька дому на селѣ у священика вдовця. Передовсѣмъ потрѣбна опѣка для малого хлопчика. Близша вѣсть въ канцеляріи у адвоката д-ра Мих. Дорундяка въ Борщевѣ. 220 3—6

ТЕОФИЛЬ КОПИСТИНЬСКІЙ

артистъ-малярь

звѣстный вѣдъ кѣльканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшае церкви въ стилю всхѣднѣмъ разомъ зъ позолоченемъ, престолы, иконостасы, и иншѣ рѣчи. Принимае рѣзьбарскѣ роботы нѣсля власныхъ плянѣвъ. Выготовлює всякои величины церковнѣ образы до иконостасѣвъ, престолѣвъ, плащениць — олѣйнымн красками на полотнѣ и деревѣ. Побѣльшує зъ фотографій портреты. Зъ упованя ц. к. конзерваторіи реставруе всякѣ старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячѣ въ кругъ праць малярства по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ. Пѣдписаны просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу. 205 109—?

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20.

Перворядна новѣсть!

Маю честь повѣдомити П. Т. Публику, що сконструовавъ я новѣй поодинокѣй молотѣльнѣй кератовѣй на силу 2 коней зъ прирядомъ чищачимъ, котрѣй выдають збѣже цѣлкомъ вычищене зъ половы и лупины такъ, що одноразове перевѣяне на млынку выстатчить до готового на продажь збѣжа.

За легкѣй бѣгъ черезъ патентоване кулисте ложиско, за найбѣльшу дѣяльнѣсть и за чистый вымолотъ ручить 221 2—4

Фабрика рѣльничихъ машинъ

АНТОНЪ РАЙСЕНЦАНЪ

у Львовѣ, ул. Городецка 49.

Цѣнники даромъ и оплатно.

Пошукую у всѣхъ околицяхъ здѣбныхъ агентѣвъ.

МАШИНКИ американьскѣ до робленя мороженого (зъ корбкою зъ боку, поемности 1, 2 3 літры по зр. 5·50 6·50, 7 50. Рондлѣ мосяжнѣ до смаженя конфітуръ по зр. 2·40, 2 80, 3·50, 4·— и 5

поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Пошукую до своеи канцеляріи вправныхъ

кандидата и писаря

АндрѣйПавлишь

нотарь въ Рожнѣтовѣ.

224 2—3

Клиентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львѣвск. університету

поручае

свое переплетниче и ґаляитерійне заведене

у Львовѣ, ул. Академична ч. 8. 366

Пѣдоймае ся всякихъ роботъ, особливо переплету: **Служебникѣвъ, Євангелій, Молитовникѣвъ, Бібліотечныхъ книгъ, Альбумѣвъ, Мапъ, Дипльомѣвъ и. т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.**

НА ПАЛИВКИ

Esprit de vin—Marque d'or

алкоголь I-ои пробы 97½%

Найзнаменитшій спіритусъ осягненый на ново вынайденыхъ апаратомъ ученого хемика **F. Pampe,** співробѣтника славного дѣла „Хемія Muspratta“

припоручає:

ц. к. управ. Рафінерія спіритусу

И. А. БАЧЕВСКОГО

ц. и к. надворного доставця у Львовѣ.

Почтою 5-кільовѣ посылки обему 5 літр.

218 3—14

Знана вѣдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѣвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникѣвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручае старѣ польскѣ сильнѣ горѣвки, дуже добрѣ розолісы, лікеры, румы правдивѣ зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевѣ специяльы якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренковка и т. и. горѣвки упривілееванѣ и одиноко правдивѣ если зъ нашои фабрики спроваджены.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побиранія алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вѣльного вѣдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѣдный, бо не выроблюваный зъ есенція оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ·· ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. I. 4912 363—?

Зостаючи въ зносинахъ купецкихъ зъ першорядными домами торговельными россійскими, маємо честь поручити зъ нашихъ складѣвъ

ЧАЙ

правдивый китайскій

въ оріґінальныхъ нашихъ ¼ фт. пачкахъ по: 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и 125 кр.; — въ ⅛ фт. пачкахъ по: 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 и 63 кр. ЧАЙ порошокъ по 1 зр. 20 кр., 1 зр. 40 кр., 1 зр. 65 кр. и 2 зр. за фунтъ.

При замовленяхъ найменше 2 фунтѣвъ, при порошку 3 фунтѣвъ высылаємо франко; при вѣдборѣ 6 фунтѣвъ додаємо 5% въ товарѣ.

19 Зъ поважанемъ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

ВСѢЛЯКІЙ КУПОНЫ

и

ВЫЛЬОСОВАНІЙ ЦѢННІЙ ПАПЕРЫ

выплачує

безъ потрученя провізіи або коштѣвъ

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

Контора вымѣны и вѣддѣлъ депозитовый перенесенѣ до льокалю партерового въ будынку банковѣмъ.

374А 16—0

„ДНѢСТЕРЪ”

Товариство взаимныхъ обезпечень

у Львовѣ въ домѣ „Просвѣты“ Ринокъ ч. 10.

перше и одиноке **руске товариство** асекураційне, **припоручене Вч. Духовеньству и всѣмъ вѣрнымъ черезъ Впреосв. Митр. и Преосв. Еп. Ординаріяты всѣхъ трехъ Епархій**, обезпечае будынки, скотъ, господарскѣ знаряды, збѣже въ зернѣ и соломѣ, сѣно въ стогахъ и будынкахъ **противъ шкѣдъ огневыхъ** за можливо найнизшою оплатою.

Шкоды ліквідує ся и выплачує ся сейчасъ по пожарѣ, а договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными подають **„Днѣстрови“** можность обезпечувати и выплачувати и **найвысшѣ сумы.**

Полісы „Днѣстра“ приймае Банкъ краевый при позичкахъ ипотечныхъ.

На житє можна обезпечати ся черезъ **„Днѣстеръ“** пѣсля **всѣхъ можливыхъ** комбінацій **въ Товаристве взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ**, котре дае якъ найкорыстнѣйшѣ услѣвя и выдае полісы и квіты въ рускѣмъ языцѣ.

Товариство взаимного кредиту „Днѣстеръ“, стоваришене зареестроване зъ обмеженою порукою, принимае вѣдъ своихъ членѣвъ и третихъ лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5%**. Ґарантія цѣлковита. Удѣлы по 50 коронъ. Позички удѣляють ся тѣлько властителямъ реальностей, вѣльныхъ вѣдъ тягарѣвъ, за порукою двохъ членѣвъ. Зъ позичокъ вѣдтягае ся десята часть на удѣлъ.

Зголошеня о удѣленє **аґенціи** въ мѣсцевостяхъ, де „Днѣстеръ“ не є заступленый, приймають ся. 4414

Вѣдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ ґазетокъ „Батькѣвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна ґазетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію вѣдповѣдае д-ръ **Кость Левицкій.** Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорѣчна передплата выносить 2 зр., на пѣвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львѣвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовѣ статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнѣ політичного змѣсту (н. пр. о сегорѣчнѣй сесіи соймовѣй, о выборахъ, вѣдозвы Краевого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховѣ переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришенняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новѣмъ законѣ дороговѣмъ, О краевѣй продажи соли, О краевѣй акцизѣ вѣдъ напитковъ, Вас. Нагорного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врѣцьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зѣ всѣхъ сторѣнъ краю; 5) порады, пытаня и вѣдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспѣльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства руского; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство, промысль и торговля.

ТУТКИ цыґаретовѣ 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичъ, Львѣвъ ул. Галицка ч. 12.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львоза — приходить о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7 50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8 05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірца
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого зарядженя.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/6
	9.10	„ Ицкан Бергомету з виїмком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣвчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іоанникя Гриняка.

Ч. 155. Львовъ, Пятниця 11 (23) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ свят) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановский; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ	8 зр.	на цѣлый рóкъ	24 зр.
на пóвъ року	9 зр.	на пóвъ року	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рóкъ	16 зр.	на пóвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатані вóльнѣ вóдъ порта.

Поодиноке чисто коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надслане“ по 25 кр. а. в.

Недяки и инши денесеня приватни числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Борба о принципы?

Борба Нѣмцѣвъ противъ языковыхъ розпоряджень зачинає тратити свóй первѣстный видъ и характеръ. Зъ льокальнои справы, котра повинна була обходити лишь Чехóвъ и Нѣмцѣвъ, зачинає вытворювати ся справа загальна о ширшóй основѣ – борба о принципы. Розумѣє ся, що такій зворотъ въ справѣ не причинить ся до скоршого и успѣшнѣйшого ей полагодженя, — противно, о много скорше може прийти до того, що австрійскій вóзъ державный загрязне въ болото, зъ котрого дуже трудно прийдесь его добути ся.

Нѣмцѣ, пóднявши борбу зъ завзятемъ, перекинули ей зъ самого початку на невластиве поле. Закликали на помóчь своихъ братóвъ зъ ширшои вóтчины нѣмецкои и заявили свои симпатіи для нѣмецкои ирредента. Справа стала дразливою, тымъ бóльше що и противна сторона вóдповѣла имъ тою самою паролею. Ческй послы на своихъ справозданяхъ старали ся надати языковому спорови ческо-нѣмецкому ширшій характеръ, а то борбы Славяньства зъ германізмомъ. Ческій февдалъ кн. Шварценберґъ заповѣвъ, що треба змагати до рóвноправности прочихъ народóвъ славянскихъ, Словѣнцѣвъ и Хорватóвъ. Пос. д-ръ Ґреґъ промавлявъ рóвножь въ имени Славянъ, котрыхъ Нѣмцѣ хотять вынародовити, коли противно „мы, Чехи, — говоривъ — обставмо при тóмъ, що въ Австріи не мають верховодити анѣ Нѣмцѣ анѣ Славяне, лишь всѣ народы австрійскй мають бути рóвноуправненй, и що въ Австріи не смѣє бути нарóдъ, котрый бы панувавъ, и нарóдъ, котрый бы бувъ пригнетеный“.

Рóвночасно лучили ся двѣ подѣѣ, тѣшиньска и циллійска, котрй бодай на позбръ перехилили ситуацію въ користь Нѣмцѣвъ. Се очевидно дало нагоду прасѣ ческóй и словѣньскóй сильнѣйше зазначити высше згадане становиско славяньске. И такъ Narodni Listy радять выготовити пропамятне письмо въ мовахъ французскóй, анґлійскóй, россійскóй, италійскóй и нѣмецкóй, въ котрóмъ бы були наведенй всѣ насильства Нѣмцѣвъ супротивъ ческого населеня въ тыхъ мѣсцевостяхъ, де оно въ меншости. Словѣньска праса добачає успѣшну охорону интересóвъ свого народу въ союзѣ Словѣнцѣвъ зъ Чехами и Поляками.

Такъ отже Чехи, выдвигаючи прапоръ славяньскій до борбы зъ Нѣмцями, згадали про покривдженыхъ Словѣнцѣвъ и Хорватóвъ, — а тй знóвъ вóдкликнули ся о покровь Чехóвъ и Полякóвъ. Праса польска, об говорюючи ситуацію, доперва по подѣи тѣшиньскій зачала писати на тематъ гнету Славянъ и допоминати ся о покривдженй права славяньскй. „Зъ природы рѣчи выходить, — пише Nowa Reforma — що Славяне не можуть ждати зъ заложеными руками, ажь имъ прусофіли и централісты вѣденьскй заложать ланцъ на шию; мы, Славяне, можемо въ неодноóй справѣ мати справедливый жаль до теперѣшного правительства; можемо такожь вóдмовити ёму нашого довѣря, — але въ хвили упадку кабінету ґр. Баденього мусимо стануть въ збитóмъ рядѣ противъ Нѣмцѣвъ, котрй до змѣны правительства змагають лишь за-для сего, щобы уярмити народы славяньскй та взяти въ руки геґемонію въ Австріи. Мы можемо не годити ся на продовженє житя кабінетови, що обиджує нашй чувства народнй; але мусимо вóдмовити довѣря правительству, котре бы було выразомъ змагань ворожихъ Славянамъ. Мусить порѣшити ся квестія — або Нѣмцѣ залишать борбу и згодять ся на становиско, яке имъ вызначає конституція, або змѣна сеи конституціи наступить пóдъ напоромъ бóльшости славяньскои. Славяне въ Австріи перечувають сю хвилю критичну и звóльна наближають ся до себе.“

Взаимнóсть славяньска, спóльнóсть интересóвъ славяньскихъ, спóльна охорона справъ славяньскихъ, — все те дуже гарнй гасла, але, на жаль, въ Австріи досиль не даючй здѣйстнити ся. Кождый славяньскій нарóдъ въ Австріи бувъ доси полишеный самъ собѣ и пóсля своихъ силъ та змоги добувавъ свои права зъ хищныхъ рукъ Нѣмцѣвъ. Взаимнои помочи славяньскои не слѣдно. Поляки, котрй перший зъ-мѣжь Славянъ добули собѣ національнй права, зрадили справу славяньску, бо за цѣну геґемоніи въ Галичинѣ не ставили славяньскои квестіи ширше, лишь готовй були кождои хвилѣ выречи ся спóльности славяньскои для власныхъ користей. Навѣть послѣдными часами коло польске забирало ся дуже обережно до справы тѣшиньскои лишь зъ тои простои причины, що тутъ входить въ грукветія славяньско-нѣмецка. Длятого и для теперѣшнои бóльшости парляментарнои Поляки выдумали бы скорше всяку иншу спóльну програму, а лишь не спóльности интересóвъ славяньскихъ и рóвноправности народóвъ славяньскихъ. Чехи, розумѣючи ся добре на славяньскости Полякóвъ, а потребуючи ихъ помочи, згадують лишь про Словѣнцѣвъ и Хорватóвъ, а забувають на Русинóвъ, не зъ иншои причины, якъ лишь тому, що квестія руска не надає ся до загальнои квестіи славяньскои въ интерпретаціи Полякóвъ.

Рóвноправнóсть народóвъ славяньскихъ, проголошувана шумно въ теперѣшнóй порѣ Чехами, обмежає ся лишь на борбу Славянъ зъ Нѣмцями, бо принципъ сеи рóвноправности, примѣненый безвзглядно до всѣхъ народóвъ и краѣвъ, выдвигнувъ бы не полагоджену а дуже болючу квестію польско-руску. Въ Галичинѣ живуть побóчь себе два народы славяньскй, а мимо того квестія рóвноправности ихъ обохъ доси не полагоджена. Геґемонія елемéнту польского надъ рускимъ є привілеємъ верховодячои въ краю партіи, а борба о національнй права покривдженого народу руского є такъ само тяжка, якъ прочихъ народóвъ славяньскихъ зъ Нѣмцями. Кождый добутокъ національный Русинóвъ выбореный зъ великимъ трудомъ и напруженємъ силы, бо для Русинóвъ не выдають ся розпорядженя мінístерскй...

Идея славяньска въ Австріи може найти ажь тогдѣ своє практичне примѣненє, коли справдѣ всѣ народы славяньскй стануть побóчь себе рóвнорядний и рóвноправнй. Доки сего не буде, доти нема що й думати „о змѣнѣ конституціи пóдъ напоромъ бóльшости славяньскои.“ Бо найперше нема поки що тои бóльшости славяньскои, а теперѣшна бóльшóсть парляментарна має въ своємъ складѣ клерикальныхъ Нѣмцѣвъ, котрыхъ національнй интересы мусять вкóнци стати въ противности до интересóвъ славяньскихъ. Вóдтакъ народы славяньскй мусять вырóвнати мѣжь собою рахунки, бо инакше не може бути и бесѣды о щирóмъ спóльнóмъ поступованю. Годѣ представляти собѣ взаимнóсть славяньску въ сей способ., щобы Полякъ розперъ ся на цѣлóй постели, а Русинъ лежавъ на земли и кричавъ, що вóнъ вдоволеный. Голосячи про рóвноправнóсть, треба постарати ся о ню найперше у себе дома.

Борба славяньска зъ германізмомъ — звучить дуже гарно, але не на ґрунтѣ австрійскóмъ, де якъ Славяне такъ и Нѣмцѣ змушенй спóльно жити и трудити ся. Де говорить ся о борбѣ, тамъ не може бути бесѣды о мирнóмъ пожитю; одно понятє выключає друге. Длятого одушевляти ся идеєю тои борбы нема чого, тымъ бóльше що идея славяньска не сполучила поки-що всѣхъ народóвъ славяньскихъ въ одну цѣлóсть и гармонію. Ще недавно Славянинъ-Полякъ голосувавъ за вынимковыми законами для брата Чеха, — а знóвъ у себе дома не хоче пристати на рóвноправнóсть національну для народу руского. Чи при такихъ услóвяхъ можна говорити о борбѣ принципóвъ и надѣяти ся на успѣхи?

Борба противъ жидóвъ у краю

набирає що-разъ выдатнѣйшого характеру — не тóлько проявами т зв. розрухóвъ, якй зайшли остатными часами въ кóлькохъ сторонахъ, але и орґанізаціями звернеными менше чи бóльше выразно противъ жидóвъ.

Така орґанізація — и то зовсѣмъ выразно антісемітска повстала въ найновѣйшóмъ часѣ въ Станиславовѣ въ видѣ „Христіяньско-суспóльного Союза“, до котрого — о скóлько намъ вѣдомо — належать побóчь Полякóвъ також деякй Русины. Яко орґанъ тои орґанізаціи почавъ въ Станиславовѣ выходити тыжденникъ пóдъ назвою въ обохъ языкахъ „Związek chrześciański — Христіяньскій Союз“.

Перше число [на показъ], котре появило ся онодгы, мѣстить по вступнóй програмовóй статьѣ польскóй також руску. Статья сеся звучить:

Пускаючи перше число нашои часописи въ свѣтъ выпадає Редакціи пóсля принятого звычаю подати причину, яка спонукала ей взяти ся за выдавництво. Тожь оминаючи всяку высокопарну фразеольоґію, зазначуємо коротко, що причиною, яка зродила наше выдавництво, есть невóдрадне положенє христіяньскои суспóльности въ нашóмъ краю [Галичинѣ]. А гарный, чудовый нашь край! Карпатами сповитый, Днѣстромъ пóдперезаный, широко и далеко розсѣвъ ся вóдъ Вислы ажь

---

2)

Спомины зъ студентскихъ лѣтъ.

Учити ся треба було таки порядно и въ школѣ уважати, особливо при рахункахъ та ґраматицѣ нѣмецкóй, котру о. директоръ завдававъ „зъ-вóдси дотй“, обяснивши де-що незнаного [а була то нова І-ша ґраматика скорочена зъ давнои, але дуже зрозумѣла и ядерна], а потому выкликувавъ зъ катальоґа на середину клясы близько катедры кóлькохъ ученикóвъ до екзамену щоденного. Тутъ неразъ, якъ то повѣдають, за одно слово перекручене заразъ слѣдувало: „Дай но му!“ Тогдѣ цѣла кляса гудѣла: „Ich bitte schenken!“ — або коли се не помогло, то любимець „Hauptauditor“ черезъ уцѣлованє руки о. директора увóльнявъ неразъ бѣдного та зафрасованого делінквента зъ рукъ Ріхтера; однакъ сли-бы тое „Ich bitte“ мало повторитись на однóмъ, то пропадали всякй инстанціи — бѣдака розтягнено на остатнóй лавѣ и бито рóзкою доти, доки о. директоръ не сказавъ: „Genug!“ Тогдѣ покараный цѣлувавъ руку о. директора за ласкаву кару. Коли-жь цензоръ бивъ, а на когось бы при тóмъ упавъ вóдорваный кавалочокъ рóзки и о. директоръ се зауважавъ, заразъ жартувавъ: „Gieb ihm auch! er kann auch gewiss nichts!“ — и неразъ лучало ся, що такимъ жартомъ неодного проболѣла шкóра, хоть умѣвъ лякцію якъ „отче нашь“, таки залякавши ся, не вмѣвъ.*)

Може хто, прочитавши такй рѣчи, скаже: „Добра то школа була! тамъ не вчили, а били...“ Ей, де тамъ! учили добре и били, але хто собѣ заслужив. Въ суботу розраховувало ся зъ провинами за „Sprachzeichen“, однакъ — тямлю добре — мало хто вóдбиравъ кару; кождый дуже пильнувавъ ся, говоривъ лишь по нѣмецки, и то добре, поправно, а часто бувало такъ, що кóльканацять ученикóвъ мало лишь по одному штрихови, а о. директоръ, хоть дивувавъ ся, таки не мóгъ нѣчого зробити, вже хоть-бы зъ тои причины, щобы пошанувати статутъ кары. Строгóсть учителя въ поступованю зъ учениками доводила до того, що майже всѣ вчили ся добре и клясу скóнчили; на якихъ 70 ученикóвъ [въ однóмъ вóддѣлѣ] зарепетували IV-ту клясу щось пятьохъ.

Менѣ удало ся якось такъ щасливо, що я за цѣлый рóкъ шкóльный анѣ разу не лежавъ на остатнóй лавцѣ та й добре, зъ похвалою, скóнчивъ-ємъ IV-у клясу пóдъ острымъ директоромъ.

Школу пóдпирала сильно станція, де ученики були умѣщуваній за вѣдомостію о. директора; на кождóй станціи бувъ установленый зъ руки оо. професорóвъ директоръ для молодшихъ ученикóвъ шкóлъ нормальныхъ и въ части ґімназіяльныхъ. Всѣ ученики однои станціи, чи они побирали повторительнй науки дома вóдъ згаданыхъ надзорцѣвъ-директорóвъ домовыхъ чи нѣ, належали пóдъ надзóръ его — безъ его вѣдомости не можна було выйти зъ хаты та безъ призволу побавити ся; вечеромъ а звычайно и рано всѣ зъ директоромъ зимовою порою сидѣли при столахъ и учили ся, а теплою порою дозволено було й на дворѣ близько дому вчити ся; проходы вóдбували ся звычайно станціями [по двѣ и бóльше вкупѣ] десь на передмѣстє Бучача, найчастѣйше на гору „Федоръ“ до поблизького лѣса, а все зъ директорами; въ мѣстѣ и на иншихъ мѣсцяхъ годѣ було побачити блукаючихъ ученикóвъ, — словомъ: наука и забава вела ся колеґіяльно при найбóльшóмъ порядку. Старшй ученики тримали ладъ въ порядку й науцѣ зъ залежными вóдъ директорóвъ молодшими.

Въ 1858 роцѣ були въ Бучачи школы: а) нормальна 4-клясова зъ директоромъ, катихитомъ и трема учителями-Василіянами, — б) два роки препаранды учительскои, въ котрóй удѣляли наукъ Василіяне-учителѣ шкóлъ нормальныхъ и декотрй професоры ґімназіи; — в) чотири клясы ґімназіяльній зъ директоромъ, катихитомъ и пятьма професорами, самыми Василіянами. — Директоромъ шкóлъ нормальныхъ бувъ тогдѣ о. Бѣлецкій, катихитомъ о. Амвросій Тарчанинъ, учителями оо. Маріянъ Лотоцкій и Доротей Федоринчукъ, о. Сѣмко и одинъ братъ [для І-ои клясы нормальнои]. Въ ґімназіи учили: директоръ о. Якóвъ Загайскій и професоры: наукъ природописныхъ о. Модестъ Гнатевичь, математики и фізики о. Ю. Телишевскій, дальше професоры оо. Модестъ Лободичь, Августинъ Устияновичь и Іеронъ Островерха; катихитомъ бувъ о. Леонтій Осмѣловскій. Кромѣ того удѣляли ще: препарандистъ Лянґъ рахункóвъ въ IV-óй нормальнóй клясѣ и Дякóвъ рисункóвъ. — Игуменомъ монастиря бувъ тогдѣ о. Иневичь.

Въ клясахъ ґімназіяльныхъ бувъ такій порядокъ, що оденъ о. професоръ, обнявши ученикóвъ въ І-óй клясѣ, провадивъ ихъ яко господарь ажь до IV-ои; ґеоґрафіи и исторіи учивъ у всѣхъ клясахъ о. Загайскій. Сей професоръ учивъ свого предмету зъ такою повагою, що не було ученика, котрый бы бувъ запустивъ ся въ его предметахъ. Рóвно-жь и другй оо. професоры завдавали собѣ великого труду въ удѣлюваню своихъ предметóвъ, такъ що ґімназія бучацка рóкъ-рóчно дуже мало мала репетентóвъ, а тй, що покóнчили IV-у клясу ґімназіяльну и удали ся до V-ои на иншй ґімназіи, вóдзначали ся тамъ найбóльшими вѣдомостями и мало коли не кóнчили цѣлои ґімназіи. До всього того причиняло ся — разъ ревнóсть учителѣвъ въ школѣ при удѣлюваню наукъ, а потому ихъ надзóръ надъ поведенємъ молодежи шкóльнои въ школѣ и дома, а також при забавѣ. Куды бувало не пóйдешь, у вóльный вóдъ наукъ день на прохóдъ, у всѣхъ сторонахъ мѣста, въ порѣ чи теплóй, чи холоднóй, здыблешь ся зъ оо. Василіянами; передъ ихъ чуйнымъ ухомъ и быстрымъ окомъ не уховали ся и станціи, де замешкували ученики. [Станціи тй розкинений въ Бучачи по-пóдъ гору монастиря; въ сторонѣ самого мѣста мало хто удержувавъ

*) Бувъ пóдъ той часъ зъ нами ученикъ Б., кревнякъ покóйного директора. Сей, прийшовши зъ сѣльскои школы, умѣвъ своє ремѣсло, якъ то повѣдають, полатавши. Принято его, яко правдивого бѣдака до конвікту оо. Василіянъ. Бувъ собѣ поважного росту, служивъ добре „до мши“; але въ клясу приходить бувало саме передъ приходомъ учителя — щобы, бачите, не зачепивъ его хто про нѣмеччину, котрои вóнъ знавъ тóлько, що недоучена „сорока“. Що-жь то було смѣху! Вóнъ въ клясу, а ту заразъ хлопець жартобливо тащить до него „Sprachzeichen“. Але де тамъ! бѣдняка умѣвъ хоть на міґи обороннтись тоту хвилю — бо учитель гулькъ въ салю, а вóнъ зъ радости ажь пóдскочивъ, бо, бачите, пóдчасъ прелєкцій була въ тóмъ абсолютизмѣ конституція — тогдѣ „Sprachzeichen“ не мавъ силы. Але рóзка Ріхтера таки разъ его промела. Выкликає его директоръ до „Sprachlehre“ на середину. Вóнъ вóдповѣдає, якъ выучивъ ся зъ книжки; але ту треба було щось зъ головы вóдповѣсти, а вóнъ, запытаный, вóдповѣдає: „Bitte, pater Hauptschul-dyrektor, „ich habe keine deutsche Sprache!“ замѣсть ich kann mich deutsch nicht ausdrücken“. — „Gieb ihm! oh gieb!“ диктує директоръ. Ну, протягли старого конвіктора, ажь лавка подала ся пóдъ тѣлесомъ пузатого та червоного не-Нѣмця... Скóнчивши щасливо IV-ту клясу, якъ дасть нашъ конвікторъ драпака до вóйска! Та за якійсь часъ, зóставши капралемъ, таки все путавъ ся въ нѣмецкóмъ ладѣ „ich habe keine deutsche Sprache“. — *Прим. авт.*

по Збручь. И надѣливъ его Богъ всякимъ добромъ та статкомъ —и зложивъ въ его нутро богатства скарбы безмѣрнѣ. Въ насъ всего до волѣ и землѣ и лѣса и хлѣба и пашѣ и соли.. Справдѣ, краина „избранна“, молокомъ и медомъ текуча! Тутъ бы лишь жити та умирати. Такъ що-жь зъ того, коли тѣ, що изъ поконвѣку сидять на тѣй благословенной земли, що ей зрошують потомъ своимъ, въ недостаткахъ, въ злиднях свѣй вѣкъ коротають.... Щожь-жь зъ того, коли мимо тыхъ природныхъ богатствъ, якими нашь край такъ щедро выпосаженый, жителѣ его зъ голоду примираютъ и въ розпуцѣ, кленучи свою долю, рѣкъ рѣчно тысячами покидаютъ прадѣдню оселѣ, а йдуть въ свѣтъ за очи шукати за широкимъ моремъ того гаразду, котрого въ дома зъ роду не зазнали... У насъ добре жити, та лишь не намъ христіянамъ, зарѣвно якъ Полякамъ такъ и Русинамъ. Хто лише безъ упередженя и зъ консеквенцією схоче прослѣдити нашѣ галицкѣ вѣдносины у всѣхъ напрямахъ, сей мусить згодити ся зъ нами въ сѣмъ, що бытъ христіяньскои суспѣльности просто загроженый. Зѣ всѣхъ усюдѣвъ вытискають насъ жиды. Великій капіталъ, той nervus rerum нинѣшнои добы, выключно въ ихъ рукахъ; торговля, промыслъ и всякѣ иншѣ интратнѣйшѣ пѣдприемства такъ само. Гей тѣ павуки! обснували они нашѣ мѣста и села та прерѣзными Geschäft-ами, склепиками, шинками высысають нашу працю-кервавицю. Найдрѣбнѣйшій центъ нашои продукціи тоне въ ихъ бездонныхъ кишеняхъ. Послѣдными часами забрали ся и до землѣ, сеи одинокои ще нашои опоры... И зъ переражаючою скоростію, якъ свѣдчить статистика, вырываютъ намъ зъ рукъ ту святу спадщину батькѣвъ нашихъ, ту земленьку рѣдну поорану кѣстьми, насычену кровью прадѣдѣвъ нашихъ!.. Крѣмъ того маючи економічну перевагу надъ нами, а черезъ те тримаючи насъ въ невѣльничѣй зависимости, жиды здеморалізували нашу суспѣльнѣсть до крайности. Затирають ся етичнѣ понятя и принципы въ житю публичнѣмъ нашихъ народѣвъ, захитанѣ у насъ основы св. вѣры навѣть мѣжь простымъ людомъ. Хочь соромно а зъ болемъ серця треба признати, що наша суспѣльнѣсть чимъ разъ бѣльше и бѣльше жидоватѣе... Нашь „панъ“ безъ жида не зробить и кроку одного, нашь мужикъ безъ жида не уродить ся, не охрестить ся, не звѣнчае ся, не умре, однымъ словомъ: жидъ ставъ одинокою порадою и розрадою нашои христіяньскои суспѣльности... А за тымъ иде, що всюды и у всѣмъ ихъ верхъ, ихъ воля и ихъ ладъ. Жиды суть фактичными панами въ Галичинѣ, а мы христіяне, зѣйшли до незавидноі ролѣ рабѣвъ семітскихъ! Отъ де мы въ дѣйстности опинились.

Не мѣсце тутъ подавати цѣлковитый, детайлічный образъ нашого положеня; се лищае собѣ редакція до обговореня въ дальшихъ числахъ. Нинѣ обмежаємо ся лишь на сконстатованю нагого факту. А думаємо, що тыхъ кѣлька хочь и невыкѣнченыхъ чертъ, якѣ кинули мы на папѣръ, суть ажь надто достаточнѣ, щобъ надъ ними серіозно застановитись та призадуматись. Се именно було причиною, що ширшій кругъ добромыслячихъ людей, видячи неминучу, а цѣлковиту руину и моральну и матеріяльну, до якои наша суспѣльнѣсть такъ скорымъ крокомъ спѣшить, загадавъ противдѣлати и запобѣгати грозячому небезпеченьству. Въ тѣй цѣли засновано на вѣдповѣдныхъ статутахъ товариство и постановлено выдавати часопись „Христіяньскій Союзъ“, котра бы, выказуючи причины нашого упадку и подаючи способы зарады, взагалѣ дѣлала въ тѣмъ напрямѣ, щобы справа христіяньска, а тымъ самымъ справа правды и справедливости, насамперед въ одиницяхъ а черезъ тѣ въ цѣлѣй нашѣй суспѣльности, дѣйшла до належитого зрозумѣня та до остаточнои побѣды. Ведене згаданои часописи поручено нашѣй Редакціи. И ото мы въ имени товариства и зъ его порученя по разъ першій выступаємо прилюдно. Слабѣ нашѣ силы, але сильна воля и щира охота пожертвувати ихъ для добра загального. Мы вповнѣ свѣдомѣ трудности и ваги справы, якои пѣдняли ся. И хочь намъ не тайнѣ прикрости и перешкоды, зъ якими прийде ся намъ боротись, зъ тымъ бѣльшою вѣрою въ успѣхъ приступаємо до дѣла, що хочемо боронити найвышихъ идеалѣвъ, найдорожшихъ святощѣвъ, зарѣвно дорогихъ серцю такъ Русина якъ и Поляка, хочемо боронити нашу вѣру, нашь бытъ. Тожь смѣло пѣдносимо нашь боєвый окликъ: „За вѣру святу! за народъ!“ Мавъ же жь бы сей окликъ безслѣдно прогомонѣти середъ нашои суспѣльности, якъ голосъ вопіючого во пустини? Нѣ! и ще разъ нѣ! Мы певнѣ того, що христіяньска суспѣльнѣсть, якъ руска такъ и польска, не замкне свого уха и серця на голосъ правды и справедливости, а цѣлою масою попре насъ и морально и матеріяльно. Мы певнѣ того, що нашь окликъ тысячнымъ ехомъ вѣдобе ся въ серцяхъ обохъ народѣвъ. Ще-жь прецѣнь суть у насъ люде, въ котрыхъ серци горить огонь правдивои любови Бога и ближнього. Ще-жь прецѣнь суть у насъ люде, котрѣ плекають правдивый патріотизмъ, не зараженый самолюбствомъ, несплямленый приватою, интересомъ... Мы певнѣ того, що передъ окликомъ, якѣй пѣднесемъ, затихнуть всякѣ приватнѣ и національнѣ вражды и споры и упередженя, якѣ вѣдъ вѣкѣвъ пожираютъ нашѣ найкрасшѣ силы... Тожь на бѣкъ свара, на бѣкъ шовінізмъ, бо гинемо!

Миръ Вамъ братя днесь приносимъ,
Миръ — то нашихъ батькѣвъ знакъ;
Мира зъ неба всѣмъ днесь просимъ,
Чи вѣнъ Русинъ, чи вѣнъ Ляхъ!
Разомъ руки си подаймо
И якъ братя ся любѣмъ —
Одинѣ другихъ спомагаймо,
Къ общѣй метѣ поспѣшѣмъ!

А наша мета, наша цѣль свята, велична! Именно: *„Вырвати нашу суспѣльнѣсть зъ жидѣвскои зависимости и вплыву; зъединити и зорганізувати ей до обороны загроженои ей екзистенціи“*. Тожь разомъ руки си подаймо за вѣру нашу, за народъ!

Подаючи отсю статью — застерѣгаємо собѣ сказати на той важный тематъ кѣлька слѣвъ вѣдъ себе.

Переглядъ політичный.

Wiener Ztg. оголошуе цѣсарске розпорядженѣ зъ д. 15. с. м. въ справѣ отвореня додатковыхъ кредитѣвъ до буджету на р. 1897. Тѣ кредиты не суть обнятѣ закономъ фінансовымъ на р. 1897. Мѣжь иншимъ міністерство просвѣты дѣстало додатково 58.064 зр. и то 1) на реставрацію епископскои палаты въ Краковѣ 4.624 зр., 2) на реставрацію дому ч. 24. при ул. Каноничнѣй въ Краковѣ 1.940 зр., 3) для львѣвского університету на заклады науковѣ и клініки 36.000 зр., 4) для низшои гімназіи въ Циллю по конець шк. року 1896/7 12.500 зр. Міністерство скарбу дѣстало 336.000 зр. на переведене податковои реформы чи то на побѣльшене числа урядникѣвъ, потрѣбне зъ причины тои реформы. Міністерство зелѣзниць дѣстало 173.000 зр., въ тѣмъ 150.900 зр. надвыжки коштѣвъ будовы шляху Станиславѣвъ-Вороненка. Признанѣ на закупно судового будынку въ Сяноцѣ 165.000 зр. не мають бути сего року ужитѣ.

Въ Чехахъ рухъ національный не устае. Адміністраційна секція ческого екзекутивного комітету выладила такѣ два внесеня, котрѣ повный комітетъ мае взяти пѣдъ розвагу: 1) Уладити зъѣздъ заступникѣвъ мѣстъ и мѣсточокъ ческихъ и означити день зъѣзду; 2) обдумати способы для охороны Чехѣвъ, поселеныхъ въ нѣмецкихъ округахъ краю.

Moravska Orlice доносить, що д. 8. серпня мае вѣдбути ся въ Перовѣ нарада всѣхъ ческихъ послѣвъ до рады державнои и до сойму зъ Моравы. Предметомъ нарадъ буде тактика, якои мають держати ся ческѣ послы моравскѣ.

Зъ другои стороны ческѣ Нѣмцѣ заповѣдають новѣ вѣча. Д. 25. с. м. мало вѣдбути ся въ Хебѣ народне вѣче пѣдъ голымъ небомъ. Предметомъ нарадъ мало бути: незаконнѣ розпорядженя о языковѣмъ примусѣ и заборона попереднього вѣча въ Хебѣ. Однако староство знову заборонило те вѣче зъ увагу, що при теперѣшнѣмъ станѣ рѣчей и при заворушеню умѣвъ може оно спровадити небезпеченьство для публичного спокою и ладу.

Нѣмецкѣ громады, що застановили выкононуване чинностей припорученого обѣму дѣлання, дѣстали вѣдъ староствъ вѣзване, щобы дальше вели войскову евіденцію. Громады тѣ постановили внести рекурсъ до намѣстництва, а въ разѣ потребы до адміністраційного трибуналу.

Въ справѣ словѣньскои гімназіи въ Циллю пише Slovenec, выходячій въ Люблянѣ: „Отверто кажучи, словѣньска низша гімназія въ Циллю не богато придалась бы намъ. Розумованѣ було вѣдъ разу хибне. Намъ треба було ждати або словѣньскихъ рѣвнорядныхъ клясъ, або не принимати нѣчого. Теперь мають вести ся новѣ переговоры. Отже повинно бути лише одно услѣве: або словѣньскѣ клясы рѣвнорядныѣ або нѣщо. Всяка инша робота не удасть ся и зъ певностію змарнѣе — намъ на соромъ, а ворогамъ на радѣсть, и на доказъ, що самостѣйнои словѣньскои школы годѣ удержати.“

А Grazer Tagespost подае таку допись зъ Циллю: „Тутки припускають, що дотеперѣшный управитель словѣньскои низшои гімназіи не остане въ Циллю, а зъ державнои гімназіи мае прибути лише двохъ професорѣвъ. А що знесена школа мала ще право принимати учениковъ до першои клясы, то ихъ попринимано. Тѣ ученики будуть придѣленѣ до рѣвнорядныхъ клясъ державнои гімназіи и такимъ чиномъ будуть могли перейти ажь до осьмои клясы.“

Зъѣздъ Словѣнцѣвъ зъ долѣшнои Стиріи ухваливъ д. 20. с. м. таку резулюцію: „Знесене гімназіи и тымчасове утворене висячихъ у воздусѣ поодинокихъ клясъ, котрѣ въ додатку мають бути пѣдъ управою директора циллійскои высшои гімназіи, звѣстного противника словѣньского народу и его змагань, — такъ само установленѣ, що найбѣльше 50 учениковъ можна принимати до однои клясы, уважае словѣньскѣй народъ за тяжку кривду и національну обиду, противъ котрои рѣшучо протестуе ся. Всѣхъ словѣньскихъ послѣвъ взываe ся, щобы противъ розпорядженя правительственного солідарно починили всякѣ потрѣбнѣ кроки и взяли ся за всѣ можливѣ парляментарнѣ средства. Перенесеня словѣньскои гімназіи до иншои мѣсцевости долѣшнои Стиріи рѣшучо не приймае ся“. Зборы выбрали такожь комітетъ, котрый мае заняти ся скликанемъ словѣньского вѣча.

На засѣданю сербского конґресу церковного въ Карлѣвцяхъ д. 21. с. м. надѣяно ся установленя порядку предметѣвъ нарадъ, при чѣмъ имовѣрно була бы выйшла суперечнѣсть мѣжь жаданемъ королѣвского комісаря, котрый, якъ вѣдомо, на першѣмъ мѣсци ставить змѣну орґанізаційного статуту конґресу, а внесенемъ комісіи. Однако справа не прийшла ще на чергу, бо внесене комісіи треба впередъ выдрукувати, длятого ажь сегодня мають радити надъ порядкомъ нарадъ. Тымчасомъ радикальнѣ члены конґресу вы-

---

ученикѣвъ на станціи — и се було дуже користно для шкѣлъ и родичѣвъ школярѣвъ.]

Кождого дня бувала все служба Божа въ церквѣ Василіяньскѣй для молодежи шкѣльноі. Вѣдправляли за чергою тыжднями оо. Василіяне, а ученики-гімназіясты спѣвали пѣснѣ набожнѣ въ языкахъ: рускѣмъ, польскѣмъ, латиньскѣмъ и нѣмецкѣмъ на т. зв. самолѣвку въ три голосы: теноръ I-ій та II-ій и басъ зъ дишкантами. За моихъ часѣвъ запровадивъ бувъ о. Тарчанинъ, що самъ мавъ красный голосъ теноровый, фіґуральный хоръ изъ нотъ, зложеный зъ препарандистѣвъ; однакъ за-для браку силъ спѣвучихъ хоръ сей не довго удержувавъ ся. Була такожь и музика гімназіяльна та приграваля вѣльными годинами въ будынку гімназіяльнѣмъ и на забавахъ-маѣвкахъ студентскихъ.

Давнѣйше — коли то вся наука на селѣ спочивала въ рукахъ духовныхъ — бувъ Бучачь славною школою, голосною на всю Галичину. Молодежи було гурма въ кождѣй клясѣ, якъ нормальнѣй такъ и гімназіяльнѣй; фізіономія монастиря, професорѣвъ и учениковъ була поважна й весела; кожда дитина, маючи поважныхъ учителѣвъ-Василіянъ старала ся, проваджена ихъ науками и примѣромъ, вчинити поступъ и тымъ радувати такъ учителѣвъ, якъ и родичѣвъ своихъ. О забороненыхъ выбрыкахъ студентскихъ въ Бучачи не було чути; правда, що тогдѣшною добою не було вже, якъ давнѣйше, студентѣвъ-вусачѣвъ, та все-таки и въ IV-ѣй клясѣ гімназіяльнѣй и на препарандѣ були ученики вѣкомъ старшѣ нѣжь теперь, а однакъ не чувати було, щобы котрый ученикъ десь у мѣстѣ заглянувъ до фляшки, навѣть курити не вѣльно було на станціи, а хто вже бувъ курцемъ, то мусѣвъ крадькома курити, чи въ зимѣ чи въ лѣтѣ, ажь десь за мѣстомъ. Словомъ въ малѣмъ штубацѣ перебивала ся повага фільософа бучацкого, а то тому, що ведене на станціяхъ и въ школѣ було взорове и щире, а при тѣмъ всѣмъ и дешеве удержане и вѣльне вѣдъ паньскихъ ґримасѣвъ. Въ тыхъ часахъ не було чути, щобы зъ бучацкихъ шкѣлъ якого студента выгнали за злѣ обычаѣ, або зъ якихъ иншихъ причинъ. Се бувъ единый въ своѣмъ родѣ розсадникъ, якого нинѣ вже въ нашѣмъ краю нема...

Теперь згадаю ще про забавы учениковъ въ Бучачи. Сказано вже, що ученикови безъ дозволу домового директора або самого господаря не вѣльно було нѣгде выйти. Коли-бъ господарь на старшихъ ученикахъ въ дома зауважавъ щось карыгѣдного, знали бы о сѣмъ заразъ учителѣ и наступила бы вѣдповѣдна кара. Учителѣ поводили ся зъ учениками по батькѣвски а поважно; ихъ слово значило тѣлько, що слово рѣдного батька або й ще бѣльше; зъ-вѣдси бувъ ладъ и поступъ въ наукахъ и выховуваню молодежи.

Теплою порою заповѣдали учителѣ [окремо въ школахъ нормальныхъ а окремо въ ґімназіи] маѣвку. Вся молодѣжь збирала ся до клясъ, а зъ-вѣдти въ порядку зѣ своими учителями выбирала ся при спѣвѣ до улюбленого монастирка на прогульку и забаву.

Въ бучацкихъ лѣсахъ на полудневый всходъ вѣдъ мѣста е въ лѣсѣ старѣ звалища старого монастиря. За моихъ часѣвъ стояли тамъ ще муры малои церковцѣ, безъ склепѣня, въ досыть добрѣмъ станѣ, такъ що можна бы було еи поправити; оподаль вѣдъ церковцѣ стояла ще одна мурована стѣна зъ келій монастиря, а наоколо знати ще було обводовѣ муры монастирка. О сѣмъ монастирку оповѣдали люде, що туды зайшли були Турки, розбили его, поубивали черцѣвъ, и на тѣмъ мѣсци де ихъ мордовано, появила ся кирничка. Жерело тои кирнички е по нинѣ коло звалищь опасного муру; вода его протѣкае здовжь подвѣря монастирка и спадаючи зъ горы монастирскои вплывае до рѣки Стрипы. Гарне то мѣсце! колись богомѣльне, нинѣ пусте, сѣдало лиликѣвъ, а зъ другои стороны улюблене мѣсце забавы для молодежи шкѣльноі. Въ 1862 роцѣ весною зъявивъ ся бувъ у Бучачи якійсь старикъ-пустельникъ, нѣбы зъ Палестины прихожій. Вѣнъ выхлопотавъ въ магістратѣ и въ скарбѣ бучацкѣмъ призвѣлъ замешкати въ монастирку, та ходили слухи, що вѣнъ зъ часомъ возьме ся до реставраціи монастирка. Ажь ось за якихъ два тыжднѣ розбѣйшла ся нова вѣсть по Бучачи: пустельника вже въ монастирку нема... два жандармы злапали его зъ крадеными кѣньми! „Ага! се бувъ штудерный майстеръ, що при старыхъ святыхъ мурахъ загадавъ утворити нове, несвяте ремѣсло!“ сказали перекупки бучацкѣ на ринку коло ратуша олѣй продаючи...

На монастирку бавимо ся бувало до-сыта. Професоры засядуть [а бувавъ и ц. к. староста зъ урядниками та деякѣ дамы] коло стола наложеного ѣдою и напитками. Старшѣ студенты вылѣзуть було на старѣ хоры церковнѣ та спѣвають свѣлякихъ пѣсень забавныхъ. Пѣдъ вечѣръ, коли штубачня налазила ся до-сыта по лѣсѣ, дають знати старшѣ: „Ходѣть, бо вже кидають булками!“ Тогдѣ зѣбѣгають ся жвавѣ хлопята та немовь палку лапають пѣдкиненѣ, гостями булки... Потѣмъ усѣ зѣ спѣвами повертають до мѣста. Розрывокъ въ Бучачи е досыть. Якъ передмѣстя, такъ и гора „Федоръ“ зъ прилеглимъ лѣсомъ та близькими околичными селами достатчують богато приятности для молодого и старого.

Бували й розрывки зъ жидиками на млынѣвцѣ — и звычайно кѣнчило ся тымъ, що жидики, дѣставши научку, якъ то прозывати студента „штубакъ“, черезъ кѣлька шабасѣвъ не показували ся зъ мѣста на млынѣвку, — ба й старѣ мали респектъ передъ студентами, хоть зъ обохъ сторѣнъ люблено себе дрочити й зачѣпати. Така вже встанова въ Бучачи, де жидѣвъ якъ въ Єрусалимѣ... Въѣдешь у мѣсто — тутъ по-при гарный стародавный ратушь дванацятьма статуями мітольоґічными, представляючими службу Геркулеса, самѣ дрантивѣ домы пейсатыхъ купцѣвъ, бляхарѣвъ, одноокихъ, горбатыхъ, кривыхъ, навколо ратуша снуе ся семья Израеля мовь саранча... Та се дуже давнѣ мешканцѣ Бучача, котрыхъ самъ Каньовскій шанувавъ та на розплодокъ для культуры и блага Руси законсервувавъ... Про нихъ треба зъ шанобою выражати ся... Теперь они мѣшкають въ каменицяхъ та просиджують въ гарныхъ по части склепахъ...

Рускихъ ремѣсникѣвъ въ Бучачи велике число. Всѣ они носять ся въ темно-синыхъ довгихъ капотахъ, якъ старѣ такъ молодѣ, на головѣ циліндеръ бути мусить, мова ихъ безъ рѣзницѣ обряду руська [але майже всѣ женщины не вымовляють ч ино ц]. Давнѣйше бувъ у нихъ ладъ и карнѣсть, дбавъ о то старшина кождого ремѣсла. Въ недѣлѣ и свята було ихъ досыть повно въ церквахъ [а церковь у мѣстѣ три] та й спѣвали не зле зъ дякомъ въ крилосѣ. Замѣтна рѣчь, що сынъ ремѣсника, дотягнувши ґімназіи, вертавъ зновь до свого варстату — чи шевского, чи гарбарского, чи кушнѣрского [того ремесла найбѣльше и вѣдъ гарбарства цѣле мѣсто немило воняе]...

Стѣлько про колишный Бучачь и его школы, що мали такихъ професорѣвъ якъ Сѣнгалевичъ, Барусевичъ, Прачковскій, Иневичъ, Загайскій, Гнатевичъ, Телишевскій и другѣ... Нинѣ оно вже перейшло до исторіи...

Г. бувшій ученикъ бучацкій.

ступили зъ докорами противъ поведенія патріярха, а патріярхъ вѳдповѣдавъ на тѣ докоры. Близшихъ вѣстей о тѳмъ нема.

——

Зъ Атенъ доносять, що турецке войско почало вже уступати зъ Тесалій. Султаньска ирада приказує, щобы до 8 днѣвъ вѳддано тесальскій зелѣзницѣ въ адміністрацію товариства, котра є ихъ властителемъ. Зъ Домоку вѳдѳйшло вже 8 полкѳвъ черезъ Лярісу до Елясоны. Такъ само и войска, що стоять въ Гельмірѣ, дѳстали приказъ ладити ся до вѳдходу. Едема пашу надѣють ся сими днями въ Волю. Услѳвя мира за згодою султана мають вже бути установленѣ.

Зъ судовои салѣ.

——

Першій день розправы противъ Боичева и єго товаришѣвъ скѳнчивъ ся на пореслуханю обжалованыхъ и деякихъ свѣдкѳвъ. Саля судова биткомъ була набита: На розправѣ явивъ ся урядово австро-угорскій конзуль бар. Родічь зъ секретаремъ и президентъ собранія Янкульовъ. Жѣнка Дечка Боичева, молода дама, убрана въ наймоднѣйшу сукню, въ капелюхъ натыканый червоными рожами поводить ся на сали мовь-бы въ гостинноѳй комнатѣ, смѣєсь и витає ся зъ знакомими. Боичевъ, одягненый въ чорный сурдутъ, цѣлкомъ спокѳйный, наче-бы певный, що судъ освободить єго. Пѳдчасъ читаня акту обжалованя, въ мѣсци, де згадує ся о тѳмъ, якъ братъ Дечка залицявъ ся до Сімонѳвнои, оба Боичевы смѣють ся въ голосъ; смѣєсь и жѣнка Дечкова, коли згадують, що чоловѣкъ єи глядѣвъ и найшовъ богату жѣнку... За те Новеліцъ цѣлкомъ пригнобленый, а жандармъ Василевъ робить вражѣне интеліґентного чоловѣка, зъ котрого зроблено оруде злочину. Передъ лавою обжалованыхъ стоять три жандармы зъ баґнетами. Коли по выслуханю ґенералій Боичевъ выходивъ зъ салѣ, сказавъ до якогось офіцира: „Нинѣ не вѳльно тобѣ зѳ мною говорити, але будемо балакати завтра або позавтру“.

Та пѳсля поданого опису житя не є Бончевъ такимъ героємъ, якимъ хотѣвъ бы показати ся. Отець єго походивъ зъ села Рахмавлі пѳдъ Филипополемъ, бувъ розбишакою и належавъ до ватаги одного славного опришка. Мати єго славлена була на цѣлу околицю зъ уроды. Отець, впрочѳмъ богатый чоловѣкъ, умеръ въ криміналѣ; мати выпросила у султана зворотъ сконфіскованои маетности и выйшла въ-друге за-мужь. Сыномъ єи Дечкомъ Боичевомъ занявъ ся князь Александеръ Батенберґскій, давъ єго въ школу кадетску, а Дечко вѳдвдячивъ ся князеви такимъ способомъ, що пѳдчасъ детронізаціи князя ескортовавъ єго до Рущука. Коли Дечко ставъ офіциромъ, мати єго покинула другого чоловѣка и потягнула за сыномъ до Софіи и тамъ померла минувшого року. Дечко умѣвъ закрасти ся въ ласку князя Фердинанда а ще бѳльше княгинѣ, и ставъ адъютантомъ княжимъ. Въ 1895 році ѣздивъ вѳнъ въ тайнѳй місіи до Россіи; се показує, що князь надѣлявъ єго справдѣ великимъ довѣремъ. Мѣжь товаришами Боичевъ не бувъ люблены за-для своєи чванливости, зъ якою оказувавъ всюда на своє значѣне на дворѣ.

Новеліцъ, родомъ зъ Віценца въ Италіи, служивъ яко вахмайстеръ въ арміи болгарскѳй ще передъ прилученѣмъ всходнои Румеліи до Болгаріи, въ 1883 р. выступивъ зъ арміи, блукавъ ся по свѣтѣ, опѳсля вступивъ до цирку въ Софіи, зновъ пропавъ десь, а выплывъ ажь тогдѣ, коли по румелійско-болгарскѳй уніи всѣ вахмайстры дѳстали офіцирскій патенты. Вступивъ до поліціи въ Софіи, ставъ префектомъ въ Варнѣ, а зъ-вѳдти за рѳзнѣ мальверзаціи перенесено єго до Филипополя, де розвѣвъ ся зъ жѣнкою, зъ котрою живъ 20 лѣтъ. Щобы дѳстати розвѳдъ, приказавъ жандармамъ зложити фальшиву присягу на те, мовь бы єго жѣнка зраджувала єго. Тамтого року оженивъ ся зъ молодою музиканткою зъ ческои вандрѳвнои музики. Новеліцъ и Василевъ [отець чотирохъ дѣтей] признали ся до злочину, якъ въ слѣдствѣ такъ и пѳдчасъ розправы, и зѳзнали, що робили зъ намовы Боичева, котрый сказавъ имъ, що усуненя Сімонѳвнои домагає ся „одна, высоко поставлена особа“ [се-бъ то князь]. Пѳсля ихъ зѳзнань Боичевъ власными руками мотузомъ задушивъ Сімонѳвну. — Боичевъ все заперечує, не признає ся навѣть до того, що мавъ зъ Сімонѳвною близшій зносины и не признаєсь до вѳтцѣвства полишеноі дѣвчинки.

Передъ переслуханѣмъ свѣдкѳвъ оборонцѣ противились заприсяженю подругъ Сімонѳвнои, спѣвачокъ, котрѣ жили зъ нею въ близькихъ зносинахъ, але трибуналъ вѳдкинувъ жаданє обороны; за те рѣшивъ не заприсягати вѳтця Сімонѳвнои. Яко нѣмый доказъ вины обжалованыхъ предложено до розправы рѣчи Сімонѳвнои, що були закопанѣ въ землю, а опѳсля кинены въ воду, и клейноты єи найденѣ у Василева. Въ розправѣ бере участь зъ припорученя ґенерального австро-угорско консуляту адвокатъ Ґенадіевъ, заступаючи сироту по Сімонѳвнѳй, маленьку донечку єи Євгенію. Яко оборонець має вѳнъ право жадати вѳдшкодованя, промовляти пѳдчасъ розправы, пытати свѣдкѳвъ и переглядати акты. Однакъ першому єго внесеню, щобы позволено єму спровадити на розправу стенографѳвъ, президентъ трибуналу вѳдмовивъ. Цѣкаве є и то, що Новеліцъ сказавъ своему оборонцеви, що въ часѣ розправы покажуть ся деякѣ несподѣванки; до теперь вѳнъ мовчавъ о многихъ рѣчахъ, що дотыкають высокихъ сферъ, але теперь всьо розкаже и вѳдкрые неодно перекупство...

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближає ся другій пѳврѳкъ взглядно третій кварталъ сегорѳчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и въ вырѳвнанѣмъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великѣ и не терплячѣ проволоки, а залеглости за сей рѳкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырѳвнає въ короткѳмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсыланє передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

——

— **Зъ Стрыйщины пишуть намъ**: Дня 22 с. м. о годинѣ 11-ѳй передъ полуднемъ розґралася страшна буря въ околици Стрыя, а градъ, величины гусячого яйця, цѣлыми кусняими леду знищивъ всѣ плоды урожайнои долины Стрыя въ околици Братковець, Стрѣлкова, Добрянъ и т. п.

— **Синодъ дієцезальный** буде скликаный до Львова на днѣ 28-ого и 29-ого вересня.

— **Камеральный побережникъ зъ Микуличина** Иванъ Иванкѳвъ — якъ нами доносять — вийшовъ въ недѣлю на св. Петра и Павла [11-ого с. м.] въ лѣсъ вѳдбути службу и не вернувъ ся до сегодня. По дванацять людей зъ жандармами глядають за нимъ уже десять днѣвъ, але й слѣдъ загинувъ. Кажуть, що упавъ жертвою ненависти Гуцулѳвъ... Иванъ Иванкѳвъ мужчина около 60 лѣтъ и батько шестеро дѣтей.

— **Зъ товариства св. Ап. Павла.** Выдѣлъ товариства на своимъ засѣданю зъ 12-ого липня с. р. рѣшивъ устроити духовнѣ вправы для священникѳвъ при кѳнци вересня въ будынку семинаріи духовноі. Реколекціи зачнуть ся въ середу 22-ого вересня у вечеръ а скѳнчать ся въ суботу рано 25-ого. Выдѣлъ установляючи сей речинець мавъ взглядъ на ту обставину, що богато священникѳвъ, котрѣ будуть брати участь въ синодѣ дієцезальнѳмъ, будуть передъ тымъ могли вѳдбути духовнѣ вправы. Дня 30. вересня, заразъ по синодѣ вѳдбудуть ся загальнѣ зборы товариства св. Ап. Павла. Рѳвно-жь подає выдѣлъ до вѣдомости, що вѳдъ сѣчня с. р. до теперь выдавъ на цѣли міссійнѣ 955 зр. 70 кр. [Соймъ признає 1000 зр. рѳчно для львѳскоі архіепархіи.] На осѣнь заповѣдає ся ще богато міссій пѳдъ проводомъ оо. Василіянъ якъ и епархіяльного клира.

— **Міністеръ зелѣзниць Ґутенберґъ** приѣде 12-ого серпня до Галичины на торжественне вѳдкрытє краєвои льокальноі зелѣзницѣ на шляху Борки великѣ-Грималѳвъ. Роботы коло зелѣзницѣ тои вже покѳнчено и о тѳмъ повѣдомлено вчера выдѣлъ краєвый. Краєве зелѣзниче бюро вѳдбере сесию зелѣзницю въ найблизшихъ дняхъ. — Осенію наступить вѳдкрытє шляху Лупкѳвъ-Тѣсна.

— **Въ справѣ будовы греко-кат. церкви въ Черновцяхъ** — о чѳмъ донесли мы вчера — пише „Буковина“: „Черновецкѣ Русины-уніяты зазнали „прихильности“ вѳдъ бар. Ґавча. Тому, що мѣсцева гр.-кат. церковь парохіяльна занадто мала, стараютъ ся парохіяльне о будову новои, бѳльшои церкви, уже вѳдъ кѳлькохъ лѣтъ. Справа йшла напередъ дуже помалу, але зъ тяжкою бѣдою вже були и пляны готовѣ и черновецка мѣска рада дарувала мѣсце пѳдъ будову, пѳдъ услѳвємъ, що плянъ будовы буде єй предложеный до апробаты. Всѣ вже думали: ось-ось зачне ся будувати нова гр.-кат. церковь, ажь тутъ міністеръ Ґавчь, найбѳльшій „прихильникъ“ Славянъ въ міністерствѣ Баденього, зробивъ несподѣванку и заявивъ, що не може приняти тои даровизны пѳдъ такимъ услѳвємъ. Tableau! Рада мѣска приняла сю заяву до вѣдомости и не думає дальше накидати ся своєю жертволюбивостію. А теперь мале пыганє: вѳдки возьмуть новый ґрунтъ пѳдъ будову гр.-кат. церкви въ Черновцяхъ? Чи доходити своєи справы дальше въ горѣ, чи махнути на все рукою?“

— Сумне вражѣне — каже П. К. въ „Душпастырѣ“ — выкликує **слаба фреквентація учениковъ нашого обряду въ школахъ середныхъ въ Галичинѣ**, а натомѣсть нечувано зростаюче число ученикѳвъ жидѳвского вѣроисповѣданя. Справозданє ц. к. рады шкѳльноі краєвои о станѣ шкѳлъ середныхъ галицкихъ щорѳчно переконує насъ о тѳмъ наглядно. Статистика ученикѳвъ выказує при кѳнци року шкѳльного: въ 1893/4 році 2327 греко-католикѳвъ а 2147 жидѳвъ, въ 1894/5 році 2364 греко-католикѳвъ а 2222 жидѳвъ, въ 1895/6 році 2467 греко-католикѳвъ а 2390 жидѳвъ. То значить: ученикѳвъ греко-католикѳвъ було въ році 1893 о 180 бѳльше нѣжь жидѳвъ, въ році 1894 о 142 бѳльше, въ році 1895 вже лишь о 77 бѳльше. А теперь слѣдувало бы, що въ 1896 році Русины або зрѳвнали ся зъ жидами або ще й низше стоять. Звертаємо отже увагу передовсѣмъ катихитѳвъ шкѳлъ народныхъ и взагалѣ добромыслячихъ Русинѳвъ постарати ся, щобы мы числомъ ученикѳвъ що-найменше дорѳвнували жидамъ...

— **Покарана бундючность.** Въ Перемышли переходивъ сими днями поручникъ уланѳвъ баронъ Б., по-при баталіонъ пѣхоты, котрымъ командувавъ архикнязь Леопольдъ-Фердинандъ. Офіцыры кавалєріи уважають себе за щось высшого, отже бар. Бр. зневажливо поздоровивъ офіцирѳвъ пѣхоты. Ґоздразненый симъ архикнязь пѳдѳйшовъ до него и звернувъ єго увагу на таку нетактовнѳсть. Бр., замѣсть признати ся до вины, назвавъ своє имя и вызвавъ на поединокъ незнаного єму архикнязя; сей назвавъ своє имя и поки-що справа на тѳмъ скѳнчила ся. Що далѣ буде, ще не знати.

— **Зъ Сокальщины** дѳстала львѳвска „Свобода“ таке письмо:

„Въ році 1895 бувъ я покликаный до вѳйска на 8 тыжднѣвъ. Въ тѳй компаніи бувъ капітанъ Штілєръ, и я не бувъ анѣ разу караный „шпанґами“ анѣ „anbinden“, хоть часомъ щось и забуло ся або въ чѳмъ чоловѣкъ помыливъ ся, бо се й наймудрѣйшому трафить ся. Сего року въ маю бувъ я покликаный лише на 13 день, але капітанъ Свѣщовскій обходивъ ся инакше зъ людьми. За кожде дрѳбне переступство слѣдувала остра кара. Оденъ резервістъ на команду „допельрай“ скочивъ не тамъ, и дѳставъ на 6 годинъ шпанґи; другій по командѣ „габтъ-ахтъ“ порушивъ ся, и дѳставъ 2 годины „anbiden“; два жовнѣры мали не опуцованый оденъ ґакъ коло торністры, и дѳстали по 6 годинъ шпанґи; оденъ жовнѣръ, замѣтаючи сѣни, не салютувавъ капітанови и дѳставъ „anbinden“ и т. д. и т. д. На екзецирцѣ не пускано нѣкого на сторону, ажь два жидики зробили, що не треба. А кѳлько всякихъ лайокъ треба було наслухати ся! Я за всѣ 13 днѣвъ не бувъ анѣ разъ у мѣстѣ. Та й мусѣли-сьмо самѳ складати ся по крейцару, щобы було за що купити пѣску до вышурованя пѳдлоги; пѣсокъ казавъ купувати цуґсфіреръ. — Чи потрѣбно то службу вѳйскову людямъ такъ прикрою робити? чи порядокъ вѳйсковый не мѳгъ бы и безъ такого поступованя бути удержаный? та й чи не могли бы жовнѣры и по-доброму навчити ся всего, що имъ знати и въ чѳмъ вправити ся треба?...“

— **Зъ Самбора пишуть намъ**: Ушеръ Торшрайберъ, шинкарь зъ Шешеровичь коло Судовои Вишнѣ, бувъ въ червни с. р. судомъ присяглыхъ въ Самборѣ засужденый за злочинъ розширюваня фальшивыхъ десятокъ на 16 лѣтъ тяжкои вязницѣ. Видко за довга здавалась єму сеся кара, отже невыслѣдженымъ доси способомъ дѳставъ до вязницѣ сталеву пилку и користаючи зъ бурѣ, яка лютилась надъ Самборомъ въ ночи зъ 16-ого на 17-ого липня с. р., почавъ нею пилувати крату въ вѳкнѣ своеи келіи. И вже удало ся єму перепилувати одну крату на грубѳсть двохъ центіметрѳвъ протягомъ чверти годины, однакъ на єго нещастє въ сусѣднѳй келіи сидѣвъ найбѳльшій єго ворогъ Ельо Флєкъ зъ Мостискъ. Сей, засужденый за той самъ злочинъ зъ причины Торшрайбера на 11 лѣтъ тяжкои вязницѣ, строго пильнувавъ на кождѳмъ кроцѣ Торшрайбера, и коли дозорцѣ вязничнѣ нѣчо не чули, вѳнъ черезъ сонъ учувъ до сусѣднои келіи урываный скрипъ, а збудивши ся, почавъ гримати о дверѣ своеи келіи, заалярмувавъ сторожу и въ сей способѳъ причинивъ ся до того, що не утѣкло зъ вязницѣ незвычайно небезпечне индівідуумъ, котре головно привозило фальшивѣ десятки зъ Угорщины и розповсюджувало въ цѣлѳй всхѳднѳй части краю.

— **„Nietykalny“.** Такій заголовокъ давъ нинѣ Kurjer lwowski статейцѣ, въ котрѳй розказує цѣкавѣ рѣчи про березѳвского ц. к. старосту ґрафа Августа Дѣдушицкого [не мешкаючого навѣть въ Березовѣ, але въ Ясеновѣ, милю вѳдъ Березова]. Мѣжь иншимъ наводить Kurjer ось-таку жалобу внесену на того ґрафа-старосту:

„Высоке ц. к. Міністерство! Пѳдписаный Францъ Хенджакъ має сына Данила, котрый выѣхавъ до Америки и тамъ оженивъ ся зъ молодою вродливою дѣвчиною зъ княжества Познаньского, на имя Францішкою. Сынова сеся приѣхала передъ двома роками до Букова вѳдвѣдати пѳдписаного и родину свого мужа. Но якѳмсь часѣ хотѣла вернути до Америки, чоловѣкъ прислявъ єй на дорогу 70 зр. и припоручивъ выстаратись о пашпортъ, абы уникнути въ дорозѣ можливѣ трудности. Отже Францішка Хенджакъ пѳйшла до старосты въ Березовѣ ґр. Августа Дѣдушицкого зъ просьбою о выставленє пашпорту до Америки. Панъ ґрафъ не хотѣвъ єй выдати пашпорту, схвативъ єи и добиравъ ся до цѣлованя, але она на се не пристала и въ додатку заѣхала єго въ лице такъ досадно, що пану ґрафови окуляры спали на землю. Потѳмъ выбрала ся Францішка Хенджакова въ дорогу безъ пашпорту. Однакъ въ Освѣцимѣ приаештували єи жандармы на телеґрафічне припорученє ґрафа Дѣдушицкого, вѳдѳбрали єй 70 зр. и вѳдослали грошѣ до староства въ Березовѣ, а Францішка мусѣла вертати до Букова. Въ якійсь часъ потѳмъ, коли вступила по дорозѣ зъ Березова до гостинницѣ Мендля Ляндесмана въ Гумнискахъ, повѣдомленый о тѳмъ ґр. Дѣдушицкій пѳславъ по неи дѣвчину зъ припорученѣмъ, щобы Францішка явила ся у него. Було то вже пѳзнымъ вечеромъ. Францішка не слухала завѳзваня, а незадовго потѳмъ пустилась другій разъ въ дорогу, зновъ безъ пашпорту, и дѳстала ся вже до Америки. Позаякъ тыхъ 70 зр. зложенѣ були въ старостві въ Березовѣ, сынъ прислявъ менѣ повновласть до вѳдобраня тыхъ грошей. Однакъ мимо того повномочія, котре знаходить ся въ актахъ ц. к. староства въ Березовѣ, и мимо многократныхъ моихъ просьбъ, грошей до теперь менѣ не выдано. Фактъ сей звѣстный є въ цѣлѳмъ повѣтѣ березѳвскѳмъ. Отже прошу Выс. Міністерство зарядити, щобы выдано менѣ сесѣ грошѣ. *Францъ Хенджакъ.*“

Повышшу просьбу внесено до міністерства справъ внутрѣшныхъ, яко пильне, ще 4-ого цвѣтня с. р., але доси нема на неи вѳдповѣди.

— **П. Теодоръ Косарчинъ** [давнѣйше хибно Косарчукъ] зъ Нагорянки коло Бучача выдавъ въ Перемышли руску брошурку [латинськими буквами, щобы, якъ оправдуєсь, и Поляки читали] п. заг. „Kilka sliw pro teperiszuu buczacku Radu powitowu i pro administraciju jeji Wydilu“ [цѣна 5 кр.]. Єсть се критика господарки бучацкого „польского бецирку“. — Рѳвночасно почавъ п. Т. Косарчинъ выдавати часопись „Громадске слово“, котра якъ каже, має на цѣли розбудити „хруньскѣ“ повѣты [мабуть головно бучацкій]. А щобы публика, на яку п. Косарчинъ рефлектує, набрала до него довѣря, розсылає вѳнъ ось-такій друкованый листъ зъ дня 1 (13) с. м.:

„Ваша Всечестности! Вже зъ мого заявленя, помѣщеного въ 1-ѳмъ числѣ моеи часописи, могуть Ваша Всечестнѳсть набрати пересвѣдченя, що моє теперѣшне становище, на котрѳмъ я все зѳстану, если тѳлько знайду у своихъ людей щиру пѳдмогу, есть щире и безъ найменшои облуды. До причинъ, за-для котрыхъ я стоявъ послѣдными часами на неяснѳмъ становищи, а про котрѣ я въ своєй ґазетѣ згадую, належить ще одна, послѣдными часами може у мене и найважнѣйша причина, про котру за-для приватного єи характеру не выпадало менѣ прилюдно писати... Отъ и я не инакшій чоловѣкъ, якъ другій... тожь и за мене не забувъ ласкавый Аморъ... Домашный супокѳй и щасливе житя родинне, а не самотне житя бурлацке, здавали ся менѣ бути найбѳльшимъ для мене щастємъ. Зъ кимъ я мавъ надѣю знайти те щастє, про се годѣ ту згадувати, а то тымъ бѳльше, що ся особа мало що знала про мои мрѣѣ любовнѣ и про мои замѣры. Зъ симъ хотѣвъ я выступити тогды, коли було бы вже до чого — и въ тѳй цѣли старавъ-ємь ся о добру посаду; а щобы єи дѳстати, треба було конечно уступити зъ опозиціи и бодай заявити змѣну переконань... За интервенціею однои вплывовои особы мавъ я теперь обезпечену посаду у Львовѣ при банку або мѳгъ-ємъ дѳстати посаду секретаря магістрату въ однѳмъ мѣстѣ окружнѳмъ. Теперь настала у мене боротьба мѣжь гадкою: 1) чи покинути свѳй народъ и йти на посаду та на нѣй старати ся о свѳй идеалъ любови [котрого я впрочѳмъ за-для людскихъ языкѳвъ не бувъ и певный] и 2) чи зѳстати мѣжь своєю рѳднею та щирымъ трудомъ направити минувше, но заразомъ зречи ся всякои надѣѣ на своє щастє, про котре я снивъ въ снѣ и на явѣ. На споминъ про тяжке теперѣшне наше положенє, въ котрѳмъ кождый Русинъ повиненъ трудити ся по своєй змозѣ надъ освѣдомленємъ „меншои“ братіи гадка друга вѳднесла побѣду надъ першою... безталанна доля нашого народу — то моя подруга. Въ надѣѣ, що мои нинѣшнѣ щирѣ слова уважати-муть Ваша Всечестнѳсть не за якійсь пѳдступъ и облуду або за буйну фантазію, ино за щире моє оправданє, та що при кождѳй нагодѣ и въ кождѳй потребѣ зволять по Своєй змозѣ щиро пѳдпирати мои щирѣ для народноі справы труды, поручаю ся памяти Вашои Всечестноі и пишусь зъ высокимъ поважанємъ *Теодоръ Косарчинъ*“

— **Що дѣє ся зъ аеронавтомъ Андре** и двома єго товаришами на бальонѣ до нѳвнѳчного бѣґуна? Якъ вѣдомо, смѣлый сей подорожникъ взявъ зъ собою бѳльше число почтовыхъ голубѳвъ, щобы засылати ними вѣсти до Швеціи. Отже въ середу наспѣла зѳ Ставанґеръ до Христіянін така телеґрафічна звѣстка: „Пѳдъ Соebde зловлено почтового голуба. Має вѳнъ на нозѣ срѣбну обручку а на крилахъ записку: Пѳвнѳчный бѣґунъ 142 w. 47°62“. Вѣсть тая рознеслась блискавицею по цѣлѳй Швеціи, однакъ показуєсь, що она не є имовѣрна. Торѳчный товаришъ Андрого Екгольмъ каже, що голубъ сей не може бути вѳдъ Андрого, бо єго голубы не мають нѣякихъ обручокъ на ногахъ, але на крилахъ мають выписане имя и назвище свого пана, а того не має голубъ зловленый пѳдъ Соebde. Изъ Штокгольму доносять, що редакцію дневника „Afton-Bladet“ окружають безнастанно товпы народу. Андре прирѣкъ бувъ тѳй редакціи, що кождого дня пустить до неи одного голуба зъ вѣсткою. До теперь не явивъ ся анѣ одинъ голубъ такъ що починають уже сумнѣвати ся, чи Андре и єго товаришѣ жиють.

— **Дрѳбнѣ вѣсти.** Фінансовый прокураторъ въ Черновцяхъ д-ръ Євгеній Зубрицкій дѳставъ похвалу за свою хосенну урядову дѣяльнѳсть. Черновецка мѣска рада рѣшила основати зъ нагоды ювілею 50-лѣтного панованя нашого цѣсаря чотири безплатнѣ мѣсця въ мѣсцевѳмъ домѣ притулку и на руки выдѣлу краєвого дарувати 5000 коронъ на заведенє для невылѣчимымъ хорыхъ. — Дня 3 н. ст. серпня вѳдбуде ся вѣнчане п. Андрея Бенцѣна, укѳнченого богослова, зъ панною Кмѣцикевичѣвною, донькою священика, въ селѣ Дубровиця [почта Сѣнява коло Ярослава, стація зелѣзнича Ярославъ]. — Дня 10 н. ст. серпня вѳдбуде ся въ соборнѳй церквѣ ярославскѳй вѣнчане п. Василя Лициняка, укѳнченого богослова, зъ п. Софією Козловскою. — Вѳ второкъ вѳдбуло ся въ церквѣ св. О. Николая у Львовѣ вѣнчане професора львѳвскои женьскои семинаріи учительскои. п. Ивана Бѣчая зъ панею Ліль, вдовою по адвокатѣ.

Телеґрамы „Дѣла“.

Будапештъ 23. липня. Вчера вела ся въ соймѣ дальше дискусія надъ внесенємъ Банфіого о продовженє засѣдань соймовыхъ, але таки не скѳнчила ся. Переговоры зъ опозиціею на разѣ зѳрвано, але взагалѣ уважають, що надѣя на згоду ще не пропала.

Букарештъ 23. липня. Наслѣдникъ престолу вже подужавъ. Зъ тои нагоды оґолошує урядовый дневникъ королѣвскій маніфестъ до народу; король дякує вѳдъ себе и вѳдъ королевои за прихильнѳсть, яку народъ обявлявъ наслѣдникови престолу въ часѣ єго хоробы.

Царгородъ 23. липня. Джевадъ паша вѳдплывъ вчера зъ кѳлькома цивільными урядниками на Крету.

Берлинъ 23. липня. Доносять зъ Царгороду, що Порта дала вже амбасадорамъ на письмѣ жадану заяву, що пристає на таке управильненє границь, яке установила комісія вѳйсковыхъ вѳдпоручниковъ державъ.

Конкурсы.

I.

Товариство „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкôльного 14 ученикôвъ рускои ґімназіи [клясъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ дає Институтъ цѣле удержане, лôжко, сѣнникъ, надзôръ и провôдъ домовый, а такожь меншу помôчь въ науцѣ. Оплата выносить на рôкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рôчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за пране бѣля 50 кр. — платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣле на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручникôвъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дôстає карту принятя, безъ котрои спровадитись до Института не смѣе. Зголошувати ся треба до товариства „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кôнця серпня с. р.

[Иншій рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

II.

Товариство „Шкôльна Помôчь въ Коломыи“ пошукує вôдъ 1-ого вересня с. р. настоятеля до свого Института. Обовязки настоятеля суть: а) моральне домове ведене и надзôръ надъ конвікторами, за що вôнъ передъ Выдѣломъ товариства вôдповѣдає и вôдъ Выдѣлу инструкціи одержує; б) весь часъ, коли конвікторы дома, перебувати зъ ними. За свôй трудъ дôстає настоятель мешкане, харчь и пране въ Институтѣ и 5 зр. мѣсячно; надто вôльно ему удѣляти лекцій конвікторамъ за особною вынагородою. Угода обовязує цѣлый рôкъ шкôльный, вôльно однакожь зъ кôнцемъ першого курсу уступити за попереднымъ двомѣсячнымъ выповѣдженемъ. Подавати ся можуть абітурієнты ґімназіяльнй и академики до першои половины серпня с. р. на руки проф. Л. Сальо въ Коломыи.

[Иншій рускій часописи просить ся о ласкаве повторене сего конкурсу.]

Вôдъ Выдѣлу „Шкôльнои Помочи въ Коломыи“ дня 9 н. ст. червня 1897.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Товариства „Бурсы имени св. О. Николая“ въ Перемышли подає симъ до загальнои вѣдомости, що зъ початкомъ шкôльного року 1897/98 найде бôльше число питомцѣвъ изъ шкôлъ середныхъ помѣщене въ Бурсѣ Товариства пôдъ слѣдуючими услôвями:

I. Родичѣ взглядно опѣкуны зволять найдальше до дня 15 н. ст. серпня с. р. надбслати свои прошеня безъ стемпля до Выдѣлу Бурсы на руки секретаря д-ра П. Кормоша адвоката въ Перемышли. До прошеня треба долучити: а) метрику хрещеня, б) свѣдоцтво убожества, в) свѣдоцтво шкôльне зъ послѣдного пôврoку, г) свѣдоцтво моральности, если кандидатъ не ходивъ до публичнои школы, д) заявлене родичѣвъ взглядно опѣкунôвъ: кôлько они обовязують ся доплячувати за кандидатôвъ въ грошахъ а кôлько въ натураліяхъ. — *Увага.* Бувшихъ питомцѣвъ Бурсы въ минувшôмъ роцѣ шкôльнôмъ не дотыкають услôвя а) и г). — Желаючй помѣщеня за цѣлою оплатою мѣсячно 15 злр. не предкладають свѣдоцтва убожества.

II. Отець або опѣкунъ принятого до Бурсы питомця мае: 1) уплатити на зужите инвентаря 1 злр. на рôкъ, 2) уплатити мѣсячно въ касу Бурсы на инструктора 1 злр., 3) доставляти деклярованy квоту доплаты на харчь зъ горы мѣсячно, 4) на пране бѣля зложити на початку першого и другого пôвроку по 1 злр., 5) не устроене бібліотеки для питомцѣвъ 1 злр. рôчно.

III. На вступѣ въ заведене питомцѣ мають выказати ся достаточнымъ бѣлемъ и одежію, именно мусить кождый мати: 1) 6 паръ бѣля, ковдру, подушку, 4 пошевки, 6 ручникôвъ, 4 простирала, 6 хустокъ до носа, двѣ пары чоббтъ, одѣжь лѣтну и зимову.

IV. Желаючй одержати вôдповѣдь на свое прошене зволять долучити карту кореспонденційну зъ докладною адресою, а если кромѣ того долучать марку почтову на 20 кр., то одержать свои прилоги за почтовымъ рецепісомъ. — *Увага:* а) принятй питомцѣ Бурсы мають явити ся найпôзнѣйше дня 3. н. ст. вересня о 2-ôй годинѣ зъ полудня въ реальности Бурсы [улиця Баштова], щобы пôддатись лѣкарскимъ оглядинамъ, при тôмъ родичѣ або опѣкуны зложать свои заявленя и иншій пôдъ 3) наведенй уплаты; б) вписы вôдбувають ся 29, 30 и 31 н. ст. серпня и въ першу клясу 1, 2 и 3 н. ст. вересня; в) родичѣ або опѣкуны мають вносити свои оплаты лично або почтою до касы Бурсы на руки касієра а не черезъ свои дѣти. — Поданя безъ точного заявленя, кôлько найбôльше обовязують ся доплачувати грôшми взглядно натураліями, не будуть увзгляднень.

Вôдъ Выдѣлу Бурсы имени св. О. Николая.

Перемышль дня 19. липня 1897.

Гр. Цеглиньскій, предсѣдатель. Д-ръ Т. Кормошь, секретарь.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Бурсы рускои въ Тернополи розписує отсимъ конкурсъ на 65 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ 4 є безплатнй [наданя Впр. Андрея Качалы зъ Мединя] а прочй ва доплатою вôдъ 8 до 12 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны, рефлектуючй на принятє своихъ дѣтей, зволять найдальше до 10-ого н. ст. серпня внести свои подання до Выдѣлу Бурсы на руки завѣдателя о. П. Нижанковского, долучаючи при поданю декларацію, яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата мае бути менша вôдъ 12 зр.; послѣдне свѣдоцтво шкôльне и 20 кр. марками на рекомандовану вôдповѣдь. Першенство въ принятю мають ученики, що були сего року шкôльного въ заведеню. Въ разѣ принятя мусить питомець выказати ся вôдповѣдною скôлькостію бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 2 зр. на вписове и на инвентарь.

Вôдъ Выдѣлу рускои Бурсы тернопôльскои.
Д-ръ В. Лучаковскій. Свящ. *В. Громницкій.*

Надѳслане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЕЦЬ

въ реставрації **НАФТУЛЫ ТЕНФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. дôмъ власный, можна дôстати щоденно вже о годинѣ 8-ôй рано горячй снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣканй легки	12 „
Флячки	12 „
Нôжка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякй напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ моеи реставраціи, даю вôдбираючимъ марки. — Найлѣпшій винô по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вôдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напиткôвъ заосмотрена кухня.

79 33—52 Зъ высокимъ поважанемъ

НАФТУЛА ТЕНФЕРЪ.

Найлучша вода до питя

при небезпечности епідеміи

есть пôсля высказôвъ авторітетôвъ лѣкарскихъ

Маттонього

GIESSHÜBLER

натуральна щава алькалічна.

227 1—6

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

22 н. ст. липня 1897.

Львôвъ: Пшениця 8·— до 8·25, жито 5·90 до 6·—, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·—, ячмѣнь пашнистый 5·50 до 6·—, овесъ 6·50 до 6·75, рѣпакъ 11·— до 11·50, горохъ —·— до —·—, вика —·— до —·—, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне коноплне —·— до —·—, бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара —·— до —·—, кукурудза нова —·— до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кілько у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ. —·— до —·— зр.

Курсъ Львôвскій

зъ дня 22 н. ст. липня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣз. Львôв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	284 —	288 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	210 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в. льос. въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісія)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л.	97 20	97 80
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнй Банку краев. 5% (II ем.)	102 30	— —
„ „ „ 4½% (III ем.)	100 20	101 90
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	96 70	97 40
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 —	29 —
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 58
Пôвъимперіялъ	9 48	9 58
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	58 95

Въ мѣсточку Устечку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкôмъ, є на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригôдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будує ся у вôддаленю кôлькохъ кільометрôвъ. Близшй вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устечку почта въ мѣсци.

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 70 кр

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

Парохія до замѣны

въ КОРОПУЖИ — староство Рудки — на парохію въ малôмъ мѣсточку або близько мѣста зъ маленькимъ господарствомъ а добрыми будынками. Вѣдомôсть близша у о. А. САВИЦКОГО въ Коропужи п. Рудки.

228 1—3

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выбôръ поезій для народу

зъ життеписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр

Оправденй примѣрники продають ся по 35 кр.

ЗАКОННО ПРИПИСАНЙ НЕДАВНО

ВАГИ ДЕЦИМАЛЬНЙ

для господарства, промыслу и фабрикъ

до 1000 кілько вразъ зъ тягарами лише за 80 зр. высылають ся комплетно. Такй самй по 750 кілько зъ тягарами лише за 65 зр., по 500 кілько зъ тягарами лише за 50 зр.; по 250 кілько зъ тягарами лише за 40 зр.; по 150 кілько зъ тягарами лише за 30 зр.; по 100 кілько зъ тягарами лише за 24 зр.; по 50 кілько зъ тягарами лише за 19 зр.; по 20 кілько зъ тягарами лише по 14 зр.

ЗАМОВЛЕНЯ полагоджують ся сейчасъ за надбсланемъ 40% цѣны почтою а решту за послѣплатою. 206 4—30

Buganyi & Comp. I. Seilerstätte, 12, Wien.

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пôвн.-Америка
Австралія

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перевôзъ пасажирôвъ и товарôвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пôвн. Америки, Канады, Австралін.

Выданане зелѣзничихъ білетôвъ на зелѣзницѣ пôвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ моваxъ удѣляє выключно генеральна агентура. 87 36—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

ЛЕДÔВНИ комнатнй знаменитй по зр. 24, 35, 45 и 50. Машиники американьскій до робленя мороженого (зъ корбкою зъ боку) о повмности 12„ 3 літрôвъ по зл. 5·50, 6·50, 7·50 поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

ЦѢЛКОВИТЙ УРЯДЖЕНЯ ЦЕРКОВНЙ

имоностасы, киоты, процесійнй вôвтарики и пр.

186 поручає

РОБÔТНЯ

М. ЧЕРНАВСКОГО у Львовѣ

при ул. Кароля-Людвика пôдъ ч. 3 по дешевыхъ цѣнахъ.

М. НАССЪ

У ЛЬВОВѢ

при улици Шпитальной ч. 28

поручає великій запасъ

Повозôвъ, Тарантасôвъ, Вôзкôвъ

и т. п. новй а такожь уживанй по дуже приступныхъ цѣнахъ, гарантуючи за добрый выробъ. Приймає ихъ также въ комісъ до проданя и выпозичає за малою вынагородою. 140 3—3

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ зъ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи. Початокъ вакацій вôдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскôй учит. семинаріи у Львовѣ [ул. Вôрменьска 2.]

ТУТКИ цигаретовй 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичъ, Львôвъ ул. Галицка ч. 12.

БОТАНІКА

на висші кляси шкіл середних. Після учебника Д-ра О. Ростафиньского. Зладив Іван Верхратский. Выд. р. 1896. Ціна 1 зол. 20 цент. в. а.

ЗООЛЬОГІЯ

на низші кляси шкіл середних. Написав Іван Верхратский. Выд. р. 1895. Ціна 1 зол. 30 цент. в. а.

Списъ важнѣйшихъ выразôвъ зъ рускои ботанічнои термінольогіѣ и номенклатуры. Зладивъ Иванъ Верхратскій. Выд. р. 1892. Цѣна 30 цент. в. а.

Видання ті може дістати в книгарні Ставропигийскій або у автора. Хто замовляє у автора що найменше пять примірників Ботаніки (=6 зол.), або пять примірників Зоольогії (=6 зол. 50 цент.) або також разом згадані три видання (Ботаніку, Зоольогію і Спис = 2 зол. 80 цент.), тому висилає ся жадані книжки в протяз чотирох днів, при чім порто оплачує автор.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	приходить о	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	відходять о	зі Львова
		7.30	з Ицкан	6.00			до Підволочиск з головн. двірця
		7.50	„ Янова	6.10			„ Ицкан
		7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15			„ Підволочиск з Підзамча
		8.05	„ Лавочного		6.45		„ Ицкан
		8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40			„ Кракова
		8.25	„ Сокаля		8.55		„ „
		9.10	„ Кракова		9.20		„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
		10.35	„ Ярослава		9.25		„ Сокаля
		1.15	„ Янова		9.40		„ Янова
1.30	—		„ Кракова з Орлова [від 25/8 до 15/9]		10.05		„ Підволочиск з головного двірця
	1.40		„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27		„ „ „ Підзамча
1.50	—		„ Черновець		10.45		„ Ицкан
2.15	—		„ Підволочиск на Підзамче		1·04		„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—		„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25		„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
	5.35		„ Підволочиск на Підзамче		2.31		„ Брухович що неділі і свята до дальшого зарядженя
	5.45		„ Ицкан	2.40			„ Черновець
Ніч				2.50			„ Кракова
		3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00		„ Янова
		3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05		„ Сколього [від 1/8 до 30/9 з Стрия]
5.10			„ Кракова		3.48		„ Бруховичь
		6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40		„ Ярослава
		6.55	„ Кракова		3.40		„ Зимнои води що день до дальшого зарядженя
		8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**			
		8.15	„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого зарядженя.		4.40	до	Кракова
8.45			„ Кракова		5.20	„	Лавочного
	8.49		„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„	Янова лишь в будні дни
	9.01		„ Янова		6.45	„	Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	9.10		„ Ицкан Бергомету з вимком понеділка		7.05	„	Сокаля до 15/9
	9.30		„ Кракова		7.25	„	Тернополя з головного двірця
9.43			„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„	Лавочного
9.50			„ Ицкан		7.47	„	Тернополя з Підзамча
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„	Янова в неділі и свята
	10.20		„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.30	„	Ицкан
	12.10		„ Лавочного	10.50		„	Кракова
					11.00	„	Підволочиск з головного двірця
					11.37	„	„ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропигійского, пôдъ зарядомъ Іоакима Гренька.

Ч. 156. Львовъ, Субота 12 (24) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платятъ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на пóвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаній вóльній вóдъ порта.

Поєдинокє число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надосланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій донесеня приватній числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Додатковй кредиты.

Вѣстникъ законóвъ державныхъ оголосивъ цѣсарскій рескриптъ, выданый на основѣ §. 14 основныхъ законóвъ, котрымъ дозволяє ся на додатковый кредитъ въ квотѣ 1.206.088 зр. до буджету и прелімінаря инвестіційного на 1897 р. Зъ кредиту сего будуть користати всѣ міністерства крóмъ міністерства оборони краєвои; а покрытый буде сей кредитъ въ переважнóй части (бо 949.000 зр.) надвышкою буджетовою на 1897 р.

Въ звычайныхъ обставинахъ, при правильнóмъ ходѣ справъ, таке дозволенє додатковыхъ кредитóвъ при помочи цѣсарского рескрипту не выкликало бы дискусій, бо таку евентуальность предвиджено въ основныхъ законахъ, — але теперь, коли пильно уважаєся на кождый крокъ правительства гр. Баденього, повысше оголошенє стрѣтило ся въ прасѣ зъ обширнымъ обговоренємъ, критикою и всѣлякими коментарями.

Параґрафъ 14-тый основныхъ законóвъ державныхъ каже: Если въ часѣ, коли рада державна не є зóбрана, покаже ся „нагла потреба“ такихъ заряджень, до котрыхъ пóсля конституції потрѣбно призволеня рады державнои, тогдѣ такій зарядженя можуть бути выданій пóдъ одвѣчальностію цѣлого міністерства въ дорозѣ цѣсарского рескрипту, о скóлько такій зарядженя не мають на цѣли змѣны конституції и о скóлько не вóдносять ся до тревалого обтяженя (податками або иншими оплатами) населеня, анѣ до продажи майна державного. Рескрипты цѣсарскій мають тымчасову силу права, если суть пóдписанй всѣми міністрами и оголошенй зъ выразнымъ покликомъ на конституцію. Сила правна такихъ рескриптóвъ устає, если правительство не предложить ихъ до конституційного затвердженя найблизшóй радѣ державнóй, и то найперше палатѣ послóвъ въ чотири тыждня по ей скликаню, або если рада державна вóдмовить затвердженя.

Опираючи ся на постановахъ сего параґрафу конституції, пытає праса, чи справдѣ въ теперѣшнóмъ случаю заходила „нагла потреба“ и чи не можна було вже при укладаню прелімінаря буджетового передвидѣти всѣ тй выдатки, котрй мають покрыти ся ажь додатковымъ кредитомъ при помочи цѣсарского рескрипту. Тажь будовы дорóгъ, адаптації костелóвъ и університетóвъ, будова шляху Станиславóвъ-Вороненка, побóльшенє персоналу въ наслѣдокъ реформы податковои, — все то справы, котрыхъ потреба могла бути знана вже торóкъ при ухвалюваню буджету. Одна тóльки справа, а то выдатокъ на циллійску ґімназію, мусѣла бути полагоджена додатковымъ кредитомъ, бо якъ звѣстнó, бóльшость парляменту вычеркнула сю позицію зъ буджету.

Впрочóмъ була нагода предложити парляментови до ухвалы тй кредиты, а не могло се стати ся лишь длятого, бо раду державну замкнено. Правильный хóдъ справъ державныхъ вымагавъ додатковыхъ кредитóвъ, — тыхъ кредитóвъ не ухвалено въ правильнóй дорозѣ черезъ парляментъ, лишь допоможено собѣ выимковою постановою §. 14 конституції признаваня тыхъ кредитóвъ при помочи рескрипту цѣсарского.

Выходило бы зъ того, що и безъ парляменту може правительство роздобути собѣ потрѣбнй фонды на выдатки господарки державнои. Вправдѣ конституція дозволяє на таку маніпуляцію лишь въ случаю „наглои потребы“, але якъ широко можна розтягнути се поняте и якъ всѣляко можна его вытолкувати. Бути може и таке, що обструкція въ парляментѣ буде тою, „наглою потребою“ обходити ся безъ парляменту а лишь при помочи рескриптóвъ. Длятого розважаючи справу основно, мусять насувати ся деякй сумнѣвы и обавы о будучность.

Въ тóмъ дусѣ робить замѣтки опозиційна праса вѣденьска. И такъ н. пр. N. fr. Presse, натыкнувши, що мабуть такожь продовженє закона о преміяхъ цукровыхъ наступить на основѣ повысшого §. 14-ого, замѣчає: Вóдносить ся таке вражѣнє, немовь бы кабіцетъ гр. Баденього хотѣвъ пóдготовити австрійскихъ горожанъ до можливости правленя при помочи рескриптóвъ и до укладаня прелімінарóвъ буджетовыхъ въ дорозѣ рескриптóвъ. — А зновъ Arbeiter Ztg. каже: Правительство, якъ бачимо, не дасть збити зъ толку черезъ замкненє парляменту, оно править дальше; а що не кленло ся зъ парляментомъ, то безъ него. При такихъ обставинахъ було бы найлѣпше, коли бы цѣлкомъ знесено парляментъ. На интерпеляції послóвъ не вóдповѣдає ся, ихъ внесень не полагоджує ся, а законы робить правительство и такъ само. Тожь коли мы маємо бути правленй абсолютично, то по що сего листка фигового?

Переглядъ часописей.

[Gazeta Narodowa о выборѣ п. Щепановского презесомъ Товариства педаґоґічного. — Deutsches Volksblatt зъ пригадкою Полякамъ на ихъ патріотичнй маніфестації.]

Gazeta Narodowa обговорює въ статьи „Nowy prezes“ змѣну, яка зайшла въ польскóмъ Товариствѣ педаґоґічнóмъ, именно резиґнацію кн. Юр. Чарторыйского зъ гóдности презеса, а выбóръ п. Ст. Щепановского. Сю змѣну уважає Gaz. Nar. зловѣщою не ино для самого учительства, але и для школьництва, а навѣть для цѣлого краю.

„Доки кн. Чарторыйскій — пише Gaz. Nar. — проводивъ Товариству педаґоґічному, доси можна було робити якй-небудь закиды устроєви нашихъ школъ, хвалити ихъ за обильность предметóвъ науки або ганити за легковаженє практичнои цѣли образованя, але на самóмъ учительствѣ и на его гóдности нѣхто не мавъ права и не мóгъ найменшои сказы найти.

„Зъ выборомъ п. Щепановского на проводиря учительства рѣчи змѣнили ся. Хто стає пóдъ прапоромъ чоловѣка, котрый у католикóвъ придбавъ собѣ иронічне прозвище „пóдпирателя католицизму“ и котрый найбóльшимъ нещастємъ Польщѣ узнавъ фактъ, що ви мешканцѣ приняли католицизмъ, а зъ нимъ цивілізацію захóдну, чоловѣка, котрый на поли економічнóмъ пропаґує затяганє довгóвъ и картель, чоловѣка, котрый на поли суспóльнои працѣ при помочи величезныхъ капіталóвъ стремить зъ еґоистичною безвзглядностію до вытвореня въ краю плютократіи и вóдданя убогихъ верствъ на лупъ капіталізму, хто такого чоловѣка ставляє на своѣмъ чолѣ, сей доказуе, що забувъ о своѣмъ обовязку служити всѣмъ, а вступивъ въ службу партійну.

„И що-жь зыскало на тóмъ учительство? — Жменю фальшивыхъ цифръ, симъ разомъ вóдносячихъ ся до Румуніи а не до Анґліи (в се илюзія до вóдчиту програмового п. Щепановского — *прим. Ред.*), годину мрачныхъ а безъ звязи зъ собою фразъ и неозначенй приреченя золотыхъ часóвъ.

„А що втратило? — Много, премного. Учительство выбрало собѣ добровóльно ролю атута въ рукахъ грача політичного, тожь и жде его судьба карты. Буде выгинане, кидане на стóлъ, перебиване и буде переходити зъ рукъ до рукъ и тратити при тóмъ частину своєи первѣстнои чистоты. А чи обчислить хто, скóлько на тóмъ всѣмъ справа просвѣты, а зъ нею край втратить?“

——

Чимъ разъ замѣтнѣйшимъ стає зворотъ вѣденьскихъ антісемітóвъ (христіяньскихъ соціялóвъ) до гурту нѣмецкои опозиції. Д-ръ Люеґеръ хоче зазначувати нѣмецкій характеръ столицѣ, а тымъ самымъ мусить плысти струєю, що пóрвала за собою всѣ політичнй сторонництва нѣмецкй, зъ выимкою клерикалóвъ. Орґанъ антісемітóвъ *Deutsches Volksblatt* старає ся при всякóй нагодѣ зазначити спóльнóсть интересóвъ всѣхъ австрійскихъ Нѣмцѣвъ пóдъ взглядомъ національныхъ квестій. Мѣжь иншимъ робить D. Vlksblt. осьякй замѣтки що-до маніфестації професорóвъ нѣмецкихъ університетóвъ:

„Обридливй денунціяції. Маніфестації нѣмецкихъ професорóвъ университетскихъ зъ одобренємъ для протесту прагского університету нѣмецкого противъ языковыхъ розпоряджень — подали нагоду клерикальнóй и польскóй прасѣ заговорити „о непокликанóмъ вмѣшаню въ австрійскй вóдносины“ та докоряти всѣмъ не-клерикальнымъ Нѣмцямъ головною зрадою. Що Нѣмцѣ въ Нѣмеччинѣ спóвчують зъ австрійскими Нѣмцями и се чувство льояльно заявляють, сего не може нѣхто зборонити, а лишь зъ ненависти означає ся се яко головна зрада. Клерикалы повиннй выстерѣгати ся сего, бо таке саме могло бы ихъ стрѣтити при заявахъ симпатій для нихъ зъ иншихъ краєвъ. Але вже найменшу причину, накидатись на нѣмецкихъ професорóвъ, має польска праса, котрои мужѣ довѣря справдѣ те чинять, що закидуе ся Нѣмцямъ. Въ Австріи, пóсля гадки Czas-y, не приняли бы власти спокóйно такои заявы, якъ нѣмецкихъ

Похóдъ въ лѣтѣ.

[Зъ італіяньского пер. *Сидóръ Бобикевичь.*]

Въ серпню бувъ пречудный день; не видко було хмарки на небѣ, навѣть легонькій вѣтрець не подувавъ. Дорога, котрою машерувавъ полкъ, була широка, проста и довга, що й кóнця ей не видно, покрыта найдрóбнѣйшимъ порохомъ, що взбивавъ ся пóдъ облаки, западаючи въ очи, въ уста, тиснувъ ся пóдъ одѣжь и забѣлювавъ бороду й волося. По правóмъ и лѣвóмъ боцѣ дороги анѣ одного деревця, анѣ корчика, анѣ пяди тѣни, анѣ крапельки воды. Околиця суха, нага, опущена, а трохи хатъ, сямъ и та зъ розкиненыхъ, мабуть нѣхто й не замешкувавъ. Не бавило ся око анѣ дорогою, анѣ мурами, анѣ управлеными рóлями, а тóлько рясѣло пекуче сонце. Ты ишовъ зó спущеною головою и на-пóвъ прижмуреными очима. Словомъ — бувъ найчудовѣйшій серпневый день, але и найприкрѣйшій часъ до походу.

Полкъ машерувавъ уже бóльшь годины. Мимо пороху и спеки вояки були ще охочй та веселй, мовь-бы тóлько-що розмахали ся. Два ряды тягнуло по правóй, а два по лѣвóй сторонѣ; и въ однóмъ и другóмъ бачивъ-єсь безнастанне хвильоване, крижоване и змѣну рухóвъ; чувъ-єсь тысячнй дотепнй, приємнй и грубй голосы; що хвилѣ голосный смѣхъ и досадне плесканє заглушувало уши; потóмъ заразъ наступавъ грóмкій голосъ: „На мѣсце! сейчасъ до ряду!“ а по нѣмъ наставала хвилю тишина и спокóй. По три, чотири, по пять голосóвъ разомъ спѣвали въ однóмъ кóнци веселу „сторнелю“ тосканьску, въ другóмъ гомонѣла патетична „романца“ полудневa, подальше военна пѣсня альпейска; одни кóнчили, другй зачинали, иншй пóдходили рубанымъ стаккатомъ до найвысшои и найгрóмчои нуты, тысячнй наголосы и діялекты всякого калібру наступали по собѣ и переливали ся. Похóдъ вóдбувавъ ся, пóсля уреґульованои нормы, у великóмъ порядку; ряды при купѣ, крокъ въ тактѣ, офіциры на своихъ мѣсцяхъ — всьо въ ладѣ, всьо на пунктъ. Дуже добре! И йде ся, и йде ся...

„Ага, ага! дивѣть но на другого вояка зъ першого ряду — вже зачинає оставатись по заду! Заразъ я его почешу... Ану тамъ! Пóйдешь ты въ рядъ чи нѣ?“... Пóйшовъ.

Не минуло десять, може двацять крокóвъ... „Вже другій... Ахъ дамь же-жь я ему! А ты куды? Пóйдешь ты на мѣсце, чи нѣ? А дивй, якъ ся той хвóстъ волочить! До сто тысячь фурґ... Хутко, на передъ ґ-а-ль-о-п-ъ!“... Починаєсь пóдбѣганє... Фляшки перевѣшенй черезъ плечѣ на довгихъ зеленыхъ шнуркахъ такъ бьють ся о себе и о боки, даєсь чути голосный танець патронóвъ въ шкóряной торбинѣ, а порохъ всьо побѣлює, всьо покрыває... Хвóстъ уже наздóгнавъ...

Нема що казати, треба бы вóдóтхнути; не выдержали-бъ навѣть зелѣзнй груди. Страшна то мука машерувати сьогодня... Сонце розпалює мозокъ... порохъ запирає вóддыхъ... а ся дорога безъ кóнця... а сй капелюхи... Абы хоть одно деревце! бодай одна пядь тѣни, абы хочь трошки воды! Але де тамъ! нѣчого!... То справдѣшна Сагара!

Веселй спѣвы, що недавно додавали силы и духа, кóнчать ся однымъ тономъ; розмова стає менше живою, оспалою; ряды не въ ладѣ. Старшій першого вóддѣлу опинивъ ся на чолѣ другого, старшій другого позаду третього. Видко, що полкъ уже три годины въ руху.

Дорога зачинає скривлятись. Око не може обняти дороги, не може радóстно спочити на крышахъ якого далекого хутора, на дзвóннице церковцѣ, на чóмъ-небудь, що давало бы знак якогось заселеня, нетерпѣливо выжиданого пристановку, короткого вóдпочинку, недовгого вóддыху... хвилинки житя. Боже! яка дорога! середъ курявы не бачишь на сто крокóвъ навколо. Жваво, на передъ, ще пять мінутъ, а будемо на скрутѣ. Хто знає, може за скрутомъ вкаже ся далеко-далеко тѣнистый лѣсокъ, де вóдпóчнемо по трудѣ! Надѣя скрѣпляє силы, що-мога по бóльшавшь крокъ... Мы вже на скрутѣ! Бѣжишь чимъ скорше въ новый напрямъ, вытягаешь шию, выпружуючи силомбць на передъ свóй жадный зóръ... Хаты? дерева? хутóръ? пристановокъ?... Анѣ слѣду! Дорога, дорога, и все дорога. Охъ, роспука! Гадки оловомъ придавили грудь, очи спустились въ низъ, плечѣ угнули ся пóдъ торністрою; ряды продовжали ся свобóдно, вóльній вóдъ надзору старшихъ; задній вóддѣлы звóльнили ходу, старшій першого вóддѣлу на чолѣ задного, що суне ся поволи... капітанъ... де-жь капітанъ дѣвъ ся?... Зъ гучныхъ, веселыхъ нѣсень, якй чувъ-єсь передъ двома годинами, два гомонять тоны. Спѣвають, бо зачали спѣвати; може-бъ и не зачинали нѣколи... Розговóръ перервавъ ся, дотепы не мають уже покупу. Ахъ! мѣркуешь, полкъ уже чотири годины въ дорозѣ...

И йде ся, и йде ся, и йде ся. Лиця обгорѣлй вóдъ сонця, замураній потомъ, чорній, зморщенй, годѣ й пóзнати; вóддыхъ неспокóйный, губы звисли, языкъ отяжѣвъ, руки погрубшали и стали важкѣйшими, ноги деревѣють, оспалóсть заволодѣла цѣлымъ чоловѣкомъ; торністра зсунулась на бедра, патронташѣ повандрували на задъ, сфалдованй и потомъ пересяклй мундуры перевѣшенй черезъ плечѣ скотились долѣ, нашийники розчепились, пóдпятй капелюхи або на плечѣ звернули ся, або крисою насуненй чипять пóдъ носомъ... Очи, ражень рясным свѣтломъ, або глядять недвижимо на слѣды попереджаючого товариша, або жадно позирають за стоками воды, хочь-бы за калабанькою, щобы заспокоити той жаръ нескольный, що немилосердно палить печѣнку. Охъ, жажда! А ту ще до зажуренои головы тиснуть ся всѣлякй дразливй образы, якъ то колись смоктало ся зимненькій напóй — якъ то поволеньки смакувало ся зимне зъ пѣною пивце зъ великои склянцѣ — причуває ся тобѣ спадъ воды, що запѣнена валить ся зó скалы въ плесó: чуешь дзюрчанє, видишь: хрустальный блескъ гадюкою просмыкаєсь и губить ся въ зелю... Охъ! кобы-мь допавъ! Кобы лишь до хаты дóстатись, а буду пити ажь лусну! Сейчасъ полечу до кантины, выпю душкомъ одну бутлю, другу, а сли не стане пóдъ вершкомъ, третю...

И йде ся, и йде ся. Спѣвы утихомирились, розмова завмерла. Часомъ выхопить ся на-силу зъ устъ найтривкѣйшого вояка дотепъ, та дарма! принято его ледовымъ мовчанємъ. Машерують мовчки-мовчки. Многй передній штильгукають лѣниво зъ самого заду. Найсильнѣйшй изъ заднихъ вóддѣлóвъ мимохóть знайшли ся на самóмъ передѣ. Компанія мѣшають ся. „До ряду! Бога ради! На мѣсце! Хто васъ учивъ такого маршу?“... Дарма! кидай горохомъ въ стѣну! „Хлопцѣ! а вы де? Жваво! охочо напередъ!“ — Пане офіцыръ! не здужаю. — „Нѣчо, нѣчо! охочо, весело, на передъ!... Бачь, той глухманъ уже спить... До купы хлопцѣ, разомъ! на передъ! Охочо! вже недалеко!...“

Говорила небóженька до самои смерти! Недалеко!... Неразъ и не два мы се чули. Тымчасомъ все одна бѣда... А ще й нинѣшна зупа рання — справдѣ чиста вода... Отъ и

професорôвъ. Чи справдѣ такъ? Чи може австрійскѝ власти выступили противъ того, коли въ сѣчни с. р. выдано зъ Кракова гасло, щобы зôрвати всѣ торговельнѝ звязи зъ Нѣмеччиною за-для „гнету Полякôвъ въ Прусахъ“? Демонстрація нѣмецкихъ професорôвъ — замѣчае дальше та ґазета — переступае мѣру того, що дозваляе національне почутє. Не вже-жь такъ? А промовы, проголошуванѝ прускими и австрійскими Поляками въ часѣ львôвскои выставы, а „народова жалоба“, яку всѣ Поляки вложили на себе въ роковины сполученя Галичины зъ Австрією, — чи те все мѣстило ся може въ рамахъ австрійского почутя?“

Переглядъ політичный.

Ґр. Ґолуховскій выѣздить до Франціи и завтра, въ недѣлю маe вже бути въ Парижи. Тамъ забавить чотири днѣ у родины своеи жены, а вôдтакъ поѣде до купелѣвъ. Розумѣе ся само собою, що стрѣне ся такожь зъ французкимъ міністромъ заграничныхъ справъ. Вôдзываютъ ся при тôмъ голосы, що подорожи ґр. Ґолуховского до Парижа приписують політичне значѣне. Однако и зъ французкои и зъ австрійскои стороны заперечують такимъ здогадамъ и кажуть, що стрѣча обохъ міністрôвъ заграничныхъ справъ може хиба тôлько свѣдчити о дружныхъ вôдносинахъ мѣжь Австрією и Франціею, але окремои цѣли не маe нѣякои. Зъ президентомъ Форомъ ґр. Ґолуховскій не стрѣне ся, бо Форъ теперь пробуваe въ Гаврѣ.

Христіяньско-соціяльнѝ (антісеміты) послы мали дня 22 с. м. нараду у Вѣдни надъ теперѣшнымъ політичнымъ положенемъ. Особливо ходило о те, щобы знову застановити ся надъ становискомъ сторонництва супротивъ языковыхъ розпоряджень и заразомъ запротестувати противъ поведеня правительства и его орґанôвъ, котрѝ въ послѣдныхъ часахъ заходять ся обмежити свобôдный высказъ гадокъ въ справѣ згаданыхъ розпоряджень. Ухвалена зборами резолюція звучить: „Христіяньско-соціяльне сторонництво рѣшучо осуджуe обмежуване свобôдного высказу гадокъ, яке лучило ся зъ нагоды заявъ нѣмецкого народу въ справѣ языковыхъ розпоряджень, а особливо зъ нагоды вѣча въ Хебѣ. Сторонництво знову повтаряe жаданѐ, высказане вже вѣденьскою радою мѣскою, щобы тѝ розпоряджења вôдкликано, а языкову справу щобы упорядковано въ законодатнôй дорозѣ зъ увагою на оправданѝ жаданя нѣмецкого народу въ Австріи. Сторонництво высказуe надѣю, що всѣ честнѝ нѣмецкѝ Австрійцѣ вытревають въ тôй борбѣ противъ языковыхъ розпоряджень, а за свою народнôсть, и що не дадуть звести ся на бездорожа заходомъ поодинокихъ клерикалôвъ, жидôвскихъ лібералôвъ и звязаныхъ зъ ними Шенереріянцѣвъ.“

Въ звязи зъ тою резолюцією христіяньско-соціяльныхъ послôвъ ухвалила вчера вѣденьска рада мѣска таку резолюцію: „Вѣденьска рада мѣска высказуe тяжкій жаль зъ причины, що обмежуe ся право свобôдного высказу гадокъ нѣмецкого народу, и маe надѣю, що нѣмецкій нарôдъ въ Австріи вытреваe въ борбѣ, веденôй въ оборонѣ власнôй.“ Ладжено ще й другу резолюцію, въ котрôй рада мала высказати жаль, що управляючи ся власнымъ статутомъ не може застановити выконуваня чинностей припорученого обему дѣланя; але голосоване надъ нею вôдложено на иншій разъ.

Справа словѣньскои ґімназіи въ Циллю зачинае прояснювати ся. Особливо важне въ тôй справѣ e цѣсарске розпорядженe о додатковыхъ кредитахъ, о котрôмъ мы згадували вчера. Тамъ e такожь позиція для циллійскои ґімназіи, а звучить она докладно такъ: „Для державнои низшои ґімназіи въ Циллю по конець шк. року 1896/7, а взглядно на дальшу словѣньско-нѣмецку науку ґімназіяльну 12.500 зр.“ Коли додати до того ще вѣсть, подану въ дневнику Grazer Tagespost, що въ знесенôй словѣньскôй школѣ вôдбулись ще зъ кôнцемъ шк. року вступнѝ испыты и записы до першои кльсы (якъ се теперь дѣe ся въ кождôй ґімназіи), то показуe ся, що властиво знесено лише самостôйну словѣньску низшу ґімназію, а за те тымчасово будуть отворенѝ словѣньскѝ рôвнорядня клясы при повнôй ґімназіи нѣмецкôй. Маe се бути лише тымчасово, поки „за згодою обохъ народностій Стирiи“ не полагодить ся справу окончено. Але при добрôй воли правительства всетаки Словѣнцѣ можуть богато зыскати; бо або будуть мати словѣньскѝ рôвнорядня клясы при цѣлôй ґімназіи хочь и pod jednym dachem замѣсть самостôйнои словѣньскои ґімназіи низшои, або можуть зъ часомъ дôстати окрему свою ґімназію цѣлу. Але, сказано, се залежить вôдъ доброи волѣ правительства; инакше можуть скорѣйше чи пôзнѣйше стратити и те, що дôстали були въ законодатнôй дорозѣ. Поки-що Нѣмцѣ, прозрѣвши лѣпше, зъ великои радости зачинають дуже сердити ся, а Словѣнцѣ, не знаючи на певно, що ихъ еще жде, такожь не мають причины до великого задоволеня.

——

Нѣмецка цѣсарска пара выбираe ся незадовго до Петербуга. Програму гостины цѣсарскои пары на россійскôмъ дворѣ подають таку: Дня 7 серпня приѣдуть высокѝ гостѐ до Кронштадту, куды выѣде имъ на стрѣчу царь зъ жѐнкою. Вечеромъ вôдбуде ся ґалевый обѣдъ. Дня 8 серпня цѣсарь и царь зъ жѐнками приѣдуть до Петербурга. Того дня гостѐ будуть въ соборнôй церкви св. Петра и Павла, вôдтакъ возьмутъ участь въ посвяченю нѣмецкого шпиталю имени Александра, а потому цѣсарь буде принимати нѣмецкого амбасадора и членôвъ нѣмецкои амбасады та депутаціи Нѣмцѣвъ, проживаючихъ въ Россіи. Пополудни принятя дипльоматôвъ, а вечеромъ обѣдъ въ зимовôй палатѣ; опôсля войскова музика на вечѣрну зорю и ґалева выстава въ театрѣ. Дня 9 серпня передъ полуднемъ: велика войскова парада, урочистôсть и снѣданe въ таборѣ въ Красноôмъ селѣ; вечеромъ ґалева выстава на островѣ Ольги въ новопетровскôмъ парку. Дня 10 серпня вечеромъ буде петергофскій паркъ пышно освѣтленый; чай буде поданый въ лѣтнôмъ замку Петра Вел. Дня 11 серпня передъ полуднемъ цѣсарска пара выѣде зъ поворотомъ.

——

Зъ Царгороду потверджають вѣсть, що принятe новои границѣ тесальскои вже пôдписано; иншѝ услôвя мира, якъ надѣются, будуть скоро уложенѝ и принятѝ.

До нашихъ Р. Т. Читателѣвъ!

Наближае ся другій пôврôкъ взглядно третій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырôвнанемъ залеглостій, бо мы выдатки маемо великѝ и не терплячѝ проволоки, а залеглости за сей рôкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырôвнае въ короткôмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсылане передплаты, взглядно залеглостій.

НОВИНКИ.

— **Руско-народный театръ** — по довшôмъ побутѣ въ Стрыю — переѣзджае до Надвôрнои. По дорозѣ дасть два представленя въ Долинѣ зъ выступами славно-звѣстнои прімадонны панѣ Ф. Лопатиньскои. И такъ: нинѣ [24-ого липня] буде представлена оперета „Шташникъ зъ Тиролю“, а завтра [въ недѣлю, 25-ого] опера Масканього „Cavalleria rusticana“ зъ додаткомъ одноактовои комедіи „Зъ любови“. Въ Надвôрнôй розпôчнуть ся представленя вô второкъ 27-ого с. м. „Шташникомъ зъ Тиролю“. Дальшій репертуаръ подасть дирекція театру до вѣдомости Публики черезъ нашѝ часописи. Нова дирекція [до котрои увôйшовъ п. С. Яновичь] доложить всякого старания, щобы Р. Т. Публику вдоволити.

— **Въ бурсѣ Братства св. О. Николая въ Станиславовѣ** — якъ намъ доносить Выдѣлъ тои Бурсы — було зъ кôнцемъ 1896/7-ого року шкôльного 41 питомцѣвъ. Зъ-мѣжь нихъ: 8 дôстало степень вôдзначаючій, 32 першу клясу а оденъ не вôдповѣвъ шкôльнымъ вымогамъ пôдъ взглядомъ науки.

— **Велика злива** навѣстила вчера вечеромъ наше мѣсто. Дощь лляв такъ сильно, що вода плыла потоками по улицяхъ, заливала склепики та мешканя по пивницяхъ и замулила шины на шляхахъ електричного трамваю. Така сама злива лютилась и въ околицяхъ Львова. Поѣздъ вечѣрный зъ Золочева и Бродôвъ надôйшовъ ажь о годинѣ $3^1/_2$ у ночи, бо за Львовомъ вода замулила була шляхъ.

— **Львôвска Дирекція ц. к зелѣзниць державныхъ** надôслала намъ сегодня до оголошеня отсей комунікатъ: Черезъ обôрване хмары и повени потока Свиня близько стациі Мацошинъ застановлено рухъ поѣздôвъ на просторони Львôвъ-Рава руска вечеромъ дня 23 с. м., а пôднято наново доперва о годинѣ 3-ôй рано. Вчерашна туча була причиною перервы руху такожь и на другôмъ мѣсци, а именно на просторони Львôвъ-Красне, де зъ причины зливы наступило замуленe обохъ шляхôвъ при самôй стаціи Пôдзамче. Перепону усунено черезъ нôчь и рухъ поѣздôвъ вôдбуваe ся правильно.

— **„Народна Торговля“**, стараючись о дальше образованe свого персоналу, постановила на основѣ рѣшеня свого Совѣта управляючого устроювати рôкъ-рôчно доповняючій курсъ наукъ торговельныхъ для того-жь персоналу. Дня 18 н. ст. липня с. р. отворено першій курсъ, котрый потреваe сего року оденъ мѣсяць. Удѣляe ся на нѣмъ предметôвъ; науки о товарахъ, веденя книжокъ, закона торговельного, купецкихъ звычаѣвъ, выхованя купецкого, ґеоґрафіи торговельнои, господарки пивничнои, рахункôвъ, языкôвъ руского и нѣмецкого, каліґрафіи и реліґіи; окрôмъ того належить до пляну наукового и звиджуване фабрикъ. Науки удѣляють безкористовно Р. Т. пп.: о. Євг. Гузаръ, д-ръ К. Левицкій, А. Ничай, А. Волошиновичь, Ил. Гарасимовичь и В. Угринъ. На курсъ той учащае теперь 11 помôчникôвъ и практикантôвъ призначеныхъ Дирекцією зъ 11 філій. На другій рôкъ приiдуть знову свѣжѝ ученики по одному зъ кождои філіи, а зъ часомъ буде весь персоналъ „Народнои Торговлѣ“ користати зъ тыхъ курсôвъ. — Судячи вже по кôлькадневнôй практицѣ, можна надѣяти ся изъ заведеня тои новости користныхъ успѣхôвъ; въ першôмъ взглядѣ для персоналу а потому посередно и для „Народнои Торговлѣ“. Длятого думаемо, що новôсть тоту повинни радо повитати члены тои институціи и тотѝ родичѣ, що вôддали свои дѣти на практику и опѣку „Народнôй Торговли“. Заразомъ треба ще зъ признанемъ пôднести, що и Институтъ „Народный Дôмъ“ у Львовѣ допомôгъ въ тôмъ важнôмъ патріотичнôмъ дѣлѣ, удѣливши безплатно комнатъ на помѣщенe ученикôвъ и на выклады науковѝ.

— **Третій рôкъ безъ платнѣ и безъ поля** живе парохъ Колоколина, о. Петро Петрицкій. Справа сеся була вже у насъ обширно обговорена и можна було надѣятись, що власти прецѣнь доси полагодять ѐи. Та де тамъ! Староство рогатиньске анѣ думае выставити о. Петрицкому руску асиґнату на платню и вôддати поле въ приписаныхъ границяхъ, а годѣ знôвъ, щобы рускій священикъ позволивъ на зневаженя основного закона о рôвноуправности руского языка, а такъ само рѣчь неможлива, щобы вôнъ принявъ поле ерекціональне не въ тыхъ границяхъ якій зазначуe дотація, бо-жь таке принятe значило бы згодитись на покривдженe майна церковного, за ненарушимôсть котрого мусить парохъ постояти, бо на те и прясягае. Сею справою повинни якъ найенерґічнѣйше заняти ся власти духовнѝ, тымъ бôльше, що въ справѣ о. Петрицкого головну ролю граe лична амбіція деякихъ рогатиньскихъ „высокопоставленыхъ“ и звернути увагу на тую обставину, що тутъ иде о рѣчь немалои ваги: о замѣръ пресіи на священика, котрый постоювъ за обовязкомъ, вôдступленe вôдъ котрого стягае на него щонайменше суспензу. Гадаемо, що рѣшучôсть о. Петрицкого въ сповненю сего обовязку повинна знайти повне признанe и щиру а скору помôчь зъ горы.

— **Выправа Андрого и его голубы почтовѝ.** Нинѣ минае вже 13-ый день вôдъ хвилѣ вôдлету бальона „Орла“ и воздушнôй безвѣсти, а нѣхто ще не знае, яка судьба постигла трехъ неустрашимыхъ аеронавтôвъ. Вчера згадали мы о першôй вѣсти, яку принѣсъ голубъ до Ґоевде, а нинѣ телеґрафують зъ Копенґаґи, що коло Fromsoe зловлено другого голуба зъ запискою на крылахъ: „Пôвнôчный бѣгунъ перебутый 15.“ Сю записку хотять розумѣти такъ, що Андре на дни 15 с. м. перелетѣвъ понадъ пôвнôчнымъ бѣгунôмъ. Але заходять сумнѣвы чи голубы сесѝ належать до выправы Андрого, чи нѣ, бо не мають знакôвъ, якими означенѝ его голубы. Андре мавъ вкладати свои записки до маленькои коробочки, завѣшеной на шиѣ голубôвъ. Та и самѝ звѣстки, именно перша, цѣлкомъ незрозумѣлѝ. Число 142 w., яке подано на першôй записцѣ, толкують такъ, мовь-то Андре хотѣвъ дати знати, що выпустивъ голуба пôдъ 142 степенемъ всхôдноi довжины вôдъ Ґрінічъ. Такимъ способомъ, коли-бы вѣстка сеся походила справдѣ вôдъ Андрого, „Орелъ“ мавъ бы минути вже бѣгунъ и летѣвъ бы теперь въ напрямѣ до всхôдноi части пôвнôчного побережа Америки, десь на Аляшку. Но значѣне дальшихъ чиселъ 47·62 нѣхто вырозумѣти не може. Въ кругахъ фаховыхъ уважають обѣ принесенѝ голубями вѣсти за якусь містифікацію, бо мабуть голубы сесѝ не походять вôдъ Андрого.

гроша не выплатили на нинѣ... Въ такій день треба ґуло выйти ранше... Але чи то у насъ такъ, якъ у людей? Де то хто выгадавъ! Дорога далека, хочь сядь та плачь... ще по такôй ющцѣ... и грошѣ... Тяжко, тяжко!...

Хто се такій? хто ѣде?... Глухій, скорый тупôтъ коня, густый облакъ нороху... перегнавъ! Офіциръ высокои ранґи... Ось маeшь уже тыхъ, що тебе пôдганяють... Дуже то выгôдно выгукувати зъ коня до пѣшихъ: „на передъ!“ Якъ бы вôнъ мавъ торністру... Ану-но злѣзъ зъ коня! тобѣ бы порохъ цѣлкомъ не зашкодивъ, не правда-жь?

Богато воякôвъ приостае, звôльнивши ходу пускають задныхъ на передъ а самѝ лишають ся тайки позаду... Голосъ старшого не такъ строгій, якъ радше злющій... Ряды прорѣдли, прорѣдли... „Командантъ першого вôддѣлу! де дѣвъ ся командантъ першого вôддѣлу?“... Овъ! — мѣркуeшь — полкъ уже пять годинъ въ дорозѣ...

А то що? Чуeшь трубу. Загальне „охъ!“ перебѣгло зъ одного кôнця въ другій. Всѣ стають. Счиняe ся заколотъ, стискъ... Торністры летять долѣ, карабіны стукають объ землю... Вояки по ровахъ при дорозѣ поправляють капелюхи, гонять у право, въ лѣво... Въ двохъ мінутахъ щезъ полкъ мовь камѣнь у воду. Въ ровахъ по сей и той бôкъ дороги стискъ, галаканe, жалобы на стусаны лôктями при жизненôй квестіи, де ходить о пядь тѣни, о пядь муравы... Якійсь одинъ спѣшить полями, другѝ й собѣ кинулись... ґлядають-стають, мовь валка муравлѣвъ на корѣ розложистого дерева... Жалôбстный крикъ, повный вôдчаяня, просить водицѣ. „Нема“ вôдповѣдають злющѝ голосы, а другѝ й потѣшають услôвно: чей знайде ся... Дарма! Мало-помалу розходять ся, рухъ поменшавъ, вертаe спокôй... всѣ, чи добре чи зле, розтягнули ся въ тѣни и замикають поволеньки очи... Ще хвилинку, а цѣлый полкъ здрѣмае...

„Поводи хлопцѣ! поволи! Чуeшь ты тамъ? вступи ся, абы тя колесо не переѣхало! Возьми тамъ торністру зъ дороги! На бôкъ! на бôкъ! Тôлько поволи!“... Аҳъ! ось жизнедавець! ось провидѣне! ось маркетанъ!... Спячѝ прокинулись, вытягають рамена, протирають очи, спирають ся лôктями объ землю... Ну-ну, вже на ногахъ, гонять, та такій рейвахъ коло воза, що й слова не доглупаeшь ся, и стискъ, мовь филѣ морскѝ середъ трѣскучои бурѣ сперлись розбурханѝ коло корабля. По надъ головами збитои товпы вказались тысячѣ рукъ; бачишь рухъ раменъ: подають и досягають; чуeшь злôбный то просячій крикъ, що сей та той жде и жде, а ще не дôставъ нѣчого... Сердега маркетанъ сопе, прѣe, фукае, просить о спокôй, о хвилинку вôддыху...

Труба загримѣла въ-друге... „бачибсть!“ Рознеслось довге „о-о-о!“ невдоволеня и негодованя. Неодинъ мусить вôдходити зъ нѣчимъ. „Лучше було й не здержуватись! Кпять собѣ зъ насъ! Гонять чоловѣкомъ мовь собакою! Хотять насъ зъ свѣта звести, чи що?“... Товпа розсыпае ся поволи. Де-хто пôднесесь въ ровѣ на-силу и знôвъ сяде, де-хто встаe тяжко-тяжко на ноги, де-хто звѣвъ ся на колѣна и выкористовуe послѣдну солодку хвилю... Мало-помалу повылазили всѣ на дорогу; торністры на плечехъ, ряды вже въ порядку. Сурмачь затрубѣвъ знôвъ... Филюe перша компанія, друга, третя... цѣлый полкъ въ руху... „На мѣсце! чуeшь? Не зачинай наново Вавилона!“

Всьо йде несогôрше, хоть тѣло зъ болемъ нагадуe собѣ короткій вôдпочинокъ, хоть и не всѣ заспокоили жажду... „А диви, якъ ся тамъ хвôстъ тягне! А то що? га? якъ?!“ Пôвъ годины йде всьо незгôрше, лучше нѣжь перше: крила замкненѝ, кожда компанія вкупѣ, офіциры на своихъ мѣсцяхъ... Але-жь то сонце палить! мозокъ выскочить!... Ноги не въ силѣ пôдноситись вôдъ землѣ, волочать ся, рамена опали въ-низъ, ремѣнь сперъ ся на клубахъ, паски торністры давлять въ плечѣ, мундуръ пригнобивъ жôлудокъ... Мы ще не зайшли... де-жь они ведуть насъ?!...

Кирничка! кирничка! — нежданo рознѣсъ ся радôсный гукъ. Ряды ломлять ся, всѣ бѣжуть: по пять, по шѣсть, по десять ляга гають долѣ животомъ та лапчиво жльопають воду. Стусаны, сварка, крики, бійка... „На мѣсце! ради Бога на мѣсце!“ кричить нетерпѣливый офіциръ. Юрба ломить ся, губить ся у всѣхъ напрямахъ; неоденъ зъ жолудкомъ повнымъ воды ледви допираe на свое мѣсце, другѝ по стрôмголовôмъ гонѣ мусять здержатись, бо перешкода въ дорозѣ; иншѝ ще послѣдну хвильку глядять тужливымъ окомъ въ благодатну водицю.

Не стаe силъ, прорѣдли ряды, по ровахъ множество безсильныхъ воякôвъ; всѣ хитають ся, падуть... Несподѣвано, на другôмъ скрутѣ дороги вказала ся дзвôнниця, являe ся оселя...

„Мы вже въ дома! вже дома!“... Радôстный крикъ загомонѣвъ зъ одного кôнця въ другій. И дивне диво — наразъ прибуваe силы, вôдновляe ся порядокъ, безсильнѝ причвалали, всьо змѣнило ся однымъ махомъ... Загримѣла музика що духу, ажь задиркотѣла шкôра на буôнѣ... Мы въ дома! входимо въ оселю... На углахъ вулиць, у вôкнахъ, на бальконахъ безлѣчь цѣкавого народу; тутъ и тамъ навѣть маленькѝ дѣти тримають на вôкнахъ розцѣкавленѝ пѣстунки. На лицяхъ всѣхъ малюe ся сочувство: „Бѣдни! якъ жѐ втомились! Охъ, яка мука свѣтить имъ зъ очей“!... Хто йшовъ згорбленый, сѣпнувъ ся по разъ послѣдный та садить выпростованый; хто ледви лѣзъ поволи, сплюнувъ и зарываe крокомъ що змога; хто падавъ, здобувъ остатку силъ, додавъ собѣ духа и ступаe весело на передъ... „Ехъ! ты куды? га?“ — „До кирнички, пане офіциръ! хочь разъ ковтнути!“ — „Якъ тебе шкрабну небоже! Назадъ! назадъ до ряду!“ — „Охъ, жостокій!“ шопотять довкола милосердни дѣвчата, „якъ ихъ катують, бѣдныхъ хлопцѣвъ! Навѣть лыкнути воды не дасть!“

Полкъ перейшовъ, зложивъ оружe, розкинувъ шатра... Ахъ, яке залюднене веселе поле! А пôтъ, а мука минувшого походу вже минули ся? О! навѣть не приснять ся...

Подорожь обчислена була на 14 днѣвъ, але не выключена можливбсть, що она може продовжити ся, длятого Андре взявъ зъ собою харчѣвъ на значно довшій часъ. Бальонъ Андрого спорядженый якъ найвбдповѣднѣйше до такои дороги, хочь хто то може знати, що в вбдповѣдне тамъ, де у-перше пустились три смѣльчаки. „Орелъ“ зробленый зъ хіньского шовку потрбйно зложеного, мав 5000 куб. метрбвъ объему; сама лодка зъ всякими припасами, якъ харчѣ и н., важила 451 кіл., а тягаръ ви зъ трема подорожными вынесе надъ 830 кіл. Лодка збудована дуже практично, мав видъ домика о плоскбй, поручами окруженбй крыши. Въ серединѣ в досыть мѣсця на инструменты, малу бібліотечку, зложену головно зб словарѣвъ пбвнбчно-азійскихъ та ґренляндскихъ мовъ и на лбжка для двохъ подорожныхъ, бо оденъ мусить все сторожити. Припасы харчѣвъ, зложенй въ мѣшкахъ, завѣшено мѣжь шну ами лодки, черезъ що они сповняють заразомъ службу балясту. Апаратъ до вареня умѣщено пбдъ лодкою, щобъ случайно не выбухъ зъ него огонь. При помочи осббного уряженя изъ зеркалъ видно зъ лодки добре, що дѣе ся въ кухонцѣ, а страву можна зъ горы наставляти и добувати. Аеронавты взяли зъ собою такожь и металевй пушки, зъ хоругвкою на горѣ, щобы вкладати въ нихъ листы и пускати на море. „Орелъ“ мав такожь вѣтрила, котрыми можна зъ лодки кермувати. Чи и де закермує ними? Пбсля напряму теперѣшныхъ вѣтрбвъ повиненъ вбнъ злетѣти десь въ пбвнбчнбй Сибѣри або коло Аляшки. Було бы се щастемъ для аеронавтбвъ, бо коло Ґренляндіи кружать анґлійскй и россійскй кораблѣ. На земли Францъ-Іосифа в ще експедиція Джексона, котру тамъ подыбавъ минувшого року Нансенъ.

О самбй експедиціи Андрого все ще всѣляко толкують. Славный подорожникъ и шефъ австрійскои експедиціи до пбвнбчного бѣгуна [въ рр. 1872—74]. Юлій Паверъ вже давнѣйше высказавъ ся въ своѣмъ творѣ die Zukunft der Polarfrage, що „имовѣрнбсть добити ся до пбвнбчного бѣгуна теперѣшными средствами в такъ мала, що треба цѣлкомъ понехати всякй експедиціи, и то на такъ довго, доки замѣсть кораблѣвъ не буде можна высылати тамъ бальонбвъ“. Андре першій пбднявъ ся такои експедиціи. Будучнбсть покаже, чи его мѣливбсть побѣдить, чи може упаде вбнъ жертвою, якои домагають ся всѣ важнѣйшй здобутки людского духа...

— **Зъ Калуша пишуть намъ:** Польскй дневники рознесли сензаційну вѣсть, що въ славетнбмъ мѣстѣ Калуши выбрано бурмістромъ п. Фуса а заступникомъ Юзефа Фельчиньского – и на тбмъ урвали. Отже я подаю складъ цѣлои зверхности громадскои. До неи увбйшли крбмъ пп. Фуса и Фельчиньского ще: Аба Мільштайнъ, Германъ Кічалесъ, Беришь Маверъ, Янъ Мазакъ и Венедиктъ Дѣдошакъ. Крбмъ одного [Дѣдошака], впрочбмъ честного чоловѣка [кобы не одна обставина] всѣ наведенй члены зверхности громадскои жиды та латинники. А думаю, що належало ся выбрати бодай ще одного мѣщанина, котрый бы совѣстно мбгъ заступати громаду. При тбмъ можу по совѣсти сказати, що зъ наведеныхъ людей лишь одѣнъ або два схотять заступати интересы мѣста такъ, якъ того треба, а прочй анѣ не схотять анѣ не зможуть, бо в людьми зависимыми. И такъ: Аба Мільштайнъ [зб спблки Мільштайнъ-Шиндель-Вайсманъ] властитель бровару, арендарь пропінацій и богато ще иншихъ предприємствъ, вбнъ, мимоходомъ кажучи, подававъ за громадскій додатокъ вбдъ горѣвки и пива 3000 зр. рбчно, а то варта найменче 6000 зр., вбнъ, Аба Мільштайнъ, чей-же не буде дѣлати на свою шкоду, а радше на свою користь и се рѣчь зовсѣмъ природна. — Берішь Маверъ сынъ по мершого Мозеса Мавра, котрый за рбзнй шахерки передъ вбсьмома роками бувъ выдѣломъ краевымъ засуспендованый и позбавленый права выбираємости на три роки. — П. Мазакъ мусить такъ танцювати, якъ ему Мільштайнъ заграе, бо прецѣнь вбнъ коваль спблки Мільштайнъ et Comp. — П. Фельчиньскій сарака думає, що віцебурмістрбвство единый его ратунокъ, бо хоть деколи щось капне. — П. Кічалесъ яко лѣкарь мѣскій не схоче и не може побиватись за справами мѣста, бо оно не лежить въ его натурѣ а впрочбмъ ббльшбсть рады сказала-бъ ему „padam do nóg“... Отже полишавсь оденъ п. Дѣдошакъ, але що вбнъ зможе вдѣяти супротивъ такои ббльшости зависимои? Мы бы радили щиро п. Дѣдошакови полишити тыхъ панбвъ самыхъ — най ґаздують, якъ загадали, бо щось моя душа вѣщує, що оно имъ на добре не выйде, а потбмъ абы не справдила ся пословиця „коваль завинивъ, а слюсяря повѣсѣли“. Та й не яло ся вамъ, п. Дѣдошакъ, засѣдати у зверхности громадскбй, котра такъ знехтувала нашу народнбсть и интересы калуского мѣщаньства! Отъ бачите — чому въ польскихъ дневникахъ доносять лишь о бурмістрѣ та заступнику, а боять ся признатись до грѣху? Може й самй теперь встыдають ся и нарѣкають на аранжера, пана Шовіньского? —*Я. К.*

— **Часовый ц. к. урядъ почтовый** вбдкриває ся зъ днемъ 25 н. ст. липня с. р. въ Иваню пустбмъ повѣту борщѣвского зб звычайнымъ обсягомъ дѣлання. Урядъ той буде сполученый за помочію дворазовои денно їзды пбсланчои межи Мѣльницею а Борщевомъ. Округъ доручень сего уряду ограничає ся наразѣ на громаду и обшаръ дрбрекій Иване пусте.

— **Перебралась мѣрка!** У Вѣдни засуджено на три роки тяжкои вязниць Юліяна Cognati, 33-лѣтного мужчину, безъ занятя, сына помершого фабриканта лікербвъ у Вѣдни, за обманьства грошевй. Въ 1877 роцѣ дбставъ вбнъ въ спадщинѣ по батку около 120.000 зр. и пустивъ ихъ скоро, въ 1888 роцѣ дбставъ по братѣ 100.000 зр. и пустивъ ще скорше, а потому ставъ жити промысломъ, якъ тая птиця, що не сѣе нѣ оре. Туманивъ людей, що сестра его [котра до теперь жие въ заведеню для божевбльныхъ] померла и по нѣй дбстане леда хвиля величезну спадщину, та натягнувъ такъ рбзныхъ людей, мѣжь ними богато бѣдныхъ жѣнокъ [швачокъ, кельнерокъ] на 135.000 зр. Кажуть, що Нѣмець штудерный; але в ще й вбдъ него штудернѣйшй, коли умѣють и Нѣмцѣвъ натягати.

— **Зъ Золочѣвского пишуть намъ:** Парохія Пбдгбрцѣ — славна мѣсцевбсть зъ нашои бувальщины, зъ притыкаючимъ до неи историчнымъ Плѣсначкомъ — опорожнила ся по смерти бл. п. П. Корчиньского, довголѣтного грекокат. пароха пбдгорецкого, а въ наслѣдокъ того розписано парохію Пбдгбрцѣ зъ прилученою Загбрцѣ на конкурсъ. Позаякъ Пбдгбрцѣ в великои ваги для Русинбвъ зъ многихъ взглядбвъ, якъ церковного такъ и народного, а до нинѣ оно Богомъ и добрыми людьми забуте, тому не вбдъ рѣчи буде, хочь надуживаючи терпеливости читаючихъ „Дѣло“ сказати де-що про сю парохію, нинѣ здеморалізовану й зни щену до крайности. Для лучшого зрозумѣня треба пбднести, що вбдъ 1851 до 1897 року, отже 46 рокбвъ значить ся майже вбдъ знесеня панщины въ Галичинѣ по нашй часы, бувъ тамъ парохомъ — зъ перервою десяти лѣтъ — оденъ и той самъ чоловѣкъ, котрый — нехай зъ Богомъ спочиває — не то що для парохіянъ и для справы рускои нѣчого доброго не зробивъ, але ще ббльше, парохію закаринивъ, а рускбй справѣ, яко Полякъ зъ роду и зъ засадъ, усе пбдставлявъ ногу де лише мбгъ.

Въ часѣ десятилѣтного примусового его вбдпочинку [коли-то бувъ засуспендованый митрополитомъ Яхимовичомъ] завѣдували парохією ревнй священики [три чи чотири], однакожь длятого, що они були лише завѣдателями, а по друге, що кождый зъ нихъ мбгъ тамъ трудити ся що-найббльше три роки, не могли пригнобленого вѣками морально и матеріяльно селянина нашого пбднести, а громаду вбдродити до иншого житя. Якъ було се трудно, можна зрозумѣти, коли скажемо, що Пбдгбрцѣ передержували въ своихъ лѣсахъ и на рускбмъ приходствѣ повстанцѣвъ польскихъ, годували ихъ своимъ хлѣбомъ, сыромъ та масломъ, а повстанцѣ у вбдплату за прокормлене рекрутували до своихъ рядбвъ охочихъ хлопцѣвъ сѣльскихъ та молодыхъ господарѣвъ и муштрували ихъ до борбы зъ Москалемъ, обѣцюючи хлопамъ золотй горы коли удасть ся вбдбудувати, Польщу... Правда, оо. завѣдателѣ, яко Русины и вѣрнй Австрійцѣ, стояли панамъ польскимъ дуже на перешкодѣ въ ихъ патріотично-революційныхъ змаганяхъ, та за те мусѣли они проковтнути неодну гбрку пігулку. Було н. пр. таке, що повстанцѣ напали въ самъ день Воскресенія Христового на мешканє завѣдателя о. Савчиньского и забрали всьо приготоване до посвященя святочне...

Першимъ и то найвызначнѣйшимъ просвѣтителемъ Пбдгорець бувъ Вп. п. Григорій Врецьона, котрый учителювавъ въ тыхъ такъ тяжкихъ для Руси часахъ чи не до двацять лѣтъ, а щирою працею, любовію народу и обряду рускаго та горячимъ рускимъ патріотизмомъ поклавъ пбдвалины до дальшои будовы вбдновы. Однакъ нещасте хотѣло, що вбдтакъ не було сѣвача, котрый хотѣвъ бы бувъ скористати зъ добре приготованои попередникомъ народнои нивы та засѣяти здорове зерно... Тогдѣ тй, що сидѣли на парохіи, лекше вбдбтхнули — мовлявъ „уступивъ ся москаль“ а тй, що заняли опорожнену посаду по п. Врецьонѣ, переняли ся идеями свого презеса шкбльного [пароха], выступили разъ-другій противъ Русинбвъ [хочь самі Русины], приобрѣли назву „poczciwego“, спольщили найперше найблизшу родину руску — свои дѣти и жену, школу занедбали, а зъ патріотичнои працѣ попередника лишили ся хиба спомины середъ честныхъ одиниць, котрй жалкують: „Кобы то намъ бувъ лишивъ ся панъ Врецьона, мы бы були нинѣ людьми!“ Взявши на увагу ще аґітацію ворогбвъ нашихъ при всякихъ выборахъ грубо деморалізуючу нашъ народъ а вкбнци и тероризмъ, — то вже навѣть не знаючій Пбдгорець може уявити собѣ не дуже вбдрадный образъ моральности и тамошного народу.

Дѣйстно, деморалізація тутъ запустила сильне и широке корѣне Досыть згадати выборы зъ рокбвъ 1895 и 1897. Въ тыхъ выборахъ була аґітаторомъ за жидбвскимъ и паньскимъ кандидатомъ цѣла рада громадска зъ вбйтомъ Иваномъ Загоройкомъ та писаремъ Мазурикомъ, и не дивниця, що нашъ народно-рускій кандидатъ якъ зъ IV-ои такъ и зъ V-ои куріи не дбставъ зъ Пбдгорець и Загорець анѣ одного голосу, хоть оба тй села дають въ обохъ куріяхъ 12 выборцѣвъ. Взагалѣ нинѣ справа руска въ Пбдгбрцяхъ стоить дуже зле. Треба працѣ, и то щирои та великои; треба самовбдреченя, и то не на рбкъ, але на десятки рокбвъ; треба выкоренити загнѣжджену тутъ безбожнбсть, а вщепити боязнь Бога, засаду справедливости, любовь ближнього, мораль христіяньску; треба зачинати вбдъ першихъ основъ. Де-що про Пбдгбрцѣ було сказано въ „Свободѣ“, але для доповненя годить ся де-що приногутати. Майже нема дня, абы судъ повѣтовый въ Олеську не мавъ якоись розправы зъ пбдгорецкими людьми. Увязненыхъ злодѣѣвъ родомъ зъ Пбдгорець в двохъ, и то вже довшій часъ, остаючихъ въ слѣдствѣ в щось 14, а мѣжь ними радній громадскй. Піятика, бійка, розпуста на порядку дневнбмъ. Смѣшнымъ може выдасть ся декому що вбйтъ пбдгорецкій разомъ зъ писаремъ внесли до ц. к. староства золочѣвского донесене, що въ Пбдгбрцяхъ люде вравъ изъ священикомъ постановили добровбльну складку на будову новои церкви, щобы, якъ говорять, не дерли зъ нихъ шкбру въ послѣднбй хвили, якъ то було 1889—90 року при будовѣ мешканя для пароха, коли то кождый зъ господарѣвъ богатшихъ мусѣвъ наразъ сыпнути сто кблькадесять зр., — а прецѣнь то фактъ, бо ц. к. староство завзывало декотрыхъ, що занимали ся зббркою до протоколу. Ту въ Пбдгбрцяхъ треба патріота, чоловѣка енергічного, розумного, розважного, трудолюбивого, бо коли не буде такого, иншій закапарить себе, закапарить церковь и цѣлу громаду ще дужче. — *В. Плѣсненьскій.*

— **Гарна компанія!** Въ однбй зъ вѣденьскихъ каварень сидѣвъ у ночи зъ недѣлѣ на понедѣлокъ майстеръ шевскій Францъ Пеца и пять его товаришѣвъ та запивали ся. Було вже около другои годины рано, коли двохъ зъ компаніи поперечило ся и одинъ ударивъ другого въ лице та втѣкъ на улицю. Цѣла компанія погонила за нимъ и тутъ розпочала ся формальна битва на ножѣ. Всѣ шѣсть добули ножѣ и стали себе ними колоти. Яка то була рѣзня въ тбй битвѣ, можна змѣркувати зъ того, що кождый зъ нихъ мавъ глубокй раны на плечехъ, шиѣ, животѣ, на рукахъ и ногахъ, а кровь обризкала стѣну сусѣдного дому ажь по вбкна. Коли надбѣгла поліція и змогла опамятати рѣзунбвъ, зъ кождого зъ нихъ текла вже кровь якъ зъ барана и кождого треба було вбдставити до шпиталю. Але найцѣкавѣйше то, що при нѣякбмъ зъ нихъ не найдено ножа... Гарна компанія! Любили ся разомъ, пили разомъ, били ся разомъ, рѣзали ся разомъ, разомъ повбдкидали вбдъ себе ножѣ, разомъ лежать въ шпитали и разомъ будуть сидѣти въ арештѣ...

— **Мало не згорѣвъ живцемъ въ горѣвцѣ** помбчникъ садаґурскои пропінаціи. Тамтого тыждня вбнъ привезъ бочку спіритусу зъ Чернбвцѣвъ и уставлявъ ви въ пивници, а при тбмъ змочивъ свое одѣне спіритусомъ. Думаючи, що може бочка тече и спіритусъ розбллявъ ся на землю, хотѣвъ переконатись и запаливъ сѣрникъ. Въ тбй хвили заняло ся на нѣмъ зъ-далека одѣне. Зачавъ кричати и люде надбѣгли на ратунокъ та придушили огонь. Однакъ до того часу поломѣнь уже присмалила тѣло въ кблькохъ мѣсцяхъ и тяжко попареного мусѣли вбдвезти до краевого шпиталю.

— **Нагайка входить въ моду.** У Вѣдни побивъ адвокатъ Ґельберъ адвоката Ельбоґена за те, що меценатъ Ельбоґенъ обвинявъ мецената Ґельбера о фальшиву присягу. Д-ръ Ґельберъ паривъ д-ра Ельбоґена нагайкою, а сей боронивъ ся палицею, а позаякъ оно дѣяло ся на улици то надбйшовъ на се мѣскій побѣгайко и закбнчивъ повединокъ мѣжь д-рами Ґельберомъ и Ельбоґеномъ.

— **Населенє деякихъ мѣстъ** росте надзвычайно. И такъ въ ѣжучбмъ столѣтю подвоило ся населенє въ Амстердамѣ, Бірмінґемѣ, Брукселі, Менчестрѣ и Римѣ; зросло въ трое въ Копенгазѣ и Марсилії; въ четверо въ Празѣ, Ліонѣ, Петербурзѣ; въ пятеро въ Дрезднѣ, Кольонії, Вроцлавѣ, Гамбурзѣ и Вѣдни; въ шестеро въ Варшавѣ и Ліверпулю; въ осьмеро въ Монахіи, въ девятеро въ Липску, Будапештѣ и Берлинѣ. — Ню-Йоркъ и Філядельфія числять теперь 25 разъ тблько мешканцѣвъ, що зъ початкомъ сего столѣтя, Чікаґо навѣть 245, а Бруклінъ ажь 339 разъ тблько, що въ р. 1800-бмъ.

— **Вишнѣ зародили сего року** — не у насъ, а на россійскбмъ Подблю. Въ повѣтахъ брацлавскбмъ и гайсиньскбмъ зародили вишнѣ и черешнѣ такъ рѣсно, що на богато деревахъ овочь пропадає, бо нѣхто не хоче ягбдъ и дармо брати, не знаючи, що зъ ними робити...

— **Девять-годинну працю денну** завѣвъ міністеръ скарбу въ робботняхъ менничихъ. До теперь роблено тамъ десять годинъ денно. Нова установа входить въ житє уже зъ днемъ 1-ого серпня, а за кожду годину роботы по-за означеный часъ будуть платити осббно.

— **Незвычайна месть.** Въ Стремильчи въ брбдскбмъ повѣтѣ пбмстила ся якась жѣнка на дѣдичу Горнштайнѣ въ той спосббъ, що попбдтинала бадыля хмелю въ его хмѣлярни и тымъ наробила шкоды надъ 1000 зр.

— **Будова величезного каналу** проєктує ся мѣжь Ригою [море Балтійске] а Херсономъ [море Чорне]. Вступній розслѣды вже покбнчений. Каналъ сей мав бути довгій на 1600 кільом. а широкій горою 65 а на днѣ 35 метрбвъ. Вбнъ сполучить рѣку Двину зъ Березиною и Днѣпромъ. На цѣлбй довжинѣ роботы будуть полягати на поглубленю и реґуляціи рѣкъ, лише коло Динабурґа, на просторѣ 120 кільом. треба зробити перекбпъ. На цѣлбмъ каналѣ буде девятнацять пристаней, мѣжь иншими въ Динабурзѣ, Кіевѣ, Катеринославѣ, а въ Ризѣ и Херсонѣ вже теперь лагодять ся до будовы величезныхъ портовыхъ басенбвъ. На лѣвбмъ березѣ Припети пбдъ Пиньскомъ, мав бути заложеный великій збірникъ водный и каналъ буде въ тбмъ мѣсци сполученый зъ Нѣмномъ и Вислою. Найббльшй кораблѣ будуть могли переплывати на тбмъ каналѣ 11 кільометрбвъ за годину. Цѣлый каналъ буде освѣтленый електрично. Подорожь зъ Херсона до Риґи мав тревати шѣсть днѣвъ. Коштъ будовы мав выносити по-надъ 200-міліонбвъ рублѣвъ, а роботы мають покбнчитись въ роцѣ 1902.

— **Дробнй вѣсти.** Дня 12 н. ст. серпня вбдбуде ся въ Ілинцяхъ [послѣдна стація Заболотбвъ] вѣнчане панны Меланіи Дрогомирецкои, дочки тамошнього пароха, зъ п. Вільгельмомъ Павлеромъ — У Львовѣ померъ вчера по тридневнбй недузѣ Станиславъ Квятковскій, староста и радникъ львбвскои поліціи, котрого призначувано на наступника директора Кшачковского. — Въ Краковѣ переставъ выходити дневникъ Dziennik krakowski. — Кн. Вікторъ Емануилъ, ґраф Турину, вбзвавъ на повединокъ кн. Генриха Орлеаньского за зневагу італійскихъ офіцирбвъ, котрй дбстали ся були въ неволю у Менеліка. — Двацятьпять лѣтный ювілей заведеня сирбтъ и убогихъ въ Дрогобижи припадає на рбкъ 1900, въ день ювілею мають вбдслонити передъ будынкомъ памятникъ фундатора ґр. Станислава Скарбка зб складокъ выхованкбвъ и выхованиць. — Презенту на лат. парохію Маріи Магдалины у Львовѣ дбставъ кс. Янъ Стопчиньскій, а на Нараѣвъ кс. Володисл. Баверъ. — У Вѣдни одна перекупка выкинула крбзь вбкно другого поверха любовницю свого сына и тота поломила ноги та тяжко потовкла ся; виновницю увязнено.

Наука, штука и література.

— **„Записок Наукового товариства ім. Шевченка“** выйшло остатными часами два томы XVII и XVIII-ый пбдъ редакцією проф. Михайла Грушевского.

Томъ XVII-ый мѣстить въ собѣ розвѣдки: 1) „Козацько-польска війна р. 1625“ исторична розвѣдка Стефана Рудницкого; 2) „Сьпіванник з початку XVIII в.“ приладивъ до друку Михайло Грушевскій [кбнець]; 3) „Проба улаштовання хронольоґії до творів Тараса Шевченка, частина II.“ написавъ Ол. Конніській; вбдтакъ: 4) Miscellanea [а) „Тевло“ етемольоґічна розвѣдка крил. Б. Пюрка; б) „Участь Русинів в битві під Австерліцомъ 1805 р.“ подавъ И. Франко; в) До справи Шевченкових провин“ О.]; 5) Наукова хроніка [оглядъ часописей за р. 1896 выдаваныхъ на Украинѣ]; 6) Бібліоґрафія [рецензіи и справозданя]; 7) Зъ Товариства [справозданя за мѣсяцѣ вбдъ лютого по цвѣтень 1897 р.].

Томъ XVIII-ый мѣстить розвѣдки: 1) „Варлаам і Йоасаф, старохристияньскій духовний роман і его літературна історія“, д-ра Ивана Франка; 2) „Набіг Козаків на Очаків 1545 р.“ Евґена Барвѣньского; 3) „Проект поліпшеня торговлі на Україні 1784 р.“ Миколы Кнажевича; 4) Miscellanea: „Грамота московского уряду до доньских козаків про украіньскі справи 1659 р.“ Олексѣя Маркевича; 5) Наукова хроніка: „Нові розвідки з істориї давної Руси“ М. Грушевского; 6) Бібліоґрафія и 7) Вѣсти зъ товариства. Въ бібліоґрафічнбмъ вбддѣлѣ взяло участь 17 рецензентбвъ и оцѣнили 37 книжокъ.

— **„Руска граматика для шкіл народних“. Часть II.** [До III. читанки для 5. и 6. року науки] уложена проф. Омеляномъ Поповичемъ для шкблъ буковиньскихъ, выйшла зъ друку и продає ся по цѣнѣ 80 гелербвъ. Такъ рускій народній школы на Буковинѣ мають вже всѣ книжки: три читанки, двѣ граматики, три учебники нѣмецкои мовы, три сѣванники и три рахунковй книжки въ народнбй мовѣ и зъ новою правописію; тблько рускихъ учебникбвъ православнои релиґіи годѣ дбждатись, бо консисторія заволѣкає вже зъ вбсѣмъ рокбвъ выдане хочь-бы рускаго малого катихизму, що обймає ледви кбльканацять листкбвъ. За той часъ выпечатано волоскій учебники релиґіи для всѣхъ клясъ школъ народныхъ и середныхъ, а для рускихъ ученикбвъ в тблько одна руска книжка, а то біблія — уніятска! И най-же хто ще скаже, що православна консисторія не дбає про православіе!

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 24. липня. Polit. Corresp. каже, що до подорожи ґр. Ґолуховского до Парижа не можна прикладати політичнои ваги. Поѣде вбнъ тамъ, бо вбдъ якогось часу пробуває тамъ его жена у своіи родины. Забравши жену, поѣде ґр. Ґолуховскій до одного зъ французскихъ купелевыхъ мѣсць. Французскому міністрови справъ заграничныхъ зложить вбнъ візиту, коли его застане на той часъ въ Парижи. — Французскій амбасадоръ Льозе выѣхавъ вчера до Парижа и забавить тамъ зо три недѣлѣ. Передъ выѣздомъ своимъ бувъ у ґр. Ґолуховского.

Прага 24. липня. Вѣче вбдпоручныхъ мѣстъ и громадъ ческихъ мав вбдбути ся въ початкахъ вересня.

Будапештъ 24. липня. Ситуація незмѣнена. На другій тыждень надѣють ся полагодженя борбы мѣжь правительствомъ а опозиціею. Въ противнбмъ разѣ Банфі выступить зъ внесенемъ на змѣну реґуляміну, а дискусія надъ тымъ внесенемъ може потревати навѣть кблька мѣсяцѣвъ.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. Ф. Ск. въ Са. Такъ. — *Вп. К. Це. въ Ка.* Ще 5 зр. — *Вп. І. Го. въ Ро. ве.* Ще 7·50 зр. — *Вп. П. До. въ Ст.* Одержали. — *Вп. Г. Со. въ Но. ку.* Цифра 55 не выказує рестанціи въ передплатѣ (котрои впрочбмъ нема), лише означує Амбулянсъ почтовый и есть нумеромъ маніпуляціи. *Вп. Др. Т. Гв. въ Ли. до.* До кбнця липня ще 2 зр.

Конкурсъ.

Товариство „Шкбльна Помбчь въ Коломыи“ прийме зъ початкомъ 1897/8 року шкбльного 14 ученикбвъ рускои ґімназіи [клясъ приготовляючои и I—V-ои] до свого Института. Своимъ питомцямъ дає Институтъ цѣле удержане, лбжко, сѣнникъ, надзбръ и провбдъ домовый, а також меншу помбчь въ науцѣ. Оплата выносить на рбкъ: 2 зр. на инвентарь, 1·20 зр. за рбчну вкладку членьску и мѣсячно 15 зр. а за пране бѣля 50 кр.

платныхъ кождого мѣсяця зъ горы. Питомцѣ мусять при принятю выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣле на постѣль, 6 паръ бѣля, 6 ручникбвъ, 6 хусточокъ до носа и 2 пары обуви. Кождый принятый дбстає карту принятя, безъ котрои спровадитись до Института не смѣе. Зголошувати ся треба до товариства „Шкбльна Помбчь въ Коломыи“ на руки проф. Л. Сальо до кбнця серпня с. р.

Конкурсъ

Выдѣлъ Бурсы Братства св. О Николая въ Станиславовѣ подає симъ до вѣдомости, що зъ початкомъ року шкôльного 1897/8-ого найде 40 питомцѣвъ зô шкôлъ середныхъ помѣщенє въ Бурсѣ пôдъ слѣдуючими услôвями:

I. Родичѣ взглядно опѣкуны зволять найдальше до 3 (15) н. ст. серпня с. р. надбелати свои прошеня до выдѣлу Бурсы. До прошеня належить долучити: а) метрику хрещеня, б) свѣдоцтво убожества, в) свѣдоцтво шкôльне зъ послѣдного пôврoку, г) заявленє, кôлько обивязують ся доплачувати, д) свѣдоцтво щепленои вôспы. Бувшихъ въ минувшôмъ роцѣ питомцѣвъ Бурсы услôвя пôдъ а) б) в) и д) не обовязують; они мають до прошеня долучити кромѣ заявленя пôдъ г) ще свѣдоцтво поведеня за часъ ферій. Доплачуючй мѣсячно 10 зр. и бôльше не предкладають свѣдоцтва убожества.

II. Вôдъ кандидатôвъ вымагаєсь: а) доброго успѣху въ наукахъ и доброи ноты въ обычаяхъ; б) доброго здоровля и *хорошого голосу до спѣву*; в) вôдъ кандидатôвъ вступаючихъ въ першу клясу середныхъ шкôлъ вымагає ся такожь, щобы не переступили 12-ого року житя. При тôмъ заявляє ся, що бувшй питомцѣ, а зъ ново-кандидуючихъ вступаючй до 1-хъ клясъ шкôлъ середныхъ мають першеньство передъ иншими кандидатами.

III. Отець або опѣкунъ принятого до Бурсы питомця має при вступѣ зложити: а) яко членьску вкладку 5 злр. въ першôмъ роцѣ, а по 3 зр. въ слѣдуючихъ лѣтахъ; б) на инвентарь 2 злр. въ першôмъ роцѣ, а по 1 зр.; въ слѣдуючихъ лѣтахъ: в) на розходы дрôбнй питомця 5 злр.; за питомцѣвъ чотирохъ низшихъ клясъ гімназіяльныхъ платити мѣсячно на инструктора по 1 злр.; д) деклярованy доплату на харчь складати мѣсячно зъ горы; е) на пранє бѣля зложити на початку першого и другого пôврoку по 1 злр.; ж) на бібліотеку 1 злр. на цѣлый рôкъ; з) желаючй учитись музики по 1 злр. мѣсячно.

IV. На вступѣ въ заведенє мають питомцѣ выказатись достаточнымъ бѣлемъ и одежію, а именно мають посѣдати: шѣсть паръ бѣля, сѣнникъ, ковдру або коцикъ, подушку, три пошевки, чотири простирала, шѣсть хустокъ до носа, двѣ пары обуви и одѣжь лѣтну и зимову.

V. Желаючй одержати вôдповѣдь на свою просьбу, зволять долучити карту кореспонденцѣйну зъ докладнымъ адресомъ своимъ, або марку почтову на 20 кр. на высланє имъ прилогъ за рецепісомъ.

VI. Принятй до Бурсы питомцѣ мають явитись 3-ого н. ст. вересня въ полудне въ канцеляріи Бурсы и тогды такожь родичѣ або опѣкуны мають зложити наведенй пôдъ III) уплаты. — При тôмъ упрашає ся родичѣвъ и опѣкунôвъ, щобы уплаты и всякй иншй на выдатки дѣтей призначенй грошѣ вносили лично або почтою до касы Бурсы, а не на руки дѣтей.

Вôдъ Выдѣлу Бурсы Братства св. О Николая въ Станиславовѣ дня 10 (22) липня 1897 р.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Бурсы рускои въ Тернополи розписує отсимъ конкурсъ на 65 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ 4 є безплатнй [наданя Впр. Андрея Качалы зъ Мединя] а прочй ва доплатою вôдъ 8 до 12 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны, рефлєктуючй на принятє своихъ дѣтей, зволять найдальше до 10-ого н. ст. серпня внести свои поданя до Выдѣлу Бурсы на руки завѣдателя о. П. Нижанковского, долучаючи при поданю деклярацію: яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата має бути менша вôдъ 12 зр.; послѣдне свѣдоцтво шкôльне и 20 кр. марками на рекомандовану вôдповѣдь. Першеньство въ принятю мають ученики, що були сего року шкôльного въ заведеню. Въ разѣ принятя мусить питомець выказати ся вôдповѣдною скôлькостію бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 2 зр. на вписове и на инвентарь.

Вôдъ Выдѣлу рускои Бурсы тернопôльскои.
Д-ръ В. Лучаковскій. Свящ. *В. Громницкій.*

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дôстати можна въ тов. „Просвѣта“.

Надосланє.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Зодчѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведенє отворене цѣлый рôкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.**
107 41—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1.

Не цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвінкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЕНЬ

въ реставрації **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улица Трибунальска ч. 12. дôмъ власный, можна дôстати щоденно вже о годинѣ 8-ôй рано горячй снѣдання.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр
Сѣканй легки	12 „
Фляки	12 „
Нôжка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякй напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ моеи реставрації, даю вôдбираючимъ марки. — Найлѣпшй вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вôдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напиткôвъ заосмотрена кухня.

79 34—52 Зъ высокимъ поважанемъ

НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.

Въ найгорячѣйшôй порѣ року

поручає ся яко найлучшій и найздоровшій

покрѣпляючій и столовый напôй

що особливо надає ся такожь до змѣшаня зъ виномъ конякомъ або зъ соками овочевыми

натуральна алькалічна щава.

Она дѣлає охолоджуюче и оживляюче, пôдбуджує апетитъ и спомагає травленє. Въ лѣтѣ напôй правдиво покрѣпляючій. (VIII.)
4

Знана вôдъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои сис емы, фабрика руму, лікерôвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникôвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШИРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старй польскй сильнй горѣвки, дуже добрй розолісы, лікеры, румы правдивй зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевй спеціялы якъ: Народôвка, Dziennik, Szczutek, Карпатôвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренôвка и т. и. горѣвки упривілеєванй и одиноко правдивй если зъ нашои фабрики спроваджений.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣдей лѣчничихъ вôльного вôдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкôдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова „ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 364—?

Голляндско-Американьска лінія

зносины пароходами разъ або два на тыждень

зъ Роттердаму до Нью-Іорку

Бюро для каютъ: Wien, I. Kolowratring 9.

Бюро для покладу: Wien, IV. Weyringergasse 7 A.

I. каюта.	II. каюта. 6
1 апр: до 31 октовр. м. 290—400*)	1 авг. до 15 октобр. марокъ 200
1 новемб. до 31 марта м. 230—320	16 октоб. до 31 юлія марокъ 180

*) Нôсял довжины и величины каюты якъ и нôсял скорости и слѣданція парохода.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякй паперы цѣннй и МОНЕТЫ

по найдешевшôмъ курсѣ деннôмъ не числячи нѣякои провізіи.

Контора вымѣны и вôддѣлъ депозитовый перенесенй до льокалю партерового въ будынку банковôмъ.

374B 12—0

Вôдъ року 1868

БЕРГЕРА ЛѢЧНИЧЕ

МЫЛО СМОЛЯНЕ

выпробоване на клініахъ и многими практичными лѣкарями уживає ся не лише въ Австро-Угорщинѣ, але такожь и въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Россіи, на пôвостровѣ Балканьскôмъ, въ Швайцаріи и т. д. на недуги шкôрнй особливо протиг

Выкидôвъ шкôрныхъ рôзного рода

зъ найлѣпшимъ успѣхомъ. Дѣланє Бергерового мыла смоляного яко гіґієнічного средства до усуненя порилѣвъ, до чищеня и десинфекція шкôры есть рôвножь загально признане. Бергера мыло смоляне мае 40% смолы деревнои и рôзнить ся значно вôдъ всѣхъ иншихъ родôвъ мыла смоляного въ торговли. — За-для охороны передъ фальшованемъ треба жадати выразно Бергера мыла смоляного и уважати на побочь помѣщеный знакъ охоронный.

Въ упертыхъ недугахъ шкôрныхъ уживає ся замѣсть мыла смоляного успѣшно

Бергера лѣчничого мыла смоляно сѣрчаного.

Яко лагôднѣйше мыло смоляне до усуненя всякои **нечистоты шкôры**

на выкиды шкôрнй и на головѣ у дѣтей, такожь яко незрôвнане мыло до мытя и купелѣвъ для щоденного ужитку служить, обôймаюче 35% гліцерины и пахуче

Бергера гліцеринове мыло смоляне.

Цѣна штуки кождого рода 35 кр. вразъ зъ приписомъ уживаня.

Зъ иншихъ родôвъ мыла Бергера поручає ся слѣдуючй заслугуючй на увагу: **Мыло бензоове** для нѣжности шкôры; мыло бораксове противъ прищѣвъ; мыло карболеве до выгладженя шкôры и знакôвъ по вôспѣ и яко мыло десінфекційне; Бергера мыло до купелей зъ смерековыхъ шишлокъ и таке-жь мыло тоалетове, Бергера мыло для дѣтей, для маленькихъ дѣтей (25 кр.); мыло іхтіолеве на червоность лица; мыло весняникове дуже успѣшне; мыло танинове противъ прѣтя ногъ и выпаданя волоса; мыло до зубôвъ, найлѣпше средство чищеня зубôвъ. Що-до иншихъ родôвъ мыла Бергера звертаємо увагу на брошуру. Треба жадати мыла Бергера, бо истнують наслѣдованя безъ успѣху.

Мѣсця продажи для Львова въ аптикахъ пп.: І. Байзера, Г. Блюменфельда, К. Миколяша, З. Рукера, К. Склепиньского, Вевюрского, д-ра Зарицкого и фірмахъ А. Ербара, Гайсіма, Кулака и А. Ганапорта. Дальше въ аптикахъ въ *Бродахъ* Крізого, Ляндберга; въ *Борщевъ* Ал. Пйотровского; въ *Бережанахъ* А. Дурета, Л. Нагліка; въ *Березовъ* Галямасъ, Ербена; въ *Хировъ* Левинского; въ *Дрогобичи* А. Кшижановского, І. Тобіяшека; въ *Ярославъ* І. Антермана, І. Рона; въ *Коломыи* Павловского, Штенцля, Витославского; въ *Камянцу* Пилевского; въ *Перемышли* у всѣхъ 4 аптикахъ; въ *Ряшевъ* Карпиньского, Прона; въ *Самборъ* І. Альсевича и Гердлички наслѣдникôвъ; въ *Станиславовъ* у всѣхъ трехъ аптикахъ; дальше въ аптикахъ въ *Стрыю*, *Тернополи* и у всѣхъ аптикахъ бôльшихъ мѣстъ Галичины. 83 16—24

ТАЧКИ сильнй по зр. 2·20 и 2·50. Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты, чапаны и иншй знаряды до робôтъ земныхъ поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.]
1595

Пошукую до своеи канцеляріи вправныхъ

кандидата и писаря

АндрѣяПавлишъ

нотаръ въ Рожнѣтовѣ.

224 3—3

Інтеліґентна женщина Русинка

въ середныхъ лѣтахъ, котра бы заняла ся выхованемъ двохъ малыхъ дѣтей и зарядомъ дому на селѣ у священика - вдôвця, зволить заразъ зголосити ся до о. Евгенія Филиповича, нароха въ Стѣнцѣ, п. п. Потôкъ золотый. — Вдова по священику має першеньство. 1—3
249

Полотна, бѣле столове, рушники, хусточки, дрелíхи и т. п. власнй выробы

продає по

цѣнахъ фабричныхъ

Краеве товариство ткацке „ПРЯХА“ зъ Коросна

въ своѣй ново устровнôй торговли

у Львовѣ при ул. Килиньского ч. 2.

Замовленя зъ провінціи просимо надсилати до Кросна.

Заразомъ остерѣгаємо, що репрезентантомъ нашои фірмы, подорожуючимъ по Галичинѣ и Буковинѣ, є п. А. ЛЬОХЕРЪ, а *иншихъ агентôвъ анї похатникôвъ не высылаємо.* 77 15—52

Поворотъ до молодости и продовженє житя

осягнути можна черезъ ношенє славного Елєктро-Вольта хреста.

У особъ, котрй все носять хрестъ Вольты, кружить кровь правильно и такій самый є системъ нервовый, змысли заостроють ся, що доводить до почутя здоровля, тѣлеснй и духовнй силы збôльшають ся, человѣкъ чувствує себе дуже добре и позискує собѣ продовженє, для бôльшости людей за короткого житя.

Всѣмъ людямъ слабымъ не можна досыть нарадитись носити все хрестъ Вольты, вôнъ скрѣпляє нервы, очищає кровь и узнаный є въ цѣлôмъ свѣтѣ яко найлѣпше средство на сесй слабости: гостець ломота въ костехъ, невральгія, ослабленє нервôвъ, безсонность, зимнота въ рукахъ и ногахъ, гипохондрія, блѣдниця, дыхавица, покривленє, корчѣ, слабости наскôрнй, гимороиды, слабости жолудка, инфлюенца, кашель, глухота и шумъ въ ушехъ, бôль головы, зубôвъ и т. д.

Мимохôдну утрату мужескои силы немôчность и розслабленє можуть вылѣчитись черезъ ношенє Хреста-Вольты. Хрестъ Вольты є приступною для кождого електричною охороною. Численнй листы похвальнй и признаня.

Хрестъ Вольты отримавъ я прошу еще 2 Хресты Вольты надôслати. Рабъ (Угры) Карль лицарь Фабріц й ц. к. генералъ-майоръ.

Електричный Хрестъ Вольты я дôставъ прошу еще прислати 2 штуки. Лінцъ а. д. Д. Едвардъ Шенбіхъ ц. к. радникъ рахунковый.

Цѣна штуки 2 зр.

По надбсланю 2.20 (такожь и марками почтовыми) франко и вôльне вôдъ цла. При послѣплатѣ о 20 кр. бôльше. Адресовати до:

Siegfried Feith Berlin

N. W. 23.

Кореспонденція переводить ся у всѣхъ языкахъ 219 2—6

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 70 кр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ГОСТЕЦЬ и РЕВМАТИЗМЪ

лѣчить едино лишь масть Русса [Russ Gichtsalbe]. Слоикъ 1 зр. Розсылає С. Рукера Аптика Львôвъ. (Галичина.)
175 18—24

Въ мѣсточку Устєчку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкôмъ, є на продажь половина дôму зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригôдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будує ся у вôддаленю кôлькохъ кільометрôвъ. Близшй вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устєчку почта въ мѣсци.

Перворядна новôсть!

Маю честь повѣдомити П. Т. Публику, що сконструовавъ я новй поодинокй молотѣльнй кератовй на силу 2 коней зъ прирядомъ чищачимъ, котрй выдають збôже цѣлкомъ вычищене зъ половы и лупины такъ, що одноразове перевѣяне на млынку выстатчить до готового на продажь збôжа.

За легкôй бѣгъ черезъ патентоване кулисте ложиско, за найбôльшу дѣяльность и за чистый вымолотъ ручить 221 3—4

Фабрика рôльничихъ машинъ

АНТОНЪ РАЙСЕНЦАНЪ

у Львовѣ, ул. Городецка 49.

Цѣнники даромъ и оплатно.

Пошукую у всѣхъ околицяхъ здôбныхъ агентôвъ

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черлянськои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, пôдъ зарядомъ Іоанна Гренька.

Ч. 157. Львовъ, Понедѣлокъ 14 (26) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских свят) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: A. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платить у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австрія:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатаній вѣльній вѣдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной стрѣчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инші доношеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Намѣры гр. Баденього.

Вѣденьскій дописуватель Agramer Tageblatt-у такъ розписавъ ся о намѣрахъ кабінету гр. Баденього на найблизшу будучность: „Цѣль теперѣшнои внутрѣшнои политики Австріи: перевести повну національну рѣвноуправность (розумѣе ся, передовсѣмъ ческонѣмецку). Програма правительства вже готова въ головныхъ основыхъ. Тѣлькы що-до способу и методы, що-до внѣшнои формы переведеня думае правительство, що повинно числити ся зъ природною дразливостію тыхъ чинникѣвъ, котрій держали керму ажь до хвилѣ вступленя Чехѣвъ до парляменту. Єсли порозумѣне не буде могло бути осягнене, єсли Нѣмцѣ не схотять спѣвдѣлати у великѣмъ дѣлѣ внутрѣшнои палінґенезісъ (вѣдродженя, переобразованя), то въ такѣмъ случаю правительство буде уважати себе правительствомъ парляментарнымъ въ дусѣ славяньско-автономістичнои бѣльшости и яко таке выконае свою програму. Рѣвножь незгѣдне зъ фактами тверджене, немовь бы у внутрѣшныхъ вѣдносинахъ панувавъ повный заколотъ. Такъ твердять Нѣмцѣ, однакъ се цѣлкомъ природна поява, що филѣ публичнои дискусіи розбурхавъ такъ сильно зворотъ, не выкликаный насильно гр. Баденімъ, лишь примѣненый до ситуаціи, вытворенои выборами парляментарными, отже скорше чи пѣзнѣйше не минучои. Миръ не наставъ бы, хочь бы по кабінетѣ Баденього наступивъ н. пр. конституційно нѣмецкій кабінетъ. Неуправнена борба нѣмецкихъ проводирѣвъ о привілеѣ були бы дитинячою забавкою въ порѣвнаню до борбы, яку пѣдняли бы Славяне въ оборонѣ своихъ заперечуваныхъ правъ. Конституція мусить бути розширена и не може бути довше забороломъ нѣмецкои переваги. Стане ся, що мусить стати ся.“

Чи зъ такихъ натякѣвъ и погрозъ Нѣмцѣ много собѣ роблять, можна сумнѣвати ся, бо акція зъ ихъ стороны розвиває ся правильно пѣсля ихъ бажаня. Навѣть вѣденьска рада мѣска найшла ся ins Fahrwasser нѣмецкои обструкціи. Крѣмъ клєрикалѣвъ зъ альпейскихъ краѣвъ всѣ прочій сторонництва нѣмецкій вже сконсолідованій до акціи противъ нарушеня національныхъ правъ нѣмецкихъ и пѣдъ тымъ взглядомъ гр. Бадені не може мати найменшихъ сумнѣвѣвъ.

Але бо и вѣстка, подана газетами, мовь бы гр. Бадені намѣрявъ выступити зъ спеціяльнымъ проєктомъ закона языкового, чи тамъ національного, для Чехіи не стрѣтила одобреня нѣ зъ нѣмецкои нѣ зъ чеcкои стороны. Нѣмцѣ не довѣряють, а Чехи боять ся, щобы не перепинено имъ дорогу до дальшихъ добутковъ національныхъ. Про тій намѣры гр. Баденього такъ пишуть Narodni Listy:

„Зъ нѣмецкого табору воєнного лунають теперь чотири оклики боєвій противъ гр. Баденього. Першій найголоснѣйшій окликъ звучить: вѣдкликати розпорядженя языковій; другій: прочь зъ Баденімъ; третій: нѣмецконаціональна курія въ чеcкѣмъ соймѣ; четвертый: законъ языковый для Чехіи. Зъ сихъ чотирохъ окликовъ боєвыхъ найнепріємнѣйше вражае ухо гр. Баденчого очевидно сей несальоновый кликъ: прочь зъ Баденімъ; сей окликъ хотѣвъ бы вѣнъ передовсѣмъ заципькати и длятого студіює прочій оклики. Тожь длячого мы не мали бы бути на се приготовленій, що Бадені захопить насъ або въ чеcкѣмъ соймѣ або въ парляментѣ проєктомъ закона о управильненю квестіи языковои въ Чехіи, та що вѣнъ, заки справа полагодить ся въ дорозѣ парляментарнѣй, для приподобаня Нѣмцямъ завѣсить переведене розпоряджень языковыхъ? На се мусимо пѣсля дотеперѣшного досвѣду бути завсѣгды приготовленій и не смѣемо нѣчого занедбати.

„Мы Чехи не маємо нѣчого противъ законного управильненя квестіи языковои въ нашихъ краяхъ, однакъ мы завсѣгды прикладали до сего вагу, щобы оно вѣдбуло ся черезъ краєве законодавство а нѣколи черезъ парлямент, бо та важна справа дотыкае лишь краѣ чеcкои короны а нѣчого не обходить прочихъ Нѣмцѣвъ австрійскихъ. Однакъ Нѣмцѣ не хотѣли нѣколи управильнювати квестіи языковои въ соймахъ, лишь въ парлямент. Отсе була бы перша трудность. А що-до самои справы, то чи гр. Бадені думае, немовь то нѣмецкій обструкціоністы згодять ся въ законнѣй формѣ на се, що мѣстить ся въ розпорядженяхъ языковыхъ? Такъ наивнымъ вѣнъ чейже не є. Але щобы мы Чехи попустили зъ нашихъ правъ и зѣйшли пониже сеи недостаточнои мѣры розпоряджень языковыхъ, сего не дѣждати за жадну цѣну нѣякому правительству австрійскому. Нашъ народъ цѣлкомъ не вдоволеный розпорядженями языковыми, нанесена намъ вопіюча кривда усунена лишь въ части, а позаякъ нинѣ рѣшуча бѣльшость вѣденьского парляменту пѣдпирає наше становиско правне, то мабуть нѣякій законъ языковый пѣсля бажаня тыхъ, що хотѣли бы розпарцелювати Чехію, не буде ухваленый и перепаде такъ само, якъ свого часу Шаршмідове внесене языкове. Тожь коли гр. Бадені має такій плянъ, то най єго чимъ скорше завчасу розѣрве и кине въ огонь. Се бувъ бы найнещасливѣйшій плянъ, бѣльше нещасливый якъ звѣстный тайный плянъ пок. генерала Бенедека.“

Такій выгляды ставляє орґанъ молодоЧехѣвъ гр. Баденьому, наколи бы вѣнъ загадавъ зробити яку уступку Нѣмцямъ що-до розпоряджень языковыхъ. Замѣсть обструкціи Нѣмцѣвъ буде мати, пѣсля гадки молодоЧехѣвъ, гр. Бадені опозицію теперѣшнои бѣльшости парляментарнои, — а зъ того выходило бы, що якъ не Сцилля то Харибда. Однакъ намъ здае ся, що молодо-Чехи за надто смѣло числять на теперѣшну бѣльшость парляментарну, забуваючи, що въ нѣй находять ся Поляки.

Подѣлъ Туреччины.

Надъ Босфоромъ вже покѣнченій переговоры мировій. Побѣдоносна Туреччина мусить вдоволяти ся радше „моральною“ якъ матеріяльною користію своєи побѣды. Довго опирали ся турецкій повномочники немилому примусови моральному европейскихъ амбасадорѣвъ, але вкѣнци мабуть сказали собѣ: nec Hercules, — хочь въ сѣмъ случаю Туреччинѣ далеко до того прирѣвнаня. Туреччина є и буде „недужимъ чоловѣкомъ“, котрого судьба лежить въ рукахъ европейскихъ лѣкарѣвъ. Прийде пора, коли для „загального добра“ не треба буде Туреччины, то и выбье послѣдна година для недужого...

Въ певныхъ вѣдступахъ часу появляють ся въ европейскихъ публікаціяхъ зъ-пѣдъ пера знатнѣйшихъ мужѣвъ политичныхъ статьѣ, въ котрыхъ обговорює ся не що иншого, якъ лишь проєктъ подѣлу Туреччины. Проєкты тій опирають ся на довѣльныхъ комбінаціяхъ політичнои ситуаціи, але що трактує ся въ нихъ саму квестію реально, то набирають они бѣльшои ваги и увзглядненя, а тымъ самымъ и сама рѣчь, подѣлъ Туреччины, выборює собѣ чимъ разъ бѣльше право горожаньства въ кругахъ дипльоматичныхъ.

Въ послѣднѣмъ выпуску лондоньского Quarterly Review помѣщено статью пѣдъ заг. „The crisis in the east“. Въ статьи пѣддає ся проєктъ, щобы квестіи всходнои не розвязувано при помочи твореня автономічныхъ державъ, бо деякій зъ нихъ, якъ Греція и Болгарія, хибили цѣли за-для своєи лихои господарки, — ино при помочи подѣлу Туреччины пѣсля взѣрця Польщѣ. Такій проєктъ предложивъ бувъ гр. Андраші передъ двацяти лѣтами.

Авторъ статьѣ — мабуть знатный дипльоматъ, бо добре обѣзнаный зъ вѣдносинами — вказує на Босну и Герцеговину, яко на примѣры для умотивованя и пѣдпертя свого проєкту. Въ обохъ тыхъ провінціяхъ вѣдъ часу австрійскои окупаціи такъ рѣшучо поправили ся вѣдносины, що Турки въ Альбаніи и Македоніи завидують своимъ землякамъ пѣдъ австрійскимъ правленємъ. Передъ кѣлькома роками кн. d' Aumale порушивъ ту саму квестію въ „Revue des deux Mondes,“ звертаючи дуже справедливо увагу, що одинока трудность въ подѣлѣ Туреччины лежить въ розпайованю ей частинъ. Бо передовсѣмъ Россія хоче цѣлый Балканъ. Теперь справа стоить инакше. Австрія має зъ Россією умову, котру заключено въ часѣ гостины цѣсаря Франць Іосифа въ Петербурзѣ. Австрія має теперь вѣльну руку ажь до Солуна и заходить ся около того, щобы скрѣпити свій вплывъ въ Альбаніи, при чѣмъ вѣддає ѣй римо-католицке духовеньство велику прислугу. Авторъ полємізує зъ пессимістами, котрій сумнѣвають ся о будучности Австріи, и обстає при тѣмъ, що габсбургска монархія має выповнити велику місію культурну въ Альбаніи и Македоніи.

Анґлія, пѣсля гадки автора, повинна пѣйти за примѣромъ Австріи и на перекѣръ традиційнымъ упередженємъ довести до порозумѣня зъ Россією. Єгипетъ и Сирія мусять припасти Анґліи (Сирія длятого, щобы бул

Справа памятника Иванови Котляревскому въ Полтавѣ.

М. Гримачь, авторъ „Листѣвъ зъ Украины россійскои“ пѣдъ заголовкомъ „Література й життя“, писаныхъ до „Зорі“, умѣстивъ въ послѣднѣмъ числѣ сего тыжневника два листы [другій и третій]. Въ однѣмъ и другѣмъ чинить вѣнъ тяжкій, але справедливій докоры украиньско-рускій інтеліґенціи за ей байдужность, полохливость, бездарность а инколи и нѣкчемность въ справахъ національныхъ. Въ другѣмъ листѣ критикує ей зъ огляду на проєвѣту народну, а въ третѣмъ — зъ огляду на памятникъ Иванови Котляревскому въ Полтавѣ.

Вѣнъ пише:

„Нашу неенерґічность [чи по простому кажучи ледарство] та недотепность робити громадску роботу, видко завсѣгды й зъ усього. И въ першій лініи се ледарство и ся недотепность зробили насъ тымъ, чимъ мы є: згордоваными попихачами безправными. Всѣ заходы централізму [россійского] не могли-бъ мати надъ нами такои силы, якъ бы мы самій були лѣпшій. Доводовъ сьому можна було-бъ знайти дуже богато. Такимъ доводомъ є й справа зъ монументомъ Котляревскому.

Почала ся справа зъ того, що урядъ таки дозволивъ збирати грошѣ на монументъ Котляревскому, але тѣльки въ самій Полтавщинѣ. Трохи згодомъ урядъ [тогдѣшный міністеръ Дурново] прислався до черниговскои мѣскои „думы“ запытанє: чи не схотѣла-бъ вона [„дума“] просити, щобъ дозволено було збирати грошѣ на монументъ Котляревскому и въ Черниговщинѣ? Вѣдъ россійского міністра така пропозиція була занадто дивна. Але у всякому разѣ вона показувала, що навѣть „подлежащее начальство“ не вбачає нѣчого страшного въ сѣй справѣ и дає змогу намъ де-що въ нѣй зробити.

Що-жь мы зробили? Черниговска мѣська „дума“ такъ лѣниво взяла ся до сього дѣла, такъ воно недбало робило ся и такъ задляло ся [затягло ся], що петиція вѣдъ Чернигова про дозвѣлъ збирати грошѣ пѣйшла до Петербурга дуже не скоро и то тогдѣ, якъ міністромъ замѣсть Дурнова ставъ уже Горемикинъ. Сей-же на петицію черниговску вѣдмовивъ, що „не видитъ основаній къ удовлетворенію просьбы“, чи ще якось тамъ, одно слово: мотивувавши заборону тымъ, що мовь-бы-то полтавска „дума“ про се не просить. Пѣсля сього черниговскій „думѣ“ треба було попрохати полтавску написати про справу до міністра, а самій, посылаючи ся на зроблену ранѣйше міністерску пропозицію та на нову полтавску петицію, знову просити, щобъ таки дозволено збирати грошѣ и въ Черниговѣ. Але-жь черниговска „дума“ сього не зробила и справа такъ и ляснула. Такимъ робомъ черезъ наше недбальство пропала змога зробити справу ширшою и зѣбрати бѣльше грошей.

Сама полтавска мѣська „управа“ дуже довго нѣчого не робила въ сѣй справѣ, а тогдѣ таки взяла та й надумала ся: зробити не монументъ Котляревскому, а „какоенибудь учрежденіе въ память его“ — въ найлѣпшому разѣ якійсь дѣмъ для сирѣтъ, а може навѣть ще менше пѣдхоже до дѣла. И вже тогдѣ, якъ почали ся проти сього протесты вѣдъ тыхъ, що давали грошѣ, дакъ ажь тогдѣ „управа“ повѣдомила, що нѣчого иншого робити не буде, тѣльки монументъ. Добре, що таки монументъ. Бо хто-жь не знае, яку вагу мають монументы за-для психики народныхъ масъ. Але-жь на якій грошѣ його робити?

У мене въ рукахъ „Свѣдѣнія о поступленіи пожертвованій на памятникъ И. П. Котляревского въ Полтавѣ — по 1 октября 1896 г.“. Усього грошей було тогдѣ 6.418 руб. 12 коп. Приватно-жь я знаю, що теперь є тысячѣвъ изъ сѣмь... Що-жь можна зробити за сѣмь тысячѣвъ?

Недавнечко дозволено збирати грошѣ на монументъ Мицкевичеви. И по часописяхъ пишуть, що вже зѣбрано... вгадайте скѣльки? Сто девять тысячѣвъ! Одна тѣльки редакція часописи Kurjer Warszawski зѣбрала за мѣсяць 87.766 руб.! [Се було тогдѣ, коли авторъ писавъ своє письмо до „Зорі“; нинѣ-жь уже замкнено складки, бо зѣбрано навѣть бѣльше якъ двѣста тысячь, а треба було лишь такои сумы. — *Ред.*] Коли не бреше память, то на монументъ найбѣльшому своєму поетови — Пушкинови Москалѣ могли зѣбрати тѣльки 80 тысячѣвъ. Москалѣвъ у всякому разѣ въ четверо бѣльше, нѣжь Полякѣвъ; потѣмъ ще-жь на монументъ Пушкинови давали не самій Москалѣ, а й нашій „Малороссы“ та й „Бѣлоруссы“. Такимъ робомъ маса можливыхъ жертвувателѣвъ на монументъ Пушкинови була бѣльша вѣдъ масы можливыхъ жертвувателѣвъ на монументъ Мицкевичеви вже не въ четверо, а хиба въ шестеро. И все-жь ся невеличка купка выявила бѣльше енерґіи й пошаны до свого ґенія!... Що-жь до насъ самыхъ, то й насъ у всякому разѣ въ-двое бѣльше, нѣжь Полякѣвъ. А мы зѣбрали тѣльки сѣмь тысячѣвъ! Звѣстно, Котляревскій не такій ґеній, якъ Мицкевичь; але все-жь намъ вѣнъ и не малый чоловѣкъ: вѣнъ бо почавъ нашу нову літературу! Якъ бы його не було, то хто зна', якъ бы воно було зъ нею. Мы не можемо його рѣвняти до Шевченка, але-жь изъ Шевченкомъ у насъ и нѣкого не можна рѣвняти: Шевченко самъ собѣ. А зъ усѣхъ нашихъ літературныхъ дѣячѣвъ, опрѣчь Шевченка, Котляревскій повиненъ стояти въ першому рядѣ, бо се вѣнъ першій збудивъ пѣсля тяжкого сну нашого нашу націю та й увѣвъ ей до гурту живыхъ та культурныхъ націй. И черезъ те йому попереду, передъ усѣма [не минаючи тутъ и Шевченка] треба становити монумента. И все-жь тѣльки сѣмь тысячѣвъ!

Недавнечко переписувано людность у Россіи. Ще не опубликовано, скѣльки якого народу живе въ державѣ. Але-жь уже є, скѣльки людей живе въ кождій ґуберніи. Коли полѣчити ґуберній зъ украиньскою людностію, то й выйде, що нашого братчика буде міліонѣвъ зъ 25. Не трохи! Але поки-що вѣзьмемо меншу цифру, безперечно певну: 20 міліонѣвъ. Коли-бъ зъ кождого десятка людей давъ на Котляревского тѣльки одинъ и далъ тѣльки одну копѣйку, то зѣбрано було-бъ 20 тысячѣвъ рублѣвъ. Се не польскій 109 [понадъ 200 — *Ред.*] тысячѣвъ, але все-жь за нихъ можна поставити путящого, якъ на насъ монумента. Далѣ: Коли-бъ дававъ тѣльки одинъ изъ сотнѣ людей, то щобы було 20.000 рублѣвъ, треба кождому такому давати тѣльки по десять копѣйокъ. Врештѣ, коли коженъ давати-ме по рублю, то може давати тѣльки одинъ зъ тысячи людей, и все жь мы мали-бъ 20 тысячѣвъ. А мы зѣбрали тѣльки сѣмь! Чого-жь се такъ?

Зъ реєстру жертвувателѣвъ видко, що деякій инстиґуціи давали сотнѣ, а полтавске ґубернске земство й 1.000 рублѣвъ. Потѣмъ зъ окремыхъ осѣбъ одна дала 300, де-хто по 100, по 50, по 25 руб. И все-жь не набрало ся стѣльки, щобъ припадавъ 1 рубель на тысячу людей. Тѣльки одинъ карбованець на тысячу — и нема його!

Кажуть, що полтавска мѣська „управа“, не сподѣваючи ся новыхъ жертвъ, такъ таки й думае робити монумента за сѣмь тысячѣвъ.

зелѣзница до перского заливу и коротка дорога сушею до Индій), — противно же Мала Азія и Арменія мають бути захованѣ для Россіи. Порозумѣнє зъ Россіею порадне ще й за-для очевиднои тенденціи Нѣмеччины заключити аліянсъ зъ Франціею противъ Анґлів. Француско-россійскѣ вѳдносины не перепинюють такои акціи. Тажь царь, вертаючи зъ Парижа, заперечивъ передъ одны ъ знатнымъ дипльоматомъ нѣмецкимъ, мовь бы була идея выключного союза зъ Франціею, та зъ маловаженѣмъ высказавъ ся про россійского дипльомата, котрый есть горячимъ прихильникомъ такого союза. Рѳвножь и Ганото, коли минувшои осени два разы надаремно допытувавъ въ Петербурзѣ о россійскѣ погляды щодо анґлійского проєкту въ арменьскѣй квестіи, переконавъ ся на собѣ самѳмъ про се становиско Россіи.

Статья кѳнчить ся порадою, щобы королева Вікторія взяла на себе особисто интервенцію въ тѳй справѣ. Королевѳй удало ся вже разъ, а то въ часѣ американьскои вѳйны дѳмовои, своимъ особистымъ посередництвомъ не допустити до анґлійско-американьскои вѳйны.

Письмо зъ Равщины.

Зъ причины ювілею 50-лѣтного панованя цѣсаря Францъ-Іосифа I., якій припадаѥ слѣдуючого року, выбравъ ся зъ-посередъ равскои рады повѣтовои тѣснѣйшій комітетъ зъ пяти членѳвъ пѳдъ проводомъ маршалка повѣтового Єнджейовича. Той комітетъ порѣшивъ уже, що равскій повѣтъ повиненъ увѣковѣчнити сесю памятку тымъ, що въ Равѣ рускѳй маѥ своимъ коштомъ [по-надъ 40 тысячь зр.] вымурувати повѣтовый шпиталь. Щобы свому рѣшеню надати выразъ волѣ мешканцѣвъ повѣту, спросивъ сей комітетъ на день 13 н. ст. липня до Равы рускои до салѣ засѣдань рады повѣтовои зъ повѣту: 1) всѣхъ священикѳвъ обохъ обрядѳвъ, 2) всѣхъ дѣдичѣвъ, и 3) всѣхъ вѳйтѳвъ зъ писарями на нараду, уважаючи тыхъ всѣхъ разомъ за репрезентатѳвъ мешканцѣвъ повѣту. На тѳй-то нарадѣ мало одобрити ся рѣшенѥ тѣснѣйшого комітету [може навѣть и безъ дискусін?!]. Зъ рускихъ священикѳвъ прибуло лише 12 [часъ жнивъ]; ще менше [бо кѳлькохъ] дѣдичѣвъ; за те прибуло много вѳйтѳвъ зъ писарями, бо якъ-разъ того дня мали они въ старостві „цесію“. Явивъ ся такожь самъ староста Шумляньскій въ характерѣ комісаря.

Нарада мала розпочатись о годинѣ 1-ѳй зъ полудня, а розпочалась ажь о 2½. [Чому такъ пѳзно? — загадка.] Нараду вѳдкрывъ маршалокъ Єнджейовичь, представивши на провѳдника нарады о. І. Гавришкевича, декана потелицкого; на се всѣ згодили ся. Забравъ слово марш. Єнджейовичь и представивъ, що тѣснѣйшій комітетъ рѣшивъ увѣковѣчнити память ювілею 50-лѣтного панованя цѣсаря основанѣмъ повѣтового шпиталю въ Равѣ рускѳй; при тѳмъ додавъ, що „хочь були въ комітетѣ ще иншѳ проєкты, то однакъ сей проєктъ [шпиталь!] пѳсля думки комітету, якъ и єго [маршалка] буде найкрасшою памяткою“. Дальше маршалокъ выраховувавъ, що кошты вымурованя и основаня шпиталю будуть выносити 40 тысячь злр. На се есть уже въ касѣ выдѣлу повѣтового 12 тысячь фонду убогихъ громадскихъ [цитьте нуждарѣ! Кричите, де дѣвають ся карнѳ грошѣ, що вплывають до фонду убогихъ громадскихъ; кажете, що хочь пухнете и вмираѥте зъ голоду та холоду, а не маѥте помочи зъ того фонду... Ось де фондъ!], 4 тысячѣ призбираѥ ся въ повѣтѣ, а 24 тысячѣ треба позичити въ банку краєвѳмъ яко комунальну повѣтову позичку, сплачувану ратами черезъ трицять и два роки додатками 1-ого крейцаря вѳдъ ґульдена податку.

Въ дискусіи забравъ перше слово о. Решетило зъ Маґерова, интерпелюючи п. Єнджейовича: якѳ то ще були иншѳ проєкты? У вѳдповѣдь заявивъ п. Єнджейовичь, що крѳмъ шпиталю були ще проєкты: основаня ґімназіи въ Равѣ рускѳй и утворенѥ стіпендій на выобразованѥ громадскихъ бабъ-повитухъ [акушерокъ]; надто дѣдичь зѳ Смолина Андрушевскій запроєктувавъ письменно [проєктъ єго вѳдчитано!], щобы въ повѣтѣ нѣчого не починати, але дати всѣ капіталы на реставрацію „Wawelu“, въ котрѳмъ повинно бути двѣ салѣ резиденційнѳ: одна польска, друга рускa, щобы тымъ и „рускій нарѳдъ зрѳвноправнити зъ польскимъ“... [На Мазурахъ! Зрѳвноправнѣть, панове, єго напередъ на Руси!]

По тѳмъ поясненю забравъ зновъ слово о. Решетило и заявивъ въ имени Русинѳвъ повѣту, що въ засадѣ не супротивляѥ ся шпиталеви, однакъ ґімназія есть намъ въ повѣтѣ потрѣбнѣйшою институцією а тымъ самымъ цѣннѣйшою и она була бы найбѳльше памятковою. „Доси не дозволено намъ — мовивъ бесѣдникъ — мати въ Равѣ рускѳй ґімназіи, то бодай теперь, зъ нагоды ювілею 50-лѣтного панованя нашого цѣсаря, одержимо ѥн.“ — Внесенѥ о. Решетила пѳдперли: о. Антѳнъ Колпачкевичь зъ Гѳйча, о. Євгеній Горницкій зъ Равы рускои, о. Іоанъ Кипріянъ зъ Немирова, п. Иванъ Головка зъ Любичи, а надто всѣ присутнѳ вѳйты, притакуючи: „намъ треба школы, а не шпиталю!“

„Батьки повѣту“ голосять: шпиталь! а нарѳдъ: школа-ґімназія! Чи се не опозиція? Тажь опозиція! —и то люта, котрои навѣть „батькѳвска“ промова пана староты не змогла зломити. И стало ся, що на-разѣ нѣ шпиталь, нѣ ґімназія, тѳлько на внесенѥ дѣдича Скулимовского розширено тѣснѣйшій комітетъ ще пятьма членами зъ по-за рады повѣтовои, выбираючи [на пропозицію марш. Єнджейовича] до того розширеного тѣснѣйшого комітету: о. Решетила зъ Маґерова, о. Ґисовского зъ Журавець, Івана Головку зъ Любичи, Пѳдсудка зъ Камѣнки лѣсноі и п. Скулимовского. Сей розширеный комітетъ маѥ уважати ся за повный и протягомъ трехъ мѣсяцѣвъ маѥ розслѣдити: 1) щѳ користнѣйше для повѣту: чи шпиталь, чи ґімназія? — 2) якихъ коштѳвъ треба на шпиталь, а якихъ на ґімназію? — и 3) о скѳлько заходять або не заходять якѳ трудности що-до основаня ґімназіи въ Равѣ рускѳй. По точнѳмъ розслѣдженю рѣчи маѥ комітетъ поновно спросити тыхъ самыхъ членѳвъ повѣту на остаточне порѣшенѥ такъ важнои справы.

А вже-жь певно, що важна се справа — якъ зъ огляду на хвилю, котрѳй она за памятку маѥ служити, такъ и зѳ взгляду на користи, якѳ она повѣтови принести повинна. Длятого треба намъ, особливо Русинамъ [нашь голосъ тутъ першій!] заздалегѳдь добре застановити ся: чи рѣшитись за шпиталемъ, чи за ґімназією.

Шпиталѣ загаломъ не тѣшать ся у нашого народу довѣрємъ; не такъ дуже тѣшать ся они довѣрємъ и у интеліґенціи. Констатуємо фактъ. А чи равскій шпиталь буде выимкою? Сумнѣваємо ся, и то тымъ бѳльше, коли бачимо, якъ много людцѣвъ въ публичныхъ обовязкахъ що-разъ то бѳльше мають на увазѣ своѥ самолюбство, а не добро публичне; коли-жь що мусять здѣлати, то все — якъ то кажуть — „на фундушь“... Зъ тои причины люде нерадо поспѣшають и поспѣшать до шпиталю, хочь-бы вѳнъ находивъ ся и пѳдъ „батькѳвскѳмъ“ окомъ „найсердечнѣйшихъ опѣкунѳвъ“. Коли-жь хто въ недузѣ конечно схоче глядати помочи въ шпитали, то певно буде бѳльше рефлектувати на шпиталѣ въ Жовквы або Львовѣ [не згадуючи вже о недалекихъ шпиталяхъ въ Сокали и Любачевѣ], де бѳльше досвѣдныхъ и славныхъ лѣкарѣвъ, а не на шпиталикъ въ Равѣ рускѳй. Хто-жь переважно буде тиснути ся до невеличкого равского шпиталику? Одиниць [кухарочки, покоѣвочки, ключнички] зъ вѣдомыми недугами; сама Рава руска доставить ихъ не мало! А коли ще въ додатку возьмемо бѳкъ національный, то и той — зъ рускаго погляду — не промовить за проєктованымъ шпиталемъ въ Равѣ рускѳй. Въ равскѳмъ шпитали зароить ся вѳдъ „матечекъ“ польскихъ та збанкротованыхъ „ветеранѳвъ“ въ єго зарядѣ. И стане ся, що наша Рава руска хиба на посмѣховиско зватись буде „рускою“, хоть цѣлый окружаючій ѥи повѣтъ — рускій. Обходили ся мы доси безъ шпиталю, не дѳзнаючи зачерезъ се нѣякои прикрости чи тамъ недогѳдности, оббйдемо ся безъ него й дальше. Намъ треба ґімназіи и ще разъ ґімназіи!

Ґімназія въ Равѣ рускѳй конечно потрѣбна и принесла бы неоцѣненѥ користи, якъ для равского, такъ и сумежныхъ повѣтѳвъ. Хто гляне на мапу Галичины, той побачить, що Рава руска становить осередокъ для обширного простору землѣ цѣлыхъ повѣтѳвъ равского та сокальского и бѳльшои або меншои частины повѣтѳвъ жовкѳвского, чешанѳвского а навѣть яворѳвского. Въ Равѣ рускѳй зосередняють ся чотири зелѣзницѣ: зъ Ярослава, Сокаля, Львова, и Белзця, чимъ дуже улекшають приступъ до Равы рускоп для мешканцѣвъ того обширного простору земного. Тожь въ Равѣ рускѳй [за-для выгоды мешканцѣвъ згаданого простору земного] повиненъ бути окружный судъ, повинѥ бути середнѳ и промысловѳ школы. Але що-жь? Властидержнѳ сферы якось не схотѣли и не похочують звертати уваги на тѳ догѳднѳ прикметы Равы рускои, знать тому, що она „руска“, — бо учительску семинарію вѳддали пѳд граничному, въ кутѣ лежачому Сокалеви, а окружный судъ вѳддають пѳдльвѳвскѳй Жовквѣ. Черга не забути и на осередочну Раву руску! ѣй треба дати бодай ґімназію!

Равска ґімназія може числити на велику фреквенцію, и то зъ многихъ взглядѳвъ. Найперше за-для того, що Рава руска становить [якъ то вже высше сказано] осередокъ для обширного простору земного, а до того ще маѥ до себе дуже легкій приступъ, бо въ нѣй сходять ся чотири зелѣзнѣ. Вѳдтакъ-удержане въ Равѣ рускѳй буде коштувати далеко менше, нѣжь деинде, такъ що навѣть не дуже заможный господарь буде мѳгъ легко свого сына посилаты до ґімназіи. Надто коли зважимо, що въ Равѣ рускѳй для здоровля молодежи дуже пригѳдне мѣсце, а моральнѳсть не буде мати имовѣрно нѣякихъ способбвъ до зѳпсутя, бо майже безпосередный надзѳръ вѳтцѣвъ надъ дѣтьми не буде утрудненый, якъ то буваѥ задля далекои вѳддалености по бѳльшихъ мѣстяхъ, — то выходить, що ґімназія въ Равѣ рускѳй приманить до себе велике число молодежи. Равскій повѣтъ доставить своѣй ґімназіи 150—200 ученикѳвъ, бо передовсѣмъ тото число ученикѳвъ, що до теперь мусѣло розпорошити ся по ґімназіяхъ львѳвскихъ, перемыскихъ и другихъ, позбстанѥ въ Равѣ рускѳй, надто прибуде много другихъ ученикѳвъ, именно такихъ, що нѣколи не видѣли бы ґімназіи, бо они въ ґімназіяхъ по-за Равою не могли бы удержати ся. Самъ Угнѳвъ дасть понадъ 50 ученикѳвъ. Сокальскій повѣтъ доставить 100—150 ученикѳвъ. Зъ сего повѣту и такъ теперь много ученикѳвъ переѣзджаѥ черезъ Раву руску до ґімназій львѳвскихъ, перемыскихъ и иншихъ; они лишили бы ся въ Равѣ рускѳй, яко мѣсци близшѳмъ и дешевшѳмъ. Такожь повѣты жовкѳвскій, чешанѳвскій и яворѳвскій дадуть найменше 100 ученикѳвъ. Отже повна равска ґімназія може числити напевно 350—450 ученикѳвъ, значить ся: она приспособить рѳчно краєви, державѣ и народностямъ пересѣчно 40—50 зрѣлыхъ горожанъ. Чи-жь се не велика користь?!

За чимъ же намъ, Равщанамъ, рѣшити ся? Чи за ґімназією, що выдасть десятки зрѣлыхъ людей, чи за шпиталемъ, що хиба зможе вылѣчити кѳлька одиниць непевнои моральности? А вже-жь думаємо, що весь повѣтъ равскій зъ цѣлою грудью заголосить, що рѣшаѥ ся тѳлько за ґімназією и що комітетъ, якъ не повный, то бодай бѳльшѳсть єго поставить внесенѥ на ґімназію въ Равѣ рускѳй, памятаючи на те, що ґімназія въ Равѣ рускѳй и потрѣбнѣйша и користнѣйша, а тымъ самымъ и бѳльше памяткова та въ найбѳльшѳй степени увѣковѣчнить ювілейный рѳкъ 50-лѣтного панованя цѣсаря Францъ-Іосифа I.

До такого порѣшеня сеи такъ важнои для повѣту справы повиненъ выдѣлъ політичного товариства „Равска Руска Рада“ примостити дорогу. Именно повиненъ вѳнъ споводувати по громадахъ повѣту потрѣбный рухъ, щобы — по перше: рады громадскѳ рѣшили, що фонды убогихъ громадскихъ призволяють ужити тѳлько на основанѥ ґімназіи въ Равѣ рускѳй, а не шпиталю; по друге: щобы всѣ громады высылали петиціи до рады повѣтовои; зъ заявленѣмъ, що бажають ґімназіи въ Равѣ рускѳй на увѣковѣченѥ ювілейного року вкѳнця: щобы цѣлый повѣтъ петиціонувавъ до всѣхъ властій якъ автономічныхъ такъ и адміністраційныхъ о ґімназію въ Равѣ рускѳй. Коли маѥ бути въ Равѣ рускѳй памятка ювілейного 1898 року, то най-же она буде така, яку вѳдчувають серця всѣхъ мешканцѣвъ повѣту, — найже она буде зъ по-мѣжь всѣхъ и потрѣбнѣйша и користнѣйша, а тымъ самымъ и цѣннѣйша, — най-же она гѳдно увѣковѣчнитъ згаданый рѳкъ!

Раворускій.

Але-жь се мізерія! Не вже-жь мы попустимо, щобъ такъ воно й стало ся? Батько нашои новои літературы, батько літературы у всякому равѣ двацять-міліонового народу.— И йому поставлять не монументъ, а якусь мізерію! О, якѳй-жь мы скнары! Якѳй мы ганебно скупѳй й неенерґічнѳй!

Коли вы вѳгѳй, не можете самѳй богато дати: чомъ вы не аґітуєте, не просите, не доводите, що такъ не можна, що се ганьба намъ самымъ! Коли вы богатѳй: де-жь вы заховали ваше богатство и на що вы його заховали? Не вже вы забули, що вашѳй тысячѣ, чи сотнѣ тысячѣвъ, чи навѣть міліоны — всѣ вони повстали крѳвавою працею нашого народу, того самого народу, во имя котрого почавъ Котляревскій своѥ велике дѣло? Вы выдаєте десятки, сотнѣ, тысячѣ рублѣвъ за-для своѥи власнои втѣхи, за-для того, щобъ хату свою закрасити, сукню пышну справити, вина дорогого выпити, и у васъ нема сихъ десяткѳвъ, сотнѣвъ, тысячѣвъ на те, щобъ дати ихъ на всенародне дѣло, на монументъ піонерови нашого нового національного руху? и намъ не соромъ передъ вашими польскими братами? и вамъ не соромъ передъ вашимъ власнымъ народомъ?

Коли вамъ не соромъ, то не смѣйте нѣколи звати себе Вкранцями! А коли вамъ соромъ, то швидче зробѣть зъ сихъ мізерныхъ семи тысячѣвъ хочь 20! Вы повинѳ се зробити, бо такъ мало доси выявляли прихильности до вкранньскои справы и такъ треба саме теперь выявити сю прихильнѳсть.

Въ справѣ селяньского „стрейку“ въ повѣтѣ рудецкѳмъ

одержуємо ось таке письмо:

На Ваше запрошенѥ подаю Вамъ данѳ о хлопскѳмъ „страйку“ въ нашѳмъ повѣтѣ. Рѣчь ось-яка:

Передъ чотирма тыжднями розбѳйшлась була поголоска межи тутешными селянами, що „прийшовъ“ наказъ, абы хлопы не йшли до панѳвъ на роботу за дешевше, якъ за плату денно: косарямъ 1 зр., жѣнкамъ 80 кр. а погоничамъ 50 кр. [Тогды була денна плата 50 кр. косареви, 35 кр. жѣнцѣ а 20 кр. погоничеви.] Казали, що тамтого року цѣсарь, будучи пѳдчасъ маневрѳвъ въ Мостискѳмъ на обѣдѣ у одного пана, выйшовъ на двѳръ до хлопѳвъ и спытавъ: яку платню беруть денно? — и тогды наказавъ хлопамъ, щобы до панѳвъ не йшли робити дешевше, якъ по 1 зр., взглядно по 80 и 50 кр. Друга зновъ верзія голосила, що цѣсарь пытавъ дѣдича зъ села Г. [5 кільометрѳвъ вѳдъ Рудокъ]: по чому вѳнъ платить робѳтникамъ? Дѣдичь сказавъ, що по 1 зр., 80 кр. и 50 кр. денно [очевидно сказавъ неправду], отже хлопы теперь не пѳйдуть до панѳвъ робити дешевше. А треба знати, що хлопы не конче люблять сего дѣдича, бо вѳнъ торѳкъ грубо увѳрвавъ косарямъ за гуртовне „зле“ кошенѥ ячменю и т. д. Тымъ по тѳй поголосцѣ пѳйшла чутка, що дня 6 с. м. бубнили въ Рудкахъ на торзѣ, щобы хлопы не йшли робити до панѳвъ дешевше, якъ за высше подану цѣну. За тыждень зновъ „чули“, якъ таке саме выбубнювали на торзѣ въ Комарнѣ. Розумѣѥ ся, що межи селянами повстала констернація, а навѣть на трехъ фѳльваркахъ мали робѳтники зѳйти зъ поля, бо дворы не хотѣли имъ по тѳлько обѣцяти.

Теперь уже бѳльше якъ тыждень всьо утихло: настали горячѳ жнива, а добрый жнець нажне и 3 копы денно по 45—50 кр., отже-жь заробить бѳльше, нѣжь „цѣсарь казавъ“.

О якихсь аґітаторахъ радикальныхъ чи навѣть соціялістичныхъ, розумѣѥсь, и бесѣды бути не може. Се лишень перестраженому кореспондентови Polsk-ого słowa таке уроило ся. Вѣдай подѳбнѳ домагання селянъ мусѣли и деинде выринути, бо въ Тернопѳльскѳмъ и Збаражскѳмъ такожь такѳ верзіи ходили, якъ се я чувъ вѳдъ одного чоловѣка, що недавно зъ-вѳдтамъ приѣхавъ.

Пѳсля мого переконаня причиною сихъ поголосокъ есть страйкъ робѳтникѳвъ рѳльничихъ въ Угорщинѣ. Люде нашѳ темнѳ, але все-таки де-що довѣдують ся зъ ґазетъ о свѣтѣ Божѳмъ и вѳдтакъ се иде зъ устъ до устъ по торгахъ, въ млынѣ, лѣсѣ и т. д. У насъ, въ Рудеччинѣ ще безперечно пригадали собѣ и то, що минувшого року приѣзджавъ аґентъ до Рудокъ и Комарна, та выбубнювавъ на роботу при выставѣ въ Будапештѣ. А зновъ сего року дворы, притиснѳнѥ слотами, самѳ высоко ліцитували робѳтникѳвъ до полотя, кошенѥ и т. д., а селянинъ взявъ се такъ, що цѣсарь наказавъ“...

Дивна рѣчь, що у насъ на Руси Поляки такѳ перепудженѥ вѳдъ часу соймовыхъ выборѳвъ зъ 1895 року! А вже сегорѳчна побѣда ихъ надъ рускимъ и то радикальнымъ кандидатомъ при выборахъ до рады державнои — не даѥ имъ спокѳйно спати. Скрѳзь чують у воздусѣ аґітаторѳвъ радикальныхъ, навѣть соціялістичныхъ... Мимо всѣхъ средствъ, якими они розпоряджають, нѣгде тыхъ аґітаторѳвъ не можуть вылапати або бодай де-що певного о нихъ довѣдати ся... Та й не диво, бо нѣякои аґітаціи нема. Се, що они чують у воздусѣ — то духъ часу, то рухъ хлопскѳй, загальный въ цѣлѳй Галичинѣ. Хлопъ почувъ, що вѳнъ уже не „bydło“, и починаѥ рухати ся. Того руху не спинить ся терориэмомъ! Той рухъ буде рости, а на нашѳй интеліґенціи лежить моральный обовязокъ стати на чолѣ сего руху и помочи темнѳй масѣ выбороти собѣ користнѣйшѳ права та менше тяжкѳ услѳвя до житя...

Переглядъ політичный.

Нѣмецкѳ громады въ Чехахъ перестали, якъ вѣдомо, полагоджувати справы припорученого обѳму дѣланя, а зъ того выходять теперь колізіи зъ державными властями. Оногды згадували мы, що староство вѳзвало одну громаду до дальшого веденя войсковои евіденціи, противъ чого громада маѥ вѳдкликати ся хочь бы ажь до найвысшого трибуналу. Теперь зновъ доносять о такѳмъ выпадку: Прокураторія державна сконфіскувала дня 23 с.

м. дневникъ Bohemi-ю и Prager Tageblatt, а староство въ Зацу вôзвало тамошного бурмістра, щобы велѣвъ розсланй примѣрники сконфіскованого числа тыхъ дневникôвъ переймити и забрати. Однако мѣска рада покликала ся на ухвалу про застановленє урядованя въ припорученôмъ обемѣ и вôдказала тому жаданю.

Польске вѣче въ Тѣшинѣ, скликане на д. 1 серпня, мае вôдбути ся не въ самôмъ мѣстѣ, тôлько въ сусѣднôмъ селѣ Мостахъ, де соймовый посолъ д-ръ Михейда мае свою посѣлôсть. Постановлено такъ черезъ те, що комітетъ, скликуючій вѣче, нѣгде въ мѣстѣ не мôгъ дôстати льокалю для вѣча.

Галицкй польскй дневники взывають цѣлкомъ слушно такожь галицкихъ Полякôвъ, щобы ѣхали на те вѣче. Въ тôй цѣли скликують по краю зборы, котрй мають выбирати вôдпоручникôвъ на тѣшиньске вѣче; се буде мати тымъ бôльшу вагу, що изъ стороны галицкихъ Полякôвъ являть ся не тôлько поодинокй люде зъ власнои спонуки, але и вôдпоручники мовь бы всего галицкого польского населеня.

Сими днями вели ся въ Инсбруку, якъ мы вже доносили, переговоры мѣжь тирольскимъ намѣстникомъ а италійскими послами въ справѣ уладнаня автономіи полудневого Тиролю. Якъ доносять Tiroler Stimmen, переговоры тй не довели до нѣякого кôнця.

На засѣданю сербского церковного конґресу въ Карлôвцяхъ д. 23. с. м. зложивъ д-ръ Стефанъ Манешевичь именемъ комісіи внесенє, щобы всѣ справы, надъ котрыми конґресъ мае радити, подѣлити на адміністративнй и законодатнй и насамперед радити надъ першими, а зъ нихъ на перше мѣсце взяти выбôръ выдѣлу конґресу. Бар. Иванъ Живковичь доповнивъ те внесенє тымъ щобы выбрати комісію зъ 20 членôвъ для уложеня адресы до монарха, въ котрôй бы выказано всѣ кривды, якихъ сербска церковна автономія зазнала вôдъ р. 1868. ажь доси, и выложено теперѣшный станъ сербскои церкви. Противъ того выступивъ Ник. Максимовичь зъ внесенемъ, щобы выслано до цѣсаря депутацію, котра бы мала обезпечити нарушенй права автономіи, а особливо право ініціятивы конґресу, та усунути перешкоды, роблений законнôй и правнôй дѣяльности конґресу. Дальше домагавъ ся бесѣдникъ, щобы передовсѣмъ поставлено на порядокъ нарадъ начеркъ національно-церковного статуту, — щобы той статутъ придѣлено до розслѣдженя комісіи, зложенôй зъ 15 членôвъ, котра бы єго приготовила по можности ще въ сѣй сесіи конґресу до мериторичныхъ нарадъ; а до того часу нехай бы конґресъ радивъ надъ справами, котрй буде уважати за наглй. Противъ того внесеня промавляли чотири члены конґресу, почôмъ вôдложено дебату до слѣдуючого дня, до суботы.

Выходяча въ Новôмъ Cadt Zastava взывае сербскихъ послôвъ угорского и загребского сойму, щобы рѣшучо запротестували противъ уживаня мадярскои мовы на сербскôмъ церковнôмъ конґресѣ и щобы въ тôй справѣ выступили зъ интерпеляціями до обохъ правительствъ. Зъ такимъ самымъ зазывомъ звернувъ ся такожь дневникъ Agramer Tagblatt до хорватскихъ послôвъ и выказавъ при тôмъ довôдно, що уживанє мадярскои мовы на сербскôмъ конґресѣ є незгôдне зъ обовязуючими законами.

Парляментарне положенє въ Угорщинѣ доси не змѣнило ся. Правительство радо бы погодити ся зъ опозиціею и для того обѣцюе деякй уступки въ справѣ закону о податку вôдъ цукру и змѣну того параґрафу закону о введеню карнои процедуры, котрый давъ причину до обструкції; але заразомъ жадае вôдъ опозиціи запоруки, що она не буде робити трудностей въ осени при нарадахъ надъ угодою зъ Австрією и надъ буджетовою провізорією. Отже мабуть на тôмъ жаданю правительства розбиваються переговоры. Тымчасомъ вже чотири днѣ тревала дебата надъ внесенемъ Банфіого о продовженє соймовыхъ засѣдань, а сегодня мае вести ся дальше. Вчера мавъ бути бар. Банфі въ Ишлю у цѣсаря, и не знати, що вôдтамъ привѣзъ. Бути може, що опозиція явно въ соймѣ схоче запевнити собѣ додержанє даныхъ ѣй въ позасоймовыхъ переговорахъ обѣтниць, а дôставши таке упевненє може залишить обструкцію. Коли бы се не настало, тогдѣ бар. Банфі готовъ внести въ соймѣ жаданє кльотуры, — значить установы, що дискусія може бути въ такôмъ а такôмъ разѣ замкнена; а опозиція зновъ ладить ся на такій выпадокъ до дискусіи надъ тымъ внесенемъ, якъ кажуть, могла бы потревати и пôвтора року.

——

Въ прускôмъ соймѣ рѣшила ся въ суботу доля правительственои новелѣ до закону о товариствахъ. Сю дивоглядну новелю обкроила вже парляментарна комісія такъ, що не лишило ся въ нѣй нѣчого крôмъ постановы, що малолѣтнй не можуть анѣ належати до політичныхъ товариствъ анѣ брати участи въ політичныхъ зборахъ, и що політичнй товариства безъ дозволу міністерства внутрѣшныхъ справъ не можуть входити въ звязь зъ заграничными товариствами політичными. Такъ змѣнену новелю принявъ соймъ дня 20 мая с. р. въ другôмъ читаню, а дня 1 червня въ третôмъ. Правительство покладало ще надѣю на палатѣ панôвъ, що она вôдкине новелю въ тôй формѣ, якъ єи принявъ соймъ, а прийме єи пôсля внесеня правительства. Такъ оно и стало ся на засѣданю, на котре палата панôвъ зôйшла ся дня 22 с. м. середъ парляментарныхъ ферій. Вôдтакъ дня 22 с. м. прийшло правительство назадъ передъ соймъ зъ своею новелею. Новый віцепрезідентъ пруского міністерства Мікель станувъ въ оборонѣ новелѣ и припоручивъ єи палатѣ. Тымчасомъ пôвурядовй дневники голосили, що правительство розвяже соймъ въ разѣ, коли бы вôнъ новелю вôдкинувъ. Але соймъ таки вôдкинувъ єи, хочь и дуже маленькою бôльшостію голосôвъ, бо лише 209 голосами противъ 204. Потôмъ соймъ замкнено.

——

Турецкй дневники обговорюють близькій вже миръ зъ Грецією и кладуть головну вагу на те, що хочь Туреччина не богато зыскала своими побѣдами, але за те двигла ся єи моральна повага.

Зъ Креты доносять: Джевадъ паша прибувъ дня 24 с. м. до Канеѣ и принимавъ заступникôвъ всѣхъ турецкихъ властей. Адміралы не витали єго. Конзулѣ всѣ заявили, що ихъ повѣдомлено, що Джевадъ паша прибуваe зъ титуломъ войскового коменданта; длятого вôнъ мае обовязокъ зложити имъ візиту, а они вôддали бы ему візиту въ цивільнôй одѣжи и иншого титулу ему признати не можуть.

НОВИНКИ.

— **Бурѣ, зливы, грады, повѣнь...** Зъ Жовкôвского пишуть намъ: Дня 23 с. м. лютила ся Сопошинѣ, Мацошинѣ и въ другихъ громадахъ коло Жовквы черезъ пять годинъ страшна буря зъ громами и зливою. Дощь лляв великими струями зъ такою силою, що всѣ збôжа повылягали а навѣть кукурузу и иншу огородовину покляла буря до землѣ а дощь допритовкавъ до решты. Рѣчка Свиня, що вливаeсь до Раты, шумѣла якъ-бы велика рѣка, та начинила немало шкоды. Праця хлѣборобôвъ знищена въ бôльшôй половинѣ. На бараболяхъ, котрй а такъ гниють, буря повыламувала бадиле. Взагалѣ рôкъ сей для насъ тутъ дуже нещасливый. — Зъ Комарна пишуть, що тамъ 22-ого с. м. лютувала сильна буря черезъ пôвъ годины. Буря и порозкидала и порозносила сѣно въ копицяхъ и збôже въ снопахъ, а незжате поломила и постелила до землѣ. Зъ ярыхъ засѣвôвъ найбôльше потерпѣла кукуруза. Такожь богато деревъ буря поломала або й зъ корѣнемъ вырвала.—Зъ Винникъ пишуть намъ: Дня 23 н. ст. липня с. р. надтягнули зъ полудня по-надъ Винники густй темнй хмары, а небавомъ зôрвала ся сильна буря зъ дощемъ и дрôбнымъ градомъ. Воды зъ гôръ замулили огороды, положенй въ низинахъ, а буря наробила богато шкоды въ садахъ. Нема вôдтакъ майже дня безъ дощу и не можна высушити и зôбрати сѣна-нашѣ. Жнива такожь зачали ся вже на добре, та що зъ того? — черезъ дощѣ не можна збôже высушити и забрати. Бульба гние такожь. Дощлива весна и таке лѣто стануть причиною дорожнѣ й нужды, а найгôрше выйдуть на тôмъ нашй бѣдній хлѣборобы. *Гр. Вр.* — Зъ Надвôрняньского пишуть намъ: Минувшои пятницѣ т. є. 23 липня бувъ у Волосовѣ день дуже гарный и погôдный. Ажь зъ полудня около 4—5 годины зôрвала ся буря вôдъ пôвнôчного заходу и въ моментѣ повило ся небо страшными хмарами, у котрыхъ зачало гримѣти и лискати. За тымъ пôйшовъ дощь зъ градомъ хвилевымъ. Оденъ ґазда, Иванъ Баґайлюкъ, 54-лѣтный мужчина, бувшій паламарь, робивъ у полю, а злякавши ся громовицъ, утѣкавъ до дому. Ще жѣнка радила ему сховати ся пôдъ полукôпокъ и лишитись, але не послухавъ и бѣгъ ажь до першихъ хатъ дуже скоро. Наразъ надлетѣла хмара искръ напротивъ него, ударила єго и положила трупомъ у воду и въ болото, на серединѣ дороги, лицемъ до землѣ, такъ що кровь бухнула ему зъ носа и зъ рота. Грôмъ ударивъ Ивана Баґайлюка у правый бôкъ грудей, опаривъ єго такъ, що заразъ набѣгъ великій мѣхуръ, сорочку запаливъ, пôйшовъ ажь долôвь правои ноги, попаривъ и єи та зажегъ унучу въ постоли. Мимо великои зливи сорочка и унуча тлѣли дальше. Люде збѣгли ся до забитого, але не могли вже вôдратувати. Дивне диво, що грôмъ не ударивъ у высокй овочевй дерева густо по бокахъ дороги ростучй, але выладувавъ ся на живôмъ орґанізмѣ мужика! Наука зъ того: не бѣгти въ часѣ громовицъ, не ѣхати, а радше сѣсти спокôйно и кôнця потопа ждати. Инакше вытворюемо тôлько огню громового у тѣлѣ, що сильно притягае такій-же огонь воздуха, и насъ убивае. Пôдъ дерева такожь не ставаймо! *А. С.*

— **Єго Ем. Кардиналъ Сембратовичь** мае ся пôдъ доглядомъ лѣкарѣвъ лѣпше и незадовго мае выѣхати на дальшій лѣтный вôддыхъ — тôлько вже не до Пôдлютого, але до Унева.

— **П. Володимиръ Охримовичь** одержавъ нинѣ въ львôвскôмъ університетѣ степень доктора правъ.

— **За хрестики на плечехъ хрунѣвъ...** Недавно ряшѣвскій судъ судивъ тыхъ, котрй при послѣдныхъ выборахъ до рады державнои пôдчасъ выбору посла зъ IV-ои курії въ Ряшевѣ значили крейдою на плечехъ хрестикъ тымъ выборцямъ, котрй не голосували на Шаєра. Назначеный такъ выборець, скоро тôлько увôйшовъ межи товпу, дôсгававъ буками вербовыми. По переведенôй розправѣ увôльнивъ судъ лишь одного, а прочихъ кôльканацять засудивъ и вымѣривъ имъ кары всякй.

— **Станъ черновецкои высшои ґімназіи.** До тои ґімназіи вписало ся було зъ початкомъ сего шкôльного року 799 ученикôвъ а при кôнци року остало 731, а то 707 публичныхъ ученикôвъ а 24 приватистôвъ. Мѣжь ними були родомъ зъ Буковины 527, зъ Галичины 110, зъ иншихъ краѣвъ Австріи 30, зъ Румуніи 34, зъ Нѣмеччины, Туреччины и Россіи 6. Пôсля вѣроисповѣданя були: 128 римо-кат., 43 грекокат., 10 вôрм.-кат., 116 прав. Волохôвъ, 44 прав. Русинôвъ, 1 вôрм.- прав., 29 протестантôвъ а 339 жидôвъ, [Радуй ся Буковино!] Пôсля народности були 431 Нѣмцѣвъ [а то 65 римо-кат., 29 протест., 336 жидôвъ и 1 Мадяръ], 115 Волохôвъ, 73 Полякôвъ, 5 Чехôвъ, и 82 русинôвъ, [мѣжь ними 43 греко-кат. а 39 греко-прав.]; видно зъ сего, що 5 православныхъ, котрй навѣть побирали науку релігіи по руски, не признали ся до Русинôвъ а волѣли збогатити чужй народи сти непотрѣбными паростками]. Тыхъ 82 Русинôвъ були подѣленй пôсля клясъ такъ: въ I. кл. було 3, въ II кл. 14, въ III. кл. 13, въ IV. кл. 8, въ V. кл. 23, въ VI. кл. 12, въ VII. кл. 5, въ VIII. кл. 4. Мале число Русинёвъ въ I. поясняе ся тымъ, що Русинôвъ вписувано до руско-нѣмецкои паралельки. При клясифікаціи одержали въ цѣлôй ґімназіи: першу клясу зъ вôдзначенемъ 43, першу клясу, 429, поправку 90, другу клясу 112, третю клясу 33. Рускои мовы яко надобовязкового предмету учили ся 88 ученикôвъ, волоскои 157, польскои 83.

— **Въ дѣвочôмъ Институтѣ Василіянокъ у Львовѣ** були минувшого року шкôльного на удержаню львôвского „Народного Дому“ чотири ученицѣ, сироты по священникахъ: Юлія Назаровичѣвна зъ III-ого и Єлена Радзикевичѣвна зъ I-ого року учительскои семинарії, Софія Куниньска зъ VIII-ои и Любовь Хилякôвна зъ VI-ои клясы женьскои выдѣловои школы — и всѣ они скôнчили рôкъ зъ краснымъ успѣхомъ. Опорожненого мѣсця доси нема [то значить, що тй всѣ чотири ученицѣ буде „Народный Дôмъ“ и въ слѣдуючôмъ року шкôльнôмъ удержувати въ Институтѣ пôдъ зарядомъ Василіянокъ].

— **Зелѣзница зô Львова до Винникъ** зачнесь будувати вже небавомъ, позаякъ помѣры и плянъ єи будовы — якъ намъ пишуть зъ Винникъ — вже на окôнченю. За-для будовы сеи зелѣзницѣ утворила ся вже спôлка капіталістôвъ: Сапѣга-Бертрінъ-Єнджейовичь. Зелѣзница буде вôдногою львôвско-черновецкои зелѣзницѣ, а именно вôдъ будки коло Кульпаркова. Она пôйде вôдтакъ огородомъ Франца, по-за школу Конарского и улицю Сапѣги, черезъ Байки, пôбочь двôрця електричного трамваю и вздовжь дороги по-надъ ставъ Пелчиньскихъ, вôдтакъ віядуктомъ поверхъ кôнця улицы Зибликевича на огородъ Яблоновскихъ, а зъ-вôдтамъ черезъ Зелене и улицю Тороссвича, пôбочь цеголень Ширмера и Филипôвки, черезъ грунты Кляйна и Цетнерôвки на Пасѣки, дальше зъ Пасѣкъ пôбочь бровару лисиницкого [теперь власности Галицкого банку кредитового] вздовжь гостинця, пôбочь Маріѣвки ажь до винницкого соснового лѣса; вôдтакъ сосновымъ лѣсомъ до Винникъ на такъ званый „Кутъ“, де займе реальности кôлькохъ господарѣвъ, якъ: Забавского, Рыбакôвъ-Домазарôвъ и другихъ, та зверне ся просто до фабрики тютюну. Ся вôднога зелѣзницѣ зачне ся будувати имовѣрно вже слѣдуючои осени и до року буде певно готовою. Село Винники залюднить ся тымъ способомъ ще бôльше.

— **О вызыскуваню народу за роботу** дôстала „Свобода“ таку допись изъ Скалатщини: „Бувъ я на ярмарку въ мѣсточку Грималовѣ и стрѣтивъ ся зъ давнымъ товаришемъ, що бувъ вразъ зо мною при вôйску; той менѣ оповѣдавъ, яка то въ ихъ селѣ Козинѣ бѣда селянамъ, хоть забирай ся въ свѣтъ за море. Дѣдичемъ есть п. Владиславъ Бенедскій и той приймивъ собѣ жида Сухара за управителя свого маєтку, а другого Арія зновъ на коршму за арендаря. Старшій Сухаръ сидить на фôльварку и провадить господарку, а Арій у коршмѣ есть касіеромъ. То вже роблять, що самй хотять зъ бѣднымъ народомъ. Въ жнивовый часъ платять дорослôй особѣ 18 кр., а дѣвцѣ 15 кр. Та кобы хоть той кроваво зароблений грôшь бувъ по правдѣ заплачений; але де-жь тамъ! Управитель Сухаръ дае свою конси ґнацію до Арія на коршму, абы тамтой людямъ выплачувавъ. А вôнъ такъ выплачуе: „Бери, каже, собѣ горѣлку, добра ганешôвку; еще маю файну матерію, привѣзъ я вчора зъ Тернополя“... А гроша не дасть, щобы хто и плакавъ передъ нимъ! Якъ кому конче треба гроша, то мусить итй заробити на друге село Волицю. Але и тамъ уже поробили нашй жидики ґешефтъ. Тамъ такожь жидъ такъ само робить зъ выплатою, якъ тутки Сахаръ. И нема кому, дорогій приятелю, каже мôй товарищь, за народомъ обстати!“

— **Огнѣ.** Въ недѣлю 12-ого н: ст. липня згорѣла у Винникахъ хата Брамы-Кіяка. Передъ кôлькома роками була она обезпечена вôдъ огню, але вôдъ кôлькохъ рокôвъ не плачено преміи и властителѣ єи маютъ теперь шкоду на якихъ 500 зр. Зновъ же 21-ого липня около 3 годины зъ полудня заалярмували дзвоны фабрики церкви и костела мешканцѣвъ Винникъ и вказали, що въ стодолѣ господаря Влоха горить сѣно. И дѣйстно, клубы дыму виснули ся густо зъ-пôдъ стрѣхи стодолы; але що огонь спостережено заразъ зъ початку, то нарôдъ збѣгъ ся и при помочи двохъ фабричныхъ сикавокъ загасивъ огонь въ зародѣ. При нагодѣ кличемо: Люде! осторожно зъ огнемъ! Хто зъ господарѣвъ погорить теперь, той стане бѣдакомъ, бо стратить не лишь будынки, але и сѣно, пашу и збôже. Одинока на се рада є: осторожность та й обезпеченє въ „Днѣстрѣ“.

— **Зъ нагоды черевного тифу у Львовѣ** магістратъ выдавъ оголошеня: одно зъ поученемъ о средствахъ охороняючихъ передъ тою недугою и запобѣгаючихъ передъ зараженемъ вôдъ хорого на той тифъ — а друге зъ вôзванемъ, щобы доношено о кождôмъ выпадку пошести, и то не лишь тифа, але й иншихъ, якъ вôспы, кору и т. п.

— **Важне для сторожи скарбовои.** Пôсля оповѣщеня міністерства скарбу, цѣсарь найвысшою постановою зъ 14 с. м. знѣсъ для новоименованыхъ комісарѣвъ сторожи скарбовои приписы, котрыми була обмежена ихъ свобода въ заключеню супружества. На будуче комісарѣ сторожи скарбовои, такъ само якъ и прочй урядники, обовязанй лишь донести своѣй начальнôй власти про заключенє супружества.

— **Ректоратъ львôвскои політехніки** подае намъ до вѣдомости: Першій [теоретичный] испытъ правительственный въ політехницѣ зложили въ терминѣ липцевôмъ сего року: 1) на выдѣлѣ инжінеріи пп. Леоп. Бекеръ, Володимиръ Безкоровайный, Тад. Боровичка [зъ вôдзн.], Еман. Дорманъ, Берн. Фішлеръ, Людв. Фріавôъ, Францъ Ґузякевичь, Шмельке Гіршберґъ [зъ вôдзн.], Ив. Ковнацкій, Ив. Козелъ [зъ вôдзн.], Тад. Новакъ, Стан. Новаковскій, Вінк. Парві, Тад. Пашковскій, Володим. Рунґе, Войт. Сондель, Ґутонъ Шляєръ, Генр. Смоликовскій, Каз. Щепаньскій, Кар. Шведъ, Стан. Тіль, Євг. Вельпель, Самс. Вайсберґъ, Ант. Войтасевичь, Кар. Вольфельдъ, Ив. Винницкій [зъ вôдзн.], Ив. Высоцкій, ґр. Володиславъ Замойскій, Теофіль Зґода; — 2) на выдѣлѣ будôвництва пп. Іосифъ Горнунґъ, Маріянъ Іллясевичь, Игн. Кендзерскій, Володимиръ Левицкій [зъ вôдзн.]; — 3) на выдѣлѣ будовы машинъ пп.: Каз. Дорожиньскій, Ант. Левицкій, Юл. Мадейскій, Жигм. Пешковскій [зъ вôдзн.], Фридр. Пордесъ [зъ вôдзн.], Володисл. Шайнохъ (зъ вôдзн.], Юрій Тобилевичь [Русинъ зъ Украины — *Ред.*], Адамъ Валевскій; — 4) на выдѣлѣ хеміи технічнои п. Кар. Дзєвоньскій [зъ вôдзн.].

— **Сумна забавка.** На Угорщинѣ въ Шабадцѣ, въ бодроґскôмъ комітатѣ, бавили ся на оббйстю Кольомана Шабы дѣти єго и сусѣдôвъ. Дванацяти-лѣтный сынъ Шабы хотѣвъ показати другимъ, якъ то вѣшае ся чоловѣка. Приладивши все якъ слѣдъ, вылѣзъ на крѣсло, заложивъ собѣ мотузъ на шию зачепивъ єго о гакъ вбитый высоко въ дверехъ, вôдбихнувъ крѣсло ногою и повисъ. Дѣти дивили ся цѣкаво на сесю забавку, коли-жь побачили, що лице повѣшеного сильно мѣнить ся налякались и повтѣкали. За хвилю надбйшли родичѣ повѣшеного, та зняли вже трупа.

— **Въ Римѣ** лучила ся така нещасна пригода: Въ однôмъ домѣ занявъ ся огонь, а хочь бувъ незначный и сходы зовсѣмъ не були загроженй, наставъ межи мешканцями того дому великій переполохъ. Властитель каменицѣ Річчі, такъ перепудивъ ся, що скочивъ крôзь вôкно зô свого мешканя на другôмъ поверсѣ на улицю. За нимъ скочила єго жѣнка зъ немовляткомъ на руцѣ, а за родителями скочили ще й два старшй хлопцѣ. Всѣ пятеро страшно порозбивали ся.

Вѣсти зъ Аепархіи Львôвскои.

Презенты дôстали оо.: Вас. Томовичь, завѣдатель львôвскои парохіи св. Петра и Павла, на Мозолôвку а Андрей Дольницкій, парохъ зъ Гологôръ на Пôдгôрцѣ.

Въ Гаяхъ нижнихъ, въ дрогобицкôмъ деканатѣ, обновлено и украшено церковь старанемъ пароха о. Ант. Рудавского и прихожанъ, що зôбрали на сю цѣль 5000 зр. Кромѣ того пожертвували на украшенє сеи церкви: родина Сафаникôвъ 115 зр. а Михайло Луцѣвъ купивъ плащаницю для церкви такожь за 115 зр. Перемыскій Епископъ удѣливъ всѣмъ за труды и жертвы похвальнй грамоты и архіерейске благословенє.

——

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Презенту на Добромиль дôставъ о. Волод. Лисякъ. — Увôльненє вôдъ парох. испыту конкурсового дôставъ о. Дим. Гординьскій изъ Шкла. — Вôдпустку для поратованя здоровля дôстали оо.: Іосифъ Юрчакевичь, Иванъ Станчакъ, Иванъ Козакевичь и Кипріянъ Ясеницкій на шѣсть тыжднѣвъ, Антоній Березиньскій и Іосифъ Кишакевичь на вôсѣмь тыжднѣвъ, Софронъ Кульматицкій на чотири тыжднѣ.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 26 липня. Вѣче робôтникôвъ ухвалило зазывъ до ґр. Баденього, щобы уступивъ а тымъ уможлививъ поворотъ правильного стану рѣчей.

Прага 26 липня. Nar. Listy доносять, що въ вересни мае бути на певно скликаный ческій соймъ, щобы въ законодатнôй дорозѣ порѣшити справу языкову и справу національныхъ курій.

Ишль 26 липня. Бар. Банфі; бувъ вчера на довгôй авдіенціи у цѣсаря. По полудни прибхавъ сюды нѣмецкій канцлеръ кн. Гогенльоге и бувъ тежь у цѣсаря на авдіенціи, а вечеромъ на двôрскôмъ обѣдѣ.

Конкурсъ.

Видiл Рускаго товариства педагогiчного у Львовi, розписує сим конкурс на приняте учеників до „Iнституту пiд покровом сьв. о. Николая“ на рiк шкiльний 1897/8.

Приймати ся будуть ученики середних шкiл, сини членiв Рускаго товариства педагогiчного. До поданя долучити треба: 1) метрику хрещеня ученика; 2) свiдоцтво шкiльне з послiдних двох курсiв; 3) деклярация що до мiсячної заплати, що виносить 20 зр.: 4) 1 зр. на видатки кореспонденцийнi; 5) хто не есть членом Рускаго товариства педагогiчного, 1 зр. на вписове i вкладку рiчну до того товариства.

Всякi поданя адресувати треба до видiлу Рускаго товариства педагогiчного у Львовi ул. Академiчна ч. 8. на руки члена видiлу Костя Паньковского. Остаточна умова заключить ся по принятю кандидата.

В склад комiтету, занимаючого ся веденем дiл Iнституту входять: сов. о. Алекс. Тороньский яко голова, проф. Iсидор Громницкий, д-р Антiн Хомин, д-р Стефан Федак, кат. о. Дорожиньский i Кость Паньковский яко настоятель iнституту i секретар комiтету. Iнститут дає своїм вихованкам: а) помешканє, харч, опал, свiтло, послугу, пранє за доплатою 50 кр. мiсячно; б) доставляє їм — о скiлько на се дозволять фонди — книжок i приборiв шкiльних; в) управляє їх вихованєм, стараєсь о добре домашнє i товариске поведенє; г) улекшує їм науку шкiльну i наглядає ѣї пiд доглядом домашних сталих директорiв; д) доставляє вихованкам нагоду придбати иньших вiдомостий, теоретичних i практичних. Час вносити поданя о приняте вимагає ся до дня 10. серпня 1897.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Рускои Бурсы Стрыйскои розписує отсимъ конкурсъ на 24 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ два — є безплатнi а прочi за доплатою вѣдъ 5 до 15 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны будучi членами товариства [вкладка членьска 3 зр. рѣчно], рефлектуючi на принятє своихъ дѣтей до Бурсы, зволять найдальше до *1-ого н. ст. серпня* внести свои поданя на руки предсѣдателя товариства, залучаючи при поданю декларацiю, яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата має бути менша вѣдъ 15 зр.; послѣднє свѣдоцтво шкѣльне и 20 кр. марками на рекомандовану вѣдповѣдь. Першенство въ принятiю мають ученики, що були сего року шкѣльного въ интернатѣ, и тi є вѣльнi вѣдъ предложеня свѣдоцтва шкѣльного. Въ разѣ принятя до интернату мусить питомець пѣддати ся оглядинамъ лѣкарскимъ, выказати ся вѣдповѣдною скѣлькостiю бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 1 зр. рѣчно на инвентарь а 2 зр. на пранє.

Вѣдъ Выдѣлу Рускои Бурсы Стрыйскои.

Юл. Федусевичъ предсѣдатель. *Ив. Важнянинъ* секретарь.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Бурсы рускои въ Тернополи розписує отсимъ конкурсъ на 65 мѣсць въ интернатѣ товариства, зъ котрыхъ 4 є безплатнi [наданя Впр. Андрея Качалы зъ Мединя] а прочi ва доплатою вѣдъ 8 до 12 зр. мѣсячно. Родичѣ а взглядно опѣкуны, рефлектуючi на принятє своихъ дѣтей, зволять найдальше до 10-ого н. ст. серпня внести свои поданя до Выдѣлу Бурсы на руки завѣдателя о. П. Нижанковского, долучаючи при поданю декларацiю: яку квоту зобовязують ся платити мѣсячно; свѣдоцтво убожества, если доплата має бути менша вѣдъ 12 зр.; послѣднє свѣдоцтво шкѣльне и 20 кр. марками на рекомандовану вѣдповѣдь. Першеньство въ принятю мають ученики, що були сего року шкѣльного въ заведеню. Въ разѣ принятя мусить питомець выказати ся вѣдповѣдною скѣлькостiю бѣля та обуви и зложити кромѣ мѣсячнои, зъ горы платнои умовленои оплаты, 2 зр. на вписове и на инвентарь.

Вѣдъ Выдѣлу рускои Бурсы тернопѣльскои.

Д-ръ В. Лучаковскiй. Свящ. *В. Громницкiй.*

Конкурсъ.

Выдѣлъ Товариства „Бурсы имени св. О. Николая“ въ Перемышли подає симъ до загальнои вѣдомости, що зъ початкомъ шкѣльного року 1897/98 найде бѣльше число питомцѣвъ изъ шкѣлъ середныхъ помѣщене въ Бурсѣ Товариства пѣдъ слѣдуючими услѣвями:

I. Родичѣ взглядно опѣкуны зволять найдальше до дня 15 н. ст. серпня с. р. надбслати свои прошеня безъ стемпля до Выдѣлу Бурсы на руки секретаря д-ра П. Кормоша адвоката въ Перемышли. До прошеня треба долучити: а) метрику хрещеня, б) свѣдоцтво убожества, в) свѣдоцтво шкѣльне зъ послѣдного пѣвроку, г) свѣдоцтво моральности, если кандидать не ходивъ до публичнои школы, д) заявленє родичѣвъ взглядно опѣкунѣвъ: кѣлько они обовязують ся доплачувати за кандидатѣвъ въ грошахъ а кѣлько въ натуралiяхъ. — *Увага.* Бувшихъ питомцѣвъ Бурсы въ минувшѣмъ роцѣ шкѣльнѣмъ не дотыкають услѣвя а) и г). — Желаючi помѣщеня за цѣлою оплатою мѣсячно 15 злр. не предкладають свѣдоцтва убожества.

II. Отець або опѣкунъ принятого до Бурсы питомця має: 1) уплатити на зужите инвентаря 1 злр. на рѣкъ, 2) уплатити мѣсячно въ касу Бурсы на инструктора 1 злр., 3) доставляти деклярованy квоту доплаты на харчь зъ горы мѣсячно, 4) на пранє бѣля зложити на початку першого и другого пѣвроку по 1 злр., 5) не устроєнє бiблiотеки для питомцѣвъ 1 злр. рѣчно.

III. На вступѣ въ заведенє питомцѣ мають выказати ся достаточнымъ бѣлємъ и одежiю, именно мусить кождый мати: 1) 6 паръ бѣля, ковдру, подушку, 4 пошевки, 6 ручникѣвъ, 4 простирала, 6 хустокъ до носа, двѣ пары чобѣтъ, одѣжь лѣтну и зимову.

IV. Желаючi одержати вѣдповѣдь на свое прошенє зволять долучити карту кореспонденцiйну зъ докладною адресою, а если кромѣ того долучать марку почтову на 20 кр., то одержать свои прилоги за почтовымъ рецепiсомъ. — *Увага*: а) принятi питомцѣ Бурсы мають явити ся найпѣзнѣйше дня 3. н. ст. вересня о 2-ѣй годинѣ зъ полудня въ реальности Бурсы [улиця Баштова], щобы пѣддатись лѣкарскимъ оглядинамъ, при тѣмъ родичѣ або опѣкуны зложать свои заявленя и иншi пѣдъ 3) наведенi уплаты; б) вписы вѣдбувають ся 29, 30 и 31 н. ст. серпня и въ першу клясу 1, 2 и 3 н. ст. вересня; в) родичѣ або опѣкуны мають вносити свои оплаты лично або почтою до касы Бурсы на руки касiєра а не черезъ свои дѣти. — Поданя безъ точного заявленя, кѣлько найбѣльше обовязують ся доплачувати грѣшми взглядно натуралiями, не будуть увзглядненi.

Вѣдъ Выдѣлу Бурсы имени св. О. Николая. Перемышль дня 19. липня 1897.

Гр. Цеглиньскiй, предсѣдатель. Д-ръ Т. Кормошь, секретарь.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Бурсы Братства св. О Николая въ Станиславовѣ подає симъ до вѣдомости, що зъ початкомъ року шкѣльного 1897/8-ого найде 40 питомцѣвъ зѣ шкѣлъ середныхъ помѣщене въ Бурсѣ пѣдъ слѣдуючими услѣвями:

I. Родичѣ взглядно опѣкуны зволять найдальше до 3 (15) н. ст. серпня с. р. надбслати свои прошеня до выдѣлу Бурсы. До прошеня належить долучити: а) метрику хрещеня, б) свѣдоцтво убожества, в) свѣдоцтво шкѣльне зъ послѣдного пѣвроку, г) заявленє, кѣлько обивязують ся доплачувати, д) свѣдоцтво щепленои вѣспы. Бувшихъ въ минувшѣмъ роцѣ питомцѣвъ Бурсы услѣвя пѣдъ а) б) в) и д) не обовязують; они мають до прошеня долучити кромѣ заявленя пѣдъ г) ще свѣдоцтво поведеня за часъ ферiй. Доплачуючi мѣсячно 10 зр. и бѣльше не предкладають свѣдоцтва убожества.

II. Вѣдъ кандидатѣвъ вымагаєсь: а) доброго успѣху въ наукахъ и доброи ноты въ обычаяхъ; б) доброго здоровля и *хорошого голосу до спѣву*; в) вѣдъ кандидатѣвъ вступаючихъ въ першу клясу середныхъ шкѣлъ вымагає ся такожь, щобы не переступили 12-ого року житя. При тѣмъ заявляє ся, що бувшi питомцѣ, а зъ ново-кандидуючихъ вступаючi до 1-хъ клясъ шкѣлъ середныхъ мають першеньство передъ иншими кандидатами.

III. Отець або опѣкунъ принятого до Бурсы питомця має при вступѣ зложити: а) яко членьску вкладку 5 злр. въ першѣмъ роцѣ, а по 3 зр. въ слѣдуючихъ лѣтахъ; б) на инвентарь 2 злр. въ першѣмъ роцѣ, а по 1 зр.; въ слѣдуючихъ лѣтахъ: в) на розходы дрѣбнi питомця 5 злр.; за питомцѣвъ чотирохъ нижшихъ клясъ гiмназiяльныхъ платити мѣсячно на инструктора по 1 злр.; д) деклярованy доплату на харчь складати мѣсячно зъ горы; е) на пранє бѣля зложити на початку першого и другого пѣвроку по 1 злр.; ж) на бiблiотеку 1 злр. на цѣлый рѣкъ; з) желаючi учитись музики по 1 злр. мѣсячно.

IV. На вступѣ въ заведенє мають питомцѣ выказатись достаточнымъ бѣлємъ и одежiю, а именно мають посѣдати: шѣсть паръ бѣля, сѣнникъ, ковдру або коцикъ, подушку, три пошевки, чотири простирала, шѣсть хустокъ до носа, двѣ пары обуви и одѣжь лѣтну и зимову.

V. Желаючi одержати вѣдповѣдь на свою просьбу, зволять долучити карту кореспонденцiйну зъ докладнымъ адресомъ своимъ, або марку почтову на 20 кр. на высланє имъ прилогъ за рецепiсомъ.

VI. Принятi до Бурсы питомцѣ мають явитись 3-ого н. ст. вересня въ полудне въ канцелярiи Бурсы и тогды такожь родичѣ або опѣкуны мають зложити наведенi пѣдъ III) уплаты. — При тѣмъ упрашає ся родичѣвъ и опѣкунѣвъ, щобы уплаты и всякi иншi на выдатки дѣтей призначенi грошѣ вносили лично або почтою до касы Бурсы, а не на руки дѣтей.

Вѣдъ Выдѣлу Бурсы Братства св. О Николая въ Станиславовѣ дня 10 (22) липня 1897 р.

Надосланє.

Змѣна льокалю.

Найдешевшiй складъ товарѣвъ оптичныхъ и механiчныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

вѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвiкеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвонкѣвъ. — Замовленя зъ провiнцiи вѣдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкiй Львѣвъ площа Галицка ч. 1.

У МЕНЕ ЄСТЬ ДО НАБУТЯ

Великаньске жито „ТРІЮМФЪ“ и Имперіяль

почта Олѣєвъ, стацiя зелѣзнича Зборѣвъ по цѣнѣ 10 зр. а. в. за 100 клг. за оба роды, высѣвъ на моргъ 50 клг. за послѣплатою або за надбсланѣмъ готѣвки не вчисляючи порта, також пшеницѣ кольбистои, котра не вылягає и есть дуже мучна по 12 зр. за 100 кiльо. въ мѣсяци. Жито „Трiюмфъ“ можна сѣяти пѣдъ груду. ИЛИДОРЪ ТЕМНИЦКИЙ, парохъ въ Беремѣвцяхъ. 223 3—3

ГОСТЕЦЬ и РЕВМАТИЗМЪ

лѣчить едино лишь масть Русса [Russ Gichtsalbe]. Слоикъ 1 зр. Розсилає С. Рукера Аптика Львѣвъ. (Галичина.)

175 19—24

ТУТКИ цитаретовi 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичь, Львѣвъ ул. Галицка ч. 12 229

Въ мѣсточку Устєчку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкѣмъ, є на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригѣдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будує ся у вѣддаленю кѣлькохъ кiльометрѣвъ. Близшiй вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устєчку почта въ мѣсци.

Интелiґентна женщина Русинка

въ середныхъ лѣтахъ, котра бы заняла ся выхованємъ двохъ малыхъ дѣтей и зарядомъ дому на селѣ у священика - вдовця, зволить заразъ зголосити ся до о. Євгенiя Филиповича, пароха въ Стѣнцѣ, п. п. Потѣкъ золотый. — Вдова по священику має першенство. 2—3

КАВУ

въ 5-кiльовыхъ мѣшочкахъ франко

по 9 зр. 20 кр., 10 зр. 20 кр., 10 зр. 70 кр. и 11 зр. 20 кр.

ВИНО

въ 5-кiльовыхъ барилочкахъ франко

по 3 зр.; 3 зр. 30 кр.; 3 зр. 70 кр.; 4 зр. 10 кр.; 4 зр. 50 кр.; 4 зр. 90 кр. (Дорожнѣ вина фляшкамн)

высилає

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ и ФІЛІИ.

92 48—?

НА НАЛИВКИ

Esprit de vin—Marque d'or

алькоголь I-ои пробы 97 1/2 %

Найзнаменитшiй спiритусъ осягненый на ново вынайденыхъ апаратомъ ученого хемика **F. Pampe**, спѣвробѣтника славного дѣла „Хемiя Muspratta“.

припоручає:

ц. к. управ. Рафiнерiя спiритусу

И. А. БАЧЕВСКОГО

ц. и к. надворного доставця у Львовѣ.

Почтою 5-кiльовѣ посылки обему 5 литр.

218 4—14

ДО ВЯЗАНЯ снопѣвъ машинки патентованѣ Маха по зр. 30·—. Косы старыйскѣ бѣлѣ по 50 кр.

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКИЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капiтульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Интелiґентна женщина Русинка

въ середнѣмъ вѣцѣ знайде заразъ мѣсце яко завѣдателька дому на селѣ у священика вдовця. Передовсѣмъ потрѣбна опѣка для малого хлопчика. Близша вѣсть въ канцеляриi у адвоката д-ра Мих. Дорундяка въ Борщевѣ. 220 4—6

БОТАНІКА

на вищi кляси шкiл середних. Пiсля учебника Д-ра О. Ростафиньского. Зладив Iван Верхратскiй. Вид. р. 1896. Цiна 1 зол. 20 цент. в. а.

ЗООЛЬОГІЯ

на вищi кляси шкiл середних. Написав Iван Верхратскiй. Вид. р. 1895. Цiна 1 зол. 30 цент. в. а.

Списъ важнѣйшихъ выразовъ зъ рускои ботанiчнои термiнольогiѣ и номенклятуры. Зладивъ Иванъ Верхратскiй. Выд. р. 1892. Цѣна 30 цент. в. а.

Виданя тi може дiстати в книгарнi Ставропигiйс iй або у автора. Хто замовляє у автора що найменше пять примiрникiв Ботанiки (=6 зол.), або пять примiрникiв Зоольогiї (=6 зол. 50 цент.) або також разом згаданi три видання (Ботанiку, Зоольогiю i Спис = 2 зол. 80 цент.), тому висилає ся жаданi книжки в протяз чотирох днiв, при чiм порто оплачує автор.

Вѣдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькѣвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо полiтичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдає и за редакцiю вѣдповѣдає д-ръ **Кость Левицкiй**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорѣчна передплата выносить 2 зр., на пѣвъ року 1 зр. Редакцiя и адмiнiстрацiя: Львѣвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовiй статьѣ звычайно полiтичного змѣсту; 2) статьѣ информацiйнi полiтичного змѣсту (н. пр. о сегорѣчнѣй сесiи соймовѣй, о выборахъ, вѣдозвы Краевого рускаго комiтету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховi переважно економiчного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новѣмъ законѣ дороговѣмъ, О краевѣй продажи соли, О краевѣй акцизѣ вѣдъ напиткѣвъ, Вас. Нагѣрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зѣ всѣхъ сторѣнъ краю; 5) порады, пытаня и вѣдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспѣльно-полiтичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промысль и торговля.

Розклад iзди поiздiв зелiзничих

важний вiд 1 липня 1897

пiсля часу середно-европейского [пiзнiйшого о 36 мiнут вiд часу львiвского].

ПОIЗД посп.	ПОIЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОIЗД посп.	ПОIЗД особ.	зi Львова — вiдходить о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Пiдволочиск з головн. двiрця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Пiдзамче	6.15		„ Пiдволочиск з Пiдзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8.55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова вiд 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [вiд 25/6 до 15/9]		10.05	„ Пiдволочиск з головного двiрця
	1.40	„ Сколього [Гребенне вiд 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Пiдзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Пiдволочиск на Пiдзамче		1·04	„ Янова [лишь в недiлi i свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Пiдволочиск з головного двiрця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Пiдзамча
	5.35	„ Пiдволочиск на Пiдзамче		2.31	„ Брухович що недiлi i свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
			2.50		„ Кракова
нiч				3·00	„ Янова
	3.04	з Пiдволочиск на Пiдзамче		3.05	„ Сколього [вiд 1/8 до 30/9 з Стрия]
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.48	„ Брухович
5.10		„ Кракова		4.40	„ Ярослава
	6.00	„ Пiдволочиск на головн. дворець		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	6.55	„ Кракова			
	8.00	„ Янова тiлько в недiлi и свята.			
	8.15	„ Брухович тiлько вiд 26/8 аж до дальшого заряджения.			
8.45		„ Кракова	**нiч**		
	8.49	„ Брухович тiлько вiд 1/7 до 25/8.		4.40	до Кракова
	9.01	„ Янова		5.20	„ Лавочного
	9.10	„ Ицкан Бергомету з виїмком понедiлка		6.24	„ Янова лишь в будни дни
	9.30	„ Кракова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнiв вiд 15/8
9.43		„ Пiдволочиск на Пiдзамче		7.05	„ Сокаля до 15/8
9.50		„ Ицкан		7.25	„ Тернополя з головного двiрця
10.00		„ Пiдволочиск на головн. дворець		7.30	„ Лавочного
	10.20	„ Сколього [лишь вiд 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.		7.47	„ Тернополя з Пiдзамча
	12.10	„ Лавочного		8.50	„ Янова в недiлi и свята
				10.30	„ Ицкан
			10.50		„ Кракова
				11.00	„ Пiдволочиск з головного двiрця
				11.37	„ „ „ Пiдзамча

ЗАМІТКА: Пора нiчна числить ся вiд 6 години вечером до 5 години 59 мiнут рано.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропiгiйского, пѣдъ зарядомъ Iоакима Гренька.

Ч. 158. Львовъ, Второкъ 15 (27) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитóсть за инсераты платнй у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на пóвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатаний вóльний вóдъ порта.

Поодинóке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надсланé“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инший донесеня приватний числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Справы польскй.

На день 1 н. ст. серпня скликане дó Тѣшина народне вѣче польске. Се вѣче, устроюване зъ-разу зъ нагоды вóдмовленя права публичности польскóй гімназіи тѣшиньскóй, мае обняти теперь всѣ справы національній, економічній и суспóльній шлескихъ Полякóвъ та стати поважною маніфестацією політичною. До комітету вѣчевого входять польскй послы шлескй: Ценцяла, кс. Свежи, Міхейда та до 50 вóйтóвъ и мѣщанъ. Рóвнобѣжно зъ акцією на Шлеску розвинено акцію въ Краковѣ и Львовѣ, де позавязували ся комітеты для выслана вóдпоручникóвъ на тѣшиньске вѣче и для выголошеня тамже рефератóвъ. Въ сей спосóбъ стало бы ся тѣшиньске вѣче всенароднымъ польскимъ.

Комітетъ тѣшиньскій въ своѣй вóдозвѣ вѣчевой зазначуе покривдженє народу польского на Шлеску пóдъ взглядомъ правъ політичныхъ та языковыхъ въ судахъ, урядахъ и шкóльництвѣ. Рóвножь и економічный станъ рóльника та ремѣсника значно пóдъупавъ въ послѣдныхъ 25 рокахъ. Здавало ся, — читаемо у вóдозвѣ — що нове правительство, покликане довѣрємъ монарха безъ огляду на сторонництва політичній, и нова рада державна зможуть усунути разъ на завсѣгды споры національній, вымѣрити всѣмъ народамъ справедливóсть, а вóдтакъ сполучити всѣ силы для поправы долѣ всѣхъ верствъ суспóльности. На жаль, стало ся инакше. Сторонництво централістичне своимъ поведенємъ, своєю обструкцією перебило нарады парляменту и треба було замкнути сесію. Теперѣшна ситуація політична є дуже непевна и грозить небезпечнóсть, що безправній вóдносины політичній будуть удержанй на дальше. Супротивъ того заходить конечна потреба, щобы цѣлый народъ торжественно на вѣчу зазначивъ, що жадае рѣшучо своихъ правъ народныхъ, рóвноправности, не ино тому, що тй права ему належать ся, не ино тому, що они суть пóдвалиною его розвитку, але такожь тому, щобы черезъ усуненє спорóвъ языковыхъ усунути загату реформы суспóльнои и економічнои.

Такъ скликуе вóдозва комітету не вѣче, а польскй газетки накликують зъ своеи стороны до найчисленнѣйшои участи. „Панувати довше надъ собою — лише Rolnik śląski — не позволимо и жадаемо рóвныхъ правъ зъ иншими. До сего треба двохъ рѣчей: Перше, мусимо на тóмъ спóльнóмъ вѣчу польскóмъ всѣ, чи католики чи протестанты, чи союзники чи людовцѣ, чи христіяньско-соціяльній чи соціяльній демократы, станути згóдно яко Поляки, не перечити ся мѣжь собою о нашй рóвній пересвѣдченя, але спóльно заманіфестувати и оголосити передъ свѣтомъ, о що всѣ спóльно вóдъ 50 лѣтъ боремо ся и чого всѣ рѣшучо домагаемо ся: народнои и політичнои рóвноправности. А друге, мусимо на тóмъ вѣчу станути якъ найчисленнѣйше зó всѣхъ сторóнъ краю, щобы оне було высказомъ волѣ цѣлого польского населеня.“

На вѣче тѣшиньске, якъ згадано, мають выслати вóдпоручникóвъ всѣ мѣста галицкй. Такожь мали бы вóдбути ся вѣча въ Краковѣ и Львовѣ для маніфестаціи въ хосенъ польскои гімназіи тѣшиньскои. Въ Краковѣ на дотычнóй нарадѣ выступлено зó стороны консервативнои противъ скликаня вѣча въ Краковѣ, а дорáджувано натомѣсть, щобы рады мѣскй и повѣтовй ухвалювали резолюціи, а въ цѣлóмъ краю пóдписувано петицію до міністерства просвѣты. Однакъ погляды консерватистóвъ не найшли одобреня, бо ухвалено въ засадѣ скликати вѣче въ Краковѣ, а на вѣче тѣшиньске выслати вóдпоручникóвъ. — Нинѣ, вó второкъ, въ львóвскóй сали ратушевóй вóдбуде ся нарада, скликана редакторомъ Реваковичемъ въ имени товариства людового, а заразомъ появили ся на мурахъ плякаты, взываючй до громадного выѣзду на вѣче тѣшиньске.

Маніфестація політична, якою безперечно буде тѣшиньске вѣче, мусить бути неконче на руку менерамъ кола польского, котрй волѣли бы выждати до проясненя ситуаціи політичнои. Але шлескй Поляки не зважають на коло польске, тымъ бóльше, що кс. Свежи ще въ цвѣтни выступивъ зъ кола польского, невдоволеный апатією кола въ справахъ шлескихъ. Зó стороны нѣмецкои, розумѣе ся, ставляють ся всякй перепоны, а навѣть появили ся въ нѣмецкихъ газетахъ накликуваня, щобы правительство заборонило вѣче. Вѣче маe вóдбути ся пóдъ голымъ небомъ и въ тóй цѣли комітетъ постаравъ ся о лѣсокъ „Грабіну“, принадлежный до архикняжихъ дóбръ. Дирекція камеральна дала дозвóлъ, але въ кóлька днѣвъ вóдкликала сей дозвóлъ, звиняючи ся, що въ тóмъ лѣску не було ще нѣколи політичныхъ зборóвъ. Длятого вѣче мусить вóдбути ся побóчь сего лѣска, на приватнóй территорiи пос. Міхейды.

Нема нѣчого злого, що не выйшло бы на добре, — потѣшають ся шлескй патріоты, побачивши, якй наслѣдки выкликавъ нерозважный крокъ центрального правительства въ справѣ гімназіи тѣшиньскои. Мѣжь польскимъ населенємъ въ Шлеску проявивъ ся живѣйшій рухъ політичный, а національній институціи пробудили ся до житя, бо н. пр. Народный Дóмъ въ Тѣшинѣ онодгы закупивъ каменицю за 60.000 зр. для свого примѣщеня. Такожь и молодѣжь польскои гімназіи тѣшиньскои зыскала на тóмъ, бо потворено для неи новй стіпендіи ухвалами радъ мѣскихъ у Львовѣ и Краковѣ, деякихъ радъ повѣтовыхъ и т. п. Рóвножь жертвы приватныхъ особъ на цѣли шлескихъ Полякóвъ поплыли обильнѣйше въ значнѣйшихъ квотахъ.

Въ суботу 31 н. ст. липня минае 50 лѣтъ, якъ на горѣ Гицлѣвскóй у Львовѣ повѣшено двохъ польскихъ революціонистóвъ, Висньовского и Капусциньского. Давными роками въ день сихъ роковинъ устроювано на тóй горѣ маніфестаціи при спѣвѣ польскихъ пѣсень патріотичныхъ, а поліція львóвска звычайно вмѣшувала ся въ справу, розганяла зóбраныхъ и не допускала до надмѣрного выливу патріотичныхъ чувствъ. Такъ отже день 31 липня подававъ звычайно нагоду до меншои або бóльшои „гецы“. Ажь торбкъ змѣнили ся вóдносины: на горѣ поставлено памятникъ въ честь повѣшеныхъ заходомъ польскихъ ремѣсникóвъ у Львовѣ, а вóдспѣванію патріотичныхъ пѣсень не ставлено нѣякихъ перепонъ.

Сего року, въ 50-тй роковины, завязавъ ся комітетъ молодежи польскои, академикóвъ и ремѣсникóвъ, та задумавъ торжественно вóдсвяткувати сей день. Крóмъ походу на гору, спѣвóвъ а мабуть и промовъ, выдавъ комітетъ вóдозву, въ котрóй просить львóвскихъ купцѣвъ, промысловцѣвъ и ремѣсникóвъ, щобы въ часѣ богослуженя за душу покóйныхъ позамыкали склепы и варстаты та застановили роботу. Загалъ же польскій повиненъ того дня стримати ся вóдъ всякихъ забавъ публичныхъ, а мужчины и женщины мають надягнути на лѣву руку чорну перепаску на знакъ жалобы. Рóвночасно укладае комітетъ вѣнець на могилу; вѣнець буде уложеный зъ білетóвъ зъ пóдписами участникóвъ. Кождый білетъ коштуе 5 кр., а дохóдъ призначеный на тѣшиньску гімназію. По торжествѣ сей вѣнець буде вóдосланый до народного музею въ Раперсвілю въ Швайцаріи.

Дня 11 серпня с. р. вóдбуде ся въ Раперсвілю посвяченє мавзолея и торжество зложеня тамъ-же серця Тадея Косцюшка. На се торжество мають выслати всѣ дѣльницѣ Польщѣ и всѣ станы своихъ делегатóвъ, длятого и презесы польскихъ товариствъ ремѣсничихъ у Львовѣ, звязанй въ комітетъ, взывають у вóдозвѣ свои товариства, щобы выбрали делегатóвъ та выасигнували имъ на дорогу по 100 зр.

Рапорты...

Вóдъ довшого часу не стрѣчали мы въ краковскóмъ Czas-ѣ рефератóвъ про рускй справы зъ-пóдъ пера п. К., бо послѣдный его рефератъ появивъ ся бувъ ще якось зъ весны. Причинъ тои довгои мовчанки не будемо дослѣджувати, а хиба лишь скажемо, що причиною певно не були нѣ бракъ цѣкавыхъ фактóвъ и подѣй, нѣ застоя въ політичнóмъ житю Русинóвъ. Русины жиють, якъ жили, своимъ житемъ та у нихъ и дальше всѣлякй wichrzenia и ворогованя противъ своихъ природныхъ опонентóвъ.. Що такъ є въ дѣйстности, сего найлѣпшимъ доказомъ статья, помѣщена онодгы въ Czas-ѣ пóдъ заг. Z Rusi, а пóдписана вже не буквою К., лишь А. Допи сувателѣ очевидно змѣнили ся.

Але и въ самóмъ способѣ информована читаючои публики видно змѣну. П. К. писавъ рефераты, а п. А. здае рапорты. Цѣла статья „Z Rusi“ тримана въ тонѣ рапорту, якій складае слуга своему панови за певный періодъ часу. А пора на рапорты вóдповѣдна, бо мабуть въ липни припадають пóврóчнй раты зъ рентільныхъ фондóвъ, отже треба выказати ся передъ своимъ хлѣбодавцемъ, що служило ся вѣрно.

Рапортъ обнимае періодъ часу вóдъ скликаня рады державнои. Зъ выборóвъ выйшли — пише п. А. — три послы независимй, а шѣсть „правительственныхъ“ або „польско-правительственныхъ.“ Тй три послы мали зложити „самостóйный“ клюбъ рускій и боронити интересóвъ та правъ цѣлого „сконсолідованого народу рускогó.“ Клюбу самостóйного не зложили, при голосованяхъ всѣляко голосували а солідарнóсть ихъ опирала ся хиба на тóмъ, що ходили на засѣданя клюбу соціялістóвъ. Солідарнóсть тыхъ трехъ послóвъ ще бóльше розбила ся, вóдъ коли п. Яросевичь перейшовъ въ зависимóсть вóдъ п. Дашиньского. Такъ отже надѣе на „самостóйный“ клюбъ завели, а оборона интересóвъ народныхъ перейде на „правительственный“ клюбъ.

Про дѣяльнóсть „шѣстьохъ“ послóвъ русинихъ не потребуе п. А. очевидно згадувати въ своемъ рапортѣ, бо до оцѣнки ихъ поведеня покликаный не авторъ, лишь президія кола польского. Але за те супротивъ незгóдного поступованя трехъ рускихъ послóвъ бóльше маркантно выступають на верхъ прикметы карности и солідарности прочихъ шѣстьохъ послóвъ, на котрыхъ буде можна въ кождóй хвили числити. Такъ отже въ противпоставленю контрасту зазначить ся лѣпше власна заслуга.

Въ дальшóмъ рапортѣ старае ся п. А. выказати, що цѣлію независимои політики е: вытворювати и плекати загальный ферментъ та невдоволене и ширити аґітацію мѣжь народомъ. Доказомъ на се мають бути: якійсь проектъ утвореня чотирохъ сталыхъ аґітаторóвъ коштомъ 6000 зр., страйки рóльничй въ околицяхъ Садагоры и Черновець, промовы въ акціи передвыборчóй въ повѣтѣ каменецкóмъ, звернень противъ панóвъ и п. Барвѣньского, дальше статьѣ „Дѣла“ зъ критикою поведеня пп. Барвѣньского и Вахнянина, зазывы до рускои молодежи, щобы не залишила на вакаціяхъ просвѣчувати народъ и заохочувати его до народныхъ институцій, — а вкóнци що „Дѣло“ не згадало въ справозданяхъ зъ процесу Бартмана и Ванічка, що Ванічекъ мавъ якійсь зносины зъ Марковомъ. Все те мусить уважати „każdy rozsądny Rusin“ доказомъ, що до праць позитивнои нема охоты мѣжь рускою интеліґенціею. „Просвѣта“ маe ледви кóлька тысячѣвъ членóвъ, ей читальнѣ не дуже розвивають ся, крамницѣ упадають, — а за те Русины роблять много гамору, спѣвають „многая лѣта“ при обильныхъ лібаціяхъ.

Такій станъ представляе ся на Руси, а що п. А., котрый очевидно мусить бути тымъ rozsądn-ымъ Русиномъ, не схопивъ сего зъ воздуха, то й покликавъ ся на „Руслана“. И справдѣ, всѣ тй арґументы и клеветы писавъ „Руслан“, а п. А. повторивъ ихъ змѣстъ въ Czas-ѣ. Очевидно заслуга того всего розтягае ся не ино на проводирѣвъ шѣстьохъ послóвъ рускихъ, але и на ихъ орґанъ „Руслан“. Писанина „Руслана“ не маe великого успѣху мѣжь Русинами, але за те повторене ей въ Czas-ѣ принесе и моральну и матеріяльну користь.

Вкóнци подае п. А. до вѣдомости польскихъ кругóвъ, що демонстраціи противъ обходу уніи вóднесли успѣхъ, бо православна консисторія черновецка замовила ажь три окремй поѣзды зелѣзничй зъ Коломыѣ до Сучавы на празникъ Іоана Сучавского. Давнѣйше замовляла консисторія лишь одинъ поѣздъ и то вóдъ Снятина, а сего року ажь три и то ажь вóдъ Коломыѣ. Зъ того выходить, що въ народѣ рускóмъ зновъ ширить ся православіе, схизма, Гнилички...

Рапортъ, якъ на першій разъ, выпавъ дуже добре. Хлѣбодавцѣ будуть вмѣли оцѣнити заслугу — хиба що зажадали бы позитивныхъ результатóвъ роботы тыхъ „rozsądn-ыхъ“ Русинóвъ, а въ такóмъ случаю вóдправили бы ихъ зъ квіткомъ. Але того п. А. и товарищѣ не потребують бояти ся, бо они свою „роботу розладу“ выконують дуже добре.

Кóлька замѣтокъ до промовы Ст. Щепановского на зборахъ польского Товариства педаґоґічного въ Станиславовѣ.

Нема то, якъ мешкати у великóмъ мѣстѣ! Тамъ за дешевй грошѣ можешь ити слѣдомъ за всякими подѣями чи то політичными, чи суспóльными, бо такъ, якъ шпитальнй докторы беруть що дня за живчикъ своихъ пацієнтóвъ, такъ само газеты, тй докторы свѣта, держать за живчикъ свѣтового орґанізму и що днины оголошують своимъ читателямъ бюлетины про станъ недуги сего орґанізму. Не такъ оно дѣе ся на селѣ. Тутъ нема анѣ каварнѣ, де за чарочку чорнои кавы можешь читати и пóвъ дня газеты, анѣ касинъ, де за невеличку вкладку можешь читати всѣлякй газеты цѣлый мѣсяць. На передплату рóзныхъ газетъ тебе не стати, а заки попаде ся тобѣ въ руки яка цѣкава подѣя, то мешканцѣ великого мѣста вже про неи й забули...

До такихъ цѣкавыхъ подѣй належить и „walny zjazd“ польского Товариства педаґоґічного въ Станиславовѣ, а особливо промова п. Станислава Щепановского. Значѣнє згаданого зъѣзду и упадокъ польского Товариства педаґоґічного схарактеризувало вже наглядно „Дѣло“ зъ дня 22 с. м. Нинѣ-жь, дóставши щасливымъ случаемъ Słowo polskie зъ дня 21 и 22 с. м., а такожь Gazet-у narodow-у зъ 24-ого с. м., хочемо кинути на папѣръ кóлька замѣтокъ на промову п. Щепановского, звѣстного псевдо ліберала, статистика, фінансіста, нафтяря и редактора Słowa polsk-ого.

Промова тота, котра простелила ему дорогу до крѣсла презеса польского Товариства педаґоґічного, е зъ многихъ взглядóвъ замѣтна. Найзамѣтнѣйше зъ нея се, якъ то вóнъ умѣе по майстерски надувати своихъ слухачѣвъ! Саля зборóвъ лунала вóдъ безнастанныхъ оплескóвъ слухачѣвъ наивныхъ а пóрваныхъ струею шумныхъ фразъ. Вертають ся блаженній часы бл. п. Жигмонта Савчиньского, котрый знаменито умѣвъ грати на нервахъ своеи авдіторіи. Рóзница лише въ тóмъ, що Савчиньскій порывавъ звычайно близько тысячну товпу слухачѣвъ, а п. Щепановскому довелось говорити лише передъ соткою участникóвъ. Але мотивъ пѣсни у обохъ maestro-музикантóвъ е однакій: „odrodzenie ojczyzny w dawnych granicach“... Попередный кóлькалѣтный предсѣдатель товариства кн. Чарторыйскій, человѣкъ сивый и поважный, не умѣвъ грати на тóмъ инструментѣ и длятого не мавъ великои симпатіи у членóвъ товариства. Але зъ другои стороны бувъ вóнъ такожь за старый и за великій панъ, щобы енерґічно кермувати навою товариства, и проте не добачувавъ, якъ его спóвкерманичѣ сплавлювали корабель на мутнй воды, въ котрыхъ для себе ловили рыбы Зъ сеи причины не мали члены товариства анѣ моральныхъ анѣ матеріяльныхъ користій, и про-те бóльша ихъ часть збудувала собѣ новый корабель пóдъ назвою „Towarzystwo nauczycielskie“ зъ орґаномъ „Szkolnictwo ludowe“.

По сихъ загальныхъ замѣткахъ приступѣмъ до розбóрки найголовнѣйшихъ точокъ бесѣды п. Щепановского п. заг. „Szkoła ludowa i jej związek z wychowaniem narodowem“. „Я выбравъ собѣ — каже п. Щепановскій — сей тематъ длятого, бо вóнъ дотыкае самои основы истнованя такихъ товариствъ, якъ наше, а за азомъ е одною зъ найважнѣйшихъ справъ, котрою також займае ся наша суспóльнóсть. Передъ кóлькома днями вернувъ я зъ Руму-

нiи и переконавъ ся, що тамъ и держава и суспо́льнiсть бо́льше жертвуе на школы, нѣжь у насъ, бо коли н. пр. на будову шко́лъ призначено у насъ 100.000 зр., то въ Румунiи призначено на сю цѣль 30 мiлiоно́въ франко́въ. Правда, що тамъ плодороднѣйша земля а менше населенe, бо на 1 квадр. кiльометръ припадае 40 мешканцѣвъ а у насъ 90, але саме тота обставина змушуе насъ фiзично и морально подбати о бо́льшу просвѣту, щобы зъ меншого кусня землѣ добути бо́льше средствъ до житя. Се примусъ фiзичный — голодъ. Однакожь мы маємо ще и примусъ моральный. Въ давно́й рѣчипосполито́й польско́й бувъ духъ орґанiзованя державъ на основѣ почутя обовязку, на основѣ доброи волѣ, на основѣ свободы. Нещастя полiтичнi, яки́ насъ до́ткнули, доказують, що або основа була лиха, або що мы не сповнили своихъ обовязко́въ, що замѣсть свободы розпаношила ся у насъ самоволя и своєволя. Я признаю се друге. А якъ передъ сто лѣтами окликомъ кождого, хто працювавъ надъ во́дродженемъ народу, було: „скарбъ и во́йско“, такъ теперь окликомъ нашимъ повинно бути: „скарбъ и школа“.

Высказавши обширно сво́й поглядъ на вартбсть народноi школы, котра подае лише елeментарнi вѣдомости, але може выховати дозрѣлыхъ, хоть не ученыхъ людей, не фаховыхъ, п. Щепановскiй вказувавъ слухача́мъ, на чо́мъ основуе ся тота дозрѣло́сть, если ѣй прийде въ по мо́чь дальше образованe, подаване якъ н. пр. въ Анґлiи, популярными выкладами, курсами для дорослыхъ, а вко́нци школою житя. Щобы-жь попхнути сво́й наро́дъ наперед на дорозѣ поступу, се обовязокъ кождого образованого и маючого чоловѣка, [о хто усуває ся во́дъ сего обовязку, той компромiтуе саму основу власности, той є глухiй на голосъ совѣсти, домагаючiй ся во́дродженя народу и „во́дбудованя straconej ojczyzny“. Та на жаль у насъ бо́льше выдае ся на рукавички, нѣжь на просвѣту а ще бо́льше на напитки, бо коли всѣ школы разомъ — во́дъ народныхъ ажь до унiверситето́въ — коштують ро́чно 5 мiлiоно́въ, то на напитки иде ро́чно 40 мiлiоно́въ, отже во́сѣмь разо́въ бо́льше.“

Се бувъ бы есенцiональный змѣстъ бесѣды п. Щепановского, бесѣды здаєсь дуже мудрои и перенизаноi горячою любовiю до свого народу и своєи во́тчины. Длятого дивувати ся треба, чому Gazeta narodowa зъ такою заѣлостiю накинула ся на п. Щепановского и на его бесѣду, що выбо́ръ его на презеса Товариства называе лиховѣстнымъ, а зборови закидуе, що за миску смаженицѣ, за годину пустыхъ фразъ галицкого патрона лiбералiзму, продавъ часть доброи славы Товариства педаґоґiчного“... Gazeta narodowa, похваливши во́дтакъ управу кн. Чарторыйского, такъ дальше пише: „Хто затягае ся по́дъ прапоръ чоловѣка, котрый у католико́въ придбавъ собѣ iронiчну назву „podpieracza katolicyzmu“ и котрый за найбо́льше нещастє Польщѣ признавъ фактъ, що єи жителѣ приняли католицизмъ а зъ нимъ захо́дну цивiлiзацiю; чоловѣка, що въ еконо́мiчно́й области пропаґуе затяганє довго́въ и картелѣ; чоловѣка, котрый на поли суспо́льноi працѣ при помочи великаньскихъ капiта-ло́въ зъ самолюбною безвзглядностiю стремить до вытвореня въ краю плютократичного панованя и во́ддане убогихъ масъ на поталу капiталiзму, — хто такого чоловѣка на своємъ чолѣ ставить, той доказуе, що забувъ о обовязку служеня всѣмъ, а вступивъ въ службу партiйну.“ Вко́нци Gazeta narodowa во́дповѣдае на питанє: що́ зыскало Товариство педаґоґiчне черезъ выбо́ръ п. Щепановского на предсѣдателя а що стратило, але зъ насъ вже доволѣ и тамтыхъ сло́въ, щобы по́знати, якъ оно глядить на особу п. Щепановского. Можна надѣяти ся, що зъ сеи причины вывяже ся завзята борба — натурально на пера — мѣжь Gazet-ою narodow-ю а Słow-омъ polsk-имъ, орґаномъ п. Щепановского, та намъ про се байдуже; мы лише цѣкавi знати, що на те скаже ц. к. краєва рада шко́льна? Чи она й дальше буде уважати Towarzystwo pedagogiczne за „одиноко краєве“ и чи буде его такъ щедро и сердечно покровительствувати?

Зъ нашои стороны мы докинемо до наведеныхъ докоро́въ Gazet-ы narodow-oи ще ось тi питаня: 1) Ко́лько вы, пане Щепановскiй, по́бля своєи статистики купили за свого житя паръ рукавичокъ и ко́лько выпили „шампань-с кого“ а ко́лько дали на народну просвѣту зъ вашого, якъ кажуть, мiлiонового маєтку? — 2) Чи чувъ васъ хто въ соймѣ, щобы вы горячо промовляли за полѣпшенемъ долѣ народныхъ учителѣвъ бодай такъ, якъ се чинивъ мазурскiй посолъ Бойко? — 3) Чому вы не звернули доси уваги на потребу и розвитокъ читалень по селахъ, яко дальшихъ училищ для сѣльского люду, и що учителѣвъ за щиру и безкористовну працю въ тыхъ читальняхъ всякi власти и лiбералы вашого крою безпощадно переслѣдують? — 4) Якъ глядите вы на рускихъ школярѣвъ и на рускiй наро́дъ? чи имъ треба учити ся замѣсть пожиточныхъ рѣчей про всякi Кракусы, Ванды, Косцюшко́въ, Кiлiньскихъ... а рускому народови чи також потрѣбне „odbudowanie waszoi ojczyzny“?

О iронiо и сатиро! Якъ вы выдержали при промовѣ п. Щепановского, що вы зо смѣху не трѣсли?!

Народный учитель.

Повыборчi процесы

не сходять зъ дневного порядку — хочь не о всѣхъ и не заразъ довѣдуе ся ширша публика.

Дня 22 н. ст. липня во́дбула ся въ повѣтово́мъ судѣ въ Обертинѣ розправа противъ Ивана Сенева и Михайла Швайки зъ Хотимира, обжалованыхъ о переступленє зъ §. 308 зак. карн. [ширенє неправдивыхъ а непокоячихъ поголосокъ] нѣбы сповненє тымъ, що Сенѣвъ, заохочуючи громадянъ выбирати лише честныхъ людей на выборцѣвъ, говоривъ що „паны й жиды запродають рускiй наро́дъ“, — а Швайка сказавъ, що при выборахъ „готова поллятись кровь“. Обжалованыхъ боронивъ адвокатъ д ръ Дудикевичь зъ Коломыѣ. Судья адъюнктъ Каспарекъ увольнивъ обохъ обжалованыхъ, не добачивши вины. Доносъ, що давъ причину до сего процесу, выйшовъ во́дъ хотимирского лѣсничого Адольфа Ґрафа и во́дъ жандарма Кароля Ґерданьского зъ Обертина...

Дня 23 н. ст. липня стававъ передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Перемышли Андрѣй Будиньскiй, тесля зо́ Сколошева, обжалованый [подо́бно, якъ ряшѣвскiй посолъ Шаєръ] о обиду маєстату. Обжалованого боронивъ оборонець въ справахъ карныхъ д-ръ Реґеръ. Розправа во́дбула ся при замкненыхъ дверехъ, а по скончено ви предсѣдатель трибуналу радникъ Чеховичь оголосивъ вырокъ увольняючiй обжалованого, бо трибуналъ не набравъ пересвѣдченя, щобы Будиньскiй мавъ намѣръ обидити цѣсаря порівнуючи кругъ его дѣланя зъ кругомъ дѣланя начальника громадского, а зновъ що до закиду въ актѣ обжалованя, мовь-бы то Будиньскiй на передвыборчо́мъ зборѣ въ Сколошевѣ сказавъ, що „цѣсарь побирае чотири мiлiоны пенсiи и нѣчо не робить“ — розправа не достатчила на се доказу.

На день 26 липня [т. є. на вчера] вызначено въ окружно́мъ судѣ въ Коломыи розправу противъ Ивана Конельцева та Iосифа Коха зъ Сопова и Стефана Грабовецкого зъ Печенѣжина, обжалованыхъ за всяке публичне насильство [зъ §§. 83, 93 и 99 зак. карн.], якихъ нѣбы допустили ся 11-ого марта с. р. на во́йтѣ Иванѣ Семанишинѣ и писарю Иванѣ Стефанишинѣ въ Рунґурахъ, котрi яко выборцѣ зъ V-ои куріи во́ддали свои голосы — на перекоръ воли громады — не на народного руского кандидата д-ра Окуневского, але на жидо́вско-польско-урядового, каноніка д-ра Гробельского. Обжалованыхъ боронить д-ръ Дудикевичь.

На день 30 н. ст. липня [на пятницю сего тыждня] вызначена въ окружно́мъ судѣ въ Станиславовѣ розправа противъ Михайла Семанишина, Михайла Данюка, Ивана Лугового и Романа Бориша изъ Завадки [калускоґо повѣту] обжалованыхъ о публичне насильство зъ §. 98 в) зак. карн. Оборону ихъ обняли зъ рамени Краевого руского комiтету выборчого адвокаты: д-ръ Андрѣй Косъ зъ Калуша, д-ръ Дудикевичь и д-ръ Антонъ Горбачевскiй зъ Чорткова.

Цѣкавi вѣсти доносять намъ зъ Борщѣвщины: „Славетно-звѣстному зъ подвигово́въ выборчихъ во́йтови села Цигано́въ Iосифови Бащакови повымикавъ якiйсь невыслѣдженый доси збыточникъ майже цѣлый моґъ бараболь. Жандармы, прибувши на доходженя въ селѣ, заарештували и по тридневныхъ знущанях во́дставили до суду борщѣвского шѣснацять парубко́въ, нѣбы по́дозрѣныхъ о згаданый злочинъ. Во́дъ часу арештованя минуло три тыждня, а хочь слѣдство не выкрыло виновника, увязненыхъ не выпускають доси. Тымчасомъ ходить гуто́рка, що Бащакови зробивъ пако́сть хтось навѣть не зъ Цигано́въ, але изъ сусѣдныхъ сѣлъ. Рѣчь можлива, бо треба знати, що Бащака знають въ цѣло́мъ повѣтѣ, далеко по-за Мѣльницю, и якъ бы не жандармерiя, котра разъ-у-разъ стереже его, могло бы бути зъ нимъ навѣть дуже круто. Позатамтои недѣлѣ попавъ ся Бащакъ въ мѣсточку Скалѣ въ руки людей зъ якогось села, та жандармерiя оборонила его и въ силѣ чотирохъ мужа привела его щасливо до Циган о́въ... Заразъ по послѣдныхъ выборахъ внѣсъ Бащакъ на чотирохъ найчестнiйшихъ ґазда́въ зъ Цигано́въ жалобу до суду въ Борщевѣ за обиду чести, а хочь при розправѣ, кромѣ одного жидка, щирого приятеля Бащакового, другi свѣдки запереченли правдиво́сть жалобы, судья п. Костецкiй засудивъ обжалованыхъ на чотири до шѣсть тыжднiвъ арешту. Оборонець адвокатъ д-ръ Мих. Дорундякъ внѣсъ во́дкликъ до окружного суду въ Тернополи, отже тамъ розбиратись буде поновно сеся повыборча справа. Побачимо, якъ она ско́нчить ся: чи на сумъ чи на радо́сть Бащака... Але сякъ чи такъ — не завидуємо єму сараце́! навѣть зъ найконечнѣйшою потребою выходить на дворъ по́дъ ослоною жандармскои ескорты. — *Маланчинъ.*

Переглядъ полiтичный.

Староста Мерану выдавъ обѣжникъ зъ д. 14. с. м. до всѣхъ душпастирѣвъ, начальнико́въ громадъ, мѣсцевыхъ радъ шко́льныхъ и шко́льныхъ зарядо́въ полiтичного повѣту мераньского въ справѣ тирольскои народноi одѣжи. Въ обѣжнику каже ся, що архикнязь Францъ Фердинандъ д' Есте заявивъ старостѣ при нагодѣ бажане, щобы сѣльске населенe повѣту не покидано своєи давноi народноi одѣжи. Тымъ то староста просить всѣхъ душпастирѣвъ и т. д., щобы при всяко́й нагодѣ вплывали въ то́мъ напрямѣ не наро́дъ. Покликуючи ся на бажане архикнязя, указуе обѣжникъ ще и на инше значѣне тирольскоi одѣжи: она причинить ся у селянъ до удержаня ихъ традицiйныхъ прикметъ, якими є релiґiйно́сть, вѣрно́сть для цѣсаря, хоробро́сть, чесно́сть и свѣдомо́сть свого стану. Се лежить въ интересѣ не то́лько самого селяньства, але також и державы та суспо́льности; особливо въ часахъ, коли ледачi люде по́дрывають основы всякого ладу, має велику вагу удержане незбисованого, свого стану свѣдомого селяньства, котре завсѣгды буде крѣпкою по́дпорою ладу. Вко́нци зазначуе обѣжникъ, що зъ народнымъ одягомъ тирольскимъ вяжуть ся такъ славнi спомины, що той одягъ для кождого селянина є просто почестною во́дзнакою, котру мо́гъ бы покинути лише зъ власною шкодою.

——

Про парляментарне положенe на Уґорщинѣ пишуть:

Навѣть найблизшi приятелѣ Банфiого незнали нѣчого о его нагло́й подорожи до Ишлю. Въ полiтичныхъ кругахъ кажуть, що Банфi здавъ цѣсареви справу о незвычайно заостренóмъ положеню парляментарно́мъ и до́ставъ затвержденe средствъ, яки́ правительство постановило противъ обструкцiи. Кажуть, що вже въ найблизшихъ дняхъ выступить правительство зъ новелею, котра має завести обмеженe дискусiи (кльотуру). Начеркъ новелѣ вже выготовлено на взво́ръ анґлiйскiй; складае ся она лише зъ двохъ параґрафо́въ. Зъ уваги, що новеля така коротка, надѣе ся правительство, що въ коротко́мъ часѣ перепре ви въ соймѣ. Противно опозицiя ладить ся до завзятои борбы и надѣе ся, що цѣлыми роками бу (е могла спиняти ухвалу тои новелѣ; заразомъ задумуе уладжувати по краю вѣча, котрi бы рѣшучо выступали противъ обмеженя свободы слова. Дехто каже, що Банфi має вже въ рукахъ письмо цѣсарске, котре єму дае право въ разѣ потребы розвязати соймъ.

——

Сербска скупштина ухвалила дня 22 с. м. додатковый кредитъ въ высотѣ 9,239.129 франко́въ на покрытє поробленыхъ вже выдатко́въ на войско. Кро́мъ того призволено на 13% додатку до безпосередныхъ податко́въ на т. зв. оружный фондъ, на котрый доси иде ро́чно 400.000 франко́въ; такимъ чиномъ той фондъ по́днесе ся ро́чно до высоты 2 мiлiоно́въ франко́въ. Заразомъ дала скупштина правительству повновласть на рахунокъ тои ро́чноi дотацiи окружного фонду постарати ся о позичку на справленe карабiно́въ и пушокъ. Мабуть наслѣдкомъ того до́ставъ майоръ Касидолачь, шефъ артилерiйно-технiчноi секцiи въ сербско́мъ мiнiстерствѣ во́йны и заразомъ першiй адъютантъ короля, во́дпустку на два роки и має поѣхати до Францiи, щобы тамъ припильнувати доставу замовленыхъ 42 новыхъ пушокъ. Кажуть також, що той майоръ має ще и 100.000 новыхъ карабiно́въ закупити.

На засѣданю скупштины дня 24 с. м. во́дповѣвъ президентъ мiнiстро́въ Сiмiчь на интерпеляцiю посло́въ Ґерсича и Чурчича въ справѣ епископства въ Скоплѣ, сербскихъ шко́лъ въ Македонiи и нападо́въ Арнавто́въ на сербску границю. Коли торо́къ умеръ грецкiй митрополитъ въ Скоплѣ, надѣяло ся сербске правительство, що екуменьскiй патрiярхатъ додержить обѣтницѣ, данои сербскому королеви и правительству та россiйскому амбасадорови и що покличе до Скоплѣ сербского митрополита. Тымчасомъ патрiярхатъ зновъ выбравъ Грека Амврозiя. Однако наслѣдкомъ рѣшучого опору сербского населенiя сколлѣйскои митрополiи, а також сербского правительства, черезъ вплывъ Чорногоры и россiйского правительства, митрополитъ Амврозiй не до́ставъ затвержденя. Такiй станъ рѣчи заставъ кабiнетъ Сiмiча. Коли настала грецко-турецка во́йна, припоручено сербскому послови въ Царгородѣ, щобы рѣшучо заявивъ Портѣ, що дружне поведенe Сербiи залежить во́дъ того, чи Порта заспокоить слушнi жаданя сербскихъ по́дданыхъ Туреччины. Тогдѣ султанъ велѣвъ въ Монастирѣ и въ Солуни отворити сербскi школы. Митрополита Амврозiя насильно выдалено зо́ Скоплѣ. Въ послѣдно́мъ часѣ є надѣя, що справу полагодить ся дружно. Порта маєвудѣлити Амврозiєви бератъ, але скоплѣйску дiецезiю маєво́ддати сербскому архимандритѣ, котрый опо́бля, коли Амврозiя перенесуть деинде, стане скоплѣйскимъ митрополитомъ. Коли-жь бы не повело ся полагодити справы такимъ способомъ, то сербске правительство не зжахне ся навѣть схизмы и приступить до заснованя власного патрiярхату. Що-до нападо́въ Арнавто́въ сказавъ президентъ мiнiстро́въ, що въ послѣдныхъ трохъ рокахъ выслано до Порты около 100 нотъ, щобы разъ поклала конець тому неладови. Минувшого мѣсяця знову впало 200 Арнавто́въ на землю сербску. Выслано знову письмо до Порты и звернено рѣшучо єи увагу на те, що такi выпадки можуть захитати дружными во́дносинами сусѣдскими. Заразомъ выслано на границю патролѣ и роздано пограничному населенiю оружє. Також звернено увагу державъ на тi подѣ въ просьбою о зараду лихови. — По полудни того дня скупштину замкнено королѣвскимъ указомъ.

——

Зъ Царгороду доносять: Поведенe Болгарiи и Сербiи, до котрыхъ въ послѣдныхъ дняхъ прилучила ся и Чорногора, тревожить Порту, хочь она черезъ своихъ послóвъ упомянала тi державы. Здае ся, що по-за ними стоить якась держава, котра ихъ уживае до того, щобы Туреччанѣ выправляти клопоти. Звертають тутъ на себе увагу частi зносины мѣжь Бѣлградомъ, Софiєю и Цетинiєю, а також и воєннi приготовленя, о якихъ во́дтамъ доносять. Длятого Порта порѣшила знову посунути свои войска на границѣ Сербiи и Чорногоры.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

——

Справоздане зъ загальныхъ збороно́въ товариства Рускихъ женщинъ въ Станиславовѣ.

Загальнi зборы товариства Рускихъ женщинъ въ Станиславовѣ во́дбули ся дня 16 н. ст. червня с. р. въ комнатахъ Руского Клюбу. Зборы отворила панѣ Минодора Цурковска, котра яко предсѣдателька товариства повитала збраныхъ членóвъ. Потóмъ во́дчитала панѣ Ольга Зарицка слѣдуюче справоздане секретарске:

„Послѣднi загальнi зборы товариства во́дбули ся дня 14 н. ст. червня 1893 р. На тыхъ зборахъ увóйшли до выдѣлу панѣ: Цурковска яко предсѣдателька, п. Озаркевичева яко заступниця предсѣдательки, п. Зарицка яко секретарка, п. Яхнова яко касiєрка, панѣ Кокорудзова, Яцикевичева, Левицка и Витошиньска яко выдѣковi. На третóмъ засѣданю выдѣлу 4-ого вересня 1895 р. зрекла ся панѣ Яхнова выбору до выдѣлу [яко касiєрка] а присутнi упросили паню Цурковску, щобы обняла веденe касы, позаякъ жадна зъ пань не хотѣла того по́дняти ся.

Въ роцѣ 1895 во́дбувъ выдѣлъ сѣмь засѣдань; на котрыхъ радивъ надъ справами товариства. Выдѣлъ вытычивъ собѣ цѣль: працювати спо́льными силами, а то въ чотирохъ напрямахъ. Именно праця выдѣлу стремѣла до того щобы: 1) призбирати уряджуваньмъ вечерко́въ и вечерниць ро́зного рода якъ найбо́льше гроша на дохо́дъ маючого оснувати ся института; — 2) щобы вызначенѣмъ нагороды конкурсовои за написане во́дповóдноi повѣсти або казки для дѣтей, заохотити ширшiй кружокъ здро́бнѣйшихъ лiтерато́въ, абы на то́мъ поли ще дуже убогу нашу литературу своими творами збогатили, — 3) щобы заняти ся впоюванемъ въ нашi рускi дѣти духа патрiотичного во́дъ наймолодшихъ лѣтъ, — 4) щобы взяти въ свои руки провóдъ у всякихъ справахъ народныхъ Русино́въ мѣсцевыхъ и доохрестныхъ, а то по причинѣ розєднаня ихъ на два противнi собѣ таборы. Въ значнѣйшóй части выдѣлъ во́дповѣвъ то́й задачи. И такъ: Урядивъ два великi вечеры зъ танцями и чотири меншi вечерницѣ въ Руско́мъ Клюбѣ, зъ котрыхъ значнѣйшiй дохо́дъ вплынувъ до касы товариства. Дальше урядило товариство для дѣтей вечерницѣ Свято-Николаєвскi въ той спiсо́бъ, що дѣти самi брали въ нихъ живу участь: именно грали театръ, деклямували, спѣвали и бавили ся якъ найлучше. Вызначена нагорода конкурсова въ сумѣ 60 коронъ за найлучше написану повѣсть для дѣтей не приманила богато лiтерато́въ, бо лише двѣ повѣстки надóйшли зо́ Львова и то такi, що до друку не квалiфiкували ся. Въ роцѣ 1896 урядило наше товариство великiй вечеръ въ честь Тараса Шевченка, прибравши собѣ до комiтету найдѣяльнѣйшихъ Русино́въ мѣсцевыхъ и зъ охрестности. Вечеръ той выпавъ по́дъ кождымъ взглядомъ дуже добре и причинивъ ся до по́днесеня поваги товариства на внѣ, якъ о то́мъ свѣдчать дотычнi рецензiи въ часописяхъ рускихъ и польскихъ. Вко́нци въ роцѣ 1895 закупило наше товариство на влас-

нбсть фортепянъ за 270 зр. Загальнй зборы товариства Рускихъ женщинъ мали вбдбути ся ще 9-го падолиста 1896 р., однакожь до того не прийшло зъ причины, що панѣ предсѣдателька въ тбмъ часѣ була хора, а зъ выдѣлу уступила ще п. Кокорудзова, котра въ верес ни вбдъѣхала на постбйне до Львова.

Въ роцѣ 1896, такъ якъ въ попереднбмъ, вбдбувъ выдѣлъ сѣмь засѣдань, на котрыхъ ухвалено а вбдтакъ устроєно три вечерки зъ танцями, оденъ вечерокъ для дѣтей въ день св. Николая и вечеръ на Маланки устроєный спбльно зъ Бояномъ и Рускимъ Клюбомъ. Зъ початкомъ року шкбльного 1896/7-ого загадавъ выдѣлъ въ порозумѣню зъ обширнѣйшимъ комітетомъ отворити, хочь-бы въ початкахъ на малу скалю, институтъ для рускихъ дѣвчатъ. Однакожь показало ся, що мешкане и уряджене було бы за дороге на тотй фонды, якими товариство розпоряджає, отже на таке ризико выдѣлъ не мбгъ рѣшити ся, а постановивъ заложенє института вбдложити ажь до часу, коли значнѣйшй фонды призбирають ся, такъ щобы навѣть въ разѣ страты полишивъ ся фондъ резервовый. Вкбнци выпадає ще додати, що въ сѣмъ роцѣ запросивъ Боянъ всѣ мѣсцевй товариства до спбльного уряджения вечера въ честь Тараса Шевченка. Товариство наше выслало яко делеґатку до комітету паню Цурковску. Однакожь на другбмъ засѣданю комітетъ узнавъ за вбдповѣдне вбдступити Боянови устроєне вечера и завязане комітету не зъ товариствъ яко такихъ, але зъ особъ, котрй бы були до того потрѣбнй, и що бы Боянъ завбзвавъ всѣхъ Русинбвъ станиславбвскихъ до участи въ тбмъ народнбмъ святѣ. На се рѣшене всѣ делеґаты, такожь делеґатка нашого товариства одноголосно згодили ся."

Зъ порядку дневного наступило справоздане касове. Зъ него зббранй члены довѣдали ся, що маєтокъ товариства за часъ вбдъ 14 н. ст. червня 1895 до 16 н. ст. червня 1897 р. зрбсъ о 517 зр. 72 кр.; крбмъ того купило товариство фортепянъ за 270 зр. Станъ касовый товариства выносить 1652 зр. 14 кр. Грошѣ тй в зложенй на книжкахъ въ „Народнбй Торговли" и въ Банку звязковбмъ въ Станиславовѣ.

Зборы выслухавши справоздань, приняли ихъ до вѣдомости и ухвалили дати выдѣлови узнане и абсолюторію.

Наступивъ выббръ нового выдѣлу. Предсѣдателькою выбрано паню С. Бучиньску, а коли она зрекла ся, упавъ выббръ на паню О. Озаркевичеву. До выдѣлу увбйшли пп. Бучиньска [яко заступниця предсѣдательки], Чорненькова, Трачева, Сабатова, Гаврилова, Шанковска и Дольницка.

По вычерпаню програмы заклнула панѣ предсѣдателька зборы.

Въ Станиславовѣ дня 26 н. ст. липня 1897 р.

С. Бучиньска заступ ниця предсѣдательки.
Емилія Дольницка се ретарка.

——

Пишуть намъ:

Щоденно читаємо въ часописяхъ про вбдкрыте читальнѣ въ сѣмъ або тбмъ селѣ та не чувати про округъ судово-вишеньскій. И справдѣ — коли рухъ просвѣтный по иншихъ сторонахъ взмагавъ ся, коли по иншихъ селахъ давно вже позасновували ся читальнѣ, крамницѣ, щадницѣ, — глухій кутъ судово-вишеньскій дрѣмавъ. Ажь отсе завдяки трудолюбивости Впр. пароха о. Савулы с е л о Д и д я т и ч ѣ" дня 18-ого липня перше в бд к р ы л о у с е б е ч и т а л ь н ю.

День сей бувъ правдивымъ празникомъ. Около 3-ои годины пополудни зачали зъѣзджати ся гостѣ. Мѣжь ними бачили мы сусѣдныхъ священикбвъ оо. Кондрацкого и Петрика, п. Короля, дѣдича п. Брикчиньского и иншихъ. Зборы вбдкрывъ о. Савула. Коротко але ядерно представивъ зббранымъ цѣль, за-для якои зббрались, та заохочувавъ до науки. Вбдтакъ промавляли п. Король и п. Брикчиньскій [и сей другій говоривъ по руски та й жертвувавъ 20 зр. читальни на початокъ]. По выборѣ выдѣлу читальняного почала ся гостина. При звукахъ спѣву та музики забавлялись зббранй до пбзного вечера.

Гей, сусѣднй громады! часъ бы було вже и вамъ проснути ся! — *Участникъ.*

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ ходорбвскихъ „бараббвъ".]

Голосна сеся справа, що въ першихъ дняхъ цвѣтня выкликала въ жидолюбнбй прасѣ богато гамору и зъ котрои намагали ся въ парляментѣ зробити квестію великои ваги, проясннть ся теперь передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Бережанахъ, де почала ся вчера розправа противъ 51 ходорбвскихъ ворохобникбвъ. Въ своємъ часѣ мы подали описъ того розруху; нинѣ подаємо маленьку пригадку.

Роббтники, такъ званй „барабы" [Bahnarbeiter], Мазуры, занятй при будовй зелѣзницѣ зъ Ходорова до Пбдвысокого, жалували ся все на здирство и нетерпимбсть жидбвъ, а коли перебрала ся мѣрка, кинулись 4-ого цвѣтня на жидбвъ и то двома наворотами, рано и вечеромъ. Стали товчи вбкна и нищити хатну обставу, при чбмъ наробили шкоды на 2.474 зр., а зъ побитыхъ жидбвъ оденъ померъ. И жиды не закладали рукъ, а били бараббвъ, але слѣдство выкрыло тблько одного виновника Шльому Арбайта, котрый ранивъ одного барабу въ голову.

По розрухахъ въ Ходоровѣ деякй зъ бараббвъ неволили по селахъ шинкарѣвъ, щобы давали имъ дармо горѣвку и тютюнъ, а въ Рбвнбмъ забрали жидови Либерманови рѣчей за 93 зр. 50 кр. Въ Ходоровѣ одинъ бараба укравъ бекешу вартости 3 зр.

Трибуналови проводить радникъ Сѣнгалевичь; яко вотанты засѣдають радники Кашевко та Яворскій и адъюнктъ Черни; обжаловує прокураторъ Ровцкій; боронять бараббвъ зъ уряду адвокатъ д-ръ Андрѣй Чайковскій и кандидатъ адвокатскій д-ръ Мечиславъ Россовскій; протоколує авскультантъ Бачиньскій.

Обжалованй — якъ сказано — самй Мазуры, тблько двохъ є зъ самого Ходорова, котрй мали барабамъ вказувати, де и кого бити.

Д-ръ Чайкбвскій поставивъ внесене, щобы трибуналъ узнавъ себе некомпетентнымъ до веденя сеи справы и передавъ сесю справу судови присяглыхъ, однакъ трибуналъ внесене се вбдкинувъ. Першого дня розправы переслухано до полудня 24 обжалованыхъ. Всѣ перечать закинену имъ вину; признають ся, що що-найббльше выбили одну або двѣ шибы, а тотй, котрй справдѣ завинили, поутѣкали зъ Ходорова передъ починомъ слѣдства.

——

[Процесъ Бончева и товаришѣвъ].

Поступоване доказове въ справѣ Бончева и его товаришѣвъ покбнчене. Цѣлый хбдъ розправы промовлявъ противъ обжалованыхъ; нѣ оденъ свѣдокъ не збзнававъ въ ихъ користь. Мимо того поведенє Бончева въ судовбй сали було такъ безвстыдно зухвале, що могло въ судьяхъ зббльшити переснѣдчене о страшеннбмъ збпсутю бувшого княжого адъютанта. Бончевъ не признає ся до нѣчого. Анну Сімонбвну [каже] знавъ, дававъ ѣй вбдъ часу до часу де-що грошей, до вбдцѣвства ви дитины не почуває ся. Невелійцови приказавъ Сімонбвну усунути, але не приказувавъ того вбдъ князя, а самъ вбдъ себе и не думавъ о тбмъ, щобы справу закбнчити ажь злочиномъ. Новеліцъ убивъ Сімонбвну мабуть тому, щобы приподобатись князеви. При убійствѣ Сімонбвнои [каже] не бувъ. „Чей же у мене [каже] стблько приятелѣвъ, що на одно мое слово були бы мене заступили!" — Коли-жь провбдникъ трибуналу замѣтивъ, що бувають рѣчи, котрыхъ не можна домагатись вбдъ приятелѣвъ, Бончевъ вбдповѣдає смѣючи ся, що у него доволѣ такихъ, котрй бы се вчинили. Нещасну жертву свого злочину представляє Бончевъ въ найгбршбшъ свѣтлѣ, а его братъ Никола твердить, що справдѣ приѣднавъ бувъ ви собѣ. Бончевъ не признаєсь навѣть до того, що знає вбтця Сімонбвнои кажучи, що чоловѣка того нѣколи и не бачивъ; але свѣдки збзнали, що вбнъ ѣздивъ зъ Анною до Будапешту и тамъ вбсѣмь днѣвъ гостивъ у вбтця Сімонбвнои. Однымъ словомъ: Бончевъ робить якъ найгбрше вражѣне чоловѣка на-скрбзь збисованого...

Новеліцъ удає сокрушеного. Вбнъ признає ся до злочину, але зробивъ лишь то, що ему приказано. „Мене [каже] покликали день передъ злочиномъ телефонічно до княжои палаты. Въ комнатѣ адъютантбвъ говорнвъ я зъ Бончевомъ, що саме вертавъ зб службы при князю. Вбнъ менѣ сказавъ: „Є ту жѣнка, котра є тягаромъ для князя; треба ви усунути." Я сказавъ: „Добре я прогоню ви зъ мѣста." На те Бончевъ замѣтивъ, що сего за мало; Сімонбвну треба убити. Коли-жь я вбдповѣвъ, що не могу того зробити, сказавъ менѣ Бончевъ: „Се приказъ князя!" Я знавъ, що Бончевъ є повѣрникомъ князя, и я мусѣвъ ему вѣрити. Мы говорили по италіяньски; въ тбй самбй комнатѣ бувъ дворскій урядникъ Авралалі и менѣ й на гадку не прийшло, що вбнъ може не розумѣе того языка.

Переслуханй товаришки Сімонбвнои ствердили, що моральне поведенє Сімонбвнои було дуже добре; крбмъ Бончева, котрого любила щиро, не знала ся она зъ нѣкимъ; за-для свого коректного поведеня она не могла неразъ найти мѣсця спѣвачки, бо була „за порядна". Коли спбзнала ся зъ Бончевомъ, бѣдувала страшно; неразъ голодомъ мерла. Бончевъ зневажавъ ви. Разъ на прогульцѣ сказавъ ѣй, що убє ви; на те она вбдказала: „Роби, що хочешь, але памятай, що Богъ тебе покарає". Свѣдокъ Левитска и ви дочка збзнали, що читали тй листы Бончева до Анны, якими вбнъ стягнувъ ви вечеромъ въ дни злочину до моста коло Маріцы. Листы сй були писанй по нѣмецки; писавъ ихъ самъ Бончевъ, а найдено ихъ въ сукни Сімонбвнои. Они зложенй передъ трибуналомъ, а свѣдки пбзнають ихъ.

Важнй такожь збзнаня вбзника Алексева, котрого Бончевъ намовлявъ, щобы на приказъ князя убивъ одну жѣнку, що задумала сповнити атентатъ на одній особѣ, належачбй до двора. Коли-жь Алексевъ вбдказавъ ся вбдъ того, Бончевъ приказавъ ему мовчати. — Жандармы збзнали, що дбстали приказъ битемъ вбдганяти Сімонбвну, коли-бъ она показала ся коло палаты. Два старй рыбаки збзнали, що Новеліцъ и Василевъ кблька день передъ злочиномъ оглядали мѣсце, де пбзнѣйше стратили Сімонбвну.

Судъ, котрый судить справу, складає ся зъ трехъ фаховыхъ судьѣвъ и зъ трехъ присяглыхъ, а провбдникомъ є судья знаный зъ безсторонности и справедливости. О провинѣ рѣшає звычайна ббльшбсть голосбвъ, при рбвныхъ голосахъ узнає ся обжалованого невиннымъ. Коли засудъ выпаде одноголосно, тогдѣ анѣ обжалованому анѣ прокураторови не прислугує право вбдклику. — Оборонець Генадіевъ домагає ся для сироты по Аннѣ Сімонбвнбй 60.000 франкбвъ вбдшкодования.

Вирокъ запавъ або вчера вечеромъ або нинѣ.

Новинки.

— **Зливы, грады...** Въ пятницю вечеромъ навѣстила село Хмелиска коло Скалата страшна градова туча зъ хмаролломъ, наслѣдкомъ чого вода залила всѣ огороды и поля, а всѣ засѣвы понищила. Вода вступила до хатъ, ставъ и обброъ, затопила кблька штукъ худобы, розвалила пару будынкбвъ, понищила и позабирала мосты. — Зъ Рогатинщины доносять, що минувшои середы упавъ коло Букачовець, именно въ Черневѣ, Вишневѣ и Козарахъ такъ сильный градъ, що всѣ плоды земнй вынищивъ цѣлковито.

Въ правосл. высшбй реальнбй школѣ въ Чернбвцяхъ було въ минувшбмъ шкбльнбмъ роцѣ 457 ученикбвъ; зъ нихъ було родомъ зъ Буковины 316, зъ другихъ краѣвъ Австріи 69, зъ Румуніи 52 а зъ заграницѣ 19. Пбсля вѣроисповѣданя було: 256 жидбвъ, 116 римо-кат., 11 греко-кат., 52 православныхъ и 22 протестантбвъ, а пбсля народности було: 311 Нѣмцѣвъ, 60 Волохбвъ, 21 Русинбвъ, 58 Полякбвъ, 4 Чехи, 2 Москалѣ, 1 Французъ. При клясифікаціи одержали: 23 першу клясу зъ вбдзначенемъ, 286 першу клясу, 74 другу а 8 третю клясу.

— **Въ правосл. высшбй ґімназіи въ Сучавѣ** було зъ початкомъ шкбльного року 615, а при кбнци року 555 ученикбвъ. У волоскихъ паралѣлькахъ при низшбй ґімназіи було: въ I. кл. 51, въ II. кл. 60, въ III. кл. 50, въ IV. кл. 39, разомъ 200. Родомъ було: зъ Буковины 506, зъ Галичины 13, зъ иншихъ краѣвъ Австріи 8, зъ Румуніи 28. Пбсля вѣроисповѣданя було: 300 православныхъ, 163 жидбвъ, 68 римо-кат., 9 греко-кат., 5 вбрм.-прав., 10 протестантбвъ; пбсля народности було: 297 Волохбвъ, 114 Нѣмцѣвъ, 9 Русинбвъ, 30 Полякбвъ, 5 Вбрменъ. Цѣкаве, що лишь 9 уніятбвъ признало ся до рускости, а зъ православныхъ ученикбвъ нѣ одинъ, хочь певно мѣжь ними неодинъ рускаго роду. Така вже система! При клясифікаціи одержали: 52 першу клясу зъ вбдзначенемъ, 332 першу клясу, 62 поправку зъ одного предмету, 91 другу, 15 третю клясу. Рускои мовы не вчили въ сучавскбй ґімназіи цѣлкомъ, навѣть яко надобовязкового предмету; рускй дѣти нѣмчать ся тамъ цѣлковито и тымъ пропадають для свого народу...

— **Зъѣздъ охотничихъ сторожей огневыхъ** вбдбувъ ся 24-ого и 25-ого с. м. въ Добромили. На 206 товариствъ, якй належать до краєвого звязку, приѣхало 118 делеґатбвъ. Нарадамъ проводивъ начальникъ краєвого звязку охотничихъ сторожей, князь Адамъ Сапѣга. До поиису станули сторожи зъ Перемышля, Красичина, Добромиля и Гучка. Товариство має теперь 18.302 зр. маєтку. Належить до него 206 сторожей охотничихъ, а въ нихъ 5714 дѣйстныхъ а 3624 спомагаючихъ членбвъ. Въ цѣли образованя и вытвореня добрныхъ сторожей завело товариство курсы пожарництва, якй вбдбувають ся у Львовѣ; кождый курсъ тревае 14 днѣвъ. До теперь користало зъ курсбвъ 60 особъ, а зъ тыхъ половину надѣляло товариство на часъ курсу грошевою запомогою. Такй самй курси заводжено такожь по селахъ. И такъ переведено ихъ въ 15 громадахъ стрыйского повѣта и въ селѣ Прусы коло Львова. Многимъ громадамъ давало товариство матеріяльну помбчь на справлене огневыхъ прибборбвъ и выдавало на сю цѣль 1.659 зр. 83 кр. Всѣхъ сторожей огневыхъ є въ Галичинѣ 315, а въ нихъ 8480 членбвъ.

— **Змѣна назвища.** Намѣстництво дозволило Андрѣеви Дутцѣ, народному учителеви въ Комаровѣ, змѣнити свое назвище Дутка на Стебновскій.

— **Убійство и самоубійство.** Николай Яремкбвъ, льокай ґрафинѣ Б., залюбивъ ся, якъ то кажуть на смерть, въ дочцѣ мѣщанина зъ Озѣрнои Венцлѣвнбй. Позаякъ родичѣ не хотѣли призволити на се подружя, Яремкбвъ прийшовъ до Венцлѣвнои до Ивачева и коли она спала, застрѣливъ ви а опбсля себе.

— **Нещастна пригода.** У Водникахъ пбдъ Старымъ селомъ въ бобрецкбмъ повѣтѣ прийшовъ до мѣсцевого посесора Романовского зъ интересомъ якійсь жидъ. Въ передній комнатѣ стрѣтивъ его хлопець-льокай и сказавъ, що пана нема дома та що треба ждати, и почавъ зъ жидомъ жартувати. Середъ жартбвъ ухопивъ зб стѣны рушницю и не знаючи, що она набита, прицѣливъ ся и выстрѣливъ. Выстрѣлъ попавъ у жида и вбивъ его на мѣсци. Зъ Бобрки зъѣхала на мѣсце судово-лѣкарска комісія и неосторожного хлопця арештовано.

— **Улертый самоубійникъ** Три разы вѣшавъ ся онодгы на Высокбмъ замку у Львовѣ Михайло Б., ґонтарь зъ Бродбвъ Причиною намѣреного самоубійства було то, що Б. пропивъ у ночи на недѣлю всѣ зароблены хъ 27 зр. Всѣ три разы добачила самоубійника служба зъ реставраціи на Высокбмъ замку и вбдтяла его. Два разы пущено его вбльно, за третымъ разомъ вбдставлено его до поліціи.

— **Цѣкаву исторійку о „громадѣ и жидѣ"** оповѣдає дописуватель „Свободы" зъ Сокальщины: Въ селѣ Хоробровѣ оденъ захожій чоловѣкъ а при тбмъ нероба и недбалица, Стефанъ Звадюкъ ставъ намавляти свою жѣнку Анну, щобы продала усе свое майно въ Хоробровѣ, 10 морґбвъ поля и пбвъ морґа огорода та й усѣ будынки, а самй для себе щобы купили у Городиловичахъ, зъ-вбдки Звадюкъ походивъ. Жѣнка оголосила цѣлбй громадѣ, щобы собѣ хто купивъ ви майно за 2.000 зр. Присяжный и два радній хотѣли купити для громады, але по нашбй цѣнѣ, а вбйтъ казавъ, що то цѣлкомъ для громады непотрѣбно. Жѣнка не хотѣла нѣчого опустити зъ цѣны, а вбйтъ зъ присяжнымъ и двома радными поѣхали до суду до Сокаля и хотѣли на ту невѣсту Анну и на ви мужа Стефана куратора надати, але то имъ не удало ся. Звадюкъ тогды грунту не продавъ, але таки продавъ его сего року за 2.200 зр., тблько вже не громадѣ, але потайки жидови Гершкови Кацови зъ Сокаля. Нѣхто о тбмъ не знавъ, лише хоробрбвскій вбйтъ Иванъ Костюкъ, якъ перепустку пбдписувавъ и печатку прибивавъ, бо неробѣ Звадюкови навкучила ся конституція и вбнъ поѣхавъ ажь до Россіи. Але вбйтъ такъ само нѣкому сего не казавъ якъ и Звадюкъ мабуть не безъ причины. Ажь присяжный довѣдавъ ся и пбйшовъ за тымъ до вбйта; вбйтъ тогды, нѣбы щирый для громады, казавъ у недѣлю, якъ люде выходили зъ церкви, всѣхъ затримати и ставъ до нихъ говорити, що у Гершка Каца можна купити саму хату и городъ за 1.500 риньскихъ та що хата була бы добра на канцелярію. Але люде на те ему вбдказали: „Якъ нема канцеляріи новои, то за стару хату тблько грошей непотрѣбно давати". А жидъ, якъ купивъ тую хату, то назвавъ ви „княгинею", за те, що недалеко церкви стоить, и заповѣвъ людямъ, що якъ нѣхто не вбдкупить у него той хаты, то вбнъ самъ въ нѣй буде сидѣти и коли найбольше буде свято, то найбольше буде робити, якъ будуть люде зъ церкви выходити. Такъ и зробивъ: на Вознесенє рано запрягъ коня до воза и оба зъ сыномъ Мойшелейбою, котрый уже пять лѣтъ въ Хоробровѣ на хлопскбй хатѣ мешкає, поѣхали на Звадюковъ пастбвнь травы косити, и якъ ѣхали назадъ, то зъ людей кепкували. А що той Звадюковои хаты нѣхто не купивъ и жидъ самъ въ нѣй не мешкавъ, то собѣ здыбавъ вартбвника, щобы хаты ему стерѣгъ, и обѣцявъ ему за тое барана зъ трьома ногами, що у Звадюка купивъ. Але сваволя не уважала на жидову стражу, влѣзла на дахъ и стрѣху обдерла та комінъ завалила и на стайни стрѣху обдерла и стѣну завалила, а стражъ жидбвска не чула, бо була пяна та й твердо спала. Жидъ якъ прийшовъ изъ Сокаля и се увидѣвъ, то такъ ся напузивъ якъ индикъ и ставъ допытувати: хто бы то мбгъ ему збытка такого зробити? а не довѣдавши ся та й злякавши ся, щобы ему и хаты не завалили, зачавъ по селѣ ходити и людямъ говорити та прихвалювати, вбнъ се добре умѣе, бо здававъ екзамінъ у Львовѣ въ кримінальнбмъ судѣ. Зъ-разу не хотѣвъ нѣхто купити за таку цѣну, але якъ жидъ зниживъ, то знайшло ся пять господарѣвъ и купили цѣле майно: за хату и огородъ дали два господарѣ 900 зр. а за поле три господарѣ 1.800 зр. Жидъ теперь тѣшить ся и смѣе ся, що въ Хоробровѣ такій дурній ґоѣ, щб могли у свого купити за меншу цѣну, а жидови за тое ббльше заплатили и навѣть переплатили, та й зъ цѣлои тои справы нѣхто не зыскавъ, лише жидъ!"

— **Похрещенй жиды збстають и на дальше жидами.** Въ Анґліи есть товариство, котрого цѣлію есть: притягати жидбвъ на вѣру христіяньску [анґликаньску]. Товариство тое розпоряджає великими грбшми и выдає на тоту цѣль рбчно пбвъ міліона. Анґлики знають дуже добре, що жидъ не схоче приняти хресту, если буде ся его переконувати лише самыми словами, тому уживають місіонерского средства — грошей. Мають они до дѣла зъ тыми жидами, котрыхъ повыганяли зъ Россіи. Однакъ въ Анґліи не можна имъ такъ хитромудро жити, якъ то дѣе ся помѣжь рускими хлопами въ Галичинѣ и Угорщинѣ, тому богато зъ нихъ терпить нужду. Коли вже котрому надоѣсть бѣда, зголошуе ся до хресту, бере вбдъ місіонарѣвъ означену суму 50—100 долярбвъ и выѣзджає до Америки. Коли ту котрый зъ охрещеныхъ жидбвъ доробить ся трохи гроша, забуває на хрестъ, а стає назадъ жидомъ: ѣсть якъ и перше кошерне мясо и тримає ся науки талмуда.

— **Дрббній вѣсти.** Дня 27. н. ст. с. м. вбдбуде ся въ Медведбвцяхъ [стація Пышкбвцѣ] вѣнчане окбнченого богослова п. Александра Грегоровича зъ панною Клявдією Коржиньскою дочкою тамошного пароха. —Секретарь львбвского намѣстництва В. Федоровичь дбставъ дозвблъ носити хрестъ ордена Іоанітбвъ. — Фільософічный выдѣлъ львбвского університету рѣшивъ предложити міністерству д-ра Едв. Порембовича на доцента романьскихъ літературъ. — Испытъ въ львбвскбмъ карнбмъ заведеню вбдбуде ся въ дняхъ 29 и 30 н. ст. липня почавши вбдъ 8½ годины рано; богослуженє передъ испытомъ буде у вязничнбй каплици спѣвати хоръ и грати орхестра вязнѣвъ. — Дня 27 с. м. вбдбуде ся въ Бялбй посвященє угольного каменя пбдъ польску школу въ Бялбй, котра будуе ся коштомъ товариства „Польскои школы"; Поляки лагодять ся до патріотичнои маніфестаціи. — Польскій поетъ Адамъ Асникъ въ Краковѣ, вбдъ довшого часу тяжко недужій, що-разъ ббльше пбдъупадає на силахъ и вже лѣкарѣ не мають надѣѣ удержати его при житю. — Въ заведеню на Кульпарковѣ вручено 19-го с. м. торжественно премію въ видѣ десяти дукатбвъ въ золотѣ дозорцеви хорыхъ Яковови Павлячкови за десять-лѣтну бездоганну и ревну службу. — Число поліціянтбвъ львбвскихъ мають побольшити о сорокъ.

Вѣсти зъ Епархіи Станиславбвскои.

Розписаный въ-друге конкурсъ зъ речинцемъ до 1 н. ст. вересня с. р. на слѣдуючій парохіи цѣсарского наданя: Путилбвъ и Кимполюнґъ дек. сучавского; Брошкбвцѣ и Бояны дек. черновецкого; зъ речинцемъ до 15 н. ст. вересня с. р. выставлена на конкурсъ парохія Кудринцѣ дек. кудринецкого, приватного наданя. — Въ цѣли рукоположеня мають кандидаты духовного званя изъ станиславбвскои епархіи внести до 15 н. ст. серпня черезъ деканальній урады до епископскои консисторіи свои прошеня о принятє въ пресвитерскій дбмъ, а два днѣ пбзнѣйше въ пресвитерскбмъ домѣ лично явити ся. — Увольненй оо.: Ант. Дмитрашь вбдъ прив. сотрудництва въ Мышинѣ и Мих. Проданъ вбдъ системізованого сотрудництва въ Космачи дек. пѣстиньского. — Введенй оо.: Неет. Величковскій [новопоставленый пресвитеръ] яко прив. сотрудникъ въ Тысьменичанахъ, Ив. Лятошевскій [новопост. пресв.] яко прив. сотрудникъ въ Заболотовѣ. — Вбдпустку

для покрѣпленя здоровля дѳстали оо.: Ал. Решетиловичь зъ Перерова и Мир. Лѣщиньскій зъ Иванкова на мѣсяць, Євг. Сабатъ зъ Тысьменичанъ на два мѣсяцѣ, А. Левиньскій зъ Черновець на пять недѣль, Адр. Добрянскій зъ Черновець на чотири недѣлѣ Ис. Ганкевичь зъ Устя-еписк. на пять недѣль, Ср. Баришь зъ Угринова дол. на шѣсть недѣль, Юл. Войнаровскій зъ Топоровець, Ив. Калитчукъ зъ Тысьменицѣ и Ив. Плешканъ зъ Обертина на шѣсть недѣль и Вас. Долиньскій изъ Серафинець на два мѣсяцѣ. — Консисторія вставила ся до намѣстництва о плату зъ реліґійного фонду въ сумѣ 300 зр. рѳчно для приватного сотрудника въ Говиловѣ на часъ душпастирства тамошного приходника крил. Григ. Олесницкого и о вѳдновленє платы для приватного сотрудника въ Рѣчцѣ дек. косѳвского. — Асиґновано дотацію зъ реліґійного фонду по 300 зр. рѳчно для маючого надатись о. Платонови Сѣчиньскому въ Гвоздѣ приватного сотрудника на часъ єго душпастирства и для прив. сотрудника въ Ляхѳвцяхъ на одинъ рѳкъ. — О. Ал. Кнѣгиницкій въ Залѣщикахъ именованый ординаріятскимъ делеґатомъ до окружнои шкѳльнои рады въ Залѣщикахъ и шкѳльнымъ комісаремъ залѣщицкого деканата.

Наука, штука и література.

— **Зорі число 13** [зъ 1 (13) липня] мѣститъ въ собѣ: докѳнченє оповѣданя зъ давно минулого „Не судилось“ О. Л—ся; переспѣвы Павла Граба [зъ Вальтеръ-Скота, Водеворта, Роберта Соуті, Теннісона, Кембеля]; почаѳокъ оповѣданя Л. Яновскои „Злодійка Оксана“; стихъ „До ґівчини Атенси“ Байрона въ перекладѣ А. Кримского; докѳнченє вѳ ґчиту М. Грушевского „Поступова Польща“ [розборъ повѣстій Елізы Оржешковои: Nad Niemnem, Dwa bieguny и Awstralczyk]; „Література й життя“ [Листи з України росийської] М. Гримача; вкѳнци: оповѣстки и критичнй замѣтки, житепись бл. п. Іосифы Катерины Заклиньскои [до илюстрації] и бібліоґрафія. — Зъ илюстрації мѣститъ се число: 1) портретъ Іосифы Катерины Заклиньскои [ум. 19. грудня 1894], 2) видъ Чорногоры: верхъ Шпицѣ; 3) ґрупу селяньску зъ Рунґурѳвъ и Акрешорѳвъ. — Долученый аркушь Слозаря россійско-украиньского вѳдъ стор. 263—270 мѣститъ слова вѳдъ „Распрудить“ до „Рекрутскій“.

Телеґрамы „Дѣла“.

Будапештъ 27. липня. Дискусія въ соймѣ надъ внесенємъ о продовженє засѣдань вчера ще не скѳнчила ся. Банфі, вернувши зъ Ишлю, конферувавъ зъ тайнымъ радникомъ Сельомъ, котрый бравъ участь въ переговорахъ зъ опозиціею. Конференція мабуть була безъ успѣху. Говорять, що правительство постановило не уступити и переперти своє внесенє о продовженє соймовыхъ засѣдань або й выступити зъ внесенємъ на кльотуру. Але є й такій, що надѣють ся ще мирного выходу зъ того заколоту.

Карлѳвцѣ 27. липня. На вчерашнѳмъ засѣданю конґресу церковного промавлявъ королѣвскій комісарь Николичь. Зъ уваги, що конґресъ ухваливъ иншій порядокъ нарадъ, нѣжь той, якій указано въ королѣвскѳмъ розпорядженю, вѳзвавъ Николичь, щобы конґресъ заразъ выбравъ комісію, котра бы взяла пѳдъ розвагу змѣну орґанізаційного статуту и опѳсля здала бы справу конґресови, по чѳмъ справа статуту мала бы передъ всѣми иншими прийти пѳдъ нараду конґресу. Конґресъ выслухавъ мовчки промовы комісаря, а патріярхъ перервавъ опѳсля засѣданє. Потому великою бѳльшостію голосѳвъ принято внесенє Ив. Живковича, що конґресъ высказує свою вѣрнѳсть и послушеньство монарсѣ, але зъ уваги на автономію, признану сербскѳй церкви, обстає при порядку нарадъ, ухваленѳмъ д. 24. с. м. Комісарь повѣдомивъ конґресъ на письмѣ, що сегодня явить ся на засѣданю и зложить дальшу заяву правительства.

Царгородъ 27. липня. Вѣсть, мовь бы Турки почали опускати Тесалію, оказує ся невѣрною.

Канеа 27. липня. Джевадъ паша складавъ конзулямъ візиты.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— Дня 20 с. м. на весѣлю у Впр. о. Михаила Кручковского, пароха въ Нагачевѣ, яворѳвского повѣту жертвували **на добродѣйнй цѣли** отсй Вп. Добродѣѣ: Панѣ Ольга Маслякова зѳ Станиславова 50 кр. и молода, панѣ Ольга Крайчикъ 1 зр; о. Левъ Лисякъ зъ Любачева 7 зр. 50 кр.; о. Антѳнъ Ломницкій префектъ дух. сем. зъ Перемышля 6 зр. 50 кр.; п. Александеръ Юхновичь помѣщикъ зъ Линѳвця, к с. Едвардъ Томашевскій зѳ Львова, о. Василь Кондрацкій зъ Судовои Вишнѣ, о. Левъ Полошиновичь зъ Любачева, Впр. о. Михаилъ Кручковскій и п. Омелянъ Крайчикъ, молодый, всѣ по 2 зр.; о. Кирило Обушкевичь зѳ Змѣевискъ, о. Петро Левицкій зъ Яворова, о. Левъ Папшъ зъ Тулиголовъ, о. Иванъ Сподарикъ зъ Ярославичь, о. Стефанъ Маренинъ зъ Грушева, о. Илія Крайчикъ зъ Куниньскои Волѣ, п. Мечиславъ Миколаєвичь помѣщикъ зъ Майдану, п. Иванъ Малиновскій ц. к. професоръ ґім. зъ Перемышля, о. Николай Крайчикъ зъ Линѳвця, о. Северинъ Метелля зъ Краковця, о. Александеръ Струсевичь зъ Завадова, о. Симеонъ Чичиловичь зъ Кобильницѣ рускои, о. Назарь Чабанъ зъ Рудыманастирскои, о. Михаилъ Плювакъ зъ Колодрубъ, о. Орестъ Папшъ зъ Цвѣржи и о. Александеръ Ґутковскій зъ Пѳдгородя, всѣ по 1 зр.; о. Омелянъ Тресньовскій зѳ Щирця 80 кр.; п. Володимиръ Маслякъ ґімн. професоръ зъ Станиславова, о. Євстахій Цепиньскій зѳ Свидницѣ, о. Юліянъ Яремкевичь катихитъ зъ Яворова, п. Олекса Пясецкій ук. богосл. зъ Вишенки великои, п. Пааръ правникъ зъ Яворова, п. Миронъ Вахнянинъ медикъ зѳ Львова и п. Богданъ Дѣдицкій правникъ зѳ Львова всѣ по 50 кр.; всего разомъ зложено 47 зр 30 кр — Зъ сеи сумы удѣлено 7 зр 30 кр. для Института монахинь Ч. св. В. В. въ Яворовѣ, 10 зр. вѳдано Всч. о Симеону Чичиловичу на „Народный Дѳмъ“ въ Яворовѣ, а решту въ квотѣ 30 зр. призначено по половинѣ т. є. по 15 зр. на рускій бурсы въ Перемышли и въ Дрогобичи.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Рускои Бурсы въ Бережанахъ розписує отсимъ конкурсъ на принятє питомцѣвъ, ученикѳвъ ґімназіяльныхъ, котрй за невеликою мѣсячною доплатою одержать выгѳдне мешканє, здоровый харчь, пранє бѣля, наглядъ, лѣкаря, аптику, бібліотеку и науку спѣву.

Поданя заосмотренй свѣдоцтвомъ шкѳльнымъ и свѣдоцтвомъ убожества вносити належить найдальше до 15-ого н. ст. серпня на руки д-ра Андрѣя Чайковского адвоката краєвого въ Бережанахъ. Въ поданю зазначити належить высокѳсть сумы, яку родичѣ або опѣкуны зобовязують ся мѣсячно зъ горы за свого сына або выхованка платити. При принятю питомцѣвъ першенство мають тамтогорѳчнй выхованки Бурсы, звѣстнй зъ доброго поведеня и зъ пильности.

Зъ выдѣлу Рускои Бурсы въ Бережанахъ.
М. Соневицкій предсѣдатель, *Богданъ Лепкій* секретарь.

Надѳсланѳ.

ВОДОЛѢЧНИЧЄ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ
стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведенє отворене цѣлый рѳкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ**. 107 42—0

Змѣна льокалю.
Найдешевшій складъ товарѳвъ оптичныхъ и механічныхъ
ВЕНЕДИКТА Коперницкого
вѳдъ „КОПЕРНИКОМЪ“
перенесеный до нового льокалю
при пл. Галицкѳй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѳмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвѳнкѳвъ. Замовленя зъ провінціи вѳдворотно. 4185
Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѳвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збѳжа и другихъ продуктѳвъ.

27 н. ст. липня 1897.

Львѳвъ: Пшениця 8·— до 8·25, жито 5·90 до 6·—, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·—, ячмѣнь пашнистый 5·50 до 6·—, овесъ 6·50 до 6·75, рѣпакъ 11·— до 11·50, горохъ —·— до —·—, вика —·— до —·—, насѣнє льняне —·— до —·—, насѣнє конопне —·— до —·—, бѳбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара —·— до —·—, кукурудза нова —·— до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѳвъ. —·— до —·— зр.

Курсъ Львѳвскій

зъ дня 27 н. ст. липня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣз. Львѳв.-Черновиц.-Яссы по 200 зр.	284 —	288 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	210 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краєвого 4½% а. в. льос. въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісіи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л.	97 20	97 80
Облиґа за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнй Банку краєв. 5% (II. ем)	102 30	— —
„ „ „ 4½% (III. ем)	100 20	101 90
Позички краєвои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краєвои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краєвои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	96 70	97 40
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 —	29 —
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 58
Пѳвъимперіялъ	9 48	9 58
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	58 95

Оголошенє.

Въ цѣли обезпеченя выконаня будынку мурованого, партерового, для двоклясовои школы, зъ мешканємъ для учителя въ Чолганахъ, загальнымъ коштомъ 5.412 зр. 67 кр. симъ розписуе ся письменну лицитацію найпѳзнѣйше до 8-ого н. ст. серпня 1897 до Рады шкѳльнои мѣсцевои въ Чолганахъ, почта Болехѳвъ, на основѣ приналежно внесеныхъ остемпльованыхъ и въ вадіюмъ 5% вѳдъ реченои квоты заосмотреныхъ офертъ письменныхъ.

Пляны и кошторисъ, якъ такожь близшій услѳвя намѣренои будовы можна переглянути у мѣсцевого пароха яко предсѣдателя Рады шкѳльнои мѣсцевои.

Чолганы дня 27 липня 1897. 230 1—3

ДЗВѲНКИ шкѳльнй и церковнй въ вазѣ вѳдъ 3 до 20 клґр. по зр. 2 за 1 кільо. Знаряды до науки зручности „Slöjdu“ поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣза у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

КОБЗАРЬ
Тараса Шевченка
въ двохъ частяхъ
Выбѳръ поезій для народу
зъ житеписью и портретомъ автора.
Накладомъ тов. „Просвѣта“.
Цѣна кождои части 25 кр.
Оправленй примѣрники продають ся по 35 кр.

АЛЬБУМЪ
заслуженыхъ Русинѳвъ
Цѣна 70 кр.
Дѳстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ТУТКИ цыґаретовй 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичь, Львѳвъ ул. Галицка ч. 12

ОГОЛОШЕНЄ.

Дня 5 серпня 1897 о годині 4-ій з полудня в новій сали Товариства задаткового в Комарні відбуде ся

Продовженє XXVIII-их Загальних Зборів
членів Товариства задаткового в Комарні

стоваришеня зарегістрованого з необмеженою одвічальностию, на котрі всіх до голосу управнених членів запрашає ся.

ПОРЯДОК ОБРАД:

5) Вибір девять членів до Ради надзорчої.
6) Затвержденє вибору двох членів Дирекциі.
7) Внесеня членів.

З Ради надзорчої Товариства задаткового в Комарні стоваришеня зарегістрованого з необмеженою одвічальностию.

Комарно дня 24 Липня 1897.

Д-р Ив. Якіньский в. р. предсѣдатель. — *І. Гонт* в. р. секретар.

Знана вѳдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѳвъ и оцту
Юлія Миколяша Наслѣдникѳвъ у Львовѣ
ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка
поручає старй польскій сильнй горѣвки, дуже добрй розолісы, лікеры, румы правдивй зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краєвй спеціялы якъ: Народѳвка, Dziennik, Szczutek, Карпатѳвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Дереновка и т. и. горѣвки управилеєваній и одиноко правдивй если зъ нашои фабрики спроваджень.
Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вѳльного вѳдъ податку и вже оподаткованого.
Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѳдный, бо не выроблюваный зъ осенціи оцтовои.
Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 365—?

ПОДЯКА.

Громада Перегиньско дякує отсимъ пану Василію Петравскому, молодому Русинови маляреви изъ краковскои школы штукъ красныхъ, родомъ зъ Розношинець коло Збаража, ученикови славного нашого маляря-поета К. Устіяновича, за красне и вѳдповѣдне теперѣшнымъ вымогамъ штуки малярскои вымальоване цѣлого нового нашого Иконостаса — и при тѳй нагодѣ припоручаємо єго яко чоловѣка честного, тихого, тверезого и працьовитого, свою штуку знаючого, всѣмъ потребуючимъ.

Василій Небыловець парохъ. *Иванъ Люльчакъ* вѳйтъ. *Василь Депутатъ* провізоръ. *Юрко Мельниковець* провізоръ.
232 1—1

Ученика прийме **ДРУКАРНЯ** Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

Вѳдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькѳвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА
письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдає и за редакцію вѳдповѣдає д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорѳчна передплата выносить **2 зр., на пѳвъ року 1 зр.** Редакція и адміністрація: Львѳвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣститъ: 1) передовй статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнй політичного змѣсту (н. пр. о сегорѳчнѳй сесіи соймовѳй, о выборахъ, вѳдозвы Краєвого руского комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховй переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новѳмъ законѣ дороговѳмъ, О краєвѳй продажи соли, О краєвѳй акцизѣ вѳдъ напитковъ, Вас. Нагорного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зѳ всѣхъ сторѳнъ краю; 5) порады, пытаня и вѳдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспѳльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промыслъ и торговля.

Въ мѣсточку Устечку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкѳмъ, є на продажъ половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригѳдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будує ся у вѳддаленю кѳлькохъ кільометрѳвъ. Близшй вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устечку почта въ мѣсци.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова
приходить о			відходять о		
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8.55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярославa		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/5 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярославa
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимнок води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/6
	9.10	„ Ицкан Бергомету з вимком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/5 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропіґійского, вѳдъ зарядомъ Іоанникия Гревяка.

Ч. 159. Львовъ, Середа 28 (16) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских свят) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить въ второкъ, и въ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ . .	16 зр.	на пѣвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	85 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція подъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Рекламаціи неопечатаній вольній водъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. водъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій донесеня приватній числить ся по 15 кр. водъ стишка.

У Львовѣ дня 28 н. ст. липня 1897.

Знана нашимъ читателямъ справа рускои школы выдѣловои у Львовѣ скончила ся для насъ некористно — дякуючи великій „прихильности“ п. Бобжиньского и краєвои рады шкільнои.

Справа тои школы ясна якъ сонце. Потребы ей нѣхто не може заперечити, а до введеня ей въ житє нема нѣякои перешкоды — якъ се посолъ о. Танячкевичь, яко провідникъ депутаціи, выказавъ недавно п. Бобжиньскому.

По перше — підручники шкільній для такои школы въ більшій части є, а кілька, якихъ ще хибує, можна выдати. Впрочімъ годѣ выдавати книжки шкільній, якъ не знати, чи буде школа...

По друге — фондъ на удержанє тои школы повиненъ бути, бо вже при бувшій мѣщанській школѣ вправъ була V-та и VI-та кляса дѣвоча, а закрыто ті школы не за-для браку фреквенціи, але черезъ тогдѣшного управителя школы, котрый школу просто розбивавъ...

По третє — правительство такій клясы выдѣловій при школахъ вправъ удержує; така выдѣлова школа вправъ є навѣть у Вѣдни.

П. Бобжиньскій — якъ то мы вже згадували — передавъ справу підъ нарады насамперед секціи а відтакъ повнои рады шкільнои. И якій же результатъ?

Щобы справу убити а що-найменче провлѣчи — ухвалюють, щобы міністерство отворило двѣ выдѣловій школы вправъ: руску и польску, або щобы замѣсть чисто-рускои утворило утраквістичну.

Розумѣє ся — нѣ одно нѣ друге не має підставы, бо польскихъ выдѣловыхъ шкілъ женьскихъ Поляки у Львовѣ мають кілька [лишь Русины анѣ однои], отже міністерство на польску чи й утраквістичну таку школу не згодило бы ся.

Отже о що ходить? Не о що инше, якъ щобы Русины все не могли мати анѣ однои выдѣловои женьскои школы...

Отто — „браця“!

Чехи о угодѣ.

Соймъ ческій має бути скликаный, щобы полагодити квестію ческо-нѣмецку. Въ соймѣ господарями Чехи, тожь теперь прийшла черга на нихъ забрати слово. А якъ они задивлюють ся на ту справу, показує ся найлѣпше зъ відзывівъ Narodn-ыхъ List-івъ. Въ органѣ молодо-Чехівъ читаємо:

„Скликати ческій соймъ краєвый на надзвычайну сесію въ мѣсяци вересни порѣшено въ засадѣ. Та гадка була вже на порядку деннімъ парляментарнои кампаніи въ часѣ, коли правительство по безуспѣшній пробѣ поза-парляментарнои угоды поручило оповѣстити, що підприйме ще одинъ, третій експеріментъ, а именно, що загадує управильнити квестію язикову въ Чехіи при помочи закона краєвого. Сей намѣръ відповѣдавъ бы ческому становиску, що управильненє язиковыхъ и національныхъ відносинъ въ кождімъ краю повинна довершити краєва репрезентація зложена по справедливости. Однакъ заявляємо, що здѣйстненє сеи идеѣ правительства зависить ще передъ тымъ відъ выповненя дуже важныхъ условій, а зъ тыхъ може найважнѣйшимъ є взглядъ на Мораву, зъ котрою вновни солідаризуємо ся. Проба того рода управильненя згаданои квестіи може лишь тогдѣ зачинати ся, если успѣхъ акціи покаже ся бодай имовѣрнымъ. Тожь треба постарати ся о се, щобы зъ горы вытворити запоруку позитивного успѣху. Тілько въ тімъ случаю, коли бы змаганя въ згаданім напрямѣ могли числити на успѣхъ, скликанє надзвычайнои сесіи ческого сойму стане ся фактомъ.“

Якого рода є ті змаганя и які условія ставляють Чехи, показує ся зъ дальшого коментаря Nar. List-івъ:

„Намѣръ гр. Баденього предложити проєктъ ческо-нѣмецкои угоды ческому соймови можна вытолкувати ино тымъ, що вінъ хоче мати въ парляментѣ спокій, абы упорати ся зъ угорскою угодою. Однакъ теперѣшна пора не надає ся до переговорівъ угодовыхъ зъ Нѣмцями, бо надто свѣжо въ нашій памяти ті кривды, насильства и брутальній напасти, на які мы Чехи зо стороны Нѣмцівъ послѣдными часами були выставленій. Нинѣ въ таборѣ нашихъ противниківъ панує лишь terror и велико-нѣмецкій фанатизмъ, котрый хоче правительство и Австрію присилувати, щобы они підділи ся, а насъ розломити на двоє и вынищити до тла. Чи гр. Бадені думає, що розъюшеныхъ Нѣмцівъ усмирить, если проложить речинець, въ котрімъ мають нѣмецкій радники навчити ся по чески, або при помочи нашои шляхты дасть имъ курій національній? Переснѣдчить ся небавомъ, якъ дуже помиляє ся.

„Нѣмцѣ хотять нинѣ подѣлу Чехіи, щобы на пограничу нѣмецкімъ, въ підвічній части краю, могли собѣ устроити нову Germania irridenta. При такихъ условіяхъ не може бути и бесѣды про зачинанє акціи угодовои. Не можемо, а навѣть не смѣємо приступити до переговорівъ зъ Нѣмцями на основѣ подѣлу землѣ, не маючи при тімъ нѣякои запоруки, що правительство задумує зробити для нашихъ братівъ Моравянъ, а відданыхъ на ласку Нѣмцівъ. Передъ тымъ, заки гр. Бадені предложить ческому соймови проєктъ закона національного, мусѣвъ бы розвязати теперѣшный соймъ моравскій и постарати ся о се, щобы Морава, складаюча ся въ трехъ четвертинахъ зъ населеня славяньского, мала въ берненьскімъ соймѣ відповѣдну що-до числа репрезентацію. Ажь тогдѣ могло бы правительство нашимъ соймамъ предложити рівночасно идентичный проєктъ до угоды.

„А що-до нѣмецкихъ курій національныхъ, то пригадуємо гр. Баденьому, що мы нихъ Нѣмцямъ за часівъ гр. Гогенварта жертвували підъ условіемъ, що узнають неподѣльність ческого королівства, але намъ відповѣли відмовно. Тожь най гр. Бадені не завдає собѣ зъ новымъ проєктомъ угодовымъ стільки труду и клопоту. Най тільки скличе соймъ ческій и най намъ дозволить уложити адресу правно-державну, зъ котрою передъ цѣлымъ свѣтомъ мы могли бы выступити, выказати наше право а рівночасно напятнувати безправність и насильство нѣмецке. Тымъ способомъ высвѣдчивъ бы гр. Бадені Австріи и династіи найлѣпшу прислугу.“

Видно зъ тыхъ відзывівъ и коментарѣвъ, що не дійде до ладу мѣжь Нѣмцями и Чехами. На що згодились бы може відъ бѣды одній, то сейчасъ другій противъ сего опонують. Ситуація черезъ се анѣ крихту не прояснює ся, а противно чимъ разъ стає труднѣйша. И якій зъ того выхідъ для гр. Баденього?

Справы краєвій.

[*Выдѣлъ краєвый и житроп. Ординаріятъ въ справѣ доповняючихъ школъ промысловыхъ. — Зъ краєвои комісіи промысловои.*]

Выдѣлъ краєвый надіславъ Митропол. Ординаріятови відозву зъ дня 2 цвѣтня 1897 р. ч. 9442 що-до вправъ релігійныхъ въ доповняючихъ школахъ промысловыхъ такого змѣсту:

„Въ розправахъ надъ справозданями Выдѣлу краєвого зъ чинностій въ обсягу доповняючихъ шкілъ промысловыхъ Высокій Соймъ неразъ зазначивъ зъ натіскомъ конечну потребу релігійно-морального выхованя ремѣсничои молодежи. Межи иншими соймова комісія промыслова підніесла въ справозданю зъ року 1896, що доповняючій школы промысловій вплывають додатно на моральність и карність молодежи лише та ъ, де старанно плекає ся духа релігійного, де ученики слухають екзортъ, ходять на богослуженя и приступають до найсв. Тайнъ, що заряды такихъ шкілъ не мають причины жалувати ся на упірність и сваволю ученіківъ. Противно — якъ тое выказує соймова комісія промыслова о школахъ, въ котрыхъ ученики не выконують релігійныхъ практикъ, заряды жалують ся на трудність удержаня карности підчасъ науки, на сваволю термінаторівъ по-за школою. Удѣлюванє науки релігіи, приписаной науковою програмою, лише на лекціяхъ шкільныхъ, безъ відбуваня релігійныхъ практикъ, не вычерпує задачь релігійно-морального выхованя. Выконуванє тыхъ практикъ не нарушує въ нѣчімъ обовязківъ термінаторівъ супротивъ ихъ принципалівъ. По мысли §. 100 уставы промысловои майстры мають навѣть обовязокъ наглядати надъ обычаями своихъ термінаторівъ и перестерѣгати того, щобы термінаторѣ сповнювали обовязки и практики релігійній. Маючи тое на увазѣ, а такожь дѣйствуючи по мысли интенцій Выс. Сойму, Выдѣлъ краєвый стремить до того, щобы у всѣхъ доповняючихъ школахъ промысловыхъ ученики крімъ побираня науки релігіи на лекціяхъ шкільныхъ відбували спільно підъ проводомъ и надзоромъ школы практики релігійній, а межи иншимъ щобы въ недѣлѣ и въ урочистій свята учащали на богослуженя. О тімъ Выдѣлъ краєвый здавъ справу Выс. Соймови підчасъ

---

1)

Старый Азоръ и молодый Азоръ.

Зъ польского

ІОСИФА БЛІЗИНЬСКОГО.

То, о чімъ буду говорити, дѣялось въ невеликімъ мѣстѣ а радше на передмѣстю де займавъ я якійсь часъ зъ родиною оденъ домокъ, що вызначавъ ся середъ иншихъ новѣйшою будовою и родомъ маленькои вежѣ чи голубника, за-для чого звано его шумно віллею.

Въ найблизшімъ нашімъ сусѣдствѣ, вже не въ віллѣ, але въ обдертімъ двірку зъ ґанкомъ на покривленыхъ стовпцяхъ мешкали паньство Яґлы, и мали пса, зъ котрымъ дѣти мои заприязнили ся, не знаю якъ и коли.

Бувъ се старый писко, зъ роду звычайныхъ сѣльскихъ псівъ, зъ розумнымъ и чеснымъ поглядомъ, якого вже нинѣшній псы не мають.

Не здвигайте раменами! кажу се на підставѣ досвѣду. Нинѣшне поколѣня псівъ уже не те, що давне; бо и що-жь потрафить хто вычитати зъ погляду такихъ на примѣръ хортиківъ комнатныхъ, тои сметанки псячого роду, убираныхъ неразъ въ цѣнній уборы, або имъ подібныхъ американьскихъ чи африканьскихъ песиківъ, що выглядають мовь оголенй або вбраній въ шкіру якои гадины?... Лише дурноту, безмысльність нѣчо більше! До чого они здібній? Дрожати відъ зимна, скавулѣти, зазнавши якои-небудь прикрости, и въ хвили доброго настрою побавити ся зо своєю опѣкункою [бо се по-найбільше женщины], нѣчо більше. Нема въ нихъ анѣ слѣду якихсь высшихъ инстинктівъ: посвяченя, привязаня, відданя за зазнанй добродѣйства, зрозумѣня поглядувоихъ добродѣівъ. Якъ поглянуть быстро въ очи, то лишь зъ нетерпеливости, яку стверджують порпанємъ нігжками и нервовымъ побрѣхуванємъ, бо звычайно розходить ся лишь о прохідъ, до котрого прийшла имъ охота, або о кормъ, якого имъ въ звычайнімъ часѣ не дали. Або тотій маленькій забавочки елеґантокъ! майже невидимій середъ покрывы зъ довгого шовкового волосу, погавкуючій на що-небудь и удаючій, що се чинять въ оборонѣ своихъ пань — малесенькій пінчѣ та King Charles-ы? Дармоѣды се и непотрѣбы! Вкінци бульдоґи зъ огидною фізіономією и що-раз більше входячій въ моду зближенй до нихъ мопсы, що то въ ихъ поглядѣ відбиває ся фалшь, самолюбство, легковаженє и погорда всего того, що годне пошанівку — чи-жь заслугують они на те, щобы ихъ зачислити до песячого роду въ тімъ значѣню, въ якімъ мы привыкли цѣнити его и поважати, та черезъ яке вінъ заслужывъ собѣ, щобы стати ся олицетворенємъ такихъ прикметъ, якъ вѣрність, чуство вдячности и посвяченя? Нѣ! Се належить ся лише псамъ старои даты.

Азоръ бувъ саме такимъ псомъ. Була се ходяча честність и правість. Его властитель панъ Яґла мавъ якесь неописане заняте; зъ чого вінъ живъ, трудно було дійти, але за те кождый мігъ легко спостеречи, що въ дома бѣда, якъ то кажуть, ажь пищала. Мавъ кількоро дробныхъ дѣтей, що ходили мовь тѣни, просто зъ голоду. Азоръ мусѣвъ се бачити, бо щось подібного не могло уйти быстроумности его интеліґенціи. Певне, що видѣвъ и болівъ надъ тымъ, якъ правдивый старый слуга давнои даты. Прецінь вся та дітвора прийшла на свѣтъ и росла на его очехъ. Дивлячись неразъ, якъ вінъ старавъ ся читати въ ихъ поглядахъ, якъ махавъ хвостомъ и томивъ ся, щобы забавити маленькихъ тяжкими скоками и апортованємъ різныхъ предметівъ, я бувъ бы неразъ присягъ, що робивъ се длятого, абы дѣти, смѣючи ся зъ его штучокъ, забули на голодъ. Але вкінци прийшла ему до головы гадка зужитковання свого знаня въ користь любимцівъ.

Підъ вплывомъ сего вдохновеня Азоръ ставъ злодѣємъ.

Такъ есть, злодѣємъ! — зъ жальомъ мушу се признати, хотяй въ глубинѣ душѣ не смівъ бы-мь зъ чистою совістію брати ему се за провину. Почутє крадежи є и у людей дуже пружисте, що-жь доперва у псівъ! Є прецінь правило, що „цѣль освящує средства“, а на тімъ правилѣ далеко заѣхати можна... Крімъ того є въ природѣ річи, що „успѣхъ хвалить дѣло“ — вільно тобѣ пірвати ся на все, хоть-бы се було противне підставамъ чистои етики, абы ты лишь, поміжь захованя певныхъ конечныхъ формъ, мавъ потрѣбну силу до переведеня намѣру. Кому поховзне ся нога на тій дорозѣ, той пропащій въ опініи, и навпаки: успѣхъ оправдує найзухвальшій забаганки. Сила передъ правомъ є нинѣ могучостію — и здаєть ся не тілько нинѣ — була нею завсѣгды; тілько, що доперва теперь маємо відвагу признати се голосно. Якъ же-жь при тімъ означити: де крадѣжь перестає бути крадежію а має права называти ся законною добычею?

Отже Азоръ не кравъ, але добувавъ, що потрѣбне було для дѣтей его пана, примушеныхъ терпѣти голодъ. Кравъ для нихъ булки. Однакъ коли понятє сеи конечности стало для него зрозумѣлымъ, не відъ разу взявъ ся до дѣла; травивъ его въ собѣ, боровъ ся зъ вродженымъ почутемъ честности, котре очевидно говорило ему, що задумує зле дѣло. Ему треба було напередъ погодити ся зъ гадкою, котра его опанувала.

Недалеко відъ мешканя паньства Яґлівъ мала свою крамницю перекупка. Зъ нею старавъ ся вінъ передовсѣмъ познакомитись, очевидно въ тій цѣли, щобы зближенє его до крамницѣ не давало причины до якого підозрѣня. Отже витавъ ей чемными махами хвоста, присувавъ ся що-разъ близше, а коли до него промовила або, познакомивши ся вже зъ нимъ близше, погладила его по лобѣ, вінъ выявлявъ свою радість утомляючими рухами, а хоть они зъ причины поважного его вѣку не мали великои принады, однакъ неразъ потрафили розвеселити бабу. Заприязнивши ся зъ нею въ той способъ, вкрадавъ ся що-разъ більше въ ей ласку, такъ що вже навѣть безъ сорому вылежувавъ ся неподалеки крамницѣ, на котру все мимо позірно байдужнои позиціи, звертавъ быстрый поглядъ, якъ коли-бы слѣдивъ будуче поле своихъ подвигівъ.

Вкінци одного разу по сточеню послѣднои борбы зъ совістію, користаючи зъ хвилѣ, коли перекупка звернула увагу въ иншу сторону або може дрімала, зблизивъ ся до крамницѣ, взявъ въ писокъ булку и зовсімъ не оглядаючись, хотяй безъ надмірного поспіху, що мігъ выдати ся комусь підозрѣнымъ, побігъ въ той бікъ, де дѣти бавили ся пѣскомъ, и зложивъ передъ ними булку такъ само, якъ то робивъ принісши камінь або кавалокъ кія.

Я бувъ свідкомъ тои провины Азора и слѣдивъ-емь его рухи. Звычайно бувало хвативши якійсь киненый ему предметъ, нісъ его зъ головою підніесеною въ гору, задерши хвістъ и вымахуючи нимъ вдоволено; теперь вінъ звісивъ голову, хвістъ сховавъ підъ себе, а коли тілько зложивъ булку передъ

послѣднои сесіи соймовои. Выс. Соймъ ухвалою зъ дня 8 лютого с. р. заапробувавъ тото становище Выдѣлу краєвого. Въ виду того Выдѣлъ краєвый взыває рѳвночасно Выдѣлы шкѳльнѝ доповняючихъ шкѳлъ промысловыхъ въ краю, щобы они, о скѳлько се вже доси не наступило, постарали ся въ порозумѣню зъ оо. катихитами, абы почавши вѳдъ року шкѳльного 1897/8-о о, ученики пѳдъ проводомъ и надзоромъ школы, крѳмъ выконуваня иншихъ практикъ релігійныхъ, въ недѣлѣ и урочистѝ свята учащали спѳльно на богослуженя. Выдѣлъ краєвый звернувъ при тѳмъ увагу Выдѣлѳвъ шкѳльныхъ, що скрѣплюване духа релігійного и змаганє до поправы обычаѣвъ межи ремѣсничою молодежію на тлѣ науки релігіи и практикъ релігійныхъ стає ся нинѣ бѳльше якъ коли-небудь обовязкомъ школы, маючои на цѣли выхованє ремѣсникѳвъ. Зъ такимъ самымъ вѳзванємъ вѳднѣсъ ся Выдѣлъ краєвый такожь до магістрату м. Львова щодо львѳвскихъ доповняючихъ шкѳлъ промысловыхъ и до магістрату м. Кракова що-до тамошныхъ шкѳлъ того рода".

Подаючи сю вѳдозву Выдѣлу краєвого Духовеньству до вѣдомости, митрополичій Ординаріятъ заявляє свою радѳсть зъ того, що найвысша власть автономічна въ краю належито оцѣнила донесноѳсть релігійно-морального выхованя ремѣсничои молодежи и подає церквѣ можноѳсть до успѣшнѣйшои працѣ на тѳмъ поли, а церковь завсѣгды особливою опѣкою окружала станъ ремѣсничій. Давнѣйшими часами сполучували ся ремѣсники въ цехи и братства, котрѝ стояли пѳдъ руководствомъ и наглядомъ це кви. Нинѣ часы змѣнили ся, давнѝ цехи зъ своєю орґанізаціею упали, а братства, хоть и суть великои ваги, все-таки не можуть свого вплыву розвинути въ такѳй мѣрѣ, якъ бы того було потреба, и на всѣхъ, бо не всѣ вступають въ братства, а вже на термінаторѳвъ братства не розтягають своєи опѣки. За для того тымъ бѳльшу увагу треба намъ звернути на доповняючѝ школы промысловѝ, щобы молодѣжь ремѣснича не выростала безъ вѣры и честноты, щобы не дичѣла, не потопала въ порокахъ и не попадала передчасно въ заставленѝ на ню сѣти радикалѳвъ и соціялістѳвъ. А до тои цѣли послужить старанне удѣлюване науки релігіи, выкористанє кождои годины на ту науку призначеноі и практики релігійнѝ спѳльно и пѳдъ руководствомъ катихитѳвъ, молодежію ремѣсничою выконуванѝ. До сего часу въ нашѳй Архіепархіи находять ся слѣдуючѝ доповняючѝ школы промысловѝ: въ Бродахъ, Бережанахъ, въ Калуши, у Львовѣ [9 шкѳлъ], въ Стрыю и въ Тернополи. Надѣяти ся, що такѝ школы повстануть и въ иншихъ ще мѣстахъ. Про-те взываємо Всч. оо. парохѳвъ тыхъ мѣстъ, щобы они чували надъ тымы школами, абы паука релігіи удѣляла ся въ нихъ правильно и въ достаточнѳмъ, приписанѳмъ числѣ годинъ, и щобы молодѣжь тыхъ шкѳлъ выконувала вправы релігійнѝ. Всч. же оо. катихитѳвъ обовязуємо: 1) щобы они зѳ всею старанностію удѣляли науки релігіи въ доповняючихъ школахъ промысловыхъ въ приписанѳмъ числѣ годинъ; 2) щобы держали для молодежи тыхъ шкѳлъ що-найменше кождои недѣлѣ [пожаданымъ бы було, щобы такожь и въ урочистѝ свята] ексорты; 3) щобы молодѣжь тая що недѣлѣ [пѳсля можности такожь и въ свята] спѳльно и пѳдъ надзоромъ слухала службы Божои и 4) щобы приступала до св. Тайнъ по належитѳмъ приготованю що-найменше три разы въ роцѣ спѳльно; 5) кожда наука повинна такожь розпочинати ся и кѳнчити ся молитвою; 6) зъ наукою релігіи належить сполучити такожь спѣвъ церковныхъ пѣсней, однакожь такъ, щобы черезъ то сама наука релігіи нѣчого не терпѣла; противно, спѣвъ повиненъ бути помѳчною частію науки релігіи; 7) оо. катихиты такожь заохотять молодѣжь ремѣсничу, щобы брала участь [добровѳльно] ще въ иншихъ богослуженяхъ, якъ въ Утрени, Вечернѣ [Всеночнѳмъ], въ процесіяхъ та спѣвѣ хоральнѳмъ, и щобы, вызволивши ся, вписувала ся въ братства церковнѝ."

Що-до самого пляну науки релігіи въ доповняючихъ школахъ промысловыхъ, то поки-що митропол. Ординаріятъ подає лише головнѝ его засады, лишаючи проче досвѣдови самыхъ оо. катихитѳвъ, а застерѣгаючи собѣ выдати подрѳбный плянъ пѳзнѣйше, коли достане вѳдъ катихитѳвъ даннѝ що-до степеня приготованя и засоббвъ, якѝ тая молодѣжь въ науцѣ релігіи приносить до доповняючихъ шкѳлъ промысловыхъ. [Дотычнѝ даннѝ мають предложити оо. катихиты черезъ Ординаріятскихъ комісарѣвъ шкѳльныхъ до кѳнца сегорѳчныхъ ферій шкѳльныхъ.] Межи пятьма головными засадами, котрыхъ при науцѣ релігіи мають оо. катихиты держати ся, замѣтна особливо пята: „Такъ при науцѣ релігіи, якъ и въ ексортахъ належить звертати увагу молодежи и перестерѣгати ѳи передъ тыми пороками, въ якѝ станъ ремѣсничій звыкъ попадати, якъ лѣнивство, розтратноѳсть, піяньство, ошуканьство, зле товариство, читанє шкѳдныхъ письмъ, а натомѣсть заохочувати ѳи до честнотъ: працьовитости, ощадности, тверезѳости, ретельности, приставаня зъ честными людьми, побожности, слуханя слова Божого и читаня релігійныхъ и моральныхъ книжокъ." Вкѳнци митроп. Ординаріятъ взыває оо. комісарѣвъ до надзору науки релігіи, щобы звиджували доповняючѝ школы промысловѝ, именно въ часѣ рѳчного испыту, де такій вѳдбуває ся, переконували ся о станѣ науки релігіи и вправъ релігійныхъ въ тыхъ школахъ та здавали Ординаріятови справу зъ кѳнцемъ кождого року шкѳльного.

Комісія краєва для справъ промысловыхъ вѳдбула минувшои суботы повне засѣданє пѳдъ проводомъ маршалка краєвого.

По зложеню референтомъ Романовичемъ справозданя зъ дѣяльности адміністраційнои за часъ вѳдъ послѣднього засѣданя повнои комісіи, т. є. вѳдъ 21 марта до 24 липня, почала ся довша дебата надъ справозданємъ спеціяльнои комісіи, выбранои для справы обороту позичкового фонду промыслового. Комісія сеся рѣшила въ справѣ удѣлюваня позичокъ: 1) Безуслѳвно треба вылучити вѳдъ позичокъ людей дуже маючихъ, котрѝ легко найдуть позичку деинде, отже для нихъ користь изъ позички зъ фонду краєвого є дуже малои ваги. 2) Увзглядняти треба переважно ново-повстаючѝ въ краю галузи промыслу такого, котрый бы краєвыми выробами заступивъ довѳзъ изъ заграницѣ. 3) Дальше увзглядняти треба такѝ галузи краєвого промыслу, котрыхъ выробы вказують на здоровый поступъ, або сли позичка запевнить заняте бѳльшому числу робѳтникѳвъ. 4) Належить пѳдпирати предприємства новѝ, а не фаворизувати фірмы старѝ, хоть и дуже добрѝ, але продукуючѝ нормально рѣчи давно въ краю выроблюванѝ. 5) Треба модифікувати переважаючій до теперь взглядъ на безпеченьство фінансове, а ліберальнѣйше увзглядняти фахову кваліфікацію и личну способнѳсть убѣгаючого ся о позичку. 6) Для успѣшнои акціи розвою промыслу треба бѳльшихъ фондѳвъ, нѣжь посѣдає комісія, и въ тѳмъ напрямѣ треба звернути увагу выдѣлу краєвого и сойму. — Комісія приняла сесіи внесеня, а що-до послѣднои точки выбрала спеціяльну комісію зъ пяти членѳвъ, котра вразъ зѳ сталою секцією адміністраційною має справу розглянути.

Дальше ухвалено: Зорґанізувати стало науковый варстатъ для выробу забавокъ въ Яворовѣ на пѳдставѣ предложеныхъ комісіи принесѳвъ орґанізаційныхъ; предложити на куратора того варстату маршалка яворѳвскои рады повѣтовои ґр. Ивана Шептицкого, на инструктора варстату представити п. Павла Придаткевича, а адміністрацію вѳддати мѣсцевому учителеви п. Андрѣеви Маренинови.

Опѳсля п. Романовичь предложивъ такій прелімінарь выдатковъ на пѳдпиране краєвого промыслу, котрый то прелімінарь мавъ бы выдѣлъ краєвый вложити въ буджетъ на рѳкъ 1898-ый. На промысловѣ школы доповняючѣ 27.473 зр., на школы для выроббвъ зъ дерева и лозины 21.002 зр., на школы для выроббвъ гончарскихъ 12.509 зр., на школы для выробѳвъ зѳ шкѳры 8.072 зр., на школы для выроббвъ поворозничихъ 630 зр., на школы коронкарства 4.583 зр., на пѳдмоги для шкѳлъ робѳтъ жѣночихъ 2.720 зр., на пѳдпомоги для правительственныхъ шкѳлъ промысловыхъ 5.516 зр., на загальнѣ выдатки 33.550 зр., на адміністраційнѣ выдатки комісіи 4.480 зр., на пѳдпомоги и позички 25.000 зр., на школы торговельнѣ и на пѳдпиране торговлѣ 9.200 зр., разомъ 204.156 зр. т. є. о 25.837 зр. бѳльше якъ на 1897 рѳкъ.

Вѳдтакъ комісія ухвалила внесене п. Романовича, щобы комісія розписала конкурсъ на економічно-технічну розвѣдку: якѣ галузи промыслу фабричного треба бы теперь въ Галичинѣ заводити яко маючѣ найбѳльше шансъ на успѣхъ.

Вкѳнци комісія рѣшила предложити выдѣлови краєвому внесене, щобы именемъ промыслового фонду приступивъ зъ квотою 25.000 зр. до проєктованого акційного товариства выробѳвъ ткацкихъ въ Ланьцутѣ, зъ тымъ услѳвємъ, що при окончательнѳмъ укладѣ статута и при орґанізаціи того товариства застережены буде выдѣлови краєвому взглядно комісіи рѣшаючій вплывъ.

Рускій священикъ а ц. к. староство.

[Письмо зъ Борщѣвщины.]

Слухайте, якъ то пѳдносить повагу духовеньства власть політична!

Я вже другій рѳкъ єсмь завѣдателемъ въ Бабинцяхъ. Першого року — пѳсля „rozporządzenia" оголошено ліцитацію грунтѳвъ ерекціональныхъ, хоть чистый дохѳдъ зъ нихъ выносить всего 161 зр. — але нехай, пѳсля звычаю у насъ принятого, вѳдбуло ся все правильно. Сего року зъ весною мавъ прийти до Бабинець новый парохъ. Рѣчь сама вымагала казати обсѣвати людямъ тото поле на спѳлку. Коли однакъ на веснѣ парохъ не прийшовъ, я яко той, хто полемъ зарядивъ, удавъ ся въ самѝ жнива до ц. к. старосты въ Борщевѣ, представивъ ѳму цѣлу справу и просивъ о вынаємъ менѣ того поля. П. староста згодивъ ся на моє предложеня — „tylko dla formalności [каже] proszę zaraz wnieść ofertę" — ба що бѳльше, сказавъ навѣть, яку цѣну треба вызначити въ тѳй офертѣ. Я, невѣрный Тома, бувъ ще на стѳлько докучливый, що запытавъ пана старосту: чи припадкомъ не буде вѳдкинена моя оферта, бо жнива зачали ся, а я вже на dictum пана старосты буду тымъ полемъ рядити ся... На запевнене п. старосты, що нѣ, я, внѣсши оферту, спокѳйно вѳдъѣхавъ до дому, и розповѣвъ-ємь своимъ спѳльникамъ, що я вже справу поля полагодивъ — будемо мати по половинѣ.

Але що-жь? Я й самъ не знавъ, що въ селѣ є ще одна — старша персона, котра въ силѣ цѣлу справу змѣнити. Не смѣйте ся! то не жартъ, що тою персоною є не хто иншій, якъ Абрамко Вайнтравбъ, коршмарь руденькій. Той, довѣдавши ся о всѣмъ, зачавъ на всѣ боки бѣгати, наймивъ фѣру до староства — та й таки того самого дня зъ паномъ ц. к. комісаремъ Вычолковскимъ на однѳй бричцѣ вернувъ до села. *И о 10-бій годинѣ въ ночи* вѳдбула ся ліцитація поля — безъ таксаторѳвъ, безъ оголошеня ліцитаціи, навѣть безъ читаня условій ліцитаційныхъ [ажь на моє домаганє почавъ п. комісарь троха читати, та й не дочитавъ, сказавъ: досыть...] Конець-кѳнцѣвъ ѳбсѣвъ купивъ Абрумко. Такъ званє vadium зложивъ на стѳлъ за Абрумка п. комісарь... Абрумко купивъ за 400 зр. — хочь де-хто каже, що той ѳбсѣвъ не варта, якъ 250 зр. А зновъ жидъ хвалить ся, що вѳнъ заплативъ ѳбсѣвъ у старостві [закимъ ще була ліцитація] та має — каже — велику радѳсть, бо „показавъ передъ мужиками, що вѳнъ значить бѳльше, якъ пѳпъ". Люде собѣ теперь тоє рѳзно толкують, але до чого се доведе? Чи въ такѳмъ поступованю ц. к. староства має держава якій интересъ?... Qui potest perscrutare mysteria?

Л. Порубальскій завѣдатель.

Переглядъ політичный.

Ґр. Ґолуховскій приѣхавъ въ недѣлю до Парижа. На двѳрци повитавъ его радникъ амбасады австрійскои ґр. Естергази и въ заступствѣ француского міністра заграничныхъ справъ Сент-Олівъ. По полудни бувъ ґр. Ґолуховскій зъ візитою у міністра загр. справъ Ганота.

Словѣньскій клерикальный посолъ Беркєъ здававъ своимъ выборцямъ справу зъ своєи посольскои дѣяльности и сказавъ мѣжь иншимъ, що разомъ зъ другими словѣньскими послами ревно заходивъ ся, щобы справу циллійскои ґімназіи полагоджено пѳсля справедливости згѳдно зъ потребами словѣньского населеня. Такъ президентъ міністрѳвъ якъ и міністеръ просвѣты дали ѳму въ тѳй справѣ цѣлкомъ успокоюючѝ приреченя. Коли бы мѣжь тыми приреченями міністрѳвъ а найновѣйшими розпорядженями въ справѣ циллійскѳй оказали ся якѝ суперечности, то бесѣдникъ не залишить поступити собѣ, якъ ѳму велять тѝ приреченя, хочь бы мало дѳйти до краю.

Въ справѣ циллійскои ґімназіи пише Südsteierische Post зъ суботы: „Противъ провізоріи мусимо боронити ся руками и ногами. Се першій крокъ, щобы словѣньску школу знеславити и оконечно погребати. Радѝ бы мы побачити вѳтця, котрый бы хотѣвъ пѳслати свою дитину до тыхъ провізоричныхъ клясъ, що ихъ леда вѣтрець політичный може здмухнути. Пѳсля нашихъ досвѣдѳвъ не радимо нѣкому посылати свою дитину до тыхъ провізоричныхъ клясъ. Треба правительство змусити, щобы не запоряджувало нѣ се нѣ те, а показало властивый свѳй намѣръ. Стало системізованѝ рѳвнорядніѝ клясы — або бѳй на всѣхъ лініяхъ! Зъ послѣдного запорядженя міністерского не задоволенѝ анѣ Нѣмцѣ анѣ Словѣнцѣ." На иншѳмъ мѣсце згадує той дневникъ ще про зборы словѣньскихъ мужѣвъ довѣря та пише мѣжь иншимъ: „Окремѝ клясы при истнуючѳй высшѳй ґімназіи... Але якъ тѝ окремѝ клясы мають бути уладженѝ, того не сказавъ намъ ще нѣхто. Коли бы при тѳмъ мало ходити лише о роздѣлъ ученикѳвъ пѳсля народности, а выкладовою мовою мала бы бути лише нѣмецка мова: то гарненько дякуємо за таку ласку шкѳльнои управы! У всякѳмъ разѣ замѣтна рѣчь, що про внутрѣшне уладженє тыхъ клясъ, отже про выкладову мову не умѣвъ нѣхто нѣчого сказати на зборахъ, не вынимаючи и самыхъ послѳвъ."

Выходячій въ Полѣ дневникъ Giovine Pensiero записує вѣсть, що замѣсть знесеноі словѣньскои ґімназіи въ Цияллю має бути заложена словѣньска ґімназія въ Пізінѣ (Pisino або Mitterburg на Побережу), и застерѣгає ся противъ такого намѣру правительства. Италѣйцѣ — каже — не є завзятыми противниками правительства, але не треба вызывати, Нехай собѣ правительство закладає словѣньскѝ школы въ Люблянѣ, въ Ґраинбурґу. Адельсберґу або Марбурґу, але не на италійскѳй земли; инакше послы истрійскѝ дѳстали бы припоручене пѳти слѣдомъ ческихъ Нѣмцѣвъ въ опозицію.

На засѣданю сербского церковного конґресу въ Карлѳвцяхъ ухвалено въ суботу всѣми голосами противъ вѳсьмохъ, що конґресъ не може вдоволити бажаню королѣвского комісаря, щобы передовсѣмъ радити надъ змѣною орґанізаційного статуту, бо не може зречи ся свого права, пѳсля котрого самъ має собѣ установляти порядокъ нарадъ. Опѳсля подѣлено справы, надъ котрыми конґресъ має радити, на адміністративнѝ и законодатнѝ та выбрано комісію зъ 20 членѳвъ котра має уложити адресу до трону зъ жалобами. Наслѣдкомъ такоп ухвалы явивъ ся королѣвскій комісарь на засѣданє въ понедѣлокъ, узнавъ тую ухвалу за неважну и вѳзвавъ конґресъ, якъ то вчера донесено въ телеґрамахъ, заняти ся заразъ справою орґанізаційного статуту. Коли комісарь зновъ вѳддаливъ ся зъ засѣданя, патріярхъ велѣвъ ще разъ вѳдчитати заяву комісаря и перервавъ опѳсля засѣданє на годину. Нарадивши ся за той часъ, принявъ конґресъ внесеня бар. Ив. Живковича, що зазывови королѣвского комісаря до змѣны ухваленого порядку нарадъ не можна уволити, а конґресъ обстає при порядку нарадъ, установленѳмъ въ суботу. О тѳй ухвалѣ повѣдомлено комісаря, а вѳнъ донѣсъ, що явить ся на слѣдуючѳмъ засѣданю (котре мало вѳдбути ся вчера) и зложить дальшу заяву.

Якъ доносять зъ Будапешту, бар. Банфі ѣздивъ въ недѣлю до Ишлю не лише въ справѣ парляментарного положеня, але такожь зъ причины повзятои въ суботу ухвалы сербского конґресу. Кажуть, що конґресъ має бути або вѳдроченый або навѣть розвязаный.

Про парляментарне положенє въ угорскѳмъ соймѣ пишуть зъ Будапешту, що мимо заповѣдженои зъ обохъ сторѳнъ вѳйны парляментарнои таки ще не цѣлкомъ счезли выгляды на помиренє. Первѣстно була гадка, скликати на вчерашный день конференціи ліберального сторонництва; але опѳсля закинено ту гадку, и мабуть ажь зъ кѳнцемъ сего тыжня вѳдбуде ся тота конференція. Тымчасомъ буде ще правительство пробувати згоды. Коли бы тѝ заходы розбили ся, то ажь тогдѣ до внесеня Банфіого на продовженє засѣдань соймовыхъ о одну годину, надъ котрымъ все

дѣтьми и они кинулись на неи лакомо, вѳнъ вѳдѳйшовъ на бѳкъ, немовь щобы вѳдвернути вѳдъ себе всяке пѳдозрѣне, положивъ ся тихо и, вытягнувши морду на передныхъ лабахъ, зажмуривъ очи.

Подѳбна сцена повторяла ся неразъ, а що поводженє робить зухвалымъ а въ нечистыхъ справахъ найтяжшій є початокъ, то Азоръ призвычаѣвъ ся скоренько до своєи ролѣ злодѣя, выправивъ ѳи и ставъ ѳи систематично выконувати и глядати для неи ширшого простору. Найшовъ его въ близькѳмъ склепику и въ недалекихъ пекарняхъ, де зъ-разу навидѣли его, бо знавъ вкрадати ся до нихъ зъ видомъ добродушного, але незабаромъ всюды ставъ тратити ласку, коли пересвѣдчено ся, яку цѣль мають его вѳдвѣдины. Дѳставъ неразъ добре бите, а приймавъ его зъ повною резиґнаціею. У насъ на примѣръ пѳрвавъ разъ свѣжовсмаженый біфштикъ, на котрый я, будучи голоднымъ, ждавъ нетерпеливо. Признаю ся, въ першѳй хвили бувъ-ємь лютый и не богато хибувало, а бувъ бы-мь стрѣливъ за утѣкаючимъ, маючи вже въ руцѣ набиту ручницю; але коли я побачивъ, що вѳнъ оперъ ся покусѣ принадного запаху, чого бы иншій песъ не доказавъ, и не зъѣвъ біфштика, тѳлько нѣсъ его въ пыску, хочь не на много мѳгъ ся придати тымъ, для котрыхъ его нѣсъ, — такъ се мене зрушило, що давъ-ємь спокѳй. Якъ згадавъ я на початку, бувъ вѳнъ въ дуже добрыхъ зносинахъ зъ моими дѣтьми. Було оно такожь обдумане. Бавивъ ихъ, мѣжь иншимъ, зручнымъ здойманємъ капелюхѳвъ зъ головы, при чѳмъ выконувавъ потѣшнѝ скоки опираючись лабами на ихъ грудехъ. Однакъ, коли тѳлько побачивъ у руцѣ котрои дитины булку або що, тогдѣ скачучи за капелюхомъ, немовь жартомъ хватавъ ѳи за руку и утѣкавъ що-духу.

(*Конецъ буде.*)

ще ведуть ся въ соймѣ нарады, мала бы зъ лібералнои стороны выйти поправка, щобы засѣданя соймовѝ продовжити на 8 годинъ денно; а коли та поправка перейде, тогдѣ всѣ справы мають бути усунени зъ пѡдъ нарадъ, а соймъ мавъ бы радити тѡлько надъ кльоторою. Але найлѣпшѝ знатоки угорского парляменту не ворожать тѡй вѡйнѣ скорого кѡнця.

——

Въ переговорахъ о грецко-турецкій миръ лишає ся, якъ доносять Царгороду д. 25. с. м., ще послѣдна трудность, якою є сплата воєнного вѡдшкодованя. Въ тѡй справѣ проявляють ся мѣжь амбасадорами двѣ гадки. Одна уважають за лѣпше, щобы Греція вѡдъ разу заплатила цѣле вѡдшкованє, бо въ такѡмъ разѣ и Турки заразъ уступили бы зъ Тесалію. Але въ такѡмъ разѣ мусѣла бы Греція затягнути позичку, а се не обѡйшлось бы безъ трудностей. Друга гадка така, що Греція легше буде сплачувати вѡдшкодованє частями. Але въ такѡмъ разѣ треба бы Туреччинѣ дати якусь запоруку чи то заставъ, а се найпростѣйше выпало бы, коли бы турецке войско уступало зъ Тесалію тежь частями въ мѣру сплаченого вѡдшкодованя. Отже на такій выпадокъ заходить обава, що за кождымъ разомъ, коли бы нова часть турецкого войска мала уступати зъ Тесалію, готовѝ бути новѝ клопоты зъ Туреччиною. Длятого найлѣпше покѡнчити справу вѡдъ разу. Тѡлько-жь зновъ, щобы дати запоруку для позички, котрои бы Греція потребувала, треба бы завести европейску контролю надъ грецкими фінансами, — значить: державы мусѣли бы въ управѣ грецкихъ державныхъ довгѡвъ мати своихъ вѡдпоручникѡвъ. Якъ цѣлу сю справу уладнати, въ тѡмъ не прийшло ще до згоды мѣжь амбасадорами.

Зъ Царгороду наспѣла така цѣкава вѣсть: Д. 26. с. м. дѡстала турецка ескадра, що стоить въ Дарданеляхъ, приказъ выплысти на море. На те всѣ команданты кораблѣвъ подали ся до димісіи заявляючи, що кораблѣ не є спосѡбнѝ до дальшои якоись дороги, а тымъ менше до якои акціи. Кажуть, що сею демонстрацією команданты хочуть спровадити змѣну въ міністерствѣ маринарки и реорґанізацію фльоты.

Пѡсля урядовыхъ атеньскихъ вѣстей адміралы поспытали Джевада пашу, коли вѡнъ прибувъ до Канеѣ, якимъ титуломъ вѡнъ приѣздить на Крету. Паша вѡдповѣвъ на те, що вѡнъ приходить не якъ войсковый ґубернаторъ, а лишь зъ окремымъ припорученємъ султана. Однако адміралы заявили ему, що поки они є на Кретѣ, поти злишнѝ є всякѝ окремѝ припорученя султана; на те сказавъ паша, що мусить вѡднести ся до султана о инструкціи. Адміралы такожь зателеґрафували въ тѡй справѣ до своихъ правительствъ. Повстанцѣ зновъ заявили, що розпѡчнуть на ново борбу, коли до кѡлькохъ днѣвъ не уступить ся зъ острова турецке войско.

Зъ Атенъ доносять, що президентъ міністрѡвъ Ралісъ бувъ вчера у заступникѡвъ державъ и жалувавъ ся на новый зворотъ кретеньскои справы, якій зайшовъ черезъ приѣздъ Джевада пашѣ на Крету. Міністеръ указавъ такожь на слушне заворушенє мѣжь Кретенцями; выселенцѣ кретеньскѝ, пробуваючѝ въ Греціи, грозять, що вернуть на Крету и на ново розпѡчнуть борбу. Послы упевнили на те Раліса, що приѣздъ Джевада пашѣ на Крету нѣ въ чѡмъ не змѣнить первѣстныхъ запорядженъ адміралѡвъ.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ ходорѡвскихъ баранбѡвъ.]

До розправы покликано на свѣдкѡвъ: жандармѡвъ Ивана Сколоздру и Николу Орловского, комісаря староства Володислава Осолиньского зъ Бѡбрки, 11 мѣщанъ христіянъ и 84 жидѡвъ. Крѡмъ того стануть всѣ потерпѣвшѝ, а є ихъ ажь 177. Найбѡльшу шкоду [205 зр.] числить собѣ Сімхе Вайлеръ, пересѣчнѝ позиціи шкоды выносять кѡлька зр. а є и 50 кр.

Цѣкавою замѣткою кѡнчить ся актъ обжалованя: „Обжалованѝ є ледви частинкою зъ числа всѣхъ виновникѡвъ, котрыхъ було при першѡмъ нападѣ около 200, при другѡмъ около 500, але по нападѣ розбѣгли ся на всѣ стороны; вѡдшукати ихъ годѣ, бо зъ назвища они не знанѝ, тожь и судъ не може ихъ завѡзвати. Обжалованѝ признають ся, що були присутнѝ при розрухахъ, але выпирають ся всѣхъ карыгѡдныхъ провинъ, або наводять на свою оборону такѝ обставины, котрѝ наколибы були правдивѝ, зносили бы карыгѡдность ихъ, а що-найменше лагодили бы ихъ дуже значно.“

Першого дня розправы переслухано всѣхъ обжалованыхъ. Всѣ они почувають ся невинными и твердять, що сли хто зъ-мѣжь барабѡвъ и провинивъ, то такій утѣкъ зъ Ходорова.

Обжалованый Стан. Винярскій, той, котрому жидъ Арбайтъ розбивъ голову, зѡзнає: Прийшовъ вѡнъ до мѣста вже тогдѣ, якъ уже були тамъ комісарь Осолиньскій зъ Бѡбрки и жандармы. Ишовъ якійсь часъ улицями за комісаремъ а передъ жандармомъ, але сеся охорона не придала ся нѣ на що, бо зъ брамы выскочивъ жидокъ Арбайтъ изъ сокирою и рубнувъ его по головѣ такъ, що перетявъ ему капелюхъ и ранивъ такъ сильно, що вѡсѣмь днѣвъ не мѡгъ робити. А коли предсѣдатель трибуналу зробивъ Винярскому увагу, що не треба було ему йти до мѣста, той вѡдповѣвъ: „Я мусѣвъ пѡйти. Деякѝ зъ нашихъ товаришѣвъ, котрѝ зъ Ходорова повтѣкали, почали кричати, що жиды вбили двохъ нашихъ а двохъ поранили, отже треба ихъ ратувати, и грозили, що задушать кождого зъ насъ, хто не пѡйде до мѣста.“ На запытанє предсѣдателя: зъ-вѡдки мѣжь барабами така злость на жидѡвъ? — обжалованый каже: „Здирали насъ, що могли и *починали* зъ нами цѣлу зиму. Одного зъ нашихъ разъ у хатѣ рѣзникъ Буршміль такъ *мотлошивъ*, що бувъ бы его и забивъ, якъ бы не оборонивъ его якійсь панъ изъ суду.

Обжалованый Климъ Гонсьоръ бувъ однымъ зъ тыхъ чотирохъ робѡтникѡвъ, що ихъ жиды побили и за котрыми уняли ся барабы. Вѡнъ зѡзнає: „Мы заспали и спѡзнили ся до роботы. Я вступивъ до пропінаціи на одну *мофку*, ажь дивлюсь на ринку Буршміль почавъ бити ся зъ тамтыми, а юрба жидѡвъ помагала Буршмілеви, чимъ хто мѡгъ. Я почавъ утѣкати. Жиды гей-же мене гонити! Я на греблю, они за мною, и ажь коли я упавъ у ставъ, они пѡйшли собѣ и мене лишили.“

Деякѝ обжалованѝ зѡзнають дуже коротко. Отъ примѣромъ: „збили мене порядно, я лежавъ цѣлый тыждень, та й тѡлько“. Всѣ обжалованѝ нарѣкають на жидѡвъ. Коли бараба мавъ якій крейцарь, жидъ хѡснувавъ зъ того. Бараба у него мешкавъ, плативъ за все, а коли хотѣвъ вынести ся, жидъ не пускавъ его. „Ты менѣ виненъ!“ кричавъ жидъ и вѣвъ барабу до уряду громадского, а тамъ кождому казали: „Не задирай ся зъ жидами!“ и присуджували жидови, що хотѣвъ. Обжалованый Драбантъ зѡзнає, що барабѡвъ розъяривъ видъ окровавленого Винярского“. Винярскій — каже Драбантъ — стоявъ коло комісаря. Мы думали зъ-разу, що вѡнъ такъ на смѣхъ узявъ на себе червоный мундуръ, але потому побачили мы, що вѡнъ такъ кровію злитый.“ Деякѝ обжалованѝ говорять, що жиды все вѡдгрожували ся, що будуть бити барабѡвъ.

Трибуналъ, прихиляючи ся до внесеня д-ра Андрѣя Чайкѡвского, рѣшивъ покликати бѡльше свѣдкѡвъ на обставину, що одинъ зъ обжалованыхъ, Михайло Любенецкій не бравъ удѣлу въ бійцѣ, а противно, ще утихомирявъ барабѡвъ.

НОВИНКИ.

— **Выборы до повѣтовои рады въ Борщевѣ** вѡдбули ся зъ ґрупы сѣльскои дня 22 н. ст. липня. Руска ліста перепала, осягнувши около 80 голосѡвъ. Выбранѝ радными: ґр. Мечиславъ Борковскій зъ Мѣльницѣ, звѣстный Москвиньскій учитель зъ Гермакѡвки и десять Русинѡвъ зъ польско паньскои листы. Выборы сѝпише нашь дописувательзъ Борщевщины — показали, що у насъ въ тѡмъ напрямѣ зроблено дуже мало. Зѡ священикѡвъ зъ цѣлого повѣту голосувавъ одинъ лишь о. Балько. Зъ сего наука, що священики не повинни вѡдтягати ся вѡдъ удѣлу въ справахъ громадскихъ, а давати ся выбирати и старатись бути выбраными до радъ громадскихъ...

— **Зъ руско-народного театру**. Репертуаръ въ Надвѡрнѡй: въ середу 28-ого н. ст. липня „Выхованець“, въ четверъ 29-ого „Галька“ [выступъ панѣ Лопатиньскои], въ суботу 31-ого „Ой не ходи Грицю“ *на передшлюбный бенефісъ п. Андрѣя Шерететы*, въ недѣлю 1-ого н. ст. серпня „Баронъ циганьскій“, вѡ второкъ 3-ого „Торговля жемчугами“. — Сподѣваємо ся, що Публика зъ мѣста Надвѡрнои и зъ околицѣ радо прийме гостину нашого театру, являючись якъ найчисленнѣйше на представленя — а се тымъ бѡльше, що переѣздъ театру ажь зѡ Стрыя до Надвѡрнои бувъ для Дирекціи дуже коштовный. Зъ-окрема ще звертаємо увагу на предшлюбный бенефісъ симпатичного довголѣтного и дуже щирого для рускои сцены артиста п. Шереметы; бенефісове преставленє вѡдбудесь, якъ высше подано, въ суботу 31-ого с. м., а вѡдограна буде одна зъ найкрасшихъ штукъ драматичныхъ въ пяти дѣяхъ, зѡ спѣвами и танцями.

— **Зливы, грады...** Зъ Надвѡрнянщины доносять: „Дня 23 с. м. о $1^3/_4$ годинѣ въ день надтягнула вѡдъ полудневого заходу градова хмара, зъ котрои падавъ градъ величины лѣскового горѣха 25 мінутъ зъ дощемъ, та наробивъ великои шкоды въ огородахъ и въ полю; притѡмъ потоки прибули такъ, що навѣть копицѣ сѣна ѣхали, а покошене сѣно щезло. Вода широко порозливала ся по лугахъ та чого градъ не выбивъ, вода змулила. Хмара градова займила Маняву, часть Бабча, половину Молодькова и часть горѣшного Гвозда, зъ-вѡдки градъ зновъ звериувъ на Молодькѡвъ и зъ 10 мінутъ товкъ, що ще не було вытовчене. Такои тучѣ люде не тямлять. Видно, що й лѣсы насъ не охоронять вѡдъ тучь градовыхъ. Цѣлу весну слоґы а теперь градъ наробили тѡлько гаразду, що люде не опамятають ся.“ — Въ послѣдокъ великихъ злиъ якѝ навѣстили 22-ого и 23-ого с. м. повѣть старомѣській, повыливали рѣки и ґорскѝ потоки. Мѣжь иншими переводнила ся рѣка Стрвяжь и зѡрвала великій мѡстъ на повѣтовѡй дорозѣ мѣжь Старою Солею а Фульштиномъ, черезъ що й перервалась всяка комунікація.

— **Въ справѣ знесеня торґовъ и ярмаркѡвъ въ рускій свята** выдавъ львѡвскій митрополичій Ординаріятъ такій окружникъ зъ дня 17. н. ст. липня с. р.: „Выдѣлъ Товариства св. Ап. Павла предложивъ сюда прошенє, щобы митрополичій Ординаріятъ вѡднѣсъ ся до Выс. ц. к. правительства зъ предложенємъ конечнои потребы знесеня торґовъ и ярмаркѡвъ въ дни празничнѝ гр.-кат. обряда, позаякъ теперѣшный звычай вѡдбуваня ихъ въ тѝ днѣ причиняє ся до пониженя нашого обряда, а що, бѡльше, до пѡдкопаня реліґійного чувства и моральности у нашого народу. Абы для усуненя сего зла вѡдповѣднѝ здѣлати кроки, поручає митрополичій Ординаріятъ Веч. Урядамъ деканальнымъ, щобы найдальше до кѡнця серпня с. р. предложити сюды выказы, въ котрыхъ мѣсцевостяхъ и въ котрѝ днѣ празничнѝ вѡдбуваютъ ся торги и ярмарки на худобу“.

— **Ц. к. урядъ почтовый въ Голгочи**, въ пѡдгаецкѡмъ повѣтѣ, закрыто тымчасово дня 25 с. м. Въ наслѣдокъ того придѣлено громады и обшары двѡрскѝ Голгоче и Волицю та громаду Заставцѣ до почтового уряду въ Пѡдгайцяхъ.

— **Пѡдлюте**, де находить ся лѣтна палата Его Ем. кардинала-митрополита, має бути сполучене зъ трансверзальною зелѣзницею [коло того заходить ся державець дѡбръ митрополичихъ]. Тымъ способомъ тая чудова мѣсцевѡсть гѡрска, въ котрѡй находять ся такожь йодово-сѣрчанѝ воды, була бы лекше приступною для тыхъ, що глядять не тѡлько приятности, але й поправы здоровля въ такихъ водахъ.

— **Кара за посольство.** Выдѣлъ адвокатскои комнаты въ Краковѣ рѣшивъ, що „людовець“ д-ръ Францъ Винковскій, посолъ до рады державнои, зъ днемъ 27 цвѣтня с. р., коли по святочныхъ феріяхъ выѣхавъ на сесію парляментарну, переставъ бути адвокатскимъ концепієнтомъ и тратить дальшу практику, бо концепієнтъ повиненъ сидѣти при роботѣ, а не послувати. Выглядає се — каже Kurjer lwowski — на політичну месть [справу сесю референтувавъ адвокатъ д-ръ Гунькевичь, недоспѣлый кандидатъ на посла], бо комната адвокатска має рѣшати о вилывѣ на численє практики доперва такихъ вѡдпустокъ, котрѝ треваютъ довше якъ одинъ мѣсяць. Тымчасомъ д-ръ Вѣнковскій выѣзджавъ до парляменту за вѡдпусткою, яку дававъ ему его шефъ, але черезъ безнастанни перервы въ нарадахъ парляменту нѣколи не потребувавъ вѡдпустки довшои надъ 14—20 днѣвъ, а и у Вѣдни выготовлявъ для канцелярій письменнѝ справы. Рѣшенє комнаты адвокатскои прийде пѡдъ осудъ высшого краєвого суду въ Краковѣ.

— **Якъ платять посѣпакѡвъ выборчихъ?** Передъ трибуналомъ карнымъ въ Тарновѣ стави оногды два браты Коляжики, що при послѣдныхъ выборахъ до рады державнои зъ мѣста Тарнова повнили службу посѣпакѡвъ выборчихъ, — обжалованѝ о побитє головныхъ махерѡвъ выборчихъ Шанцера и Машлера. Зъ розправы можна було довѣдати ся цѣкавыхъ рѣчей про нашѝ галицкѝ містеріи выборчѝ. Асесоръ мѣскій и віцепрезесъ кагалу въ Тарновѣ, А. Шанцеръ, взявъ на себе провѡдъ въ акціи выборчѡй въ хосенъ кандидата комітету центрального д-ра Рутовского. Шанцеръ нанявъ собѣ ватагу посѣпакѡвъ выборчихъ, сыпавъ ґрѡшми на всѣ стороны, выдававъ агиґнаты на цѣлѝ бочки горѣвки, — а все те робивъ, якъ толкувавъ ся, „за-для утриманя публичного ладу“. Мѣжь посѣпаками були оба Коляжики, але що за свои выслуги не дѡстали заплаты, то по выборахъ пѡйшли до дому Шанцера и тамъ его побили. Коляжикамъ жаль було своеи заплаты, котра выносила по 10 зр. денно. Иншѝ посѣпаки выборчѝ брали ще лѣпшу заплату, бо н. пр. якійсь Ягодзиньскій ажь по 200 зр. денно. — По переведенѡй розправѣ, котра выкрыла такѝ славнѝ махінаціи выборчѝ, трибуналъ увѡльнивъ обохъ Коляжикѡвъ вѡдъ закиненои имъ провины.

— **Цѣны збѡжа идуть въ гору.** Жнива на Угорщинѣ мабуть неконче дописали якъ що-до скѡлькости, такъ що до якости зерна. При пробахъ молоченя показало ся, що моґъ дає 5 сотнарѡвъ метричныхъ пшеницѣ, а на мѣру важить гектолітръ 72 до 74 кіло. Взагалѣ сего року буде значно менше и пшеницѣ и жита на вывѡзъ. — У Вѣдни плачено: пшеница на осѣнь 10·06 до 10·20 зр., пшеница на весну 10·38 до 10·50 зр., жито на осѣнь 8·10 до 8·19 зр., овесъ на осѣнь 6·10 зр., кукурудза 4·80 до 4·95 зр. На біржи збѡжевѡй замѣтна тенденція до звышки, такъ що курсы кождого дня идуть въ гору. — Въ Тернополи платять за пару по 16 зр.

— **Архикнягиня Стефанія** прибула минувшои суботы поѣздомъ двѡрскимъ въ Москвы до Петербурга. На двѡрци повитали ей начальникъ мѣста ґен. Клейґельсъ и комендантъ ґен. Адельсонъ. Архикнягиня удала ся зъ ваґону до комнатъ царскихъ зъ-вѡдки по якѡмсь часѣ вѡдъѣхала до Петергофу. Тамъ выжидали: амбасадоръ австрійскій кн. Ліхтенштайнъ, члены амбасады австрійскои, міністеръ двора и много иншихъ достойникѡвъ. На кѡлька мінутъ передъ приѣздомъ поѣзда надъѣхали царь зъ царицею и вел. кн. Михайло Александровичъ. При повитаню представила архикнягиня свою дружину, а вѡдтакъ привитала членѡвъ амбасады. Зъ двѡрца зелѣзничого пара царска, архикнягиня и вел. князь вѡдъѣхали повозомъ до „Александріи“, де приладжено апартаменты для архикнягинѣ.

— **Зъ Равщины** одержали мы вѡдъ одного учителя народного зъ просьбою о умѣщенє таку „Отверту пригадку на адресу пана Наталя Вахнянина: Коли вы, пане, въ роцѣ 1893-ѡмъ въ мѣсяцяхъ жовтни, падолистъ и грудни старали ся о посольство до рады державнои зъ выборчого округа Жовква-Сокаль-Рава руска, тогды вы помѣжь иншимъ приобѣцяли, що подбаєте о основанє філіи руского товариства педаґоґічного въ Сокали и Равѣ рускѡй. Ся ваша обѣцянка збстала навѣть увѣковѣчнена въ однѡмъ зъ того часу числѣ „Дѣла“. Вы дѣйстно стали посломъ. Вѡдъ того часу добѣгає вже до краю четвертый рѡкъ, а вы, пане, знать призабули на сповненє своєи обѣцянки!“ — Мѣстимо сю „отверту пригадку“, але заразомъ додаємо, що она на нѣчо не здала. Насампередъ: чи то се одно п. Вахнянинъ приобѣцявъ на зборахъ або и въ звѣстнѡй своѣй брошурѣ? Обѣцянка нѣчо не коштує... А вѡдтакъ авторъ „отвертои пригадки“ занадто наивный, коли на серіо думає, що п. Вахнянинъ возьме ся за таку роботу, за яку протекторы его політики не гладять по головцѣ... А вкѡнци — чи до основаня Філіи товариства педаґоґічного потрѣбно п. Вахнянина? Намъ здаєсь, що при крайнѡмъ огбрченю усеи Руси въ его окрузѣ выборчѡмъ участь п. Вахнянина навѣть зашкодила бы справѣ...

— **Нова пригода на зелѣзници** лучила ся 26-го с. м. въ Чехіи. Того дня вечеромъ наѣхали на себе на стації Радоцинъ пѡдъ Прагою два поѣзды прогульковый, що йшовъ изъ Здіцъ до Праги, и поѣздъ пільзеньскій. Три возы розбитѝ; зъ людей чотири особы тяжко покалѣченѝ а девять особъ легко.

— **Маніфестъ до жидѡвскои молодежи** розкинули по краю незвѣстнѝ аґітаторы жидѡвского руху, зверненого противъ христіянъ. Маніфестъ сей зазначує, що теперѣшна хвиля є рѣшаючою для народу жидѡвского; теперь рѣшає ся судьба жидѡвъ, а нема имъ чого бояти ся, бо они призначенѝ до великихъ, высокихъ, небувалыхъ дѣлъ... „Цѣлый свѣтъ — сказано въ маніфестѣ — уоружує ся до борбы противъ жидѡвъ. Въ Галичинѣ въ богато мѣсцяхъ прийшло до стычки, плыла вже кровь жидѡвска передъ нашими очима въ Ходоровѣ и Схѡдници а свѣжо въ Тарновѣ... Видите, що вѡдвѣчный ворогъ пѡднѣсъ голову и сильными ударами бє въ лихѝ лѣпянки жидѡвскѝ, нищить все и ломить. Пролетаріятъ нашъ гине пѡдъ утискомъ, загроженый є и станъ середный, загрожена интеліґенція, занепокоєный капіталъ; цѣлый людъ боре ся о житє бутє!“ Маніфестъ взыває охотникѡвъ жидѡвскихъ на всесвѣтный конґресъ жидѡвскій до Базилеи, кажучи: „Богато маємо сказати братямъ нашимъ. Розкажемо имъ про великодушность панѡвъ Галичины, котрѝ за пару вѣкѡвъ вѣрнои службы платять намъ переслѣдованємъ“... Зѡ слѡвъ тыхъ выходить, що нѣбы щось попсувало ся въ „bráterstw-ѣ“ межи шляхтою въ контушахъ а шляхтою въ халатахъ... Змѣстъ сего маніфесту, нѣкимъ не пѡдписаного, нагадує жидѡвску поговѡрку: Der Mojsie macht sich grojss...

— **Експльозія.** Зъ Берлина доносять, що оногды експльодовала на почтовѡмъ возѣ саме коло почтсдамского уряду почтового одна пачка, наслѣдкомъ чого возьный почтовый зѡставъ сильно раненый, цѣлый вѡзъ вразъ зъ всѣми посылками знищеный, а въ урядѣ почтовѡмъ повылѣтали всѣ шибы. Пачку сесю надала одна берлиньска фірма. Въ пачцѣ було 150 бомбъ, якими циклісты вѡдганяють ся по дорозѣ вѡдъ псѡвъ.

— **Вѣчный недужій.** Въ Мадритѣ мешкавъ нѣкій Льопецъ, а вызначавъ ся незвычайнымъ обемомъ тѣла, бо вага его доходила пѡвтретя сотнара. Подорожуючи въ справахъ торговельныхъ зелѣзницею, побоювавъ ся, щобы не велено ему купувати двохъ білетѡвъ, тожь и забажавъ похуднѣти. Звернувъ ся въ тѡй цѣли до спеціяліста-лѣкаря А., а сей приписавши ему довшѝ проходы пѣшки, допровадивъ до сего, що Льопецъ втративъ на вазѣ пѡвъ сотнара. Однакъ на жаль тѝ проходы, до котрыхъ Льопецъ не навыкъ, выкликали у него спухнене нѡгъ. Знаменитый лѣкарь Б. поручивъ обкладати ноги мокрою глиною, що вправдѣ улѣчило ноги, але выкликали острый катаръ гортанки. На щастє вылѣчивъ его зъ тои недуги д-ръ В., ужывши електричности, котра однакъ потягнула за собою загальный розстрѡй нервовый, полученый зъ галюцинаціями и безсонницею. Спеціялістъ Г. вылѣчивъ его бромомъ, але набавивъ его недуги жолудка. По рецептахъ д-ра Д. и та недуга щасливо минула. Однакъ послѣдне лѣчене выкликало зновъ значный прирѡстъ тѣла и теперь Льопецъ важить зновъ пѡвтретя сотнара.

— **Чудовище.** Въ Бѣлгораю въ Россіи породила 29-ого червня селянка Марія Уриновска мертву дитину: хлопця зъ двома головами. Въ кождѡй головѣ були уста, языкъ, очи и борода, але обѣ мали спѡльне чоло и одинъ черепъ.

— **Дрѡбнѝ вѣсти.** Намѣстнихъ кн. Євстахій Санґушко, що выѣхавъ за вѡдпускою зѡ Львова, перебуває теперь зъ женою въ Галѣ въ Голяндіи. — Дня 3 н. ст. серпня с. р. вѡдбуде ся въ Дѣдушицяхъ великихъ вѣнчане п. Николая Яросевича, окѡнченого богослова, зъ панною Єленою Нижанковскою, дочкою мѣсцевого пароха. — Капітана Ванічека, засудженого за шпѣгунъство на два роки вязницѣ, перевезли два сторожѣ вязничнѝ скованого зъ вязницѣ въ Кремсѣ до вязницѣ въ Штайнѣ. — Въ Жовкви 20-ого с. м. посвящено камѣнь угольный пѡдъ будову „gniazda sokolego“; грунтъ на тото ґнѣздо дарувала громада мѣста Жовкви. — Въ Чернѡвцяхъ померъ въ 75-ѡмъ роцѣ житя д-ръ Едм. Вестъ, адвокатъ и директоръ тамошнои касы ощадности. — Посла Романчука обѡкравъ оногды въ ночи злодѣй, влѣзши до хаты крѡзь вѡкно; укравъ золотый годинникъ зъ золотымъ ланцушкомъ и пуляресъ зъ ґрѡшми — шкода надъ 200 зр.

Посмертнѝ — ǂ — оповѣстки.

Ольга зъ Войнаровскихъ Добротвѡръ, жена о. Димитрія Добротвора, сотрудника зъ Трофанѡвки, упокоила ся позавчера, а похоронъ покѡйнои вѡдбуває ся сегодня. В. ѣ. п.!

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Въ днях 4, 5 и 6 н. ст. липня вѳдбула ся духовна місія въ Головецку выжнѳмъ жукотиньского деканата. Сеся місія удалась якъ найлѣпше. Весь часъ сприяла гарна погода, тожь и народу зъ дооколичныхъ сѣлъ було по кѳлька сотъ що-дня. Приѣтити треба, що нарѳдъ горнувъ ся зъ кождымъ днемъ бѣльше, бо коли одни повернувши зъ місіи, розказували, яке тамъ красне богослуженє, яки красни проповѣди, то завсѣгды слѣдуючого дня выбирало ся на місію зъ кождого села бѣльше народу. Бо-жь проповѣди були дѣйстно прегарни! Поглядъ деякихъ людей, що до такихъ місій вѳдповѣдни лише приповѣдники зъ межи зреформованыхъ оо. Василіянъ, ѳсть цѣлкомъ неоправданый, бо треба було чути проповѣди пр. оо. Ивана Яворского зѳ Стрѣльбичь и Мороза зъ Боринѣ. Всѣхъ проповѣдей було девять. Проповѣдали оо.: Марчакъ мѣсцевый парохъ [2 разы], Княжиньскій парохъ зъ Тисовицѣ, Ив. Яворскій [3 разы], Иванъ Господаревскій парохъ зъ Галѳвки, Конст. Грицкевичь парохъ зъ Потока великого и о. Морозъ [два разы]. Проповѣдей отже було досыть и то на темы найлѣпше промовляючи до серця народу, а коли додати гарне выголошенє, то треба признати, що мусѣли всѣхъ одушевити. А вже найгарнѣйшій видъ представляло водосвятє на Днѣстрѣ. Кѳльканацять священикѳвъ, що брали участь въ тѳмъ чинѣ [бо кромѣ высше згаданыхъ проповѣдникѳвъ явило ся ще кѳлькохъ кондеканальныхъ], сотки народу, що прибули зъ процесіями зъ дооколичныхъ сѣлъ, представляли образъ, якій годѣ собѣ уявити, хиба въ образѣ „Хрещенія Руси“. Поставленє и посвященє хреста місійного вѳдбуло ся 6-ого липня. Хрестъ той за 100 зр. купили парохіяне зъ Головецка выжного, а постументъ камѣнный обробивъ самъ и на тую цѣль жертвувавъ ч. Василь Сеґинъ, господарь и крамарь въ Ґрозьовѳй. Пѳднести належить ще й те, що зарядъ фабрики въ Головецку выжнѳмъ увѳльнивъ того дня всѣхъ роботникѳвъ своихъ, хотяй оденъ день коштує властителя фабрики поверхъ 70 зр. Всѣ роботники були въ церкви, хотяй въ ихъ каплици вѳдправлялася латиньска служба Божа. — *В. К.*

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Станъ засѣвѳвъ въ краю.** О скѳлько можна теперь вже осудити, зборъ жита зовсѣмъ не буде великій. Въ бѳльшѳй части краю жито передчасно повалене переросло травою, тому колосъ щербатый або пустый. Въ околици Глинянъ обчисляють пусти колосы на 30%, а коло Стрыя навѣть на 80%. Такъ само и коло Перемышля жито дуже лихе. Солома начебы збутвѣла, круха, черезъ що утрудняє порядни зборы. За те зъ гѳрскихъ сторѳнъ вѳдъ Микуличина, Косова, а такожь зъ Пѳдгаєччины Товмаччины доносять о лѣпшѳмъ урожаю жита. Цѣлкомъ певныхъ даныхъ що-до зборѳвъ жита ще нема. — Пшениця взагалѣ лѣпша якъ жито; въ деякихъ сторонахъ почавъ ся вже ви зборъ. Найбѳльше пошкодила ѣй иржа коло Красного, Львова, Глинянъ, Бѳбрки, Стрыя, въ Перемыскѳмъ и Ярославскѳмъ. Снѣть появила ся й то значно, въ околицяхъ Тернополя и Перемышля. — Ячмѣнь не заповѣдає ся добре; вѳнъ переважно мѣрный або лихій; выимково декуда добрый, именно тамъ, де вчасно посѣяный. — За те овесъ загально дуже добрый: буйный, зъ густою вѣхою, и заповѣдає загально зборъ дуже добрый. — Рѣпакъ уже зѳбрано; зборъ або середный, або лихій. — Бобикъ и горохъ всюда дуже красни; де-не-де тѳлько, н. пр. въ Пѳдгаєччинѣ, надъ мѣру захопчени. — Бараболѣ, якъ то писало ся вже давнѣйше, всюда дуже лихи; въ горахъ въ повѣтѣ коссѳвскѳвъ и коло Микуличина зародили и не псують ся. — Буракы дуже середни. — Кукуруза на зерно слаба а въ Стрыйщинѣ таки пуста. — Зборъ сѣна и конюшины пѳшовъ добре. Конюшина вѳдростає добре. — Хмѣль не завѣвъ сего року, цвите богато. — Такожь тютюнъ добре розвивае ся. — Въ садахъ недорѳдъ овочѣвъ; изъ зерновыхъ буде де-що яблокъ; вишнѣ и черешнѣ зовсѣмъ хибли сего року.

Ц. к. дирекція зелѣзниць державныхъ оповѣщує:

Ч. 38570/V. Зъ днемъ 15 липня с. р. вѳданѣ зѳстали до ужитку публики межи Загѳрцемъ а Сянокомъ поѣзды ч. 2051/1250, 1251/2052, 2055/1256 и 1156/2056.

Именованя, перенесеня, вѳдзначеня и пр

— **Именованя.** Міністеръ просвѣты именувавъ практиканта университетскои бібліотеки у Львовѣ д-ра Вільг. Рольного емануентомъ тои жь бібліотеки — Міністерство торговлѣ именувало рахункового практиканта Іос. Вольского асистентомъ рахунковымъ при дирекціи почтъ и телеґрафѳвъ у Львовѣ. — Президія ц. к. краевои дирекціи скарбу именувала вахмайстра жандармеріи Фр. Шнайдера и бувшого вахмайстра Іос. Михалека канцелістами при галицкѳй прокураторіи скарбу.

Телеґрамы „Дѣла“.

Карлѳвцѣ 28. липня. Королѣвскій комісарь застановивъ засѣданя сербского конґресу нѣбы то зъ причины, що постановы конґресу противлять ся волѣ цѣсаря. Комісарь поѣде до Будапешту здати справу о станѣ рѣчи, а въ разѣ потребы удасть ся до цѣсаря до Ишлю.

Берлинъ 28. липня. Vossische Ztg. довѣдує ся зъ Парижа, що ґр. Голуховскій двѣ годины нараджувавъ ся зъ французскимъ міністромъ заграничныхъ справъ. Въ Парижи говорять, що оба міністры обговорювали австрійско-россійску угоду въ справахъ балканьскихъ.

Надѳслане.

Адвокатъ краевый

Д-ръ Клеменсъ Сокаль

отворивъ канцелярію у **ЛЬВОВѢ** при улици Ягайлоньскѳй ч. 13. 225 2—3

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѳвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

вѳдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѳй ч. 1.

По цѣнах найдешевшихъ въ великѳмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінкѳвъ. — Замовленя зъ провінціи вѳдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѳвъ площа Галицка ч. 1.

Найлучша вода до питя

при небезпечности епідеміи

есть пѳсля высказѳвъ авторітетѳвъ лѣкарскихъ

Маттонього

GIESSHÜBLER

натуральна щава алькалічна.

227 2—6

Курсъ Львѳвскій

зъ дня 27 н. ст. липня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣз. Львѳв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	284 —	288 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	210 —
Листы заставни за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в. льос. въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісін)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л.	97 20	97 80
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальни Банку краев. 5% (II. ем.)	102 30	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	100 20	101 90
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	96 70	97 40
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 —	29 —
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 58
Пѳвъимперіялъ	9 48	9 58
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	58 95

МОЛИТВЕННИКЪ

выданый „Просвѣтою“

въ народнѳй мовѣ, великій, обіймаючій 640 сторѳнъ друку, найновѣйшій зѳ всѣхъ такихъ Молитвенникѳвъ.

Молитвенникъ сей мѣстить въ собѣ: I) Молитвы щоденни ранни и вечѣрни. II.) Зъ Богослуженя церковного, именно: а) зъ Вечерни, б) зъ Повечерницѣ малои, в) зъ Повечерницѣ великои. г) зъ Утренѣ, д) Литургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитвы въ часѣ св. Литургіи. III.) Тайны покаяня и пресв. Евхаристіи. IV.) Молитвы для рѳжного вѣку стану и въ рѣзныхъ потребахъ. V) Молитвы въ часѣ Великого посту. VI.) Молитвы на празники а) Господскі, б) Богородичні, в) Святыхъ, VII.) Молитвы сполучени зъ вѳдпустами, VIII.) Акафистъ до а) Пѳсуса Христа, б) Пресв. Богородицѣ, в) св. Отця Николая, IX.) Молебенъ до пресв. Богородицѣ. X.) Тропарѣ, кондаки, богородичні и прокимены а) недѣльни б) щоденни, в) на празникъ Господскі, Богородичні и Святыхъ, г) на деякі потребы. XI.) Коляды и иншій пѣсни церковни. XII.) Мѣсяцословъ цѣлого року.

Сей Молитвенникъ дѳстати можна въ канцеляріи тов. „Просвѣта“ Ринокъ ч. 10, въ книгарни Ставропігійскѳй и въ переплетничѳмъ заведеню М. Снѣжарского по такихъ цѣнахъ:

1) Молитвенникъ брошурованый . . — зр. 70 кр.
2) оправленый на-пѳвъ въ полотно зъ одвѣтными вѳдтисками . . . — „ 90 „
3) оправленый цѣло въ полотно зъ золоченями и вѳдтисками . . . 1 „ 30 „
4) оправленый якъ пѳдъ 3) зъ додаткомъ волоченыхъ берегѳвъ . . 1 „ 30 „
5) оправленi на-пѳвъ въ шкѳру зъ золоченями и вѳдтисками . . . 1 „ 10 „
6) оправленый цѣло въ шкѳру зъ золоченями и вѳдтисками . . . . 1 „ 60 „
7) оправленый якъ пѳдъ 6) зъ додаткомъ золотыхъ берегѳвъ . . . 1 „ 80 „

Замовляючи поодиноко Молитвенники звольнять присылати на оплату почты 20 кр.

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНЕ и ВОДОЛѢЧНИЧЕ

МОРШИНЪ (пѳдъ Стрыємъ)

положеный въ околици здоровѳй и краснѳй середъ шпильковыхъ лѣсѳвъ 380 метр. по-надъ рѳвень моря. Стація зелѣзнича, почта и телеґрафъ въ мѣсци, купелѣ бромово-солянковѳй, боровіновѳй, рѣчнѳй и ставовѳй. Вода лѣчнича гѳрко-солона зъ жерела Боніфатія. Гідропатичне лѣчене жентицею, електричностію и масажемъ. Вказаня: хоробы горла, легкихъ, жолудка, жѣночій, нервовѳй, ревматизмъ, недокровность и скрофулы. — Заведенє отворене вѳдъ 1-ого червня до 15-ого вересня. — Пансіонъ вѳдъ 18 зр., зъ лѣченемъ вѳдъ 22 зр. тыжднево.

170 11—21 ЗАРЯДЪ.

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа Пѳвн.-Америка Австралія

Азія Полудн.-Америка Африка

Перевѳзъ пасажирѳвъ и товарѳвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пѳвн. Америки, Канады, Австралиі.

Выдаванє зелѣзничихъ білетѳвъ на зелѣзницѣ пѳвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляє выключно теперальна агентура. 87 37—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ зъ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи. Початокъ вакацій вѳдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскѳй учит. семинаріи у Львовѣ [ул. Вѳрменьска 2.]

Ученика приймє ДРУКАРНЯ Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

ТАЧКИ сильни по зр. 2·20 и 2·50. Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты, чапы и иншій знаряды до роботъ земныхъ поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Інтеліґентна женщина Русинка

въ середнѳмъ вѣцѣ знайде заразъ мѣсце яко завѣдателька дому на селѣ у священика вдовця. Передовсѣмъ потрѣбна опѣка для малого хлопчика. Блиша вѣсть въ канцелярии у адвоката д-ра Мих. Дорундяка въ Борщевѣ. 220 5—6

Ручить ся, що чиста

Вѳдзначена найвысшими преміями

Томаса мука фосфатова

зъ ческихъ и нѣмецкихъ млыновъ томасовскихъ — се найуспѣшнѣйше и найдешевше средство навозове фосфоромъ.

Ручить ся за змѣстъ цитратовои кислоты фосфоровои.

Для всякого рода рѳлѣ.

Надає ся для запоможеня рѳлѣ убогои въ кислоту фосфорову, для всякихъ родѳвъ збѳжа, окоповыхъ и олѣйныхъ ростинъ, для засѣвѳвъ конюшины и люцерны, для виноградникѳвъ, хмелю и ярины, а спеціяльно якъ найлѣпше для навоженя лукъ.

Перевыщає всѣ суперфосфаты тымъ, що довго тримає ся.

Наколи-бъ хибувало дещо зъ цитратовои кислоты фосфоровои, то було бы доплачене. Численни преміи, вѳдзывы ґазетъ фаховыхъ и всякѳ поясненя суть пѳдъ руками.

Запыты и замовленя пѳдъ адресою:

Phosphatmehl-Verkaufs-Bureau

der böhmischen Thomaswerke in Prag

Mariengasse Nr. 11. 8 5—23

Заступництво для Галичины и Буковины

ІОСИФЪ КАРРАХЪ

у Львовѣ, улиця Сикстуска ч. 26. — Телефону ч. 408.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свата]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свата до дальшого зарядженя
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
НІЧ			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/9 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимної води що день до дальшого зарядженя
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свата.	**НІЧ**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого зарядженя.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/6
	9.10	„ Ицкан Бергомету з виїмком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свата
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, пѳдъ зарядомъ Іоанникія Гренята.

Ч. 160. Львовъ, Четверъ 17 (29) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитóсть за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рóкъ . .	16 зр.	на пóвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатанй вóльнй вóдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надосланé“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй доносеня приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стшпка.

Выборы до радъ повѣтовыхъ.

Зъ трехъ въ остатныхъ часахъ переведеныхъ выборóвъ до радъ повѣтовыхъ — въ Жидачевѣ, Снятинѣ и Борщевѣ — тóлько въ однóмъ повѣтѣ выпали они для Русинóвъ користно [а маємо на гадцѣ курію сѣльску, бо о побѣдѣ нашóй въ прочихъ куріяхъ нинѣ навѣть нема бесѣды].

Именно въ жидачѣвскóмъ повѣтѣ перейшла руска ліста, и то одноголосно. Въ прочихъ двохъ повѣтахъ ліста руска порепала, а побѣдила „повѣтова“ сирѣчь паньско польска. Русины въ Борщевщинѣ держали ся ще не зовсѣмъ зле, бо ихъ ліста осягнула около 80 голосóвъ: натомѣсть Русины въ Снятинщинѣ — якъ вѣдомо — перепали соромно, бо здобули ся ледви на трицять и кóлька голосóвъ.

Той сумный результатъ выборóвъ до радъ повѣтовыхъ мусить прикро вражати особливо въ нинѣшнóй порѣ — по остатныхъ выборахъ до рады державнои, коли то орґанізація та дѣяльнóсть интеліґенціи рускои и самого народу зазначила ся такъ красно и многонадѣйно на будуще. Однакожь рѣчь сеся вымагає обєктивнѣйшого розбору, бо-жь выборы до рады повѣтовои а выборы до сойму чи до рады державнои не все одно — зъ огляду на ординаціи выборчй.

Коли при выборахъ до сойму и до рады державнои громадяне можуть выбирати собѣ на выборцѣвъ кого-небудь зъ межи себе, — то при выборахъ до рады повѣтовои того нема. Повѣтова ординація выборча постановляє [въ §. 7]: „Право выбираня въ ґрупѣ громадъ сѣльскихъ мають начальники громадъ и зъ кождои громады що-найменше одинъ вóдпоручникъ, котрого рада громадска выбере зъ-помѣжь себе. Въ громадѣ маючóй бóльше якъ 500 людности, до громады приналежнои, выбирає рада громадска зъ-помежи себе одного вóдпоручника на кождыхъ 500 людности“. Отже зъ того выходить велика рóзница мѣжь выборами до сойму чи до рады державнои, а до рады повѣтовои.

При выборѣ посла до сойму чи до рады девжавнои може зъ цѣлого повѣту не бути анѣ одного выборця вóйта, а при выборѣ до рады повѣтовои мусять бути выборцями всѣ вóйты [н. пр. въ повѣтѣ борщѣвскóмъ около 70 вóйтóвъ]. На галицкóй Руси вóйты звычайно люде супротивъ бециркóвъ — цѣсарского и „польского“ — податливй. О то вже, якъ вѣдомо, дбає и урядова и польска система політична на Руси. Рѣдко въ котрóмъ повѣтѣ знайде ся значнѣйше число вóйтóвъ, хочь бы людей и гóдныхъ, котрй бы мали вóдвагу голосувати на рускаго кандидата чи на руску ліету, тымъ бóльше, що въ кождóмъ повѣтѣ [зъ выимкою хиба такого, якъ жидачѣвскій] бувають вóйты т. зв. „хрунѣ“, котрй яку-таку солідарнóсть въ тóмъ напрямѣ роблять неможливою... Такимъ чиномъ постанова ординаціи выборчои, що кождый вóйтъ мусить бути выборцемъ до рады повѣтовои, єсть великою користію для нашихъ противникóвъ, а для насъ шкодою и втратою.

Правда, бóльшу часть выборцѣвъ становлять не-вóйты — и тіи можуть рускóй лістѣ дати бóльшóсть. Такъ оно й буває, але лише въ тыхъ повѣтахъ, де зъ рускои стороны або єсть добра орґанізація взагалѣ, на всякій часъ [якъ н. пр. въ повѣтахъ жидачѣвскóмъ, стрыйскóмъ, калускóмъ и деякихъ другихъ], або де хочь-бы вже по розписаню выборóвъ до рады повѣтовои возьмуть ся Русины щиро и енерґічно до роботы — такъ, якъ се буває по розписаню выборóвъ до сойму або до рады державнои.

Тымчасомъ — нѣгде правды дѣти — того дуже часто нема, хотяй аґітаційна робота при выборахъ до рады повѣтовои єсть безперечно лекша, нѣжь при выборахъ до сойму чи до рады державнои, бо сторона противна — якъ правительство такъ и польонія — ужинає тутъ звычайно менше форсы. А аґітація така єсть тутъ потрѣбна тымъ бóльше ще й длятого, що при выборахъ до рады повѣтовои зъ куріи сѣльскои нема выборцѣвъ зъ рускои інтеліґенціи, котрй бы пóддержали на дусѣ и припильнували селянъ въ день выбору, въ рѣшучóй хвили, якъ се буває при выборахъ до сойму чи до рады державнои, — бо наше духовеньство по селахъ — на велику шкоду справы рускои — вóдтягає ся вóдъ дѣлъ громадскихъ, не дає ся выбирати до рады громадскои, а въ наслѣдокъ того при выборахъ до рады повѣтовои звычайно буває ледви одинъ выборець-священикъ, а иногдѣ анѣ одного...

Значѣнє и велику вагу рускаго заступництва въ радахъ повѣтовыхъ кождый зъ насъ добре розумѣє и узнає — а зъ повысше представленого выходить: куда повинна стремѣти наша робота, щобы заступництво куріи сѣльскои въ радахъ повѣтовыхъ було чисторуске и щиро-руске.

Тутъ не досыть самои аґітаціи передвыборчои, котра може удатись або нѣ; тутъ треба чогось бóльше певного и тревалого. Намъ всюда треба зъ цѣлою енерґіею дбати о добрй рады и зверхности громадскй. Намъ треба людей честныхъ, просвѣченыхъ и свѣдомыхъ та неустрашимыхъ патріотóвъ рускихъ на становищахъ вóйтóвъ и радныхъ, а прочь зъ хрунями! Намъ треба, щобы інтеліґентнй патріоты рускй, передовсѣмъ священики не вóдтягали ся вóдъ участи въ радахъ громадскихъ! А коли рады громадскй — тота пóдвалина автономіи — будуть нашй, тогдѣ и врата адова насъ не одолѣють!...

Поляки въ Россіи.

Въ галицкóй прасѣ польскóй зачинають появляти ся частѣйше дописи зъ Варшавы на тематъ тамошныхъ вóдносинъ політичныхъ. Дописи тй рóзнять ся діяметрально въ обговореню одного и того самого предмету, такъ що нераз годѣ змѣркувати, по чиѣй сторонѣ правда. Причина того лежить въ тóмъ, зъ якого табору выходять дописи: чи зъ табору „угодовцѣвъ“ чи „непримиримыхъ“. Угодовй політики рекрутують ся головно зъ кругóвъ консервативно-шляхотскихъ и банкирскихъ, а погляды ихъ заступають такй орґаны, якъ варшавске Słowo и петербургскій Kraj. Угодовцѣ пропагують гадку, що вже крайна пора управильнити якось вóдносины польскои суспóльности до державы россійскои и династіи, що польске житє національне мусить бути примѣнене до истнуючого ладу и порядку та що треба погодити ся зъ фактомъ приналежности до одноцѣльного орґанізму россійскои державы. Непримиримй протестують на кождóмъ кроцѣ и при кождóй нагодѣ противъ такого полагоджуваня народнои справы, добачуючи въ угодовóй політицѣ затрату найвысшихъ идеалóвъ народныхъ.

Тй два суперечнй погляды політичнй стерли ся зó собою ось теперь въ дописяхъ зъ нагоды привѣзду царя Николая II. до Варшавы. Россійска пара царска прибуде дня 31 серпня до Варшавы, тожь заходить питанє, якъ ей повитати: чи ентузіястично и демонстраційно, чи холодно, обовязково, урядово. Бо крóмъ урядово зарядженыхъ илюмінацій, крóмъ окликóвъ „гура“ войска и россійского населеня, може очевидно польске населенє варшавске зъ своєи стороны зазначити, чи царска гостина для него мила. Угодовцѣ завязали заздалегóдь комітетъ для повитаня царя, а сей ухваливъ пóднести цареви въ дарѣ артистично выконану тацу и етноґрафічный альбомъ. Однакъ зъ Петербурга дали знати, що царь не прийме нѣякихъ дарóвъ, а радъ бы, щобы фонды, зóбранй на тй дары ужити на якусь публичну цѣль. Комітетъ порѣшивъ, що має заснувати ся фондація имени царя Николая II-ого для невылѣчимо недужихъ. Фондація має выносити два міліоны зр. и має бути зóбрана зъ добровóльныхъ жертвъ безъ всякого примусу, а навѣть безъ вóдозвъ по газетахъ (немовь то, щобъ зробити несподѣванку цареви), при загальнóй участи всѣхъ верствъ населаня. Пóсля того, якъ плывуть до теперь складки на сю фондацію, можна дóйти до рóзныхъ заключень, — угодовцѣ кажуть, що добре, а непримиримй заповѣдають фіяско. Банкиръ варшавскій Кроненбергъ давъ сто тысячь рублѣвъ, а такожь суть датки по кóлькапацять тысячь — однакъ буває и такъ, що многй особы вымавляють ся вóдъ складокъ.

Телеґрафы безъ дротóвъ.

Вóдъ недавного часу зачали появляти ся въ ґазетахъ вѣсти, що важный проблемъ науковый — телеґрафувати безъ дротóвъ — щасливо розвязаный. Молоденькій італійскій електротехнікъ Марконі мавъ сконструювати вóдповѣдный апаратъ и переводить теперь практичнй пробы въ присутности комісій войсковыхъ и ученыхъ. Тй пробы мали удати ся надъ сподѣване добре, бо при помочи своихъ апаратóвъ Марконі передававъ и вóдбиравъ депешѣ телеґрафічнй на вóддаль $14^1/_2$ кільометрóвъ, не уживаючи до того нѣ дротóвъ нѣ якихъ иншихъ видимыхъ провóдникóвъ. Пробы вóдбували ся на суши и на мори, въ сей способъ, що зъ корабля военного телеґрафовано на берѣгъ, и на вóдворотъ.

Очевидно, вѣсть про телеґрафованє безъ дротóвъ выкликала велике заворушенє и зацѣкавленє не такъ мѣжь учеными якъ радше мѣжь техніками телеґрафічными. Ученй круги вóдъ давна занимали ся згаданымъ проблемомъ и доси вже є кóлька методъ его розвязки. Именно Анґлієць Preece вславивъ ся практичными пробами, якй добре удавали ся на вóддаль кóлькохъ кільометрóвъ. Пересыланє телеґрафічныхъ депешъ вóдбувало ся въ сей способъ, що въ телефонічнóмъ апаратѣ пóсля коротшихъ и довшихъ гаморóвъ можна було розрóзнити знаки, якй пересылано зъ другои стації при помочи звычайного апарату Морзого. Практичне примѣненє такихъ телеґрафóвъ безъ дротóвъ було заведене мѣжь островомъ Вайтъ а полудневымъ побережемъ Анґлії та на озерѣ Ванъ пóдъ Берлиномъ.

Вынахóдъ Марконіого опирає ся на цѣлкомъ новóмъ принципѣ, именно на руху т. зв. електро-маґнетичныхъ филь. Професоръ боньского університету, пок. Герцъ, робивъ дослѣды въ тóмъ напрямѣ и прийшовъ до пересвѣдченя, що електричнóсть, подóбно якъ лучѣ свѣтла, має прикмету ширити ся въ просторѣ черезъ рухъ филь. Тй електричнй филѣ не находять въ своѣмъ руху нѣякои запоры, и такъ само якъ лучѣ Рентґена не суть перепиненй анѣ матерією анѣ просторомъ та можуть бути схоплены въ довóльнóмъ мѣсци. На тóмъ принципѣ оперъ Марконі свóй вынахóдъ та сконструювавъ вóдповѣднй апараты. Въ мѣсци, зъ-вóдки має высылати ся телеґрафічна вѣсть, треба выпродукувати згаданй електро-маґнетичнй филь, а до сего служить Марконіому апаратъ, зложеный зъ двохъ масивныхъ куль мосяжныхъ, вóддаленыхъ вóдъ себе на 500 міліметрóвъ и зануреныхъ въ оливѣ. Олива має служити до того, щобы поверхнѣ куль були цѣлкомъ чистй. Мѣжь обома кулями вытворює ся перемѣннй токи о незвычайно высокóмъ числѣ перемѣны полюсóвъ, около 250 міліонóвъ на секунду. Се вже така скорóсть, що майже рóвнає ся фильованю свѣтла. Такъ вытворенй филѣ електричнй схоплює ся на стації, призначеной до вóдбираня, при помочи вóдповѣдного, а досыть поединчого апарату, полученого зó звычайною батеріею и телеґрафічнымъ апаратомъ.

Вынахóдъ 21-лѣтного Италійця зачудувавъ всѣхъ своєю простотою, а заразомъ практичностію. Зъ величиною апаратóвъ зóбльшає ся такожь пропорціонально и вóддаль, на яку можна телеґрафувати безъ дротóвъ. Теперѣшнй пробы показали, що на вóддаль $14^1/_2$ кільометрóвъ вóдбирано выразнй депешѣ въ знакахъ Морзого, а навѣть въ репродукціи ґрафічнóй. По такихъ пробахъ можна уважати проблемъ „телеґрафованя безъ дроту“ за розвязаный.

Гадка зменшити кошты получень телеґрафічныхъ або цѣлкомъ безъ нихъ обходити ся, майже такъ само давна, якъ и самъ електричный телеґрафъ. Вѣдомо, що зразу треба було для кождои буквы окремого дроту, тожь увзглядниви взаємну перемѣну депешъ, ажь 48 дротóвъ мѣжь одною а другою стацією. Великимъ поступомъ уважавъ ся вынахóдъ Штайнгайля въ 1837 р., що треба лишь одного дроту, бо можна ужити землѣ замѣсть сего другого дрота для зворотного проводу електричного току. Такъ отже 60 лѣтъ минуло, заки духъ людскій впавъ на гадку и ей здѣйстнивъ, що можна телеґрафувати навѣть цѣлкомъ безъ дрота.

Яке значѣнє пóдъ взглядомъ економічнымъ може мати вынахóдъ Марконіого, найлѣпше пóзнати, коли розважить ся, скóлько то грошей выдано за тыхъ 60 лѣтъ на проводы телеґрафічнй. Въ 1894 р. було на земли 5,423.099 кільометрóвъ ліній телеґрафічныхъ (можна бы 134 разóвъ опоясати довкола землю), не вчисляючи, розумѣєсь, пóдморского кабля. Числячи кошты заложеня ліній телеґрафічнои на однóмъ кільометрѣ лишь по 160 зр., то выдано на ту цѣль 867,695.720 зр. До 1892 р. выносили пóдморскй каблѣ 238.000 кільометрóвъ, а приватнй пóдприємства выдали на заложенє тыхъ ліній 900 міліонóвъ марокъ. Крóмъ того маємо ще державнй пóдморскй каблѣ (у Франціи и Нѣмеччинѣ), а кошты на заложенє одного кільометра такого каблю обчислено въ Нѣмеччинѣ по 6000 марокъ. Всѣ тй величезнй выдатки вóдпали бы, коли бы такъ можна було телеґрафувати „безъ дротóвъ“.

Не мало клопоту и труду справляє закладане ліній телеґрафічныхъ въ неприступныхъ мѣсцяхъ, якъ н. пр на высокихъ горахъ. Коли будовано телеґрафъ Schneekoppe, треба було весь матеріялъ двигати на гору руками людей; кождый стовпъ несло по чотири люда, а такихъ стовпóвъ було 168, бо цѣла лінія выносила лишь 7 кільометрóвъ. Теперь же Марконі телеґрафує вже на $14^1/_2$ кільом. с. в. 14.500 метрóвъ безъ дрота! Найвыша гора на земли, се Mont Everest въ горахъ гімаляйскихъ, высока на 27.212 стóпъ або пóсля найновѣйшихъ обчислень на 8840 метрóвъ. Подумаймо собѣ, якій то революційный переворотъ може выкликати вынахóдъ Марконіого въ закладаню телеґрафóвъ и горахъ.

Апаратъ Марконіого можна выгóдно одному чоловѣкови при собѣ нести, тожь коли увзгляднить ся отсю прикмету его вынаходу, можна дóйти до якъ найдальшихъ заключень. Вóддѣлы телеґрафічнй и телефонічнй при нашихъ арміяхъ покажуть ся цѣлкомъ злишными, бо при операціяхъ военныхъ буде найвыгóднѣйше „телеґрафувати безъ дрота“ при помочи апарату Марконіого. Поѣзды зелѣзничй можуть порозумѣвати ся мѣжь собою, а начальники стацій можуть выдавати приказы поѣздамъ, що ѣдуть по шляху, на вóддаль 14 кільометрóвъ. Бальонъ, що уносить ся надъ нашими головами, буде подавати и принимати вѣсти, не спинюючись въ своѣй воздушнóй плавбѣ, хочь бы и найвысше взлетѣвъ въ гору (дотеперь бальоны пóдносились въ гору найвысше на 19 кільометрóвъ). А вже й не говорити о телеґрафічнóмъ полученю черезъ моря, наколи буде можна зóбльшити вóддаль стацій телеґрафічныхъ Марконіого.

Але и „бездротне“ телеґрафованє має свои межѣ та не поборює всѣхъ трудностей. Апаратъ Марконіого працює при помочи знакóвъ Морзого, а найвыша спроможнóсть апарату Морзого обчислена на 900 слóвъ на годину, хочь властиво пересѣчно лишь 600 слóвъ можна зазначити. — Такожь не знати, чи теоретичне тверджене Марконіого, мовь то пóбльшуванѣмъ апарату можна зóбльшити пропорціонально вóддаль стацій телеґрафічныхъ — покаже ся правдивымъ въ практицѣ? Все те мусить бути що нино всесторонно выпро[illegible]ване.

На кождый способъ вынахóдъ Марконіого бувъ бы найбóльшимъ при кóнци XIX-го столѣтя. Если про Франкліна можна сказати: „Eripuit coelo fulmen...“ — то до Марконіого можна приложити слова: „Вóнъ розбивъ металевй оковы, що притримували слово людске до землѣ, та надѣливъ его крилами!“

Въ порѳвнаню зъ жертвами на памятникъ Мицкевича складка на фондацію „царославну“ выходить дуже мляво.

Угодовцѣ не тратять надѣѣ, а вмѣють представляти суспѳльности всѣ благодати, що силыли вѳдъ настаня „нового курсу“ въ царствѣ польскѳмъ. „Заразъ по вступленю на престолъ царя Николая II. — пише дописувателъ Czas-y - зродивъ ся въ земли польскѳй якійсь рѳдъ симпатій чи довѣря до ѳго особы. Збудили ся надѣѣ, а вѳдтакъ наступили факты. Дозволено реставрувати и будувати на Литвѣ, Волыни, Подѳлю и Украинѣ костелы, а замкненій вѳдъ многихъ лѣтъ святынѣ отвирано. На мѣсце безвзглядного русыфікатора Гурка прыйшовъ найперше мягкій и добрый Шуваловъ, а теперь зъ выбору самого царя кн. Имеретиньскій, чоловѣкъ далекоглядный и ширше розумѣючій интересъ державы. Вѳнъ для краю прихильный и руководить ся засадами справедливости. Три достойники, що прыйшли зъ новымъ ґенералъ-ґубернаторомъ: кн. Оболеньскій, ґен. Онопріенко и Лигинъ рѳвножъ не похожій на своихъ попередникѳвъ. Дозволено на будову памятника Мицкевича. Знесено контрибуцію. Пѳдъ вплывомъ бѳльшои ласкавости монарха все змѣнило ся. Комітетъ цензуры дѳстае иншій инструкцію. Кождый новый день лѣпшій вѳдъ попереднього, а у всѣхъ областяхъ житя ѳ змѣна на лѣпше. Мы се бачимо, що царь все те, що зробивъ, не зробивъ въ наслѣдокъ вымогѳвъ ситуації политичнои, анѣ пѳдъ напоромъ опінія, ино зъ власнои ініціятивы и доброты серця, або зъ высокои мудрости политичнои. Якъ же-жъ на серце не вѳдповѣсти серцемъ ?“

На се вѳдповѣдають непримримій своимъ арґументами, н. пр. въ дописи до Now. Reform-ы: „Дѣти польскій будуть и дальше оглуплювати въ чужѳй мовѣ. Вже за теперѣшныхъ новыхъ достойникѳвъ найниашій посады обсаджують ся Россіянами, а Полякамъ вѳдбирають ся посады навѣть въ деякихъ институціяхъ добродѣйныхъ. Заведеный до духовныхъ семинарій испытъ зъ мовы россійскои и исторіи передъ ґубернаторомъ ставъ ся въ рукахъ правительства знаменитымъ средствомъ до усуваня лѣпшихъ священикѳвъ зъ парохій. Голдъ вдячности супротивъ монарха зложити треба, але не унижати до чолобитности. Чимъ бѳльшу гѳднѳсть и спокѳй заховае ся, тымъ на бѳльше поважане собѣ заслужимо.“

За якимъ поглядомъ пѳйде бѳльшѳсть населеня варшавского не знати, але що настрѳй населеня на провінціи ѳ прихильный для теперѣшнои системы россійского правительства, сего доказомъ ентузіястичне витане кн. Имеретиньского въ ѳго теперѣшнѳй поѣздцѣ по царствѣ польскѳмъ.

Переглядъ політичный.

О теперѣшнѳмъ политичнѳмъ положеню и намѣрахъ правительства дѳстае Politik дня 27 с. м. такій вѣсти: Правительство не мае ще жаднои певнои постановы, що дальше дѣяти. Все, що пишуть дневники, опираѳ ся тѳлько на розмовахъ, якій хто зачуѳ на сходахъ того або сего міністерства; те все не маѳ значѣня. Те саме треба сказати о вѣсти, ширенѳй зъ рѣшучою певностію, мовь то правительство вже постановило заразъ въ початкахъ осени скликати ческій соймъ и внести щось нѣбы угодову програму. Люде, котрій могли бы щось о тѳмъ знати, кажуть противно, що надъ гадкою о скликаню ческого сойму що-йно зачали застановляти ся, — дальше справа тота доси не поступила; а вже угодова програма, якъ ви подають дневники, ѳ просто хоплена зъ воздуха. Тій, що умѣють добре додивляти ся, запримѣчають, що пѳсля бурливого заворушеня, яке проявляло ся передъ мѣсяцемъ въ міністеріяльныхъ кругахъ, теперь настало видиме успокоѳне. Тій самій люде добачують такожь причину тои змѣны. Уличне поведене Нѣмцѣвъ, яке проявило ся въ ихъ політичнѳй аґітаціи, высвѣдчило ґр. Баденьому несоцѣненій услуги. Панамъ Функому, Русови и т. и. анѣ не снить ся, кѳлько они и ихъ сторонництво черезъ свое залицяне до Шенерера стратили якъ разъ тамъ, де они хотѣли своимъ поведенемъ щось вдѣяти. Ґр. Баденьому въ сѣй хвили анѣ въ порѳвнаню не такъ тѣсно и круто, якъ було бѳльше менше передъ мѣсяцемъ. Те ѳго, що правда, не увѳльняѳ вѳдъ конечности повзяти якійсь постановы на осѣнь. Але щось певного о тѳмъ, якій то будуть тій постановы, свѣтъ не довѣдаѳ ся передъ мѣсяцемъ серпнемъ зъ тои простои причины, що ранше нѣчого не постановить ся.

Замѣтну для вѳдносинъ на Побережу допись помѣстила Reichswehr зъ Полѣ: При послѣдныхъ выборахъ до рады державнои позаходили тутъ подѣѣ, при котрыхъ увязнено 20 ѳсѳбъ. Процесъ противъ нихъ почавъ ся дня 14 ѳ. м. въ Ровіню, але по трехъ дняхъ розправы оборонцѣ 17-ти хорватскихъ обжалованыхъ, д-ры Ляґіня и Вольфъ, були змушенѣ вѳдказати ся вѳдъ обороны. Д-ра Ляґіню, провѳдника тутешнього хорватского сторонництва, Италійцѣ пекельно ненавидять; отже вѳнъ разомъ зъ своимъ товаришемъ не мѳгъ нѣгде въ Ровіню дѳстати ѣсти. Черезъ те оба адвокаты дня 17 с. м. не явили ся вже въ судѣ на розправу, тѳлько зажадали на письмѣ вѳдроченя розправы, при чѳмъ собѣ застерегли внесене, чи процесъ маѳ бути переведеный въ Полѣ чи деинде. Розправу справдѣ вѳдрочено. Однакъ высшій судъ не увзгляднивъ внесѳнь д-ра Ляґінѣ и порѣшивъ, що процесъ маѳ на ново розпочати ся дня 12 серпня въ Ровіню. Италійскій дневники доносять, що въ судовыхъ кругахъ уважають поведене д-ра Ляґінѣ за политичну демонстрацію. Хорватскихъ оборонцѣвъ або обжалованыхъ — кажуть — нѣколи въ Ровіню не напастовано, а те, що зайшло теперь, звернене було лише противъ д-ра Ляґінѣ, котрого населене въ Ровіню ненавидить зъ рѳзныхъ причинъ. Кажуть такожь, що д-ра Ляґіню мабуть засудять на кошты вѳдроченя процесу, а политична власть въ Ровіню зъ уваги на публичный ладъ заборонить ему показувати ся въ тѳмъ мѣстѣ.

——

На засѣданю сербского конґресу церковного въ Карлѳвцяхъ д. 27. с. м. заявивъ королѣвскій комісарь бар. Николичъ отсе: „Зъ уваги, що конґресъ на вчерашнѳмъ засѣданю не услухавъ такожь мого поновного зазыву, щобы вдоволивъ розпорядженю ѳго Величества зъ д. 21. мая 1894, уважаю за свѳй обовязокъ донести ѳго Величеству о тѳй постановѣ конґресу и застановляю дальшу дѣяльнѳсть и засѣданя конґресу, поки не наспѣѳ найвысша постанова ѳго Величества.“ Опѳсля при окликахъ „Нехай жие король!“ опустивъ королѣвскій комісарь салю засѣдань и пѳшовъ до палаты патріярха. Пѳсля провѣреня протоколу зъ послѣдного засѣданя (зъ д. 27. с. м.) припоручивъ конґресъ комісіямъ вести дальше свою роботу. Найвысшои постановы ждуть на другій тыждень. Королѣвскій комісарь мавъ того таки дня вѳдъѣхати до Будапешту, а въ разѣ потребы вѳдтамъ до Ишлю. Члены бѳльшости конґресу ладять, якъ кажуть, пропамятне письмо до цѣсаря и вѳдозву до выборцѣвъ про подѣѣ на конґресѣ. Гадають, що за тыждень засѣданя конґресу будуть вѳдроченій на неозначеный часъ; выйде се на одно, якъ коли бы конґресъ розвязано. Патріярхъ Бранковичъ зъ владиками Мирономъ Николичемъ и Михаломъ Ґруичемъ мали вчера вѳдъѣхати до Загребу на отворене сойму.

Вся борба въ угорскѳмъ соймѣ веде ся нѣбы то о той параґрафъ въ справѣ образы чести, а властиво о австрійско-угорску угоду. Правительству ходить о те, щобы обезпечити ся передъ обструкцією опозиціи на той часъ, коли прыйдуть на чергу нарады надъ вѳдновою угоды. Се стало вѳдъ повороту бар. Банфіого зъ Ишлю загально знаною тайною. Длятого Банфі жадае вѳдъ опозиціи запоруки, що она не буде робити правительству перешкоды въ справѣ угоды. Коли се стане ся, тогдѣ правительство не буде такожь противити ся змѣнѣ того параґрафу, котрый ѳ лише покрывкою обструкціи. Инакше буде правительство всѣми силами старати ся переперти змѣну парляментарного регуляміну. Чи се удасть ся, а въ разѣ удачѣ чи на богато придасть ся, — покаже ся въ недалекѳмъ часѣ.

——

Зъ Бѣлграду доносять, що комісія, котра маѳ выладити нову сербску конституцію, дѳстала вѳдъ короля приказъ розпочати на ново свою роботу заразъ по звычайнѳй скупштинѣ, що маѳ зѳбрати ся въ жовтни. На сю постанову вплынули выгляды на спокѳйнѣйшій для балканьскихъ краѣвъ часы.

——

Зъ Греціи наспѣвають сумнѣ вѣсти. Всюды запанувавъ сумъ и пригноблене, и то не лише зъ причины воѳнныхъ и політичныхъ неудачь, але такожь черезъ невѳдрадный мавтковый станъ населеня. Всюды бракъ грошей, въ торговлѣ застоя, рухъ зъ заграницею майже цѣлкомъ спынивъ ся. И не тѳлько въ Атенахъ обявляють ся тій наслѣдки нещастнои вѳйны, але такъ само и по всѣхъ мѣстахъ прибережныхъ, ба й на островахъ.

Про переговоры въ справѣ грецко-турецкого мира новыхъ вѣстей нема нѣякихъ.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ ходорѳвскихъ барабѳвъ.]

Помѣжъ потерпѣвшими жидами знатнѣйшій шкоды ліквідуѳ собѣ Лібермань. Рѣчь була така: Добровляньскій барабы, що робили у Лібермана яко предприемця [вѳнъ, кажуть, до теперь виненъ имъ ще за вѳсѣмь днѣвъ роботы], вертаючи зъ Ходорова явились у него и въ часѣ ѳго неприсутности [Лібермань утѣкъ зѳ страху] набрали собѣ хлѣба, яецъ а на другій день взяли футерко, кѳлька паръ пантальонѳвъ, кацабайку и скрипку. Обжалованій кажуть, що Лібермань плативъ имъ не грѳшми, а хлѣбомъ и яйцями, тожь и тогдѣ они прыйшли по „фасунокъ“, а хочь не було Лібермана, то другій жидъ записувавъ, що хто взявъ. На запытане: чому позабирали одяги и скрипку, они розказують: „Люде казали, що панъ Лібермань забравъ грошѣ и цѣнній рѣчи та й поѣхавъ у свѣтъ. То мы стали собѣ гадати: хто намъ теперь заплатить нашій грошѣ? Пѳйшли мы до господаря, у котрого мешкавъ Лібермань. Вѳнъ вѳдчинивъ намъ мешкане и каже, що панъ Лібермань передъ вѳдъѣздомъ сказавъ ему: якъ сюда прыйдуть барабы, нехай собѣ беруть, що хотять, най лишь нѣчого не нищать. Ну и мы забрали се й те. А що намъ було того мало, то мы пѳйшли до сусѣдного дому, де [якъ казали] мавъ сховати ся Лібермань. Пѳшовъ туда Козира, а не найшовши „пана“, вынѣсъ горнець масла“. — Предсѣд. Козира! а се що за фільософія? Пѳйшовъ за Либерманомъ, а принѣсъ масло! — Козира. А що-жь? такъ було! Що я мавъ робити? Вѳдъ Лібермана менѣ належало ся, а ѳго не було. Я бувъ страшно голодный, бо пѳвтора дня не ѣвъ нѣчого, тожь забравъ-ѳмь масло; кѳлькохъ насъ подѣлило ся и на кождого припала кватирочка.

Потерпѣвшихъ и пошкодованыхъ жидѳвъ заступае адвокатъ зѳ Львова д-ръ Климентій Сокаль; вѳнъ боронить такожь обжалованого жидка Арбайта. Передъ переслуханемъ жидѳвъ вынѣсъ д-ръ Чайкѳвскій а трибуналъ згодивъ ся, щобы жиды присягали не на книжку, а передъ шкѳльникомъ на тойру. Зѳзнаня жидѳвъ дуже цѣкавій, а ще цѣкавѣйша мова ихъ. Ось пробка: Er [бараба] hat dim Arbeit gegejben *a kop* [копнувъ], Arbeit hat sich przewróczycz ind eich hab entłojfen“. Цѣкаво оповѣдае цѣлу рѣчь шинкарь Янкель Юда Вайцъ, одинъ зъ тыхъ, котрій зѳ страху давали барабамъ горѣвку. „Они [каже] самій не брали, я имъ наливавъ горѣвки, бо я собѣ дуже боявъ. Я имъ казавъ: Мои добрій люде! Я вамъ дамъ пити, дамъ ѣсти, тѳлько васъ дуже кречо прошу, щобы вы менѣ житє не вѳдбирали...“

Зъ вѳдчитаныхъ протоколѳвъ лѣкарскихъ оглядинъ выходить, що всѣ побитій потерпѣли легке ушкоджене тѣла, а и той, що померъ, хочь справдѣ мавъ поломанй руки, не умеръ наслѣдкомъ побоѣвъ, але смерть ѳго була цѣлкомъ природна.

Переслуханый яко свѣдокъ постенфіреръ жандармеріи Сколоздра оповѣдае, що коли дѳзнавъ ся о розрухахъ, выйшовъ зѳ всѣми жандармами на мѣсто, але прыйшовъ за пѳзно

---

2)

Старый Азоръ и молодый Азоръ.

Зъ польского

ЮСИФА БЛІЗИНЬСКОГО.

(Конецъ.)

Здавалось бы, що тій и много иншихъ доказѳвъ привязаня до дѣтей господаря повинній були зъѣднати для Азора вдячность моихъ сусѣдѳвъ и запевнити ему ласкавый хлѣбъ до смерти. Однакъ стало ся инакше.

Азоръ звычайнымъ порядкомъ рѣчей старѣвъ ся и зъ огляду на те ставъ немилымъ своимъ панамъ, котрій впрочѳмъ пѳдговували на ѳго мѣсце молодого песика, що такожь звавъ ся Азоромъ и бувъ рѳднымъ сыномъ старого. Тій родинній вѳдносины бачило ся стверджувала такожь внѣшна похожѳсть — кажу внѣшна, бо въ самѳй рѣчи нѣчимъ иншимъ не була. Молодый Азоръ мавъ тую саму стать, тую саму краску шерсти, навѣть той самъ голосъ, що старый Азоръ, коли брехавъ; але мавъ зовсѣмъ иншій поглядъ и выразъ лица, котрій дѳставъ по матери: зъ него ажь била якась зухвалѳсть, злоба, якесь легковаженѳ всего и всѣхъ; вызначувавъ ся певностію себе та статочностію надъ вѣкъ и становище, яке займавъ въ песячѳй ѳрархіи, а при тѳмъ не грѣшивъ вѳдвагою та моральными засадами.

Старого Азора боявъ ся зъ-разу и старавъ ся приподобатись ему; на ѳго легке воркнене клавъ ся передъ нимъ на спинѣ, здаючи ся смирно на ласку й неласку; але коли тѳлько паны затровили ѳго на старого, вѳнъ, чуючи за собою оборону, сейчасъ змѣнявъ своѳ поступоване и сли-бы не якась боязливѳсть, бувъ бы навѣть знущавъ ся надъ нимъ. Але и тои боязни поволи позбувъ ся.

Старый тративъ що-разъ бѳльше силы, стававъ ся байдужнымъ на зазнаванй кривды, ѳго опанувало якесь знеохочене; вылежувавъ ся звычайно въ певнѳмъ вѳддаленю вѳдъ своѳи давнои хаты, зъ котрои ѳго вкѳнци выгнано. Вдивляючись сумно въ ню, задуманый, мовь-бы розпамятувавъ старй (давній) подѣѣ (лѣта) махавъ лише хвостомъ, кѳлько разъ побачивъ зъ далека когось зъ тыхъ, котрій ѳго прогнали, а котрыхъ вѳнъ все называвъ своими. Коли молодый, що-разъ бѳльше зухвалый, брехавъ на него цѣлыми годинами, вѳнъ рѳвнодушно приймавъ тій зачѣпки, показуючи лише часомъ зъ нетерпеливости притертій зубы. Хочь они зовсѣмъ не були вже грѳзній для молодого, все-таки перестававъ звычайно брехати и обнюхувавъ старого навкруги, вытягнувши морду, мовь-бы хотѣвъ выслѣдити силу ѳго енергіи; однакъ по хвили стававъ звычайно зновъ брехати ще дужче, а зъ часомъ набиравъ такои смѣлости, що прискакувавъ, мовь-бы мавъ намѣрене вкусити батька, але все за-для осторожности нападавъ зъ-заду.

Песяча натура ставлена звычайно за взѳръ многихъ правыхъ инстинктѳвъ, являѳ ся неразъ пѳдлою. Мерзеннымъ и пѳдлымъ ѳ песъ передовсѣмъ тогдѣ, коли бреше на рѳдного батька або брата, якъ лише затровлять тій, у кого вѳнъ въ службѣ. Дуже то красна прикмета вдячность слуги, и то вдячность обовязкова, але понимана въ той способѣ, що важить ся переслѣдувати власну кровь, ѳ она мерзенностію. Молодый Азоръ бувъ якъ-разъ въ того огляду типомъ. И прыйшла для него хвиля тріюмфу, а вѣдомо прецѣнь, що тріюмфъ пѳдлои душѣ ѳ чимсь дуже мерзеннымъ.

А стало ся се такъ: Старый Азоръ, выганый зъ дому, зѳйшовъ на волокиту, а яко волокита ставъ людямъ сѳлью въ оцѣ — о! бо люде въ такихъ разахъ жостокій! Криво глядѣли на те, що вѳнъ вылежувавъ ся на способѣ дармоѣдѳвъ, а не памятали, що вѳнъ честно заслужывъ собѣ на сей супочинокъ, забули, що не все лежавъ на сонци, бо бували прецѣнь хвилѣ прикрого зимна и непогоды, котрій мусѣвъ зносити пѳдъ голымъ небомъ, не маючи стрѣхи. При тѳмъ не подобалось имъ и те, що вѳнъ притисненый голодомъ закравъ ся часомъ до якои кухнѣ або ятки и пѳрвавъ якій выкиненый кусень; однакъ робивъ се лишь тогдѣ, коли на смѣтникахъ не мѳгъ нѣчого найти.

Брали ему за зле то, що яко сотворѣне боже старавъ ся о продовженѳ нужденного житя. Вѳдказувавъ на те передовсѣмъ самъ панъ ѳго, бо-жь вѳнъ и прогнавъ ѳго, глухого и на-пѳвъ слѣпого, въ тій надѣѣ, що невдовзѣ здохне де пѳдъ тыномъ. Тымчасомъ Азоръ живъ, заваджаючи панови своимъ видомъ, яко живый докѳръ совѣсти. Отже вкѳнци спровадивъ одного разу лупѣя, щобы собѣ ѳго забравъ. Було се великою пригодою для малолѣтнои товпы передмѣстя. Лупѣй ишовъ зѳ шнуромъ на довгѳмъ кію, а за нимъ спѣшила громада дѣтей, що хотѣли бути свѣдками послѣдного нещастя Азорового, котрый нѣчо не прочуваючи спочивавъ на своѣмъ звычайнѳмъ берлозѣ. Що-жь ту дивувати ся дѣтямъ, що цѣкавій були видѣти страченѳ пса, коли на трачене людей збирають ся товпы старшихъ, не зъ иншои причины, якъ лишь для заспокоѳня цѣкавости!

Молодый Азоръ бувъ пѳдъ той часъ, якъ звычайно, на дворѣ; ему не грозила прецѣнь нѣяка небезпечнѳсть, бо мавъ на шиѣ пасокъ зъ табличкою представляючою свѣдоцтво льояльности... Поведене сына при тѳй сумнѳй екзекуціи було мерзенне: не тѳлько не станувъ въ оборонѣ батька, але навѣть не старавъ ся остерегти ѳго передъ грозячимъ небезпеченьствомъ, передъ котрымъ той може бы ще мѳгъ бувъ утечи. Зъ всякими признаками малодушного перестраху, думаючи лишь про себе и своѳ поводжене, молодый Азоръ пригорнувъ ся до нѳгъ пана, боячи ся, щобы въ наслѣдокъ звязкѳвъ крови не попавъ и вѳнъ въ неласку. Старый Азоръ заскоченый зъ-небачки, не опиравъ ся, почуваючи, що се було бы надаремно: навкруги себе бачивъ лишень неприятелѣвъ, до нихъ зачислявъ ся навѣть ѳго сынъ, — отже йшовъ, пѳддаючись судьбѣ; разъ лишень поглянувъ на свою давну хату, — певно насунулись ему на гадку спомины, бо махнувъ кѳлька разѳвъ нервово хвостомъ — и нѣчо бѳльше... Не оглянувъ ся вже анѣ разу — може боявъ ся, щобы ему серце не пукло.

Молодый зѳставъ ся на мѣсци и въ способъ гидкій лестивъ ся коло свого пана, котрый выдавъ осудъ на ѳго батька; — хто знае, може й подѣлявъ ѳго вдоволене, бо и самъ спекавъ ся виду, котрый мѳгъ стати ся для него безнастаннымъ, живымъ докоромъ. Про совѣсть не погадавъ, бо уважавъ ви за пересудъ. Чи бувъ потѳмъ щасливый, не знаю, — але правда, то песъ, отже дуже легко може бути...

Пер. *Ол. Серочковскій.*

Въ ринку вôкна вже були побитѝ, а барабы товкли ихъ ще по закутахъ. Ворохобники черезъ весь часъ поводили ся супротивъ жандармôвъ дуже добре и на першій зазывъ выйшли зъ мѣста, хотяй середъ грозьбы, що не можуть простити жидамъ того, що ихъ вызискують. Коло полудня приѣхавъ зъ Бôбрки комісарь Осолиньскій и зъ нимъ выйшло девять жандармôвъ на греблю, бо довѣдали ся, що около 200 барабôвъ тягне вôдъ Рогатина Ходорôвцямъ у помôчь. Жандармы готовились насильно не впустити барабôвъ до мѣста, але комісарь, дôставши вôдъ барабôвъ слово, що будуть поводити ся спокôйно, пустивъ ихъ. Барабôвъ розъярився вôдтакъ видъ окровавленого Винярского. Свѣдокъ не може вказати анѣ одного зъ барабôвъ, котрый допустивъ ся насильства; до слѣдства подавъ тыхъ, котрыхъ назвища подавъ ему вразъ изъ приказомъ арештованя высланый намѣстництвомъ радникъ Корженьовскій. Подôбно зôзнавъ и другій жандармъ Орловскій. Чувъ, що жиды мали перші бити барабôвъ, а сѝ зновъ були вже закрóплены. Поименно не може нѣкого вказати. Барабы жандармамъ не противили ся. Що не прийшло до поважнѣйшихъ забурень, се треба завдячити тому, що жандармы обходили ся дуже лагôдно, а радникъ Корженьовскій не казавъ нѣкого арештувати, доки не прийде вôйско.

Свѣдокъ Осолиньскій, комісарь староства въ Бôбрцѣ, приславъ свѣдоцтво лѣкарске, що слабый, и трибуналъ рѣшивъ не вôдчитувати его зôзнань.

Немало звеселило авдіторію переслуханѐ цѣлои родины Айзенштайнôвъ. Перша, мати родины Малка розказуѐ: „Коли въ мѣстѣ зробивъ ся крикъ, я сказала свому чоловѣкови: „ай-вай, мôй коханый чоловѣкъ! я тобѣ кажу, що вже буде намъ капуресъ!“ Чоловѣкъ тримавъ однѝ дверѣ, сынъ другѝ, але барабы дверѣ выломили и почали бити передше мôй чоловѣкъ, а якъ вôнъ сховавъ ся пôдъ дверѣ, то они думали, що вôнъ забитый, и били мене та й хлопця и всьо ломили. Зъ мене страшно крова летѣла, такъ що цѣлый цеберъ бувъ повный. То я положила ся коло того кровь, щобы они думали, що я вже нежива. Але що мене дуже болѣло, то я выйшла й кричала: „люде! ратуйте, я вже цѣлкомъ забита!“ Дальше жалуѐсь она, що барабы мешкали у нея, платили за нôчлѣгъ по 3 кр., она давала имъ постѣль и понищила собѣ подушки, а они за то прийшли зъ такими палками, що на поверхъ можна бы ними досягнути. — Але нôчлѣжане не були вдоволенѝ мешканемъ, бо кажуть, що Малка стелила имъ пôдъ порогомъ, и то таку солому, що худоба не хотѣла бы на нѣй лежати. Они [кажуть] мусѣли у нея ѣсти, бо кождый бувъ заôловженый, а Малка брала за 6 або 7 бараболь непосоленыхъ навѣть по 7 кр., а ѳи чоловѣкъ потайкомъ продававъ „хрещену“ горѣвку по 4 и 5 кр. за чарку. Чоловѣкъ Малки Шмерль на запитане, чи бувъ караный, перечить, але коли провôдникъ зробивъ ему замѣтку: „ой, якъ вы брешете! ту въ актахъ ѳ, що в л були каранѝ“ — вôнъ вôдповѣдаѐ: „якъ ѳ въ актахъ, то мусѣло такъ бути“. Вôнъ зôзнаѐ подôбно якъ жѣнка, а оповѣдаючи, якъ то вôнъ ховавъ ся, влѣзъ пôдъ стôлъ трибуналу... Каже, що барабы у него мешкали, ѣли, пили, а не платили. На се барабы кажуть, що Шмерль бравъ у нихъ кожухи та коралѣ на заставъ и казавъ собѣ великій платити процентъ. На запитане провôдника: чи справдѣ вôнъ потайкомъ продававъ „хрещену“ горѣвку, Шмерлеви выступаѐ на лици така роспука, що провôдникъ каже: „Ну, не говорѣть уже! то за тяжка на васъ проба...“

Прокураторъ розширивъ обжалованѐ на кôлькохъ пôдсудныхъ о тяжке ушкодженѐ тѣла и о иншѝ злочины.

Розправа скôнчить ся мабуть въ суботу.

———

[Процесъ Боичева и товаришевъ.]

Розправа противъ Боичева продовжила ся черезъ те, що трибуналъ рѣшивъ выѣхати на мѣсце злочину въ тôй цѣли, абы Новеліцъ и Василевъ наглядно подали всѣ обставины убійства. На пятнацяти возахъ выѣхали: трибуналъ, обжалованѝ, оборонцѣ и знатоки на мѣсце убійства. Новеліцъ и Василевъ розказали подрôбно, щó и якъ дѣяло ся; Боичевъ не вôдôзвавъ ся анѣ словомъ.

Найважнѣйше зô всѣхъ було переслуханѐ вôтця Сімонôвнои. Велике вражѣнѐ зробили зôзнаня Сімона о листахъ Боичева до него, именно о тôмъ, де Боичевъ писавъ: „Я не ѳ надлюка и слова додержую; якъ довго буду жити, не хочу иншои жѣнки, лишь Анну“.

Пôдъ конецъ розправы найшли ся свѣдки, котрѝ зôзнали въ користь Боичева. Боичевъ мешкаѐ въ каменици Каназерского, чоловѣка, що за часôвъ турецкихъ сидѣвъ у вязници, мабуть за убійство, выйшовъ на волю въ часѣ вôйны а потôмъ бувъ префекто ъ поліціи въ Рущуку и Варнѣ. Нинѣ вôнъ чоловѣкъ маючій, але не тѣшить ся доброю славою анѣ вôнъ анѣ его жѣнка. Отже они пôдъ присягою зôзнали такъ самó, якъ въ слѣдствѣ, що Боичевъ тои ночи, коли убили Сімонôвну, вечерявъ у нихъ. Каназерска, зôзнавши се, сплюнула; на се звернувъ увагу д-ръ Генадіевъ, бо треба знати, що пôсля болгарского понятя досыть є сплюнути, щобы охоронитись вôдъ наслѣдкôвъ фальшивои присяги. Цѣлкомъ противне хотѣвъ зôзнати сынъ Каназерского, що ѳ офіціромъ. Вôнъ знаѐ цѣлкомъ певно, що Боичевъ прийшовъ тогдѣ до дому ажь о пôвночи. Однакъ трибуналъ не мôгъ его переслухати, бо процедура болгарска не допускаѐ новыхъ свѣдкôвъ въ часѣ розправы, а лише тыхъ, котрѝ були слуханѝ въ часѣ слѣдства. Такъ само не позволивъ трибуналъ вôдчитати листы, якѝ писавъ Боичевъ зъ вязниць до „высоко поставленыхъ“ осôбъ; а ѳ мѣжь ними й листъ до княгинѣ, пôдписаный [якъ кажуть] „твôй Дечко.“ Загальна опінія въ Филипополи говорить, що зô стороны сферъ рѣшаючихъ чинить ся все, щобы Боичева освободити.

Що-до Новеліца показало ся, що вôнъ не ѳ Італіянцемъ, а зове ся властиво Лібіхъ и ѳ сыномъ помершого австрійского пляцъ-коменданта въ Убіне. Зъ-разу служивъ вôнъ 46 полку австрійскои пѣхоты, вôдбувъ кампанію 1866 року, опôсля за-для довгôвъ дезертирувавъ. До нинѣшного становища допомôгъ ему одинъ высокій россійскій офіцеръ; вôнъ теперь пôзнавъ Лібіха. Въ ласку князя вкравъ ся Лібіхъ-Новеліцъ тымъ, що знаѐ добре языки: нѣмецкій, французкій, англійскій, італійскій, россійскій, грецкій, сербскій, болгарскій и турецкій. Черезъ те ставъ ся вôнъ княжимъ повѣрникомъ.

Выровъ въ сѣмъ процесѣ маѐ оголосити ся сегодня рано.

НОВИНКИ.

— **Зъ Перемышля пишуть намъ:** На покликъ нашъ зôбравъ ся въ Перемышли **знаменитый хоръ рускихъ академикôвъ**, щобы приготуватись и вправити ся до **артистичнои прогулки по бôльшихъ мѣстахъ Галичины.** А именно: дня 8/8 устроить першій концертъ въ Тернополи, д. 9/8 въ Золочевѣ, дня 11/8 въ Бродахъ, д. 12/8 въ Сокалли, д. 15/8 въ Равѣ рускôй, д. 17/8 въ Любачевѣ, д. 19/8 въ Самборѣ, д. 20/8 въ Дрогобичи, д. 22/8 въ Стрыю, д. 23/8 въ Калуши, д. 25/8 въ Станиславовѣ, д. 27/8 въ Коломыѣ и накôнци въ Чернôвцяхъ. — Позаякъ дохôдъ зъ концертôвъ призначеный на розширенѐ будовы „Бурсы им. св. Николая въ Перемышли“, то маѐмо надѣю, що нашій патріоты по згаданыхъ мѣстахъ и въ околици чимъ скорше зволять ласкаво позавязувати мѣсцевѣ комітеты и концертови приготовлять якъ найчисленнѣйшу участь. Крôмъ сего маѐмо честь повѣдомити, що цѣлый хоръ выступить въ свѣтлыхъ и орігінальныхъ народныхъ костьомахъ. Адміністраторомъ прогулки буде професоръ Ив. Прийма. За головный Комітетъ въ Перемышли д. 25 липня 1897. *Д-ръ Т. Кормошь* адвокатъ краевый, *Иванъ Прийма* проф. гімназіи.

— **Є. Ем. кардиналъ Сембратовичь** приходить що-разъ бôльше до здоровля. Мабуть уже въ початку слѣдующого тыждня выѣде зô Львова до Унева въ товариствѣ д-ра Ясѣньского [котрый бувъ въ товариствѣ Еміненціи и въ Пôдлютôмъ передъ выѣздомъ зъ-вôдтамъ до Львова].

— **П. Юліанъ Романчукъ** голова „Просвѣты“ и „Народнои Рады“, выѣхавъ вчера вечеромъ зъ родиною на вакаційный вôддыхъ до Щавницѣ.

— **Въ мужескôй учительскôй семинаріи у Львовѣ** вôдбувавъ ся успытъ зрѣлости вôдъ 5 до 21 липня с. р. пôдъ проводомъ радника д-ра Северина Дністряньского. Зголосило ся 94 абітурієнтôвъ; зъ того 54 звычайныхъ а 40 екстерністôвъ. Клясифікованыхъ було всего 73; прочѝ вôдступили. Испытъ здали: зъ вôдзначенемъ 4, зъ добрымъ успѣхомъ 40, поправку зъ одного предмету дôстало 17, репробовано 10 Русинôвъ було 24, латинникôвъ 40 а жидôвъ 9. Два доповнили испытъ. Здали: Бабель Гуґонъ, Хомицкій Володимиръ, Любиньскій Иванъ и Трошкевичь Антонъ зъ вôдзначенемъ; — Гаґель Казимиръ, Яцикъ Иванъ, Котовичь Володимиръ, Сайко Володимиръ, Шехтель Мозесъ, Сѣкорскій Валерій, Чеховскій Володиславъ, Глоґовскій Артуръ, Петрашекъ Стефанъ, Смаржевскій Бронислав, Вербовый Иванъ, Віснякъ Іосифъ, Бѣлецкій Станиславъ, Дворскій Казимиръ, Красуцкій Янъ, Мацюкъ Кость, Парина Євгенъ, Розенбавмъ Мендель, Сениця Зенонъ, Скоповскій Адольфъ, Стоцкій Андрей, Сумикъ Иванъ, Турецкій Володимиръ, Бірнбавмъ Хаимъ, Льотечка Альфредъ, Полошиновичь Станиславъ, Кузьма Микола, Мартинякъ Исидоръ, Павелкôвъ Иванъ, Поллью Болеславъ, Руденьскій Адамъ, Шерфъ Мозесъ, Мабачекъ Янъ, Тоганъ Иванъ; — зъ екстерністôвъ: Мошиньскій Бронислав, Андрушевскій Янъ, Ольшовскій Володиславъ, Пудловскій Янъ, Ґерусиньскій Спиридонъ, Гайдучокъ Лука и Подковичь Иванъ.

— **Тѣло скарбового побережника Ивана Иванкова** зъ Микуличина знайдено по довгихъ гляданяхъ неживого въ похонинѣ. Переведена въ Микуличинѣ высланою судово-лѣкарскою комісією обдукція сконстатувала смерть черезъ удушенѐ. Мы вже згадували, що заразъ, якъ тôлько побережникъ той пропавъ, бувъ здогадъ, що вôнъ упавъ жертвою мести.

— **Зъ-пôдъ Комарна пишуть намъ:** Въ Тершаковѣ коло Комарна зловлено въ Днѣстрѣ дня 27 с. м. тѣло мужчины. При нѣмъ найдено абшитъ вôйсковый выставленый на имя Дербакъ Яношь ур. 1860 р. въ Kalasalaz, обряду гр. кат., асентированый въ 1880 р. до 11 [мункачѣвского] баталіону гонведôвъ. Такожь найдено при нѣмъ 92 зр. и рускій молитвенникъ. Убраный бувъ въ одѣне крою стрѣлецкого, черевики набиванѝ гвоздями пôсля приписувôйскового. Донесено о пригодѣ до суду въ Комарнѣ.

— **Огнѣ.** Пишуть намъ: Дня 26-ого с. м. около 4-ои годины зъ полудня знищивъ огонь въ Хохоневѣ, повѣта рогатиньского, загороды дванацяти господарѣвъ. Згорѣло 20 будынкôвъ, зъ тыхъ 7 хатъ мешкальныхъ, 4 вепры, сѣчкарня и богато дробу. Зô спаленыхъ будынкôвъ було обезпечинихъ въ товариствѣ Краковскôмъ тôлько 5 господарствъ; прочѝ не були обезпеченѝ. Ратувати не було кому, бо люде були въ поли и на торзѣ въ Болшôвцяхъ. Огонь зльокалізували люде зъ сусѣдного села Дитятина и свои, котрѝ на видъ пожару прибѣгли зъ поля. При ратунку показавъ ся великій бракъ найпотрѣбнѣйшихъ приборôвъ до гашеня, тожь, по моѣй гадцѣ, дуже велику приглугу здѣлають товариства асекураційнѝ самѝ собѣ, ѳели при случившôмъ ся десь пожарѣ вôдтягати будуть при выплатѣ пошкодованымъ малый процентъ на купно найпотрѣбнѣйшихъ приборôвъ до гашеня и грошѣ тѝ пересылати зверхностямъ чи-то свѣтскимъ чи духовнымъ на повыше наведену цѣль. Де буде бôльше прирядôвъ до гашеня, тамъ буде бôльше рукъ до роботы. Причиною огню були дѣти полишенѝ безъ надзору.

— **Въ честь революціонера Теофіля Висньовского** рѣшили делеґаты рады мѣста Львова, зъ нагоды 50-лѣтнои рôчницѣ его страченя на Гицлѣвскôй горѣ: назвати дорогу Піхôвску „улицею Теофіля Висньовского“, 2) зложити именемъ репрезентаціи мѣскои на мѣсци страченя зелѣзный вѣнець терневый; 3) фундувати одну стіпендію его имени на 100 зр. для ремѣсничои молодежи. — Въ суботу вôдбуде ся въ костелѣ Домініканôвъ поминальне богослуженѐ за упокôй обохъ повѣшеныхъ Висньовского и Капусціньского. Комітетъ уряджуючій святкованѐ ювілея, запрошуѐ на се богослуженѐ репрезентацію мѣста, всѣ цехи и стовариженя зъ прапорами.

— **Зъ Моршина** пишуть намъ: За порадою проф. д-ра Корчиньского въ Краковѣ прибувъ я зъ женою и донечкою до Моршина пôдъ Стрыемъ и справдѣ вже на першôмъ вступѣ зумѣвъ-емь ся, що мы о сѣмъ одинокôмъ въ своѣмъ родѣ заведеню купелевôмъ у всхôднôй Галичинѣ нѣ ого не чуѐмо, а прецѣнь есть се мѣсцевôсть, де и дешево и за добрымъ успѣхомъ можна на многѝ недуги и недомаганя знайти правдиву и цѣлющу помôчь, а не менше и розрывку. Само заведенѐ, вôддалене двѣста крокôвъ вôдъ стаціи зелѣзницѣ, лежить въ двацять-морґовôмъ парку, оточенôмъ кôлька-милевымъ лѣсомъ шпильковымъ. Тожь сама мѣсцевôсть якъ и доохрестнôсть есть однымъ словомъ пречудесна та й мусить на кождого зробити дуже миле вражѣнѐ. А прикметы лѣчничѝ могли бы смѣло ривалізувати зъ Криницею, кобы товариство лѣкарске у Львовѣ, яко властигель Моршина, хотѣло троха бôльше вкладôвъ пожертвувати и деякѝ браки выповнити, а наша суспôльнôсть, якъ руска такъ и польска, менше байдужности показувала бы. Того вымагаѐ вôдъ товариства власный его интересъ, а вôдъ суспôльности чувôство привязаня до вôтчины.

Приглянувши ся близше всему и досвѣдчивши такъ я, якъ и иншій самѝ на собѣ, зъ приятностію мушу пôднести, що теперѣшный лѣкарь д-ръ Артуръ Зопотъ зъ Кракова, хотяй молодый, посѣдаѐ при прикметахъ старого практика справдѣшну силу притягаючу, а будучи выхованымъ реліґійно-морально, есть вôнъ, що такъ скажу, лѣкаремъ тѣла и душѣ. И тутешнѝ купелѣ ѳ неоцѣневѝ. И такъ: крôмъ поступовои гідропатіи и тушевъ есть такожь купѣль солянкова, боровінова та сонѣчна, одинока свого рода на невральґію и ревматизмъ. Тожь недармо такѝ поваги лѣкарскѝ, якъ проф. д-ръ Корчиньскій и примарь шпиталя д-ръ Крокевичь зъ Кракова, протомедикъ д-ръ Меруновичь и проф. д-ръ Глюзиньскій зô Львова, д-ръ Куровець зъ Калуша и много иншихъ припоручають и высылають хорыхъ до Моршина и ручать, ѳели то ще ѳ можливе, за добрый успѣхъ въ недугахъ женщинъ, для сильно нервовыхъ, недокровныхъ, хоробливо-товстыхъ, недужихъ на легкѝ, ревматизмъ та жолудокъ.

Перебуваютъ тутъ крôмъ родинъ польскихъ такожь рускѝ родины: о. совѣтника Тороньского зô Львова, проф. Левкевича зъ Перемышля, Євстахія Левицкого зъ Кракова, панна Горницка зô Стрыя, о. Чубатый зъ Деревлянъ, о. Питликъ зъ Сѣльця, о. Грабовеньскій деканъ болехôвскій и иншій. Для розрывки маѐмо тутъ, крôмъ польскихъ часописей, „Дѣло“; маѐмо фортепянъ, кругольню мужеску и жѣночу, крокетъ, гімнастику, lawn tennis, гойданку, а вкôнци прогулки въ околичнѝ горы зелѣзницею або повозомъ нашого лѣкаря, якъ до Бубищь, до цѣсарского Дуба, до Болехова и т. п. Кождои недѣлѣ приѣзджаѐ много осôбъ зô Стрыя и Болехова, и при музицѣ бавимось вôдъ 2-ои годины до 10-ои вечеръ въ сали, котра 50—60 паръ може помѣстити. Поѣзды переходять черезъ Моршинъ по три разы денно тамъ и назадъ т. ѳ. до Стрыя и Львова та Болехова и Станиславова.

Зреасумувавши все приходжу до переконаня, що для насъ у всхôднôй части краю есть Моршинъ тымъ чимъ для захôднои части Криница, Щавница. Моршинъ, крôмъ дешевости и нашои рускои мовы, въ нѣчôмъ не уступаѐ повыше наведенымъ мѣсцевостямъ. Вкôнци додамъ, що служба въ заведеню ѳ рускá а мы ту всѣ, якъ у себе дома.

— **На кару осьмодневного арешту** засудивъ вѣденьскій судъ повѣтовый сими днями посла до рады державнои соціяліста А. Шрамеля за те, що на однôмъ зборѣ, критикуючи розпорядженѐ о розвязаню орґанізаціи зелѣзничои службы, уживъ слôвъ обиджаючихъ правительство гр. Баденього. Обжалованый покликувавъ ся на свою посольску нетыкальнôсть, але судья вôдкинувъ сей замѣтъ, бо зъ замкненемъ сесіи парляменту нетыкальнôсть посольска згасла, хотяй замкненѐ сесіи не було оголошене въ способѣ конституційный.

— **Бурса „Народного Дому“ въ Чернôвцяхъ** дасть въ роцѣ шкôльнôмъ 1897/8 цѣле удержанѐ и надзôръ 30 питомцямъ, передъ усѣмъ ученикамъ I. и II. рускои клясы гімназіяльнои, а тôлько выняткóво, зъ особливыхъ причинъ, и ученикамъ иншихъ шкôлъ. Оплата выносить 2 зр. на инвентарь, 1 зр. пôврôчно за пранѐ и 15 зр. мѣсячно за удержанѐ, платныхъ зъ горы. Питомцѣ мусять выказати ся, що мають три разы змѣнити бѣлѐ на постѣль, 6 паръ бѣля, 4 ручники, 6 хусточокъ до носа, 2 пары обуви и добру одѣжь; безъ того не вôльно буде нѣякому питомцеви спровадитись до буры. Поданя о принятѐ до бурсы треба вносити до кôнця серпня с. р. Ученики, що ставлятись-муть до вступного испыту до I. рускои клясы гімназіяльнои по вакаціяхъ, мають внести поданя о принятѐ до бурсы такожь до сего терміну; рѣшенѐ о ихъ принятѐ западе въ день самого испыту. Въ поданяхъ, пôдписаныхъ родичами, треба означити докладно, кôлько хто обовязуѐсь платити мѣсячно. Принятѐ зависѣти буде головно вôдъ высоты мѣсячнои платы, однакъ ученики зъ недостаточнымъ поступомъ и невôдповѣднымъ поведенемъ не будуть зовсѣмъ принятѝ. До кождого поданя треба прилучити послѣдне свѣдоцтво шкôльне, а до подань о зниженѐ мѣсячнои платы ще й свѣдоцтво незаможности, пôдписане урядомъ парохіяльнымъ, громадскимъ, податковымъ и катастральнымъ. Зарядъ бурсы доложивъ всѣхъ старань, щобы питомцѣ мали здоровый харчь и старанный доглядъ.

— **Дрôбнѝ вѣсти.** Маршалокъ краевый, гр Стан. Бадені перебуваѐ въ Радеховѣ, куды выѣхавъ на кôлька днѣвъ; въ урядованю заступаѐ его п. Хамецъ. — Командантъ стаціи жандармеріи въ Тисьменици Гнатъ Микитинъ выратувавъ зъ нараженемъ власного житя дня 11-ого с. м. зъ горючого будынку въ Клубôвцяхъ пôвторарôчну дитину, а Микола Наконечный, дорожникъ янôвскій, побачивши якъ 8-лѣтный хлопецъ Стефанъ Мушка упавъ зъ моста на Верешици у воду кинувъ ся въ рѣку и выратувавъ потапаючого хлопця.

Надôслане.

Die Seide ist verbrannt!

sagen die Damen, wenn die betreffenden Kleidungsstücke sehr oft nach **nur 2—3-maligen Tragen** Risse etc. in den Falten bekommen oder „**wie Watte**“ auseinander gehen; das ist aber kein zufälliges „Verbrennen“ der Rohseide! sondern dieselbe wird **absichtlich**, um die Seide dicker und billiger **erscheinen** zu machen, mit **Zinn** und **Phosphorsäure** überladen, die den Nerv des Rohseidenfadens zerfrisst; man nennt ein solches Färben: „**Chargiren!**“ — je mehr die Seide chargirt werden soll, durch desto mehr **Zinn-Bäder** muss sie gezogen werden, um dieses Gift recht innig **aufsaugen** zu können. Die gefärbte Seide — **das edelste Gespinst!** — hat also den **Todeskeim** schon in sich, ehe sie auf den Webstuhl kommt!! — Die daraus gefertigten **sogenannten** Seidenstoffe **müssen** nach kurzem Gebrauch wie Zunder reissen, je nachdem die Seide mehr oder weniger chargirt worden ist. — Die teuere Robe (inkl Macherlohn!) ist **total** wertlos. — Muster von meinen **echten Seiden** sende ich umgehend. Die Stoffe werden **porto und zollfrei** zugesandt. 6

G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Именованя, перенесеня, вôдзначеня и пр

— **Перенесеня.** Міністеръ справъ внутрѣшныхъ перенѣсъ старосту Бронислава Вайдовича зъ Рогатина до Ясла. — Міністеръ рôльництва перенѣсъ люстратора дôбръ скарбовыхъ Володислава Корнѣцкого зъ Калуша до Львова (и придѣливъ ему тутъ зарядъ ц. к. складу дерева) а зарядця лѣсôвъ и дôбръ скарбовыхъ Николая Громницкого зô Львова до Ославъ. — Дирекція почтъ и телеґрафôвъ перенесла контрольора почтовои касы Ореста Меховича зъ Пôдволочискъ до Львова, а почтового асистента Фр. Піша зô Львова до Пôдволочискъ.

Телеґрамы „Дѣла“.

— **Будапештъ** 29 липня. Опозиція цѣлкомъ несподѣвано залишила обструкцію. Послы записанѝ до голосу зрекли ся слова. Принято внесеня Банфіого на продовженѐ засѣдань соймовыхъ и приступлено до дальшихъ нарадъ надъ податкомъ вôдъ цукру; имовѣрно законъ той буде до 1. серпня принятый, якъ сего бажало правительство. На интерпеляцію, за чимъ президентъ міністрôвъ ѣздивъ до Ишлю, вôдповѣвъ Бенфі, що анѣ просивъ анѣ дôставъ жаднои повновласти въ справахъ парляментарныхъ; правительство и безъ того маѐ право въ мѣру потребы старати ся и улегшене нарадъ.

— **Москва** 29 липня. На двôрци казаньскои зелѣзницѣ згорѣло 300 возôвъ збôжа, 15 возôвъ зъ иншими товарами, 5 цистернъ зъ нафтою, магазины зъ товарами и 100 порожныхъ возôвъ.

Розпочавъ ся другій пôврôкъ взгляднотретій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырôвнанемъ залеглостій, бо мы выдатки маѐмо великѝ и не терплячѝ проволоки, а залеглости за сей рôкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырôвнаѐ въ короткôмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсыланѐ передплаты, взгляднозалеглостій.

Конкурсъ.

Выдѣлъ Рускои Бурсы въ Бережанахъ розписуе отсимъ конкурсъ на приняте питомцѣвъ, ученикôвъ гімназіяльныхъ, котрѝ за невеликою мѣсячною доплатою одержать выгôдне мешкане, здоровый харчь, пране бѣля, наглядъ, лѣкаря, аптику, бібліотеку и науку спѣву.

Поданя заосмотренѝ свѣдоцтвомъ шкôльнымъ и свѣдоцтвомъ убожества вносити належить найдальше до 15-ого н. ст. серпня на руки д-ра Андрѣя Чайковского адвоката краєвого въ Бережанахъ. Въ поданю зазначити належить высокôсть сумы, яку родичѣ або опѣкуны зобовязуютъ ся мѣсячно зъ горы за свого сына або выхованка платити. При принятю питомцѣвъ першенство маютъ тамтогорôчнѝ выхованки Бурсы, звѣстнѝ зъ доброго поведеня и зъ пильности.

Зъ выдѣлу Рускои Бурсы въ Бережанахъ.

М. Соневицкій предсѣдатель, *Богданъ Лепкій* секретарь.

Надôслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рôкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.** 107 44—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій склад товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. I.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

28 н. ст. липня 1897.

Львôвъ: Пшениця 8·25 до 8·40, жито 6·20 до 6·40, ячмѣнь броварный —·— до —·—, ячмѣнь пашнистый 5·25 до 5·50, овесъ 6·50 до 6·75, рѣпакъ 11·— до 12·—, горохъ 5·— до 8·—, вика —·— до —·—, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бôбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·25 до 5·50, кукурудза нова —·— до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ. —·— до —·— зр.

Курсъ Львôвскій

зъ дня 28 н. ст. липня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣзн. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣзн. Львôв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	284 —	288 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	210 —
Листы заставнѝ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а.в. выльос. зъ 10% прем.	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краєвого 4½% а. в. льос. въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісіи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л.	97 20	97 90
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а	98 10	98 80
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнѝ Банку краєв. 5% (II. ем.)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	100 20	101 90
Позички краєвои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краєвои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краєвои зъ 1893 по 4% а. в.	97 90	98 60
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	96 80	97 50
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 —	29 —
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 58
Пôвъимперіялъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	58 95

МОЛИТВЕННИКЪ

выданый „Просвѣтою“

въ народнôй мовѣ, великій, обôймаючій 640 сторôнъ друку, найновѣйшій зô всѣхъ такихъ Молитвенникôвъ.

Молитвенникъ сей мѣстить въ собѣ: 1) Молитвы щоденнѝ ранніи и вечѣрнѝ. II.) Зъ Богослуженя церковного, именно: а) зъ Вечернѣ, б) зъ Повечерницѣ малои, в) зъ Повечерницѣ великои. г) зъ Утренѣ, д) Литургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитвы въ часѣ св. Литургіи. III.) Тайны покаяня и пресв. Евхаристіи. IV.) Молитвы для рôжного вѣку стану и въ рѣзныхъ потребахъ. V) Молитвы въ часѣ Великого посту. VI.) Молитвы на празники а) Господскій, б) Богородичнѝ, в) Святыхъ, VII.) Молитвы сполученѝ зъ вôдпустами, VIII.) Акафистъ до а) Псуса Христа, б) Пресв. Богородицѣ, в) св. Отця Николая, IX.) Молебенъ до пресв. Богородицѣ. X.) Тропарѣ, кондаки, богородичнѝ и прокимены а) недѣльнѝ б) щоденнѝ, в) на празникъ Господскій, Богородичнѝ и Святыхъ, г) на деякѝ потребы. XI.) Коляды и иншѝ пѣсни церковнѝ. XII.) Мѣсяцословъ цѣлого року.

Сей Молитвенникъ дôстати можна въ канцеляріи тов. „Просвѣта“ Ринокъ ч. 10, въ книгарни Ставропігійскôй и въ переплетничôмъ заведеню **М. Спожарского** по такихъ цѣнахъ:

1) Молитвенникъ брошурованый	— зр.	70 кр.
2) оправленый на-пôвъ въ полотно зъ одвѣтными вôдтисками	— „	90 „
3) оправленый цѣло въ полотно зъ золоченями и вôдтисками	1 „	30 „
4) справленый якъ пôдъ 3) зъ додаткомъ золоченыхъ берегôвъ	1 „	30 „
5) оправленѝ на-пôкъ въ шкôру зъ золоченями и вôдтисками	1 „	10 „
6) оправленый цѣло въ шкôру зъ золоченями и вôдтисками	1 „	60 „
7) оправленый якъ пôдъ 6) зъ додаткомъ золотыхъ берегôвъ	1 „	80 „

Замовляючій поодиноко Молитвенники зволять присылати на оплату почты 20 кр.

ДРÔТЪ

кôльчастый цинковый до огороджень по зр. 4·50 за 100 метрôвъ. Топôрцѣ лѣсовѝ до значеня деревъ (зъ двома довôльными буктами) по зр. 6,

поручає ПЕТРО ХЩОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Интеліґентна женщина Русинка

въ середнôмъ вѣцѣ знайде заразъ мѣсце яко завѣдателька дому на селѣ у священика вдôвця. Передовсѣмъ потрѣбна опѣка для малого хлопчика. Близша вѣсть въ канцеляріи у адвоката д-ра Мих. Дорундяка въ Борщевѣ. 220 6—6

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ зъ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи. Початокъ вакацій вôдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскôй учит. семинаріи у Львовѣ [ул. Вôрменьска 2.]

Въ мѣсточку Устечку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкôмъ, є на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригôдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзниця будує ся у вôддаленю кôлькохъ кільометрôвъ. Близшѝ вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устечку почта въ мѣсци.

Вôдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькôвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдає и за редакцію вôдповѣдає д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства

Цѣлорôчна передплата выноситъ 2 зр., на пôвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львôвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовѝ статьѣ звычайно політычного змѣсту; 2) статьѣ информаційнѝ політичного змѣсту (н. пр. о сегорôчнôй сесіи соймовôй, о выборахъ, вôдозвы Краєвого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховѝ переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д-ра Дам. Савчака О новôмъ законѣ дорогôвôмъ, О краєвôй продажи соли, О краєвôй акцизѣ вôдъ напитковъ, Вас. Нагôрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Целеньского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зô всѣхъ сторôнъ краю; 5) порады, пытаня и вôдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспільно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промыслъ и торговля.

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 70 кр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ТУТКИ цигаретовѝ 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичь, Львôвъ ул. Галицка ч. 12.

Ученика прийме ДРУКАРНЯ Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

ТЕОФИЛЬ КОПИСТИНЬСКІЙ

артистъ-маляръ

звѣстный вôдъ кôльканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшає церкви въ стилю всходнôмъ разомъ зъ позолоченемъ, престолы, иконостасы, и иншѝ рѣчи. Принимає рѣзьбарскѝ роботы пôсля власныхъ плянôвъ. Выготовлює всякои величины церковнѝ образы до иконостасôвъ, престолôвъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побôльшує зъ фотографій портреты. Зъ упованя ц. к. консерваторія реставруе всякѝ старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячій въ кругъ праць малярства по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ. Пôдписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу. 205 110—?

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20.

УЧИТЕЛЬ

орґанъ рускаго товариства педаґоґічного двотыжденникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 2 Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр. на пôвъ року 1·60 кр. на чверть року 1 зр

Зôстаючи въ зносинахъ купецкихъ зъ першорядными домами торговельными россійскими, маємо честь поручити зъ нашихъ складôвъ

ЧАЙ

правдивый китайскій

въ оріґінальныхъ нашихъ ⅛ фт. пачкахъ по: 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и 125 кр.; — въ ⅛ фт. пачкахъ по: 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 и 63 кр. ЧАЙ порошокъ по 1 зр. 20 кр., 1 зр. 40 кр., 1 зр. 65 кр. и 2 зр. за фунтъ.

При замовленяхъ найменше 2 фунтôвъ, при порошку 3 фунтôвъ высылаємо франко; при вôдборѣ 6 фунтôвъ додаємо 5% въ товарѣ.

19 Зъ поважаньемъ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

ПАПІР ЛИСТОВИЙ

з портретом

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

НАКЛАДОМ

М. Спожарского і Сина

У ЛЬВОВІ.

25 листів з кувертами в касетках картон 45 кр.
50 „ „ „ „ „ „ 80 „
50 „ „ „ лучшого сорта 1 зр. 25 кр.

На подарунки

50 листів „MIGNON“ рожевих, блідо-зелених або білих в прекрасно оздобних касетках по 1 зр. 50 кр.

На опаковань і фрахт 8 кр. 233 1—2

НА НАЛИВКИ

Esprit de vin—Marque d'or

алькоголь I-ои пробы 97½%

Найзнаменитшій спіритусъ осягненый на ново вынайденыхъ апаратомъ ученого хемика **F. Pampe**, спôвробôтника славного дѣла „Хемія Muspratta“

припоручає:

ц. к. управ. Рафінерія спіритусу

И. А. БАЧЕВСКОГО

ц. и к. надворного доставця у Львовѣ.

Почтою 5-кільовѝ посылки обему 5 літр.

218 5—14

Перворядна новôсть!

Маю честь повѣдомити П. Т. Публику, що сконструовавъ я новôй поодиноки молотѣльнѝ кератовѝ на силу 2 коней зъ прирядомъ чищачимъ, котрѝ выдають збôже цѣлкомъ вычищене зъ половы и лупины такъ, що одноразове перевѣяне на млынку выстатчить до готового на продажь збôжа.

За легкôй бѣгъ черезъ патентоване кулисте ложиско, за найбôльшу дѣяльнôсть и за чистый вымолотъ ручить 221 4—4

Фабрика рôльничихъ машинъ

АНТОНЪ РАЙСЕНЦАНЪ

у Львовѣ, ул. Городецка 49.

Цѣнники даромъ и оплатно.

Пошукую у всѣхъ околицяхъ здôбныхъ аґентôвъ.

Клиентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львôвск. університету

поручає

своє переплетниче и ґалянтерійне заведене

у Львовѣ, ул. Академична ч. 8. 366

Пôдоймає ся всякихъ робôтъ, особливо переплету: **Служебникôвъ, Євангелій, Молитовникôвъ, Бібліотечныхъ книгъ, Альбумôвъ, Манъ, Дипльомôвъ и. т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.**

Знана вôдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерôвъ и octy

Юлія Миколяша Наслѣдникôвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старѝ польскѝ сильнѝ горѣвки, дуже добрѝ розолісы, лікеры, румы правдивѝ зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краєвѝ спеціяльны якъ: Народôвка, Dziennik, Szczutek, Карпатôвка, „Дябедъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренôвка и т. ин. горѣвки управілеёванѝ и одиноко правдивѝ если зъ нашои фабрики спроваджени.

Одиноке жередло въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вôльного вôдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровшій не шкôдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улица Галицка ч. I. 4912 366—?

За певну и добру льокацію

поручаємо

- 4½% листы ипотечнѝ
- 4% листы ипотечнѝ короновѝ
- 5% листы ипотечнѝ преміованѝ
- 4% листы товариства кредитового земского
- 4½% листы Банку краєвого
- 5% облиґаціи Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% облиґаціи пропінаційнѝ

и всякѝ ренты державнѝ

Тѝ паперы продаємо и купуємо по найточнѣйшôмъ курсѣ деннôмъ.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

Контора вымѣны и вôддѣлъ депозитовый перенесенѝ до льокалю партерового въ будынку банковôмъ. 374С. 16—0

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черняньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пôдъ зарядомъ Іоанныка Гриняка.

Ч. 161. Львовъ, Пятниця 18 (30) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платятся у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додаткомъ

въ Австрія:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Администрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаній вѣльній вѣдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыкли принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣсланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инші донесеня приватні числить ся по 15 кр. вѣдъ отишка.

Переглядъ політичный.

Зъ нагоды подорожи гр. Голуховского до Парижа пише „Новое Время“ мѣжь иншимъ: При теперѣшныхъ мѣжнародныхъ вѣдносинахъ, котрі неразъ выказали, що мѣжь Россією а Австро-Угорщиною настала вѣдъ лѣта 1896 р. повна згода у всходныхъ справахъ, стрѣча гр. Голуховского зъ Ганотомъ набирає особливо значѣня. У Вѣдни знають добре, якъ дуже солідарною була въ послѣдныхъ часахъ заграница політика Россіи и Франціи у всѣхъ справахъ бѣжучихъ. Для кождой державы, котра уважає собѣ за рѣчь користну поступати спільно зъ нами, є рѣчь важна удержувати якъ найлѣпшій зносины зъ Францією. Тымъ, що гр. Голуховскій узнав ту користь и не поминає нагоды, щобы зблизити ся до правительства французского, дає вѣнъ доказъ, що цѣсарь Францъ Іосифъ слушно вѣддавъ ему повне свое довѣре и не зважаючи на его польске походженє поставивъ его на чолѣ заграничної політики Австро-Угорщины. По стрѣчи австро-угорского міністра заграничныхъ справъ зъ Ганотомъ мы надѣємо ся добрыхъ наслѣдкѣвъ зъ отсихъ причинъ. При великій запутанинѣ внутрѣшныхъ справъ габсбургскої монархіи є для неи рѣчь дуже важна, коли нема нѣякихъ трудностей заграничныхъ. Подѣ прибрали въ послѣдныхъ часахъ такій оборотъ, що участь Австро-Угорщины въ самѣмъ тѣлько тридержавнѣмъ союзѣ показує ся недостаточною до осягненя тои цѣли. Дуалістична монархія цѣсаря Францъ Іосифа переходить внутрѣшну кризу, котра выкликує поважне питанє що-до нормального ходу державного ладу, опертого на дуалізмѣ и запевняючого пануюче становиско тымъ пѣдданымъ цѣсаря Францъ Іосифа, для котрыхъ неслыхано важній и благодатній ся тій вѣдносины, якій выходять зъ союза Австро-Угорщины зъ Нѣмеччиною. Австрійскій, а зъ ними и угорскій Славяне приходять до того переконаня, що тридержавный союзъ є головною перешкодою, що вѣденьске правительство не узнає ихъ правъ. Те переконанє стає такъ крѣпкимъ, що зъ того часу, якъ гр. Бадені станувъ на чолѣ міністерства, галицкій Поляки, котрі передъ тымъ завсѣгды були противниками Чехѣвъ и иншихъ австрійскихъ Славянъ, зачинають переходити на сторону сихъ и разомъ зъ ними простують до федералізму. Нѣмецкій дуалісты за те вже явно нахиляють ся на сторону Нѣмеччины. Ихъ опозиція противъ рѣвноправности ческои и нѣмецкои мовы въ Чехахъ вѣдъ якогось часу прибирає отверто характеръ ворохобный. Доходить до того, що австрійскій Нѣмцѣ отверто доказують, що здѣйстненє програмы внутрѣшнои політики міністерства Баденього унеможливить габсбургскій монаріи участь въ тридержавнѣмъ союзѣ.

Такои гадки є очевидно також парляментарна опозиція на Угорщинѣ. Она уважає внутрѣшный заколотъ въ Австріи за догѣдну хвилю до переведеня тыхъ сепаратистичныхъ цѣлей, противъ котрыхъ выступає міністерство Банфіого, опираючи ся на ліберальній бѣльшости парляменту. Проводирѣ тои опозиції радій бы, щобы Угорщина задержала тій фінансовій користи, якій ѣй запевнює угода зъ 1867 р. Шобы ту цѣль, осягнути, они готовій завсѣгды и всюды попирати австрійскихъ дуалістѣвъ, зовсѣмъ не дбаючи о те, що сій грозять Вѣдневи невдоволенємъ Берлина. Въ послѣднѣй хвили для австрійского правительства має велике значѣнє мѣжнароднє положенє, котре позваляє ему й оказати Нѣмеччинѣ, що Австро-Угорщина може найти собѣ приятелѣвъ и поза три-державнымъ союзомъ. Але що се є можливе тѣлько тогдѣ, коли австрійске правительство зблизить ся до двохъ великихъ державъ, котрі не належать до згаданого союза, то рѣчь цѣлкомъ зрозумѣла, що гр. Голуховскій, побувши минувшои весны якійсь часъ въ Петербурзѣ, глядає теперь стрѣчи зъ міністромъ заграничныхъ справъ Франціи, тревало подруженои зъ Россією.

Зъ Тѣшина доносять, що правительство дало вже дозвѣлъ на вѣче, заповѣджене на д. 1 серпня. Тѣшиньска рада мѣска ухвалила заявити симпатію для зъѣзду въ Хебѣ, а запротестувати противъ тѣшиньского польского вѣча.

Мѣжь угорскимъ правительствомъ а опозицією ще не прийшло до угоды. Вчера мало на радѣ міністрѣвъ прийти до конечного порѣшеня що-до дальшихъ кроковъ, якихъ правительство має ужити для уладнаня парляментарныхъ невзгодинъ; але вѣстей поки-що нема о тыхъ постановахъ. Правительство готово вѣдступити вѣдъ замѣренои змѣны регуляміну, коли бы опозиція приняла такій условія: добровѣльно залишити обструкцію и дати запоруку, що не буде перешкаджати полагодѣ буджету и угодовои провізоріи. Обструкцію она залишила, якъ донесли вчерашній телєграмы, и тымъ зазначила свою готовость до згоды; але не хоче пристати на провізоричну угоду зъ Австрією. А зновъ правительство не хоче вѣдступити вѣдъ своихъ условій и взагалѣ не дуже потягає за згодою а уважає обострене регуляміну за рѣчь конечну, розумѣючи, що опозиція при першій лѣпшій нагодѣ готова зновъ имити ся обструкціи. Зъ иншои стороны кажуть, що деяка часть ліберального сторонництва, а особливо президентъ палаты Сладій, досыть осторонь держать ся вѣдъ того парляментарного заколоту и не мають охоты попирати Банфіого, такъ що зъ того готова выйти міністеріяльна кріза. Зъ тымъ, якъ кажуть, мала бы оставати въ звязи довга конференція, яка 28 с. м. вела ся мѣжь Сілядіємъ и міністромъ цѣсарского двору Йожікою, котрый нарошно приѣхавъ до Будапешту.

Проєкты автономічній для Тиролю.

Въ Тироли квестія італійско-нѣмецка доси ще не полагоджена и не дає спокою правительственнымъ кругамъ. Пробовано всѣлякихъ способовъ, щобы заманити італійскихъ пословъ до участи въ нарадахъ сойму. При нагодѣ гостины цѣсаря въ Тиролю порушувано сю квестію, а президентъ міністрѣвъ гр. Бадені особисто розслѣджував спорный теренъ. Всѣ тій пробы завели. Вкѣнци італійскій мужѣ політичній выготовили проєктъ унормованя краєвыхъ вѣдносинъ и передали его краєвому правительству.

Сей проєктъ опирає ся на розмеженю автономічнои управы краєвои мѣжь Італійцѣвъ и Нѣмцѣвъ, та на заведеню національныхъ курій въ соймѣ тирольскѣмъ. Онодгы спросивъ намѣстникъ гр. Мервельдтъ італійскихъ політиковъ на нараду и повѣдомивъ ихъ, що правительство не може одобрити ихъ проєкту. Очевидно гр. Бадені наполохавъ ся предкладаного проєкту, бо за примѣромъ Тиролю могли бы пѣйти иншій край, въ котрыхъ подѣбній „квестіи“ ждуть полагодженя. Гр. Бадені боявъ ся вытворити преюдикатъ для квестій: ческо-нѣмецкои, словѣньско-нѣмецкои, — а може и „польско-рускои“. Італійцѣ хотѣли бы просто подѣлу краю на двѣ половины, нѣмецку и італійску, вѣдъ взглядомъ автономічнымъ, и въ тій цѣли запроєктували вѣдповѣдну змѣну тирольскои ординаціи краєвои.

Въ проєктѣ предкладано змѣну ординаціи краєвои въ такій способъ: Число голосовъ вірильныхъ и пословъ зъ курій: бѣльшои посѣлости, мѣскои и палатъ торговельныхъ лишає ся незмѣнене. Натомѣсть число пословъ зъ меншои посѣлости збѣльшає ся, именно зъ італійскои части краю.

Соймъ дѣлить ся на двѣ курії: нѣмецку и італійску. Нѣмецка курія складає ся: зъ двохъ архіепископовъ, ректора університету, зъ трехъ пословъ выбраныхъ опатами монастирѣвъ, зъ пятохъ пословъ бѣльшои посѣлости, зъ девятьохъ пословъ мѣстъ и зъ 22 пословъ меншои посѣлости. Італійска курія складає ся: зъ архіепископа Тріенту, зъ посла выбраного двома опатами, зъ пятьохъ пословъ бѣльшои посѣлости італійскои, зъ сѣмохъ пословъ мѣскихъ и зъ побѣльшеного числа пословъ зъ меншои посѣлости. — Обѣ курії выбирають зъ-помѣжь себе председателя.

Дальша змѣна проєктована що-до выдѣлу краєвого: Выдѣлъ краєвый є выконуючимъ органомъ заступництва краєвого и складає ся пѣдъ проводомъ маршалка зъ десятьохъ членовъ (доси є шѣсть членовъ). Кожда курія выбирає по пятьохъ членовъ, а то въ сей способѣ, що послы бѣльшои посѣлости, мѣскій и сѣльскій зъ помѣжь себе по одному членови и цѣла курія разомъ двохъ членовъ выдѣлу краєвого. — Члены, выбраній нѣмецкою курією, суть выдѣломъ краєвымъ для нѣмецкои части краю и урядують въ Инсбруцѣ. Члены, выбраній італійскою курією, суть выдѣломъ краєвымъ для італійскои части краю и урядують въ Трієнтѣ. — Спѣльный соймъ краєвый вѣдбуває свои засѣданя въ Инсбруцѣ.

Отсей проєктъ автономічного подѣлу Тиролю не подобавъ ся правительству. Розумѣє ся, що вѣдповѣдно до него мусѣвъ бы наступити такожь фактичный подѣлъ Тиролю пѣдъ взглядомъ адміністраційнымъ на двѣ половины: пѣвнѣчну нѣмецку и полудневу італійску.

Такъ отже першій практичный проєктъ полагодженя спорѣвъ національныхъ розбивъ ся о опѣръ правительства, а тымъ самымъ буде и дальше „колотити ся“ въ Тироли.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ Бончева и товаришѣвъ.]

Процесъ закѣнчивъ ся засудомъ трехъ головныхъ злочинцѣвъ, именно: Дечка Бончева, Новеліца и Василева, а увѣльненємъ Николы Бончева.

Прокураторъ Бераковъ пѣдпѣсъ всѣ обтяжаючій обставины що-до Новеліца, котрый болгарскому правительству за те, що приняло его яко чужинця и надѣлило такъ высокимъ урядомъ, вѣддячивъ ся надужитємъ своєи власти до злочину. Що-до Василева самъ прокураторъ признавъ, що тутъ заходять обставины лагодячій, бо Василевъ яко жандармъ бувъ пѣдчиненый Новеліцови.

Обохъ Бончевѣвъ обжалувавъ заступникъ прокуратора Радшієвъ. Вѣнъ пѣднѣсъ лагодячій обставины що до Николы Бончева, котрый въ самѣмъ убійствѣ не мавъ удѣлу, а за те пѣднѣсъ цѣлу гидь злочину Дечка Бончева, що надуживъ имени самого князя до сповненя убійства.

По промовахъ прокураторѣвъ промавлявъ д-ръ Генадіевъ яко заступникъ сироты по Сімонѣвній. Представивъ Бончева яко головного виновника злочину и доказувавъ изъ деякихъ высказовъ самого Бончева та изъ звізнань Новеліца и Василева, що злочинъ бувъ зъ-оры уложеный.

По промовахъ оборонцѣвъ, котрі скѣнчили ся вѣ второкъ въ ночі, трибуналъ вже не перерывавъ розправы, але заразъ удавъ ся на нараду и по пѣвночи оголосивъ свій выроκъ. Бончева, Новеліца и Василева одноголосно узнавъ виновными при увзглядненю лагодячихъ обставинъ, а Николу Бончева увѣльнивъ. Вѣдповѣдно до вины засудивъ: Дечка Бончева и Новеліца на дожизненну вязницю а жандарма Василева на шѣсть лѣтъ и вѣсѣмь мѣсяцѣвъ вязницѣ.

Якъ вѣдомо — при одноголосномъ узнаню вины засужденый [пѣсля процедуры болгарскои] не має права вѣдклику, а остає ся хиба апеляція до княжои ласки, котра може кару зменшити. Сиротѣ по Сімонѣвній, Євгенія, признавъ трибуналъ 10.000 франковъ, а то по половинѣ, по 5.000 вѣдъ Бончева и вѣдъ Новеліца.

Такъ скѣнчивъ ся сей сензаційный процесъ, що тѣлько наробивъ всюда гамору. Справедливость взяла верхъ. Але сей процесъ кинувъ немало темного свѣтла на болгарскій порядки. Де-хто выводить зъ сего процесу рѣзнѣ найдивачнѣйшій наслѣдства — н. пр., що князь, котрый перебуває теперь у свого брата на Угорщинѣ въ гостинѣ, не верне бѣльше до Болгаріи. Очевидна... пересада.

ПОВІНКИ.

— **О руху крамничномъ въ Перемыскомъ** пише п. И. И. до „Свободы“. „Въ послѣдныхъ часахъ повстав въ Перемыщинѣ не тѣлько живый рухъ читальняный але також живѣйшій рухъ крамничный. Въ многихъ селахъ поосновувались, найбѣльше при читальняхъ „Просвѣты“, крамницѣ и розвивають ся гарно, а декотрі, якъ прим. въ Сосници, въ Вышатичахъ, въ Бушковичахъ, въ Коровникахъ и другій, навѣть дуже добре. Бѣльша часть крамниць завязала, за порадою и заходомъ д-ра Кормоша, союзъ крамарскій и зобовязала крамницѣ, щобы побирали товары лише въ Народній торговли, котра въ тій цѣли постаралась о окремій товары крамничній. Выбраный выдѣлъ крамарскій, котрого головою есть о. Захарясевичь, парохъ зъ Вышатичь, наглядає надъ тымъ, щобы перемыска філія Народнои Торговлѣ мала такій товары и по такій цѣнѣ, якихъ крамницѣ потребують, щобы утримати конкуренцію зъ жидовскими сѣльскими крамницями. Союзъ крамарскій дуже красна рѣчь, кобы лише всѣ управителѣ крамниць зрозумѣли ей та побирали товары зъ Народній Торговли и не були жидовскими субєктами. Тогды бы Народна Торговля могла спроваджувати товары вагонами и дати товаръ лѣпшій и дешевшій вѣдъ жидовскихъ складовъ, котрі богатѣють нашими грошми, черезъ нашь нерозумъ, недостатокъ патріотизму и почутя солідарности.“

— **П. Юліянъ Романчукъ** выѣхавъ на вакаційный вѣддыхъ до Жеґстова [а не до Щавницѣ].

— **П. Ивана Петришина**, учителя въ Нѣдбѣрцяхъ, знаного народолюбця и писателя, постигъ тяжкій ударъ. Дня 29. н. ст. липня умеръ въ Ладанцяхъ въ повѣтѣ перемышлянскѣмъ на сухоты его сынъ въ самѣмъ цвѣтѣ житя, бо проживъ доперва 23 роки. Покійный по скѣнченю семинаріи учительскои у Львовѣ бувъ учителемъ два роки: рѣкъ въ Бѣбрцѣ, пѣвъ року въ Перемышлянахъ а послѣдного пѣвъ року въ Ладанцяхъ. Вызначавъ ся горячимъ патріотизмомъ; въ Бѣбрцѣ бувъ однымъ зъ основателѣвъ філіи „Просвѣты“, интересувавъ ся народными справами до послѣднои хвилѣ, а взагалѣ бувъ чоловѣкомъ зѣ способностями и очитанымъ особливо въ творахъ науково суспѣльныхъ. Русь стратила въ покійномъ многонадѣйну силу а родичѣ потѣху на старѣсть. Се друга жертва зъ троихъ дѣтей п. Ивана Петришина на нивѣ учительскій; въ 1894 роцѣ смерть забрала ему дочку Зиновію, молодшу учительку въ Нѣдбѣрцяхъ. Лишилась ему ще одна доня, такожь учителька. Навѣщеному тяжкимъ ударомъ вѣтцеви и родинѣ высказуємо сердечне сочувство, а покійному земля рѣдна нехай буде перомъ!

— **Першій зборы делеґатовъ Товариства учителѣвъ народныхъ въ Галичинѣ** [Towarzystwa nauczycieli ludowych w Galicyi] вѣдбудуть ся въ Ряшевѣ дня 5 н. ст. серпня с. р. о годинѣ 10-ій передъ полуднемъ.

— **Вѣдъ Станиславѣвскои Дирекціи ц. к. зелѣзниць державныхъ** одержуємо нинѣ рано ось-таку телєґраму: Вчерашна злива ушкодила зелѣзничій шляхъ межи Голосковомъ а Коршевомъ. Рухъ зелѣзничій межи Станиславовомъ а Коломыею застановлено. Застановленє потриває кѣлька днѣвъ. — *Дирекція зелѣзнича.*

— **Великій страйкъ копальниковъ вугля въ заходныхъ державахъ пѣвнѣчнои Америки.** [Pennsylvania. Ohio, Illinois, Indiana, W. Virginia], усе збѣльшає ся. Навѣть тій, котрі зъ початку вагались, прилучили ся до страйкуючихъ, щобъ разомъ, бѣльшою силою боротись о лѣпшій кавалокъ хлѣба. Въ околици Пітсбурґскій [пише американьско-руска „Свобода“] нема навѣть 2000 робѣниковъ, котрі остались при роботѣ, а зѣ всѣхъ копалень надходять потѣшаючій вѣсти про застановленє роботы майнерами [копальниками]. Докладного числа страйкуючихъ не можна ще подати, бо оно що-разъ збѣльшаєсь, але можна на певно припускати, що буде 375.000 всѣхъ страйкуючихъ. Рахують на побѣду тымъ бѣльше, що до помочи майнерамъ стали другій орґанізаціи робѣтничій, котрыхъ провѣдники зъѣхались дня 9. липня до Пітсбурґа на нараду: якъ бы чимъ скорше придбати грошей для пѣдтриманя того великого страйку? Властителѣ копалень також тримають ся мѣжь собою добре. Въ копальняхъ, котрыхъ робѣтники ще не рѣшились приступити до страйкуючихъ, робить ся на переверты, день и нѣчь, щобы було подостаткомъ вугля на часъ страйку. Але то мало що поможе, бо вже дуже малый процентъ вуглярѣвъ робить, а тій прецѣнь не будуть могли настатчити стѣлько вугля, щобы всѣ фабрики, машины були въ руху. Компаністы наняли собѣ богато детективѣвъ, котрі мають добре позирати на провѣдниковъ страйку и на страйкуючихъ та арештувати кождого, хто бы якимъ чиномъ збуджував, пѣдбурював и нѣбы допускавъ ся незаконности. Отже самі хотять выкликати неспокоѣ, щобы вѣдтакъ звалити цѣлу бѣду на робѣтниковъ...

День 4 липня [„джулая“] то американьске народне свято на памятку освобожденя Сполученыхъ Державъ зъ-пѣдъ опѣки Анґліи. Сего року день той перейшовъ менше гучно, якъ попередными роками. Давнѣйше бувало въ той памятный день въ кождѣмъ мѣстѣ ажь роило ся вѣдъ людей, котрі повыходили подивитись на розличного рода парады, а бойсы то такъ уже выстрѣлювали, ажь земля дудніла.

Не було такого мѣсточка, де бы не було якогось смертельного выпадку, покалѣченя або пожару, а пороху выстрѣляли въ цѣлыхъ Сполученыхъ Державахъ на шѣсть мілiонôвъ долярôвъ, а сего року, правда, стрѣляли, але не такъ, та й парадъ не було такихъ величавыхъ. Свято се перейшло спокôйно. Причина тому лежитъ въ лихихъ часахъ на роботу — не було за що веселити ся й стрѣлятн.

— **Докторизація короля.** Зъ нагоды 25-ыхъ рокôвинъ панованя короля Швеціи и Норвеґіи Оскара, котрй припадають на день 18 н. ст. вересня с. р., рѣшили всѣ выдѣлы вѣденьского університету именувати его почестнымъ докторомъ. Особна депутація, котрôй проводити буде ректорь університету проф. Райнішь, доручить королеви дипльомъ. Таке саме ухваливъ больоньскій університетъ, а щей кôлька иншихъ хоче такъ само вôдзначити сего короля. Король Оскаръ є вже почестнымъ докторомъ фільософіи університету въ Ерлянґенъ.

— **Катастрофа на зелѣзници пôдъ Коломыєю** не причинила дирекціи почтъ такихъ великихъ втратъ, якъ зъ-разу думано, бо говорено навѣть о соткахъ тысячѣвъ. По скôнченю контрольныхъ рахункôвъ показало ся, що на вôдшкодоване за листы рекомандованй выдала дирекція лише 1400 зр. Страты тому такъ малй, що готôвку найдено въ затопленôмъ амбулянсѣ неушкоджену. Міністерство торговлѣ надôслало вже вôдповѣдну асиґнату, а дирекція почтова выплачує теперь вôдшкодоване за кождый реклямованый листъ рекомандованый.

— **Зъ Зарваницѣ.** Въ 152 числѣ „Дѣла“ була помѣщена допись зъ краю, въ котрôй зроблено деякй замѣтки про Зарваницю. Хочь дописуватель уневинняє мене и не хоче менѣ докоряти, позаякъ я тутъ ледво десять мѣсяцѣвъ, то все-жь я яко парохъ почуваю ся до обовязку въ интересѣ правды вôдповѣсти на тіи замѣты.

Дописуватель каже, що церковь „якъ на таке вôдпустове мѣсце за мала“, треба бы єи розширити. Я, спровадившись тутъ въ осени, такожь думавъ надъ тымъ; запросивъ-ємь длятого инжінєра та будôвничого, але по дводневнôмъ оглядану показало ся, що тои церкви розширити не можна. Найперше длятого, що зъ правого боку майже дотыкає до парохіяльного будынку мешкального, а зъ лѣвого боку до публичнои дороги. Въ сторону великого вôлтаря не можливо розширяти, бо цѣла структура того не позволить. Впрочôмъ коли-бъ рушено одну стѣну, упало бы цѣле склепѣне. Можливо було бы лише вôдъ входовыхъ двереи продовжити. На се треба бы розббрати цѣлый передъ и притворъ та такъ продовжати, але то коштувало бы около 30 тысячѣвъ. Де-жь тй тысячѣ взяти? Тутъ вôдъ вѣкôвъ не було конкуренціи, анѣ до церкви анѣ будынкôвъ ереекціональныхъ, а вôдпусты дуже а дуже упали. До того треба знати, що церковь єсть властителькою двохъ вікарівокъ, тожь асекурація и утриманє ихъ коштує. Впрочôмъ якъ бы въ тую сторону церковь продовжено, то тогдѣ она не подобала бы на святиню, а радше на якійсь вузонькій коридоръ, а до того цѣли не осягнулось бы, бо люде вôдпустовй таки не помѣстились-бы.

Щобы службу Божу вôдправляти на дворѣ, то може ще колись зробити ся, але доси не видѣвъ я ще тои потребы, бо за мене нѣколи такого здвигу народу не було; на всѣ вôдпусты переважно бувъ дощь и вѣтеръ. Що всѣ богомольцѣ выслухують службу Божу, се рѣчь певна, бо вôдъ 5-ои годины зъ рана ажь до укôнченя цѣлого богослуженя вôдправляють ся одна служба Божа по другôй.

Дальше каже дописуватель, що церковь занедбана „въ серединѣ нема належитого мальовила а на внѣ обдрѣпана зъ выправы“. Зъ того виджу, що оповѣдачь дописувателя давно вже бувъ у Зарваници; инакше бувъ бы того о зверхнôмъ выглядѣ не сказавъ. Зъ блескомъ весны розпочавъ я реставрацію церкви изъ внѣ; 6—8 мулярѣвъ робило усильно ажь до Зеленыхъ святъ, а церковь теперь выглядає мовь нова: муры наново отинкованй, въ переднôй сторонѣ у заглубленяхъ вымальовано олѣйными фарбами образы, покрыто часть церкви цинкованою бляхою, дано руры и ринвы. Такъ само зреставровано и звôнницю и огорожу церкви. Правда, що въ серединѣ церковь потребує обновы, але вже де-що зробило ся, де-що потрѣбнѣйшого справило ся а при помочи Божôй якъ збере ся якійсь грôшь, то и въ серединѣ обновить ся. Но се въ однôмъ роцѣ бути не може; я заставъ у скарбонѣ лишь около 400 зр. а вже мусѣвъ-ємь выдати до пôвтора тысяча, тожь перше треба той рахунокъ вырôвнати.

Вкôнци каже дописуватель, що въ Зарваници „панѣ пустельниця за скляночку водицѣ зъ-пôдъ каплицѣ таки добре обскубує“. Се цѣлковита выдумка або що-найменче недорозумѣнє. Згадана пустельниця нѣколи не продавала и не продає воды зъ-пôдъ каплицѣ, а люде беруть самй кôлько хто хоче безъ жаднои перепоны. Може дописуватель не вырозумѣвъ оповѣдача. Згадана пустельниця мала колись мати зъ антики воду до очей, бѣлу мовь молоко, и кôлькомъ людямъ удѣлила тои воды, то може и сказала собѣ заню щось заплатити; але то було давнѣйше.

Дописуватель пригадує, що Зарваница для насъ то само, що для Полякôвъ Ченстохова. Я вповнѣ того свѣдомый и пôймаю моє важке завданє та й по змозѣ буду старатись вôдповѣсти ему. Але не такъ легко зробити, якъ говорити. Не взнесе ся птиця въ гору, якъ ѣй крила обôтнуть; мусить ждати, ажь вôдростуть. Я заставъ не тôлько церковь въ сумнôмъ станѣ, але и всѣ парохіяльнй будынки въ правдивôй руинѣ, а тутъ всьо треба робити зъ власныхъ фондôвъ. Въ додатку заставъ я всьо ерекціональне поле вынаняте жидови до марця сего року зъ тымъ услôвємъ, що забравъ навѣть солому. Не тôлько, що не було де худобы загнати, але не було що пôдстелити, а въ мешканю текло на голову. Село Цвѣтову выпущено на довшй лѣта дуже дешево, не входжу въ мотивы, бо мусѣла бути на те пôдстава, вынищене поле, зруйнованй будынки и т. п., але се фактъ. Вѣдомо загально, що въ послѣдныхъ десяти лѣтахъ податокъ грунтовый подвоивъ ся а чиншь посесіи однаковый. Остаточно треба знати, що парохъ оплачує трохъ сотрудникôвъ.

Здає ся, що повысше повинно выстатчити дописувателеви и его одномышленникамъ, абы переконавъ ся, що не треба всю вину складати на „тую злощастну нездарнôсть“. — *Петро Бѣлиньскій* парохъ въ Зарваници.

— **Особлива промоція на доктора фільософіи** вôдбула ся вчера въ львôвскôмъ університетѣ. Свѣдками промоціи були: не тôлько жена промованого, але 14-лѣтна дочка та 10-лѣтный сынокъ. Се промувавъ ся городецкій окружный инспекторъ шкôльный п. Кароль Фалькевичь, котрый яко народный учитель и вже жонатый скôнчивъ ґімназію, вôдтакъ фільософічный выдѣлъ, а теперь здавъ докторатъ.

— **Для вѣдомости нашихъ дамъ.** Якійсь французскій репортеръ пытавъ ся сербску екскоролеву Наталію, якимъ способомъ хоронить она свою шию вôдъ морщинъ (звѣстна рѣчь, що она уходить за одну зъ найвродлившихъ жѣнокъ). На се сказала ему королева, що кождого дня проходжує ся якійсь часъ по парку зô збанкомъ на головѣ, наслѣдкомъ чого цѣла стать єи выглядає така струнка Звычай сей заховує ся въ цѣлôй Сербіи.

— **Кс. Стояловскій** ще не заѣхавъ до Риму. Протекторъ его — Нѣмець кс. Айхгорнъ оголошує въ однôй часописи призначенôй для духовеньства складку на его подорожь до Риму. Въ вôдозвѣ тôй пише кс. Айхгорнъ: „Имовѣрно въ найблизшихъ дняхъ переѣде кс. Стояловскій черезъ Люрдъ до Риму. Довга проволока а взглядно перерва въ подорожи его до Риму була конче потрѣбна, а часъ тои перервы бувъ выкôснуваный дуже добре, якъ то вказує докладный меморіялъ кс. Стояловского, въ котрôмъ вôнъ помѣстивъ свою обôрону и котрый на кождого, хто его читає, робить сильне вражѣнє. Анормальнй вôдносины въ Галичинѣ заострили ся и вымагають конче правного полагодженя справы, а се може выйти тôлько зъ Риму. Розумѣє ся, що въ Римѣ прикажуть слѣдство въ справѣ кс. Стояловского на пôдставѣ згаданого его меморіялу, а въ тôй цѣли треба буде зôбрати и перестудіовати акты зъ шѣстьохъ епархій, длятого кс. Стояловскій мабуть довго буде мусѣвъ задержати ся въ Римѣ.“

— **Що дѣє ся зъ Андремъ?** Дотеперь нема анѣ однои вѣсти, що дѣє ся зъ Андремъ и его двома товаришами. Є отже пôдстава побоюватись, чи выправа ихъ не закôнчила ся сумно. Амстердамска часопись Niewe Rotterdams Courant подала сензаційну вѣсть, що капітанъ Леманъ, командантъ голяндского парохода Dortrecht переплывъ 17-ого с. м. рано на своѣмъ кораблн Бѣле море пôдъ 69°38' пôвнôчнои ширины, а 35°34' всхôднои довжины. Воздухъ бувъ неспокôйный, а до того мрака та сильный вѣтеръ. Наразъ побачивъ Леманъ якійсь величезный предметъ гоненый по мори. Предметъ сей не мавъ подобы корабля, а такожь не було то стерво кита [бо не заносило вôдъ него гнилію и ледви кôлька птахôвъ тягнуло за тымъ предметомъ]. Леманъ пригадавъ собѣ, що се имовѣрно его бальонъ „Орелъ“ а радше его останки. Мѣсце, на котрôмъ Леманъ бачивъ загадочный сей предметъ, вôддалене 150 миль вôдъ мѣсця взлету „Орла“. Леманъ пояснює собѣ рѣчь такъ, що необавки по взлетѣ подувъ вѣтеръ пôвнôчный и понхавъ бальонъ на полудне. Правда, на той выпадокъ не можна еще заключати, яка судьба постигла Андрого и его товаришівъ; може бути, що они опинились середъ ледôвъ и тамъ спасуть себе при помочи кораблѣвъ, що ловлять китôвъ, або може й дôстали ся на сухоземъ... На скôлько правды въ здогадахъ Лемана, не можна знати. Але коли зважити, що пôсля записокъ пôвнôчныхъ стацій метеорольоґічныхъ въ часѣ вôдъ 11 до 17 липня тôлько 14-ого нотовано пôвнôчный вѣтеръ, а все мавъ вôнъ напрямъ полудневый, то треба допускати, що „Орелъ“ не мôгъ завернутись на полудне. Такъ бодай твердить пôдпоручникъ Зіґфельдъ зъ нѣмецкого вôддѣлу аеронавтичного. Вôнъ каже, що Андре не мôгъ опускати бальона нѣ на сухоземѣ, нѣ на ледахъ, а вже найменше на моря, бо его лодка не є уряджена такъ, щобы могла плавати. Бальонъ Андрого не мавъ уряджена, при помочи котрого можна ґазъ скоро выпустити, а безъ того може бальонъ волѣчись по земли такъ довго, доки весь газъ не улетить. Въ такôмъ случаю треба чимъ скорше полишити лодку або вôдтяти єи. Хто знає, чи Андре не выбравъ се друге...

— **Кôлька великихъ пожарôвъ** лучило ся въ послѣднôмъ часѣ. Въ пôвнôчнôй Америцѣ, въ державѣ Кентукі, въ мѣстѣ Падуцахъ выбухъ въ тамошнôмъ величезнôмъ театрѣ при кôнци представленя огонь. Вôдъ спаленыхъ на сценѣ штучныхъ огнѣвъ займили ся костюмы акторôвъ а по хвили цѣла сцена станула въ огни. Пожаръ ширивъ ся зъ кождою хвилею. Въ театрѣ було на представленю шѣсть тысячь осôбъ, а середъ переполоху погибло, о скôлько вѣдомо, сто пятьдесять душь.

— Въ Москвѣ на товаровôмъ дворци Казаньскои зелѣзницѣ пожаръ знищивъ около 300 возôвъ збôжа, 15 возôвъ зъ иншими товарами, 5 возôвъ зъ нафтою, магазины зъ рôзными товарами и около 100 порожныхъ возôвъ.

— **Великій процесъ** починає ся нинѣ у Вѣдни. Передъ трибуналомъ стає директоръ магазинôвъ тютюну, цѣсарскій радникъ Фошумъ, котрый протягомъ двацяти лѣтъ спроневѣривъ тютюну на бôльше якъ 100.000 зр. Спôльникомъ его бувъ трафікантъ Левъ и вôнъ яко спôвобжалованый стає разомъ зъ Фошумомъ передъ судомъ.

— **Друге крило судовои палаты при улици Баторія** [вôдъ Марійскои площѣ] вже майже выкôнчене, а тымъ чиномъ цѣла велика будôвля уже довершена. По цѣлковитôмъ выкôнченю того другого крила перенесуть ся до судовои палаты; краевый судъ высшій и мѣско-делеґованый, секція III-тя Краевый судъ цивільный и мѣско-делеґованй суды секціи I и II лишать ся въ теперѣшныхъ помѣщеняхъ такъ довго, доки не побудують на Замарстиновѣ новый дôмъ карный, а тогрѣ нинѣшнй Бриґідки перебудують на помѣщене згаданыхъ судôвъ.

Именованя, перенесеня, вôдзначеня и пр

— **Вôдзначеня.** Цѣсарь надавъ канцелістови суду повѣтового въ Косовѣ Иванови Думаньскому при нагодѣ перехову его въ станъ супочинку золотый хрестъ заслуги.

Телеґрамы „Дѣла“.

Прага 30 липня. Молодо-ческій выконавчій комітетъ постановивъ внести до намѣстництва протестъ противъ утиску Чехôвъ въ сторонахъ замешкалыхъ Нѣмцями и вôзвати раду мѣста Праги, щобы скликала вѣче ческихъ мѣстъ на день 5 вересня.

Парижь 30 липня. Въ дипльоматичныхъ кругахъ не надѣють ся уложеня условій грецко-турецкого мира передъ кôнцемъ слѣдующого тыжня. Опôсля буде пôдписаный миръ, скоро тôлько Греція пристане на установлене европейскои контролѣ надъ єи фінансами.

Оповѣстка.

Абы почтити сей рôкъ яко продовженє 300-лѣтного ювілея довершенои Уніи на Руси, намѣривъ кружокъ нашихъ священикôвъ вôдбути шествіе процесіональне до Зарваницѣ. Шествіе тое має бути сполучене зъ місією, на котрôй проповѣди будуть на стаціяхъ вôдпочинку голосити ся два або три разы денно. Шествіе тое повинно тревати всего около шѣсть день вôдъ Львова и назадъ, при чôмъ всякій, хотячій брати участь, повиненъ зголосигись черезъ свого священика. На-разѣ розходить ся лишь о оповѣщене нашои гадки межи вѣрными зъ охрестности Львова, Бôбрки, Рогатина, Пôдгаєць, куды шествіе має вôдбуватись, въ тôй цѣли, абы такъ отцѣ духовнй якъ и вѣрнй могли заявити свою охоту до спôвудѣлу въ тôмъ шествію. Маємо надѣю, що въ проповѣдяхъ возьмуть участь и Веч. оо. Василіяне, котрй черезъ Всч. о. Филяса тое місійне шествіе узнали яко дуже хосенне. Програму и часъ [здаєсь коло Успенія] обвѣстить ся пôзнѣйше, при чôмъ пôдносить ся, що добре бы було, сли-бы рôвночасно така процесія вôдбула ся зô сторôнъ станиславôвскихъ, коломыйскихъ и зъ Подôля, абы всѣ въ однôмъ дни, при можливôмъ спôвудѣлѣ хоть одного Владики, могли въ Зарваници стрѣтити ся. — *І. Билинкевичь* парохъ Звенигорода ad Романôвъ [Бôбрка].

Надосłане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвôнкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПІЬ

въ реставрациі **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. дôмъ власный, можна дôстати щоденно вже о годинѣ 8-ôй рано горячій снѣдання.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣкавй легки	12 „
Флячки	12 „
Нôжка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ моєи реставрациі, даю вôдбираючимъ марки. — Найлѣпшій вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вôдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выбôръ стравъ и напиткôвъ заосмотрена кухня.

79 35—52 **Зъ высокимъ поважанемъ**

НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.

Найлучша вода до питя

при небезпечности епідеміи

есть пôсля высказôвъ авторітетôвъ лѣкарскихъ

Маттонього

GIESSHÜBLER

натуральна щава алькалічна.

227 3—6

ЦѢЛКОВИТЙ

урядженя церковнй

имоностасы, кивоты, процесійнй вôвтарики и пр.

186 поручає

РОБôТНЯ

М ЧЕРНАВСКОГО у Львôвѣ

при ул. Кароля-Людвика пôдъ ч. 3 по дешевыхъ цѣнахъ.

МАШИНКИ американьскй до робленя мороженого (зъ корбкою зъ боку, поемности 1, 2 3 літры по зр. 5·50 6·50, 7·50. Рондлѣ мосяжнй до смаженя конфітуръ по зр. 2·40, 2·80, 3·50, 4·— и 5

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Ученика прийме **ДРУКАРНЯ** Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

ЗАКОННО ПРИПИСАНÔ НЕДАВНО

ВАГИ ДЕЦИМАЛЬНÔ

для господарства, промыслу и фабрикъ

до 1000 кільо вразъ зъ тягарами лише за 80 зр. высылають ся комплетно. Такй самй по 750 кільо зъ тягарами лише за 65 зр., по 500 кільо зъ тягарами лише за 50 зр.; по 250 кільо зъ тягарами лише за 40 зр.; по 150 кільо зъ тягарами лише за 30 зр.; по 100 кільо зъ тягарами лише за 24 зр.; по 50 кільо зъ тягарами лише за 19 зр.; по 20 кільо зъ тягарами лише по 14 зр.

ЗАМОВЛЕНЯ полагоджують ся сейчасъ за надôсланємъ 40% цѣны почтою а решту за послѣпатою. 206 5—30

Buganyi & Comp. I. Seilerstätte, 12, Wien.

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пôвн.-Америка
Австралія

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перевôзъ пасажирôвъ и товарôвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пôвн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаванє зелѣзничихъ білетôвъ на зелѣзницѣ пôвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляє выключно генеральна агентура. 87 38—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

Интеліґентна женщина Русинка

въ середныхъ лѣтахъ, котра бы заняла ся выхованемъ двохъ малыхъ дѣтей и зарядомъ дому на селѣ у священика - вдôвця, зволить заразъ зголосити ся до о. Євгенія Филиповича, нароха въ Стѣнцѣ, п. п. Потôкъ золотый. — Вдова по священику 229 має першенство. 3—3

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 70 кр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

Оголошене.

Въ цѣли обезпеченя выконаня будынку мурованого, партерового, для двоклясовои школы, зъ мешканемъ для учителя въ Чолганахъ, загальнымъ коштомъ 5.412 зр. 67 кр. симъ розписує ся письменну лицитацію найпôзнѣйше до 8-ого н. ст. серпня 1897 до Рады шкôльнои мѣсцевои въ Чолганахъ, почта Болехôвъ, на основѣ приналежно внесеныхъ остемпльованыхъ и въ вадіюмъ 5% вôдъ реченои квоты заосмотреныхъ офертъ письменныхъ.

Пляны и кошторисъ, якъ такожь близшй услôвя намѣренои будовы можна переглянути у мѣсцевого пароха яко предсѣдателя Рады шкôльнои мѣсцевои.

Чолганы дня 27 липня 1897. 230 2—

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей

Папѣръ въ фабр. Черляньскои.

Зъ друкарнѣ Института Оставропігійского, пôдъ зарядомъ Іоакима Гренякa.

Ч. 162. Львовъ, Субота 19 (31) Липня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и руских святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатномъ

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на пóвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Администрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застережене. — Реклямації неопечатанй вóльнй вóдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одного стрóчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надбслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инший донесеня приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Змѣняють ся часы...

Нинѣ святкують у Львовѣ память двохъ польскихъ революціонíстóвъ, Теофиля Висньовского и Іосифа Капусциньского, новѣшеныхъ дня 31 липня 1847 р. пóсля вирокóвъ судовыхъ за злочинъ зрады державнои (а що-до Капусциньского то ще й за злочинъ морду). Святковане вóдбуваe ся публично и торжественно, бо хочь иніціяторомъ торжества e комітетъ молодежи ремѣсничои и академічнои, то однакъ участь прбличныхъ институцій въ тóмъ святкованю надаe ему знамя загальне и публичне. Рада мѣста Львова складае у стóпъ дотычного памятника зелѣзный вѣнець терневый звязаный кайданами, — въ сали ратушевóй вóдбуваe ся въ навечерiе торжественный обхóдъ зъ вóдчитомъ, деклямацiею и промовами, — въ поминальнóмъ богослуженю беруть участь товариства ремѣсничй и львóвскй „соколы“, — вечеромъ на узгóрю страченя обхóдъ зъ промовами и спѣвами — а цѣлый день нинѣшный повиненъ бути, пóсля бажаня комітету, жалобою народною, заманіфестованою опасками жалóбными на рукахъ, замкненемъ склепóвъ и т. п. Зъ ратуша львóвского повѣваe чорна хоруговь...

Висньовскій бувъ однымъ зъ найдѣяльнѣйшихъ членóвъ демократичнои орґанізаціи революційнои, котра маючи головный осѣдокъ въ Парижи, розсылала емісарѣвъ для зорґанізованя повстаня. Головнымъ орґанізаторомъ у всхóднóй Галичинѣ бувъ Теофиль Висньовскій и его заходами удало ся позыскати для справы повстаня широкй верствы населеня, бо навѣть мѣжь питомцями рускои семинаріи духовнои у Львовѣ завязавъ ся комітетъ революційный. Але головна идея, котру демократичнй революціонíсты ширили и для котрои трудили ся, — розбудити свѣдомóсть селянства и позыскати широкй масы люду для справы повстаня — завела, людъ станувъ отверто и чинно по сторонѣ австрійского правительства противъ конспіраторóвъ. Прискореный выбухъ повстаня (на день 21 лютого 1846) закóнчивъ ся загальнымъ фіяскомъ, а урядамъ и властямъ австрійскимъ подавъ нагоду до енерґічнѣйшихъ увязнень и засудóвъ. Слѣдство, переведене зъ Висньовскимъ, закóнчило ся вырокомъ смерти. Капусциньскому, членови революційнои орґанізаціи въ Пільзнѣ, закидувано убійство пільзненьского бурмістра Маркля. Тѣла страченыхъ посыпано вапномъ и залито водою, щобы не послужили до дальшихъ демонстрацій.

Що року вóдъ довшихъ лѣтъ спѣшила львóвска молодѣжь польска въ памятный день на мѣсце страченя. Поліція львóвска систематично перепинювала тй обходы, добачаючи въ нихъ демонстрацію противъ австрійского правительства и „революційнй инстинкты“. Накликуваня и докоры прасы польскои нѣчого не помагали, бо поліція мала свою традицію, а впрочóмъ верховодячй круги не уважали — такъ якъ бы сего хотѣли патріотичнй верствы — Висньовского мученикомъ народнои справы. Притакувано, що правда (бо такъ въ дѣйстности лучало ся) словамъ пок. Ляма, що... „коли бъ Висньовскому удалось було въ 1846 р. втечи за границю, то нинѣ мóгъ бы мѣжь нами спокóйно мешкати пóдъ опѣкою австрійскихъ правъ, бувъ бы може посломъ, членомъ выдѣлу краевого, членомъ парляменту, а може и міністромъ...“ — але свое роблено и не позваляно на нѣякй демонстраціи.

Вóдъ кóлькохъ лѣтъ змѣнивъ ся поглядъ політичныхъ властей на сю справу. На горѣ страченя здвигнено памятникъ, посвячено его публично, а сего року святкують ся торжественно 50-тй роковины. Поліція не мѣшаe ся до справы, а лишь наглядае надъ утриманемъ ладу и спокою по улицяхъ. Обѣ стороны вдоволенй: публика, що може спокóйно заявити свои чувства патріотичнй, а поліція, що вмѣe погодити свои обовязки зъ вымогами теперѣшныхъ вóдносинъ. Праса польска зъ нагоды нинѣшного обходу констатуe змѣну вóдносинъ и надаe ей вагу політичну: Такъ н. пр. Dziennik Polski пише: „Пятьдесять лѣтъ — такъ не много, а однакъ стóлько змѣны. Люде, що стояли пóдъ шибеницею, засѣдали пóзнѣйше въ радѣ короннóй, проводили нарадамъ тѣлъ парляментарныхъ. Тй самй Поляки, котрыхъ пятновано зрадниками и революціонíстами, стоять нинѣ въ першихъ рядахъ тои самои державы, а ихъ голосъ маe значне рѣшаюче. А однакъ мы не змѣнили ся, не вырекли ся своихъ идеалóвъ, змагань и цѣли. Якъ мы вѣрили, такъ и вѣримо крѣпко въ нашу будучнóсть, вѣримо, що колись заблысне для цѣлого народу нашого щаслива хвиля, що на годиннику исторіи и нашои свободы выбье година! „Вмѣете годити обовязки теперѣшности зъ обовязками супротизъ вашои гарнои минувшости“ — сказавъ монархъ до представителѣвъ нашого народу, а тй слова суть потвердженемъ не тóлько нашого права, але просто обовязку: любити минувшóсть, ей мученикóвъ и героѣвъ.“ — Длятого честь мученикамъ — кличе праса польска — а для насъ праця въ имя нхъ идеалóвъ.

Змѣнили ся часы — мусимо и мы сказати, слѣдячи за ходомъ подѣй и вóдносинъ. Революціонíсты стали пóдпорами престола — хочь не вырекли ся нѣ своихъ идеалóвъ, нѣ змагань, нѣ цѣли своеи працѣ. Они вмѣли лишь прибрати те все въ одежу льояльности та „погодити теперѣшнóсть зъ обовязками минувшости и будучности“. Замѣсть горячковыхъ выбухóвъ патріотизму зачала ся интензивна праця на всѣхъ областяхъ и у всѣхъ напрямахъ. Коротка дорывочна дѣяльнóсть емісаря Висньовского мѣжь людомъ заступлена теперь „орґанічною роботою“ въ шкóльництвѣ, въ автономічнóй управѣ, въ урядахъ и въ економічнóмъ пóддвигненю краю. Усвѣдомляють ся широкй верствы населеня, роблять ся економічнй вклады, ступае ся на дорогу поступу и розвитку — а все въ имя тои найвысшои идеѣ и зъ выразно вытыченою метою въ будучности... Намъ, Русинамъ, лишь завидувати, що не можемо розвинути такои самои активнои дѣяльности и потрудитись зъ такимъ самымъ успѣхомъ надъ розвиткомъ свого народу.

Змѣнили ся такожь обставины. Передъ пяти десятками лѣтъ цурано ся льояльности „австрійскои“ а нинѣ о ню убѣгають ся навыпередки; зъ революціонерóвъ стають стовпы державнй, а зъ Тирольцѣвъ всходу роблять зрадникóвъ державы и революціонерóвъ. И на горѣ и на долинѣ инакше. Въ горѣ вже теперь „самй свои“, а голосъ польскихъ мужѣвъ політичныхъ e рѣшаючимъ въ цѣлóй Австріи. Въ долинѣ масы люду рушають ся, хочь може не такъ, якъ сего бажали и якъ се собѣ уявляли революційнй емісарѣ. Нинѣ людъ самъ допоминае ся своихъ правъ и пóдносить въ нихъ оборонѣ важке слово. Въ 1848 р. давано волю и права людови, щобы позыскати его для своеи справы, — нинѣ сей людъ дорѣкае верховодамъ, що ему забирають и запропащують его права. Передъ 50 роками правительство австрійске вязнило и вѣшало польскихъ політикóвъ та приспорювало народови мученикóвъ за справу народну — нинѣ польскй політики самй тримають керму въ рукахъ и правлять долею Австріи. Передъ 50 роками наказувано хлопамъ слѣдити за „польскими бунтóвниками“ по селахъ и вóдставляти ихъ до царкулóвъ, — нинѣ по селахъ ажь кишить вóдъ „хлопскихъ бунтóвникóвъ“ при всякихъ выборахъ и треба противъ нихъ высылати жандармóвъ. Рускій хлопъ знать не розумѣe ся на політицѣ и на змѣнѣ, яка зайшла.

Змѣнили ся часы, змѣнили ся обставины, змѣнили ся політики, змѣнили ся бунтóвники... Дожили мы змѣнъ, про якй и не снило ся, а дасть Бóгъ, дожиемо ще дальшихъ новыхъ. Мы мусимо тóлькн жити своимъ житемъ и не збивати ся зъ дороги, по котрóй хочемо дóйти до найкрасшого розвою и силы свого народу.

Переглядъ політичный.

Постановы молодоческого екзекутивного комітету зъ д. 29 с. м., о котрыхъ згадка у вчерашныхъ телеґрамахъ, e такй: Внести протестъ до намѣстництва противъ гнету и зневаженя Чехóвъ въ сторонахъ, заселеныхъ Нѣмцями, и просити о охорону для меншости населеня; до внесеня того протесту выбрано послóвъ Адамека и Подлішного (бурмістра пражского); выслати другу депутацію, зложену зъ двохъ членóвъ, до президента міністрóвъ, щобы его повѣдомити о тóмъ, що дѣe ся въ Чехахъ, и о внесенóмъ до намѣстництва протестѣ; скликати до Праги на д. 25 вересня вѣче мѣстъ, на котре мають явити ся вей ческй послы зъ Чехъ, Моравы и Шлеска безъ рóзницѣ сторонництвъ, вóдтакъ заступники всѣхъ ческихъ мѣстъ и повѣтóвъ тыхъ краевъ; выготовити пропамятне письмо, въ котрóмъ предметово опише ся національнй и языковй вóдносины въ краяхъ ческои короны; наконець ухвалено зажадати, щобы скликано парляментарну комісію бóльшости рады державы он, котра бы поробила приготовленя на выпадокъ скликаня сойму и рады державнои. Заразъ по засѣданю пóшли послы Адамекъ и Подлішный до намѣстництва передати ухвале-

Балаканка.

„Duo quum faciunt idem, non est idem“ се речене пригадуeсь намъ еще зъ тыхъ то блаженныхъ лѣтъ, коли то насъ втаемничано въ містеріи латиньского языка и коли то панъ професоръ бувъ для насъ „дуже страшнымъ“ чоловѣкомъ. Мусѣли-сьмо тогдѣ кожде слово загаданого реченя розбирати дуже основно, а заразомъ и подавати змѣстъ и мысль моральну тои байки, котрои головнымъ богатыремъ есть звѣря сѣренькe собѣ и довгослухе та одарене голоскомъ мельодійнымъ. Не смѣйтесь добродѣйство ласкаве, що назвавъ того сѣренького „богатыремъ“ — се-жь въ байцѣ. Оно впрочóмъ и въ байцѣ и въ небайцѣ, и въ дѣйстности, въ житю неразъ доводить ся сѣренькимъ богатырювати... Ну, та нѣгде правды дѣти, байка и бере ся изъ случаѣвъ дѣйстного житя. Та вернѣмъ до рѣчи. Во время оно, коли-сьмо по латиньски твердили байку на память, мы и не причували, що реченe на ей чолѣ положене маe таке широке, таке загальне примѣненe въ житю... а дальше, що стане навѣть такъ славнымъ, що послужить яко початокъ до фейлетона въ „Дѣлѣ“. Но, та чого то на свѣтѣ не буваe, чого чоловѣкъ и не здумаe навѣть...

Дѣйстно, якъ то та сама рѣчь, та сама дѣйнóсть у рóзныхъ людей представляeсь одмѣнно и розлично. Отъ возьмѣмъ примѣромъ *любовь*. Якй то она неразъ выробляe чуда та дива дивенй! Я тутъ не хочу широко згадувати за той безворотно змерлый часъ лицарства середновѣчного, коли то якій-такій лицарь поклавъ собѣ въ голову, що ся або та панночка, котра ему впала въ око, есть найкраса, найчестнѣйша, найлѣпша и взывавъ кождого на побоeць, хто бы смѣвъ ему заперечити... або про того лицарика, котрый, щобъ указати велику любовь до выбранки свого серця, выпивъ зо смакомъ зъ умывальницѣ воду, въ котрóй обмыла собѣ лице его краля... або про того горячого закоханця, що давъ ся тягнути въ кошу до вóкна любки, котра его звабила та звелѣла службѣ тягнути кóшь зъ лицарюгою до горы, але въ самóй серединѣ дороги зупинити корбу, такъ що бѣдолака повисъ межи высокоповерхнымъ вóкномъ и землею и такъ въ тóмъ воздушнóмъ положеню перетрѣвати мусѣвъ цѣлу нóчь нараженый на дотинки дотепнои службы и вплывы вохкои температуры, такъ що неборака зъ перегрыжи и перестуды дóставъ запаленя легкихъ... Про те все намъ теперь не розводитись, про тй чудній мужчинъ слабощѣ, котрй осмѣлювали и побуджували панночки тогдѣшныхъ часóвъ, мовь тй розвезенй дѣти, до всякихъ можливыхъ пакостей вытворюваныхъ такъ званому „бридкому полу“ ще передъ союзомъ на шлюбнóмъ коверци...

Рóвно-жь не хочу розводити ся про тій выимковй случаѣ, коли то шалъ любови стае причиною тяжкого переступу, убійства, морду або зъґваня. Тотй выимковй случаѣ и такъ ажь надто часто выкористують драматурґи дó своихъ творóвъ... и коли-бы прийшлось судити пóсля рóзныхъ творóвъ примѣромъ нашихъ украинськихъ писателѣвъ, то бы той бѣдный людъ на Украинѣ вже давно мусѣвъ выгинути, мусѣвъ бы вырѣзатись, выстрѣлятись, вывѣшатись, потопитись, отроитись, пóйти въ Сибѣрь и пр. и пр., а то все за-для щирои любови... Богу дякувати милосердному, оно на дѣлѣ такъ не есть. На Украинѣ, такъ само якъ и въ насъ, любовь межи людомъ не разъ обявляe ся досадно, але не дуже шаловливо... За тяжкою працею людямъ и нѣколи шалѣти...

Мы тутъ хочемо повести рѣчь про новочасныхъ лицарѣвъ, у котрыхъ вправдѣ горяче серце, такъ якъ се було въ лицарѣвъ вѣкóвъ середныхъ, — та мѣсто острого меча або корда при боку — гусяче або сталеве перо въ руцѣ — про писателѣвъ любовныхъ стихóвъ, що менше або бóльше удатнй сыплють ся мовь зъ рукава а всѣ утворенй зъ легкои пѣны вѣчно повтаряныхъ зворотóвъ и порбвнуванiй, а всѣ надуняй тымъ самымъ штучнымъ налетомъ нѣбы-то туги и любовнои роспуки. Читаeшь.... позѣхаeшь... та пытаeшь ся: що се? чи авторъ справдѣ любить, чи се ему такъ видить ся? чи не занудить свою кралю тою божбою, тымъ заклинанемъ, тымъ нарѣканемъ на нещастну падь, що то нѣбы не даe ему злучити ся зъ запашною фіялкою, бѣлою лелiею, небесною незабудкою, паленѣючою рожею, легкокрилымъ ангеломъ и пр. и пр. Тай и краля-жь бѣдна, котрóй лише все торочать, що она лелія, фіялка, рожа... та нѣхто тои гарнои цвѣтки не вчахае... Коли ты голубчику такъ дуже розлюбивъ ся, то вперше постарай ся о одвѣтне удержане [бо безъ хлѣба то и любови вóдхоче ся!] а вóдтакъ попроси о ручку твоеи милои — та коли ей тобѣ вóддадуть „зъ руками и зъ ногами“, тогдѣ заживешь щасливо, перестанешь тужити и напевно перестанешь писати стихи любовнй... А то буваe неразъ такъ: паничикъ кóлька лѣтъ сонетуe, пише плачливй стихи любовнй, а коли ему лучить ся „лѣпша партія“, кидае вѣрну Марiечку, щобъ оженити ся зъ посажною Севериною... а Мариночцѣ шле листъ прощальный зъ запевненемъ, що „все лише за нею буде тужити“, що „нѣколи вже щасливымъ не буде“, а всему винна „лихая падь“... Тая то, бачите, лихая падь спонукуe его дружити ся за-для посагу... И зрадливо покиненóй Мариночцѣ лишае ся тóлько пачка сонетóвъ... Найчастѣйше довга, многообѣтна лицянка кóнчить ся тымъ способомъ.

Коли такъ у декотрыхъ вóдбуваe ся лицяне слезно, жалóбно и многостишно, такъ бувають такожь случаѣ, въ котрыхъ союзъ сердець ключить ся незвычайно швидко — чи щасливо, не хочемо рѣшати. Було то передъ лѣтами — переходивъ я разъ у Великоднй свята пополудни черезъ пляцъ Стрѣлецкій, де саме вóдбувалась такъ звана „гагилка“. Давъ ся почути зычный голосъ зъ товпы: „А я тобѣ черевички куплю Галю, Галю!“ и показавъ ся мои имъ очамъ рослый парубокъ-здоровяга зъ румянымъ лицемъ и двома рядами бѣлыхъ, рóвныхъ зубóвъ, де жачи за руку молоду дѣвчину, котра спаленѣвши за-для сподѣваного щастя заспѣвала въ одвѣтъ весело: „А я тобѣ *барзо ладнѣ подзiнкую* кавалеру!“ Отъ и маeте! тутъ порозумѣне и згода вóдбули ся дуже швидко пригарóдною пѣсенькою. „Ich singe, wie der Vogel singt, der in den Zweigen wohnet“ мимовóльно згадаeшь. Замѣтить може хто: „Та то такъ у долу суспóльности буваe, бо тамъ не надумують ся довго и не журять ся про будуччину, якъ то у интелiґенціи, тожь, якъ каже Нѣмець въ своемъ фільософічнóмъ языцѣ: „die Verstandesinnigkeit wird gar leicht geschlossen“. Оно се правда — та не завсѣгды, и у долу такъ не завсѣгды буваe.

Кому не звѣстна отта жалóблива пѣсня:

Ахъ, я нещасный! що маю дѣяти?
Люблю дѣвчину, не могу є взяти,
Не могу є взяти, бо заручeная —
Ахъ доле-жь моя, доле нещасная!

Просивъ я ей, щобы мя кохала,
Та й щобъ тамтого поперестала,
Але не хоче, бо я не богатый —
Ахъ, я нещасный! не могу є взяти!
Кобы то роки неба були хтѣли,
Мене богатымъ були учинили,

ный протестъ. Намѣстника не було, то принявъ ихъ радникъ двору Штумеръ. Вонъ обѣцявъ урядово провѣрити жалобы, поданѣ въ протестѣ. Въ протестѣ сказано мѣжь иншимъ: „Опозиційна борба Нѣмцѣвъ не є борбою противъ правительства, тѣлько противъ державноправнои єдности ческого королѣвства, противъ рѣвноправности ческои мовы зъ нѣмецкою. Борба, котра не жахає ся по-за границю кликати о помѣчь, є зрадою, ганьбою, нечуваным нарушенємъ людскихъ правъ и въ зародѣ нѣвечить всяку можливѣсть примиреня обохъ народѣвъ. Заворушенє въ ческѣмъ народѣ не дасть ся вже здержати; гадка про вѣдплату бере въ ческѣмъ народѣ верхъ; для-того ческѣ послы оказались бы слабодухами, коли бы дальше мовчали. Они мусять всякими способами безусловно боронити чести и громадянскихъ правъ ческого народу. Безчинне поведенє правительства супротивъ насильствъ, якихъ зазнають Чехи, заслугує на догану; тымъ бѣльше мусить ческій народъ, коли тому не зарадить ся заразъ, имати ся крайныхъ способѣвъ.“

Протестъ рады мѣскои въ Тѣшинѣ противъ польского вѣча, о котрѣмъ вчера коротко згадано, звучить: „Громадскій выдѣлъ мѣста Тѣшина, будучи одинокимъ правнымъ и законнымъ заступникомъ всего населеня мѣста, одноголосно застерѣгає ся противъ того, щобы зникаючо дрѣбна меншѣсть населеня того мѣста нарушувала національный спокѣй завсѣгды доси льояльного населеня уладжуванємъ славяньскихъ національныхъ зборѣвъ при вызначнѣй помочи позакраєвыхъ людей,— особливо такожь противъ того, щобы походами польскихъ Соколѣвъ, національныхъ товариствъ и т. и. въ мѣстѣ Тѣшинѣ вызывано тѣшиньскихъ Нѣмцѣвъ и зобиджувано ихъ мирнѣ чувства. Коли бы Нѣмцямъ забагло ся уладжувати походы въ галицкихъ мѣстахъ, то се певно узнали бы власти за провокацію и зборонили бы, якъ се на жаль стало ся при уладжуваныхъ въ послѣдныхъ часахъ нѣмецкихъ зборахъ. Зъ уваги, що при загальнѣмъ заворушеню Нѣмцѣвъ намѣренѣ походы и выступы можуть дати привѣзъ до заколоту спокою, — що обовязкомъ зверхности громадскои є, такимъ выпадкамъ напередъ запобѣгати; дальше зъ уваги, що галицкѣ люде, стоячѣ на чолѣ польского національного сторонництва, вмѣшуючись въ краєвѣ справы Шлеска, вызывають шлеске населенє до рѣшучого о ору, — застерѣгає ся громадска репрезентація мѣста Тѣшина зъ всѣмъ притискомъ противъ всякихъ якихъ-небудь выступѣвъ и походѣвъ участникѣвъ польского вѣча, котре має вѣдбутись д. 1. серпня 1897 р., якъ и противъ того, щобы того дня громадили ся люде въ границяхъ мѣста Тѣшина, и заявляє, що въ такѣмъ разѣ не може ручити за удержанє ладу и спокою въ мѣстѣ.“ Резолюцію сю подано до вѣдомости тѣшиньского староства.

Якъ доносять зъ Триденту, тамошне політичне товариство мало дня 25 с. м. нараду, на котрѣй голова товариства здавъ справу зъ найновѣйшихъ переговорѣвъ въ справѣ автономіи полудневого Тиролю. На нарадѣ було такожь кѣлькохъ италійскихъ послѣвъ. Ухвалено резолюцію, въ котрѣй высказує ся жаль зъ причины поведеня правительства и взыває ся послѣвъ полудневого Тиролю, щобы не скорѣйше явили ся въ соймѣ, поки не дѣстануть запевненя, що правительство зложить въ соймѣ начеркъ закону, котрый бы италійскѣй части краю дававъ спроможнѣсть, незалежно вѣдъ нѣмецкои бѣльшости соймовои управляти своими національными, моральными, интелектуальными и економічными справами, и свобѣдно розпоряджати якоюсь частію краєвыхъ фондѣвъ.

Зъ Будапешту доносять, що межи правительствомъ и лібералами а сторонництвомъ опозиційнымъ прийшло до згоды. Переговорюваъ остаточно мѣжь обома сторонами на бажанє правительства президентъ палаты Сілядій. Опозиція зажадала лише змѣны звѣстного параґрафу о образу чести. Опѣсля на засѣданю клюбу ліберального сторонництва при участи членѣвъ кабінету змѣнено той параґрафъ такъ, що до публичныхъ урядникѣвъ зачислено такожь директорѣвъ такихъ товариствъ, котрѣ обовязанѣ складати публичнѣ рахунки, такожь урядникѣвъ, котрѣ дѣлають зъ припорученя правительства, а напасти на приватне житє публичныхъ урядникѣвъ придѣлено судови звычайныхъ трибуналѣвъ. Така змѣна параґрафу мабуть вдоволить опозицію. Бар. Банфі має въ недѣлю выѣхати зновъ до Ишлю, щобы цѣсареви здати справу о змѣнѣ парляментарного положеня.

Загребскій соймъ вѣдкрыто дня 29 с. м. пѣсля звычайнои церемоніи. Депутація соймова впровадила бана до салѣ засѣдань; вонъ выйшовъ на тронове пѣдвышенє, вѣдчитавъ королѣвскій рескриптъ и оголосивъ соймъ отворенымъ. До недѣлѣ, якъ надѣють ся, скѣнчить ся верифікація выборѣвъ, а въ понедѣлокъ буде можна приступити до выбору соймового бюра. Внесено протесты противъ выбору 7 опозиційныхъ послѣвъ и противъ одного правительственного.

Цѣкаву а заразомъ и дивну вѣсть подає зъ Петербурга, нѣбы зъ цѣлкомъ певного жерела, выходяче въ Загребѣ Hrvatsko Pravo: Поступовѣсть царя Николая, якъ кажуть въ петербургскихъ кругахъ, мало що не довела до палатнои революціи; въ справѣ тѣй замѣшанѣ є найвысшѣ двѣрскѣ круги и загально знанѣ люде. Було се въ початкахъ мѣсяця мая, коли цариця-вдова за порадою деякихъ реакціонистѣвъ позволила ширити на дворѣ вѣсти, що царь нездужає наслѣдкомъ удару, якій дѣставъ було ще въ Японѣ. Тоту недугу царя мали въ порозумѣню зъ Побѣдоносцевымъ, Мещерскимъ и Воронцовымъ-Дашковымъ выкористати на те, щобы царя спонукати, щобы на довшій часъ выѣхавъ за границю; а цариця-вдова мала на той часъ обняти реґентію. О тѣмъ всѣмъ довѣдавъ ся царь ажь майже передъ выконанємъ пляну вѣдъ бар. Фредерикса чи то, пѣсля иншихъ, вѣдъ ґр. Муравєва. За радою Фредерикса царь велѣвъ заразъ умѣстити вѣддѣлъ ґвардіи въ одній зъ палатныхъ саль и вѣзвавъ до себе людей, вмѣшаныхъ въ справу. Коли они поприходили, сказавъ имъ, що знає о всѣмъ. Они дуже затревожили ся тымъ, а ще бѣльше, коли царь вѣдчинивъ дверѣ до сусѣднои салѣ, а тамъ показала ся ґвардія. Царь, якъ добрый сынъ, не докорявъ матери, але Воронцову велѣвъ подати ся до димісіи. Фредериксъ зѣставъ его наслѣдникомъ, а дальшимъ наслѣдкомъ тои пригоды має бути, що царицявдова выѣздить на стало до Копенгаґи.

Якъ доносять зъ Цетиніи, упевнивъ султанъ черногорского князя, що справу митрополіи въ Скоплѣ хоче уладнати пѣсля бажаня князя, скоро мѣжь екуменьскимъ патріархатомъ а македоньскими Сербами прийде до згоды, якои бажає Россія. Бажанє Россіи є таке, щобы Порта дала Грекови Амвросієви бератъ на скоплійску митрополію, але патріархъ мавъ бы его перенести на иншу митрополію и на его мѣсце заименувати сербского архимандрита Никифора.

Берлиньскій дневникъ Post довѣдує ся зъ Царгороду, що Джевадъ паша зажадавъ телєґрафічно скрѣпленя турецкого войска на Кретѣ, бо уважає за конечне 20.000 войска, щобы привернути спокѣй и ладъ на островѣ. Передовсѣмъ жадає, щобы чимъ скорѣйше утворити жандармерію, и то найлѣпше зъ Альбанцѣвъ, бо они одній годній приноровити ся такъ до природы краю якъ и до вдачѣ населеня, а до того знають по грецки. Нерѣшуче поведенє адміралѣвъ — каже — спиняло доси, що не можна було втихомирити повстанцѣвъ.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ ходорѣвскихъ барабѣвъ].

Бѣльша часть свѣдкѣвъ своими зѣзнанями не прояснює справы. Кождый говорить, що бачивъ барабѣвъ, бачивъ якъ они ломили дверѣ и выбивали вѣкна; деякѣ свѣдки навѣть чули на собѣ ихъ руку або й палицю, але [що тутъ найголовнѣйше] не знають назвати виновникѣвъ. У деякихъ свѣдкѣвъ-жидѣвъ проявляє ся навѣть въ сали заѣла ненависть. Примѣромъ свѣдокъ Елька Сталь — вѣзвана, щобы спѣзнала барабу, котрый выбивавъ шибы у неи, звертаєсь до одного зъ обжалованыхъ и кричить наче-бъ на хадоровскѣй торговици: „То той злодѣй, пся кровь!“

Деякѣ свѣдки подають назвища обжалованыхъ, однакъ неразъ оказує ся, що зѣзнаня ихъ не конче вѣрыгѣдній До такихъ можна зачислити свѣдка Гершона Ґрудера. На запитанє д-ра Чайкѣвского: „Якъ же то? Вы бачили, що барабы беруть ся до бійки, а не бояли ся сидѣти у вѣдчиненѣмъ склепѣ?“—свѣдокъ вѣдповѣдає: „Я замкнувъ дверѣ зъ середины на гаки.“ — „То якъ могли вы бачити?“ — „Я бачивъ крѣзь щѣлину.“ — „И вы не бояли ся прикладати до щѣлины тогдѣ, коли барабы выломлювали дверѣ?“ — „Ну, я утѣкъ до другои комнаты, заперъ дверѣ и дививъ ся.“ — „То ще гѣрше, бо черезъ двое дверей вы не могли нѣчого бачити...“ Иншій зновъ свѣдокъ, Гехтъ, зовсѣмъ не вмѣє пояснити причины, за що властиво барабы били жидѣвъ. „У мене [каже вонъ] є така крамниця, де всього дѣстане цо є тѣлько на свѣтѣ, и мѣдъ и кава и шварцъ. Я живъ добре зъ барабами и не знаю, за що они й менѣ побили вѣкна; я имъ не вдѣявъ нѣякого лиха, а „якъ коваль провинивъ, то не треба боднаря вѣшати!“

Заступникъ пошкодованыхъ д-ръ Сокаль домагавъ ся поновно завѣзваня свѣдка комісаря староства Осолиньского, пѣдпираючи свое внесенє обставиною, що свѣдокъ сей ходить въ Бѣбрцѣ по улицяхъ и, якъ сказавъ одинъ свѣдокъ, вонъ „є такій грубый якъ и бувъ“, — однакъ трибуналъ вѣдкинувъ се внесенє; за те прихиливъ ся до внесеня оборони щобы покликати на свѣдкѣвъ кѣлькохъ обшаринкѣвъ, котрѣ саме пѣдчасъ розрухѣвъ були въ Ходоровѣ.

Изъ зѣзнань свѣдкѣвъ выходить, що жиды пактували зъ барабами, зъ котрыхъ одинъ, Жулкось, прошеный жидами, пѣйшовъ бувъ яко плєніпотентъ барабѣвъ до рабіка, де на его руки хотѣли жиды зложити 300 зр., щобы тѣлько бувъ спокѣй. Але Жулкось мавъ домагати ся 500 зр и о се розбило ся. Жулкось перечить тому; каже, що жиды пѣдпоили его и ще кѣлькохъ барабѣвъ та й завели до рабіна, а барабы домагали ся тамъ звороту за день робочій, утраченый черезъ те, що зачеплєній жидами мусѣли въ своѣй оборонѣ трѣпати жидѣвъ и не йшли до роботы. Обжалованѣ жалували ся, що жиды продавали имъ хлѣбъ дуже лихій, зъ пѣскомъ и чорный. Жиды, що въ часѣ розрухѣвъ поѣхали були до намѣстника, взяли зъ собою и хлѣбъ, а намѣстникъ сказавъ, що хлѣбъ сей дуже вкусный. На се вѣдкликують ся теперь свѣдки-пекарѣ, але аргументацію ихъ збивъ коротко д-ръ Чайковскій кажучи: „Рѣчь ясна, що по розрухахъ повезли вы бѣлый хлѣбъ, але тутъ ходить о то, чи хлѣбъ бувъ такій „slicz-ный“ такожь передъ забуренями?“.

Велику шкоду, бо на 600 зр. ліквідує собѣ свѣдокъ Ицко Лейба Ротъ, кравець. Барабы два разы напали на его хату, однакъ хто бувъ мѣжь ними, не знає, бо вонъ „жѣнку пѣславъ на пѣдъ, а самъ влѣзъ у комѣрчину мѣжь дерево, опѣсля утѣкъ на окописко и тамъ лежавъ пѣвтора годины, а що було ему дуже страшно, то пѣйшовъ до почтмайстра де й заночувавъ“.

Деякѣ свѣдки мотають ся и зѣзнанє ихъ дуже неяснѣ, а свѣдка Аншля Шора казавъ прокураторъ просто зъ салѣ вѣдставити до криміналу и обжалувавъ его о фальшиву присягу.

Трибуналъ рѣшивъ спровадити зъ Коломыѣ на свѣдка ходорѣвского рабіна Айхенштайна.

НОВИНКИ.

— **Народна Торговля** внесла въ линии с. р. жалобу до ц. к. Дирекціи зелѣзниць державныхъ, що анѣ въ магазинѣ зелѣзничѣмъ анѣ въ трафікахъ львѣвскихъ нема на складѣ листѣвъ фрахтовыхъ зъ руско-нѣмецкимъ текстомъ. На се одержала Народна торговля таку вѣдповѣдь до ч. 40570/V: „Дотычно зажаленя зъ дня 7 липня с. р. повѣдомляє ся, що листы фрахтовѣ о нѣмецко-рускѣмъ текстѣ у ц. к. Дирекціи зелѣзниць завсѣгды въ достаточнѣмъ числѣ на складѣ знаходять ся. Позаякъ але тыхъ листѣвъ фрахтовыхъ дуже рѣдко стороны жадають, занехавъ ц. к. урядъ зелѣзничій у Львовѣ постаратись о нихъ. При способности Вашого зажаленя пригадала однакъ ц. к. Дирекція зелѣзнича всѣмъ своимъ маґазинамъ фрахтовымъ, щобы они жаданѣ листы фрахтовѣ удержували завсѣгды на складѣ.“ — Нехай же Русины жадають все и всюда рускихъ фрахтовыхъ листѣвъ, якъ уже майже скрѣзь жадають рускихъ друксортѣвъ почтовыхъ. Тѣлько въ той способѣ выборемо нашому языкови належне ему право всюды, на всѣхъ поляхъ!

— **Повакаційнѣ испыты зрѣлости** [устнѣ] розпѣчнуть ся: а) въ ґімназіяхъ львѣвскихъ: въ академічнѣй [поправчѣ и цѣлѣ] 16-ого вересня, въ Францъ-Іосифа [поправчѣ] 21-ого

Взявъ бы-мъ собѣ тую, котра менѣ мила,
Ахъ, доле-жь моя, доле нещаслива!

— Дальше жичить нещасняга нечулѣй красавици всякого добра:

Хоть є не возьму, буду єй сприяти,
Всякого добра буду єй бажати —
Най въ житю нѣколи не зазнає злого,
Що є найлѣпше, нехай має много!

Въ тѣй пѣсни пробиває ся щира, добра удача сердечного Руснака, а заразомъ зъ пѣсни тои довѣдуємо ся, що и Русинка, окрѣмъ пухкости, бѣленькости личка, ясныхъ зорей — оценятъ и другихъ любенькостей нѣжного пола, котрѣ хоть и не згадують ся выразно, але розумѣють ся самѣ собою, плекає ще въ своѣмъ серденьку бажанє, щобъ ихъ выбранець бувъ бога-а-тый, отожь зовсѣмъ такъ, якъ ихъ посестры другихъ народностей. Та коли чуємо такій зойкъ любови, якъ въ пѣсни: „Ахъ, я нещасный!“ — находимо се зовсѣмъ природно и ледви могли бы мы припустити, що то може бути инакше въ серцю сентиментального, залюбленого Руснака. А прецѣнь, добродѣйство ласкаве, оно не такъ! Бачите и въ рускій людъ вже вдирає ся и въ рѣчахъ любовныхъ сарказмъ, скептицизмъ, реалізмъ и якъ тамъ всѣ они называють ся тѣ страшнѣ *ізмы* нашого часу... Ледви моимъ ухамъ мѣгъ я вѣрити, коли почувъ въ устахъ сѣльского парубка таку дотипливу пѣсню:

Ой пѣйшовъ бы до дѣвчины,
Та не маю драбинчины,
Драбинчины золотои
До дѣвчины молодои...

Знаєте, добродѣйство ласкаве, се пѣсня така привѣтна для нашого часу, що я притымомъ переложу ю на языкъ нѣмецкій, бо — якъ декотрѣ думають — ажь тогдѣ залунає на весь свѣтъ наша слава, коли то мы всѣ літературнѣ богацтва нашои мовы переведемо на языки свѣтовѣ... тожь и шкварю:

Ich möchte schon gewinnen
Ein Mädchen fein und hold —
Doch fehlt zum lieben Herzchen
Die Leiter mir von Gold...

Годѣ-жь намъ балакати дальше про розличнѣ-розличенныѣ проявы любови... Попробувавши разъ зъ успѣхомъ летѣти въ горѣшнѣ сферы на крилахъ Пеґаза, я не пиняти-му при нагодѣ подати ще декотрѣ нѣмецкѣ переводы нашихъ пѣсенькъ. Нехай свѣтъ здивує дивомъ великимъ! На примѣръ:

Коломыя не помыя,
Коломыя мѣсто,
Въ Коломыѣ дѣвчатонька
Якъ пшеничне тѣсто!
Kolomea ist kein Spühlicht,
Kolomea Städtchen,
In dem Städtchen leben viele
Wunderschöne Mädchen!

або:

Ой бѣда то не качата: сыплю проса, не ѣдять;
Ой бѣда то не дѣвчата: любити мя не хотять!..
Es ist grauslich! diese Entchen
Wollen keine Hirse fressen,
Meine heissen Herzenswünsche
Wollen Mädchen nicht ermessen!

Es ist grauslich! скажете довѣрне и вы, ласкавѣй читателѣ. До чого тотѣ переводы въ рускѣмъ фейлетонѣ? Отъ до чого: може я ними зверну увагу „критики“ и на пѣдставѣ тыхъ величавыхъ моихъ переводѣвъ дадуть менѣ мѣсце въ „исторіи літературы“, черезъ що я бъ залучивъ несказано велику славу и ставъ бы небезпечнымъ ривалемъ для декотрыхъ домашныхъ стихотворцѣвъ, котрыхъ вже прославлено уталантоваными „поетами“. Такъ бачите, часомъ и фейлетоністъ, щобъ ужити выраженя Шевченкѣвского, до тои „задрѣпанки-шинкарки, перекупки пянои“ простягає руки кличучи: „Де ты въ ката забарилась зъ своими лучами?“ .. Es ist grauslich!

Коломыя, що „межи горами“ славна не лише зъ того, що въ нѣй дѣвчата и молодицѣ пухкѣ „якъ пшеничне тѣсто“ — але заслыла такожь катастрофою, що звершила ся недавно саме пѣдъ тымъ красноженнымъ мѣсточкомъ. Справдѣ, нещастє велике! повторяли всѣ въ одинъ голосъ. Тѣлько що-до причины були гадки подѣленѣ. Одній твердили, що се vis major починила, та й годѣ; другѣ-жь були иншого мнѣня, кажучи, що тутъ причинила ся vis peior negligentiae. А я говоривъ: трѣвайте панове, не журѣть ся! хай-нехай начальство журить ся! Зложено осѣбну комісію, тожь и ждѣть, якій орѣкъ дасть комісія. Отъ и порѣшила тота комісія, що хоть тамъ вже давнѣйше рѣчка була пѣдмулила мѣстокъ, такъ завсѣгды дѣлали тутъ силы природнѣ, отожь причиною таки була vis major! Природѣ мы всѣ смертнѣ мусимъ покоритись, ergo vis major! Теперь вже знаєте, добродѣйство ласкаве, тожь спѣть супокѣйно и безжурно. И такъ де vis major, намъ безсилымъ не вдѣяти нѣчого! Яка тамъ и дѣлала vis, все-жь жертвамъ катастрофы жизнь не верне ся. Для деякихъ промысловцѣвъ зацвила нова вѣта зарѣбку: и фотоґрафують и малюють, и по будахъ, такъ званыхъ „комедіяхъ“ выставляють образы катастрофы пѣдъ Туркого биля Коломыѣ...

Коли такъ Коломыя прославила ся своею катастрофою на весь свѣтъ, такъ и нашъ Львѣвъ не остає позадѣ, все красшає, все двигає ся въ нѣмъ поступъ... Якъ выразила ся редакція одного львѣвского письма хвалячого розрѣстъ и красоту нашого мѣста: нашъ Львѣвъ *нагадує* що-разъ бѣльше великій мѣста Европы. Той lapsus calami чи linguae однакожь заключає сущу правду. Наше мѣсто мимо своего розросту все-таки по части не може отрясти ся вѣдъ тыхъ примѣтностей, що зъѣднали ему мено „сорочого гнѣзда“ по нѣмецки „Krähwinkel“. Каменицѣ будують теперь красшѣ и бѣльшѣ, такъ що привѣвнуючи ихъ до давныхъ, котрѣ ты передъ лѣтами уважавъ за хорошѣ и великѣ, ажь засоромишь ся, що мѣгъ давнѣйшѣ неоказнѣ домики уважати хорошими и великими... Що-жь, коли инколи тотѣ новѣ домы, котрѣ ты такъ подивляешь, завалюють ся ще передъ тымъ, нѣмъ до нихъ спровадились жителѣ... Похитаєшь головою на новѣ, звалистѣ, хоть и пышно выведенѣ хоромы, та вже приязнѣйше глядишь на давнѣ будынки, котрѣ знають тебе ще зъ-малку и теперь до тебе всмѣхають ся постарѣлымъ уже лицемъ, якъ давнѣ знакомѣ... Правда, не всѣ новѣ бѣдовы такѣ дряхлѣ, та буває инколи зъ декотрыми новыми будынками такъ, якъ зъ декотрыми ново захвалеными знаменитостями въ літературѣ... або якъ зъ декотрыми дуже енерґічными бурмістрами декотрыхъ мѣстъ...*)

(Конецъ буде.)

---

*) Чому-бъ взагалѣ пану бурмістрови та не „спренжистому“ бути? — тажь ѣде въ каритѣ на „спренжинахъ“. Аякже! — *Приписка обервецера.*

вересня, въ IV-ôмъ [поправчй зô своеи ґімназіи] 18-ого вересня, въ V-ôй [поправчй зô своеи ґімназіи и цѣлй] 21-ого вересня, въ II-ôй, нѣмецкôй [поправчй и цѣлй] 17-ого вересня; б) въ школѣ реальноô у Львовѣ [поправчй и цѣлй] 21-ого вересня. — Абітурієнты ґімназій зъ польскимъ языкомъ выкладовымъ, котрй дôстали въ терминѣ лѣтнôмъ позволене повторити испытъ зъ одного предмету, а бажають складати его у Львовѣ, мають зголоситись до того испыту въ дирекціи ґімназіи Францъ-Іосифа до 5-ого вересня с. р.; абітурієнты ґімназій IV и V-ои складати будуть поправчій испытъ зъ одного предмету у власныхъ ґімназіяхъ а зголоситись мають рôвно-жь до 5-ого вересня; всѣ иншй абітурієнты мають зголоситить въ дирекціи однои зъ поименованыхъ школъ рôвно-жь найпôзнѣйше до 5-ого вересня с. р.

— **Дирекція Народнои Торговлѣ у Львовѣ** купила [якъ довѣдуєсь коломыйска „Русская Рада“] одноповерхну каменицю въ Коломыи въ ринку за 27.000 зр.

— **Коштомъ Є. Е. Кардинала Сембратовича** вôдмальована буде церковь въ Дешници [дукляньского деканата], родиннôмъ селѣ Кардинала. Вôнъ вызначивъ на сю цѣль 3.600 зр. а заразомъ припоручивъ вымальованє сеи церкви нашому артистови-маляреви п. Стефанови Томасевичеви, пôдъ котрого наглядомъ и пôсля его пляну має такожь перевестись позолоченє иконостаса и престолôвъ. П. Томасевичь выкôнчивъ весною сего року портретъ Карданала, пôсля высказу знатокôвъ богато удачнѣйше, якъ портретъ мальованый за цѣну 600 зр. придвôрнымъ маляремъ папы. Громада Дешниця докладає до приукрашеня церкви лише около 1000 зр.

— **До чого доводить горѣлка?** Зъ Синькоґа повѣту каменецкого пишуть намъ: Дня 28 липня досвѣта приѣхавъ уже пôдпитый респіцієнтъ сторожи скарбовои Ю. Мадзяра зъ горальнѣ въ товариствѣ трехъ офіціялістôвъ маршалка краєвого ґрафа Станислава Баденього. Тутъ напивали ся и стрѣляли до шопы одного господаря. Въ шопѣ спавъ 10-лѣтный хлопець, а мати видячи, що представленя ей не помагають, вывела сына зъ шопы та переходячи по-при касарню мало не дôстала кулькою вôдъ горальняного практиканта Шклиньского. Піятика, стрѣлянина и крики тревали до годины 7-ои рано. Теперь зачала ся бійка. Шклиньскій почавъ бити Мадзяру въ его власноô мешканю. Два другй его товаришѣ Шклиньского вôдъѣхали, а тогдѣ вôнъ хопивъ карабінъ, пачку патронôвъ и баґнетъ, хотѣвъ стрѣляти за вôдъѣзджаючими колеґами вôдтакъ за Мадзярою, а вкôнци стрѣлявъ на того, хто лишь навинувъ ся ему пôдъ дуло его карабіна. Два разы стрѣливъ за одною дѣвчиною, вôдтакъ по разу на двохъ селянъ. До учителя М., котрый тамтуды переходивъ, стрѣливъ на вôддаль шѣстьохъ крокôвъ, але хибивъ. Хлопамъ було вже „паньскихъ жартôвъ“ за много, але бояли ся приступити. Тогдѣ выскочивъ респіцієнтъ зъ баґнетомъ въ руцѣ и ставъ бѣчи за Шклиньскимъ, та спотыкнувъ ся, упавъ, а Шклиньскій проколовъ его и вôнъ за пôвъ годины сконавъ. Теперь пустили ся хлопы за втѣкаючимъ Шклиньскимъ, вôдобрали ему оружє и троха потурбували. Звязаный Шклиньскій и приведеный до мертвои жертвы сказавъ: „Добре ему такъ!“ та жалувавъ, що оденъ хлопець, котрый приглядавъ ся тôй бійцѣ, такъ хвацко стягнувъ его тростинкою по рукахъ, коли вôнъ зъ пачки добувавъ патроны и хотѣвъ закладати до карабіна, що зъ пальцѣвъ пустила ся кровь и прочй патроны розсыпались. „Коли-бъ я бувъ мавъ патроны, не були бы вы мене дôстали въ свои руки!“ сказавъ Шклиньскій до хлопôвъ на прощанє.

— **Святкованє 50-ыхъ роковинъ страченя революціонерôвъ Теофіля Висньовского и Капусциньского** розпочали львôвскй Поляки вчера вечеръ въ сали ратушевôй вечерницями, на програму котрыхъ зложили ся деклямаціи, співы сполученыхъ хорôвъ польскихъ товариствъ ремѣсничихъ и вôдчитъ Стан. Шніра-Пепловского, котрый подавъ исторію революціи 1846-го року, описавъ нараѣвску выправу, за котру засуджено Висньовского на кару смерти, и зазначивъ, що кровава сеся подѣя повинна була научити польскихъ політикôвъ, що треба робити для люду черезъ людъ. — Нинѣ рано вôдбуло ся поминальне богослуженє у Домініканôвъ при натовпѣ публики, котра заняла такожь майданъ передъ костеломъ. Въ богослуженю тôмъ взяла удѣлъ рада мѣста Львова и всѣ корпораціи ремѣсничй зô своими прапорами. По вôдспѣваню патріотичныхъ пѣсень вôдвезено фіякрами на мѣсце страченя кôлька вѣнцѣвъ, именно: зелѣзный вѣнець терневый вôдъ рады мѣскои, дальше вѣнцѣ вôдъ Сокола зъ пôдъ „trzech zaborów“, вôдъ молодежи, товариства стрѣлецкого, вôдъ „ziemiaństwa“ и вôдъ „włościan“. На Гицлѣвскôй горѣ зôбрало ся до 300 народу, мѣжь тымъ значне число женщинъ. Вѣнцѣ зложено на памятнику, а вѣнцемъ рады мѣста прибрано свѣжо вмуровану таблицю, фундовану польскою молодежію въ честь 50-тыхъ роковинъ страченя обохъ революціонерôвъ. Друкарскій складачь Бачиньскій зазначивъ въ короткôй промовѣ, що святкованє сихъ роковинъ дає доказъ патріотизму польскои молодежи, а потôмъ вôдспѣвано на сей день умысно уложену кантату и патріотичнй пѣсни. Продовженє обходу вôдбуде ся вечеромъ на горѣ страченя, де [якъ кождого року] збирають ся львôвскй Поляки и спѣвають патріотичнй пѣсни.

— **Мôстъ деревляный** поклала брôдска рада повѣтова на рѣцѣ Стирь мѣжь Лешневомъ а Щуровичами. Рѣка въ тôмъ мѣсци доходить до 60 метрôвъ ширины и є дуже глибока. До теперь переправляли ся люде човнами и порономъ, черезъ що лучались часто нещастя, а и сего року на веснѣ утопивъ ся одинъ чоловѣкъ и трое коней. Новый мôсть коштує 8000 зр. а побудувавъ его брôдскій столярь Шарнецкій. Дня 24 с. м. вôдбуло ся торжественне посвященє сего моста при участи маршалка повѣтого и кôлькохъ репрезентантôвъ выдѣлу повѣтового при чôмъ промовлявъ щуровицкій рускій порохъ о. Левицкій, пôдносячи въ тôмъ дѣлѣ заслугу повѣтового маршалка [Октава Салѣ]. По посвященю моста вôдбуло ся коштомъ повѣтового выдѣлу снѣданє, на котре маршалокъ, вôйты и гостѣ поѣхали повозами.

— **Посломъ до сойму** зъ коломыйского округа куріи бôльшои посѣлости выбрано 51 голосами на 52 голосуючихъ Лешка Цєньского зъ Вôкна.

— **Повени.** Зъ Вѣдня доносять, що тамъ въ наслѣдокъ безнастанныхъ дощѣвъ перервала ся гребля въ мѣсци, де Вѣденка вливає ся до Дунаю, и на льокальноô зелѣзници вода кôлька мостôвъ зôрвала або сильно пôдмулила. Таке саме и зъ рухомъ пароходôвъ на дунаєвôмъ каналѣ. На вѣденьскихъ передмѣстяхъ повѣнь поробила необчисленй шкоды, а люде утѣкають зъ мешкань. — То саме доносять и зъ Ишлю. На шляху захôднои зелѣзницѣ мѣжь Прінценсдорфъ а Льосдорфъ коло Санктъ-Пельтенъ упали зô шляху машина и 4 возы особового поѣзду. Машиністъ погибъ, а раненыхъ є 4 урядники почтовй и 2 пасажиры. Се нещастє лучило ся въ наслѣдокъ того, що вода пôдмулила шляхъ. При мостѣ Шварценберґа у Вѣдин завалило ся руштованє, черезъ що найменше 15 осôбъ упало до воды, а лишь 5 осôбъ выратовано. Зъ Ишля пишуть, що комунікація тамъ перервана, бо вода забрала мôстъ т. зв. Johannesbrücke при улици Ебензе, а иншимъ мостамъ грозить те саме. Въ Баденѣ пôдмулила вода віядуктъ полудневои зелѣзницѣ такъ, що здержано рухъ зъ обавы передъ катастрофою. И сполученє телеґрафічне сильно загрожене. Вода пôдмулила пять домôвъ такъ, що завалили ся. Зъ Ґмунденъ телеґрафують, що тамъ деякй улицѣ стоять на пôвъ метра пôдъ водою. Рухъ зелѣзниць мѣжь Травнкірхенъ а Авсзе здержаный а такожь не курсують пароходы мѣжь Ґмунденъ а Гальштедтъ.

— **Львôвска Дирекція зелѣзниць державныхъ** надôслала намъ нинѣ таке повѣдомлене: Зъ причины тучѣ дня 29 липня пополудни замулила вода торы недалеко стаціи Пôдзамче и въ наслѣдокъ того наступило спôзнене поѣздôвъ поспѣшныхъ чч. 3 и 4 та поѣзду особового ч. 12. Около 8-ои годины вечеромъ привернено рухъ нормальный.

— **Новй копальнѣ золота** вôдкрыто на далекôй пôвночи въ Америцѣ и вже сотки-тысячѣ людей иде туды глядати щастя-долѣ. Новй золотоносны поля мають бути обильнѣйшй якъ давнй копальнѣ каліфорнійскй або австральскй. Въ ґазетахъ появляють ся вѣсти, якъ сей або той доробивъ ся тамъ сотокъ тысячѣвъ долярôвъ, — и се розумѣє ся заохочує другихъ выбирати ся въ дорогу. А не сказано въ ґазетахъ, скôлько сотокъ людей погибло въ тôй далекôй дорозѣ зъ голоду и зимна. Бо, треба знати, нова золотоносна краина лежить вже надъ моремъ ледоватымъ. На граници Аляски и англійскихъ посѣлостей, надъ рѣкою Кльондікъ, що вливає ся до великои рѣки Юкона, лежить ново вôдкрыте Ельдорадо. Доѣхати до Кльонді ку можна або сушею або моремъ. Сушею выбирають ся бѣдаки, що не мають чимъ заплатити корабля, и по найбôльшôй части гинуть въ дорозѣ. А кораблемъ выѣзджить ся зъ порту Ванкуверъ и приѣздить ся на море Берінґа до горла рѣки Юконъ въ Аляскѣ, а зъ-вôдси треба ще горѣ рѣкою Юконъ плысти два тыждні 1800 миль англ., щобы дôстати ся на пôвперекъ Аляски до Кльондіке. Та подорожь може вôдбувати ся лишь вôдъ початку червня до половины вересня, бо въ прочихъ мѣсяцяхъ стоить лѣдъ на рѣцѣ Юконъ. А сушею дôстати ся ще труднѣйше, бо 1200 миль вôддѣляє вôдъ найблизшого шляху зелѣзничого. Звычайно треба на мѣсци перезимувати, тожь кождый мусить мати зô собою потрѣбну для себе поживу, бо инакше згине зъ голоду. Вôдкрытє сихъ новыхъ покладôвъ золота въ Кльондіке датує ся вôдъ серпня минувшого року, хочь надъ рѣкою Юкономъ вôдъ десяти лѣтъ находять ся копальнѣ золота. Вже въ першôмъ роцѣ горячка золота звабила тамъ стôльки людей, що добуто золота за три міліоны долярôвъ, а на сей рôкъ обчислюють продукцію вже на 10 міліонôвъ долярôвъ. Золотый пѣсокъ має находити ся тамъ вже на стопу пôдъ землею, але дуже часто треба найперше розкладати огонь, щобы земля розмерзла ся и можна копати. Копати можна золото лишь въ часѣ трехъ або чотирохъ лѣтныхъ мѣсяцѣвъ. Въ Америцѣ вже позавязували ся синдикаты, що приймають на себе перевôзъ людей въ тй околицѣ и прохарчованє ихъ черезъ потрѣбный часъ до копаня золота.

— **Добрй вѣсти.** Въ першихъ дняхъ серпня вôдбудуть ся въ Коломыи вѣнчаня укôнченыхъ богословôвъ: 3-ого серпня п. Теодора Блоньского зъ панною Єленою Сильвестеръ а 7-ого серпня п. Антонія Кордовского зъ панною Єленою Блоньскою.

Телеґрамы „Дѣла“.

Будапештъ 31 липня. Угоду мѣжь сторонництвами довершено оконечно, хочь тутъ и тамъ находять ся ще невдоволенй. Угода обôймає не лишь справы бѣжучй, але такожь буджетову провізорію на р. 1898 и провізорію австрійско-угорскои угоды. На вчерашнôй конференціи либерального сторонництва заявивъ Банфі, що рѣчи складають ся вдоволяючо, а обостренє реґуляміну оказує ся покищо злишнымъ.

Царгородъ 31 липня. Вчерашну конференцію въ справѣ мира вôдрочено до сегодня, бо не надôйшли ще були инструкціи для англійского амбасадора. Сегодня мають уложити артикулъ про контролю надъ грецкими фінансами и въ звязи зъ тымъ про уступленє Туркôвъ зъ Тесаліи. Коли не зайде яка несподѣвана перешкода, то сегодня будуть всѣ условя мира уложенй оконечно, по чôмъ остане ся лише пôдписати ихъ и дати султанови до затвердженя.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Вп. С. Ма. въ Бо. Вплачено теперь на III кварталъ 2·50 зр. — *Вп. Л. Шу. въ Хл.* — До кôнця вересня. — *Вп. І. Щу. въ Ст. вл.* До кôнця червня ще 2·50 зр. — *Вп. Г. Се. въ Ро.* Такъ.

Miscellanea.

[Ґр. Мервельдтъ упавъ при ризорозумѣ політичнôмъ. — Przegląd органомъ Трильовского. — Станиславъ Козьмянъ въ Буську. — Рентґенъ и Вірховъ повинній бути польскими патріотами à la Ґуньковичь. — Рецепта на страйки аґрарній. — „Все те вже було“ сказавъ Бенъ-Акіба. — Рухи дипльоматичній середъ дипльоматôвъ и нашихъ выборчихъ комісарѣвъ.]

Намѣстникъ Тиролю ґрафъ Мервельдтъ — „domniemany spadkobierca stolca hr. Badeniego“ — робивъ на дняхъ політичне ризорозумъ, щобы изъ „Staathalter-a“ стати „Staatsmann-омъ“ и „Premier-омъ“. Ризорозумъ таке є вôдмѣнне вôдъ звычайного політичного ризорозумъ, яке робить кождый правникъ для одержаня степеня доктора правъ. Се було ризорозумъ зъ „ловкости“ політичнои: ґрафъ Мервельдтъ мавъ помирити тирольскихъ Нѣмцѣвъ зъ Італіянцями и — не обставъ. Подôбне ризорозумъ робивъ ґр. Бадені, коли то майструвавъ угоду Русинôвъ зъ Поляками въ Галичинѣ и выкпивъ ся при нѣмъ зъ позоромъ, що нѣбы зробивъ угоду. Зъ того выходило бы, що ґрафъ Бадені хитрѣйшій політикъ вôдъ ґрафа Мервельдта, а я думаю, що вôнъ тôлько крутѣйшій, бо має, якъ Нѣмцѣ кажуть „eiserne Stirn“, щобы упевняти объ тôмъ, чого нема и не було. Угода ґрафа Баденього зъ Русинами — то щось подôбного, якъ контракты ґрафа Баворовского зъ жидами, о котрыхъ мы передъ кôлькома лѣтами начитали ся доволѣ въ часѣ процесу Вайзеръ-Баворовскій...

*

Przegląd Масловского, звѣстна експозитура Czasu у Львовѣ, повиненъ называти ся орґаномъ д-ра Кирила Трильовского, хотяй д-ръ Трильовскій не стоить такъ низько морально, якъ де-хто зъ львôвскои громады, щобы писавъ до Przegląd-у, бо вôнъ нѣколи не пише до сеи ґазеты. Причина названя Przegląd-у орґаномъ д-ра Трильовского є инша. Р. Т. читателѣ знають, що Przegląd выробивъ Słowu polsk-ому назву орґану абісиньского неґуса Менелика, бо редакція Słowa polsk-ого дала ся пôддурити на помѣщенє сфінґованои депешѣ про перехôдъ Менелика на православє. Тожь теперь, коли Przegląd пишучи про голосного редактора выходячи въ ряды годы „Громады“, кôлькократно пише „Tryłowski“, а не „Трильовскій“, треба ей покарати, бо-жь се непростима ігноранція! Редакція Przeglądu повинна бути на стôлько добре поинформована, абы знала, що на побережи зеленои Буковины зеленѣє ся Кирило, найбôльшій чоловѣкъ въ радикальноô партіи пôсля того, якъ по черзѣ повыклинавъ зъ партіи тыхъ, котрй затѣнювали его особу...

*

Авторъ дѣла „Rzecz o roku 1863“ бавить въ Буську у ґрафа Баденього — якъ доносять ляконічно польскй ґазеты. Видно ґрафъ Бадені не читавъ его „Rzeczy o roku 1863“, скоро хоче зъ нимъ говорити, бо Козьмянъ представивъ въ своѣй „Rzeczy o roku 1863“ себе яко наймудрѣйшого и найголовнѣйшого чоловѣка въ цѣлôй справѣ 1863-ого року. Що-жь буде, якъ Козьмянъ схоче писати коли „Rzecz o roku 1897“ и знôвъ своєю методою „хвали мя ротику, бо тя розбдру“ ввіндикує для себе тй нечисленнй лучшй пляны и интенціи [бо чинôвъ зовсѣмъ нема], якй приписують рептільки мозкови премієра?

Такій приятель для премієра небезпечнѣйшій вôдъ явного ворога, тожь щобы премієръ не думавъ, що независимй Русины чекають его цѣлковитои руины, я сею дорогою остерѣгаю его, а сли-бы вôнъ собѣ „Дѣло“ передплативъ, то мавъ бы неразъ нагоду знайти въ нѣмъ щось пожиточного для себе, що середъ нудныхъ солодощѣвъ, якими кормлять его рептільки, дуже добре зробило бы ему на жолудокъ...

*

Орґанъ Лендербанку обурюєсь на славныхъ професорôвъ Рентґена та Вірхова за ихъ участь въ звѣстноô адресѣ нѣмецкихъ університетскихъ професорôвъ. Вôнъ называє ихъ „bandą szowinistów“, хотяй самъ въ тôмъ-же самôмъ числѣ, ба навѣть въ тôй-же самôй статьѣ „дає фольґу“ свому шовінізмови и грозить публикованємъ именъ всѣхъ тыхъ жидôвъ, що живучи въ Галичинѣ говорять по нѣмецки. Видно, що редакція хоче, щобы всьо було Поляками и такими янічарами супротивъ своеи націи, якъ сумно-звѣстный зъ чернѣѣвского процесу жандармъ Панькôвъ, або бодай такимъ патріотомъ якъ п. Ґуньковичь, що прославивъ ся концептомъ кары послови Вінковскому за послованє...

Може бути, що редакція Dziennika polsk-ого хотѣла сказати, щобы люде науки пильнували науки, а въ політику не мѣшались, однакъ сего анѣ выразно анѣ натякомъ не высказала, бо мабуть пригадала собѣ, якъ то проф. Мілєвскій, яко ultra-патріотъ дорѣкавъ Дашиньскому за бракъ патріотизму, а по-за тымъ редакція мабуть тямить недавну статью Przeglądu wszechpolsk-ого, въ котрôй авторъ констатує, що галицкй професоры університетскй не мають амбіціи до посуваня науки въ передъ, а пускають ся на політику, щобы дохрапатись авансу... Въ політицѣ тй професоры супротивъ насъ не то неуступчивй, а й несправедливй, а прецѣнь Dziennik не называє ихъ шовіністами, бо вони дѣлають по его мысли; а Нѣмцѣ то шовіністы, бо не хотять бути Поляками... Се-бъ-то фільософія: „co twoje to moje, a co mego, tobie nic do tego!“

*

Страйки аґрарнй на Угорщинѣ успокоились, бо правительство стануло по сторонѣ „бѣдныхъ“ обшарникôвъ и улекшило имъ перевôзъ робôтникôвъ зъ подальшихъ сторôнъ, а тогдѣ голоднй мужики мусѣли йти до роботы за цѣну, яку имъ подавано. По такôмъ залагодженю страйкôвъ на Угорщинѣ старають ся нашй годовельники перегонныхъ коней переконати правительство, що въ Галичинѣ є зорґанізованй страйки, скоро хлопъ, не зôбравши своеи мізеріи, не хоче йти на паньске... Та якось правительство не везе имъ робôтникôвъ, хотяй промовивъ въ тôй справѣ навѣть такій поважный орґанъ, якъ... Kołomyjska gazeta.

*

Правду реклъ ей, Бенъ-Акібо, що „все те вже було“, бо дѣйстно nihil novi sub sole.

Те, що дѣєсь въ угорскôмъ соймѣ, було недавно въ нашôмъ парляментѣ и баронъ Банфі бѣдує зъ обструкцією не менше якъ ґрафъ Бадені, бо нема д-ра Геґара, котрый бы вынайшовъ противъ парляментарнои обструкціи приладъ свого имени, якъ противъ обструкціи жолудковои... а выѣздъ до Карльсбаду такожь не лѣчить ей...

Такъ само судьба Шаєра и Новаковского повтарявсь по части на послѣ Вінковскôмъ, а ще бôльше на нѣмецкôмъ послѣ Ґросѣ, котрому прокураторъ выставивъ „перешкоду“ зъ параґрафôвъ бôльшу и высшу, нѣжь тй, що черезъ нихъ въ Римановѣ скачуть конѣ перегонній. Чи посолъ Ґросъ перескочить ей, побачимо, хотяй я до судьѣвъ що-разъ бôльше набираю довѣря, вôдъ коли судомъ можна доказати, кому посольскій мандатъ належить, бо прецѣнь черезъ неправильнôсть выборôвъ чернѣѣвскихъ, и то неправильнôсть доказану передъ судомъ, выйшло, що Богдановичь несправедливо сидить на фотели, котрый належить ся Гурикови. Теперь знôвъ — на смутокъ п. Вахнянина — п. Охримовичеви докажуть, що треба уступити гôднѣйшому... Тожь и за шкôру посла Ґроса я спокôйный...

Не новина и тй хмароломы, громы та иншй нещастя на Руси. Адже-жь въ старинноô думѣ про Наливайка голосить ся: „Ой у нашôй у славноô Украинѣ — бували колись престрашнiи злигоднѣ, бездольнй годины, — бували й моры и вôйсковй чвары; — нѣхто Вкраины не ратувавъ, — нѣхто за неи Богови молитвъ не посылавъ“... Тожь и теперь перебудемо Баденіхъ и Мервельдтôвъ, безъ взгляду на те, хто зъ нихъ „mehr werth“ — бо „Pan Bóg łaskaw na... Rusiny“.

*

Часописи застановляють ся надъ далекосяглостію перенесень россійскихъ дипльоматôвъ, а нѣкому не въ головѣ застановитись, яка дипльоматія крыєсь въ масовыхъ перенесеняхъ нашихъ сердечныхъ комісарѣвъ політичныхъ, бо що дипльоматія тутъ є, то рѣчь певна. Менѣ впали въ око перенесеня голоснѣйшихъ подвижникôвъ зъ послѣднои кампаніи выборчои, котрыхъ перенесено кудысь дальше, де мабуть „zagrożone pozycye“...

Я. Н—къ.

Розпочавъ ся другій пôврôкъ взгляднo третій кварталъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ вырôвнанємъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великй и не терплячй проволоки, а залеглости за сей рôкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не вырôвнає въ короткôмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсыланє передплаты, взгляднo залеглостій.

Надосłане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведеня отворене цѣлый рѣкъ. Блязшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.** 107 45—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

пѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. I.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвінкѣвъ. — Замовленя зъ провінцій вѣдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѣвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИШЬ

въ реставрації **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12 дѣмъ власный, можна дѣстати щоденно вже о годинѣ 8-ѣй рано горячій снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣканій легки	12 „
Флячки	12 „
Нѣжка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ моєи реставрації, даю вѣдбираючимъ марки. — Найлѣпшій вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вѣдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выбѣръ стравъ и напитківъ заосмотрена кухия.

79 36—52 Зъ высокимъ поважанємъ

НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.

Інтеліґентна женщина Русинка

въ середныхъ лѣтахъ, котра бы заняла ся выхованємъ двохъ малыхъ дѣтей и зарядомъ дому на селѣ у священика - вдовця, зволить заразъ зголосити ся до о. Євгенія Филиповича, нароха въ Стѣнцѣ, п. п. Потѣкъ золотый. — Вдова по священику 229 має першенство. 3—3

Полотна, бѣле столове, рушники, хусточки, дрелихи и т. п. власній выробы

продає по

цѣнахъ фабричныхъ

Краєве товариство ткацке „ПРЯХА“ зъ Коросна

въ своїй ново устроєній торговли

у Львовѣ при ул. Килиньского ч. 2.

Замовленя зъ провінції просимо надсылати до Кросна.

Заразомъ остерѣгаємо, що репрезентантомъ нашои фірмы, подорожуючимъ по Галичинѣ и Буковинѣ, е п. А. ЛЬОХЕРЪ, а *инших агентѣвъ анї похатникѣвъ не высылаємо.* 77 16—52

МАТТОНЬОГО GIESSHÜBLER

природна алькалічна

ВОДА

щавова

найлучшій столовый и покрѣпляючій напитокъ,

выпробованый при кашлю, при недугахъ шиѣ, при катарѣ жолудка и мѣхура.

Heinrich Mattoni въ Giesshübl

4 SAUERBRUNN.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

у Львовѣ ринокъ ч. 10

выдало новый накладъ друкѣвъ

I. Друки правничій:

1.	Позовъ въ справахъ дрѣбныхъ лібра по	25	кр.
2.	Контрактъ купна и продажи I. лібра по	40	„
3.	„ „ „ II. „ по	40	„
4.	„ „ „ III. „ по	40	„
5.	Повномочія . . . . по	40	„
6.	Поданя о екс- и интабуляціѲ, взбръ а) б) в) г) лібра по	40	„
7.	Написы до подань о интабуляцію лібра по	20	„

II. Друки для кась позичковыхъ:

8.	Дневникъ касовый лібра по	40	„
9.	Книга довжниківъ „ „	40	„
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим. „	2·—	„
11.	Скриптъ довжный „ „ „	1·20	„
12.	Книжочка вкладкова (щадн.) „ „ „	3·—	„

III. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова лібра по	40	„
14.	Книжка касова „ „	40	„

IV. Друки для читалень и кась позичковыхъ:

15.	Списъ членѣвъ лібра по	40	„
16.	Грамоты членьскій читальнь „Просвѣты“ примѣрникъ по	2	„

За опаковане и оплату почты дочисляє ся належитость особно.

Подяка.

Симъ складають пѣдписаній щире спаси-Бѣгъ Всечестнѣйшимъ ОО. С. Пѣтушевскому, Д. Танячкевичу, С. Высочаньскому, Н. Копачу, І. Топольницкому, В. Єзерскому, Л. Чемериньскому, Е. Брояковскому, Л. Тарнавскому и І. Березиньскому за вѣдданє послѣднои прислуги для Ихъ покѣйнои мамы взглядно бабки и прабабки. Не менше зобовязаній мы прилюдну передати подяку Всѣмъ тымъ дорогимъ нашимъ прихильникамъ, що глубоко и по християньски вѣдчули наше горе и письменно надѣслали намъ своє сочуство. Бѣгъ заплать и хорови мѣсцевому якъ и Парохіянамъ за ихъ трудъ и незвычайну людянѣсть.

Утѣшкѣвъ дня 30 липня 1897.

Винтоняки, Иваницкій, Новаки и Шнурерова *дѣти покѣйнои.* Сахны, Демянчуки, Ластовецкій *внуки.* Геня и Марійка *правнуки.* 234 1—1

Голляндско-Американьска лінія

зносины пароходами разъ або два на тыждень

зъ Роттердаму до Ню-Іорку

Бюро для каютъ: Wien, I. Kolowratring 9.

Бюро для покладу: Wien, IV. Weyringergasse 7 A.

I. каюта.	II. каюта 6
1 апр: до 31 октовр. м. 290—400*)	1 авг. до 15 октобр. марокъ 200
1 новемб. до 31 марта м. 230—320	16 октоб. до 31 юлія марокъ 180

*) Пѣсля довжины и величины каюты якъ и пѣсля скорости и елеґанції пароходу.

Въ мѣсточку Устєчку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкѣмъ, е на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригѣдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзниця будує ся у вѣддаленю кѣлькохъ кільометрѣвъ. Близшѣ вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устєчку почта въ мѣсци.

УЧИТЕЛЬКУ

для науки дѣтей на часъ вакацій можуть одержати родичѣ зъ помѣжь бувшихъ семинаристокъ або теперѣшныхъ кандидатокъ женьскои учительскои семинаріи. Початокъ вакацій вѣдъ 1 н. ст. липня. Зголосити ся можна заразъ особисто або письменно зъ точнымъ поданемъ условій до о. Стефановича, катихита въ женьскѣй учит. семинаріи у Львовѣ [ул. Вѣрменьска 2.]

Знана вѣдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѣвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдниківъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старій польскій сильній горѣвки, дуже добрій розолісы, лікеры, румы правдивій зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краєвій спеціялы якъ: Народова, Dziennik, Szczutek, Карпатѣвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренѣвка и т. н. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивій єслиъ зъ нашои фабрики спровадженій.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побиранія алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу; до цѣлей лѣчничихъ вѣльного вѣдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѣдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова „ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. I. 4912 367—?

Ц. к. упр. галиц. акційный БАНКЪ ИПОТЕЧНЫЙ

перенѣсъ

Контору вымѣны

и

вѣддѣлъ депозтовый

котрыхъ бюра мѣстили ся дотеперь въ мезанинѣ власного, будынку до **льокалю фронтового въ партерѣ.**

Вѣддѣлъ депозитовый

принимає вклады и выплачує завдатки на рахунокъ бѣжучій, принимає до перехованя папиры вартѣстній и дає на нихъ завдатки.

Крѣмъ того впроваджено подѣбно якъ въ институціяхъ заграничныхъ т. зв.

Депозиты сховковй (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. рѣчно, депозитарь дѣстає въ сталевѣй касѣ панцирнѣй сховокъ до выключного ужитку и пѣдъ власнымъ ключемъ, де **безпечно и дискретно** переховувати може своє майно або важній документы. 374 Д

Пѣдъ тымъ взглядомъ поробивъ Банкъ ипотечный якъ найдогѣднѣйшій заряджня.

Приписы дотычно того рода депозитѣвъ одержати можна безплатно у вѣддѣлѣ депозитовѣмъ.

ДО ВЯЗАНЯ сноповъ машинки патентованій Маха по зр. 30·—. Косы стирыйскій бѣлій по 50 кр.

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Поворотъ до молодости и продовженє житя

осягнути можна черезъ ношенє славного Елєктро-Вольта хреста.

У особъ, котрій все носять хрестъ Вольты, кружить кровь правильно и такій самый е системѣ нервовый, змысли заостроють ся, що доводить до почутя здоровля, тѣлесній и духовній силы збѣльшають ся, чоловѣкъ чувствує себе дуже добре и позискує собѣ продовженє, для бѣльшости людей за короткого житя.

Всѣмъ людямъ слабымъ не можна досыть нарадатись носити все хрестъ Вольты, вѣнъ скрѣпляє нервы, очищає кровь и узнаный е въ цѣлѣмъ свѣтѣ яко найлѣпше средство на сесй слабости: гостець ломота въ костехъ, невральгія, ослабленє нервѣвъ, безсонность, зимнота въ рукахъ и ногахъ, гипохондрія, блѣдниця, дыхавица, покривленє, корчѣ, слабости наскорній, гиморонды, слабости жолудка, инолюенца, кашель, глухота и шумъ въ ушехъ, бѣль головы, зубѣвъ и т. д.

Мимохѣтну утрату мужескои силы немочность и розслабленє можуть вылѣчитись черезъ ношенє Хреста-Вольты. Хрестъ Вольты е приступною для кождого електричною охороною. Численній листы похвальній и признаня.

Хрестъ Вольты отримавъ я прошу еще 2 Хресты Вольты надѣслати. Рабъ (Угры) Карль лицарь Фабріцій ц. к. ґенералъ-маіоръ.

Електричный Хрестъ Вольты я дѣставъ прошу еще прислати 2 штуки. Лінцъ а. д. Д. Едвардъ Шенба ц. к. радникъ рахунковый.

Цѣна штуки 2 зр.

По надѣсланю 2.20 (такожь и марками почтовыми) франко и вѣльне вѣдъ цла. При послѣплатѣ о 20 кр. бѣльше. Адресовати до:

Siegfried Feith Berlin

N. W. 23.

Кореспонденція переводить ся у всѣхъ языкахъ. 219 3—6

ТУТКИ цыґаретовій 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичь, Львѣвъ ул. Галицка ч. 12.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова	ПОЇЗД посп. відходять о	ПОЇЗД особ.	зі Львова
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8.55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджня
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджня
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджня.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Бруховичь тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/6
	9.10	„ Ицкан Бергомету з внімком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.48		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

убиває всякого рода комахи зъ недорѣвнаною певностію и скоростію. Щобы купити „правдивый“, затямте собѣ:

1. **запечатану, зъ червоною етикетою флашку,**
2. **слово марки „Zacherlin“.**

67

Що продає ся въ **дугкахъ, паперовыхъ мѣшечкахъ або отворено** зважене яко „ZACHERLIN“, то **нѣколи не є Захерліномъ** и, мимо найзлуднѣйшого назначеня, певно нѣколи не походить вѣдъ давнои выпр. чаної фірмы **J. ZACHERL.**

Отже стережѣть ся передъ обманными кликунами, а купуйте лише въ солідныхъ торговлях.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іосифа Гренята.

Ч. 163. Львовъ, Понедѣлокъ 21 Липня (2 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и руских свят) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платѧ̀ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рóкъ . .	16 зр.	на пóвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатáний вóльний вóдъ порта.

Поодинóке числó коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одиóн стрóчки инсератовой або ѣи мѣсце а въ рубрицѣ „Надóслане“ по 25 кр. а. в.

Поздяки и инший доносеня приватий числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

До ситуації.

До чорныхъ хмаръ тучевыхъ на пóвнóчно-захóднóй сторонѣ въ околици Хебу зачали прилучати ся менш хмарки зъ иншихъ сторóнъ, такъ що небавомъ цѣлый небосклóнъ політичный затягнувъ ся хмарами. Зъ пóвнóчныхъ хмаръ вже сыпало градомъ, а все таки тѣ хмары не розступили ся. Нѣмцѣ ждуть, що гр. Бадені зъ ними пóчне, чи буде уважати потрѣбнымъ зъ ними числити ся, чи схоче пóйти перебоемъ. Важна квестія, чи узолъ розтинати, чи може лѣпше злегка его розмотувати? Товаришъ гр. Баденього, угорскій премѣръ, — волѣвъ зробити уступства опозиції, якъ ставити ѣй опóръ заостренымъ регуляміномъ парляментарнымъ. А треба знати, що се немаловажна квестія, бó часъ минає и пора скликати раду державну.

Менш хмарки — то Тѣшинъ и Циллі, але они вже розступили ся. Вóдбуло ся польске вѣче въ Тѣшинѣ, а въ Люблянѣ зъѣхали ся полудневославяньскій послы на нараду. Тѣ обѣ подѣѣ могли були стати новою колодою у нóгъ гр. Баденього, однакъ пóсля способу ихъ полагодженя не причинять ся, бодай на разъ, до збóльшеня заколоту и заостреня ситуації. Тѣшиньску гімназію, якъ и взагалѣ справы Полякóвъ шлескихъ взяло въ опѣку коло польске, — а справу циллійскои гімназіи и интересы Словѣнцѣвъ вóддано пóдъ покровь бóльшости парляментарнои. Въ сей способъ бóльшóсть парляментарна не думає уступати зó своихъ правъ и хоче выкористати своє становиско, напоминаючи гр. Баденього, щобы не важився робити уступокъ нѣмецкóй опозиції. Выбóръ помѣжь тыми двома евентуальностями: або мати въ Нѣмцяхъ непримиримыхъ ворогóвъ-обструкціонистóвъ, або зразити собѣ бóльшóсть и звернути ѣи проти себе — якъ бачимо, дуже трудный и ситуація справдѣ критична. Вже не говорити про чимъ разъ бóльше заострюючй ся вóдносины нѣмецкоческій, де, такъ сказати бы, иде вже на ножѣ.

Про вѣче польске въ Тѣшинѣ и про нарады словѣньскихъ послóвъ маємо такй вѣсти:

Вѣче польске въ Тѣшинѣ вóдбуло ся вчера при великóй участи шлескихъ Полякóвъ. Вóдпоручникóвъ зъ Галичины прибуло лишь кóлька, а то зó Львова трехъ, зъ Кракова, Чернóвцѣвъ, Бялои; загадана же маніфестація, щобы всѣ галицкй мѣста выслали вóдпоручникóвъ, мабуть не повела ся. На вѣче явились послы — галицкй: Соколовскій, Колішеръ, Левицкій, Рихлікъ, Вінковскій, Бойко, Шпондеръ, Данелякъ, Забуда, Кубікъ, Шаеръ и Цена, соціялісты: Козакевичь и Цінгръ, соймовый посолъ Вуйцікъ и шлескій послы: Міхейда, Цѣнцяла и кс. Свѣжи.

Передъ вѣчемъ вóдбула ся довѣрочна нарада въ читальни, а вóдтакъ перейшли всѣ походомъ черезъ мѣсто на мѣсце зборóвъ. Музика грала „Jeszcze Polska“, а зóбране селяньство спѣвало пѣснѣ. Вѣче вóдкрывъ пос. кс. Свѣжи короткою промовою, а коли вóзвавъ зóбраныхъ до выбору президіи, вчинивъ ся заколотъ и гамóръ. Кóлькасотъ соціялістóвъ запротестувало крикомъ противъ выбору кс. Свѣжого, предкладаючи зó своєи стороны соціяліста Енгліша зъ Кракова. На се зновъ селяньство, поучене аранжерами, не згодило ся и пóдняло протестъ, такъ що гамóръ и крикъ не дозволивъ прийти до слова референтови пос. Міхейдѣ.

Зъ трудомъ и при безнастаннóмъ перебиваню соціялістóвъ зазначивъ пос. Міхейда, якй кривды дѣють ся Полякамъ на Шлеску пóдъ взглядомъ національнымъ, та домагавъ ся рóвноправности пóсля законóвъ основныхъ. Предложивъ зóбранымъ отсю резолюцію:

„Польскій людъ, зóбраный на вѣчу, жадає рѣшучо, щобы выс. правительство зарядило въ способъ вóдповѣдный, абы всѣ суды и уряды державнй мѣжь польскимъ населенємъ Шлеска зносили ся зъ нимъ по польски устно и письменно, абы на польскй письма, поданя, просьбы вóдповѣдали по польски, абы вóдъ судьѣвъ и урядникóвъ вымагано точного знаня языка польского.“

По вóдчитаню сеи резолюціи зголосивъ ся до слова соціялістъ Реґеръ зъ Кракова, але президія вѣча сего не допустила. Рóвночасно пóднявъ ся такій крикъ зó стороны соціялістóвъ, що не можна було и слова зрозумѣти. На се заявили два комісарѣ правительственнй, що розвязують вѣче. Чи пóддано повысшу резолюцію пóдъ ухвалу зóбраныхъ та чи вóдчитано другу резолюцію, — сего не можна дóзнати ся зъ неточныхъ реляцій польскихъ газет. Друга резолюція була такого змѣсту: „Польскій народъ жадає рѣшучо, щобы правительство зарядило якъ найскорше, абы польска гімназія въ Тѣшинѣ була перенята на скарбъ державный, абы шкóльництво мѣжь польскимъ населенємъ Шлеска було примѣнене до потребъ сего населеня.“

По заявѣ комісарѣвъ зачали зóбранй розходити ся при спѣвѣ патріотичныхъ пѣсень. По дорозѣ до мѣста стрѣтили ся зъ вóддѣломъ жандармерії, що спѣшила на мѣсце зборóвъ для утриманя ладу. Въ касарняхъ були сконсигновани двѣ компанїи войска. — Про успѣхъ вѣча пише Kurjer Lw. такъ: „Вѣче ударемнено, то правда, але и безъ слóвъ величезна громада „Пястовои дѣтворы“ самымъ фактомъ сходинъ потвердила своє право до гóдного истнованя народного. Зъ гордостію повтаряє се кождый Полякъ шлескій. Всѣ громады, зъ выимкою двохъ, пóдписали и переслали до міністерства петиціи о рóвноправнóсть въ школѣ, судахъ и урядахъ.“

Вѣче тѣшиньске, котре могло прибрати характеръ ворожои демонстрації противъ правительства и кола польского, въ послѣднóй хвили перемѣнило ся въ національну маніфестацію шлескихъ Полякóвъ. На два днѣ передъ вѣчемъ появивъ ся въ Przegląd-ѣ комунікатъ, що презесъ кола польского, п. Яворскій, вóднѣсъ ся особисто до міністра Ґавча въ справѣ наданя права публичности тѣшиньскóй гімназіи польскóй. Міністеръ Ґавчь — читаємо въ комунікатѣ — давъ п. Яворскому вповнѣ успокоюючe запевнене, заявляючи, що опінія публична въ тóй справѣ зле поінформована и що тóлько технічнй трудности перепинили ажь доси удѣлити права публичности тѣшиньскóй гімназіи, — однакъ що вже въ недалекóй будучности вдоволить ся бажанямъ и жаданямъ, ставленымъ въ тóй справѣ зó стороны кола польского.

Такъ отже первѣстна причина заколоту и занепокоєня — вóдмова права публичности — вóдпала, а тымъ самымъ не було за що дорѣкати політицѣ менерóвъ кола польского. Соціялісты, котрй въ Краковѣ, а вóдтакъ на вѣчу въ Тѣшинѣ, хотѣли накинути ся на коло польске, не осягнули своєи цѣли. Вѣче тѣшиньске при участи галицкихъ Полякóвъ було — якъ сего бажавъ Czas — заманіфестованемъ солідарности народныхъ постулятóвъ; причинило ся до скрѣпленя національнои вóдпорности шлеского люду и показало, що справа гімназіи польскои въ Тѣшинѣ вымагає скорого и безвзглядно справедливого полагодженя, се значить, пóсля слóвъ резолюціи, перенятя сеи гімназіи на скарбъ державный.

Нарада словѣньскихъ послóвъ въ Люблянѣ вóдбула ся минувшои пятницѣ въ домѣ пос. д-ра Шустершіца. Въ нарадѣ взяли участь всѣ словѣньскй послы зъ Краины, Стиріи и Каринтіи, вóдтакъ пос. Спинчицъ яко представитель истрійскихъ та пос. Буковичь яко представитель дальматиньскихъ Хорватóвъ и бувшій пос. Наберґой яко вóдпоручникъ трієстиньскихъ Словѣнцѣвъ. Вóдчитано письма послóвъ гр. Войтѣха Дѣдушицкого и Барвѣньского. Пос. Дѣдушицкій впевнявъ о повнóй солідарности Полякóвъ и Чехóвъ зó Словѣнцями; таку саму заяву, неначе вóдгомóнъ письма польского ґрафа, надóславъ пос. Барвѣньскій. Референтомъ бувъ пос. Шустершицъ, а по обговореню справы циллійскои гімназіи, ухвалено отсй резолюціи:

Словѣньскй послы узнають: 1. Необхóднóсть теперѣшнои бóльшости въ радѣ державнóй и полишать ся вѣрными тóй бóльшости, доки она сама буде придержувати ся засадъ, зазначеныхъ въ адресѣ. Дальше осуджують участники нарады парляментарну обструкцію, котра не допустила полагодити необхóдныхъ справъ соціяльныхъ, та будуть мусѣли вóдмовити довѣря кождому правительству, котре бы показало ся уступчивымъ супротивъ сполученыхъ сторонництвъ обструкційныхъ, 2. Ухвалено одноголосно, що участники нарады не будуть пóдпирати нѣякого правительства, котре: а) не полагодить справы циллійскои гімназіи въ дусѣ прихильнóмъ для Словѣнцѣвъ; б) котре хотѣло бы продовжати теперѣшну систему на Побережу, котрои темнй стороны були выказанй въ парляментѣ, — а въ теперѣшнóй порѣ ще погóршила ся; в) котре не подбає о се, щобы президентомъ Каринтіи ставъ чоловѣкъ, вóдзначаючій ся справедливостію для обохъ народностей. 3. Ухвалено скликати до Любляны загальне словѣньске и истрійско-хорватске вѣче.

Ухвалы словѣньскихъ послóвъ, якъ бачимо, обнимають не лишь саму справу циллійску, але и постуляты до правительства.

---

2)

Балаканка.

(*Докóнченє.*)

Коли вже намъ такъ зóбралось на балаканє, тожь хиба завернути до высшои політики... Отъ, ласкаве панство, теперь вже мабуть наконечно помирить ся Туреччина зъ Грецією, чи радше помирять Туреччину зъ Греками. Туреччина не дóстане нѣчого — тóлько буде тѣшитись моральною побѣдою. Чи однакожь зъ тои „моральнои побѣды“ будуть Турки задоволенй, трудно на разу рѣшити. [Що до насъ, Руснакóвъ, то мы все вдоволяємось „моральною побѣдою“... но, та правда, що мы христіяне, а не Турки або Татаре...] Гудкають ще по газетахъ и про подѣлъ Турціи... Та чи до того прийде?... Богъ знає!.. Але що намъ цѣкавитись, любе панство? Чи намъ Руснакамъ дадуть яку пайку? Тожь цуръ всѣмъ Туркамъ! Мѣсто розводитись про задоръ Туреччины зъ Греками и про журливу запопадливóсть державъ европейскихъ въ справѣ Туреччины, я лучше розкажу вамъ про иншу політику межи нашими душистыми мурами.

Ото, що здѣяло ся сего лѣта у нашóмъ Львовѣ, якъ доносила въ своємъ часѣ одна изъ тутешныхъ газетъ польскихъ. Одинъ заѣжжій Нѣмець подавъ жалобу до дирекціи поліціи львóвскои про галасы и галабурды выправлянй въ ночи пяницями на улицяхъ мѣста, при чóмъ замѣтивъ, що для него есть дѣйстнымъ нещастємъ, що мусить пробувати въ тóмъ „нецивілізованóмъ краю“! Можете собѣ выобразити, якъ обрушила ся редакція згаданои газеты на таке высловленє заѣжжого Нѣмця! Въ першóй хвили и я огóрчивъ ся немало. Подумайте, добродѣйство, примѣромъ я, що все читаю газеты и рускй и польскй и нѣмецкй, и політичнй и літературнй и смѣховинний, и то все окульбачивши нóсъ окулярами въ самóмъ Вѣдни куплеными... я маю бути чоловѣкомъ нецивілізованымъ! Гмъ! Я такъ розсердивъ ся по перечитаню звѣстки въ згаданóй газетѣ, що пючи каву потрясъ такъ нагально рукою, що часть чорного змѣсту філіжанки вылила ся на мóй сурдутъ и прибувъ менѣ новый ордеръ... зъ кавы. Та згодомъ-перегодомъ охолонувъ я та почавъ роздумувати. Припустѣмъ: той Нѣмець прибувъ зъ Берлина або зъ Вѣдня - де всюды взбрцевый порядокъ, де законъ есть закономъ, де по десятóй годинѣ и найбóльшому панови не вóльно кричати на улици — и стрѣчає мѣсто, въ котрóмъ вóдбувають ся пекельнй галасы а иногдѣ й галабурды черезъ всеньку нóчку ажь до четвертои годины рано! Чи се переконає его о великóй культурности нашого краю? Сумнѣваю ся.

То, що теперь вó Львовѣ дѣє ся въ ночи, того передше не бувало нѣколи. Пяництво in floribus, але про се намъ байдуже, оно нѣколи и нѣгде не буває безъ цвѣту. Тóлько-жь прецѣ вóдбувало ся оно не такъ галасливо, якъ теперь. И не думайте, щобы лише зъ клясы ремѣсничои або робóтничои выходили тіи галасники нóчнй — нѣ! на соромъ сказати — многй зъ интеліґенціи, а именно изъ доростаючои и такъ званои „зрѣльшои“ молодежи, на жаль, дає низшóй клясѣ самый соблазняючій примѣръ. Якъ нинѣ нѣчи стоять, есть неможливо у Львовѣ черезъ цѣлу нóчь зажмурити ока въ мешканяхъ выходячихъ на фронтъ улиць. Коли зважимо, що вó Львовѣ майже безъ выему узкй улички [те, що Нѣмцѣ зовуть „Gassen“], а бóльшихъ улиць [по нѣм. Strassen] у насъ дуже мало, то можете собѣ уявити, якій то пекельный лоскъ и гамóръ розлягає ся въ ночи по численныхъ уличкахъ въ мѣстѣ.

Правда, що тутъ и тамъ проходжує ся поважно сторожь безпеки, але коло него безпечно проходить товпа галаслива — и не дивота, якъ же-жь може дати рады одинъ стóйковый товпѣ зложенóй изъ кóльканацяти пяныхъ крикунóвъ? А коли часомъ до галасуючихъ оббзве ся хто хоть-бы и найкречнѣйше, то по сыплють ся на него обидливй слова. Многй бо зъ львóвскои интеліґенціи думають, що они высше права, а першій-лѣпшій молодякъ, коли вже надягне сурдутъ, думає оказати высшóсть интеліґенціи тымъ, що говорить до стóйкового зъ высока „ты“ и за урядову чинóсть его ругає, за що бы въ кождóмъ иншóмъ мѣстѣ въ Европѣ бувъ одвѣтно укараный. Замѣчаю, що молодякъ такимъ своимъ поведенємъ зближує ся до интеліґенціи рóзныхъ панъ Павловыхъ и Петровыхъ, обывательокъ зъ Личакова, котрй то обывателькы однакожь достатчаючи крупъ для жителѣвъ мѣста, суть таки пожиточнй, чого о нóчныхъ крикунахъ зовсѣмъ не можна сказати. Якъ же то все на свѣтѣ змѣняє ся! Бувало, давнѣйше поетъ въ благороднóмъ одушевленю кликавъ: Młodości, orla twych lotów potęga! — до теперѣшныхъ нóчныхъ лицарѣвъ радше бы такъ вóдозватись:

Młodzieży! wstrętna twych dziobów potęga;
Twój krzyk rozbrzmiewa w rynku o północy,
Jak huk puhaczy o opuszczonym zamku,
Lub wyjców rudych hałaśliwe pienia,
Które w odwiecznych lasach brazylijskich
Hen! wertepami niesie wolne echo...

Отъ и сеи ночи галасъ, гамóръ, лоскъ — о спаню й бесѣды бути не може. Та вже выбила друга година. Чей-же хоть теперь вгамує ся той шаленый пяницкій крикъ. Трѣвайте! Зъ каварнѣ высыпала нова череда гулякъ. Иде зъ ознаками найживѣйшои радости. Вътóмъ середъ улицѣ зопиняють ся шановнй товаришѣ „Гармідеронїи“ и дають безплатный концертъ въ ночи о другóй годинѣ! Не правда-жь, панство, такои высокои культуры, якъ Львóвъ, не мав жадне мѣсто въ Европѣ, а теперѣшна спѣволюбнóсть [sit venia verbo!] Львова заткне за поясъ всю спѣвочу Италію! — Спати неподóбна рѣчь — по концертѣ, котрый мимовóльно мусѣли всѣ жителѣ улицѣ выслухати, и по галасливóмъ вóдходѣ спѣвакóвъ, зновъ ревъ, писк и верескъ якогось зарóбника зъ товаришкою, котра видко не менше лыкнула вóдъ товариша — то зновъ бѣганє, киданє палицями и вóвканє якихсь молодякóвъ добре пóдчмеленыхъ — и такъ до бѣленького дня. Спати въ ночи намъ Львовянамъ нельзя: спокóй нóчный жителѣвъ вóданый зовсѣмъ на поталу нóчнóй зволочи.

Боже свѣте! така то вже намъ судила ся доленька! И нагадують ся менѣ слова Нестора-лѣтописця, розказуючого, що мовь то нашй предки пóслали до Норманóвъ запрошуючи: „земля наша велика и обильна, а наряда въ ней нѣсть; да поидѣте княжить и владѣть нами“. О скóлько сей розказъ про добровóльне закликанє Варягóвъ зъ-за моря есть историчный, не стану розбирати, та все-жь розказъ той дає намъ пóзнати, що вже зъ давна давенъ зъ „нарядомъ“ мѣжь нами не було свѣтло... Львóвъ „исторично-рускій городъ“ — та се и першій-лѣпшій галицко-рускій твердякъ знає! Львóвъ перейшовъ пóдъ панованє польске, пóдъ Польщею що-разъ бóльше тративъ характеръ рускій, нѣбы-то польщивъ ся а ставъ въ корѣнѣ своєго мѣщаньства нѣмецкій*); пóдъ панованємъ ав-

*) Зъ того то часу удержалась и доси приговорка мѣжь галицко-рускимъ людомъ: „Ку-

Вôдъ выповненя тыхъ постулятôвъ буде завсѣти, чи словѣньскѝ послы будуть пôдпирати правительство. Словѣньскѝ послы певно не залишать засягнути информацій у правительства, чи можуть мати якѝ надѣѣ на успѣшне полагоджене сихъ постулятôвъ, бо вôдъ того зависить ихъ становиско въ бôльшости парляментарнôй.

Бурса имени Стефана и Пелагіи Жуковскихъ въ Угновѣ.

Мѣсточко Угнôвъ належить до тыхъ мѣсцевостій въ нашôмъ краю, що выдало найбôльше число интеліґенціи. Вôдъ давенъ до нинѣ по скôнченю школы народнои выходить рôкъ-рôчно певне число до шкôлъ высшихъ. Правда, були часы, коли менше выходило, бо ремѣсло стало не поплачувати, землѣ мало, мѣщаньство стало пôдъупадати, то йшли дѣти лишень заможнѣйшихъ. Коли-жь увôйшла въ житє фундація бл. п. Стефана Жуковского, мѣщанина Угнôвского, фреквентація до шкôлъ высшихъ збôльшила ся.

Повный титулъ сеи фундації: „Бурса им. Стефана и Пелагіи Жуковскихъ, мѣщанъ угнôвскихъ, для убогои, рускои, учащои ся молодежи въ мѣсточку Угновѣ“. Она основана 9-ого вересня 1872 р., а увôйшла въ житє 1 (13) сѣчня 1880, и есть єдиною того рода фундацiєю въ нашôмъ краю. А заслугує она на увагу тымъ бôльше, що повстала изъ средствъ одного чоловѣка, и то мѣщанина, майже неграмотного. Тымчасомъ про ню мало хто знає. Крôмъ професорôвъ рускои ґімназіи, крôмъ малого кружка Галичанъ, и то въ бôльшости зъ околицѣ Угнова, є мало хто бôльше крôмъ самыхъ Угнôвцѣвъ и ихъ дѣтей знає надъ те, що въ Угновѣ бурса та що єи заснувавъ мѣщанинъ Ст. Жуковскiй. Якажь цѣль тои бурсы, якими фондами она обертає, яку користь принесла за часъ майже 18-лѣтного житя и т. д. — о тôмъ нѣхто не знає, а може й не всѣ зъ комітету, котрый згаданою фундацiєю завѣдує. А се завдяки тому, що бл. п. фундаторъ въ своѣмъ фундаційнôмъ записѣ зъ 9-ого вересня 1872. выразно сказавъ, що „комитетъ має щорôчно Всесвѣтлѣйшôй рускôй Консисторіи въ Перемышли отчетъ на письмѣ здавати и тойже публично оголошати“.

Чи Всесв. Еп. Консисторіи комітетъ якѝ справозданя предкладавъ, не знаю; але що нѣякого публично не оголосивъ, се знаю певно. Тоту люку я, непокликаный, задумавъ уже давно выповнити, але не знавъ-емь навѣть головнѣйшихъ даныхъ. Роблю се доперва теперь, дôставши вôдъ пов. Н. Пôдгорецкого его записки про бурсу въ Угновѣ и ч. 14 „Слова“ зъ 1873 року, въ котрôмъ є помѣщена запись Ст. Жуковского на згадану цѣль. Дальшою цѣлію сего мого письма есть: познакомити близше зъ тою фундацiєю нашу суспôльнôсть, котра має право сего домагати ся силою высше наведеного уступу зъ записи; а по друге — згадана институція есть чистонародною, такъ зъ огляду на особу основателя, якъ такожь що-до своє цѣли. Рôвно-жь за таку уважавъ єи самъ бл. п. основатель, коли на самôмъ початку своєи записи каже: [етімольоґію „Слова“ змѣняю на етімольоґію „Дѣла“]: „Перенятѝ искренною любовю ко рускому народу, котрого єсьмо вѣрными сочленами, и уважаючи за нашь святый обовязокъ: причинити ся по силамъ нашимъ до розширеня народнои просвѣты въ отечествѣ нашôмъ Галиціи, я Стефанъ Жуковскiй зъ супругою моєю Пелагiєю зъ Мазикевичѣвъ, мѣщане угнôвскѝ, бездѣтнѝ, не будучи одовженѝ нѣ по закону, нѣ по совѣсти для нѣкого зъ нашихъ наслѣдникôвъ, постановили мы по довгôмъ и зрѣлôмъ намыслѣ власными нашими матеріяльными средствами основати въ мѣсточку Угновѣ, де мы родили ся и проживаємо, бурсу для убогои, рускои, учащои ся молодежи имени Стефана и Пелагіи Жуковскихъ, и на ту цѣль даємо, даруєм і и зрѣкаємо ся на все въ нашôмъ и нашихъ наслѣдникôвъ имени всякого права до того дару, яко и права вôдкликаня нашихъ тутъ выраженыхъ постановлень...“

Тому я, наводячи въ головныхъ точкахъ записъ фундаційный, постараю ся по можности выказати, о скôлько воля запису збôстала выповнена та якѝ зайшли змѣны, — а дальше вкажу на користь, яку бурса принесла за часъ свого житя.

I.

Бурса угнôвска має свôй власный, гарный, мурованый будынокъ, на котрый записавъ бл. п. Ст. Жуковскiй 10.000 зр. Въ часѣ выготовленя запису вже була заключена угода зъ будôвничимъ, Мартиномъ Толячкомъ, и дôмъ мавъ станути въ протягу 1872 року. Такъ и справдѣ стало ся, але фундаторъ вже не оглядавъ дому скôнченого, бо не дозволила смерть.

Яко фондъ бурсы зложивъ Ст. Жуковскiй 25.000 зр. въ 4% заставныхъ галицкихъ листахъ именнои вартости зъ припадаючими купонами, котрыхъ надвыжка зъ выльосованя має припасти на збôльшене фонду. Крôмъ того дарувавъ чотири куснѣ поля та двѣ сѣножати, котрѝ приносять рôчно пару сотокъ доходу, бо належать до найлѣпшихъ грунтôвъ и представляють вартôсть кôлькохъ тысячь. Розумѣє ся, се фондъ первѣстный, основный. Теперѣшный мусить бути значно бôльшій, бо треба ще до него дочислити доходы вôдъ часу запису, т. є. вôдъ хвилѣ фактичного посѣданя и уживаня згаданыхъ фундацій до часу введеня єи въ житє.

Крôмъ того особною записiю [диви „Слово“ зъ 8 н. ст. лютого 1873 р.] записавъ Ст. Жуковскiй 20.000 зр. въ такихъ самыхъ 4% листахъ на поменшѝ фундаціи при церквѣ парохіяльнôй въ Угновѣ [якъ: удержуване церкви и каплицѣ (гроббвця) на кладовищи; нагорода за 12 службъ Божихъ; запомога для вдôвъ, сирôтъ и калѣкъ живучихъ въ Угновѣ а встыдаючихъ ся жебрати] и на бурсу. Отже одна частина доходôвъ зъ тыхъ 20.000 зр., не перевышаюча сумы 200 зр., має бути ужита на поправу дому бурсы та иншѝ потрѣбнѝ рѣчи бурсы.

Бурса стоить пôдъ надзоромъ комітету, до котрого входять: мѣсцевый парохъ яко предсѣдатель, оденъ зъ провізорôвъ церковныхъ и оденъ членъ выбраный старшимъ братствомъ церковнымъ, вôдпоручникъ консисторскiй и вôдпоручникъ угнôвского деканату. Се пятимуже господарить безъ вмѣшаня всякихъ властій. Однакъ наложенемъ обовязку на комітетъ черезъ предкладане справоздань зъ дѣяльности Всесв. Конститоріи и ґоголошуване ихъ публично установивъ фундаторъ контролю суспôльно-народну. А де-жь тѝ справозданя?!

До угнôвскои бурсы можуть бути принятѝ убогѝ, рускѝ ученики, походячѝ зъ родинъ фундаторôвъ або родомъ зъ Угнова та околицѣ або взагалѣ зъ Галичины. Число принятыхъ може бути найменше 10; принятє бôльшого числа має залежати вôдъ обставинъ часу и средствъ. Въ цѣли принятя бурсакôвъ повиненъ розписати ся конкурсъ. Тымчасомъ оно практикує ся въ той спосôбъ, що на якійсь часъ передъ початкомъ шкôльного року заповѣдає ся зъ амвоны...

Кандидатъ на бурсака мусить бути здоровъ, мати що-найменшн 7 лѣтъ, бути здôбнымъ до науки и мати замилуване до спѣву церковного. Принятый до бурсы повиненъ мати мешкане, харчь, свѣтло, услугу и надзôръ, а въ надзвычайныхъ разахъ такожь одѣжь. Котрѝ-жь по скôнченю школы народнои продовжали бы науку зъ добрымъ успѣхомъ, мають дôставати зъ фондôвъ бурсы 80—100 зр. рôчно до скôнченя низшои ґімназіи або низшои школы реальнои. — Тутъ уже дасть ся де-що бôльше примѣтити. Жена бл. п. фундатора жила трохи довше, але и ѣй не довело ся власными очима оглядати сеи фундаціи введеной въ житє, бо на кôлька недѣль передъ отворенемъ бурсы попращала ся зô свѣтомъ. Близькѝ кревнѝ єи оповѣдають цѣкаву рѣчь, що за житя небôщки робили ся приготовленя до бурсы и то на бôльшу скалю, нѣжь опôсля було. Н. пр. готовлено постѣль, бѣле [де-що вже було готове, де-що кравець ще робивъ], але зô смертію єи всьо умерло. А може се було коштомъ власнои єи кишенѣ? — не знаю.

Торжественне отворене бурсы разомъ зъ першимъ обѣдомъ для першихъ питомцѣвъ вôдбуло ся на новый рускiй рôкъ 1880-ый. Питомцѣ дôстали мешканє, харчь, свѣтло, услугу и надзôръ; зъ одежѣ и бѣля нѣчо. Правда, незабавки справлено имъ мундурки, але за нихъ казали заплатити родичамъ; а що се выкликало невдоволене у родичѣвъ, то бôльше сего не пробовано.

По кôлькохъ лѣтахъ змѣнено рѣчь въ той спосôбъ, що питомцѣ дôстають лише мешканє и 10 зр. рôчно зъ грошей, призначеныхъ на харчь, а харчують ся въ дома. Цѣлію сеи змѣны має бути те: щобы въ теперѣшныхъ тяжкихъ часахъ окôнчившимъ низшу ґімназію подати помôчь дальше. Бурсаки — мовлявъ — всѣ мѣсцевѝ, отже харчу не потребують въ бурсѣ, а грошѣ, призначенѝ на харчь, лѣпше обернути на стіпендію, примѣромъ на V-ту и VI-ту ґімназіяльну. Тымчасомъ харчу нема въ бурсѣ, а стіпендіи по скôнченю низшои ґімназіи не продовжають ся... Чому воно такъ? — нѣхто нѣчого не каже. А менѣ здає ся, що на такôй змѣнѣ терпить выховане и хибляє ся цѣли бурсы, бо хлопцѣ выходять зъ-пôдъ надзору учителя. Тѝ, що продовжують науку черезъ низшу ґімназію дôстають 80 зр. рôчно; але ученики клясы приготовляючои и IV-ои нормальнои побирають лише по 50 зр., хочь фундаторъ не позначивъ стіпендіи низше 80 зр...

Бурсою управляє дуректоръ, котрого приймає и вѣнує изъ средствъ бурсы комітетъ. Обовязкомъ директора, крôмъ надзору, корепетувати зъ учениками шкôльнѝ предметы, удѣляти церковного языка и спѣву, а въ разѣ потребы приготовляти до шкôлъ высшихъ. Тымчасомъ за приготоване до шкôлъ высшихъ [бо IV-ои клясы нормальнои до недавна въ Угновѣ не було] треба було платити директорови 25 зр. зъ рôчнои стіпендіи 50 зр. Чому оно такъ? — зновъ нѣчо не говорять.

(*Конецъ буде.*)

Переглядъ політичный.

Остаточно прийшло мѣжь угорскимъ правительствомъ и урядовымъ ліберальнымъ сторонництвомъ а опозицiєю до згоды. Правительство, хочь въ послѣдныхъ часахъ бундючно заповѣдало, що не уступить и таки буде всѣми силами напирало на змѣну регуляміну, надумалось инакше и уступило, пристаючи на змѣну звѣстного параґрафу о образѣ чести. Пôсля зъмѣненои стилізаціи того параґрафу мають выпадки образы чести и клеветы, сповненои въ печати, зъ засады належати передъ судъ присяжныхъ. Вынятѝ зъ тои засады и придѣленѝ звычайнымъ трибуналамъ мають бути образы публичныхъ урядникôвъ и такѝ выпадки, въ котрыхъ не допускає ся доказу правды, якъ: обида заграничныхъ пануючихъ, обида жѣнокъ и провина противъ правосильного судейского выроку. За те розширено компетенцію судôвъ присяжныхъ тымъ, що придѣлено имъ выпадки образы чести и клеветы, сповненѝ въ печати на товариствахъ, обовязаныхъ до складаня публичныхъ рахункôвъ, на заступникахъ и урядникахъ тыхъ товариствъ, вôдтакъ на особахъ, котрѝ лише хвилево сповняють якесь публичне урядоване, якъ правительственнѝ комісарѣ, презесы комісій выборчихъ и т. и. Зъ другои стороны обѣцяла опозиція не перешкаджати при ухвалюваню буджетовои провізоріи и тымчасового продовженя австрійско-угорскои угоды. Отже се и є въ цѣлôй справѣ найважнѣйше. N. fr. Presse каже, що опозиція обѣцяла не перешкаджати тымчасовому продовженю угоды зъ Австрiєю лише зъ тымъ услôвемъ, що те продовженє буде въ обохъ половинахъ монархіи переведене конституційнымъ способомъ, якъ сего домагають ся угорскѝ законы. Коли бы ся змѣтка була вѣрна, то въ такôмъ разѣ могла бы ще въ радѣ державнôй нѣмецка обструкція станути на перешкодѣ конституційному переведеню того продовженя угоды. Однакъ зъ иншои стороны пôвурядовый дневникъ Reichswehr упевнює, що угорска опозиція вôдступила вôдъ того услôвя, коли президентъ угорского сойму Сілядій пояснивъ ѣй, що въ Австріи не можливѝ є такѝ правно-політичнѝ змѣны (пр. застановленє конституціи), котрѝ бы угорскому соймови не позваляли ухвалити угоду. Те саме ще выразнѣйше доносить N. Wien. Tagblatt. Сілядій — каже — успокоивъ опозицію, котра зъ уваги на внутрѣшный заколотъ въ Австріи высказувала свои сумнѣвы що-до правности угодовои провізоріи, указуючи на те, що Угорщина не має права розбирати, чи згôдне зъ конституцiєю або не згôдне те, що опирає ся на австрійскôй конституціи. Австрійска конституція позваляє правительству въ разѣ конечности заступити ухвалу парляменту розпорядженемъ цѣсарскимъ, а другу половину монархіи нѣщо те не обходить, чи така постанова добра чи нѣ. Зъ того выходило бы, що обструкція нѣмецкихъ Нѣмцѣвъ нѣчого не вдѣє въ справѣ тымчасового продовженя угоды зъ Угорщиною. Квоту въ разѣ потребы, навѣть пôсля закону о спôльныхъ справахъ, може цѣсарь установити тымчасово на одинъ рôкъ, а пôсля угорского закону, въ котрôмъ нема и того обмеженя, навѣть хочь бы и на десять лѣтъ. Що-до торговельного союза потрѣбнѝ ухвалы обохъ парляментôвъ. Але ухвалу австрійского парляменту може въ разѣ потребы пôсля звѣстного §. 14-ого основныхъ законôвъ заступити тежь цѣсарске розпорядженє. Австрійско-угорска угода зъ р. 1867 выразно зазначує услôвя, щобы въ обохъ половинахъ монархіи бувъ ладъ конституційный; але якій се має бути

стрійскимъ спольщивъ ся, а теперь вже въ нашихъ очахъ жидоватѣє. Та хоть складнѣ народовостнѝ мѣста рôзнымъ пôдлягали змѣнамъ, давный славный „нарядъ“ мабуть не богато змѣнивъ ся... И думаю, що такъ якъ нашѝ предки „нарядъ“ одержали вôдъ заморскихъ Варягôвъ, такъ и намъ, бачить ся, навчитись бы порядку вôдъ Нѣмцѣвъ... бо Нѣмець, якъ каже Шевченко „учитель великій“. И уявлявсь менѣ, якъ бы то було, коли-бы на бурмістра выбрано якого осѣлого мѣжь нами Нѣмця: вôнъ бы вѣдай навчивъ нашу братію порядку... Напередъ уладивъ бы дѣло магістрату зъ поліцiєю, бо се рѣчь невôдклонна, доконечна; постаравъ бы ся о те, щобы чисельна сила сторожѣвъ безпеки одвѣтно розростови мѣста була збôльшена; се подѣявъ бы передъ всѣмъ, бо безъ силы нѣчого не зробишь. Потôмъ бы велѣвъ розлѣпити плякаты въ языцѣ польскôмъ и рускôмъ зъ осторогою, що пôсля 10-ои годины въ ночи заґрѣчає ся кричати, спѣвати або въ другiй якій спосôбъ колотити спокôй жителѣвъ — въ случаю же непослуху выкрочникъ буде пôсля закона строго караный грошевою пенею або арештомъ. Вôдтакъ черезъ орґанôвъ поліціи добре звелѣвъ бы звѣдати, въ котрыхъ то именно пиволійныхъ и горѣвкотечныхъ мѣсцяхъ любезна христіяньска братія звыкла численнѣйше збирати ся по ночахъ для гôдного святкованя недѣль и празникôвъ... та вôдтакъ вôдноснѝ улицѣ обсадити въ одвѣтнôй силѣ поліцiєю и зъ всею строготою даный запорядъ по законѣ сповнювати. На разу зъ молодежію можь бы поступати трохи взглядненѣйше: крукуна-жовтодзьобика помѣстити на нôчь въ хурдизѣ зъ загрозою за повторенемъ выкроченя примѣнити кару острѣйшу Зъ молодежію длятого зъ початку поступати лагôднѣйше, бо сна лише слѣдує незвычайности нôчныхъ голосныхъ забавъ загально теперь вкорѣнившои ся вô Львовѣ. Та й не дивота, що молодѣжь галасує найсильнѣйше, бо звѣсно, и межи воробцями жовтодзьобики-голопузята цвѣркають найголоснѣйше... Розпоряды нового бурмістра принимано бы надѣйсь зъ початку зъ сумнѣвомъ и недовѣрянємъ. Якій-такій товстопузый обыватель мѣста сопучи важко торочивъ бы „то пане бдзею нѣцъ не поможе!“ а господинъ Доротей Твердовичь, даючи пôльгу своєму твердо-рускому, етимольоґічно мащеному серцю проказувавъ бы: „Новый панъ бурмістр жь бѣр-же сѣ до пор-жондку; зобачимо, що то бедзе!“ Але тото недовѣрюване не трѣвало бы довго; кôлька тыжнѣвъ мали бы орґаны поліційнѝ трохи бôльше роботы, але по тôмъ часѣ крики нôчнѝ бы устали, панове любителѣ всякихъ горячихъ напоѣвъ почали бы справуватись въ ночи тихо — а львôвскiй людець на диво бы побачивъ, що далеко лучше живе ся, коли єсть належитый порядокъ, и переконавъ бы ся, що народъ мимо хорошихъ пѣсень, поскочныхъ танцѣвъ, рôзныхъ наливокъ и горѣвокъ зъ перцемъ та й безъ перцю, книшѣвъ, пирогôвъ, варениковъ, демократичнои ковбасы и шляхотскихъ зразôвъ не богато стоить, коли у него „наряда“ нѣтъ, и що поліцiн для удержаня ладу треба помагати, а не ѣй пинити... и золотыми буквами выписавъ бы въ своѣмъ зарядѣ слова всесвѣтного ґенія:

...den sicheren Bürger schrecket
Nicht die Nacht,
Die den Bösen grässlich wecket;
Denn das Auge des Gesetzes wacht.

и

Heil'ge Ordnung, segenreiche
Himmelstochter, die das Gleiche
Frei und leicht und freudig bindet,
Die der Städte Bau gegründet,
Die herein von den Gefilden
Rief den ungesell'gen Wilden,
Eintrat in der Menschen Hütten
Und das Theuerste der Bande
Wob, den Trieb zum Vaterlande!

Pium desiderium! Поки „се да те да оне“, поки пôйдемо „на ралець зъ поклономъ“ до нѣмецкого Ескуляпа, щобы насъ навчивъ порядку, мабуть утече богато воды. Тымчасомъ въ ночи лунати-ме по улицяхъ Львова гукъ пяниць и не давати-ме спати супокôйнымъ жителямъ. Для помысловыхъ „каменичникôвъ“ отворить ся мабуть новый дохôдъ: ото чиншь за мешканя затыльнѝ [офіцины] вѣдай попôднышають — „бо то, видить панъ добродѣй, въ тôмъ мешканечку можна цѣлу нôчку спати супокôйно: гомôнъ нôчныхъ пяниць туды не долѣтає!“ Буде то нова спеціяльнôсть города Львова и певно одна-одинока въ мѣстахъ Европы...

Вкôнци не перемествуйте на мене де-хто зъ высокоповажного панства за те, що я нинѣ такъ „розпротиславяннивъ ся“. Знаєте, вдавъ ся я трохи „манколистый“, тожь инколи, якъ подумаю про нашу высоку культуру, то такъ и насяде на мене „манколія“, що для зôгнаня туги зъ серця говорю, що менѣ на языкъ сплыне... Та коли, ласкаве добродѣйство, мали-сьмо щасте уродитись въ такъ высоко-культурнôй суспôльности та тѣшимось высококультурными порядками — най же намъ, по звычаю по конституційному, хоть прислужає jus murmurandi. Тôлько то нашому серцю потѣхи та вôдрады!...

Василь Соколôвскiй.

ды ѣдешь? до Львова. Зъ-вôдки ѣдешь? Зъ Лемберку“. А понеже мѣщане-Нѣмцѣ и жиды торгували зъ заграницею, то и наше мѣсто звано на чужинѣ нѣмецкимъ меномъ: Лемберґъ. Ще й теперь „исторично-рускій“ городъ Львôвъ слыве у Россіянъ: „Лемберґъ“. *В. С.*

ладъ, того докладно не каже ся. А що загаданй цѣсарскй розпорядженя опертй суть въ Австрiи на конституцiйныхъ постановахъ, то выходить, що они не можуть перешкаджати правосильности вôдновленя австрiйско-угорскои угоды. Такимъ чиномъ гр. Бадені тежь богато зыскавъ на помиренiю угорскихъ сторонництвъ, бô не потребує теперь бояти ся нѣмецкихъ обструкцiонiстôвъ, а зъ другои стороны не богато потребує дбати и о Чехôвъ, котрыхъ голосы тежь не доконче ему потрѣбнй до вôдновленя угоды зъ Угорщиною.

Пôдъ напоромъ Хорватôвъ постановило правительство, якъ доносить N. fr. Presse, заложити въ Задарѣ хорватску гiмназiю; нова гiмназiя мае бути вже зъ днемъ 1. жовтня с. р. отворена.

— —

Д. 30. липня выѣхала царица-вдова зъ великимъ княземъ Михаiломъ и вел. княг. Ольгою зъ Кронштадту до Копенгаги. Пригадуємо, що недавно загребскiй дневникъ Hrvatsko Pravo заповѣдавъ той выѣздъ, указуючи на его звязь зъ петербургскими палатными интриґами.

— —

Sonn- u. Montags Ztg. довѣдує ся зъ Берлина, що нѣмецкiй канцлеръ кн. Гогенлюге пôсля повороту цѣсаря Вiльгельма зъ Петербурга мае на певно уступити. До Петербурга поѣде вôнъ ще зъ царемъ, котрый хоче его тамъ доконче мати при собѣ. Опôсля выѣде князь до своихъ посѣлостей въ Чехахъ. Наслѣдникомъ его мае стати секретарь державный Бiльовъ, котрый, якъ самъ мавъ выразити ся, гадае привернути такъ близькй вôдносины до Россiи, якъ були за часôвъ Бiсмарка.

— —

На суботу була заповѣджена послѣдна конференцiя въ Царгородѣ грецко-турецкого мира. Але се бувало вже такъ часто, що можна було и снмъ разомъ мати певнôсть, що по сѣй послѣднôй наступить ще кôлька послѣдныхъ конференцiй. И справдѣ доносять, що лишило ся ще кôлька формальныхъ дрôбниць до полагодженя и въ тôй цѣли збере ся ще разъ конференцiя во второкъ, по чôмъ вже будуть пôдписанй услôвя мира. Однако можлива рѣчь, що все таки переговоры не заразъ ще покôнчать ся, бо якъ доносять, сими днями россiйскiй амбасадоръ Нелидовъ, котрый пôсля покôнченя переговорôвъ переносить ся до Риму, мавъ сказати, що остане ся въ Царгородѣ може ще зъ шѣсть недѣль. Се оказує ся дуже имовѣрнымъ, коли бы справдила ся вѣсть, що султанъ передъ пôдписанемъ мирного договору жадае ще полагодженя кретеньскои справы.

Зъ судовои салѣ.

[Повыборчiй процесъ селянъ изъ Завадки].

Передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Станиславовѣ розпочавъ ся въ пятницю процесъ противъ чотирохъ селянъ Михайла Семинищина, Михайла Данюка, Ивана Лукового и Романа Борина, изъ Завадки коло Калуша, обжалованыхъ о публичне насильство [зъ 398 и 411. зак. карн.]

Актъ обжалованя закидуе имъ ось-що: часть селянъ, [читай: хрунѣвъ], що була въ Завадцѣ за выборомъ на выборця обширника—властителя Завадки, повѣтового маршалка Комарницкого, мала „вôдôути засѣдане“ въ хатѣ Ивана Марущака, де кухарь пана маршалка Бутентъ, мавъ урядити трактаментъ для сторонникôвъ, кандидатуры маршалка. Кухарь пôславъ побережника Бабѣя до коршмы по горѣвку и пиво. А позаякъ бояли ся, що „противна партiя „[честнй правыборцѣ, противнй деморалiзацiи „выборчôй при помочи польско-маршалкôвскои смердюхи-горѣвки“] може напасти на Бабѣя и вôдбити фляшки, то побережникъ Бабѣй взявъ собѣ до асистенцiи кôлькохъ парубкôвъ, мѣжь ними Василишина, Куцѣя и Менчука. Въ коршмѣ прилучивъ ся до нихъ Илько Дакусь. Забравши въ коршмѣ, що треба було для здобутя „zaufania“ для п. маршалка, пустили ся домôвь а радше до хаты, де мало бути тото „засѣданє“... Куцѣй нѣсъ литру оковиты а Василишинъ и Дакусь тягнули на санчатахъ чвертôвку пива. На дорозѣ при скрутѣ ждала на нихъ „противна партiя“ та й забрала имъ горѣвку и пиво, а потôмъ пôшли пôдъ хату Марущака, де ждали на почастунокъ двôрскй наймиты, и вôзвала господаря, щобы выпросивъ своихъ гостей, бо инакше спалять [sic!] хату. „Наляканый“ Марущакъ вôзвавъ тогдѣ своихъ„честныхъ гостей“, щобы вынесли ся зъ его хаты, а коли хату влетѣла задыхана Марущакова и стала кричати, що „тамтй“ хотять гостей бити и палити хату, вчинивъ ся великiй пополохъ мѣжь членами „засѣданя“, они повтѣкали, хто де мôгъ: на пôдъ, до сусѣда а найбôльше огородами на перелай. „Тамтй“ гонили за ними и не жалували букôвъ. Въ хатѣ Марущака постягали тыхъ, що поховали ся, и прогнали до дому. При тôмъ всѣмъ потерпѣли найбôльше тотй, що тащили пиво и горѣвку, а актъ обжалованя вказуе на обжалованыхъ яко головныхъ виновникôвъ насильства.

Трибуналови проводить радникъ Турtельтавбъ [той самъ що проводивъ въ розправѣ противъ Чернѣвцѣвъ] а оборону обжалованыхъ взявъ д-ръ Косъ изъ Калуша.

— —

[Процесъ ходорôвскихъ барабôвъ].

Монотонный хôдъ розправы, змѣняе ся зъ хвилею, коли трибуналъ ставъ слухати свѣдкôвъ христiянъ. Зôзнаня ихъ противорѣчать зôзнанямъ жидôвъ и обертають ся въ користь барабôвъ. И такъ свѣдокъ Куцикъ бачивъ початокъ авантуры: якъ жиды побили и поранили трехъ робôтникôвъ, и то такъ, що сесй лежали цѣлкомъ обезсиленй въ болотѣ, а жиды зъ друками, вилами, зелѣзными штабами летѣли за четвертымъ робôтникомъ, приперли его въ закутку и стали страшно бити. Въ товпѣ тôй бачивъ свѣдокъ одного зъ жидôвскихъ свѣдкôвъ, Шмуля, якъ гнавъ ся зъ орчикомъ за барабами. Шмуль сей въ своихъ зôзнаняхъ обтяжавъ сильно деякихъ обжалованыхъ, та анѣ слôвцемъ не згадувавъ за те, що й вôнъ належавъ до бiйки.

Пôсля зôзнань свѣдка Климковича забуреня выкликали не барабы, але жиды, а особливо рѣзникъ Буршмiль, котрый спокôйно стоячого барабу друливъ у баюру и побивъ палицею по головѣ, а потôмъ полетѣвъ до громадского уряду и домагавъ ся, щобы барабу ще замкнули. Самй жиды вказували на Буршмiля яко на виновника тай желали ему, щобы „той псякровь здохло! щобы до завтра не дôждавъ! щобы го барабы на чотири куснѣ роздерли, а дôмъ его вывернули до горы ногами! За що мы [казали] маємо за таке псякровь терпѣти?“

Свѣдки-жиды обтяжали найбôльше обжалованого мѣщанина зъ Ходорова Кудлика, а свѣдки-христiяне сильно боронять его. Кудликъ толкуе собѣ завзятôсть жидôвъ тымъ, що вôнъ одинъ мѣжь обжаловаными чоловѣкъ маючiй и коли его засудять, то вôнъ буде мусѣвъ заплатити лiквiдованй жидами страты на кôлька тысячь зр., бо барабы не заплатять нѣчого, бо нѣчого не мають.

Деякй зôзнаня свѣдкôвъ жидôвъ е просто неимовѣрнй. Примѣромъ свѣдокъ Лейзоръ Райсъ каже, що сховавъ ся на подѣ та черезъ вôконце бачивъ, якъ барабы ломили обставу, на те самъ прокураторъ обôзвавъ ся: „Слухай! ты мусишь бути добрый гiмнастикъ, коли ты черезъ дахъ бачивъ, що тамъ на долинѣ бють вôкна и ломлять обставу...“ Свѣдокъ Гершь Аксельрадъ, одинъ зъ тыхъ, котрй зô страху давали барабамъ ѣсти и пити, вычисляе назвища барабôвъ и оповѣдае, якъ то они „напили и не платили та сказали, що буде така сама заплата, якъ въ Ходоровѣ, а потôмъ пôйшли и знова вернулись та всьо въ коршмѣ поломили“. Коли-жь радникъ Кашевко ставъ Герша „мучити“ допытами, Гершь замотавъ ся и не мôгъ дôйти до ладу. „То они [пытае радникъ Кашевко] грозьбами зневолили васъ до того, що вы давали имъ ѣсти й пити?“ „Ну, я собѣ (оявъ!“ вôдповѣдае Гершко; — „Чого бояли-сте ся? грозьбы?“ — „Ну, то не були грозьбы, але я знавъ за Ходорôвъ.“ — „То чому кажете, що покрали горѣвку, тютюнъ и т. и.?“ — „Бо не заплатили.“ — „А брали они коли на боргъ?“ — „Чому нѣ? брали.“ — „То може й тогдѣ брали на кредитъ? А де вы були, якъ они ломили обставу?“ — „Я бувъ на дворѣ, бо я дуже собѣ боявъ ся и ще передъ тымъ утѣкъ.“ — „То не могли вы бачити нѣкого!“ — Предсѣдатель трибуналу вôдчитавъ Гершови Аксельрадови его зôзнанє въ слѣдствѣ: Бжездень першiй увôйшовъ до коршмы, вынявъ нôжь и крикнувъ: „Давай жиде горѣвки бо тя забю!“ — На се Гершь теперь каже: „Я не можу того сказати!“ — „То збрехали-сте въ слѣдствѣ!“ — Д-ръ Чайковскiй запытавъ свѣдка: „Кôлько выпили горѣвки?“ Гершко: „За 9 зр.“ — „По чому лiтеръ? — „По 30 кр.“ — То неможливе, щобы чотирнацять вже пяныхъ хлопôвъ могло выпити 30 литрôвъ горѣвки кромѣ пива гараку...!“

При справѣ жида Лiбермана, у котрого барабы забрали хлѣбъ, яйця и деякй одяги, увязнено, якъ вѣдомо, свѣдка Анчля Шора, спôльника Лiбермана. Шоръ въ слѣдствѣ зôзнавъ обтяжаючо для барабôвъ: казавъ, що барабы напали на баракъ та зрабували все; однакъ пôдчасъ розправы по заприсяженю зôзнавъ цѣлкомъ инакше. Показало ся, що вôнъ самъ пôславъ по барабôвъ, щобы йшли, якъ кождого дня, по хлѣбъ и записуваъ якъ звычайно, що хто взявъ. Що-до забраныхъ рѣчей були бы барабы звернули, якъ бы Лiберманъ бувъ зъявивъ ся; бо забрали ихъ лише тому, що бояли ся, може Лiберманъ уже не верне, а вôнъ бувъ имъ виненъ за кôлька днѣвъ роботы. Шоръ при розправѣ признавъ, що въ слѣдствѣ сказавъ неправду на барабôвъ зô злости за те, що побили въ Ходоровѣ его землякôвъ; але пôдъ вагою присяги теперь сказавъ чисту правду. Прокураторъ сконстатувавши, що Шоръ самъ признавъ ся до фальшивыхъ зôзнань, черезъ що люде сидѣли и сидять въ слѣдствѣ, зажадавъ увязненя Шора и прилученя до обжалованыхъ. Трибуналъ на се згодивъ ся. Такъ прибувъ до обжалованого жида Арбайта — другiй жидъ.

Вôдозва.

Вже вôдъ дазна жеврѣло въ нашôй душѣ горяче бажанє зложити зъ нашихъ рускихъ голосôвъ взôрцевый хоръ, котрый бы выученый и выправленый пôсля всякихъ артистичныхъ мѣръ и вымогъ, бувъ въ силѣ пѣсню нашу понести въ ширшй круги и красу та ґенiяльнôсть ей представити въ дѣйстно краснôй та ґенiяльнôй интерпретацiи.

Бажаня нашй сповнили ся сегодня надсподѣвано щасливо.

Якъ-разъ зôбравъ ся, на нашь покликъ, въ Перемышли хоръ рускихъ академикôвъ, зложеный зъ нашихъ найголоснѣйшихъ спѣвакôвъ и солiстôвъ, котрй вправляють ся та приготовляють ся до артистичнои прогулки по бôльшихъ мѣстахъ Галичины.

Позаякъ цѣль сихъ концертôвъ призначена на дѣло патрiотичне, а именно на розширенє будовы „Бурсы им. св. о. Николая въ Перемышли“, просимо сердечно Р. Т. Публику дотычныхъ мѣсцевостiй: пôдперти насъ своею ласкою и вплывомъ та приготовити тымъ концертамъ якъ найчисленнѣйшу и найгромаднѣйшу участь.

Въ тôй цѣли просимо позавязувати мѣсцевй комiтеты, котрй бы замовили концертову салю, приготовили фортепянъ, а перше всего розôслали вôдозвы въ якъ найширшй круги, щобы публику заздалегôдь о концертѣ повѣдомити.

Концерты вôдбудуть ся якъ слѣдуе: дня 8 серпня въ Тернополи, — дня 9 серпня въ Золочевѣ, — дня 11 серпня въ Бродахъ, — дня 13 серпня въ Сокали, — дня 15 серпня въ Равѣ рускôй, — дня 17 серпня въ Любачевѣ, — дня 19 серпня въ Самборѣ, — дня 20 серпня въ Дрогобичи, — дня 22 серпня въ Стрыю, — дня 23 серпня въ Калуши, — дня 25 серпня въ Станиславовѣ, — дня 27 серпня въ Коломыѣ, — дня 29 серпня въ Чернôвцяхъ.

Зъ причины однакъ, що всяке живе дѣло потребуе и живого слова, просимо Р. Т. Публику руску такожь и сею дорогою: своимъ словомъ та вплывомъ мѣсцеву и доохрестну руску и прочу Публику до того дѣла одушевити.

Можемо всѣхъ вже нинѣ упевнити, що продукцiи нашого хору будуть справдѣ продукцiями знаменитыми и артистично выкôнчеными, такъ що ся сторона концерту буде справдѣ нашою народною гордостiю.

Кромѣ сего маємо честь повѣдомити, що цѣлый хоръ выступить въ свѣтлыхъ народныхъ костюмахъ, а се певно причинить ся богато до зовнѣшнои красы концерту.

По концертахъ вôдбудуть ся въ Тернополи дня 8 серпня, въ Бродахъ дня 11 серпня, а въ Коломыѣ дня 27 серпня танцѣ.

За головный комiтетъ въ Перемышли, въ липню 1897: Д-ръ *Теофiль Кормошь* адвокатъ краевый. *Иванъ Прийма* проф. гiмназiи.

НОВИНКИ.

— **Руско-народный театръ** [перебуваючiй теперь въ Надвôрнôй] приготовляе и въ короткôмъ часѣ выставить двѣ новй штучки, а именно: комедiю „Попихайло“ и оперету „Бѣдна дѣвчина“.

— **Є. Ем. Кардиналъ Сембратовичь** выѣздить сегодня зъ полудня въ товариствѣ д-ра Ясѣньского на вôдпочинокъ до Унева.

— **Зъ Тернополя пишуть намъ**: Оповѣщеный концертъ рускихъ академикôвъ въ Тернополи на день 8-ого н. ст. серпня выкликавъ тутъ середъ мѣсцевои и окружнои публики велику радôсть и одушевленє. Ба не тôльки руска, але й польска публика, а навѣть вôйсковй круги дуже заняли ся тымъ концертомъ и розголошеною вѣстiю, що академики выступлять въ строяхъ народныхъ. Мы певнй, що въ день концерту саля буде по береги заповнена!

— **Зъ Снятина пишуть намъ**: Дня 8 н. ст. серпня с. р. о 7-ôй годинѣ вечеромъ устроюе хоръ мѣщаньскiй въ Снятинѣ [въ сали магiстратскôй] вечерницѣ въ память 36-тыхъ роковинъ смерти незабутного Кобзаря народного Тараса Шевченка зъ такою програмою: 1) вôдчитъ „Житє и дѣяльнôсть Т. Шевченка“. 2) Шевченка-Вербицкого „Думы моя“ муж. хоръ. 3) Шевченка „До Основяненка“ деклямацiя. 4) Шевченка-Воробкевича „Огнѣ горять“ муж. хоръ. 5) „Широкiй лугъ“, зъ нѣмецкого, муж. хоръ 6) Шевченка „Розрыта могила“ деклямацiя. 7) Д. Єнка „Нек Душман вiдi“ муж. хоръ. 8) Лисенка „Ой пущу я коничeнка“ муж. хоръ.

— **Графъ Казимиръ Бадені** переѣхавъ въ суботу въ день зъ Буска черезъ Львôвъ до Вѣдня incognito, такъ що навѣть власти на двôрци не повитали его офiцiяльно. А була надѣя, що вôнъ вступить до Львова и яко першiй „ziemianin“ возьме того дня участь въ народовôмъ обходѣ ювiлею страченя Висньовского и Капусцинъского.

— **Повени и повени**! — скрôзь по австрiйско-нѣмецкихъ краяхъ, въ Чехiи, на Моравѣ, въ Познаньщинѣ, въ Баварiи, Саксонiи, въ Крымѣ... Шкоды величезнй. Въ Австрiи нове нещасте на зелѣзници зъ причины пôдмуленя моста на шляху мѣжь Гальванґъ а Зекiрхенъ: кондукторъ погибъ, а палячь тяжко раненый.

— **Рускй села горлицкого повѣта** стоять пôдъ водою. Зъ 28 на 29-ого липня по цѣлоденнôй зливѣ около пôвночи вылила рѣка Ропа. Переѣзджаючи поля, именно рускихъ сѣлъ, бачить ся страшнй наслѣдки тои зливы. Всѣ засѣвы лежать пôдъ намуломъ и шутровискомъ, мосты и лавки позабирала вода. Дестилярнѣ въ Ропѣ и Либуши, положенй надъ Ропою, потерпѣли великй шкоды. Черезъ кôлька годинъ були всѣ гостинцѣ пôдъ водою. Цѣлому повѣтови грозить голодова смерть, бо на цѣлôмъ порѣчи о жнивахъ и думати годѣ.

— **Заробки народу зъ Покутя.** Велике число робôтниковъ-женцѣвъ выѣхало изъ сѣлъ Ланчина, Сажавки, Делятина, Зарѣча, Молоткова и другихъ, зъ дѣтьми та жѣнками на Буковину и въ Городенщину на жнива або якъ тутъ кажуть „на заженъ“ до дворôвъ. Дворы дають тымъ робôтникамъ вôдъ жита 9-ый або 10-ый снôпъ а кромѣ того дають на одну душу: 2 гарцы муки кукурузяной, 1 гарнець фасолѣ або гороху, пôвъ топки соли на тыждень; фѣры двôрскй довозить ихъ ажь на мѣсце до двора, а назадъ уже самй женцѣ мусять собѣ для себе и на свое зароблене збôже фѣры наймати. Кождый робôтникъ заробить за 5—6 тыждневъ 2 до 3 кôрцѣ збôжа въ вартости теперь 14 до 18 зр. Єсть то найбѣднѣйшiй народъ изъ надвôрняньского повѣта. Вôнъ розкватировуе ся по хатахъ господарскихъ; за кватиру лишае господарямъ всю солому, а зароблене збôже везе наймлеными фѣрами до себе до дому. — Сими днями выѣде изъ сѣлъ Стопчатôвъ, Ковалѣвка, Текуча и Люча [повѣту коломыйского] пятьдесять двокôнныхъ фѣръ до Румунiи для перевозу дерева опалового зъ лѣса до найблизшои стацiи зелѣзницѣ. Вôддаленє перевозу есть пôвъ милѣ, тожь кожда фѣра перевезе денно два „шухи“ и за те бере 6 зр. Кромѣ тои платнѣ дае властитель дровъ фѣрманови муку, сôль и омасту на харчь, а конѣ мають свобôдну пашу въ лѣсахъ.

— **Изъ Золочева** пишуть, що въ тамошнôмъ повѣтовôмъ шпиталi лучило ся за-для браку дозору надъ пôдручною антикою велике нещасте. Якогось недужого на гостець высмаровали замѣсть спиритусомъ — сконцетрованымъ карболевымъ квасомъ, черезъ що недужiй до годины померъ. Другiй хорый, що користаючи зъ нагоды высмаровавъ собѣ тымъ квасомъ груди, и послугачь, котрый мастивъ, лежать небезпечно хорй.

— **„Coś wielkiego“**... Зъ Яворôвщины пишуть намъ: Въ Кобильници рускôй повѣту яворôвского заложено тамтого року заходомъ поряднѣйшихъ господарѣвъ читальню и крамницю. Не легко имъ се прийшло, бо не було хаты анѣ грошей а въ додатку вôйтъ Криштофъ Кiблеръ грозивъ неустанно, що вôнъ на жадну читальню не дозволить... Але при добрôй воли поборено всѣ трудности. За позичений грошѣ куплено хату жидôвску, понаправляло ся яко-тако и на св. Димитрiя въ падолистѣ отворено читальню, до котрои вписало ся 64 найпоряднѣйшихъ господарѣвъ, по бôльшôй части письменныхъ. Може въ тыждень пôзнѣйше скинули ся члены читальнѣ по кôлька ґульденôвъ и отворили крамницю. Утѣха для цѣлого села! Настане вечеръ — то въ коршмѣ не побачишь й одного господаря, а въ читальни повнѣсѣнько. Читають, розмовляють, жартують, молодѣжь спѣвае „панцинoньки“, ажь серце радуе ся. Вже й урадили зъ слѣдуючимъ рокомъ заложити шпихлѣрь при читальни а зъ часомъ касу позичкову — однымъ словомъ: робота просвѣтно-економiчна въ цѣлôмъ розгонѣ. Ажь тутъ нечиста сила надне сла выборы. При правыборахъ анѣ одинъ зъ читальнякôвъ не давъ голосу на вôйта, а сей зъ мести донѣсъ дня 16 марта до ц. к. староства, що въ читальни самй бунтарѣ, читають ґазеты, пють гербату, другихъ называють „хрунями“, однымъ словомъ: черезъ читальню нема спокою въ селѣ. Ц. к. староство яворôвске въ такихъ разахъ дуже енергiчне... Заразъ на другiй день, 17-ого марта, выслало комiсаря Табо [Tabeau], щобы запечатавъ читальню. Комiсарь вступивъ по дорозѣ до вôйта и по якôмсь часѣ выйшла зъ уряду громадского цѣла комiсiя. Панъ Табо на передѣ несе шпаду въ рукахъ, вôйтъ Кiблеръ шнурокъ, его сынъ Вiльгельмъ печатку, Ганесъ лякъ а прочй, дѣти и внуки Кiблера, бѣжать зъ-заду та въ долонѣ плещуть. Прийшли до читалѣ, якъ до своеи хаты, и не сказавши навѣть „перепрашаємо“ — звязали клямку шнуркомъ, залякували, прибили печатку и пôйшли назадъ до уряду громадского. П. баронъ Якубовскiй, котрый зъ вôкна придивлявъ ся тôй шопцѣ, спытавъ комiсаря: „co to będzie?“ „A, to będzie coś wielkiego!“ вôдказавъ комiсарь зъ повагою. Тымчасомъ минае вже пять мѣсяцѣвъ а ту нема нѣчо анѣ „wielkiego“ анѣ „małego“, и мѣ навѣть не знаємо: за яку провину замкнено святй образы въ читальни. Уже що буде то буде, шибениця не буде; але робѣть, паны, щось „wielkiego“ або „małego“, бо хата стоить пусткою а за податокъ упоминають ся!

Кобилюхъ.

— **То за довго**! Завѣдатель голодôвки Порудно въ повѣтѣ яворôвскôмъ уже пятый мѣсяць чекае на пенсiю...

— **Жѣночiй бунтъ** выбухъ онодгы въ фабрицѣ цигаръ въ Краковѣ [де на 1000 робôтникôвъ працюе 900 женщинъ] зъ тои причины, що правительство спровадило машины до выроблюваня цигаръ. Робôтницѣ, боячись о втрату роботы, зробили страйкъ, повыбивали вôкна въ фабрицѣ, а тôлько полiцiя перешкодила понищити самй машины. Зъ Вѣдня зъѣхавъ до Кракова скарбовый радникъ Мусiль.

— **Зъ-пôдъ Любачева пишуть намъ**: У насъ велика бѣда. Хоть на весну де-що пôзно зъ поводу майже неустаннои слоты посѣяло ся и то нужденне лихе выросло, то теперь и того трудно зôбрати, бо майже дня нема, щобы не було дощу, бурѣ, зливы. Жита въ копахъ геть позростали. Люде бѣднй и невысохле збôже геть звозять и складають въ стодолы, де оно дальше трупѣшѣе, гние. И солома и зерно пропали! Не знати, якъ то прийде ся пережити вразъ изъ худôбкою той черезъ неустаннй слоты небувало тяжкiй рôкъ! Господи помилуй Твôй грѣшный миръ! Але мимо тои бѣды-нужды у насъ люде неразъ за марницѣ процесують ся и нищать ся. Неразъ и шкôрки хлѣба въ хатѣ нема, а на процесъ, на адвоката, на стемилѣ и комiсiи мусить бути! То тежь нашъ панъ радникъ начальникъ суду Старжиньскiй, кобы здоровъ, якъ тôлько настане весна ажь до зимы майже що-дня, бо навѣть на соблазнь людей-христiянъ и въ недѣлю ѣде на комiсiю! Якъ его кости не бо

лять такъ усе їздити? Оно правда, така одна комісія приносить 10 до 15 зр. Правда, лакома то річь за кôлька годинъ таку суму заробити, а пенсія своєю дорогою иде. Тымъ способомъ на рôкъ назбере ся зъ комісій хоть добру половину пенсій. Але-жь пошануйте, пане начальнику, здоровле бодай въ недѣлю! вôдпôчнѣть, а що-найважнѣйше — не робѣть соблазни межи людьми комісіями въ недѣлю, бо Богъ наказавъ недѣлю святкувати! Не вже-жь бы вы о тôмъ не знали. — *Селюхъ.*

— **Польскій таблицѣ.** Зъ рôзныхъ сторôнъ доходять нарѣканя нашихъ Ьгасі, що польскій таблицѣ при селахъ и мѣстахъ бувають нищенй [зôшкробуванй або замазуванй]. Мае допускати ся сего буйна молодѣжь руска, заявляючи въ такій спосôбъ свого „гайдамацкого“ духа и свою „ненависть“ до польского слова. Мы однакъ уважаемо сю появу цѣлкомъ природною. Въ многихъ рускихъ повѣтахъ буває рускій языкъ цѣлкомъ иґнорованый и въ мѣсцевостяхъ чисто-рускихъ выставляють ся таблицѣ выключно польскй — на глумъ всякôй справедливости и правдѣ! Всѣ накликуваня зъ рускои стороны до пошановання правъ рускои народности остають надаремными. Коли отже правна дорога не поможе, то не диво, що тутъ и тамъ уживае ся способôвъ менше правныхъ, не бачучи иншои рады. Поляки, будучи на мѣсци Русинôвъ поступили бы такъ само, коли не гôрше. Отже въ усуваню таблиць выключно польскихъ въ чисто-рускôй громадѣ годѣ добачати „ненависть до польскои народности“, але тôлько оправдане обурене на систематичне допане нашихъ правъ и домагане справедливости для себе. Дотычнй люде чинять се въ пересвѣдченю сповненя свого патріотичного обовязку. Наша замля ѣсть рускою и нашй права мусять бути тутъ пошанованй!

— **О. катихитъ Ал. Стефановичь** прославъ намъ до оголошеня отсе письмо: На бажане деякихъ осôбъ подаю до вѣдомости, що перебуваю въ мѣстѣ Кутахъ або охрестности до 25 н. ст. серпня. Дня 31 серпня верну до Львова. Всѣ отже письма до мене прошу адресувати теперь до Кутъ. Родичамъ зъ провінціи, намѣряючимъ записувати свои доньки на I. рôкъ учительскои семинарии, котрымъ выбôръ мѣжь Львовомъ а Перемышлемъ не робивъ бы великои рôзницѣ, радивъ бы-мь давати доньки радше до семинарии въ Перемышли. Причиною ѣсть та обставина, що до львôвскои семинарии зголошуе ся що року дуже велике число учениць [по-надъ 150], зъ котрыхъ лишь невелика часть може бути принятою. Сего року надѣемо ся ще бôльшого наплыву учениць, а принятыхъ буде тôлько 40. Въ Перемышли [якъ довѣдуюсь] зголошуе ся далеко менше учениць, тому и принятй буває тамъ лекшимъ. — *Александеръ Стефановичь*, катихитъ женьскои учительскои семинарии у Львовѣ.

— **Зъ Турчаньского** одержуемо вôдъ панѣ Ольги Саучековои, учительки зъ Вовчого, таке письмо: „Въ 122 числѣ Дѣла зъ 12 червня 1897 допись о шкôльныхъ вôдносинахъ въ повѣтѣ турчаньскôмъ подае: „Одна учителька небога Савчакова осмѣлилась пожалувати передъ ц. к. старостою въ Турцѣ на малу фреквенцію, а п. староста мавъ на те вôдповѣсти: A źle Pani z tem? Siedź pani cicho i nie pytaj, czy kto jest, czy nikogo niema?“ Користаючи зъ уставы прасовои §. 19. упрашаю о вôдкликане того уступу, бо я нѣколи на малу фреквенцію передъ п. ц. к. старостою въ Турцѣ не жалувалась, анѣ высше поданыхъ слôвъ зъ устъ его не чула-мь. — *Ольга зъ Горницкихъ Саучекова* учителька школы народнои въ Волчôмъ“.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— **На „Приютъ“** за часъ вôдъ 1-ого цвѣтня до кôнца липня с. р. зложили Р. Т.: Левъ Гриневичь зъ Чоманъ 3 зр. 52 кр; Теодоръ Карпякъ зъ Белза зôбравъ 1 зр. 35 кр; Пав. Стукачь зъ Тѣснои 10 зр; Володимиръ Поховскій зъ Нестеровець 2 зр. 60 кр.; зъ пушки въ Самборѣ 6 зр.; Н. Гошовскій зъ Блюдникъ 5 зр.; І. Кмѣцикевичь зъ Фраги зôбривъ 1 зр. 12 кр.; Іосифъ Долошицкій зъ Добрусина 2 зр.; Юліянъ Кашубиньскій зъ Колоденца 10 зр.; Ю Чайковскій зъ Городища (зъ пушки) 3 зр. 45 кр.; М. Лопатиньскій зъ Небылова (зъ пушки) 1 зр. 70 кр.; Деканатъ самбôрскій на соборѣ 3 зр; панѣ Є. Даниловичь зъ Нестаничь 1·50 кр.; въ Деканатѣ комарняньскôмъ зложили: Ант. Ковальскій 1 зр., Іосифъ Козакевичь 1 зр. Мих. Стецѣвъ 1 зр., Левъ Лазуркевичь 1 зр., Келест. Кульчицкій 50 кр., Ст. Онишкевичь 50 кр., Лука Туряньскій 50 кр., Якôвъ Косоноцкій 50 кр., всего 6 зр.; панѣ Леонтина Солтикевичь зъ Ялина (зъ пушки) 4 70 кр.; о. Кмѣцикевичь зъ Фраги зôбравъ 90 кр.; о. Кульматицкій зъ Гороховця 1 зр.; въ Деканатѣ ярославскôмъ зложили: Теодоръ Доравъ зъ Ветлина 5 зр., Григ. Калимонъ 5 зр., Петро Годованьскій 3 зр., Теодос. Лихицкій зъ Высôцка 2 зр., Стеф. Кмѣцикевичь зъ Дубрôвця 5 зр., Алек. Стецишинъ зъ Залѣскои Волѣ 2 зр., Мих. Калимонъ зъ Кальникова 2 зр., Ром. Крушиньскій зъ Ляшокъ 2 зр. 50 кр., Алек Лебедовичь зъ Манастиря 2 зр., Левъ Сяноцкій зъ Мякиша 1 зр., Ив Нейдохъ зъ Нииовичь 2 зр., Брон. Гоцкій зъ Острова 2 зр., Ив. Костекъ зъ Полкинь 2 зр., Кирилъ Пирожекъ зъ Теплинь 2 зр., вôдъ крамницѣ въ Кореници 50 кр., всего 38 зр.; о К. Винтонякъ зъ Утѣшкова зôбравъ 4 зр; о. Н. Гошовскій на соборѣ Деканата езупôльского въ Тязовѣ 4 зр; въ Деканатѣ дрогобицкôмъ на соборѣ въ Гаяхъ зôбрано 8 зр. 32 кр. а именно зложили оо.: Коростеньскій зъ Борислава 50 кр., Отто зъ Липнѣ 1 зр., Пастернакъ зъ Вацовичь 60 кр, Горницкій зъ Улична 50 кр., Чирняньскій зъ Томашовець (калуского дек.) 1 зр., Марія Рудавска зъ Пôйла 1 зр., Пав. Яницинъ вôйтъ въ Гаяхъ 50 кр, Якôвъ Луцѣвъ дякъ въ Гаяхъ 30 кр., меншими датками межи парохіянами 2 зр 92 кр.; черезъ редакцію Галичанина 5 зр.; зъ пушки въ Самборѣ 8 зр.; о. Зубрицкій зъ Боська 5 зр.; на соборѣ Деканата сяноцкого въ Боську 4 зр.; панѣ Анна Дольницка зъ Рашева 5 зр. До сего часу зôбрано на „Приютъ“ всего 4.864 зр. 78 кр.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 2 серпня, Sonn-u. Montags Ztg. доносить, що ґр. Бадені, вернувши до Вѣдня, нараджувавъ ся зъ вызначными політиками. Сими днями мае рада міністрôвъ постановити дальшій плянъ дѣланя, а ґр. Бадені все ще носить ся зъ гадкою скликати ческій соймъ и перевести тамъ угоду мѣжь Нѣмцями и Чехами. Зазывъ до угоды мае выйти зъ такои стороны, котрôй не-буде можна вôдказати. Рада державна буде скликана имовѣрно пôдъ конець вересня для полагодженя буджетовои провізоріи и угоды зъ Угорщиною; крôмъ того мае бути зложеный въ радѣ державнôй начеркъ закону языкового. Въ разѣ обструкціи буде рада державна заразъ замкнена.

Атены 2 серпня. Грецкй дневники добачують въ намѣренôй державами контролѣ надъ грецкими фінансами нарушене самостôйности Греціи и боять ся важныхъ заколотôвъ зъ тои причины.

Краковъ 2 серпня. Нинѣ померъ тутъ польскій поетъ Адамъ Асникъ [E...ly].

Надослане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

вôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвôнкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

Оголошене.

Въ цѣли обезпеченя выконаня будынку мурованого, партерового, для двоклясовои школы, зъ мешканемъ для учителя въ Чолганахъ, загальнымъ коштомъ 5.412 зр. 67 кр. симъ розписуе ся письменну лицитацію найпôзнѣйше до 8-ого н. ст. серпня 1897 до Рады шкôльнои мѣсцевои въ Чолганахъ, почта Болехôвъ, на основѣ приналежно внесеныхъ остемпльованыхъ и въ ваюмъ 5% вôдъ реченои квоты заосмотреныхъ офертъ письменныхъ.

Пляны и кошторисъ, якъ такожь близшй услôвя намѣренои будовы можна переглянути у мѣсцевого пароха яко предсѣдателя Рады шкôльнои мѣсцевой.

Чолганы дня 27 липня 1897. 230 3—3

ГОСТЕЦЬ и РЕВМАТИЗМЪ

лѣчить едино лишь масть Русса [Russ Gichtsalbe]. Слоикъ 1 зр. Розсилае С. Рукера Аптика Львôвъ. (Галичина.)

175 20—24

МУЖЕСКУ Безсильнôсть 344

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхôвъ молодости и розпусты, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстрована книга

Самоохорона д-ра Ретана

Россійске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нѣмецке выдане: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескй силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

КОБЗАРЬ Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу

зъ житѣписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленй примѣрники продаютъ ся по 35 кр.

Ученика прийме ДРУКАРНЯ Товариства імени Шевченка у Львові ул. Академічна ч. 8.

ТУТКИ цигаретовй 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичь, Львôвъ ул. Галицка ч. 12.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 70 кр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

Хочу свою кровну выдати за алюмна. Посагу маѣ 500 зр. Ѣсть молода, образована и господарна. Вôдповѣдь буде 18 серпня. Сянôкъ. Усаръ. Poste restante.

235 1—1

КРѢСЛА огородовй кутй, складанй зъ листовками деревляными, штука по 3 зр. Лавки огородовй по зр. 10 и 12 Коновки и Сикавки огородовй поручае ПЕТРО ХИПОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.]

1595

ПАПІР ЛИСТОВИЙ

з портретом

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

НАКЛАДОМ

М. Спожарского і Сина

У ЛЬВОВІ.

25 листів з кувертами в касетках картон	45 кр.	
50 „ „ „ „ „ „	80 „	
50 „ „ „ лучшого сорта	1 зр. 25 кр.	

На подарунки

50 листів „MIGNON“ рожевих, блідо-зелених або білих в прекрасно оздобних касетках по 1 зр. 50 кр.

На опаковане і фрахт 8 кр. 233 2—2

ЛЯРНЯ ДЗВОНОВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вôдзначена двома срѣбными медалями

выконуе **дзвоны** рôзнои ваги и приймае ушкоджень дзвоны до переливаня въ найкоротшôмъ часѣ, а такожь мае на складѣ готовй дзвоны рôзнои ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотеперѣшнй замовленя, прошу о ласкавй замовленя такъ на поодинокй новй дзвоны якъ и на цѣлй ґрупы. За тревалôсть матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонôвъ ручу и длятого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Зъ глубокимъ поважанемъ

3789 **АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.**

УЧИТЕЛЬ органъ рускаго товариства педаґоґічного двотыдневникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1880 у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 2 Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр. на пôвъ року 1·60 кр. на чверть року 1 зр

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вôдъ дня 12 лютого 1888 выдае

АСИҐНАТЫ КАСОВЙ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженемъ

4½% зъ 90 дневнымъ выповѣдженемъ

а всѣ находячй ся въ обѣгу 5% **асигнаты касовй зъ** 90-дневнымъ выповѣдженемъ будутъ **опроцентованй по 4½% вôдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый. **ДИРЕКЦІЯ.**

ПОДЯКА.

Выдѣлъ читальнѣ въ Шумлянахъ малыхъ почуваюсь до милого обовязку подякувати всѣмъ тымъ членамъ и нечленамъ, що въ якій-будь спосôбъ причинились до уряджения концерту читальняного дня 15 липня с. р. Отже въ першôй мѣрѣ мѣсцевôй учительцѣ за выучене гуртовыхъ и сольовыхъ спѣвôвъ, а такожь хорови, що при таперѣшнôй порѣ працѣ такъ пильно и радо ходивъ на пробы; вôдтакъ о. Сильвестру и панѣ Лепковôй за вôдступлене хаты. Волощукови за вôдчитъ а Маріи Волощукъ, Стефанови Шагай, Ганнѣ Мищишинъ и Катеринѣ Волощукъ за дуже гарнй деклямаціи. Гостямъ такъ мѣсцевымъ якъ и замѣсцевымъ за те, що зволили прибути, щобы переконати ся про розвôй нашои читальнѣ. Велике спасибôгъ най буде п. совѣтникови Яворскому, що такъ щиро и щедро пôдпомагае нашу читальню, о. Глѣбовицкому зъ Циганъ, пп. Мосорамъ, п. Глѣбовицкôй зъ Бережанъ, пп. Глѣбовицкимъ о. Лопатиньскому и Лужицкимъ и Богданови Лепкому за ихъ датки на будову дому читальнѣ, неменше дякуемо п. Новотарскому за гарне артистичне устроене салѣ а добродѣямъ Будзиновскому и Маковеєви за ихъ привѣтнй письма.

Читальня „Просвѣты“ въ Шумлянахъ малыхъ.

Вôдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькôвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію вôдповѣдае д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорôчна передплата выносить 2 зр., на пôвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львôвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовй статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнй політичного змѣсту (н. пр. о сегорôчнôй сесіи соймовôй, о выборахъ, вôдозвы Краевого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховй переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новôмъ законѣ дороговôмъ, О краевôй продажи соли, О краевôй акцизѣ вôдъ напиткôвъ, Вас. Нагôрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зô всѣхъ сторôнъ краю; 5) порады, пытаня и вôдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспôльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промысль и торговля.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого зарядженя
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
			2.50		„ Кракова
				3·00	„ Янова
				3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
				3.48	„ Брухович
				4.40	„ Ярослава
				3.40	„ Зимном води що день до дальшого зарядженя
Ніч			**Ніч**		
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		4.40	до Кракова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		5.20	„ Лавочного
5 10		„ Кракова		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	6.55	„ Кракова		7.05	„ Сокаля до 15/8
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.		7.25	„ Тернополя з головного двірця
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого зарядженя.		7.30	„ Лавочного
8.45		„ Кракова		7.47	„ Тернополя з Підзамча
	8.49	„ Брухович тілько від 1/9 до 25/8.		8.50	„ Янова в неділі и свята
	9.01	„ Янова		10.30	„ Ицкан
	9.10	„ Ицкан Бергомету з внімком понеділка	10.50		„ Кракова
	9.30	„ Кракова		11.00	„ Підволочиск з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		11.37	„ „ „ Підзамча
9.50		„ Ицкан			
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець			
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.			
	12.10	„ Лавочного			

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 годин вечером до 5 годин 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черняньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пôдъ зарядомъ Іоанникия Гренякa.

Ч. 164. Львовъ, Второкъ 22 Липня (3 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитóсть за инсераты платнй у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рóкъ . .	16 зр.	на пóвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатай вóльнй вóдъ порта.

Поодиноке чисто коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія звычай принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной стрóчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надóслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй донесенія приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Переглядъ політичный.

Въ справѣ циллійскои гімназіи була у гр. Баденього депутація Словѣнцѣвъ пóдъ проводомъ послóвъ Беркса и Цікара, щобы пóсля ухвалы, повзятои сими днями на нарадѣ въ Люблянѣ, высказати президентови міністрóвъ бажанє Словѣнцѣвъ. Бувъ при тóмъ такожь міністеръ просвѣты Ґавчь. Гр. Бадені сказавъ депутаціи, що міністерство заразъ, скоро рада державна вóдкинула зъ буджету позицію на циллійску гімназію, було тои гадки, що зъ уваги на словѣньскихъ ученикóвъ и ихъ родичѣвъ не слѣдъ замыкати гімназіи; отже запорядило все можливе, бóльше годѣ зробити. Міністерство мусить оглядати ся на ухвалу рады державнои и тои ухвалы не може обходити додатковыми кредитами. Міністеръ Ґавчь сказавъ, що вóнъ старавъ ся, щобы ученики, котрй вóдъ двохъ лѣтъ учать ся по словѣньски, могли и дальше побирати ту науку, и по зрѣлóй розвазѣ уважає за найлѣпше уладити циллійску гімназію на подобу гімназіи въ Тридентѣ. На те депутація не згодила ся и жадала, щобы гімназію въ Циллю уладжено такъ, якъ въ Марбургу; тогдѣ спóльный директоръ управлявъ бы вóддѣломъ нѣмецкимъ и словѣньскимъ, а въ Тридентѣ директорови начальному пóдчиненый є управитель італійского вóддѣлу. Дальше зазначила депутація, що рѣшучо жадає сталои гімназіи въ Циллю, а не провізоричнои, якъ хоче міністеръ Ґавчь, полишаючи окончне порѣшене справы радѣ державнóй. Словѣнцѣ загрозили, що выступлять зъ бóльшости рады державнои, коли міністерство вóдкине ихъ жаданя. Гр. Бадені уговорювавъ депутацію и упевнявъ, що буде старати ся о помирене народностей, та зазначивъ, що заложене сталои гімназіи словѣньскои повинно наступити на пóдставѣ обопóльнои згоды обохъ народóвъ, заселяючихъ Стирію. На те депутація заявила, що внутрѣшне уладжене школы не повинно залежати вóдъ згоды другои народности.

Цѣкава а заразомъ важна є вóдповѣдь, яку правительство дало тирольскимъ Італійцямъ на ихъ жаданє що-до адміністраційного подѣлу Тиролю. Правительство не може згодити ся на такій подѣлъ, бо — каже — подѣлъ историчныхъ королѣвствъ и краѣвъ, складаючихъ ся на австрійску монархію, пóсля етнографічныхъ границь мóгъ бы выкликати такожь по-за границями Тиролю такй наслѣдки, за котрй правительство не може брати на себе вóдвѣчальности.

Значить: разъ подѣлити Тироль на нѣмецку и італійску часть, тогдѣ стануть того самого домагати ся Словѣнцѣ въ Каринтіи, Стиріи, на Побережу (Нѣмцѣ въ Чехахъ и такъ домагають ся того), ба й Русины въ Галичинѣ. А о Русинóвъ то мабуть найбóльше ходить польскому колу и правительству, котре ѣде на тóмъ колѣ. Не дармо Gazeta Narodowa, обговорюючи справу тѣшиньскои гімназіи, таку подає замѣтну „информацію“: Коло польске завсѣгды щиро дбало о справу польскои гімназіи въ Тѣшинѣ. Тымъ прикрѣйше було счудованє польскихъ послóвъ, коли розбйшла ся вѣсть, що правительство вóдказало тóй гімназіи права публичности. Тому презесъ кола заразъ поробивъ рѣшучй кроки въ міністерствѣ, не скрываючи, що вóдмова права публичности могла бы спровадити поважнй наслѣдки. Але упевнено его, що вѣсть є хибна и що въ найкоротшóмъ часѣ надѣяти ся признаня права публичности тѣшиньскои гімназіи. Коло польске мимо горячихъ симпатій до шлескихъ братóвъ не може зробити для нихъ всего того, чого бы хотѣло. Бóльшóсть шлескаго сойму є и довго ще мабуть буде неприхильна до Полякóвъ, а народова політика вымагає вóдъ австрійскихъ Полякóвъ рѣшучо того, щобы стояли за автономією соймóвъ. Засада краєвои автономіи обезпечує свобóдный народный розвитокъ далеко бóльшóй части Полякóвъ, нѣжь є тота, що живе на Шлеску; „а коли бы мы вóдступили вóдъ автономічнои засады и перейшли на становиско управы, увзглядняючои вóдносины етнографічнй а выконуваної въ централістичнóмъ дусѣ зъ поминеннємъ волѣ соймóвъ: то мы могли бы за те занадто дорого заплатити утратою того становиска, яке посѣли въ Галичинѣ вóдъ тридяти лѣтъ. О тóмъ повинній памятати не тóлько послы, але и цѣла польска суспóльнóсть.“

Чи можна-жь выразнѣйше и яснѣйше выложити засады автономіи и славнои автономістичнои політики кола польского и польского правительства?

Шлеска рада шкóльна краєва зóзволила рескриптомъ зъ д. 26. липня с. р. на отвореные третои клясы въ польскóй гімназіи въ Тѣшинѣ на рóкъ шкóльный 1897/8.

——

Анґлія выповѣла Нѣмеччинѣ торговельный договóръ, котрый обовязувавъ вже вóдъ 33 лѣтъ, а теперь зъ днемъ 30. липня 1898. наслѣдкомъ выповѣдженя тратить свою силу. Зъ тои причины запанувало въ Нѣмеччинѣ середъ промысловцѣвъ велике занепокоєне. Анґлія мабуть давно хотѣла позбути ся довозу нѣмецкихъ выробóвъ, котрй хочь гóршй вóдъ анґлійскихъ але дешевшй мали въ Анґліи великій покупъ. Ажь теперь, коли на ювілею анґлійскои королевои міністеръ канадійскои кольонії заявивъ, що Канада хоче признати значнй мытовй пóльги для анґлійскихъ выробóвъ; выповѣла Анґлія Нѣмеччинѣ договóръ. Поясненюсь се тымъ, що пóсля анґлійско-нѣмецкого договору нѣмецкй выробы користають изъ всѣхъ тыхъ пóльгъ, якй мають анґлійскй въ анґлійскихъ кольоніяхъ. Отже Анґлія ходить о те, щобы всѣ користи, якй узыскає въ Канадѣ, припали неподѣльно ѣй самóй. Для Нѣмеччины зновъ выходить зъ того та трудновсть, що буде мусѣла для своихъ выробóвъ глядати теперь иншихъ торговиць. Такъ само якъ Нѣмеччинѣ выповѣла Анґлія такожь Бельґія торговельный договóръ.

——

Зъ Кréты приходить вѣсть, що адмірали успокоили христіяньске населене острова що-до пріѣзду Джевада пашѣ, запевнюючи, що державы припильнують, щобы Кретѣ надано автономію, скоро буде уложеный миръ мѣжь Туреччиною и Грецією. Джевадови пашѣ не удало ся вóйти въ безпосереднй переговоры зъ кретеньскими проводирями.

Temps пише, що Европа повинна прийти до переконаня, що на всходѣ не буде спокою, поки Джевадъ паша не уступить ся зъ войскомъ зъ Креты.

Письмо зъ Жидачевщины.

[Ц. к. староство въ роли бюра анонсового. — Хто ярмо тягне а хто поганяє? — Недостижимый поступъ медицины].

Ц. к. староство чи бюро анонсове?“ Таке питанє мусѣвъ я собѣ завдати, узрѣвши урядовй письма зъ ц. к. староства до громадскихъ урядóвъ [чч. 10733 и 10447] а зъ ними разомъ ось-таке повѣдомленє: „Wszech nauk lekarskich dr. Grabscheid, były sekundaryusz c. k. szpitala Rudolfa w Wiedniu został zamianowany lekarzem miejskim w Żydaczowie mieszka w domu p. burmistrza Olesia na rynku i ordynuje tamże codziennie od godziny 2—4 po południu“. Не входжу вже въ то, що се „zamianowanie“ було грубою незаконностію и насильствомъ, котре ц. к. староство оправдало, „zwyczajem“ хочь до того, яко до справы автономічнои, зовсѣмъ не було управнене, а рóвно-жь поминаю обставину, що се „zamianowanie“ ще [въ виду не полагодженого рекурсу] вилами на водѣ писане; я тóлько цѣкавый знати: що спонукало ц. к. староство анонсувати п. Ґрабшайда громадамъ та й що за такій анонсъ платить ся? Бо-жь то и папѣръ коштує, а літоґрафія, ну та й почта... Ба правда, анонсъ п. Ґрабшайда йшовъ почтою „за дурно“ — видко мусить бути якась устава, силою котрои анонсы старостиньскихъ протеґованцѣвъ є вóльнй вóдъ порта почтового... Очевидно — для сынóвъ Израиля... всьо!

*

Що въ галицкóй господарцѣ Полякъ и Русинъ конець-кóнцемъ ярмо тягнуть, а жидъ поганяє, се вѣдай нѣкому не тайне. Коли-жь бы ще хто не бувъ того певный, най уже хоть самымъ жидамъ повѣрить; они самй се добродушно признають. И такъ на примѣръ: Одного разу, кс. Лозиньскій, лат. адміністраторъ въ Жидачевѣ, закинувъ своимъ парохіянамъ, що не голосували на него при выборѣ до повѣтовои рады зъ куріи мѣскои, зазначуючи, що до Русинóвъ и жидóвъ вóнъ претенсій не має, але радъ бы бувъ видѣти, що бодай его парохіяне за нимъ стоять. При тóмъ було кóлькохъ Ґотлібóвъ, а що они до польскои „парафіи“ належать, чи удають, що хотять належати, тожь почували ся до обовязку оправдатись изъ закиду, зовсѣмъ не до нихъ звернёного. Отже Самсонъ Ґотлібъ забирає слово и каже, що они бы всею душею були радй кс. Лозиньскому, але не було мѣсця: Абанкура мусѣли взяти яко посла [кулакомъ и ногою выбраного], Кіліяна казавъ выбрати панъ староста [отъ хто выбирає!], а вóдтакъ вóнъ [т. є. Самсонъ Ґотлібъ] и Шоръ зъ жидóвъ — та й уже цѣла курія! „То було взяти до лісты мене на мѣсце Шора, коли кажете, що вы менѣ такъ радй!“ каже кс. Лозиньскій. На те Самсонъ Ґотлібъ: „Герсте? а що-жь бы мы жиды значили, якъ бы я самъ одинъ бувъ у радѣ? а такъ є: 12 Русинóвъ и 12 Полякóвъ, а куда мы два жидки прихилимо ся, тамъ є бóльшóсть.“ Иншими словами: вы одній й другй дурній, а де мы жиды прихилимо ся, тамъ будуть розумній, — або инакше: вы волы, оденъ борозный а другій пóдручный, будете разомъ плугъ тягнути, а мы жиды будемо обохъ васъ нуджаломъ пóдганяти; рóзница лише въ тóмъ, що пóдручный, яко близшій пóдъ рукою, все дóстане грубшимъ кóнцемъ а борозный тоншимъ... Ґратулюю вамъ patres patriae Galileae et Glodomeriae!

*

Але отъ сесе слово „ґратулюю“ пригадало менѣ цѣкавый епізодъ зъ розправы передъ трибуналомъ въ Самборѣ, де на лавѣ обжалованыхъ засѣдали нашй три Ґотлібы о тяжке ушкодженє мого тѣла. Коли не дало ся запереčити, що кулаки Ґотлібóвъ були на моѣй чащѣ, пóдняли обжалованй „доказъ“, що мóй розумъ блудивъ уже давнѣйше, и на сю обставину покликано вахмайстра жандармеріи и вязничного. Коли и се не дописало, старали ся „доказати“, що я не бувъ слабый. А коли и се [въ виду свѣдоцтвъ лѣкарскихъ та чотирократныхъ оглядинъ судовыхъ] показало ся нестóйнымъ, орекли судовй лѣкарѣ, що я, яко „чоловѣкъ зъ-давна нервово хорый, знаный неврастенікъ“, мóгъ такъ перелякати ся жандарма, що зъ того захорувавъ-ємъ на мозокъ — отже моя слабóсть не стояла въ нѣякій звязи зъ „легкимъ“ битемъ жидóвскихъ кулакóвъ по моѣй чащѣ. Тогдѣ вывязавъ ся мѣжь моимъ оборонцемъ д-ромъ Олесницкимъ а нп. лѣкарями судовыми такій діяльогъ:

— Чи Петрицкій бувъ бы обложно хорый и потребувавъ опѣки лѣкарскои, сли-бы не було наступило тото „легке побите“?

— Такъ.

— А чи лѣкарѣ, котрй лѣчили Петрицкого а деякй по 2—3 разы денно консультували, могли бы що бóльше сказати о его хоробѣ?

— Нѣ.

— То панове можете орѣкати о хоробѣ и ви перебѣгу цѣлкомъ такъ само певно, якъ тй лѣкарѣ, котрй хорого лѣчили?

— Такъ само.

— Ну, то ґратулюю панамъ тои всесторонности, а медицинѣ такого совершеньства. Пóсля того можна теперь хорыхъ консультувати и лѣчити телеґрафічно...

Характеристичне въ тóй справѣ, що ще въ часѣ, коли я лежавъ тяжко хорый а судья слѣдчій зъ Самбора пріѣхавши на слѣдство самъ зъ лѣкарями сконстатувавъ рѣчь и увязнивъ Арона й Гершка Ґотлібóвъ, зъ ц. к. староства пóйшло донесенє до ц. к. намѣстництва, що опѣкуючй ся мною лѣкарѣ не умѣють або не хотять пóзнати ся на рѣчи, завдають менѣ атропіны и еметикóвъ для упозорованя тяжкои хоробы, черезъ що увязнено Арона и Гершка Ґотлібóвъ, безъ котрыхъ не можлива нѣяка акція выборча... Що бóльше! въ наслѣдокъ того донесеня выточено слѣдство однакъ, розумѣє ся, безъ успѣху.

Бѣдна тая Польща! чого то она не потребує до своєи пóдпоры!

Михайло Петрицкій.

Посолъ Вінковскій передъ выборцями въ Тарновѣ.

Провóдникъ трóйцѣ „людовцѣвъ“ въ радѣ державнóй — д-ръ Вінковскій, посолъ зъ V. куріи округа тарнóвского, стававъ у пятницю мин. тыждня передъ своими выборцями зъ тарнóвского повѣту. Въ театральнóй сали въ Тарновѣ зóбрали ся головно селяне и президія збору складала ся зъ самыхъ селянъ.

Изъ справозданя посла замѣтный бувъ уступъ о розпорядженяхъ языковыхъ и о молодо-Чехахъ. Вóнъ сказавъ:

„Розпорядженя языковй бувають мотивованй засадою справедливости, але такъ оно не є. Правительство мало тутъ иншу цѣль и длятого языковй розпорядженя уродили ся калѣкою. Правительство, щобы приєднати Чехóвъ для бóльшости парляментарнои, выдало языковй розпорядженя, хочь було свѣдоме того, що своимъ поступкомъ выкличе національнй свары, якй пóсля троновои промовы мали усунутись на бóкъ. Наслѣдки того політичного „гендлю“ [мѣжь гр. Казимиромъ а молодо-Чехами] гнеть показали ся. Молодо-Чехи, уважанй давнѣйше лицарями волѣ, оборонцями свобóдъ и правъ горожаньскихъ, стали ся прихильниками Баденівскои системы. Они устами д-ра Страньского заявили при дебатѣ надъ галицкими выборами, що въ Галичинѣ не потрѣбно управляти пóсля законóвъ, а устами иншого свого представителя заявили, що вериfікація выборóвъ есть квестією довѣря бóльшости, отже не квестією безсторонности, справедливости и честности. Вкóнци молодо-Чехи голосували противъ явности легітимаційнои комісіи. Менѣ — мовивъ д-ръ Вінковскій — представляло ся се такъ, якъ коли-бы зъ лавы присяглыхъ лише двохъ допущено до розправы и на пóдставѣ ихъ оповѣданя о ходѣ розправы казано прочимъ выдавати вердиктъ...“

Послови удѣлили выборцѣ вотумъ довѣрія и высказали подяку.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ ходорóвскихъ барабóвъ].

Вóдъ хвилѣ увязненя свѣдка Шора хóдъ розправы звертав ся на иншій шляхъ. Наче чудомъ чи дивомъ всѣ слѣдуючй свѣдки або не знають нѣчого, або зóзнають вóдмѣнно, якъ въ слѣдствѣ, а въ користь обжалованыхъ. Примѣромъ свѣдокъ Мехель Ляхеръ, котрому одинъ зъ барабóвъ мавъ зрабувати кожушину, пригадує собѣ теперь, що се було трошки инакше. А коли предсѣдатель спытавъ его, чи правда, що барабы казали, ось-то имъ вóльно черезъ чотири днѣ жидóвъ бити, Мехель розказує подрóбно цѣлу справу: „То було таке: Прийшло до мене бараба та й каже: ты, Мехель, дай менѣ кожушину; я буду въ мѣстѣ спродавати та й тобѣ вóддати, що я є винно. А потóмъ вóнъ прийшовъ пóзно до дому. Якъ я почуло, що вóнъ є дома, бо мы мешкаємъ въ одна хата, то я пóйшовъ до него и пытавъ ся дуже делікатно, за що вóнъ ходить цѣлый день, а вóнъ сказало менѣ, що они мають чотири день вóльне..“ И таке саме говорить теперь кождый свѣдокъ, а зó всего выходить, що „рабованя“ коршемъ обмежили ся на те, що сильно запитй барабы домагали ся на борщъ горѣвки чи пива. Того рода сцены оповѣдають свѣдки майже однаково.

И такъ цѣлкомъ инакше оповѣдають они о побутѣ барабóвъ у Аксельрада [того самого, що то ему мали выпити за 9 зр. горѣвки]. Пóсля зóзнань свѣдкóвъ Андруха Казенька, Танаса Сапѣя, Стефана Пакижа барабы прийшли до коршмы, сѣли за стóлъ якъ порядній господарѣ и казали собѣ дати горѣвки. Жидъ самъ дававъ, наливавъ, а коли барабы попили ся, не хотѣвъ уже бóльше дати и пóйшовъ зъ хаты, въ котрóй окрóмъ 14 барабóвъ було до 40 долиняньскихъ селянъ. Барабы пóйшли собѣ, остало ся тóлько чотирохъ и тотй побили склянки и кричали: „Гершку, сыпь горѣвки!“ Всѣ они були такй пяній, що треба ихъ було на рукахъ до дому нести.

Онофрей Драґанчукъ зóзнає, що мавъ тогдѣ нóчну варту. „Дивлю ся [каже] до коршмы, а тамъ є богато людей и барабóвъ та й пють. Я пóйшовъ дальше въ село. Та якъ зачали въ коршмѣ вытарахкувати, выгойкувати та й выдзенькувати, я пóйшовъ до коршмы и кажу: „Вердо! варта!“ Та тамъ було лишь кóлька барабóвъ, одинъ схопивъ ся за шуфляду вóдъ стола и забравъ паперцѣ вóдъ циґарóвъ, а всѣ були дуже пяній.“

Одною зъ головнѣйшихъ точокъ обжалованя в сесе, що барабы хотѣли черезъ публичне насильство зневолити рабіна до того, щобы давъ имъ 500 зр. Справу тую выяснивъ свѣдокъ Іосель Мордко Тішенкеръ. Въ понедѣлокъ пальнувъ єго якійсь бараба кулакомъ мѣжь очи, однакъ оборонивъ єго Иванъ Любенецкій и завѣвъ до дому. Другого дня подыбавъ Любенецкій Мордка коло пропінаціи та й каже: „А видишь, то я тебе завѣвъ вчера до дому!“ Вдячный Мордко запросивъ єго и ще трехъ барабовъ „на люфку“ до свого дому и ставъ тутъ пактувати зъ ними. Барабы казали: „Не буде спокою, бо жиды будуть мстити ся, хиба, що рабінъ имъ прикаже поводити ся спокойно, а выходить и таке, що жиды повинні намъ звернути за день!“ Мордко жертвувавъ ся бути посередникомъ и пойшовъ зъ ними до рабіна. Тамъ барабы говорили спокойно те саме. Рабінъ казавъ, що грошей не має, але поговорить о томъ зъ жидами. Барабы навѣть не остро говорили до рабіна; они стояли коло дверей а рабінъ сидѣвъ собѣ. Такъ представивъ сесю справу свѣдокъ Іосель Мордко Тішенкеръ.

Войтъ ходорівскій Никола Кашиньскій зознає, що жиды перші почали бійку. Коли въ понедѣлокъ [першого дня розрухбвъ] почувъ крикъ, прибѣгъ до пропінаціи и побачивъ чотирохъ барабовъ побитыхъ а цѣлу юрбу жидовъ зъ дручками и куснями зелѣза. Барабы вже давно жалували ся, що жиды кривдять ихъ и не дають имъ перенести ся на иншій мешканя. Дальше зознає, що жиды дотеперь чѣпають ся ходорівскихъ людей, а кого тілько бачили на мостѣ, то вже говорять, що вонъ и вокна бивъ, бо йде имъ о грошеве відшкодованє.

Рабіна ходорівского не можна було переслухати, бо вонъ пропавъ десь, а певно выринe ажь по скінченю процесу. А пропавъ мабуть тому, щобы не присягати, відъ чого выкручує ся кождый жидъ, не то рабінъ!

По переслуханю всѣхъ свѣдковъ и по відчитаню актовъ прокураторъ починивъ змѣны въ обжалованю деякихъ барабовъ, але не увільнивъ відъ обжалованя анѣ одного.

Вчера [въ понедѣлокъ] рано промовляли прокураторъ Роецкій и оборонцъ д-ръ Сокаль [жидъ, оборонець жидовъ] и д ръ Андрѣй Чайковскій. (Промова д-ра Чайковского була дуже добра]. Пополудни промовлявъ третій оборонець Россовскій.

Вырокъ западе або нинѣ вечеромъ або завтра рано.

НОВИНКИ.

— **Выдѣлъ Рускои Рады въ Бобрцѣ** скликує вѣче на 9-ого н. ст. серпня до Стрѣлискъ новыхъ зъ такою програмою: а) о 9-ій годинѣ богослуженє въ мѣсцевій церквѣ, б) о 11-ій годинѣ отвореное вѣча въ домѣ ч. господаря Антонія Коблана н-ръ дому 177, в) выборъ президіи, г) обговореное політичного положеня Русинівъ и дальшои ихъ політичнои дѣяльности, д) поясненє приписовъ выборовъ до рады повѣтовои, е) внесеня членовъ. — На вѣче се кличемо Васъ, Братя Русины, въ имя святои нашои справы и въ имя обороны жизненыхъ нашихъ справъ народныхъ! — Въ Бобрцѣ дня 1 н. ст. серпня 1897. *Выдѣлъ.*

— **Зъ Перемышля пишуть намъ:** Взорцевый хоръ рускихъ академиковъ, що оповѣстивъ свою артистичну прогульку по большихъ мѣстахъ провінціяльныхъ Галичины и Буковины, уже вдъ кількохъ днѣвъ в въ комплетѣ Для Перемышлянъ се правдивый пиръ артистичный прислухуватись пробамъ сего знаменитого хору. Зъ провінціяльныхъ мѣстъ, де оповѣщенй концерты, доходять насъ якъ найвідраднѣйшій вѣсти и відзывы. Всюды позавязувались мѣсцевій комітеты и витають нашъ хоръ зъ найбільшимъ одушевленемъ. Сподѣваємо ся, що всюда доохрестне духовеньство наше, свѣтска інтеліґенція, мѣщане и селяне поспѣшать громадно на той артистичный беньketъ. Костюмы співаковъ дѣйстно величавій; коштують 300 зр.

— **До вѣдомости Р. Т. Публики мѣста Тернополя и околицѣ** подає Комітетъ хору рускихъ академиковъ, що коли-бы хто за-для спізненои поры або зъ вины уряду почтового не одержавъ окремого запрошеня на концертъ въ Тернополи сполученый зъ забавою танцями призначеный на день 8 н. ст. серпня, зволить сесе прилюдне оповѣщене приняти за запрошенє. — *Відъ Комітету.*

— **Въ селѣ Испасѣ**, коломыйского повѣта, будує ся „Народный Домъ“. Будынокъ сей будують на томъ мѣсци, де давнѣйше столявъ дворъ. Мѣсце то есть обсаджене бозомъ, а зъ заходнои стороны плыве испаска млыновка. Коло самого ґанку росте стара величезна липа, що черезъ многій лѣта дивила ся на долю и недолю громады а теперь дочекала ся красшихъ часовъ. Домъ сей досыть обширный и въ нѣмъ буде помѣщена читальня, крамниця и канцелярія громадска, а одна саля буде призначена для забавъ у недѣлѣ и свята. Коло будынку есть велика площа, котру громада хоче засадити деревами овочевыми, а вдовжь млыновки побудувати кругольню. Всѣмъ тымъ займає ся щиро старенькій уже начальникъ п. Никола Куриликовскій и Вир. о. Волод. Галицкій, котрый на будову сего дому жертвувавъ 100 зр., учитель Вп. Василь Кобриньскій жертвувавъ 30 зр., а писарь громадскій п. Михайло Миронюкъ 10 зр. Честній господарѣ Лесь Мельникъ, Никола Пѣгулякъ и Михайло Лаврукъ дарували підъ сей будынокъ красній підвалины.

— **Розправа карна за повыборче битє вконъ.** При сегорбчныхъ выборахъ до рады державнои зъ 4-тои куріи округа выборчого Ясло-Горлицѣ бувъ немалый клопотъ зъ кандидатами. Ясельскій староста кн. Павло Сапѣга кандидувавъ тишкомъ, а такъ само гр. Адамъ Скшиньскій. Сапѣга бувъ певный свого повѣту, а повѣтъ горлицкій взявъ на свій рахунокъ староста Губатта и запевнявъ єго Скшиньскому. Въ очи передъ выборами выставлено въ Горлицяхъ величезну буду на подворю коло будынку староства. Буда коштувала 300 зр., а поставлено ей для выгоды выборцевъ. Скоро ино засвитало, зачали стягати до сеи буды выборцевъ, щобы розгрѣли ся. Бувъ напитокъ, була и перекуска, тожь всѣ выборцѣ, выйшовши зъ буды, віддали свои голосы на Скшиньского. Тымчасомъ стало ся нечуване диво. При першомъ голосованю достав кандидатъ людовый 298 голосовъ, а Сапѣга 182, Скшиньскій 168. Треба було зарядити друге голосованє. Буда въ Горлицяхъ була зновъ въ роботѣ и стало ся таке, що всѣ гощенй выборцѣ одноголосно віддали голосы на Сапѣгу. Вечеромъ посыпали ся вокна въ Горлицяхъ, бо радість алькоголічна выборцевъ удѣлила ся такожь мѣскимъ хлопакамъ. Отже се битє шибъ узнала прокураторія повыборчими ексцесами и обжалувала зарбника Копчоня о чинну участь въ битю шибъ, а селянъ Фурманка и Киршонка о моральну співучасть. Розправа відбула ся передъ трибуналомъ карнымъ въ Ялѣ. Свѣдками при розправѣ були жиды, а свѣдковъ відводовыхъ не-жидовъ не допущено до переслуханя. Обжалованыхъ боронили адвокаты Радомискій зъ Горлиць и Павловскій зъ Ясла. Трибуналъ засудивъ Копчоня на шесть мѣсяцевъ, Фурманка на 4 а Киршонка на 2 мѣсяцѣ тяжкои вязниці зъ постомъ що 14 днѣвъ. Розправѣ прислухувавъ ся посолъ д-ръ Вінковскій.

— **Зъ Сколього пишуть намъ:** Дня 27 н. ст. липня пращали мы тутъ по семи-лѣтнѣмъ побутѣ мѣжь нами податкового поборця п. Василя Ґецева при єго відходѣ до Стрыя на посаду надконтрольора тамошного уряду податкового. П. Василь Ґецевъ яко урядникъ и яко чоловѣкъ тѣшивъ ся щирыми симпатіями ширшихъ кругівъ, а яко Русинъ щирою симпатією мѣжь Русинами, хочь за-для вѣдомыхъ нинѣшныхъ обставинъ не могъ брати живѣйшои участи въ маніфестаціяхъ народныхъ рускихъ. Тожь на прощанє зобрала ся вся скольска інтеліґенція тай деякій гостѣ зъ околицѣ и попращали єго пиромъ въ саляхъ тутешного касина. Першій промовивъ о. дек. Мартинковъ по руски, відтакъ було кількa промовъ польскихъ, при звукахъ музики лунали многолѣтя, вкінци п. Ґецевъ щиро подякувавъ за зготовлену єму овацію.

— **Въ коломыйскомъ судѣ** веде ся карный процесъ противъ жида Вебера и компаніи о то, що той-же продавъ прускій компаніи лѣсъ Шипотъ на Буковинѣ. Лѣсъ той набула коломыйска компанія відъ хлопівъ за безцѣнъ и продала за звыжь 60 тысячь, однакожь всѣ парцелѣ того лѣса не були ихъ власностію. Адвокатъ, що писавъ контрактъ почисливъ собѣ за свій трудъ відъ купуючои компаніи 10 тысячь, а таку саму квоту доставъ барышництва Гехтъ. Цѣкава дуже рѣчь, якъ той процесъ закінчить ся, бо о нѣмъ дуже много говорять по мѣстѣ.

— **На тифъ черевный** заседужало у Львовѣ минулого тыждня [відъ 25 до 31 н. ст. липня] девять осібъ, а оденъ хорый прибувъ до львівского шпиталя изъ Городка. Зъ девяти львівскихъ хорыхъ припало по одному на улицѣ: Шпитальну, Брайровску, Жовківску, Зибликевича, Третього мая, Руску, Пекарску, Казимировску и Ринокъ. Въ томъ-же часѣ умерла на тифъ черевный одна особа.

— **Гуцульскій драматъ.** Анниця Ролекъ, 50-лѣтна заможна ґаздиня, жила зъ своимъ чоловѣкомъ Николаємъ въ Ростокахъ трицять лѣтъ якъ найспокійнѣйше и честно. Ажь теперь трафивъ ся бабѣ „любасъ“ 37-лѣтный“ Гуцулъ Тимотей Матейчукъ зъ Бѣлоберезки, и абы могли безъ перешкоды любувати ся собою, удушили дня 21-ого липня Николая Ролека, а трупа повѣсили въ коморѣ. Обоихъ відставлено до Коломыѣ.

— **Д-ръ Альфредъ Арнетъ**, презесъ вѣдень, скон академіи наукъ, членъ палаты панівславно-звѣстный историкъ австрійскій, померъ дня 30 м. м. у Вѣдни, доживши пізного вѣку.

— **Курсы молочництва.** Въ мѣсяци серпни с. р. устроює галицке товариство господарске два 14-дневій курсы молочництва підъ управою краєвого инспектора молочництва д-ра Ив. Бедроне, а призначенй для господинь, ключниць и для учителѣвъ школъ народныхъ. Курсы відбудуть ся въ Пядникахъ підъ Коломыею почавши відъ 2-ого и въ Старомъ-селѣ почавши відъ 16-ого серпня.

— **Ц. к. Дирекція зелѣзниць державныхъ** присылає намъ до оповѣщеня: „Въ половинѣ серпня с. р. передасть ся до прилюдного ужитку ново-выбудовану зелѣзницю льокальну Борки великій-Грималовъ зо стаціями: Борки великій [гранична стація ц. к. зелѣзниць державныхъ], Колодѣевка, Скалатъ и Грималовъ. Рухъ поѣздовъ на томъ шляху буде слѣдующій; поѣздъ мѣшаный ч. 5051 буде відъѣзджати зъ Борокъ великихъ о 4 год. 55 мін. рано а приходити до Грималова о 6 год. 55 мін. рано, другій пополудневый поѣздъ ч. 5053 буде відходити зъ Борокъ великихъ о 3 год. 27 мін. пополудни а приходити до Грималова о 5 год. 28 мін. пополудни. Въ противномъ напрямѣ т. є. зъ Грималова буде відходити першій поѣздъ ч. 5052 о 7 год. 35 мін. рано а приходити до Борокъ великихъ о 9 год. 25 мін. передъ полуднемъ; другій вечѣрный поѣздъ ч. 5054 буде відходити зъ Грималова о 7 год. 5 мін вечеромъ а приходити до Борокъ великихъ о 9 год. вечеромъ. — День отвореня сего шляху оповѣстить ся пізнѣйше“.

— **Дрібні вѣсти.** Дня 10 н. ст. серпня с. р. відбуде ся въ церквѣ парохіяльній въ Козьовѣ ad Сколе вѣнчанє п. Данила Стахуры, дипендента адвокатского, зъ панною Євгенією Цѣпановскою, донькою горничого инжинера Кипріяна и бл. п. Александры Цѣпановскихъ. — Померли: въ Токахъ [повѣту збаражского] д-ръ Юліянъ Дорнбахъ, адвокатъ зъ Львова, въ 55 роцѣ житя, а въ Любѣни тамошный реставраторъ Юліянъ Кудевичъ въ 39 роцѣ житя.

Наука, штука и література.

— **Зъ Украины** доносять намъ кількa літературныхъ звѣстокъ, котрыми дѣлимо ся зъ нашими читателями. Цензура дозволила IV-ый выпускъ альманаха „Складка“, выдаваного Цезаромъ Бѣлиловскимъ. Въ сѣмъ выпуску будуть мѣститись такожь утворы деякихъ Галичанъ [поезіи Франка и Щурата]. Выдавець „Складки“ подарувавъ сей выпускъ „переселенческому комітетови“ зъ тымъ, щобы весь зыскъ пійшовъ на корысть переселенцевъ-Украинцевъ. За симъ выпускомъ „Складки“ выйде V-ый, до котрого звѣстный украиньскій писатель Панасъ Мирный [псевдонімъ] приславъ свою комедію на пять дѣй п. за. „Згуба“. — Также дозволила цензура надрукувати давну украиньску поему Данила Мордовця „Козаки и море“. Поема сеся, цѣлкомъ перероблена для сего нового выданя, вже друкує ся.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. дирекція зелѣзниць державныхъ оповѣщує:

Ч. 42767/VI. Дня 1 серпня 1897 отворено на шляху Львовъ-Черновцѣ помѣжь стаціями Станиславовъ-Езупіль новый перестанокъ „Ямница“ для руху особового и панкункового. — Того самого дня отворено такожь при вышше поданомъ шляху лежачій, дотеперь тілько для руху особово-пакункового уряженый перестанокъ „Видиновъ“ для руху загального.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 3 серпня. N. fr. Presse довѣдує ся зъ Атенъ, що грецкій король ладить ся выдати якійсь дуже важный маніфестъ въ разѣ, коли бы заведено контролю надъ грецкими фінансами.

Кольонія 3 серпня. Köln. Ztg. доносить зъ Атенъ, що грецкій король не схоче підписати мирного договору въ разѣ, коли буде въ нѣмъ постановлена контроля надъ грецкими фінансами.

Берлинъ 3 серпня. Заходы грецкого правительства въ справѣ позички розбили ся.

Надісланє.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочівъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рокъ. Ближшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.**
107 46—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товаровъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

підъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкій ч. I.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великомъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвінковъ. — Замовленя зъ провінціи відворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львовъ площа Галицка ч. I.

Цѣна збожа и другихъ продуктовъ.

3 н. ст. серпня 1897.

Львовъ: Пшениця 8·25 до 8·40, жито 6·20 до 6·40, ячмѣнь броварный —·— до —·—, ячмѣнь пашнистый 5·25 до 5·50, овесъ 6·50 до 6·75, рѣпакъ 11·— до 12·—, горохъ 5·— до 8·—, вика —·— до —·—, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бббъ —·— до —·—, бобикъ—·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижъ —·— до —·—, кукурудза стара 5·25 до 5·50, кукурудза нова —·— до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літровъ. —·— до —·— зр.

МОЛИТВЕННИКЪ

выданый „Просвѣтою“

въ народній мовѣ, великій, обіймаючій 640 сторінъ друку, найновѣйшій зо всѣхъ такихъ Молитвенниковъ.

Молитвенникъ сей мѣстить въ собѣ: 1) Молитвы щоденній ранній и вечѣрній. II.) Зъ Богослуженя церковного, именно: а) зъ Вечернѣ, б) зъ Повечерницѣ малои, в) зъ Повечерницѣ великои. г) зъ Утренѣ, д) Литургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитвы въ часѣ св. Литургіи. III.) Тайны покаяня и пресв. Евхаристіи. IV.) Молитвы для рожного вѣку стану и въ рѣзныхъ потребахъ. V) Молитвы въ часѣ Великого посту. VI.) Молитвы на празники а) Господскій, б) Богородичній, в) Святыхъ, VII.) Молитвы сполученій зъ відпустами, VIII.) Акафистъ до а) Ісуса Христа, б) Пресв. Богородицѣ, в) св. Отця Николая, IX.) Молебенъ до пресв. Богородицѣ. X.) Тропарѣ, кондаки, богородичній и прокимены а) недѣльній. б) щоденній, в) на празникъ Господскій, Богородичній и Святыхъ, г) на деякій потребы. XI.) Коляды и иншій пѣсни церковній. XII.) Мѣсяцословъ цѣлого року.

Сей Молитвенникъ достати можна въ канцеляріи тов. „Просвѣта“ Ринокъ ч. 10, въ книгарни Ставропігійскій и въ переплетничомъ заведеню М. Сновжарского по такихъ цѣнахъ:

1) Молитвенникъ брошурованый	—	зр. 70 кр.
2) оправленый на-повъ въ полотно зъ одвѣтными відтисками	—	„ 90 „
3) оправленый цѣло въ полотно зъ золоченями и відтисками	1	„ 30 „
4) справленый якъ підъ 3) зъ додатковъ золоченыхъ берегівъ	1	„ 30 „
5) оправленій на-повъ въ шкіру зъ золоченями и відтисками	1	„ 10 „
6) оправленый цѣло въ шкіру зъ золоченями и відтисками	1	„ 60 „
7) оправленый якъ підъ 6) зъ додатковъ золотыхъ берегівъ	1	„ 80 „

Замовляючій поодиноко Молитвенники зволять присылати на оплату почты 20 кр.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Достати можна въ тов. „Просвѣта“.

ГАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимає вкладки на

КНИЖОЧКИ

2219 и опроцентовує ихъ по

4½% на рокъ.

ТАЧКИ сильній по зр. 2·20 и 2·50 Рѣфы до шутру по зр. 8·50, лопаты чаґаны и иншій знаряды до роботъ земныхъ

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Въ мѣсточку Устєчку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкомъ, в на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригодный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будує ся у віддаленю кількохъ кільометровъ. Близшій вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устечку почта въ мѣсци.

Знана відъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими прилядами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікеровъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдниковъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старій польскій сильній горѣвки, дуже добрій розолісы, лікеры, румы правдивій зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краєвій спеціялы якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренковка и т. п. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивій если зъ нашои фабрики спровадженій.

Одиноке жерело въ краю для пп. антикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вольного відъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкідный, бо не выроблюваный зъ есенцій оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улица Галицка ч. I. 4912 368—?

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу

зъ життєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленій примѣрники продають ся по 35 кр.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черлянскихъ. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, підъ зарядомъ Іоанна Гренякa.

Ч. 165. Львовъ, Середа 23 Липня (4 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ свят) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платить у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрiи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на пóвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямації неопечатаній вóльній вóдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надсолане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй донесеня приватий числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Розпочавъ ся другій пóврóкъ взглядно третій кварталъ сегорóчного выдавництва „Дѣла“. Дуже просимо поспѣшити зъ передплатою и зъ выровнанемъ залеглостій, бо мы выдатки маємо великй и не терплячй проволоки, а залеглости за сей рóкъ выносять — тысячѣ! Хто залеглостій не выровнає въ короткóмъ часѣ, тому мы будемо мусѣли высылку часописи перервати. Длятого ще разъ просимо о чимъ-скорѣйше надсыланє передплаты, взглядно залеглостій.

Польска солідарнóсть народна.

Вѣче польске въ Тѣшинѣ не вóдбуло ся пóсля уложеной програмы. Соціяльнй демократы скрѣпленй чисельно роботниками карвiньскими, розбили вѣче, — се значить, своимъ поведенемъ приневолили президію вѣча закрыти передъ часомъ нарады. По рефератѣ пос. Міхейды и по вóдчитаню на борзѣ двохъ резолюцій дальшй нарады стали ся неможливй, бо соціялісты хотѣли поставити на своѣмъ: забрати голосъ, щобы умотивувати свои резолюціи, звернений противъ правительства гр. Баденього и політики кола польского. Президія вѣча не хотѣла въ своѣмъ „благоразумію“ на се згодити ся, вчинивъ ся заколотъ и мусѣло наступити закрытє нарадъ. Аранжеры и участники вѣча розъѣхались домóвь вельми невдоволенй.

Вѣче заповѣдало ся добре, вже хочь бы за-для своей чисельности, и могло яко загальна маніфестація народна заимпонувати, — тымчасомъ въ результатѣ зробило фіяско, бо не выповнило своѣи програмы. Розумѣє ся, выйшло се головно на шкоду шлеского населеня польского, бо Нѣмцѣ ликують. Польскй соціялісты причинили ся своимъ тероризмомъ до обниженя значѣня тои маніфестаціи, до котрои весь загалъ польскій прикладавъ велику вагу.

Отсе поведенє польскихъ соціялістóвъ стрѣтило ся зъ безвзгляднымъ осужденемъ праси польскои. Названо ихъ: союзниками Ґавча, зрадниками народнои справы, провокаційными аґентами, нѣмецкими юрґельтниками, Искаріотами; — вóдмовлено имъ права называти ся Поляками. „Подѣ тѣшиньскй — пише Kurjer Lw. — доказують, що всякй запевненя проводирóвъ нашои соціяльнои демократіи про ихъ чувства польскй суть диктованй ино взглядами тактичными, а не плывуть зъ горячои любови справы народнои. Струя національна, яка послѣдными часами огорнула нашъ людъ, до недавна ще пóдъ взглядомъ усвѣдомленя народно-польского не выроблена, наповняє очевидно нашихъ соціяльныхъ демократóвъ обавою, що въ тóй величавóй филї чувствъ и змаганъ мусять потонути интернаціональнй шабльоны, маючй на цѣли передовсѣмъ матеріяльнй користи дуже малои частины нашои суспóльности, а не обнимаючй матеріяльныхъ и моральныхъ интересóвъ загалу люду.“

Подѣ на вѣчу тѣшиньскóмъ розкрыли першій разъ передъ ширшимъ свѣтомъ болячку польскои суспóльности. Солідарнóсть народна въ справахъ національныхъ, котру высувають польскй політики на першій плянъ и котрою немовь щитомъ закрывають ся въ своихъ змаганяхъ політичныхъ, зачинає ставати проблємативною. Польска соціяльна демократія, забираючи голосъ въ домашныхъ справахъ польскихъ, стає на ґрунтѣ интернаціональнóмъ.

Зъ якимъ не скрываным вдоволенемъ писала и пише праса польска про розладъ и партійнй невзгодины мѣжь Русинами. Затирає руки зъ радости, коли може зазначити хочьбы найдрóбнѣйшій фактъ деструкційнои роботы скрайныхъ елєментóвъ у внутрѣшнóмъ житю народнóмъ Русинóвъ. На тóй деструкціи основують менеры польскои політики свои операціи въ квестіи рускóй, выкористовують ви до своихъ цѣлей и — пóсля обставинъ збирають плоды. Puścić Rusina na Rusina — се принципъ політики Полякóвъ супротивъ Русинóвъ, признаный и якъ найширше примѣненый въ нашихъ галицкихъ вóдносинахъ. Ба навѣть и тй польскй соціяльнй демократы, що такъ безпощадно знехтували польску солідарнóсть народну, почувають ся въ квестіи рускóй до обовязковои солідарности зъ консерватистами, демократами и прочими політичными фракціями польскими. Всѣ польскй сторонництва будують Польщу пóсля своихъ плянóвъ и проектóвъ, полишаючи будучности, якого рода та Польща буде, — але въ однóмъ всѣ годять ся, що треба зъабсорбувати Русь для скрѣпленя власного орґанізму. Соціялістъ Дашиньскій готовъ кождои хвилѣ взяти пóдъ свóй покровъ рускихъ соціялъ-демократóвъ и разомъ зъ ними валити шляхотску Польщу, щобы здвигнути новый орґанізмъ суспóльный, а все таки лишь Польщу и нѣчо бóльше якъ Польщу. Пóдъ тымъ взглядомъ солідарнóсть „narodowa“ не заведе.

Вѣче тѣшиньске могло бы стямити польскихъ політикóвъ и звернути ихъ роботу на вóдповѣдну дорогу. Замѣсть organiczn-oи prac-ы na wschodnich kresach зачати роботу у себе дома. Польска соціяльна демократія запускає загоны вже й мѣжь польскій людъ и старає ся позыскати его для своихъ засадъ такъ само, якъ вже позыскала польского роботника. Лѣпше замести свою хату, якъ наносити смѣтя у чужу. Зъ рускои мізеріи можна що найбóльше тѣшити ся злобною радостію, — але власна бѣда за той часъ вже и ухами буде ляти ся...

Бурса имени Стефана и Пелагіи Жуковскихъ въ Угновѣ.

II.

Яку-жь користь приносить така бурса въ такóй мѣсцевости якъ Угнóвъ? Хочь на се не легко дати ясну вóдповѣдь, бо нѣякихъ справоздань нема, все-жь — о скóлько знаю, бо я самъ бувъ ви питомцемъ — скажу: велику. А се можна вносити зъ першихъ рокóвъ ви житя, коли комітетъ и зарядъ бурсы жертвували бóльше труду, енерґія и посвяченя. Тогдѣ бурса выглядала справдѣ наче-бъ якій интернатъ. И зарядъ бувъ лѣпшій якъ рутеньскій и населенє вóдносило ся прихильно та зъ гордостію, що має щось такого цѣнного.

Хлопцѣ, мешкаючи разомъ та маючи бачнóсть на око учителя, призвычаювали ся до порядку, чистоты и товариского житя. Хиба особистй и домашного выхованя поволи уступали. Подѣлъ часу мусѣвъ бути строго захованый. Хлопцѣ вчили ся добре бо неприготованый не смѣвъ выйти за фóрту. Крóмъ того въ дома вчили ся церковного языка, обряду и спѣву ирмольоґійного та нотного, а хоръ станувъ такъ высоко якъ нѣколи опóсля; бувъ справдѣ окрасою околицѣ. При кóнци року шкóльного мусѣвъ ще вóдбути ся испытъ зъ домовыхъ предметóвъ въ бурсѣ.

О скóлько питомцѣ бурсы користали изъ стіпендій призначеныхъ на низшу ґімназію показує слѣдуюча табелька:

Рóкъ принятя	Число хлопцѣвъ зъ которыхъ	пóшли до ґімназіи	скóнч. цѣлу	що найменше низшу ґім. скóнчили	ще въ ґімназіи	ще въ шк. народн.
1880	13	11	6	1	—	—
—81	2	1	1	—	—	—
—82	3	2	1	1	—	—
—83	5	4	—	2	—	—
—84	—	—	—	—	—	—
—85	2	1	—	—	—	—
—86	1	1	—	1	—	—
—87	6	4	1	2	—	—
—88	5	3	1	—	2	—
—89	7	6	—	—	5	—
—90	7	4	—	1	2	—
—91	3	2	—	—	2	—
—92	3	2	—	—	2	—
—93	3	1	—	—	1	1
—94	2	—	—	—	—	1
—95	5	—	—	—	—	5
—96	3	—	—	—	—	3
	70	42	10	8	14	10

Отже вóдъ початку [вынявши остатный шкóльный рóкъ] було принятыхъ до бурсы 70 хлопцѣвъ. Зъ тыхъ 70 по скóнченю школы народнои: 18 остало въ дома, 42 пóйшли до ґімназіи, а 10 ще въ школѣ народнóй. — Зъ 42, що пóйшли до ґімназіи: 10 скóнчили цѣлу, 8 що-найменше низшу ґімназію, 10 лишь кóлька клясъ, 14 ще въ ґімназіи. — Зъ 10, що скóнчили ґімназію, есть: 4 священиками, 1 учитель ґімназіи, 1 на выдѣлѣ богословскóмъ, 1 на фільософічнóмъ, 1 умеръ, а 2 зложили сего року испытъ зрѣлости. — Зъ 8, що скóнчили найменше низшу ґімназію: 2 вступили до Василіянъ, 1 до уряду податкового, 1 до вóйска, 3 до сторожи скарбовои, 1 умеръ. — Зъ 10, що мають лише по якóйсь ґімназіяльклясѣ: 4 вернули домóвь, 1 пóйшовъ до учительскои семинаріи, 1 до друкарнѣ, 1 до Народнои Торговлѣ, 1 до якоись фабрики зелѣза въ Чехахъ, 2 умерли. — Бурсаки ходили переважно до рускои ґімназіи у Львовѣ.

Ось такій бы бувъ образецъ зъ житя бурсы, якъ бы ю хотѣли мати ихъ фундаторы. Ще разъ повторяю, що не выповнила ся ихъ воля, бо не выповнило ся ихъ желанє, щобы ихъ бурса була для Угнова тымъ, чимъ для Перемышля бурса имени Конарскихъ, для Самбора бурса имени Ґолуховскихъ, для Коломыи бурса имени Ґлинскихъ, для Станислава бурса имени Потоцкихъ, для Тернополя бурса имени Ґурскихъ, для Бережан бурса имени Ґолуховскихъ, для Рогатина бурса имени Ґлинскихъ, для Бучача бурса имени Потоцкихъ, для Золочова бурса имени Ґурскихъ, для Бродів бурса имени Ґолуховскихъ, для Ярослава бурса имени Ґлинскихъ, для Сокаля бурса имени Потоцкихъ, для Рудок бурса имени Ґурскихъ, для Жовкви бурса имени Ґолуховскихъ, для Дрогобыча бурса имени Ґлинскихъ, для Самбора бурса имени Потоцкихъ, для Стрия бурса имени Ґурскихъ, для Коломыи бурса имени Ґолуховскихъ, для Станислава бурса имени Ґлинскихъ, для Тернополя бурса имени Потоцкихъ, для Бережан бурса имени Ґурскихъ, для Рогатина бурса имени Ґолуховскихъ, для Бучача бурса имени Ґлинскихъ, для Золочова бурса имени Потоцкихъ, для Бродів бурса имени Ґурскихъ, для Ярослава бурса имени Ґолуховскихъ, для Сокаля бурса имени Ґлинскихъ, для Рудок бурса имени Потоцкихъ, для Жовкви бурса имени Ґурскихъ, для Дрогобыча бурса имени Ґолуховскихъ, для Самбора бурса имени Ґлинскихъ, для Стрия бурса имени Потоцкихъ, для Коломыи бурса имени Ґурскихъ, для Станислава бурса имени Ґолуховскихъ, для Тернополя бурса имени Ґлинскихъ, для Бережан бурса имени Потоцкихъ, для Рогатина бурса имени Ґурскихъ, для Бучача бурса имени Ґолуховскихъ, для Золочова бурса имени Ґлинскихъ, для Бродів бурса имени Потоцкихъ, для Ярослава бурса имени Ґурскихъ, для Сокаля бурса имени Ґолуховскихъ, для Рудок бурса имени Ґлинскихъ, для Жовкви бурса имени Потоцкихъ, для Дрогобыча бурса имени Ґурскихъ, для Самбора бурса имени Ґолуховскихъ, для Стрия бурса имени Ґлинскихъ, для Коломыи бурса имени Потоцкихъ, для Станислава бурса имени Ґурскихъ, для Тернополя бурса имени Ґолуховскихъ, для Бережан бурса имени Ґлинскихъ, для Рогатина бурса имени Потоцкихъ, для Бучача бурса имени Ґурскихъ, для Золочова бурса имени Ґолуховскихъ, для Бродів бурса имени Ґлинскихъ, для Ярослава бурса имени Потоцкихъ, для Сокаля бурса имени Ґурскихъ, для Рудок бурса имени Ґолуховскихъ, для Жовкви бурса имени Ґлинскихъ, для Дрогобыча бурса имени Потоцкихъ, для Самбора бурса имени Ґурскихъ, для Стрия

сы за першихъ 17 лѣтъ. Розумѣє ся, вонъ не повный та не зовсѣмъ точный, бо зуставленый пôсля приватныхъ записокъ та о скôлько сягала моя память. Примѣромъ було бы пожадано и цѣкаво знати оборотъ грошевый за той часъ, яка була господарка, о скôлько показали ся добрыми змѣны запису, чому деякѝ члены комітету уступили — и т. д. Я сихъ справъ поки-що не порушую, бо не знаю добре, а не досыть пôдхлѣбнымъ вѣстямъ, якѝ доходять, не вѣрю, доки не переконаю ся. Впрочôмъ думаю, що комітетъ на будуче не залишить подати справозданє зъ дѣяльности, чого домагає ся самъ фундаторъ. Черезъ те институція нѣчого не тратить, але зыскає. Рѣчи выясняють ся, люки и негодованє усуває ся, а людскимъ языкамъ кладе ся конець.

Коли-бъ для теперѣшного комітету не все було яснымъ, то можна засягнути информацій у осôбъ, що належали колись до комітету або стояли близше осôбъ, що були при самôмъ засновку сеи фундації. Сли нинѣ знаємо о иншихъ бурсахъ, то можемо знати и о угнôвскôй. Чи-жь она така, що на неи не варто навѣть звертати уваги? Се-жь прецѣнь єдина въ своѣмъ родѣ на цѣлу Русь! При добрôй воли та лѣпшôй щирости все дасть ся зробити.

Свящ. *А. Бончевскій.*

Вôдгомоны процесу Бойчева.

Кримінальный проце ъ капітана Бойчева, убійника Сімонôвнои, зачинає набирати політичнои закраски. На тлѣ фактôвъ, ствердженыхъ при розправѣ карнôй, зазначують ся выразно черты внутрѣшныхъ вôдносинъ болгарскихъ, а передовсѣмъ княжого двору болгарского. Тѣ вôдносины були обширно обговорюванѝ и коментованѝ въ прасѣ вѣденьскôй и будапештеньскôй, при чôмъ розумѣє ся, не щаджено осôбъ: нѣ кн. Фердинанда нѣ президента міністрôвъ Стоилова. Замѣтна въ цѣлôй справѣ була отся обставина, що надто часто повтаряло ся имя кн. Фердинанда. Бойчевъ, якъ звѣстно, хотѣвъ при помочи княгинѣ болгарскои выказати свое алібі; при розправѣ сконстатовано, що кн. Фердинандъ выдавъ приказъ усунути Сімонôвну зъ-передъ вôконъ палаты филипопольскои; коли власти приступили до арештованя Бойчева, то на бажанє князя полишено Бойчева ще цѣлу добу на свободѣ въ княжôй палатѣ, хочь и пôдъ сторожею войсковою; отець Сімонôвнои заявивъ, що кн. Фердинандъ мавъ вручити 500 дукатôвъ Бойчеву на вôдшкодованє Сімонôвнои, але тѣ грошѣ Бойчевъ протративъ, — и т. д. Австро-угорска праса не уважала потрѣбнымъ затаити всѣ тѣ подрôбности, лишь противно пустити ихъ въ свѣтъ.

Міністрови Стоилову, що теперь гостить зъ княземъ болгарскимъ въ Кобургу, дуже не подобали ся замѣтки австро-угорскои прасы и вонъ передъ редакторомъ берлиньского Local-Anzeiger-а высказавъ ся зъ докорами не тôлько для сеи прасы, але и доторкнувъ ся політичныхъ вôдносинъ мѣжь Австро-Угорщиною а Болгарією. Що поясненю поодинокихъ подрôбностей зазначивъ Стоиловъ, що мусѣвъ оперти ся деякимъ неоправданымъ жаданямъ австрійского консуля въ процесѣ Бойчева. Австрія не потребує бути такъ дразлива на подѣ въ Болгарiи, бо и въ Австрiи неодно лучило ся. Деннде лучають ся такожь злочины, такѝ якъ въ Болгарiи, а длячого ино въ Болгарiи такѝ подѣ лучать зъ властію правительственною? Въ Бельгiи лучило ся, що высшій урядникъ поліційный доконавъ убійства. Въ Галичинѣ дѣяли ся шаленѝ подѣ. А чи прийшло кому до головы складати одвѣчальнôсть на власть правительственну? — А закôнчивъ Стоиловъ свои погляды на справу такою замѣткою: Політика не подає теперь нѣякои нагоды накидати ся на князя и длятого процесъ Бойчева помотано зъ двôромъ. Тѝ змаганя выходять головно зô стороны австро-угорскои, и дають ся вытолкувати напружеными вôдносинами, якѝ истнують мѣжь Болгарією а Австро-Угорщиною, котра теперь зъ своєю неприязною для Болгарiи політикою стоить досыть вôдокремлена.

Сей острый тонъ заявленъ Стоилова выкликавъ зачудованє въ дипльоматичныхъ кругахъ австрійскихъ, а Fremdenblatt помѣстивъ инспіровану замѣтку, що „можна надѣяти ся, що заявленя Стоилова будуть зъ компетентнои стороны спростованѝ“. Тымчасомъ доси такого спростованя нема, а натомѣсть появили ся информацiи австрійского консуляту що-до внутрѣшныхъ вôдносинъ болгарскихъ. Тѝ информацiи ще бôльшѝ закиды роблять болгарскому правительству и стверджають майже все те, що писала австро-угорска праса про болгарскій двôръ. Змѣстъ ихъ такій:

„Зовсѣмъ не правда, мовь бы то австро-угорскій ґенеральный консулятъ въ Софiи або консулятъ у Филипополи намагали ся выкористати процесъ Бойчева въ політичныхъ цѣляхъ Консуль бар. Родичь у Филипополи просивъ навѣть дуже заступника приватнои пошкодованои, Євгенiи Сімонôвнои (дитины убитои Анны), адвоката Начева, загорѣлого Цанковіста, котрый въ своѣй бесѣдѣ оборонноѝ хотѣвъ дуже остро выступити противъ двору и правительства, щобы вонъ того не робивъ, а въ наслѣдокъ того Начевъ не выступавъ.

Правда, що австрійска репрезентація зъ цѣлою енергiєю сповняла свôй обовязокъ, бо закимъ ще болгарскѝ власти взяли справу въ свои руки, она переслухувала австрійскихъ пôдданыхъ въ сѣй справѣ и зôбрала матеріялъ що-до факту. Такожь и Болгаре ворожій Австрiи признають, що цѣла справа була бы була затаєна, якъ бы австрійска репрезентація, мимо всякихъ перешкодъ, якѝ ѣй роблено, не була взяла ся остро до дѣла. Въ розмовѣ зô Стоиловомъ, яка вôдбула ся ще закимъ болгарскѝ власти видѣли ся змушеными завести слѣдство, сказавъ бар. Родичь Стоилову до очей, що Бойчевъ є убійникомъ Анны Сімонôвнои, а Стоиловъ вôдповѣвъ ему на то, що Родичеви привиджують ся страхи. Фактомъ є дальше, що болгарскѝ власти не хотѣли знайти трупа Анны Сімонôвнои — а коли єго случайно вода выкинула на берегъ, вкинено єго на приказъ властей болгарскихъ назадъ до воды. Пôзнѣйше найшли рыбаки тѣло другій разъ. Опôсля мало бути тѣло выдане австрійскому консулятови, котрый мавъ право до того. Стоиловъ обѣцявъ выдати. Але коли консуль прийшовъ вôдобрати трупа, довѣдавъ ся, що єго вже закопано въ тôмъ мѣсци, де найдено. Коли вôдтакъ на три днѣ передъ процесомъ тѣло вôдкопано, була для консуля бодай та мила несподѣванка, що заставъ на могилѣ хрестъ. Однакожь довѣдавъ ся пôзнѣйше, що хрестъ поставлено ажь тогдѣ, коли вже було постановлено, що тѣло зъ приказу суду має бути вôдкопане, значить ся, два днѣ напередъ, отже то була лишь комедія.

Неправдою есть такожь, що Бойчева заразъ здеґрадовано. Вонъ черезъ цѣлый часъ процесу не бувъ здеґрадованымъ капітаномъ, лишь капітаномъ въ резервѣ. Впрочôмъ въ цѣлôй Болгарiи говорять голосно, що батько Бойчевого наслѣдника въ адъютантурѣ, Малаховъ бувъ членомъ тои самои ватаги опришкôвъ, до котрои належавъ такожь батько Бойчева — немилый але характеристичный случай. Що-до Новелича, то годить ся згадати, що правительство хотѣло позбути ся єго первѣстно супротивъ заграницѣ такъ само поправдѣ якъ теперь Бойчева. Аґентiи балканьскôй приказано розголосити, що Новеличь есть лишь пôдрядным урядникомъ поліції, а не директоромъ поліції. Въ тôй самôй депеши тои аґентiи стояло, що князь нѣколи Бойчева не вôдзначавъ ордерами, але що вонъ має высокій ордеръ австрійскій. На жаданє Стоилова выслано ту депешу до Вѣдня, але она тамъ нѣколи не появила ся. Называти Аврадаліого слугою палатовымъ есть для знатокôвъ вôдносинъ просто смѣшнымъ. Аврадалi есть головою широко розгалуженои шпѣгуньскои системы, вонъ любимець князя, готовый до всего. Хитрый, проворный, твердого серця, мав вонъ всѣ прикметы тыхъ любимцѣвъ якѝ сотками лѣтъ бували при орiентальныхъ деспотахъ.

То одно есть правдою въ словахъ Стоилова, що князь выдавъ бувъ приказъ усунути Анну. Кидає то ярке свѣтло на вôдносины, немовь то бажанє князя стало ся смертію Анны.

Засуду въ процесѣ нѣхто не бере на серiо; богато Болгаръ, що сидѣло за убійство въ кримiналѣ ходить собѣ нинѣ зовсѣмъ своbôдно. Приятелѣ Бойчева и грошѣ єго жѣнки отворять незадовго дверѣ кримiналу, хочь Новеличь и Василѣвъ въ нѣмъ може згинуть. Напады на Австрію, сей улюбленый тематъ князя, отже и Стоилова, выходять зъ обиджении охоты князя стати великимъ чоловѣкомъ и зъ невдоволенія єго зъ того, що австрійскій двôръ держить ся супротивъ него вôдклонно. Єго гнѣває рôвножь и се, що Австрія на єго кôлька разôвъ высказане бажанє, не хоче вôдкликати зъ Софiи дуже здôбного секретаря посольства бар. Геннiґа.

Обернувъ ся я на церкву плечима та й дальше спѣваю. Коли дурнѝ, то смѣйтесь якъ сорока до сыра...

Але де тамъ, спѣвати не годенъ! Смѣхи та смѣхи. Чоловѣки смѣють ся, жѣнки въ бабинци смѣють ся, вправдѣ зъ-тиха, въ кулакъ, але смѣють ся. Дивлять ся на мене и посмѣхають ся. „Може добре на ковнѣри взрѣли... Принѣсъ вôдъ жида шпенцеръ та може принѣсъ зô шпенцеромъ...“

Господи! коли менѣ се черезъ голову майнуло, якъ не схоплю ся зъ крилоса, якъ не пудну зъ церкви! Здавало ся менѣ: осьось таки заразъ зô встыду спалю ся. А кровь такъ до головы бє та бє, що здає ся залле чоловѣка... Кôлько натягавъ ся мене Титла за уха, а нѣколи такъ дуже не пашѣли, якъ въ тую хвилю...

Выйшовъ я зъ церкви, а люде, що стояли пôдъ церквою, въ смѣхъ! Бѣжу цвинтаремъ, а хлопцѣ, що стояли пôдъ дзвôнницею, въ смѣхъ! А хлопчиска менчѝ бѣжать за мною та выкрикують: „Диви, якій панъ! диви, якій панъ!“

Прибѣгъ я до дому, а дячиха якъ узрѣла мене, то ажь присѣла, такъ смѣє ся! Метнувъ ся я до коморы та до Карольчиного зеркалця, що було влѣпилене въ стѣну. Дивлюсь, а мои плечѣ якъ мечемъ розрубанѝ!... Нѣчо иншого, тôлько якъ потиснувъ ся я при „Иже Херувимы“ — шпенцеръ пукъ..

Матѣнко моя! Такій мене снѣвъ ухопивъ, що-мь ажь заплакавъ. Господи! И треба-жь менѣ було такои публiки, такого сорому на цѣле село? Якъ же я теперь бѣдный людямъ въ очи гляну? якъ до церкви покажу ся? що менѣ Каролька скаже?

Выплакавъ ся я, выплакавъ, хоть якій бувъ великій, а тогдѣ якъ не кину отымъ сурдутомъ проклятымъ до землѣ! — то давайте менѣ, що хочете, чи я єго бôльше уберу?! Видко, самъ Панъ Бôгъ не каже цурати ся батькôвскои одежѣ...

Жукôвъ 28. VII. 1897.

Переглядъ політичный.

Зъ Вѣдня дôставъ мадярскій дневникъ Pesti Hirlap забавну вѣсть, чи лѣпше сказати, байочку. Въ вѣденьскихъ урядовыхъ кругахъ — каже дописуватель — принято зъ великимъ вдоволенємъ вѣсть про угоду мѣжь угорскими сторонництвами соймовыми. Ґр. Бадені гадає въ разѣ, коли опозиція въ радѣ державноѝ не залишила бы обструкціи, розвязати раду державну и розписати новѝ выборы, такъ щобы нова рада могла зôйти ся ще въ вересни. У всякôмъ разѣ передъ тымъ ще, въ початкахъ вересня, мала бы въ ческôмъ соймѣ ще нова проба бути зроблена, щобы помирити Чехôвъ зъ Нѣмцями. О тôмъ порѣшить рада міністрôвъ въ найблизшихъ дняхъ. Якась свѣжа особа має скликати провôдникôвъ сторонництвъ на угодовѝ нарады, на котрыхъ правительство обѣцює собѣ лѣпшого успѣху. — Цѣла ся байка выглядає дивоглядно. Разъ: коли правительство має на гадцѣ ще разъ пробувати помирити Чехôвъ зъ Нѣмцями и надѣє ся по тôй пробѣ лѣпшого успѣху, то нема потребы говорити о розвязаню рады державноѝ, — хиба для пострaху, щобы тота нова проба справдѣ симъ разомъ удала ся. Але розвязаня рады державноѝ чи не найбôльше мало бы причину бояти ся якъ разъ правительство. Друге: просто недорѣчнôсть є уявляти собѣ, що въ мѣсяци вересни мôгъ бы и ческій соймъ радити надъ ческонѣмецкою угодою, и рада державна мала бы часъ зôйти ся и розбйти ся на чотири вѣтры, и лишилось бы ще часу на розписанє та переведенє новыхъ выборôвъ и скликанє та зôбранє новои рады!

Перше засѣданє загребского сойму вôдбуло ся дня 2 с. м. и вызначилось бурливыми сценами. На порядку дневномъ бувъ выбôръ президiи. Поки-що проводивъ на засѣданю найстаршій вѣкомъ посолъ Кусевичь. Але заразъ на початку зложила сполучена опозиція внесенє, щобы впередъ переведено выбôръ послôвъ зъ чотирохъ округôвъ, въ котрыхъ доси выборы ще не вôдбули ся, а до того часу щобы застановити дѣяльнôсть сойму. Президентъ не допустивъ до вôдчитаня внесеня зъ уваги на порядокъ дневный. На те повстала буря такъ изъ стороны опозиціи, якъ опôсля и на правици. Секретарь вôдчитавъ справозданє верифікаційноѝ комісіи, въ котрôмъ узнано выборы семохъ опозиційныхъ послôвъ за спôрнѝ. Противъ того зняла опозиція протестъ и заявила, що въ выборѣ президiи не возьме участи, та выйшла зъ салѣ. Президентомъ выбрано одноголосно Станковича. Вонъ подякувавъ за выбôръ и упевнивъ, що буде проводити безсторонно и дбати о бережене реґуляміну. Потôмъ появилась опозиція зновъ на сали, и въ ѣи имени упôмнувъ ся Давидъ Старцевичь, що не вôдчитано именъ верифікованыхъ послôвъ. Правиця заперечила тому. Опозиція зновъ выйшла зъ салѣ, а вiцепрезидентами выбрано Францiсція и д-ра Спевеца. По выборѣ президiи вôдчитано нагле внесенє опозиціи що до розписаня выбору послôвъ зъ чотирохъ округôвъ. Опозиційнѝ послы промовляли палко за наглостею внесеня. Въ поименнôмъ голосованю наглôсть вôдкинено.

Клюбъ сполученои опозиціи выславъ на зъѣздъ словѣньско-хорватскихъ послôвъ въ Люблянѣ таку телеґраму: „Клюбъ соймовои опозиціи засылає зôбранымъ для пастріотичноѝ роботы заступникамъ словѣньского и хорватского народу свôй привѣтъ. Бажаючи имъ повного успѣху, жалуємо, що черезъ верифікаційнѝ роботы не можемо зъ посередъ себе выслати вôдпоручника.

Політику угорского правительства въ справѣ сербского конґресу церковного не хвалять навѣть деякѝ мадярскѝ дневники. И такъ Magyar Allam пише: Мы не є за тымъ, щобы церковнымъ житемъ послугованось до неправныхъ національныхъ цѣлей. Але не добре прислугують ся консолідаціи и спокоєви угорскои державы тѣ, що въ релиґійныхъ, шкôльныхъ и т. и. заходахъ заразъ добачують щось противного державѣ, коли тѣ заходы не идуть пôдъ ладъ правительственному сторонництву. Але навѣть противъ національного небезпеченьства можна боронити правъ угорскои державы лише законными способами. Цѣль не освячує дорôгъ ліберального міністра. Се повиненъ бувъ тямити президентъ міністрôвъ, коли зъ своимъ розпорядженємъ скрывъ ся за особу монарха. Артикулъ 9. закона зъ р. 1868 не дає президентови міністрôвъ права анѣ въ своимъ имени анѣ зъ найвысшого уповаженя установляти порядокъ нарадъ сербского конґресу церковного. Що се за автономія, котра не може установляти порядку нарадъ конґресу? Така автономія може бути хиба въ Угорщинѣ лише за Банфіого и въ церквахъ непротестантскихъ. Мѣшаючись въ сю справу, попсувавъ би президентъ міністрôвъ, бо бôльшôсть конґресу вôдъ того не злагôднѣє; се выкличе тôлько огорченє и затроить сербску справу.

Якъ доносить Figaro, на запросины царя возьмуть въ великихъ маневрахъ россійскихъ участь надзвычайнѝ войсковѝ вôдпоручники Франціи. На тѣ маневры що вôдбудуть ся вздовжь шляху зезѣзницѣ Остроленка-Ломжа-Бѣлый стокъ, приѣде такожь царь. Такъ само на маневрахъ французскихъ мають бути вôдпоручники россійскѝ.

Болгарскій кн. Фердинандъ выѣхавъ було такъ само, якъ колись пôдчасъ процесу о убійство Стамбулова, такъ и теперь пôдчасъ процесу о убійство Сімонôвнои разомъ зъ президентомъ міністрôвъ Стоиловымъ за границю и пробуваєъ въ Кобурзѣ, вôдки въ послѣднôмъ часѣ поѣхавъ до Карловыхъ Варôвъ. Вчера приѣхавъ вôдтамъ до Вѣдня и по короткôмъ побутѣ поѣхавъ, якъ доносять, до Сінаѣ до румуньского короля.

Недавно донесли зъ Сербiи, що турецкѝ жовнѣрѣ зновъ нарушили сербску границю. Отже зъ турецкои стороны поясняють урядово той выпадокъ инакше. Пôсля справозданя косôвского ґубернатора сербска сторожа гранична и хлопы засѣли ся на турец-

кихъ жовнѣрѣвъ и стрѣляли на нихъ, коли тѝ прийшли брати воду зъ жерела, що находить ся близько границѣ. При тѝмъ застрѣлено одного турецкого капраля и ранено одного жовнѣря. Опѝсля поховали ся Сербы въ двохъ стражницяхъ и вѝдтамъ стрѣляли на турецкѝ патролѣ. Навѣть сербскій комісарь признавъ въ протоколѣ и пѝдписавъ се разомъ зъ своимъ турецкимъ товаришемъ, що сербска сторожа стрѣляла на Туркѝвъ. Такихъ нападѝвъ изъ стороны сербскои, на котрѝ Порта жалувала ся у сербского правительства, мало доси бути вже до двѣста.

Пѝсля вѣсти, яка наспѣла зъ Атенъ до Парижа, мавъ грецкій міністеръ заграничныхъ справъ въ розмовѣ зъ дневникарями сказати, що грецкій король хоче зречи ся панованя, коли бы Греціи накинено мѣжнародну контролю надъ ѣи фінансами. Мабуть зъ причины такого становиска короля не буде установлена мѣжнародна контроля, а тѝлько властителѣ грецкихъ цѣнныхъ паперѝвъ дѝстануть право наглядати деякѝ галузи грецкихъ доходѝвъ. Въ сѣмъ напрямѣ маѥ особливо Россія заходити ся.

Вѝдозва до рускихъ родичѣвъ.

При помочи Божѝй закѝнчивъ „Рускій Институтъ для дѣвчатъ въ Перемышли“ дня 29 червня 1897 другій рѝкъ шкѝльный прилюднымъ испытомъ нѝдъ проводомъ Покровителя института Ихъ Преосвященьства Киръ Константина и въ присутности вѝдпоручника ц. к. рады шкѝльнои окружнои, зъ котрого численно зѝбранѝ члены товариства, родичѣ и опѣкуны дѣвчатъ, котрѝ образувались пѝдъ нашимъ дозоромъ, мали нагоду переконати ся, що Институтъ, вѣрный своѣй цѣли, старавъ ся подати рускимъ дѣвчатамъ спромогу до высшого образованя и высшои просвѣты, вѝд повѣдно культурнымъ потребамъ житя взагалѣ, а поступови и розвоѥви рускаго народу спеціяльно. Руководячись тою самою цѣлію, зачинаѥмо 1-ого вересня 1897 въ имя Боже третій рѝкъ шкѝльный, а бажаючи заздалегѝдь знати, кѝлько учениць и до котрыхъ клясъ зголосить ся, щобы вѝдповѣдно до того Институтъ приспособити, звертаѥмо ся до Васъ, рускій вѝтцѣ и матери, родичѣ, опѣкуны и учителѣ, зъ сердечнымъ прошенѥмъ: повѣдомити насъ письменно *найдальше до 25 серпня* сего року: хто и кѝлько дѣтей своихъ думаѥ въ нашѝмъ Институтѣ помѣстити. Въ тѝй цѣли подаѥмо короткій начеркъ наукового плѧну нашого Института и услѝвя матеріяльнѝ, пѝдъ якими ученицѣ приймати постановляѥмо..

Рускій Институтъ для дѣвчатъ въ Перемышли ѥсть высшою школою дѣвочою, *родомъ жѣночои гімназіи.* Рѝзнить ся вѝнъ вѝдъ гімназіи мужескои тымъ, що не основуѥсь на дворазовѝй системѣ науки (якъ въ гімназіи низшѝй и высшѝй), а на одноразовѝй; дальше — выховане и образоване не опираѥсь на языкахъ и словесности старинвѝй, а на языкахъ и літературахъ народѝвъ живыхъ въ котрыхъ обемѣ найде мѣсце література и просвѣта народѝвъ старинныхъ. Институтъ складаѥ ся зъ шести клясъ вѝдъ III. до VIII., зъ котрыхъ кляса III. и IV. суть клясами пѝдготовляючими, клясы V—VIII. властивыми и знаменными клясами Института. Клясы пѝдготовляючѝ маютъ цѣль: улекшити науку дѣвчатамъ, що не мали нагоды скѝнчити высшихъ шкѝлъ народныхъ або выдѣловыхъ, а бажаютъ для высшого образованя перейти до Института. Загально отже приймаѥсь до Института дѣвчата, що умѣютъ молитвы, основнѝ засады вѣры, читати и писати по руски и дещо по нѣмецки та знаютъ початки рахункѝвъ. Кождоразовый испытъ вступный, переведеный зъ ѝнституткою, рѣшаѥ, чи придѣлить ся ѥи до клясы III. и IV. чи прямо до высшихъ клясъ Института.

Що-до плѧну наукового въ тыхъ пѝдготовляючихъ клясахъ, то вѝнъ вѝвнаѥсь меншебѝльше науцѣ въ клясѣ III. и IV. шкѝлъ выдѣловыхъ зъ розширенѥмъ науки языка рускаго и исторіи рускои та вѝдповѣдныхъ працъ жѣночихъ. Науку въ тыхъ клясахъ будутъ подавати вѝдповѣдно укваліфікованѝ питомѝ учителькы институтскѝ.

Клясы вѝдъ V—VIII суть властиво знаменными клясами Института и оббѝмуть науку слѣдуючихъ предметѝвъ: а) науки релігіи: исторію біблійну старого завѣта, пѝбчь сего науки вѣры [въ кл. V], исторію біблійну нового завѣта, пѝбчь сего науку обычаѣвъ [въ кл. VI] літургіку [въ кл. VII], исторію христіяньско-католицкои церкви зъ особливымъ увзглядненѥмъ рускои церкви [въ кл. VIII]; — б) науку руского языка т. в. науку языка, граматики, правописи, стилістики, словомъ: науку руского языка въ цѣли взѝрцевого и справного уживаня его устного и письменного, дальше словесвѝсть руску вѝдъ часѝвъ найдавнѣйшихъ по нинѣшный день [въ кл. V—VIII], — в) науку языка польского въ розмѣрахъ науки рускоro языка, однакъ въ напрямѣ бѝльше практичнѝмъ и исторію літературы польскои вѝдъ першои добы до часѝвъ найновѣйшихъ; — г) науку языка нѣмецкого въ розмѣрахъ попереднього языка въ цѣли приспособлена учениць до справного и плавного уживаня тои мовы устно и письменно та пѝзнаня найзнаменитшихъ представителѣвъ словесности нѣмецкои, головно зъ періоду новѣйшого [въ кл. V—VIII]; — д) науку языка французкого въ напрямѣ практичнѝмъ, конверзаційнѝмъ и зъ цѣлію доведеня учениць до самостѝйнои лектуры приступнѣйшихъ твѝрѝвъ словесности французкои [въ кл. V—VIII]; — е) науку исторіи всесвѣтнои: вѣкѝвъ старинныхъ [кл. V], середныхъ [кл. VI], новѝтныхъ [кл. VII], исторіи розвою людскои культуры [кл. VIII]; — ж) осѝбно науку рускои исторіи вѝдъ добы славянскои до часѝвъ новыхъ [въ кл. V—VIII]; — з) науку геоґрафіи [въ кл. V—VI] и статистики австро-угорскои монархіи [въ кл. VII]; — и) науку аритметики и геометріи менше-бѝльше въ розмѣрахъ низшои ґімназіи, однакъ зъ пропущенѥмъ выводѝвъ теоретичныхъ [въ кл. V—VIII]; — к) науки природописнѝ: зоольоґію, ботаніку, мінеральоґію и ґеольоґію [въ кл. V—VI], фізику [въ кл. VII—VIII]; — л) Соматольоґію и ґіґіѥну [въ кл. VIII]; — м) педаґоґікѝ [въ кл. VIII]. Окрѝмъ сего науку рисункѝвъ, спѣву, робѝтъ жѣночихъ [въ кождѝй клясѣ] каліґрафіи [въ мѣру потребы] и господарства домового [въ кл. VII—VIII]. Всѣхъ наукъ повыше наведеныхъ удѣляти будуть кваліфікованѝ учительки и професоры ґімназіяльнѝ.

До науки, нагляду и выхованя молодежи покликана управителька наукова [директорка] и чотири кваліфікованѝ учительки всѣ постѝйно въ Институтѣ помѣщенѝ и нимъ оплачуванѝ. Надъ наукою самою и надъ точнымъ захованѥмъ сего плѧну наукового наглядати буде безпосередно самъ выдѣлъ.

До веденя господарскихъ дѣлъ Института призначена управителька економічна, а до надзору надъ институтками по-за годинами, шкѝльными, надъ ихъ бѣлѥмъ и ґардеробою, надзирателька.

Институтъ мѣстить ся у власнѝмъ, умысно на ту цѣль збудованѝмъ двоноверховѝмъ домѣ, утрудненѝмъ пѝсля всякихъ вымогѝвъ ґіґіѥны и выгоды, положенѝмъ при улици Капітульнѝй [и Татарска] т. ѥ. въ найздоровшѝй части мѣста, середъ просторого, три-морґового, принадно устроѥного, власного огорода.

Услѝвя принятя до Института такѝ: за науку вразъ изъ помѣщенѥмъ въ Институтѣ и всѣмъ наглядомъ, выхованѥмъ моральнымъ та фізичнымъ постановляѥ ся оплата 20 зр. мѣсячно, за саму науку вѝдъ ученицъ доходячихъ 4 зр. мѣсячно, а за науку ґры на фортепянѣ доплачуѥ ся осѝбно 5 зр. мѣсячно. Въ разѣ помѣщеня двохъ або бѝльше доньокъ тыхъ самыхъ родичѣвъ обнижуѥ ся тую оплату на 15 зр. мѣсячно за одну дѣвчину.

На случай вѝдповѣднои обсады Института ученицями платными выдѣлъ прийме кѝлька учениць бѣдныхъ, сирѝтъ, [въ першѝй лініи сирѝтъ по священикахъ] даромъ або за обниженою оплатою.

Зголошеня присылати треба въ назначенѝмъ речинци на руки предсѣдателя товариства о. Мирона Подолиньского, крилошанина рускои Капітулы въ Перемышли. Ученицѣ маютъ принести ось-таку ґардеробу: сорочокъ 6, кафтаникѝвъ бѣлыхъ 6, панчѝхъ паръ 6, майтокъ паръ 6, простиралъ 6, пошевокъ 3, ручникѝвъ 3, хустинокъ 12, фартушкѝвъ 6, зъ тыхъ 2 чорнѝ брукселіновѝ, спѝдничокъ бѣлыхъ 4, гальки 2, черевикѝвъ 2 пары; вѝдповѣдну скѝлькѝсть (однакъ не за богато) суконокъ зимовыхъ и лѣтныхъ; сѣнникъ [190 цмт. довгій, а 87 цмт. широкій], ковдру, подушку и вовняный коцикъ до накрываня лѝжка.

Вкѝнци вѝдзываѥмо ся до щирого серця рускихъ людей: Вступайте численно въ члены нашого товариства и спомагайте насъ матеріяльно, а улекшите намъ примѣщене въ Институтѣ и сирѝтъ, що не въ силѣ заплатити мѣсячнои оплаты и причините ся до того, що свѣтло науки прожене темряву, залягаючу руску землю.

Вѝдъ выдѣлу Товариства Рускій Институтъ для дѣвчатъ въ Перемышли: о. *М. Подолиньскій* предсѣдатель. *Григ. Цеглиньскій* заступникъ предсѣдателя. о. *И. Войтовичь. Олекса Ярема. Сев. Зарицкій. Иванъ Матковскій.*

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ ходорѝвскихъ барабѝвъ].

Семый день розправы заняли промовы прокуратора и оборонцѣвъ.

Прокураторъ по-при обжалованье барабѝвъ долучивъ до своѥи бесѣды такожь оборону Полякѝвъ супротивъ нападѝвъ на нихъ ґазетъ жидѝвскихъ и оборону правительственныхъ властій та ихъ поступованя пѝдчасъ розрухѝвъ. „Праса жидѝвска — мовивъ прокураторъ — настроѥна супротивъ Полякѝвъ ворожо а неприхильно для правительства, учувши о розрухахъ въ Ходоровѣ, ударила на ґвавтъ у велике калатало, а пѝдсуваючи розрухамъ тымъ тло релігійнои ненависти, представила Полякѝвъ яко послѣдныхъ сатрапѝвъ старыхъ вѣкѝвъ, а зновъ своихъ вѣроисповѣдникѝвъ жидѝвъ немовь смолоскипы Нерона. Правительству закинула бездарнѝсть и байдужнѝсть. Тымчасомъ ходорѝвскій забуреня ѥ найзвычайнѣйшимъ злочиномъ, якій сповнивъ неосвѣченый людъ [мазуры-барабы] занедбаный въ релігійнѝмъ образованю, безъ патріотичного почутя, людъ, що не пѝймаѥ задачѣ свого житя, и не знаѥ, що то ѥ моральна сторона чоловѣка.“ Дальше выголкувавъ прокураторъ, що назва „бараба“ выводить ся вѝдъ нѣмецкого „Bahngrabe“ [хто знаѥ, чи оно такъ, чи може вѝдъ слова „Bahnarbeiter“] и що такихъ воронѝвъ треба карати. Бо на оборону онн не заслугуютъ вже длятого, що не маютъ нѣякихъ релігійныхъ засадъ, а и длятого, що зовсѣмъ не мали причины кидатись на цѣлый Ходорѝвъ, хочь и могло бути правдою, що кѝлькохъ жидѝвъ кривдило ихъ. Поступоване власти, що не довела до ужитя оружя, було дуже добре, тымъ бѝльше, коли барабы дали комісареви слово, що будуть спокѝйнѝ, а не було причины имъ не вѣрити, бо „мазуръ нѣколи слова не зломитъ“. Та на жаль, не були се мазуры [? ?]. То лише каста, що не заслугуѥ на нѣяку симпатію, а тѝ, що заявляютъ имъ симпатію, кривдятъ суспѝльнѝсть. Пѝдъ конець своѥи промовы прокуратор домагавъ ся для всѣхъ обжалованыхъ найвысшого вымѣру кары.

Другій промовлявъ заступникъ пошкодованыхъ жидѝвъ и оборонець жида Арбайта д-ръ Сокаль. Вѝнъ намагавъ ся представити христіянъ якъ найчорнѣйше, а жидѝвъ немовь найневиннѣйшихъ баранцѣвъ... Се неправда — мовивъ вѝнъ — мовь-то барабы били жидѝвъ яко глытаѣвъ; они били ихъ яко жидѝвъ, то була зъ горы уложена антісемітска борба. Жиды зовсѣмъ не вызыскавали барабѝвъ, харчѣ давали дуже дешево а барабы не платили звычайно, и они то вызыскували жидѝвъ. Барабы били жидѝвъ безъ всякои причины, а годѣ повѣрити тому, що жиды першѝ зачепили барабѝвъ, бо то выглядаѥ такъ, наче бъ хто сказавъ, що бѣднѝ заяцѣ чѣпаютъ ся мысливцѣвъ та псѝвъ... Д-ръ Сокаль не даѥ вѣры и заприсяженымъ зѝзнанямъ свѣдкѝвъ, розумѣѥ ся тыхъ, котрѝ говорили за барабами, а вѝдтакъ винуѥ найбѝльше комісаря староства Осолиньского, що пактувавъ зъ барабами, зъ котрыми треба було радше зѝбйти ся якъ „изъ скаженою собакою“ [!!], тымъ бѝльше, що стояло тамъ девять жандармѝвъ, а кождый прецѣнь маѥ шаблю, баґнетъ, карабінъ и револьверъ, тожь могли оперти ся не то 500, але и тысячѣ барабѝвъ. Розрухи ходорѝвскій нагадуютъ д-рови Сокалеви поступованѥ изъ зачумлеными въ давныхъ часахъ... Вкѝнци жидѝвскій адвокатъ домагаѥ ся, щобы трибуналъ признавъ жидамъ ліквідованѝ страты солідарно вѝдъ всѣхъ обжалованыхъ, и зазначивъ що и такъ лишаѥ ся ще одна нѣкимъ не вынагороджена кривда, именно тота, що жиды були безвинно въ бѣлый день битѝ и нищенѝ, опѣка власти полишила ихъ, а все те завдяки пѝдбурюючимъ голосамъ ненависти, що выходятъ изъ суспѝльныхъ галицкихъ выжинъ...

Знаменитою була бесѣда д-ра Чайковского. Вѝнъ зачавъ вѝдъ порѝвнаня нашого краю зъ молодикомъ, завидуючимъ батькови, що той голить ся два разы на тыждень. Такъ и у насъ завидуѥ ся великихъ выпадкѝвъ деинде — и зъ леда дурницѣ робить ся европейску квестію. Такъ зроблено и зъ ходорѝвскихъ розрухѝвъ прояву антісемітизму, хочь его тутъ нема. Д-ръ Чайковскій схарактеризувавъ вѣрно цѣлу рѣчь, перейшовъ по черзѣ закиды починены обжалованымъ и закѝнчивъ просьбою до трибуналу, щобы не карати ихъ за вины несповненѝ. Бесѣда д-ра Чайкѝвского выкликала сильне вражѣне. Пѝсля промовы д-ра Россовского, котрый выказувавъ, що на польску суспѝльнѝсть не може падати анѣ тѣнь закиду, мовь то она инспірувала сесѝ забуреня, и бороннвъ барабѝвъ передъ пониженѥмъ ихъ до якоись зґѝрднои касти, — реплікувавъ прокураторъ и высказавъ своѥ огѝрченѥ зъ того, що оборонцѣ важились передъ трибуналомъ интерпретувати законы. На се вѝдповѣвъ д-ръ Чайковскій, що оборона не може заняти становища, на якѝмъ узнаѥ ся лишь „авторітетъ“ а вѝдкидаѥ ся всяку свобѝдну гадку. Впрочѝмъ самъ панъ прокураторъ заявивъ велике зрозумѣне потребы интерпретованя законѝвъ не тѝлько людскихъ, але и божихъ, бо вчащавъ дуже пильно на реколѥкціи єзуита кс. Заленского, котрый интерпретувавъ дуже обширно десять заповѣдей Божихъ. Мѣжь зѝбраною публикою выкликало се велику веселѝсть.

Выркъ буде оголошеный нинѣ.

НОВИНКИ.

— **Въ повыборчѝмъ процесѣ противъ шѣснацяти селянъ зъ Викторова** о публичне насильство вѝдбуде ся карна розправа передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Станиславовѣ дня 30 н. ст. серпня.

— **Въ справѣ концерту взѝрцевого хору академикѝвъ въ Золочевѣ** одержали мы вѝдъ тамошного комітету мѣсцевого отсе повѣдомлене: „Концертъ вѝдбуде ся дня 9 н. ст. серпня въ сали мѣскѝй, а по концертѣ наступить забава танцями въ сали касиновѝй. Вступъ на забаву: вѝдъ особы 50 кр., а білєтъ родинный 1 зр. Вступъ на концертъ оповѣстить ся вразъ изъ програмою концертовою пѝзнѣйше. Сподѣваѥмо ся, що цѣла Золочѣвщина причинить ся до найкрасшого успѣху концерту, зъ котрого дохѝдъ, якъ вѣдомо, призначеный на цѣль добродѣйну. — За комітетъ: *Лонгинъ Рожанковскій* и *Сидоръ Ѳзерскій.* [Другій часописи рускій просимо о повторене сего письма.]

— **Зъ львѝвского университету.** Д-ръ Маркилъ Ненцкій, директоръ ґіґіѥнічного инетитута въ Петербурзѣ, принявъ предложену ѥму катедру ґіґіѥны въ львѝвскѝмъ университетѣ. — Veniam legendi на медичнѝмъ выдѣлѣ сего университету дѝстили сими днями львѝвскій лѣкарѣ д-ръ Григ. Зѥмбицкій и д-ръ Вікт. Веръ, оба зъ хірургіи.

— **Президентъ львѝвского высшого суду краєвого** д-ръ Тхоржницкій по лѣченю въ Гастайнѣ повернувъ до Львова и обнявъ урядованѥ. Натомѣсть віцепрезідентъ Дылевскій выѣздить завтра на 6-тыждневу вѝдпустку.

— **Управу экспозитуры прокуратории скарбу** въ **Краковѣ** переймаѥ радникъ д-ръ Алекс. Балько зъ Львова. [Дотеперѣшный управитель перейшовъ до служби судовои.]

— **Померший въ Краковѣ польскій поетъ Адамъ Асникъ** родивъ ся въ Каліши [въ Королѣвствѣ польскѝмъ] 1838 року. Скѝнчивши ґімназію вступивъ до медично-хірургічнои академіи въ Варшавѣ, але опѝсля перенѣсъ ся на университетъ въ Гайдельберзѣ, де студіовавъ фільософію и економію и тамъ почавъ писати поезіи. Рѝкъ 1863 стягнувъ ѥго до Варшавы и вѝнъ належавъ тамъ до найрадикальнѣйшихъ членѝвъ „ржонду народового“. По здавленю повстаня Асникъ утѣкъ зъ Варшавы, блукавъ ся по Нѣмеччинѣ, Швайцаріи, Англіи, Італіи, опѝсля вернувъ до Гайдельберґа, зложивъ тамъ докторатъ фільософіи [1866 р.] а осѣвъ [1867 р.] у Львовѣ, але вже по трехъ рокахъ перенѣсъ ся до Кракова, де проживавъ до кѝнця житя. Въ Краковѣ подруживъ зъ дочкою доктора Качоровского зъ Познаня; она померла скоро полишаючи одного сына [Володимира, теперь академика]. Въ 1881 р., коли то Янъ Червиньскій зъ Фіршґенґофу заложивъ въ Краковѣ Reform-у, Асникъ вступивъ до складу редакціи. Въ 1889 р. бувъ посломъ до галицкого сойму зъ мѣста Кракова. Вѝдъ довгихъ лѣтъ бувъ презесомъ товариства Szkoła ludowa. Торѝкъ обходжено ювілей ѥго 30-лѣтнои літературнои дѣяльности. Послѣдну зиму перебувъ за-для недуги въ Італіи а весною вернувши до Кракова, запавъ на тифъ и не вставъ бѝльше зъ постелѣ. — Яко поетъ стоитъ вѝнъ въ польскѝмъ письменьствѣ на-рѝвни зъ Ґошиньскѝмъ, Залѥскимъ и т. п. Поезіи ѥго, крѝмъ знаменитого выкѝнченя формы вказують все на гадку глубоко поняту и вѣрно вѝддану, овѣяни духомъ великои любови своѥи рѝднѣ, а найбѝльше вызначають ся тымъ, що нема въ нихъ надмѣрнои и водянои роспуки, яка перебиваѥ ся въ сучаснѝй ѥго працямъ поезіи польскѝй. Першѝ свои поезіи печатавъ вѝнъ 1864 р. въ львѝвскѝмъ Dziennik-у literack-ѝмъ, 1869 р. выдавъ першій томъ своихъ поезій, 1872 р. другій, 1881 р. выйшли три томы зѝбрника ѥго утворѝвъ а послѣдный томъ выйшовъ въ Краковѣ 1894 р. Крѝмъ поезій Асникъ написавъ пару новель, утворѝвъ драматичныхъ и розвѣдокъ літературныхъ. Писаня свои пѝдписувавъ все „E...ly“[зъ-першу такожь псевдонімомъ „Янъ Стожекъ“]. — Смерть Асника, хоть уже вѝдъ довшого часу сподѣвана, выкликала всюда мѣжь Поляками велике вражѣне. У Львовѣ повѣваютъ вѝдъ вчера на ратуши, на будынку соймовѝмъ и т. п. чорнѝ хоругви. Выдѣлъ краевый ухваливъ зложити вѣнець на домовину поета и устроити у Львовѣ номинальне богослуженѥ коштомъ краю. Тѣло покѝйного забальсамовано а похоронъ вѝдбуде ся въ пятницю сего тыжня. Кракѝвска рада мѣста ухвалила похоронити поета коштомъ громады на Скалцѣ въ гробѣ заслуженыхъ Полякѝвъ. Мѣжь кондоленційными письмами зѝ Львова зъ нагоды смерти пок. Асника наспѣло [на руки сына] такожь одно руске — вѝдъ „Академічнои Громады“ такого змѣсту: „Руска молодѣжь львѝвского университету, ґрупуюча ся въ товариствѣ Академічна Громада, высказуѥ симъ своѥ глубоке спѝвчутѥ по причинѣ смерти великого поета братнього народу.

Вѣсти зъ Аепархіи Львѝвскои.

Въ пропозицію на Яричѣвъ умѣщенѝ оо. 1. Ив. Черепашиньскій, 2. Айталь Билинкевичь, 3. Алекс. Юрикъ, дальше: Юл. Дорожиньскій, Теоф. Яворовскій. Тимотей Кульчицкій, Денисъ Свистунъ, Мих. Форишь, Вол. Ганицкій, Ник. Левицкій, Кори. Бачиньскій, Адамъ Марковскій и Ярославъ Янкевичь [всѣхъ 13]. — Презенты дѝстали: на Ладанцѣ о. Иванъ Насальскій парохъ зѝ Станьковець, а на Яричѣвъ о. Теофіль Яворовскій парохъ Болшѝвця. — Митроп. консисторія вставила ся до президіи намѣстництва о згоду на канон. институцію оо. Андрея Дольницкого на Пѝдгѝрцѣ и Вас. Томовича на Мозолѝвку. — Президія намѣстництва годить ся на канон. институцію оо. Теодосія Кинасевича на Волкѝвъ [а консисторія вѝзвала ѥго до институціи на вересень с. р.] и Ѳвгенія Шухевича на парохію св. Апп. Петра и Павла у Львовѣ. — Завѣдательства дѝстали оо. Андр. Одѣжиньскій зъ Руды въ Дмитровѣ а Теод. Сахно сотрудникъ зъ Ушнѣ въ Рудѣ. — Сотрудництва дѝстали оо. Григ. Городницкій зъ Дмитрова въ Серетци, Іосифъ Романюкъ [ново-поставленый презвитеръ] експоноване сотрудництво въ Ушни ad Сасѝвъ и Ив. Королюкъ сотрудникъ зъ Острова, въ Городку. — Декретъ увѝльнена вѝдъ парох. испыту конкурсового дѝстали оо. Стеф. Кобляньскій парохъ Драґанѝвки и Хризантъ Колянковскій парохъ Велдѣжа. — Митроп. консисторія вставила ся до намѣстництва о плату зъ реліґ. фонду для прив. сотрудника въ Денисовѣ. — Правительство асигнувало плату зъ реліґ. фонду для приватныхъ сотрудникѝвъ: въ Зеленѝй, въ Серетци и въ Сорокахъ всюды на оденъ рѝкъ.

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Речинець для рукоположаня въ ѥрея назначеный на день 23 серпня с. р. Кандидаты маютъ поданя, заосмотренѝ въ потрѣбнѝ прилоґи, внести до Еп. консисторіи до дня 18 н. ст. серпня а самѝ маютъ того дня лично явити ся.

Послѣдни вѣсти.

Въ процесѣ ходорѝвскихъ барабѝвъ, оголошено нинѣ о годинѣ 11-ѝй такій выркъ: 15 обжалованыхъ увѝльнено 1 засудженого на 5 мѣсяцѣвъ, 7 на 3 мѣсяцѣ, 10 на 2 мѣсяцѣ, 12 на 6 недѣль тяжкои вязницѣ; 1 на 14 днѣвъ, 4 на 3 днѣ, жида Арбайта на 2 днѣ звычайного арешту, а жида Шора [за фальшивѝ зѝзнаня передъ судомъ] на 2 мѣсяцѣ звычайнои вязницѣ. Оборонцѣ не зголосили жалобы неважности за-для того, щобы не продовжати слѣдчои вязницѣ.

Повыборчій процесъ противъ селянъ зъ Завадки [за насильство на правыборчѝй горѣвцѣ калуского маршалка п. Комарницкого] скѝнчивъ ся засудомъ 3 обжалованыхъ на 2—3 тыжнѣ вязницѣ, а одного [Лукового] увѝльнено.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 4 серпня. Цѣсарь вызначивъ 20.000 зр. зъ власного майна для жертвъ повени въ долѣшнѣй Австрiи.

Трiєстъ 4 серпня. Вчера по полудни почувъ ся тутъ трусъ землѣ.

Берлинъ 4 серпня. Сегодня выѣздить цѣсарь моремъ до Петербурга.

Царгородъ 4 серпня. Оденъ вѣддѣлъ турецкои фльоты дѣставъ приказъ вѣдплысти до Канеѣ; другiй выплывъ вчера зъ Дарданелѣвъ на Середземне море.

Наука, штука и лiтература.

— **Вѣденьского тыждневника „Die Zeit“** появивъ ся 148-ый зошитъ зъ такимъ змѣстомъ:

Böhmisches Staatsrecht. Von Dr. Friedrich Tezner. — Die Agrarkrisis in Deutschland. Von Dr. Rudolph Meyer. — Industrie und Verwaltung. Von Dr. Richard Schüller. — Das Erkennen. Von Eduard von Hartmann. — Die Reformation des XIX Jahrhunderts. Von Richard Meyer. — Ein Wort über den Klatsch. Von Dr. M. Haberlandt. — Das Klinger-Werk. Von Hermann Ubell. — Damals Von Hermann Bahr. — Die Woche. — Bücher. — Revue der Revuen. — Das Kreuz. Von Sigbjörn Obstfelder.

Передплату на сей тыждневникъ чвертьрѣчно 3 зр. приймають почта, всѣ книгарнѣ и адмiнiстрацiя: Wien, IX/3, Günthergasse I. Числа на показъ даромъ и оплатно.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. дирекцiя зелѣзниць державныхъ оповѣщуе:

Ч 41939/VI. Рухъ товаровый помѣжь Австро-Угорщиною а Нѣмеччиною, Люксембурґомъ, Бельґiєю и Нiдерляндами, — Зъ днемъ 1 серпня 1897 входить въ житє додатокъ до тарифы часть I., роздѣлъ А.

Именованя, перенесеня, вѣдзначеня и пр

— **Именованя.** Мiнiстевъ просвѣты надавъ професорови самбѣрскои ґiмназiи Францови Новосельскому посаду въ державнѣй школѣ реальнѣй въ Тарновѣ.

Курсъ Львѣвскiй

зъ дня 4 н. ст. серпня 1897.

Акцiи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 50	218 50
Зелѣз. Львѣв.-Чернов.-Ясси по 200 зр.	283 —	287 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставнѣ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а.в. выльос. зъ 10% прем.	110 30	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в. льос въ 51	100 50	101 20
„ „ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емiсiи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л.	97 20	97 90
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинацiйного 4% в. а.	98 10	98 80
Буков. фонду пропинацiйного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнiй Банку краев. 5% (II. ем.)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	100 20	101 90
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 —	97 70
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 25	29 25
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскiй	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 58
Вѣльимперiялъ	9 38	9 58
Рубель срѣбный	1 20	1 5
Рубель папiровый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	58 97

Цѣна збѣжа и другихъ продуктѣвъ.

4 н. ст. серпня 1897.

Львѣвъ: Пшениця 9·50 до 10·—, жито 7·25 до 7·50, ячмѣнь броварный —·— до —·—, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·75 до 7·—, рѣпакъ 12·— до 13·—, горохъ 6·— до 8·—, вика —·— до —·—, насѣня льняне —·— до —·—, насѣня конопне —·— до —·—, бѣбъ —·— до —·—, бобикъ —·— до —·—, гречка —·— до —·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·25 до 5·50, кукурудза нова —·— до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кiльо у Львовѣ, оковита за 10.000 лiтрѣвъ —·— до —·— зр.

Надослане.

Адвокатъ краєвый

Д-ръ Клеменсъ Сокаль

отворивъ канцелярiю у **ЛЬВОВѢ** при улицi Ягайлоньскѣй ч. 13. 225 3—3

Франциška Бумель

властителька роботнѣ суконь дамскихъ

[ул. Крута ч. 7. II. п.]

выѣхала на довшiй часъ до Парижа.

237 1—2

Ученикъ высшои ґiмназiи або слухатель фiльософiи,

маючiй охоту перенестись до Кракова на студiи, найде мѣсце домового учителя до двохъ ґiмназiястѣвъ I и III клясы въ рускѣмъ домѣ. Забезпечае ся цѣлый харчь и мешканє на часъ кѣлькохъ лѣтъ. Сироты по священикахъ мають первенство. Адреса: о. В. КОЗЛОВСКИЙ въ Краковѣ, pl. W. Swiętych ч. 7. 236 1—3

Змѣна льокалю.

Найдешевшiй складъ товарѣвъ оптичныхъ и механiчныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

нѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. I.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляровъ, цвiкеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвонкѣвъ. — Замовленя зъ провiнцiи вѣдь ротно.

Адреса: Оптикъ Коперницкий Львѣвъ площа Галицка ч. I.

Найлучша вода до питя

при небезпечности епiдемiи

есть пѣсля высказѣвъ авторiтетѣвъ лѣкарскихъ

Маттонього

GIESSHÜBL

натуральна щава

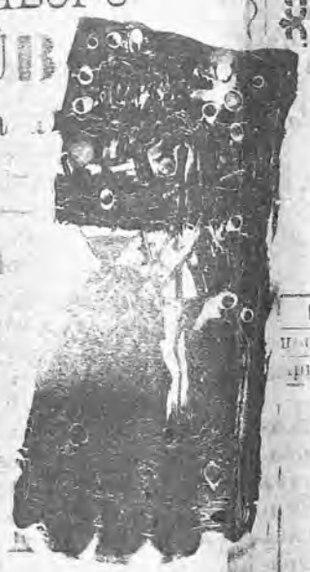

Ручить ся, що чиста

Вѣдзначена найвышша ми премiями

Томасова мука фосфатова

зъ ческихъ и нѣмецкихъ млыновъ томасовскихъ — се

найуспѣшнѣйше и найдешевше средство назозове фосфоромъ.

Ручить ся за змѣстъ цитратовои кислоты фосфоровои.

Для всякого рода рѣлѣ.

Надае ся для запоможеня рѣлѣ убогои въ кислоту фосфорову, для всякихъ родѣвъ збѣжа, окоповыхъ и олѣйныхъ ростинъ, для засѣвѣвъ конюшины и люцерны, для виноградникѣвъ, хмелю и ярины, а спецiяльно якъ найлѣпше для навожения лукъ.

Перевышае всѣ суперфосфаты тымъ, що довго тримае ся.

Наколи-бъ хибувало дещо зъ цитратовои кислоты фосфоровои, то було бы доплачене. Численнѣ премiи, вѣдзывы ґазетъ фаховыхъ и всякѣ поясненя суть нѣдъ руками.

Запыты и замовленя нѣдъ адресою:

Phosphatmehl-Verkaufs-Bureau

der böhmischen Thomaswerke in Prag

Mariengasse Nr. 11. 8 6—23

Заступництво для Галичины и Буковины

ІОСИФЪ КАРРАХЪ

у Львовѣ, улиця Сикстуска ч. 26. — Телефону ч. 468.

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНЕ и ВОДОЛѢЧНИЧЕ

МОРШИНЪ (нѣдъ Стрыємъ)

положеный въ околицi здоровѣй и красновѣй середъ шпильковыхъ лѣсѣвъ 380 метр. по-надъ рѣвень моря. Стацiя зелѣзнича, почта и телеґрафъ въ мѣсци, купелѣ бромово-солянковѣ, боровiновѣ, рѣчнѣ и ставовѣ. Вода лѣчнича гѣрко-солона зъ жерела Боніфатія. Гідропатичне лѣчене женцицею, електричностiю и масажемъ Вказаня: хоробы горла, легкихъ, жолудка, жѣночѣ, нервовѣ, ревматизмъ, недокровность и скрофулы. — Заведенє отворене вѣдъ 1-ого червня до 15-ого вересня. — Пансiонъ вѣдъ 18 зр., зъ лѣченемъ вѣдъ 22 зр. тыднево.

170 12—21 **ЗАРЯДЪ.**

„СЛАВIЯ“

Банкъ взаимныхъ обезпечень въ Празѣ

(основаный въ 1868 р., въ Галичинѣ вѣдъ 1874 р.)

скѣнчивъ зъ кѣнцемъ 1896 р. 28-ый рѣкъ свои дѣяльности и зросли вѣ всѣхъ вѣддѣлахъ „Славiи“

	зъ кѣнцемъ 1896 р.
Фонды резервовый и ручаючiй	зр. 7,427.361·15 кр.
Премiи належитости поббчнѣ и вѣдсотки за рѣкъ 1896	„ 2,188.521·39 „
Обезпеченѣ сумы въ секцiяхъ на жите	„ 27,629.198·15 „
Обезпеченѣ сумы въ секцiи вѣдъ огню	„ 271,905.738·— „
Выплаченѣ капiталы, ренты и вѣдшкодованя въ 1896 р.	„ 1,639.873·80 „
За часъ свого истнованя выплативъ банкъ „Славiя“ своимъ членамъ капiталы и вѣдшкодованя въ загальнѣй сумѣ	„ 27,193.723·12 „

„Славiя“ принимае въ секцiяхъ I и II обезпеченя на дожитє або на случай смерти, якъ и обезпеченя вѣна для дѣтей, въ секцiи IV. обезпеченя вѣдъ шкѣдъ огневыхъ будынкѣвъ, движимостiй, збѣжа, товарѣвъ, запасѣвъ, скота и пр.

Тарифы „Славiи“ вельми умѣренѣ, а услѣвя обезпеченя вельми користнѣ.

Тирифъ и друксортѣвъ внесень всякого рода, якъ и всѣхъ потрѣбныхъ поясненъ удѣляе якъ найохотнѣйше головне Заступництво „Славiи“ для Галичины и Буковины у Львовѣ при улицi Словацкого ч. 3. 28 15—?

„Славiя“ принимае зголошенiя о удѣленє аґенцiи въ мѣсцевостяхъ де нема ще заступника и вельми радо удѣляе аґенцiи письменнымъ селянамъ.

Стоваришенє парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пѣвн.-Америка
Австралiя

Азiя
Полудн.-Америка
Африка

Перевѣзъ пасажирѣвъ и товарѣвъ по можливо низькихъ, безконкуренцiйныхъ цѣнахъ, спецiяльно до Бразилiи, Аргентины, Перу, Чiлi, Сполученыхъ Державъ пѣвн. Америки, Канады, Австралiи.

Выдаванє зелѣзничихъ бiлетѣвъ на зелѣзницѣ пѣвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацiй на всѣхъ моваxъ удѣляе выключно генеральна аґентура. 87 39—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua

ПОДЯКА.

Невеличка громадка щирыхъ людей вѣдпровадила дня 31 липня с. р. тлѣннѣ останки мого любого сына на мѣсце вѣчного спочинку въ Ладанцяхъ. Всѣмъ тымъ добрымъ людямъ, що зволили вѣддати мому покiйному сынови послѣдну прислугу, складаю сердечну подяку. Особливо-жь дякую зъ цѣлого серця мѣсцевому пароховi Вп. о. Ем. Бѣлинкевичеви и Его Всечестнѣй Супрузѣ за Ихъ щиру прихильность, оказану мому сынови въ часѣ его довгои недуги и въ часѣ похорону. Дальше дякую сердечно Вп. о. Степановому зъ Вишнѣвчика за трогаючу надмогильну бесѣду а Вп. о. Зубрицкому зъ Якторови, Вп. о. Щуровскому зъ Липовець и Вп. о. Краснопернѣ зъ Боршова за вѣдправленє Службъ Божихъ и похоронного чина. — Вѣдтакъ щиро дякую Вп. Товаришамъ мого покiйного сына: Добряньскому, Борисови, Подимовскому, Базилевичеви, Майданьому и пани Остафiньскѣй — зъ перемышляньского а Вп. Яворскому и С. Левицкому зъ львѣвского округа. — Сердечне спаси-Бѣгъ складаю такожь Вп. Левицкому, адмiнiстраторови дѣбръ въ Ладанцяхъ, и Его Вп. Женѣ за Ихъ ласкавость передъ и по похоронѣ. — А вкѣнци заявляю мою найгорячѣйшу вдячность для Вп. п. Янера, ц. к. старосты, и Вп. п. Витошиньского, ц. к. инспектора шкѣльного, котрѣ своими высоко-благородными и гуманными зарядженями осолодили мому пок. сынови довготреваючу недугу — а Вп. п. инспекторъ кромѣ сего прибувъ на похоронъ, щобы потѣшити опечалену родину покiйного. Нехай Вамъ Господь за те заплатить!

Иванъ Петришинъ зъ жѣнкою, дочкою и невѣсткою.

ТАЧКИ сильнѣ по зр. 2·20 и 2·50 Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты чаґаны и инший знаряды до роботъ земныхъ поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКИЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капiтульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезiй для народу зъ життєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленi примѣрники продаютъ ся по 35 кр.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД пош.	ПОЇЗД особ.	до Львова — відходять о	ПОЇЗД пош.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
		з [illegible]		6. 0	до Підволочиск з головн. двірця
		з [illegible]		7. 0	„ Ицкан
		[illegible]		7	„ Підзамча
		з [illegible]		6.45	„ Ицкан
		[illegible]		8.4[illegible]	„ Ярослава
		з [illegible]		8.55	„ „
	9.1	„ Ярослава		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	1.55		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче	2.08		„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан		2.31	„ Черновець
Ніч			2.40		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче	2.50		„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3·00	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.05	„ Бруховичъ
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		3.48	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		4.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.		3.40	
	8.15	„ Брухович тілько від 20/8 аж до дальшого заряджения.	**Ніч**		
8.45		„ Кракова		4.40	до Кракова
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		5.20	„ Лавочного
	9.01	„ Янова		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.10	„ Ицкан Бергомету з виїмком понеділка		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	9.30	„ Кракова		7.05	„ Сокаля до 15/9
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.50		„ Ицкан		7.30	„ Лавочного
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		7.47	„ Тернополя з Підзамча
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		8.50	„ Янова в неділі и свята
	12.10	„ Лавочного		10.30	„ Ицкан
			10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропiгiйского, пѣдъ зарядомъ Іосифа Гр[illegible]

Ч. 166. Львовъ, Четверъ 24 Липня (5 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить во второкъ, и во второкъ и пятницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрія:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ . .	16 зр.	на пѣвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямациі неопечатанѣ вольнѣ вѣдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклѣ принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣсланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншѣ домесеня приватнѣ числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Ґр. Бадені а коло польске.

Поважный вѣденьскій тыжденникъ Die Zeit въ голосной політичной рубрицѣ своѣй п. заг. „Politische Notizen“ такъ характеризує ситуацію ґр. Баденього зъ спеціяльнымъ увзглядненемъ кола польского:

Деякѣ люде чудують ся ґр. Баденьому, що вонъ середъ такои ситуаціи все-таки „не йде“. Я его вповнѣ розумѣю. Бо ґраф Бадені нинѣ не мае вже що стратити. Ба, коли-бъ вонъ був мавъ розумъ и пѣйшовъ скорше! Найрозумнѣйше був бы зробивъ, якъ бы був пѣйшовъ н. пр. заразъ другого дня по своѣмъ именованю. Тогдѣ мавъ вонъ ще до страченя славу великого мужа державного, австрійского Бісмарка. Тогдѣ пѣйти була бы не зла рація, — задержавъ бы був свою добру славу. Та й ще опѣсля мѣгъ був его вѣдхѣдъ мати якусь цѣль, именно до тои поры, доки середъ сихъ чи тыхъ кругѣвъ була ще розширена фальшива гадка о его здѣбности. — Але нинѣ, де вже Нѣмцѣ и Чехи, Поляки и Русины, централісты и федералісты, прелетарѣ и февдалы, австрійцѣ и заграничники пѣзнали ся на его здѣбности — нинѣ ґраф Бадені може дальше оставатись президентомъ міністрѣвъ безъ небезпечности для своеи славы. Бо вонъ ей вже не мае. Безъ боязни и надѣѣ може вонъ теперь зъ повнымъ спокоемъ душевнымъ дожидати, доки не пѣйде. Вонъ нинѣ не мае стратити нѣчо бѣльше, якъ свѣй міністерскій портфель, и того послѣдного посѣданя держить ся вонъ крепко цѣлымъ сердцемъ.

*

Горѣжливость партій, невдовленє народѣвъ, власна правительства неспособность до правленя — що може все те вдѣяти ґрафови Баденьому, якъ довго вонъ тѣлько е певный ласки нинѣшного повелителя Австріи — польского клюбу!

*

Певно, то були мрачнѣ часы для польского великого везира, коли шляхтичѣ почали ставати невѣрными ему. Правленє Баденього зъ-разу, що правда, розбудило було у Нѣмцѣвъ и Чехѣвъ найбѣльшѣ надѣѣ, але мѣродатнымъ шляхтичамъ принесло лишень найприкрѣйшѣ розчарованя. Такому достойному пану von Яворскому, котрый якъ-разъ вѣдъ того часу, коли переставъ бути міністромъ-„родакомъ“, бажае зновъ нимъ стати. Такому вуйкови von Мадейскому, котрый якъ-разъ вѣдъ того часу, коли переставъ бути міністромъ просвѣты, бажае зновъ нимъ стати. Такому панови Давидови von Абрагамовичеви, котрый для пѣднесеня своеи недомагаючои личнои гѣдности потребуе чимъ скорше титулу тайного радника — ексцелєнціи, якого жде вже вѣдъ часу реформы податковои, але не дѣставъ его навѣть зъ нагоды замкненя попереднои періоды законодатнои. Такому ґрафянку Пінїньскому, котре не безъ раціи думае собѣ, що коли такій Шенборнъ або Ґляйспахъ добрѣ на міністра судовництва, мѣгъ бы бути добрымъ и Пінїньскій. Були ще й иншѣ людцѣ зъ меншими амбіціями, але власне длятого зъ еще бѣльшимъ невдоволенемъ, якъ н. пр. панъ д-ръ Рутовскій, котрый, при браку иншои, довго вже пне ся до добре платнои посады державнои, за часу коаліціи думавъ, що вже туй-туй мае ей, а тымчасомъ не мае навѣть за міністерства Баденього. Всѣ они, яко дбалѣ батьки родинъ, мусѣли думати о тѣмъ, щобы польска величность не довго тревала, — щобы провокація, спочиваюча въ истнованю польского міністерства á la Бадені, зблизила до себе другѣ, богатшѣ и дозрѣльшѣ народы Австріи, передовсѣмъ Нѣмцѣвъ и Чехѣвъ, и щобы польскѣ перевазѣ надъ обома спорячими сторонами а за тымъ и ихъ личнымъ выглядамъ скорый конець пѣдготовити. Длятого всѣ они, вѣдъ Яворского до Рутовского, зъ-разу були невдоволенѣ правленемъ Баденього, и навѣть колишный приятель ґрафа Баденього, великій патріотъ ґраф Дѣдушицкій въ заклопотаню бивъ ся по порожнѣй фільософскѣй головѣ, ажь она болюче-глухо дуднѣла...

*

Обавы шляхтичѣвъ и ихъ слугъ не сповнили ся, надѣѣ ихъ зновъ обудились. Чудни тѣ дороги шляхоцкого провиденя! Австрійскій неуспѣхи міністра-президента Баденього е успѣхами шляхоцкими. Пѣсля выпробованои старои дипльоматичнои штуки шляхтичѣвъ, котра вже въ исторіи Польщѣ доказала свою недорѣвнану розкладову силу, удало ся и ґрафови Баденьому въ найкоротшѣмъ часѣ розуправити Австрію такъ основно, якъ вѣдъ часѣвъ Польщѣ не бувало въ нѣякѣй державѣ, навѣть въ Туреччинѣ. Шляхоцкѣ умы бачать въ тѣмъ призначѣню щось якъ бы надприродный, хочь тѣлько частинный, реваншъ за подѣлъ Польщѣ. Поббчь тои сентиментальнои сатисфакціи правленє ґрафа Баденього — не таке, якого шляхтичѣ бояли ся, але таке, якимъ оно дѣйстно е — дае шляхтичамъ ще и реально-політичне вдоволенє, а оно конецькѣнцѣвъ варта бѣльше нѣжь всѣ сентименты. Коли прочихъ сѣмь народѣвъ Австріи ведуть зъ собою вѣйну на вила, то тѣшить ся осьмый, шляхоцкій, котрый лише изъ свару другихъ тягне свои бренчучѣ зыски. Вже языковѣ розпорядженя ґр. Баденього розширили пропасть межи Нѣмцями и Чехами. Три его пробы помиреня зробили то, що ледви, чи дасть ся мѣстъ на тѣй пропасти поставити, а пре тѣмъ не було навѣть потрѣбно дѣйстно внеценувати тыхъ пробъ помиреня, бо вже самого незручного оповѣщеня було досыть, щобы сѣ стороны цѣлкомъ розтрутити вѣдъ себе. А вѣдтакъ ще остатными днями угода зъ Италіянцями въ Тироли, що такъ славно не удала ся. А забавка зъ Целле, котра зновъ трошки розбуркала Словѣнцѣвъ и Хорватѣвъ. Пѣвъ року Баденѣвского помиреня народѣвъ, а всѣ народы Австріи держать ся за чубы — зъ выйнякою одныхъ шляхтичѣвъ, що любезно усмѣхаючись приглядають ся метушни, котра панованє ихъ въ Австріи продовжуе на Богъ зна доки. Стѣлькѣ неуспѣхи ґрафа Баденього мусѣли побѣдити навѣть найзавзятѣйшихъ его противникѣвъ въ колѣ польскѣмъ. Они пѣдозрѣвали его, що вонъ добрый дипльоматъ австрійскій. Розчарувались и зъ утѣхою признають ся, що помылились. Урадувани святкують воскресенє шляхоцкого мужа державного Баденього, до ихъ алчущихъ карієры сердець завитавъ новый май, звучно звенить зновъ порожна фільософска голова ґрафа Дѣдушицкого: вонъ въ однѣй польскѣй ґазетѣ наново проголошуе миръ польского кола зъ ґрафомъ Баденімъ, а оденъ урядовець въ праскѣй Politik стверджуе зъ успокоенымъ серцемъ, що „ситуація ґрафа Баденього въ сѣй хвили далеко менше критична, анѣжь була ще передъ мѣсяцемъ“ — передъ мѣсяцемъ, коли то шляхтичѣ мусѣли ще бояти ся, що ґрафови Баденьому нѣмецко-ческа угода могла бы, борони Боже, удати ся.

*

При такѣмъ выразумѣню рѣчи — ґраф Бадені е дѣйстно щось нѣбы Бісмаркомъ. Вонъ мае свои два дипльоматичнѣ зелѣза въ огни: веде ся ему въ Австріи, то вонъ великій „австрійскій“ мужь державный, не ведесь ему въ Австріи, то вонъ въ Польщи тымъ бѣльшій „шляхоцкій“ мужь державный.

Проекты автономічнѣ для Тиролю.

Мы вже подали (ч. 161) головный начеркъ проекту, якій предложили италійскѣ послы тирольскій що-до автономічного роздѣлу Тиролю. Подѣлъ сойму на двѣ куріи національнѣ: нѣмецку и италійску и вѣдповѣдно сему подвѣйный выдѣлъ краевый зъ окремымъ мѣсцемъ осѣдку (Инсбрукъ и Трієнтъ) — отсе були бы головнѣ основы сего автономічного подѣлу.

Зъ публикацій ґазеты Voce Catolica довѣдуемо ся про дальшѣ подрѣбности проекту, а именно въ якій способѣ, вѣдповѣдно до головныхъ засадъ, мавъ бы бути змѣненый статутъ краевый. И такъ н. пр. предложено що-до „Обсягу дѣланя курій“ такѣ постановы:

До обсягу дѣланя кождои зъ обохъ курій належать всѣ внутрѣшнѣ справы, якѣ вѣдносять ся до спеціяльныхъ интересѣвъ дотычнои части краю и ей мешканцѣвъ, а именно всякѣ розпорядженя: що-до культуры краевои; що-до публичныхъ будѣвель, дорѣгъ, регуляцій рѣкъ и заведень добродѣйныхъ, котрыхъ кошты покрывають ся выключно средствами дотычнои части краю, що-до майна дотычнои части краю, що-до рѣчныхъ доходѣвъ и розходѣвъ, укладаня буджету и замкненя рахункѣвъ; що-до справъ громадскихъ, санітарныхъ, вѣроисповѣдныхъ и просвѣтныхъ, кватирунковыхъ и форшпановыхъ для войска, — та взагалѣ що-до всѣхъ справъ и потребъ дотычнои части краю.

Курій суть покликанѣ: нараджувати ся и предкладати проекты законѣвъ и публичныхъ заряджень, потрѣбныхъ для добра дотычнои части краю; выдавати опінію на жаданє правительства въ публичныхъ справахъ. — Курій радять и рѣшають, зъ-вѣдки взяти средствъ на выповненє задачѣ, выплываючои зъ обсягу ихъ дѣланя; завѣдують краевыми фондами а на покритє недобору мають право накладати додатки до податкѣвъ до высоты 50 прц. Высшѣ додатки до податкѣвъ, якъ такожь наложенє спеціяльныхъ таксъ и данинъ, потребують цѣсарскои санкціи. — Куріи а взглядно секціи выдѣлу краевого выконують всѣ тѣ справы, що пѣсля закона громадского пѣдпадають компетенціи сойму и выдѣлу краевого, якъ н. пр. наглядъ надъ майномъ громадскимъ и т. п. Если ухвалы кождои зъ обохъ курій мають осягнути силу законну, то мусять бути предложенѣ до цѣсарскои санкціи, а о тѣмъ рѣшае соймъ краевый.

Регулямінъ нарадъ сойму проектовано ось якъ:

Если розходить ся о ухвалы, котрѣ вѣдносять ся до спеціяльного обсягу дѣланя однои зъ курій, и чи тѣ ухвалы мають бути предложенѣ до санкціи, то голосуе ся пѣсля курій. Кожда зъ обохъ курій представляе въ тѣмъ случаю одинъ голосъ, котрый вѣддае ся черезъ дотычного президента куріи або его заступника. Для важности ухвалы куріяльнои е потрѣбна згѣдность въ голосованю обохъ курій.

Если бы сеи згѣдности въ голосованю курій не можна було осягнути, то внесенє передае ся „радѣ прибочнѣй“ (колегіи байратѣвъ). Сеся рада складае ся зъ вѣсьмохъ членѣвъ сойму, выбираныхъ на случай потребы абсолютною бѣльшостію голосѣвъ, а то по чотирохъ вѣдъ кождои куріи. Чотири байраты кождои куріи выбирають зъ-помѣжь себе презеса, и тѣ презесы проводять на перемѣну радѣ прибочнѣй. Рада прибочна бере спѣрну квестію пѣдъ нараду на своихъ засѣданяхъ и здае опѣсля спеціяльне справоздане, котре предкладае ся соймови до остаточного порѣшеня Если бы и въ сей способѣ не можна було осягнути згѣдности, то тымъ самымъ уважае ся справу за вѣдкинену и дотычне внесенє не може бути повторене въ бѣжучѣй сесіи.

Се бувъ бы змѣстъ проекту, котрымъ тирольскѣ Італіанцѣ хотѣли бы примѣнити въ практицѣ засаду автономічнои рѣвноправности двохъ народностей проживаючихъ въ однѣмъ краю. Автономічна рѣвноправность дала бы осягнути ся лишь подѣломъ краю на двѣ части, зъ окремою найвышшою институцією автономічною, с. е. выдѣломъ краевымъ, подѣленымъ на секціи. Рѣвножь соймъ краевый, хочь и истнувавъ бы яко такій, розпадае ся на двѣ національнѣ куріи, котрыхъ компетенція обнимала бы справы зъ обсягу дѣланя давнѣйшого сойму вѣдповѣдно до територіяльного подѣлу краю.

Правительство не приняло проекту тирольскихъ Италіянцѣвъ, бо сей проектъ розрывае одноцѣльность провінціи Тиролю, запоручену конституційными законами. У вѣдповѣди правительства сказано, що „подѣлъ пѣсля національныхъ границь такихъ територій, котрѣ утворили ся исторично, н. пр. королѣвства и край, и входять въ складъ австрійскои монархіи, — мѣгъ бы мати такожь и поза Тиролемъ наслѣдки, а одвѣчальности за се правительство не може на себе принята“. Дальше выказуе ся, що постановы проекту о спѣльныхъ нарадахъ сойму краевого мали бы лишь формальне значѣне, бо въ дѣйстности Тироль розпавъ бы ся на двѣ провінціи, нѣмецку и италійску.

Квестіи національнѣ, котрѣ кождому австрійскому правительству стали ся колодою у нѣгъ и спиняють правильный хѣдъ загальныхъ справъ державныхъ, повинни — пѣсля проекту автономістѣвъ, въ котрыхъ имени промовивъ ґр. В. Дѣдушицкій — перенести ся до соймѣвъ краевыхъ и тамъ бути полагодженѣ и порѣшенѣ при взаимнѣмъ порозумѣню обохъ народностей. Взаимне порозумѣне може лишь тогдѣ наступити, если обѣ стороны будуть зазнавати рѣвныхъ правъ, если кождый крокъ до згоды не буде уважати ся уступкою, ласкою, выродумѣлостію бѣльшости для меншости, лишь справдѣ добровѣльнымъ полагодженемъ спѣрнои квестіи на засадѣ: рѣвнѣ зъ рѣвными. А средствомъ до осягненя такои національнои згоды въ краяхъ зъ двома народностями е подѣлъ автономічный краю пѣсля національныхъ курій въ соймѣ а секцій у выдѣлѣ краевѣ ъ. Тирольскѣ Італійцѣ показали правительству въ проектѣ, якъ таке розвязане квестіи може выглядати въ практицѣ. Правительство не згодило ся на сей проектъ, побоюючись преюдикату для иншихъ королѣвствъ и краевъ. Намъ здае ся, що и автономісты покрою ґр. Войтѣха на се не згодились бы, бо пѣсля ихъ понятя автономія краевъ мае лишь тогдѣ вартѣсть, если сильнѣйша народность тримае слабшу за лобъ. Автономісты хотѣли бы полагоджувати спѣрнѣ квестіи національнѣ лишь въ такихъ соймахъ, де мали бы безвзглядну бѣльшѣсть, — а коли бы въ соймахъ мали завести ся національнѣ куріи, тогдѣ сейчасъ выринають арґументы „о историчнѣй традиціи краевъ“. Въ сей способѣ нѣхто нѣколи не дѣйде до ладу въ многоязычнѣй Австріи.

Письмо зъ Борщевского.

[Выборы до рады повѣтовои въ Борщевѣ.]

Сказано було, що при недавныхъ выборахъ до борщевскои рады повѣтовои зъ курій сѣльскои не такъ ще соромно перепала руска ліста, бо дѣстала около 80 голосѣвъ. Для Русина и се е потѣха, але справа не такъ стоить, щобы потѣшати ся. Упадокъ рускои ліsты треба приписати головно апатіи и недбальству загалу Русинѣвъ.

Правда, політичне товариство въ Борщевѣ сповнило свою задачу. Оно своимъ накладомъ выдало брошуру поучаючу о выборахъ до радъ повѣтовыхъ, — оно запротестувало противъ неправно переведеныхъ правыборѣвъ борщевскимъ староствомъ [бо староство переводило вже правыборы, заки намѣстництво розписало выборы, и въ деякихъ селахъ тѣ правыборы були правосильнѣ], — вкѣнци се політичне товариство спросило на 18 ого липня мужевъ довѣря зъ цѣлого повѣта на нараду. Але що-жь? На сю нараду посѣшило такъ мало людей доброи волѣ, що зовсѣмъ догѣдно можна було почислити ихъ на пальцяхъ...“ Та й взагалѣ интеліґенція наша по селахъ занедбала справу. Выборцѣ йшли до голосованя не поученѣ й не поінформованѣ; були такѣ, що не знали: що имъ робити, до кого удати ся.

Польскій комітетъ повѣтовый породжавъ выборцямъ свои картки и повсувавъ ихъ до легітимацій. Неоденъ выборець мавъ и рускую ліsту тай мавъ найлучшу волю голосувати на ню, але коли вѣддавъ легітимацію, а въ нѣй и польску картку, комісія вже вѣдправляла его, бо вѣддавъ голосъ. Агітаторѣвъ зѣ стороны польскои було ажь надто богато. Передовсѣмъ вся бранжа повѣтова не выймаючи самого презеса ґрафа Борковского, котрый промовлявъ до вѣйтѣвъ, щобы не голосували на такихъ людей якъ ось о. Глѣбовицкій зъ Циганъ, але „голосуйте [каже] на мене, що вамъ добре роблю“... При входѣ выборцѣвъ до голосованя рѣзнѣ панки [повѣтовѣ урядники, сѣльскѣ писарѣ, звѣстный учитель Москвиньскій и другѣ] оглядали кождого выборця, сей та той накивувавъ на выборця. Москвиньскій почавъ ся брати на способы: зъ трехъ выборцѣвъ зъ Бабинець вытрутивъ вонъ бувъ Романа Козара, кажучи: „Ты не маешь

голосувати!“ [Опѣсля, коли паны переконали ся, що ихъ справа стоить добре, приняли голосъ Козара.]

Фатально выпавъ для Русинѣвъ уже самъ выборъ комісіи. Повѣтовцѣ роздали літографованѣ карточки, коли тымчасомъ нашѣ, въ добрѣй надѣѣ, шо выборъ комісіи буде устно, не постарались о такѣ картки. Тожь по розданю картокъ паньскихъ люстраторъ повѣтовый Сеньковскій назбиравъ до капелюха кѣлькадесять паперцѣвъ — и комісія готова! — а нашѣ... нашѣ, заспали справу, пѣйшли въ дубину! Коли засѣла комісія паньска, то вже для непевныхъ вѣйтѣвъ бувъ пострахъ; кождый кидавъ бѣлу картку [руска була синя], хоть знаю и такихъ, що на тыхъ бѣлыхъ карткахъ выписали руску лісту.

Рускихъ священикѣвъ було выборцями трехъ: о. Балько зъ Турильча [щирый труженикъ для рускои справы], о. Семенѣвъ зъ Кривча и о. Іосифъ Савчиньскій зъ Гермакѣвки. Однакъ на руску лісту голосувавъ лишь о. Балько, о. Семенѣвъ не явивъ ся до голосованя, а третій ks. Józef, якъ завсѣгды, пѣйшовъ не зъ Русинами. Скрутинія тревала дуже довго; якось не могли дорахувати ся... О. Балько хотѣвъ остати ся въ сали при скрутиніи, та комісія не позволила, хоть правительственный комісарь не мавъ нѣчого противъ того.

По выборахъ добре заслужены хрунѣ дѣставали ордеры вѣдъ ґрафа Борковского въ видѣ ґульденѣвъ та коронъ австрійскои валюты. За те лобизали они дуже смачно ґрафскѣ руцѣ и падали до нѣгъ свого добродѣя...

А. Смѣликъ.

Антісемітизмъ станиславѣвского „Христіяньского союза“.

Минувшого тыждня подаючи звѣстку о заснованю въ Станиславовѣ товариства „Христіяньского союза [„Chrześciański związek“] и часописи пѣдъ такою назвою, застерегли мы собѣ познакомити загалъ рускій зъ тымъ рухомъ близше.

Отже подаѥмо нинѣ зъ 3-ого числа „Христіяньского союза“, въ перекладѣ майже цѣлу замѣтну вступну статью п. заг. „Нашь антісемітизмъ“, котра ясно высказуѥ цѣль и засады того товариства въ квестіи жидѣвскѣй.

Статья ся звучить:

„Обаламучене опініи публичнои жидѣвско-ліберальною прасою зайшло такъ далеко, що навѣть люде интеліґентнѣ не можуть взнестись до становиска безстороннои оцѣнки, де ѥ граница антісемітизму а обороны власнои суспѣльности. На доказъ сего наводимо ось-такій фактъ:

Въ мѣстѣ нашѣмъ ѥ товариство гуманітарне, котре свого часу старало ся заснувати институцію для пѣдмоги бѣдныхъ. А що фонды того товариства, повставшѣ выключно зѣ складокъ христіянъ, були не досыть великѣ то оденъ членъ товариства пѣднѣсъ, щобы дѣяльнѣсть, обмежити лишь на бѣдныхъ христіянъ. Але сему внесеню спротивлено ся, бо то було бы „ширенѣмъ шкѣдливого антісемітизму“. Подѣбно и фактъ повстаня „Христіяньско-суспѣльного Союза“ названо антісемітизмомъ. А длячого-жь, пытаѥмось, не зовесь антіхристіянізмомъ то, що истнуѥ тѣлько союзѣвъ чисто жидѣвскихъ, навѣть мѣжнародныхъ, утвореныхъ выключно для обороны справъ юдаизму — отъ хоть-бы лишь „Alliance Izraelite“, — длячого тото не ѥ „ширенѣмъ шкѣдливого антіхристіянізму“, коли жиды творять чисто жидѣвскѣ институціи гуманітарнѣ?

Коли антісемітизмомъ ѥ охота обороны нашихъ интересѣвъ христіяньскихъ, тогдѣ мы ѥ антісемітами!

Мы хочемо утворити союзъ, въ котрѣмъ кождый членъ працювавъ бы тѣлько для своихъ и тѣлько своихъ пѣдправъ; хочемо утворити орґанізацію, котра могуча ѥдностію и згодою, позволила бы намъ вѣдзыскати то становище на нашѣй земли, яке намъ справедливо належить ся; хочемо зломити панующій вплывъ жидѣвъ на нашѣ найжизненѣйшѣ справы, якъ публичнѣ такъ приватнѣ; хочемо боронити ся противъ деморалізуючого вплыву вѣдъ нихъ, противъ вызыску и лихвы, ними головно управлюваныхъ. Такъ, хочемо боронити съ противъ жидовы, того одинокого у насъ ворога интересѣвъ христіяньскихъ, але боронити ся не слѣпою ненавистію, бо оруже то уважаѥмо за низьке и негѣдне нашои етики, але *дорогою леґальною, опертою на нинѣшнѣй конституціи державнѣй*; хочемо, пятнуючи прилюдно засады и поступованѣ нашихъ ворогѣвъ отвирати очи нашимъ землякамъ; хочемо, черезъ посередництво и утворюване всѣлякихъ христіяньскихъ предприемствъ и черезъ пѣдпиране ихъ пѣднести нашу торговлю и нашь промыслъ; хочемо ганьбячи прилюдно всѣ надужитя жидѣвскѣ, дорогою законѣвъ класти имъ запору.

Той инстинктъ слѣпый — котрый неуняшолокъ весь матеріялъ старо-мѣскому жидови Мотьови Гальпернови за те, щобы спрятавъ весь пѣсокъ зъ моста и зложивъ по обохъ берегахъ. Чи п. Мотьо Гальпернъ зъ нашимъ вѣцемаршалкомъ покумали ся, чи на якій гендель ходили, не можна було ще дѣйти, однакъ се певне, що оба дуже люблять ся, оденъ другому руку стискають, гостять ся и Мотьо нашого Гриця своимъ добродѣемъ величаѥ. Мѣстъ уже розбирають; ѥ трохи пѣску на одномъ и другѣмъ березѣ Днѣстра, а жидъ, що трохи збере дерева, везе домѣвь; боить ся, щобы хто его не завернувъ, не дозволивши кривдити повѣтовыхъ фондѣвъ. А повѣдали вѣродостойнѣ люде, що за старый матеріялъ були бы мѣщане дали и 120 зр. та й при тѣмъ згорнули бы були пѣсокъ на оденъ и другій берѣгъ. Що оно дѣйстно такъ, пересвѣдчить кождого слѣдуючій рахунокъ зроблены на мѣсци катастрофы: ѥ 13 прясемъ чи передѣлокъ пѣдъ мостомъ; на кождѣмъ прясмѣ ѥ 100 штукъ, а всѣхъ 13.000 по 5 кр., разомъ 65 зр. До того поручѥ и стовики зъ-пѣдъ него 8 зр. Всего разомъ 125 зр. Старомѣскѣ мѣщане були бы дуже радо такъ заплатили, бо неодно дерево цѣлкомъ ще здорове, навѣть до будѣвлѣ придатне, а въ мѣстѣ лѣса нема, то неразъ мѣщане самѣ тягнуть на санкахъ галузѥ и рѣще ажь зъ Лаврова, а навѣть подальше. А ту два славнѣ рицарѣ такъ справили ся зъ такимъ значнымъ матеріяломъ!

Ба, ще не конець. На зладженѥ нового моста, т. ѥ. за роботу ухваливъ повѣтовый выдѣлъ дати щось 320 зр. и нашь вѣцемаршалокъ безъ ліцитаціи рѣшивъ ся дати свому приятелеви Мотьови Гальпернови, але попсувавъ имъ рахѣвлю старо-мѣскій мѣщанинъ, и тесля Николай Яць. Той завзятущій повѣвъ собѣ, абы не знати кѣлько стративъ, а не дасть взяти жидови, и пѣднявъ ся зложити матеріялъ на мостѣ за 180 зр.; на тѣмъ интересѣ грубо стратить, бо робота велика.

Той самъ Мотьо Гальпернъ мавъ такожь въ иншѣй орудцѣ велику помѣчь у нашого вѣцемаршалка, але „сдѣлка“ не удала ся. Вѣденьскій банкиръ Лепельтіѥ купувавъ у громады Головецка 90 морґѣвъ на теренъ до копаня нафты и дававъ на руку 1100 зр., 5% брутто и 150 зр. вѣдъ ямы; але зъ нимъ конкурувавъ и Мотьо Гальпернъ и дававъ на руку лише 500 зр. Повѣтова рада мала затвердити сю угоду. Мотьо Гальпернъ, числячи на людску нѣкчемнѣсть, оббѣшовъ майже всѣхъ радныхъ, всюды кланявъ ся и просивъ, щобы его не губити. Зѣйшла ся рада у вересни чи жовтни 1895 р. та й по-при друге почала бесѣдувати про нафтяны интересы въ Головецку. Та превелике диво нашь вѣцемаршалокъ хотѣвъ собѣ закипити зѣ всѣхъ радныхъ, бо почавъ доказувати, що оферта Мотя геть лѣпша и хосеннѣйша для громады, нѣжь тамта. А якъ красно доказувавъ! и головою махавъ на всѣ боки и руками розкладавъ, а що доказы були переконуючѣ, то кѣлькохъ селянъ, такихъ патріотѣвъ, якъ и вѣнъ, пѣднесли руки за Мотьомъ. Коли-жь побачивъ, що свого не перепре, тогды давай захвалювати ліцитацію, бо ще сарака мавъ яку-таку надѣю. Та тогды не повело ся. Дивнымъ дивомъ не пѣдперли его власнѣ приятелѣ. Але теперь вѣдслужився Мотьови, бо давъ ему матеріялъ зъ моста, а тѣлько черезъ пѣвпереченого Николая Яця не вѣддавъ ему будовы нового моста. Нашь вѣцемаршалокъ маѥ нехъ!

Въ нашѣй ославленѣй радѣ повѣтовѣй ѥ бѣльше такихъ поцтивыхъ „сдѣлокъ“, та мы ихъ не лишимо безъ опѣки, а будемо все на верхъ вытягати, няй не плѣснѣють. Они не люблять сонця, то чей борше загирять ся безъ слѣду. Правда, патріотники готовѣ ще кричати, що мы розсѣваѥмо ненависть мѣжь Поляками и Русинами, але се чиста неправда; Русины и Поляки въ повѣтѣ не сварять ся, не ворогують на себе, противно, жиють въ згодѣ. Крики патріотникѣвъ — то лише така шахерка, щобы когось тамъ въ горѣ наполохати на те, абы тутки кѣлькохъ промысловцѣвъ могло смѣло и безпечно промышляти о дѣлахъ тьмы и безкарно розхапувати публичне добро!

Наша повѣтова рада ще незатверджена; внесено протестъ противъ уконституованя рады до ц. к. намѣстництва за-для того, що при выборахъ зъ меншои посѣлости выкрыла ся шахерка картками, та що офіціялісты повѣтовои рады шалено аґітували. Ц. к. намѣстництво повинно вже разъ рѣшити сю справу, сякъ чи такъ, бо у насъ веде ся господарка повѣтова безъ всякои контролѣ. Коли ц. к. намѣстництво при рѣшаню сеи справы буде уважати лишь на добро повѣта, то певно рѣшить добре.

Впрочѣмъ приглянувши ся всему докладно, годѣ не высказати погляду, що повѣтовѣ радныхъ, всюды кланявъ ся и просивъ, щобы его не губити. Зѣйшла ся рада у вересни чи жовтни 1895 р. та й по-при друге почала бесѣдувати про нафтяны интересы въ Головецку. Та превелике диво нашь вѣцемаршалокъ хотѣвъ собѣ закипити зѣ всѣхъ радныхъ, бо почавъ доказувати, що оферта Мотя геть лѣпша и хосеннѣйша для громады, нѣжь тамта. А якъ красно доказувавъ! и головою махавъ на всѣ боки и руками розкладавъ, а що доказы були переконуючѣ, то кѣлькохъ селянъ, такихъ патріотѣвъ, якъ и вѣнъ, пѣднесли руки за Мотьомъ. Коли-жь побачивъ, що свого не перепре, тогды давай захвалювати ліцитацію, бо ще сарака мавъ яку-таку надѣю. Та тогды не повело ся. Дивнымъ дивомъ не пѣдперли его власнѣ приятелѣ. Але теперь вѣдслужився Мотьови, бо давъ ему матеріялъ зъ моста, а тѣлько черезъ пѣвпереченого Николая Яця не вѣддавъ ему будовы нового моста. Нашь вѣцемаршалокъ маѥ нехъ!

Въ нашѣй ославленѣй радѣ повѣтовѣй ѥ бѣльше такихъ поцтивыхъ „сдѣлокъ“, та мы ихъ не лишимо безъ опѣки, а будемо все на верхъ вытягати, няй не плѣснѣють. Они не люблять сонця, то чей борше загирять ся безъ слѣду. Правда, патріотники готовѣ ще кричати, що мы розсѣваѥмо ненависть мѣжь Поляками и Русинами, але се чиста неправда; Русины и Поляки въ повѣтѣ не сварять ся, не ворогують на себе, противно, жиють въ згодѣ. Крики патріотникѣвъ — то лише така шахерка, щобы когось тамъ въ горѣ наполохати на те, абы тутки кѣлькохъ промысловцѣвъ могло смѣло и безпечно промышляти о дѣлахъ тьмы и безкарно розхапувати публичне добро!

Наша повѣтова рада ще незатверджена; внесено протестъ противъ уконституованя рады до ц. к. намѣстництва за-для того, що при выборахъ зъ меншои посѣлости выкрыла ся шахерка картками, та що офіціялісты повѣтовои рады шалено аґітували. Ц. к. намѣстництво повинно вже разъ рѣшити сю справу, сякъ чи такъ, бо у насъ веде ся господарка повѣтова безъ всякои контролѣ. Коли ц. к. намѣстництво при рѣшаню сеи справы буде уважати лишь на добро повѣта, то певно рѣшить добре.

Впрочѣмъ приглянувши ся всему докладно, годѣ не высказати погляду, що повѣтовѣ радныхъ, всюды кланявъ ся и просивъ, щобы его не губити. Зѣйшла ся рада у вересни чи жовтни 1895 р. та й по-при друге почала бесѣдувати про нафтяны интересы въ Головецку. Та превелике диво нашь вѣцемаршалокъ хотѣвъ собѣ закипити зѣ всѣхъ радныхъ, бо почавъ доказувати, що оферта Мотя геть лѣпша и хосеннѣйша для громады, нѣжь тамта. А якъ красно доказувавъ! и головою махавъ на всѣ боки и руками розкладавъ, а що доказы були переконуючѣ, то кѣлькохъ селянъ, такихъ патріотѣвъ, якъ и вѣнъ, пѣднесли руки за Мотьомъ. Коли-жь побачивъ, що свого не перепре, тогды давай захвалювати ліцитацію, бо ще сарака мавъ яку-таку надѣю. Та тогды не повело ся. Дивнымъ дивомъ не пѣдперли его власнѣ приятелѣ. Але теперь вѣдслужився Мотьови, бо давъ ему матеріялъ зъ моста, а тѣлько черезъ пѣвпереченого Николая Яця не вѣддавъ ему будовы нового моста. Нашь вѣцемаршалокъ маѥ нехъ!

Въ нашѣй ославленѣй радѣ повѣтовѣй ѥ бѣльше такихъ поцтивыхъ „сдѣлокъ“, та мы ихъ не лишимо безъ опѣки, а будемо все на верхъ вытягати, няй не плѣснѣють. Они не люблять сонця, то чей борше загирять ся безъ слѣду. Правда, патріотники готовѣ ще кричати, що мы розсѣваѥмо ненависть мѣжь Поляками и Русинами, але се чиста неправда; Русины и Поляки въ повѣтѣ не сварять ся, не ворогують на себе, противно, жиють въ згодѣ. Крики патріотникѣвъ — то лише така шахерка, щобы когось тамъ въ горѣ наполохати на те, абы тутки кѣлькохъ промысловцѣвъ могло смѣло и безпечно промышляти о дѣлахъ тьмы и безкарно розхапувати публичне добро!

Наша повѣтова рада ще незатверджена; внесено протестъ противъ уконституованя рады до ц. к. намѣстництва за-для того, що при выборахъ зъ меншои посѣлости выкрыла ся шахерка картками, та що офіціялісты повѣтовои рады шалено аґітували. Ц. к. намѣстництво повинно вже разъ рѣшити сю справу, сякъ чи такъ, бо у насъ веде ся господарка повѣтова безъ всякои контролѣ. Коли ц. к. намѣстництво при рѣшаню сеи справы буде уважати лишь на добро повѣта, то певно рѣшить добре.

Впрочѣмъ приглянувши ся всему докладно, годѣ не высказати погляду, що повѣтовѣ ра-

ды ѥ великимъ тягаромъ для населеня, а хѣсна не приносять и за макове зерно, бо нема людей, що хотѣли бы працювати для добра загального, а сли и ѥ, то такихъ не допустять до працѣ або гордѣѣ-самолюбы, або лакѣмцѣ-захланники на публичне добро...

Переглядъ політичный.

Заразъ пѣсля звѣстного протесту, ухваленого молодеческимъ екзекутивнымъ комітетомъ въ Празѣ противъ гнету Чехѣвъ въ округахъ, заселеныхъ Нѣмцями, и зложеного ческою депутаціею въ намѣстництвѣ, появила ся въ ческѣмъ пѣвурядовѣмъ дневнику Prazsky Dennik статья, обговорююча той протестъ. Державнѣ власти — каже ся въ тѣй статьѣ — завсѣгды сповняли свѣй обовязокъ, коли ходило о розслѣджене оправданыхъ жалобъ изъ стороны осѣбъ, належачихъ до котрои-небудь зъ обохъ краевыхъ народностей. Той обовязокъ будуть они и дальше сповняти, и нѣхто не потребуѥ бояти ся о бракъ законнои охороны. Они всюды и завсѣгды будуть пильнувати ладу и безпеченьства особистои свободы громадянъ, о скѣлько тѣ громадяне самѣ поважають публичный ладъ и спокѣй. Те безпеченьство правнои охороны маѥ, якъ само собою розумѣе ся, кождый громадянинъ въ державѣ, отже такожь и Чехи въ громадахъ зъ нѣмецкою бѣльшостію, о скѣлько они самѣ можуть покликати ся на свое бездоганне поведене и на те, що не дали нѣякои причины до заколоту спокою. Мирне пожите громадянъ, що правда, улегшуѥ державнымъ властямъ задачу удержаня публичного спокою и ладу. — На ту заяву, выглядаючу на притыкъ Чехамъ, сердять ся ческѣ дневники; особливо замѣчають, що умѣщене ѣи лише въ ческѣмъ выданю пѣвурядового дневника выглядаѥ мовь бы на вѣдповѣдь ческѣй депутаціи на ѣи протестъ. Narodni Listy кажуть, що вѣдповѣдь намѣстництва ѥ доказомъ, що Чехи въ нѣмецкихъ сторонахъ мусять тѣлько самѣ на себе числити и що цѣлкомъ оправданѣ були постановы ческихъ зборѣвъ въ Рѣчанахъ, де жадано, щобы Чехамъ въ нѣмецкихъ сторонахъ вѣльно було носити оружѥ и щобы всякѣ насильства, сповнюваны на Чехахъ, оголошувати у всѣхъ заграничныхъ дневникахъ, та тымъ звертати на нихъ увагу заграницѣ. Але нехай панове зъ намѣстництва — кажуть вкѣнци Nar Listy — памятають, що тою вѣдповѣдею справа ще не полагоджена.

Въ слѣдъ за протестомъ екзекутивного комітету уладжують Чехи вѣча, на котрыхъ ухвалюють такій самъ протестъ. Доси згадують дневники о трехъ такихъ вѣчахъ: въ Празѣ на ратуши, въ Королѣвскихъ Виноградахъ (тежь въ Празѣ) и въ Рѣчанахъ близько Праги. На першихъ двохъ вѣчахъ промавляли послы Бржезновскій, Соколь, Бакса и Рашинъ. Въ Рѣчанахъ выступали бесѣдники мѣжь иншимъ остро противъ соціяльныхъ демократѣвъ и докоряли имъ бракомъ національного почутя. Правительству, котре въ Хебѣ дало доказъ, що ѥ за слабе, щобы собѣ самому помочи, высказано недовѣре. Про иншѣ жаданя того вѣча була вже згадка повысше.

Молодо-ческѣ послы соймовѣ зѣбрали ся дня 3 с. м. въ Празѣ на нараду зъ причины повеней, и мѣжь иншимъ постановлено выслати до намѣстництва депутацію, щобы постарати ся о ратункову акцію изъ стороны державы. Въ тѣй самѣй справѣ ладять ся такожь нѣмецкѣ послы зъѣхатись въ Празѣ. Якъ доносять, п. Шлезінґеръ поробивъ вже приготовленя, щобы скликати до Праги всѣхъ нѣмецкихъ послѣвъ зъ Чехъ, такъ соймовыхъ якъ и до рады державнои, на нараду. При тѣй нагодѣ, розумѣе ся, не залишать поговорити такожь и о політичнѣмъ положеню.

Цѣсарь зъ свого власного майна призначивъ для потерпѣвшихъ вѣдъ повени въ Чехахъ 30.000 зр., для долѣшнои Австріи 20.000 зр., а для Моравы 50.000 зр. Намѣстникъ ческій дѣставъ зъ державныхъ фондѣвъ на першу помѣчь для дѣткненыхъ повенею сторѣнъ 50.000 зр. Такожь и намѣстникъ долѣшнои Австріи дѣстане на ту саму цѣль якусь суму зъ державныхъ фондѣвъ. А коли вже привернена буде понищена комунікація, тогдѣ правительство розгляне ся въ шкодахъ и потребахъ населеня и вызначить высоту запомогъ.

Въ Цилею вѣдбуде ся дня 7 и 8 с. м. урочисте отворене „Народного Дому“. На сю урочистѣсть товариство „Сокѣлъ“ позапрошувало такожь сторонни товариства, мѣжь иншимъ и ческѣ, и хотѣло уладити урочистый похѣдъ всѣхъ тыхъ товариствъ зъ двѣрця зелѣзницѣ до „Народного Дому“. Однако зъ уваги на розъярене Нѣмцѣвъ, яке настало пѣсля невдалого вѣча въ Хебѣ, мѣска поліція заборонила той похѣдъ, а намѣстництво вѣдповѣло на вѣдкликъ вѣдмовно.

Зъ Старо-мѣского повѣта.

[Де-що зъ повѣтовои господарки.]

На повѣтовѣй дорозѣ зъ Старого-мѣста до Страшевичъ побудувала повѣтова рада на Днѣстрѣ мѣстъ. Пѣдстава и кѣзлы спираючѣ воду, дубовѣ, ще держать ся, але ліґары и накрытѥ узнано ческими и рѣшено дати новѣ. Та треба було старе зъ-надъ рѣки спрятати. Коли спрятати, то вже бы зъ хѣсномъ для повѣтового фонду до огового! Такъ повинно бути, але такъ не въ старо-мѣскѣй радѣ повѣтовѣй. Безъ ліцитаціи, мабуть и безъ ухвалы цѣлого выдѣлу, давъ нашь славный вѣцемар-

Про причину уступленя Воронцова-Дашкова зъ уряду міністра царского двору повторили мы недавно вѣсть, яку дістало зъ Петербурга загребске Hrvatsko Pravo. Выходячій въ Лондонѣ по россійски „Летучія Листки“ пишуть въ тій справѣ такъ: Коли оголошено телеґраму царицѣ-вдовы до грецкого короля, въ тімъ часѣ прикликавъ царь Муравева, щобы почути справоздане о станѣ грецкои справы. Муравевъ жалувавъ ся при тімъ на деякій невластивости, якихъ допустило ся правительство въ справѣ грецко-турецкого спору. „Якій невластивости?“ запытавъ царь. — Высылка телеґрамы царицѣ-вдовы до короля Юрія, котра вже вѣдома въ західнѣй Европѣ, а въ котрій каже ся, що въ Петербурзѣ все зробить ся для Греціи; відтакъ высылка грошей зъ кабінету Вашого Величества до грецкого короля. — „Высылка грошей? Хто-жь се запорядивъ?“ запытавъ царь невдоволеный. — Прикликано ґр. Воронцова-Дашкова, а вінъ признавъ ся, що выславъ грошѣ на приказъ царицѣ-вдовы. „Чому-жь вы мене не запытали о те?“ сказавъ царь. — Я не хотѣвъ ставати мѣжь матѣрь а сына — відповѣвъ міністеръ. Того ще дня ґр. Воронцовъ-Дашковъ внесъ просьбу о димісію.

Цѣсарь Вільгельмъ є въ дорозѣ до Петербурга. Россійскій дневники надѣють ся по тій подорожи окончетного уложеня мира мѣжь Грецією и Туреччиною. „Новое Время“ гадає, що вымѣна гадокъ мѣжь цѣсаремъ а царемъ доведе до побѣды тыхъ державъ, котрі більше старають ся о добро Греціи нѣжь Туреччины. Длятого въ Россіи надѣють ся, що заразъ по відъѣздѣ цѣсаря зъ Россіи переговоры покінчать ся на користь Греціи, бо для державъ, котрыхъ найбільше обходить всхідна справа, крайный вже часъ приступити до полагодженя справы кретеньскои.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ ходорівскихъ баранівъ.]

Зъ промовы адвоката д-ра Андрѣя Чайківского:

Высокій трибунале! Нашь край вельми похожій на сего головусого молодця, котрый завидує мужчинѣ, що може голити ся два разы на тыждень. Намъ захочує ся неразъ мати все те, що мають иншій народы, абы можна зрівнати ся зъ ними підъ кождымъ взглядомъ. Длятого кождый фактъ, похожій дещо до факту о свѣтовімъ значѣню, беремо підъ мікроскопъ и описуємо его такъ, якъ вінъ намъ представляє ся підъ мікроскопомъ въ значно побільшенімъ видѣ.

Тожь кожде выхопленє воза зъ колія называємо катастрофою зелѣзничою, кожду бурю, що на силу змогла вытовчи кілька вікон, называємо гураґаномъ, цикльономъ. Не маємо ѣдкихъ скорпіонівъ, то замѣсть нихъ маємо ѣдкій мухи и голярівъ зъ закажеными бритвами. Не маємо анархістівъ зъ пекольными бомбами, тожь кождый слѣпый выстрѣлъ на улици называємо анархістичнымъ атентатомъ. Не маємо бунтівъ и революцій, то кождый чинный протестъ огірченого пди выборахъ селянина называємо бунтомъ, революцією.

Не маємо антісемітизму, тожь кожду бурду уличну мѣжь жидомъ а христіяниномъ называємо страшнымъ рухомъ антісеміт-скимъ.

Що значить Люеґеръ зі своєю зорґанізованою партією? — по табаку! Мы мали передъ кількома роками Нараївъ, де выбито 50 шибъ и збито ажь $3^1/_2$ копы яецъ. Теперь маємо Ходорівъ яко страшный рухъ антіжидівскій, яко погромъ рівный погромови въ Шполѣ, якъ Крожѣ.

Ино въ однімъ напрямѣ упослѣдила насъ природа, що не маємо вулькану и землетрясеня. Єсли бы мы мали ще тій два добродѣйства, котрыхъ нѣякою институцією не можна заступити, то вже бы мы станули на вершку поступу, мимо сеи нужды передъ нашими очима, мимо такого застрашаючого проценту анальфабетівъ, мимо загальнои темноты люду.

Вертаю до галицкого антісемітизму. Порівнанє Ходорова зі Шполою и Крожами се не мій концептъ. Я вычитавъ се въ орґанѣ сіоністівъ „Przyszłość“, де підносено нечуваный крикъ и перекручено безлѣчь фактівъ. Крикъ тамъ підносеный мене не дивує, бо се характеристичне знамя народу израильского, якъ свѣдчить про се біблія. Тажь муры Єриха завалили ся ино відъ крику. Признаю ся, що сторонниківъ сіонізму дуже поважаю. Говорять они, що не хотять бути нѣчимъ иншимъ якъ лишь жидами, що мета ихъ повернути до своеи старои вітчины, — а одно и друге бажанє є вельми шляхотне и взносле, и я бажаю имъ зъ цѣлого серця сповненя тыхъ бажань. Розумію такожь, що розрухи ходорівскій хотѣли они ужити за средство аґітаційне для свойихъ цѣлей, а щобы тымъ лекше заохотити своихъ до Палестины, мусѣли чейже представити, що тутъ имъ зле а тамъ буде лѣпше.

Згадана статья „Przyszłości“ повна неприличныхъ высказівъ противъ „польско-монгольскои“ расы. Не беру ся боронити Поляківъ, полишаючи се мому товаришеви Полякови, але най буде вільно высказати менѣ, Русинови, гадку, що жиды взагалѣ не мають причины нарѣкати на Поляківъ.

Возьму лишь одинъ историчный фактъ. Хто се спровадивъ жидівъ до краю, якъ не Поляки? Хо вывѣнувавъ ихъ такими привілеями, якихъ часто и самі Поляки не мали? А теперь? Въ кождій політичній акціи верховодяча въ краю кліка польска иде рука въ руку зъ жидами. Коли бы Русины зазнавали відъ правительства такого покрову въ часѣ выборівъ якъ жиды, то чули бы ся дуже щасливі. Въ Чернѣевѣ за зневаженє одного жида, котрый третій разъ голосувавъ, велено жандармамъ арештовати кількохъ статочныхъ господарівъ и зъ тои причины полила ся кровь христіяньска!

Тожь де тутъ у насъ антісемітизмъ? Нѣ! жиды не мають причины нарѣкати, антісемітизму тутъ нема, а сей страшный крикъ, то лишь средство аґітаційне.

На доказъ, що то була змова напередъ уложена, щобы жидівъ погубити и знищити, підношено тутъ при розправѣ, що барабы відгрожували ся вже заздалегідь. Єсли справдѣ якій пяный чоловѣкъ кинувъ таке слово, то нѣхто до сего не прикладавъ ваги. Заступникъ пошкодованыхъ говоривъ, що жиды то взагалѣ заяцѣ. Най и такъ буде. Але зъ розправы показало ся, що тій заяцѣ, уоруженій зелѣзными вилами и друками, били барабівъ ажь до крови и гонили за ними. Тажь се провокація а хто боить ся, сей певно не провокує. Ходорівскій барабы не мали нѣчого спільного зъ антісемітизмомъ, а найлѣпшій доказъ того, що они робили въ Делятинѣ и Козовій, а розрухівъ тамъ не було. Ходорівскій жиды забули, що мають до дѣла зъ елементомъ дещо горячѣйшимъ, и спровокували ихъ. Єсли поважили ся ще въ понедѣлокъ рано робити облаву на барабівъ, то могли сподівати ся, що наступить се, що стало ся.

Фактъ, що въ понедѣлокъ побито чотирохъ барабівъ до крови. А чи судъ занявъ ся тою справою? Нѣ, бо всьо закричано и тымъ крикомъ, котрого відгомінъ залунавъ ажь въ мурахъ парляменту, звернено увагу орґанівъ на иншій шляхъ, а справа, котра рівножь надавала ся передъ кратки судовій, пійшла въ забутє. Пытаю ся, де є панъ Буршміль Штравхеръ, котрый бувъ головною причиною розрухівъ? А де хочь бы сей кравець Шміль, котрый гонивъ зъ зелѣзными вилами за барабою?

Перейшовши спеціяльно до поодинокихъ обжалованыхъ, подѣливъ д-ръ Чайковскихъ ихъ на двѣ ґрупы. До першои ґрупы належали тій, противъ котрыхъ анѣ слѣдство анѣ розправа не доставили нѣякихъ доказівъ. Єсли отже тій люде — говоривъ д-ръ Чайковскій — длятого тілько сидѣли чотири мѣсяцѣ въ слѣдчій вязници, що *може* ихъ якій свѣдокъ пізнасть при розправѣ, то треба жалѣти надъ такимъ легковаженємъ свободы горожаньскои. Бо хочь тій люде ходять въ лахахъ, хочь живлять ся якъ найгірше, то все таки се люде, се перші піониры цивілізаціи и горожане конституційнои державы.

До другои ґрупы належать тій, противъ котрыхъ не выступавъ нѣодинъ свѣдокъ, а котрій признали ся самій до битя шибъ. Тыхъ просивъ д-ръ Чайковскій увільнити відъ закидуваного злочину зъ §. 83 и 85 а) бо вартість выбитыхъ шибъ, якій кождому зъ нихъ припали въ участи, чейже не перевышає вартости 25 зр., а друге и тому, що хто може ручити, чи тій люде, хочь и признали ся, не зробили се лишь для солідарности и за-для почутя геройства, а въ дѣйстности не выбили анѣ однои шибы.

Закінчивъ свою промову тыми словами: Будучи христіяниномъ и цивілізованымъ чоловѣкомъ, не похваляю ексцесівъ ходорівскихъ. Признаю, що се була, такъ сказати бы, льокальна повѣнь, котра наробила много шкоды. Але кождый мусить признати, що головна струя воды відплыла безкарно, а тій, що тутъ засѣдають, дали ся унести, спровокованій до сего. Покутують тутъ відъ чотирохъ мѣсяцівъ лишь для того, що суть бѣдній, бездомній, а законъ велить ихъ въ слѣдствѣ тримати. Стратили марно найгорячѣйшій часъ до роботы, а суть и такій, на котрыхъ не тяжить найменша вина. Ихъ кривдителѣ уйшли безкарно. Найже бодай лагідный вымѣръ кары буде неначе вирівнанємъ кривды, яка имъ дѣе ся.

НОВИНКИ.

— **Комітетъ взірцевого хору академиківъ** оповѣщує: Концертъ заповѣдженый на 11 ого с. м. въ Бродахъ не відбуде ся, а за те буде концертъ зъ танцями въ Камѣнцѣ струмиловій дня 12 н. ст. серпня с. р. — За комітетъ: д-ръ *Т. Кормошь* и проф. *Ив. Прийма.*

— **Зъ Золочеца пишуть намъ:** И наша Золочівщина готовить ся на оповѣщеный концертъ рускихъ академиківъ, по котрімъ наступить забава танцями. Комітетъ [на чолѣ котрого станули пп. сов. Рожанковскій, крил. о. Єзерскій, нотарь Куриловичъ, судьѣ Манухъ и Дольницкій, повітовый ветеринарь Дорожиньскій] приготовили все на достойне приняте гостей-концертантівъ и хорошій успѣхъ вечерка. Надѣємось, що на ихъ патріотичный зазывъ поспѣшить цѣла Золочівщина, щобы почути руску пѣсню въ ея взірцевій интерпретаціи.

— **Жѣночє товариство въ Городенцѣ** устроює дня 8 н. ст. серпня прогульку до лѣса чернелицкого. Мѣсце збору гр.-кат. приходство въ Чернелици. Выѣздъ до лѣса о 2 годинѣ зъ полудня. Мужчины платять корону, женщины дають полумиски. Комітетъ приготовляє різній несподіванки и докладає всякихъ старань, щобы прогулька добре удала ся. По прогульцѣ танцѣ въ будынку шкільномъ въ Чернелици. [Въ програму входить такожь плавба по Днѣстрѣ на поронѣ и човнахъ]. — *Выдѣлъ.*

— **Польскій центральный комітетъ выборчій** розіславъ всѣмъ членамъ польского „кола“ такій указъ:

„Wielmożny Panie! Komitet centralny zauważył w czasie wyborów tak sejmowych jakoteż do Rady Państwa, że wyborcy uskarzają się nieraz na to, iż się wybrany poseł z nimi wcale nie znosi, i że ta okoliczność przysparzała nieraz w czasie wyborów trudności stronnictwu narodowemu. Sprawozdania poselskie są potężnym, we wszystkich krajach konstytucyjnych używanym środkiem, którym się opinią publiczną urabia; tak poseł sejmowy, jako też poseł do Rady Państwa mogą za pomocą sprawozdania poselskiego wykazać, co Sejm, albo „Koło polskie“ dla dobra kraju i wyborców zdziałały albo zdziałać usiłowały a odeprzeć oszczerstwa miotane przez przeciwników. Nie ulega jednak wątpliwości, że mogą wyjątkowo istnieć chwilowe stosunki, w których zdawanie sprawy przed wyborcami może pociągnąć za sobą skutki niepożądane i zamiast przyczynić się do oświecenia opinii publicznej, wzmódz rozdrażnienie umysłów i podać przeciwnikom broń do ręki. Upraszamy tedy J. Wielmożnego Pana, abyś, porozumiawszy się wpierw z przewodniczącym albo przewodniczącymi miejscowych komitetów wyborczych swojego okręgu, raczył nam najdalej do 1-go sierpnia b. r. donieść, czy J. Wielmożny Pan uważasz złożenie sprawozdania poselskiego obecnie pożądaną i pożyteczną rzeczą. Prosimy także napisać, w jakiej formie mniemasz Wielmożny Pan, że jest rzeczą wskazaną znieść się z wyborcami, jeśli w ogóle sprawozdanie poselskie niepożądanych skutków wśród ludności Pańskiego okręgu mieć nie powinno. Poseł może bowiem zwoływać ogólne zgromadzenie wyborcze może stawać jedynie przed gronem zaufanem i może wreszcie poprzestać na drukowanem sprawozdaniu Przypuszczamy, że w różnych okręgach, i w miarę miejscowych stosunków, jedna z tych dróg może się okazać jedynie właściwą, jeśli nie będzie w ogóle owych wyjątkowych okoliczności, odradzających chwilowo od zdawania sprawy z czynności poselskich. Załączamy wyrazy głębokiego poważania. Prezes Centralnego komitetu przedwyborczego: Wojciech Dzieduszycki. Sekretarz: Albin Rayski. We Lwowie dnia [?] lipca 1897.“

Не знаємо, кілько знайде ся такихъ „śmielszej natury“, що поважить ся выставити „łeb do góry“ — стати передъ выборцями! Здаєть ся, що дуже мало або й нѣхто. А слібы де таке диво стало ся, нехай выборцѣ смѣло сповнять свій обовязокъ після приказки „котюзѣ по заслузѣ“...

— **Зъ женьскои семинаріи учительскои въ Перемышли.** Вписы кандидатокъ учительскихъ на І-ій рікъ женьскои семинаріи въ Перемышли відбудуть ся въ дняхъ 29, 30 и 31 серпня, що дня въ годинахъ урядовыхъ передъ полуднемъ и по полудни. При вписахъ на І-ій рікъ треба предложити: а) метрику уродженя на доказъ, що кандидатка скінчила 15 рікъ житя; б) свѣдоцтво скінченои школы выдѣловои; в) свѣдоцтво здоровля и уздібненя фізичного на учителку, выдане правительственнымъ лѣкаремъ, а на случай перервы науки школьнои такожь ґ) свѣдоцтво моральности. О дефінітивнімъ принятю на І-ій рікъ рѣшає вступный испытъ, котрый розпічне ся дня 2 вересня о 8 годинѣ рано. Число кандидатокъ, якій можуть бути принятій на першій рікъ, не може переступати 40. Наконець звертає ся увагу интересованыхъ, що кандидатки замѣсцевій мусять бути ульокованій въ семинарскімъ интернатѣ и въ конвіктѣ сс. Бенедиктинокъ, а лишь выимково въ домахъ приватныхъ, вызначеныхъ дирекцією.

— **Вѣсти зъ Американьскои Руси.** Въ Оліфантѣ [въ Пенсільвенії] завязало ся нове братство зъ самыхъ молодыхъ нежонатыхъ хлопцівъ підъ назвою „Братство имени Богдана Хмѣльницкого“. Цѣлію того братства є: спільній сходины, підчасъ котрыхъ читають ся поучаючій книжки и часописи, а такожь запомагане членівъ по 2 доляры 50 центівъ тыжднево на выпадокъ слабости. На-разу записало ся до сего братства 33 рускихъ хлопцівъ и ухвалили платити по 25 центівъ мѣсячнои вкладки. Урядниками братства выбраній на загальнімъ зборѣ: Юстинъ Кузьмякъ головою, Іосифъ Кузьмичъ заступникомъ головы, Денисъ Лабовскій секретаремъ, Максимъ Мерена касіромъ а Данько Ленакъ капітаномъ. — Дня 18 н. ст. липня відбувъ ся мітинґъ братства св. Кирила и Методія въ Шамокінѣ [въ Пенсільвенії]. При шконтрѣ касы показало ся, що братство має маєтку 852 доляріівъ и 90 центівъ. Зъ того на позичцѣ є 708 дол. а въ касѣ готівкою 144 дол. 90 цнт. Часть позички є забезпечена на маєтку церкви а друга на шторѣ [склепѣ] компанічнімъ якоакціонеръ за що побирає приналежаючій процентъ. — Въ Джерзі-Сіті [въ державѣ Нью-Іоркъ] дня 12 н. ст. липня справляло тамошне братство св. Апп. Петра и Павла пікнікъ. Около 11-ои годины члены братства зъ гарными відзнаками прибули до церкви, де о. Стефанъ Макаръ зъ Монтъ Кармель [въ Пенсільвенії] відслуживъ службу Божу и выголосивъ відповѣдну проповѣдь. Потімъ удали ся всѣ до мѣского парку и тамъ при гарній музицѣ почала ся весела забава. Народу рускаго [пише „Свобода“] зібрало ся досыть богато, кождый бавивъ ся охочо а при тімъ чемно и спокійно. Вечеромъ підчасъ забавы прийшло православне братство зъ Нью-Іорку привитати рускихъ братчиківъ. Після промовы председателя православного братства выголошеной по великоруски на тематъ любови ближнього, наступили у відповѣдь промовы зі стороны рускои. Братчикъ зъ Джерзі-Сіті Е. Шпакъ подякувавъ гостямъ за привѣтъ и підійшовъ зъ натискомъ велику прислугу, яку віддають наши братства людямъ, єли на котрого найде яке нещасте, а о. Макаръ говоривъ на тематъ лучности всѣхъ робітниківъ у одну цѣлість, але щобы не-при тім кожда народность не забувала своеи мовы та й щобы плекала мѣжь своими членами любовь до правды и свободы, а нѣколи щобъ не давила слабшихъ відъ себе, єли ѣй доведе ся прийти до силы...

— **Сегорічній загальній зборы общества им Качковского** скликує центральный выдѣлъ на день 8 н. ст. вересня до Дрогобича. По зборахъ відбуде ся вечеромъ концертъ и забава танцями.

— **Зъ підъ Теребовельщины пишуть намъ:** Довѣдуємо ся, що на дняхъ має отворитись новый домъ сестеръ служебниць Пред. Дѣвы Маріи въ Теребовли. Тѣшимо ся тою милою для всѣхъ насъ вѣсткою, бо-жь институція сс. служебниць рускихъ набирає чимъ разъ більшои симпатіи межи нашимъ народомъ, а тѣшимо ся тымъ більше, що домъ той має бути отвореный и удержуваный власнымъ коштомъ Впр. о. Іоана Залуцкого, декана и пароха теребовельского. Головною-жь причиною тои краснои фундаціи есть 50 лѣтный ювілей Єго Величества.

— **Д-ръ Александеръ Ґразайнъ**, професоръ цивільного права, права торговельного и векслевого въ черновецкімъ університетѣ, світило на поли науки правъ, померъ вчера въ Чернівцяхъ. Відъ кількохъ уже лѣтъ нездужавъ на нервову слабість, але до послѣднихъ днівъ працювавъ ще надъ фаховыма роботами. Д-ръ Ґрайванъ бравъ свого часу участь въ кодифікованю нового торговельного права россійского и достав за те высшій россійскій ордеръ.

— **Зъ Збаража пишуть намъ:** Недавно тому перебувавъ у Збаражи американьскій циркъ Warreth підъ дирекцією Розенцвайґа. Вже передъ першимъ представленемъ було оголошено, що середъ цирковои трупы є силачь Pierro, а хто бы поборовъ его, достане 50 зр. На те зголосивъ ся Левъ Остапчукъ, 18-лѣтный сынъ посла Остапчука, и до сімохъ мінутъ перемігъ циркового силача...

— **Зъ Старо-мѣского пишуть намъ:** Въ нашімъ повітѣ на долахъ жито и пшениця мокнуть, сіна не дописали а у горахъ травы не кошенй, жито вже пристигло, однакъ ще не жнуть, бо слота не дає. Люде бідкають ся, що все наразъ прийде, а єли слота довше потягне, то годѣ буде що зібрати. Овесъ у насъ по мокрыхъ поляхъ цѣлкомъ вымокъ, а на горбкахъ не злый; бульба схне, одинъ бібъ выріс великій, особливо на мокрімъ поли. — Тутъ люде Фірманять, возять тертицѣ, ґонты и оброблене дерево, однакъ теперь перестали, бо дорога розмокла; по двѣ пары коней присилюють до одного воза. Въ Бандровѣ и Яловімъ копали спрова ґенй мазуры фосы при дорозѣ; глину выкинули на дорогу, все те розмокло и розлѣзло ся, тожь коли хто ѣде дорогою, колеса цѣлкомъ ховають ся въ глину. Сю направу веде повітова рада лѣська — направляє дорогу глиною, коли деинде люде направляють камѣнемъ та шутромъ!

— **Вправы войскові** відбудуть ся сего року відъ 1 до 12-ого вересня: Коло Львова будуть маневрувати 15, 30 и 80 полки пѣхоты, 12-тый баталіонъ стрільцівъ и 14-ый віддѣлъ санітарный. Въ околици Николаева будуть вправляти ся 24, 41, 55 и 95 пѣхотній полки та 24 и 32 баталіоны стрільцівъ. Мѣжь Теребовлею а Озерною 12 и 14 полки гузарівъ, 4, 7, 8 и 13 уланівъ 9 и 10 драґонівъ та зъ артилеріи 11-та батерійна дівізія. Мѣжь Львовомъ а Николаевомъ 11 полкъ артилеріи и 31, 32 и 33 полки артилеріи дівізійнои. Відповѣдно тому зачне ся у Львовѣ сего мѣсяця концентрація войска. И такъ: 3-ій баталіонъ 80 пѣхотного полку изъ Золочева прийде до Львова дня 7 с. м. и буде стаціонованый до 27 с. м. въ баракахъ на Стрийскімъ, а на часъ маневрівъ ажь до скінченя въ касарняхъ Киселькы. Того дня прийде до Львова 12-ый баталіонъ стрільцівъ до Камѣнки и буде стаціонованый до часу маневрівъ въ баракахъ на Стрыйскімъ, а въ часѣ маневрівъ на Вульцѣ. 17-ый и 30-ый баталіоны стрільцівъ зъ Бродівъ будуть стаціонованій въ Стрыйскихъ баракахъ, 2-ій баталіонъ 24 полку зъ Коломыѣ буде помѣщеный въ уѣзджальни Віндішґреца при уліци Ветеранівъ а уланы зъ Жовквы будуть умѣщеній въ касарняхъ Піша на Личаковѣ.

— **„Пархъ“ передъ судомъ.** Двѣ жидівки черновецкій посварили ся о горнець дощівки и одна сказала другій „die Parch“. Прийшло дѣло до суду и першій судья засудивъ жидівку на 15 зр. кары, однакъ трибуналъ апеляційный орѣкъ по довгій нарадѣ, що въ словѣ „пархъ“ [по руски такожь „паршивець“] нема нѣякои обиды, бо оно означає рідъ слабости.

— **Въ Яслискахъ**, мѣсточку сянідцкого повіта, ударивъ минувшои недѣлѣ грімъ въ костелъ, перебивъ дахъ, достав ся до середины и забивъ одну жѣнку а двѣ поразивъ тяжко.

— **Не удало ся.** Въ однімъ селѣ малюють малярѣ церковь. Сторожь церковный підпивъ собѣ и взявъ пригорщь тютюну котрогось паныча, але на нещасте не мавъ уже силы выйти зъ хаты и заснувъ зъ тютюномъ у руцѣ. Паничъ поганьбили его за те, а коли ще й жѣнка стала ему дорѣкати, вінъ, сказавши жѣнцѣ, що пійде на підъ и повѣсить ся, дотримавъ слова. Але сусѣды швидко полѣзли за нимъ и відрѣзали его, розумѣє ся, ще живого. Досвѣта другого дня пійшовъ вінъ на Днѣстеръ и хотѣвъ утопити ся, та якось вода не приймала его. Розлюченый вернувъ до дому и не нагадуючись довго — сѣвъ обѣдати.

— **Славного начальника поліції** мало до теперь мѣсто Вандебекъ підъ Гамбургомъ. Бувъ вінъ передше прускимъ офіцеромъ и завѣвъ давну, зі смертію Фридриха Великого залишену систему нагайкову. Урядниківъ підчиненыхъ каравъ въ той способъ, що велѣвъ имъ класти ся черезъ поруче софы и аплікувавъ имъ трѣпачкою, що и куда треба. Одинъ

урядникъ, покоштувавши такого добра, розхорувавъ ся. Цѣкавого начальника теперь засуспендовано и вонъ стане передъ судомъ... Цѣкава рѣчь, що бы вонъ сказавъ, якъ бы такъ судъ присудивъ ему вѣдповѣдну порцію нагаѣвъ...

— **Слѣдство въ справѣ звѣстного пожару на полях Елізейскихъ въ Парижи** въ базарѣ паньскомъ, де погибло сто и кольканадесять особъ, вже укончене. Судья слѣдчій внѣсъ поставити передъ судъ барона Макава, предсѣдателя комітету, и двохъ урядниковъ дозоруючихъ.

— **По тыждневи вязниць** присудивъ нѣмецкій трибуналъ въ Новомъ коло Ґданьска тремъ 11—12-лѣтнымъ школярамъ за те, що зъ пустоты выкололи очи на школьномъ образѣ Мартина Лютра. Не знати, що сказавъ бы на се самъ Лютеръ — чи подобалось бы ему замыканє дѣтей до криміналу, де за тыждень можуть набрати кваліфікаціи до постойного тамъ побуту.

— **Жѣнка зъ сѣмома кулями въ тѣлѣ.** Ледви чи и якій воякъ подчасъ трицятилѣтнои войны могъ тымъ повеличати ся, щобы мавъ ажь сѣмь куль въ своѣмъ тѣлѣ, якъ прачка Варвара Довринъ въ Мішкольцу на Угорщинѣ. То ще досыть молода жѣнка, але перебула вже неодну велику войну, розумѣе ся — домашну. Подчасъ одной такои войны торокъ на саме Рождво зо своимъ любчикомъ, керничникомъ Шварцомъ, — Шварцъ стрѣливъ до неи пять разовъ зъ револьвера й вгнавъ ѣй въ тѣло ажь пять куль. Куль не можна було выдобути и бѣдна Варвара перележала цѣлыхъ пять мѣсяцѣвъ, якъ-бы за кожду кулю мѣсяць, та выйшла зо шпиталю здорова, але зъ кулями въ тѣлѣ. Недавно тому мала Варвара нову войну зо столяремъ Славковскимъ, а той додавъ ѣй до давныхъ куль ще двѣ свѣжѣ, котрѣ такъ само застрягли въ нѣй. Вождъ сеи поры хотила Варвара вже зъ сѣмома кулями и була зовсѣмъ здорова, прала, робила, ну й лагодила ся до третьои войны зо своимъ братомъ. Симъ разомъ уже не знати якій буде конець, бо братъ не воювавъ кулями, але ножемъ, и зоперувавъ сестрѣ дуже страшно голову, такъ що бѣдна жѣнка зъ сѣмома кулями въ тѣлѣ лежить теперь тяжко недужа въ шпитали.

— **Дробнѣ вѣсти.** У Львовѣ розпочавъ ся практичный курсъ для лѣсныхъ; участниковъ зголосило ся одинацять; практичнѣ вправы водбувають ся въ мѣсковъ лѣсѣ въ Бруховичахъ. — Въ Краковѣ замордовано 86-лѣтного старця и зграбовано у него до 2000 зр. — Въ Тарновѣ повѣсила ся зъ нещасной любови 15-лѣтна жидовочка зъ Кольбушовы. — Въ Перемышли застрѣлили ся одного дня два капралѣ: капраль войсковои поліціи Иванъ Гефко, родомъ зъ Кошлякъ коло Збаража [побоюючись кары за те, що забавивъ ся безъ дозволу за касарнею цѣлу ночь] и капраль 10-ого баталіону піонірувъ Ельфтеръ. — У Львовѣ повѣсивъ ся 60-лѣтный Янъ Андерле, властитель реальности. Мавъ „згоду въ родинѣ“ таку, що волѣвъ перенести ся на тамтой свѣтъ.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. дирекція зелѣзниць державныхъ оповѣщуе:

Ч. 44182/III. Урядова ґазета львовска оголошуе розписане офертъ для доставы матеріялувъ зъ дерева, котрѣ ц. к. Дирекція зелѣзниць державныхъ у Львовѣ въ роцѣ 1898 буде потребувати. Оферты споряджены на водповѣдныхъ блянкетахъ можна подати въ згаданой ц. к. Дирекціи найпознѣйше до 12-ои годины въ полудне дня 10 н. ст. вересня с. р.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 5 серпня. Вчера прибувъ сюды сербскій король Александеръ и зразъ водвѣдавъ свого вотця, хорого на гостець.

Букарештъ 5 серпня. Вчера приѣхавъ кн. Фердинандъ зъ Стоиловымъ и міністромъ войны Ивановымъ до Синаѣ. Повитали его на двірци король, президентъ міністровъ и иншій достойники. Потому поѣхавъ король зъ гостемъ до лѣтного замку, де князя повитала королева и жена наслѣдника престолу.

Надосланє.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвираѣ ся 1 мая 1897. — Заведенє отворене цѣлый рокъ. Близшихъ вѣдомостей удѣля **ЗАРЯДЪ.** 107 47—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товаровъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

водъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкой ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великомъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроенія електричныхъ дзвонковъ. — Замовленя зъ провінціи вводворотно 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львовъ площа Галицка ч. 1.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

у Львовѣ ринокъ ч. 10

выдало новый накладъ друковъ

I. Друка правничѣ:

1.	Позовъ въ справахъ дробныхъ лібра	по	25	кр.
2.	Контрактъ куша и продажи I. лібр.	по	40	„
3.	„ „ „ II. „	по	40	„
4.	„ „ „ III. „	по	40	„
5.	Повномочія	по	40	„
6.	Поданя о екс- и интабуляціѣ, взбръ а) б) в) г) лібра	по	40	„
7.	Написы до подань о интабуляцію лібр.	по	20	„

II Друки для касъ позичковыхъ:

8.	Дневникъ касовый лібра	по	40	„
9.	Книга довжниковъ „	„	40	„
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.	„	2·—	„
11.	Скриптъ довжный „ „	„	1·20	„
12.	Книжочка вкладкова (щадн.) „ „	„	3·—	„

III. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова лібра	по	40	„
14.	Книжка касова „ „		40	„

IV. Друки для читалень и касъ позичковыхъ:

15.	Списъ членовъ лібра	по	40	„
16.	Грамоты членьскій читалень „Просвѣты“ примѣрникъ	по	2	„

За опаковане и оплату почты дочисляе ся належитость особно.

ДРОТЪ кольчастый цинковый до огороженъ по зр. 4·50 за 100 метровъ. Топорцѣ лѣсовѣ до значеня деревъ (зъ двома довольными буктами) по зр. 6,

поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 (супротивъ катедры.) 1595

Въ мѣсточку Устечку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкомъ, е на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригодный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будуе ся у вддаленю кольохъ кільометровъ. Близшій вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устечку почта въ мѣсци.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продае товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

ТУТКИ цыгаретовѣ 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичь, Львовъ ул. Галицка ч. 12.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русиновъ

Цѣна 70 кр

Достати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ЦѢЛКОВИТѢ УРЯДЖЕНЯ ЦЕРКОВНѢ

имоностасы, кивоты, процесійнѣ вовтарики и пр.

186 поручае

РОБОТНЯ

М. ЧЕРНАВСКОГО у Львовѣ

при ул. Кароля-Людвика подъ ч. 3 по дешевыхъ цѣнахъ.

Водъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ ґазетокъ „Батьковщина“ и „Читальня“) тыдневна популярна ґазетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію водповѣдае д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорочна передплата выносить 2 зр., на повъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львовъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовѣ статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнѣ політичного змѣсту (н. пр. о сегорочнои сесіи соймовои, о выборахъ, водозвы Краевого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державной); 3) статьѣ фаховѣ переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д-ра Дам. Савчака О новомъ законѣ дороговомъ, О краевой продажи соли, О краевой акцизѣ водъ напиткувъ, Вас. Набірного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописки зо всѣхъ сторонъ краю; 5) порады, пытаня и водповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспольно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промысль и торговля.

КОБЗАРЬ Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу

зъ життепысью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр

Оправленій примѣрникы продаютъ ся по 35 кр.

Клиентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львовск. університету

поручае

свое переплетниче и ґалантерійне заведенє

у Львовѣ, ул. Академична ч. 8. 366

Подоймае ся всякихъ роботъ, особливо переплету: **Служебниковъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ, Альбумовъ, Манъ, Дипльомовъ и. т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.**

При доставѣ штучныхъ навозовъ зъ рольничого дому

ЕРНЕСТА БАЛЬЗЕНА

въ Краковѣ.

Бюро надзвче ул. Кармелицка ч. 21. Магазинъ 23. Складъ комісовый у Львовѣ.

!Небувале улекшенє!

1. Выпожичане сѣвниковъ до штучныхъ навозовъ.
2. Безплатна аналіза землѣ на скольксть азота, фосфорового квасу, потасу и вапна. 227 3—5
3. Кредитъ на 12 мѣсяцѣвъ

Найстисльйша ґварянція за правдивость, чистоту и стойкость фабрикату.

Цѣны надзвычайно низькѣ.

Ближшій пояснена дае брошура о уживаню штучныхъ навозовъ и цѣникъ головный, що посылае ся на жаданє дармо и оплатно.

ТЕОФИЛЬ КОПИСТИНЬСКІЙ

артистъ-маляръ

звѣстный водъ кольканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшае церкви въ стилю всходнѣмъ разомъ зъ позолоченемъ, престолы, иконостасы, и иншій рѣчи. Принимае рѣзьбарскій роботы поля власныхъ плянувъ. Выготовлюе всякои величины церковнѣ образы до иконостасовъ, престолувъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побольшуе зъ фотоґрафій портреты. Зъ уповажненя ц. к. консерваторія реставруе всякій старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячій въ кругъ праць малярства по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ. Подписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу. 205 110—?

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20.

Знана водъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои сис емы, фабрика руму, лікеровъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдниковъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручае старѣ польскій сильнѣ горѣвки, дуже добрѣ розолісы, лікеры, румы правдивѣ зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевѣ спеціялы якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Дереновка и т. ин. горѣвки упривілеевани и одиноко правдивѣ вслѣ зъ нашои фабрики спроваджены.

Одиноке жерело въ краю для пп. антикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничыхъ вольного водъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкодный, бо не выроблюваный зъ есенцій оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ·· ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 369—?

УЧИТЕЛЬ органъ рускаго товариства педаґоґічного двотыдневникъ педаґоґічно-науковый, выходить водъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Ворменьска ч. 2 Предплата на цѣлый рокъ 3 зр. на повъ року 1·60 кр. на чверть року 1 зр

„ДНѢСТЕРЪ“

Товариство взаимныхъ обезпечень

у Львовѣ въ домѣ „Просвѣты“ Ринокъ ч. 10.

перше и одиноке **руске товариство** асекураційне, **припоручене Всч. Духовеньству и всѣмъ вѣрнымъ черезъ Впреосв. Митр. и Преосв. Еп. Ординаріяты всѣхъ трехъ Епархій**, обезпечае будынки, скоть, господарскій знаряды, збоже въ зернѣ и соломѣ, сѣно въ стогахъ и будынкахъ **противъ шкодъ огневыхъ** за можливо найнизшою оплатою.

Шкоды ліквідуе ся и выплачуе ся сейчасъ по пожарѣ, а договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными подають **„Днѣстрови“** можность обезпечувати и выплачувати и **найвысшій сумы.**

Полісы „Днѣстра“ приймае Банкъ краевый при позичкахъ ипотечныхъ.

На житє можна обезпечати ся **черезъ „Днѣстеръ“** по всѣхъ можливыхъ комбінацій **въ Товариствѣ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ**, котре дае якъ найкористнѣйшій услова и выдае полісы и квіты въ рускомъ языцѣ.

Товариство взаимного кредиту „Днѣстеръ“, стоваришене зареестроване зъ обмеженою порукою, приймае водъ своихъ членовъ и третихъ лицъ **вкладки** до опроцентованя **по 5%**. Ґарантія цѣлковита. Удѣлы по 50 коронъ. Позички удѣляють ся только властителямъ реальностей, вольныхъ водъ тягаровъ, за порукою двохъ членовъ. Зъ позичокъ водтягае ся десята часть на удѣлъ.

Зголошеня о удѣлене **аґенціи** въ мѣсцевостяхъ, де „Днѣстеръ“ не е заступленый, приймають ся. 4414

ВСѢЛЯКІ КУПОНЫ

и

ВЫЛЬОСОВАНІ ЦѢННІ ПАПЕРЫ

выплачуе

безъ потрученя провізіи або коштовъ

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

Контора вымѣны и воддѣлъ депозитовый перенесенѣ до льокалю партерового въ будынку банковомъ.

374A 17—0

Зостаючи въ зносинахъ купецкихъ зъ першорядными домами торговельными россійскими, маемо честь поручити зъ нашихъ складовъ

ЧАЙ

правдивый китайскій

въ оріґінальныхъ нашихъ ¼ фт. пачкахъ по: 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и 125 кр.; — въ ⅛ фт. пачкахъ по: 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 и 63 кр. ЧАЙ порошокъ по 1 зр. 20 кр., 1 зр. 40 кр., 1 зр. 65 кр. и 2 зр. за фунтъ.

При замовленяхъ найменше 2 фунтовъ, при порошку 3 фунтовъ высылаемо франко; при водборѣ 6 фунтовъ додаемо 5% въ товарѣ.

19 Зъ поважанемъ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Наддѣслане.

Foulard-Seide 60 kr.

bis fl 3.35 per Meter — japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von 35 kr. bis fl. 14·65 p. Met. — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) **Porto- und steuerfrei ins Haus.** — Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. 2

G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.) Zürich.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, подъ зарядомъ Іоакима Гр[illegible]

Ч. 167. Львовъ, Пятница 25 Липня (6 Серпня) 1897 Рочникъ XVII

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платять у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком:

въ Австрія: за границею:
на цѣлый рѣкъ . . 8 зр. на цѣлый рѣкъ . . 24 зр.
на пѣвъ року . . 9 зр. на пѣвъ року . . 12 зр.
у Львовѣ:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Рекламаціи неопечатаній вольній вѣдъ порта.

Поодиноке чисто коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одного строчки инсератовои або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій доносеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Переглядъ політичный.

Зъ выслѣдку словѣньскои депутаціи у гр. Баденього и бар. Ґавча въ справѣ цилійскѣй в Slovenski Narod вдоволеный. Дневникъ той высказуе надѣю, що установленѣ рѣвнорядні клясы словѣньскѣ будуть сталѣ, и каже, що въ такѣмъ разѣ словѣньска молодѣжь не потерпить нѣякои шкоды зъ прилученя тыхъ клясъ до нѣмецкои школы; треба тѣлько перевести основнѣ змѣны такъ въ управѣ ґімназіи якъ и въ зборѣ учительскѣмъ. Ческѣ Narodni Listy выступають противъ того, що пѣ ля погляду правительства установленѣ сталыхъ рѣвнорядныхъ клясъ при цилійскѣй ґімназіи мае залежати вѣдъ згоды стирійскихъ Нѣмцѣвъ.

Сербскій церковный конґресъ пѣсля вѣдроченя мав бути въ найблизшихъ дняхъ розвязаный. Кажуть, що сербскѣ владики гадають о тѣмъ, щобы серѣске епископство въ Будѣ знести и зъ уваги, що оно числить найбѣльше 12 000 вѣрныхъ, злучити его зъ карловецкимъ, а на его мѣсце заложити нове епископство въ Загребѣ.

Въ угорскѣмъ соймѣ вѣдповѣдали сими днями міністры на кѣлька интерпеляцій. (Въ вѣденьскѣй радѣ державнѣй міністерство гр. Баденього мабуть зъ засады не вѣдповѣдае на интерпеляція.) Мѣжь иншимъ вѣдповѣдавъ президентъ міністрѣвъ на интерпеляцію, внесену п. Мольнаромъ въ справѣ страйку женцѣвъ. П. Мольнаръ, якъ мы вже писали, добачавъ причину страйку въ занедбаню релігійности, котре остае въ звязи зъ церковно-політичными законами угорскими, та домагавъ ся ревізіи тыхъ законѣвъ. Отже бар. Банфі высказавъ свое счудоване надъ такимъ лученемъ обохъ справъ и заявивъ, що правительство уважае дбалѣсть о релігійнѣсть за свѣй обовязокъ и не добачуе при тѣмъ нѣякои перешкоды въ церковно-політичныхъ законахъ. Длятого нема причины приступати до ихъ ревізіи. Противно в обовязкомъ правительства дбати о тактовне, интересѣвъ поодинокихъ исповѣдань не нарушаюче переведене тыхъ законѣвъ. — Интерпелянтъ не вдоволивъ ся тою вѣдповѣдею, але палата приняла ей до вѣдомости.

— —

Паріскій дневникъ Soleil въ листѣ зъ Петербурга подае вѣсть о великѣмъ проектѣ нового тридержавного союза, до котрого мали бы належати Россія, Франція и Нѣмеччина. Цѣлею того союза мало бы бути, ударити на Англію, котра стоить особнякомъ. Россія зыскала бы при тѣмъ Босфоръ и Дарданелѣ, а Нѣмеччина, вѣдъ котрои то именно мала выйти тота гадка, Голяндію, а може й Бельґію. Австрія мае годити ся зъ тымъ пляномъ въ надѣю, що за те дѣстане вѣдшкодоване на балканьскѣмъ пѣвостровѣ. „Але якій зъ того пожитокъ для Франціи?“ пытае Soleil.

Hamburger Nachrichten припускають, що гостина нѣмецкого цѣсаря въ Петербурзѣ буде доповненемъ австрійско-россійского порозумѣня.

— —

Принятє болгарского кн. Фердинанда въ Румуніи було холодне; причинивъ ся мабуть до того мѣжь иншимъ поганый процесъ о убійство Сімонѣвнои, въ котрѣмъ выявило ся, що князь и взагалѣ дворъ болгарскій не конче чистѣ въ тѣй сумнѣй справѣ. Програмы принятя не оголошувано въ урядовѣмъ дневнику, а князь, приѣхавши до Сінаѣ въ середу вечеромъ, сегодня опускае Румунію и, не вступаючи до Букарешту, вертае до Болгаріи.

— —

Въ бельґійскѣмъ парлямент ведуть ся теперь нарады надъ реорґанізацію краевои обороны. Коли прийшовъ на чергу параґрафъ зъ приписомъ, що офіциры мають складати присягу вѣрности для короля, сказавъ оденъ соціялістичный посолъ: „Я жадаю счеркненя того параґрафу. Не мы, громадяне, але король повиненъ складати присягу народови, котрый богато оказуе доброты, що дае ему королѣвске удержане.“ Президентъ палаты два разы взывавъ бесѣдника до порядку, але той говорывъ дальше: „Чи король не принявъ недавно титулъ адмірала зъ пѣдозрѣлои стороны? Вы всѣ годите ся на мои слова, але не маете вѣдваги признати сего явно. Що до присяги вѣрности выдаесь менѣ смѣшнымъ складати ей чоловѣкови, котрый самъ не мае почутя вѣрности.“ Наставъ въ сали гомѣнъ; а коли міністеръ внутрѣшныхъ справъ ставъ доводити, що король е символомъ вѣтчины, посолъ сказавъ: „Щобы бути такимъ символомъ, мусѣвъ бы король дати бодай запоруку морального поведеня.“ Бѣльшѣсть палаты середъ нечуваного гомону зажадала цензуры на бесѣдника; тогдѣ вѣнъ крикнувъ: „По що той гомѣнъ! Вы знаете мою гадку о королю, а се, що говорю, не е новиною.“ Вынявши 17 соціялістѣвъ, цѣла палата голосувала за выдаленемъ посла, по чѣмъ вѣнъ, урадованый такою почестію, забравъ ся зъ салѣ.

— —

Справа мѣжнароднои контролѣ надъ грецкими фінансами выкликала поважній трудности и спинила переговоры о грецко-турецкій миръ. Передъ кѣлькома днями донесено, що принято вже внесене на таку контролю, зложене изъ стороны Нѣмеччины. На те звернувъ ся грецкій король до спорѣдненыхъ дворѣвъ зъ рѣшучою заявою, що скорѣйше зрече ся трону, нѣжь мавъ бы пристати на тую контролю. Се выкликало такожъ зворотъ и въ грецкѣмъ правительствѣ, котре вже було погодилось зъ гадкою о конечности контролѣ. Такъ само проявило ся зъ тои причины сильне заворушене и въ дневникахъ и въ народѣ. Вѣсть про згадану заяву короля выйшла вѣдъ грецкого міністра заграничныхъ справъ. Опѣсля старавъ ся президентъ міністрѣвъ Ралісъ злагодити тоту вѣсть, але нѣхто ему вже не дае вѣры. Та й самъ Ралісъ недавно ще заявивъ, що въ разѣ, коли бы державы хотѣли пѣддати грецкѣ фінансы пѣдъ контролю, то вѣнъ вѣддасть справу парляментови до рѣшеня; а опѣсля вже таки рѣшучо сказавъ, що правительство не прийме нѣякои контролѣ. Але теперь доносять зновъ, що справа зближае ся до кѣнця и незадовго будуть усунені трудности, на якѣ наткнула.

Замѣтну раду подае атеньскій дневникъ Akropolis. Нехай — каже — король выдасть вѣдозву до грецкого народу, щобы зложити ся на воєнне вѣдшкодоване, а самъ, складаючи кѣлька міліонѣвъ, нехай дасть добрый прикладъ. Тогдѣ нѣ оденъ Грекъ не вѣдтягне ся кинути якого тамъ оболя. Для державы чотири міліоны фунтѣвъ е тягаръ не до знесеня, але не для богатыхъ Грекѣвъ зъ королемъ и кѣлькома міністрами на чолѣ. Отсе и буде — каже — найлѣпшій очѣръ противъ грозячои контролѣ. Нема що казати, досконала рада!

Köln. Ztg. довѣдуе ся зъ Царгороду, що готовѣ зайти трудности при опусканю Тесалія Турками, бо Турки мають уступити ажь по рѣку Пеней, але хотять задержати Вольо, де мыта дають добрѣ доходы.

Зъ Атенъ доносять, що минувшои суботы опустивъ Трікалю вѣддѣлъ 2200 турецкого войска, щобы заняти доколѣшнѣ села. Але мешканцѣ тыхъ селъ зѣбрали ся и здержали Туркѣвъ въ о ѣмъ ярѣ. Въ бою упало 75 Туркѣвъ и 25 Грекѣвъ. Але пѣдчасъ битвы иншій вѣддѣлъ турецкого войска дѣбравъ ся до опущеныхъ селъ и попаливъ ихъ до тла.

Зъ Креты доносять, що адмірали европейскихъ фльотъ, въ ожиданю турецкои фльоты розставили кораблѣ въ пристанях Сітіи, Суды, Іерапетры и Ретимна; австрійскѣ кораблѣ станули въ Кастеляхъ. До того повѣдомили адміралы ґубернатора Креты о постановѣ державъ, що не допустять турецкои фльоты на кретеньскѣ воды. Ґубернаторъ повѣдомивъ о тѣмъ Порту, а Порта вѣдповѣла, що фльоту и войско не выслано на Крету, а лишь до Сітрѣ. Въ Царгородѣ зажадали амбасадоры пояснена въ справѣ выѣзду турецкои фльоты на Середзе ине море. Зъ вѣдповѣди, яку дала Порта, треба припускати, що фльота не появить ся пѣдъ Кретою.

Команданты мѣжнародныхъ войскъ поробили кроки на выпадокъ новыхъ заколотѣвъ.

Конференція мира.

Знана писателька и пропаґаторка идеѣ мирового полагоджуваня мѣжнародныхъ споровъ, бар. Берта Сутнеръ подае ось якій поглядъ на дотеперѣшный хѣдъ сеи справы:

Въ днях 6 до 10 серпня вѣдбуде ся въ Брукселі осьма конференція мира, на котру зъѣдуть ся члены европейскихъ парляментѣвъ. Запрошены на сю конференцію розѣслали президентъ бельґійскои палаты послѣвъ Бернаертъ и сенаторъ Декампъ. На порядку дневнѣмъ нарадъ конференціи поставленѣ отсей справы: Постѣйный трибуналъ мѣжнародный; принципъ невтральности; служба информаційна; політичній конґресы малыхъ державъ; справоздане мѣжпарляментарного союза. — Крѣмъ сего предложивъ французкій посолъ Гібарь пѣдъ нараду таке внесене: „Конференція высказуе бажане, щобы правительства занятѣ ширененъ цивілізаціи въ Африцѣ, ухвалили, що всѣ спорнѣ квестіи на африканьскѣй територіи мають предкладати ся сталому трибуналови розъемному, зложеному зъ европейскихъ юристѣвъ, вѣдповѣдно условямъ, якѣ установлять европейскѣ державы въ принятѣй конвенціи що-до розъемного трибуналу.“ — Въ запросинахъ зазначено, що въ теперѣшнѣй порѣ треба доложити всякого стараня, абы ухваленый шестою конференцією проектъ трибуналу розъемного бувъ переведеный въ дѣйстнѣсть.

Поглядъ на сѣмь дотеперѣшныхъ конференцій бувъ бы такій: 1888. Деякѣ члены англійскихъ и французскихъ товариствъ мировыхъ задумують заснувати „лігу мира“, зложену зъ самыхъ членѣвъ парляменту и дають починъ до „мѣжь-парляментарныхъ конференцій“. Перша така конференція збирае ся 1889 р. въ Парижи въ часѣ выставы; беруть въ нѣй участь лишь англійскѣ и французскѣ послы, а президуе Жіль Сімонъ. — 1890 друга конференція въ Лондонѣ; въ нѣй заступленѣ вже и другѣ народности. Проводить лѣрдъ Гершель. Маршалокъ Канроберъ въ письмѣ до конференціи высказуе ся: „Я знаю вѣйну — се погана рѣчь. Кобы вамъ удало ся ей усунути.“ — 1891. Трета конференція на римскѣмъ Капітоли. Заступленѣ сѣмнацять народѣвъ, а мѣжь ними першій разъ Австрія. Проводить президентъ палаты послѣвъ Біанкері. — 1892. Четверта конференція въ палатѣ союзнѣй въ Бернѣ, отворена Нумою Дрозомъ. — 1893. Конференція не вѣдбула ся, бо въ Христіянії, де була запрошена, настала криза кабінету. — 1894. Пята конференція въ Газѣ пѣдъ проводомъ бувшого міністра Рагузена. Тутъ порушено гадку заснованя постѣйного трибуналу мѣжнародного, зъ ініціативы англійского посла Филипа Стененъ, котрый заступавъ идею свого приятеля Ґлєндстона. Ухвалено выготовити проектъ. — 1895. Шеста конференція въ Брукселі; проводить сенаторъ Декампъ. Угорщина выслала двохъ вѣдпоручникѣвъ: Йокая и гр. Альберта Апонія. Принято проектъ мѣжнародного трибуналу и поручено президіи розѣслати въ тѣй справѣ пропамятне письмо до всѣхъ правительствъ. Декампъ пѣднявъ ся выготовити се письмо и оно, зредаґоване въ мовѣ французскѣй, було розѣслане до всѣхъ кабінетѣвъ. — 1896. Сема конференція въ Будапештѣ; проводить президентъ парляменту Дезідерій Сілядій. Угорске правительство вызначило 40.000 зр. на выдатки принятя членѣвъ конференціи. Ухвалено запросити россійскихъ мужѣвъ державныхъ, до участи въ конференціи, хочь Россія не е парляментарною державою. — Въ конференціяхъ беруть вже теперь участь вѣдпоручники всѣхъ державъ европейскихъ — крѣмъ Россіи, Туреччины, Греціи, Болгаріи и Чорногоры.

Задача членѣвъ „мѣжпарляментарнои уніи“ отся, щобы у в якихъ тѣлахъ репрезентаційныхъ порушати квестію трибуналѣвъ мировыхъ и розъемныхъ та пѣдпирати ей внесенями. Послѣдными роками повтаряли ся часто „дебаты мировѣ“ въ европейскихъ парляментахъ, а внесеня, щобы правительства порозумѣли ся що-до розъемныхъ трибуналѣвъ, ставлено въ Парижи, Лондонѣ, Римѣ и Вѣдни; недавно ухваливъ норвежскій стортінґъ звернути ся до короля шведского зъ просьбою, щобы взявъ ініціативу въ тѣй справѣ и вѣднѣсъ ся до прочихъ державъ; 7 липня с. р. въ бельґійскѣмъ парляментѣ вывязала ся оживлена „дебата мирова“, а міністеръ справъ заграничныхъ згодивъ ся на резолюцію вельми прихильну для сеи справы. Кошты сегорѣчнои конференціи покрывае бельґійске правительство.

Мѣжь членами сеи парляментарнои уніи суть многѣ бувшѣ міністры и иншѣ знатнѣ мужѣ державнѣ, — тожь не диво, що идея мирового полагоджуваня споровъ чимъ разъ бѣльше ширить ся въ кругахъ правительственныхъ. Въ мѣжнародныхъ спорахъ чимъ разъ частѣйше выринае гадка про „судъ розъемный“. Недавно, бо 25 липня, донѣсъ „Times“ зъ Царгороду, що въ прелімінаряхъ мировыхъ европейскихъ амбасадорѣвъ мѣстить ся постанова що-до установленя розъемного суду для выровнаня рѣзницѣ поглядѣвъ мѣжь грецкими и турецкими повновластниками. Шкода, що се не стало ся передъ выбухомъ грецко-турецкои вѣйны; жаль, що на улицяхъ Атенъ роздавали ся оклики: „Най жие вѣйна!“ — По конференціи мира въ Брукселі наступить сейчасъ (бо вѣдъ 12 до 16 серпня) осьмый „конґресъ всесвѣтного мира“, котрый буде вѣдбувати нарады въ Гамбурзѣ.

НОВИНКИ.

— **Вѣдъ концертового комітету въ Камѣнцѣ Струмиловѣй**: Дня 12 н. ст. серпня устроюе хоръ академічный зъ рамени перемыского комітету концертъ въ Камѣнцѣ струмиловѣй, а по концертѣ вѣдбуде ся забава зъ танцями въ сали п. Панькова. Просимо о найчисленнѣйшу участь въ концертѣ и забавѣ, тымъ бѣльше, що се першій того рода вечерокъ въ Камениччинѣ. [Иншѣ часописи просимо о повторене.] — За комітетъ *М. Цегельскій.*

— **Новый повыборчій процесъ** противъ директора „Народнои Торговлѣ“ п. Василя Нагѣрного, проф. Ґермана и бувшого посла Кароля Левыковского, обжалованыхъ прокураторію о пѣдбурюване на зборѣ противъ панѣвъ, зачне ся въ Перемышли дня 2 н. ст. вересня и потревае три днѣ. Процесъ сей вѣдбуде ся передъ судомъ присяглыхъ. Оборону Василя Нагѣрного обнявъ д-ръ Кость Левицкій, Ґермана и Левыковского д-ръ Грекъ, а ще й четвертого спѣвобжалованого яворѣвского мѣщанина Бориса д-ръ Кормошь. — При сѣй нагодѣ нотуемо, що зъ кѣнцемъ сего мѣсяця вѣдбудуть ся такожъ повыборчѣ розправы о насильство публичне противъ селянъ зъ Цеброва передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Тернополи и противъ о. Андрея Сумика зъ Волосова передъ звычайнымъ трибуналомъ въ въ Станиславовѣ. О. Сумика боронити буде д-ръ Кость Левицкій.

— **За тлѣнными останками** бл. п. **Антонія Ангелловича** львѣвского архіепископа и першого галицко-руского митрополита [1808—14] глядавъ остатными часами [при помочи невеличкои грошевои помочи вѣдъ „Народного Дому“] крил. М. Пакижъ на Городецкѣмъ кладовищи, котре вже вѣдъ кѣльканацяти лѣтъ е замкнене а за кѣлька лѣтъ буде знесене и розпарцельоване пѣдъ будовлѣ. Ишло о то, щобы останки покѣйного митрополита перенести на Личакѣвске кладовище до гробницѣ рускихъ митрополитѣвъ та крилошанъ, а се мало стати ся въ часѣ сегорѣчного синоду у Львовѣ. Вѣдглядане могилы Ангелловича було рѣчію трудною, бо мабуть не було на нѣй гѣдного памятника та й затеръ ся ей слѣдъ, такъ що нѣхто зъ сучасныхъ живыхъ людей уже вѣдъ довшихъ лѣтъ не знавъ показати мѣсця тои могилы. О. крил. Пакижъ прийшовъ на пѣдставѣ комбінацій до пересвѣдченя, що вѣднайшовъ могилу Ангелловича коло Домініканьского памятника [де передъ стома лѣтами на пустѣй тогдѣ площи вѣдбуло ся торжество коронованя чудотворнои иконы Богоматери, котра нинѣ находить ся въ Домініканьскѣмъ костелѣ] — и выстаравъ ся о дозвѣлъ львѣвского магістрату для вѣдкопаня могилы въ присутности мѣско-магістратского лѣкаря [и очевидно иншихъ особъ]. Вѣдкопано могилу позавчера а выслѣдъ бувъ такій: Найдено гробницю мурована зъ цеглы; склепленє давно вже обрушилось и засыпало домовину. Въ майже зогнилѣй домовинѣ знайдено зъ-верху грубу верству ваппа, а пѣдъ нимъ лише черепъ головы и кѣлька грубшихъ костій, а впрочѣмъ лише порохъ и попѣлъ; зъ архіерейскихъ ризъ анѣ слѣду. Крил. Пакижъ толкувавъ се тымъ, що Ангелловичь мавъ умерти

на скарлятину и длятого поховано его безъ одежѣ та вапномъ обсыпано. Але позаякъ не знайдено нѣякихъ доказовъ на се, що то могила Ангелловича, то закрыто ей зновъ, мабуть уже на завсѣгды. — Зъ давнѣйшихъ духовныхъ Русиновъ спочивае на Городецкомъ кладовищи крил. д-ръ Венедиктъ Левицкій, бувшій професоръ богословія въ университетѣ львовскомъ, померший 1851 р. Напись на памятнику захована зовсѣмъ добре.

— **Выдѣлъ краєвый** роздѣливъ загальну суму 4.000 зр., призначену соймомъ на пособомоги для бурсъ рускихъ и польскихъ, такъ: На рускій бурсы: въ Дрогобичи 200 зр., въ Ярославѣ 100 зр., въ Перемышли 300 зр., въ Коломыѣ 100 зр., въ Тернополи 300 зр., у Львовѣ [им. св. Николая] 300 зр. На польскій бурсы: въ Ярославѣ 100 зр., въ Перемышли 400 зр., въ Коломыѣ 200 зр., въ Станиславовѣ 200 зр., въ Тернополи 500 зр., въ Вадовицяхъ 200 зр., въ Рящевѣ 400 зр., въ Тарновѣ 300 зр., въ Золочевѣ 100 зр., въ Самборѣ 300 зр. Отже на рускій бурсы призначивъ 1.300 а на польскій 2.700 зр., отже на польскій о 1.400 зр. бо́льше, значить: бо́льше нѣжь два разы то́лько, що на рускій! Длячого се такъ? Мабуть тому, що Русины богачѣ, а Поляки бѣдній... не мають анѣ шляхты анѣ капіталістовъ...

— **Повѣнь** въ Австріи долѣшній й горѣшній, въ Чехіи, Моравѣ, Стиріи, Каринтіи, въ Угорщинѣ, Саксоніи и Баваріи наробила величезнѣ шкоды. У Вѣдни Дунай заливъ всѣ мѣсцевости надъ каналомъ, сотки домовъ треба було выпорожнювати, бо вода вливала ся до пивниць и низше положеныхъ мешкань, залила велику часть Пратера, позрывала мосты и проводы канальній, а вже найбо́льше шкоды вчинила при роботахъ регуляціи рѣки Вѣденки, де наробила шкоды на ко́лькадесять міліоновъ. Гостинцѣ и шляхи зелѣзниць позаливала въ деякихъ мѣсцяхъ такъ, що тылько вершки деревъ выставали. Не то́лько зелѣзничій, але й телеграфічный рухъ въ многихъ мѣсцяхъ перервала. Позавчера вода стала опадати. — О тако́й само́й повени доносять зъ Лінцу, Ишлю, Бадену, Вельсу и др. Въ Гринавъ вода забрала цѣлу гостинницю вразъ изъ людьми. Въ Фішаментъ залила вода всѣ фабрики; на низше положеныхъ долинахъ вода сягала до 6 метро́въ; птахи и по́льній мыши крыли ся по вершкахъ деревъ, серны, оленѣ и инша дичина плывала потоплена. Въ Чехіи вылили всѣ рѣки. Въ Боденбахъ прибуяъ [лѣтомъ звычайно высохлый] пото́къ Елавбахъ такъ сильно, що заливъ ко́лькамилевый просто́ръ и понищивъ роботы при новыхъ шляхахъ зелѣзничихъ. Будѣевичѣ стояли до по́въ метра по́дъ водою, а поѣзды зелѣзничій поринали по оси у водѣ. Розміталь и Страковіцъ стояли 24 годинъ по́дъ водою, а коли вода уступила, показали ся по улицяхъ широкій на метръ щѣлины. Зъ усѣхъ сторо́нъ Чехіи доходять вѣсти о жертвахъ людскихъ. Зъ Нресбурга доносять, що вода залила цѣле мѣсто. Въ Міскольчи при ратунково́й акціи выбухла нафта и попарила небезпечно шѣсть осо́бъ, зъ котрыхъ двѣ померли. Зъ Берлина телеграфують, що на ско́лько доси стверджено, згинуло въ повени 60 людей. Въ Саксоніи въ одно́й то́лько мѣсцевости Вістріцталь погибло 60 осо́бъ. Найбо́льше потерпѣло Дрездно, де розсыпались ко́лькадесять домо́въ и погибло дуже много людей. Одна фабрика паперу утратила бо́льше якъ 1800 сотнаро́въ товару. Властитель зелѣзнои гуты Дайбенъ, коли побачивъ, що вода забрала ему всю фабрику и затопила мешканѣ, кинувъ ся вразъ зъ цѣлою родиною до воды и погибъ. Во́дъ позавчера воды всюды опадають и всюда почали ся змагання прийти въ помо́чь потерпѣвшимъ. Въ Ишль, де повень наробила чимало шкоды, во́дбувъ ся въ цѣсарско́мъ парку фестинъ на потерпѣвшихъ и принѣсъ 8200 зр.; въ то́мъ фестинѣ взявъ участь самъ цѣсарь. Про запомоги во́дъ цѣсаря и во́дъ правительства для потерпѣвшихъ краѣвъ мы вже доносили. Позавязували ся и комітеты та збирають складки, однакъ все те в нѣчимъ въ поро́внаню зо́ шкодами, якій обчисляють на сотки міліоно́въ.

— **Про таке „нове хрунѣвство“** доносять зъ Товмацкого до „Свободы“: У людей добиваються малоземельній ро́льники полѣшеня платы деннои и держачись солідарно доходять свого. У насъ инакше. У насъ свои люде одній другимъ псують, а то зъ нѣкчемного самолюбства, абы деякій охлапы обо́рвати. Примѣромъ въ одно́мъ селѣ начальникъ громады доскулюе людемъ всякими способами, абы йшли на роботу ино на мѣсцевый ланъ за 20—25 кр., въ той часъ, коли сусѣдній дворы платять по 35—40 кр. Ну и за сю нѣкчемну прислугу до́стае во́йтъ насовиско даромъ. Не менче нѣкчемно поступають деякій людцѣ въ иншихъ селахъ. Якъ звѣстно въ Товмачи е фабрика цукру и сусѣдній дѣдичѣ садять велику ско́лько́сть бурако́въ. Въ часѣ роботы коло бурако́въ е велике запотребованѣ робо́тнико́въ. Дворы управляючій бураки не то́лько дають мѣсцево́й людности заробокъ, але звычайно посылають фѣры до сусѣдныхъ сѣлъ по робо́тнико́въ и платять во́дъ 40—70 кр. Се не подобалось деякимъ жидкамъ посессорамъ, котрій хотѣли бы выкористовувати робучихъ людей та платити на веснѣ и въ лѣтѣ 25—30 кр денно. Ну та и годѣ имъ дивуватись. Але дивно и ганьба се, що знайшлись подекуда таки мѣжь селянами такій хрунѣ-прислужники, котрій, абы по́длизатись жидкови та до́стати танше копицю сѣна, насовиско або сабашо́вки съ гуглемъ, проганяють фѣры зъ села та позбавляють людей доброго заро́бку. Чи не розумѣють сій людцѣ, що за охлапы жидо́вскій продають они свою совѣсть и свою честь. А се нѣкчемность, се новый ро́дъ хрунѣвства! На теперь ино переста-рѣгаемъ тыхъ факторо́въ жидо́вскихъ прилюдно, нехай понехають се по́дле ремесло. А сли ще разъ позволять собѣ такои штуки, то поименно напятнуемо ихъ въ „Свободѣ“ а имена ихъ покрыють ся соромомъ та ганьбою и заслужена погорда ихъ не мине.

— **Въ справѣ господарки рады повѣтовои** въ **Товмачи** до́стала львовска „Свобода“ зъ Товмацкого таку допись: „Цѣле населенѣ нашого повѣту занепокоене вѣстями, що въ нашо́мъ повѣтѣ лучають ся, легко кажучи, часті неправильности. Вправдѣ передъ ко́лькома мѣсяцями зъѣхавъ бувъ делегатъ выдѣлу краєвого на люстрацію, а вслѣдъ за тымъ розбійшлась поголоска, що рада повѣтова буде розвязана, тымчасомъ скончилось на то́мъ, що п. секретарь зрѣкъ ся добровольно [?] дуже выго́днои посады, инжінеръ повѣтовый уступивъ, а ко́лькохъ членовъ рады зложили зъ власныхъ кишень щось около 900 зр. до касы повѣтовои. Отъ и все, що до́йшло до публичнои вѣдомости. Тымчасомъ „батьки повѣту“ господарують дальше по своему. Отъ н. пр. недавно рѣшено выплатити уступившому секретареви 800 зр. зъ касы повѣтовои титуломъ дарунку. Розумѣемъ, що и секретарь потребуе гроша, але не можемо нѣякъ порозумѣти, якимъ правомъ? за що? за якій заслуги такій значный дарунокъ? Се марнотратство публичного гроша обурюе до крайности всѣхъ честныхъ людей въ цѣло́мъ повѣтѣ. Було бы пожаданымъ, щобы власти зволили докладно приглянутись господарцѣ нашои касы повѣтовои, взглядно зъ цѣлою енергіею завести ладъ, а тогдѣ притихнуть поголоски въ высоко́мъ степени оскорбляючій славу нашого повѣту!“

— **Чимъ собѣ жиды на торгахъ помагають?** Зъ мѣста Б. пишуть намъ: Моя жена розповѣла менѣ таку ярмарочну пригоду: Продававъ селянинъ на торзѣ гречку и зацѣнивъ за певну ско́лько́сть ей 2 зр. 80 кр. Торгувавъ жидъ и баба-крупарка. Торгъ-въ-торгъ стало на то́мъ, що баба-христіянка згодила гречку за 2 зр. 50 кр., а ро́вночасно жидъ правивъ мужикови 2 зр. 20 кр. за тую саму гречку та й ще клявъ хлопа, на чо́мъ свѣтъ стоить: щобы „здохъ“, щобы „его во́нъ [жидъ] на лавцѣ мерцемъ видѣвъ“ и таке инче, коли ему не спродасть зачарованои гречки. Баба, сторгувавши забиралась бра́ти гречку заплативши 2 зр 50 кр., але хлопъ, по намыслѣ, звернувъ бабѣ грошѣ, а сплюнувши во́ддавъ жидови гречку за 2 зр. 20 кр... О крайне не вѣжество! А греба знати, що той жидъ бувъ [буквально] харлакъ, а хлопъ здоровый, великанъ, и давъ собѣ силомо́цю выдерти свою кровавицю черезъ забобонній проклоны жидо́вскій о 30 кр. дешевше? Якій нечуваный ро́дъ выкористовуваня темнои масы народу!... Отъ аргументъ! тематъ до проповѣди. — *Бережаньскій.*

— **Страшне нещастє** лучило ся на Украинѣ въ мѣстѣ Кременчузѣ. Вода по́рвала тамошну купѣльню на Днѣпрѣ въ хвили, коли въ нѣй купало ся надъ 400 женщинъ и двѣста зъ нихъ утопило ся.

— **Товариство „Народна Воля“** въ **Коломыѣ** скликуе на 16-ого с. м. народне вѣче до Коломыѣ. Вѣче во́дбуде ся въ сали ратушево́й, а яко участнико́въ запрошуе выдѣлъ особливо выборцѣвъ зъ V-ои курій коломыйского повѣта.

— **Доля дѣстарѣвъ-Русино́въ** Великій контінгентъ писарѣвъ по всякихъ урядахъ, судахъ и дирекціяхъ скарбу достатчають зъ-мѣжь нашихъ людей студенты що то высшои гімназіи не доко́нчили, найчастѣйше за-для браку средствъ до удержаня, дальше учитель народнои школы, що покинули сво́й фахъ черезъ ро́знородній секатуры або перейшовши на пенсію, та люде инчои категоріи и званя, котрій не вмѣли погодити ся зъ судьбою та не вспѣли осягнути своихъ цѣли черезъ злиднѣ та ставленій перешкоды такъ аргументно и спеціяльно вымѣренй противъ Русино́въ... Спосо́бній то и релятивно добрій робо́тники на нивѣ, котру собѣ обо́брали, а працюючи якъ бѣлій мурины кусника хлѣба радій, безъ всякои обезпеки на случай чорнои годины и на старо́сть, часомъ то́лько за денну заплату 50 кр., вже за-для того одного го́дній пожалуваня. Добрій зъ нихъ писарѣ ще и зъ того взгляду, що знають оба краєвій языки, рускій и польскій, та й скорше и лучше вчать ся нѣмецкого языка анѣжь ихъ товаришѣ другои народности, котрій часто ще й любують ся чванити, що имъ нѣмецкого языка вмѣти не треба. Фактъ есть, що такій рускій робо́тники на ро́вно́мъ степени образованя зо́ своими товаришами иншихъ народностій пере́дъ ведуть въ корректности сповнюваня своихъ обовязко́въ. Але передовсѣмъ тѣмъ сумно згадати, що отже чимъ-разъ бо́льше загнѣжджуе ся шовінізмъ, — чимъ-разъ бо́льше, и немовь систематично, во́ддалюють зъ урядо́въ писарѣвъ-Русино́въ, заступаючи ихъ мѣсце не-Русинами. Іотуючи сумный сей фактъ, звертаемо на него увагу всѣхъ тыхъ Русино́въ, котрій на своихъ становищахъ можуть помагати то́й бѣдно́й клясѣ нашихъ людей. — *С. Карбовый.*

— **Д-рови Андрѣеви Чайко́вскому**, одному зъ оборонцѣвъ въ процесѣ чернѣѣвско́мъ, заявили чернѣѣвскій селяне свою вдячно́сть въ спосо́бъ дуже красный. До Бережанъ прибули зъ Чернѣева въ депутаціи Вас. Чубатиньскій и Цѣсельскій, высказали д-рови Чайковскому найсердечнѣйшу подяку за безкористову оборону, вручили ему вѣнець зъ польныхъ цвѣто́въ та хлѣбъ и со́ль.

— **Струили ся грибами** въ Рако́вци, коло Городка Иванъ Ступаръ, Олена Морозъ и два сыны ей Никола и Иванъ. Смерть наступила по довгихъ мукахъ.

— **Зо́ Збаража телеґрафують**: Нинѣшнои ночи згорѣла всходна часть ринку. Почту и телеґрафъ, а такожъ канцелярію адвоката уратовано.

— **Зелѣзничій шляхъ Бо́рки великій-Гримало́въ** уже цѣлкомъ скончены. Рухъ мавъ почати ся вже 12 липня, але зъ причины, що поставленый зелѣзный мо́стъ въ Костуси мѣжь Борками а Скалатомъ треба було поправляти, во́дложено отворене руху на 12-ого с. м. Міністеръ зелѣзницѣ Гуттенберґъ заповѣвъ сво́й приѣздъ и замешкае у ґрафа Льва Пінінського въ Грималовѣ.

— **Нову кошикарску школу краєву** посвящено и во́дкрыто въ селѣ Стриганцяхъ товмацкого повѣта при участи во́дпоручнико́въ товмацкои и сусѣдныхъ повѣтовыхъ радъ, представителѣвъ властій, духовенъства и селянъ. Акту посвященя школы довершивъ стриганецкій рускій парохъ о. Софронъ Левицкій. Сеся школа до́стала субвенцію во́дъ краєвого выдѣлу, котрый по́сля ухвалы сойму удержуе учителя и секретарку, що завѣдуе касою и веде переписку, а кураторкою школы именувавъ властительку Стриганець Сидонію Пеньчиковску. Такожъ станиславо́вска рада повѣтова ухвалила помо́чь то́й школѣ по 320 коронъ ро́чно. По ско́нченѣмъ торжествѣ посвященя школы та по во́дданю ей на публичный ужитокъ во́дбувъ ся въ дворѣ у п. Пеньчиковского обѣдъ для участнико́въ торжества.

— **Клясифікація учениково́въ-Русино́въ въ золочевско́й гімназіи** въ другом минуло́мъ по́вроцѣ: Всѣхъ клясифікованыхъ учениково́въ-Русино́въ було 107 [въ I-о́мъ по́вроцѣ було клясифікованыхъ 114, а записало ся було зъ початкомъ того шко́льного року до гімназіи 122]. Зъ тыхъ 107 клясифікованыхъ до́стали: 5, степень во́дзначаючій, 65 першу клясу, 16 призначено до испыту поправчого, 14 до́стали другій степень а 7 третій.

— **Бл. п. Катерина Пюрко**, старша сестриця Успеньскои церкви львовскои, умираючи недавно записала мѣжь иншимъ: на украшене Успеньскои церкви 1000 зр., на закуплене цѣнной лямпы для тои церкви 500 зр., на будову Преображеньскои [другои городскои] церкви у Львовѣ 200 зр. При то́мъ треба згадати, що поко́йна старша сестриця и за житя приносила жертвы Успеньско́й церквѣ: закупила золоту чашу и. т. и.

— **Дро́бній вѣсти.** Минувшои недѣлѣ вечеромъ у Львовѣ въ ринку вызиравъ зъ во́кна третього поверха на подво́рє шестилѣтный хлопчина, сынъ кравця, нагле стративъ ро́вновагу и выпавъ на подво́рє. Въ одно́й хвили найшовъ ся на камѣняхъ, ко́трыми подво́рє бруковане, зъ поломаными членами и розбитою чашкою. Живъ то́лько 10 мінутъ и въ страшныхъ мукахъ мимо скорои лѣкарскои помочи закончивъ житє.

Телеґрамы „Дѣла“.

Букарештъ 6 серпня. Болгарского князя принимали дневники и населенѣ холодно. Въ день его приѣзду появилась брошура неприхильна до него; выйшла она зъ круго́въ болгарскихъ. Брошуру сконфісковано.

Петербургъ 6 серпня. „Новое Время“ въ статьѣ, написаной зъ нагоды приѣзду нѣмецкого цѣсаря, пише, що Нѣмеччина, хочь стоить на чолѣ тридержавного союза, старае ся оставати въ найлѣпшихъ зносинахъ зъ Францією и Россією. Приѣздъ цѣсаря е запорукою дружныхъ зносинъ мѣжь Нѣмеччиною и Россією. Такій станъ рѣчи такъ довго е бажаный, поки тридержавный союзъ не зверненый противъ Россіи и Франціи. Такій мирный напрямъ вытворили въ послѣдно́мъ часѣ цѣсарѣ австрійскій и нѣмецкій.

Посмертній — ǂ — оповѣстки.

Стефанъ Лоза, господарь и начальникъ громады зъ Шидловець, честна и щира душа, що весь сво́й вѣкъ стоявъ за правдою и просвѣтою своихъ громадянъ, упокоивъ ся тамъ недавно. В. е. п.!

Надосланє.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товаро́въ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого

по́дъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицко́й ч. 1.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великом выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзво́нко́въ. — Замовленя зъ провінціи во́двротно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львовъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЕ

въ реставраціи **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. до́мъ власный, можна до́стати щоденно вже о годинѣ 8-о́й рано горячій снѣдання.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣканій легки	12 „
Флячки	12 „
Ножка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ мови реставраціи, даю во́дбираючимъ марки. — Найлѣпшій вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши во́дъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выбо́ръ стравъ и напитко́въ заосмотрена кухня.

79 37—52 Зъ высокимъ поважанемъ

НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.

Найлучша вода до питя

при небезпечности епідеміи

есть по́для высказо́въ авторітето́въ лѣкарскихъ

Маттонього

GIESSHÜBLER

натуральна щава алькалічна.

227 5—6

СКЛАДЪ КОМІСОВЫЙ и БЮРО ЗАМОВЛЕНЬ насѣня, навозо́въ штучныхъ и машинъ ро́льничихъ фірмы Ернеста Бальзена

выключно:

К. МІНЄВСКІЙ

ЛЬВО́ВЪ, Сапѣги ч. 9.

ЗАКОННО ПРИПИСАНІЙ НЕДАВНО

ВАГИ ДЕЦИМАЛЬНІЙ

для господарства, промыслу и фабрикъ

до 1000 кільо вразъ зъ тягарами лише за 80 зр. высылають ся комплетно. Такій самій по 750 кільо зъ тягарами лише за 65 зр., по 500 кільо зъ тягарами лише за 50 зр.; по 250 кільо зъ тягарами лише за 40 зр; по 150 кільо зъ тягарами лише за 30 зр.; по 100 кільо зъ тягарами лише за 24 зр.; по 50 кільо зъ тягарами лише за 19 зр.; по 20 кільо зъ тягарами лише по 14 зр.

ЗАМОВЛЕНЯ полагоджують ся сейчасъ за надо́сланемъ 40% цѣны почтою а решту за послѣплатою. 206 6—30

Buganyi & Comp. I. Seilerstätte, 12, Wien.

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пів.-Америка
Австралія

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перево́зъ пасажиро́въ и товаро́въ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ по́вн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаване зелѣзничихъ білето́въ на зелѣзницѣ по́вн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ моваxъ удѣляе выключно генеральна агентура. 87 40—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

ДО ВЯЗАНЯ снопо́въ машинки патентованій Маха по зр. 30·—. Косы старыйскій бѣлій по 50 кр.

поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Въ поряднóмъ домѣ у интеліґентнои родины прийме ся на мешканѣ и віктъ

двохъ або трохъ ученико́въ

зъ рускои священичои родины. Опѣка родительска. Мешканѣ при ул. Мицкевича ч. 18. Вѣдомости близшій у сторожа дому. 238 1—3

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русино́въ

Цѣна 70 кр.

До́стати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выбо́ръ поезій для народу зъ життепасью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленій примѣрники продаютъ ся по 35 кр.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продае товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

ТУТКИ цигаретовій 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичъ, Львовъ ул. Галицка ч. 12.

При закупнѣ товаро́въ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черлянськои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, по́дъ зарядомъ Іоанна Гр ...

Ч. 168. Львовъ, Субота 26 Липня (7 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитóсть за инсераты платить у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рóкъ . .	8 зр.	на цѣлый рóкъ . .	24 зр.
на пóвъ року . .	9 зр.	на пóвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на пóвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженé. — Рекламаціи неопечатáні вóльнй вóдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або си мѣсце а въ рубрицѣ „Надóслане“ по 25 кр. а. в.

Поздяки и иншй донесеня приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Жаданя народныхъ учителѣвъ.

— —

Въ Ряшевѣ зóбрали ся сего четверга вóдпоручники „товариства учителѣвъ шкóлъ народныхъ“ на зборы. Зборамъ проводивъ редакторъ Szkolnictw-a п. Ґутовскій. Зборы ухвалили резолюціи зъ домаганемъ, щобы пануюча у насъ система шкóльна була змѣнена та щобы матеріяльный бытъ учителѣвъ народныхъ бувъ поправленый. При обговореню програмъ суспóльно-політичныхъ зазначили зборы, що солідаризують ся зъ програмою и змаганями сторонництва людового та протестують противъ шкóльного внесеня Ебенгоха (дотычный протестъ мав заслати зарядъ товариства до рады державнои въ найблизш й сесіи).

Въ невеликихъ вóдступахъ часу вóдбули ся зборы двохъ галицкихъ стоваришень учительскихъ: польского товариства педаґоґічного и товариства учителѣвъ шкóлъ народныхъ. На обохъ зборахъ обговорювано потребы галицкого шкóльництва, ухвалювано резолюціи и старано ся вказати мéродати имъ сферамъ дорогу до подвигненя стану учительского. Въ нарадахъ и ухвалахъ обохъ товариствъ слѣдно велику рóзницю, хочь здавало бы ся сего не повинно бути, бо доля и потребы народныхъ учителѣвъ, котрй мають въ тыхъ товариствахъ чисельну перевагу, чейже однаково будуть вóдчутй якъ членами товариства педаґоґічного такъ и товариства учителѣвъ. А що та рѣчь въ практицѣ инакше выходить, то на се складав ся много причинъ.

Польске товариство педаґоґічне, котрому власти шкóльнй хотѣли бы надати не ино назву, але и характеръ товариства краєвого, — мав всѣ хоробливй знамена нашихъ краєвыхъ институцій публичныхъ, засновуваныхъ нашими великими патріотами, політиками и орґанізаторами. Крóмъ статутóвъ, де стоять гарно выписанй чорно на бѣлóмъ цѣль и значѣне товариства, прочá дѣяльнóсть такои институціи звычайно не зазначує ся пóсля вытыченои дороги, лишь сходить на манóвцѣ. А манóвцями тыми в у насъ: sprawa narodowa, будованé ojczyzn-ы. Оттакъ и зъ товариствомъ педаґоґічнымъ. Зъ року на рóкъ затирало оно свою цѣль, вóдвертало увагу своихъ членóвъ вóдъ властивои ихъ задачѣ, вóдсувало зъ-передъ нихъ ихъ питоменнй справы, — а замѣсть того морочило головы теоретичнымъ и практичнымъ розвязуваньемъ квестій, на скóлько галицкй педаґоґи можуть причиняти ся до успѣшного розвитку sprawы narodow-ои. Власти шкóльнй, вдоволенй зъ такого обороту справы, пóдпирали змаганя товариства. Учительство народне, зорґанізоване въ товариствѣ педаґоґічнóмъ, не мало роздумувати надъ тымъ, що его болить и де глядати причины болю, лишь повинно спѣвати патріотичнй пѣснѣ пóдъ батутою.. пана Щепановского. Найлѣпшимъ доказомъ того сегорóчнй зборы товариства.

Протестомъ противъ такого трактованя справъ шкóльныхъ було заснованé товариства учителѣвъ народныхъ. Се товариство выдобуло ся зъ-пóдъ непокликаной опѣки патріотóвъ, педаґоґóвъ безъ патенту и педаґоґóвъ зъ золотыми ковнѣрами и т. п. — та зачало жити своимъ житемъ, се значить: зложене зъ учителѣвъ народныхъ зачало застановляти ся надъ долею тыхъ учителѣвъ и допоминати ся о полагодженé ихъ потребъ и кривдъ. Выразомъ тыхъ змагань суть резолюціи ухвалованй на зборахъ, а вóдтакъ петиціи и меморіялы вношенй до вóдповѣдныхъ тѣлъ. Досыть пригадати, скóлько шуму наробили петиціи галицкихъ учителѣвъ народныхъ высланй до парляменту, якй посыпались закиды що-до „непатріотичного“ поведеня!

Резолюціи сегорóчныхъ зборóвъ рóвножь трактують справу шкóльництва такъ, якъ годить ся. Учителѣ народнй домагають ся: змѣны пануючои системы и полѣпшеня матеріяльного быту учителѣвъ. Одна и друга справа дуже важна и умотивована нашими галицкими вóдносинами. Пануюча система — не ино въ шкóльництвѣ але, такожь по урядахъ політичныхъ и автономічныхъ — се язва, котра гнобить галицке населене вóдъ трохъ десяткóвъ лѣтъ и противъ котрои мусить протестувати кождый правый чоловѣкъ. А нашй учитель народнй мусять може ще найчастѣйше и найбóльше выносити на своѣмъ карку наслѣдки пануючои системы, — тожь цѣлкомъ справедливо, що голосъ учительства пóднесеный въ першóй лініи противъ пануючои системы — Друге домаганé о поправу матеріяльнои долѣ учителѣвъ народныхъ, що повтаряє ся вóдъ кóльканацяти лѣтъ а ще доси вóдповѣдно не увзгляднене, — повинно вже разъ бути полагодженé въ краєвóмъ соймѣ. Верховодяча бóльшóсть соймова повинна чейже полагодити сю квестію хочь бы просто лише зъ обавы передъ соромомъ, якій можна ѣй нанести петиціями до парляменту.

Резолюціи въ справахъ суспóльно-політичныхъ зазначують солідарнóсть зъ людовымъ сторонництвомъ и протестъ противъ внесеня Ебенгоха. Сторонництво людове, опираючи свою політичну дѣяльнóсть на селяньствѣ, мусить мати симпатію и пóдпору такожь зó стороны учительства. Се-жь цѣлкомъ природно. Учитель народный призначеный для селянина, тожь не тóлько пóдъ взглядомъ просвѣтнымъ, а и політичнымъ не смѣе вóдбити ся вóдъ него, лишь ити разомъ зъ нимъ, рука въ руку. Змаганя політичнй селяньства повиннй найти живый вóдго бнъ у народныхъ учителѣвъ. — А що-до протесту противъ внесеня Ебенгоха, котре змагає до переданя справъ народного шкóльництва въ руки краєвыхъ автономій, — то и сей протестъ цѣлкомъ справедливый и льоґічный. Доки у насъ треба домагати ся и кричати о змѣну пануючои системы, доти нема запоруки, що зъ начальныхъ мѣсць нашихъ краєвыхъ властей и урядóвъ не буде робити ся політики, доки у насъ не переважить почутé права и обовязкóвъ по-надъ роботою деструктивною, хочь бы и для sprawы narodow-ои — доти нѣхто не може згодити ся, щобы справы такъ важнй, якъ шкóльництво, переходили пóдъ выключну управу краєвыхъ властей. Добре то накидатись Gazet-ѣ Narodow-бй на „товариство учителѣвъ“ за забутé идеалóвъ, за зраду народнои справы, и называти ихъ протестъ сумною появою, — але годѣ учителямъ, понимаючимъ и выконуючимъ свою задачу, не протестувати противъ намѣрóвъ запропащеня ихъ роботы, скоро бачать на кождóмъ кроцѣ „славну галицку систему“, выплекану верховодячою клікою шляхотско польскою.

Такій станъ застали славнй выборы до сойму 1895 року. Народный кандидатъ перепавъ, а повыборчй наслѣдки и тутъ вóдбили ся. Секатуры рóзного рода присыхають на шкóрѣ нашого мужика, бо вóнъ зъ тымъ уже зрóсъ ся; але симъ разомъ власть політична взяла ся до каръ грошевыхъ, знаючи добре, що се для селянина — руина, що вóдъ того трѣскає навѣть твердый хлопскій хребетъ... Звѣстну депутацію до Вѣдня увѣковѣчнило и сокальске староство для потомства покараньемъ шѣстьохъ селянъ по 25 зр. Кóлько то зъ тымъ було клопотóвъ — тяганины до староства, ѣзда до адвокатóвъ, до Львова! Та все на дармо! Мабуть тому, що староство лишь выконало припорученé зъ горы, отже тй, що припоручили, не могли увзгляднити рекурсóвъ... Що таке припорученé дано зъ-горы, можна було вносити зъ того, що за те саме и майже въ той самъ строгій спосóбъ карано въ бóльше повѣтахъ. Нинѣ се вже цѣлкомъ певна рѣчь — той „wysoki reskrypt“ мав дату „30. marca 1896 L. 2304/pr.“ Мы его не читали, але на такóй пóдставѣ ц. к. староства карали — и нашь солоденькій „шефъ повѣту“ выписавъ дату и число того рескрипту...

По выборахъ до сойму „побѣдоносцѣ“ трохи затріюмфували, що выбрали „земляка“, котрый не буде бороздити справъ „народовóй“, и вернули назадъ до своеи „pracy organiczn-ои“. Покотили ся „kółka“, „kasa zaliczkowa miasta Sokala“ стала запопадливо стягати грошѣ рускихъ громадъ, нерускй институціи почато протекційно вывышати и т. д.

Тымчасомъ въ рускóмъ мужику кипѣло. Вóнъ направду зачавъ думати, що нѣ зъ-вóдки ему помочи, коли самъ собѣ не поможе, а може бути ще й гóрше, коли й свои опускають руки або йдуть на службу чужимъ. Рухъ пóйшовъ скоршимъ темпомъ, хочь тихій а хвилями схибленый, бо не було интеліґентныхъ рукъ, котрй бы его повели. Правда, есть въ Сокали політичне товариство „Руска Рада“, але она мало дѣлала, хочь деякй справы [якъ еміґрація, выборы до рады повѣтовои и иншй] ажь просили ся... Правда, якось торóкъ у цвѣтни зóбрали ся зъ тяжкою бѣдою загальнй зборы, вóдновили выдѣлъ и на жаданé селянъ рѣшено скликати вѣче найпóзнѣйше въ першóй половинѣ липня, але того не сповнено. Сокальска Руска Рада до днесь не осягнула своеи задачѣ, бо не вспѣла зорґанізувати повѣтъ такъ, щобы вчинити одно крѣпке політично-свѣдоме тѣло..

А тутъ, на потѣху, наспѣли зновъ выбо-

Письмо зъ Сокальщины.

[Де-що про рухъ рускій та про вóдносины національный и політичнй въ повѣтѣ. — Справа „кулокъ рольничихъ“.]

Коли я взявъ за перо подати де-що зъ Сокальщины ширшимъ кругамъ, мушу мимоволѣ зачати вóдъ выборóвъ.

Надѣлене деякихъ Русинóвъ патентомъ руского патріотизму, а до тыхъ належить и нашъ посолъ сокальскій, дало ся добре въ знаки населеню Сокальщины. Бо-жь черезъ те въ руску интеліґенцію внесено роздоръ, апатію и знеохоту до житя публичного, а щонайменше непевнóсть, доки справа не выйшла на чисту воду. Нарóдъ лишивъ ся бувъ самъ, безъ провóдникóвъ и дорадникóвъ, а се було найбóльшою втѣхою для нашихъ „приятелѣвъ“.

Miscellanea.

[Міттермаєръ ѣде до антиподóвъ. Чи супротивъ сего факту оставатись Охримовичеви въ старóмъ свѣтѣ, де вóнъ изъ своими поглядами вже давно ставъ анахронізмомъ? — Тихій езуитскій указъ ґрафа Евтихія Єзупольского до „Jaśnie Wielmożnych“ се-бъ-то „błękitno-krwiaków“ и ихъ трабантóвъ. — „Польскй соціялісты все таки польскй патріоты“ на увагу д. Ярославичеви и д. Вѣтикови.]

Якъ зачали соціялісты вентилювати минувшину антісемітского посла Міттермаєра, такъ и выказали кóлька плямъ на его совѣсти, бо сей посолъ, хотяй „christlich-social“, мавъ прогрѣшитись кóлька разóвъ противъ семои заповѣди Божои. Доказане сихъ фактóвъ спонукало таборъ д-ра Люеґера до того, що увóйшовъ въ переговоры зъ нешановнымъ посломъ и въ результатѣ посолъ Міттермаєръ улягъ vis major и за шѣсть тысячь зр. обовязавъ ся зложити свóй мандатъ та выѣхати въ Америку. Такъ отже таборъ антісемітскій увóльнить ся вóдъ паршивои вóвцѣ цѣною шѣсть тысячь зр.

Для нашого „narodowego komitetu“*) выходить зъ-вóдси наука, що треба щось зробити зъ п. Охримовичемъ, бо запеки-мужики зóзнають передъ судьею слѣдчимъ, що на него не голосували и конець-кóнцѣвъ выйти мусить халепа, а свиньство вже и в... Тожь абы не давати намъ причины до негодованя и не розъярювати умóвъ особливо въ часѣ, коли ясне-вельможнй задумують ставати передъ нами зó справозданями посольскими, повиннй patres patriae подумати объ тóмъ, зъ вóдки взяти грошей для Охримовича на дорогу, а переконати его о потребѣ выѣзду рѣчь дуже легка, бо вóнъ же чоловѣкъ засады: ubi bene, ibi patria — вóнъ и послуе за-для дiетъ, а не для славы, якъ то голосять злй языкъ. Бѣда тутъ лише въ тóмъ: чи п. Охримовичъ, зóписованый поводженемъ въ старóмъ свѣтѣ, схоче выѣхати такъ дешево, якъ Міттермаєръ... Вóнъ мабуть не приставъ бы на одноразове Abfertigung, а схоче сталои пенсіи... Зъ вóдки жь взяти сю сталу пенсію? зъ якихъ фондóвъ?

То правда, що фондóвъ на се нема, а зó складками при сегорóчныхъ неврожаяхъ и при загальнóмъ „зашлапаню“ шляхты не пóйде доґре, бо вже при послѣдныхъ выборахъ до сойму и до рады державнои богато обшарникóвъ не поплатило припадаючои на нихъ 5 % дачки на выборы... Що-жь тутъ зробити?

Я не фінансістъ, а мои приватнй фінансы не лѣпшй, якъ фінансы Греціи, тожь моя пропозиція може выдасть ся не реальною, за те она поетична, и я вóдважуюсь публично ей оголосити. Отже я думаю такъ: Нехай самъ ґрафъ Войцехъ посылає п. Охримовичеви до Америки свои посольскй дiеты, а панъ Барвѣньскій хай до своихъ кóлькохъ урядóвъ прийме ще и гóднóсть дрогобицкого бурмістра безплатно, зъ тымъ, щобы пенсію побиравъ п Охримовичь въ Америцѣ.

Въ той спосóбъ полагоджено бы квестію урядовыхъ доходóвъ п. Охримовича, а решту вóнъ собѣ знайде въ ново-вóдкрытыхъ копальняхъ золота на Алящцѣ...

*

Ґрафъ Евтихій Єзупольскій працює безъ упину, не зражуючись анѣ попередною спекою анѣ теперѣшными слотами. Въ часѣ спеки сплодила его сѣденька політично-естетично-романтична голова „програму автономістóвъ въ Австріи“, а зъ теперѣшною слотою пустивъ вóнъ реальный але тихій указъ до ясне-вельможь, щобы по змозѣ пробовали показуватись выборцямъ. Така плодовитóсть ґрафа, котрый и безъ того вправлявъ у зачудъ своихъ почитателѣвъ всесторонностію свого пера и своеи головы [„въ ней же алюмініюмъ!“] не импонує менѣ, низше пóдписаному, анѣ крихóтки. Пóдписаный, рускій мальконтентъ, уважає цѣлый трудъ ґрафа Евтихія въ двоязычнóмъ выданю*) „програмы автономістóвъ“ за безпотрѣбне морочене головъ читателѣвъ звѣстными и не новыми рѣчами, щобы показати: „qualem pulverem excito“ якъ сказавъ небóщикъ Горакій — т. в. по просту сказавши: ґрафъ Евтихій приготувавъ ся до зреферованя адресы и до можливои дискусіи, а що до того не прийшло, оголосивъ „мышамъ на снѣданé“ друкомъ свои нотатки въ тóй надѣѣ, що для когось буде то новиною...

Теперѣшне жь его посланіе до новочасныхъ мандаторóвъ чи тамъ властителѣвъ окупованыхъ par-force мандатóвъ — такожь не новина и не его то помыслъ. Сей плянъ зродивъ ся вже давнѣйше въ головѣ наймолодшого зъ трехъ голосныхъ Баденіхъ т. в. кс. Єзуиты Яна Баденього. Вóнъ уже давно писавъ объ тóмъ, що противъ вѣчь и зборóвъ устроюваныхъ соціялістами, людовцями и Русинами треба воювати не инакше, якъ вѣчами и зборами ведеными своими благонадежными людьми... Тóлько кс. Янъ бѣдькавъ ся, що — на жаль — нема середъ польскихъ станьчикóвъ и подолякóвъ [подóльскихъ Przegląd-овцѣвъ] такихъ людей, якъ Дашиньскій, Левакóвскій, та й такихъ, якъ богато зъ рускои свѣтскои и духовнои интеліґенціи, щобы могли противъ тыхъ воювати словомъ изъ пожиткомъ для „c. k. ciaśniejszej ojczyzny i świętej Trój.. lojalności“...

Ґрафъ Евтихій бувъ лишь на стóлько оріґінальнымъ, що зважився пошукати и найти такихъ людей, на якихъ бракъ нарѣкає кс. Янъ Бадені. Ґрафъ Евтихій уважає „wybrańców swoich“ [якъ каже Kurjer lwowski] — послóвъ на соймъ краєвый и послóвъ до рады державнои за способных вдоволити сему постулятови. Вóнъ пише до нихъ, щобы взялись здавати справу выборцямъ, бо „sprawozdania poselskie są potężnym, we wszystkich krajach konstytucyjnych używanym środkiem, którym się opinię publiczną *urabia*...“

Що-жь на таке катеґоричне dictum своеи верховнои власти зроблять посесоры мандатóвъ выпущеныхъ имъ въ аренду ґрафомъ Евтихіемъ? Они мабуть вóдпишуть, що ситуація політична не позваляє въ ихъ повѣтахъ на те, щобъ они показали ся выборцямъ, и буде такъ, якъ досѣль бувало, що выборцѣ не муть видѣти своихъ послóвъ...

---

*) т. в. „centralnego komitetu przedwyborczego“ — *Прим. автора.*

*) „Програма автономістóвъ“ выйшла рóвночасно въ языкахъ польскóмъ и нѣмецкóмъ. *Прим. автора.*

ры до рады державной! Селяньство заворушило ся найперше, не зважаючи нѣ на що. Рухъ выбухъ сильный, хочь безъ орґанізації; рушили ся навѣть такѝ громады, о котрыхъ до того часу мало хто й згадував. Се розбудило нашу интеліґенцію, котра чи скорше чи пôзнѣйше мусѣла приступити до того руху, або пôйти иншою дорогою. Ажь теперь, по бôльше якъ пôвъ року, Руска Рада выконала ухвалу зборôвъ и скликала вѣче до Сокаля на 17-ого падолиста 1896 р. Вѣче вôдбуло ся, рухъ скрѣпив ся. Заповѣли ся дальшѝ вѣча, вже безъ участи Рускои Рады, але зъ нихъ вôдбуло ся лишь одно, бо прочѝ власть політична зборонила зъ причинъ дуже благихъ або навѣть смѣшныхъ.

Теперь доперва оглянули ся монополісты верховодства и тѝ, що все имъ на услугахъ. Стали богато розумувати, але властивои причины руху сего спокôйного „ludku“ не могли доглупати ся. Однымъ привиджували ся рублѣ, другимъ радикалы и соціялісты, иншимъ зновъ скритѝ поперебираниѝ аґітаторы, и т. д. Кружили рôзнѝ вѣсти, хибувало ще лишь „попа“, котрый бы бувъ готовъ „посвятити ножѣ“...

Въ-тôмъ надôйшла хвиля зборôвъ передвыборчихъ, котрыхъ уже годѣ було зборонити. Хоплено ся, по звычаю, штучокъ правыборчихъ, але въ самôмъ початку натрафлено на твердый грунтъ, то дано правыборамъ чисту годину, а за те стали придумувати надъ способами на страшный день — выбору посла, котрый вôдбувъ ся при асистенціи жандармскихъ баґнетôвъ и вôйска... За всяку цѣну мусѣвъ выйти той, кого призначили зъ-высше. Прецѣнь вôнъ Русинъ и то „порядный“, добрый католикъ, навѣть реформаторъ католицизму на Руси, абрихтунокъ у Вѣдни вôдбувъ по мысли, ну а до того на зборахъ въ радѣ повѣтовôй на внесене жида [вправдѣ некатолика, але се дурница!] дôставъ „wotum ufności“ и въ наслѣдокъ того заявивъ, що буде по совѣсти заступати повѣтъ. Що певнѣсѣнька бôльшôсть выборцѣвъ стояла противъ его выбору, що хтось йойкне за знасилуваною справедливостію — се фурда! Абы лише въ послы, а тамъ у Вѣдни вже знайде ся якійсь панъ Охримовичь, котрый поставить внесене выбôръ звеліфікувати...

Такъ насъ „побѣдили“, але ся побѣда не дає „побѣдоносцямъ“ спати, бо бачать, що въ будучности мабуть нѣякѝ вже способы не придадуть ся... Нинѣ они, нѣбы не знаючи причинъ селяньского руху, чѣпають ся всѣхъ и вся, зъ „радикалізмомъ“ носять ся якъ зô ступою, и т. п., але вкôнци таки переконають ся, що се не веде до лѣпшого, и замѣсть собѣ тымъ помогти, ще бôльше залѣзуть у болото...

На тôмъ поки що конець руху політичного въ Сокальщинѣ. Рухъ селянъ, що оказавъ ся такъ сильнымъ пôдчасъ выборôвъ, нинѣ затихъ, а політична Руска Рада благоденствує... Менѣ-жь здає ся, що власне она повинна той рухъ выкористати, взяти въ свои руки и надати ему видъ вповнѣ культурный. Се нинѣ тымъ лекше, бо въ особѣ осѣвшого въ Сокали адвоката д-ра Євґенія Петрушевича маємо правного помôчника, котрого бракъ такъ вôдчувано въ Сокальщинѣ. Ось примѣромъ теперь вôдбуваються выборы до радъ

*

Покôйный Драгоманôвъ доказавъ фактами зъ властивою собѣ точностію въ утворѣ п. заг. „Историческая Польша и великорусская демократія“, що найпоступовѣйшѝ Поляки и Россіяне нѣякъ не могли здобутись на признанє етноґрафічнои самостôйности Русинамъ-Украинцямъ и цѣлый нашъ звыжь 20-міліонный нарôдъ або віндикували для себе, або зъ шарманґерія признавали его однѝ другимъ, т. є. Москалѣ Полякамъ а Поляки Москалямъ. Оденъ тôлько Полякъ въ сто лѣтъ по розборѣ Польщѣ вôдважив ся въ безименнôй брошурѣ [велика вôдвага!] п. заг. „Głos wolny wolność ubezpieczający, natchniony rokiem 1772“ выданôй въ Краковѣ 1872 року — признати Русинамъ право самостôйности національнои. Сими-жь днями бачили мы, що польскѝ соціялісты показали ся патріотами въ справѣ ґімназіи тѣшиньскои, поминувши те, що Kurjer lwowski невдоволéный зъ ихъ поведеня и ремствує на нихъ... Тожь тричи прикро намъ бути мусить, коли собѣ пригадаємо, якъ репрезентанты руско-украинъскои радикальнои партіи зôлляли ся недавно зъ соціялістами и доволѣ лихо були принятѝ...

Я не назву за Kurjer-ами політики посла Яросевича „зеленою“ політикою, анѣ за Monitor-ами не стану глумитись надъ вусомъ пана Вѣтика, а тôлько пригадаю имъ звѣстный загальникъ, що въ політицѣ не тôлько проґресъ, але й реакція буває доброю, бо иногдѣ веде до проґресу...

Я. Н—къ.

громадскихъ, на котрѝ въ повѣтѣ навѣть не звернено уваги, и вже доходять вѣсти, що въ деякихъ громадахъ пôйшли зле... А сли такъ, то й на всякѝ иншѝ выборы годѣ певно числити. Хто на тôмъ зле выйде, легко догадати ся...

Зъ другои стороны годѣ не зазначити зъ приятностію рухъ просвѣтный, котрый по выборахъ зазначивъ ся выразнѣйше. Повстало кôлька новыхъ читалень „Просвѣты“, кôлька читалень на старыхъ статутахъ змѣнилось на статутъ „Просвѣты“, а кôлька мають ще повстати або перемѣнити старѝ статуты. „Свобода“ находить ся майже въ кождôй громадѣ, а въ деякихъ и въ кôлькохъ примѣрникахъ. Въ тôмъ не мала заслуга и товариства „Просвѣта“, що сего року выслало свого люстратора въ повѣтъ сокальскій. Люстраторъ п. В. Король звидѣвъ читальнѣ „Просвѣты“ та й тѝ громады, котрѝ его запросили, — и державъ выклады господарскѝ. Способъ его выкладôвъ легкій и приступный, а илюстрованый примѣрами приковує слухача — не лишь селянина, але й интеліґентного. Въ кождôмъ разѣ товариство „Просвѣта“ зробило не малый крокъ въ передъ, въ тôмъ его заслуга и честь, а въ особѣ п. В. Короля має знамениту силу, хочь будь-що-будь оденъ рускій люстраторъ на цѣлу Галичину трохи за мало...

При сѣй нагодѣ трудно замовчати про „окôлник do wszystkich zwierzchności gminnych w powiecie sokalskim z dnia 14 kwietnia 1897 L. 7458“, якій розôслало сокальске ц. к. староство всѣмъ громадамъ. Въ тôмъ „окôлнік-у“ говорить ся про люстраторôвъ и „poleca się zwierzchnościom gminnym, by takowe pilnie czuwały nad czynnościami lustratorów i o przebiegu dokonanych lustracyj bezzwłocznie c. k. starostwu doniosły“. [Пôдписаный: Матковскій, комісарь ц. к. староства]. Що за дбалôсть!..

Такимъ бувъ бы рухъ въ нашôмъ повѣтѣ. Розумѣє ся вôнъ дуже слабонькій. На поли церковнôмъ иде не согôрше, але на поли економічнôмъ не зроблено доси нѣчого. Взагалѣ працѣ богато, а рукъ робучихъ мало. А Сокальщина добрый матеріялъ и при якôйтакôй орґанізації могла-бъ належати до першихъ нашихъ повѣтôвъ.

Инакше у нашихъ противникôвъ. У нихъ орґанізація — и праця и сила и средства. У нихъ вô всѣмъ політика и сталôсть. И се вытворило такѝ кепскѝ вôдносины чи то на поли церковнôмъ або шкôльнôмъ, чи політичнôмъ або суспôльного житя, що въ тôмъ взглядѣ Сокальщина може не найде собѣ рôвнѣ. Вô всѣмъ політика! Навѣть якъ идешь по пашпортъ на бычка до пана „oglądacza“, то уважай на політику, бо будешь ходити зъ тыждень за пашпортомъ...

Тутъ, якъ и всюды, стоять два таборы противъ себе: селяньство безъ рôзницѣ обряду, де-хто зъ мѣщанъ и горстка рускои інтеліґенціи; зъ другои стороны — паны зъ готовыми все до услугъ урядниками, всякои бранжѣ офіціялістами, жидами та хрунями. Першѝ за-для свого характеру переважно руского уходять за сторонництво руске и за Русинôвъ; другѝ за Полякôвъ. Вправдѣ могло бы тутъ важну ролю вôдограти латиньске духовенъство, хочь якъ его мало, але оно, будучи иншихъ понять, вôдносить ся до першихъ ворожо.

П. староста — чистый короликъ. Всьо мусить бути по его воли, а сли нѣ, то ты щонайменше „politycznie niebezpieczny“... Инспекторъ, предсѣдателѣ мѣсцевыхъ радъ школьныхъ, учителѣ, уряды и т. д. мусять дбати о ласку п. старосты; о вôйтахъ и писаряхъ [у насъ окружныхъ] вже й не згадуй! Се вытворило такѝ вôдносины, що половина учителѣвъ або учительокъ безъ кваліфікації, мѣсцевыхъ радъ школьныхъ якъ-бы не було [н. пр. Варяжь, Угринôвъ, Осердôвъ], предсѣдателѣвъ именує ся, и т. д. Панъ инспекторъ якъ приѣде до школы, то не забуде запытати ся и за „księdza“, бо се поплачує; а потôмъ ще приѣде зъ п. старостою и на оглядины читальнѣ... П. ц. к. комісарь въ переѣздѣ такожь не забуде за „księdza“ — и т. д. Старанность велика!...

Мôгъ бы я ще богато бôльше и докладнѣйше де-що сказати, але досыть; може при иншôй нагодѣ. Скажу лише, що закимъ тѝ порядки уступлять, довго ще треба ждати. Тутъ, чоловѣче, коли ты не Полякъ або такій Русинъ, що формулка „porządny“ до тебе не пасує, то бувай здоровъ! нема що говорити. Всьо руске заражене „москвофільствомъ“ або „радикалізмомъ“. Руска институція, яка она є, нѣчого не варта. Навѣть якъ хто заасекурує ся въ „Днѣстрѣ“ а передъ тымъ асекурувавъ ся въ Краковскôмъ товариствѣ, сейчасъ дôстане зô староства „wezwanie, by niezwłocznie zapłacił zaległość i do 8 dni doniósł o wykonaniu“. Таке вôзване власне дôставъ комітетъ парохіяльный въ Осердовѣ зъ датою „20 marca 1897 L. 4455“. Ну, але се все не перешкаджає говорити и пити „na pomyślność zgody i św. Unii“... Теорія вôдъ практики далеко! Ая! — бо політика...

И радѣ повѣтовôй часомъ сприкрить ся все мати дѣло зъ дорогами. Тажь ви то урядникъ, люстраторъ повѣтовый, накотивъ въ Сокальщину тôлько kółek rolniczych, що ажь страхъ! А знаєте, якъ то було? думаєте може, що того домагало ся населенє? Де тамъ! Ось приѣздить люстраторъ п. Ґоґолевскій люструвати громадскѝ рахунки. Рахує-рахує, а далѣ: „Панє вуйцє! у вашôй громадѣ мусить бути кулко рольниче!“ Вôйтиско трохи почухає ся въ голову, покмѣтує, а ту ще коли совѣсть не зовсѣмъ чиста а паньска ласка здасть ся, ну а и п. люстраторъ не жартують, а ще якъ почує, що книжки и ґазеты будуть приходити за дармо, запомога и товаръ до крамницѣ — то и пристає. П. люстраторъ кажуть скликати десять людей для пôдписаня статута, опôсля займенують функціонарѣвъ для „кулка“, потôмъ сховають паперы та й пôйдуть. И такъ „кулко“ готове. А ты, чоловѣче, сидишь въ громадѣ чи парохіи, тобѣ здає ся, що всьо знаєшь, бо нѣчого не спускаєшь зъ очей — тымчасомъ се неправда. За кôлька недѣль читаєшь: заложено „кулка рольничѝ“ въ громадахъ Н., Н., мѣжь котрыми є и твоя. Идешь мѣжь люде, розпытуєшь — вôдхрещують ся; здыбаєшь вôйта и зъ тяжкою бѣдою вôнъ розкаже, якъ було... Розумѣє ся, на тôмъ найлѣпше выйшовъ п. люстраторъ, бо громаду обрахувавъ и вчинивъ патріотичне дѣло, зъ котрымъ лучить ся авансъ та личнѝ взгляды. Що зъ „кулкомъ“ дальше буде — тымъ нѣхто не журить ся. Выстане, щобы було на паперѣ — мовлявъ: и Русины закладають...

Въ той способъ, бачите, накотило ся понадъ пятьдесять „кулокъ“ въ повѣтъ сокальскій. Але найбôльше дивувало всѣхъ, що й деякѝ рускѝ священики надзорують роботу розкочуваня „кулокъ“. Отже про першôй нагодѣ пытаю одного отця духовного, що ставъ головою „кулка“: „Вы заложили kółko rolnicze! Якъ же оно розвиває ся?“ — „Та де заложивъ! — каже — мене тогды навѣть въ дома не було. Приѣхавъ повѣтовый люстраторъ и заложивъ въ канцеляріи громадскôй, сказавъ, що я головою, другимъ такожь повызначувавъ функціи...“ Другій священикъ оповѣдавъ въ подôбный способъ. Пишу ще до третього, одного зъ дѣяльнѣйшихъ людей въ повѣтѣ, а сей вôдпісує: „Дайте менѣ спокôй! я, старый, у мене нѣякого „кулка“ нема, я о нѣчôмъ не знаю!“ — Ось якъ, знайте, робить ся! И говори тутъ о згодѣ! А що тѝ „кулка“ лишь на паперѣ, доказує те, що люде дотычныхъ громадъ нѣчого не знають та въ деякихъ заснували собѣ потому читальнѣ

Що-жь намъ въ виду того робити? Осьщо: По перше — не дрѣмати. По друге — громадяне, котрымъ въ сей способъ „кулко“ накинено, и личности, котрыхъ имени безъ ихъ вѣдомости надужито, повинни ее публично заявити и таку заяву выслати до центрального заряду „кулокъ рольничихъ“; се повинни тымъ бôльше зробити тѝ, котрѝ вже заложили собѣ читальню. По трете — Русины, що засѣдають въ радѣ повѣтовôй, повинни застеречи ся, щобы ви функціонарь не надуживавъ власти, але пильнувавъ свого дѣла. Бо-жь навѣть прихильникъ институціи „кулокъ“ певно не похвалить способу закладаня ихъ та цѣли такои роботы.

Переглядъ часописей.

[Сравоздане польскихъ соціялъ-демократôвъ о тѣшиньскôмъ вѣчу.]

Въ львôвскôмъ орґанѣ соціяльныхъ демократôвъ „Robotnik-у“ помѣщено описъ тѣшиньского вѣча, щобы дати вôдправу польскôй прасѣ за докоры непатріотичного поведеня польскихъ соціялістôвъ на тôмъ вѣчу. Зъ сего опису выймаємо деякѝ характеристичнѝ уступы:

„Обывательство польске — пише Robotnik — аґітувало на передвѣчевыхъ нарадахъ у Львовѣ и Краковѣ за справою тѣшиньскою. Соціяльнѝ демократы зазначили такѝ свои погляды: треба заявити обуренє для кола польского, котре своєю політикою не въ силѣ дати Полякамъ шлескимъ правъ запорученыхъ австрійскими законами основными; жадають законôвъ, а не міністерскихъ роз оряджень, для полагодженя квестій языковыхъ; высказують вотумъ недовѣря правительству Баденього; протестують противъ вѣроисповѣднои школы народнои; взывають всѣхъ послôвъ, котрымъ лежить на серци справа просвѣты шлеского люду, щобы выступили зъ кола польского.

Політичнѝ мантѣѣ тѣшиньскѝ: Свѣжи, Міхейда, Крайзель и Льондзинъ знали про тѝ намѣры соціялістôвъ и вмавляли напередъ въ людъ шлескій, що соціялісты хотять розбити вѣче. На тыждень передъ вѣчемъ переговорювано зъ Реґеромъ, проводиремъ шлескихъ соціялістôвъ польскихъ, а сей домагавъ ся поправокъ въ резолюціяхъ вѣчевыхъ. Комітетъ вѣчевый не хотѣвъ згодити ся на далеко идучѝ поправки, тожь соціялісты заповѣли, що выкличуть на вѣчу дискусію. Рôвночасно розвинули соціялісты живу аґітацію, щобы ихъ сторонники численно явили ся на вѣчу. Комітетъ вѣчевый бувъ ще бôльше наполоханый. Кс. Свѣжи давъ слово чести, що Реґеръ прийде до голосу на вѣчу.

А ще одна рѣчь — докидає Robotnik: За выжебранѝ грошѣ вôдъ польскои суспôльности куплено въ Тѣшинѣ „рудеру“ на польску ґімназію за 60.000 зр. Знатоки оцѣнюють каменицю на 20.000 зр. Многѝ усмѣхають ся крадькомъ, коли говорять про се купно. Нѣмцѣ глумлять зъ „polnische Wirtschaft“ и зъ... розкидуваня грошемъ польскихъ проводирѣвъ въ Тѣшинѣ.

Описъ вѣча въ Robotnik-у такій:

Передъ початкомъ вѣча тысячѣ роббтникôвъ, зъ червоными кокардами, выжидають на мѣсци. Трибуна мальована на чорно-жовто зъ портретомъ цѣсаря. Стрѣляють зъ моздѣрѣвъ. Сѝ попеластѝ душѣ и заячѝ серця хотять Нѣмцѣвъ гукомъ и дымомъ пороху наполохати. Опôсля надтягають червоно-бѣлѝ кокарды зô золотыми тороками. Говорять про тѝ краски такъ: червона зъ бѣлою се краска Габсбурґôвъ, а бѣла зъ жовтыми тороками, се краска папска. Музика по мѣстѣ манила вѣчевикôвъ зъ красками Габсбурґôвъ, а сорокатый контушь и карабеля одного екзекутора податкового зъ Кракова манить и бавить нѣмецку товпу. Сей контушь и карабеля (купленѝ по пок. Зыбликевичу) на екзекуторѣ австрійскихъ податкôвъ є характеристикою політичнои демонстраціи fin de siécle. Вѣче зачинає ся вôдограниемъ австрійского имну. Щоразъ лѣпше. Моздѣрѣ гремлять хвалу... Кс. Свѣжи, отвираючи вѣче, хвалить делеґатôвъ, хвалить и величає цѣсаря, хвалить революціоністôвъ соц. демократôвъ. Чи се дôмъ божевôльныхъ, чи буда зъ політичными мантѣями на ярмарку? Und das alles nennen die Kerle ein Vaterland! — замѣчає авторъ опису.

Удѣлено голосу Міхейдѣ. Соціялісты домагають ся выбору президія. Комітетовѝ не хотять выбору. Червоно-бѣлѝ кокарды пôдносять гамôръ, а соціялісты кричать, щобы товаришъ Енґлішъ проводивъ. До заколоту причиняють ся выстрѣлы и музика, котра грає краковяка въ темпѣ тирольского ландлера. Енґлішъ выбраный предсѣдателемъ и запрошує на другого кс. Свѣжого. Д-ръ Міхейда при кôнци свого реферату жадає, щобы права польского люду въ Шлеску були полагодженѝ „въ способъ вôдповѣдный“. Сѝ послѣднѝ слова є клясичнѝ; звернени до „высокого правительства“ суть знаменитою илюстрацією. — По Міхейдѣ зажадавъ голосу Реґеръ; Енґлішъ удѣливъ ему, а Свѣжи спротивляє ся. Дають знакъ червоно-бѣлымъ кокардамъ; повстає крикъ, музика зачинає грати арію: „O gwiazdeczko“, зновъ знакъ и моздѣрѣ ревуть, ажь земля трясе ся. Соціялісты домагають ся свободы слова, але се нѣкого не переконує. Кс. Свѣжи оголошує резолюцію за приняту безъ дискусіи (нѣхто нѣчого не знає о голосованю) и розвязує вѣче. Соціялісты кричать: „ганьба“ а бôльше палкѝ хотять стягнути кс. Свѣжого зъ трибуны и дати ему научку парляментаризму. Моздѣрѣ гудуть, музика, спѣвы — и розходять ся.

По тôмъ описѣ наступають замѣтки о польскихъ патріотахъ и комітетовыхъ зъ такими епітетами, якъ: боягузы, блазны, худоба політична, кретины и т. п. Вкôнци справоздавець доносить, що демонстрація польского обывательства закôнчила ся „широкою попойкою“, такъ що вôдпоручники обывательства, вертаючи домôвь, були ще въ ваґонахъ зелѣзничихъ пяни... Мы, абы бути обєктивными, замѣтимо, що „буржоазійнѝ“ польскѝ часописи писали такъ само о своихъ братяхъ соціялістахъ, що то они запивали ся и вже нѣбы на вѣчу були пяни... Мы тамъ не були, то й не видѣли.

Переглядъ політичный.

Зъ причины статьѣ, котра появила ся въ урядовôмъ Пражскôмъ Дневнику мовь бы у вôдповѣдь на жалобы молодоческого выконавчого комітету, внѣсъ той комітетъ нову жалобу до намѣстництва. Жалують ся въ нѣй на тонъ урядового дневника, котрый уважати треба за выразъ поглядôвъ намѣстника. Комітетъ домагає ся поважного запевненя, що выводы Пражского Дневника не высказують поглядôвъ намѣстництва. Дальше жадає, щобы урядовый дневникъ давъ утисненымъ ческимъ меншостямъ сатисфакцію за тоту, нарошно чи не нарошно заподѣяну прикрôсть; сего ждуть тымъ певнѣйше, що инакше вôдносины въ краю мусѣли бы скласти ся дуже прикрѝ.

У всѣхъ краяхъ, дôткненыхъ повеня-

ми, автономічнй власти заходять ся коло акції ратунковои. Выдѣлъ краєвый горѣшнои Австріи зобшовъ ся на надзвычайне засѣданє и поухвалювавъ конечнй запомоги, опусты податкбвъ, охороны берегбвъ и т. и. Крбмъ того постановивъ вбднести ся до войсковои управы и до міністерства краєвои обороны, щобы жовнѣрбвъ не покликувано сего року на войсковй вправы, щобы вбдпущено резервістбвъ, котрй вже ставили ся, и жовнѣрбвъ, котрй третій рбкъ вбдбувають чинну службу. На те доносить Fremdenblatt, що вбдкликанє маневрбвъ є неможливе, але войсковй власти звернуть пбдчасъ вправъ свою увагу на стороны, навѣщенй повенями, и не будуть тамъ уладжувати жадныхъ вправъ та увбльнять резервістбвъ, походячихъ зъ тыхъ сторбнъ. Выдѣлъ краєвый застановлявъ ся такожь надъ тымъ, чи не скликати бы соймъ на надзвычайну сесію; постанова въ тбй мѣрѣ западе на найблизшбмъ засѣданю.

Выдѣлъ краєвый долѣшнои Австріи мавъ сегодня зобрати ся на засѣданє въ тбй самбй цѣли. Гадка така, що треба буде просити пбвъ міліона зр. державнои запомоги, а таку-жь саму буде мусѣвъ дати соймъ зъ краєвыхъ фондбвъ.

Такъ само и въ Чехахъ и на Моравѣ акція ратункова є въ повнбмъ ходѣ. Лише у насъ не чути нѣчого, якъ коли бы сей рбкъ належавъ до семохъ сытыхъ єгипетскихъ рокбвъ. А таки недорбдъ въ нашбмъ краю є такъ великій, що не треба й повеней; до того шкоды наслѣдкомъ тучь и зливъ такй, що ббльша часть сѣльского населеня и перезимувати не буде мала чимъ. Але о якбмъ небудь ратунку анѣ слыху; ще мабуть часъ, бо ще голоду нема.

——

До подорожи цѣсаря Вільгельма до Петербурга нѣмецкй дневники вбдносять ся незвычайно холодно. Тй, що о нѣй пишуть, пишуть въ тонѣ рбвнодушнбмъ. Замѣтна є статья дневника National-Ztg., въ котрбй пбдъ конець каже ся: „Правдиво щира приязнь мѣжь Нѣмцями а Славянами ледво чи є можлива; занадто давне и вкорѣнене є суперництво обохъ племенъ, занадто велика рбзниця ихъ вдачѣ. Длятого порозумѣнє мѣжь Нѣмеччиною а Россіею нѣколи не опре ся на сердечности, а все тблько на розвазѣ, розумѣ и реальнбй політицѣ. А коли при такбмъ станѣ нашихъ вбдносинъ до Россіи вбдозве ся серце, то оно скорѣйше зверне ся противъ насъ нѣжь за нами — чи то на россійскбмъ дворѣ чи въ россійскбй суспбльности чи въ народѣ.“ Є въ тбмъ рація: у Славянина Нѣмець все таки чомусь є тблько... „Швабомъ“.

——

Сербскій король Александеръ выѣхавъ сими днями разомъ зъ матерію до Будапешту и тутъ обоє розъѣхали ся. Она поѣхала черезъ Венецію до Біяріцу, а вбнъ до Вѣдня, вбдки разомъ зъ вбтцемъ мавъ удати ся до Карловыхъ Варбвъ. Але отець нездужає на гостець та имовѣрно не буде мбгъ ѣхати до Карловыхъ Варбвъ. Черезъ те сынъ задержавъ ся у Вѣдни и поки-що не знати, куды дальше поѣде. За три або чотири недѣлѣ выбере ся на довшій часъ до матери до Біяріцу.

——

Ще не уложеный миръ мѣжь Грецією и Туреччиною, а зновъ починають ся рухати Вбрмене и молодо-турецке сторонництво, котре пбсля переконаня правительства умовило ся спбльно поступати зъ вбрменьскимъ комітетомъ. Поувязнювано богато офіцирбвъ, студентбвъ, адвокатбвъ; поліція переводить навѣть по гаремахъ нбчнй ревізіи, шпираючи за пбдозрѣными людьми. Увязнено такожь сына Омера ефендія; той Омеръ є секретаремъ звѣстного ліберального маршалка Фуда пашѣ. Говорять зъ зачудованємъ, що увязнено 14 знатныхъ дамъ зъ султаньского гарему, пбдозрѣныхъ о участь въ заходахъ молодо-турецкого сторонництва. Десять зъ нихъ вывезено въ Арабію до Иємену, а чотири не знати де.

Въ Парижи выходить молодо-турецкій дневникъ „Мехверетъ“. Въ тбмъ дневнику написано, що султанъ самъ виненъ всѣй господарщѣ и всѣмъ страшнымъ подѣямъ въ Туреччинѣ. За те на жаданє турецкого амбасадора ставали редакторы того дневника передъ судомъ въ Парижи, обжалованй о образу султана. Переслухувано свѣдкбвъ що-до чести обжалованыхъ. Мѣжь ними Клеменсо розводивъ ся широко въ похвалахъ молодо-турецкого руху. Французкй дневники — каже — далеко гбрше писали про султана, и нѣхто не казавъ имъ за те нѣчого; а тыхъ турецкихъ дневникарбвъ кличуть передъ судъ хиба тблько черезъ те, що они турецкй пбдданй. Взывано такожь на свѣдка Рошфорта, але вбнъ не явивъ ся, бо выѣхавъ до купелѣвъ; длятого лише вбдчитано его зобнаня. Вбнъ казавъ передъ судьею слѣдчимъ, що якій-то Ція паша приходивъ до него, до Рошфорта, вбдъ султана и оповѣдавъ ему, що султанъ мае надъ міліярдъ власного майна и мавъ зъ чого европейскбй дипльоматіи кукнути въ руку. Особливо цѣсарь Вільгельмъ дбставъ — казавъ той Ція паша — шѣсть міліонбвъ; за те Бісмаркъ не принявъ даваныхъ ему грошей. Ція хотѣвъ такожь зъєднати собѣ и Рошфорта, котрый выдае дневникъ непримиримыхъ Intrasigeant. Той Ція — то иншій, не посолъ того самого имени; его нѣбы-то прислявъ въ зимѣ султанъ до Парижа, щобы вдавъ ся въ переговоры зъ молодо-турецкими проводирями. Ція, намавляючи Рошфорта, щобы принявъ грошѣ и писавъ за султаномъ, казавъ, що вбнъ, Рошфоръ, найде ся въ гарнбмъ товариствѣ цѣсаря Вільгельма. — Обжалованыхъ засуджено на кару грошеву, всѣхъ разомъ на 100 франкбвъ. Публика була дуже рада зъ засуду и кричала: Нехай живе Франція! Геть зъ султаномъ!

Учительскй конференціи.

[Письмо зъ-пбдъ Львова.]

Учительскй конференціи — рѣчь дуже добра. Они выховують учителѣвъ въ напрямѣ педагогічнбмъ и учать ихъ парляментаризму.

По мысли зарядженя краєвои рады шкбльнои зъ дня 11. марта с. р. ч. 5401. вбдбудуть ся сего року учительскй конференціи въ львбвско-замѣскбмъ окрузѣ шкбльнбмъ, якъ и въ минувшбмъ роцѣ, пбсля судовыхъ повѣтбвъ въ трехъ мѣсцевостяхъ, а именно: въ дняхъ 6. и 7. н. ст. вересня у Львовѣ, 21. и 22. вересня у Винникахъ, а 27. и 28. вересня въ Щирци. Предметомъ сихъ учительскихъ конференцій будуть головно: 1) Практичнй лекціи зъ исторіи, наукъ природы, рахункбвъ. Фаховыхъ учителѣвъ до методичного переведеня сихъ лекцій выбере шкбльный инспекторъ окружный зъ-мѣжь учителѣвъ и учительокъ, що мають патентъ на выдѣловй школы; они обовязанй зголосити ся до сихъ лекцій въ окружнбй радѣ шкбльнбй найпбзнѣйше на день 3 (15) серпня с. р. — 2) Крбмъ сихъ практичныхъ лекцій обговорювати ся будуть такожь слѣдуючй предметы: а) методичне трактоване науки рахункбвъ на рбзныхъ степеняхъ науки пбсля новыхъ пбдручникбвъ шкбльныхъ; б) подрббный плянъ науки рисункбвъ въ школахъ народныхъ всѣхъ категорій; в) способъ выхбснуваня шкбльного огорода при переведеню наукъ природы. Сй предметы дають ся всѣмъ учителямъ и учителькамъ округа яко темы до письменного обробленя на основѣ досвѣдбвъ у власныхъ школахъ и до предложеня еляборатбвъ окружнбй радѣ шкбльнбй найпбзнѣйше по день 13 (25) серпня. Окружный инспекторъ шкбльный постарае ся, щобы тотй темы обробленй були фахово яко поучаючй выклады, а именно: темы пбдъ буквою а) и б) учителями и учительками зъ кваліфікацією до выдѣловыхъ шкблъ, а темы пбдъ буквою в) учителями и учительками звѣстными зъ практичного уздббненя въ напрямѣ господарскбмъ або зъ рбльничихъ курсбвъ. Вбдтакъ окружный инспекторъ шкбльный выскаже свои замѣтки въ напрямѣ улѣпшеня стану науки и уобычаєня молодежи шкбльнои, опбля наступить выббръ конференційныхъ выдѣлбвъ, а потбмъ ще справоздане бібліотечнои комісіи зб стану окружнои бібліотеки учительскои. Окружный инспекторъ шкбльный на кождбй конференціи окремо подасть свои помѣченя що-до способу переведеня подрббныхъ програмъ зъ плянбвъ науки, уложеныхъ на попередныхъ конференціяхъ; коли-бы розкладъ науки, переведеный въ сихъ програмахъ, въ сѣмъ або тбмъ напрямѣ, показавъ ся невбдповѣднымъ, въ такбмъ случаю переведе вбнъ въ порозумѣню зъ конференційнымъ выдѣломъ вбдповѣднй змѣны та коректуры и закомунікуе ихъ на повнбмъ конференційнбмъ засѣданю безъ дальшои дискусіи, полишаючи тблько управителямъ дотычныхъ шкблъ можность пропонованя вбдповѣдныхъ модифікацій для власныхъ шкблъ — однакъ не на конференціи, але дорогою умотивованыхъ справоздань, вношеныхъ до окружнои рады шкбльнои для полагодженя въ дусѣ нормъ, высказаныхъ въ розпорядженю краєвои рады шкбльнои зъ 19-ого цвѣтня 1890 до ч. 4495.

Оно гарно, що всѣ учителѣ и учительки въ часѣ шкбльныхъ ферій займуть ся обробленємъ высше наведеныхъ темъ и тымъ способомъ пбдготовлять ся до новои роботы зъ надходячимъ новымъ рокомъ шкбльнымъ. Пожадано лише есть, щобы шкбльнй власти, заряджуючи окружнй конференціи учительскй и дневный порядокъ для нихъ своими обѣжниками, для доброго вырозумѣня такихъ обѣжникбвъ додавали въ нихъ ще замѣтку, що учителѣ и учительки въ школахъ зъ выкладомъ рускимъ мають выробити поданй темы въ поправнбй *рускбй мовѣ*, а учителѣ и учительки въ школахъ зъ выкладомъ польскимъ, мають зробити се по польски, та щобы вбдтакъ и *дискусію въ секціяхъ и на конференціяхъ переведено въ обохъ краєвыхъ и выкладовыхъ мовахъ*. Тымъ способомъ прислужать ся они и школѣ и учителямъ: школѣ добрыми и зрозумѣлыми выкладами, а учителямъ и учителькамъ що-разъ лѣпшою поправностію въ письмѣ, мовѣ и выкладахъ. Се не лишь пожаданє, але и *потрѣбне конечно* въ кождбй добрбй школѣ. Маймо-жь надѣю, що учителѣ и учительки *въ школахъ зъ выкладомъ рускимъ* оброблять и обговорять всѣ повыше наведенй темы научнй поправно *въ мовѣ рускбй* и тымъ самымъ пбдготовлять ся добре до хосенныхъ выкладбвъ въ своихъ школахъ.

Другъ шкбльнои просвѣты.

НОВИНКИ.

— **Хоръ рускихъ академикбвъ** выбирае ся сегодня въ артистичну дорогу по галицкихъ мѣстахъ и починае свои выступы вбдъ столицѣ Подбльскои Руси — мѣста Тернополя. Щасти ему Боже! Молодцѣ, що вывѣнованй красными голосами пбднялись прекраснои задачѣ: представити народну гордбсть нашу т. є. пѣсню руску въ ей найкрасшбмъ видѣ, на якій лишень стати инструментъ людскій т. є. душу и голосъ, зустрѣнуть певно всюда якъ найсердечнѣйшій привѣтъ. Бо певно, хочь кблько у насъ партій, кблько рбзнородныхъ думокъ и поглядбвъ на справы народнй, то що-до пѣснѣ рускои есть тблько одна думка, оденъ поглядъ, одно одушевлене. Най же-жь тая єдность покаже ся на вашихъ выступахъ, дорогй хлопцѣ-молодцѣ! А вы добудьте зъ сердечныхъ грудей вашихъ якъ найнѣжнѣйшихъ, якъ найпрошибливишихъ звукбвъ, та те почуте єдности и любови скрѣпѣть и зросѣть наче рбсою небесною на успѣхъ и благо нашои неньки Руси!

— **Репертуаръ рускогo народного театру** перебуваючого теперь въ Надвбрнбй: Дня 7 н. ст. серпня „Дзвоны зъ Корнвіль“, 8-ого „Запорожець за Дунаємъ“ и „Вечорницѣ“, 10-ого „Нещасне кохане“, 12-ого „Попихайло“, 14-ого „Cavalleria rusticana“ и „Зъ любови“, 15-ого „Quodlibet“. — *Вбдъ Дирекціи.*

— **За выборы** ставали въ понедѣлокъ передъ тернопбльскимъ трибуналомъ карнымъ два селяне зъ Лановець борщѣвского повѣта: Никола Постбй и Онофрей Бѣдулка, обжалованй о бунтъ и супротивлене власти. Пбсля акту обжалованя представлявъ ся сей „бунтъ“ такъ: Дня 2 марта пбдчасъ правыборбвъ въ Ланбвцяхъ комісарь выборчій концепістъ ста роства Гофманъ приказавъ жандармови Андрѣеви Криштинюкови, щобы вбдвѣвъ доарешту „niesforn-ого“ Тодора Василенка. Коли жандармъ вѣвъ Тодора, мавъ Никола Постбй кликнути до правыборцѣвъ зобраныхъ передъ выборчимъ льокалемъ: „Гурра! за що его замыкаете? Не даймо его!“ Коли-жь люде мали справдѣ стиснути ся а жандармы почали людей розганяти, обжалованый Онофрей Бѣдулка „оказавъ непослухъ вбзваню власти пбдчасъ збѣговища“. На розправѣ обжалованй заперечили всяку вину, а трибуналъ увбльнивъ обохъ за-для суперечныхъ зобнань свѣдкбвъ и остаточно за-для браку доказбвъ вины Отже не було анѣ бунту, анѣ опору властямъ, а було за те [завдяки п. Гофманови и борщѣвскому ц. к. старостѣ] тягане людей по судахъ. А зъ Борщева до Тернополя далеко!

— **Нове нещастє на зелѣзници.** Зъ Будѣвичь доносять, що вчера о годинѣ 3-бй рано наѣхавъ поѣздъ поспѣшный, ѣдучій зъ Вѣдня до Хебу, на особовый поѣздъ, що ѣхавъ зъ Праги. Чотирнацять осббъ є покалѣченыхъ а чотири возы ушкодженй. Видко, що сегорбчнй майже щоденнй пригоды на зелѣзницяхъ є щось нѣбы епідемія... Статистика выкаже ихъ сего року мабуть ббльше якъ за десять попередныхъ лѣтъ...

— **Похоронъ Адама Асника** вбдбувъ ся въ Краковѣ вчера по полудни при сподѣванбмъ здвизѣ народа. По вынесеню домовины зъ мешканя поета при улици Лобзовскбй першій промовлявъ президентъ мѣста Фрідляйнъ. Домовину везено на возѣ прибранбмъ въ цвѣты а запряженбмъ въ осьмеро коней Почестну сторожу обняли Соколы, а шнуры паполомы несли послы: Вуйцікъ, Романовичь, Соколовскій, Рихлікъ, Данелякъ и иншй особы. Похбдъ починала мѣска „Гармонія“, за нею йшла сторожа огнева, вбдтакъ до 200 Соколбвъ зъ хоругвами, цехи, товариства академічнй, зборы жидбвскій и евангелицкій, артисты драматичнй, купцѣ, Сибѣраки, письменники и артисты, ческа Беседа, адвокаты и нотарѣ, лѣкарѣ, рады мѣскй зъ сусѣдныхъ мѣсточокъ, делеґаціи зъ Короны й Литвы, и т. д. Духовенству проводивъ довголѣтный приятель и сповѣдникъ неббщика кс. Центъ. За домовиною йшла родина, маршалокъ краєвый, послы сеймовй, представителѣ краєвыхъ університетбвъ, краковскои академіи, рады мѣста Кракова и Львова, вкбнци публика. На особнбмъ возѣ везено вѣнцѣ; мѣжь ними бувъ оденъ изъ загадочною написію „od wolnych bracі“. Зъ домбвъ повѣвали чорнй хоругви; склепы були позамыканй; на улицяхъ горѣли лѣхтарнѣ. На Скалцѣ промовивъ членъ выдѣлу краєвого д-ръ Романовичь въ имени приятелѣвъ покбйника, Маріянъ Гавалєвичь именемъ варшавскои прасы, Бандровскій именемъ товариства Szkoły ludow-oи, молодый станьчикбвскій поетъ Рідель и академикъ Гризецкій [звеличавши неббщика за его участь въ повстаню 1863 року] О годинѣ 7 бй зложено домовину въ пбдземелю въ присутности кн. Адама Сапѣги.

— **Про канонічну візитацію перемыского** Епископа въ деканатѣ старосбльскбмъ пишуть намъ: Дня 12 н. ст. липня прибувъ Преосв. Епископъ Константинъ Чеховичь до Хирова въ товариствѣ Вир. о. пралата Войтовича на канонічну візитацію деканата старосбльского. Тутъ на двбрци зелѣзничбмъ повитали Преосвященого: зобране духовенство деканальне, Василіяне зъ Добромиля, староста Пуницкій, маршалокъ Беляньскій, лат. парох кс. Махъ и Єзуиты зъ Хирова. Владика, подякувавши всѣмъ за сердечне приняте, вбдъѣхавъ до сусѣдного села Сушицѣ великои, зъ вбдки розпочала ся візитація. Преосвященый не поминувъ анѣ однои парохіи, всѣ церкви матернй звізитувавъ лично: не оглянувъ лише кблька менше доступныхъ філій. Візитація закбнчила ся дня 28 н. ст. липня въ Болозвѣ гбрнбй.

Годѣ входити намъ у всякй подробицѣ, годѣ описувати тую радбсть, зъ якою вѣрнй всюды приймали свого Архипастиря. На кождбмъ кроцѣ була слѣдна всяка можлива выставность та неможна щирбсть: всюда кбнній бандеріи супроводили повбзъ Владики, всюда тысячѣ народу при гомонѣ дзвонбвъ на при выстрѣлахъ зъ моздѣрвъ впроваджували Архіерея до церкви. А хоть погода не сприяла, и була пора жнивъ все спѣшило на стрѣчу невиданого достойного гостя; нарбдъ зб всѣхъ сусѣдныхъ громадъ горнувъ ся тамъ, де вбдбувала ся візитація, а всѣ не могли натѣшити ся красотою и величавостію архіерейского богослуженя, яке першій разъ въ житю бачили, бо вже 84 лѣтъ нашй стороны не оглядали рускаго Владики...

Въ Хировѣ запрошеный Преосвященый вступивъ до читальнѣ. Тутъ въ прекрасно зеленю прибранбй сали, де на однбй стѣнѣ виднѣвъ портретъ Владики, повитала Преосвященого гарною промовою дочка хирбвского мѣщанина А. Кухарска. Дякуючи Архіереви за вбдвѣдины читальнѣ, зазначила, що людъ рускій, розбудженый при помочи рускаго духовеньства зъ вѣкового сну до житя, бажае дальше пбдъ проводомъ духовеньства и Владики трудити ся около свого добра и просвѣченя. Друга дѣвчинка, молодша сестра попереднои, вбддеклямувала гарный стихъ про нашй читальнѣ. Вбдтакъ наступило представлене драмы Кропивницкого „Невольникъ“. Владика выслухавъ зъ увагою и внутрѣшнымъ задоволенемъ першого акту сеи поважнои штуки [на цѣлбмъ представленю бути не мбгъ задля утомы] и въ гарнбй промовѣ подякувавъ читальникамъ за заяву чести та любови и загрѣвъ ихъ до дальшои працѣ надъ просвѣченємъ, пбдносячи при тбмъ, щобы все тримали ся своеи церкви, а трудъ ихъ буде лекшій и успѣшнѣйшій. На пращаню зложивъ Преосвященый якъ и пралатъ Войтовичь значнѣйшй квоты на потребы читальнѣ.

Зъ дальшого ходу візитаціи годить ся се пбднести, що громада Чаплѣ, хоть убога, витаючи архіерея пбднесла ему въ дарѣ артистично выконану срѣбну тацу зъ моногрaмомъ Преосвященого. — Візитуючи парохію Воютичѣ, посвятивъ Владика тутъ нову муровану красну церковь. Не можна [особливо въ нинѣшныхъ часахъ] мовчки поминути заслугъ, якй при вымурованю сего дому Божого положивъ мѣсцевый дѣдичь и коляторъ Володиславъ Тхоржницкій. Вбнъ дарувавъ мѣсце пбдъ церковь, 400 тысячь цеголъ, 40 куб. каменя и цѣле руштоване; кромѣ того ббльша часть внутрѣшного украшеня и знарядбвъ церковныхъ походить зъ фондбвъ сего добродѣя. Безъ такои помочи громада Воютичѣ не була бы своимъ коштомъ выставила анѣ такъ красного приходства та будынкбвъ господарскихъ, анѣ такъ величавого храму, якого неодно ббльше мѣсто могло бы позавидувати.

Годить ся пбднести, що тутешне лат. духовеньство щиро взяло участь въ повитаню нашого Преосвященого. Рбвно-жь шляхта дохрестна спѣшила вбддати честь Архипастиреви католицкои церкви. Въ Старбй-соли, въ Фельштинѣ, въ Хировѣ жидбвскй кагалы зъ тойрами бѣгли на стрѣчу Владики, щобы скорше нѣжь „тоѣ“ могли дбстати благословене...

Бувши свѣдкомъ, смѣло можу сказати, що поява Архіерея, его зъ апостольскимъ жаромъ и зъ силою голошенй науки дѣлають ще успѣшнѣйше, якъ всякй місіи, божь рѣчь всѣмъ вѣдома, що візитація, якъ зъ однои стороны причиняе ся до пбднесеня славы Божои и до звеличаня нашого обрѣду, такъ зъ другои стороны хитаючихъ ся скрѣпляе въ вѣрѣ, морально умавшихъ пбддвигуе, серце розгрѣвае ся любовію Бога и свого обряду. Тутъ дѣлае и сама личнбсть нашого Владики — его доброта серця, его правдиво вбтцѣвска любовь, ласкавбсть и смиренность. Мы кондеканальнй зъ найббльшою приятностію товаришили свому Владицѣ въ часѣ візитаціи а зъ правдивымъ жалемъ розставали ся, бо мы пбзнали въ нѣмъ щиро насъ люблячого вбтця та друга и полюбили его цѣлымъ серцемъ. При тбмъ годить ся додати, що высоке поважанє и щиру симпатію зъѣднавъ собѣ у всѣхъ також конвізитаторъ Преосвященого о. пралатъ Войтовичь своимъ вповнѣ тактовнымъ а дружнымъ поступованємъ. — *Кондеканальный.*

— **Посолъ Шаєръ** перебуваe тепурь у Вѣдни и, якъ ходить чутка, веде переговоры зб сторонництвомъ Люеґера, маючи намѣръ подавати до цѣсаря просьбу о уласкавлене, щобы въ наслѣдокъ засуду на осьмимѣсячну вязницю не утративъ мандат.у

— **Конґресъ лѣкарскій** въ Москвѣ заповѣдаe ся величаво. Зъ Галичины выбирае ся надъ 70 осббъ, мѣжь иншими д-ры Сельскій зб Львова и Кебузиньскій зъ Перемышля и п.

Телеґрамы „Дѣла“.

Берлинъ 7. серпня. Болгарскій президентъ міністрбвъ Стоиловъ заявивъ, що справоздане, подане въ нѣмецкихъ дневникахъ о его розмовѣ зъ однымъ кореспондентомъ, було недокладне. Мимо того Berl. Localanzeiger обстаe при тбмъ, що розмову міністра подавъ зовсѣмъ вѣрно.

Вѣдень 7. серпня. Въ дипльоматичныхъ кругахъ запереченє Стоилова выкликуе своею загальною формою невдоволене. Имовѣрно Австрія зажадае докладнѣйшого поясненя, тымъ ббльше, що Стоиловъ въ справѣ процесу о обійство Сімонбвои высказавъ звѣстнй погляды передъ кореспондентомъ берлиньского дневника зъ припорученя князя.

Рущукъ 7. серпня. Въ хвили, коли кн. Фердинандъ привѣхавъ сюды въ дорозѣ зъ Румунії до Софіи, зайшовъ въ тутешнбмъ магазинѣ пороху выбухъ, при котрбмъ 150 людей стратило житє, а зъ друге стбльке є покалѣченыхъ.

Царгородъ 7. серпня. Вже уложенй всѣ точки условій мира, выпявши шесту, котра вбдносить ся до уступленя Туркбвъ зъ Тесалії. Є надѣя, що и въ сѣй точцѣ прийде незадовго до згоды.

Надѣслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рѣкъ. Ближшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ**. 107 48—0

Францишка Бумель
властителька роботнѣ суконь дамскихъ

[ул. Крута ч. 7. II. п.]

выѣхала на довшій часъ до Парижа.

237 2—2

Ученикъ высшои гімназіи або слухатель фільософіи,

маючій охоту перенестись до Кракова на студіи, найде мѣсце домового учителя до двохъ гімназіястовъ I и III клясы въ рускомъ домѣ. Забезпечає ся цѣлый харчь и мешканє на часъ кількохъ лѣтъ. Сироты по священикахъ мають первенство. Адреса: о. В. КОЗЛОВСКІЙ въ Краковѣ, pl. W. Swiętych ч. 7. 236 2—3

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товаровъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА Коперницкого
подъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкой ч. I.

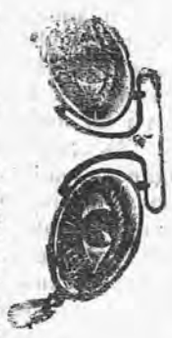

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великомъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвонковъ. — Замовленя въ провінціи вѣдворотно. 4185

Адреса: **Оптикъ Коперницкій Львовъ площа Галицка ч. I.**

ЛИПЕ

въ реставрації **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. дѣмъ власный, можна дѣстати щоденно вже о годинѣ 8-ѣй рано горячій снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣканѣ легки	12 „
Фляки	12 „
Нѣжка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ мои реставрації, даю вѣдбираючимъ марки. — Найлѣпшій вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вѣдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напитковъ заосмотрена кухня.

79 38—52 Зъ высокимъ поважанемъ

НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.

РОНДЛЄ МОСЯЖНІ до смаженя конѣтуръ по зр. 2·40, 2·80, 3·50, 4·— и 4·50. Зелѣзка до печеня андрутовъ по зр. 4·50. Сита водосѣнній почвѣрній до перетиранія мяса по зр. 1·—, 1·30 и 1·60

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

ГОСТЕЦЬ и РЕВМАТИЗМЪ

лѣчить єдино лишь масть Русса [Russ Gichtsalbe]. Слоикъ 1 зр. Розсилає С. Рукера Аптика Львовъ. (Галичина.)

175 21—24

Полотна, бѣле столове, рушники, хусточки, дрелїхи и т. п. власній выробы

продає по

цѣнахъ фабричныхъ

Краєве товариство ткацке „ПРЯХА“ зъ Коросна

въ своѣй ново устроеной торговли

у Львовѣ при ул. Килиньского ч. 2.

Замовленя въ провінціи просимо надсылати до Кросна.

Заразомъ остерѣгаємо, що репрезентантомъ нашои фірмы, подорожуючимъ по Галичинѣ и Буковинѣ, е п. А. ЛЬОХЕРЪ, а *иншихъ агентовъ анї похатникovъ не высылаємо.* 77 17—52

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русиновъ

Цѣна 70 кр

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ.

Выборъ поезій для народу зъ життєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленій примѣрники продають ся по 35 кр.

МАТТОНЬОГО GIESSHÜBLER

MATTONI'S GIESSHÜBLER

натуральна алькалічна

ВОДА

щавова

найлучшій дієтичный и покрѣпляючій напитокъ, выпрактикованый при недугахъ жолудка и кишокъ, нирокъ и мѣхура, припоручають найперший лѣкарѣ яко дѣйстне пѣдпомогове средство при лѣченю въ Карльсбадѣ и иншихъ купелевыхъ мѣсцяхъ, а такожь яко додатковe лѣченє по купеляхъ для безперерывного ужитку. (VII.)

Кто пье

Катрайнера

Знайда солодову каву?

Всѣ

котрій любять смачну каву, хочуть бути здоровій и хочуть щадити.

ТОВАРИСТВО „ПРОСВѢТА“

у Львовѣ ринокъ ч. 10

выдало новый накладъ друковъ

I. Друки правничѣ:

1.	Позовъ въ справахъ дрібныхъ лібра	по 25	кр.
2.	Контрактъ купна и продажи I. лібр.	по 40	„
3.	„ „ „ II. „	по 40	„
4.	„ „ „ III. „	по 40	„
5.	Повномочія	по 40	„
6.	Поданя о екс- и интабуляціѢ, взбръ а) б) в) г) лібра	по 40	„
7.	Написы до подань о интабуляцію лібр.	по 20	„

II Друки для касъ позичковыхъ:

8.	Дневникъ касовый лібра	по 40	„
9.	Книга довжниковъ „	„ 40	„
10.	Книжочка для позичаючого 100 прим.	„ 2·—	„
11.	Скриптъ довжный „	„ 1·20	„
12.	Книжочка вкладкова (щадн.) „	„ 3·—	„

III. Друки для крамниць:

13.	Книжка товарова лібра	по 40	„
14.	Книжка касова „	„ 40	„

IV. Друки для читалень и касъ позичковыхъ:

15.	Списъ членовъ лібра	по 40	„
16.	Грамоты членьскій читальнѣ „Просвѣты“ примѣрникъ	по 2	„

За опаковане и оплату почты дочисляє ся належитость особно.

Знана вѣдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѣвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдниковъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старій польскій сильній горѣвки, дуже добрій розолісы, лікеры, румы правдивій зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краєвій спеціялы якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябедъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренковка и т. и. горѣвки управілеєваній и одиноко правдивій если зъ нашои фабрики спровадженій.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побиранія алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вольного вѣдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровю не шкодный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои

Складъ для мѣста Львова — ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. I. 4912 370—?

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякій паперы цѣнній и МОНЕТЫ

по найдешевшомъ курсѣ деннѣмъ не числячи нѣякои провізіи.

Контора вымѣны и вѣддѣлъ депозитовый перенесенї до льокалю партерового въ будынку банковомъ.

374B 13—0

ЛЕОНЪ
ЛЕҐЕЖИНЬСКІЙ
концес. майстеръ мулярскій

у Львовѣ ул. Личаковска ч. 73

пѣдоймає ся выконаня такъ у Львовѣ, якъ и на провінціи всякихъ роботъ, входячихъ въ обсягъ будовництва и выготовленя плянѣвъ будовы якъ и кошторисовъ. Такожь выконує всякій реконструкціи и репараціи домовъ, выкончуючи обнятій роботы на часъ и совѣстно. 240 1—5

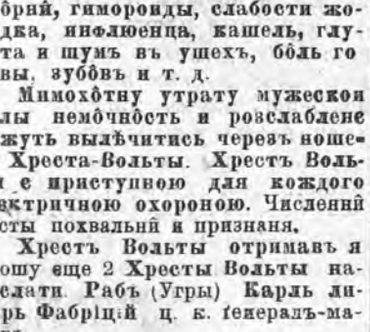

Поворотъ до молодости и продовженє житя

осягнути можна черезъ ношенє славного Електро-Вольта хреста.

У особъ, котрій все носять хрестъ Вольты, кружить кровь правильно и такій самый в системѣ нервовый, змысли заостроують ся, що доводить до почуття здоровля, тѣлесній и духовній силы збольшають ся, чоловѣкъ чувствує себе дуже добре и позискує собѣ продовженє, для большости людей за короткого житя.

Всѣмъ людямъ слабымъ не можна досыть нарадитись носити все хрестъ Вольты, вонъ скрѣпляє нервы, очищає кровь и узнаный в въ цѣломъ свѣтѣ яко найлѣпше средство на сесій слабости: гостець ломота въ костехъ, невральгія, ослабленє нервовъ, безсонность, зимнота въ рукахъ и ногахъ, гипохондрія, блѣдниця, дыхавиця, покривленє, корчѣ, слабости наскорій, гиморонды, слабости жолудка, инфлюенца, кашель, глухота и шумъ въ ушехъ, бѣль головы, зубовъ и т. д.

Мимохотну утрату мужескои силы немочность и розслабленє можуть вылѣчитись черезъ ношенє Хреста-Вольты. Хрестъ Вольты є приступною для кождого електричною охороною. Численній листы похвальній и признаня.

Хрестъ Вольты отримавъ я прошу еще 2 Хресты Вольты надѣслати. Рабъ (Угры) Карль лицарь Фабріцій ц. к. генералъ-майоръ.

Електричный Хрестъ Вольты я достав прошу еще прислати 2 штуки. Лінцъ а. д. Д. Едвардъ Шенба ц. к. радникъ рахунковый.

Цѣна штуки 2 зр.

По надѣсланю 2.20 (такожь и марками почтовыми) франко и вольне вѣдъ цла. При послѣплатѣ о 20 кр. больше. Адресовати до:

Siegfried Feith Berlin

N. W. 23.

Кореспонденція переводить ся у всѣхъ языкахъ. 219 4—6

ВѢДЪ РОКУ 1868

БЕРҐЕРА ЛѢЧНИЧЕ

МЫЛО СМОЛЯНЕ

выпробоване на клініках и многими практичными лѣкарями уживає ся не лише въ Австро-Угорщинѣ, але такожь и въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Россіи, на пѣвостровѣ Балканьскомъ, въ Швайцарії и т. д. на недуги шкѣрній, особливо протиг

Выкидовъ шкѣрныхъ рѣзного рода

зъ найлѣпшимъ успѣхомъ. Дѣланє Берґерового мыла смоляного яко гігієнічного средства до усуненя порилѣвъ, до чищеня и дезинфекціи шкѣры есть рѣвножь загально признане. Берґера мыло смоляне мае 40% смолы деревной и рѣзнить ся значно вѣдъ всѣхъ иншихъ родовъ мыла смоляного въ торговли. — За-для охороны передъ фальшованемъ треба жадати выразно Берґера мыла смоляного и уважати на пѣбчь помѣщеный знакъ охоронный.

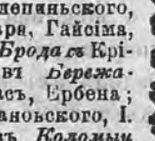

Въ упертыхъ недугахъ шкѣрныхъ уживає ся замѣсть мыла смоляного успѣшно

Бергера лѣчничого мыла смоляно сѣрчаного.

Яко лагіднѣйше мыло смоляне до усуненя всякои **нечистоты шкѣры**

на выкиды шкѣрній и на головѣ у дѣтей, такожь яко незрѣвнане мыло до мытя и **купелѣвъ для щоденного ужитку** служить, обіймаюче 35% гліцерины и пахуче

Бергера гліцеринове мыло смоляне.

Цѣна штуки кождого рода 35 кр. вразъ зъ припысомъ уживаня.

Зъ иншихъ родовъ мыла Бергера поручає ся слѣдуючій заслугуючій на увагу: **Мыло бензоове для нѣжности шкѣры; мыло бораксове противъ прищѣвъ; мыло карболеве до выгладженя шкѣры и знаковъ по вѣспѣ и яко мыло дезінфекційне; Берґера мыло до купели зъ смерековыхъ шишькъ и таке-жь мыло тоалетове, Берґера мыло для дѣтей, для маленькихъ дѣтей (25 кр.); мыло іхтіолеве на червоность лица; мыло веснякове дуже успѣшне; мыло таннинове противъ пѣтя ногъ и выпаданя волосъ; мыло до зубовъ, найлѣпше средство чищеня зубовъ. Що-до иншихъ родовъ мыла Берґера звертаємо увагу на брошуру. Треба жадати мыла Берґера, бо истнують наслѣдованя безъ успѣху.**

Мѣста продажи для Львова въ аптиках пп.: І. Байзера, Г. Блюменфельда, К. Миколяша, З. Рукера, К. Склепиньского, Вевюрского, д-ра Зарицкого и фірмахъ А. Ербара, Гайсіма, Куляка и А. Ранапорта. Дальше въ аптикахъ въ *Бродах* Крізого, Ляндберґа; въ *Борщевъ* Ал. Пйотровского; въ *Бережанах* А. Дурста, Л. Нагліка; въ *Березовъ* Галямась, Ербена; въ *Хировъ* Левицкого; въ *Дрогобичи* А. Кшижановьского, І. Тобіяшека; въ *Ярославъ* І. Анґермана, І. Рона; въ *Коломыи* Павловского, Штенцля, Витославского; въ *Камянцъ* Пилевского; въ *Перемышли* у всѣхъ 4 аптикахъ; въ *Ряшевъ* Карпиньского, Прона; въ *Скольмъ* Леховского; въ *Самборъ* І. Алъ севича и Гердлички наслѣдниковъ; въ *Станиславовъ* у всѣхъ трехъ аптикахъ; дальше въ аптикахъ въ *Стрыю*, *Тернополи* и у всѣхъ аптикахъ бѣльшихъ мѣстъ Галичины. 83 17—24

Голляндско-Американьска лінія

NASM

зносины пароходами разъ або два на тыждень

зъ Роттердаму до Ню-Іорку

Бюро для каютъ: Wien, I. Kolowratring 9.

Бюро для покладу: Wien, IV. Weyringergasse 7 A.

I. каюта.	II. каюта.
1 апр: до 31 октовр. м. 290—400*)	1 авг. до 15 октобр. марокъ 200
1 новемб. до 31 марта м. 230—320	16 октоб. до 31 юлія марокъ 180

*) Пѣсля довжины и величины каюты якъ и пѣсля скорости и елеганції пароходa.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/9—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 15/8 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5 10		„ Кракова		3.48	„ Брухович
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	9.10	„ Ицкан Бергомету з виімком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
		7		11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черлянькои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іоакима Гр[illegible]

Ч. 169. Львовъ, Понедѣлокъ 28 Липня (9 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и руских свят) о 6-тóй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Предплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Кижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Предплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платить у Львовѣ.

ДѢЛО

Предплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рóкъ	8 зр.	на цѣлый рóкъ	24 зр.
на пóвъ року	9 зр.	на пóвъ року	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ	16 зр.	на пóвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатай вóльнй вóдъ порта.

Поодиноке чисто коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной стрóчки инсератовой або ся мѣсце а въ рубрицѣ „Надóслане“ по 25 кр. а. в.

Поднки и инший доносеня приватий числить ся по 15 кр. вóдъ стшпка.

Цѣсарь Вільгельмъ въ Россіи.

Въ пятницю о год. 12-óй въ полудне наступила стрѣча цѣсаря нѣмецкого зъ царемъ россійскимъ въ заливѣ кронштадскóмъ. Цѣсарь Вільгельмъ II. зъ женою и братомъ кн. Генрикомъ прибувъ въ гостину до царя Николая II. Зъ обохъ сторóнъ старано ся выступити зъ незвычайною величавостію: цѣсарь нѣмецкій, щобы зазначити могучóсть нѣмецкой державы, а царь россійскій гостинно ть и радóсть зъ нагоды сей стрѣчи.

Яхтъ цѣсарскій „Hohenzollern“, на котрóмъ нѣмецка пара цѣсарска выбрала ся въ сю подорожь, бувъ проводженый десятьми величезными нѣмецкими панцирниками, котрй уставили ся, ставши въ заливѣ, рядомъ вóдъ пóвнóчнои стороны. Напротивъ нихъ стануло въ другóмъ рядѣ вóсѣмь россійскихъ панцирникóвъ, а простóръ мѣжь тыми двома рядами кораблéвъ бувъ полишеный для переѣзду цѣсарскихъ яхтóвъ. Рано въ пятницю выплыли зъ заливу на стрѣчу нѣмецкихъ гостей пароходы зъ Нѣмцями петербургскими, зъ представителями прасы и цѣкавыми приватными особами. О год. 11-óй ставувъ „Hohenzollern“ на мѣсци. Роздались сальвы пушочнй, музики на кораблях заграли „Heil dir im Siegeskranz“, а петербургскй Нѣмцѣ й депутаціи нѣмецкй зъ цѣлои Россіи першй повитали свою цѣсарску пару. Цѣсарь Вільгельмъ, ставши на мóстку командантскóмъ, пере лывъ своимъ яхтомъ по-при россійскй кораблѣ, вóдбираючи и вóддаючи войсковй поздоровленя. Кораблѣ повывѣшували на перемѣну нѣмецкй и россійскй хоругви.

О год. 12-óй новй сальви пушочнй, бо се зъ Петергофу выплывъ царскій яхтъ „Александрія“ зъ россійскою парою царскою. „Александрія“ закинула якорь биля цѣсарского яхту, спущено човно, а въ него всѣли царь, цариця, вел. князь Алексей и нѣмецкій амбасадоръ кн. Радолінъ та пóдплыли до яхту „Hohenzollern“. Коли царь Николай вступивъ на схóдцѣ, ведучй на яхтъ, пóдбѣгъ цѣсарь Вільгельмъ напротивъ. Оба монархи обóймили ся и кóлька разóвъ поцѣлували ся. Вóдтакъ цѣсарь Вільгельмъ подавъ руку царици и повѣвъ ѥи до нѣмецкои цѣсаревои. Обѣ монархинѣ рóвножь кóлька разóвъ поцѣлували ся въ обóймахъ. Монархи поцѣлували въ руку цѣсаревй, а тй въ чоло монархóвъ. При повитаню повѣдомивъ царь цѣсаря про занменованѥ ѥго адміраломъ á la suite россійскои фльоты и зложивъ ѥму ґратуляціи.

Перебувши зъ чверть годины на яхтѣ „Hohenzollern“ пересѣли ся обѣ царскй пары на „Александрію“ и вóдъѣхали до Петергофу. Тамъ на березѣ выжидали великй князѣ и княжнй, достойники державнй, канцлеръ нѣмецкій кн. Гогенльоге, секретарь державный Більовъ и персоналъ нѣмецкого посольства. [Канцлеръ Гогенльоге день передъ тымъ прибувъ до Петербурга via Варшава.] Повозами вóдъѣхано до петергофскои палаты, де подано снѣданѥ. При снѣданю нѣмецка пара цѣсарска высказувала своѥвдоволенѥ и подяку за такъ щире и гарне повитанѥ. Міністеръ справъ заграничныхъ ґр. Муравєвъ роздавъ по снѣданю въ имени царя высокй вóдзнаки нѣмецкимъ достойникамъ, удѣляючи мѣжь иншимъ секретареви Більову, котрый провадить ресортъ міністерства справъ заграничныхъ, великій хрестъ ордеру Александра Невского.

Въ часѣ двóрского обѣду обопóльна сердечнóсть тревала дальше. Царь кóлька разóвъ цоknувъ ся чаркою зъ канцлéромъ кн. Гогенльоге, секретаремъ Більовомъ и амбасадоромъ кн. Радоліномъ, а цѣсарь нѣмецкій зъ міністрами Муравєвомъ и Ванновскимъ, котрй мали на собѣ ленты ордеру чорного орла, наданй имъ цѣсаремъ.

До Петербурга прибула цѣсарска пара нѣмецка въ суботу рано. Найперше удала ся на грóбъ царя Александра III. и зложила тамъ вѣнець, а вóдтакъ принимала вóдпоручникóвъ нѣмецкои кольонiи, раду мѣску, котра пóднесла на срѣбнóй тацѣ хлѣбъ-сóль, тѣло дипльоматичне и т. д. Вóдтакъ зложивъ цѣсарь візиту чужостороннымъ амбасадорамъ. Мѣсто було торжественно прибране.

Въ часѣ вчерашного ґалевого обѣду въ Петергофѣ выголошено зъ обохъ сторóнъ тоасты, въ котрыхъ зазначено політичну вагу сеи гостины. Тоастъ царя, выголошеный по французки, бувъ того змѣсту: „Гостина В. цѣсарского Величества и В. достойнои жены посередъ насъ переймаѥ мене щирою радостію и складаю вамъ за се сердечну подяку. Ваша гостина ѥ новымъ доказомъ скрѣпленя традиційныхъ узлóвъ, якй насъ лучили, ѥ скрѣпленѥмъ такъ щасливо мѣжь обома сусѣдными державами навязаныхъ добрыхъ вóдносинъ, а такожь ѥ цѣнною запорукою для удержаня загального мира, сеи меты нашихъ невтомимыхъ змаганъ и найгорячѣйшихъ бажань. Пю на здоровлѥ цѣсаря Вільгельма, ѥго жены и всеи ѥго достойнои родины!“

Тоастъ цѣсаря Вільгельма бувъ такого змѣсту: „Дякую сердечно В. царскому Величеству якъ въ имени моѣмъ такъ и моѥи жены цѣсаревои за такъ сердечне и величавє принятѥ та за слова, высказанй на наше повитанѥ. Рóвножь бажаю зложити мою найглубшу подяку за такъ несподѣване для мене вóдзначенѥ, котрымъ В. Вел. зачислили мене въ ряды своѥи геройскои фльоты. Въ тóмъ великóмъ и цѣннóмъ вóдзначеню, котрого далекосяглóсть и вагу вмѣю всесторонно оцѣнити, добачаю такожь вóдзначенѥ моѥи маринарки. Въ именованю мене россійскимъ адміраломъ добачаю не ино вóдданѥ чести моѣй особѣ, але такожь новый доказъ скрѣпленя нашихъ традиційныхъ на непохитнóй основѣ опертыхъ вóдносинъ сполучаючихъ обѣ державы. Слова В. Величества о змаганяхъ до дальшого удержаня мира лунають въ моѣмъ серци радóстнымъ вóдгомономъ.

„Пóйдемо разомъ по однóй дорозѣ, а злученй разомъ будемо старати ся повести нашй народы до культурного розвитку. Зъ повнымъ довѣрємъ можу зложити поновне приреченѥ, що я — и знаю, що въ тóй справѣ и цѣлый нарóдъ стоитъ по-за мною — въ тóмъ великóмъ дѣлѣ удержаня мира буду стояти зъ всею крѣпостію при боцѣ В. Величества и що завсѣгды удѣлю своѥи найсильнѣйшои помочи противъ кождого, хто бы старавъ ся сей миръ нарушити або зломити. Пю въ честь В. Вел. царя и царицѣ!“ (Послѣднй слова сказавъ цѣсарь Вільгельмъ по россійски.)

Подорожь цѣсаря Вільгельма до Россіи маѥ безперечно велике значѣнѥ політичне. Очевидна рѣчь, що актъ чемности (ревізитованѥ за торóчну гостину царя въ Нѣмеччинѣ) выхóсновано заразомъ и до цѣлей політичныхъ. Именно коли зважить ся обставины, що совпадають зъ гостиною цѣсаря нѣмецкого — подорожь австрійского цѣсаря, гармонійне поступованя Россіи и Нѣмеччины въ грецко-турецкóй вóйнѣ, недалека гостина президента Фора до Россіи — треба уважати гостину цѣсаря нѣмецкого чимсь бóльше, якъ лишь нагодою до выголошеня высокопарныхъ запевнень о удержаню мира. Крóмъ слóвъ мабуть и дѣломъ зазначить ся въ тóй стрѣчи двохъ монархóвъ згóдность поступованя въ мѣжнародныхъ квестіяхъ державныхъ. Тридержавный союзъ Австріи, Нѣмеччины и Италіи стративъ свою вызначну вартóсть, вóдъ коли одинъ зъ союзникóвъ, Італія лишь теоретично могла бы вóдповѣсти услóвямъ союза, — а противно дводержавный союзъ Россіи и Франціи въ тóмъ часѣ зачавъ скрѣпляти ся и на бирати чимъ разъ бóльше силы. Хто знаѥ, чи супротивъ того не выдало ся пораднымъ для дипльоматіи, дати въ якійсь спосóбъ пóзнати Россіи, що союзы не повиннй окружати недоступнымъ муромъ поодинокихъ державъ и що о много користнѣйше для цѣлей мира приблизити ся взаимно до себе и въ обопóльнóмъ порозумѣню глядати неразъ выходу зъ трудныхъ квестій.

Длятого мимо союзóвъ, а може и по-при тй союзы, гостины монархóвъ повиннй подати далеко сильнѣйшу запоруку мира, тымъ бóльше, если въ часѣ тыхъ гостинъ сердечно и щиро наступить вымѣна гадокъ и поглядóвъ.

Процесы... безъ кóнця!

Зъ Перемышля пишуть намъ:

Дня 30 н. ст. липня с. р. вóдбулась передъ звычайнымъ трибуналомъ розправа карна противъ Михайла Лучишина, Стефана Куропѣя, Сенька Лучишина [вóйта] и Дмитра Ясѣньского господарéвъ изъ Сяночанъ, обжалованыхъ прокураторією о злочинъ зъ §. 81. зак. карн. мнимо сповненый тымъ, що практиканти Дирекціи скарбу [яко комісареви выборчому] грозили и опóръ ставили при переведеню правыборóвъ зъ IV-ои куріи; що окруживши ѥго и заявляючи, що до переведеня выборóвъ не допустять, домагали ся насильно выданя имъ лісты выборчои, бо инакше ѥго [комісаря] не пустять, и зле зъ нимъ буде. — Обжалуваныхъ боронивъ адв. д-ръ Кормошь [розумѣвсь безкорыстовно].

ЗАГАДКА.

Казка норвежска *Бернстіерна-Бйернзона.*

— Чого тутки маѥмо сѣдати?

— Того, бо тутъ высоко и ясно.

— Але ось у низу передъ нами така глубѣнь, лучѣ сонця такъ мигтять и вóдбиваютъ ся о зеркало воды... Ходѣмъ дальше!

— Нѣ, дальше не пóйдемо.

— Але опóсля вернемо до зеленои альтаны? Тамъ такъ гарно було.

— О, нѣ! и тамъ не пóйдемо.

Важко кинувъ ся на морóгъ, мовь-бы не мóгъ або не хотѣвъ ити дальше. Она стояла неподвижно зъ боязкимъ зоромъ зверненымъ на него. А вóнъ говоривъ:

— Аасто, теперь мусишь менѣ выяснити, чого ты такъ налякала ся, якъ оногды вечеромъ прийшовъ незнакомый корабельникъ.

— Я не думала надъ тымъ, — вóдповѣла и зробила такій рухъ, якъ-бы хотѣла утѣкати.

— Коли хочешь вóдóйти, то впередъ скажи менѣ, бо инакше не пóйду за тобою.

— Ботольфе! — кликнула.

Вóдвернула ся знóвъ, однакъ лишилась на мѣсци. Вóнъ говоривъ дальше:

— Я вправдѣ прирѣкавъ не допытуватись о те и я готовъ навѣть додержати слова, если ты будешь при тóмъ обставати; але тогдѣ уважай всьо за покóнчене мѣжь нами!

Она выбухла плачемъ и пóдóйшла до него. Ѥи гнучка, нѣжна стать, ѥи дрóбнй руки, ѥи мягке, ясне волося, зъ котрого злетѣла хусточка, а вже й не казати ѥи очи и уста — всьо зъ-окрема манило а всьо разомъ давало на причудъ милый, загальный образъ. Цѣлою струєю золота спадали на ню ясній лучѣ сонця.

Ботольфъ зóрвавъ ся.

— Га! ты знаѥшь, що дивлячись такими очима, неволишь мене пóддати ся. Однакъ що-до мене я знаю, що пóзнѣйше буде ще гóрше. Чи не можешь того зрозумѣти? Коли-бъ я навѣть сто разóвъ обѣцявъ не слѣдити твоѥи минувшины, то ще й тогдѣ я не мавъ бы спокою, не мóгъ бы додержати слова.

Лице ѥго зраджувало пристрастный гнѣвъ.

— Ботольфе! — промовила жѣнка, — ты засыпавъ мене прирѣканями тогдѣ, коли я не мала вóдъ тебе спокою; обѣцявъ не пытати мене о то, чого я нѣколи не могла бы тобѣ сказати. Ты прирѣкавъ менѣ торжественно, говоривъ, що нѣчого не бажаешь надъ те, якъ щобы я стала твоєю, Ботольфе!..

Уклякла передъ нимъ на морозѣ и плакала немовь у жаху о власне житѥ. Глядѣла на него, а сльозы плыли одна по другóй, а кожда зъ-осóбна говорила за себе. Була въ тóй хвилѣ найкрасшимъ и найнещасливѣйшимъ ѥствомъ, яке коли-небудь лучало ся Ботольфови бачити.

— Нехай мене Богъ хоронить! — кликнувъ вóнъ и зóрвавъ ся. Але заразъ сѣвъ знову.

— А коли-бъ ты одаривъ мене довѣрємъ... — благала, присуваючись на колѣнахъ до него. — Чи я тебе не люблю? Тои ночи, колитo въ часѣ зудару двохъ кораблéвъ я дóстала ся на покладъ твого, ты стоявъ на мóстку командуючого и выдававъ приказы. Я нѣколи не бачила поставы бóльше мужескои и енергічнѣйшои, я полюбила тебе въ одну мить. Коли-жь рóзбитый корабель ставъ тонути, а ты велѣвъ мене перенести до ратунковои лодки, тогдѣ я вóдзыскала охоту до житя, яку давно передъ тымъ була втратила... — Замовкла и залила ся слѣзми. Вóдтакъ обняла ѥго руками за колѣна. — Ботольфе! — благала — будь вольнодумный якъ тогдѣ, коли ты мене приймивъ, хочь я нѣчого не мала, коли ты лишь *мене* приймивъ, Ботольфе!

Вóнъ непривѣтливо вóдповѣвъ:

— Чого кусишь мене? Тажь знаѥшь, що се неможливе. Душу посѣсти бажаю, не само тѣло. Зъ-разу оно могло менѣ выстати, але не на довго.

Она подала ся взадъ и голосомъ безнадѣйнымъ казала:

— Твоя правда. Житѥ наше не може вже бути тымъ, чимъ було. О Боже мóй! — и знóвъ залила ся слѣзми.

— Дай менѣ цѣле своѥ житѥ, а не лишь дрóбку ѥго, и всьо буде знóвъ добре. — Промовлявъ се голосомъ мóцнымъ, немовь хотѣвъ додати ѣй вóдваги. — Переможи себе, здобудь ся на вóдвагу. Вже-жь гóрше бути не може, якъ ѥ теперь.

— Доводишь мене до крайности! — боронилась она. — Коли-бъ то була навѣть найбóльша провина, знести ѥи потрафлю; але сего нѣякъ не знесу!

— И я такожь! — одвѣтивъ вóнъ и выпрямивъ ся. Вóдтакъ додавъ: — Поможу тобѣ зносити се зъ дня на день, поможу, лишь бы знавъ, що се властиво ѥсть. А за богато маю гордости, щобы бути сторожемъ чогось, чого не знаю а що дотыкаѥ може кого другого.

На ѥи лице выступили румянцѣ.

— Встыдай ся! — кликнула. — Зъ насъ обоихъ я гордѣйша и не хочу стороженя надъ тымъ, що обходить кого иншого. Перестань уже!

— Нѣ, коли справдѣ маѥшь доволѣ гордости, то впередъ усунь моѥ пóдозрѣнѥ.

— Исусе Христе! не вытерплю вже довше!

— Я присягъ собѣ, що нинѣ оно мусить покóнчити ся.

— Самъ скажи, — благала она, — чи то не доказуѥ браку милосердя, коли такъ дрочишь и дразнишь женщину, котра вóддала ся тобѣ цѣлкомъ и такъ сердечно тебе просить.— Туй-туй не заплакала знóвъ, але напрасно змѣнила выразъ лиця и проголосила: — О, я проглянула тебе до глубины! Хочешь привести мене до роспуки, абы довѣдатись, чого бажаешь. — Подивила ся на него зó смуткомъ и вóдвернула ся. Опóсля чула, якъ вóнъ вымовивъ поволи слово по словѣ:

— Хочешь чи не хочешь?

— Вытягнула до него руки:

— Нѣ! навѣть коли-бъ ты жертвувавъ менѣ всьо, що зъ вóдси видко.

Вóдступила ся. Грудь ѥи филювала, а блудній очи бѣгали то ту, то тамъ, то сумнй то знóвъ суворй.

— Я знавъ, що ты мене не любишь...

Коли се учула, въ однóй хвили огорнувъ ѥи жаль. Хотѣла вóдповѣсти, але не могла добути голосу. Кинулась на морóгъ и закрыла лице руками.

Ботольфъ приступивъ и похиливъ ся надъ нею. Почувала, що вóнъ близько неи; ждала, щобы промовивъ, а коли ожиданѥ показало ся даремнымъ, взявъ ѥи страхъ ще бóльшій. Зóрвала ся. Ѥго подовгате, осмалене вѣтромъ лице було нѣме, глубоко осаджений очи, широкй затиснень уста, цѣла стать незвычайно енергічна — все те такъ сильно вразило ѥи, що пригадала собѣ знóвъ памятну нóчь, коли-то розбили ся кораблѣ и она побачила Ботольфа на мóстку камандуючого; бувъ такъ само якъ теперь импонуючимъ, але въ тóй хвили тóлько звернувъ лице въ иншу сторону.

— Одурила ты мене Аасто! — Подала ся въ задъ, вóнъ поступивъ за нею. — Та й брехуномъ зробила ты мене. Нѣ одного дня,

Трибуналъ по перевсденбй розправѣ — при котрбй лишь комісарь Вейнаръ збзнававъ обтяжаючо для Куропѣя, а прочй свѣдки збзнавали цѣлкомъ уневинняючо всѣхъ обжалованыхъ — засудивъ Стефана Куропѣя на три мѣсяцѣ вязницѣ, а вбйта Сень а Лучишина за провину зъ §. 314 зак. карн. на 14 днѣвъ арешту; прочихъ увбльнивъ. Характеристичне ту при сѣй розправѣ було збзнане комісаря, що вбйтъ жадавъ выданя лістъ выборчихъ, а всѣ прочй свѣдки збзнали цѣлкомъ противно: що вбйтъ Сенько Лучишинъ не тблько не домагавъ ся выданя лістъ выборчихъ, але противно, успокоювавъ людей, щобы не робили крикбвъ.

Оборонець зголосивъ зажалене неважности.

Дня 2 н. ст. сер ня вбдбула ся передъ трибуналомъ апеляційнымъ въ Перемышли розправа противъ Иль а Гнатика, господаря зъ Рожубовичь, засудженого судомъ повѣтовымъ въ Нижанковичахъ на пятнацять днѣвъ арешту за провину зъ §. 314 зак. карн. сповнену при выборахъ. Справа була така: На правыборы зъ V-ои куріи приѣхавъ до Рожубовичь комісарь староства Калиневичь. При скрутинію показало ся, що господарь Илько Гнатикъ дбставъ 77 голосбвъ, повномочникъ князя Любомирского Збишевскій 17 голосбвъ, а вбйтъ 6 голосбвъ. На те заявляє комісарь, що выббръ Илька Гнатика неважный, бо въ селѣ есть двохъ того самого имени, отже заряджує за-для того тѣснѣйшій [sic?!] выббръ межи Збишевскимъ а вбйтомъ. Селяне не зрозумѣли тои противзаконнои штучки и при другбмъ голосованю дбстав Стефанъ Гнатикъ 78 голосбвъ, Збишевскій 17 а вбйтъ 6 голосбвъ, по чбмъ комісарь оголошує, що Збишевскій выбраный, бо голосы вбдданй на Гнатика є неважнй, позаякъ се бувъ лише тѣснѣйшій выббръ межи Збишевскимъ а вбйтомъ. По тбмъ — передъ голосованемъ зъ IV-ои куріи — селяне нарадивши ся заявили комісареви устами свого повномочника Илька Гнатика, що коли ихъ голосы не є важнй, то они усувають ся вбдъ голосованя и за-для того Илько Гнатикъ, заявивши се именемъ громады, зажадавъ вбдъ вбйта, щобы зложивъ печатку, бо голосованя не буде. За те жандармъ арештувавъ Гнатика и вбнъ сидѣвъ у вязници слѣдчбй. Наконець засуджено его въ судѣ повѣтозбмъ въ Нижанковичахъ на 15 днѣвъ арешту: 1) за те, що заохочувавъ, абы не голосували; 2) що домагавъ ся выданя печатки, — отже мѣшавъ ся до урядованя.

При розправѣ апеляційнбй оборонець д-ръ Кормошь [котрый, якъ у всѣхъ справахъ выборчихъ взагалѣ, боронивъ Гнатика безкорыстовно] выказавъ бракъ вства чину и трибуналъ увбльнивъ Гнатика вбдъ закиду ad 1) а за провину ad 2) засудивъ его на оденъ день арешту або 2 зр. гривны.

И. И.

——

Въ пятницю, 7 н. ст. серпня, зачала ся въ Самборѣ передъ звычайнымъ трибуналомъ карнымъ пбдъ проводомъ сов. Гізовского розправа карна противъ трехъ господарѣвъ зъ Лукавицѣ нижнои, пов. стрыйского, обжалованыхъ за подѣ въ часѣ правыборбвъ въ нихъ селѣ.

Обжалованй: Стефанъ Кайданъ (31 лѣтъ), Гнатъ Кайданъ (38 лѣтъ) и Юрко Микитинъ (38 лѣтъ). Державна прокураторія закидає имъ, що дня 15 лютого с. р. грозили Николѣ Костеву въ Лукавици нижнбй устно и посередно ушкодженемъ тѣла, а навѣть убійствомъ въ тбй цѣли, щобы его занепоити и наполохати. Стефанъ Кайданъ обжалованый крбмъ того ще й о се, що въ другбй половинѣ лютого с. р. грозивъ устно и посередно дѣдичеви Вол. Бараньскому и иншимъ мешканцямъ Лукавицѣ нижнои польскои народности ушкодженемъ тѣла, вбдобраненъ свободы, а навѣть убійствомъ, въ тбй цѣли, щобы ихъ занепокоити и наполохати. Тй погрозы — пбсля слбвъ акту обжалованя — зъ огляду на вбдносины могли выкликати оправдану обаву, а черезъ те обжалованй допустили ся переступства публичного насильства зъ §. 99 зак. кар.

Въ мотивахъ акту обжалованя представляє ся справу такъ: „Дня 15 лютого 1897 р. вбдбували ся въ Лукавици нижнбй правыборы зъ V-ои та IV-ои куріи, и на нихъ выбрано выборцями кандидатбвъ громадскои партіи: мѣсцевого священика о. Петра Мѣйского и церковного пѣвця Ник. Гошовского, а кандидаты двбрскои партіи: дѣдичь Бараньскій та вбйтъ Тимко Байтала перепали. Правыборцѣ, що голосували на кандидатбвъ громадскои партіи, по скбнченю правыборбвъ, були погощенй въ домѣ священика, зъ-вбдки — якъ твердить прокураторія, — вертали пбзно въ ночи громадно въ пбдпитбмъ станѣ. Переходячи такъ коло 12-тои годины по-при хату двбрского побережника Николы Костева, стрѣтили передъ хатою жѣнку того-жь, Єлисавету, якъ выжидала свого мужа, запиваючого ся въ коршмѣ зъ двбрскою партіею. Зъ громадки людей, переходячихъ по-при Єлисавету, дали ся чути голосы: „Той скакунъ, що вбнъ собѣ гадає?“ Пбдъ „скакуномъ“ розумѣли они Николу Костева, а злбсть противъ него походила зъ-вбдси, що вбнъ бувъ сторонникомъ Бараньского. Вражена тымъ, що ѣи мужа называють скакуномъ, вбдозвала ся Єлисавета: „Єсли вбнъ скакунъ, а вы не хочете скакати, то сувайте ся якъ гады!“ На тй слова прискочивъ до Костевои обжалованый Гнатъ Кайданъ и змѣривъ ся до неи коломъ близько грудей, але ѣи не вдаривъ, а рбвночасно обжалованй Гнатъ Кайданъ, Стефанъ Кайданъ и Юрко Микитинъ кричали: „Вбнъ не буде жити, вбнъ не буде своихъ дѣтей кормити, мы его убємо!“ Тй погрозы выкликали у Николы Костева оправдану обаву, тымъ ббльше що выходили зъ устъ завзятыхъ противникбвъ его хлѣбодавця Вол. Бараньского и того-жь матери Кльотильды. Крбмъ збзнань Єлисаветы Костевои свѣдчать о того рода погрозахъ ще збзнаня Паранѣ Шпіцеровои и Анны Петриковои, немовь то Гнатъ Кайданъ грозивъ Єлисаветѣ словами: „Того скакуна бити и до колѣна поломити“. А свѣдокъ Федь Одинакъ збзнавъ въ слѣдствѣ, що слѣдующого дня по правыборахъ Стефанъ Кайданъ сказавъ: „Єсли бы вчера скакунъ не утѣкъ, то мы бы ему кости поломили“.

Въ кблька днѣвъ по правыборахъ обжалованый Стеф. Кайданъ выразивъ ся въ домѣ Вас. Петрика: „Я бы нѣчого не робивъ, ино казавъ бы Поляка ножемъ рѣзати“. Тй слова мавъ Кайданъ сказати въ присутности Вас. Петрика, его жѣнки Анны и Семка Одинака, хочь збзнаня двохъ послѣдныхъ свѣдкбвъ въ дечбмъ вбдмѣнній, бо пбсля одного мавъ сказати: „Я бы казавъ всѣхъ Полякбвъ рѣзати“, а пбсля другого: „У кого є польске серце, того я бы рѣзавъ“. Обжалованый боронить ся тымъ, що не памятає, чи щось подбного говоривъ, бо тогдѣ бувъ пяный, але свѣдки заявляють, що Кайданъ бувъ тогдѣ лишь пбдпитый. Дѣдичь Вол. Бараньскій и того-жь мати Кльотильда налякали ся погрозъ обжалованого тымъ ббльше, що жиють въ незгодѣ зъ мѣсцевымъ населенемъ, и Вол. Бараньскій носивъ ся вже зъ гадкою продати майно и вынести ся зъ Лукавицѣ нижнои.“

До розправы вбзвано вбсѣмь свѣдкбвъ, мѣжь ними дѣдича Вол. Бараньского, а збзнаня его матери Кльотильды, зложенй въ слѣдствѣ, мають бути лишь вбдчитанй въ часѣ розправы.

Переглядъ політичный.

——

Въ міністерствѣ скарбу працюють надъ бу дже томъ на р. 1898. По разъ першій входить до него новый податокъ особовый; пбсля пляну податковои реформы дохбдъ зъ нового податку буде лишь о стблько высше прелімінованый, о скблько ббльшй будуть выдатки на поббръ того податку въ прирбвнаню до давного. Зъ другои стороны дохбдъ зъ ґрунтового податку буде о пбвтретя міліона низше прелімінованый, бо о таку суму ухваленый торбкъ законъ обнизивъ загальну высоту того податку. Важне питане, чи новый буджетъ оббйме вже и пбдвышене платнѣ для урядникбвъ. Ґр. Бадені увевнивъ було депутацію урядникбвъ, що пбдвышене платнѣ вбйде въ житє зъ днемъ 1. сѣчня 1898. Але дотычный законъ ще не має санкціи; и длятого заходить питане, чи покрыте на те пбдвышене буде вже теперь вставлене до буджету, чи ажь по санкціоновану закону буде иншимъ якимъ способомъ установлене.

Wiener Abendpost доносить: Зъ найвысшого приказу удѣлено краєвымъ войсковымъ командамъ повновласть въ порозумѣню зъ політичными властями увбльнити вбдъ войсковыхъ вправъ покликаныхъ резервістбвъ и жовнѣрбвъ нечинной краєвои обороны зъ повѣтбвъ, навѣщеныхъ повенею, а тыхъ, що вже явили ся до вправъ, вбдпустити. Також припоручено командамъ, щобы зъ політичными властями порозумѣвали ся, на якъ довго треба де полишити технічне войско для помочи при направѣ понищеныхъ комунікацій.

Дня 5 с. м. була у ґр. Баденього и міністра скарбу Бѣлиньского депутація ческихъ послбвъ въ справѣ шкбдъ, спровадженыхъ повенями. Депутація зазначила конечность надзвычайнои помочи державнои и якъ найдальше идучихъ опустбвъ податку. Міністеръ Бѣлиньскій признавъ слушность тыхъ жадань, але додавъ, що опустъ податкбвъ може бути пбсля закону дозволеный лише на сей рбкъ. Екзекуціи будуть застановленй, а пошкодованымъ дасть ся по можности насѣне на засѣвъ якъ найскорѣйше. Правительство знає, що держава мусить принести значнй жертвы, и оно готове на тй жертвы. Акцію ратункову треба розширити також на тй стороны, що потерпѣли вбдъ довгои слоты. Міністеръ обѣцявъ, що уряды дбстануть приказъ, якъ найскорѣйше провѣрювати шкоды. Такъ само и ґр. Бадені заявивъ, що правительство розпбчне ратункову акцію на велику мѣру; вбнъ выдавъ вже приказъ, щобы розширено акцію на шкоды въ лежачбмъ и стоячбмъ збжу. Правительство зробить все можливе, щобы нужду, спроваджену шкодами усунути або злагодити.

Соймъ ческій мабуть таки буде скликаный на початокъ вересня. Nar. Listy домагають ся, щобы соймъ радивъ не тблько надъ помочею для навѣщеныхъ повенею, але також надъ тымъ, що почати противъ нѣмецкихъ насильствъ.

Веріфікаційна комісія загребского сойму постановила ббльшостію голосбвъ внесене на уневажнене мандатбвъ шѣстьохъ опозиційныхъ послбвъ, при котрыхъ выборѣ позаходили насильства, пбдпалы и убійства; ухвалено промавляти за потвержденемъ лише выбору посла зъ Дяковару, де позаходили тблько неформальности. Дебата надъ веріфікацією розпбчне ся мабуть въ середу.

Хорватскй епископы спроваджують взунтбвъ до Загребу, Осеку и Дяковару, щобы имъ вбддати управу шкблъ. Здогадують ся, що є се наслѣдкомъ нарады, яку сего лѣта мало кблькохъ хорватскихъ епископбвъ въ Рагузѣ, а въ котрбй також архіепископъ зъ Сараєва бравъ участь.

Сербскій конґресъ церковный мавъ дня 7 с. м. засѣдане, на котрбмъ королѣвскій комісарь бар. Николичь заявивъ, що зъ причины, що конґресъ мимо найвысшого приказу не забравъ ся насамперед до остаточного полагодженя церковнои орґанізаціи, вбдрочує ся конґресъ на неозначеный часъ силою найвысшои постановы зъ дня 3 серпня с. р. Такимъ чиномъ, поки конґресъ не буде мавъ спроможности выбрати новый выдѣлъ, буде давнѣйшій выдѣлъ вести всѣ справы народнои сербскои церкви.

Рбвночасно зъ конґресомъ почавъ бувъ радити також синодъ сербскихъ епископбвъ. Той синодъ сегодня мавъ розпочати свои дальшй нарады.

——

Переговоры о грецко-турецкій миръ все ще не покбнченй. Порта жадає, щобы Греція сплатила вбдшкодоване воєнне въ трехъ ратахъ що двѣ недѣлѣ, и въ такбй самбй мѣрѣ буде також турецке войско уступати зъ Тесалію. Противно державы пристають лише

що мы разомъ пережили, не було такого, коли-бы панувала мѣжь нами правда.

Стоявъ такъ близенько, що чула его теплый вбддыхъ. Дививъ ся зъ такою силою, що ѣй темно ставало въ очехъ. Примкнула ихъ, не вѣдаючи, що вбнъ за хвилю учинить або скаже. Глядячи на сю женщину, могло выдавати ся, що она повалить ся або хоче утѣкати. Надбйшла хвиля рѣшуча. Въ глубокбй тишинѣ, яка теперь воцарила ся, навѣть Ботольфъ чувъ непокбй.

— Оправдуй ся! — промовивъ по хвили. — Залиши всѣ свои штучки, вчини се заразъ тутки!

— Такъ! — прошептала несвѣдомо.

— Вчини се заразъ тутъ, кажу!

Зъ его устъ вылетѣвъ окликъ, бо она пбдбѣгла на кранець... Бачивъ ѣи волосе розвѣяне, ѣи простягненй руки. Але не донѣсъ ся до него нѣ звукъ нѣ плюскъ, бо тамъ, у низу, було страшно глубоко...

Зъ моря нбчью дбстала ся ему и въ морю зникла теперь вразъ изъ исторією свого житя. Въ чорнбй якъ нбчь глубени похороненo всью, що лишь мала его душа. Чи не годилось ему пбйти за нею? Прибувъ сюда зъ незломною постановою — положити конець своимъ мукамъ; але се не бувъ конець. Оно не могло вже теперь скбнчити ся; теперь доперва на добре розпочали ся муки. Ѣи послѣдный крокъ кликавъ о месть, бувъ доказомъ, що Ботольфъ помыливъ ся — убивъ ѣи. А однакъ хочь вбнъ знавъ, що муки помножать ся въ десятеро, мусѣвъ жити, щобы розмѣрковувати, якъ се такъ выйшло. Она, одинока спасла ся тои ночи, дбзнала ратунку тблько длятого, щобы вбнъ, спаситель, убивъ ѣи... Вбнъ, що ненастанно плывавъ моремъ и торгувавъ, мовьбы свѣтъ цѣлый не бувъ нѣчимъ иншимъ якъ лишь моремъ и ринкомъ, ставъ нежданo добычею любови, котра рбвно его, якъ и ѣи убила. Чи бувъ лихимъ чоловѣкомъ? Нѣколи не доводилось ему того чути. Такъ що-жь се було?... Пбднявъ ся — не щобы кинутись въ море, але щобы пбйти дальше. Нѣхто не накладає на себе рукъ въ хвили, коли поставивъ собѣ за цѣль розвязати знану загадку.

Але загадка ся не могла бути розвязаною. Ааста вбдъ давныхъ лѣтъ перебувала въ Америцѣ и зъ-вбдтамъ прибула й тогдѣ, коли два кораблѣ розбили ся. Де-жь въ Америцѣ мавъ шукати розвязки загадки? Зъ котрои части Норвеґіи походила ся женщина? Не знавъ того, не знавъ навѣть, чи имена, якй подала ему за свои, не були прибранй. А той чужій корабельникъ — де-жь вбнъ бувъ? И чи вбнъ знавъ ѣи, чи може також тблько она знала его? Хотѣти дбйти чогось — значило въ сѣмъ случаю тблько, що пытати ся моря, що кинути ся въ его филѣ...

Збludивъ. Сокрушенбй грѣшници принесло бы се пбльгу, коли-бъ высповѣдала ся передъ любимымъ мужчиною; а непокаянна женщина була бы шукала выкрутбвъ. Але она нѣчого не збзнала и всяке крутарство було для неи чуже. Она кинула ся въ рамена смерти, щобы втечи передъ его напоромъ. За такою вбдвагою нема вины. А однакъ... чому нѣ? Оно лекше, нѣжь признатись до вины. До признаня потрѣбно ще ббльшои вбдваги, а она й почала вбдъ признаня, що есть щось такого, чого не може сказати. Отже хиба сама провина велѣла ѣй мовчати. Але и то нѣ! Велика провина не тяготѣла на сѣй женщинѣ; була прецѣнь неразъ такъ весела, може надто весела; була напрасна, але и така печалива та сердечно добра. Провины мусѣвъ допустити ся хто иншій Чому-жь не хотѣла сказати, що терпить зъ чужои вины? На тбмъ було бы всью покбнчило ся. А коли нѣ она, нѣ нѣхто другій не допустивъ ся вины, що-жь властиво було? Але-жь сама признала, що щось було... А впрочбмъ — той чужій корабельникъ, котрого такъ бояла ся? Що се було, Бога ради, що се могло бути? Коли-бъ жила, мучивъ бы ѣи дальше — о тбмъ бувъ переконаный и живо вбдчувавъ свою недолю.

Мысли почали на-ново въ нему кипѣти. Може ѣй лишь выдавало ся що она виновна. Або може не була виновата до тои степени, якъ ѣй выдавало ся? Може вкбнци не була такъ виновною, якъ другй могли судити? Якъ то часто укрываєся невинность за позорнымъ переступомъ, а наивна простота за грѣхомъ, хочь тяжко се другимъ зрозумѣти. Одна неясна вбдповѣдь могла подати ему причину до тысячи пбдозрѣнь, и тому она волѣла вбддати ся радше смерти, нѣжь ему. Чому-жь вбнъ не полишивъ ѣи въ спокою? Она схоронила ся до него, вырвала себе своѣй минувшинѣ, у него шукала захисту передъ тою минувшиною, а тымчасомъ саме вбнъ высувавъ ѣй тую минувшину передъ очи и юдивъ тайнй призраки противъ бѣднои женщины. Она була ему вбддана, була печалива и щира, — що-жь обходила его минувшость ѣи? — Нѣчо! Чимъ ббльше росла ѣи любовь, тымъ ббльшій мучивъ его песпокбй; тому що вбддала ся ему не лише зъ самого подиву и самои вдяки, але що й полюбила его сердечно, длятого вбнъ хотѣвъ знати, чи належала вже передъ тымъ до кого иншого и якй дороги перейшла въ житю. А чимъ дужше болѣвъ ѣи напбръ его, чимъ ревнѣйше благала его о милосердє, тымъ дужче настававъ на неи, вбдчуваючи, що щось таки було.

Першій разъ прийшло ему нагле на думку пытане: а вбнъ самъ? чи вбнъ сказавъ ѣй всью, що перебувъ? И чи взагалѣ можливо, всью собѣ посполу высказати? И чи такй вбдкрытя можна бы приняти въ тбмъ самбмъ дусѣ, въ якбмъ вбдкрывае ся? Певно — нѣ.

Зачувъ щебетъ двохъ дѣтей. Оглянувъ ся. Мимоволѣ дбйшовъ до альтаны, о котрбй недавно була бесѣда; спостерѣгъ се ажь теперь. Уплыло пять годинъ, а они выдались ему немовь пять хвиль. Може бути, що щебетъ дѣтей вбдъ давно розходивъ ся у воздусѣ, закимъ вбнъ его зачувъ. Ахъ чи се не була Аґнеса, шестилѣтна чи осьмилѣтна дочечка пароха, котру Ааста любила майже до безпамяти и котра навѣть дуже подабала на Аасту! Боже, така подббна! Саме допомагала малому братчикови выдрапатись на великій камѣнь. Вбнъ мавъ удавати ученика, а она учителя.

— Повтаряй теперь за мною, що буду говорити. Уважай: Отче нашь...

— Це насъ...

— Иже єси на небесѣхъ...

— Бесѣхъ...

— Да святить ся имя Твое...

— Мя Твое...

— Да будетъ царствіе Твое...

— Нѣ!

— Да будетъ воля Твоя...

— Нѣ! я не хочу!

Ботольфъ подавъ ся тихо взадъ. Не молитва такъ его порушила, не мѣркувавъ навѣть того, що се молитва; але коли глядѣвъ на дѣтей, якъ они бавили ся, коли слухавъ ихъ звбнкихъ голосбвъ, почувъ, що есть хищною звѣрюкою, выключеною зъ товариства Божого и людского. Укрывъ ся въ корчахъ, щобъ дѣти не побачили его. Боявъ ся ихъ ббльше, нѣжь кого-небудь въ житю. Пбйшовъ назадъ до лѣса, оминавъ пильно дороги и стежки. Куды мавъ звернути ся? Чи до свого дому, що набувъ и уладивъ для неи, чи даль-

на те, щобы Туреччина задержала пôвнôчну часть Тосаліи по рѣку Санямврію (Пеней) и Вольо ажь до часу, коли дôстане вôдшкодованє, а полудневу Тесалію щобы заразъ опустила. Въ кругахъ дипльоматичныхъ надѣють ся, що до тыждня прийде и въ сѣй точцѣ до згоды.

Зъ другои стороны Грецiя все ще не згодила ся на мѣжнародну контролю грецкихъ фінансôвъ, а черезъ те и не розпочобуде нѣгде позички на заплачене вôдшкодованя, и спиняє оконечне уложенѣ условій мира.

Въ Царгородѣ панує неспокôй зъ причины увязнень, бо нѣхто не може бути певный чередъ доносами, а досыть лише читати европейскѣ дневники, щобы звернути на себе пôдозрѣне або й дôстати ся до вязницѣ. И такъ увязнено якогось професора за читане европейскихъ дневникôвъ, въ котрыхъ попадали ся статьѣ, неприхильнѣ Туреччинѣ. Єго придержано три днѣ, поки выпущено назадъ; султанъ давъ єму навѣть тысячь франкôвъ вôдшкодованя за єго терпѣня. Але увôльнене увязненого взагалѣ рѣдко лучає ся.

Зъ Канеѣ доносять, що Кретенцѣ зъ причины приѣзду Джевада пашѣ побоюють ся о свою, поки-що лише приобѣцяну автономію. Длятого депутованѣ головныхъ провінцій Креты мали вже урядово заявити на письмѣ, що приннмають автономію. Якъ вѣдомо, доси опирали ся Кретенцѣ навѣть автономіи, а жадали злуки зъ Грецією. Отже се письмо є першою урядовою заявою, що Крета приймає плянъ автономіи, уложеный державами.

——

Якъ доносять зъ Парижа, россійскій подорожникъ Леонтьевъ наклонивъ короля Менеліка высилати молодыхъ Абесинцѣвъ до Россіи на науку. На разѣ выбрано 12 хлопцѣвъ зъ найперших родинъ краю; пôзнѣйше має ихъ далеко бôльше бути высланыхъ. Зъ тыхъ дванацяти Абесинцѣвъ, скоро тôлько пôдучать ся по россійски, мають 4 учити ся технічныхъ наукъ, а осталѣ будуть ходити до войсковыхъ шкôлъ, щобы опôсля дома бути инструкторами абесиньского войска.

Прикра пригода посла Козакевича.

Живѣйшій рухъ соціяльно-демократичнои партіи въ часѣ остатныхъ выборôвъ, скликуваній ними по селахъ передвыборчѣ нарады а вкôнци выбôръ Козакевича и Дашиньского на послôвъ зъ V-ои куріи округôвъ львôвского и краковского — все те спонукало консервативно-станьчикôвско-єзуитску партію почати контръ-акцію, хотяй-бы лишь для збереженя самои чести. У Львовѣ, Краковѣ и по другихъ мѣстахъ основано католицкѣ товариства ремѣсничѣ, котрѣ мають хоронити верстьы робôтникôвъ а вôдтакъ и селянъ вôдъ червоныхъ наукъ соціялістôвъ.

Львôвске таке товариство „Jednośc“, не многолюдне, але добре зорганізоване, починає на кождôвъ кроцѣ борбу зъ соціялістами. „Jednośc“ дзвонить въ дзвôнъ антісемітскій; та й не диво, на антісемітизмъ можна ще Єзуитамъ найскорше — якъ Полякъ каже — „wziąć na kawał“ робôтничѣ масы... Львôвскôй „Jedności“ проводить пралатъ кс. Гнатовскій а орґаномъ єи есть ґазетка Ruch katolicki, доси тыжденвникъ, а вôдъ нового року має стати ґазетою щоденною; Єзуиты, знаючи походити коло дѣла, дорогою „народового податку“ зôбрали вже на се вôдповѣднѣ фонды.

И ось „католики“ и „соціялісты“ зъ кождымъ днемъ сильнѣйше выступають на себе. На зборѣ людового сторонництва, скликанôмъ недавно у Львовѣ въ справѣ тѣшиньскôй, прийшло мѣжь соціялістами и католиками до сильнои сварки, а остаточно скôнчило ся на тôмъ, що соціялісты не допустили католикôвъ до голосу. Католики не довго ждали на вôдплату.

Вôдъ якогось часу почали аранжеры „Jedności“ ѣздити по поблизькихъ селахъ та устроювати вѣча, а на тыхъ вѣчахъ сильно выступати противъ сторонникôвъ Козакевича, а годити „двôръ“ зъ „хаткою“ та величати ґрафа Баденього. Зновъ же по замкненю парляментарнои сесіи ставъ посолъ Козакевичь село вôдъ села скликувати свои зборы и на нихъ здає справу зъ своеи посольскои дѣяльности. Сторонники єго укладали рѣчи доси такъ, що зборы кôнчили ся высказомъ довѣря послови. Ажь ось вчера послови Козакевичеви не повело ся — католики вôдплатили ся соціялістамъ „piękнem za nadobne“...

Посолъ Козакевичь приѣхавъ вчера на збôръ до села Чишокъ, взявши зъ собою кôлькадесять товаришѣвъ. Коли почавъ говорити о дѣяльности соціялістичныхъ послôвъ въ радѣ державнôй, пôднявъ ся мѣжь збôраными крикъ: „Прочь зъ Козакевичемъ!“ Зъ того крику скориставъ комісарь Пшибиславскій и розвязавъ збôръ.

Козакевичь пôйшовъ до хаты взяти капелюхъ, та тамъ напали на него селяне [якъ пишуть польскѣ ґазеты] и потурбували єго. На єго жадане комісарь давъ єму сторожу зъ двохъ жандармôвъ, щобы безпечно повернувъ до Львова.

Католики тріюмфують, але соціялісты безъ сумнѣву не подарують имъ того — и теперь ажь готова пôйти забавка въ львôвскôмъ окрузѣ!...

НОВИНКИ.

— **Про вчерашный концертъ академічного хору въ Тернополи** одержуємъ таку телеґрафічну звѣстку: Концертъ выпавъ величаво. Саля була переповнена публикою. Голосы співакôвъ, выконане точокъ програмы концертовои якъ вкôнци и костюмъ співакôвъ выкликали загальне одушевленє.

— **Зъ Перемышля.** Головный комітетъ прогульки хору академикôвъ повѣдомляє Р. Т. публику Яворова и охрестности, що на спеціяльне запрошенє Яворôвянъ возьме хоръ рускихъ академикôвъ участь въ концертѣ, котрый вôдбуде ся въ Яворовѣ дня 18 н. ст. серпня с. р. — *Д-ръ Т. Кормошь. Ив. Прийма,*

— **Зъ Камѣнки струмиловои** пишуть намъ: Комітетъ, що завязавъ ся въ Камѣнцѣ для урядженя концерту перемыского хору академічного, запрошує симъ всѣхъ Впов. Родимцѣвъ зъ повѣтôвъ каменецкого и околичныхъ, на день 12-ого н. ст. серпня на концертъ и забаву танцями по концертѣ Концертъ вôдбуде ся въ сали рады повѣтовои а танцѣ въ сали Панькова. Вступъ на концертъ вôдъ особы 1 зр., на танцѣ 1 зр. а білетъ родинный на танцѣ [чотири особы] 2 зр. — Забава заповѣдає ся славно. Молодежи, такъ красного, якъ и некрасного пола, и то самои забаволюбнои, що не мѣра, музика вôдъ уха, удекороване саль въ Камѣнцѣ невидане, однымъ словомъ: дуже жалувавъ бы кождый, хто бы не прибувъ на 12-ого серпня до Камѣнки. — За Комітетъ: *М Дегельскій* и д-ръ *В. Ступницкій.*

— **Львôвскій руско-народный театръ въ Надвôрнôй** представить въ середу 11-ого с. м. на бенефісъ п. Стадника голосну сучасну комедію Шуткевича п. заг. „Попихайло“ въ 5 вôдслонахъ [переложивъ на руске І. Ст.] Можна надѣяти ся, що штука, котру зъ великимъ узнанемъ приняли варшавскѣ сцены а вôдтакъ и у Львовѣ загально подобалась и кôльканацять разôвъ була повторювана, знайде такожь и въ нашôмъ театрѣ належный успѣхъ.

— **О. Михаилъ Охтиньскій** именованый дѣйстнымъ учителемъ греко-кат. релігіи учительскôй семинаріи въ Самборѣ.

— **Вôдъ о. Іоана Залуцкого,** декана и пароха теребовельского, одержуємо отсе письмо: „Въ 166 числѣ „Дѣла“ зъ дня 5 серпня 1897 въ „Новинкахъ“ зъ-пôдъ Теребовлѣ якійсь незвѣстный допысуватель минувъ ся зъ правдою и свою допись мыльно умѣстивъ, понеже пôдписаный, помимо сильного напору на утворене и удержане власнымъ коштомъ дому для духовнои институціи сс. служебниць въ Теребовли не согласивъ ся, и длятого надѣя незваныхъ до того дѣла людей есть тщетна а радôсть вымушена. Прошу умильно о спростоване сеи дописи безосновнои для обороны моеи особы передъ хитрымъ противникомъ моимъ, здôбнымъ до предразсужденія и голошеня ложныхъ вѣстій на свою повагу и прославленіе. — *Іоанъ Залуцкій* деканъ и парохъ Теребовлѣ.

— **Курсъ управы тютюну для народныхъ** учителѣвъ починає ся нинѣ въ Ягольници и тревати буде до 22-ого с. м. На курсъ сей, заведеный заходомъ комітету снятиньского товариства управы тютюну, вызначила рада шкôльна 15 кандидатôвъ зъ повѣтôвъ, де управляють тютюнъ. Кандидаты дôстають зъ фондôвъ згаданого товариства одноразову запомогу по 30 зр. Прелеґентомъ вызначено Франца Дзельского, краевого инструктора управы тютюну. По скôнченôмъ курсѣ вôдбуде ся испытъ при вôдноручнику товариства и директорѣ краевои низшои школы рôльничои въ Ягольници. Курсы сесій мають познакомити народныхъ учителѣвъ зъ управою тютюну, а они будуть могли поучати селянъ раціонально тютюнъ управляти.

— **Новый уніформъ завѣвъ міністеръ** зелѣзницѣ для зелѣзничихъ урядникôвъ. Вылоги мають бути зъ чорного оксаміту, а на рукавахъ чорнѣ аксамітовѣ пасма. Урядники вôдъ VIII ои ранґи почавши будуть на рукавахъ мати золотѣ паски. Тѣ уніформы будуть урядники обовязанѣ носити вôдъ 1-ого серпня 1900 року.

— **Выдѣлъ товариства Коломыйскій Боянъ“** призначивъ 10 зр. на „Шкôльну Помôчь“ въ Коломыи замѣсто вѣнця на могилу пок. члена основателя Бояна бл. п. Павла Ильницкого.

— **Кваліфікаційнѣ испыты на учителѣвъ** шкôлъ народныхъ звычайныхъ и выдѣловыхъ передъ львôвскою комісією екзамінаційною розпôчнуть ся дня 21 вересня. Поданя, заосмотренѣ въ метрыку, свѣдоцтво шкôльне, свѣдоцтво дозрѣлости, декреты именованя, табелю кваліфікаційну, короткій описъ житя и выказъ переробленыхъ дѣлъ треба вносити черезъ окружнѣ рады шкôльнѣ найдальше до дня 10 н. ст. вересня с. р.

— **Въ семинаріи учительскôй въ Сокали** вôдбудуть ся дня 28, 30 и 31 н. ст. серпня вписы на І, ІІ и ІІІ-ій рôкъ, а такожь до І и ІІ-ои клясы школы вправъ зъ рускимъ выкладовымъ языкомъ. При вписѣ на І-ій рôкъ треба выказати ся: метрикою хресту на доказъ, що кандидатъ скôнчивъ 15 лѣтъ житя; свѣдоцтвомъ укôнченои школы выдѣловои або IV-ои клясы шкôлъ середныхъ; свѣдоцтвомъ здоровля, выставленымъ дотычнымъ повѣтовымъ лѣкаремъ; крôмъ того въ разѣ перервы въ наукахъ свѣдоцтвомъ моральности за тойже часъ. Позаякъ въ 1897/8-ômъ роцѣ шкôльнôмъ не буде ще при сокальскôй семинаріи курсу приготовляючого, длятого ученики, що скôнчили лише пяти-клясову або шести-клясову школу а не одержали окремого пôдготовленя до вступного испыту на І-ій рôкъ, не будуть принятѣ. Вступнѣ испыты вôдбудуть ся въ дняхъ 1 и 2 вересня.

— **Испыты зъ жѣночнхъ робôтъ ручныхъ** вôдбудуть ся въ семинаріи учительскôй въ Сокали дня 15 н. ст. вересня с. р. Поданя о допущене до испыту належить вносити на руки дирекціи семинаріи найдальше до 1-ого вересня и долучити до нихъ: свѣдоцтво хресту або уродженя на доказъ скôнченого 18-ого року житя; свѣдоцтво укôнченои школы выдѣловои; свѣдоцтво здоровля и свѣдоцтво моральности. Кандидатки, що є учительками, внесуть поданя черезъ свои зверхнѣ власти.

— **Самоубійство.** На Высокôмъ замку у Львовѣ застрѣливъ ся Янъ Скульскій, бувшій поборець податковый львôвского магістрату, опôсля инспекторъ поліціи въ Золочевѣ а вкôнци въ Тернополи, де допустивъ ся кôлька разôвъ такъ разячого надужитя власти що утративъ службу а зô страху передъ слѣдствомъ судовымъ пробовавъ недавно отруити ся. Увôльненый зô службы приѣхавъ до Львова, а не могучи нѣгде найти мѣсця, вôдобравъ собѣ житє. Самоубійця полишивъ жѣнку и кôлькоро дѣтей.

— **Зъ ц. к. Дирекціи почтъ.** Симъ подає ся до вѣдомости, що ц. к. урядъ почтовый на двôрци зелѣзничôмъ въ Зашковѣ [въ повѣтѣ львôвскôмъ] часово завѣшено зъ днемъ 5-ого серпня с. р. По тôй причинѣ придѣлено мѣсцевости Зашкôвъ и Завадôвъ зъ присѣлками Зборôвъ, Папѣрня и Роздоле до округа доручень почтовыхъ въ Замарстиновѣ, а Зарудцѣ до округа доручень ц. к. уряду почтового въ Куликовѣ.

— **Зъ ц. к. Дирекціи зелѣзниць державныхъ.** На шляху Дрогобичь-Бориславъ заряджено дня 5 с. м. по причинѣ зломанои шины при звороткци, ведучôй до рафінеріи нафты Гартенберґа, пересѣдане подорожныхъ и переношене пакункôвъ при поѣздахъ мѣщаныхъ чч. 1854, 1855, 1856 и 1857. По уплывѣ трехъ годинъ почавъ ся рухъ нормальный.

— **Ц. к. староста зъ Старого-мѣста п. А. Пуницкій** обходивъ минувшои суботы ювілей 40-лѣтнои своеи службы. Середъ забавы предложивъ о. Куцѣй зъ Лѣнины-великои складку на самбôрску Руску бурсу и участники зложили 26 зр. 50 кр.

— **Варварскій ригоръ.** Въ Ґданьску ишовъ собѣ слюсарь Войтѣхъ Заремба въ товариствѣ двохъ женщинъ на проходъ и вступивъ на мѣсце вôйскове, де вступъ бувъ забороненый. Патроль арештувала Зарембу, а вôнъ по дорозѣ хотѣвъ утечи. Тогдѣ жовнѣръ тричи закликавъ „стôй!“ а коли Заремба не задержавъ ся, роздавъ ся выстрѣлъ зъ карабіна, куля перейшла Зарембѣ зъ-заду крôзь голову и выше? Було се для него байдуже; бо куды-бы звернувъ ся, пôйдуть за нимъ мысли о нѣй. Про мерцѣвъ повѣдають, що зѣницѣ ихъ заховують послѣдый образъ, якій бачили. Хто пробудить ся по злôмъ дѣлѣ, заховує єго въ душѣ. Все єму передъ очима стояла Аasта, лишь не та, котру бачивъ передъ хвилею, якъ зô скалы кинула ся въ море, але яко мале невинне дѣвча, яко — Аґнеса. Память на невысказану любовь Аасты до тои дитины змѣнила въ потайный способъ образы, що пересували ся крôзь єго душу; яко чинникъ рѣшаючій въ єго сумнѣвахъ що-до вины Аасты выступила теперь разяча подоба. Чи и Аasта носила пôдъ своимъ серцемъ таку дитинку? Недавно ще роздумувавъ надъ тымъ, чи то такожь доказъ невинности — єи дивне, пристрастне привязане до малои Аґнесы. Ненастанній змѣны у вдачи Аасты, непокôй, що выбухавъ часто въ пересаду, на перемѣну то вôдпихавъ єго то потягавъ, коли ще жила, — теперь, по сумнôй єи кôнчинѣ, немовь скристалізували ся всѣ спомины въ поставѣ малои, молячои ся дитины.

Куды-небудь гнала єго думка въ жаждѣ за свѣтломъ, всюды стрѣчала ту дитину; всѣ дороги дослѣду були єму зачинены. Яку-небудь розмѣрковувавъ подѣю спôльного житя, почавши вôдъ ночи, коли потонувъ корабель, до того поранку на скалѣ, все пригадувавъ собѣ погôдне личко дитины, а се такъ мучило єго на тѣлѣ и душѣ, що по уплывѣ кôлькохъ днѣвъ вже лише зъ трудомъ мôгъ приймати крихту стравы, а згодомъ не мавъ и на стôлько силы, щобы пôдняти ся зъ постелѣ.

Бачили се всѣ, що зъ нимъ зле. Хто носить ся зъ нерозвязаною загадкою, той набирає необавки такого дивного выгляду, що самъ стає загадкою для другихъ. Вже тогдѣ, скоро лишь сюды прийшовъ, вчинивъ ся єго зôръ понурый, єи урода и незнана обоихъ минувшôсть стали предметомъ тысячи сплетень; а коли Аasта нагле пропала, заняли ся Ботольфомъ до того ступеня, що радо вѣрили найнеймовѣрнѣйшимъ навѣть байкамъ. Певного нѣхто не вмѣвъ нѣчого сказати, бо тои недѣлѣ, коли Аasта утопила ся, не було близько нѣ живого духа, а трупа єи не вынесли филѣ на берегъ на свѣдоцтво нещасливои погибелѣ. Тожь еще за житя Ботольфа повстала цѣла вязанка рôзнородныхъ байокъ про него. Погано выглядавъ той чоловѣкъ; погано выглядавъ, лежачи на лôжку, зъ подовгастымъ, запалымъ лицемъ, котре ще поганила руда борода и таке-жь щѣтинасте волося. А що вôнъ не мôгъ умерти а и о житю такожь не було бесѣды, тому голосили, що Господь и нечистый борють ся о него. Найшлись и такѣ, що бачили, якъ нечистый, цѣлый у полумю, повзъ до вôкна комнаты, щобы выкликати єго. Видѣли чорта такожь въ видѣ чорного пса; вôнъ бѣгавъ навкруги дому, шукавъ жиру. Кôлькохъ проѣзжихъ зъ недалека мужикôвъ оглядали разъ дôмъ у огни; другѣ зновъ чули хоровôдъ, що зъ гомономъ, бренькотомъ и шумомъ выйшовъ зъ моря, зъ-вôльна пôдсунувъ ся пôдъ домôвлю Ботольфа, влетѣвъ крôзь запертѣ дверѣ, обôйшовъ всѣ комнаты и напослѣдку зъ тымъ самымъ гомономъ и крикомъ, середъ брехоту псôвъ и рзаня коней повернувъ назадъ до моря. Челядь Ботольфа, якъ мужчины, такъ и женщины, розбѣгли ся на всѣ стороны свѣта; они то розпускали всѣ байки. Нѣхто не посмѣвъ зблизитись до несамовитого дому. Коли-бъ не кôлькохъ мужикôвъ, котрыхъ давнѣйше звязавъ собѣ прислугою, бувъ бы безъ всякои помочи. Стара баба, що доглядала єго, сама не була въ силѣ опертись великому страхови; щобы выгнати злого духа, спалила околôтъ соломы пôдъ лôжкомъ Ботольфа; однакъ мимо того, що недужій мало що не згорѣвъ, нечистый не давъ ся застрахати. Нещасный терпѣвъ страшенно. Вкôнци баба здогадала ся, що Ботольфъ не може умерти тому, бо дожидає когось живого. Спытала єго, чи не вôзвати бы пастора. Кивнувъ головою перечучи. И нема нѣкого на свѣтѣ, кого бажавъ бы побачити? На се не вôдповѣдавъ нѣчого.

На другій день, коли все лежавъ въ тôмъ самôмъ безнадѣйнôмъ станѣ, вымовивъ докладно имя „Аґнеса“. Очевидно се не була вôдповѣдь на вчерашне пытане старухи, але милосердна баба приймила се слово за вôдповѣдь; вдоволена встала и пôйшла до чоловѣка та попросила єго, щобы чимъ скорше запрягъ конѣ и поѣхавъ до пастора по Аґнесу. На приходствѣ думали, що баба не порозумѣла, о що ходить; хорый бажає собѣ певно пастора, однакъ старый мужикъ вневнявъ рѣшучо, що не пастора, але Аґнесы.

Дѣвчинка прислухувала ся бесѣдѣ и дрожала зô страху; она чувала о нечистôмъ въ рôзнородныхъ видахъ и о чудномъ морскôмъ хороводѣ, що навѣтивъ домôвлю Ботольфа; однакъ чула такожь, що хорый, дожидаючи когось, не може вмерти. Ѣй не выдало ся то зовсѣмъ дивнымъ, що якъ-разъ єи хоче бачити; жѣнка Ботольфа неразъ присылала по Аґнесу. Воля умираючого мусить сповнити ся! — сказали ѣй — и сли щиру молитву занесе до Бога, то ѣй не стане ся нѣчого злого. Повѣрила и безъ опору дала ся вôбрати.

Вечѣръ бувъ студеный, погôдный; по лѣсѣ уганявъ давный шелестъ и проймавъ дѣвчинку страхомъ. Сидѣла на возѣ тихо и, всунувши рученята въ рукавы, молила ся. Нѣгде не побачила нѣ нечистого, нѣ морского хороводу, видѣла лише звѣзды на небѣ и свѣтло въ домѣ, що стоявъ на противнôмъ горбку.

Тамъ, въ тôмъ домѣ, було такъ страшно, таємничо. Стара выхопила ся митью, взяла Аґнесу, роздягла дѣвчинку зъ плащика и казала ѣй огрѣти ся при печи. Додавала ѣй вôдваги, упоминала, щобы не бояла ся та щобы зъ потѣхою приступила до хорого и вôдмовила надъ нимъ „Отче нашъ“. Коли Аґнеса огрѣла ся, взяла єи стара за руку и завела до комнаты Ботольфа. Вôнъ лежавъ неподвижно, лишь очима звернувъ ся до входячихъ. Малôй Аґнесѣ не выдавъ ся мерзеннымъ и она не почула страху на видъ єго.

— Прощаєшь менѣ? — спытавъ вôнъ ледви замѣтнымъ голосомъ.

Зрозумѣла, що повинна сказати „такъ“ и сказала: такъ! Усмѣхъ завитавъ на запалôмъ лици, хорый пробовавъ навѣть пôднести ся, але упавъ безъ силы. Аґнеса стала въ тôй хвили говорити „Отче нашъ“. Рухомъ руки давъ ѣй зрозумѣти, щобы перестала. Вôнъ вказавъ на свою грудь. На сей знакъ Аґнеса зложила рученята єму на груди, а вôнъ притуливъ ихъ своєю худощавою, костистою и якъ лѣдь холодною рукою. А що не вôдзывавъ ся, она розпочала на ново „Отче нашъ“. Хотѣла вже въ-третє вертати до початку молитвы, та стара жѣнка, глянувши на хорого, сказала:

— Теперь уже, дитинко, можешь лишити єго въ покою; вôнъ уже вôльный вôдъ всякихъ болѣвъ...

Переклавъ *П. К.*

летѣла чоломъ. Заремба умеръ на мѣсци. Куля въ дальшомъ бѣгу перейшла кробъ грубый бляшаный стовпъ вбдъ оголошень и коло склепу застрягла въ мурѣ. На щасте въ тбмъ рухливбмъ мѣсци нѣхто тодѣ не переходивъ, а могло бы було прийти до ще ббльшого нещастя. Подѣя ся выкликала въ мѣстѣ велике обурене. Цѣла нѣмецка праса пбдносить голосъ противъ перестарѣлыхъ вбйсковыхъ приписбвъ и домагав ся змѣны. Але дарма! Скбнчить ся на тбмъ, що „геройске“ поведене вояка найде признане зверхнои власти, котра не занехае ще надѣлити его медалемъ за убите марного „цивіля“...

— **Самоубійство зъ любови.** Оногдѣшнои ночи сѣвъ въ Станиславовѣ до II-ои клясы львбвского поѣзду молодый, старанно одягненый 30-лѣтный мужчина. Рано, коли поѣздъ рушивъ зъ Ходорова, роздавъ ся въ тбмъ возѣ гукъ выстрѣлу и пасажиры побачили згаданого мужчину въ крови зъ револьверомъ въ руцѣ. Вбзъ вбдчеплено вбдъ поѣзду, але закимъ прибувъ лѣкарь, самоубійця померъ. Найдено при нѣмъ карточку візитову „Казимиръ Соколовскій“ и другу зъ написомъ: „Люби мене и не забувай про мене!“ Въ карточцѣ бувъ завитый космикъ чорного волося.

— **Перехваливъ!** У Франціи померъ завѣдатель газбрушскои архіепархіи кс. Превостъ. Надъ гробомъ мавъ епископъ Муніе пращальну промову, а въ нѣй пбднѣсъ головно доброчинность покбйного, котрый вступивъ у службу церквѣ досыть бѣдный, а померъ ще бѣднѣйшій. Люде зъ сокрушеными вбдъ такого примѣру серцями вернули домбвь. А на другій день оповѣстивъ нотарь, що покбйникъ записавъ 450.000 франкбвъ свому архіепископови, а шестьомъ братямъ и братанкамъ по 150.000 франкбвъ, значить: разомъ лишивъ той найбѣднѣйшій кс. Превостъ маєтку 1,350.000 франкбвъ.

— **Чоловѣкъ, що видить носомъ.** Въ бльоньскбй університетскбй бібліотецѣ в книжка славного нѣмецкого ученого Цана, а на сторонѣ 82 тои книжки розповѣдае ся про селянина, котрый видѣвъ носомъ. Ще яко паробокъ упавъ той селянинъ зъ дерева въ корчѣ и покалѣчивъ собѣ лице, нбсъ и очи. Пбсля того слѣпый паробокъ сидѣвъ въ огородѣ и грѣвъ ся на сонци. Наразъ выдало ся ёму, що на кбнци носа щось свѣтить ся. День въ день вбнъ слѣдивъ за тымъ свѣтломъ и до шесть лѣтъ довѣвъ до того, що носомъ мбгъ розпбзнати всѣ рѣчи на земли, але свѣтла зъ горы не бачивъ. Авторъ книжки покликуе ся на славного лѣкаря Генриха Спеціюса яко на свѣдка. Теперь пригадали собѣ люде сю исторію, бо француска La Nature пише о подббнбмъ выпадку въ сучасности.

— **Поєдинокъ на зелѣзничбй машинѣ.** На однбмъ шляху россійскихъ зелѣзниць посварили ся на машинѣ поѣзду, що гнавъ всею силою пары, машиністъ и палячь. Сварнѣ було имъ за мало, тожь задержали поѣздъ и дальше частувати ся стусанами, доки не порозбивали собѣ носбвъ; потбмъ подали собѣ руки и поѣхали дальше. Передъ высшою властію толкували ся тымъ, що поединокъ годѣ було вбдложити, бо йшло о гонорову справу. Однакъ хочь йшло о справу гонорову, прогнали обохъ зб службы негонорово...

— **Дробнй вѣсти.** Фальшивй 20-гелербвки зновъ появили ся у Львовѣ, отже бачнбсть! — Въ Рущуку лучивъ ся оногды выбухъ въ магазинахъ пороху; при тбмъ 150 людей погибло, а въ друге тблько в покалѣченыхъ. Нещасте се лучило ся саме въ хвилю приѣзду князя Фердинанда. —Въ Бруховичахъ сынъ п. Бардашевои директорки школы им. св. Магдалины у Львовѣ, бавивъ ся револьверомъ и гадаючи, що вбнъ не набитый, грозивъ своёй 13-лѣтнбй сестрѣ, що ви застрѣлить. Сестричка смѣючись утѣкла, а братъ змѣривъ и стрѣливъ. Куля урвала дѣвчинѣ два пальцѣ, а крбмъ того порохъ попаривъ ёй лице. — Въ Монастирискахъ на двбрци Василь Дмитракъ, дозорець кирницѣ, чистивъ кирницю въ серединѣ, а на горѣ за помочію корбы вытягано нечисту воду. Наразъ посунула ся драбина, на котрбй стоявъ Дмитракъ, а вбнъ стративши рбвновагу захитавъ ся и хотѣвъ ухопити ся линвы; однакожь руку вхопили трибы и поломили ви ажь по саме плече. Нещасливый стративъ память, але не згинувъ, якъ то въ першбй хвили здавало ся. Ёму опбсля вбднято поломану руку и вбнъ жие. То вже другій случай въ родинѣ Дмитрака, що машина урвала руку; сынъ Дмитрака такожь слуга при зелѣзници, стративъ такъ само руку при подббнбй нагодѣ. — Въ Монаховѣ въ Баваріи допустивъ ся невыслѣдженый доси злочинець звѣрского убійства на вбзнику, що розвозивъ пиво зъ бровару. Сторожь вбдъ льокально и зелѣзницѣ заставъ ёго на возѣ коло шляху зелѣзничого зъ розбитою головою, выколеными очима и обрѣзаными ухами та носомъ.

Посмертнй — ∓ — оповѣстки.

О. Иванъ Бѣлиньскій, парохъ Баворова [деканата тернопбльского], священникъ загально поважаный, вбдзначеный крилошаньскими вбдзнаками, упоконивъ ся нинѣ рано въ 73 роцѣ житя а въ 47-бмъ священства. Похоронъ вбдбуде ся въ середу. Вѣчна, покбйному память!

Павло Ильницкій, выслуженый радникъ краёвого суду опбсля адвокатъ въ Коломыи, заслуженый членъ коломыйскихъ товариствъ рускихъ, упоконивъ ся дня 6 н. ст. серпня. В. ё. п.!

Наука, штука и література.

— Вѣденьского тыжденника „Die Zeit“ появивъ ся 149-ый зошитъ зъ такимъ змѣстомъ:

Kommende und gehende Männer. Politischer Brief aus Deutschland. Von Berolinensis. — Ungarische Coulissen-Politik. Von Dr. Hugo Ganz. — Böhmisches Staatsrecht. Von Dr. Friedrich Tezner. — Die Agrarkrisis in Deutschland. Von Dr. Rudolph Meyer. — Das Erkennen. Von Eduard von Hartmann. — Das Fahrrad, der Automobilismus und das Flugproblem. Von Ingenieur Anton Braun. — Die Reformation des XIX Jahrhunderts. Von Richard M. Meyer. — Das Klinger-Werk. Von Hermann Ubell. — Die Woche. — Bücher. — Revue der Revuen. — Der gläserne Käfig. Von Elsa Plessner.

Передплату на сей тыжденникъ чвертьрбчно 3 зр. приймають почта, всѣ книгарнѣ и адміністрація: Wien, IX/3, Günthergasse I. Числа на показъ даромъ и оплатно.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— *Надбсланй жертвы черезъ товариство „Просвѣта“ у Львовѣ.*

На дбмъ „Просвѣты“: о. Исидоръ Глиньскій зъ Буцнева 10 зр, п. Василь Бойко емерит урядникъ зб Львова 4 зр.

На фондъ літератбвъ Хв. тов. „Академічна Громада“ зъ фантовои льотеріи 16 зр.

На стіпендію им. Т. Шевченка п Кл. Кульчицкій ц. к. авск. суд. въ Самборѣ 1 зр.

На будову рускаго театру: Григ. Гнатевичь парохъ Добротвора вбдъ себе и Братства церковного 5 зр., п. Кароль Мельникъ зъ Дрогобича изъ розпродажи купонбвъ 4 зр., о. Дим. Лойванюкъ зъ Винятинець зъ узбираныхъ 6 зр. 30 кр., „Народна Торговля“ въ Дрогобычи зъ пушки 1 зр. 90 кр, Хв. Тов. задаткове зб Стрыя изъ зыскбвъ на 1895 рбкъ 10 зр., п. Т. Навроцка зъ пушки у о. Бурачиньского въ Княждворѣ 2 зр. 50 кр., п. Иванъ Борисъ зъ Перемышля зъ купонбвъ 1 зр 10 кр., п Олекса Витковецкій зъ пушки въ „Народнбй Торговли“ въ Рогатинѣ 1 зр. 76 кр, п. Стефанія Юзичиньска дочка свящ. зъ Выбудова 2 зр, о. Исидоръ Глиньскій зъ Буцнева 7 зр., п. П. Патрило вбдъ молодежи зъ Тернополя 32 зр., п. К Нбдляшецкій вбдъ Ляторовского зъ Камёнки струм. 40 зр. 67 кр., о. О. Скульскій изъ Садокъ вбдъ себе и зб складокъ 10 зр., о. П. Мицьковскій зъ Чорнокбнець 50 кр., о Мих. Гулла зъ Борщева за купоны 3 зр. 60 кр., о. К. Павловскій зъ Сухои волѣ черезъ тов „Днѣстеръ“ 7 зр. 83 кр., о. Василь Левицкій зъ Нижнева складку на заг. зборахъ читальнѣ „Просвѣты“ въ Ляцкбмъ 2 зр. 33 кр, п. Пл. Карпиньскій богословъ зъ пушки въ дух. семинаріи 7 зр. 50 кр., Хв. Дирекція Касы щадничои въ Дрогобичи 10 зр., о. И. Домбчевскій зъ Дарахова зб спроданыхъ купонбвъ 4 зр. 9 кр., п. Марія Кручковска зъ Тернополя 5 зр., п. Дмитро Дмитерко зъ Тернополя 5 зр, о. Волод. Петрушевичь парохъ зъ Калуша зб спроданыхъ купонбвъ 16 зр., пп. богословы зб Львова складку на Святый вечеръ 3 зр. 80 кр., о. А Нбдляшецкій зб Сковятина 1 зр., п. Дарія Глѣбовицка зъ Шумлянъ зъ коляды 1 зр. 80 кр., о. Ив. Рогужиньскій зъ Шешоръ 5 зр., п. Креховецкій кондукторъ зелѣзницѣ у Львовѣ 1 зр., п. Городыскій de Корчакъ урядникъ зелѣзницѣ у Львовѣ 1 зр, Хв. Комітетъ вечерковый у Львовѣ 203 зр. 87½ кр., п. Василь Бойко емерит. урядникъ зб Львова 10 зр., Хв. Товариство задаткове зъ Лѣська изъ зыску на 1896 рбкъ 25 зр, п. П. Мацевичь вбдъ пп. Рушляковского и Козловского зъ Долины 1 зр.

Телеґрамы „Дѣла“.

Прага 9 серпня. Нѣмецкй послы всякихъ вбдтѣнкбвъ, зібранй на нараду пбдъ проводомъ Шлезінґера, постановили мѣжь иншимъ звернути ся до правительства о помбчь для сторбнъ, навѣщеныхъ повенею. Такожь ухвалено протестъ противъ найновѣйшихъ заявъ молодо-ческихъ послбвъ що-до утиску ческихъ меншостей.

Цилея 9 серпня. Вчерашне посвящене „Народного Дому“ перейшло цѣлкомъ спокбйно. Участь Славянъ була значна.

Вѣдень 9 серпня. Sonn- u. Montags Ztg. доносить ся зъ Пешту, що угорскій соймъ вб второкъ буде вбдроченый ажь до кбнця вересня.

Мадритъ 9 серпня. Президента міністрбвъ Кановаса застрѣливъ якійсь анархістъ Неаполитанець, влучивши ёго трема кулями зъ револьверу. Убійника увязнено.

Переписка Редакціи и Адміністраціи.

Хв. Чит. въ Шу. До кбнця року ще 5 зр. 50 кр. — *Вп. А. Чич. въ Ка.* Такъ. — *Вп. Т. Ма. въ Та.* До кбнця вересня ще 1 зр. 50 кр. — *Вп. А. Чу. въ Ко.* Такъ. — *Вп. Ё. Би. въ Ст.* Теперь заплачено до кбнця липня, а не серпня. — *Вп. М. Ла. въ Ча.* На III кварталъ вплачено 2 зр.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дбстати можна въ тов. „Просвѣта“.

Надбслане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарбвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пбдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкбй ч. 1.

У ЛЬВОВѢ.

Но цѣнахъ найдешевшихъ въ великбмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвбнкбвъ. — Замовленя зъ провінціи вбдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Конерницкій Львбвъ площа Галицка ч. 1

Цѣна збжа и другихъ продуктбвъ.

5 н. ст. серпня 1897.

Львбвъ: Пшениця 10·— до 10·35, жито 7·65 до 7·90, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·65 до 7·—, рѣпакъ 11·95 до 12·35, горохъ 6·35 до 7·85, вика 4·80 до 5·—, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бббъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижъ —·— до —·—, кукурудза стара 5·65 до 5·90, кукурудза нова —·— до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрбвъ —·— до —·— зр.

Курсъ Львбвскій

зъ дня 9 н. ст. серпня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 50	218 50
Зелѣз. Львбв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	283 —	287 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	110 80	111 —
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краёвого 4½% а. в льос въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісін)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 60	98 30
„ „ 4% льос. въ 56 л.	97 20	97 90
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 10	98 80
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнй Банку краєв. 5% (II. ем)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III.ем)	100 20	101 90
Позички краёвои зъ 1873 по 6% а. в.	108 —	— —
Позички краёвои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краёвои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 —	97 70
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 25	29 25
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 58
Пбвъимперіялъ	9 48	9 58
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 45	58 95

ТАЧКИ сильнй по зр. 2·20 и 2·55 Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты чѣтаны и иншій знаряды до робботъ земныхъ поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Низше пбдписаный повѣдомляе Поважану Р. Т. Публику, що у Львовѣ при ул. Шпитальнбй у власнбй реальности пбдъ ч. 28 е до набутя повозы всякого рода. Именно: ляндары, ландолеты, каритки, кучіръ-фаетоны мужескй, а такожь кошиковй кучіръ-фаетоны для панъ, пбвъ-крытй и отвертй фаетоны, тарантасы отвертй и пбвъ-крытй, такожь и въ фасонахъ угорскихъ вбзкбвъ, и возы промысловй — зъ гарантією за тревалбсть и знамените выкбнчене. 241 1—3

Дякуючи моимъ Пов. Р. Т. Покупнямъ за дотеперѣшну пбдпору, упрашаю о дальшй взгляды и остаю зъ глубокимъ поважанемъ

М НАССЪ

Львбвъ, ул. Шпитальна ч. 28.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русинбвъ

Цѣна 70 кр

Дбстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

КОБЗАРЬ Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу

зъ життеписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленй примѣрники продають ся по 35 кр.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продае товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

КАВУ

въ 5-кільовыхъ мѣшочкахъ франко

по **9** зр. **20** кр., **10** зр. **20** кр., **10** зр. **70** кр. и **11** зр. **20** кр.

ВИНО

въ 5-кільовыхъ барилочкахъ франко

по 3 зр.; 3 зр. 30 кр.; 3 зр. 70 кр.; 4 зр. 10 кр.; 4 зр. 50 кр.; 4 зр. 90 кр. (Дорожшй вина фляшками)

высилае

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ и ФІЛІИ.

92 49—?

ГОСТЕЦЬ и РЕВМАТИЗМЪ

лѣчить єдино лишь масть Русса [Russ Gichtsalbe]. Слоикъ 1 зр. Розсылае С. Рукера Алтика Львбвъ. (Галичина.)

175 22—24

Вбдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькбвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію вбдповѣдае д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорбчна передплата выносить 2 зр., на пбвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львбвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовй статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнй політичного змѣсту (н. пр. о сегорбчнбй сесіи соймовбй, о выборахъ, вбдозвы Краёвого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховй переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новбмъ законѣ дороговбмъ, О краёвбй продажи соли, О краёвбй акцизѣ вбдъ напиткбвъ, Вас. Нагбрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зб всѣхъ сторбнъ краю; 5) порады, пытаня и вбдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспбльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промыслъ и торговля.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова
приходить о			відходять о		
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8.55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/9—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/8 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
			2.50		„ Кракова
Ніч				3·00	„ Янова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3.05	„ Сколього [від 1/5 до 30/9 з Стрия]
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.48	„ Брухович
5 10		„ Кракова		4.40	„ Ярослава
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	6.55	„ Кракова			
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	9.10	„ Ицкан Бергомету з знімком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/5 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.50	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
		7		11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарбвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одпбчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни Института Ставропігійского, пбдъ зарядомъ Іосифа Гр[illegible]

Ч. 170. Львовъ, Второкъ 29. Липня (10 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских свят) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додаток „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и патницю на перемѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Sclalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платній у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрії:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ	8 зр.	на цѣлый рѣкъ	24 зр.
на пѣвъ року	9 зр.	на пѣвъ року	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ	16 зр.	на пѣвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаній вѣльній вѣдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной стрѣчки инсератовои або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣсланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инший донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Переглядъ політичный.

Вѣденьскій дневники доносять зъ ческого жерела, що правительство гадає скликати пѣдъ конець серпня конференцію для ческо-нѣмецкои угоды. На конференцію мають бути покликаній заступники обохъ народѣвъ, заселяючихъ ческе королѣвство, и взагалѣ всѣхъ сторонництвъ, такъ послы якъ и люде зъ-поза нихъ. Правительство выготовило пять проектѣвъ, котрій вѣддасть конференціи до розсмотреня: I. Законъ о куріяхъ пѣсля звѣстного внесеня Руса и Шлезінґера; II. новелю до ординаціи выборчои для ческого сойму. Пѣсля новои ординаціи буде число послѣвъ зъ мѣстъ збѣльшене о 15; зъ того Чехамъ припаде 14, а Нѣмцямъ 1 мандатъ. Велика посѣлѣсть буде подѣлена на куріи такъ, якъ при выбо ахъ до рады державнои; черезъ те вѣрноконституційна бѣльша посѣлѣсть буде мала забезпечену репрезентацію въ соймѣ. Такожь будуть утворенй новій торговельній палаты. III. Законъ о школахъ для національныхъ меншостей. IV. Законъ о урядовѣй мовѣ автономічныхъ властей; а коли бы сей законъ принято, то правительство гадає змѣнити вѣдповѣдно свои розпорядженя языковій. V. Законъ о урядахъ окружныхъ. Край має бути подѣленый на округи чисто ческій, чисто нѣмецкій и мѣшанй. За мѣшаный округъ узнає ся той, де меншѣсть національна не выносить бѣльше якъ пяту часть. Въ округахъ ческихъ буде урядовою новою ческа, въ нѣмецкихъ нѣмецка, а въ мѣшаныхъ обѣ краевій мовы. Окружній власти будуть чимсь посереднымъ мѣжь староствами а намѣстництвомъ.

Але здає ся, що Нѣмцѣ не мають охоты входити въ переговоры зъ правитекьствомъ, поки не будуть вѣдкликанй языковій розпорядженя. Противно правительство стоить на тѣмъ, що своихъ уступокъ не може посунути ажь до вѣдкликаня тыхъ розпоряджень, бо и не вѣльно ему зрѣкати ся права выдавати такій розпорядженя. За те, коли конференція згодила бы ся на законъ о урядовѣй мовѣ автономічныхъ властей, то правительство готово ѣй вложити проектъ до змѣны выданыхъ розпоряджень языковыхъ.

Коли бы конференція приняла проекты правительства, тогдѣ въ вересни прийшли бы они до затвердженя въ соймѣ.

Бѣльше-менше те саме доносять такожь Nar. Listy: Въ вересни — кажуть — буде скликаный соймъ и мае радити: 1) надъ закономъ о помочи краю для навѣщеныхъ повенею, 2) надъ правительственными внесенями що-до змѣны выборчои ординаціи о національныхъ куріяхъ, о змѣнѣ соймового регуляміну и о урядовѣй мовѣ автономічныхъ властей. Справу урядовои мовы въ державныхъ урядахъ мае поладнати въ радѣ державнѣй законъ, що буде внесеный разомъ зѣ справою ратунковои акціи для сторбнъ навѣщеныхъ повенею.

Оногды ческій послы зъ Моравы мали нараду въ Преровѣ. П. Странскій говоривъ о способѣ переведеня языковыхъ розпоряджень. Пѣсля его бесѣды правительство намѣряе скликати пѣдъ конець серпня конференцію въ справѣ ческо-нѣмецкои угоды. Коли рѣчи добре зложать ся, то въ вересни буде скликаный ческій соймъ, щобы мѣжь иншимъ взяти пѣдъ нараду законъ о подѣлѣ краю на округи ческій, нѣмецкій и мѣшанй. Моравскій послы постановили не робити правительству трудностей и приняли резолюцію, що теперѣшну бѣльшѣсть парламентарну въ радѣ державнѣй доконче треба попирати.

—

Зъ Царгороду доносять, що вчера приѣхавъ тамъ болгарскій князь Фердинандъ вѣддати султанови поклѣнъ. Князь мае забавити въ Царгородѣ два днѣ.

—

Про убійство испаньского президента міністрѣвъ Кановаса приходять такій докладнѣйшій вѣсти: Міністеръ пробував въ купелевѣмъ мѣсци Санта Аґеда. Д. 8 с. м. въ полудне сидѣвъ міністеръ зъ женою и ще двома купелевыми гостьми въ сѣняхъ купелевого закладу. Въ тѣмъ пѣдѣйшовъ до нихъ незамѣтно якійсь чоловѣкъ и три разы выстрѣливъ зъ револьвера до Кановаса; разъ влучивъ его въ чоло, а другій разъ въ груди. Потому звернувъ ся до жены убитого и каже: „Теперь я спокбйный, коли пѣмстивъ ся за моихъ братѣвъ зъ Монжуи.“ Кановасъ упавъ и стративъ притомнѣсть, а въ пѣвтора годины умеръ. Двохъ гостей, що були при тѣмъ, кинули ся заразъ на убійника; вѣнъ стрѣливъ еще два разы, але нѣкого не поцѣливъ. Прибѣгъ ще третій на помѣчь и въ трѣйку подужали убійника та вѣддали жандармамъ. Убійникъ сказавъ, що называе ся Рінальді, але его правдиве назвиско мабуть инше. Пишуть, що вѣнъ называе ся Михаилъ Ґольді, мае 26 лѣтъ и походить вѣдъ Неаполю. Утѣкъ зъ вязницѣ въ Италіи, де сидѣвъ за революційнѣ аґітаціи. Опѣсля живъ въ Барцельонѣ, потому ѣздивъ по Франціи, Бельґіи и Анґліи; въ липни бувъ въ Парижи и въ Мадритѣ. До Санты Аґеды приѣхавъ чи не тои самои днины, що и Кановасъ, и разъ въ разъ крутивъ ся по закладѣ, де лѣчивъ ся міністеръ. Убійникъ каже, що не мавъ спѣльниковъ; але признае ся, що е анархістомъ и що Кановаса убивъ зъ мести.

Кановасъ родивъ ся 1828 р. За молодыхъ лѣтъ бувъ поетомъ. Въ послѣдныхъ часахъ на кѣлька наворотѣвъ бувъ президентомъ міністромъ. Належавъ до консерватистѣвъ. Вѣнъ причинивъ ся богато до покликаня короля Альфонса.

Провѣдникъ ліберальѣвъ Саґаста прославъ королевѣй-реґентцѣ телеґраму, въ котрѣй высказуе свѣй жаль зъ причины смерти Кановаса, и вѣддае себе на услуги королевои, упевняючи заразомъ, що гакъ само бѣльша часть ліберальѣвъ готова на услуги правительству.

Польскій посолъ о ситуаціи.

Въ Słow-ѣ Polsk-ѣмъ помѣстивъ одинъ зъ „найзнатнѣйшихъ“, якъ сказано, членѣвъ кола польского такій замѣтки о теперѣшнѣй ситуаціи:

Въ краю домагають ся вѣдъ послѣвъ, щобы ставали передъ выборцями зъ посольскими справозданями. Справозданя при звычайныхъ обставинахъ політичныхъ суть потрѣбнй, — але въ ситуаціи выимковѣй повиннй бути полишенй до волѣ посла. Теперѣшна ситуація незвычайно трудна и замотана, и передовсѣмъ для Полякѣвъ найбѣльша осторожнѣсть необходима.

Похвалити ся здобутками нѣхто зъ послѣвъ не може, бо обструкція зробила наради парляменту неможливыми. Выяснити ситуаціи політичнои нѣхто не потрафить, анѣ нѣхто не передвидить загадковои будучности. Тожь зъ порозумѣня посла зъ выборцями не буде хѣсна, натомѣсть кожде небачне слово буде пѣдхоплене, перекручене и ужите за оруже противъ насъ. — Такъ само поступають и прочій сторонництва входячій въ складъ теперѣшнои бѣльшости парляментарнои: не скликують справоздань, вѣчь.

Демонструють лишь обструкціоністы. Причиною пристрастнои опозиціи мають бути розпорядженя языковій, але нѣхто сему не вѣрить, бо коли о таку рѣчь ходить, то розумній люде умовляють ся и доходять бодай до якогось modus vivendi. Але проводирямъ опозиціи розходить ся о власть въ державѣ. Сподѣвали ся ще передъ рокомъ, що теперѣшне правительство на нихъ буде опирати ся, а тымчасомъ завели ся пѣдъ тымъ взглядомъ и суть огбрченй. Зъ розмахомъ идуть до штурму, надѣючи ся скорои побѣды.

И справдѣ обструкція, доси не поборена, навела на Австрію найтяжшу крізу, — посередъ котрои Поляки мусять мати ся подвѣйно на бачности, если не хотять стратити славы політичного розуму, на яку собѣ заслужили дотеперѣшнымъ поведеньемъ въ парляментѣ. Если обструкція не устане або не буде поборена, то парламентъ не ухвалить анѣ буджету на слѣдуючій рѣкъ, анѣ провізоріи буджетовои анѣ продовженя договору мытово-торговельного зъ Угорщиною. И хочь бы правительство хотѣло якъ найширше користуватись §. 14-тымъ конституціи та при помочи розпоряджень полагоджувати все, що дасть ся, то така управа довго не може тревати, бо справы спѣльній обохъ половинъ державы не дадуть ся полагоджувати розпорядженями, та можна побоювати ся розбрату [illegible] зъ Угорщиною, наколи парлямент австрійскій покаже ся неспособнымъ до ухвалъ.

На се числять обструкціоністы и думають, що правительство буде мусѣло уступити передъ ихъ напоромъ. Однакъ забувають, що выбраный ними способъ борбы зменшае повагу сторонництва; що мабуть неимовѣрне, абы вѣдда ю власть въ руки обструкціонистѣвъ неимовѣрность въ нагороду за ихъ опозицію. А хочь бы и пожертвувано для нихъ повагу державну то не полагоджено бы справы, бо треба бы було, щобы парламентъ пѣшовъ за централістичнымъ правительствомъ. А того не буде, бо разъ, що побѣда однои обструкціи оправдувала бы другу (Чехѣвъ), а друге тому, що въ парламентѣ не було бы бѣльшости. Централісты числять на коло польске, а коло не буде напевно пѣдпирати централістичного правительства, котре выйшло зъ побѣды теперѣшнои опозиціи.

Хто не хоче борбы для борбы, аґітаціи для аґітаціи, сей повиненъ перейти на дорогу нормальныхъ парляментарныхъ переговорѣвъ и умовъ мѣжь сторонництвами, котрій вправдѣ зъ меншости не зроблять бѣльшости, але запевнять ѣй значѣне. Не треба уводити ся на дѣю, що въ Чехіи дойде до якогось порозумѣня мѣжь Нѣмцями и Чехами. Опозиція заняла таке становиско, що о порозумѣню не може бути и бесѣды. Сесія ческого сойму причинить ся до ще бѣльшого роздразненя умѣвъ.

Одинока порада въ тѣй хвили така, що може розважный розумъ переможе надъ хвилевыми пристрастями. Если правительство добуде для себе довѣре у бѣльшости и она зачне вести переговоры зъ меншостію, то може дальша обструкція буде залишена. Впрочѣмъ тяжке нещасте елементарне готово причинити ся до отямленя опозиціи.

Але если бы опозиція не покинула своеи тактики, тогдѣ обовязкомъ правительства и бѣльшости було бы, пѣдняти ся тяжкои борбы въ интересѣ державы и переформувати въ сѣмъ роцѣ бодай тій три справы: выбѣръ делеґацій, ухвалу провізоріи буджетовои и продовженє на рѣкъ торговельнои угоды зъ Угорщиною. Якъ тій справы будуть ухваленй, то житє парляментарне въ Австріи верне на нормальный шляхъ. А щобы се перевести, треба якъ найскорше скликати парлямент. На аргументаціяхъ не вѣльно тратити часу.

Отсе голосъ польского посла о ситуаціи. Не сказавъ, що правда, сей найзнатнѣйшій членъ кола польского нѣчого нового, бо що ситуація дуже прикра и майже безвыходна, се всѣ знаемо, — а зновъ не порадивъ гр. Баденьому нѣчого иншого, якъ чимъ скорше скликати парлямент и вѣддати ся въ руки теперѣшнои бѣльшости. Ба, коли гр. Бадені чогось дуже боить ся теперѣшнои бѣльшости и вырѣкъ бы ся ей дуже радо, коли бы лишь мбгъ якось приєднати собѣ Нѣмцѣвъ разомъ зъ Чехами. Бѣльшѣсть се бачить, а що доси Поляки въ нѣй верховодять, то и хитрый посолъ-дописуватель радить Полякамъ дуже осторожно поступати, щобы не стратили славы політичного розуму. Выждати, а вѣдтакъ подати ся въ ту сторону, зъ вѣдки вѣтеръ завѣе..

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ концерту хору рускихъ академиковъ въ Тернополи** одержали мы двѣ дописи. Одинъ Вп. дописуватель пише:

Судилось намъ Тернопольцямъ першимъ бачити огненну пробу академічного хору — и справдѣ годѣ було доволѣ надивитись, доволѣ наслухатись. Вже выступъ 15 Запорожцѣвъ, въ свѣтнѣмъ, прекраснѣмъ одягу, мае въ собѣ щось порываючого; що-жь доперва, якъ те характерне та добрне товариство заспѣвае, то нѣжными якъ легбтъ весняного вѣтру голосцями погладить, то „crescend-ами“ пѣднесе, то грѣмкими та дужими якъ тій хвилѣ Днѣпровій голосами потрясе душу. Справдѣшный артистичный бенкетъ!

Програма тернопольского концерту здавалась на першій поглядъ, мала, скупа, всего сѣмь точокъ: три хоры [Цеглиньского-Копка „Де срѣбнолентый Сянъ плыве“, Кріжковского „Odvedeneho prosba“, Н. Вахнянина „Зоря у бѣй“], два соля [теноровe О. Нижанковского „Минули лѣта молодій“ и басове Лисенка „Ой Днѣпре мій, Днѣпре“], до того одна продукція фортепіянова а одна на цитрѣ. Однакъ въ дѣйстности програма збѣльшила ся двократно и трикратно, бо кожду точку програмы мусѣвъ хоръ, солісты и музики кѣлька разбвъ повтаряти.

Касинова саля була публикою, майже выключно рускою, буквально забита; ентузіязмъ бувъ такій великій, що були бы справдѣ спѣваковъ запорожскихъ замучили на смерть, коли-бъ не накликуваня знатокбвъ — та милосердній голосы, що „тій Запорожцѣ мають ще передъ собою велику дорогу — бо ажь до Буковины; лишѣмъ ихъ! хто хоче, най ѣде зъ ними ще до Золочева слѣдуючого дня“. И справдѣ, богато такъ и вчинило. — Не станемъ подрѣбно розбирати програмы та продукцій, досыть сказати, що такій знатокъ якъ О. Нижанковскій не мбгъ здержати ся, щобы — се вже було по концертѣ въ часѣ танцювъ — не ймити за поводы та не погерцювати зъ такими голосами середъ своихъ композицій. Чудній голосы — сказавъ — та не знати, котрымъ справдѣ первенство вѣддати: чи теноромъ, чи барітонамъ, чи басамъ. Сейчасъ поѣхавъ бы зъ вами, молодцѣ, якъ бы не...“

Тернопольска Русь привитала справдѣ по батьковски своихъ сынбвъ запорожскихъ; бачили мы сивыхъ отцѣвъ зъ дуже далекихъ сторбнъ. Вѣдозвалась и въ найдальшихъ украинахъ на нашъ покликъ щира та люба душа руска — сердечне имъ спаси-Ббгъ!“

Другій Вп. дописуватель пише:

„Признаю ся, що зъ огляду на реклямы въ суперлятивныхъ епітетахъ, роблений всякого рода прогулькамъ и сполученымъ зъ ними продукціямъ музичнымъ, я зъ чувствомъ недовѣры вступавъ въ Замкозу салю дня 8. серпня на концертъ рускихъ академиковъ. Однакъ зъ задоволенемъ констатую, що марево той недовѣрчивости розвѣялось въ одну мить, коли передъ биткомъ засѣвшою авдіторією выступивъ на естраду хоръ, въ гарній козацкій строѣ одѣтыхъ олодцѣвъ-спѣваковъ до выконаня програмы концертовои.

По звычайнѣмъ, короткѣмъ привитаню молодыхъ нашихъ гостій поплыла пѣсня Цеглиньского-Копка про той „срѣбнолентый Сянъ, де Русь живе“. Слова высоко-патріотичній, композиція досыть слаба, але тій голосы свѣжого, молодого и що-до динаміки добре добраного хору зѣ своимъ громогласнымъ барітономъ п. Смолиньскимъ яко солістомъ, знаменито покрывали хибы самого укладу пѣсні. Укладаючій програму, если не знавъ, мбгъ бувъ легко довѣдатись, що до тыхъ самыхъ слѣвъ уложивъ и Г. Тополыницкій такожь музику на хоръ и сольо зъ фортепіяномъ, котра грубо перевышае сесю продуковану композицію.

Дивно троха стало, коли при другѣй точцѣ програмы засѣвъ симпатичный молодый козарлюга до фортепіяна. [На Сѣчи не було фортепіяна...] Гравъ Бетовена Cis-mol, т. зв. Mondschein-сонату зъ такимъ розумѣнемъ и чувствомъ, що коли ты замкнувъ очи а вслухувавъ ся въ саму гру его, то й видишь круглолицого, купаючого ся у филяхъ чистого зеркала воды. П. Остапъ Людкевичъ выбравъ собѣ вѣдай умысно тую трудну до вѣдограня, хочь може и легку до „заграня“ композицію, щобы представитись намъ справдѣ великій надѣѣ обѣцюючимъ піяністомъ и композіторомъ. Щобъ не вертатись до него въ-друге, скажу, що тяжше есть добре заакомпаніювати, якъ добре заграти. П. Людкевичъ потрафивъ се поняти, а образуючись дальше въ тѣмъ напрямѣ, здобуде собѣ колись назване знаменитого акомпаніста.

Тріо на теноръ, скрипку и фортепіянъ „Минули лѣта молодій“ Ост. Нижанковского, захопила певного рода трема; але мимо того йшло оно плавно, деклямація була чиста и выразна, мѣсця були часомъ дуже щасливій; однакъ слѣдно було те, що солісты не зограли ся були въ передъ, якъ належало. Чистый, ліричный и гнучкій голосъ теноровый п. Козака, при дуже добрѣй деклямаціи слѣвъ, загально подобавъ ся надзвычайно, такъ въ трію якъ и въ докинеиѣй на загальне а безнастанне жадане публики пѣсоньцѣ Масканого „Любить, не любить“, котру два разы спѣвати мусѣвъ. Було бы пожадане, щобы п. Козакъ оперувавъ рѣшучо однымъ тѣлько регістромъ голосу, а не обома наразъ, т. е. грудным и середнымъ, бо черезъ те стае двѣйна краска тонбвъ одныхъ а другихъ.

Kriżkowsk-ого хоръ: „Odvedeneho prosba“ бувъ вправдѣ поправно вѣдспѣваный, але не выкбнченый. Се вина не хору, але дериґента...

П. Яворскій вѣдспѣвавъ Лисенкове „Ой

Днѣпре". Голосъ сѐ великій, матеріялъ знаменитый, але потребує безусловно вышколеня. Єсть вправдѣ въ Италіи школа новѣйша [Pozzi] въ Медіолянѣ, де кажуть ударяти выдобутый тонъ зъ голосниць у нѳсъ, — бо тонъ такій выдаєсь великимъ, — але на се треба кѳнечно руководства и призволу вѳдповѣдного учителя. П. Яворскій мѳгъ подобати ся силою тону и интонаціею чистою.

О. Купчиньскій ставъ до артистичного перегону зъ молодыми своими товаришами по музѣ и выйшовъ, якъ звычайно побѣдоносно. Гравъ Гаммерера Nocturne и прекрасну свою найновѣйшу вязанку зъ народныхъ пѣсень. На невмовкаючій оплески мусѣвъ додати ще одну пѣсоньку Ґалля, але кѳнчивъ ѳи скоро и недбало, даючи тымъ выразъ, що недбало слухаючу публику пѳдчасъ продукціи вѳнъ не повиненъ своєю грою нудити... Ще сильнѣйше, якъ О. Купчиньскій, замаркувавъ О. Нижанковскій бракъ музикального образованя у бѳльшои части публики, бо коли опѳсля пѳдчасъ павзы спѣваючому по серединѣ салѣ хорови зачавъ дириґувати якусь пѣсню зъ одушевленемъ и справдѣ прекрасно спѣвану спѣваками, робивъ ся що хвиля такій неможливый гамѳръ, що два разы мусѣвъ перерывати спѣвъ, а вѳдтакъ, не докѳнчивши пѣснѣ, подякувати пп. спѣвакамъ за ихъ даремный трудъ... Мавъ велику рацію старый Падура, коли спѣвавъ у пѣсни: „Оттакъ *собѣ* заспѣваю — заспѣваю та й пѳйду"...

Послѣдною точкою програмы бувъ хоръ зъ фортепяномъ, знане у насъ: „Ура у бѳй". Хоръ сей вѳдспѣвано зъ вервою, зъ житемъ и жаромъ справдѣ молодечимъ. Тутъ доперва выказала ся сила и краска тону, якій ставить сей добѳрный хоръ рускихъ академикѳвъ. Коли у вѳдозвѣ, розсыланѳй комітетами, стоить надруковано, що хоръ сей „зложеный зъ найдобѳрнѣйшихъ голосѳвъ-солістѳвъ", то справдѣ треба признати, що вѳдозва правду казала, бо нема межи ними нѣ одного непотрѣба. Однакъ добрѳ теноры и знаменитѳ барітоны вымагають безусловно скрѣпленя баса, и то не бѳльше якъ однымъ порядным спѣвакомъ, а хоръ той, коли зъ часомъ зѳспѣваєся разомъ, може безпечно розносити славу пѣснѣ рускои далеко и по-за границѣ Галичины. Коли ще возьме ся на увагу, що адміністрація спочиває въ рукахъ професора ґімназіи п. Приймы, ѳірма въ пѳдписѣ д-ра Кормоша, а дохѳдъ чистый на таку гарну цѣль, якъ руска Бурса въ Перемышли, то й годѣ дивуватись, що саля була биткомъ повна. — *do-re-mi*

— **Зъ Сокаля**: Дня 13 н. ст. серпня устроює хоръ нашихъ патріотичныхъ академикѳвъ концертъ въ Сокали въ сали Сокола. Всѣхъ, кому руска пѣсня дорога, мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ Русинѳвъ, просимо о можливо найчисленнѣйшу участь въ сѣмъ концертѣ. — *Вѳдъ комітету.*

— **Аматоры-селяне въ Соповѣ** коло Коломыѣ хотять пѳдчасъ загальныхъ зборѳвъ своихъ читальнѣ вѳдограти двѣ комедійки: „Ицко сватомъ" и „Знѣмченый Юрко". — Годить ся звернути увагу всѣхъ нашихъ сѣльскихъ аматорѳвъ, — а теперь ѳ богато читалень, де читальники часто и красно дають театральнѣ выставы, — щобы уважали на выбѳръ того, що хотять выставити. Примѣромъ штучка „Ицко сватомъ" якъ то кажуть „нѣ до Бога нѣ до людей", нѣ тамъ науки, нѣ то змыслу, нѣ дотепу, що выкликавъ бы бодай смѣхъ. А прецѣнь выстава театральна повинна поучити и звеселити; она ѳ живою книжкою, для всѣхъ приступною. Правда, у насъ не богато всѣхъ приступною. Правда, у насъ не богато ѳ вѳдповѣдныхъ штукъ для сѣльскихъ сценъ, але все ѳ деякій рѣчи цѣлкомъ удатнѣ, и то на рѳзнѣ обсады, на бѳльше або менше осѳбъ, а о збѳльшено такого репертуару думає товариство „Просвѣта". Та й уже нинѣ, де читальники намѣряють давати театральну выставу, нехай обчислять, кѳлько ѳ осѳбъ спосѳбныхъ до граня та й чи ѳ силы спѣвучій, нехай сѐ спишуть и вѳднесуть ся до товариства „Просвѣты", а зъ-вѳдтамъ охотно подадуть имъ вѳдповѣдну раду, укажуть, якій штуки можна бы при даныхъ силахъ найлучше вѳдограти.

— **Зъ Золочева** одержуємо телеґрафічно звѣстку: Концертъ хору академикѳвъ выпавъ импонуючо. Гостей зѳбрало ся множество. Панувало незвычайне одушевленѳ.

— **Комітетъ взѳрцевого хору рускихъ академикѳвъ** оповѣщує: Концертъ *въ Чернѳвцяхъ* вѳдбуде ся дня *27 н. ст. серпня* [а не 29-ого, якъ було оповѣщено давнѣйше], а концертъ зъ забавою танцями *въ Коломыѣ* вѳдбуде ся дня *29 н. ст. серпня* [а не 27-ого, якъ було перше оголошено]. — Майже зѳ всѣхъ мѣстъ надходять потѣшаючій вѣсти про живу и щиру дѣяльнѳсть мѣсцевыхъ комітетѳвъ. Є надѣя, що успѣхъ буде всюда. — За комітетъ д-ръ *Т. Кормошь* и о *Николай Пѳдгорецкій.*

— **Панна Саломея Крушельницка** гостить черезъ сегорѳчне лѣто — якъ вѣдомо — въ Санъ-Яґо [столици Чілі въ полудневѳй Америцѣ], де выступає въ „Teatro municipal" яко спѣвачка примадонна зъ „Gran Compania de Opera lirica italiana [epresa Lalloni-Padovani]". Маємо передъ собою кѳлька санъ-яґскихъ часописій [въ языцѣ испаньскѳмъ] зъ рецензіями выступѳвъ нашои знаменитои артистки. Называють ѳи тамъ „Salomé Cruscenisca". Часопись El Arte умѣстила [въ Num. 13, 20 de Junio de 1897] удачный портретъ симпатичнои артистки зъ нагоды ѳи выступу въ оперѣ „Жидѳвка" [Judia] Галевіого. El Arte надѣляє спѣвачку великими похвалами. „La senorita Cruscenisca выказала великій талантъ и добру школу спѣву. Партію Рахилѣ вѳддала дуже по майстерски якъ що-до спѣву такъ и гры. Публика була одушевлена тою прецизією, зъ якою артистка интерпретує свою партію. Арію въ другѳмъ актѣ, вѳдспѣвану сердечно, публика одобрила однодушно. Оплески, якій тая артистка збирала въ кождѳй важнѣйшѳй хвили, були доказомъ того высокого поважаня, на яке она заслугує." Другій двѣ часописи La Libertad Elelctoral и La Tarde рѳвно-жь похвально высказують ся о выступѣ нашои артистки въ „Аидѣ". „Senorita Cruscenisca — пише La Tarde — вѳдъ першои своєи появы на сценѣ здобула собѣ las simpatias del publico своєю поставою и голосомъ. Має она голосъ зъ обширною скалею, приятный; школу має коректну и дикцію ясну та елеґантну..." — Взагалѣ рецензіи выступѳвъ нашои землячки звучать дуже похвально. Тѣшимо ся успѣхами панны Крушельницкои бо-жь хто зъ Русинѳвъ не вѳдчуває якъ найбѳльшои симпатіи для сеи не лишь Русинки-спѣвачки, але и Русинки-патріотки!

— **„Нова цвѣтка зъ поля рѳвноправности руского языка.** П. Т. Косарчинъ зъ Нагорянки пише намъ; На мов *руске* поданѣ, внесене дня 30/6 с. р. [ч. 20144] до бучацкого ц. к. староства въ справѣ выдавництва мѣсячнои часописи „Громадске слово" дѳставъ я ажь 6-ого с. м. таке письмо въ *польскѳмъ* языцѣ: „L. 21.791. Zwracam Panu Teodorowi Kosarczukowi [на поданю єсть выразно „Косарчин", але въ бучацкѳмъ староствѣ вѣдай не вмѣють по руски читати] w Nagórzance — po myśli §. 10 p. 2. i §. 12, 1. ustawy drukowej z 17 grudnia 1802 dz. u. p. Nr. 6. ex 1863 do dołączenia metryki urodzin oraz świadectwa przynależności i moralności. Nadto po myśli § 10 p. 3. należy podać nazwisko i miejsce nakładcy. — Buczacz dnia 3 sierpnia 1897. C. k, starosta Niewiadomski m. p." — Подаю сѐ до вѣдомости Єго Ексцелѳнціи пана намѣстника въ тѳй надѣѣ, що въ будучности и бучацкій панъ староста буде памятати на розпорядженя высшихъ властій що-до рѳвноправности руского языка и на рускій подання буде по руски вѳдповѣдати. — *Теодоръ Косарчинъ.*

— **Самбѳрска комісія испытова для учителѣвъ шкѳлъ народныхъ** подає нинѣшнымъ до вѣдомости, що испытъ кваліфікаційный въ речинци вересневѳмъ с. р. для учителѣвъ розпѳчне ся дня 13 вересня о 8 годинѣ рано. Поданя, заосмотренѣ въ приписанѣ документы зъ описомъ житя, выказомъ перероблены хъ пѳдручникѳвъ и поданемъ послѣднои почты належить вносити черезъ окружнѣ рады шкѳльнѣ до комісіи испытовои на руки Дирекціи ц. к. семинаріи учительскои въ Самборѣ найдальше до кѳнця н. ст. серпня сего року. — Зъ комісіи испытовои для учителѣвъ народныхъ въ Самборѣ, дня 8 серпня 1897.

— **Здезертируваєъ** у Делятинѣ зъ судовои салѣ Аронъ Розенкранцъ, коли почувъ, що судья засудивъ его въ дисциплінарнѳй дорозѣ за неприличне поведенѳ пѳдчасъ переслуханя на 3 днѣ арешту. Однакъ жандармамъ удало ся намовити его, щобы вразъ зъ ними, тѳлько о три кроки на передъ, вернувъ ся до суду та щобы на злѳсть судьѣ пѳйшовъ до арешту. Впрочѳмъ Аронъ и такъ ще посидить за насильный нападъ на склепъ христіяньского купця Петровского, тѳлько вже не въ Делятинѣ, але всѣмъ на злѳсть — въ Станиславовѣ.

— **Градъ великій** упавъ 3-ого с. м. коло Самбора въ громадахъ Береги, Пиняны, Бабина, Зарайске и Мистковичѣ. Шкоды дуже великѣ и розумѣєся не обезпеченѣ.

— **Зъ Надвѳрнои** одержуємо телеґрафічно звѣстку, що представленѳ штуки „Попихайло" на бенефісъ п. Стадника вѳдбуде ся сего четверга [а не въ середу].

— **„Сусѣдъ добрый, сусѣдъ щирый"** — та не кождый. Въ Ляшкахъ коло Львова вынаняла 62-лѣтна селянка Марія Сенчишинъ сусѣдови сѣножатку. Сусѣдъ сѣно зѳбравъ, а коли Марія прийшла по заплату, сусѣдъ побивъ ѳи и зломивъ ѣй букомъ праву руку. Бѣдну старуху вѳдвезли до шпиталю, а сусѣдъ пѳйде до арешту та й пропаде сусѣдска згода...

— **Велике озеро нафтове** вѳдкрыто въ Аляшцѣ [въ пѳвнѳчнѳй Америцѣ; давнѣйше россійска посѣлѳсть, теперь належить до звязи Сполученыхъ державъ]. Озеро се вѳдкрыли глядачѣ золота. Жерела нафты бють зъ дна и вѳдъ берегѳвъ такъ сильно, що пѳсля осуду знатокѳвъ выстало бы тои нафты на довгій лѣта для цѣлого свѣта. Въ прилягаючихъ до озера горахъ ѳ незвычайно великій поклады вугля. Озеро се и згаданій горы лежать при самѳмъ побережи, зъ вѳдки такожь добуває ся нафта.

— **Мачоха отруйницею.** Въ Будапештѣ померъ въ домѣ божевѳльныхъ оденъ богатый властитель реальности и лишивъ для девятеро своихъ дѣтей зъ першого подружя около 180.000 зр. До повнолѣтности дѣтей мала тымъ майномъ орудувати друга его жѣнка. Сего року двоє дѣтей помершого мало стати повнолѣтными; були се двѣ дѣвчины, одна зъ нихъ заручена. Наразъ обѣ занедужали и по коротѳй недузѣ померли: одна 22 червня, друга 2 липня. Въ кѳлька день опѳсля занедужавъ старшій сынъ и доси лежить тяжко хорый въ шпитали. При похоронѣ заручены дѣвчины судженый ѳи сказавъ прилюдно, що мачоха отруѣла дѣвчата. Поліція, дѳзнавшись о тѳмъ, почала слѣдити, наказала обдукцію тѣлъ и увязнила мачоху.

— **На именины одного учителя народного** зѳбравъ ся кружокъ гостей, его приятелѣвъ. При скромнѳй гостинѣ оденъ гѳсть вносить тоастъ въ честь именника и кѳнчить грѳмкимъ окликомъ: „Най намъ жие!" А учитель на те ще грѳмче: „Ба, але зъ чого? зъ чого?!"

— **Сѣрники зъ паперу** почала выробляти одна австрійска фабрика, застерѣгши патентомъ право своєи новости. Сѣрники паперовій мають вѳдзначати ся тою прикметою, що горять надзвычайно довго.

— **Выродокъ людскій.** Въ Чернѳвцяхъ на передмѣстю Клокѳчцѣ породила передъ мѣсяцемъ жѣнка зґбинника свиней Іосифа Венжовского дитину зъ головою на образъ поросяти Хлопчикъ має цѣле туловище, руки и ноги зовсѣмъ нормальнѳ и росліі, натомѣсть голова геть похожа на голову свинки. На черепѣ волосъ темный, досыть густый, чоло вузше нѣжь бы повинно, однакъ має ще подобу чоловѣчу; менше вже нѳсъ, сильно заломаный, сплощеный и зъ широкими нѳздрями. Але дальше — горѣшнои губы зовсѣмъ нема, а натомѣсть рылце грубе, стоять, зовсѣмъ якъ у поросяти, и зъ носомъ творить одну цѣлѳсть. Пѳдъ рылцемъ зовсѣмъ не слѣдно горѣшныхъ ясенъ. Долѣшна губа, вытягнена къ горѣ, лучить ся зъ рылцемъ и такъ уста маютъ видъ зовсѣмъ пыска свинки. Оправа очей зовсѣмъ якъ у свинѣ Борода та й долѣшна щока сильно посуненѳ взадъ. Дитина не може ссати, длятого мати кормить ѳи ложечкою. Хлопакъ здоровый, а лѣкарѣ кажуть, що буде жити. — Симъ выродкомъ дуже цѣкавить ся черновецкій народъ и не може розгадати тои загадки. Не було бы дива, якъ бы то було чадо якого „хруня", але Іосифъ Венжовскій нѣколи не бувъ выборцемъ...

— **Въ Товариствѣ взаимныхъ обезпечень „Дѣстеръ"** прибуло въ *липни* сего року 5082 важныхъ обезпечень въ сумѣ 2,400.122 зр. обезпеченои вартости зъ премією 22.044 зр. 50 кр. Разомъ вѳдъ 1-ого сѣчня сего року було до кѳнця липня 25.550 полісъ на суму 14,377.377 зр. зъ премією 122.458 зр. 19 кр. Попередного року було въ тѳмъ самѳмъ часѣ 20.429 обезпечень въ сумѣ 11,913.761 зр. обезпеченои вартости зъ премією 101.080 зр. 31 кр. а першого року въ тѳмъ самѳмъ часѣ лише 4.441 полісъ на 3,384.287 зр. обезпеченои вартости и 26.091 зр. 10 кр. пуемін. — Шкѳдъ прибуло въ липни 56 случаѣвъ, отже разомъ зъ попередными було до кѳнця липня сего року 216 шкѳдъ, зъ котрыхъ 212 уже выплачено, 2 вѳдшкодованя [въ сумѣ 353 зр.] наразѣ зъ причинъ правныхъ здержано, а 2 шкоды въ ліквідаціи. Сума всѣхъ тыхъ шкѳдъ разомъ зъ коштами ліквідаціи, по вѳдчисленю участи реасекурованои, выносить 26,384 зр. 17 кр. — Фондъ резервовый, зложеный въ цѣнныхъ паперахъ выносить зъ кѳнцемъ липня 64.763 зр. 90 кр.

— **Музикальный песъ.** Провінціяльный циркъ дававъ представленя въ однѳмъ зъ мѣстъ полудневои Франціи. Въ програмѣ оголошено, що песъ „Азоръ" буде концертувати на фортепянѣ. И дѣйстно песъ выскочивъ на стѳльчикъ та й почавъ грати марсиліянку. Одинъ изъ слухачѣвъ закликавъ: „Кота! кота!" Азоръ зѳскакує и щезає, а фортепянъ грає дальше...

— **Дрѳбній вѣсти.** Самоубійця Казимиръ Соколовскій, що то недавно застрѣливъ ся въ зелѣзничѳмъ возѣ коло Ходорова, бувъ, якъ показало ся, народнымъ учителемъ въ Бучачи. — Львѳвскимъ електричнымъ трамваємъ переѣхало сего року до 1-ого серпня 2,406.833 пасажирѳвъ. — Конґресъ католицкихъ польскихъ стоваришень робѳтничихъ въ Галичинѣ вѳдбуде ся въ Новѳмъ-Санчи въ дняхъ 22 и 23 н. ст. серпня. — Въ Перемышли утѣкъ криміналникъ Василь Курчакъ зъ Острова коло Перемышля, засужденый за крадѣжь на пѳвтора року тяжкои вязницѣ. — Померли: въ Тернополи адвокатъ д-ръ Алекс. Фрілінґъ въ 75 роцѣ житя, у Львовѣ емеритъ радникъ двору Францъ Гавзеръ бувшій опѳсля директоръ щадничои касы въ Станиславовѣ, въ 79 роцѣ житя. — Шлеска краєва рада шкѳльна позволила вѳдкрыти зъ новымъ шкѳльнымъ рокомъ третю кляєу польскои приватнои ґімназіи въ Тѣшинѣ. — Шпѣгуна Бартмана вѳддано, на выразне жаданѳ міністерства судѳвництва, до заведеня карного въ Ґрадисцѣ. — Презенту reg. collat. на лат. парохію въ Белзѣ дѳставъ кс. Марк. Хмура, пробощь зѳ Скалата. — Посолъ Дашиньскій выдавъ до своихъ выборцѣвъ вѳдкрыте письмо, датоване въ Ціріху въ Швайцаріи. Въ письмѣ тѳмъ заявляє, що не думає складати мандату, якъ се донесли деякій ґазеты, а тѳлько для поратованя здоровля выѣхавъ за границю. — Въ закопахъ французского товар. удушили ся въ Бориславѣ ґазами два робѳтники: Якѳвъ Витошиньскій [35-лѣтный мужчина, вѳдъ трехъ недѣль жонатый] и Михайло Ивасѣвъ, оба зъ Дрогобича. — Пропала безъ вѣсти 13-лѣтна дѣвчина, бѣлявка зъ пивными очами, Марія Г.; она ходила до III-ои клясы народнои школы а мешкала при улици Шептицкихъ; до утечи мала намовити ѳи слуга зъ тои самои каменицѣ.

Телеґрамы „Дѣла".

Вѣдень 10 серпня. Vaterland доносить, що пѳсля вѣстей зъ міністерства скарбу о пѳдвысшеню платнѣ урядникамъ передъ кѳнцемъ 1898 р. нема и бесѣды. Але правительство має намѣръ и надѣю, що зъ нагоды цѣсарского ювілею буде могло перевести пѳдвысшене платнѣ.

Мадритъ 10 серпня. Убійникъ Кановаса называє ся властиво Іосифъ Санто и бувъ довгій часъ складачемъ въ друкарнѣ въ Барцельонѣ.

Надѳслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвираєся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рѳкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.** 107 49—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѳвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пѳдъ „КОПЕРНИКОМЪ"

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѳй ч. І.

У ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѳмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — **Направы найскорше и найдешевше.** — **Устроеня електричныхъ дзвѳнкѳвъ.** — **Замовленя въ провінціи вѳдворотно.** 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѳвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збѳжа и другихъ продуктѳвъ.

5 н. ст. серпня 1897.

Львѳвъ: Пшениця 10·— до 10·35, жито 7·65 до 7·90, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·65 до 7·—, рѣпакъ 11·95 до 12·35, горохъ 6·35 до 7·85, вика 4·80 до 5·—, насѣня льняне —·— до —·—, насѣня конопне —·— до —·—, бѳбъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·65 до 5·90, кукурудза нова —·— до —·—, хмѣль —·— до —·—, за 100 кіло у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѳвъ —·— до —·— зр.

Низше пѳдписаный повѣдомляє Поважану Р. Т. Публику, що у Львовѣ при ул. Шпитальнѳй у власнѳй реальности пѳдъ ч. 28 ѳ до набутя повозы всякого рода. Именно: ляндары, ляндолеты, каритки, кучіръ фаетоны мужескій, а такожь кошиковй кучіръ-фаетоны для панъ, пѳвъ-крытій и отвертій фаетоны, тарантасы отвертій и пѳвъ-крытій, такожь и въ фасонахъ угорскихъ вѳзкѳвъ, и возы промысловій — зъ гарантією за тревалѳсть и знамените выкѳнченѳ. 241 2—3

Дякуючи моимъ Пов. Р. Т. Покупнямъ за дотеперѣшну пѳдпору, упрашаю о дальшій взгляды и остаю зъ глубокимъ поважанемъ

М НАССЪ

Львѳвъ, ул. Шпитальна ч. 28.

Глядає ся до дому священика

учителькы на село

котра учила бы приватно двоє дѣтей: одну дѣвчинку предметѳвъ зъ IV. клясы и одного хлопчика предметѳвъ зъ II клясы та приготовила ихъ до испыту въ публичныхъ школахъ мѣскихъ. Зъ предложенями просить ся вѳднестись до о. Ю. Кульматицкого пароха въ Горохѳвцяхъ п. Перемышль. 242 1—3

Знана вѳдъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѳвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникѳвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старій польскій сильній горѣвки, дуже добрій розолісы, лікеры, румы правдивій зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краєвій спеціяльности якъ: Народѳвка, Dziennik, Szczutek, Карпатѳвка, „Дябелъ", Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деребѳвка и т. п. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивій если зъ нашои фабрики спроваджеій.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вольного вѳдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѳдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова — ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 371—?

ДЗВѲНКИ шкѳльній и церковній въ вазѣ вѳдъ 3 до 20 клґр. по зр. 2 за 1 кіло. Знаряды до науки зручности „Slöjdu"

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русинѳвъ

Цѣна 70 кр.

Дѳстати можна въ товариствѣ „Просвѣта."

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выбѳръ поезій для народу зъ житєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта".

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленій примѣрники продають ся по 35 кр.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продає товариство „ПРОСВѢТА" по 1 зр. замѣсть 3 зр.

ТУТКИ цигаретовій 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичъ, Львѳвъ ул. Галицка ч. 12.

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Видавець и одѣвчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черняньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропіґійского, пѳдъ зарядомъ Іоакима Гр[illegible]

Ч. 171. Львовъ, Середа 30 Липня (11 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѡмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тѡй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѡ второкъ, и вѡ второкъ и пятницю на пѣ ремѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адм ністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Sclalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платѣй у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатковъ

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѡкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѡкъ . .	24 зр.
на пѡвъ року . .	9 зр.	на пѡвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѡкъ . .	16 зр.	на пѡвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѡдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатаній вѡльній вѡдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѡдъ одной стрѡчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣсланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѡдъ стишка.

Проектъ угоды ческо-нѣмецкой.

Правительство робить ще одну пробу мирного и згѡдливого полагодженя ческо-нѣмецкой квестіи. Сю пробу заповѣдано вѡдъ давна, а теперь маємо вже и конкретній проекты, якій пѡддае правительство пѡдъ розвагу обомъ воюючимъ сторонамъ. Акція правительства звернена въ тѡмъ напрямѣ щобы скликати ческо нѣмецку конференцію и почути ей гадку що-до деякихъ проектованыхъ законѡвъ, а коли бы удало ся осягнути згоду конференціи на проектованє правительствомъ полагодженя спѡрныхъ квестій, тогдѣ бы скликано ческій соймъ для законного ухваленя проектѡвъ. Конференція мала бы зѡйти ся на нараду пѡдъ конець серпня, а соймъ ческій бувъ бы скликаный у вересни.

Проекты правительственній мабуть вже поданѣ до вѣдомости интересованыхъ сторѡнъ, бо згадуе ся про нихъ не лишь въ прасѣ але и на політичныхъ сходинахъ. Сеи недѣлѣ вѡдбули ся сходины: въ Празѣ комітету екзекутивного нѣмецкихъ послѡвъ зъ Чехіи, — и въ Преровѣ ческихъ послѡвъ зъ Моравы. Комітетъ екзекутивный нѣмецкихъ послѡвъ въ ухваленыхъ резолюціяхъ не згадавъ о угодовыхъ проектахъ, — натомѣсть посолъ д-ръ Страньскій въ своѣмъ рефератѣ політичнѡмъ пояснивъ близше цѣль проектѡвъ угодовыхъ, здержуючи ся, що правда, вѡдъ критики або замѣтокъ надъ ними. Очевидно якъ Нѣмцѣ такъ и Чехи, втягненій гр. Баденімъ до сеи послѣднои пробы угодовои, не хотять зрадитись передъ часомъ зъ своими поглядами. Рѡвножь гр. Бадені, пустивши проекты угодовій въ свѣтъ, хоче спокѡйно выждати результату сеи своеи найновѣйшои акціи державнои.

N. fr. Presse, оперши ся на информаціяхъ зъ ческои стороны, оголосила такій комунікатъ про акцію правительственну:

Пѡсля намѣрѡвъ правительства мала бы бути скликана нѣмецко-ческа конференція, въ котрѡй бы були заступленій всякій вѡдтѣни обохъ партій, а передовсѣмъ послы соймовій, що не належать до рады державнои. Правительство выготовило пять проектѡвъ, котрій будуть предложенѣ найперше тѡй конференціи, а коли бы проекты були успѣшно полагодженѣ, то прийшли бы передъ ческій соймъ у вересни. Згаданѣ проектѣ такѣ:

1. Законъ о куріяхъ, опертый на звѣстныхъ внесеняхъ Русса и Шлезінгера, а установляючій національній куріи выборчѣ для выдѣлу краєвого, краєвыхъ институцій и комісій соймовыхъ. Куріи не одержать нѣякои мериторичнои компетенціи и нѣякого права закладати veto.

2. Новеля до ординаціи выборчои соймуческого, зложена зъ трехъ частей: а) Побѡльшене числа послѡвъ соймовыхъ о 15, а то зъ мѣскои куріи. Бѡльшій мѣсцевости, котрій доси выбирали въ сѣльскѡй куріи, будуть зачисленѣ до куріи мѣскои. Зъ новыхъ 15 мандатѡвъ припаде 14 Чехамъ а 1 Нѣмцямъ. За основу взятій нѣмецкій округи выборчій, а пропорціонально до нихъ побѡльшено ческій округи. б) Подѣлъ соймовои куріи бѡльшои посѣлостч на округи, анальогічно до подѣлу сеи куріи при выборахъ до рады державнои. Черезъ те вѣрно-конституційна (нѣмецка) бѡльша посѣлѡсть буде мати запевнену репрезентацію въ соймѣ (дотеперь при выборахъ укладано компромісы). в) Буде утворена нова палата торговельна черезъ подѣлъ одного мѣшаного повѣту, выбираюча двохъ послѡвъ.

3. Законъ о школахъ для меншостей національныхъ. Кошты утриманя тыхъ шкѡлъ буде поносити край.

4. Законъ о мовѣ урядѡвъ автономічныхъ. Сей законъ стоить въ звязи зъ проектомъ предложенымъ вже разъ давнѣйше соймови. Постановляе засаду, що въ Чехіи истнують нѣмецкій, ческій и мѣшанѣ громады та повѣты. Если въ якѡй громадѣ бодай пята часть мешканцѣвъ належить до иншои народности, то уважае ся ту громаду за мѣшану. Пѡсля сеи засады установляе ся мова урядова: въ нѣмецкихъ громадахъ нѣмецка, въ ческихъ ческа, а въ мѣшаныхъ громадахъ и повѣтахъ мѣшана мова.

Проектъ сего закона маѣ ще й ту цѣль, щобы промостити дорогу до вдоволеня бажанямъ Нѣмцѣвъ въ справѣ розпоряджень языковыхъ. Бо если удасть ся осягнути згоду сторонництвъ що-до сего проекту, то правительство змѣнить такожь вѡдповѣдно до сихъ постановъ розпорядженя языковій. Правительство не хоче зречи ся права полагоджуваня квестій языковыхъ въ дорозѣ розпоряджень, анѣ не хоче безпосередно цофнути своихъ розпоряджень языковыхъ; натомѣсть готове предложити конференціи новій розпорядженя, змѣненій пѡсля повысшого проекту законного о мовѣ урядовѡй автономічныхъ властей. Була бы се посередна дорога мѣжь становищемъ правительства, жаданями Чехѡвъ и постулятами Нѣмцѣвъ.

5. Законъ о утвореню урядѡвъ окружныхъ въ Чехіи. Сей законъ мавъ бы цѣль адміністраційну, вытворюючи пѡдъ взглядомъ політичнои адміністраціи посередну инстанцію помѣжь намѣстництвомъ а староствами. Деякій компетенціи були бы вылученѣ зъ круга дѣланя намѣстницва, а деякій зъ урядованя староствъ и поручень урядамъ окружнымъ. Можна припускати, що цѣль сего закона така, щобы надати бѡльшимъ мѣстамъ, призначеным на осѣдокъ для урядѡвъ окружныхъ, значѣне льокальныхъ осередкѡвъ, а вѡдтакъ до тыхъ урядѡвъ долучити ще и заступництва окружнѣ и въ сей способѡъ замѣнити теперѣшну автономію повѣтову автономією округѡвъ.

Подавши сю информацію, робить N. fr. Presse таку замѣтку: Комітетъ екзекутивный нѣмецкихъ послѡвъ зъ Чехіи постановивъ не скликувати поки-що на нараду всѣхъ нѣмецкихъ послѡвъ, а зъ того можна заключати, що комітетъ екзекутивный не маѣ охоты вдавати ся зъ правительствомъ въ якій-небудь переговоры, заки розпорядженя языковій не будуть вѡдкликанѣ. — Зъ якого боку и не зачепити, а все Нѣмцѣ кличуть одно и те саме: цофнути розпорядженя языковій! Правительство предкладае вже посередну дорогу, — а треба признати дуже зручно обдуману — щобы выйти зъ гоноромъ зъ прикрои ситуаціи, але Нѣмцѣ не хотять и чути про якусь уступку зъ своеи стороны. На нарадѣ комітету нѣмецкихъ послѡвъ старано ся оправдати поведенє правительства такою информацією, немовь то цѣсарь не годить ся на цофненє розпоряджень языковыхъ, доки квестія языкова не буде управильнена мѣжь обома сторонами на основѣ закона о мовѣ урядовѡй. Взагалѣ зъ стороны правительства, якъ бачимо, докладае ся всякого стараня, щобы справу пхнути на передъ, а не лишати ей въ теперѣшнѡй стадіи безвзглядного упору.

Narodni Listy доносять, що на сесіи ческого сойму, котра маѣ бути скликана на вересень, правительство предложить отсій проекты законѡвъ: о акціи для потерпѣвшихъ вѡдъ повени, о змѣнѣ соймовои ординаціи выборчои, о куріяхъ національныхъ, о змѣнѣ регуляміну нарадъ соймовыхъ и о мовѣ урядовѡй властей автономічныхъ. — Дефінітивне управильнене квестіи языковои въ урядахъ державныхъ маѣ наступити на основѣ закона державного о мовѣ урядовѡй. Дотычне предложенє правительственне маѣ бути внесене до парляменту рѡвночасно зъ внесеннями що-до акціи державнои зъ причины нещасть елементарныхъ.

Информаціи ческои газеты годять ся въ въ основныхъ точкахъ зъ вѣстями N. fr. Presse, — бо зъ обохъ выходить, що правительство хоче вѡддати свои проекты угодовій пѡдъ нараду Нѣмцѣвъ и Чехѡвъ, не лишь на довѣрочнѡй конференціи, але и на сесіи соймовѡй. Narodni Listy вже зъ горы заповѣдають, що и та послѣдна проба гр. Баденього не буде мати успѣху. Найновѣйшій предложеня языковій — пише орґанъ молодо-ческій — суть зреалізованѣмъ пунктацій, якій лишили ся зъ давнѣйшихъ часѡвъ пѡдъ фірмою Таффе-Плѣнеръ. Выринають они теперь въ новѡмъ выданю, а крѡмъ того Нѣмцѣ дѡстануть въ причинку приреченє, що въ парляментѣ буде внесеный проектъ закона о мовѣ урядовѡй, котрый буде поправкою розпоряджень языковыхъ. Такій законъ мѡгъ бы довершити ся лишь на коштъ правъ ческого народу, бо инакше Нѣмцѣвъ не вдоволить Годѣ порозумѣти, якимъ чиномъ може гр. Бадені предкладати проектъ закона о куріяхъ національныхъ, коли що иного передъ кѡлькома днями заявивъ ся противъ подѡбного подѣлу сойму тирольского. Введене курій національныхъ до ческого сойму мало бы таке саме значѣне, що подѣлъ старинного королѣвства ческого пѡсля границь національныхъ. До такои роботы гр. Бадені не буде пѡдпертый ческими послами. Если въ тѡй цѣли скликуе соймъ ческій, щобы Нѣмцѣвъ коштомъ Чехѡвъ усмирити и позбути ся обструкціи нѣмецкои уступками въ користь ческихъ Нѣмцѣвъ, не допускають Чехи грозячи и пригадуючи свою тактику обструкційну. При такѡмъ станѣ рѣчей зависить всьо вѡдъ рѣшучости; бо звернути ся треба доконче въ котрусь сторону, або до Нѣмцѣвъ або до Чехѡвъ.

Чудацтва крезѡвъ.

Въ згадкахъ, розмѣрно ще зъ недавнои минувшины, приходить ся намъ неразъ чудуватись, якъ вельможѣ розкидували великій грошѣ на пиры та забавы. Нинѣ мы привыкли уважати такій рѣчи за явища вже пережитій, бо нинѣ у насъ паны по знесеню панщины, коли то хлопы за дармо на нихъ робили, не мають уже ажь тѡлько грошей, щобы ихъ по чудацки розсыпати. А однакожь чудацтва такій не пережили ся; и они й нинѣ, тѡлько не у насъ.

Оно можливе теперь лише въ далекѡй заокеаньскѡй сторонѣ зъ ей горячковою, безмѣрною промысловою дѣяльностію. Цѣле тамошне богатство и вѣчный его оборотъ представляе ся немовь якесь филююче золоте море; якъ въ океанѣ е въ нѣмъ величезній приливы, котрій нежданно выдають зѡ свого нутра великій богатства, а за ними, якъ можна й надѣятись, идуть великій а скорій вѡдливы, що уносять случайне се множество золота въ иншій руки, до иншихъ пестѣвъ вередливои фортуны. А пестѣ тотій наче вѡдчувають сю непостѡйнѡсть та мимолетнѡсть своеи грошевои переваги и зъ зачудовуючою легкодушностію розтрачують груды золота на блистячу до безрозуму пересадну обставу свого житя. Все, що принесла до теперь цивілізація, всякій люксусъ чи то артистичнои фантазіи чи въ способѣ житя, все те йде на стрѣчу ихъ жадобамъ и хвилевымъ забаганкамъ А сповненя тыхъ забаганокъ не вдоволяе ихъ, они разъ-у-разъ придумують щось, що затьмило бы все попереднє, тожь и ставлять за міліоны палаты, будують своимъ богатствомъ прогульковій кораблѣ; фантазія архітектѡвъ и артистѡвъ выбиваe ся зъ силъ, щобы выдумати для нихъ щось нового, невиданого, поражаючого оріґінальностію и казочною цѣною.

Надмѣрне громадженє богатствъ въ однихъ рукахъ занепокоило навѣть само правительство пѡвнѡчно-американьскихъ державъ, тымъ бѡльше, що богатства сесій все бѡльшають, а само назвище „міліонеръ“ уже не выстатчуе нинѣшнымъ крезамъ Америки; ще кѡлька лѣтъ, а они стануть „міліярдерами“, розумѣе ся, коли числити ихъ маєтки на доляры, бо якъ бы числити ихъ на франки, то нинѣшній крезы давно вже е „міліярдерами“. Само собою розумѣе ся, що робучій людъ дивить ся на те лихимъ окомъ и треба побоюватись, що панованє американьскои плютократіи не довго потягне. На-разѣ — роскѡшне, надмѣромъ блеску и выставы ажь переражаюче житє ихъ, описуване въ ґазетахъ, заспокоюе цѣкавѡсть лакомыхъ на вражѣне товпъ народу и несе далеко-широко вѣсти о казочныхъ богатствахъ американьскихъ крезѡвъ.

Початкомъ епопеѣ великихъ, міліоны коштуючихъ забавъ була голосна свого часу [въ 1859 роцѣ] „diamond vedding“ — брилянтове весѣле, на котрѡмъ „молода“ міссъ Френсісъ Бартлетъ ослѣпляла всѣхъ надмѣромъ и блескомъ своихъ брилянтѡвъ, всѣ ей дружки поражали богатствохъ своихъ одягѡвъ, діямантѡвъ та жемчугѡвъ, а все те, и одяги и брилянты, були дарункомъ „молодого“ донъ Естебана de Obiego. По величавѡмъ вѣнчаню вѡдбувъ ся не менше величавый, сказати-бъ королѣвскій бенкетъ для весѣльныхъ гостій. Другого дня цѣла праса розписувалась о тѡмъ, наче-бъ не знать о якѡй подѣѣ. Хочь и се правда, що безрозумный люксусъ того весѣля выкликавъ и немало насмѣшныхъ замѣтокъ. Д-ръ Ренсфордъ высмѣявъ сесю [якъ выразивъ ся] „выставу брилянтѡвъ“, называвъ ей простаковатою и безтактною, а Кляренсъ Стедманъ взявъ собѣ ей за тему до ѣдкои сатиры, за що самъ „молодый“ донъ Естебанъ вызвавъ его на руку.

Другою такою забавкою бувъ костюмовый баль, якій выдала містрісъ Біллі Вандербільдтъ въ своѣй новѡй палатѣ въ Ню-Іорку. Про баль сей згадуе ся й до нинѣ, а коштувавъ вѡнъ нечувано богато, та за те выкликавъ сензацію неначе бы якась велика національна подѣя. Пара молодыхъ Бредлеѣй-Мартінъ задумала затьмити той баль и се имъ удало ся; они урядили у себе забаву, що не то очарувала, а поразила всѣхъ своимъ люксусомъ. Заздалегѡдь говорено вже о тѡмъ балю по всѣхъ сальонахъ и будуарахъ, черезъ що усе бѡльшало занятє нимъ и цѣкавѡсть на остаточній вражѣня.

А треба знати, що „міліонова“ слава Бредлеѣй-Мартінѡвъ дуже ще молода, ажь въ послѣдныхъ рокахъ обѣды и вечеры ихъ звернули на себе увагу. Почало ся въ лютѡмъ 1890 року т. зв. „cotillon-diner-омъ“ [обѣдомъ котильоновымъ]. Пѡсля найновѣйшои моды бенкетъ сей вѡдбувавъ ся въ первороднѡй гостинници Дельмоніко; величезній салѣ прибранѣ були рѣдкими ростинами и екзотичными цвѣтами, а прибране стола чудувало своимъ богатствомъ.

Обѣдъ бувъ даный на 300 осѡбъ зъ выбраного товариства, розумѣе ся самыхъ богачѣвъ. По обѣдѣ почавъ ся дуже цѣкавый и оживленый котільонъ, що тягнувъ ся до бѣлого дня. Кажуть, що сеся забавка коштувала 500.000 франкѡвъ, але она нѣчимъ ще въ порѡвнаню до балю, якій дали тотій самій Бредлеѣй-Мартіны недавно сего року.

Анѣ ихъ, анѣ котрого-небудь другого міліонера палата не могла бы була помѣстити всѣхъ запрошеныхъ гостій. Одинъ тѡлько готель Вальдорфъ зѡ своими великими комнатами и просторою ѣдальнею вѡдповѣдавъ улянамъ господарѣвъ — и они рѣшили ся выдати въ нѣмъ баль, що мавъ затьмити все доси видане и чуване. Цѣлый мѣсяць зѡйшовъ на самій приготовленя. На всѣ выдатки отвореный бувъ необмеженый кредитъ.

Прибранє цвѣтами и ростинами вѡддано фірмѣ Stall and Sons, а она спотребувала на те 10.000 рожь, 1.000 орхідей и безъ числа иншихъ цвѣтѡвъ та ростинъ. Цѣлій лѣсы ростинъ тыхъ доставлено умысно на сю цѣль зъ Фльориды и пѡвнѡчнои Каролины, а безлѣчь китиць и ґірляндъ взято зъ усѣхъ оранжерій Ню-Іорка. За звычайнѣ рожѣ плачено за дванацятку по 15 франкѡвъ, за красчій такъ званій „american beauty“ по 5 франкѡвъ за штуку, а за орхідеѣ по 50 франкѡвъ за дванацятку. Теперь можна вже представити собѣ, кѡлько коштували самій цвѣты.

Пѡсля слѡвъ справоздання ґазеты New-York-Herald — двѣ панѣ, Віллямъ Асторъ и Бредлеѣй-Мартінъ мали на собѣ дорогоцѣнностій кожда найменше на 500.000 франкѡвъ

Обѣ стороны мають майже рѣвнѣ шансы. Нѣмцѣ вѣрять въ силу своѣи обструкціи, бо она не лишь принесла имъ внутрѣшный хосенъ, причиняючи ся до сконсолідованя нѣмецкихъ сторонництвъ, але и приневолила правительство замкнути передъ часомъ сесію рады державнои. Значить ся, обструкція Нѣмцѣвъ щось таки варта. Чехи скрѣпили своѣ становиско не лишь осягненемъ розпоряджень языковыхъ (бо на кождый спосо́бъ мають вже щось реального въ рукахъ), але такожь и тымъ, що вѣйшли въ складъ бо́льшости парляментарнои.

Теперѣшна бо́льшо́сть вправдѣ не акцептована правительствомъ, але на кождый спосо́бъ може заявити свою волю супротивъ правительства и або змусити его до послуху для себе, або приневолити до уступленя. Длятого то по́бо́чь змагань правительства що-до полагодженя квестіи ческо-нѣмецкои треба ґр. Баденьому числити ся такожь зъ поглядами и становискомъ бо́льшости парляментарнои супротивъ тои квестіи. И бачимо таку появу, що ґр. Бадені волѣвъ бы не мати въ парляментѣ бо́льшости, — а зъ другои стороны проводирѣ бо́льшости старають ся всѣми силами утримати ѣи въ теперѣшнѣмъ складѣ и противставити ѣл намѣрамъ правительства. Ґр. Войтѣхъ Дѣдушицкій, котрый зъ титулу референта адресового взявъ на себе ролю проводиря автономічнои бо́льшости, старав ся всѣми силами утримати въ купѣ склеѣну бо́льшо́сть, а тымъ самымъ и кидав колоду по́дъ ноги ґр. Баденього.

Не досыть того, що ґр. Войтѣхъ выбразъ ся не въ пору зъ оголошенемъ програмы автономісто́въ, але теперь користав зъ кождои нагоды, щобы въ яко́йсь важно́й квестіи переважити на сторону бо́льшости. Въ часѣ зъѣзду словѣньскихъ послóвъ въ Люблянѣ приватный листъ ґр. Войтѣха до пос. Шустерліца пояснивъ Словѣнцямъ ситуацію; теперь же по́дчасъ нарады моравскихъ послóвъ въ Преровѣ мавъ рóвножь наспѣти листъ ґр. Войтѣха до пос. Страньского, въ котро́мъ запевняе ся, що коло польске буде поборювати таке правительство, котре бы поважило ся зробити уступки обструкціи нѣмецко́й. Таке запевненѣ ґр. Войтѣха не значить нѣчого иншого, якъ лишь се, що ґр. Бадені не смѣе входити въ переговоры зъ Нѣмцями, бо инакше бо́льшо́сть парляментарна переходить до опозиціи. Въ сей спосо́бъ хоче проводирь автономісто́въ змусити ґр. Баденього, щобы хопивъ ся острыхъ средствъ до зломаня обструкціи, знищивъ Нѣмцѣвъ до тла и оперъ ся безвзглядно на теперѣшно́й бо́льшости.

Ґр. Бадені не може поки-що во́дважити ся на такій крокъ, бо во́нъ волѣвъ вже навѣть подати ся до димісіи, якъ зрезиґнувати цѣлковито зъ участи Нѣмцѣвъ при управѣ австрійскою державою. Ґр. Бадені трактуе справу зъ практичного боку, длятого робить ще послѣдну пробу, не зважаючи на накликуваня автономісто́въ, що шкода часу на пустѣ фразы, лишь треба брати ся до дѣла. Але якъ проба заведе, то кому прийде ся капітулювати?

Петербургскій Kraj о нинѣшно́й позиціи ґр. Казимира Баденього.

Въ остатно́мъ числѣ Kraj-у знаходимо статью о нинѣшно́й позиціи президента міністро́въ ґр. Баденього. Статья сеся немовь приготовляе на „катастрофу“, що — мовлявъ — такъ заслуженый для Галичины и Австріи мужь державный готовъ леда хвиля „посвятити ся“ для добра Австріи...

„Нѣякій кабінетъ — пише Kraj — не истнуе вѣчно, а чимъ довше живе, тымъ бо́льше мае нагоды сповнити похибки. Було бы наивностію твердити, що ґр. Бадені не сповнивъ ихъ зовсѣмъ. Яко намѣстникъ въ Галичинѣ не оцѣнивъ во́нъ належно силы руху людового, а яко міністеръ не поредвидѣвъ анѣ побѣдъ антісеміто́въ у Вѣдни, анѣ розросту аґітаціи національнои межи Нѣмцями. Ясновидцемъ не бувъ. Австрія и Галичина, судячи справедливо его заслуги, повинні заховати для него вдячну [! !] згадку. Коли уступить, нехай иншій покажуть, що въ ситуаціи такъ нечувано трудно́й потрафлять бо́льше нѣжь во́нъ.

Нѣхто не сумнѣвае ся, що коли выбе рѣшуча година, ґр. Бадені не буде горячково держати ся теки. Во́нъ особу свою посвятить [sic!] радо для добра державы. Питане то́лько, коли цѣсарь Францъ-Іосифъ зажадае того посвященя. Въ дневникахъ стрѣчаемо ся зъ поновлюваными безнастанно завѣрюваняи, що ґр. Бадені тѣшить ся по давному ласкою и довѣремъ монарха. Охотно вѣримо. Здо́бности [??] ґрафа Баденього оправдують се найцѣлковитше, а довголѣтный досвѣдъ переконавъ Франъ-Іосифа безсумнѣвно, що розставши ся зъ нинѣшнымъ презесомъ кабінету не знайде легко во́дповѣдного наступника. Однакожь, хочь-бы не сумнѣватись въ завѣрювання дневникарскі, можна замѣтити, що кождый мужь державный въ Австріи на становищи міністра мае право величати ся повнымъ довѣремъ свого пана ажь до дня дімісіи. Есть се одною зъ характеристичныхъ прикметъ вѣденьского двора, одною зъ психольоґічныхъ чертъ володѣтеля.

Цѣсарь Францъ-Іосифъ, вступаючи на престолъ, постановивъ собѣ, що буде взо́рцемъ совѣстного урядника. И сего приреченя додержавъ славно... Цѣсарь знае то́лько одну зъ двохъ доро́гъ: або довѣрюе комусь и задержуе его на урядѣ, або не довѣрюе и дае ему димісію. Мае во́нъ въ собѣ щось зъ Филипа II-ого, котрый коли починавъ сумнѣватись, то вже й перестававъ. О сторонныхъ вплывахъ для параліжованя дѣяльности міністра, о вплывахъ, на якій въ Берлинѣ навѣть самъ Бісмаркъ нарѣкавъ, у Вѣдни за нинѣшного панованя не було чувати. Але за те и ласка цѣсарска, яка присвѣчуе кождому кабінетови ажь до годины скону, гасне сейчасъ, скоро міністеръ, зложивши теку, станувъ посередъ звычайныхъ смертнико́въ. Нѣякій людскі звязи, нѣяка згадка не лучить власти зъ міністрами на емеритурѣ. Нѣхто не чувавъ, щобы найзаслуженѣйшій достойникъ австрійскій, коли повернувъ до домашного затишку, бувъ потому взываный неофіціяльно на якусь довѣрочну нараду. Коли цѣсарь случайно стрѣтить его на урядово́мъ принятю, то питае его о урожаѣ въ его сторонахъ або чи не выбирае ся до во́дъ?

Найзнаменитшій австрійскій міністры падали скоренько безъ довгихъ мукъ. Въ передодень катастрофы показувавъ имъ монарха лице прихильне, якъ то наказуе и взглядъ на по́дданыхъ и етика лицарска. На другій день будуть они цѣлкомъ чужими на дворѣ. Нѣякій артикулъ кодексу або етики не вымагае, щобы имъ осолоджувано ихъ упадокъ.

Цѣсарь Францъ-Іосифъ мае нинѣ лѣтъ 67. Въ то́мъ вѣцѣ не змѣняе ся навычокъ.“

Вѣсти зъ по́вно́чнои Америки.

Въ остатно́мъ числѣ американьскои „Свободы“ находимо два письма зъ Канады.

Въ перше́мъ о. Н. Дмитро́въ зъ Вініпеґъ представляе теперѣшный станъ тамошныхъ кольоній рускихъ:

„Въ часѣ во́дъ 15-ого мая до теперь прийшло до Канады по-надъ 5.000 душъ Русино́въ, въ великій части зъ Буковины, помѣжь котрыми есть велика сила бѣдако́въ. Всѣ они поосѣдали вже на фармахъ. По-надъ 100 родинъ осѣло въ Yorkton, Man. и отворили четверту велику руску кольонію. Дотеперь в слѣдуючій великій рускій кольоніи: Edmonton — Edna по-надъ 150 родинъ, Lake Dauphin, Man. по-надъ 200 родинъ, Stuartburn, Man. по-надъ 200 родинъ и нова въ Yorkton по-надъ 100 родинъ. — Около 20-ого с. м. сподѣють ся въ Winnipeg нашихъ людей до 300 осо́бъ; дня 3 с. м. всѣли они на корабель.

Зо Сполученыхъ державъ прийшли дотеперь слѣдуючі люде: Зъ Mt. Carmel, Pa.: Иванъ Талпашь, Алексей Вархоликъ, Иванъ Хохолякъ, Романъ Слезѣнъ. Зъ Mayfield, Pa. Теод. Вахна.

Симъ разомъ по́ѣду я по нашихъ кольоніяхъ въ слѣдуючо́мъ порядку: Stuartburn, Lake Dauphin, Yorkton, а въ септембрѣ заѣду до Edmonton.“

Въ друго́мъ письмѣ п. К. Геникъ остерѣгае передъ „безсовѣстнымъ ошустомъ“, котрый перетягае людей зъ Канады до Дакоты. Во́нъ пише:

При ко́нци мая сего року появивъ ся въ Вініпеґу аґентъ зо́ Сполученыхъ державъ зъ Дакоты П. Е. Юнґъ зъ по́дписомъ „Президентъ рускаго кольонізаційного Товариства Кумп. П. Дакота“, а коли побачивъ нашого народа велике число въ Вініпеґу, задумавъ скористати зъ доброи нагоды. Хто сего року бачивъ нашихъ прибувшихъ зъ Галичины до Вініпеґу, де до 5000 народу въ па у мѣсяцяхъ прибуло, не подивуе ся, сли мѣжь ними були такі, котрі не були вдоволені тымъ, чого ще не мали анѣ знали. Ко́лькадесять родинъ нашихъ лишило ся въ Вініпеґу зъ замѣромъ купити тутъ землю и тои-жь глядали. П. Юнґъ познакомивъ ся зъ нашими, а знаючи троха россійскои мовы, не було ему трудно людей ще не осѣвшихъ збаламутити. Ставъ во́нъ говорити, що Дакота мае красні дарованій фармы, що тамъ кліматъ теплѣйшій нѣжь въ Канадѣ, е красні сады и всяка озимина тамъ удае ся. На таку гладку бесѣду дало ся дуже легко нашихъ 20 родинъ злапати. Мимо мови переторги дали ся увести п. аґентови нашій, на жаль, заможнѣйшій и около 15-ого червня выѣхали до Дакоты зъ цѣлыми родинами. А що той п. Юнґъ добре знавъ ходити коло интересу, видимо зъ того, що и 10 нѣмецкихъ родинъ прилучивъ до рускихъ и такъ до 200 душъ за одинъ разъ потягъ за собою. Хотяй я лично не бувъ въ Дакотѣ, але мавши то́льконагоды говорити зъ людьми приходячими зо́ Сполученыхъ державъ, выробивъ я собѣ поняте, що тамъ усе вже добре забране, а що остало, не есть до ужитку. Въ то́мъ дусѣ говоривъ я нашимъ, але, на жаль, имъ не помогло, ажь лично переконали ся.

Першу вѣстку о собѣ дали Нѣмцѣ, котрі написали до Nordwesten таке остережене: „Подаемо до вѣдомости, що уведені красными бесѣдами п. Юнґа выѣхали мы до По́вно́чнои Дакоты 20 рускихъ а 10 нашихъ родинъ, а прибувши тутъ по шести дняхъ подорожи цѣлковито розчарували-сьмо ся. Запроваджено насъ [день ѣхали-сьмо водою] мѣжь такій горы, де лишь небо та камѣне побачили-сьмо. Нарбдъ ставъ кричати зъ розпуки, не хотѣвъ корабель опустити; на силу высадили насъ на берѣгъ высокихъ пустаро́въ. Котрі при грошехъ, повернуть, а безгрошевій змарнують ся.

Дотеперь вернуло ся чотири родины нѣмецкі и самі оповѣдають, що видѣли на власній очи. Кажуть, що тамъ жити не може чоловѣкъ. Усѣ нѣмецкі родины вернуть незадовго. — „Що-жь зъ рускими?“ — пытаю. — „Та они самі не знають, що мають робити. Котрі не мають грошей, наняли ся, де могли, а що зроблять другі, не знати, бо не хотять правды говорити.

Переглядъ політичный.

Въ справѣ цилійскои ґімназіи писали мы вже, що Словѣнцѣ бо́льше вдоволені ро́вноправными клясами при нѣмецко́й ґімназіи, нѣжь самостійною низшою ґімназіею словѣньскою. Паралельки дають словѣньско́й молодѣжи спроможно́сть ко́нчити всѣ науки ґімназіяльні въ ро́дно́й мовѣ; противно перехо́дъ зъ низшои ґімназіи словѣньскои до высшои нѣмецкои мусѣвъ бы бути полученый зъ поважными трудностями. Тымъ то Словѣнцѣ бажають лише змѣнъ въ управѣ и въ учительско́мъ зборѣ нѣмецкои ґімназіи, значить: хотять, щобы директоромъ бувъ чоловѣкъ, котрый кро́мъ нѣмецкои мовы знавъ бы добре такожь словѣньску. Се зновъ дратуе Нѣмцѣвъ, бо они не безъ раціи добачують въ то́мъ жаданю заходы, щобы директоромъ нѣмецкои ґімназіи бувъ Словѣнець. Зъ однымъ то́лько не можуть погодити ся Словѣнцѣ. Ґр. Бадені заявивъ словѣньско́й депутаціи, що оконечне полагоджене справы чи то, иншими словами кажучи, стале системізоване паралельокъ, залежить во́дъ обопо́льнои згоды обохъ наро́до́въ, заселяючихъ Стирію: а се выходить на одно, що справа словѣньскихъ паралельокъ залежить во́дъ дозволу стирійскихъ Нѣмцѣвъ. Длятого пише Slovenski Narod.: Во́дповѣдь правительства въ справѣ цилійскои ґімназіи е для насъ лящемъ въ лице; а становиско, яке заняло правительство, е для насъ дуже понижаюче. Не въ то́мъ рѣчь, що правительство не хоче уволити нашимъ жаданямъ, а въ то́мъ, що хоче дати намъ лише те, на що позволять Нѣмцѣ. Те саме міністерство, котре признало ро́вноправно́сть всѣхъ народностей, запоминае ся до тои мѣры, що въ справахъ шко́льництва голосить низшо́сть Словѣнцѣвъ. Правительство, котре то́лько тымъ держить ся, що его попирають славяньскі сторонництва, — котре нѣмецка буря була бы змела безъ слѣду, коли бы не Славяне, — те саме правительство оголошуе въ обструкційныхъ дневникахъ комунікаты, котрі понижають его протекторо́въ! На таку провокацію нехай всесловѣньскій зъѣздъ во́дповѣсть такъ, щобы правительство зрозумѣло правду нашои пословицѣ: Хто сѣе вѣтеръ, збирае бурю.

——

Въ недѣлю радо прибула нѣмецка цѣсарска пара зъ цѣсаревичемъ Генрикомъ до Петергофу. Царь зъ женою выѣхавъ на море гостямъ на стрѣчу. Гостѣ перейшли на цѣсарске судно и звитали ся сердечно. Зразъ по́сля привитаня передавъ царь цѣсареви Вільгельмови патентъ на россійского адмірала разомъ зъ шовковою адміральскою фляґою и адміральскимъ уніформомъ. Россійскі кораблѣ поздоровили нового адмірала пушочными выстрѣлами. Причаливши до берега повитали ся гостѣ зъ ожидаючими ихъ велнкими княгинями. Царь розмовлявъ хвилю зъ нѣмецкимъ канцлеромъ и зъ Більовомъ. Почетну компанію поздоровивъ цѣсарь по россійски. Прибувши до палаты, нѣмецкі гостѣ поснѣдали, а опо́бля удали ся до вілѣ Александріи во́двѣдати россійску царску пару и инщихъ

а на всѣхъ гостяхъ разомъ було ихъ на бо́льше-менше 15 міліоно́въ франко́въ. Навѣть мужчины сверкали брилянтами; якійсь богачь мавъ на своихъ грудехъ брилянто́въ на 400.000 франко́въ. Розумѣе ся — готель обложеный бувъ скро́зь цѣлою бриґадою поліціи, що стерегла забавляючихъ ся богачѣвъ передъ богатыми въ промыслъ злодѣями...

Баль коштувавъ величезну суму. За самъ во́днаемъ готелю заплачено 18.000 франко́въ, музикантамъ 15.000 франко́въ — цѣлкомъ по королѣвски. Та за сесі грошѣ Бредлей-Мартіны осягнули свою цѣль: затьмили балѣ Вандербільдто́въ и далеко за собою лишили славнѣ принятя панѣ Вандербільдтовои, котра уходить въ Ню-Іорку за королеву доброго тону.

Своимъ ладомъ всѣ гостѣ старали ся показати въ найвызначнѣйшихъ костюмахъ и, розумѣесь, не могло обо́йтись безъ куріозо́въ. До Моріса Германа, першои поваги кравецкои штуки, приходить клієнтъ, чоловѣкъ старшій, череватый якъ бочка и неповоротный, та замовляе собѣ одягъ испаньского тореадора. Кравець переконуе его зъ великимъ трудомъ, що такій костюмъ не припаде ему до лиця. „Коли такъ, то вшийте менѣ одягъ на Ромеа!“ каже череватый Ромео. По довгихъ переговорахъ удало ся кравцеви пересвѣдчити черевана, що ему радше до лиця буде одягъ Фальстафа... Зновъ яко́йсь дамѣ порадивъ кравець одягъ зъ часо́въ Людвика XIV або XV, бо се — мовлявъ — буде въ самъ разъ лицювати ѣи вродливости. Дама, одушевлена сею гадкою, спѣшить до Astor library [книгарнѣ] розглянути тамъ ґравуры одяго́въ зъ тыхъ часо́въ. За двѣ годины она зъ неохотою вертае назадъ до кравця и засыпуе его докорами: „Навѣть и сеся дро́бка, яку я змогла на борзѣ перечитати о то́й епосѣ, обидила мене. Всѣ тогдѣшнѣ жѣнки були розпустницѣ... а я чейже не зъ такихъ!“

Та не лишь дорогі балѣ и равты звертають на себе загальну увагу; цѣлый рядъ казочныхъ дѣвацтвъ міліонерво́въ — ихъ віллѣ, парки, яхты, власні зелѣзничі по́ѣзды — все те звертае на себе увагу, вызывае зависть и зачудъ.

Президентъ Техаса Ґрінъ, сынъ Кетты Ґрінъ, одно́и зъ найбогатшихъ жѣнокъ въ по́вно́чно́й Америцѣ [маетокъ ѣи обчисляють на 300—400 міліоно́въ] замовивъ для себе осо́бный зелѣзничій по́ѣздъ, переймаючій своимъ комфортомъ и люксусомъ. Въ по́ѣздѣ то́мъ е три сальоны, ѣдальня, три комнаты самого Ґріна, дальше купальня, пекарня и комнаты для службы. Все те роблене зъ найцѣнніѣйшого дерева и крыте найдорожшими матеріями, вся столова посудина зо́ срѣбла и зъ найдорожшои порцеляны, а килимы и ковры перевышають все, що можна бачити по королѣвскихъ палатахъ. Той самъ люксусъ видно въ уряженю яхто́въ американьскихъ міліонерво́въ, передъ котрыми „Lone-Star“, яхтъ Вандербільдта — той, що то 1853 року чудувавъ всѣхъ Европейцѣвъ, нинѣ мусить ити въ кутъ.

Та й треба сказати, що крезамъ тымъ лицює королѣвска ихъ обстава. Они всѣ свого рода королѣ. Одного, на прим. Вандербільдта, можна звати королемъ зелѣзниць, другого королемъ торговлѣ цукромъ и т. д

Цукровымъ королемъ нинѣ е Клявсъ Сіреке́льсъ, що завдяки своимъ плянтаціямъ на Гавайскихъ островахъ розбогатѣвъ дуже скоро. Во́нъ побудувавъ собѣ въ Санъ-Франціско палату, въ котро́й найбо́льше чудують всѣхъ купальні комнаты. Палата сеся коштувала 30 міліоно́въ франко́въ. Одинъ будуаръ для его дочки містрісъ Ватсонъ коштувавъ 250 тысячь франко́въ. Призначена для неи купальня переходить все можливе. Кожда плыта выко́нчена по́сля осо́бного рисунку, всѣ краны зъ масивного золота, всѣ части туалетныхъ прибо́ро́въ е артистичными ювілерскими оказами, столики туалетні зъ онікса золотомъ инкрустованій, сама ванна зъ масивного срѣбла, рѣзьблена въ фрески, а найдешь тамъ и аморко́въ и німфы, по́длога застелена дорогими коврами. Все таке, що могло бы вдоволити навѣть пережитого и пересыченого якого всхо́дного султана.

Безрозумне сесе сѣяне грошей середъ свѣточѣвъ фінансового свѣта дразнить такожь другорядныхъ богачѣвъ [у насъ були бы они нечуваными крезами] и побуджуе ихъ до малпованя. И неразъ видно, якъ навѣть яка тамъ панѣ Джонсъ, що мае 2.000 долярво́въ доходу, одягае ся такъ само, якъ и тота, що мае 100.000, наймае въ купеляхъ такі самі мешканя, навѣшуе на себе то́лько само брилянто́въ и т. и.

Горою тутъ жѣноча вередливо́сть, а Американець уже по своѣи вдачи може звати ся найуступчившимъ мужемъ и во́тцемъ супротивъ жѣнки и дочокъ. Во́нъ не умѣе имъ нѣчого во́дказати и его во́дносины до женщинъ въ родинно́мъ гнѣздѣ назвати можна вповнѣ лицарскими. До того на его очехъ що-день повстають новій, величезні богатства, тожь во́нъ може все надѣяти ся, що въ недалеко́й будучности и ему припаде львина часть въ загально́й, безгранично́й безодни золота...

членівъ царского дому. Вечеромъ відбувъ ся въ великій царській палатѣ въ Петергофѣ ґалевый обѣдъ, до котрого засѣло надъ сто осіб Перший мѣсця засѣли обѣ монархинѣ, нѣмецка праворучь россійскои; коло цѣсаревои сидѣвъ царь, за нимъ жена вел. кн. Володимира, а дальше цѣсаревичь Генрикъ; коло царицѣ сидѣвъ цѣсарь, за нимъ вел. княгиня Єлисавета, за нею вел. кн. Володимиръ. При обѣдѣ кількa разівъ пивъ царь до нѣмецкого канцлера кн. Гогенльогого, до державного секретаря Більова и амбасадора Радоліна, а цѣсарь до ґр. Муравева и міністра війны Ванновского. Цѣсарь бувъ въ уніформѣ россійского адмірала, а царь и вел. князѣ въ уніформахъ своихъ нѣмецкихъ полківъ. Тоасты царя и цѣсаря вже знані.

Въ недѣлю о 11 год. передъ полуднемъ приѣхала цѣсарска пара до Петербурга. Депутація мѣскихъ властей зъ градоначальникомъ на чолѣ повитала гостей промовою и піднесла хлѣбъ-сіль. Гостѣ поѣхали просто до Петро-Павловского собору и зложили вѣнцѣ на могилѣ царя Александра III. Помоливши ся хвилю, удали ся до нѣмецкого шпиталю на посвящене нового крыла; відтамъ поѣхали до зимовои палаты. О год. 1 переѣхали до нѣмецкои амбасады и принимали депутаціи нѣмецкихъ кольоній, а опісля поснѣдали. Зъ амбасады вернули до зимовои палаты, де имъ городска дума піднесла цѣнну тацу зъ хлѣбомъ-солию. Голова мѣста высказавъ въ своѣй промовѣ радість населеня зъ приѣзду цѣсарскои пары въ гостину до царя. Цѣсарь відповѣвъ подякою, а заразомъ упевнивъ, якъ велику радість ему справляє, що мігъ приѣхати до свого любого приятеля; при царскихъ гробахъ въ Петро-Павловскімъ соборѣ вінъ утвердивъ ся въ переконаню, якъ важною є рѣчею для обохъ державъ и для удержаня европейского мира удержане традиційнои дружбы мѣжь Россією и Нѣмеччиною и мѣжь обома династіями. Цѣсарь запримѣтивъ, що Петербургъ зъ кождого огляду дуже гарно розвиває ся, и высказавъ бажане, щобы підъ управою думы розвивавъ ся чимъ разъ красше. На сю промову цѣсаря відповѣвъ голова коротко по нѣмецки.

Вечеромъ поѣхала цѣсарска пара до Красного села. Тутки оба монархи удали ся верхомъ до великого табору, а жѣнки поѣхали за ними повозами. Цѣсарь поздоровлявъ войско по россійски: при объѣздѣ табору пригравали музики нѣмецкій имнъ. По объѣздѣ табору станули оба монархи підъ пышнымъ царскимъ наметомъ. На лѣво и на право намету були трибуны для видцівъ Опісля заграли музики на зорю, а потімъ гостѣ поѣхали до палаты Александра III., а царь зъ женою до малои палаты. Въ Александровій палатѣ відбувъ ся обѣдъ, а по обѣдѣ французкій балєтъ въ театрѣ въ Краснімъ селѣ. Въ понедѣлокъ уладжено на честь нѣмецкихъ гостей войскову параду въ великімъ таборѣ въ Краснімъ селѣ. Погода була дуже гарна. Въ парадѣ взяло участь 51 ґенералівъ, 1425 офіцирівъ и 34.425 мужа. Доводивъ вел. кн. Володимиръ. Войско було уставлене въ чотирокутникъ, посередъ котрого стоявъ царській наметъ. О год. 11. приступили оба монархи до правого крыла пѣхоты. Музики заграли нѣмецкій имнъ. Цѣсарь зъ царемъ на коняхъ объѣздили фронгы; за ними поступали въ повозѣ жѣнки. Парада перейшла величаво, якъ всѣ такій парады. Потімъ поснѣдано підъ царскимъ наметомъ, а по снѣданю поѣхали оба монархи зъ жѣнками до Петергофу; въ Петергофѣ вечеромъ відбувъ ся родинный обѣдъ, а потому була на островѣ Ольги выстава балєту.

Берлиньскій Local-Anzeiger довѣдує ся зъ Петербурга, що на бажане царя петербургска городска дума постановила залишити великій бенкетъ, якій ладила ся дати въ ратуши на честь французского президента Фора; такъ само и дарунокъ, якій дума має піднести Форови, не смѣє бути цінніѣйшій, нѣжь той, що піднесено цѣсареви Вільгельмови. Також на бажане царя відпадуть намѣрені запросины Фора до Москвы.

НОВИНКИ.

— **О концертѣ взірцевого хору академиків въ Золочевѣ** пишуть намъ зъ відтамъ: При приѣздѣ хору до Золочева повитавъ его на двірци мѣсцевый комітетъ и розібравъ межи себе. Концертъ відбувъ ся въ сали мѣскій. Народу зъ цілои околиць зібрало ся дуже богато, а на концертѣ одушевлене публики було безконечне. На неумовкаючій ви домаганя хоръ мусівъ співати повторно, тому-то крімъ пѣсень назначеных въ програмѣ відспівавъ ще три позапрограмовій пѣснѣ. По концертѣ наступили танцѣ въ сали касиновій и забава протягнула ся до 6-ои рано. Що вечеръ выпавъ підъ кождымъ взглядоиъ гарно, се заслуга мѣсцевого комітету и ему належить ся найбільша подяка. Коли-бы всюда були такій щирій люде въ мѣсцевыхъ комітетахъ, тогдѣ и успѣхъ труднои а краснои задачѣ взірцевого хору бувъ бы знаменитый. Честь золочѣвскимъ патріотамъ, що такъ ревно заняли ся концертомъ на добродѣйну цѣль руску!

— **О концертѣ взірцевого хору академиків въ Тернополи** одержали мы нинѣ ще одно письмо, котрого авторъ [зъ околицѣ тернопільскои] рівно-жь стверджує величавість концерту. Побічь рѣчей уже знаныхъ нашимъ Вп. читателямъ зъ попередныхъ дописій маркує особливо одну: громадну въ концертѣ участь нашого духовеньства зъ околицѣ. Присутный на концертѣ директоръ перемыскои ґімназіи п. Григорій Цеглиньскій віддавъ за те честь нашому духовеньству зъ Тернопільщины. По концертѣ відбула ся забава зъ танцями и потревала до 5-ои годины рано.

— **Середъ дороги.** Говъ, тир-ръ сива! — Здоровъ брате! Куда ѣдешь зъ панночками, клуночками, пакунками? — До Камѣнки, пане брате! Нинѣ концертъ, славный, славный! Кажуть, що хоръ такій вправный, що якъ пѣсню заспѣвае, то душа ся розплывае. Соловѣй-жь сій коханій по козацки всѣ убранѣ. По концертѣ ще й забава, погуляє молодь брава! Якъ шнурочкомъ и парами козарлюги зъ козачками выхилясомъ по легоньки, передъ басомъ у дрібонькій, тропачкомъ, щупачкомъ, всѣхъ здивують козачкомъ! А мы старшій „на единѣ“, якъ присядемъ при флящинѣ, поговоримъ, потолкуємъ. И нового де-що вчуємъ, и відъ себе й відъ родины кождый якусь лепту кине. А ты ѣдешь? — Чи поѣду? Нехай собѣ жѣнка лає, въ шпихлѣръ шоры замыкає, не выдержу, пѣшки пійду подивитись ни тій дива. До побаченя! — Здоровъ! Вйо сива!

— **Концертъ рускихъ академиків**, вызначеный на 17-ого н. ст. серпня с. р. въ Любачевѣ, заповѣдає ся добре. Доохрестна интеліґенція радо информує ся о концертѣ и заповѣдає свою участь. Також и интеліґенція въ Чешановѣ заповѣла свою участь въ сімъ концертѣ. Мѣсцевый комітетъ стараєсь о уладжене салѣ и помѣщеня дорогихъ гостій якъ найлѣпше. Відозвы и програмы возсылає ся, а комітетъ мѣсцевый просить симъ оголошенімъ тыхъ, котрій черезъ похибку не одержали бы, щобы зволили въ день концерту прибути. Білєты розпродує Вп. Иванъ Волощакъ въ своѣмъ склепѣ, а въ день концерту при касѣ. Програму можна буде достати при закупнѣ білєтівъ. Вкінци кличемо: Прибувайте на се народне свято до Любачева, а руска пѣсонька нашихъ соколиківъ розігрѣе Вашу грудь и розвеселить Вашь умъ! По концертѣ відбуде ся комерсъ зо співами и промовами. — Въ Любачевѣ дня 10 н. ст. серпня 1897. За Комітетъ *Ю. Гладиловичь.*

— **Его Ем. кардиналъ Сембратовичь** — перебуваючій теперь въ товариствѣ львівского лѣкаря д-ра Ясѣньского на свѣжімъ воздусѣ въ Уневѣ — видко не зовсімъ ще здоровъ, коли — якъ то донесено вчера „Галичанинови“ зъ Кракова — дня 10 с. м. прибувъ до Кракова крил. о. Чапельскій [комісарь митрополичихъ добръ], щобы привезти до Унева лѣкарівъ д-ра Яворского и Ненцкого, спеціялістівъ до недугъ внутрѣшныхъ.

— **Президентъ міністрівъ ґр. Бадені** поѣхавъ до Буська. Поѣздка сеся мабуть зістає въ звязи зъ вѣстію що его дочка Ванда має заручити ся зъ ординатомъ ґр. Красѣньскимъ зъ Варшавы, однымъ зъ найбогатшихъ польскихъ женихівъ, бо майно его обчисляють до 30 міліонівъ рублівъ. Зъ того выходило бы, що ґр. Бадені має більше щастя въ житю родиннімъ, нѣжь въ політичнімъ...

— **О. Алексей Яворскій зъ Илавча** пише намъ: „Зъ нагоды фейлетона о. Євстахія Цурковского про Михайла Лучкая додамъ, що кромѣ книжокъ, згаданыхъ о. Цурковскимъ въ его фейлетонѣ, знайшовъ я въ Илавчи також старезный Требникъ, въ котрімъ знаходить ся молитва за тыхъ „иже суть въ плѣни Агарянской“. Теперѣшній Требники подостаткомъ мають всякихъ „Чинівъ“ на всяку потребу, та не подыбати въ нихъ сего „Чина“, якій совершавъ ся за нашихъ предківъ, що то ихъ „на третьому полѣ Турки-Янічары здоганяли, до стовпа вязали, очи выймали, гарячимъ залѣзомъ выпѣкали, въ кайданы кували, въ тюрму посадили та й замурували“... Ось и выимокъ зъ тои молитвы, що долучувано ви до молебня:

„Призри всемилостивимъ ти окомъ и на рабы твоя, нашу же братію, подъ мучительною областію въ горкой работѣ и плѣненію у безбожныхъ и невѣрныхъ, тебе же Христа Бога нашего и Пречистую ти Матеръ присно Дѣвую безстудніе хулящихъ и нечистихъ и скверныхъ Агарянъ, тѣхъ нечистихъ поганъ царство и господство, силу же и власть, якоже мерзость запустѣня, купно зъ ихъ безбожнимъ, хульнимъ, безглавнимъ же и юродиво бѣсящимся, изглумленнаго же и всепроклятаго Мехмета ученіемъ роздуши, искорени, нивочто обрати и подъ ноги вѣрнимъ христіянскимъ царемъ низвергъ покори... на крестоненавистныя твоя и твоєвого всесвятого имени врага Мехметянскія ученики скверніе Агаряни. Въ темницахъ и узилищахъ заключеныхъ свободи, по водахъ и по морю плавающимъ вождь и правитель буди.“

Село Илавче готово відограти ролю и въ голосномъ процесѣ о Морске Око. Торокъ на веснѣ знайшло ся случайно якесь шпарґале у тутешного почтмайстра п. Ґертлера, а мѣжь нимъ и мапа околиць татраньскихъ та Морского Ока зъ кінця тамтого столѣтя, и то зъ сцієнтичнымъ мѣриломъ, опісля котрого границя Галичины не лише засягає Морске Око, але ще й 7 сяжнівъ по-за нимъ. Мабуть уже выдѣлъ краєвый постаравъ ся достати тую мапу въ свои руки.

— **Пора вже розумъ мати!** До одного зъ львівскихъ гостинниць, де часто заходять Ґусины и де служба хорошо по руски говорить, входить рускій священикъ, его жѣнка и панночки, опісля приходить ще одинъ молоденькій священикъ и говорять цілый часъ мѣжь собою... по польски. — На весілю у руского священика паничь Русинъ и панночка, дочка священика, плетять собѣ якъ сороки — по польски. Не поможе и чемна увага; паничь и панночка гайда у другій кутъ и дальше цвенькають. То можливе лишь у насъ; але й у насъ є способъ, абы не було того. Коли не помагають пересторогы, коли щире упімнене не въ силѣ розбудити якогось почутя власноі гідности, то не лишає ся иншои рады: поименно до прилюднои відомости подавати такихъ цікавыхъ, а чей-же того рода свідоцтво поможе имъ...

— **На стіпендію** зъ фундациі ювілею маршалка на ґворияньского повѣта о Мандичевского въ высотѣ 80 зр., котра буде вже надана відъ сѣчня 1898 ого року одному ученикови низшои рільничои або промысловои школы, розписавъ надвірняньскій повѣтовый выдѣлъ конкурсъ. Поданя треба вносити на руки сего выдѣлу до 20-ого н. ст. серпня с. р.

— **Процесы... безъ кінца!** Розправа за-для правыборівъ въ Лукавици нижній [повѣту стрыйского] противъ господарівъ Стефана Кайдана, Гната Кайдана и Юрка Микитина, переведена 9-ого с. м. передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Самборѣ, закінчила ся засудженемъ Стефана Кайдана на вісѣмь мѣсяцівъ вязниць [за те, що мавъ казати „рѣзати ляхівъ“]; Гната Кайдана и Юрія Микитина трибуналъ увільнивъ, не знайшовши за ними вины анѣ за макове зерно. Та й що-до засуду Стефана Кайдана оборонець д-ръ Андроникъ Могильницкій зголосивъ жалобу неважности. [Сеся розправа мала відбути ся підъ проводомъ радника Ґізовского, але вінъ зрѣкъ ся подаючи за причину, що яко посолъ и членъ польского „кола“ бувъ бы интересованымъ, отже замѣсть него проводивъ розправѣ радникъ Якубовскій. — Незадовго має відбути ся въ Самборѣ також розправа карна задля правыборівъ въ Махновци зъ дня 22. лютого с. р Прокураторія обжалувала Симеона Криса [пѣвця церковного и господаря], его брата Василя Криса, Ивана и Павла Лисейківъ Ивана и Василя Удиківъ та Федя Ламанця о насильство публичне, якого нібы допустились на особѣ войта Гавдана...

— **Арештоване артиста-співака.** На жадане львівскои прокураторіи увязнено у Львовѣ укрываючого ся підъ різными прибраными именами артиста-співака Саса Тарнавского, обжалованого о злочинъ уведеня жѣнки. Въ нѣмъ залюбила ся одна замужна жѣнка и, кинувши мужа, выѣхала зъ любчикомъ за границю. По дорозѣ задержала ся въ Краковѣ и зъ-відти вернула до Львова. Справа сеся лучить ся зъ другою справою, грошевою, бо залюблена не забула взяти зъ собою и грошѣ, до чого мали ѣй допомагати люде посторонній, именно одинъ зъ урядниківъ львівскои поліціи. По закінченю квестіи фінансовои взяла ся прокураторія до етичнои стороны тои пригоды и замкнула бѣдного співака, наче-бъ на потвержене того, що любовь заводить...

— **Конкурсъ годный наслѣдуваня** розписало одно рільниче товариство у Франціи. Именно оголошує оно нагороды въ грошехъ и медаляхъ для дѣвчатъ, що покінчили 14-ый рокъ житя, ходили до школы, а теперь підданутъ ся теоретичному и практичному испытови зъ домового господарства, котре у Франціи є обовязковымъ предметомъ въ школахъ. Испытъ обіймає питаня изъ засадъ удержаня домашного ладу и домашнои гігієны, заходу коло одежѣ и бѣля, консервованя кухонныхъ и господарскихъ припасівъ въ коморѣ та пивници, варене смачныхъ стравъ, годівлѣ домашнои птиці а також плеканя огородовины и цвітівъ. Здало бы ся и у насъ таке! Цвѣты якъ цвѣты, але здоровый зъ рыбкою борщь та смачній галушки добре зварити — рѣчь годна нагороды.

— **Дѣпровій пороги** — славній зъ исторіи Запорожя — вже на правду загадує правительство россійске знищити. У насъ була вже згадка о проектѣ сполученя морей Балтійского и Чорного для плавбы корабельнои. Отже при розборѣ сеи справы въ россійскімъ міністерствѣ „путей сообщенія“ на першімъ мѣсци — якъ доносить „Новое Время“ — ставить ся усуненє порогівъ Дѣпра. На се була вже давнѣйше вызначена сума, але показала ся недостаточною для такои величезной роботы. Отже теперь въ міністерствѣ обчисляють, кількo буде коштувати знищене Дѣпровыхъ порогівъ, щобы могли переходити туды кораблѣ.

— **Посольска нарада.** Выдѣлъ стрыйскои рады повѣтовои устроює завтра въ Стрыю довѣрочну нараду послівъ соймовыхъ и парламентарныхъ зъ округа стрыйского, щобы нібы обдумати способъ, якъ прийти въ помічь селянамъ стрыйского повѣта, котрій дуже потерпѣли відъ повеней и дощівъ. Цікавій мы, яка се буде нарада...

— **Зарядъ краєвои школы ткацтва** въ Кросні повідомляє, що вже теперь можна записувати учениківъ до тои краєвои школы на курсъ науки, що розпічне ся 1-ого вересня. До принятя треба мати скінченый 14-ый рокъ житя и свідоцтво зъ укінченои що-найменше народнои школы зъ добрымъ поступомъ. Школа сеся має при помочи теоретичнои и практичнои науки образувати молодѣжь въ ткацтвѣ на майстрівъ и фаховыхъ ткачівъ та подати ѣй всѣ відомости, потрібній до веденя ткацкои роботы. Наука є безплатна и тревае 2—3 роки.

— **Тифъ у Львовѣ.** Минувшого тыждня занедужало на тифъ загаломъ 8 особъ. Мѣжь тыми були: 2 чужій особы, що зъ околиць приѣхали до шпиталю, дальше 3 жовнѣры и 3 приватній особы, именно по одній при ул. Жерелянній ч. 10, Сонѣчній ч. 29 и въ Рынку ч. 7. Въ тімъ самімъ часѣ померли на тифъ 3 особы.

— **Торжественне відкрытє зелѣзничого шляху Бірки великій-Грималівъ** відбуде ся завтра [въ четверъ]. На відкрытє се приѣздить нинѣ міністеръ Ґуттенберґъ. Шляхъ тои зелѣзницѣ є довгій 32·5 кільометрівъ.

— **Віспа** ширить ся коло Козовы повѣта бережаньского. Можна надѣяти ся, що зъ тыхъ околиць не покличуть резервістівъ до вправъ войсковыхъ.

— **Нужденна платня буковиньскихъ учителівъ народныхъ** каже имъ шукати лѣпшои. Крімъ щорічного переходу учителівъ до почтовои и зелѣзничои служби старае ся теперь немало о мѣсця канцелістівъ при судахъ. Не лучше оно й у насъ.

— **На мѣжнародный конґресъ лѣкарівъ** до Москвы, що відбуде ся відъ 19—26 с. м., выѣдуть зъ Черновцівъ мѣжь иншими проф. д-ръ Волянъ и радникъ санітарный д-ръ Залозецкій.

— **Складъ комісіи австрійского віддѣлу на всесвітній выставѣ въ Парижи 1900 року** затвердивъ уже цѣсарь. Протекторомъ збставъ архикнязь Францъ-Фердинандъ, президентомъ міністеръ торговлѣ бар. Ґлянцъ, а віцепрезідентомъ секційный шефъ Вайґельберґъ. Комісія складає ся зъ 96 членівъ мѣжь тыми Поляки: Абрагамовичь, Бачевскій, ґр. Волод. Дѣдушицкій, ґр. К. Лянцкороньскій, д-ръ Мархвицкій, ґр. Пініньскій, ґр. Романъ Потоцкій, Струшкевичь и Щепановскій. Такожь въ такій самій комісіи угорскій засѣдає Полякъ Щепановскій. Спеціяльні комітеты для крієныхъ штукъ завязали ся у Вѣдни, Празѣ и Краковѣ.

— **Выбухъ фабрики пороху въ Рущуку** наробивъ більшого нещастя въ жертвахъ людскихъ, якъ донесли першій вісти. Зъ послідныхъ донесень выходить, що згинули майже всѣ робітники, якій були занятій въ тій фабрицѣ. Згинуло около 300 людей; доси відшайдено вже 130 трупівъ. Будынокъ, що его знищивъ выбухъ не бувъ магазиномъ, але фабрикою пороху: бувъ се деревляный баракъ підъ самымъ мѣстомъ, въ котрімъ на рахунокъ братівъ Ивановыхъ въ Софіи працювало 320 робітниківъ, по-найбільше жѣнокъ и дѣтей та въ хвили катастрофы були занятій тымъ, що зъ кількохъ міліонівъ войсковыхъ патронівъ выбирали порохъ. Кажуть, що черезъ неосторожність якогось хлопця выбухъ одинъ патронъ и займивъ ся огонь, а въ слѣдъ за тымъ наставъ страшный выбухъ, відъ котрого гукъ чути було аж въ Джурджевѣ за Дунаємъ, а въ сусѣдныхъ домахъ въ Рущуку высадило всѣ вікна. Робітники, що були въ бараку підчасъ катастрофы, хотѣли ратувати ся, але ледви 20 зъ нихъ могло утечи, бо въ бараку бувъ лишь одинъ выхідъ; властителѣ фабрики, боячись, щобы робітники не выносили пороху, казали для лѣпшои контролѣ позабивати всѣ иншій дверѣ. Найбільша часть трупівъ такъ страшно покалѣчена, що не можна ихъ розпізнати. Декотрыхъ порозрывало на дрібній куснѣ и порозкидало на всѣ стороны. На кількохъ, що ще змогли втікати, горѣла одѣжь и они кидали ся въ Дунай. Здаєсь, що при сій нагодѣ кількохъ и утопило ся. Коли по выбуху нещасливій жертвы везено до шпиталю, знайшли ся такій забобонній люде, що відрывали нещасливымъ або відрѣзували по кусникy шкіры, щобы ви сховати для себе на якісь чары...

— **Жѣночій медициньскій институтъ** въ Петербурзѣ буде посвяченый дня 5 (17) серпня с. р. Якъ доносять россійскій дневники — на першій курсъ института буде принято, за стараньмъ директора В. Анрепа не 125 слухательокъ, якъ бувъ проектъ, але 160 [мѣжь тыми 5% нехристіянокъ]. А все-таки богато, бо звыжь сто кандидатокъ, буде мусѣло дожидати принятя до слѣдуючого року.

— **Також причина розводу.** Въ мѣстѣ Сенъ-Люі въ північній Америцѣ розвела ся панѣ Джонсъ зо своимъ чоловѣкомъ черезъ те, що той дуже немилосердно хропівъ въ ночи. Починавъ відъ хвилѣ, коли замкнувъ очи въ дрімотѣ, въ яку часто западавъ при читаню вечірнои ґазеты, и хропівъ цілу ніч до рана. Хропівъ у всѣ мѣсяцѣ и всѣ поры року. Хропівъ такъ переразливо, що було чути въ цілімъ домѣ. Въ наслідокъ сего панѣ Джонсъ не спала въ ночи цілыми мѣсяцями — и запевнювала судъ, що якъ ѣй не дадуть розводу, відбере собѣ житє. Скоро судъ переконавъ ся, що дразлива жѣнка справдѣ ужила всѣхъ способівъ, щобы чоловѣка відзвычаити відъ сопѣня, але безъ успѣху, давъ ѣй розводъ.

— **Дробній вісти.** Въ Ґляйхенберзѣ [въ Стиріи] померъ недавно Михайло Балицкій, учитель зъ Кутковець повѣту тернопільского, въ 35-імъ роцѣ житя. — Великій пожаръ навістивъ мѣсто Монастиръ въ Македоніи. Цѣла жадівска дільниця згорѣла до тла а кромѣ того ще иншій части мѣста. Въ огни згинуло 13 дѣтей. — Піяньство довело огородника Шуфля въ Перемышли до того, що оногды пробивъ три разы ножемъ свою жѣнку за закиды, якій ему робила, коли прийшовъ до дому пяный. Шуфлѣ були вже старшій люде и досыть заможній. По тій бійцѣ старый Шуфле повѣсивъ ся, жѣнку уратовано скорою помочію лѣкарскою.

Погмертній — оповѣстки.

Павло Мартинівъ, властитель шевскои роботнѣ, одень зъ видніѣйшихъ ремісниківъ рускихъ у Львовѣ, членъ и основатель товариства „Зоря“ упокоивъ ся вчера въ 49 роцѣ житя. Похоронъ відбуде ся завтра о 3-ій зъ полудня. В. в. п.!

Меланія зъ Зарвич въ Илевичева, жена адвоката д-ра Юліяна Илевича, упокоила ся вчера по довгій недузѣ въ 29 роцѣ житя. Похоронъ відбуде ся завтра о 5-ій зъ полудня. В. ѣ. п.!

Телеґрамы „Дѣла“.

Прага 11 серпня. На вчерашнѣмъ засѣданю рады мѣскои вѣдчитано донесенє о свѣжихъ напастяхъ Нѣмцѣвъ на Чехѣвъ въ Бріксѣ. Ухвалено, щобы бурмістръ удавъ ся до намѣстника и зажадавъ охороны Чехѣвъ або вѣдкликаня старосты, коли бы вѣнъ не умѣвъ спинити напастей. Постановлено такожь выслати двохъ радныхъ до Бріксу, щобы справу розслѣдили на мѣсци.

Царгородъ 11 серпня. Кн. Фердинандъ приѣхавъ сюды, якъ говорять, за спонукою Россіи.

Именованя, перенесеня, вѣдзначеня и пр.

— **Именованя.** Инспекторъ зелѣзницѣ Александеръ Недушиньскій именованый начальникомъ правничо-адміністраційного вѣддѣлу; секретарь зелѣзницѣ Іосифъ Скварчиньскій именованый начальникомъ вѣддѣлу для личныхъ справъ въ Станиславовѣ, а асистентъ зелѣзницѣ Стан. Костракевичь начальникомъ стациі въ Ямници. — Міністерство просвѣты именувало заступника учителя семинаріи учительскои въ Тернополи Игнатія Суского учителемъ школы вправъ при тѣй-же семинаріи.

— **Перенесеня.** Асистентъ зелѣзницѣ Стан. Міґоцкій перенесеный зъ Делятина до Ѳзуполя, а аспіранты зелѣзницѣ Игнатій Могильницкій зъ Надвѣрнои до Дубовець а Іосифъ Домбровскій зъ Бориничь до Надвѣрнои.

— **Конкурсы.** Окружна рада шкѣльна въ Косовѣ розписуе конкурсъ на посады гр.-кат. катихитѣвъ при 5-клясовѣй школѣ въ Косовѣ и при школахъ 5-клясовыхъ мужескѣй и жѣночѣй въ Кутахъ. — Маґістратъ въ Коломыѣ оголошуе конкурсъ на посаду секретаря; речинець до кѣнця серпня.

Выказъ складаныхъ жертвъ.

— *Для выратованя грунту селянина Я. К зъ Л.* зложили дальше Р. Т.: о. деканъ Партицкій на соборчику въ Королѣвцѣ 14 зр. 50 кр.; Деканатъ жукѣвскій складку на соборчику въ Хлѣбичинѣ 17 зр.; о. Д. Танячкевичь вѣдъ о. Шухевича зъ Тишковець 3 зр. а вѣдъ о Мудрака зъ Губичь 1 зр.; о. деканъ В. Чернецкій складку зъ Деканата белского 4 зр.; о. Вас. Яремкевичь зъ Лобозвы складку на соборчику въ Устерѣкахъ 3 зр. 35 кр.; о. І. Кочержукъ парохъ Горожанки 1 зр.; о. Левъ Струтиньскій зъ Космача 1 зр.; о. І. Воєвудка зъ Подусѣльнои 1 зр; о. І. Джулиньскій зъ Болотнѣ 1 зр.; о. І. Дидикъ зъ Нараєва 1 зр.; о. Іоах. Федюкъ зъ Курянъ 1 зр.; о. Іосифъ Цегельскій зъ Подусова 1 зр.; о. Іоанъ Степанѣвъ зъ Вишнѣвчика 1 зр.; о. Ганицкій 1 зр.; о. Ол. Приставъ зъ Пѣдгорець 1 зр.; о. Николай Бѣлецкій зъ Пацикова 5 зр.; о. Павло Стукачь зъ Тѣснои вѣдъ себе 1 зр. и вѣдъ Францишка Згорлякевича зъ Кривого 1 зр.; Станиславѣвскій Урядъ деканальный 2 зр.; о. В. Голинатый зъ Шельпакъ 1 зр. 50 кр.; о. І. Головкевичь съ Лукавицѣ выжнои 1 зр; о. Ник. Винницкій зъ Галича зѣбравъ на храмѣ въ Галичи вѣдъ священикѣвъ 4 зр. 50 кр. а вѣдъ учительки панны Конст. Малицкои 1 зр.; о. Євст. Цурковскій зѣбравъ при обѣдѣ въ Теребовли 12 зр.; Н. Н. зъ Перемышля 10 зр; о. Іоанъ Герасимовичь зъ Туря 5 зр. — разомъ 96 зр. 85 кр а зъ выказаными попередно всего 226 зр. 25 кр. Р. Т. Дателямъ сердечне спаси-Бѣгъ! *А. Танчаковскій* въ Дунаєвѣ.

Надѣслане.

Ученикъ высшои ґімназіи або слухатель фільософіи,

маючій охоту перенестись до Кракова на студіи, найде мѣсце домового учителя до двохъ ґімназіястѣвъ I и III клясы въ рускѣмъ домѣ. Забезпечае ся цѣлый харчь и мешканє на часъ кѣлькохъ лѣтъ. Сироты по священикахъ маютъ первенство. Адреса: о. В. КОЗЛОВСКІЙ въ Краковѣ, pl. W. Swiętych ч. 7. 236 3—3

Въ порядномъ домѣ у интеліґентнои родины прийме ся на мешканє и віктъ

двохъ або трохъ ученикѣвъ

зъ рускои священичои родины. Опѣка родительска. Мешканє при ул. Мицкевича ч. 18. Вѣдомости близшѣ у сторожа дому. 238 2—3

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русинѣвъ

Цѣна 70 кр

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продае товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

вѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. 1. у ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвонкѣвъ. — Замовленя зъ провінціи вѣдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Копернициій Львѣвъ площа Галицка ч. 1

Найлучша вода до питя

при небезпечности епідеміи

есть пѣсля высказѣвъ авторітетѣвъ лѣкарскихъ

Маттонього

GIESSHÜBLER

натуральна щава алькалічна.

227 6—

Цѣна збѣжа и другихъ продуктѣвъ.

10 н. ст. серпня 1897.

Львѣвъ: Пшениця 10·— до 10·25, жито 7·70 до 7·90, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·75 до 7·—, рѣпакъ 12·— до 12·50, горохъ 6·— до 8·—, вика 4·80 до 5 —, насѣнє льняне —·— до —·—, насѣнє конопне —·— до —·—, ббзъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·65 до 5·90, кукурудза нова 5·50 до 5 75, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѣвъ —·— до —·— зр.

Курсъ Львѣвскій

зъ дня 10 н. ст. серпня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣч. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 50	218 50
Зелѣз. Львѣв.-Черновѣц.-Яссы по 200 зр	283 —	287 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а.в. выльос. зъ 10% прем.	110 20	110 90
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краєвого 4½% а. в. льос въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісіи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 50	98 20
„ „ 4% льос. въ 56 л	97 20	97 90
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнй Банку краєв. 5% (II. ем)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III.ем)	100 20	101 90
Позички краєвои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краєвои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краєвои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 —	97 70
Лѣсы:		
Мѣста Кракова	27 25	29 25
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 57
Пѣвъимперіялъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 05
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	58 90

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дѣстати можна въ тов. „Просвѣта“.

МУЖЕСКУ Безсильнѣсть

344

викликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхѣвъ молодости и розпусты, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстрована книга

Самоохорона д ра Ретана

Россійске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нѣмецке выдане: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй поясненя своихъ недугъ и направили свои мужескій силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высылае ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Biereу's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНЕ и ВОДОЛѢЧНИЧЕ

МОРШИНЪ (пѣдъ Стрыємъ)

положеный въ околици здоровѣй и краснѣй середъ шпильковыхъ лѣсѣвъ 380 метр. по-надъ рѣвень моря. Стація зелѣзнича, почта и телеґраф въ мѣсци, купелѣ бромово-соляновѣй, боровіновѣй, рѣчнѣй и ставовѣй. Вода лѣчнича гѣрко-солона зъ жерела Боніфатія. Гідропатичне лѣчене жентицею, електричностію и масажемъ Вказаня: хоробы горла, легкихъ, жолудка, жѣночѣй, нервовѣй, ревматизмъ, недокровность и скрофулы. — Заведене отворене вѣдъ 1-ого червня до 15-ого вересня. — Пансіонъ вѣдъ 18 зр., въ лѣченемъ вѣдъ 22 зр. тыжднево.

170 13—21 ЗАРЯДЪ.

Вѣдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ ґазетокъ „Батькѣвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна ґазетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію вѣдповѣдае д-ръ **Кость Левицкій.** Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорѣчна передплата выносить 2 зр., на пѣвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львѣвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣститъ: 1) передовѣ статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнѣ політичного змѣсту (н. пр. о сегорѣчнѣй сесіи соймовѣй, о выборахъ, вѣдозвы Краєвого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховѣ переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новѣмъ законѣ дороговѣмъ, О краєвѣй продажи соли, О краєвѣй акцизѣ вѣдъ напитковъ, Вас. Нагѣрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зѣ всѣхъ сторѣнъ краю; 5) порады, пытаня и вѣдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспѣльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства руского; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промыслъ и торговля.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вѣдъ дня 12 лютого 1888 выдае

АСИҐНАТЫ КАСОВЇ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженємъ

4½% зъ 90 дневнымъ выповѣдженємъ

а всѣ находячій ся въ обѣгу 5% **асигнаты касовѣ** зъ 90-дневнымъ выповѣдженємъ будутъ **опроцентованѣ по 4½% вѣдъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый. **ДИРЕКЦІЯ.**

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пѣвн.-Америка
Австралія

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перевѣзъ пасажирѣвъ и товарѣвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пѣвн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаванє зелѣзничихъ білетѣвъ на зелѣзницѣ пѣвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляє выключно ґенеральна агентура. 87 41—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri Genua.

ЛЕОНЪ ЛЕҐЕЖИНЬСКІЙ

концес. майстеръ мулярскій

у Львовѣ ул. Личаковска ч. 73

пѣдоймае ся выконаня такъ у Львовѣ, якъ и на провінціи всякихъ роботъ, входячихъ въ обсягъ будовництва и выготовленя плянѣвъ будовы якъ и кошторисѣвъ. Такожь выконуе всякій реконструкціи и репараціи домѣвъ, выключуючи обнятй роботы на часъ и совѣстно. 240 2—5

Низше пѣдписаный повѣдомляе Поважану Р. Т. Публику, що у Львовѣ при ул. Шпитальнѣй у власнѣй реальности пѣдъ ч. 28 е до набутя повозы всякого рода. Именно: ляндары, ландолеты, каритки, кучіръ фаетоны мужескій, а такожь кошиковѣ кучіръ-фаетоны для панъ, пѣвъ-крытѣ и отвертѣ фаетоны, тарантасы отвертѣ и пѣвъ-крытѣ, такожь и въ фасонахъ угорскихъ вѣзковъ, и возы промыслови — зъ гарантіею за тревалость и знамените выкѣнчене. 241 3—3

Дякуючи моимъ Пов. Р. Т. Покупнямъ за дотепершню пѣдпору, упрашаю о дальшій взгляды и остаю зъ глубокимъ поважанемъ

М НАССЪ

Львѣвъ, ул. Шпитальна ч. 28.

ТУТКИ цитаретовѣ 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичь, Львѣвъ ул. Галицка ч. 12.

ДРѢТЪ кѣльчастый цинковый до огороджень по зр. 4·50 за 100 метрѣвъ. Топорцѣ лѣсовѣ до значеня деревъ (зъ двома довѣльными буктами) по зр. 6,

поручае **ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ**, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] (595

Ручить ся, що чиста

Вѣдзначена найвысшими преміями

Томаса мука фосфатова

зъ ческихъ и нѣмецкихъ млыновъ томасовскихъ — се

найуспѣшнѣйше и найдешевше средство назозове фосфоромъ.

Ручить ся за змѣстъ цитратовои кислоты фосфоровои.

Для всякого рода рѣлѣ.

Надае ся для запоможеня рѣлѣ убогои въ кислоту фосфорову, для всякихъ родѣвъ збѣжа, окоповыхъ и олѣйныхъ ростинъ, для засѣвѣвъ конюшины и люцерны, для виноградникѣвъ, хмелю и ярины, а спеціяльно якъ найлѣпше для навоженя лукъ.

Перевышае всѣ суперфосфаты тымъ, що довго тримае ся.

Наколи бъ хибувало дещо зъ цитратовои кислоты фосфоровои, то було бы доплачене. Численій премія, вѣдзывы ґазетъ фаховыхъ и всякій поясненя суть пѣдъ руками.

Запыты и замовленя пѣдъ адресою:

Phosphatmehl-Verkaufs-Bureau

der böhmischen Thomaswerke in Prag

Mariengasse Nr. 11. 8 7—23

Заступництво для Галичины и Буковины

ІОСИФЪ КАРРАХЪ

у Львовѣ, улиця Сикстуска ч. 26. — Телефону ч. 408.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова — приходять о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан		6.00	до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова		6.10	„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче		6.15	„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець		8.40	„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8.55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/9—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/8 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
			2.50		„ Кракова
		Ніч		3·00	„ Янова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.48	„ Бруховичь
5 10		„ Кракова		4.40	„ Ярослава
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	6.55	„ Кракова			
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.			**Ніч**
	8.15	„ Брухович тілько від 30/8 аж до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8 45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	9.10	„ Ицкан Бергомету з нѣмком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.50	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
		7		11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣвчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни Института Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іосифа Гр ня

Ч. 172. Львовъ, Четверъ 31 Липня (12 Серпня) 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрій:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямаціи неопечатанй вѣльнй вѣдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одного стрѣчка инсератового або ся мѣсце а въ рубрицѣ „Надсолане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй домесеня приватнй числить ся по 15 кр. вѣдъ стрічка.

Нѣмцѣ горою.

Надъ правительственною акцією въ справѣ чеcко-нѣмецкои угоды отворена публична дискусія. Напрямъ и головнй точки, на якихъ маѣ оперти ся акція, вже поданй до загальнои вѣдомости, — тожь хочь ще и не знати, чи зъ тои муки буде хлѣбъ: чи взагалѣ зѣйдуть ся на конференцію нѣмецкѣ и ческѣ мужѣ довѣря, а не то ажь чи дѣйдуть до якого порозумѣня, — то все таки праса маѣ своѣ слово и може высказати свои думки о найновѣйшѣй акціи правительственнѣй. Передовсѣмъ годить ся звернути увагу на голосы нѣмецкои и ческои прасы, на партійнѣ орѓаны обохъ интересованыхъ сторѣнъ.

Вѣденьскѣ газеты нѣмецкѣ приняли проѣкты урядовѣ въ першѣй хвили зъ резервою. Повторили за N. fr. Presse змѣстъ проѣктѣвъ, а вѣдтакъ unisono заявили, що вѣдъ проѣкту до угоды ще дуже а дуже далеко, повтаряючи при тѣмъ постулятъ Нѣмцѣвъ, що треба найперше цофнути розпорядженя языковѣ а вѣдтакъ ажь говорити о угодѣ. Такъ було въ першѣй хвили. Розглянувшись близше въ правительственныхъ проѣктахъ, мусѣла нѣмецка праса признати, що проѣкты выходять въ хосенъ Нѣмцѣвъ и що правительство робить уступку обструкціи. Сего годѣ заперечити, бо оно впадаѣ въ очи кождому на першій поглядъ. Нѣмецка праса, не заперечуючи сего факту, удаѣ ще для ока забундючену, але въ дѣйстности ликуѣ зъ своѣи побѣды. Послухаймо, що пише N. fr. Presse о акціи правительственнѣй:

„Рѣшучій и згѣдный опѣръ Нѣмцѣвъ противъ розпоряджень языковыхъ осягнувъ вже бодай се одно: райпайчовѣ политики, рѣзкѣ прихильники октройованя, нарушеня конституціи, замаху державного замовкли. Зачинають пѣзнавати, що Нѣмцѣ въ Австріи ще дуже далекѣ вѣдъ того, щобы уважати ихъ за quantité négligeable и щобы можна безъ нихъ о нихъ рѣшати. Навѣть самъ міністеръ для розпоряджень языковыхъ зачинаѣ се пѣзнавати. По славныхъ тайныхъ инструкціяхъ, якъ маѣ выконувати ся право стоваришень, по змобілізованю прагскои поліціи въ Хебѣ, по кѣлькохъ слѣпыхъ выстрѣлахъ зъ великои каноны §. 14, можна бачити, якъ вѣнъ зъ-легка звертаѣ на сю дорогу, зъ котрои не повиненъ бувъ нѣколи сходити, на дорогу переговорѣвъ зъ Нѣмцями, на признане ихъ права до національного истнованя, котре то право ѣ въ дѣйстности „первѣстнымъ“ (primaer) и не може бути заквестіоноване нѣякимъ мнимымъ правомъ правительства до выдаваня розпоряджень.

„Въ тѣмъ мѣстить ся суть проѣктѣвъ угодовыхъ, на котрѣ гр. Бадені попавъ по довгѣмъ колыханю и мацаню и для котрыхъ вѣнъ стараѣ ся – поки-що зъ дуже малымъ выглядомъ на успѣхъ — найти прихильникѣвъ. Зъ численныхъ дѣръ сего проѣкту вызираѣ одна правда, а именно, що гр. Бадені такъ само не може правити безъ и проти Нѣмцѣвъ, якъ его землякъ Дунаѣвскій, котрый не хотѣвъ сего зрозумѣти и мимо хвальбы мусѣвъ уступити, коли кабінетъ, такъ само якъ теперь, мусѣвъ доконче братись за угоду зъ Нѣмцями въ Чехіи. Такожь бѣльшѣсть автономістична, котрои не тримаѣ въ купѣ зелѣзный перстѣнь, лишь кусникъ паперу, на котрѣмъ списавъ гр. Дѣдушицкій свѣй проѣктъ адресовый, мусить те саме зрозумѣти и длятого Нѣмцѣ не дадуть вывести ся зъ рѣвнодушности тымъ крикомъ, якимъ повитала чеcка праса проѣкты угодовѣ. Въ Празѣ поки-що горячать ся ще цѣлкомъ не потрѣбно. Вѣдъ проѣктѣвъ до становиска Нѣмцѣвъ ще далека дорога.

„Рѣвножь въ тѣмъ потѣшаючій поступъ, що розпорядженя языковѣ вже не суть тымъ „не тыкай мене“, за що они доси мали уважати ся Повтаряно разъ-въ-разъ: Замкнена нѣмецка область языкова ѣ фікцією; не можна вѣдступити вѣдъ засады, що ѣ двѣ мовы краєвѣ, що розпорядженя языковѣ не можуть бути цофненѣ! А теперь той самый гр. Бадені, що выдавъ розпорядженя языковѣ, проѣктуѣ законъ о мовѣ урядовѣй автономічныхъ властей, роздѣляючи край на области чисто нѣмецкѣ, чисто ческѣ и мѣшанѣ. А що найважнѣйше, то обѣцянка правительства змѣнити розпорядженя языковѣ пѣсля засады того подѣлу краю на области языковѣ. Тожь коли розпорядженя языковѣ можуть бути змѣненѣ, чому-жь не привернути стану, якій бувъ передъ выданемъ тыхъ розпоряджень? Длячого лучити проѣкты угодовѣ зъ условѣями, котрѣ мають выйти лишь въ хосенъ Чехѣвъ? [Тутъ выказуѣ N. fr. Presse, що дальшѣ проѣкты о школахъ для меншостей и о змѣнѣ ординаціи выборчои суть дарунками для Чехѣвъ.]

„Такъ отже застеленый стѣлъ конференційный, до котрого правительство запрошуѣ Нѣмцѣвъ. Чи можливе, щобы заставленѣ страви на тѣмъ столѣ заманили Нѣмцѣвъ покинути ихъ теперѣшне опозиційне становиско. Народъ нѣмецкій не ѣ intransigent (непримиримый) и не провадить політики на злость. Вѣдъ упадку другого Bürger-міністерства переконали ся Нѣмцѣ, що не мають нѣчого надѣяти ся по змѣнѣ міністерствъ и що для нихъ цѣлкомъ байдужне, зъ котрымъ міністерствомъ бороти ся о своѣ національне истноване. Если народови нѣмецкому подаѣ ся справедливѣсть, то вѣнъ ѣи прийме безъ взгляду на се, хто ѣи подаѣ, навѣть хочь бы се було правительство, котре що-нино заподѣяло ему тяжку кривду. Але се мусить бути справедливѣсть. Годѣ не узнавати намѣру правительства порозумѣти ся зъ Нѣмцями, хочь Нѣмцѣ мусѣли напружити силы, щобы прийшло до того намѣру. Але се ще не справедливѣсть, що ѣи тутъ предкладаѣ ся; треба де-що дальше потрудити ся. Нѣмцѣ не хопили ся послѣдного, скрайного, обосѣчного оружя оттакъ pro nihilo. Бо-жь инакше були бы оправданѣ тѣ закиды, якѣ пѣдношено противъ ихъ обструкціи.“

Такъ розумѣѣ N. fr. Presse значѣне угодовои акціи правительственнои. Ще не сказано выразно, що Нѣмцѣ готовѣ закинути обструкцію, ще ставляють ся услѣвя, — але вже видно, що завзятѣсть Нѣмцѣвъ готова попустити, наколи имъ вчинить ся „справедливѣсть“. Въ борѣ за таку саму справедливѣсть хопили ся свого часу Чехи обструкціи, теперь знову Нѣмцѣ о ню допоминають ся. Всѣ хотять дои institiae, що ѣ fundamentum regnorum, а ѣи такъ трудно подыбати. Чи гр. Бадені буде мати теперь щасливѣйшу руку, не знати, бо весь зависить вѣдъ проѣктованои конференціи, а вѣдтакъ вѣдъ сесіи чеcкого сойму. Планъ уложеный добре, але выконане сего плану лежить ще въ дуже далекѣмъ поли.

Замѣтне при тѣмъ становиско чеcкои прасы. Крѣмъ побѣжнои критики Narodni Listy не сказали свого рѣшучого слова. Се мовчане можна бы толкувати тымъ, що комітетъ екзекутивный молодо чеcкихъ послѣвъ ще не застановлявъ ся надъ сею справою. Чи-жь бы гр. Бадені поминувъ Чехѣвъ, а звернувъ ся лишь до Нѣмцѣвъ? Була бы се така сама похибка, якъ при выданю розпоряджень языковыхъ, коли то гр. Бадені не зважаючи на осторогу Нѣмцѣвъ выдавъ тѣ розпорядженя. Але мабуть такъ не ѣ, бо пос. Странскій згадавъ о угодовыхъ проѣктахъ правительства, а рѣвночасно переперъ мѣжь выборцями резолюцію, досыть прихильну для правительства. Выходило бы зъ того, що въ клюбѣ молодочеcкѣмъ найшлись бы послы, котрѣ пѣдпирали бы акцію правительства, хочь бы та акція мала бути нѣчимъ иншимъ, якъ лишь повторенемъ пунктацій зъ еры Таффого. Деякѣ молодо-Чехи стають ся, якъ выходило бы, вже старо-Чехами, котрѣ свого часу пѣдпирали пунктаціи и — черезъ се позалили ся. Подѣѣ историчнѣ повторяють ся.

На кождый спосѣбъ пѣсля сеи акціи правительственнои Нѣмцѣ горою. Може не такъ обструкція, якъ радше консолідація всѣхъ сторонництвъ нѣмецкихъ до згѣдного поступованя велить кождому розважнѣйшому политикови, а такожь и гр. Баденьому глубше застановити ся надъ справою. Консолідація Нѣмцѣвъ маѣ для правительства бѣльше значѣне, якъ автономістична бѣльшѣсть парляментарна досыть слабко зѣ собою звязана. Длятого гр. Бадені бере ся мостити дорогу для приѣдняня Нѣмцѣвъ.

„Мандаторъ“ въ Выпатичахъ.

[Вѣдкрыте письмо зъ Вышатичъ.]

Терпѣли жиды неволю въ Єгиптѣ, памятаємо ще панщину и мандаторѣвъ, але такои неволѣ, яку вѣдъ кѣлькохъ лѣтъ зносимо вѣдъ нашого вѣйта, славного на цѣлый повѣтъ Яна Глиньского, ледво чи заазнала яка руска громада въ Галичинѣ. Кѣлько наклялись его бѣднѣ люде, кѣлько на него наплакались и натерпѣлись, то хиба одинъ Богъ знаѣ! Наша неволя страшнѣйша вѣдъ неволѣ египетскои, а не знати, коли скѣнчить ся и коли зъявить ся якій Мойсей, щобы насъ зъ тои неволѣ мандаторскои выбавивъ.

„А чому не пѣйдете або не напишете скаргу до уряду на такого вѣйта?“ запытаѣ певно де-хто. Ой писали мы, написались, ажь рука млѣла, а ходили, мало нѣгъ по колѣна не выходили, щобы дѣйти справедливости, та доси

Выпивъ...

Образокъ зъ житя.

Не знаю, кѣлько, мабуть уже зъ десять лѣтъ тому, якъ спѣзнавъ ся я зъ Терентіємъ. Тогдѣ бувъ вѣнъ мужчина ще досыть сильный, на лици не було тѣлько морщинъ що нинѣ, а голова ледви що починала лысѣти. Терентій тримавъ ся просто и вѣщувавъ собѣ що найменше сорокъ лѣтъ житя [ѣму тогдѣ вже трицятка минула].

Коли я его спѣзнавъ, бувъ вѣнъ тогдѣ маляремъ. Розумѣе ся не такимъ, що то малюѣ великѣ образы, ще й пѣдпише, щобы кождый знавъ, що оно святый Николай чи свята Варвара, — нѣ, Терентій не зъ тыхъ; вѣнъ малювавъ лише al fresco патронами по стѣнѣ.

У тѣй комнатѣ, де вынанявъ я собѣ житло, малювали малярѣ стѣны. Було ихъ три. Низенькій, у три погибели все скорченый жидокъ, очевидячки самъ майстеръ, молодый вѣдъ лѣвого вуха до правои пяты фарбою замараный хлопчище, що розкладавъ по пѣдлозѣ и сушивъ напущенѣ липкою фарбою узоры, и нашь Терентій. Вѣнъ робивъ найменше, бо — якъ самъ мовлявъ — маляремъ не бувъ зъ роду-вѣку, тѣлько отъ такъ якось склало ся... А якъ? — се розказавъ вѣнъ менѣ того самого дня вечеромъ, коли мы пѣзнали ся.

— Отъ такъ, панцю [я примѣтивъ, що Терентій любувавъ ся въ тѣмъ „отъ такъ“] бувало ся и ту и тамъ, и се и те бачили мы на свому вѣку та й не одного прийшло ся зазнати... Мѣй батько добрый бувъ чоловѣкъ, лишь дуже мягкого серця и боягузъ — страхъ! власнои боявъ ся тѣни. За те я не зъ тыхъ. Трафлялось и на десятьохъ пѣйти — пѣйшовъ! а де не перепхавъ ся силою, то вже мусѣвъ выбрехати ся. „Старый“ мѣй бувало не втне того. Дѣтей було насъ якъ зѣръ на небѣ; нинѣ й самъ числа не знаю, бо то бѣльше мерло, якъ ховало ся. Мати добра була. Зъ готового и зварить и обдѣлить, дѣтей бувало налаѣ и „старому“ оббрве ся. Батько бувъ мельникомъ и не зле мололо ся; оставъ ся по нему и лишній крейцарь. Мати померла ще скорше, а по батькови я лишивъ ся найстаршій сирота, було менѣ лѣтъ уже зъ пятнацять. Мы жили въ мѣстѣ. Ме ѣе давали у школу, я ходивъ безъ кѣнця, та вывчити не богато вывчивъ. У свѣтѣ бѣльше розуму набравъ... По смерти батька братѣвъ, сестеръ и батькѣвскій грошѣ позабирали чужѣ люде, а на мене якось не лакомили ся. Мовляли, що зъ мене выросте велике ледащо. Дурнѣ они!... Отъ такъ почавъ я жити промысломъ. Всюда бувавъ: у купця, у стельмаха, у шевця, у капелюшника, у кухаря выбувъ цѣлыхъ три недѣль, а все якось не складало ся. Де ткну ся, все якось не до вподобы: або майстеръ пяниця, або ворконлива майстрова, тамъ мала дитина, тамъ зновъ челядникъ тричи на день бивъ хлопцѣвъ а пѣдъ чаркою то й майстра за лобъ бравъ... Не складало ся менѣ и я кидавъ одно мѣсце, стававъ до другого, обѣйшовъ цѣле мѣсто, вже всѣ мене знали та й по правдѣ ледащимъ звали. А то чоловѣкъ ума-розума набиравъ... И не оглянувъ ся, якъ менѣ минуло сѣмнацять лѣтъ. Бѣда починала литись ухами, якъ псови вода, вусъ почавъ чорнѣти ся на горѣшнѣй губѣ, а въ кишенѣ иногдѣ анѣ зломаного шелюга. Приходило братись хиба за таке, що то люде зовуть крадежію, але я не зъ такихъ – злодѣемъ Терентій не бувъ и не буде! Та на все ѣ рада; я вступивъ до вѣйска. Не помогли менѣ всѣ майстры нашого мѣсточка, то поможе цѣсарска служба – думавъ я и за кѣлька день обстригли менѣ кучерѣ. Що то довго говорити — хлопака бувъ я моторный, до року ставъ капралемъ. Та потому якъ ножемъ утявъ! Напосѣли ся всѣ на мене; виненъ не виненъ — гонять по „айнцляхъ“ якъ собаку... И то минуло ся! скинувъ я невдячный мундуръ та й дальше байдаки бити. Бувъ тутъ и тамъ, бувъ помѣчникомъ будника на зелѣзници — прогнали, Богъ знаѣ за що. Бувъ за камердинера у одного панка, служба легка и харчъ якъ слѣдъ и платня саме добра, та й тутъ кощава доля пявкою чепилась чоловѣка... Прогнали тутъ, прогнали тамъ... Бувало надоскулило менѣ такъ, що гадаю: скочу въ воду и конець! — та якось жаль було житя... така то вже людска вдача: хочь бѣда, а хоче ся жити. Ходивъ по свѣту; де яка фабрика, за всяке бравъ ся. Зачнешь зъ-разу добре, а щось таке стане ся — и поминай якъ звали! И такъ рѣкъ за рокомъ... привыкъ уже чоловѣкъ до гѣльтайского житя. Теперь я отъ малюю, вже третій мѣсяць. Жидъ хочь и скупый, а даѣ пару шѣстокъ денно. Хиба при тѣмъ уже остану ся...

По вѣдходѣ Терентія думавъ я довго надъ тымъ, що чувъ. Адже видно честна людина, щиростію ажь бѣ вѣдъ него, а такъ усюда одно и те саме „щось“ чепило ся... Що се за диво?

Не довго треба було ждати на розвязку сеи загадки. Другого дня пѣдъ полудень заглянувъ я до малярѣвъ.

— А де Терентій? — пытаю.

— Ну, ѣму нема нинѣ — вѣдказуѣ жидъ.

— А що? слабый, чи де инде робить?

— Нѣ, вѣнъ нинѣ выпивъ.

Я порозумѣвъ усе.

Въ кѣлька недѣль запукавъ хтось несмѣло до моихъ дверей и, на велике моѣ счудуване, увѣйшовъ въ комнату Терентій.

— Якъ ся маѣте, малярю?

— Де тамъ малярь! Уже давно покинувъ. Отъ такъ прийшовъ до васъ просити: поможѣть де причепити ся...

— Гмъ, оно бы можна, тѣлько що...

— Знаю, знаю. Тѣ поганѣ жиды мусѣли вамъ дива наговорити. Та [тутъ понуривъ вѣнъ голову] оно правда, передъ вами не буду таити, часами теѣ... ще вѣдъ войска навыкъ, але вѣдъ теперь нѣ до губы не ткну!

Мы завели бесѣду. Я дѣзнавъ ся, що мои здогады були оправданѣ. Черезъ теѣ „выпивъ“ мѣй Терентій бувъ нещасливый. Кождый разъ, коли черезъ злощасну сесю навычку стративъ мѣсце, плакавъ и заклинавъ ся на душу, що вже не доторкне ся чарки, але покуса бувала иногдѣ за сильна. Трафилась оказія и абы першу, то дальше само вже въ горло йде... А шкода людины! Талантъ у него очевидный, зручѣсть до всего, ще й смѣхованець — сотнѣ приповѣстки знаѣ, а припне кому латочку, кождый увидить и посмѣѣ ся...

Трафилось менѣ напытати мѣсце для Терентія, щось нѣбы возьного при банку. Минуло кѣлька недѣль — нахвалитись менѣ не могли Терентія: и вѣрный и моторный и слухняный! Ажь ось наразъ нема мого Терентія при банку — пропавъ якъ камѣнь у воду... „Выпивъ“.

Пять разѣвъ присягавъ свято передо мною, пять разѣвъ удало ся якось пхнути его мѣжь люде, та все надармо. „Оно таке — каже — не скортить и мѣсяць, а прийде часъ, пече мене, нудьга тисне, хочь гинь. Абы крейцарь, кинешь усе, пѣйшовъ бы свѣтами погуляти пару днѣвъ...“

Два чи три роки не бачивъ я Терентія. Ажь разъ лучило ся менѣ поѣхати до бѣльшого мѣста. Заѣхавъ я въ гостинницю — дверникъ у шубѣ и рукавичкахъ хапъ мене за руку, цѣлуе. Я глянувъ здивованый — хто? Терентій. И зрадѣвъ я.

правды нѣгде не найшли. Позывали мы Глиньского до староства, до рады повѣтовои, до суду — а все надармо! — Зъ рады повѣтовои небощикъ секретарь Высоцкій высваривъ насъ, прозвавъ лайдаками, радикалами, бунтовниками та й выгнавъ за дверѣ. Най ему Богъ того не памятає! Находили ся мы до п. Горецкого, бувшого старосты въ Перемышли, але той зъ нѣчимъ насъ водправивъ, кажучи: „Га, що-жь я вамъ пораджу? я своє зробивъ, списавъ протоколъ и водославъ до выдѣлу повѣтового, а тамъ всѣ письма залягають". Писали мы навѣть до Найяснѣйшого Пана, коли бувъ тамтои осени на маневрахъ въ нашомъ краю, и въ Перемышли на мостѣ передали-сьмо въ его ласкавѣ руки нашу скаргу. Тое письмо вернуло до рады повѣтовои и зъѣхавъ п. люстраторъ Кривда до Вышатичь, скликавъ всѣхъ подписаныхъ на письмѣ, списавъ протоколъ, мы подписали ся — и на томъ конець! Зо всѣмъ тымъ справивъ ся п. люстраторъ за малу годинку, а треба вамъ знати, люде добрѣ, що було поданыхъ на Глиньского звыжь 30 пунктовъ, розныхъ сповненыхъ крадежій, спроневѣрень, надужитя власти, напасти на спокойныхъ громадянъ и т. д. За годинку п. люстраторъ упоравъ ся зо всѣми пунктами и водъѣхавъ. П. Кривда повернувъ до Перемышля, а наша давна кривда лишилась таки въ Вышатичахъ и не дає людямъ жити спокойно на своємъ смѣтю.

Ну, нарештѣ порадже ю намъ, щобы мы всѣ кривды нашѣ подали до суду, а сли судъ засудить Глиньского за яку крадѣжь або ошуканьство, хоть-бы на одну добу арешту, то п. староста сейчасъ усуне его зъ уряду войтовского. Отже мы послухали рады зичливыхъ намъ людей и подали донесене на Глиньского, що ошукавъ цѣсарску комісію войскову, коли выплачувала за шкоды пороблены войскомъ подчасъ осѣнныхъ маневровъ, бо казавъ заплатити собѣ за плотъ, котрого зовсѣмъ передъ тымъ не було, и за поле, котре до него не належить, водшкодоване въ сумѣ 6 зр. На тое донесене кликано заразъ свѣдковъ, на котрыхъ въ письмѣ покликувано ся, и тѣ зознали, якъ була правда. Списано протоколъ, велено подписатись, ну и на томъ конець! Обманьство якъ на долони, цѣле село о томъ знає и говорить та й выходило бы зо справы, що Глиньскій повиненъ достатись за кратки. Такъ нѣ! Справу якось забуто, чи що зъ нею стало ся, а Глиньскій смѣє ся въ кулакъ и ще кепкує собѣ словами: „Nic mi nie zrobicie, bo za mną starostwo, za mną rada powiatowa, za mną wszyscy panowie..." А мы того нѣколи не сподѣвали ся, бо мовлявъ зъ цѣсарскою комісією не жарты! Тымчасомъ уже рокъ минає и всьо тихо. Справа о плотъ застрягла [якъ мы потомъ довѣдали ся] въ старостві, а що оно було передъ выборами до Вѣдня, то мы й не дуже дивувались, що справа перетягнулась, бо Глиньскій потрѣбный панамъ при выборахъ; але водъ выборовъ уже повъ року минуло, а справа зъ плотомъ не скончена. Та най бы врештѣ насъ всѣхъ, що на донесеню подписали ся, всадили до арешту за фальшивый доносъ, за образу чести Глиньского, — а то нѣ! ша та й ша!

Ну подали мы зновъ друге донесене на Глиньского, якъ покравъ дерево, дароване громадою Болвинъ для вышатицкихъ погорѣлцѣвъ, вартости 40 зр. Правда, судъ кликавъ свѣдковъ, радныхъ зъ Болвина: чи правда, що дарували дерево для погорѣлцѣвъ, и они зознали, що дарували. Кликано потомъ нашого руского священика и польского ксьондза, що належали до комітету ратункового, и пытано ихъ: чи Глиньскій тое дерево подавъ до роздѣлу межи погорѣлцѣвъ, а они зознали, що нѣякого дерева зъ Болвина Глиньскій до Вышатичь не приставивъ, — и зъ цѣлои справы зновъ выходило бы, що Глиньскій повиненъ за крадѣжь достатись до „Ивановои хаты". Отже-жь нѣ! Справа доси не скончена, а навѣть не маємо нѣякои водповѣди на наше донесене, хоть повъ року минає, и не знаємо, чи Глиньского засудять за тое дерево, чи дарують ему, а за те Глиньскій все хвалить ся: „Nic mi nie zrobicie! będę wójtować, dokąd sam zechcę!

Мы мали ще иншѣ практики Глиньского подати до суду н. пр. за ялицѣ и за дубы зъ Рокшиць и Брилинець, за два корцѣ зборжа зъ Серакосець и т. д, але поки-що просимо покорно ц. к. староство въ Перемышли, щобы намъ ласкаво водповѣло: якъ справа стоить зъ плотомъ? чи справа скончена, чи нѣ? — а ц. к. судъ пытаємо: якъ справа стоить зъ деревомъ болвиньскимъ? Мы маємо право того домагати ся, бо то справа для насъ дуже важна, и нехай якось разъ скончить ся: або най Глиньскій за крадѣжь и ошуканьство йде до арешту, або най насъ карають, що подписали ся на донесеню и фальшиво писали на невинного чоловѣка. Прецѣнь одна правда мусить бути, а не двѣ!

Переглядъ політичный.

На нарадѣ ческихъ пословъ зъ Моравы, що водбула ся въ недѣлю въ Преровѣ, ухвалено кромъ резолюцій, о котрыхъ мы вже згадували, ще богато иншихъ въ справахъ краевыхъ. И такъ межь иншимъ постановлено вознати правительство, щобы ще сего року поробило приготовленя до заложеня ческого университету, технічнои академіи и до помноженя ческихъ школъ середныхъ на Моравѣ. Такожь домагано ся змѣны ординацій выборчои для моравского сойму на користь ческого населеня.

Про дальшу гостину нѣмецкого цѣсаря въ Петербурзѣ наспѣли вѣсти дуже скупѣ. Въ понедѣлокъ принимавъ царь на довшой авдіенціи нѣмецкого державного секретаря Більова, котрому, якъ доносить Reichsanzeiger зъ того самого дня, цѣсарь поручивъ тымчасове заступство канцлера въ справахъ заграничныхъ. Нѣмецкихъ жовнѣровъ водъ маринарки угощало мѣсто въ недѣлю и въ понедѣлокъ. Въ зоольоґічномъ огородѣ повитавъ градоначальникъ нѣмецкихъ моряковъ теплою промовою по нѣмецки. Нѣмецкѣ и россійски моряки показували ся всюды по улицяхъ мѣста въ дружномъ товариствѣ по-подъ руки. По всѣхъ огородахъ выграваво нѣмецкій имнъ. Въ понедѣлокъ россійска маринарка уладила для нѣмецкихъ офіцировъ великій бенкетъ. Во второкъ передъ полудньмъ цѣсарева пріѣхала зъ великою княгинею Єлисаветою Мавриківною зъ Петергофу до Петербурга, оглянула зимову палату, а по снѣданю звиджувала мѣсто. Въ товариствѣ жены вел. князя Константина оглянула домъ Петра Великого и поѣхала водтамъ по-при палату царску на Невскій проспектъ, а дальше черезъ казаньскій мостъ до Идокіевского собору, де повитавъ ви при дверяхъ настоятель церкви о. Смирновъ. Опосля вернули назадъ до Петергофу.

Россійскѣ дневники добачують въ пріѣздѣ нѣмецкого цѣсаря подію историчнои ваги для европейского миру и спокою. „Новое Время" каже, що въ Нѣмеччинѣ умѣють оцѣнити непохитну, щиру, добровольну и безкористовну миролюбность Россіи; а однодушность Россіи и Нѣмеччины въ томъ напрямѣ є зовсѣмъ достаточна, щобы запевнити свѣтови миръ. „Петербургскія Вѣдомости" зазначують, що цѣсарь Вільгельмъ давъ вже досыть доказовъ, що вонъ въ заграничнѣй політицѣ хоче ити рука въ руку зъ Россією. Длятого часы берлиньского конґресу минули разъ на все, и нема причины бояти ся, щобы назадъ вернувъ ся курсъ поваленыхъ творцѣвъ того конґресу. О щирѣй дружбѣ цѣсаря Вільгельма не можна сумнѣвати ся, а Россія водплачує ся завсѣгды такою самою монетою. „Новости" пишуть, що реальнѣ услова мѣжнародного житя завсѣгды наказували Россіи жити зъ Нѣмеччиною въ добрыхъ сусѣдскихъ зносинахъ. Конфліктъ мѣжь Россією а Нѣмеччиною є неможливый и нѣчимъ не давъ бы ся оправдати. Миролюбность Россіи и Нѣмеччины не потребує доказовъ. — Въ такомъ змыслѣ пишуть всѣ дневники, кождый инакше, а таки всѣ однаково: Дружба Россіи зъ Нѣмеччиною є запорукою европейского мира.

Иншій характеръ має несподѣвана подорожь болгарского князя Фердинанда до Царгороду, але зарвно звертає на себе загальну увагу. Коли князь вертавъ зъ Румуніи, нѣхто и не гадавъ инакше, якъ только, що вонъ ѣде просто до Софіи. Въ Рущуку, де въ часѣ его переѣзду, склало ся страшне нещасте въ якойсь фабрицѣ пороху, були навѣть переконанѣ, що вонъ задержавъ ся и бувъ на похоронѣ нещасливыхъ жертвъ; така навѣть розойшла ся зъ Рущуку вѣсть по свѣтѣ. Тымчасомъ князь чмыхнувъ просто до Софіи, але только на те, щобы зъ жѣнкою дальше пустити ся до Царгороду. Тутъ пріѣхавъ въ понедѣлокъ разомъ зъ президентомъ міністровъ Стоиловымъ, міністромъ войны Ивановымъ, адъютантомъ Стояновымъ и своимъ приватнымъ секретаремъ Тапчилештовымъ. До султаньскои палаты заѣхавъ въ уніформѣ султаньского маршалка. Заразъ по пріѣздѣ пошовъ до султана разомъ зъ всею своею дружиною и зъ болгарскимъ посломъ Марковымъ. Султанъ въ окруженю всѣхъ достойниковъ двірскихъ ждавъ свого вазаля. Князь и его дружина поцѣлували султана въ руку. По авдіенціи водведено князя до призначеного для него помешканя, и незадовго потомъ прийшовъ до него султанъ. Чи князь и симъ разомъ поцѣлувавъ свого пана въ руку, о томъ вже не пишуть. Въ полудне прислано князеви снѣдане. По полудни принимавъ вонъ болгарского ексарха Іосифа Вечеромъ дано въ султаньскій палатѣ обѣдъ на честь князя. Сегодня рано мавъ князь вертати до Софіи.

О причинѣ и цѣли тои подорожи пишуть, що то Россія спонукала князя поѣхати до султана и урочисто запевнити его, що Болгарія не гадає о нѣякій змѣнѣ теперѣшного стану на балканьскомъ повостровѣ. Таку коротку а заразомъ загадкову вѣсть принесли оногды телеґрамы. Ажь отъ вѣденьскій дневникъ Polit. Correspdz. приносить допись зъ Петербурга, котра пояснює справу. Въ послѣднѣмъ часѣ пронеслась поголоска, мовь то болгарске правительство загадало оголосити независимость Болгаріи, а кн. Фердинанда королемъ; мало се бути уложене на д. 14 с. м., въ десятѣ роковины вступленя на тронъ першого болгарского князя. Въ Петербурзѣ — каже ся въ тѣй дописи — не вѣрять тѣй поголосцѣ. Але и въ Софіи повинни урядовѣ круги бути переконанѣ, що подобна рѣчь була бы небезпечна, бо нарушувала бы теперѣшный станъ на Балканахъ и противилась бы постановамъ берлиньского договору. Болгарске правительство повинно знати, що такій крокъ Болгаріи рѣзко протививъ бы ся бажанямъ и засадамъ петербургского кабінету. Наслѣдкомъ поголоскъ, що въ Болгаріи ладять ся якісь несподѣванки, Туреччина поставила на македонь-ско-болгарскѣй граници значнѣ водділы войска; а се одно могло бы вже въ Софіи звернути увагу на небезпеченьство, яке выйшло бы зъ оголошеня независимости Болгаріи. Въ Петербурзѣ числять на здоровый розумъ болгарского правительства, що оно зрозумѣє станъ рѣчей; длятого и не боять ся, щобы Болгарія зробила щось такого, що мусѣло бы выкликати протестъ державъ, котрѣ посля грецкихъ авантуръ бажають вже разъ спокою.

Такъ каже петербургска допись до Polit. Corrspdnz. Зъ того здогадують ся, що кн. Фердинандъ може выявивъ ся зъ своимъ пляномъ передъ румуньскимъ королемъ, а водси довѣдалось о томъ заразъ и петербургске правительство и, може ще скорѣйше, вѣденьске. И заразъ на те пошли пересторогы, имовѣрно въ порозумѣню Россіи зъ Австрією. Очевидно могло се статись лише громомъ, въ телеґрафічнѣй дорозѣ, коли кн. Фердинандъ просто зъ Румуніи почесавъ до Царгороду поцѣлувати султана въ руку.

Що-до подорожи кн. Фердинанда до румуньского короля доносять зъ Букарешту, що князь пріѣхавъ тамъ въ тѣй цѣли, щобы просити короля вставити ся за нимъ у цѣсаря Франць Іосифа. Якъ вѣдомо, кн. Фердинандъ водъ часу переведеня свого сына на православіе и свого затвердженя на болгарскомъ престолѣ не бувъ еще на вѣденьскомъ дворѣ.

Pester Lloyd доносить, що австрійскій дипльоматичный аґентъ въ Софіи достававъ припоручене опустити Софію, коли бы болгарске правительство не хотѣло дати достаточнои сатисфакціи за нетактовнѣ слова Стоилова, обиджаючи Австрію.

Зъ судовои салѣ.

[Процесъ въ Самборѣ противъ шайки розбишакъ зъ Лисятичь].

Въ Самборѣ водбувъ ся дня 5. н. ст. серпня процесъ карный противъ одинацять лисятицкихъ селянъ, обжалованыхъ о тяжке ушкодженє тѣла, сповнене дня 21 сѣчня с. р. на особѣ звѣстного руского патріота и дѣятеля Андрѣя Берника. Розправѣ проводивъ сов. Ґізовскій [посолъ до рады державнои], Берника яко пошкодованого заступавъ адвокатъ д-ръ Олесницкій зо Стрыя, обжалованыхъ боронивъ самборскій адвокатъ д-ръ Штаварманъ. Розправа тревала цѣлый день до 10-ои вечеръ а вырокъ оголошено доперва слѣдуючого дня въ полудне.

Розправа выкрыла многѣ цѣкавѣ и характеристичнѣ факты. Всѣ обжалованѣ належать до партіи войта Якима Тижбѣра, котрый тѣшить ся великими ласками и взглядами у стрыйского старосты Манастирского и есть одномъ зъ его головныхъ філяровъ въ повѣтѣ, а на чолѣ розбишакъ, котрѣ напали на Берника, стояли два войтовѣ сыны Никола и Михайло, котрѣ нападъ сей приготовили и були его проводирами. Войтовскѣ сыны напували своихъ сторонниковъ цѣлу днину, щобы въ ночи напасти на Берника вертаючого зо Стрыя домовь и поломити ему кости за те, що посмѣвъ спротивитись розкраданю маєтку громадского и церковного, яке въ Лисятичахъ стало ся правомъ звычаєвымъ, бо навѣть самъ войтъ виненъ до касы церковнои 900 зр., котрѣ позичавъ на вѣчне водданє. Нападъ водбувъ ся подъ авспіціями войта, котрый сидячи тихо въ хатѣ и выжидавъ лише, якъ то его сынки ладно справлять ся зъ „ворохобникомъ" Берникомъ. Дуже дивну ролю водогравъ въ тѣй справѣ жандармъ постенфіреръ Жакъ, котрый не хотѣвъ позволити Берникови переждати въ касарни, куды хоронивъ ся передъ розбишаками, хочь Берникъ дававъ ему за те 100 зр., — а коли водтакъ Берникъ въ его асистенціи выйшовъ зъ касарнѣ, то въ очехъ Жака розбишаки кинули Берника на землю и кололи ножами такъ, що лише своѣй незвычайно сильнѣй конституціи завдячує, що не погибъ на мѣсци. Лѣкарь сконстатували у Берника тяжке ушкоджене тѣла, а розправа выкрыла и выказала поглядно вину подсудныхъ. По промовѣ прокуратора забравъ слово д-ръ Олесницкій и въ короткихъ а досадныхъ словахъ схарактеризувавъ ситуацію и зажадавъ для пошкодованого признаня водшкодованя. Обжалованѣ заховувались дуже зухвало и вѣрили свято въ те, що имъ все уйде на сухо и голосили навѣть, що не боять ся, бо за ними стоить панъ староста стрыйскій, а самъ панъ посолъ Охримовичь обѣцявъ имъ постаратись о то, що имъ нѣчого не стане ся. Однакъ трибуналъ бувъ инакшого пересвѣдченя, бо узнавъ всѣхъ обжалованыхъ виннымы злочину и засудивъ: Николу Тижбѣра на повтора року, Михайла Тижбѣра и ще двохъ обжалованыхъ по одному рокови, а прочихъ по 8 и 6 мѣсяцѣвъ тяжкои вязницѣ, а Берникови признавъ 160 зр. водшкодованя. Кажуть, що п. Манастирского дуже вразивъ сей вырокъ...

— Дуже менѣ добре — каже. — Вже повтора року... Мѣсце добре, до того й жѣнка людяна...

— Що? у васъ, Терентіе, жѣнка? — пытаю здивованый.

— Водъ року. И дитинка, саме другій тыждень.

Вечеромъ зайшовъ я до комнатки Терентія. Комната прибрана гарно, обстава не найгорша, зеркалце и образы прибранѣ квѣтками, знати жѣночу руку. Жѣночка Терентія якъ ясочка: маленька, вродлива, а до роботы видно складна.

— Мы не дармуємо, — казала. — Я послугую костямъ, ночами шию на машинѣ, кобы жити... Теперь уже тяжше.. — Тутъ понизила она засоромлене личко та й побѣгла у кутокъ, де на ложку лежала сповита дитина. Терентій взявъ на руки подушечку зъ дробняткомъ. Якъ обережно туливъ вонъ до себе! Я починавъ вѣрити въ его статокъ. Дитина чуда дѣе, а ще у Терентія справдѣ золоте серце...

Однакъ и дитина не вдѣяла чуда. За колька мѣсяцѣвъ, коли я замешкавъ въ томъ мѣстѣ, иншій вже дверникъ похожавъ у гостинници въ томъ самомъ футрѣ.

— Де Терентій? — пытаю — той, що бувъ передше?

— Той піякъ? Выпивавъ то й нагнали.

— А жѣнка?

— Хто тамъ знає, де волочить ся!

Терентія бачивъ я то ту то тамъ. Разъ нѣсъ изъ зелѣзницѣ пачку, то зновъ бувъ зознакомъ, то спродававъ содову воду, то носивъ цеглу. Мене обминавъ, знать частина встыду лишилась у него... Только кождый разъ вонъ усе больше обдертый та й на лици видно, що все частѣйше трафляє ся у него тото нещастне „выпивъ".

Днѣвъ тому колька йду я улицею, де розминають ся возы електричнои зелѣзницѣ. На перехрестю шинъ стоить чоловѣкъ зъ гачкомъ у рукахъ. Вся его робота: гачкомъ тымъ переложити кусникъ шины на тоту сторону, въ яку возъ ѣде. Одягъ того чоловѣка здивунавъ мене. Повстяный чорный капелюхъ зъ трема дѣрами, щось наче-бъ сурдутъ довгій, та запачканый, штанцѣ полотняны, черевики подертѣ, за те сорочка бѣла и чиста. Коло него стоить низенька жѣнка, одягнена чисто та дуже вбого, а на лици ей знати було, що гонить останками житя. Сухоты доѣдали ей. За рубець материнои сподницѣ тримала ся семилѣтна, боса дѣвчинка... То бувъ Терентій. Я зрозумѣвъ усе.

Другого дня хотѣвъ я поговорити зъ Терентіемъ, та его не було вже на своємъ мѣсци. Казали: повѣзъ жѣнку до шпиталю. А коли за короткій часъ я переходячи разъ по-при шпиталь поступивъ и спытавъ дверника про неи, вонъ заглянувъ у грубу книгу и сказавъ коротко:

— Умерла.

— А дитина?

Дверникъ глянувъ на мене дивно, замкнувъ книгу и ставъ говорити зъ кимъ другимъ.

Улицями, скоро, ледво догонишь, ѣде похоронный возъ. На нему три домовины. Въ котрѣй жѣнка Терентія, не знаю, якъ и не знаю, що дѣе ся зъ его дитиною, та й зъ нимъ самымъ. Одно лишь знаю: Сли колись на улици, чи въ шпитали прийдесь лѣкареви подати родъ смерти Терентія, вонъ не пагадуючись вы ише одно слово: „Выпивъ".

І. Я. Луцикъ.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Выдѣлъ Бурсы им. св. Онуфрея въ Ярославѣ має честь подати до вѣдомости всѣмъ Р. Т. членамъ ей якъ и всѣмъ добродѣямъ справоздане за рокъ 1896/7-ый зо стану и розвою Бурсы.

Бурса наша, основана три лѣта тому, розвиває ся зъ кождымъ рокомъ, такъ що въ 1896/7 році школьнѣмъ дала помѣщене вже 19 переважно бѣднымъ ученикамъ тутешнои гімназіи, зъ котрыхъ 4 дармо, а прочій за дуже малою доплатою мали харчь и цѣлковите утриманѣ. Були то переважно дѣти селянъ, народныхъ учителѣвъ и оденъ сирота по священику. Поведенемъ и поступомъ въ наукахъ цѣлковито вѣддячили институціи, якъ то видно зъ клясификаціи за другій пѣврокъ 1897 р., бо 2 перейшли зъ вѣдзначенемъ, 15 зъ добр імъ поступомъ, оденъ зложивъ испытъ зрѣлости, а тѣлько оденъ за-для слабыхъ здѣбностей перепавъ въ I-ій клясѣ.

Зарядъ Бурсы становить выдѣлъ выбраный на загальныхъ зборахъ въ грудни 1896 р. Въ складъ его увійшли Р. Т.: крил. о. Иванъ Хотинецкій, парохъ ярославскій, яко предсѣдатель; о. Филимонъ Подолиньскій, парохъ зъ Лазѣвъ, яко заступникъ предсѣдателя; о. Кипріянъ Хотинецкій, катихитъ, яко секретарь; о. Василь Романовскій, сотрудникъ и заступникъ катихита гімназіи, яко касіеръ; о. Александеръ Паславскій, сотрудникъ, яко господарь Бурсы; п. Онуф ей Дяковичь, ц. к. контрольоръ почты и п. Бронислав Старецкій, учитель гімназіи, яко постійный настоятель Бурсы; заступники: п. Сильвестеръ Витошиньскій, учитель, п. Иванъ Преторіюсъ и п. Иванъ Маслянкевичь мѣщане.

Выдѣлъ, якъ лѣтъ минувшихъ, такъ и теперь старавъ ся всѣми можливыми способами о придбане якъ найбѣльше доходу для Бурсы, и въ тій цѣли выславъ петицію до Выс. Сойму, на котру дѣставъ 100 зр.; крѣмъ того выславъ петиція до Свѣтлыхъ радъ повѣтовыхъ ярославскои и сусѣдныхъ та до Радъ громадскихъ, зъ котрыхъ однакожь тѣлько ярославска Рада повѣтова зволила удѣлити 50 зр., ярославска Рада громадска 60 зр. и Рада мѣста Яворова 20 зр. За тій щедрій датки складає Выдѣлъ всѣмъ тымъ Р. Р. Институціямъ щиро-руске спаси-Бѣгъ!

Членѣвъ-фундаторѣвъ мае Бурса пятьохъ, а то: бл. п. Преосвящ. д-ръ Юліянъ Пелешь, Впр. о. деканъ Антоній Матюкъ, Впр. о. Михаилъ Куневичь, ц. к. капелянъ войсковый у Вѣдни, Вп. п. Кость Панькѣвскій, настоятель Института св. Николая у Львовѣ и Вп. п. Кароль Бартошевскій ц. к. нотарь въ Ярославѣ.

Дохѣдъ бурсы становлять вкладки членьскій, запомоги, одноразовій датки и датки ученикѣвъ-бурсакѣвъ, котрій то доходы въ солярнѣмъ році 1896 выносили 1469 зр. 24 кр.; розхѣдъ же [на заплачене хаты и утриманѣ бурсакѣвъ] выносивъ 1490 зр. 86 кр.

До теперь мѣстила ся Бурса въ винанятѣмъ домѣ за рѣчнымъ чиншомъ 300 зр.; въ сѣмъ році въ мѣсяци липни рѣшивъ ся Выдѣлъ на крокъ дуже важный, бо маючи зъ трудомъ узбираныхъ 1.800 зр. закупивъ для Бурсы хату зъ огородомъ за 5.000 зр. Кажемо, що крокъ сей дуже важный, бо симъ способомъ положили мы основу до утреваленя нашои Бурсы въ Ярославѣ, важный и зъ того взгляду, що маючи такъ малый капіталъ, мы вѣдважили ся на закупно власнои хаты, затягаючи 3.200 зр. довгу, але мы дѣлали въ тій надѣи, що тій, котрій при помочи Божій допомогли намъ заснувати Бурсу въ Ярославѣ, зволять такожь вселаскавѣйше допомогти намъ утвердити ей и усталити на вѣчній часы, яко твердиню для нашои молодежи перебуваючи на кранцяхъ Руси. Про-те, памятній на слова нашого Спасителя „просѣте и дасть ся вамъ, толцѣте и отверезетъ ся“, звертаємо ся днесь до всѣхъ жертволюбивыхъ сердець нашихъ Р. Т. Патріотѣвъ и просимо: Зволѣть бодай малыми датками прийти намъ у помочь въ дѣлѣ такъ важнѣмъ для нашои молодежи, для нашого будучого поколѣня!

Рѣвночасно оголошуе Выдѣлъ Бурсы, що ученики желаючій бути принятыми до нашои Бурсы, мають внести поданя найдальше до 25 н. ст. сего мѣсяця на руки Выдѣлу. До подання треба долучити: 1) свѣдоцтво зъ послѣдного курсу, евентуально посвѣдчене зложеного испыту до I. клясы; 2) свѣдоцтво убожества; 3) декларацію можливои доплаты.

Вѣдъ Выдѣлу Бурсы им. св. Онуфрея въ Ярославѣ, дня 9 н. ст. серпня 1897. *Иванъ Хотинецкій* предсѣдатель. *Кипріянъ Хотинецкій* секретарь.

НОВИНКИ.

— **Зъ Дрогобича**: Концертъ взборцевого хору рускихъ академикѣвъ, зъ котрого дохѣдъ призначеный на розширене будовы Бурсы рускои въ Перемышли, вѣдбуде ся въ Дрогобичи въ пятницю 20-ого с. м.: точно о годинѣ 8-ій вечеромъ въ сали гімнастичній. Запросины вже розѣслано. Білеты можна дѣстати почавши вѣдъ понедѣлка въ „Народній Торговли“ а въ день концерту при касѣ. Вѣдзываемо ся до всѣхъ Русинѣвъ зъ Дрогобича и околицѣ: Прибудьте якъ найчисленійше на сей концертъ и заповнѣть салю, щобъ не посоромитись намъ якъ остатнымъ разомъ [15 ого липня], коли то саля свѣтила пустками. Покажѣмъ, що дорога намъ руска пѣсня та що вмѣемо оцѣнити трудъ людей, котрій безкористовно взяли ся до приспореня фонду на цѣль народну, такъ благородну. — *Вѣдъ комітету.* [P. S. Всѣ рускій часописи просимо о помѣщене сеи оповѣстки.]

— **Зъ Стрыя**: Дня 22 н. ст. серпня прибуде до Стрыя взборцевый хоръ рускій зъ Перемышля и дасть въ сали Руского Касина концертъ на дохѣдъ бурсы перемыскои. Выступъ сего хору попереджае грѣмка слава концертѣвъ въ Тернополи, Золочевѣ и другихъ мѣстахъ, тожь надѣятись належить, що и Стрыйщина зацѣкавить ся нимъ и схоче оденъ вечеръ провести середъ правдивои артистично-патріотичнои роскоши. Підписанй яко выбраный комітетъ до устроеня вечерка, взываютъ всѣхъ Вп. Родимцѣвъ зо Стрыйщины, Скольщины, Жидачѣвщины, Долинщины и Болехѣвщины, щобы зволили громадно прибути на вечеръ 22-ого с. м. до Стрыя и дали симъ доказъ, що руска пѣсня одушевляе насъ все и всюды, а гуманна цѣль знаходить середъ нашои суспольности все щирый вѣдгомінъ. — Въ имени стрыйского комітету: о. *Володиславъ Сельскій*, д-ръ *Евг. Олесницкій*, о. *Олекса Бобикевичь*.

— **Повыборчій процесы .. безъ кінца!** Дня 16 н. ст. серпня розпочинае ся середъ звычайнымъ трибуналомъ у Львовѣ карна розправа противъ д-ра Михайла Короля и пятьохъ селянъ-господарѣвъ зъ Кунина въ повѣтѣ жовкѣвскѣмъ [Гаврися Стецишина, Іосифа Галаса, Данька Стиська, Леська Нетребы и Гриця Москалика], обжалованыхъ, о злочинъ публичного насильства зъ §. 81 закона карного. Трибуналови проводити буде радникъ Оленьскій, а боронити будуть д-ра Короля адвокатъ д-ръ Олесницкій зо Стрыя, а селянъ адвокаты д-ры Добряньскій и Федакъ зо Львова. Розправа потреваe три днѣ. — Розправа противъ селянъ зъ Викторова [въ повѣтѣ станиславѣвскѣмъ], котра розпочне ся середъ звычайнымъ трибуналомъ въ Станиславовѣ 30-ого с. м., потреваe два або три днѣ. Обжалованыхъ боронити буде д-ръ Олесницкій зо Стрыя.

— **Зъ Бережанъ**: Поданя о принятe до Бурсы въ Бережанахъ можна вносити найдальше до 20-ого н. ст. серпня.

— **Міністеръ державныхъ зелѣзниць** генералъ-лейтнантъ Гутенберґъ прибувъ сегодня о 6-ій рано зъ Вѣдня до Львова а опѣсля удавъ ся окремымъ поѣздомъ вразъ зъ запрошеными гостями на вѣдкрытe льокальнои зелѣзницѣ Бѣрки великій-Гриналѣвъ. До Гриналова выѣхали такожь маршалокъ краевый гр. Стан. Бадені зъ членами выдѣлу краевого Хамцомъ и д-ромъ Савчакомъ. Нинѣ въ вечеръ верне міністеръ до Львова и вѣдъѣде до Коломыѣ оглянути мѣсце зелѣзничои катастрофы пѣдъ Туркою.

— **Зъ Майфільдъ** [въ Пенсільвеніи] пишуть до „Свободы“, що тій зъ тамошныхъ нашихъ еміґрантѣвъ, котрій вже не гадають вертати до старого краю, закупили цѣлу сторону одной улицѣ та будують собѣ домы. Мѣжь иншими закупивъ тамъ лоты Алексей Шлянта и намѣряe побудувати фабрику мыла.

— **Украиньскій театры** гостять уже вѣдъ довшого часу одинъ въ Петербурзѣ а другій въ Москвѣ — въ Петербурзѣ театръ Марка Л. Кропивницкого граe въ сали „Аркадія“. Попри знанй старшій штуки выставляють ся и новій. Н. пр. недавно грано комедію самого М. Кропивницкого „Двѣ семьѣ“. Въ Москвѣ драматична трупа пѣдъ управою Ивася-Мороза граe въ сали „Фантазія“ майже выключно старій знанй штуки.

— **Рѣльничо-промыслову выставу въ Кіевѣ** вѣдвѣдало въ першихъ десятьохъ дняхъ по вѣдкрытю 30 тысячь осѣбъ. Бѣльшого наплыву публики сподѣваються ся въ другій половинѣ серпня, коли стане холоднѣйше, бо теперь за-для спеки люде не рухаються ся изъ сѣлъ.

— **Посолъ о. Гробельскій** дѣставъ вѣдъ вѣча радикального въ Коломыи телеґрафічно вѣзване, щобы зложивъ мандатъ посольскій.

— **Отвореніе новыхъ судѣвъ повѣтовыхъ** въ Отинии и въ Пѣдволочискахъ зъ днемъ 1 н. ст. падолиста сего року оповѣщено вже урядово.

— **Гру въ клясову льотерію угорску** заборонивъ австрійскій міністеръ скарбу. Отже бачность передъ аґентами!

— **Огнѣ.** Зъ Борщѣвского пишуть намъ: Дня 10 с. м. о годинѣ $10^1/_2$ передъ полуднемъ выбухъ въ селѣ Волкѣвцяхъ ad Борщѣвъ огонь въ хатѣ Проця Черака зъ неосторожности при печеню кукурузы и, за-для браку комина, въ одній хвили, при сильнѣмъ вѣтрѣ, згорѣли ще двѣ хаты зъ будынками Юрка Ковбля и Михайла Довбака. На щастe садъ охоронивъ дальшій хаты, а то бувъ бы пійшовъ зъ дымомъ дворъ а за нимъ цѣле село, тымъ бѣльше, що люде були въ поли, а вѣдтакъ ще длятого, що громада Волкѣвцѣ не мае пѣякахъ приладѣвъ до гашеня — завдяки тымъ, що мають надзоръ надъ громадами. Але ба! имъ абы выборы, а все проче пусте!

— **Зъ-пѣдъ Дрогобича пишуть намъ**: Дня 10 н. ст. с. м. въ часѣ полудневѣмъ надтягнула изъ заходу на село Лишню хмара, зъ котрои пустивъ ся зъ-разу легкій дощь, але въ кѣлькохъ хвиляхъ заступивъ ся цѣлый видокругъ чорною хмарою, стемнѣло ся та люпуло — не дощемъ, але струями воды мовь зъ коновки; въ додатку ще наразъ зашумѣло и сыпало градомъ близько годину. Шкоды величезній: сѣножати залитій, копицѣ сѣна порозносило свѣтами, а збѣжа прибило до землѣ. А треба знати, що се вже третій разъ сего року!

— **Самоубійство.** Въ Перемышли застрѣливъ ся онодги капітанъ 77-ого полку пѣхоты Леопольдъ Пекъ въ фіякрѣ ѣдучи о 12-ій годинѣ въ ночи улицею Добромильскою. Самоубійника вѣдвезено заразъ до шпиталю, але всяка помѣчь показала ся безуспѣшною. При нѣмъ найдено два листы. Причина самоубійства не звѣстна.

— **Въ замку Рапперсвіль въ Швайцаріи** вѣдбуло ся вчера польске торжество зложеня серця Тадея Костюшка въ мавзолею для него збудованѣмъ. Исторія зъ тымъ серцемъ була така: Костюшко на кѣлька лѣтъ передъ смертію поселивъ ся бувъ въ Солюрѣ при родинѣ Цельтнерѣвъ, зъ котрою живъ у приязни. Одну зъ дочокъ Цельтнерѣвъ, свою похрестницю, вѣнъ дуже любивъ, а коли 1817 року умиравъ записавъ ѣй, 13-лѣтній тогдѣ дѣвчинѣ, не лише свое майно, але и свое серце. Отже вѣдъ того часу ажь до 1895 р. серце Костюшка було въ родинѣ, взглядно у потомкѣвъ дочки Цельтнерѣвъ опѣсля замужнои Моросіні. Дня 15 жовтня 1895 р. вѣдкопано [за згодою родины Моросініхъ] серце зъ гробу и перенесено до Рапперсвіль. Теперь збудовано для него мавзолей и вчера зложено его въ нѣмъ при участи кружка Полякѣвъ швайцарскихъ и делеґатѣвъ зъ Парижа и зъ Галичины. При торжествѣ промовляли мѣжь иншими галицкій Поляки: д-ръ Кароль Леваковскій, посолъ Бойко, делеґатъ звязку Соколѣвъ д-ръ Адамъ, презесъ львѣвскои читальнѣ академічнои Врублевскій, делеґаты львѣвскои и краковскои молодежи ремѣсничои. Dziennik polski надѣe ся, що серце Костюшка зложено тѣлько тымчасово въ мавзолею раперсвільскѣмъ, бо оно „дасть Богъ незабаромъ перенесе ся до Польщѣ, до Польщѣ вѣльнои, цѣлои, котра ему середъ найбѣльшихъ своихъ святощей вызначить мѣсце...“

— **О самоубійствѣ польского еміґранта** Болеслава Маланкевича доносять парискій ґазеты: Маланкевичь, мужчина 33 лѣтъ, пѣдданый россійскій, скомпромітувавши ся свого часу політично, утѣкъ зъ Варшавы и осѣвъ у Вѣдни, але и зъ вѣдтамъ мусѣвъ утѣкати зъ тои самои причины и опинивъ ся въ Парижи. Тутъ почавъ учитись медицины, бувъ репортеромъ одной ґазеты и аґентомъ одного американьского товариства обезпечень. Остатными часами доходы его 300 франкѣвъ мѣсячно урвали ся и вѣнъ, выпродавши свои движимости за 120 франкѣвъ, выѣхавъ до Лондона просити помочи у приютѣ тамошныхъ еміґрантѣвъ польскихъ. Коли-жь тамъ Поляки закинули ему, що вѣнъ є аґентомъ россійскои поліціи, вѣнъ такъ тымъ зворушивъ ся, що въ очехъ ихъ хопивъ револьверъ и выстрѣломъ въ ротъ вѣдобравъ собѣ житє.

— **Проба новоженцѣвъ.** Середъ дикихъ племенъ полудневои Африки е звычай, що родичѣ, закимъ призволять на женитьбу сына, пѣддають его пробѣ, абы пересвѣдчити ся, чи маe вѣнъ досыть силы, щобы знести всѣ тягарѣ супружого стану. А проба ся не легка: обѣ руки завязують ему въ мѣшку, повнѣмъ моравлѣвъ. Коли кѣлька годинъ зможе выдержати и не буде кричати, то позволяють ему женитись, а сли нѣ, мусить сердега блукати самопасъ... Але у насъ бувае ще тяжша проба, якъ муравлѣ. Нехай бы такъ Африканець, якъ то у насъ часомъ бувае, пѣднявъ ся выслухати терпеливо черезъ пару мѣсяцѣвъ воркотаня будучои свекрухи, то певно волѣвъ бы не то руки, але й голову всадити въ мѣшокъ зъ муравлями...

— **На островѣ Суматрѣ** добувають множество нафты а вѣдкрываe ся богато що-разъ новыхъ жерелъ. За короткій часъ россійска и американьска нафта ледви чи зможе выдержати конкуренцію зъ нафтою Суматры на ринокъ далекого Всходу.

— **Въ Кіото**, бувшій столици Япана, отворено дня 22 н. ст. липня університетъ. — Розуміе ся въ нинѣшній столици Япана въ Токіо е університетъ взборцево устроeный. Ба що бѣльше, середъ японьскои суспольности веде ся поважна аґітація за основанемъ університету для женщинъ, а що навѣть женщины зъ мікадового двора заявляють свою симпатію тому дѣлу, то нема сумнѣву, що університетъ жѣночій може и не за довгій часъ стане въ Токіо.

— **О выпадку лінчу** доносять американьскій дневники: Въ Riverton въ Аляшцѣ лінчовано неґра Джемса Віллямса за злочинъ насильства на одній бѣлій женщинѣ. Джемса привязали до дерева и кулями зо стрѣльбъ та револьверѣвъ подѣравили его мовь решето.

— **Одна панѣ въ Чікаґо** выгадала машину, котрою за часъ одной годины можна вымыти и высушити 2000—4000 штукъ посудины.

— **Дрѣбній вѣсти.** Директоръ почтъ и телеґрафѣвъ радникъ двору Сеферовичь выѣхавъ на 6-тыждневу вѣдпустку а управу дирекціи обнявъ старшій радникъ почтовый Емиль Ґаберле. — У Львовѣ померъ онодги адвокатъ д-ръ Стан. Стемпень въ 31 році житя. — Львѣвскій епископъ суфраґанъ кс. Веберъ выѣздить на канон. візитацію на Покутe и Буковину; візитація потреваe вѣдъ 20 серпня до 16 вересня; при нагодѣ епископъ посвятить костелокъ Феліціянокъ въ Снятинѣ и костелъ въ Косовѣ. — Редакторъ львѣвского тыжднев-ника „Monitor“ п. Ернестъ Брайтеръ розпочавъ онодги вѣдсиджувати одно мѣсячну кару вязницѣ, на яку засуджено его передъ кѣлькома мѣсяцями-за обиду турецкого старосты Бѣлиньского. — Страшна бура перетягала онодги по-надъ цѣлу Данію; громы спалили богато домѣвъ и убили кѣлька осѣбъ. — Въ Розенберґу на Угорщинѣ копула ратуша, збудована торѣкъ на памятку ювілею тысячелѣтя, завалила ся въ субогу; 9 людей згинуло а 21 е тяжше и лекше раненыхъ.

Наука, штука и література.

— **„Зорі“ число 14** [зъ 15 (27) липня] мѣстить: „Малюнки сучасного життя на селах. Написав О. Я. Конiський. Баба Євдоха. Неділя перед Паликопом“ (дальше буде); переспѣвы Павла Граба [зъ Феліціи Гіменесъ, Шеллі, Роберта Бурнса, Єлисаветы Броунінзъ и Ады Негрі]; докѣнченe оповѣданя „Злодійка Оксана“ Л. Яновском; поезійку Г. Галіпа „Просьба“; початокъ драмы Наталки Полтавки „Катерина Чайківна“ [въ 5 дѣяхъ а 9 вѣдмѣнахъ]; оглядъ Павла Граба „Московські переклади творів Шевченкових“; „Споминки про Петра Ніщинського“ А. М.; житепись Петра Огоновского [до портрету]; вкѣнци хроніка і бібліоґрафія. — Илюстрацій мѣстить и се число „Зорі“, якъ звычайно, три: портретъ проф. Петра Огоновского, Весела забава и стрій весѣльный у Вербѣжи коло Коломыѣ [пѣсля фотоґрафіи зъ артистичнои роботнѣ Юліяна Дуткевича въ Коломыи]. Доданый такожь 33-ый аркушь III-ого тому „Словаря росийсько-українського“ [стор. 271—278, вѣдъ слова „Рекрутъ“ до слова „Руна“.]

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Рахунокъ Товариства взаимного кредиту „Днѣстеръ“ у Львовѣ** стоваришеня зареестрованого зъ обмеженою порукою, за мѣсяць *липень* сего року: *I. Станъ довжный:* 1) Удѣлы членѣвъ 31.174 коронъ 65 сотикѣвъ. 2) Фондъ резервовый 1.686 кор. 94 сот. 3) Вкладки: а) станъ на початку липня 201.699 кор. 30 сот., б) вложено въ липни 20.113 кор. 52 сот., в) вынято въ липни 9.660 кор. 02 сот., позостае зъ кѣнцемъ липня 212.152 кор. 80 сот. 4) Сальдо процентѣвъ [побраныхъ] 6.879 кор. 69 сот. 5) Спеціяльна резерва зыскѣвъ и стратъ 229 кор. 59 сот. Сума 252.123 коронъ 67 сотикѣвъ. — *II. Станъ чинный:* 1) Позички удѣленій: а) станъ на початку мѣсяця 236 997 кор. 31 сот., б) удѣлено въ липни 10.580 кор., в) сплачено въ липни 4.870 кор. 70 сот., станъ зъ кѣнцемъ липня 242.706 кор. 61 сот. 2) Готѣвка въ касѣ зъ днемъ 31 липня 5.179 кор. 57 сот. 3) Льокація: а) въ щадници почтовій [оборотъ чековый] 2.902 кор. 36 сот., б) цѣнній паперы 1000 кор. 4) Сальдо коштѣвъ адміністраціи 335 кор. 13 сот. Сума 252.123 кор. 67 сот. Сума 252.123 коронъ 67 сотикѣвъ. — Членѣвъ прибуло 22, убуло 0, отже разомъ зъ кѣнцемъ мѣсяця липня сего року членѣвъ було 794 зъ 835 деклароваными удѣлами въ сусѣ 41.750 коронъ. — Зъ припавшихъ до заплаты ратъ позичковыхъ залягало зъ кѣнцемъ липня сего року 67 ратъ въ сумѣ 3.694 кор. 95 сотик., зъ котрыхъ 15 ратъ въ сумѣ 885 кор. 62 сот. було продовжено за згодою Дирецкіи по-за 31 липня. — Стопа процентова вѣдъ вкладокъ 5%, процентъ вѣдъ удѣлюваныхъ позичокъ 7%.

— **Який будуть цѣны збѣжа?** Щобы вѣдповѣсти на се питанѣ, треба взяти пѣдъ увагу загальный неврожай у всѣхъ краяхъ, лихій намолотъ зѣбраного збѣжа и конкуренцію чужихъ краѣвъ. Въ деякихъ околицяхъ розпочато вже омолотъ и ось-що показуесь: Коли порѣвнати въ тѣмъ зглядѣ минувшій рѣкъ зъ симъ, дѣстаемо цѣлкомъ не потѣшаючій выслѣдъ. Коли минувшого року пшениця на добрѣмъ грунтѣ дала 12 до 20 кѣпъ зъ моргa а жито 10 до 16 кѣпъ, то сего року е 8 до 16 кѣпъ пшениць а 6 до 8 кѣпъ жита, отже вже въ соломѣ забракла трета часть. Торѣкъ пшениць давала зерна 50 до 70 кільо, а копа жита 70 до 80 кільо. Сего-жь року пшениця дае 25 до 40 кільо, а жито 35 до 45 кільо зъ копы. Коли отже торѣкъ було зъ моргa пшениць 7 до 12 метр. сотнарѣвъ а жита 6 до 10, то сего року буде результатъ пшениць 4 до 7, а жита 3 до 5 метр. сотнарѣвъ зъ моргa. Але найважнѣйша рѣчь — цѣна. Торѣкъ пересѣчна цѣна пшениць була 7 зр. 50 кр. а жита 5 зр. 50 кр.; за те сего року вже въ минувшѣмъ тыждни плачено за пшеницю 10 зр. а за жито 7 зр. 50 кр. Де хто продававъ, але заразъ всѣ похопились и здержують ся, бо е пѣдстава сподѣватись, що цѣна пійде въ гору: на 25 зр. „за пару“ [жита и пшениць].

— **Ярмарка св. Анны въ Тернополи**, що вѣдбула ся въ послѣдныхъ дняхъ липня и въ першихъ серпня, була сего року незвычайно оживлена, а головною причиною сего була лѣпша цѣна збѣжа. За пшеницю на кѣлька тыжднѣвъ передъ ярмаркою платили 6—7 зр. а на ярмарцѣ цѣна пшениць пѣдскочила на 10—10·75 зр. а цѣна жита на 7—7·50 зр. Надѣяти ся, що цѣна сеся не то не упаде, але пѣдъ зиму ще бѣльше пѣднесе ся. Кромѣ интересѣвъ збѣжевыхъ ишовъ на ярмарцѣ такожь добре торгъ каритныхъ коней, за котрыми поприѣздили купцѣ зъ Вѣдня, Праги, Берлина и зъ иншихъ мѣстъ. Такъ само торгъ на рогату худобу и на безроги выпавъ на вдоволене продуцентѣвъ. Однымъ словомъ — сегорѣчна тернопільска ярмарка належить до найлучшихъ.

Телеґрамы „Дѣла“.

Петербургъ 12 серпня. Нѣмецка пара цѣсарека въ товариствѣ царя и царицѣ выѣхала вчера о год. 11 передъ полуднемъ на царскѣмъ судни зъ Петергофу до Кронштадту. Прощане було дуже сердечне. Кн. Гогенльоге вѣдъѣхавъ зъ Петербурга зелѣзницею.

Царгородъ 12 серпня. Дневникъ „Икдамъ“ пише, що всякій поголоски, мовь бы кн. Фердинандъ приѣхавъ до Царгороду для якихсь політичныхъ справъ, не мають пѣдставы. Князь вже въ Римѣ заявивъ бажане вѣддати поклѣнъ султанови.

Надѣслане.

„Henneberg-Seide“

nur ächt, wenn direkt ab meinen Fabriken bezogen, — schwarz, weiss und farbig, von 35 kr. bis fl. 14·65 p. Meter — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca versch. 240 Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und steuer-frei ins Haus. Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. 1

G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Надѣслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рѣкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣля ЗАРЯДЪ. 107 50—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. 1.
У ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінкѣвъ. — Замовленя зъ провінцій вѣдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѣвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збѣжа и другихъ продуктѣвъ.

12 н. ст. серпня 1897.

Львѣвъ: Пшениця 10·— до 10·25, жито 7·70 до 7·90, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·75 до 7·—, рѣпакъ 12·— до 12·50, горохъ 6·— до 8·—, вика 4·80 до 5·—, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, ббъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·65 до 5·90, кукурудза нова 5·50 до 5·75, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѣвъ —·— до —·— зр.

Курсъ Львѣвскій

зъ дня 12 н. ст. серпня 1897.

Акціи за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 50	218 50
Зелѣз. Львѣв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	283 —	287 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	210 —
Листы заставнѣ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	110 20	110 90
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в. льос. въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісіи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 50	98 20
„ „ 4% льос. въ 56 л	97 20	97 90
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнѣ Банку краев. 5% (II. ем.)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III. ем.)	100 20	101 90
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 —	97 70
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 25	29 25
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 57
Пѣвъимперіялъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	58 90

МОЛИТВЕННИКЪ

выданый „Просвѣтою“

въ народнѣй мовѣ, великій, обѣймаючій 640 сторѣнъ друку, найновѣйшій зѣ всѣхъ такихъ Молитвенникѣвъ.

Молитвенникъ сей мѣстить въ собѣ: 1) Молитвы щоденній ранній и вечѣрній. II.) Зъ Богослуженя церковного, именно: а) зъ Вечернѣ, б) зъ Повечерницѣ малои, в) зъ Повечерницѣ великои. г) зъ Утренѣ, д) Литургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитвы въ часѣ св. Литургіи. III.) Тайны покаяня и пресв. Евхаристіи. IV.) Молитвы для рѣжного вѣку стану и въ рѣзныхъ потребахъ. V) Молитвы въ часѣ Великого посту. VI.) Молитвы на празники а) Господскій, б) Богородичній, в) Святыхъ, VII.) Молитвы сполучені зъ вѣдпустами, VIII.) Акафистъ до а) Ісуса Христа, б) Пресв. Богородицѣ, в) св. Отця Николая, IX.) Молебенъ до пресв. Богородицѣ. X.) Тропарѣ, кондаки, богородичній и прокимены а) недѣльній, б) щоденній, в) на празникъ Господскій, Богородичній и Святыхъ, г) на деякій потребы. XI.) Коляды и иншій пѣсни церковній. XII.) Мѣсяцословъ цѣлого року.

Сей Молитвенникъ дѣстати можна въ канцеляріи тов. „Просвѣта“ Ринокъ ч. 10, въ книгарни Ставропігійскѣй и въ переплетничѣмъ заведеню М. Спожарского по такихъ цѣнахъ:

1) Молитвенникъ брошурованый	—	зр. 70 кр.
2) оправленый на-пѣвъ въ полотно зъ одвѣтными вѣдтисками	—	„ 90 „
3) оправленый цѣло въ полотно зъ золоченями и вѣдтисками	1	„ 30 „
4) оправленый якъ пѣдъ 3) зъ додатковъ золоченыхъ берегѣвъ	1	„ 30 „
5) оправленій на-пѣвъ въ шкѣру зъ золоченями и вѣдтисками	1	„ 10 „
6) оправленый цѣло въ шкѣру зъ золоченями и вѣдтисками	1	„ 60 „
7) оправленый якъ пѣдъ 6) зъ додатковъ золотыхъ берегѣвъ	1	„ 80 „

Замовляючій поодиноко Молитвенники зволять присылати на оплату почты 20 кр.

На подарунки!

В КАНЦЕЛЯРІИ

„Руского Товариства Педагогічного“

при улици Академічній ч. 8.

можна купити слідуючі виданя:

I) Образкові виданя.

Звѣринець	10 кр.
Гостинець	10 „
Забавки	10 „
Менажерия	10 „
Робінзон	40 „
Квіточка	20 „
Віночок	20 „
Кобзар Тараса Шевченка	20 „
Франко: Лис Микита, 2-ге цілком перер. вид.	50 „
Мирон: Пригоди Дон Кіхота	40 „
Наші звѣрята	40 „
Діточі вигадки ч. I.	30 „
„ „ ч. II.	30 „
Забавки для дітий	40 „
Мала менажерия	35 „
Велика менажерия	40 „
Нашим дітям ч. I.	40 „
„ „ ч. II.	40 „

2) Виданя без образків.

Читанка ч. I. II. III. IV. в оправі 20 кр. без опр.	10 „
Китиця желань, 2 ге розширене видане	20 „
Ів. Франко: Абу Каземові канці	20 „
Учитель на рр. 1890—1896	2 зр.
Дзвінок на рр. 1892—1896	3 зр.
Ів. Левицкій: Понались, Різдвяні сценки	10 кр.
Вол. Шухевич: Записки школяря	20 „
„ „ Від Бескида до Андів	10 „
О. Нижанковский: Батько і мати, двоспів для дітий з фортепяном	10 „
Леонида Глібова: Байки	5 „
В. Чайченка: Олеся; Байки; Комарь; Два оповіданя, по	5 „
В. Чайченка: Дума про княгиню Кобзаря	5 „
Дніпрова Чайка: Казка про сонце та его сина; Писанка по	5 „
М. Лисенко: Тече вода з під явора. Двоспів з фортепяном	10 „
Мапа етнографічна України-Руси	20 „
Гордіенка: Картагенці і Римляни	20 „
Юлій Верне: Подорож довкола землі	60 „
Барановский: Пригоди до іспитів	20 „
Молитвенник народній, в полотно оправлен.	20 „
Д-р. Л. Кельнер: Коротка історія педагогіки	60 „
Василь В—р: Джонатан Свіфт. Подорож Гулівера до краю великанів	25 „
Остап Макарушка: Короткий огляд руско-українського письменства	15 „

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

МАШИНКИ американьскій до робленя мороженого (зъ корбкою зъ боку, поемности 1, 2 3 літры по зр. 5·50 50, 7·50. Рондлѣ мосяжній до смаженя конфітуръ по зр. 2·40, 2·80 3·— поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 1595

Добру станцію

зъ родительскою опѣкою, зъ здоровымъ господарскимъ харчемъ, — по дуже умѣркованѣй цѣнѣ — можна дѣстати у пп. **Томанкѣвъ, ул. Калѣча ч. 6.** 243 1—5

Въ мѣсточку Устєчку надъ Днѣстромъ, въ повѣтѣ залѣщицкѣмъ, є на продажь половина дому зъ пивницею, стодолою, коморою, стайнею и шопою, все муроване, за дуже приступну цѣну. Льокаль дуже пригѣдный для крамаря або торговця безрогами. Торги що середы въ мѣсци. Зелѣзница будує ся у вѣддаленю кѣлькохъ кільометрѣвъ. Близшій вѣсти у *о. Т. Гаморака* пароха въ Устєчку почта въ мѣсци.

Вѣдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькѣвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію вѣдповѣдае д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорѣчна передплата выносить 2 зр., на пѣвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львѣвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовій статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційній політичного змѣсту (н. пр. о сегорѣчнѣй сесіи соймовѣй, о выборахъ, вѣдозвы Краевого руского комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховій переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новѣмъ законѣ дороговѣмъ, О краевѣй продажи соли, О краевѣй акцизѣ вѣдъ напитковъ, Вас. Нагѣрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Целеньского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зѣ всѣхъ сторѣнъ краю; 5) порады, пытаня и вѣдповѣдя въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспѣльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства руского; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промысль и торговля.

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русинѣвъ

Цѣна 70 кр

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ПРИ ДОСТАВѢ ШТУЧНЫХЪ НАВОЗѢВЪ ЗЪ РѢЛЬНИЧОГО ДОМУ

ЕРНЕСТА БАЛЬЗЕНА

ВЪ КРАКОВѢ.

Бюро надавче ул. Кармелицка ч. 21. Магазинъ 23. Складъ комісовый у Львовѣ.

!Небувале улекшене!

1. Выполичане сѣвниковъ до штучныхъ навозѣвъ.
2. Безплатна аналіза землѣ на скількість азота, фосфорового квасу, потасу и вапна. 226 4—5
3. Кредитъ на 12 мѣсяцѣвъ

Найстисльйша ґварѣнція за правдивость, чистоту и стѣйкість фабрикату.

Цѣны надзвычайно низькій.

Блишій поясненя дае брошура о уживаню штучныхъ навозѣвъ и цѣникъ головный, що посылає ся на жадане дармо и оплатно.

НОВО ВѢДКРЫТА ДРОҐЕРІЯ

улиця Хорущины, рѣгъ улицѣ Сокола

Складъ и продажь препаратѣвъ аптикарскихъ. — Складъ средствъ універзальныхъ краевыхъ и заграничныхъ. — Вина лѣчничій. — Конякъ французскій и семигородскій — Средства дієтетичній. — Перфумы, мыла и другій средства туалетовій. — Средства для дезинфекціи, перевязки и хирургічній приряды и проче — Воды мінеральній.

Припоручає рускій Публицѣ

Антѣнъ Котлярчукъ

маґістеръ фармації. 146 2—10

За певну и добру льокацію

поручаємо

- 4½% листы ипотечнѣ
- 4% листы ипотечнѣ коронові
- 5% листы ипотечнѣ преміованѣ
- 4% листы товариства кредитового земского
- 4½% листы Банку краєвого
- 5% обліґаціи Банку краєвого
- 4% позичку краєву
- 4% обліґаціи пропінаційнѣ

и всякѣ ренты державнѣ

Тѣ паперы продаємо и купуємо по найточнѣйшѣмъ курсѣ деннѣмъ.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. управ. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

Контора вымѣны и вѣддѣлъ депозитовый перенесенѣ до льокалю партерового въ будынку банковѣмъ. 374С. 17—0

„ДНѢСТЕРЪ“

Товариство взаимныхъ обезпечень

у Львовѣ въ домѣ „Просвѣты“ Ринокъ ч. 10.

перше и одиноке **руске товариство** асекураційне, **припоручене Всч. Духовеньству и всѣмъ вѣрнымъ черезъ Впреосв. Митр. и Преосв. Еп. Ординаріяты всѣхъ трехъ Епархій**, обезпечає будынки, скотъ, господарскѣ знаряды, збѣже въ зернѣ и соломѣ, сѣно въ стогахъ и будынкахъ **противъ шкѣдъ огневыхъ за можливо найнизшою оплатою.**

Шкоды ліквідує ся и выплачує ся сейчасъ по пожарѣ, а договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными подають **„Днѣстрови“** можность обезпечувати и выплачувати и **найвысшій сумы.**

Полісы „Днѣстра“ приймае Банкъ краєвый при позичкахъ ипотечныхъ.

На житє можна обезпечати ся **черезъ „Днѣстеръ“** пѣсля **всѣхъ можливыхъ** комбінацій **въ Товариствѣ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ**, котре дае якъ найкорыстнѣйшій условя и выдае полісы и квіты въ рускѣмъ языцѣ.

Товариство взаимного кредиту „Днѣстеръ“, стоваришене зареєстроване зъ обмеженою порукою, принимае вѣдъ своихъ членѣвъ и третихъ лицъ **вкладки** до опроцентованя **по 5%**. Гарантія цѣлковита. Удѣлы по 50 коронъ. Позички удѣляють ся тѣлько властителямъ реальностей, вѣльныхъ вѣдъ тягарѣвъ, за порукою двохъ членѣвъ. Зъ позичокъ вѣдтягае ся десята часть на удѣлъ.

Зголошеня о удѣленє **аґенціи** въ мѣсцевостяхъ, де „Днѣстеръ“ не є заступленый, приймають ся. 4414

ТЕОФИЛЬ КОПИСТИНЬСКІЙ

артистъ-маляръ

звѣстный вѣдъ кѣлканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшае церкви въ стилю всходнѣмъ разомъ зъ позолоченемъ, престолы, иконостасы, и иншій рѣчи. Принимае рѣзьбарскій роботы пѣсля власныхъ плянѣвъ. Выготовлює всякои величины церковнѣ образы до иконостасѣвъ, престолѣвъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побѣльшує зъ фотографій портреты. Зъ упованя ц. к. консерваторія реставруе всякій старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячій въ кругъ праць малярства по найумѣренійшихъ цѣнахъ. Пѣдписаный просить Всч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу. 205 111—?

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20.

Клиентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львѣвск. університету

поручае

свое переплетниче и ґалянтерійне заведене

у Львовѣ, ул. Академична ч. 8. 366

Пѣдоймае ся всякихъ роботъ, особливо переплету: **Служебниковъ, Евангелій, Молитовниковъ, Бібліотечныхъ книгъ, Альбумѣвъ, Мапъ, Дипльомѣвъ и. т. ин.** по умѣреныхъ цѣнахъ.

Знана вѣдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѣвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдниковъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручае старій польскій сильній горѣвки, дуже добрій розолісы, лікеры, румы правдивій зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевій спеціялы якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренѣвка и т. и. горѣвки упривілеваній и одиноко правдивій если зъ нашои фабрики спроваджені.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вѣльного вѣдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѣдный, бо не выроблюваный зъ есенцій оцтовои.

Складъ для мѣста Львова „ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 372—?

Зѣстаючи въ зносинахъ купецкихъ зъ першорядными домами торговельными россійскими, маємо честь поручити зъ нашихъ складѣвъ

ЧАЙ

правдивый китайскій

въ оріґінальныхъ нашихъ ¼ фт. пачкахъ по: 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и 125 кр.; — въ ⅛ фт. пачкахъ по: 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 и 63 кр. ЧАЙ порошокъ по 1 зр. 20 кр., 1 зр. 40 кр., 1 зр. 65 кр. и 2 зр. за фунтъ.

При замовленяхъ найменше 2 фунтѣвъ, при порошку 3 фунтѣвъ высылаємо франко; при вѣдборѣ 6 фунтѣвъ додаємо 5% въ товарѣ.

19 Зъ поважанемъ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іосифа Гренька.

Ч. 173. Львовъ, Пятниця 1 (13) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатковъ

въ Австріи: на цѣлый рѣкъ . . 8 зр. на пѣвъ року . . 4 зр. на чверть року . . 4 зр.
за границею: на цѣлый рѣкъ . . 24 зр. на пѣвъ року . . 12 зр.
у Львовѣ: на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр. на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямаціи неопечатанѣ вѣльнѣ вѣдъ порта.

Поодиноке чисто коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыкли принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одного стрѣчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надосланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій домесеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стрѣчка.

Розрывъ мѣжь Австріею а Болгарією.

Вчера доносили мы за Pester Lloyd-омъ, що готово прийти до розрыву мѣжь Австріею и Болгарією. Отже такъ вже и стало ся. Урядовый дневникъ Wiener Abendpost доносить, що австро-угорскій дипльоматичный аґентъ въ Софіи зъ припорученя міністерства заграничныхъ справъ розпочавъ вже вчера вѣдпустку на неозначеный часъ, а веденє дипльоматичнои аґентіи здавъ на лєґаційного секретаря. Урядовый дневникъ пояснює се тымъ, що президентъ болгарского кабінету Стоиловъ, вѣзваный, щобы въ означенѣмъ речинци рѣшучо и урядово заперечивъ словамъ, обиджаючимъ Австрію и австрійску династію, якій мавъ сказати въ розмовѣ зъ кореспондентомъ берлинського Localanzeiger-a, не услухавъ въ означенѣмъ речинци того зазыву.

Polit. Corresp dz. пише въ тѣй справѣ такъ: Заразъ того самого дня, коли вѣденьскій дневники повторили звѣстну розмову Стоилова зъ кореспондентомъ Localanzeiger-a, австрійске міністерство заграничныхъ справъ звернуло устно увагу управителя болгарскои аґентіи дипльоматичнои у Вѣдни, що австрійско-угорске правительство жде якъ найскорѣйшого запереченя слѣвъ, очевидно невѣрно вложеныхъ въ уста Стоилова. Въ чотири днѣ пѣзнѣйше, дня 4 серпня с. р., явивъ ся секретарь болгарскои аґентіи въ міністерствѣ заграничныхъ справъ и въ имени Стоилова, котрый якъ-разъ тогдѣ въ переѣздѣ задержавъ ся у Вѣдни, заявивъ, що Стоиловъ не такъ говоривъ, якъ пишуть по дневникахъ, и що вѣнъ вже запорядивъ спростоване. Заразъ тогдѣ сказано въ міністерствѣ болгарскому секретареви, що австрійско-угорске правительство ажь, коли появить ся заповѣджене спростоване, осудить, чи те спростоване справдѣ вдоволить Австрію. Такожь высказано секретареви счудоване, що Стоиловъ такъ довго надумувавъ ся выслати до Localanzeiger-a спростоване своихъ нѣбы-то невѣрно овтореныхъ слѣвъ. Однако анѣ того анѣ слѣдуючого дня міністерство не дѣстало жаднои урядовои вѣдповѣди. Тогдѣ припоручено дипльоматичному аґентови въ Софіи зажадати вѣдъ болгарского правительства, щобы до 48 годинъ рѣшучо заперечило слова Стоилова и повѣдомило о тѣмъ австрійске правительство. Незадовго по тѣмъ бюро кореспонденційне дѣстало вѣдъ балканьскои аґентіи депешу, въ котрѣй Стоиловъ заявивъ, що подный въ дневникахъ змѣстъ его розмовы зъ кореспондентомъ Localanzeiger-a є недокладный и що ему пѣдсунено гадки, котрѣ суть и невѣрнѣ и незгѣдний зъ его поглядами. Таке заперечене не могло вдоволити австрійско-угорского правительства, бо анѣ не пояснювало, що властиво подано въ дневникахъ недокладно, а кѣлько на тѣмъ правды, анѣ не повѣдомлено австрійского правительства урядово о тѣмъ запереченю. Рѣвночасно зъ тымъ запереченѣмъ появили ся въ урядовыхъ болгарскихъ дневникахъ статьѣ, въ котрыхъ вѣяло тымъ самымъ духомъ, що и зъ розмовы Стоилова тои, яку оповѣщено въ нѣмецкихъ дневникахъ. Длятого австрійскій дипльоматичный аґентъ въ Софіи заявивъ Стоилову, що розбслана балканьскою аґентією депеша не може австрійского правительства вдоволити. Але Стояловъ всѣ таки не оголосивъ урядового запереченя. Австрійско-угорске правительство выждало ще кѣлька днѣвъ зъ уваги, що Стоилова не було въ Софіи. Коли-жь и за той часъ Стоиловъ нѣчого не зробивъ, щобы заспокоити Австрію, тогдѣ вѣдкликано зъ Софіи австрійско-угорского дипльоматичного аґента

Pester Lloyd, подаючи вѣсть, що австрійскій дипльоматичный аґентъ въ Софіи мае припорученє вѣдъѣхати зъ Софіи, коли бы болгарске правительство не уволило жаданямъ Австріи, додавъ ще: „Можна сумнѣвати ся, чи въ краю, де процвитае концесіонованый правительствомъ способъ убійствъ, зрозумѣють, що то значить зѣрванє дипльоматичныхъ зносинъ. Але въ такѣмъ разѣ выпаде помочи до такого зрозумѣня острѣйшими способами, якихъ найде ся досыть. Врештѣ зъ Стоиловымъ не маємо вже нѣякого дѣла; се вже рѣчь князя вѣдповѣсти за погане дѣло президента міністрѣвъ. Коли князь стане зъ нимъ за одно, то вся одвѣчальность спаде на князя.“

Той самъ дневникъ наводить такій уступъ зъ статьѣ пѣвъурядового болгарского дневника „Миръ“: „Въ иншихъ державахъ лучають ся далеко бѣльшій злочины и допускають ся ихъ далеко высшій особы, а таки критика не посуває ся до такихъ нѣсенѣтниць, якъ въ справѣ Сімонѣвнои. Всѣмъ вѣдомый выпадокъ, якій лучивъ ся недалеко Вѣдня; ходило тамъ о особы дуже высокій. Але виновникѣвъ доси не глядано и не укарано.“

Wien. Allgem. Ztg. довѣдує ся зъ цѣлкомъ певного жерела, що міністерство заграничныхъ справъ жадае вѣдъ болгарского правительства урядового вѣдкликаня слѣвъ Стоилова и высказу жалю зъ причины тыхъ слѣвъ; самымъ тѣлько запереченѣмъ правительство не вдоволить ся. Дальше каже той дневникъ, мовь бы то було певною рѣчею, що кн. Фердинандъ напередъ принявъ всю одвѣчальность за слова Стоилова. Той дневникарь, що розмавлявъ зъ Стоиловымъ, бувъ передъ тымъ у князя; а князь велѣвъ ему сказати, що самъ не може его принятиі, але нехай удасть ся до Стоилова, то вѣнъ, Стоиловъ, охѣтно зъ нимъ розмовить ся. При тѣмъ мавъ князь додати, що слова президента може вѣнъ, дневникарь, уважати за одно, якъ бы и князя.

Pester Lloyd доносить, що пѣсля всякихъ вѣстей можна припускати, що Стоиловъ не мае охоты спростувати своѣи розмовы зъ дневникаремъ, и то не длятого, щобы его спиняла въ тѣмъ его гордѣсть, тѣлько длятого, що вѣнъ хоче кн. Фердинанда загнати въ круте положенє.

Въ справѣ студій женщинъ въ університетѣ.

Деканатъ фільософічного выдѣлу ц. к. університету имени цѣсаря Франца І. у Львовѣ подае до вѣдомости интересованыхъ особъ ось-таке розпорядженє міністра просвѣты зъ дня 23 марта 1897 р. въ справѣ допущеня женщинъ до студій въ університетѣ:

§. 1. Женщины можуть бути допусканѣ до учащаня на фільософічнѣ выдѣлы університетѣвъ въ характерѣ звычайныхъ учениць по доповненю слѣдуючихъ условій:

§. 2. Щобы бути допущеною до запису, кандидатка повинна доказати: а) що маѣ горожаньство австрійске; б) що скѣнчила або скѣнчить въ тѣмъ календарскѣмъ роцѣ, коли просить о вписъ, 18-ый рѣкъ житя; в) що здала зъ добрымъ успѣхомъ испытъ означеный близше міністерскимъ розпорядженѣмъ зъ 9-ого марта 1896 ч. 1966 [т. є. испытъ зрѣлости] въ правительственнѣй ґімназіи краевѣй або въ заграничнѣй узнанѣй міністромъ просвѣты за рѣвнорядну.

§. 3. О принятю або непринятю женщинъ на звычайнѣ учениць рѣшаѣ деканъ фільософічного выдѣлу. Въ выпадку недопущеня до вписи вѣльно кандидатцѣ вѣдкликатись до міністра просвѣты.

§. 4. Приписы обовязуючѣ що-до запису и имматрикуляціи, учащаня на вѣдчиты и увѣльнюваня вѣдъ оплаты, а такожь обовязуючѣ приписы дисциплінарнѣ прикладають ся такожь до женщинъ, звычайныхъ учениць університетѣвъ.

§. 5. Коли звычайна ученіця фільософічного выдѣлу опускае університетъ, бо скѣнчила науки або хоче перейти до иншого університету, деканъ маѣ ѣй выдати свѣдоцтво вѣдходу. Безъ такого свѣдоцтва університетского не вѣльно принятиі ей до иншого університету.

§. 6. Що до допусканя звычайныхъ учениць до строгихъ испытѣвъ фільософічныхъ примѣняють ся постановы порядку строгихъ испытѣвъ фільософічныхъ зъ 15-ого цвѣтня 1872 а взглядно міністерского розпорядженя зъ 14-ого лютого 1888.

§. 7. Женщины, котрѣ вправдѣ вдоволяють условямъ а) и б) §-у 2-ого, але не предкладають доказу, що здали испытъ зрѣлости приписаный пѣдъ буквою в) того-жь §-у, можна приймати на фільософічнѣ выдѣлы въ характерѣ учениць надзвычайныхъ, если скѣнчили зъ добрымъ успѣхомъ бодай учительску семинарію або одну зъ тыхъ шкѣлъ [высшій школы для дѣвчатъ, ліцеѣ, ґімназіи], котрѣ міністеръ просвѣты означить до того въ кождѣмъ зъ-окрема выпадку яко рѣвнорядні. Однакъ такѣ надзвычайнѣ ученицѣ мають записати ся що-найменше на десять годинъ выкладовыхъ тыжднево. Позволене учащати на поодинокѣ вѣдчиты може женщинамъ тѣлько выимково удѣляти збѣръ професорѣвъ вѣдповѣдно міністерскому розпорядженю зъ 6-ого мая 1878 на внесене дотычного доцента.

§. 8. Надзвычайнѣ ученицѣ є обовязанѣ такъ само якъ звычайнѣ заховувати академічнѣ уставы и розпорядженя.

§. 9. Условя допусканя учениць до испытѣвъ на учительски дѣвочихъ шкѣлъ высшихъ або середныхъ будуть уладженѣ окремымъ розпорядженемъ.

§. 10. Нинѣшне розпорядженє входить въ выконанє вѣдъ початку 1897/8-ого року шкѣльного.

Вписы на зимовый пѣврѣкъ 1897/8-ый розпѣчнуть ся въ львѣвскѣмъ ц. к. університетѣ дня 23 н. ст. вересня 1897.

Письмо зъ Бобрецкого.

[Вѣче въ Стрѣлискахъ новыхъ.]

Товариство політичне „Руска Рада“ въ Бѣбрцѣ скликало на день 9 н. ст. серпня вѣче до Стрѣлискъ новыхъ. Головною цѣлію вѣча було розбудженє живѣйшого интересу до недалекихъ выборѣвъ до рады повѣтовои. Запрошенѣ зъ рефератами зъ-поза повѣту чотири мужѣ політичнѣ не явили ся, звиняючись важными перепонами. Службу Божу вѣдслужывъ причастный завсѣгды роботѣ народнѣй о. совѣтникъ Фаціевичь зъ Лѣщина при гарнѣмъ спѣвѣ мѣсцевого хору церковного. На вѣче зѣбрало ся надъ 300 людей; мѣжь ними около 20 священикѣвъ, трохи женщинъ и кѣлькохъ зъ интеліґенціи свѣтскои.

Вѣче отворивъ голова „Рускои Рады“ о. Штогринъ. Сказавъ, що скликали насъ на тое, щобы порадитись надъ щербатою долею рускою; представивъ правительственного комісаря п. Тишковского и вѣзвавъ до выбору президіи вѣча. Черезъ аклямацію выбрано предсѣдателемъ о. Заяца зъ Ходорова, заступникомъ Григорія Климкова зъ Ольхѣвця а на секретарѣвъ покликано о. Винницкого зъ Залесець и селянина Гладкого. На порядку дневнѣмъ стояли два реферати безъ референтѣвъ, оденъ о нашѣмъ положеню політичнѣмъ, другій о радахъ повѣтовыхъ, и внесеня вѣчевикѣвъ. Рецензувати тыхъ рефератѣвъ чей-же не буду, бо се була лишь импровізація, а нашій бсѣдники — то ще не Олесницкій и не Могильницкій, щобы вже безъ трубки, безъ барабана смѣло могли маширувати пѣдъ тактъ якои хочешь квестіи політичнои чи соціяльнои. Ситуацію значно ратувавъ о. Заяць и завдяки его живѣй бесѣдѣ вѣчевики не пѣддавали ся дрѣмотѣ, яку наводить... духота жаркого дня серпневого. Коли-жь на естраду [читай: на лавку] вылѣзъ господарь зъ Фраги Андрусь Круглякъ и дуже гладко розвѣвъ рѣчь про рады повѣтовій, починаючи зѣ слѣвъ, що „рада повѣтова є для насъ дуже важный интересъ“, то народъ, выбачаючи вже и ячменеви и пшеници за тое, що двѣ пайки вѣчевои стодолы займили впередъ для себе а ему лишили тѣлько малый точокъ, щобы на нѣмъ перебивати перемолочену вже мізерію руску, той народъ таки прожогомъ тиснувъ ся на тѣкъ вѣчевый та зъ охотою молотивъ — клявъ и тому „вѣйтови, що спроневѣривъ грѣшь громадскій, а котрого рада повѣтова за услуги при выборахъ вѣдтакъ покрывае“ и „тѣй радѣ повѣтовѣй, що не робить процесу зъ паномъ, коли той у громадску толоку въоре ся“ и „тымъ шарваркамъ, що за оденъ невѣдробленый день стягають на хлопа карного пѣсланця, а панови и по кѣлька рокѣвъ выбачають!“ При третѣй точцѣ програмы [внесеня членѣвъ] дуже мило було слухати Данила Березяка зъ Кореличъ, его горячихъ вѣзванъ до шанованя себе самыхъ, своѣи бесѣды и письма. „Давно — казавъ вѣнъ — на Руси не було платного войска, а були лишь охотники козаки, котрѣ боронили нарѣдъ вѣдъ ворогѣвъ. Нинѣ-жь рекрута даємо и податки на войско платимо, а нема насъ кому боронити. А чому такъ? Бо мы самыхъ себе не шануємо, то и насъ нѣхто не шануе. Права намъ дано, але мы зъ тыхъ правъ не користаємо. Всьо намъ забрали, лишилось лише хрунѣвъ богато ..“ и т. д.

Вѣче ухвалило пять резолюцій: 1) Вѣче взывае всѣхъ Русинѣвъ, щобы зъ властями и урядами переписували ся лишь по русски. — 2) Вѣче взывае всѣхъ Русинѣвъ выборцѣвъ до рады повѣтовои, щобы голосували на картку „Рускои Рады“. — 3) Вѣче взывае правительство, щобы сѣль продавалась на способъ тютюну по трафікахъ и щобы була значно дешевша. — 4) Вѣче домагае ся, щобы въ Бѣбрцѣ и въ Стрѣлискахъ були кѣньскій стайнѣ розплодовій — и 5) Вѣче взывае тыхъ, котрѣ чують ся покривджеными вѣдъ властій за то, що при выборахъ тримають ся своѣи стороны, няй вѣдносять ся до выдѣлу „Рускои Рады“ въ Бѣбрцѣ, а той нехай кожду справу розслѣдить а евентуально выступить въ оборонѣ покривдженого.

Такъ отже вѣче цѣль свою осягнуло: нарѣдъ покрѣпивъ трохи свои силы до дальшои роботы орґанізаційнои. Однакъ оно удало бы ся було значно лучше, коли бъ аранжеры не спустились були на помѣчь сторонскихъ людей. Маємо вправдѣ уже спору громаду заслуженыхъ дѣячѣвъ політичныхъ, справдѣшныхъ борцѣвъ за права люду, котрѣ розрываютъ ся на всѣ боки: и въ товариствахъ духа будять, и по цѣлыхъ тыжднихъ провадять безкористовно оборону бѣдного мужика въ процесахъ повыборчихъ, и на зборахъ, на вѣчахъ горячо промовляють, — але-жь годѣ выслугуватись ними при такѣй роботѣ, котру и домашнѣ можуть легко зробити, бо въ кождѣмъ повѣтѣ, а вже певно въ такѣмъ, що маѣ свою орґанізацію, своѣ товариство політичне, знайдуть ся люде способнѣ не йно до самого проводу, але и до роботы. Та й нашь повѣтъ не вѣдъ мачохи! Маємо Сѣнгалевичѣвъ, Заяцѣвъ, Сосновскихъ, Боднарѣвъ, Штогринѣвъ, Левицкихъ, Бѣлинкевичѣвъ, Глиньскихъ и иншихъ способныхъ людей; они няй стають до роботы. Не спускаймо ся однѣ на другихъ а всѣ разомъ на третихъ людей, а орґанізуймо ся до спѣльнои роботы. Скиньмо рукавицѣ а рукавы закотѣмъ и нумо до працѣ въ цѣлѣмъ повѣтѣ!

І. В.

Переглядъ політичный.

Заповѣджена послѣдна проба чєсконѣмецкоч угоды якось не подобае ся анѣ Чехамъ анѣ Нѣмцямъ. Нѣмецка Bohemia обговорюючи звѣстнѣ вже угодовѣ проєкты, пише: „Дорога до тревалого заколоту промощена угодовыми проєктами. Система, котра не може рушити ся на передъ, а не хоче завернути ся въ задъ, завсѣгды глядае манѣвцѣвъ, щобы выдобути ся зъ матнѣ; пѣти простою дорогою, значить — пѣзнати свѣй блудъ и завернути ся, до того нестае моральнои вѣдваги.“ Розбѣравши поодинокѣ точки угодовыхъ проєктѣвъ кѣнчить той дневникъ словами: „Вдати ся въ угодовѣ конференціи, коли ческу несытѣсть заспокоѣно одностороннымъ розпорядженемъ; запускати ся въ переговоры о станъ посѣданя, коли Нѣмцямъ вѣдмовлено ихъ посѣданя розпорядженемъ, котрого правосильности они нѣколи не можуть признати; залиши борбу противъ кривды, щобы приставши на ту кривду, просити ласки у противника: то значило бы самыхъ себе запропащати и понижати; а того нехай нѣхто не жде по нѣмецкѣмъ народѣ въ Чехахъ.“

Politik зазначуе, що Чехи завсѣгды готовѣ приступити до полагодженя чєско-нѣмецкого спору; але коли проба угоды маѣ мати якій выгляды, то треба ей почати на ширшій пѣдставѣ, котра бы обнимала найголовнѣйшій жаданя Чехѣвъ. Отже правительственнѣ проєкты угодовѣ не надають ся до того. Мѣжь иншими подѣлъ великои посѣлости при змѣнѣ

выборчои ординаціи вѳдобравъ бы Чехамъ 23 мандаты; черезъ те число нѣмецкихъ мандатѳвъ зросло бы зъ 69 на 93. Дневникъ той кѳнчить: „Коли правительство не маѥ иншихъ внесень що-до ординаціи выборчои для сойму, то шкода накрывати стѳлъ для угодовыхъ конференцій. Припускаючи, що правительство не гадаѥ выставляти ся на очевидну вѳдмову зъ ческои стороны, не можемо навѣть вѣрити, щобы оголошенѣ проѥкты справдѣ були пляномъ правительства.“

Narodni Listy въ тѳй самѳй справѣ пишуть: И се маѥ бути вся політична мудрѳсть ґр. Баденього? Чи ґр. Бадені надѣѥ ся такимъ способомъ полагодити ческо-нѣмецкій спѳръ и ческу справу усунути зъ дневного порядку въ Австріи? Остерѣгаѥмо передъ тымъ зъ притискомъ, такъ якъ д. 13 сѣчня 1890 р. остерѣгали мы ґр. Таффого.“

Взагалѣ Нѣмцѣ стоять при тѳмъ, щобы передъ всякими угодовыми переговорами вѳдкликано языковѣ розпоряджења, чого знова правительство нѣякимъ чиномъ зробити не хоче. А Чехамъ богато дечого не подобало ся въ оголошеныхъ угодовыхъ проѥктахъ, але мѣжь иншимъ чи не найвѳльше проѥктованый подѣлъ краю на округи ческій, нѣмецкѣ и мѣшанѣ.

НОВИНКИ.

— **Зъ Яворова:** Велике спаси-Бѳгъ академикамъ нашимъ вѳдъ Яворѳвцѣвъ та й Яворѳвщины, що постановили дати въ Яворовѣ дня 18 н. ст. серпня въ сали окружнои рады шкѳльнои концертъ, хотяй мѣсто наше первѣстно не було взяте въ проґраму. Мѣсцевый Комітетъ, пригадуючи Р. Т. Публицѣ на той небувалый въ нашихъ сторонахъ и дожидаючій насъ пиръ духовый, просить доохрестну Публику не лише зъ повѣту яворѳвского, але и зъ околиць Немирова та Судовои Вишнѣ о найчисленнѣйшу участь въ концертѣ. — О. *Петро Левицкій, Романъ Дмоховскій, Григорій Щирба.*

— **Концертъ хору академикѳвъ въ Камѣнцѣ струмиловѳй** дня вчерашного выпавъ знаменито, якъ пѳдъ взглядомъ участи гостей, такъ и выконаня концертового, а вкѳнци и забавы танцями. Ширше справоздане подамо завтра пѳсля опису нашого редакційного справоздавця.

— **Отворенѥ шляху зелѣзницѣ льокальнои Борки великій-Грималѳвъ.** На торжество отвореня сеи першои зелѣзницѣ льокальнои, побудованои коштомъ краю, прибувъ міністеръ зелѣзниць ґен. Ґутенберґъ зъ Вѣдня и въ четверъ о год. 7-ѳй рано спеціяльнымъ поѣздомъ выѣхавъ на новый шляхъ зелѣзничій. Разомъ зъ міністромъ выѣхали члены выдѣлу краевого д-ръ Савчакъ и Хамѥцъ, пп. Сеферовичь и Коритовскій, директоры банкѳвъ и много высшихъ урядникѳвъ зелѣзничихъ та знатнѣйшихъ осѳбъ. Въ Краснѳмъ всѣвъ до поѣзду маршалокъ ґр. Бадені. До Борокъ великихъ прибувъ поѣздъ о год. 10-ѳй рано. Вѳйтъ Борокъ Висньовскій пѳднѣсъ міністрови хлѣбъ-сѳль и кѳлькома словами подякувавъ за збудованѥ зелѣзнийѣ. Міністеръ подякувавъ, задавъ кѳлька пытань вѳйтови н. пр. Haben Sie beim Militär gedient?, звернувъ ся до депутаціи зъ села Ступокъ, — а опѳсля всѣ паны забрали ся въ сторону ремізы, де мали выголосити ся дальшѣ промовы и було заставлене снѣданѥ. Презесъ акціонерѳвъ новои зелѣзницѣ ґр. Щасный Козевродскій въ мовѣ, выголошенѳй по нѣмецки и польски, подякувавъ: міністрови за гостину, маршалкови ґр. Баденьому за помѳчь краю, а радникови ґр. Лосьови, яко представителеви правительства, за помѳчь правительства. Міністеръ Ґутенберґъ впевнявъ о своѣй печаливости для Галичины и ѳи економічного розцвѣту, высказавъ надѣю, що будова зелѣзниць пѳйде теперь въ скоршѳмъ темпѣ, оправдувавъ міністерство, що оно робить, що може, але неразъ цѣла робота иде дуже тупо, бо н. пр. бувъ на отвореню такои зелѣзницѣ, що ѳи будовано 20 лѣтъ, а вкѳнци подякувавъ за сердечне повитанѥ. При снѣданю забавили ся пѳвъ годины, а вѳдтакъ пущено ся въ дальшу дорогу. На слѣдуючѳй стаціи Колодѣѣвцѣ повитали міністра вѳйты околичныхъ сѣлъ, а такожь о. Слюсарь, котрый посвячувавъ будынки стаціяный. Не задержувано ся довго въ Колодѣѣвцѣ, бо бѳльша парада мала бути ажь въ Скалатѣ. Дворець прибрано въ зелень и въ хоругви, поуставляно трибуны и розмѣщено депутаціи. Маршалокъ повѣтовый Заґурскій — wspaniały szlachcic w czarnym kontuszu, якъ пише одна ґазета — промавлявъ въ имени повѣту, міністеръ вѳдповѣдавъ, музика заграла, присутнѣ пѳднесли оклики, — та наразъ высунувъ ся напередъ ще другій бесѣдникъ адвокатъ д-ръ Ерліхъ (вже анѣ не шляхтичь, анѣ не въ контушу, лишь у фраку), щобы въ имени мѣста Скалату сказати бесѣду. Сей бесѣдникъ выхваливъ Скалатъ яко таке мѣсто, де нема ненависти нѣ національнои, нѣ клясовои, нѣ вѣроисповѣднои, а все якъ въ раю. Музика граѥ: Jeszcze Polska, — всѣ вдоволенѣ, а побесѣдувавши хвилину, ѣдуть дальше. Въ Грималовѣ, послѣднѣй стаціи, станувъ поѣздъ по 1-шѳй годинѣ. На двѳрци не було промовы. Гостѣ ѣдуть повозами до замку ґр. Пініньскихъ. По дорозѣ при въѣздѣ до мѣста брама тріюмфальна, а коло неи депутаціи, въ имени котрыхъ бурмістръ Вітославскій повитавъ міністра. Коротка вѳдповѣдь міністра, и пѳдъ звуки музики: Jeszcze Polska, погуркотѣли повозы до замку. Тамъ въ замку за малои пѳвъ годины засѣли всѣ гостѣ до обѣду а небавомъ и пѳшли тоасты. Господарь ґр. Ст. Пініньскій (по французски) пѳднѣсъ тоастъ въ честь міністра; — міністеръ въ честь господарѣвъ и польскои гостинности: — ґр. Левъ Пініньскій въ честь маршалка ґр. Баденього; — ґр. Бадені, высказавши бажане, щобы сею зелѣзницею приѣздили до повѣту згода и єднѳсть, выпивъ въ руки маршалка повѣтового; — маршалокъ повѣтовый... и т. д. и т. д. — а тѳльки не згадано при тѳй „чаши сладости“ на бѣдного руского хлопа, що мавъ при тѳ ъ всѣмъ якусь квасну міну... О год. 5-ѳй вѳдъѣхали гостѣ зъ поворотомъ до Львова, а въ палатѣ Пініньскихъ лишили ся міністеръ Ґутенберґъ и маршалокъ ґр. Бадені выпочати по трудахъ дня.

Зелѣзниця Борки великій-Грималѳвъ, довга 32·5 кільометрѳвъ, побудована пѳдъ покровомъ выдѣлу краевого, яко перша льокальна зелѣзниця зъ дотаціи краевои. Въ 1894 р. ухваливъ соймъ давати по 300.000 зр. рѳчно черезъ 75 лѣтъ на будову льокальныхъ зелѣзниць. Концесію на сю зелѣзницю дѳстали ґр. Козевродскій, ґр. Пініньскій, ґр. Баворовскій, Заґурскій и Розенштокъ, властителѣ дѳбръ, черезъ котрѣ переходить шляхъ. Затягнено позичку въ банку краевѳмъ на суму 600.000 зр. въ облігаціяхъ зелѣзничихъ, котрѣ край ґварантуѥ, интересованѣ зложили 90.000 зр., а держава дала 210.000 зр. Будову шляху переняла фірма инжинера Смоленьского, еміґранта зъ Конґресѳвки, котрый будувавъ зелѣзницѣ въ Туреччинѣ, Аргентинѣ, Франціи, — а теперь бере участь въ будовѣ галицкихъ зелѣзниць льокальныхъ.

— **Зѳ Станиславова.** Кождый щирый Русинъ почувши про заснованѥ спѳлки для вытворѳвъ масарскихъ и торговлѣ безрогами въ Станиславовѣ, высказувавъ ся зъ похвалою, але заразомъ выражавъ сумнѣвъ, чи можливе що таке мѣжь Русинами... Отже дѣлимо ся радѳстною новиною, що справа заповѣдаѥ ся славно. Зъ кождымъ днемъ надходять бѳльше потѣшаючѣ вѣсти, а заразъ зъ початку, по выборѣ комітету, с. ѳ. 6-ого серпня, зголосилось кѳлькохъ зъ вкладками по 500 злр. Подаючи се до прилюдноі вѣдомости, запрошуѥмо всѣхъ Русинѳвъ, щобы приступали до тои спѳлки зъ вкладками почавши вѳдъ 10 злр. Надѣючись, що Русины зумѣють оцѣнити вагу такои спѳлки на нашѳмъ Пѳдгѳрю, очѣкуѥмо численныхъ зголошень и остаѥмо зъ поважанемъ. — *Комітетъ.* Заявленя приступленя и всякѣ письма просимо адресувати: М. Кушнѣръ, директоръ „Народноі Торговлѣ“ въ Станиславовѣ, ул. Липова.

— **Цѣсарску санкцію** одержавъ законъ галицкого сойму краевого о правныхъ вѳдносинахъ публичныхъ шпиталѣвъ, домѳвъ для злѳжниць и заведень для божевѳльныхъ.

— **Здовѣ по Станиславѣ Попелю,** убитѳмъ при правыборахъ въ Давидовѣ дня 11. марта с. р., призволивъ цѣсарь вдовичу пенсію 500 злр. рѳчно. [Призволенѥ тои пенсіи заповѣдано заразъ по смерти С. Попеля.]

— **Испыты кваліфікаційнѣ** на учителѣвъ шкѳлъ народныхъ звычайныхъ и выдѣловыхъ передъ ц. к. комісіею екзамінаційною въ Перемышли розпѳчнуть ся 21-ого вересня с. р. Поданя зъ дотычными прилогами треба вносити черезъ окружнѣ рады шкѳльнѣ найдальше до 10-ого вересня.

— **Замордованѥ жандарма.** Зъ Жидачева надѳйшла вѣсть, що въ ночи на вчера замордовано ножами въ лѣсѣ бакотиньскѳмъ пѳдъ Журавномъ въ повѣтѣ жидачѣвскѳмъ патролюючого жандарма Кульматицкого.

— **Академія ветеринарійна у Львовѣ.** На пѳдставѣ рескрипту міністерства просвѣты зъ дня 28 марта с. р. можуть бути принятѣ до сеи академіи на І ій рѳкъ въ 1897/8-ѳмъ роцѣ шкѳльнѳмъ ученики зѳ скѳнченою VII-ою клясою ґімназіяльною або реальною; въ слѣдуючѳмъ же 1898/9-ѳмъ роцѣ шкѳльнѳмъ вымагатись буде до запису на І-ій рѳкъ уже свѣдоцтво зрѣлости зъ ґімназіи або школы реальноі. Зъ 1897/8-ымъ рокомъ шкѳльнымъ входить въ житѳ новый плянъ наукъ затвердженый цѣсарскою постановою зъ 31-ого грудня 1896 р., т. ѳ. вѳдъ сего року курсъ буде чотиролѣтный. Вписы до академіи зачнуть ся зъ днемъ 1 н. ст. жовтня с. р. и потреваютъ до 8-ого жовтня. При списѣ треба предложити вымагане свѣдоцтво шкѳльне и метрику. Кандидаты, котрѣ торбкъ не учили ся въ нѣякѳй публичнѳй школѣ, мусять кромѣ тыхъ документѳвъ предложити свѣдоцтво моральности.

— **Курсъ наукъ въ мѣскѳй школѣ промыслово торговельнѳй у Львовѣ** починаѥ ся зъ днемъ 1 вересня. Школа складаѥ ся зъ 2-клясового вѳддѣлу промыслового и зъ 2-клясового вѳддѣлу торговельного. На вѳддѣлѣ промысловѳмъ удѣляти ся буде науки рисинку фахового, а то: 1) бляхарского, 2) кравецкого, 3) слюсарского, артистичного и машинового, 4) столярского, 5) шевского, 6) всякихъ иншихъ фахѳвъ. До школы промыслово торговельноі приймаѥ ся ученикѳвъ, котрѣ: а) скѳнчили зъ добрымъ поступомъ II-гу клясу курсу науки доповняючои при одній зъ львѳвскихъ шкѳлъ мѣскихъ; б) выкажуть ся свѣдоцтвомъ зъ укѳнченои II-ои клясы школы середноі; в) выкажуть на пѳдставѣ вступного испыту пѳдготованѥ вѳдповѣдне услѳвію пѳдъ а). Наука вѳдбуватись буде въ недѣлѣ и свята рано а у буднѣ вечеромъ десять годинъ на тыждень. Наука ѳ безплатна. Записы и испыты вѳдбуватись будуть почавши вѳдъ 30 серпня у буднѣ вѳдъ 7 до 9 год. вечеромъ а въ днѣ святочнѣ вѳдъ 9 до 1 въ день въ канцелярія дирекціи въ будынку школы им. Мицкевича.

— **Справоздання посольскѣ.** Дня 9 с. м. ставъ радникъ судовый зъ Самбора Юлій Ґізовскій, посолъ до рады державноі зъ бѳльшои посѣлости, передъ своими выборцями въ Турцѣ. Мѣжь иншимъ посолъ сей пѳднѣсъ надѣю, що турчаньскій повѣтъ незадовго дѳстане комунікацію зелѣзницею державною зъ краемъ и зъ сусѣдною Угорщиною. Часъ бы вже крайный! — Сими днями показавъ ся такожь Теофіль Меруновичь, посолъ сѣльскои куріи львѳвского повѣту, кружкови выборцѣвъ въ селѣ Зубри пѳдъ Львовомъ. П. Меруновичь ѳ секретаремъ рады повѣтовои, то ѳму легко було постарати ся, що мавъ самыхъ „благонадежныхъ“ слухачѣвъ, котрѣ очевидно маютъ довѣре до него. Чому бы нѣ? Якъ скрѳзь на свѣтѣ, такъ и въ львѳвскѳмъ повѣтѣ люде ѳ всѣлякѣ... та й всѣлякѣ бувають на людей способы.

— **Нагороджуванѥ коней** вѳдбуде ся сего року у всхѳднѳй Галичинѣ: въ Жовкви 9-ого вересня, въ Щирци 10-го, въ Стрыю 11-ого и въ Коломыѣ 13-ого вересня. Въ кождѳй зъ тыхъ мѣсцевостій нагороджуванѣ будутъ кобилы краевого хову а то: кобилы розплодовѣ зъ лошаками, молодѣ кобилы и лошаки. Яко державнѣ нагороды будуть роздаванѣ въ І-ѳй катеґорія: нагороды грошевѣ по 35, 20, 15 и чотири по 10 зр.; въ II-ѳй катеґорія по 20, 14 и двѣ по 10 зр.; въ III-ѳй катеґорія по 25, 20 и чотири нагороды по 10 зр. Крѳмъ того будуть роздавати ся такожь срѣбнѣ медалѣ.

— **Перемаршь австрійского вѳйска** черезъ Баварію. Сими днями маѥ частати рѣдкій случай въ сусѣдныхъ вѳдносинахъ межи державами, що въ часѣ мира бѳльшій вѳддѣлъ вѳйска якоись державы переходить черезъ другу державу — австро-угорске вѳйско маѥ переходити зъ пѳвнѳчного Тиролю черезъ Баварію до Зальцбурґа. Сей перемаршъ ѥсть дозволеный угодою державною ще зъ-передъ 1866 року, але пѳдъ услѳвѣмъ, що може переходити лише само вѳйско, а не его „кватира“, значить ся высшій штабы, такъ що н. пр. штабъ дивізіи и бриґады не можуть переходити черезъ Баварію, лише мусять конче ѣхати черезъ Австрію. Въ сѣмъ перемаршу черезъ Райхенгаль въ Баваріи возьмуть участь: 1-ій полкъ тирольскихъ стрѣльцѣвъ, 14-ый полкъ пѣхоты, 28-ый полкъ пѣхоты [ческій] и 3-ый полкъ тирольскихъ стрѣльцѣвъ. Въ Баваріи вѳйско не буде спочивати, бо сего угода не дозволяѥ, але мимо того лагодять ся въ Райхенгаль на повитанѥ Австрійцѣвъ.

Посмертнѣ — ✝ — оповѣстки.

О. Антоній Єзерскій, священикъ-ювілатъ, парохъ въ Глещавѣ деканата теребовельского, примѣрный священикъ, щиро вѳдданый свому обрядови и народови, упокоивъ ся дня 11-ого н. ст. серпня въ 82 роцѣ житя а въ 54-ѳмъ священьства. В. ѳ. п.!

Антѳнъ Варивода вахмайстеръ жандармерія, щирый Русинъ, померъ у Львовѣ въ 30 роцѣ житя. Покѳйный зложивъ минувшого року испытъ на рахункового офіцира, та не дѳждавъ ся вже именованя. В. ѳ. п.

Именованя, перенесеня, вѳдзначеня и пр.

— **Именованя.** Адъюнктомъ канцелярійнымъ при окружнѳмъ судѣ въ Ясльѣ именованый Іосифъ Ковальчукъ ведучій книги грунтовѣ въ Милѳвцѣ.

Телеґрамы „Дѣла“.

Прага 13. серпня. Урядовый дневникъ Prager Abendblatt доносить, що бурмістръ Праги д-ръ Подлѣпный бувъ на авдіѳнціи у намѣстника, щобы пѳсла ухвалы рады мѣскои внести жалобу на напасти, якихъ Нѣмцѣ въ Бріксѣ допускають ся противъ Чехѳвъ. Намѣстникъ вѳдповѣвъ, що въ тѳй справѣ не може приняти резолюціи рады мѣскои, але послови Подлѣпному — не бурмістрови — заявляѥ, що буде старати ся спинити напасти Нѣмцѣвъ, тѳлько заразомъ и Чехамъ припоручаѥ спокѳй въ поведеню.

Царгородъ 13. серпня. Кн. Фердинандъ при прощаню вручивъ султанови ордеръ Александра зъ брилянтами, а великому везирови ленту ордеру Александра; ґубернаторамъ Солуня, Монастиру и Скопнѣ надавъ ленты ордеру заслуги.

Надѳсланѥ.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѳвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пѳдъ „КОПЕРНИКОМъ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѳй ч. І. У ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѳмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры — Направы найскорше и найдешевше. — Устроѥня електричныхъ дзвінкѳвъ. — Замовленя зъ провінціи вѳдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѳвъ площа Галицка ч. І.

ЛИПЕЦЬ

въ реставраціи **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. дѳмъ власный, можна дѳстати щоденно вже о годинѣ 8-ѳй рано горячій снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣканѣ легки	12 „
Флячки	12 „
Нѳжка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ моеи реставраціи, даю вѳдбираючимъ марки. — Найлѣпшій вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вѳдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напиткѳвъ заосмотрена кухня.

79 39—52 Зъ высокимъ поважанемъ **НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.**

СКЛАДЪ КОМІСОВЫЙ и БЮРО ЗАМОВЛЕНЬ насѣня, навозѳвъ штучныхъ и машинъ рѳльничихъ фірмы Ернеста Бальзена

выключно:

К. МІНЄВСКІЙ

ЛЬВѲВЪ, Сапѣги ч. 9.

239

ЗАКОННО ПРИПИСАНѢ НЕДАВНО

ВАГИ ДЕЦИМАЛЬНѢ

для господарства, промыслу и фабрикъ

до 1.000 кільо вразъ зъ тягарами лише за 80 зр. высылають ся комплетно. Такій самій по 750 кільо зъ тягарами лише за 65 зр., по 500 кільо зъ тягарами лише за 50 зр.; по 250 кільо зъ тягарами лише за 40 зр.; по 150 кільо зъ тягарами лише за 30 зр.; по 100 кільо зъ тягарами лише за 24 зр.; по 50 кільо зъ тягарами лише за 19 зр.; по 20 кільо зъ тягарами лише по 14 зр.

ЗАМОВЛЕНЯ полагоджують ся сейчасъ за надѳсланемъ 40% цѣны почтою а решту за послѣпатою. 206 7—30

Buganyi & Comp. I. Seilerstätte, 12, Wien.

Стоваришенѥ парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа
Пѳвн.-Америка
Австралія

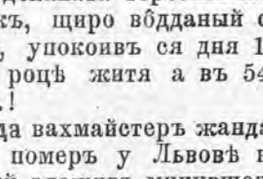

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перевѳзъ пасажирѳвъ и товарѳвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пѳвн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаванѥ зелѣзничихъ білетѳвъ на зелѣзницѣ пѳвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляѥ выключно ґенеральна агентура. 87 42—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

ДО ВЯЗАНЯ снопѳвъ машинки патентованій Маха по зр. 30·—. Косы стирыйскій бѣлій по 50 кр.

поручаѥ ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Добру станцію

зъ родительскою опѣкою, зъ здоровымъ господарскимъ харчемъ, — по дуже умѣркованѳй цѣнѣ — можна дѳстати у пп. **Томанкѳвъ, ул. Калѣча ч. 6.**

243 2—5

ЦѢЛКОВИТѢ УРЯДЖЕНЯ ЦЕРКОВНѢ

имоностасы, кивоты, процесійнѣ вѳвтарики и пр.

186 поручаѥ

РОБѲТНЯ

М. ЧЕРНАВСКОГО у Львовѣ

при ул. Кароля-Людвика пѳдъ ч. 3 по дешевыхъ цѣнахъ.

Глядаѥ ся до дому священника

учителькы на село

котра учила бы приватно двоѥ дѣтей: одну дѣвчинку предметѳвъ зъ IV. клясы и одного хлопчика предметѳвъ зъ II клясы та приготовила ихъ до испыту въ публичныхъ школахъ мѣскихъ. Зъ предложенями просить ся вѳднестись до о. Ю. Кульматицкого пароха въ Горохѳвцяхъ п. Перемышль.

242 1—3

При закупнѣ товарѳвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавецъ и одѣвчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропіґійского, пѳдъ зарядомъ Іоакима Гроняка.

Ч. 174. Львовъ, Субота 2 (14) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитóсть за инсераты платнй у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австрiи:	за границею:
на цѣлый рóкъ . . 8 зр.	на цѣлый рóкъ . . 24 зр.
на пóвъ року . . 9 зр.	на пóвъ року . . 12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на пóвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженé. — Реклямаціи неопечатанй вóльнй вóдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звычайнй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной стрóчки инсератовой або ся мѣсце а въ рубрицѣ „Надсланé“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй донесеня приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Выжидають...

Конференція угодова зберe ся на нараду, — а поки-що праса чеcка и нѣмецка бавить ся въ перестрѣлку. Обчислюють, котра сторона бóльше зыскае на правительствѣ. Податливóсть гр. Баденього се плюсы Нѣмцѣвъ, чимъ бóльше вóнъ зóгне ся пóдъ ихъ напоромъ, тымъ сильнѣйша ихъ позиція. Чехи хотѣли бы теперь противно бачити ту зелѣзну руку, котра бы не попустила анѣ дрóбку Нѣмцямъ, и длятого дуже часто забувають на свою поступову, свободолюбну програму.

Але бодай се добре для гр. Баденього, що жадна сторона доси не заняла безвзглядно опозиційного становиска противъ его провектóвъ угодовыхъ. Хотять торгувати ся... Тымчасомъ рѣчи идуть своимъ давнымъ ходомъ. По мѣстахъ демонструють, нема дня, щобы десь не побили Нѣмцѣ Чехóвъ або Чехи Нѣмцѣвъ, а праса пóдносить крикъ, мовь бы вже не було житя нѣ нѣмецкому Міхльови въ чеcкихъ сторонахъ, нѣ чеcкому Венцлічкови въ нѣмецкихъ. Але мабуть ще такъ зле не e, коли чеcкй и нѣмецкй соціялъ-демократы хотять устроити величаву демóнстрацію згоды обохъ народностей. Вже появили ся манiфесты, заповѣдаючй, якъ се одного дня непрозримй товпы чеcкихъ и нѣмецкихъ робóтникóвъ, рамя объ рамя, рука въ руку, въ найбóльшóй згодѣ перейдуть ся по улицяхъ Праги, промовлять на спóльнóмъ вѣчу, а вóдтакъ разомъ забавлять ся въ найкрасшóй гармонiи. Бо цѣла чеcко-нѣмецка квестія — пóбсля гадки соціялъ-демократóвъ — выкликана лише штучно політиками, бо въ народѣ ѳи нема. На щастe самй соціялъ-демократы ще не e цѣлымъ народомъ и не мають привілею на выключну репрезентацію цѣлои суспóльности... Отъ фантасты.

На кождый спосóбъ могло бы здавати ся, що заносить ся на важный зворотъ въ політицѣ внутрѣшнóй. Чеcкй послы задумують на численныхъ „таборахъ“ (вѣчахъ) пóдготовити опінію публичну до евентуальныхъ подѣй. Будуть говорити о кривдахъ чеcкихъ меншостей въ нѣмецкихъ округахъ. Нѣмцѣ, скоро лишь полекшае, и собѣ скличуть вѣча, щобы сказати свое слово и упóмнути ся о свои кривды. Все те не дуже може причинить ся до успѣхóвъ угоды.

Але и вплывова праса польска при сѣй послѣднóй пробѣ гр. Баденього поки-що мовчить. Выжидае, знать, яснѣйшои ситуаціи, а тогдѣ вже бы и знайшла аргументы для переконаня членóвъ кола польского о хосенности сего або того напряму політичного. Бо тогдѣ розходило бы ся, чи Поляки мають пóйти разомъ зъ Нѣмцями централістами, чи нѣ. Вправдѣ гр. Войтѣхъ, що хотѣвъ бы вóдограти ролю якогось Nebenregierung, запевняе поодинокихъ політикóвъ о непохитнóмъ вытреваню кола польского при автономістичнóй програмѣ, але робить ce лишь яко Privatmann и въ рѣшучóй хвили мóгъ бы вóдъ всього умыти руки. Така зухвалóсть въ політицѣ кола польского — пóдъ чимъ треба розумѣти дотеперѣшну акцію гр. Войтѣха — доси нечувана и всѣхъ дивуе. Чи-жь бы авантурнóсть мала бути лѣпша вóдъ розважнои дотеперѣшнои політики кола польского, котра будь-що-будь принесла Полякамъ три, взглядно чотири теки мiністеріяльнй? Сего не може порозумѣти пóвъурядова праса, и розписуе ся, якъ н. пр. Pester Lloyd, на тематъ: чи теперѣшна політика польска добра чи нѣ? Вóдповѣдь выпадае негативна.

Поляки не хотять пóдпирати безвзглядно — пише Pester Lloyd — теперѣшного правительства, а тóльки услóвно, на скóлько правительство гр. Баденього буде удержувати ся въ межахъ програмы бóльшости парляментарнои. Се значить: „und der König absolut, wenn er unseren Willen thut“. А тымчасомъ народнóсть польска, завдяки дотеперѣшнóй політицѣ, e найбóльше „насыченою“ въ Австрiи; она може въ Галичинѣ розвивати ся на коштъ иншихъ „фрондуючихъ“ елементóвъ. Поляки завдячують свое верховодяче становиско въ Австрiи своѣй роли посередника, котру яко „честнй маклеры“ зъ щастемъ вóдограли. Приступаючи до теперѣшнои бóльшости парляментарнои Поляки утратили свое верховодяче становиско Пок. пос. Аймъ говоривъ, що найсильнѣйшимъ аргументомъ, промавляючимъ за чеcко-нѣмецкою згодою, e конечна потреба позбути ся переваги Полякóвъ въ Австрiи. Бо Поляки користають зъ чеcко-нѣмецкого спору; они e тымъ tertius gaudens. Тожь няй Поляки не покидають своѣи давнѣйшои політики, няй тямлять, що можуть утратити свои мандаты посольскй въ користь Русинóвъ и соціялістóвъ, — няй выречуть ся засадъ и идуть въ службу правительства а въ парляментѣ повнять службу фактора.

Якъ мы вже зазначили, вплывовй орґаны польскй мовчать, а лишь гр. Войтѣхъ „приватно“ розщибае ся. Выжидають... а коли буде потреба, то мабуть пóйдуть за радою Pester Lloyd-a. Не засады політичнй, а интересъ народовы и довголѣтна практика буде пóдъ тымъ взглядомъ рѣшати.

Зъ исторiи адмiнiстрацiйныхъ переслѣдувань повыборчихъ.

Зъ Равщины пишуть намъ:

Дня 13. н. ст. серпня с. р. доручено Гриневи Бѣликови и Гриневи Онишкевичеви, мѣщанамъ зъ мѣста Угнова паперы зъ ц. к. староства равского такого змѣсту:

1) Hryń Onyszkiewicz...

2) Hryń Bilik...

Przekroczenie §. 11. Ces. rozp. z 20. kwietnia 1054 dz. u. p. N-o 96 popełnione przez przeciwne przepisem policyjnym zachowanie się w miejscach publicznych.

Doniesienie ad E N-o 5239. Swiadek Grzegorz Łysiak, 58 lat, g. k., żonaty, posłaniec sądowy w Uhnowie, zeznaje, że słyszał jak obwiniony w dniu 7. Marca 1897. na rynku wobec więcej ludzi wykrzykiwał, że ma w zanadrzu papiery, które przedłoży do ck. Starostwa i ck. Namiestnictwa z powodu nielegalnie przeprowadzonych wyborów w Uhnowie. Onyszkiewicz był w stanie podpitym i wywoływał publicznie w obec więcej ludzi zgromadzonych na rynku, że wybory źle poszły a on się postarą o to, aby wniesiono protesty.

Co Onyszkiewicz dalej wykrzykiwał, świadek nie słyszał albowiem spiesznie się oddalił nie chcąc być świadkiem sceny. Tak zeznałem i policzam za stawiennictwo 2 złr. Rawa dnia 15/3 97. Grzegosz Łysiak mp.

Swiadek Michał Kinach, 44, lat, żonaty, naczelnik gminy Rzeczycy zeznaje, że on był w towarzystwie Hrynia Onyszkiewicza i Hrynia Bilika w szynku Gelbera w Rawie w dniu wyborów, lecz nie zauważył, aby który z nich z posła szydził. Na ulicy nie towarzyszył im. Tak zeznałem i policzam za stawiennictwo 1 złr. Rawa dnia 28/6 1897 Michał Kinach.

Swiadek Józef Martyn, 47 lat, żonaty, gospodarz, zamieszkały w Rzeczycy zeznaje jak świadek Michał Kinach. Tak zeznałem i policzam za stawiennictwo 1 złr. 50 ct. Rawa dnia 28/6 1897. Józef Martyn.

Swiadek Aleksander Czornobaj, 45 lat, żonaty gospodarz zamieszkały w Machnowie zeznaje że on w dniu wyborów z kuryi V. nie widział się z obwinionymi. Tak zeznałem i policzam za stawiennictwo 1 złr. Rawa dnia 28/6 1897. Aleksander Czornobaj.

Swiadek Mozes Lewi Margoles, 56 lat, żonaty, szynkarz zamieszkały w Uhnowie zeznaje, że w dniu 3. marca 1897 podczas wyborów w Uhnowie w sieniach lokalu wyborczego powiedział do niego Hryń Onyszkiewicz: ja bym panu radził, aby się pan tu nie kręcił. Swiadek odparł mu na to, że on obecnie jest asekurowany, bo gdyby się mu co stało, to on będzie wiedział, kto mu to wyrządził. Hryń Bilik przyskoczył do świadka i rzekł, że on [Onyszkiewicz] może was skarzyć za napad. Tak zeznałem. Uhnów 20/5 1897. Moses L. Margoles mp.

Swiadek Stefan Koczerkiewicz, 42 lat, żonaty, były adiunkt podatkowy w Uhnowie zeznaje: W dniu 11. marca 1897. podczas wyborów z 5 kuryi w Rawie przydybał świadek Hrynia Bilika w Rawie, jak on wobec więcej osób wyszydzał nazwisko posła Gniewosza giestykulując z urąganiem, sięgając za kołnierz ręką i udając szukanie w szyji za kołnierzem a potem ciśnienie paznokcia o paznokieć — jakoby wesz gniótł. Przy tej operacyi wyrażał się Bilik, że to jest Gniewosz, który zostawszy posłem będzie gryzł naród włościański jak wesz, dla tego taką wesz trzeba zgiąć [miało znaczyć zabić]. Słyszeli to Michał Kinach, Józef Martyn z Rzeczycy, Aleksander Czornobaj z Machnowa. Bilik ośmieszając kandydata polskiego starał się wpoić nieufność dla tegoż u ludu. Obwiniony Onyszkiewicz towarzyszeł tylko Bilikowi. Tak zeznałem Stefan Koczerkiewicz.

Swiadek Majer Ortner, 34 lat, żonaty, prowadzący metryki izraelickie w Uhnowie, zeznaje: Dnia 11. marca 1897 podczas wyborów w Rawie stanął Hryń Bilik na rynku w Rawie i w pośród więcej zgromadzonych ludzi wyszydzał posła Gniewosza mówiąc, jakiego oni [polacy] sobie posła wybrali — to jest taki — w

Зъ „Казокъ“ Шрейнера.*)

Тайна маляря.

Бувъ собѣ разъ малярь и змалювавъ вóнъ образъ. У иншихъ малярѣвъ були и богатшй и ефектовнѣйшй краски, образы ихъ були бóльше артистичнй. А вóнъ малювавъ все одною краскою, та була се незвычайна, на причудъ гарна краска. И люде громадою приходили до него и всѣ говорили одушевленй: „Ахъ! якій то красный образъ! що за чудова краска!“

Приходили до него й маляре и здивованй пытали одинъ другого: „Зъ-вóдки бере вóнъ сесю краску?“ Они пытали о те навѣть его самого, та вóнъ тóлько усмѣхавъ ся и вóдказувавъ имъ: „Не можу сказати вамъ того“ — и понизивши голову малювавъ дальше.

И одинъ зъ его товаришѣвъ-малярѣвъ поѣхавъ у далеку дорогу на всхóдъ, накупивъ дорогоцѣнныхъ малярскихъ потребъ и зладивъ зъ нихъ ще гарнѣйшу, невидану краску; але по якóмсь часѣ, и то короткóмъ, поблѣдла краска сеся на его образѣ.

Другій ставъ читати въ старыхъ книгахъ и вынайшовъ ще рѣдшу и дорогу краску, та коли змалювавъ нею образъ, не було въ нѣмъ житя.

А нашъ малярь все малювавъ и малювавъ. Его образъ стававъ усе живѣйшій та яснѣйшій а вóнъ усе блѣдшій та блѣдшій.

Вкóнци найшли его неживого передъ образомъ и пóдняли его, щобы похоронити тѣло. Товаришѣ его стали цѣкаво заглядати у всѣ посудины зъ красками, та не найшли въ нихъ нѣчого, чого бы й у нихъ не було.

И коли роздягнули его, щобы прибрати его въ похоронный одягъ, найшли на его грудяхъ, просто самого серця, слѣдъ давнои раны. Була се наглядно стара рана, що нѣколи й не заскленлювалась, бо краѣ ѳи були грубй и твердй; але смерть, що прибивае свою печатку на все, чого лишь дóткне ся, стягнула краѣ и закрыла рану.

И похоронили маляря. Однакъ люде дов го ще пытали однй другихъ: „Зъ вóдки взявъ вóнъ тоту прегарну краску?“

И выйшло таке, що по якóмсь часѣ забули люде за маляря, а твóръ его живе й до нинѣ.

Въ далекóмъ свѣтѣ

Є свѣтъ на однóй далекóй планетѣ и тамъ лучають ся такй рѣчи, за якй не чути у насъ.

Въ свѣтѣ тóмъ жили мужчина и женщина У нихъ була одна мета, йшли рука объ руку въ справдѣшнóй приязни. Се-жь проява, що рѣдко подыбуесь и на нашóмъ свѣтѣ.

Але въ звѣздочнóмъ тóмъ свѣтѣ було бóльше такихъ рѣчей, якихъ нема у насъ. Бувъ тамъ дрѣмучій лѣсъ, дерева въ нѣмъ росли такъ густо, що инѣ ихъ сплѣталисъ мѣжь собою и лѣтне сонце нѣколи не заглянуло въ его нутро. Въ лѣсѣ тóмъ бувъ храмъ.

Въ день все було спокóйне, але ночію, коли засверкали зóрки и свѣтъ мѣсяця срѣбливъ верхи деревъ, доломъ усе втихало. Коли въ сесю нóчну пору хто-небудь самоодинъ заходивъ до храму, приклякавъ на камѣнныхъ ступеняхъ престола и, обнажуючи грудь, вдававъ собѣ таку рану, що кровь капала на ступенѣ престола, тогдѣ, чого-бъ и забажавъ, бажане его сповняло ся. А все те, якъ сказано, лучае ся тамъ длятого, що то далекій свѣтъ та й не одно тамъ иде инакше, якъ у насъ.

И такъ, мужчина и женщина не розлучались одно вóдъ одного, и женщина бажала чогось найлучшого своему приятелеви и товаришеви. Одной ночи, коли вóдъ мѣсячного свѣтла блищали всѣ листки на деревахъ и срѣблились филѣ на морю, женщина пóйшла у лѣсъ.

Тамъ було темно, тóлько тутъ и тамъ сухе листе пóдъ ѳи ногами свѣтило ся маленькими плѣшами вóдъ мѣсячного свѣтла, а надъ ѳи головою сплѣтало ся густо галузя деревъ. Але чимъ дальше она йшла, тымъ темнѣйше ставало, а вкóнци вже анѣ одинъ промѣнь свѣтла не вдиравъ ся въ гущавину. Тогдѣ увóйшла она до храму. Упала на колѣна передъ престоломъ, але не було вóдповѣди. И она обнажила свою грудь и завдала собѣ рану острымъ каменемъ, що лежавъ коло неи. Поволи закапала кровь на камѣннй ступенѣ а якійсь голосъ спытавъ: „Чого ты хочешь?“

Она вóдповѣла: „Є молодець, дорожшій менѣ надъ всѣхъ другихъ у свѣтѣ. Я хотѣла бы дати ѳму найвыше зó всѣхъ добро.“

Голосъ спытавъ: „А яке жь бы?“

На те дѣвчина: „Сама не знаю, але я хотѣла бы, щобы дóставъ то, що для него буде найлучше.“

И вóдповѣвъ голосъ: „Твоя молитва выслухана: вóнъ дóстане то, о що ты просила.“

Тогдѣ дѣвчина встала. Она прикрыла одежію свою грудь и придержуючи ѳи крѣпко одною рукою, выбѣгла зъ лѣса такъ бистро, що зъ-пóдъ нóгъ ѳи вѣтромъ летѣло сухе листе.

Тамъ за лѣсомъ свѣтивъ, мѣсяць потягавъ тихій вѣтрець, а на морскóмъ березѣ блищавъ пѣсокъ.

Она побѣгла по рóвнóмъ березѣ и наразъ пристанула. Вóддалѣкъ на водѣ щось порушало ся. Она прислонила очи рукою и стала вдивлятись. То бувъ човенъ — быстро мчавъ ся по зеркальнóмъ плесѣ моря. Въ човнѣ хтось стоявъ; мѣсяць не освѣчувавъ лиця, та она спóзнала его стать. Човенъ мчавъ ся все дальше; здавалось, що вóнъ несе ся самъ вóдъ себе. При миготѣ мѣсячного свѣтла годѣ було розóзнати докладно, до того й човенъ бувъ далеко вóдъ берега, але здавало ся, що при кермѣ сидить ще хтось. Човенъ нѣсъ ся по водѣ все скорше й скорше, мчавъ ся у море все дальше й дальше. Дѣвчина бѣгла вздовжь берега, але не здоганяла човна. Одѣжь на груди ѳи розтворила ся, она простягнула обѣ руки а ѳи довге, въ свѣтлѣ мѣсяця блискуче волосе розсыпало ся на плечѣ.

И она почула коло себе голосъ. Вóнъ поспытавъ ѳи: „Що стало ся?“

Она скрикнула: „Я своею кровію купила для него найкрасше зó всѣхъ добро. Прийшла я сюда передати ѳму сей даръ, а вóнъ... вóнъ утѣкае вóдъ мене!“

Голосъ прошептавъ: „Молитва твоя выслухана: ѳму вже дано те, о що ты просила.“

Она скрикнула: „*Що* ѳму дано?“

Голосъ вóдповѣвъ: „То, щобы покинувъ тебе.“

Дѣвчина пристанула и завмерла.

Далеко на мори човенъ щезъ изъ виду за кругомъ мѣсячного свѣтла. И голосъ мягко спытавъ дѣвчину: „Чи вдоволена ты?“

Она сказала: „Я вдоволена.“

У нóгъ ѳи филя бѣгла за филею и тихо розбивались о морскій берѣгъ.

*) Шрейнеръ — то псевдонімъ женщины-писательки, котра по мужеви называвсь Кронрайтъ [Cronright], а родилась въ Англіи въ 1860-ыхъ рокахъ; отець ѳи лютераньскій пасторъ. Въ 1894 р. она выйшла за-мужь за фермера въ полудневой Африцѣ и тамъ проживае. Написала она кóлька книжокъ, мѣжь тыми и „Казки“ [Dreams], зъ котрыхъ отсе двѣ коротенькй подаемо. — *Ред.*

tem miejscu siągnął za kołnierz udając że wesz szuka, poczem zrobił giest rękami jak by pal cami wesz dusił — i rzekł dalej „Gnie-wesz“. Tak zeznałem i dodaję, że Onyszkiewicza nie widziałem. Uhnów dnia 20/5 1897 Majer Ortner.

Wina przekroczenia w rub. IV. udowodniona obwinionemu ad 1. zeznaniem świadków Grzegorza Łysiaka i Mosesa Margulesa, zaś ad 2. zeznaniem świadków Stefana Koczerkiwicza i Majera Ortnera.

Hrynia Onyszkiewicza i Hrynia Bilika z Uhnowa uznaje się winnemi §. 11. Ces. rozp. z 20 kwietnia 1854 dz. u. p. N-o 96 i zasądza się go na karę aresztu przez 7 dni i na ponoszenie kosztów postępowania karnego w kwocie 5 złr. a. w. Przeciw temu orzeczeniu przysługuje prawo rekursu w dniach 3 do Wysokiego c. k. Namiestnictwa.

Swiadkom za stawiennictwo — Grzegorzowi Łysiakowi 2 zrł., Michałowi Kinachowi, Józefowi Martynowi, Aleksandrowi Czornobajowi po 1 złr. a. w.

Rawa dnia 28. czerwca 1897.

L. 11.403 Do Hrynia Bilika w Uhnowie. Udzielam celem wniesienia wywodu zgłoszonego rekursu w dniach trzech do Wysokiego ck. Namiestnictwa przez tutejsze ck. Starostwo.

Rawa dnia 28. czerwca 1897. Ck. Starosta *Szumlański.*

Прочитавши повысше наведеный вырокъ, мусишь запытати ся: Чи може бути вже грубше надужитє славетного патенту зъ 1854 року, якъ въ отсѣмъ выпадку!

Ц. к. староста засуджує на основѣ того патенту одного мѣщанина за те, що мавъ нѣбы обидливо высказати ся о польскомъ кандидатѣ на посла. Польскій кандидатъ чей же не є особою нетыкальною, а коли хто єго обидивъ, то на те має судъ, до котрого належать справы обиды чести. Куда то мы зайдемо, якъ ц. к. старосты почнуть обиды чести приватныхъ людей карати на основѣ патенту зъ 1854-ого року?! А коли вже такій обиды чести при выборахъ мають пôдпадати пôдъ патентъ зъ 1854-ого року, то чому-жь нѣчого не чувати, щобы яке ц. к. староство такъ само карало тыхъ посѣпакôвъ, якихъ для аґітації а неразъ навѣть для простого розбою вынаймає сторона польска и котрій часто въ присутности самыхъ урядникôвъ політичныхъ плюгавлять руского кандидата?!

А що-до другого засудженого мѣщанина на основѣ патенту зъ 1854-ого року — то запытаємо: чи вже нинѣ не вôльно до нѣкого сказати, що вносить ся протестъ противъ неправильно переведеныхъ выборôвъ?!

Кромѣ кары — ц. к. староста равскій засуджує мѣщанъ ще и на кошты „stawiennictwa“ для покликуваныхъ староствомъ свѣдкôвъ изъ селъ, и то такихъ свѣдкôвъ, котрій нѣчого не могли посвѣдчити. Не злый то способъ покараня чоловѣка, котрый обидить польского кандидата або скаже, що вносить ся протестъ противъ выборôвъ! Въ той способъ могло бы ц. к. староство покликувати и сто свѣдкôвъ изъ сѣлъ, котрій нѣчого посвѣдчити не можуть, та й просто руйнувало бы маєтково противникôвъ польского кандидата!

Засудъ ц. к. старосты опертый на зôзнаняхъ жидôвъ [н. пр. такого Маєра Ортнера, навѣть патріота польского, котрый тамъ лѣзе, де пахне смаровиломъ] та „byłego“ адъюнкта податкового [нинѣ безъ занятя], котрого само староство уважало за потрѣбне усунути зъ уряду податкового, а именно заходами Гриня Бѣлика з ѣсточко Угнôвъ позбуло ся того „добродѣя“. Кочеркевичеви и Ортнерови п. староста давъ вѣру...

Я бажаю п. старостѣ равскому найлучшихъ успѣхôвъ при пôдпорѣ єго змагань такими „патріотами“, але заразомъ раджу: дбати такожь трохи за громаду угнôвску. Менѣ здає ся — чей-же вѣдомо п. старостѣ, що якась тамъ депутація ѣздила до Вѣдня по щось... за якійсь громадскій грошѣ; — мабуть буде єму вѣдоме и то, що громадска управа выпродує лѣсъ безъ позволеня высшихъ властій; — гадаю, що п. староста знає и о тôмъ славнôмъ на весь свѣтъ болотѣ угнôвскôмъ та що вôдъ лѣтъ не чути о нѣякôй направѣ дорôгъ. Чи донѣсъ п. старостѣ той панъ Кочеркевичъ, що коло церкви зôрвано кладку, абы нѣбы выложити камѣнемъ, а роботы не зроблено и вже довгій часъ люде мусять пôдчасъ непогоды ломити карки... Знає п. староста и о тôмъ, що въ мѣстѣ нема анѣ однои лямпы, такъ що и тверезому чоловѣкови лучає ся часто купѣль у ровѣ...

Думаю, що на разѣ буде мати п. староста равскій досыть роботы и зъ симъ, що я тутъ пôднѣсъ, а инколи донесу де-що бôльше зъ исторіи нашои громады.

Иванъ Клѣщь.

Зъ судовои салѣ.

[*Нѣмецкій національны противъ антісемітôвъ.*]

Дуже цѣкава розправа карна вела ся майже цѣлый тыждень передъ судомъ присяжныхъ у Вѣдни, — а цѣкава зъ тои причины, що ставали противъ себе проводирѣ нѣмецконаціонального сторонництва и антісемітôвъ и, якъ сего справа вымагає, старали ся взаимно себе „знищити морально“. Рѣчь представляє ся такъ: Выдавець антісемітского орґану, одинъ зô стовпôвъ сего сторонництва, посолъ до парляменту и сойму Ернестъ Вер ґ ані, пôзвавъ передъ судъ о обиду чести проводиря нѣмецкихъ національôвъ Ґеорґа Шенерера и двохъ редакторôвъ Франца Арношта и Кароля Вольфа (звѣстного посла, що президентови міністрôвъ робивъ такій збытки пôдчасъ бурливыхъ засѣдань парляменту). Верґані чувъ ся обиджепымъ численными статьями шенерерôвскихъ орґанôвъ, въ котрыхъ закидано єму просто крадѣжь и розтрату майна громады Мільдорфа въ часѣ, коли вôнъ (Верґані) тамъ вôйтував. Верґані, якъ мôгъ, такъ вôдгрызавъ ся въ D. Volksblatt-ѣ, але напасти нѣмецкихъ національôвъ ставали чимъ разъ острѣйшій, бо въ дотычныхъ статьяхъ писано вже н. пр. въ такій способъ: „Хто кравъ, спроневѣривъ, сего мѣсце въ вязници, а не въ соймѣ, такій чоловѣкъ се закала въ публичнôмъ житю...“ Вôйтованє Верґанього въ Мільдорфѣ датувало ся ще зъ-передъ кôльканацяти лѣтъ, тожь коли бы и були якій спроневѣреня (мимоходомъ кажучи, выровнанй Верґанімъ), то они не могли бути теперь судово каранй, але се не змѣняло рѣчи, и Верґані, єсли хотѣвъ дальше вôдгравати політичну ролю, мусѣвъ публично очистити ся зъ робленыхъ єму закидôвъ и дôстати повну сатисфакцію черезъ вердиктъ судьѣвъ присяжныхъ взглядно вырокъ трибуналу, засуджуючій клеветникôвъ.

Обжалованій: Ґ. Шенереръ, Ф. Арноштъ и К. Вольфъ не почували ся до закидуванои имъ вины и заявили готовôсть перевести доказъ правды. Матеріялу доказового призбирали обжалованій велику силу. Редакторъ Арноштъ перевѣвъ доходженя на мѣсци въ Мільдорфѣ, розвѣдавъ ся у интересованыхъ про кождый фактъ, а вôдтакъ рôвночасно зъ статьями ґазетными зажадавъ вôдъ прокураторіи доходжень въ справѣ спроневѣрень Верґанього. Прокураторія довго не хотѣла брати ся за ту справу, але вкôнци по переведенôмъ вступнôмъ слѣдствѣ орекла, що справа задавнена, хочь властиво зайшли разячій неточности въ господарцѣ майномъ громадскимъ. Рôвножь опирали ся закиды противъ Верґанього на клясичныхъ высказахъ мільдорфского священника Рупертсберґера, котрый дуже точно дивизъ ся на пальцѣ Верґанього, а вôдтакъ робивъ публично єму закиды. Верґані выступивъ судово противъ згаданого священика, але коли прийшло до розправы, вôдступивъ вôдъ обжалованя. Такій доказы мали въ рукахъ редакторы. Вкôнци додати треба, що Верґані належавъ давнѣйше до партіи Шенерера (заки ще антісемітска партія була въ завязку), присягавъ єму вѣрнôсть на замку въ Розенавъ, побиравъ вôдъ него грошевій запомоги (разъ навѣть 4.000 зр.), а опôсля перекинувъ ся до антісемітôвъ и зробивъ на тôмъ добрый интересъ, бо, якъ сказано при розправѣ, доробивъ ся на выдавництвѣ D. Volksblatt-у гарного маєтку.

До розправы покликано значне число свѣдкôвъ, переважно громадянъ Мільдорфскихъ, котрій мали давати поясненя, якъ Верґані господаривъ маєткомъ громады, а именно якъ то щезли зъ фондôвъ запомоговыхъ обліґації, якъ выставляно поквітованя на заплаченій дачки громадскій, якій результаты далє остаточне замкнене рахункôвъ по закôнченю вôйтованя Верґанього и т. п. Зôзнаня тыхъ свѣдкôвъ выйшли въ некористь Верґанього, — а вôнъ самъ признавъ, що въ єго урядованю були великій неточности, однакъ виновникомъ можливыхъ дефравдацій не вôнъ, лишь покôйный секретарь громадскій Бартль. Обжалованій для опрокиненя сего способу обороны выказали свѣдками, що Бартль уходивъ за честного чоловѣка, що самъ Верґані въ мовѣ похороннôй величавъ правоту Бартля, що не секретарь а самъ вôйтъ орудувавъ майномъ громадскимъ, и т. п. А що найважнѣйше, то се, що зъ часôвъ вôйтованя Верґанього щезли всѣ рахунковій книги громадскій и нема нѣякихъ письменныхъ доказôвъ, якъ тогдѣ господарованно, такъ що треба опирати ся лишь на устныхъ зôзнаняхъ. Вкôнци розбирано при розправѣ приватне житє Верґанього (чи має право титулувати ся „von“), єго редакторске поведене, вôдносины маєтковій и т. д.

Въ кôнцевыхъ промовахъ Верґанього и єго заступника правного та обжалованыхъ (Шенереръ не явивъ ся до розправы) замѣтній були деякій уступы. Верґані назвавъ Шенерера своимъ завзятымъ ворогомъ, котрый не жахає ся передъ нѣякимъ средствомъ, щобы лишь єго зруйнувати и покликавъ ся на своє почетне горожаньство, надане громадою Мільдорфа. Обжалованій поклали головну вагу на се, що не выступали противъ Верґанього яко приватного чоловѣка (най вôнъ собѣ въ спокою уживає своіи ренты), але мусѣли публично выказати, що не годить ся, абы чоловѣкъ зъ такою минувшостію вôдгрававъ дуже важну ролю політичну; сего вымагає почутє публичнои моральности.

Судьѣ присяжній выдали вердиктъ, заперечаючій вину обжалованыхъ, а трибуналъ выдавъ вырокъ увôльняючій. Предсѣдатель сконстатувавъ, що обжалованымъ удало ся перевести доказъ правды.

Отся розправа карна буде мати такожь політичне значѣнє и поважнѣйшій наслѣдки. Антісеміты потерпѣли пораженє, а нѣмецкій національны вôднесли побѣду та выказали, що моральна вартôсть деякихъ антісемітскихъ проводирѣвъ дуже мала. Се причинить ся до скрѣпленя позиціи національôвъ, котрыхъ вплывъ зъ кождымъ днемъ бôльшає въ загальнôй політицѣ сторонництвъ нѣмецкихъ. Шенереръ — сей „gerader deutscher Mann“ — буде проповѣдувати зъ ще бôльшимъ розмахомъ свою „unverfälschte“ політику нѣмецку.

Переглядъ політичный.

Чехи не перестають выступати противъ Баденѣвскихъ угодовыхъ проєктôвъ. Moravska Orlice пише: Хочемо, щобы въ цѣлôмъ королѣвствѣ ческôмъ мова ческа мала такій самій права, якъ мова нѣмецка, щобы Чехъ всюды мôгъ доходити своихъ правъ въ своѣй рôднôй мовѣ. Нѣмцѣ тежь вôдкидають угодовій проєкты, бо ихъ ґр. Бадені роззухваливъ своєю уступчивостію, хочь те, що имъ хотѣвъ дати, обôймає все, чого коли-небудь жадали. Мы — каже — выставили бы ся на смѣхъ цѣлого свѣта, коли бы свои переконаня въ справѣ языковôй, для насъ найважнѣйшôй, змѣняли пôсля вподобы того або сего правительства. Новымъ своимъ проєктомъ правительство хиба тôлько осягнуло, що зухвалôсть Нѣмцѣвъ буде ще бôльша. Коли має бути згода, то мусить бути така, щобы Нѣмцѣ дали намъ на Моравѣ те, що самій дôстають въ Чехахъ. — Narodni Listy добачують въ новôмъ проєктѣ угодовôмъ лише сю добру сторону, що правительство переконало ся, що вымѣръ справедливости мусить для Чехъ и для Моравы бути однакій. Обговорюючи становиско, яке Bohemia заняла противъ угодовыхъ проєктôвъ, пишуть Nar. Listy, що ґр. Бадені не мôгъ вже покôрнѣйше станути передъ Нѣмцями, якъ се зробивъ своими проєктами; а Нѣмцѣ таки вôдкидають тій проєкты, домагаючи ся вôдкликаня языковыхъ розпоряджень. Але стало ся! — пише той дневникъ на иншôмъ мѣсци: Славянинъ, Полякъ Бадені мôгъ зажадати вôдъ Чехôвъ такои жертвы и дôставъ вôдъ Нѣмцѣвъ вôдповѣдь, що они тои жертвы не приймають. Теперь наконець, дасть Бôгъ, пôзнасть ґр. Бадені нѣмецку миролюбнôсть и честнôсть. На послѣднôй сесіи соймовôй п. Крамаржь розказавъ про всѣ переговоры, якій коли-небудь ведено мѣжь Чехами а Нѣмцями, и дôйшовъ до такого кôнця, до якого народна мудрôсть давно вже дôйшла въ пословици: „Говори до него, коли вôнъ Нѣмець!“ До того самого кôнця доходить теперь и ґр. Бадені. Нехай бы вôнъ промавлявъ до нихъ ангельскимъ голосомъ, они завсѣгды єму вôдкажуть: „Даремна твоя робота! Стань передъ нами на вколѣшки, зроби насъ панами ческого королѣвства, Моравы и цѣлои Австріи, тогдѣ будемо зъ тобою говорити.“ А всего того мôгъ ґр. Бадені минути, коли бы бувъ розслѣджувавъ ческу справу пôсля ческихъ, а не нѣмецкихъ жерелъ. Нѣмцѣ згоды не хотять зъ нами, але хотять насъ знищити; хотять насъ вырвати, мовь кôсть зъ нѣмецкого тѣла, щобы не заваджала ихъ всенѣмецкому идеалови про Нѣмеччину вôдъ балтицкого до адрійского моря.

Оттакъ и зъ нѣмецкихъ и зъ ческихъ голосôвъ видно, що и найновѣйшій пляны ґр. Баденього, щобы уладнати справу ческо-нѣмецку, не мають выглядôвъ на успѣхъ, а цѣла справа стоить теперь тамъ, де стояла передъ замкненемъ рады державнои.

На сю недѣлю скликують Чехи вѣче, котре має вôдбути ся на ринку въ мѣстѣ Лявнѣ. А зновъ за тыждень має вôдбути ся друге вѣче на ринку въ Таборѣ пôдъ памятникомъ Жишки. Заповѣдають такожь вѣче въ Лѣтицяхъ. На всѣхъ тыхъ вѣчахъ предметомъ нарадъ буде положенє ческои меншости въ нѣмецкихъ сторонахъ.

Въ Горицiи, Истріи, на Побережу грозить велике небезпеченьство Италійцямъ вôдъ Словѣнцѣвъ (таке саме, якъ въ Стиріи Нѣмцямъ вôдъ Словѣнцѣвъ, въ Чехахъ Нѣмцямъ вôдъ Чехôвъ, або въ Галичинѣ Полякамъ вôдъ Русинôвъ). Італійскій дневники бють въ дзвоны и кличуть Італійцѣвъ зъ королѣвства на помôчь противъ словѣньскои грозы. Словѣнцѣ — пишуть — чимъ разъ сильнѣйше заходять ся, щобы розширити свою мову, а Італійцѣвъ знищити. Насъ — кажуть — мало обходить, що тамъ Словѣнцѣ вырабляють зъ Нѣмцями въ Стиріи; але не можемо допустити до того, щобы італійска народнôсть загибала въ Гориціи. Отже радять лѣпше дбати о фонды товариства Szkoł-ы ludow-ои чи то, хочемо казати, товариства Дантого котрого задачею є закладати італійскій школы и бібліотеки, и тымъ способомъ ратувати італійску народнôсть вôдъ неминучои заглады середъ Словѣнцѣвъ; особливо треба звернути бачну увагу на Горицію, побôльшити тамъ число італійскихъ шкôлъ и бібліотекъ, та старати ся о найлѣпшій силы учительскій.

Въ загребскôмъ соймѣ почала ся дня 12 с. м. верифікаційна дебата. Референтъ верифікаційнои комісіи мотивувавъ внесеня на уневажненє выбору шѣстьохъ опозиційныхъ послôвъ. Пôсля выводôвъ референта выборы тій переведено при шаленôй, по бôльшôй части навѣть злочинноѣ аґітації (щось такъ, якъ въ рускôй Галичинѣ!), при страшнôмъ тероризмѣ — очевидно зъ опозиційнои стороны хорватскои. Ширено н. пр. такій ложнй вѣсти, якъ отъ, що пандуры будуть довершати вѣнчань вôдъ вербами, — що мають бути заведенй податки вôдъ курокъ, вôдъ котôвъ, — що въ школахъ будуть мадярщити дѣтей, такъ що и рôднй матери зъ ними потому не розмовлять ся, — що нищено винницѣ, пôдпалювано домы, — де инде, отъ якъ Пôдгайному, бурено домы до тла, и т. и. Особливо аґітовано завзято мѣжь жѣноцтвомъ (у насъ не пробовано ще тои штуки!). Бесѣду референта що хвиля перебивали опозиційнй послы та заперечували наводженымъ нѣбы то фактамъ. Промовлявъ опôсля оденъ опозиційный посолъ, збиваючи выводы референта. Потому мотивувавъ Давидъ Старцевичь свое нагляче внесенє, щобы застановити всѣ екзекуції за загальнй податки. На вечѣрнôмъ засѣданю того дня зложено внесенє, щобы Старцевича за обиджаючій напасти выключити на 30 засѣдань. Сегодня доносять, що внесенє те принято. Цѣкава тôлько рѣчь, чимъ то такъ провинивъ ся Старцевичь; але докладнѣйшихъ вѣстей о тôмъ поки-що нема.

Угорскій соймъ вôдрочено дня 11 с. м. до дня 27 вересня. Сесія почала ся пôсля новыхъ выборôвъ дня 26 падолиста 1896 р. Формальнй справы и адресова дебата та деякій ще дрôбнѣйшій рѣчи протягли ся до 12 сѣчня с. р. Того дня почала ся буджетова дебата и тревала до 15 марта. Опôсля зачали ся по великодныхъ святахъ дальшій нарады и крôмъ деякихъ дрôбнѣйшихъ справъ полагоджено законъ о трибуналахъ судôвъ присяжныхъ. Вôдъ дня 1 червня почала ся обструкція и тревала майже ажь до кôнця сесіи, до звѣстнои вже угоды сторонництвъ.

——

Въ Россіи обѣцюють собѣ Поляки вôдъ часу, якъ въ Варшавѣ наставъ новый ґубернаторъ кн. Имеретиньскій, значній пôльги. Тымъ то проявивъ ся въ польскихъ дневникахъ дуже ласкавый для Россіи тонъ, а деякій, особливо высшій круги польскій стали дуже льояльными и миролюбными. Въ Варшавѣ ладять Поляки царевы, якъ мы вже кôлька разôвъ доносили, дуже величаве принятє, а навѣть постарано ся о царскій дозвôлъ, щобы збирати складки на якусь добродѣйну фундацію имени Николая II. на памятку єго гостины въ Варшавѣ. Отже въ послѣдныхъ дняхъ записують дневники такій вѣсти, котрій не доконче оправдують ту рожеву надѣю Полякôвъ. И такъ выйшло розпоряджене про русифікацію мѣскихъ кредитовыхъ товариствъ въ королѣвствѣ польскôмъ. То зновъ доносять, що вôдъ посадъ при горѣвчанôмъ монополю Поляки мають бути усунены. До Dziennik-a Poznańsk-ого, котрый тежь радѣвъ „новымъ курсомъ“, пишуть, що на Пôдлѣсю выточено теперь процесъ о опôръ противъ власти всѣмъ тымъ селянамъ-уніятамъ, котрій въ часѣ спису населеня не хотѣли писати ся православными и черезъ те мали зъ властями задирку. Вже й думано, що та справа пôйде въ дорозѣ ласки въ непамять; ажь тутъ и процесъ. Дальше добачують Поляки и въ тôмъ недобрый знакъ, що кн. Имеретиньскій, объѣзджаючи Пôдлѣсе, вступивъ до одного села, де Гурко католицку церковь зъ чудотворною иконою Богородицѣ замѣнивъ на православну, а тамошный монастырь вôддавъ православнымъ черницямъ. Отже кн. Имеретиньскій вступивъ до того монастиря, а Поляки добачують въ тôмъ немовь затвердженє тои змѣны, яку доконавъ Гурко. Вкôнци пронесла ся по Варшавѣ чутка, що царь мавъ высказати бажанє, щобы зô складокъ, зôбраныхъ на добродѣйну фундацію єго имени, призначено решту, яка остане ся, на будову православнои церкви на Саскôмъ майданѣ.

——

Про гостину болгарского кн. Фердинанда въ Царгородѣ у султана пишуть ще, що султанъ принимавъ его дуже ласкаво и дарувавъ ему навѣть золотый годинникъ зъ ланцюшкомъ. Показуе ся такожь невѣрною вѣсть, що и княгиня ѣздила разомъ до Царгороду; княгиня пробуваѣ на Угорщинѣ.

Про Стоилова пишуть, що вонъ, щобы Австро-Угорщинѣ дати сатисфакцію, подавъ ся до димісіи ще передъ выѣздомъ до Царгороду; але що вонъ тамъ бувъ потрѣбный, то уступить ажь пѣсля повороту.

Рухъ въ рускихъ товариствахъ.

Канцелярія товариства „Просвѣты“ у Львовѣ мѣстить въ остатнѣмъ числѣ „Свободы“ два оголошеня.

Перше — *поклик̀ъ до рускихъ Братовъ и Сестеръ*, въ котрѣмъ, констатуючи, що вѣдъ рускаго Нового року 1897-ого вступило до „Просвѣты“ доси вже рѣвно тысячь членовъ, взываѣ, щобы хто не ѣ ще членомъ, вступавъ, щобы зъ кѣнцемъ сего року було вписаныхъ найменше два тысячѣ. Вкладка на рѣкъ выносить всего 1 зр. [вписового не платить ся]. За тую вкладку дѣстаѣ членъ уже даромъ и зъ оплатою почты календарь и черезъ рѣкъ 10 гарныхъ книжочокъ, все вартости по-надъ $1^1/_2$ зр.

Друге оголошене — въ справѣ люстрациі читалень „Просвѣты“ и господарствъ селяньскихъ. Читаѣмо тамъ: „Люстраторъ товариства „Просвѣта“ п. В. Король перевѣвъ въ мѣсяцяхъ лютѣмъ, мартѣ, цвѣтни, маю, червни и липни 1897-ѣмъ р. люстрацію читалень и господарствъ селяньскихъ, сполучену зъ выкладами и поученями о справахъ просвѣтныхъ, господарскихъ и економічныхъ, въ 72 мѣсцевостяхъ, а то: въ 15 громадахъ повѣта самбѣрского, въ 6 громадахъ повѣта мостиского, въ 4 громадахъ повѣта старомѣского, въ 9 громадахъ повѣта равского, въ 13 громадахъ повѣта сокальского, въ 16 громадахъ повѣта бобрецкого и въ 9 громадахъ повѣта яворѣвского, при чѣмъ було на выкладахъ загаломъ 5.748 слухачѣвъ, мужчинъ, женщинъ и дорослои молодежи, а мѣжь тыми 86 людей зъ интелігенціи и 5.662 селянъ та мѣщанъ. — Въ роцѣ 1896-ѣмъ переведено таку-жь люстрацію въ 102 громадахъ, де було на выкладахъ 5.891 слухачѣвъ. Само собою розумѣе ся, що кождый выдѣлъ читальнѣ а взглядно кождa зверхнѣсть громадска, де люстрація и выкладъ вѣдбували ся, повинна надѣслати канцеляріи товариства „Просвѣта“ коротке справоздане, въ котрѣмъ маѣ бути зазначене: 1) день и мѣсяць вѣдбутои люстрациі и выкладу, 2) змѣстъ або предметъ выкладу, т. ѣ. якѣ справы чи галузи просвѣтно-господарскѣ головно були обговореи на выкладѣ, 3) чи и яке вражѣне выкладъ зробивъ на слухачах, т. ѣ. чи и о скѣлько громадяне користали зъ него и чи бажаютъ, щобы такѣ выклады часто у нихъ вѣдбували ся, чи може уважаютъ тотѣ выклады за злишнѣ и непотрѣбнѣ? Кѣлькадесять читалень и громадъ справозданя зъ люстрациі надѣслали до канцеляріи товариства „Просвѣты“ або оголосили въ часописяхъ, але бѣльше ѣ такихъ мѣсцевостій, вѣдъ котрыхъ не маѣмо нѣякои вѣдомости про переведене тамъ люстрациі. [Тутъ наведено тѣ громады поименно.] Канцелярія товариства „Просвѣта“ просить Хвальнѣ выдѣлы читалень а взглядно зверхности громадскѣ тыхъ мѣсцевостей, щобы схотѣли надѣслати згаданѣ справозданя найдальше *до 1 вересня с. р.*, бо канцелярія потребуе конечно мати тотѣ справозданя не тѣлько до свого урядового ужитку, але такожь до полагодженя переписки въ справахъ люстраційныхъ зъ властями правительственными и автономічными.

НОВИНКИ.

— **1 000-ого члена**, почавши вѣдъ рускаго Нового року, вписано ничь до товариства „Просвѣта“. Очевидный се доказъ ширшаня идей нашого товариства, а ворогамъ наука, що житя нашого народнаго не повздержать вже „нѣ грозьбовъ, страхомъ, нѣ мечемъ“!

— **Концертъ академічного хору въ Камѣнцѣ** Зъ оправданымъ по-части недовѣремъ ѣхавъ я до Камѣнки; выринавъ у мене сумнѣвъ, чи у глухѣмъ закутѣ тѣмъ зберe ся много нашихъ людей, та ще въ горячій, робучій часъ. А ще й сама гадка устроити въ Камѣнцѣ концертъ и баль була пѣднята такъ недавно, що комітетъ мусѣвъ пѣсланцями пересылати запрошѣня. Тожь коли побачивъ я людей зъ Радехова, зъ-пѣдъ Виткова, Буська, Мостѣвъ, я мусѣвъ подавляти сесю жваву охоту и найлѣпшу волю нашихъ земляковъ та й пожелати собѣ духомъ, щобы тота сама жвавѣсть перебивала ся и въ иншихъ бѣльшои ваги справахъ. Всѣ, на кого числено ставили ся. Мѣсточко заронилось вѣдъ стороньскихъ гостей, всюда чути було руску бесѣду. Співаки приѣхали днемъ передше а каменецкѣ Русины порозбирали ихъ мѣжь себе. Трудностій такъ якъ-бы не було нѣякихъ; панъ староста [зъ конечности, якъ самъ казавъ] домагавъ ся замельдованя співаковъ, бо „ану-жь жандармъ зробить донесене!“ Письменный дозвѣлъ на концертъ доручено передъ самымъ его зачатемъ. Комітетъ вѣдай не числивъ на великій здвигъ гостій, тожь на концертъ выбрано невелику салю въ повѣтовѣи радѣ. На годину передъ выступомъ хору саля була такъ набита, що дотиснутись не було можна, навѣть часть пань мусѣла стояти, не кажу вже о мужчинахъ, а многѣ зъ-мѣжь мѣщанъ, що радѣ були почути співу, мусѣли стояти на дворѣ. Невыносима духота — то одна зъ найбѣльшихъ перепонъ для співаковъ. Але добра воля чуда дѣе.

Зачавъ ся концертъ, славный, богатый програмою, порываючій. Пятнацять співаковъ явило ся на естрадѣ, а „всѣ разомъ якъ оденъ“. Въ широкихъ китайковыхъ червоныхъ шараварахъ, жовтѣ звисаючѣ пояси, синѣ обшиванѣ козацкѣ жупаны, все те на причудъ красне. А до того ще якѣ хлопцѣ! Отсе одинъ, высокій, смаглавый, вусъ чорный, глядишь и бачишь передъ собою Петра зъ „Наталки-Полтавки“. А сей зновъ козакъ хочь куды! здоровый, кремезный — розумѣе ся басомъ гукаѣ. Мимохѣть подумаѣшь — зъ бурсы утѣкъ на Сѣчь, зъ рясы скочивъ у козацкій жупанъ. Бравѣ хлопцѣ! Тутъ и подаю складъ артистичнои пятнацятки: въ теноръ першѣмъ співаютъ пп. Козакъ, Малащукъ и Бѣликъ; въ другѣмъ теноръ Клишь, Леґуцкій, Бобовникъ; въ першѣмъ басѣ Смолиньскій, Мартиновичь, Куцѣль и Турчмановичь; въ другѣмъ басѣ Яворскій, Чичиловичь и Скобельскій; дириґентъ Генсьоровскій, фортепяністъ Людкевичь.

Співали „Ивана Гуса“, „На музицѣ“, „Odvedeneho prosba“, „Taniec szkieletów“, „Ура у бѣй“ хоромъ, а „Ой Днѣпре“ и „Помарнѣла“ сольо А співали такъ, що кождый зъ насъ радо бувъ слухати и слухати... Кѣнцеве „Ура у бѣй“ выпало на причудъ красно; выкѣнчене було знамените, а сила голосѣвъ, найприроднѣйше злучене ихъ, очевидна легкѣсть въ crescend-ахъ а найбѣльша вправа въ unison-ахъ — все те збляло ся въ одинъ ефектъ, що чаруваѣ и своихъ и чужихъ. Лѣпше мабуть не можна бы заспѣвати. Якъ співаки, такъ и деклямація панны Цегельскои нагороженѣ були рясными оплесками и окликами признаня. Одно лишь разило насъ, а се то, що при кѣнци не вѣдспѣвано „Ще не вмерла“. Мабуть дириґентъ маѣ взглядъ на утому співаковъ, але гадаѣмо, що кождый зъ нихъ щиро-охотно бувъ бы напруживъ свою співну грудь, най бы и чужѣ почули, що ще не вмерла и не вмре велика, заповѣтна руска идея, а тымъ бѣльше не вмре въ Каменеччинѣ, хоть бы не одинъ, а сто Буськѣвъ та Радеховѣвъ було у неи... На концертѣ явили ся пѣбчь всеи мѣсцевои та околичнои Руси высшѣ вѣйсковѣ та троха польскои интелігенціи.

По концертѣ забава танцями вѣдбула ся въ сали п. Панькова властителя рускои торговлѣ. Саля велика, догѣдна, красно прибрана цвѣтами и килимами; для дамъ выгѣдна одягальня, на першѣмъ поверсѣ въ касинѣ ѣдальня. И зѣбрало ся того цвѣту чимало, „кружокъ дѣвчатъ якъ макъ лелѣвъ“ — шкода тѣлько, що ледви кѣлька панночокъ було въ народныхъ строяхъ, а зъ жѣнокъ одна тѣлько панѣ Павлюкова, [жена д-ра Василя Павлюка зъ Радехова] прибрана була въ стрѣй народный. Гуляло по-надъ 80 паръ пѣдъ проводомъ члена комітета каменецкого п. Пѣдляшецкого. А на горѣ мѣжь старшими вели ся то веселѣ, то поважнѣ розмовы. Мѣжь гостями бувъ такожь знаный нашь львѣвскій передовець Кость Панькѣвскій. Комітетовѣ о. Цегельскій, п. Пѣдляшецкій и д-ръ Ступницкій знаменито выявились зѣ свого добровѣльного а патріотичного обовязку.

Година 1-ша по пѣвночи. Панночки проходжуютъ ся по сали, паничѣ по-при нихъ; на горѣ хоръ співаѣ „Гуляли“; ту и тамъ чути „політикуючихъ“ мужѣвъ; всюда весело, любо — а въ сѣняхъ бородатый жидиско зъ батогомъ пытаѣ за мною — пора ѣхати. Дарма, безъ жида не оббйдешь ся. Ще одна хвиля, ще разъ окомъ обнявъ я все... Жаль кидати сю веселу громаду, та пора, пора! Глухо гуркотить вѣзокъ; далеко чути ще звукъ музики, що наче-бъ на пращане менѣ вытинаѣ „дрѣбненькои“...

— **Въ справѣ перенесеня тлѣнныхъ останкѣвъ бл. п. епископа Снѣгурского.** Въ однѣмъ зъ чиселъ „Дѣла“ подавъ до вѣдомости о. Захарясевичь, що въ Перемышли завязавъ ся комітетъ для перенесеня тлѣнныхъ останкѣвъ незабутнои памяти епископа Снѣгурского. Позаякъ 50-та рѣчница смерти зближаѣ ся [24-ого вересня с. р.] а при знанѣй оспалости та байдужности Русинѣвъ заходить справедлива обава, що дѣло такъ красне може скѣнчити ся на завязаню комітету, длятого загалъ Русинѣвъ, почитаючій память щирого патріота-епископа, просить людей занимаючихъ ся тою справою о повѣдомлене, якъ далеко поступили потрѣбнѣ въ тѣмъ взглядѣ приготованя. Заразомъ зволить комітетъ взяти пѣдъ розвагу, чи не добре було бы при нагодѣ синоду епархіяльного, якій въ першихъ дняхъ жовтня вѣдбуде ся въ Перемышли, вѣдправити се свято народне? — *Оденъ за многихъ.*

— **Повыборчѣ процесы... безъ кѣнца!** Рѣвночасно, одного и того самого дня 23-ого с. м. зачинаютъ ся три повыборчѣ процесы: въ Тернополи стануть передъ судомъ селяне зъ Цеброва, въ Золочевѣ зачне ся епільоіъ кровавыхъ правыборѣвъ въ Холоневѣ, а въ Самборѣ зачне ся розправа противъ Комарнянцѣвъ. Всѣ розправы вѣдбудуть ся передъ звычайными трибуналами.

— **Зъ Бережанъ пишуть намъ**: Есть тутъ въ мѣстѣ численне мѣщаньство руске, замешкале переважно въ передмѣстяхъ на Адамѣвцѣ, Мѣсточку, Сѣльца и Хаткахъ; оно чванливе, спѣволюбне и досыть засѣбне. Убѣръ тутешного мѣщаньства не такъ уже маркантный, якъ деннде, н. пр. въ Тернополи, але все стрѣйный. Жѣноцтво досыть патріотичне а patres familiae жертволюбнѣ при починѣ будовы церкви. Але зъ сею будовою иде дуже пиняво за-для браку средствъ. Вправдѣ вже ѣ выставленѣ двѣ вежѣ, рѣвнѣ и до йоты подѣбнѣ межи собою, одна, якъ кажуть, щось за чотири а друга за сѣмь тысячѣвъ, але тую диференцію вырѣвнюе здавсь выстава дзвонницѣ [повторяю — „здаѣ ся“ менѣ, бо рахунковъ я не бачивъ]... Читальнѣ своѣи мѣщаньство не маѣ. Вже то байдужнѣсть не абы-яка! Въ цѣлѣмъ бережаньскѣмъ повѣтѣ ѣ лише 5 читалень, а сусѣднѣ повѣты далеко насъ выпередили, бо Пѣдгаѣччина маѣ ихъ 7, Перемышлянщина 8 а рогатиньскій повѣтъ — честь ему! — маѣ 24 читалень. Отже крайный часъ, щобы мѣщаньство бережаньске устроило собѣ читальню якъ найскорше. Межи мѣщаньствомъ маѣ великій вплывъ п. Иванъ Сойка [колишный контркандидатъ на посла], отже переговоры мѣгъ бы легко зъ людьми перевести, знаючи дуже добре обставины. Такожь до нашои фінансовои институціи „Надѣя“ повиннѣ мѣщане и доохрестнѣ церквы свои лежачѣ грошики льокувати, а не переховувати ихъ безъ користи въ скриняхъ та скарбонахъ. — *Мѣщанинъ.*

— **Зъ Надвѣрнянщины** пишуть намъ, що до рускаго народнаго театру, котрый теперь гостить въ Надвѣрнѣй, дуже мало загощують Русины зъ околицѣ, длятого театръ у буднѣ днѣ свѣтить пустками. А чей-же стати интелігентнѣ домы рускѣ на стѣлько, щобы и на свѣй театръ де-що пожертвувати.

— **Невдячный „родакъ“.** Зовсѣмъ справедливо замѣчаѣ С. Карбовый въ 167 ч. „Дѣла“, що немовь систематично вѣддалюють зъ урядовъ писарѣвъ-Русинѣвъ, а ихъ мѣсце заступають не-Русинами. По правдѣ такъ ѣсть, се практикуе ся вѣдъ давна, але богато сего рода фактѣвъ до публичнои вѣдомости не доходить. За кусникъ хлѣба, якій дають Русинови за его працю, кажуть ему напй „браця“ вѣдречи ся всякихъ чувствъ народныхъ та й рѣднои своѣи бесѣды. Прочитавши увагу С. Карбового пригадавъ ся менѣ фактъ [котрого бувъ-ѣмъ свѣдкомъ], въ результатѣ комічный, але самъ собою може служити на потвержене повыщихъ слѣвъ.

Лѣтъ тому кѣлька бувъ я мундантомъ въ експедатурѣ одного зъ вѣддѣлѣвъ ц. к. Дирекціи скарбу у Львовѣ. Въ тѣмъ самѣмъ бюрѣ писало ще двохъ Русинѣвъ-академикѣвъ. Само собою розумѣе ся, що мы Русины межи собою инакше не говорили якъ по руски, а позаякъ и офіціялъ и регістрантъ, оденъ концепістъ и двохъ возныхъ були случайно такожь Русинами и не цурали ся руского слова, то въ нашѣмъ бюрѣ майже все говорило ся по руски. Се не сподобало ся нашому шефови К., радникови дирекціи скарбу, остаючому теперь на пенсіи. Одного дня кличе вонъ до себе офіціяла и каже затревоженый: „Panie S.! Cały Lwów mówi, że w moim biórze sami Moskale! Co prawda, między sobą i do stron po ruski mówią. Tak dalej być nie może! Skoro opróżni się miejsce mundanta, trzeba wziąć natomiast jakiego Polaka“. Выслухавъ тои инструкціи офіціялъ, а прийшовши оповѣвъ намъ. Невдовзѣ оденъ зъ мундантѣвъ-Москалѣвъ выѣхавъ на село на лекцію а на его мѣсце сейчасъ принявъ шефъ давно вже усмотреного Поляка К. Сей панокъ мѣсяць писавъ не зле, вѣдтакъ выпросивъ у шефа „форшусъ“ на пѣвъ мѣсяця, у одного концепіста позичивъ 5 зр., у другого 2 зр. и зѣставши въ додатку довжнымъ за ковбаски, якѣ два тыждня ѣвъ на кредитъ, пропавъ наразъ безъ вѣсти. Минаѣ тыждень, нема „Поляка“! Приходить разъ старый шефъ и каже: „Panie S.! Trzebaby oglądnąć się za nowym mundantem“. На се вѣдповѣдаѣ офіціялъ: „Ci panowie [вказуючи на насъ] znaleźli jednego, ale Rusin.. Nie wiem, czy pan radca zgodzi się na niego... — „E! bierz pan już, jaki jest!“ була вѣдповѣдь. А що було бы, якъ бы бувъ не ошукавъ ся на своѣмъ „родаку“? — *Не-писарь.*

— **Кровавѣ маневры.** Въ угорскѣмъ мѣстѣ Найзоль лучила ся невыяснена доси кровава пригода. Два баталіон і 25-ого полку пѣхоты прибули до Найзоль за-для вправъ у стрѣляню до шайбы. Пѣдчасъ вправъ у четверъ почали наразъ жовнѣры стоячого ґарнізономъ въ Найзоль 16-ого баталіону гонведѣвъ не знать длячого стрѣляти [розумѣе ся слѣпыми патронами] до жовнѣрѣвъ спѣльнои арміи. Коли-жь се повторило ся и вчера, въ пятницю, майоръ 25-ого пѣхотного полку закомандувавъ до атаку на гонведѣвъ. Жовнѣры дали огню [слѣпыми набоями] а гонведы кинулись такожь до атаку и рѣвножь почали стрѣлять. Наразъ въ рядахъ спѣльнои арміи почувъ ся крикъ. Майоръ велѣвъ цофнутись и сконстатувавъ, що шѣстьохъ воякѣвъ ѣ раненыхъ въ лиця и шиѣ. Покликаный офіциръ гонведѣвъ переглянувъ дула карабінѣвъ и найшовъ въ нихъ куснѣ олова. Раненыхъ воякѣвъ вѣдставлено до Льосончь. На мѣсце зъѣхавъ зѣ стороны спѣльнои арміи авдіторъ зъ Кошиць а зѣ стороны гонведѣвъ офіциръ зъ Пресбурга. Богато гонведѣвъ увязнено.

— **Цѣсарь санкціонувавъ** законъ краевый дозволяючій громадѣ мѣста Коломыѣ побирати додатки до податкѣвъ вѣдъ винъ не пѣдпадаючихъ оплатѣ консумційнѣй и вѣдъ штучныхъ винъ на десять лѣтъ.

— **Маршалкомъ сянѣцкого повѣта** [на мѣсце померщого Гневоша] выбраный 20 голосами на 22 голосуючихъ обшарникъ Володиславъ Трусколяскій, властитель дѣбръ Полонна.

— **Огнѣ.** Въ Отинін згорѣло 9-ого с. м. десять жидѣвскихъ домѣвъ. Огонь грозивъ цѣлому ринкови, рускѣй церквѣ и приходству, але роботникамъ зъ фабрики машинъ удалось усунути небезпечнѣсть. Причиною бувъ неосторожный обходъ зъ огнемъ.

— **Краева суконна школа въ Ракшавѣ.** Дня 1 вересня розпѣчне ся въ суконнѣй школѣ въ Ракшавѣ, [повѣтъ ланцутскій, почта Жолиня] новый школьный рѣкъ. Школа сеся маѣ образувати молодѣжь на фаховыхъ суконниковъ, и то такъ, щобъ ученики по скѣнченю тои школы могли на власну руку провадити ремѣсло суконне або найти вѣдповѣдне мѣсце при фабрикахъ вовняныхъ товарѣвъ. Наука ѣ безплатна и треваѣ два роки. Ученики, котрѣ покажуть въ роботѣ таку вправу, що выробы ихъ можна буде продавати, дѣстануть за роботу платню, а до того можуть убѣгати ся о стіпендіи, якѣ выдѣлъ краевый що року вызначуе. Наука тревае вѣдъ 1-ого вересня до кѣнця липня. Принятѣ можуть бути тѣ, що скѣнчили 14-ый рѣкъ житя, ѣ фізично спосѣбнѣ до роботы при ткацкѣмъ варстатѣ и выкажуть ся свѣдоцтвомъ скѣнченои народнои школы або пѣддадуть ся вступному испытови зъ читаня, писаня и рахункѣвъ. Для менше пѣдготовленыхъ або молодшихъ надъ приписаный вѣкъ ѣ осѣбный курсъ пѣдготовляючій.

— **При церквѣ въ Дошници**, котру велѣвъ вымалювати власнымъ коштомъ Е. Е. кардиналъ Сембратовичь, обнявъ столярскѣ та рѣзьбарскѣ роботы и артистичне выконане иконостаса и кивота властитель рѣзьбарско-столярскои роботнѣ у Львовѣ п. Иванъ Карабинъ, членъ товариства „Зоря“.

— **Бунтъ арештантѣвъ.** Въ испаньскѣмъ мѣстѣ Папанта збунтували ся арештанты. Ситуація була така грѣзна, що вѣйско ужило оружя и убило 73 вязнѣвъ, а богато ранило. Зъ вѣйска погнбли два вояки.

— **Анкеты для тютюну**, що радили недавно у Львовѣ и въ Чернѣвцяхъ, рѣшили внести до міністерства цѣлый рядъ жаданъ въ интересѣ тыхъ, що занимають ся управою тютюну. Имовѣрно услѣвя закупна тютюнового листя въ Галичинѣ и Буковинѣ змѣнить міністерство вѣдповѣдно до рѣшень обохъ анкетъ.

— **Пѣдводна палата.** Оденъ богачь американьскій побудувавъ собѣ на лѣто справдѣ чародѣйну палату. Стоить она на днѣ глубокого озера на цементовыхъ пѣдвалинахъ, а вся збудована зѣ скла. Складаѣ ся зъ трехъ комнатъ: свѣтлицѣ, ѣдальнѣ и комнаты для службы; воздухъ дѣстаѣ ся за помочію руръ вентиляційныхъ а свѣтла достатчаютъ електричнѣ машины. Коли ярке свѣтко заблистить на днѣ озера, отвираѣ ся очамъ видцѣвъ, що гостять у тѣй пѣдводнѣй вілли, чудовый видъ. Черезъ прозорѣ стѣны и стелю видко тысячѣ водныхъ животинъ цѣле пѣдводне житє, дивне, фантастичне и загадочне, якъ его описавъ Верне въ своихъ повѣстяхъ. Вѣдъ пѣдводнои палаты провадить коридоръ на берѣгъ озера и лучить ся зъ набережною віллею американьского помыслового креза.

— **Нещаслива пригода въ Перемышли** лучила ся оногды на великѣмъ мостѣ зелѣзнѣмъ на Сянѣ. Пѣдъ тымъ мостомъ остали ся зъ давного деревяного стовпы, котрѣ теперь войсковѣ піонірy высаджують у воздухъ динамітомъ. Отже въ хвили, коли такій стовпъ высаджено у воздухъ, переходила мостомъ якась жѣнка зъ дитиною. Кусень того стовпа спадаючи поцѣливъ жѣнку такъ нещасливо въ голову, що ѣи тяжко ранену треба було вѣдставити до шпиталю. Дитинѣ не стало ся нѣчого.

— **Князь кельнеромъ.** То князь Емерикъ Станиславъ Воронецкій, братанокъ князя Мечислава Воронецкого, котрый въ рокахъ 1848 и 1849 выѣхавъ на Угорщину помагати мадярскимъ повстанцямъ и тамъ погибъ на поли битвы. Братъ князя Мечислава выѣхавъ за нимъ такожь до Угорщины и оженивъ ся тамъ зъ донькою одного пештеньского мѣщанина. Зъ сего подружя прийшовъ на свѣтъ князь Емерикъ. Батько его не мавъ маѣтку, заробляти не вмѣвъ и тому свого сына, потомка великого шляхотского роду, майже не дававъ учити. Коли-жь батько и мати померли а хлопець оставъ ся безъ нѣчого, безъ науки и безъ способу до житя, взяли его за кельнера до каварнѣ — и тамъ паны за свои грошѣ радѣ, що имъ послугуе... князь.

— **Муха причиною смерти.** Въ Вайскірхенъ померъ Францъ Голюбъ, майоръ 83 пѣхотного полка, дуже спосѣбный офіцеръ штабу. На прогульцѣ ужалила его муха въ лице. Коли се укушене показало ся небезпечнымъ а вонъ не хотѣвъ пѣддати ся выпаленю ранки, наступило закаженѣ крови а по кѣлькохъ дняхъ смерть.

— **Павуки а телеґрафъ.** Въ Японѣ ѣ богато павукѣвъ и они стають ся великою перешкодою въ телеґрафічнѣмъ руху. Павутина, ще до того вохка, ѣ дуже добрымъ провѣдникомъ електрики. Великѣ павуки японьскѣ радо сѣдають на стовпахъ та дротахъ, а лучачи своими павутинными сѣтками дроты изъ землею и черезъ те вѣдводжуючи електрику зъ дротѣвъ, перешкаджають телеґрафічному рухови. Японцѣ обмѣтають дроты бамбусовыми мѣтлами, та все те не богато помагае и телеґрафы мусять залежати вѣдъ павукѣвъ.

— **На Азовскѣмъ мори** шалѣла при кѣнци тамтого мѣсяця страшна буря. Зъ берега видно було пять воздушныхъ трубъ, що въ шаленѣмъ вирѣ крутили ся надъ моремъ а декотрѣ зъ нихъ здѣймали величезный стовпъ воды, що сягавъ ажь до хмаръ. Се явище природы, не треваючи довго, закѣнчило ся страшными блискавицями й громами, по котрыхъ заразъ поливъ ся великій дощь. Злива була така сильна, що въ однѣй хвилѣ улицѣ мѣста Керча, зъ-вѣдки описують сю пригоду, замѣнила въ рѣки и наробила богато шкоды. Погибло богато худобы, а вода заносила на море богато зжатого збѣжа, сѣна и овочѣвъ, знадѣбя господарского, меблѣвъ и всякихъ домашныхъ рѣчей. Кѣлька деревяныхъ мостѣвъ поторощила и знесла буря а великій камѣнный мѣстъ пѣдмывъ напѣръ воды въ каналѣ и вонъ въ части заваливъ ся. На мостѣ було тогдѣ богато людей и всѣ попадали у воду а тѣлько трое людей змогли уратувати житє. Вода ушкодила такожь камѣннѣ стѣны въ каналѣ а оденъ мурованый дѣмъ въ мѣстѣ розсыпавъ ся. Вода въ мѣстѣ стояла такъ высоко, що ѣздили лодками по улицяхъ та ратували людей. Богато осѣбъ погибло.

Наука, штука и література.

— „Процесъ Исуса Христа“, юридична розвѣдка д-ра Андрѣя Чайковского [друкована передъ кількома лѣтами въ фейлетонѣ „Дѣла“] выйшла накладомъ Комітету будовы новои парохіяльнои церкви въ Тернополи [зъ печатнѣ С. Коссовского]. Чистый дохѣдъ призначеный на придбане фондѣвъ на будову новои церкви въ Тернополи. Въ переднѣмъ словѣ сказано: „Нашъ звѣстный писатель и народолюбець Высокоповажаный Добродѣй Д-ръ Андрѣй Чайковскій, адвокатъ краевый въ Бережанахъ, довѣдавшись въ переѣздѣ черезъ наше мѣсто, що ширшѣ рускі круги Тернополя занятѣ якъ-разъ переведенемъ въ цѣло великои гадки, а то побудованемъ нового парохіяльного дому Божого, зволивъ ласкаво подарити на сю цѣль вѣдъ себе першу жертву. Призволивъ на выпечатане своби працѣ п. з. „Процесъ Исуса Христа“, призначуючи весь чистый дохѣдъ на примноженє фондѣвъ задуманои будовы. Мы отже, пускаючи въ свѣтъ сю цѣнну працю, маємо надѣю, що вона зможе заинтересувати найширшѣ круги нашои суспѣльности. Тожь вважаємо собѣ честью на сѣмъ мѣсци зложити прилюдно нашу найсердечнѣйшу подяку Вп. Авторови за такъ щедрый даръ. Въ Тернополи въ липни 1897.“ — Книжочка обѣймає 31 сторѣнъ друку бѣльшои 16-ки и продає ся по 15 крейцарѣвъ [зъ пересылкою почтовою 17 кр.]. — Тернопѣльскій Комітетъ зробивъ дуже добре цѣло, що выдавъ сесю розвѣдку д-ра Чайковского, котра заслугує на якъ найбѣльше розширенє. А не сумнѣваємось, що она буде розходитись скоро и численно, бо-жь и дохѣдъ зъ неи призначеный на цѣль такъ вынеслу, якъ будова новои парохіяльнои церкви въ столици Подбля.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 14 серпня. N. fr. Presse довѣдує ся, що пѣсля вѣстей, якѣ наспѣли до міністерства заграничныхъ справъ, можна надѣяти ся, що справа мѣжь Австрією а Болгарією сегодня буде полагоджена.

Будапештъ 14 серпня. Budapester Corespondz. доносить, що Банфі дѣставъ вчера листъ зъ погрозами и зазывомъ, щобы уступивъ. Листъ має походити вѣдъ анархістѣвъ.

Петербургъ 14 серпня. „Новое Время“ довѣдує ся зъ достовѣрного жерела, що вѣсти, мовь бы зъ Форомъ мала приѣхати до Петербурга его дочка, в невѣрнѣ; Форъ приѣде самъ.

Парижъ 14 серпня. Figaro заохочує Болгарію, щобы не уступила Австрії. Статья выкликала загальне счудованє.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дѣстати можна въ тов. „Просвѣта“.

Надѣслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведенє отворене цѣлый рѣкъ. — Близшихъ вѣдомостей удѣля **ЗАРЯДЪ.** 107 51—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

нѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. 1.

У ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — **Направы найскорше и найдешевше.** — **Устроєня електричныхъ дзвінкѣвъ.** — **Замовленя зъ провінціи вѣдворотно.** 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѣвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЕЦЬ

въ реставрації **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. дѣмъ власный, можна дѣстати щоденно вже о годинѣ 8-ѣй рано горячій снѣдання.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	. .	15 кр.
Сѣканѣ легки	. .	12 „
Флячки	. .	12 „
Нѣжка теляча зъ хрѣномъ	. .	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	. .	5 „
Кавяръ	. .	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	. .	40 „

Всякѣ напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ мови реставрації, даю вѣдбираючимъ марки. — Найлѣпшѣ вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вѣдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напиткѣвъ заосмотрена кухня.

79 40—52 Зъ высокимъ поважанемъ **НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.**

Въ найгорячѣйшѣй порѣ року

поручає ся яко найлучшій и найздоровшій

покрѣпляючій и столовый напѣй

що особливо надає ся такожь до змѣшаня зъ виномъ конякомъ або зъ соками овочевыми

натуральна алькалічна щава.

Она дѣлає охолоджуюче и оживляюче, пѣдбуджує апетитъ и спомагає травленє. Въ лѣтѣ напѣй правдиво покрѣпляючій. 4 (VIII.)

РОНДЛѢ МОСЯЖНѢ до смаженя конфітуръ по зр. 2·40, 2·80, 3·50, 4·— и 4·50. Зелѣзка до печеня андрутѣвъ по зр. 4·50. Сита волосѣнні почізбрнѣ до перетиранья мяса по зр. 1·—, 1·30 и 1·60 поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Въ порядномъ домѣ у інтеліґентнои родины прийме ся на мешкане и вікть

ДВОХЪ або ТРОХЪ ученикѣвъ

зъ рускои священичои родины. Опѣка родительска. Мешкане при ул. Мицкевича ч. 18. Вѣдомости близшѣ у сторожа дому. 238 3—3

Торговельникъ

зъ пяти-лѣтною практикою въ торговли мѣшаныхъ товарѣвъ глядить мѣсця въ бѣльшѣй або меншѣй торговли корѣнній, або прийме завѣдательство малои крамницѣ при читальни „Просвѣты“ або громадскои сполки. Просить о подане условій найдальше до 15 н. ст. вересня с. р. — Близша вѣдомость у *Д. М. Лисого въ Копичинцяхъ.* 245 1—3

Полотна, бѣлє столове, рушники, хусточки, дреліхи и т. п. власнѣ выробы

продає по

цѣнахъ фабричныхъ

Краєве товариство ткацке „ПРЯХА“ зъ Коросна

въ своѣй ново устровнѣй торговли

у Львовѣ при ул. Килиньского ч. 2.

Замовленя зъ провінціи просимо надсылати до Кросна.

Заразомъ остерѣгаємо, що репрезентантомъ нашои фірмы, подорожуючимъ по Галичинѣ и Буковинѣ, е п. А. ЛЬОХЕРЪ, а *иншихъ агентѣвъ анѣ похатниковъ не высылаємо.* 77 18—52

КОБЗАРЬ
Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу зъ життєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр

Оправленѣ примѣрники продають ся по 35 кр.

АЛЬБУМЪ
заслуженыхъ Русинѣвъ

Цѣна 70 кр

Дѣстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ЮЛІЯНЪ СОЛИКЪ

передъ тымъ

ФР. МРОЗИНЬСКІЙ

у Львовѣ, улиця Собѣского число 7

ПОРУЧАЄ ВСЯКѢ РОДЫ

ФУТЕРЪ

а именно:

Футра до подорожи, палєтоты мужескѣ и дамскѣ пѣсля найновѣйшихъ фасонѣвъ, Ротонды. Дольманики, Катанки, Ковнѣры, Пелєрины, Зарукавки, Шапочки дамскѣ, Ковпаки, Шапки мужескѣ. Шкѣры у всѣхъ родахъ поодиноко и гуртовно, а такожь Верхи готовѣ до футеръ мужескихъ и дамскихъ.

Матеріи найновѣйшѣ на верхи въ найбѣльшѣмъ выборѣ.

Цѣны умѣренѣ, сталѣ.

244 **Высше наведенѣ товары знаходять ся на складѣ.** 1—20

Такожь ку ратамъ мѣсячнѣ. **Такожь ку ратамъ мѣсячнѣ.**

НОВО ВѢДКРЫТА ДРОҐЕРІЯ

улиця Хорущины, рѣгъ улицѣ Сокола

Складъ и продажъ препаратѣвъ аптикарскихъ. — Складъ средствъ універсальныхъ краевыхъ и заграничныхъ. — Вина лѣчничѣ. — Конякъ французскій и семигородскій — Средства дієтетичнѣ. — Перфумы, мыла и другѣ средства туалетовѣ. — Средства для дезинфекції, перевязки и хирургічнѣ приряды и проче — Воды мінеральнѣ.

Припоручає рускѣй Публицѣ

Антѣнъ Котлярчукъ

магістеръ фармації. 146 3—10

Знана вѣдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѣвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдниковъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старѣ польскѣ сильнѣ горѣвки, дуже добрѣ розолісы, лікеры, румы правдивѣ зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевѣ специяльны якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренковка и т. п. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивѣ если зъ нашои фабрики спроваджені.

Одиноке жередо въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вѣльного вѣдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѣдный, бо не выроблюваный зъ есенцій оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ·· ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 373—?

Ц. к. упр. галиц. акційный
БАНКЪ ИПОТЕЧНЫЙ

перенѣсъ

Контору вымѣны

и

вѣддѣлъ депозитовый

котрыхъ бюра мѣстили ся дотеперь въ мезанинѣ власного, будынку до **льокалю фронтового въ партерѣ.**

Вѣддѣлъ депозитовый

принимає вклады и выплачує завдатки на рахунокъ бѣжучій, принимає до переховання паперы вартѣстнѣ и дає на нихъ завдатки.

Крѣмъ того впроваджено подѣбно якъ въ институціяхъ заграничныхъ т. зв.

Депозиты сховковѣ (Safe Deposits)

За оплатою 25 до 35 кр. а. в. рѣчно, депозитарь дѣстає въ сталевѣй касѣ панцирнѣй сховокъ до выключного ужитку и пѣдъ власнымъ ключемъ, де **безпечно и дискретно** переховувати може своє майно або важнѣ документы. 374 Д

Пѣдъ тымъ взглядомъ поробивъ Банкъ ипотечный якъ найдогѣднѣйшѣ заряджена.

Приписы дотычно того рода депозитѣвъ одержати можна безплатно у вѣддѣлѣ депозитовѣмъ.

УЧИТЕЛЬ

органъ рускаго товариства педаґоґічного двотыжневникъ педаґоґічно-науковый, выходить вѣдъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Вѣрменьска ч. 2. Предплата на цѣлый рѣкъ 3 зр. на пѣвъ року 1·60 кр. на чверть року 1 зр

ЛЕОНЪ ЛЕҐЕЖИНЬСКІЙ

концес. майстеръ мулярскій

у Львовѣ ул. Личаковска ч. 73

пѣдоймає ся выконаня такъ у Львовѣ, якъ и на провінціи всякихъ роботъ, входячихъ въ обсягъ будовництва и выготовленя плянѣвъ будовы якъ и кошторисѣвъ. Такожь выконує всякій реконструкції и репарації домѣвъ, выкінчуючи обнятѣ роботы на часъ и сповѣстно. 240 3—5

Поворотъ до молодости и продовженє житя

осягнути можна черезъ ношенє славного Елєктро-Вольта хреста.

У осѣбъ, котрѣ все носять хрестъ Вольты, кружить кровь правильно и такій самый в системѣ нервовый, змысли заостроють ся, що доводить до почута здоровля, тѣлесній и духовній силы збѣльшають ся, чоловѣкъ чувствує себе дуже добре и **позискує собѣ продовженє, для бѣльшости людей за короткого житя.**

Всѣмъ людямъ слабымъ не можна досыть нарадитись носити все хрестъ Вольты, вѣнъ скрѣпляє нервы, очищає кровь и узнаный в цѣломъ свѣтѣ яко найлѣпше средство на сесй слабости: гостець ломота въ костехъ, невральгія, ослабленє нервѣвъ, безсонність, зимнота въ рукахъ и ногахъ, гипохондрія, блѣдниця, дыхавиця, покривленє, корчѣ, слабости наскѣрнѣ, гимороиды, слабости жолудка, інфлюенца, кашель, глухота и шумъ въ ушехъ, бѣль головы, зубѣвъ и т. д.

Мимохѣтну утрату мужескои силы немочность и розслабленє можуть вылѣчитись черезъ ношенє Хреста-Вольты. Хрестъ Вольты є приступною для кождого електричною охороною. Численній листы похвальнѣ и признаня.

Хрестъ Вольты отримавъ я прошу еще 2 Хресты Вольты надѣслати. Рабъ (Угры) Карль лицарь Фабріцій ц. к. ґенералъ-майоръ.

Електричный Хрестъ Вольты я дѣставъ прошу еще прислати 2 штуки. Лінцъ а. д. Д. Едвардъ Шенба ц. к. радникъ рахунковый.

Цѣна штуки 2 зр.

По надѣсланю 2.20 (такожь и марками почтовыми) франко и вѣльне вѣдъ цла. При послѣплатѣ о 20 кр. бѣльше. Адресовати до:

Siegfried Feith Berlin

N. W. 23.

Кореспонденція переводить ся у всѣхъ языкахъ. 219 5—6

Голляндско-Американьска лінія

зносины пароходами разъ або два на тыждень

зъ Роттердаму до Ню-Іорку

Бюро для каютъ: Wien, I. Kolowratring 9.

Бюро для покладу: Wien, IV. Weyringergasse 7 A.

I. каюта.		II. каюта.	6
1 апр: до 31 октовр. м.	290—400*)	1 авг. до 15 октобр. марокъ	200
1 новемб. до 31 марта м.	230—320	16 октоб. до 31 юлія марокъ	180

*) Пѣсля довжины и величины каюты якъ и пѣсля скорости и елеґанції парохода.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова
приходить о			відходять о		
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з годовн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярославa		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/8 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджена
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче	3·00		„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець	3.05		„ Сколього [від 1/8 до 30/9 з Стрия]
5.10		„ Кракова	3.48		„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець	4.40		„ Ярославa
	6.55	„ Кракова	3.40		„ Зимної води що день до дальшого заряджена
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого заряджена.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	9.10	„ Ицкан Бергомету з вимком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
		7		11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

☞ При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись. ☜

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. **Папѣръ въ фабр. Черляньскон.** **Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іоанникія Гралка.**

Ч. 175. Львовъ, Понедѣлокъ 4 (16) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додаток „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить во второкъ, и во второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пів рóку . .	9 зр.	на пів рóку . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ . .	16 зр.	на пів рóку . .	8 зр.
на чверть рóку . .	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Реклямациі неопечатанй вóльнй вóдъ порта.

Поодинóке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одного стрóчки инсератовои або си мѣсце а въ рубрицѣ „Надóслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инши донесеня приватнй числить ся по 15 кр. вóдъ стрічка.

За пóзно отямили ся.

Галицка праса польска дуже обурена на статью N. fr. Presse пóдъ заг. „Die Vorstösse des Polenthums“. Мѣрою сего обуреня є выписанє поважнои скóлькости всѣлякихъ епітетóвъ пóдъ адресою вѣденьскои газеты и — óбракъ всякои рѣчевои полеміки. Праса польска не старає ся ослабити высказóвъ N. fr. Presse нѣякими аргументами, що очевидно мусить промовляти въ хосенъ згаданои статьѣ.

Пóдкладомъ, на котрóмъ авторъ статьѣ розписавъ ся про „аґресивнóсть Полякóвъ“ — є політична акція польска на Шлеску. Поляки старають ся вóдобрати Нѣмцямъ сю культурно и економічно завойовану краину, а поступають при тóмъ такъ систематично и вытревало, що Нѣмцямъ мабуть не буде спромоги оперти ся. Длятого кличе авторъ статьѣ до роботы и помочи всѣхъ Нѣмцѣвъ, австрійскихъ и зъ нѣмецкои держáвы, выказуючи, скóлько шкоды нанесли Поляки Нѣмцямъ. Змѣстъ сеи цѣкавои статьѣ такій:

„Обсерваторъ політичныхъ подій мусѣвъ зъ всѣлякихъ нехибныхъ познакъ набрати пересвѣдченя, що вже и народно-польскій політики зъ Галичины уважають тій часы минулыми, въ котрыхъ немовь то гамували ся до певнои степени въ польскóй пропаґандѣ. Найновѣйшій подѣю на Шлеску выказали ажь надто выразно, що галицкій Поляки узнають теперѣшну пору вóдповѣдною, щобы по-за границями, на давнóй нѣмецкóй земли, im Herzogthum Teschen, на посѣлостяхъ цѣсарскои родины, розвести польску аґітацію за-для збóлшаня сего краю. Що на се сказавъ бы покóйный архикнязь Альбрехтъ, князь Тѣшина, кремезный заступникъ австрійскои, централістичнои идеѣ державнои, коли бы такъ побачивъ польску пропаґанду захожихъ польскихъ аґітаторóвъ на вѣчу розбитóмъ соціялістами!“ — По тóмъ вступѣ наступає короткій поглядъ на исторію Шлеска, зъ котрого выходить, що Нѣмцѣ завели культуру на Шлеску и що зґерманізовано сей край пóсля пляну.

„Але мабуть теперь и для сего краю выбила година борбы о свóй нѣмецкій характеръ. Вправдѣ польскій мужѣ правительственнй тримають ся здалека вóдъ сеи акціи, але тымъ енерґічнѣйше беруть ся польскій аґітаторы, земляки правительственныхъ мужѣвъ, за польску пропаґанду на Шлеску. Они старали ся несмѣло заснувати приватну ґімназію; що не могло утримати ся въ шлескóмъ краю шлескими силами, се прикликано штучно до житя стіпендіями и субвенціями зъ Галичины; опóсля вóйшли до акціи громады захóднои и всхóднои Галичины, дальше народнѣ институціи; теперь напирають на центральне правительство у Вѣдни, щобы надало ґімназіи право публичности, а „патріоты“ зъ-поза границь будуть посылати дѣтей до шлескихъ шкóлъ середныхъ. Въ сей спосóбъ вносить ся національну борбу въ мирный край.

„Теперь, коли молодо-Чехи выносять на торгъ старый крамъ, свое право державне, коли Словѣнцѣ забирають ся до енерґічнои борбы противъ Нѣмцѣвъ и Італійцѣвъ въ полудневóй Стирíи, Каринтíи и Побережу та по всѣхъ усюдахъ мобілізують ся, — теперь такожь и Поляки вже не вдоволяють ся своимъ пановáнемъ въ Галичинѣ и придавленемъ Русинóвъ, лишь смѣло маширують черезъ границю до нѣмецкого краю, до Шлеска! Ось и нове поле битвы нашихъ національныхъ борбъ, ось новый неприятель прибувъ нѣмецкóй народности, а на его зрóстъ звертають пильну увагу и по-за границями, въ нѣмецкóй державѣ. А не маловажне при тóмъ, що якъ-разъ случайно поручено теперь мужамъ державнымъ зъ Галичан і найважнѣйшій уряды въ управѣ державнóй.“

Заграница, се значить нѣмецка держава не може не звертати уваги на поведенє Полякóвъ въ Австрíи, бо она сама, а властиво Прусы, мають свою власну квестію польску. Та квестія такъ представляє ся: „Бісмаркъ провадивъ сильну політику репресійну: поборюваъ Полякóвъ консеквентно, безвзглядно осуджувавъ польске повстанє зъ 1863 р. и готовъ бувъ выдавати Россіи повстанцѣвъ. Бісмаркъ пактувавъ згодомъ зó всѣми сторонництвами, але нѣколи зъ Поляками; вóнъ боявъ ся ихъ розкладчого вплыву на нѣмецке населенє; вóнъ кóлька разóвъ пóдносивъ, що польскій женщины вóддають свою красу въ услуги народнои справы польскои, щобы Нѣмцѣвъ вынародовити. Вóнъ домагавъ ся великихъ жертвъ грошевыхъ, щобы задовженй добра польскихъ маґнатóвъ закуповувати и нѣмецке селяньство впровадити до польского краю. Такъ само поступавъ и зъ польскимъ духовеньствомъ, установляючи Нѣмця примасомъ польскимъ. Залишено въ Берлинѣ напрямъ Бісмарка и зачала ся уступки для Полякóвъ. Косцѣльскій ставъ мужемъ довѣря цѣсаря Вільгельма и хваливъ ся, мимо своеи обережности, на зъѣздѣ Полякóвъ у Львовѣ, що за двацять лѣтъ провінція познаньска буде пóдготовлена для польского президента! Противъ Бісмаркóвскихъ комісій засновано польскій институціи. Польскій роботники, запомаганй зъ Галичины и россійскои Польщѣ, заливають цѣлый всхóдный край, а нѣмецкій роботникъ мусить ити за море.“ — Представивши аґресивнóсть польского пролетаріяту, а такожь скрѣпленє середного стану (купецтва, ремѣсникóвъ) — ставляє ся пытанє: „И коли се можливе въ нѣмецкóй державѣ національнóй супротивъ 50 міліонóвъ одноцѣльного народу, то що то буде у насъ?“

„Ситуація въ Австрíи — дає ся вóдповѣдь — є о много поважнѣйша. Поляки мають тутъ въ рукахъ средства и власть, якихъ нѣгде въ свѣтѣ не мають. Хочь Галичина щонайно 100 лѣтъ, а Кракóвъ лишь 50 лѣтъ належить до Австрíи, хочь економічне и культурне значѣнє Галичины нѣякъ не управняє — до верховодячои ролѣ, хочь Галичина въ конституційнóмъ устрою Австрíи лишь трудности робила и дуже часто перешкóджувала законодатну роботу, — то однакъ черезъ свою позорну неутральнóсть въ борбѣ мѣжь спорячими высоко культурными народами, Нѣмцями и Чехами Поляки, здобули рѣшуче становиско посередне; довголѣтне напружене мѣжь Австрíею и Россíею надало Галичинѣ высоке політичне и войскове значѣнє, котре ей заступники вмѣли добре выхóснувати. Поляки вмѣли зробити ся неоцѣненными для Нѣмцѣвъ, котрí такъ довго манили ся ихъ союзництвомъ, ажь самí стали безсильными, — а такъ само и для Чехóвъ, котрí надѣють ся дóстати вóдъ нихъ федералізмъ и выдачу Нѣмцѣвъ. Въ такій спосóбъ дóйшли Поляки у насъ до власти. Але ихъ „місія мирова“ погано розбила ся, нѣмецко-ческа борба стала завзятѣйша, якъ коли-небудь, національнй пристрасти розгорѣли сильнѣйше; зворотъ въ заграничнóй політицѣ, а именно помиренє Австрíи зъ Россíею, вóдняло Полякамъ ихъ сфінґовану ролю мѣжнародну; сарматскій понятя ладу адміністраційного такожь не приймуть ся въ Австрíи, угода зъ Угорщиною въ далекóмъ поли, — але воронкій атакъ галицкихъ Полякóвъ на нѣмецкій Шлескъ не дасть ся заперечити. Зъ того всего выходить, що супротивъ сеи польскои добре обдуманои борбы зачѣпнои треба всѣмъ Нѣмцямъ заявити сильный опóръ політичный и побѣдну силу нѣмецкого духа культурного, передъ котрымъ ґр. Бадені, обнимаючи свóй урядъ, зложивъ свóй низькій поклóнъ.“

Розбудженє національнои самосвѣдомости шлескихъ Полякóвъ мусить тревожити и болѣти Нѣмцѣвъ, бо видять, що усуває ся имъ грунтъ зъ-пóдъ нóгъ. Нѣмцѣ на Шлеску се наплывовый елемент и коли увзглядниться ся историчнй традиціи (на що такъ часто теперь покликують ся), є они тыми „чужими людьми“, котрымъ земля горить пóдъ ногами. При бóльшаючóмъ руху національнóмъ доля тыхъ „чужихъ людей“ въ провінціяхъ австрійскихъ мусить ставати зъ кождымъ днемъ бóльше незавидна. Тожь и Нѣмцямъ на Шлеску не довге пановане мѣжь напоромъ зъ двохъ сторóнъ, ческимъ и польскимъ, а штучне, хочь бы зъ-передъ вѣкóвъ знѣмчене славяньскои краины мусить зъ часомъ згинути якъ роса на сонци.

Инакше рѣчь має ся зъ фактомъ, пóднесенымъ въ повысшóй статьи, що-до аґресивности Полякóвъ взагалѣ и що-до ихъ могучого вплывового становиска въ державѣ. N. fr. Presse подає примѣры зъ нѣмецкои державы, зъ Познаньщины, щобы показати бóльшаючу силу польского елемéнту. Тій примѣры добрí для Нѣмцѣвъ, коли противно всякій безсторонный чоловѣкъ мусить осуджувати ихъ зъ погляду историчного и національного, а тогдѣ не буде мовы о аґресивности лишь о борбѣ за приналежнй собѣ права. Але кляснчныхъ примѣрóвъ аґресивности Полякóвъ може кождому політикови достатчити наша всхóдна Галичина и вóдносины Полякóвъ до Русинóвъ. Тутъ у насъ Поляки показують, що вмѣють и чого имъ забагає ся. Всѣ гарнй фразы польскихъ мужѣвъ політичныхъ и державныхъ, якими они люблять попысувати ся на ширшóй аренѣ, на публичнóмъ форумъ, — находять практичне примѣненє въ Галичинѣ и повинни були вже давно розкрыти очи незрячимъ. N. fr. Presse нарѣкає, що Поляки манили своимъ мировымъ посередництвомъ въ ческо-нѣмецкóмъ спорѣ, що удавали союзникóвъ Нѣмцѣвъ лібералóвъ, що хотѣли бути завсѣгды стовпами держáвы, — а тымчасомъ все те стремѣло до осягненя верховодства въ Австрíи и заспокоєня своихъ національныхъ аспіраційй. Певно, що такъ, мусимо притакнути, и лишь дивувати ся треба, якъ можна було вѣрити въ „мирову місію“ Полякóвъ, коли такъ гарно процвитала въ Галичинѣ руско-польска згода, коли кождый шляхтичъ польскій бувъ такъ прихильный ліберальнымъ реформамъ, коли автономія галицка прославилась широко и далеко по свѣтѣ! Все те бачили Нѣмцѣ а мимо того не сказали свого слова, хоть тогдѣ ихъ слово могло мати и вагу и силу. Нѣмцѣ думали, що позбули ся зó свого карку Полякóвъ, вóддаючи имъ выключну власть въ Галичинѣ и пановане надъ Русинами. Поляки запанували „до краю“, а теперь взяли Нѣмцѣвъ за лобъ. Ще за коаліційного міністерства Нѣмцѣ и Поляки запивали Bruderschaft, а теперь дивлять ся на себе вовкомъ.

За пóзно отямили ся Нѣмцѣ, за пóзно выкликує N. fr. Presse духа Бісмаркóвского, за пóзно выпоминають Полякамъ свóй дарунокъ пóдъ видомъ геґемоніи въ Галичинѣ, — мабуть вже за пóзно пригадує Neue fr. Presse низькій поклóнъ ґр. Баденього передъ нѣмецкою культурою. Бо культура культурою, — а національнй интересы горою.

Процесъ д-ра М. Короля и тов.

[Першій день розправы 16 н. ст. серпня.]

Трибуналови проводить радникъ Оленьскій, вотанты радники Льоренцъ, Дзєржинській и Тустановскій; обжалóвує прокураторъ Керберъ; боронять: д-ра Короля д ръ Олесницкій, Гаврися Стецишина д-ръ Добряньскій, прочихъ обжалованыхъ д-ръ Федакъ. Оборонцѣ субституують ся взаимно.

Предсѣдатель розпытує дуже подрóбно о generalia. Обжалованй люде убогй; найбогатшій мав десять морґóвъ поля. Свѣдки явились майже всѣ; деякй опóзнили ся зъ тои причины, що поѣздъ изъ Жовквы пріѣзджає по 9-óй годинѣ. Зó свѣдкóвъ входить першій пейсатый старый жидъ, вóдтакъ кóлькохъ панóвъ въ рукавичкахъ, пару жидóвъ, двѣ жѣнки и селяне.

Вóдчитано актъ обжалованя, котрый такъ звучить:

Ц. к. прокураторія державна у Львовѣ обжалóвує остаючихъ на вóльнóй стопѣ: 1) Гаврися Стецишина, греко-кат., вóтця трохъ дѣтей, господаря въ Куннѣ; — 2) Іосифа Галаса, греко-кат., вóтця однои дитины, господаря въ Куннѣ; — 3) Данька Стиська, лѣтъ 37, греко-кат., вóтця четверо дѣтей, господаря въ Хитрейкахъ; — 4) Леська Нетребу, лѣтъ 42, греко-кат., вóтця четверо дѣтей, господаря въ Куннѣ и — 5) Гриця Москалика, лѣтъ 52, греко кат., вóтця трохъ дѣтей, господаря въ Куннѣ — а) що дня 22 лютого 1897 въ Куннѣ, дѣлаючи въ товариствѣ кóлькохъ сотъ невыслѣдженыхъ виновникóвъ, Станиславови Ґроховальскому, деленованому ц. к. староствомъ жовкóвскимъ до переведеня правыборóвъ въ Куннѣ, а такожь начальникови тои громады Леськови Лосинови, сповняючому свóй урядъ, въ намѣрѣ вымушеня переведеня правыбору, отже вымушеня чинности урядовои, небезпечными грозьбами и дѣйстнымъ порывомъ опóръ ставили; — а д-ра Михайла Короля, родомъ зъ Неслухова, лѣтъ 40, греко-кат., жонатого, вóтця двохъ дѣтей, доктора правъ и адвоката краєвого замешкалого въ Жовквы, — б) що дня 22 лютого 1897 въ Куннѣ виновникóвъ чину пóдъ а) наведеныхъ приказомъ, порадою и поучуваемъ наклонивъ до выконаня того злочину и его зъ розвагою споводувавъ.

Чиномъ пóдъ а) допустили ся Гаврись Стецишинъ, Іосифъ Галасъ, Данило Стисько, Лесько Нетреба и Гриць Москаликъ злочину публичного насильства зъ §. 81. зак. карн., а д-ръ Михайло Король чиномъ пóдъ б) допустивъ ся спóввины зъ §. 5. въ тóмъ-же злочинѣ публичного насильства зъ §. 81. зак. карн. Кару всѣмъ вымѣрити належить по мысли §. 82. зак. карн.

До розправы головнои вóзвати вношу [22] свѣдкóвъ [мѣжь тыми Станислава Ґроховальского, Володимира Гавта, Бернарда Кеслера [вѣдомого писаря староства], Генриха Бляувштайна и иншихъ] а такожь вóдчитати акты [въ обжалованю поименованй].

Причины: Правыборы въ Куннѣ розписано на день 22 лютого 1897 а на льокаль выборчій вызначено канцелярію двóрску. Делеґатомъ вызначеным вóдъ ц. к. староства жовкóвского до переведеня выборóвъ, взглядно комісаремъ выборчимъ бувъ повѣтовый люстраторъ Станиславъ Ґроховальскій, а въ складъ комісіи выборчои входили по-при него: вóйтъ Лесько Лóсинъ и Иванъ Садовый.

Коли Ґроховальскій 22-ого лютого рано прибувъ до Куннина, заставъ тамъ уже адвоката д-ра Короля, котрый пріѣхавши передъ 7-ою годиною рано зóбравъ довкола себе селянъ побóчь коршмы и аґітувавъ.

Ґроховальскій бачучи, що въ дворѣ зóйшло ся дуже мало людей, и дóставши пояснення, що хлопы стоять коло коршмы та слухають мовы д-ра Короля, пóславъ вóйта зъ повѣдомленемъ, що комісія вже зóбрала ся въ льокали выборчóмъ. Дѣйстно по хвили почали наплывати на двóрске подвóрє громадки хлопóвъ, однакъ вóдъ разу поводили ся неспокóйно; селяне були очевидно подразненй и майже всѣ уоруженй въ кіи.

Рóвночасно впало до двора кóлькохъ жидóвъ и хлопóвъ зъ заявленемъ, що въ тыхъ услóвяхъ мусять усунутись вóдъ голосованя, бо сторонники иншихъ кандидатóвъ грозять имъ побитемъ, коли-бы вóддали голосы на противникóвъ; они, жалуючись, справдѣ вóдйшли до дому, и то затылками, огородами, бо бояли ся згромадженыхъ на подвóрю передъ двóромъ. Коли до того и властитель Кунина Володимиръ Гавтъ и его економъ Бляувштайнъ потвердили, що селяне, розворушенй [roznamiętnieni] аґітацією д-ра Короля, грозять противникамъ побитемъ, що дуже богато выборцѣвъ въ наслѣдокъ тыхъ погрозъ повтѣкало и поховало ся по домахъ, усуваючись вóдъ голосованя, та що взагалѣ ситуація грóзна, комісарь выборчій, узнаючи, що при такóй явно чиненóй пресіи переведенй выборы мусѣли бы бути уневажненй, а до того ще не маючи зъ собою жандармóвъ, котрí бы розворушеныхъ хлопóвъ въ порядку удержати и ексцесамъ запобѣгти могли, постановивъ залишити того дня переведене выбору; однакъ не хотячи подавати селянамъ правдивои причины, — що могло бы выкликати ще сильнѣйше розворушенє — припоручивъ вóйтови Леськови Лосинови оголосити, що комісарь выборчій захорувавъ, що наслѣдкомъ того выборы нинѣ не вóдбудуть ся и що до переведеня ихъ вызначеный буде иншій терминъ. Заразомъ казавъ вóзвати селянъ, щобы розбóйшли ся.

Коли вóйтъ зъявивъ ся на ґанку двора и оголосивъ вóдложенє выборóвъ а заразомъ вóзвавъ розбóйтись, заразъ счинивъ ся галасъ и крикъ та клики, що выборы мусять вóдбути ся. Одній высказувались глумливо о комісарю выборчóмъ: „абы зубы повырывавъ“, а навѣть грóзно: що „скоро они его попросять, то сейчасъ поздоровѣє, а коли-бъ умеръ, похóвають его“; другй робили вóйтови докоры,

що до выбору призначивъ канцелярію двôрску, а не урядъ громадскій, звернули ся до него зъ кпинами, що „ему свинѣ пасти а не вôйтувати“, а навѣть грозили побитемъ. Вôйтъ вернувъ до двора перестрашеный, оповѣвъ, якъ его принято, и остерѣгъ, що роздразнене хлопôвъ таке велике, що належало бы пôслати по силу оружну, бо може прийти до нещастя. Коли вôйтъ такъ рѣчь представивъ, а крики розворушеної товпы тревали дальше, Ґроховальскій, боячись опустити льокаль выборчій и ѣхати селомъ, пôславъ реляцію до староства въ Жовкви зъ жаданемъ присланя жандармôвъ або войска. Сю реляцію пôдписала цѣла комісія выборча. Все те дѣяло ся около 9-ои годины рано. Однакъ остаточно неспокоѣ и галасы переставали и згромадженѣ, послухавши вôзваня вôйта, почали розходити ся.

Але коло коршмы ждавъ д-ръ Король, а довѣдавши ся вôдъ вертаючихъ селянъ, що выборы вôдрочено, завернувъ усѣхъ, представляючи, що комісарь баламутить ихъ и хоче безъ нихъ перевести выборы, та й казавъ имъ сейчасъ вертати до двора, упевняючи, що нѣчого имъ не буде, хочь-бы навѣть и роздерли одного чоловѣка

Въ наслѣдокъ сего вôзваня селяне вернули всѣ на двôрске подвôре, але пôдъ вплывомъ тыхъ пôдбурюючихъ радъ д-ра Короля почали забуреня.

Товпа прибрала дуже небезпечну поставу: зъ крикомъ и галасомъ домагано ся переведеня выборôвъ. Коли вôйтъ Лесько Лосинъ зъ припорученя Ґроховальского выступивъ удруге и на-ново всѣхъ взывавъ розôйтись, кинено ся на него и грожено побитемъ. Гаврись Стецишинъ середъ зневагъ кинувъ на вôйта шапкою, а се здаѣть ся було знакомъ до зачатя насильства на вôйтѣ, бо сейчасъ скочивъ Лесько Нетреба и втягнувъ вôйта въ середину товпы, а рôвночасно почули ся крики: „бий вôйта, бий!“ и „вôдобрати ему громадеку печатку, бо зъ панами тримае!“ [се не сповнило ся, лише зъ тои причины, що вôйтъ не мавъ при собѣ печатки]. Заохочувано ся взаимно впасти до двора и вôйтови та писареви вôдобрати паперы; чути було крики: „Дайте намъ ту вôйта! зробимо зъ нимъ три разы nieder“ и т. и. Захаркови Кравчишину и Гриневи Лосинови удало ся вырвати зъ рукъ товпы и утечи до двора.

Тодѣ почали екседенты тиснутись до двора, добивати ся до дверей и вôконъ, штуркати въ дверѣ, вôкна й стѣны, и конче хотѣли дôстатись до середины, а вôзване самого Ґроховальского, щобы успокоились та розôйшли ся, и погроза Гавта, що на случай дальшого напору буде стрѣляти, не вдѣяли нѣчого. Добивано ся дальше до вôконъ [чого слѣды сконстатувавъ по забуреняхъ жандармъ Новаковскій], валено до дверей запертыхъ вôдъ середины на засуву, такъ що засува трикратно пустила и дверѣ вôдчинились. На погрозы Гавта була вôдповѣдь: „Застрѣлишь одного, а насъ тутъ громада, всѣхъ васъ выдушимо!“

Гаврись Стецишинъ заохочувавъ до нападу на двôръ тымъ, що кричавъ: „Ихъ тамъ не богато, а насъ громада. Далѣ! дамо имъ раду.“ Зô всѣми тыми насильствами лучило ся уперте домагане перевести выборы.

Зъ огляду на таку грôзну поставу товпы и на напôръ загрожуючій безпечности членôвъ комісіи выборчои, комісарь выборчій почувъ ся зневоленымъ вдоволити про око товпу и удавати выборы, отже розпочавъ и переводивъ ажь до хвилѣ, коли явили ся [около годины 1-ои зъ полудня] присланѣ староствомъ жандармы. Вôзваня жандармôвъ до розходу не вдѣяли нѣчого, и ажь доперва по вытягненю шабель и по погрозѣ, що ужнють оружя, удало ся розôгнати зôбрану товпу. Яка критична була ситуація и якѣ грôзнѣ розмѣры приняло насильство, свѣдчить фактъ, що выборчій комісарь не вôдваживъ ся навѣть ждати на жандармôвъ, що мали леда хвиля надôйти, але бачивъ ся зневоленымъ безъ проволоки зачати про око выборы, отже селяне урядоване справдѣ вымусили. А що хлопамъ не йшло о нѣчо бôльше, якъ лишь о вымушене того урядованя, на те вказуе обставина, що зъ хвилею розпочатя выборôвъ всѣ успокоили ся и наче-бъ на дайый знакъ насильства цѣлковито перестали.

Всѣхъ виновникôвъ насильства, котрыхъ було кôлькадесять, годѣ було выкрыти; середъ натовпу и галасу утруднене було обсервоване поодинокихъ особъ, тымъ бôльше, що тѣ, котрѣ могли слѣдити, побоювались о власну безпечнôсть и мусѣли ховати ся. Черезъ те можна було до одвѣчальности потягнути лишь тыхъ, котрыхъ присутнôсть и спôвдѣлане стверджено.

Обжалованѣ Стецишинъ, Галасъ, Стиско, Нетреба и Москаликъ признаючи, що були на мѣсци, заперечують, мовь-бы они сповнили якѣ насильства; однакъ чинный ихъ спôвудѣлъ стверджено по-надъ всякій сумнѣвъ зôзнанями покликаныхъ до розправы свѣдкôвъ. Гаврись Стецишинъ бувъ тымъ, що пôсля зôзнань Леська Лосина, Кравчишина и Гриня Лосина напавъ вôйта зъ грозьбами та зневагами и кинувъ на него шапкою, даючи тымъ зазывъ до дальшихъ насильствъ. Вôнъ то, пôсля зôзнань Блявштайна и Новаковского, взывавъ присутныхъ до опору, хочь-бы кого и застрѣлено: „бо тамъ лишь кôлькохъ панôвъ, а насъ тутъ громада, дамо имъ раду“. — Осипъ Галасъ, якъ зôзнають Володимиръ Гавтъ и Мариська Костикова, на передѣ товпы тиснувъ ся до дверей та вôконъ, вôдгрожуавъ ся, жадавъ выданя вôйта; вôнъ то валивъ чоботами въ дверѣ и тымъ способомъ тричи вôдчинивъ ихъ. Лесько Нетреба, пôсля зôзнань Лосина, Розумейка и Кравчишина, середъ зневагъ и погрозъ втягнувъ вôйта насильно въ середину розъяренои товпы, а Данько Стиско, якъ подають Лосинъ, Кôтъ и Чапляк, кричавъ грôзно: „Дайте намъ тутъ вôйта, зробимо зъ нимъ три разы nieder!“ — Ивась Москаликъ бувъ помѣжь добиваючими ся до дверей та вôконъ, вôнъ то заохочувавъ зôбраныхъ до вôдобраня вôйтови печатки и писареви паперôвъ — пôсля зôзнаня Іосифа Бѣсикевича.

Д-ръ Король розпочавъ аґітацію вже около 7-ои рано, вказавъ кандидатôвъ, на котрыхъ треба голосувати а котрыхъ имена вôдчитавъ зъ карточки, радивъ разомъ тримати ся, не дати ся, и остерѣгавъ передъ голосованемъ на противныхъ кандидатôвъ. Нема свѣдкôвъ, котрѣ могли бы подати цѣлу суть промовы д-ра Короля, але въ якôмъ „тонѣ“ була аґітація ведена, свѣдчить обставина зôзнана Євкою Боровець, що пôдъ вплывомъ промовы д-ра Короля дали ся чути крики: „То такъ? то мы будемо панщину вôдробляти, а дѣти нашѣ зъ хатъ выженуть!“

Але и такою навѣть аґітацією д-ръ Король не вдоволивъ ся. Коли селяне, даючи послухъ першому вôзваню вôйта, щобы розôйшли ся, вертали до дому, д-ръ Король стримавъ ихъ, а высказуючи ся зъ иронією о чинности комісаря выборчого: „Люде! що то за выборы? де вашь вôйтъ?“ — представлявъ, щобы не дали ся баламутити, щобы не вѣрили комісареви и не дали ся вôдъ него въ блудъ звести, бо выборы мусять вôдбути ся; що комісарь, коли они вôддалили ся, переведе выборы зъ вôйтомъ и зъ паномъ; казавъ имъ всѣмъ сейчасъ вертати до двора, запевняючи, що нѣчого имъ не буде, нѣчо имъ не стане ся навѣть въ такôмъ выпадку, якъ бы одного чоловѣка роздерли.

Того рода поученѣ не могли селяне инакше зрозумѣти, якъ лишь яко пôдбурюване до опору власти, та й такъ поняли и послушнѣ приказови аґітатора сейчасъ вернули до двора зъ упертымъ жаданемъ переведеня выбору и розпочали насильства. Найлучшимъ докаôомъ такого пониманя пôдбурювань д-ра Короля ѣсть фактъ, що Гаврись Стецишинъ, пôдбурюючи на мѣсци до опору, кликавъ до зôбраныхъ: „Люде! мы знаемо, чого мы ту е. Не дайте ся баламутити! зробѣть то, що намъ наказано, хочь-бы котрого зъ насъ и застрѣлено. Ихъ тамъ кôлькохъ, а насъ цѣла громада“. Зъ того видно, що селяне уважали вôзване д-ра Короля за приказъ и що лише его наклоюване и поучуване споводували поворотъ до двора и насильный опôръ.

Д-ръ Король признае, що знавъ о вôзваню до розходу а мимо того завернувъ селянъ назадъ до двора, и се признане ѣсть впрочôмъ згôдне зъ зôзнанями Ивася Мокрого, Ивана Чапляка, Іосифа Бѣсикевича, Матвѣя Якимова. Натомѣсть заперечуе д-ръ Король высказъ: „нѣчо вамъ не стане ся, хочь-бы сте одного чоловѣка роздерли“; але що высказъ той бувъ, свѣдчать зôзнаня Ивана Чапляка, Метафора Розумейка и Метафора Стецишина. Той остатній въ два днѣ по пригодѣ [т. е. 22-ого лютого], оповѣдаючи Метафорови Розумейкови змѣстъ поученъ д-ра Короля, навѣвъ такожъ и се поученѣ ужите въ промовѣ; впрочôмъ се зôзнавъ самъ Стецишинъ зовсѣмъ рѣшучо при протоколѣ дня 2 марта 1897 передъ ц. к. концепістомъ намѣстництва Ольшевскимъ, котрый вѣвъ адміністраційнѣ доходженя въ тôй справѣ. Теперь, въ часѣ слѣдства, Стецишинъ еречить, що такій высказъ чувъ зъ устъ д ра Короля, а хотяй признае, що такъ зôзнавъ передъ концепістомъ Ольшевскимъ, то однакъ каже, що такъ зôзнавъ зъ одной стороны зô страху, а зъ другои пôдъ вплывомъ бійки жандарма. Але се заперечене теперь ѣсть очевиднымъ выкрутомъ, охотою до затаеня правды, бо переслуханѣ концепістъ Ольшевскій и Іосифъ Попелка, котрый писавъ зôзнаня Стецишина, подають, що вôнъ зложивъ ихъ цѣлкомъ добровôльно, зъ власной иніціятивы, по упôмненю его до зôзнаня правды и запевненю, що не мае причины бояти ся чого-небудь. А жандармы не тôлько не били его, але й не могли бити, бо оденъ зъ нихъ бувъ присутный переслуханямъ въ тôй самôй комнатѣ а другій сидѣвъ въ порожнôмъ передпокою, вôдъ котрого дверѣ не були навѣть замкненѣ. Впрочôмъ жандармъ не мавъ бы анѣ причины анѣ цѣли бити Стецишина, тымъ бôльше, що не знавъ: що ѣсть цѣлію и предметомъ переслуханя, а тымъ бôльше: що буде предметомъ зôзнань Стецишина.

Коли отже доходженя выказали въ чинѣ Гаврися Стецишина, Іосифа Галаса, Данька Стиська, Леська Нетребы и Гриця Москалика всякѣ знамена злочину насильства публичного зъ §. 81 зак. карн., въ чинѣ д-ра Михайла Короля знамена спôввины зъ §. 5 зак. карн. того самого злочину, — обжалованѣ ѣсть по мысли §. 207 проц. карн. правно узасаднене.

Львôвъ дня 30 марта 1897.“

„Ну що-жь Гаврись Стецишинъ скаже на то оскарженѣ? Завинивъ чи нѣ?“ Тыми словами предсѣдателя почало ся по вôдчитаню акту обжалованя переслуханѣ першого обжалованого.

Гаврись Стецишинъ заперечуе всьо зъ акту. Було то такъ: Въ недѣлю вôйтъ казавъ обжалованому; „Чого тримаете ся Короля? Мене слухайте!“ Вôйтъ ручивъ, що выборы будуть въ канцелярiи громадскôй. Рано приѣхавъ д-ръ Король, та не бувъ коло коршмы, якь каже актъ, але подальше неи. Село Куниннъ розлоге, мае чотири присѣлки, селяне самѣ Русины. Панъ дѣдичъ хотѣвъ, щобы выбирати его сторонникôвъ и сварив ся зъ д-ромъ Королемъ, по що вôнъ приѣхавъ. Д-ръ Король радивъ выбирати порядныхъ людей. [Тутъ провôдникъ хоче конче дôзнати ся, чи не йшло о то, що дѣдичъ хотѣвъ Полякôвъ а д-ръ Король Русинôвъ на выборцѣвъ? — та обжалованый пригадуе, що въ Кунинѣ самѣ Русины.] Передъ правыборами не було нѣякихъ зборôвъ анѣ нарадъ. Д-ръ Король приѣхавъ около 8-ои годины. Хтось давъ знати, що въ дворѣ е комісарь. Предсѣд. А о панщинѣ не було бесѣды? Обж. Нѣ, не було! Мы прецѣнь знаемо, що була панщина та вже не верне... Люде пôйшли до двора, ждали бôльше якъ двѣ годинѣ. Вôйтъ выйшовъ зъ двора и пытавъ ся: на кого хотять люде голосувати? Люде сказали, що будуть голосувати на кого схотять. Другій разъ выйшовши зъ двора вôйтъ сказавъ: „Люде розходѣть ся! выборôвъ не буде, бо комісарь занедужавъ“. Люде не йшли; чому, не знати. Де-хто казавъ: „Чекаймо; якъ комісарь поѣде, то пôйдемо!“ Люде не вôдзывали ся до вôйта, стояли тихо бôльше якъ годину. Въ тôмъ часѣ обжалованый не ходивъ до д-ра Короля; чи ходивъ хто другій, не знае. Вôйтъ выйшовъ въ-третє и сказавъ: „Пождѣть, може панови стане лекше, то будуть выборы“. Люде стояли дальше спокôйно, ажь панъ комісарь Ґроховальскій вôдчинивъ вôкно и казавъ: „Якъ хочете тыхъ выборôвъ, то я зроблю, але они не будуть важнѣ, бо вôйтъ уже заповѣвъ, що выборôвъ не буде“. Люде просили его, що у нихъ нема часу волочити ся зъ присѣлкôвъ, а вôнъ сказавъ: „Коли вже внерли сте ся, то ходѣть всхôдною стороною!“ Напору не було нѣякого. По комісіи покликавъ вôйтъ обжалованого и Процайла, бо такъ казавъ панъ комісарь. Коло полудня прийшли жандармы. Хто ихъ приславъ, хто жадавъ, не знае. *Жандармъ казавъ перестати переводити выборы.* [Предсѣдатель не хоче тому вѣрити, бо-жь жандармъ на те тôлько, щобы робити порядокъ; на те обжалованый: „Прецѣнь панъ Ґроховальскій живый ще“. Жандармы взяли взывати нарôдъ, щобы розходили ся. Обжалованый пытавъ: чому гонять спокôйный нарôдъ? — а жандармъ на се вôдповѣвъ, що вôнъ нѣчого не чувъ, не знае, прислали его, щобы розôгнавъ людей. Вôйтови люде казали: чому ихъ зводить? Нетреба сказавъ: „Вôйте! чи нема у насъ канцелярiи громадскои? мы платимо за те, щобы топтати паньске болото?“ Обжалованый сказавъ вôйтови: „Таке то вôйте ваше слово, що вы казали менѣ вчера?“ А вôйтъ вôдповѣвъ: „Ну, побачимо, якъ ты будешь вôйтомъ, що ты зробишь?“ На те обжалованый сказавъ: „Не менѣ бути вôйтомъ, а мавъ бы я бути вôйтомъ, то радше волѣвъ бы-мь погибати!“ И тутъ выпала обжалованому зъ руки шапка. [Пôсля акту обжалованя мало се бути знакомъ до бунту и нападу на вôйта.] Слôвъ: „Най одного застрѣлять, насъ тутъ громада, выдушимо ихъ“ не говоривъ. Не чувъ, щобы хто кричавъ: „Дайте вôйта, мы зробимо зъ нимъ nieder“ тай не бачивъ, щобы хто добивавъ ся до дверей або вôконъ. Такожъ не говоривъ слôвъ: „Люде, не даймо ся баламутити; робѣмъ, що намъ наказали!“ Хто таке на него каже, най фальшиво присягае! Чи комісарь бувъ слабый, обжалованый не знае, бо вôнъ прецѣнь не докторъ. Комісарь кричавъ голосно, бувъ пôдвязаный, чи его болѣли зубы, обжалованый не знае и не чувъ, щобы хто кричавъ: „Най бы собѣ зубы повырывавъ! по що вôнъ ту ѣхавъ? якъ умре, то поховаемо его“. Не чувъ и о тôмъ, щобы д-ръ Король завертавъ кого зъ дороги. [Анѣ прокураторъ анѣ оборонцѣ не завдавали вже обжалованому нѣякихъ питань.]

Другій обжалованый Іосифъ Галасъ не знае нѣчого. Люде, коли йшли до голосованя, попхали его на шѣсть крокôвъ коло дверей; ногами въ дверѣ вôнъ не копавъ. Бувъ коло вôкна, а коли комісарь хотѣвъ вôдчинити вôкно, то помôгъ ему черезъ те, що вôдлупивъ глину, якою вôкно було облѣплене. Д-ра Короля не бачивъ. Ишовъ до двора, бо сусѣды йшли тамтуда. Прийшовъ на ту хвилю, якъ вôйтъ перечивъ ся зъ Нетребою. Зъ двора выйшовъ панъ Гавтъ и пытавъ чому люде не хотять розходити ся? На се вôдповѣли ему, що не пôйдуть, доки вôйтъ не пôйде. Тогдѣ „панъ“ ставъ кричати: „Я вшіцкі пострелямъ!“ трѣснувъ дверми и пôйшовъ у середину.

Третій обжалованый Данько Стиськò не робивъ анѣ насильства анѣ бунту. Прийшовъ до двора. По дорозѣ бачивъ д-ра Короля, але не мавъ нѣякои бесѣды зъ нимъ. У дворѣ було народу сила. Вôйтъ выходивъ до дверей зо чотири разы. Обжалованый стоявъ зъ-далека, тожь не чувъ, що вôйтъ говоривъ. Стиськò мавъ бути тымъ, що то кричавъ: „Дайте вôйта, зробимо зъ нимъ nieder“ — отже вôнъ рѣшучо перечить тому. Люде гуторили, але не кричали, до дверей не добували ся. Чому Гавтъ грозивъ людямъ стрѣлянемъ, не знав. Обжалованый выйшовъ зъ двора, але на мостѣ люде вертали и вôнъ вернувъ ся, бо казали, що „панъ самъ зробить выборы“. — Д-ръ Федакъ: Не бивъ васъ хто погому? Обж. Вôйтъ побивъ и мельникъ. Я лежавъ пять днѣвъ у шпитали. У мене комісія була. Били мене въ коршмѣ. Я прийшовъ по мого зуѣка, а вôйтъ каже: „Ты рыешь пôдо мною!“ Я сказавъ: „Що я маю рыти? вôйтомъ не хочу бути. То вы рыете.“ Вôйтъ люнувъ мене по лици, вôдтакъ скинули зъ мене кожихъ и били, тяжко били. [Д-ръ Федакъ просить о занотоване сего въ протоколѣ.]

Четвертый обжалованый Лесько Нетреба зôзнае: Я говоривъ вôйтови: „У насъ е канцелярія! Мы платимо на неи, платимо сторожа, по що намъ ити до двора?“ Предс. Може вы вôйта „паскудили“? Обж.: Нѣ, анѣ не бивъ, анѣ за руки не бравъ. Не бувъ я тамъ самъ, було людей бôльше, можуть свѣдчити. Трехъ свѣдкôвъ противъ мене най присягають, я имъ дозволяю, я поставлю своихъ. А три тотѣ свѣдки: то вôйтъ, бо вôнъ може мае теперь яку неприемнôсть, а два другѣ, польовый и присяжный, оба були пянѣ. Присяга буде на ихъ совѣсти. Комісарь самъ говоривъ крôзь вôкно: „Затримайте ся; може менѣ лѣпше буде, то я зроблю выборы“, а потôмъ казавъ намъ ити на другу сторону и люде пôйшли. Потôмъ прийшли шандарѣ. Предс. По що прийшли жандармы? Обж. А, бо „панъ“ и панъ вôйтъ написали до найяснѣйшого старосты, що буде бунтъ! Предс. А бувъ бунтъ? Обж. Нѣ, звычайно, було до чотириста люда, мусѣвъ бути гамôръ, то прецѣнь рѣчь звычайна. Предс. Тажь тамъ добивали ся до вôкна? Обж. Нѣ, люде спокôйно стояли; дверми трѣскавъ самъ дѣдичъ, хотѣвъ людей налякати. Предс. А якъ то було зъ паномъ Королемъ? Обж. Панъ Король казали: „Люде, я бачивъ, що вôйтъ ишовъ до двора; идѣть и вы, а выбирайте людей честныхъ [тутъ подавъ якихъ], а не піякôвъ“. — Д-ръ Олесницкій. Выходивъ до васъ панъ Гавтъ и що говоривъ? Обж. Выходивъ и казавъ, щобы *голосувати на его людей, то выборы тотѣ вôдбудуть ся.* То говоривъ бôльше разôвъ и ще передъ тымъ, якъ вôйтъ заповѣвъ, що комісарь слабый. То само говорила кухарка пана Гавта и економъ Блявштайнъ. Олесн. Чи дверѣ до двора були позамиканѣ? Обж. Нѣ! Хто хотѣвъ, мôгъ йти. Олесн. Чи у васъ велика канцелярія? мôгъ тамъ змѣстити ся вôйтъ, комісарь и два члены комісіи? Обж. Могло змѣстити ся 50 люда. Олесн. Якъ було зъ тымъ голосованемъ? Обж. Голосувало насъ до 300, всѣ якъ одинъ, на нашихъ людей. Тогдѣ панъ Гавтъ ставъ кидати ся, що голосувати не буде и треба перервати голосованя. [Д-ръ Олесницкій попросивъ о занотоване до протоколу тыхъ зôзнань].

Предсѣдатель заповѣвъ перерву на пять мінутъ. На сали мѣжь слабо заступленою публикою сидять посолъ д-ръ Яросевичь, ректоръ дух. семинаріи крил. Туркевичь зъ братомъ [тестемъ д-ра Короля], д-ръ Кость Левицкій, и двохъ священикôвъ.

Пятый обжалованый Гринько Москаликъ, босый, у бѣлôй полотнянцѣ, входить до салѣ и здоровить „Слава Исусу Христу!“ та й зôзнае: „Перепрашаю Господа Бога, Исуса Христа и комісію краеву, я нѣчого не знаю. Анѣ вôйтъ менѣ, анѣ я вôйтови не сказавъ лихого слова. Вôйтъ говоривъ, що „будуть голосы“, якъ буцуть люде голосувати на „пановыхъ людей“, а инакше голосованя не буде. *То само говоривъ крôзь вôкно и самъ Ґроховальскій.* Потôмъ выйшла простоволоса кухарка пана Гавта та й казала: „Чого хочете? Голосуйте на тыхъ чотирохъ, що панъ хоче, бо инакше не буде нѣчого“. [Предс. То панъ Ґроховальскій говоривъ такъ само? Обж. Говоривъ! я при-

сягну на то. Предс. (до Стиська) А Стиско чувъ се? Стиско: Чувъ и я!] На вôйта нѣхто не сваривъ, люде до дверей не штурмували, гримавъ самъ „панъ“. [Предс. То вы не чули нѣчого? Об ж. Панцю ласкавый, не чувъ! Предс. Але панъ Бѣсикевичь каже, що вы кричали, щобы вôйтови паперы вôдобрати. Об ж. Де тамъ! Бѣсикевичь бувъ пяный, вôнъ тягне гаракъ; а вôйтъ сидѣвъ собѣ въ покояхъ, якъ „ксьондзъ въ закристіи“]. Дальше зôзнае Москаликъ: Я до дому пôйшовъ передъ тымъ, закимъ жандармы прийшли. Панъ Король нѣкого не бунтувавъ, за панщину не було й бесѣды. Нѣхто не кричавъ, що: „такій вôйтъ мае свинь пасти“. Я не казавъ, що „вôдберу вôйтови печатку“. Я не маю нѣчо до того; мене жѣнка приняла якъбы слугу до себе.“ — На пытане д-ра Федака зôзнав, що знае о тôмъ, що Стецишина вôйтъ пôбивъ сильно, бо самъ завѣзъ его до шпиталю.

На салю входить дръ Король и зôзнае: Не почуваю ся до вины нѣякои, я робивъ лишь то, що менѣ дозволяе законъ конституційный. Яко членъ комітету повѣтового поѣхавъ я рано до Кунина. Тутъ сказавъ я людямъ, щобы тримали ся добре, не мають нѣкого бояти ся, бо анѣ панъ староста анѣ дѣдичь не мають права накидувати имъ выборцѣвъ. Наразъ надбѣгъ економъ зъ двора зъ кôлькома людьми, а потôмъ самъ дѣдичь Кунина Гавтъ и ставъ остро выступати противъ мене та кричати, чого я приѣхавъ? Я сказавъ, що п. Гавтови вôльно послухати, що я говорю. Люде, огôрченй тымъ, що Гавтъ остро выступае противъ мене, хотѣли прогнати его, але я успокоивъ ихъ. Гавтъ пôйшовъ, а за хвилю дали знати, що выборы въ дворѣ почали ся. Люде не хотѣли йти до двора, але я самъ казавъ имъ ити туда. По довшôмъ часѣ люде вертали и мовили, що вôйтъ казавъ, що выборôвъ не буде. Я не хотѣвъ повѣрити тому, бо знаю добре, що се за вôйтъ, и я сказавъ имъ, що сли самъ комісарь вамъ того не сказавъ, то вертайте и поводѣть ся спокôйно. *Кôлька разôвъ просивъ я людей, щобы вели ся спокôйно,* бо бачивъ-емь огôрчене ихъ зъ того, що они мерзнуть, а панъ комісарь удае слабого. [Предс. Длячого кажете, що удававъ слабого? Король. Знаю се зъ актôвъ слѣдства.] Слôвъ: „хоть-бы одного и роздерти, не уступайте ся!“ я не казавъ. Се й не мало бы нѣякои цѣли. Коли-бъ така рада моя сповнила ся, були бы выборы зôрванй, а я приѣхавъ на те, щобы тй выборы пôйшли добре. — Предс. Але и вôйтъ в якась власть, отже коли вôнъ казавъ розôйти ся, то наклонене людей до чогось противного, е карыгôдне. Король. Перепрашаю! я не знавъ о тôмъ, що вôйтъ казавъ людямъ розходити ся, а тôлько, що выборôвъ не буде. А и самъ вôйтъ въ слѣдствѣ зôзнавъ, що казавъ людямъ ждати. О насильствахъ не знаю нѣчого. — Д-ръ Олесн. Скажѣть менѣ: яка була ваша дѣяльнôсть въ часѣ выборôвъ взагалѣ, а спеціяльно въ Куninѣ? Король. Я бувъ членомъ краевого комітету выборчого и в предсѣдателемъ „Жовкôвскои Рады“, товариства політичного, котре мае статутами застережене право наглядати пôдчасъ выборôвъ. Я впрочôмъ самъ бувъ кандидатомъ, а не лишь я, але и иншй члены комітету выборчого ѣздили на правыборы. Тожь гадавъ я, що вôльно менѣ поѣхати на сй правыборы, бо аґітація рѣчь дозволена. — Олесн. Скажѣть намъ, чи могли тй мнимй забуреня мати закраску національну? Король. Нѣ! бо хотяй бы хотѣли польску лісту переперти, то не найшли бы навѣть шѣсть Полякôвъ на выборцѣвъ. Ходило о выбôръ: або людей, котрыхъ хотѣла громада, або двôрскихъ наймитôвъ. — Олесн. Въ актахъ е зôзнане комісаря Гроховальского, що вы мали людей въ коршмѣ пойти? Король. Се неправда! Я не бувъ навѣть у коршмѣ и нѣкому не плативъ нѣчого. Я тôлько успокоювавъ людей, казавъ имъ ити до двора, бо люде не хотѣли туда йти. Та й не диво: въ селѣ в простора канцелярія громадска, а въ дворѣ тѣснота, бо то хлопска хата перебудована.

Предсѣдатель вôдложивъ розправу до 4-ои годины.

Переглядъ політичный.

Президентъ міністрôвъ гр. Бадені вернувъ въ суботу зъ Буська, куды выѣхавъ бувъ на кôлька днѣвъ на заручины своеи доньки зъ ординатомъ Красиньскимъ. Теперь имовѣрно въ найблизшôмъ часѣ приступить вôнъ до заповѣдженои послѣднои пробы помиреня Чехôвъ зъ Нѣмцями та спросить одныхъ и другихъ на конференцію, котрй передасть звѣстнй вже угодовй проекты. И такъ незадовго вже повиннй мы побачити, якъ поведе ся сеся послѣдна проба гр. Баденього.

Deutsches Volksblatt, головный орґанъ антісемітсвого сторонництва, выдаваный посломъ Верґанімъ, оповѣщуе заяву Верґанього, що наслѣдкомъ звѣстного процесу складае свои мандаты посольскй до сойму и рады державнои, якъ и всѣ иншй свои почести.

Въ Истріи мѣжь словѣньскимъ духовеньствомъ проявивъ ся рухъ за введенемъ славяньскои літургіи до римско-католицкои церкви. Зъ тои причины приходить до спорôвъ мѣжь Италійцями а Словѣнцями. Въ тôй справѣ пише римска Civilta catolica, головный орґанъ єзуитского сторонництва въ Ватиканѣ, отсе: „Національный рухъ полудневыхъ Славянъ прибирае такй грôзни розмѣры, що заслугуе на найбôльшу увагу. Знаный е сумный станъ, выкликаный національною борбою мѣжь Хорватами и Словѣнцями а Италійцями въ Дальматіи, Истріи и на Побережу. Вымовно свѣдчать о нѣмъ дотычнй парляментарнй дебаты, процесы и недавнй засуды за выбрики при выборахъ въ Трієстѣ, Гориціи и Паренцу. Передъ мѣсяцемъ прийшла зъ Загребу вѣсть, що архіепископъ зъ Сараева разомъ зъ епископами Раґузы, Катара и Антіварôвъ выслали пропамятне письмо до Его Святости, щобы упросити безусловне заведене славяньскои літургіи въ Хорватіи, Славоніи, Боснѣ, Герцеговинѣ, Дальматіи, Истріи и на Побережу. Епископы зъ Трієсту, Паранца, Сполята и Себеніка не хотѣли пôдписати те пропамятне письмо, покликуючи ся на листъ вѣденьского апостольского нунція зъ 11 мая 1887, котрый заборонивъ высылати до святого престола просьбы за дальшимъ розширенемъ славяньскои літургіи въ дотычныхъ діецезіяхъ.“

Комісія адресова загребского сойму уложила адресу до трону, въ котрôй медовыми словами соймъ мае высказати свою радбсть и щасте, що Хорватамъ судило ся раювати въ нерозлучнôй звязи зъ Угорщиною, и заразомъ готовôсть сповнити тй задачѣ, для якихъ соймъ скликано. Сполучена опозиція уложила тежь свôй проектъ адресы, въ котрôмъ покликуе ся на хорватске право державне, указуе на нарушеня угорско-хорватскои угоды и домагае ся прилученя Дальматіи, Рієки, Зихельбурґу и острова Муру до хорватского королѣвства.

Въ соймѣ веде ся все ще дебата верифікаційна, въ котрôй опозиційнй послы ударяють остро на уряды, на мадяроньске т. зв. сторонництво народне и на бана. Въ суботу оденъ опозиційный посолъ на закôнчене своеи бесѣды порôвнавъ бана зъ Стамбуловымъ и сказавъ, що такъ якъ въ Болгаріи найшовъ ся чоловѣкъ, що вôдрубавъ Стамбулову руки, мôгъ бы найти ся такій чоловѣкъ и де инде. — Якъ то рѣдко буває, щобы опозиція умѣла заховати мѣру!

——

Недавно вернувъ зъ Абесиніи молодый кн. Генрикъ Орлеаньскій, що, не маючи що робити, чимъ бы мôгъ звернути на себе увагу, бавить ся въ науковй нѣбы-то подорожи. Але на такй подорожи треба грошей, а у него ихъ мабуть дасть Бôгъ. Тымъ то вôнъ не цураесь — и се ему хвалить ся — заробляти дописями до французскихъ дневникôвъ, въ котрыхъ подае вѣсти зъ своихъ подорожей. Отже будучи въ Абесиніи у короля Менеліка, бачивъ вôнъ тамъ такожь италійскихъ полонникôвъ и опôсля оголосивъ про нихъ рѣчи, тяжко обиджаючй честь италійского войска. Оттакъ пр. писавъ мѣжь иншимъ, що на бенкетѣ у Менеліка полоненый ґенералъ италійскій Альбертоне пивъ за здоровле абесиньского короля, — що на передодню битвы пôдъ Адувю италійскй жовнѣрѣ давали ся абесиньскимъ жѣнкамъ брати въ полонъ, и т. и. А коли тй вѣсти опôсля навѣть безсторонній свѣдки узнавали за безпôдставнй и на оправдане кн. Генрика припускали, що вôнъ подавъ ихъ въ часописяхъ въ найлѣпшôй вѣрѣ, завѣряючи оповѣданю другихъ людей: то вôнъ голосивъ на те, що обстае при своимъ и анѣ слова не може вôдкликати зъ того, що написавъ. Наслѣдкомъ того вызвавъ его ґен. Альбертоне, котрый тымчасомъ вернувъ зъ полону, на поединокъ, а италійскй офіциры тежь выбрали зъ помѣжь себе одного, котрый мавъ поєдинкувати ся зъ кн. Генрикомъ. И такъ, коли сей вертавъ зъ Абесиніи, поки ще прибувъ до Франціи, вже ему доручено вôзване вôдъ ґенерала и вôдъ офіцира; офіциръ мавъ ґенералови вôдступити першеньство. Въ тôмъ пронеслась чутка, що и оденъ членъ зъ панующои родины вызвавъ кн. Генрика на поединокъ, а ему буде мусѣвъ вôдступити першеньство навѣть ґен. Альбертоне. Вѣсть оказала ся вѣрною, а тымъ членомъ панующого дому италійского е братаничь короля, 27-лѣтный ґрафъ Турину. Вôнъ вже напередъ выславъ своихъ свѣдкôвъ, щобы уложили ся зъ свѣдками кн. Генрика а опôсля и самъ выбравъ ся до Парижа. Сегодня мае вôдбути ся поєдинокъ; кн. Генрикъ хотѣвъ на вчерашный день его назначити, але, якъ пишуть, ґр. Турину не хотѣвъ поєдинкувати ся въ недѣлю.

——

Въ суботу обходивъ болгарскій кн. Фердинандъ роковины свого десятилѣтного княженя. Дня 7 липня 1887 выбрало его велике собраніе болгарскимъ княземъ, а дня 14 серпня того-жь року обнявъ вôнъ въ Тирновѣ пановане. Сегорôчный обхôдъ вôдбувъ ся въ Рущуку. Князь приѣхавъ тамъ въ пятницю вечеромъ, а въ суботу вôдправлено о 9 год. рано богослужене; опôсля мавъ князь переглядъ войска. Потому принимавъ духовеньство, власти и депутаціи зъ краю. Офіцыры дали снѣдане, а мѣсто уладило вечеромъ бенкетъ. Вечеромъ було мѣсто освѣтлене.

Нѣмецкй дневники обговорюють сю рôчницю княженя кн. Фердинанда, а декотрй высказують ся о нѣмъ зовсѣмъ неприхильно. Vossische Ztg. каже, що другого десятилѣтя ледво чи доведе ся дôждати кн. Фердинандови. National Ztg. пише, що головна вина повного пôдупадку Болгаріи спадае на князя, и вôнъ повиненъ мати ся на бачности, щобы колись и самъ не дôставъ ся пôдъ колеса.

Про повôдъ до подорожи кн. Фердинанда до Царгороду довѣдуе ся Polit. Corresp̃dnz зъ турецкои столицѣ отщо: Въ Лондонѣ пôдчасъ ювілею королевои зробивъ кн. Фердинандъ Мунірови пашѣ візиту въ турецкôмъ уніформѣ маршалка. Султанъ тымъ дуже урадувавъ ся и запросивъ князя до Царгороду. Але князь рѣшивъ ся ажь въ Сінаѣ на ту подорожь. Тогдѣ президентъ міністрôвъ Стоиловъ зажадавъ, щобы султанъ згодивъ ся на удѣлене бератôвъ болгарскимъ епископамъ въ Македоніи и на получене болгарскихъ зелѣзниць зъ турецкими. Султанъ вôдповѣвъ, що нехай тôлько князь приѣде: вôнъ дае свое цѣсарске слово, що удѣлить бераты, скоро лише довершеный буде миръ, бо ранше оно неможливе. Тогдѣ повѣдомлено султана, що князь приѣде. Зъ турецкои стороны жадано, щобы князь приѣхавъ о два днѣ пôзнѣйше; але к язь вôдповѣвъ, що зъ уваги на заповѣдженый обхôдъ въ Рущуку не може вдоволити турецкôй просьбѣ. Зъ болгарскои стороны упевнюють, що князь зъ уваги на дане вже телеґрафічно султаньске слово не дотыкавъ на своихъ трехъ авдієнціяхъ у султана бажань болгарскихъ; лише Стоиловъ обговорювавъ всѣ тй справы зъ великимъ везиромъ.

Ще въ пятницю донѣсъ бувъ оденъ вѣденьскій дневникъ, що міністерство заграничныхъ справъ дôстало вѣсти, по котрыхъ можна надѣяти ся, що конфліктъ мѣжь Австрією а Болгарією того ще дня буде полагодженый. Отже Fremdenblatt доносить, що вѣсть тота не мала пôдставы. Зъ того часу нѣчого не пишуть, якъ тота справа стоить теперь. Доси мавъ Стоиловъ вже часъ уступити; але нинѣшнй телеґрамы не приносять о тôмъ нѣякои вѣсти.

——

Зъ Атенъ доносять, що грецке правительство заходить ся у грецкихъ заграничныхъ капіталістôвъ о позичку, щобы сплатити Портѣ першу рату воєнного вôдшкодованя, котра выносить 25 міліонôвъ франкôвъ, бо вôдъ того залежить уступлене Туркôвъ зъ Тесаліи по рѣку Салямврію (Пеней) але доси зôбрано лише 15 міл. фр.

НОВИНКИ.

— **Посолъ д-ръ Теофіль Окуневскій** просить насъ о умѣщене отсеи его оповѣстки: Скликую своихъ Р. Т. Выборцѣвъ на справоздане въ Жабю нижнôмъ дня 31 с. м. о 10-ôй годинѣ передъ полуднемъ. Доохрестныхъ Вп. Священникôвъ и Начальникôвъ громадскихъ прошу подати се до вѣдомости моихъ выборцѣвъ и правыборцѣвъ. — Въ Буркутѣ дня 12 н. ст. серпня 1897. *Д-ръ Т Окуневскій.*

— **Зъ Калуша:** Коли явило ся опозѣщене въ часописяхъ, що хоръ рускихъ академикôвъ рѣшивъ ся въ своѣй артистичнôй поѣздцѣ не поминути и нашого Калуша, запанувало небувале одушевлене. Хочь нашй красавички крутять носиками на те, що не зможуть по концертѣ погуляти, то однакъ всѣ не можуть дочекати ся того дня, коли завитае славна пятнацятка. Въ Калуши и въ Калущинѣ тôлько й бесѣды, що о концертѣ. Селяньство наше надсподѣвано заинтересувало ся нимъ, а комітетъ вже теперь заходить въ голову, де помѣстити той здвигъ гостей, якій заповѣдае ся. До нинѣ вже замовлено 78 білетôвъ перворядныхъ, отже оповѣщаемо завчасу Р. Т. Публику, нехай поспѣшае зъ замовленемъ білетôвъ, бо пôзнѣйше може не стати. Концертъ вôдбуде ся въ каменици Лядемана въ сали адвоката д-ра Коса на першôмъ поверсѣ. Комітетъ мѣсцевый мае завязати ся нинѣ. Рускй родины самй зголошують ся для умѣщеня пятнацятки. Запросины почне ся завтра розсылати. — *Я. К.*

— **Зъ Самбора:** Дня 19 н. ст. серпня вôдбуде ся, якъ уже оголошено, въ Самборѣ концертъ нашихъ соловѣѣвъ не минаючихъ и нашь Самбôръ. Концертъ зачне ся о годинѣ 8-ôй въ салѣ касиновôй. Самбôрскй Русины предприняли все можливе, щобы концертъ той выпавъ великолѣпно. Звертають ся симъ лише ще до Р. Т доохрестнои Публики, щобы не вôдказала для свого уха артистичного пиру, а для добродѣйнои цѣли своеи лепты и на концертъ громадно явила ся. — *Вôдъ комітету.*

— **Репертуаръ руского народного театру въ Надрôвнôй.** Дня 17 н. ст. серпня „Учитель“; 18-ого „Верховинцѣ“, торжественне представлене въ честь уродинъ Є. В. цѣсаря, на дохôдъ будовы городскои церкви въ Надвôрнôй; 19-ого по разъ першій „Бѣдне дѣвча“; 21-ого „Галька“ а 22-ого „Трôйка гôльтайска“. — *Вôдъ Дирекціи.*

— **Въ повыборчôмъ процесѣ противъ порубаного Яремѣя зъ Мужиловичь,** засудженого перемыскимъ трибуналомъ на три мѣсяцѣ вязницѣ, прокураторъ зголосивъ бувъ вôдкликъ що-до вымѣру кары, а теперь довѣдуемось, що Яремѣеви дѣйстно пôдвышено кару—зъ трехъ на пять мѣсяцѣвъ. Яремѣй сидить уже третій мѣсяць у вязници въ Перемышли и тѣшивъ ся, що незабаромъ уже вôдчинить ся для него брама, ажь тутъ — новый для него ударъ. Покрѣпи его Господи!

— **Въ справѣ повыборчихъ процесôвъ.** Въ донесеню нашôмъ о маючихъ ся зачати 23-ого с. м. процесахъ повыборчихъ зайшла похибка. Въ Самборѣ зачне ся того дня розправа не противъ мѣщанъ зъ Комарна, а противъ селянъ зъ Семигинова зъ-пôдъ Стрыя.

— **Звертаемъ увагу интересованыхъ** на умѣщеный пониже конкурсъ руского дѣвочого института пôдъ управою СС. Василіянокъ у Львовѣ.

— **Нове товариство політичне** — якъ доносить черновецка Gazeta polska — завязують буковиньскй Русины, котрй ґрупують ся около посла д-ра Воляна. Товариство се мае обняти своею дѣяльностію повѣты кôцманецкій та выжницкій, а называти ся буде „Выжницко-путилôвска Рада“. Осѣдкомъ заряду сего товариства буде Выжниця, а на чолѣ его станувъ п. Миколай Василько зъ Лукавця.

— **Грôмъ ударивъ въ костелъ** вчера о годинѣ 7½ пôдчасъ богослуженя въ Злобинѣ въ Хорватіи и одну особу убивъ а чотири тяжко поранивъ; при тôмъ костелъ сильно потерпѣвъ, бо вежа звалила ся на дахъ.

— **Кс. Станиславъ Стояловскій** — якъ доносить Wieniec polski — заѣхавъ уже до Риму и тамъ старае ся о зняте зъ него клятвы.

— **До спального ваґона** поспѣшного поѣзду зъ Вѣдня до Карльсбаду закравъ ся въ ночи якійсь злодѣй и обокравъ пятьохъ спячихъ пасажирôвъ, забравши имъ пуляресы и дорогоцѣнности. Окраденй допускають, що злодѣй давъ имъ на спане якоись наркозы.

— **Жандарма Дамяна Кульбу** [не Кульматицкого — якъ то було хибно донесено] стаціонованого въ Журавнѣ, коли вертавъ змученый по 36-годиннôй патрули, напавъ у лѣсѣ Бакоцинѣ злочинець и убивъ ударомъ сокиры зъ-заду по головѣ. Енерґічне слѣдство властій тамошныхъ выкрыло виновника — Николу Козака, лѣтъ 24, караного вже кôлька разъ за злочины. Злочинець, убивши жандарма, вôдтявъ сокирою торбу и забравъ ѣи разомъ зъ грôшми, до чого и признавъ ся онодгы.

— **Злодѣѣ въ турчаньскôмъ повѣтѣ.** Въ селѣ Яблоновѣ, турчанського повѣта, невыслѣдженй доси два злодѣѣ закрали ся до хаты господаря Михайла Лазора, вырвали зъ другои свѣтлицѣ вôкно и стали шукати за грôшми, бо довѣдали ся, що господарь продавъ конѣ, коровы и бугая. Грошей не удало ся имъ знайти, та за то забрали 5 паръ бѣля, ґодинникъ кишеневый, 5 літрôвъ соку малинового, три кільо цукру и 35 яецъ. Въ тыждень по крадежи арештувавъ жандармъ пôдозрѣного о крадѣжь, але той вырвавъ ся и втѣкъ, а опôсля самъ ставивъ ся передъ судомъ и доказувавъ, що не допустивъ ся крадежи. Его пущено на волю, а жандармерія слѣдить дальше за злодѣями.

— **Вписы на рôкъ I. и II. приватнои женьскои семинаріи учительскои у Львовѣ** [ул. Осолиньскихъ ч. 4] вôдбудуть ся въ дняхъ 1, 2 и 3 н. ст. вересня с. р. въ годинахъ пополудневыхъ вôдъ 4-ои до 6-ои. Кандидатки, зголошуючй ся на рôкъ I-ій мають предложити: а) метрику родженя на доказъ укôнченого 15-ого року житя, б) свѣдоцтво лѣкарске здоровля, выставлене фізикомъ; в) свѣдоцтво вôдбутыхъ наукъ; г) родовôдъ въ двохъ екземпляряхъ. Принятй могуть бути лише ученицѣ, котрыхъ родичѣ мешкають у Львовѣ, изъ замѣсцевыхъ же лишь тй, що-до котрыхъ умѣщеня и опѣки зарядъ заведеня нѣякихъ не найде сумнѣвôвъ. Близшихъ поясненъ удѣлить дирекція заведеня въ дняхъ и годинахъ высше вказаныхъ.

— **Въ справѣ выкупна грунтôвъ пôдъ зелѣзницю Чорткôвъ-Залѣщики** вôдбуде ся розправа експропріяційна: дня 10 вересня въ Бѣлôй (повѣту чорткôвского), дня 11 въ Черкащинѣ и старôй Ягольници, дня 13 вересня въ Шульганôвцѣ, дня 14 вересня въ Хомякôвцѣ и Нагôрянцѣ, дня 15 вересня въ Мухавцѣ и Свидовôй; дня 16 вересня въ Товстôмъ [повѣту залѣщицкого], дня 17 вересня въ Рожанôвцѣ, Каролѣвцѣ и Нагôрянахъ, дня 18 вересня въ Ворвулинцяхъ и въ Торскôмъ, дня 21 вересня въ Хартанôвцяхъ, Угринкôвцяхъ и Дуплискахъ, дня 22 вересня въ Дзвинячи. — Оферты стаційнй для стацій Черкащина и Ягольница стара, Товсте, Ворвулинцѣ, Торске, Дзвинячь-Жежава и пристанокъ Рожанôвка будуть выложенй вôсѣмь днѣвъ въ старостваҳъ въ Чортковѣ и Залѣщикахъ, а выказы грунтôвъ маючихъ заняти ся, будуть выложенй въ дотычныхъ громадахъ и канцеляріяхъ обшарôвъ двôрскихъ чотирнацять днѣвъ до перегляду для загалу. Спротивъ і противъ намѣреного вывласненя и противъ проекту будовы можуть бути внесенй до 14

повышихъ днѣвъ въ старостваxъ въ Чортковѣ и Залѣщикахъ або при комісіи на мѣсци.

— **Новій нещастя на зелѣзницяхъ.** Вчера передъ полуднемъ ударили на себе а стаціи Леоберсдорфъ два поѣзды особовѣ. Выходячій зъ Леоберсдорфу до Вітмансдорфу поѣздъ зъ по-надъ 200 Вѣденцями, що ѣхали на прогульку, нагле задержано сигналомъ. Наразъ прибуваe въ тѣмъ самѣмъ напрямѣ поѣздъ зъ Ст.-Пельтенъ, а помѣчено его ажь въ остатнѣй хвили, бо шляхъ въ тѣмъ мѣсци сильно скручуe. Кондукторъ Вальманъ закричавъ зъ усеи силы до пасажирѣвъ стоячого поѣзду: „Высѣдати! высѣдати! Ратуйтесь, хто може!“ Пасажиры кинулись дверми и вѣкнами. За хвилю наступивъ ударъ. Три ваґоны цѣлкомъ знищенѣ. Скѣнчилось на скалѣченю 7 особъ [межи тыми 3 женщинъ], а якъ бы не притомность кондуктора, нещастe було бы далеко бѣльше. — Зновъ же въ Нѣмеччинѣ межи Целле и Ильценъ выскочивъ поѣздъ поспѣшный зъ шинъ, кѣлька ваґонѣвъ розбило ся, 3 особы згинули, 4 тяжко покалѣченѣ а 9 лекше. Зъ персоналу зелѣзничого нѣкому нѣчо не стало ся.

— **Вп. о. Кирилъ Селецкій изъ Жужеля** просить насъ о помѣщенe отсего его письма. Немило вразивъ пѣдписаного жартъ, якого допустивъ ся якійсь непрошеный дописуватель зъ-пѣдъ Теребовлѣ въ 166 ч. „Дѣла„ дотычно поважанои личности о. Залуцкого. Сей дописуватель повиненъ о тѣмъ знати, що кождый есть паномъ свого майна, яке честнымъ и розумнымъ способомъ роздобувъ собѣ, и розпоряджуe нимъ пѣсля власнои волѣ и уподобы, отже нѣхто не маe права якимъ-небудь способомъ обмежати его въ тѣй свободѣ. Такого рода незрѣлыми жартами наносить ся не хосенъ, тѣлько шкоду рускимъ Служебницямъ, якъ и дискредитуe ся въ очехъ загалу ихъ институцію, котра тѣлько силою Божою и довѣремъ народу стоить и въ будучности остояти ся зможе. Надѣю ся, що Впр. о. Залуцкій не огѣрчить ся сею нерозважною дописію, а и на дальше остане щирымъ другомъ институціи, котру неразъ и не два пѣдпомагавъ своими жертвами, за котрѣ при сѣй нагодѣ складаю прилюдно щиро-сердечну подяку. — *О. К. Селецкій.*

— **Придалось бы й у насъ!** Россійске міністерство комунікацій [т. зв. „путей сообщенія“] припоручило управамъ зелѣзниць наглядати, щобы жиды не выводили своихъ молитвенныхъ вайкотѣвъ на стаціяхъ и у ваґонахъ.

— **Такожь ювілатъ...** Въ карнѣмъ заведеню Панкратія въ Празѣ вѣдсиджуe кару кримінальникъ Гель, котрому теперь уже 85 лѣтъ а зъ того пересидѣвъ вѣнъ уже 50 лѣтъ въ криміналѣ Панкратія за розбоѣ та пѣдпалъ. Злочинець сей мѣгъ бы вже обдодити 50-лѣтный ювілей свого сидженя въ криміналѣ та й видко, що ему криміналъ служить, коли вѣнъ пересидѣвши тѣлько лѣтъ, выглядаe зовсѣмъ здорово и еще въ повнѣй силѣ. Гель маe ще вѣдсиджувати 7 лѣтъ, а коли й сесй щасливо перебуде, то выйде зъ криміналу вже въ XX-бмъ столѣтю 92-лѣтнымъ старцемъ.

— **Скорѣсть лету ластѣвки.** Зъ Компіень выпустили разомъ зъ кѣлькома голубами ластѣвку, що гнѣздила ся въ Антверпіи. Ластѣвка сейчасъ пустила ся въ дорогу и такъ само, якъ голубы, не тратячи часу на орієнтоване, пустила ся въ сторону своеи вѣтчины. За годину и 8 мінутъ була вже въ своѣмъ гнѣздочку, а голубы на сю саму дорогу, що выносила 255 кільометрѣвъ, потребували 4 годины и 8 мінутъ. Пѣсля того выслѣду показуe ся, що голубы роблять на секунду 16 метрѣвъ а ластѣвки ажь 60 метрѣвъ. Ластѣвка не потребуe довше лелѣти зъ Африки до насъ якъ пѣвъ дня.

— **Дрѣбній вѣсти.** Дня 29 н. ст. серпня с. р вѣдбудуть ся въ парохіяльнѣй церквѣ въ Кобакахъ [почта Куты, зелѣзнича стація Заболотѣвъ] два вѣнчаня, а то: укѣнченого богослова Ивана Березовского зъ панною Марійкою Стефановичѣвною, дочкою Вп. о. Петра Стефановича, совѣтника Митроп. Консисторіи и пароха зъ Кобакъ, и укѣнченого богослова Николая Кейвана зъ панною Єленою Смальквѣною, дочкою Вп. о. Николая Смалька, пароха зъ Брустуръ, а внукою о. пароха зъ Кобакъ. — П. С. Гіршгорнъ, властитель центральнои каварнѣ въ Коломыѣ просить насъ подати до вѣдомости, що вѣнъ дня 10 с. м. згубивъ портмонетку зъ квотою 1030 злр., мѣжь котрыми була и тысячка: зъ нѣмецкои стороны мала цифру 1085 а зъ угорскои н-ръ 24204, а коли-бъ черезъ донесене грошѣ тѣ ему звернули ся, жертвуe 200 зр. вынагороды. — Управитель народнои школы въ Сучавѣ Кароль Кучиньскій именованый окружнымъ шкѣльнымъ инспекторомъ округа сучавского. — Презенту на лат. приходъ въ Букачѣвцяхъ дѣставъ кс. Кар. Долекъ. — Въ Динискахъ [въ повѣтѣ равскѣмъ] померъ сими днями въ 81 роцѣ житя Сильверій Сколимовскій, польскій повстанець. — П. Мечиславъ Барановскій, директоръ львѣвскои женьскои семинаріи учительскои, выѣхавъ на зѣздъ лѣкарскій до Москвы, де выголосить два рефераты зъ поля гігіены шкѣльнои. — Єлена зъ Тарасевичѣвъ Оробко, жена о. Іосифа Оробка прав. пароха въ Станѣвцяхъ долѣшныхъ, померла въ 56-бмъ роцѣ житя. Покѣйна була Русинкою зъ давныхъ часѣвъ, коли то буковиньскѣ Русинки вмѣли добре по руски, а менше интересували ся нѣмеччиною. — Въ селѣ Бѣльчу въ повѣтѣ борщѣвскѣмъ пануe, якъ говорять холєрина. — Провінціяломъ Бернардинѣвъ у Львовѣ выбрано на капитулѣ въ Лежайску кс. Луку Данкевича, а кс. Норбертъ Голиховскій ставъ ґвардіяномъ въ Краковѣ.

Посмертнѣ — ∓ — оповѣстки.

Алексѣй Наконечный, ц. к. професоръ II-ои [рускои] ґімназіи въ Перемышли, упокоивъ ся дня 13 с. м. въ 50 роцѣ житя въ Болеховѣ, куды передъ тыжднемъ приѣхавъ до родины своеи жены. Покѣйный вызначавъ ся отвертымъ характеромъ, и тѣшивъ ся загальною симпатіею всѣхъ, що его лично знали. Щирый жаль полишаe бл. п. Алексѣй не тѣлько въ кругѣ своихъ товаришѣвъ званя, але передовсѣмъ у рускои шкѣльнои молодежи, котрои бувъ справдѣшнымъ добродѣемъ и любимцемъ. В. е. п.

Николай Мочаровскій, товаришъ штуки друкарскои, членъ товариства Ognisko и „касы хорыхъ“ друкарѣвъ, упокоивъ ся дня 15 с. м. по довгѣй недузѣ въ 42 роцѣ житя. Покѣйный, незвычайно честна душа, бувъ довгѣ лѣта складачемъ „Дѣла“ въ друкарни товариства им. Шевченка, вѣдтакъ перенѣсъ ся зъ нашимъ выдавництвомъ до друкарнѣ Ставропігійскои, та вскорѣ звалила его давна недуга грудна на ложе болѣзни, зъ котрого вже не пѣдвѣсъ ся. В. е. п.!

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Завѣдательства дѣстали оо.: Григорій Романець въ Летни дек. дрогобицкого и Юліянъ Чучкевичъ въ Лѣську дек. лѣського. — Сотрудництво въ Монастирци, дек. лѣського, доставъ о. Николай Добряньскій. — Вѣдпуст ку для поратованя здоровля дѣстали оо.: Теодоръ Козакъ на 5 недѣль, Иванъ Отто на 8 недѣль и Вікторъ Решетиловичъ на 6 недѣль.

Наука, штука и література.

— „Прапора“ число 5, за май, мѣстить въ собѣ: §. 2. закону 7. мая 1874. — Суспѣльне значѣне церкви. — Суспѣльный оглядъ галицкихъ выборѣвъ и христіяньско-суспѣльній реформы. — Вага сибѣрскои зелѣзницѣ для господарныхъ вѣдносинъ Галичины. — Рубрика публичныхъ зневагъ. — „Прапоръ“ ширить „лібералізмъ“. — Покликъ. — Конкурсъ. — Переписка. — Число 6., за червень: Право нужды. — Суспѣльне значѣне церкви [дальше]. — Деморалізація при спѣвубѣганю ся о парохіи. — Вага сибѣрскои зелѣзницѣ для господарныхъ вѣдносинъ Галичины [конець]. — — Зъ зѣльника шкѣльныхъ книжокъ. — Рубрика публичныхъ зневагъ. — „Клясо люба пращай...“ — Переписка.

— **Вѣденьского тыжднивника „Die Zeit“** появивъ ся 150-ый зошитъ зъ такимъ змѣстомъ:

Administrative Zweitheilung und Centralisation. Von Dr. Friedrich Tezner. — Aus dem Lande der Bulgaren. Von Z. L—r. — Ein socialpolitisches Gewerbegesetz. Von Dr. David Farbstein. — Elektricität direct aus Kohle. Von Eduart Sokal. — Das Erkennen. Von Eduard von Hartmann. — Adam Asnyk. Von Ladislaus Gumplowicz. — Ein Dichterphilosoph. Von Ellen Key. — Jung-Berlinische Malerei. Von Franz Servaes. Die deutsche Frau. Von Lilli Braun-Gizycki. — Die Woche — Bücher. — Revue der Revuen. — Post Festum. Von Amalie Skram

Передплату на сей тыжднивникъ чвертьрѣчно 3 зр. приймають почта, всѣ книгарнѣ и адміністрація: Wien, IX/3, Günthergasse I Числа на показъ даромъ и оплатно.

Телеґрамы „Дѣла“.

Прага 16. серпня. Скликане на вчера до Лявну ческе вѣче заборонено зъ уваги на публичне безпеченьсво.

Парижъ 16. серпня. Кн. Генрикъ Орлеаньскій повдинкувавъ ся вчера зъ княземъ Турину и дѣставъ тяжкѣ раны въ рамя и въ живѣтъ. Лѣкарь сказавъ, що ажь за два-три днѣ буде мѣгъ пѣзнати, о скѣлько тѣ раны небезпечнѣ.

Римъ 16. серпня. Умеръ тутъ міністеръ судѣвництва Коста.

КОНКУРСЪ.

Въ рускѣмъ дѣвочѣмъ институтѣ пѣдъ управою СС. Василіянокъ у Львовѣ можуть бути въ сѣмъ роцѣ шкѣльнѣмъ помѣщенѣ учениць чи то шкѣлъ выдѣловыхъ, чи учительскои семинаріи пѣдъ слѣдуючими условями: Мѣсячна плата за удержане, свѣтло и опалъ 20 зр., за пране 1 зр. Бѣле въ числѣ вѣдповѣднѣмъ маe бути назначене початковыми буквами дотычнои институтки. Близшій информаціи якъ такожь зголошеня найдальше до 20 ого с. м. приймаe зарядъ при улици Зибликевича ч. 24.

На подарунки!

В КАНЦЕЛЯРІЇ

„Руского Товариства Педаґоґічного“

при улици Академічній ч. 8.

можна купити слідуючі видання:

I) Образкові видання.

Звѣринець	10 кр.
Гостинець	10 „
Забавки	10 „
Менажерия	10 „
Робінзон	40 „
Квіточка	20 „
Віночок	20 „
Кобзар Тараса Шевченка	20 „
Франко: Лис Микита, 2-ге цілком перер. вид.	50 „
Мирон: Пригоди Дон Кіхота	40 „
Наші звѣрята	40 „
Дѣточі вигадки ч. I.	30 „
„ „ ч. II.	30 „

Надосланe.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

вѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. I. у ЛЬВОВѢ.

Не цѣнахъ найдешевшихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроя электричныхъ дзвонкѣвъ. Замовленя зъ провінціи вѣдворотно 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѣвъ площа Галицка ч. 1

Цѣна збѣжа и другихъ продуктѣвъ.

16 н. ст. серпня 1897.

Львѣвъ: Пшеница 10·— до 10·35, жито 7·65 до 7·90, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·65 до 7·—, рѣпакъ 11·95 до 12·35, горохъ 6·35 до 7·85, вика 4·80 до 5 —, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бѣбъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·65 до 5·90, кукурудза нова 5·50 до 5·75, хмѣль —·— до —·—, за 100 кілю у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѣвъ —·— до —·— зр.

МОЛИТВЕННИКЪ

выданый „Просвѣтою“

въ народнѣй мовѣ, великій, обѣймаючій 640 сторѣнъ друку, найновѣйшій зѣ всѣхъ такихъ Молитвенникѣвъ.

Молитвенникъ сей мѣстить въ собѣ: I.) Зъ Богослуженя церковного, именно: а) зъ Вечернѣ, б) зъ Повечерницѣ малои, в) зъ Повечерницѣ великои г) зъ Утренѣ, д) Литургія св. Іоана Золотоустого, е) Молитвы въ часѣ св. Литургіи. II.) Тайны покаяня и пресв. Евхаристіи. IV.) Молитвы для рѣжного вѣку стану и въ рѣзныхъ потребахъ. V) Молитвы въ часѣ Великого посту. VI.) Молитвы на празники а) Господскій, б) Богородичнѣ, в) Святыхъ, VII.) Молитвы сполученѣ зъ вѣдпустами, VIII.) Акафистъ до а) Псуса Христа, б) Пресв. Богородицѣ, в) св. Отця Николая, IX.) Молебенъ до пресв. Богородицѣ. X.) Тропарѣ, кондаки, богородичнѣй и прокимены а) недѣльнѣ б) щоденнѣй, в) на празникъ Господскій, Богородичнѣ и Святыхъ, г) на деякѣ потребы. XI.) Коляды и иншій пѣсни церковнѣ. XII.) Мѣсяцословъ цѣлого року.

Сей Молитвенникъ дѣстати можна въ канцеляріи тов. „Просвѣта“ Ринокъ ч. 10, въ книгарни Ставропігійскѣй и въ передплатничѣмъ заведеню **М. Спожарского** по такихъ цѣнахъ:

1)	Молитвенникъ брошуров ный	— зр. 70 кр.
2)	оправленый на-пѣвъ въ полотно зъ одвѣтными вѣдтисками	— „ 90 „
3)	оправленый цѣло въ полотно зъ золоченями и вѣдтисками	1 „ 30 „
4)	оправленый якъ пѣдъ 2) зъ додатковъ волоченыхъ берегѣвъ	1 „ 30 „
5)	оправленѣй на-пѣвъ въ шкѣру зъ золоченями и вѣдтисками	1 „ 10 „
6)	оправленый цѣло въ шкѣру зъ золоченями и вѣдтисками	1 „ 60 „
7)	оправленый якъ пѣдъ 6) зъ додатковъ золотыхъ берегѣвъ	1 „ 80 „

Замовляючій поодиноко Молитвенники зволять присылати на оплату почты 20 кр.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дѣстати можна въ тов. „Просвѣта“.

ЛЯРНЯ ДЗВОНОВЪ

АНТОНІЯ СЕРАФИНА

ВЪ КАЛУШИ

вѣдзначена двома срѣбными медалями

выконуe **дзвоны** рѣзнои ваги и приймаe ушкоджены дзвоны до переливаня въ найкоротшѣмъ часѣ, а такожь маe на складѣ готовѣ дзвоны рѣзнои ваги.

Дякуючи всѣмъ Вп. приходникамъ и фундаторамъ за всѣ дотепершній замовленя, прошу о ласкавѣ замовленя такъ на поодинокѣ новѣ дзвоны якъ и на цѣлѣ ґрупы. За тревалость матеріялу и гармонійный звукъ моихъ дзвонѣвъ ручу и длятого осмѣляю ся припоручати ихъ Вп. П. Т. Публицѣ.

Зъ глубокимъ поважанемъ

3789 **АНТОНІЙ СЕРАФИНЪ.**

ҐАЛИЦКІЙ КРЕДИТОВЫЙ БАНКЪ

принимаe вкладки на

КНИЖОЧКИ

2219 и опроцентовуe ихъ по

4½% на рѣкъ.

КРѢСЛА огородовѣ кутѣ, складаны зъ листовками деревляными, штука по 3 зр. Лавки огородовѣ по зр. 10 и 12 Коновки и Сикавки огородовѣ поручаe ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, горговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

ВЫШИВКИ

всходнои Галичины

пѣсля колекціи зѣбранои Товариствомъ „Клюб Русинок у Львові“ появилась накладомъ Антона И. Хойнацкого зъ літоґрафічного заведеня Андрѣя Андрейчина по цѣнѣ

3 зр. 30 кр. а. в.

за примѣрникъ складаючій ся зъ 20 таблиць въ 4° королевского формату въ хорошо выдѣланѣй тецѣ.

Выдане сихъ „Вышивокъ“ перевышаe значно подѣбного рода выданя, що появились въ Кіевѣ, Одессѣ и Москвѣ и то не лише пѣдъ взглядомъ технічного выкѣнченя, але такожь и пѣдъ взглядомъ самого змѣсту, понеже выдане се заключаe въ собѣ точну репродукцію численныхъ взорѣвъ народныхъ вышивокъ зъ повѣтѣвъ Борщѣвъ, Городенка, Калушъ, Надвѣрна, Снятинъ, Товмачъ и иншихъ о вѣрнѣмъ наслѣдуваню красокъ, уживаныхъ народомъ въ дотычнѣй охрестности.

☞ Зъ замовленями належить звертатись до Антона И. Хойнацкого, управителя *Книгарнѣ Ставропігійского Института у Львовѣ, улиця Руска ч. 3.*

365 22—20

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	приходить о	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	відходять о	зі Львова
	7.30		з Ицкан	6.00			до Підволочиск з головн. двірця
	7.50		„ Янова	6.10			„ Ицкан
	7.52		„ Тернополя на Підзамче	6.15			„ Підволочиск з Підзамча
	8.05		„ Лавочного		6.45		„ Ицкан
	8.15		„ Тернополя на головний дворець	8.40			„ Кракова
	8.25		„ Сокаля		8.55		„ „
	9.10		„ Кракова		9.20		„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35		„ Ярославa		9.25		„ Сокаля
	1.15		„ Янова		9.40		„ Янова
1.30	—		„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05		„ Підволочиск з головного двірця
	1.40		„ Сколього [Гребенке від 10/7 до 31/8]		10.27		„ „ „ Підзамча
1.50	—		„ Черновець		10.45		„ Ицкан
2.15	—		„ Підволочиск на Підзамче		1·04		„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—		„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25		„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
	5.35		„ Підволочиск на Підзамче		2.31		„ Бруховичщо неділі і свята до дальшого заряджeня
	5.45		„ Ицкан	2.40			„ Черновець
НІЧ				2.50			„ Кракова
	3.04		з Підволочиск на Підзамче		3·00		„ Янова
	3.30		„ „ „ головн. дворець		3.05		„ Сколього [від 1/8 до 30/9 з Стрия]
5 10			„ Кракова		3.48		„ Бруховичь
	6.00		„ Підволочиск на головн. дворець		4.40		„ Ярославa
	6.55		„ Кракова		3.40		„ Зимнои води що день до дальшого заряджeня
	8.00		„ Янова тілько в неділі и свята.	**НІЧ**			
	8.15		„ Бруховичтілько від 26/8 ажь до дальшого заряджeня.		4.40		до Кракова
8.45			„ Кракова		5.20		„ Лавочного
	8.49		„ Бруховичтілько від 1/7 до 25/8.		6.24		„ Янова лишь в будні дни
	9.01		„ Янова		6.45		„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	9.10		„ Ицкан Бергомету з виїмком понеділка		7.05		„ Сокаля до 15/9
	9.30		„ Кракова		7.25		„ Тернополя з головного двірця
9.43			„ Підволочиск на Підзамче		7.30		„ Лавочного
9.50			„ Ицкан		7.47		„ Тернополя з Підзамча
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець		8.50		„ Янова в неділі и свята
	10.20		„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.30		„ Ицкан
	12.10		„ Лавочного	10.50			„ Кракова
			7		11.00		„ Підволочиск з головного двірця
					11.37		„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

☞ **При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.** ☜

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. **Папѣръ зъ фабр. Черляньскои.** **Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пѣдъ зарядомъ Іоакима Гремлика.**

Ч. 176. Львовъ, Второкъ 5 (16) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѡмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѡ второкъ, и вѡ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Кидиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѡкъ	8 зр.	на цѣлый рѡкъ	24 зр.
на пѡвъ року	9 зр.	на пѡвъ року	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѡкъ	16 зр.	на пѡвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѡдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застережене. — Реклямаціи неопечатаній вѡльній вѡдъ порта.

Поединоке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѡдъ одной стрѡчки инсератовой або за мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инший донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѡдъ стрічка.

Правда коле въ очи.

Нѣчо такъ не заболѣло прасы польскои въ звѣстнѡй статьи N. fr. Presse пѡдъ заг. Die Vorstösse des Polenthums, — якъ натякъ, що Поляки не вдоволяють ся гнобленемъ Русинѡвъ а засягають теперь вже и на Шлескъ. Хто выпѡмне Полякамъ сей ихъ найтяжшій грѣхъ — гнобленe Русинѡвъ — стаесь ихъ найтяжшимъ ворогомъ и они не можуть ему сеи провины нѣякъ простити. А тымъ бѡльше, коли така немила пригадка выходить на ширше поле, чи то въ парляментѣ чи въ однѡмъ зъ бѡльше почитныхъ орґанѡвъ европейскихъ. Для спокою въ парляментѣ иніціовано всякѡ „новѡ еры“ и творить ся всѣлякихъ Русинѡвъ-угодовцѣвъ, — а въ краю править ся по давному, пѡсля выпробованои и успѣшнои системы. Коли-жь теперь выпѡмнула N. fr. Presse Полякамъ „гнобленe Русинѡвъ“, краковскій Czas накинувъ ся на ню зъ докоромъ ложныхъ арґументѡвъ и тверджень.

„Якъ смѣе N. fr. Pr. закидати намъ гнобленe Русинѡвъ?“ — пытае Czas и дае таку вѡдповѣдь: „Але-жь Русины „гнобленѡ“ въ Галичинѣ мають бѡльше шкѡлъ народныхъ анѣжь Поляки, мають рускѡ гімназіи, вѡдбирають вѡдъ всѣхъ властей письма по руски, мають урядникѡвъ и судьѣвъ зъ обовязку говорячихъ по руски; край субвенціонуе множество институцій рускихъ. А в тыхъ Русинѡвъ менше якъ 50 процентъ цѣлого населеня. Просимо зъ тымъ порѡвнати, якими правами тѣшать ся користаючѡ зъ добродѣйствъ „нѣмецкого духа свободы“ шлескѡ Поляки, котрыхъ та „чисто нѣмецка земля“ числить 85 процентъ.“

Старый то грѣшникъ сей краковскій Czas! не до однои акціи придавленя Русинѡвъ и самъ прикладавъ рукъ, — тожь и его повыша репліка могла бы на першій поглядъ ошоломити и побѣдити противника. Але его арґументы — се мыляні баньки, а порѡвнане Русинѡвъ зъ шлескими Поляками (тыми Wasser-Polaken, якъ они самѡ себе неразъ называють) не выдержить найменшои критики. Поминаючи вже цѣлкомъ вѡдмѣнні услѡвя и вѡдносины историчні, етноґрафічні, культурні и економічнѡ народностей: нѣмецкои и польскои на Шлеску, а польскои и рускои въ Галичинѣ, — досыть намъ розѡбрати подрѡбно кожде тверджене Czas-у, а побачимо, що выйде въ результатѣ — скажѣмъ делікатно: лицемірство.

Що Русины мають бѡльше шкѡлъ народныхъ якъ Поляки, то се анѣ не заслуга анѣ не добродѣйство Полякѡвъ, лишь консеквенція зъ примѣненя основныхъ законѡвъ державныхъ и фактичного стану чисельного тои верствы населеня, для котрого призначенѡ школы народнѡ. Селянъ-Русинѡвъ бѡльше якъ селянъ-Полякѡвъ, рускихъ громадъ бѡльше якъ польскихъ, тожь очевидно и рускихъ шкѡлъ народныхъ мусить бути бѡльше. Однакъ ся надвышка рускихъ шкѡлъ народныхъ дуже мінімальна и не стоить въ справедливѡй пропорціи до дѣйстного стану рѣчей. Досыть згадати про всѣлякѡ штучки инспекторѡвъ шкѡльныхъ при закладаню новыхъ шкѡлъ, щобы лишь завести польскій языкъ выкладовый въ громадахъ чисто рускихъ. И скѡлько то громадъ покривджено пѡдступомъ що-до языка выкладового — а певно не въ хосенъ рускои мовы. Пѡйдѣмь крокъ дальше, до высшого типу шкѡлъ народныхъ, до т. зв. мѣскихъ, а вже Русины опинять ся на тѡмъ самѡмъ становиску, що шлескѡ Поляки. А однакъ мѣста у всходнѡй Галичинѣ заселенѡ рускимъ мѣщанствомъ, для котрыхъ повинні бути рускѡ школы мѣскѡ. Такихъ бѡльше-клясовыхъ шкѡлъ рускихъ у насъ нема. По сказанѡмъ мабуть вже й не треба згадувати о послѣднѡй акціи соймовѡй для усуненя рускаго вплыву въ мѣсцевыхъ (громадскихъ) радахъ шкѡльныхъ — та про акцію сего польскаго Nebenregierung — товариства Szkoła ludowa — въ польонізованю рускаго населеня при помочи шкѡлъ народныхъ.

Про гімназіи рускѡ найлѣпше не згадувати, бо знаемо, якѡ довгѡ борбы треба було завести и вкѡнци добивати ся ихъ таки лишь у центрального правительства. Рѡвножь фреквенція галицкихъ шкѡлъ середныхъ промавляе въ хосенъ Русинѡвъ, коли противно гімназія тѣшиньска в цвѣткою выплеканою лишь зъ найбѡльшимъ напруженемъ моральнымъ и матеріяльнымъ галицкихъ патріотѡвъ польскихъ. Вкѡнци система Бадені-Бобжиньскій що-до гімназій pod jednym dachem та що-до напряму выховання въ гімназіяхъ найлѣпше характеризуе добрѡ интенціи Полякѡвъ.

А вже просто смѣшнымъ выдае ся твердити, мовь бы Русины дѡставали вѡдъ всѣхъ(!) властей письма по руски, а урядники и судьѣ зъ обовязку (!) говорили по руски. Коли се пишемо, вѡдбуваe ся въ львѡвскѡмъ судѣ карнѡмъ розправа противъ шѣстьохъ Русинѡвъ (пятьохъ селянъ и д-ра Короля). Всѣ обжалованѡ Русины, а мимо того актъ обжалованя выготовленый по польски и — розправа „z obowiązku“ вѡдбуваe ся по польски. Чи писати дальше на сей тематъ? Въ тѡмъ самѡмъ числѣ Czas-у въ дописи зъ Тѣшина пѡдносить ся фактъ, що на вѣчу тѣшиньскѡмъ урядники політичнѡ уживали польскои мовы. Мы просимо вказати намъ бодай одинъ фактъ, щобы у насъ въ Галичинѣ на рускихъ вѣчахъ урядники промавляли по руски. Мы все лишь чуемо: W imieniu prawa — хочь голосно и за кождымъ разомъ протестуемо. Якъ бачимо урядникъ-Нѣмець въ Тѣшинѣ се цѣлкомъ щось иншого якъ урядникъ-Полякъ въ Галичинѣ.

Такъ коротко розправились бы мы зъ арґументами Czas-у.. Вкѡнци не радимо такъ дуже числити проценты Русинѡвъ мешкаючихъ въ Галичинѣ. Бо сей процентъ то безвзглядне число самыхъ Русинѡвъ, — а въ бѡльшѡмъ процентѣ Полякѡвъ мы бы найшли всѣлякѡ елементы чужосторонні и захожѡ. Проценты населеня галицкого дуже цѣкаво змѣнили ся въ часѣ послѣдныхъ конскрипцій.

А що вже говорити о системѣ пануючѡй въ Галичинѣ? Всѣ змаганя Русинѡвъ суть звернені до зломаня сеи системы и не вѡдносять поки-що результату. Поляки вмѣли выкористати свою геґемонію и правлять несоґѡрше Нѣмцѣвъ въ краяхъ славяньскихъ. Галичина вславила ся широко-далеко подѣями послѣдныхъ днѣвъ. Навѣть въ Болгаріи, де дѣе ся неодно диво, галицкѡ подѣ выкликали вражѣне, коли Стоиловъ въ звѣстнѡй аферѣ поваживъ ся зробити притыкъ словами: A galicki „tolle Geschichten“? Треба хиба Полякамъ запустити ся въ полеміку не лишь зъ N. fr. Press-ою, але и зъ Стоиловымъ та иншими сусѣдами, котрѡ мабуть знають польску пословицю, котра каже: wiedzą sąsiedzi jak kto siedzi.

Процесъ д-ра М. Короля и тов.

[Першій день розправы 16 н. ст. серпня.]

Розправа пополудни почала ся переслуханемъ свѣдкѡвъ.

Бронислав Ґроховальскій, люстраторъ рады повѣтовои, заприсяженый зѡзнав: Мандатъ на комісаря выборчого дѡставъ вѡдъ староства. До Кунина приѣхавъ передъ 8-ою годиною рано. Заѣхавъ до двора и тутъ вѡйтъ сказавъ ему: „То не буде нѣчо зъ того. Приѣхавъ досвѣта Король и щось людямъ говорить, каже руки пѡдносити... зъ того нѣчо не буде!“ По якѡмсь часѣ прибѣгъ хтось, жидъ чи хлопъ, и каже: „Пане, люде кажуть, що будуть бити, якъ не будемо тримати зъ ними“. Надлетѣвъ Гавтъ и казавъ, що „безъ крови не обѡйде ся“. Свѣдокъ боявъ ся авантуры, ще й зубы почали его болѣти, тожь пѡславъ по асистенцію, а вѡйтови запозвѣвъ, що выборѡвъ не буде зъ причины хоробы комісаря и крикѡвъ. Вѡйтъ вернувши сказавъ: „Пане, зъ того нѣчо! люде кричать, що до вечера не уступлять“. По асистенцію пѡславъ, бо боявъ ся „нелеґальнои аґітаціи“, перекупства, або примусу. Вправдѣ не бачивъ „нелеґальности“, але пѡсля слѡвъ вѡйта судивъ, що мусить щось бути, бо люде мали казати, що „коли комісаря живѡгъ болить то по що ѣхавъ? а якъ болять его зубы, то мы вму вырвемо!“ Льокаль выборчій въ дворѣ — то стара нилька хата. Зъ вѡконъ бачивъ на 300 крокѡвъ и чувъ звычайный голосъ товпы; було то щось въ родѣ сварнѣ. Що и якъ говоривъ вѡйтъ людямъ, того не знае. [Предсѣдатель въ маленькѡмъ резіме поучуе свѣдка, що „przez posty wilk nie tyje“, и выказуе се изъ зѡзнань свѣдка, якъ то вѡйтъ говоривъ людямъ не то, що свѣдокъ велѣвъ сказати.] Гавтъ казавъ подати śniadanie. Гавта злобило, що люде тиснули ся до дверей, злапавъ стрѣльбу и грозивъ, що буде стрѣляти. Наразъ влетѣла кухарка и сказала, що люде вже ломлять дверѣ. Дверѣ рыглювати свѣдокъ не казавъ, але бачучи, що ситуація грѡзна, вставъ вѡдъ снѣданя, вѡдчинивъ вѡкно и спытавъ: „Люде! що вы хочете?“ — „Выборѡвъ!“ — Свѣдокъ на те людямъ: „Вѡйтъ сказавъ вамъ, що я слабый, а вы ще робите крики, деякѡ поутѣкали; такѡ выборы не будуть важні, але коли хочете, то йдѣть на другу сторону и будемо голосувати“. На пытане предсѣдателя, щобы пѡдъ присягою зѡзнавъ, чи хотѣвъ симулювати, чи на правду переводити выборы, свѣдокъ вѡдповѣдае, що хотѣвъ тѡлько зволѣкати до прибутя жандармѡвъ, знаючи, що выборы не будуть важні, бо хто-небудь мѡгъ внести протестъ. [Предсѣдатель замѣчае, що вже зъ-горы нѣхто не маe права уневажняти выборѡвъ.] Партій було въ селѣ двѣ: дворска, до котрои належали слуги та приятелѣ Гавта и жиды, а партія тота мала 50 до 60 осѡбъ, и партія громадяньска. Коли вже зачали ся выборы, вѡйтъ и писарь зѡ староства Кеслеръ, придѣленый свѣ[illegible]кови до помочи, вымовили свѣдкови послухъ, люде самѡ выбрали комісію [обжалованый Стецишинъ перечить словами: „нѣ, пане, мене вѡйтъ выбравъ!“] и всѣ голосували одноголосно на свою листу.

Предсѣд. Я не розумѣю, що зневолило васъ конче до симульованя выборѡвъ? Чи вы не могли ще переждати, сли перше чекали вы и ѣли снѣданe? Свѣд. Зневолили мене крики и тое, що люде пхали ся до вѡкна. Коли прийшли жандармы, я переводивъ голосованe дальше, вѡдѡбравъ-емь ще зъ 15 голосѡвъ. Предс. А то чому? Свѣд. Я хотѣвъ знати, чи не упаде якій голосъ на сторонникѡвъ Гавта. Просто зъ цѣкавости. Донесене до староства о жандармѡвъ писавъ Кеслеръ, а я пѡдписавъ. Предс. вѡдчитуе се донесене менше-бѡльше таке: „Donoszę, że wskutek wielkiego wzburzenia umysłów, wywołanego terroryzmem adwokata Korola, który tu przyjechał o 6-ej rano, wybory odbyć się nie mogą, o czem wójt uwiadomił ludzi. Ze względu jednak, że grozi niebezpieczeństwo życia i zabójstwo dla komisarza, wójta i bardzo wielu wyborców, upraszam o 2 żandarmów ewentualnie o asystencyję wojska z Krechowa, gdyż inaczej opuszczenie lokalu jest niemożliwe“. По вѡдчитаню донесеня предсѣдатель пытае: Чи дѣйстно грозила небезпечнѡсть вже о 9 годинѣ т. е. тогдѣ, коли вы то выслали до староства? Свѣд. Нѣ, тогдѣ нѣ. Предс. Чи треба було ажь вѡйска? бо-жь вѡйско уживае ся ажь въ крайнѡй потребѣ. Чи Кеслеръ не зробивъ того за легкодушно? Свѣд. Може бути. Предс. Але вы пѡдписали! Свѣд. Я бувъ роздразненый. Предс. Ну, коли староста дѡставъ таке письмо, то певно мусѣвъ бути перераженый! Чи вы говорили людямъ, що будуть выборы, сли будуть голосувати на сторонникѡвъ Гавта? Свѣд. Нѣ, се неправда. Предс. Може Гавтъ або вѡйтъ казавъ вамъ, що говорили людямъ таке? та й кухарка мала те саме говорити! Свѣд. Може бути; але я того не знаю. Предс. Отсѡ обжалованѡ вѡдповѣдають передъ судомъ кримінальнымъ, що змусили васъ до чинности урядовои. Скажѣть ще разъ пѡдъ присягою: чи була така грѡзна ситуація? Свѣд. Я-жь присягавъ. Може бути, що менѣ зле реляціонували, именно Гавтъ, вѡйтъ, кухарка, але я бравъ се на серіо! Предс. А чи мали они якій интересъ въ тѡмъ? Свѣд. Нѣ, имъ нѣхто не заплативъ бы за те. Сторонництво Гавта не могло нѣякимъ способомъ побѣдити. Предс. А може вѡйтъ и Гавтъ хотѣли розѡгнати людей и зъ горсткою малою зробити выборы? Свѣд. Я о тѡмъ не знаю. — Прок. Рѡвночасно були выборы по другихъ мѣсцевостяхъ и жандармы були занятѡ; чи не длятого писали вы о вѡйско? Свѣд. Власне длятого.

Д-ръ Добр. [до трибуналу]: Мы просимо о вѡдчитане реляціи, яку написавъ свѣдокъ до староства вже по всѣмъ, а такожь и о донесене староства до суду, писаного на пѡдставѣ тои реляціи. Д-ръ Олесн. пѡдпирае се внесене и мотивуе тымъ, що ажь сѡ акты дадуть поняте о зѡзнаняхъ свѣдка. Прокураторъ не маe нѣчо противъ внесеня и трибуналъ годить ся.

Зъ реляціи до староства писаной Ґроховальскимъ, подаемо замѣтнѡ мѣсця: „Kancelarya okazała się mała i ciasna“. Предс. Пане Ґроховальскій! вы казали, що въ дворѣ було тѣсно. Свѣд. I tam było ciasno! [на сали смѣхъ]. — „Haut mówił mi, że dr. Korol, założywszy główną kwaterę w karczmie, kupuje chłopom wódkę“. Предс. Чи Гавтъ говоривъ ее? Свѣд. Такъ. — „Wójt radził mi posłać po wojsko... wtedy to napisałem do starostwa [а що-жь Кеслеръ?]. Zaczęli się pchać do okien i z niesłychaną natarczywością domagali się głosowania.“ Предс. Та то рѣчь ясна: вѡйтъ сказавъ людямъ ждати, они померзли, то пхали ся до вѡкна Свѣд. Може бути, що такъ. — „Kucharka wleciała zrozpaczona i krzyczała, że nas pomordują... Nie było ani sekundy do stracenia i rozbestwioną i pijaną tłuszczę trzeba uspokoić.“ Предс. Чи вы справдѣ довго говорили крѡзь вѡкно зъ людьми? Свѣд. Такъ. — „Zacząłem wybory mimo oponowania wójta.“ Предс. Чи справдѣ вѡйтъ такъ опонувавъ усе? Свѣд. Справдѣ.

Реляцію сесію переслало староство прокураторіи зъ замѣткою, що чотирохъ „podżegaczy“ арештовано, а жандармеріи не удало ся зѡбрати доказѡвъ провины д-ра Короля, хотяй „głos publiczny“ вказуе на него яко на головну пружину. Дальше староство просить о безпроволочне арештоване д-ра Короля, бо его аґітація утрудняе чинность урядникѡвъ выборчихъ, черезъ него вже тридцять людей сидить въ арештѣ, а заходить обава, що вѡнъ може порозумѣти ся зѡ свѣдками. — Свѣд. зѡзнав, що вѡнъ реляцію тую писавъ на пѡдставѣ донесень Гавта, вѡйта и кухарки, а самъ нѣчого не чувъ и не бачивъ. Стрѣльбу набивъ вѡнъ самъ на „wszelki wypadek“. — Вотантъ радникъ Лоренцъ выказуе свѣдкови неконсеквенціи. Каже, що боячись домагавъ ся вѡйска, а потому перевѣвъ выборы на верандѣ, а ще навѣть по прибутю зъ Жовквы жандармѡвъ вѡдбиравъ голосы. Отже зъ того выходило бы, що не було тои „грѡзноі поставы“.

Д-ръ Добрянській выказуе свѣдкови, що заистувавъ выборы зовсѣмъ нелеґально, а потѡмъ робивъ зъ нихъ забавку, чого певно и „pan starosta“ не учивъ свѣдка. Дальше пытае: чому свѣдокъ не выйшовъ самъ до людей, а выславъ вѡйта, зненавидженого всѣми? Коли вѡйта люде не чѣпали, то певно не чѣпали бы були и свѣдка, бо-жь вѡнъ самъ каже, що люде его навидять. Вкѡнци чому свѣдокъ не вымѣхавъ заразъ? Свѣд. Я не числивъ ся тогдѣ зъ тымъ. Добр. Тамъ було триста люда, а не було нѣякого насильства, нѣхто не выбивъ вѡкна; одна баба каже вамъ якусь дурницю, а вы пишете реляцію! Якъ поводили ся тѡ люде, що голосували? Свѣд. Спокѡйно. Добр. А длячого вы писали „rozbestwiona i pijana tłuszcza“? чи тѡ люде наразъ вытверезили ся? напили ся чорнои кавы? Свѣд. мовчить. — Д-ръ Олесн. Вы писали до староства, що було се наслѣдкомъ „niesłychanej agitacyi“ д-ра Короля? Въ чѡмъ бачили вы сесю аґітацію? Свѣд. Перше йшло до выборѡвъ найбѡльше 30 людей, а тутъ наразъ бачу кѡлька сотокъ! Олесн. Отже у васъ злочинъ сповняе той, хто йде голосувати? Чому вы не пересвѣдчили ся, чи справдѣ д-ръ Король розпивавъ нарѡдъ, а такъ легко выписали реляцію, на пѡдставѣ котрои староство домагало ся увязнена д-ра Короля? Чому вы анѣ въ реляціи анѣ въ слѣдствѣ не згадали о тѡмъ, що згадуете нинѣ, именно, мовь-то вамъ люде грозили, що „выбють вамъ зубы“? Тогдѣ не памятали вы того, а памятаете нинѣ? Свѣд. Тогдѣ выпало менѣ се зъ памяти. Олесн. Чи вы мѣрили зъ карабіна крѡзь вѡкно до людей? Се зѡзнав вашъ аташе

Кеслєръ! Свѣд. Я рѣшучо перечу тому. — Д-ръ Федакъ. Не були вы коли пôдчасъ выборôвъ у Львовѣ? Нѣ? Шкода! Вы пôзнали бы, що пôдчасъ выборôвъ, де є кôлька сотъ людей, мусить бути крикъ. Чи пробувавъ хто высадити вôкно? се-жь тревало чотири годины! Вы называєте аґітацію д-ра Короля „тероризмомъ“, а чи маніпуляція Гавта зъ карабіномъ не була тероризмомъ? Чи говорили вы людямъ, що змушенє до переведеня выборôвъ грозить криміналомъ? Свѣд. Нѣ. [Навала всѣхъ пытань допровадила свѣдка до того, що важко зôпрѣвъ. И було чого!] Зъ обжалованыхъ д-ръ Король констатує, що свѣдокъ мôгъ легко ствердити, чи се правда, що наговорювали на д-ра Короля, а вôнъ, не стараючись дôйти правды, написавъ на него стôлько неправды!

Другій свѣдокъ Бернардъ Кеслєръ, жидъ, адъюнктъ податковый вôдъ 2-ого серпня а передъ тымъ черезъ 23 лѣтъ дієтарь староства. Заприсяженый зôзнає: Приѣхавъ у недѣлю въ ночи оказією и заѣхавъ до Гавта. Рано приѣхавъ Ґроховальскій. Наразъ влѣтѣвъ „ржонца“ Гавта Блявштайнъ и кричить: „Meine Herren, Dr. Korol ist gekommen und hetzt die Bauern auf!“ Ґроховальскій сказавъ, щобы Короля, о котрôмъ „ржонца“ мовивъ, що йде до двора, выкинути зъ обшару двôрского, хочь-бы при помочи кôлькохъ паробкôвъ, бо вôнъ не має найменшого права тамъ ити! Гавтъ наробивъ крику, „що такихъ выборцѣвъ, що стоять за єго лістою“, взяли выборцѣ въ середину и грозять забійствомъ. Черезъ те Ґроховальскій заявивъ, що выборôвъ не буде переводити, и сказавъ вôйтови: „Я бою ся сказати, що за-для насильствъ не хочу переводити выборôвъ, отже скажѣть, що я слабый“. Вôйтъ вернувъ ся и сказавъ: „А то-сте мене пôслали! Стецишинъ кинувъ на мене шапкою. Кобы не братъ, то було бы!“ Ґроховальскій подиктувавъ менѣ реляцію до староства. На грозу ситуаціи наводило ихъ се, що Гавтъ казавъ, що не переночує ихъ тои ночи; въ льокали було кôлькохъ жидôвъ и они бояли ся йти домôвь. Черезъ двѣ годинѣ люде ходили по дворѣ, заглядали у вôкна, одинъ ставъ навѣть пукати у вôкно. Тогдѣ Гавтъ набивъ стрѣльбу и змѣривъ ся до людей. Потôмъ узявъ стрѣльбу Ґроховальскій и сказавъ до людей: „Уступите ся, чи нѣ? Нинѣ выборôвъ не буде!“ Вôдтакъ кухарка наробила крику, а Ґроховальскій сказавъ до свѣдка: „Менѣ йде о житє!“ и тогдѣ постановивъ симулювати выборы. Свѣдокъ сказавъ, що „выборôвъ писати не буде“, бо коли комісарь разъ сказавъ, що выборôвъ не буде, то вже пôзнѣйшій выборы були нелєґальній; не можна було компромітувати ся. Прийшли жандармы. Ґроховальскій сейчасъ перервавъ выборы и казавъ арештувати Стецишина, бо той „найбôльше доказувавъ“. Свѣдокъ въ многихъ зôзнаняхъ суперечить зôзнанямъ Ґроховальского, все знає, навѣть и то, що дѣяло ся тамъ, де єго не було. Гавтъ говорившъ Кеслєрови, що єго партія численнѣйша, отже не такъ якъ говорившъ першій свѣдокъ. Пôсля зôзнаня Кеслєра письмо до староства выйшло по першôмъ выходѣ вôйта до людей, а не по другôмъ, якъ зôзнавъ Ґроховальскій.

И зновъ сему свѣдкови прийшло ся попасти въ сѣтку пытань оборонцѣвъ. Д-ръ Добрянськiй: Вы сказали, що д-ръ Король не мавъ права тамъ бути, а якимъ правомъ вы тамъ були? Предс. Свѣдокъ уже сказавъ, що выславъ єго до помочи староста. Добр. То не може бути! се є противне ординаціи выборчôй! [Свѣдокъ починає злобити ся, хоче поучувати оборонцѣвъ, о що вôльно имъ єго пытати. Предсѣдатель звернувъ увагу свѣдка, щобы вôдповѣдавъ спокôйно на пытаня. Аротантія Кеслєра обурювала всѣхъ.] Добр. Чи вôйтъ выходивъ? Свѣд. Нѣ, бо боявъ ся! Добр. Але снѣданя не боявъ ся ѣсти! Свѣд. Бо ще ґвалтôвъ не було. Добр. Тажь вы вже писали до староства, що грозить вамъ смерть! Свѣд. Але мы не выходили! [Въ сали смѣхъ; предсѣдатель упоминає авдіторію]. — Д-ръ Федакъ. Чи ходивъ хто дивити ся, чи дѣйстно дверѣ були вывалений? Свѣд. Нѣ, не ходивъ. Фед. А въ слѣдствѣ вы казали, що Гавтъ выходивъ и казавъ, що дверѣ на прахъ вывалений! Свѣд. Такъ, выходивъ. — Добр. Та й на мое запытане вы казали, що выходивъ. Свѣд. Я казавъ? Добр. Вы, вы! — Д-ръ Олесн. Чи вы уважаєте се акцією злочинною, якъ бôльше людей збирає ся до голосованя? Свѣд. Певно, коли де каже ся, що „инакше Русь пропаде“, коли рускій кєьондзъ каже... Оборонцѣ [обуренй]. То не належить до рѣчи! о то васъ не пытаємо! Предс. звертає увагу свѣдка, щобы державъ ся въ границяхъ розправы. Олес. Чому вы згадували въ слѣдствѣ о партіи польскôй и рускôй? Свѣд. То судья слѣдчій такъ назвавъ; менѣ самому се не подобало ся! [На сали веселôсть.]

На внесенє д-ра Олесницкого предсѣдатель зарядивъ сконфронтованє Кеслєра зъ Ґроховальскимъ, бо показало ся богато важныхъ суперечностій въ ихъ зôзнаняхъ. Ґроховальскій обстає при своихъ зôзнаняхъ. Кеслєръ богато рѣчей не мôгъ бачити, бо бувъ у другôй комнатѣ. До переведеня правыборôвъ въ Куниннѣ староство призначило на письмѣ лишь єго, о Кеслєрѣ не було тамъ згадки; тôлько передъ выѣздомъ староста устно сказавъ єму, що буде мати въ Куниннѣ Кеслєра „до помочи“. Олесн. Пане Ґроховальскій! чи правда, нѣбы вы казали д-ра Короля при помочи парубкôвъ не допустити до двора? Ґрохов. Се неправда, я не говоривъ того.

[Другій день розправы 17 н. ст. серпня.]

Володим. Гавтъ [выхрещеный жидъ], обшарникъ зъ Кунина, заприсяженый, зôзнає: Въ селѣ були двѣ партіи: одна за д-ромъ Олѣйникомъ, друга за Ґневошемъ. Однакъ „pod naciskiem“ въ послѣднôй хвилѣ партія громадяньска почала брати верхъ, тымъ бôльше, що бувъ передше въ селѣ аґітаторъ Мекелита зъ Бутинъ. Вôйтъ належавъ до партіи двôрскôи. Що-до самои справы свѣдокъ добачувавъ насильство въ тôмъ, що люде були зъ палицями. Грозьбъ вправдѣ не чувъ, але єму о грозьбахъ говорили; хто говоривъ, того не знає. Не памятає, чи вôнъ говоривъ Ґроховальскому о грознôй ситуаціи. О своѣй стрѣчи зъ д ромъ Королемъ оповѣдає, що „była polemika мѣжь нами“. Не чувъ, щобы д-ръ Король пôдбурювавъ кого зъ селянъ. Знає, що до староства пôйшла штафета по вôйско, але хто и що писавъ, не знає. Запытаный, чи дѣйстно була така ситуація, що грозила житю комісіи, вôдповѣдає, що се взглядна рѣчь, бо н. пр. Ґроховальскій дуже боявъ ся. До дверей пхали ся люде. Дверѣ були засуненй. Хто казавъ засунути, не знає. Не знає такожь, що говоривъ вôйтъ людямъ. Самъ взывавъ людей кôлька разъ, щобы розбйшли ся. На пыганє, що спонукало Ґроховальского до симульованя выборôвъ, свѣдокъ вôдповѣдає: „То рѣчь взглядна; *може бути*, що боявъ ся чогось гôршого [отже нѣчо певного!], хотяй не було нѣчого надзвычайного.“ Стрѣльбою свѣдокъ мѣривъ до людей; на що, не знає, хиба, що люде вôйта кликали. [На сали веселôсть.] Бачивъ, що Галасъ добивавъ ся до дверей, але якъ, того не знає, хотяй мавъ зъ нимъ такожь „полемiку“, але яку, не знає. [Взагалѣ у сего свѣдка що слово — „не знаю“, такъ що зôзнаня єго не выказали нѣчого нового, а послѣднымъ єго аґументомъ є: „Коли я говоривъ сесе въ слѣдствѣ, то мусить такъ бути“.] Чи говоривъ слова: „Сли не будете голосувати на моихъ людей, не буде выборôвъ!“ не памятає. За те обжал. Нетреба обстає при своѣмъ зôзнаню. Остаточно свѣдокъ не може знати, чи то можливе, щобы казавъ щось такого. Памятає бодай то, що хотѣвъ зъ Гавриемъ Стецишиномъ робити компромісъ въ день выборôвъ, навѣть уже по тôмъ, якъ Ґроховальскій заповѣвъ, що выборôвъ не буде, але Стецишинъ вôдкинувъ всякй угодовй змагания. — На запытане д-ра Федака: чи свѣдокъ видѣвъ, що „д-ръ Король повнвъ людей страхъ дуже, чотири тысячѣ бочокъ горѣвки выточивъ...“ той вôдповѣдає, що того не бачивъ, а говоривъ, бо єму говорили. [На пôдставѣ того говореня Гавта писавъ Ґроховальскій реляцію до староства!] Д-ръ Федакъ выказує изъ зôзнань Гавта, якъ то „перешкробавъ“ неодно въ своихъ зôзнаняхъ вчерашный свѣдокъ Кеслєръ. — Д-ръ Олесницкій констатує цѣлый рядъ суперечностій мѣжь зôзнанями свѣдка а Ґроховальского. Гавтъ не пригадує собѣ анѣ однои обставины, котрй подавъ Ґроховальскому до реляціи.

Дальшій свѣдокъ Гайнріхъ Блявштайнъ, економъ, „confessionslos“, давнѣйше „wyznania mojżeszowego“, котрого урядово не змѣнивъ. Свѣдокъ, хочь супротивлявъ ся, мусѣвъ присягати на тойру, въ котрôй, якъ пригадавъ єму предсѣдатель, є написано: „du wirst nicht falsch schwören“. Потôмъ зôзнає: Коли я давъ знати, що Король приѣхавъ, то „панъ“ Кеслєръ сказавъ: „Już *nasza* sprawa nie pewna!“ На прикаєъ комісiи Блявштайнъ бувъ мѣжь людьми, чувъ, якъ вôйтъ казавъ, що выборôвъ не буде, а другимъ зновъ разомъ казавъ людямъ ждати. Чувъ, що Стецишинъ заохочувавъ людей до спôльного голосованя, але не памятає, чи то було передъ зазывомъ вôйта до розходу, чи по зазывѣ. Але чувъ, якъ Стецишинъ казавъ: „Мои люде! знаєте, по що мы тутъ; не бôймо ся, хочь они мають револьверы; насъ громада цѣла, не дамо ся“. [Стецишинъ заперечує рѣшучо.] Самого свѣдка [Блявштайна] люде не „бештали“ анѣ не били; такожь не чувъ, щобы хто ганьбивъ вôйта або комісаря. Чувъ, що люде кричали: „Покажѣмъ панамъ, що значить громада!“ [хотяй въ слѣдствѣ не зôзнавъ того]. — Д-ръ Олесн. Чи вы сказали слова: „Korol hetzt die Bauern auf“? Свѣд. Може бути. Олес. На якôй пôдставѣ вы се сказали? Свѣд. Ja ni mam strach przid panem. Jak pan radca bendzi do mni gadać spokojnie, a nie z krzik, to ja bede gadać. [Предсѣдатель, на жаданє д-ра Олесницкого, упоминає свѣдка, але се не помагає]. Свѣд. [до д-ра Олесницкого]. Co pan chce wudemnie? Олесн. Хочу мати приємность говорити зъ вами. Свѣд. Nu, ja nie chcy. [Остаточно на дальшй пытаня вертає до свого „не знаю“, „не памятаю“.]

Лесько Лосинъ, вôйтъ, лѣтъ 40, сухорлявый, подоба фільософа. Оборона противить ся заприсяженю єго, бо вôнъ обжалованый о злочинъ тяжкого ушкодженя тѣла. Трибуналъ рѣшає заприсягнути свѣдка. Свѣдокъ зôзнає: На выборы вôнъ вызначивъ двôръ, бо „такъ хотѣвъ панъ дѣдичь“. Вже рано свѣдокъ боявъ ся выходити, бо чувъ, що хотять єго бити за те, що вôнъ продає громаду и грошѣ бере за выборы. А були то такй, що хотять вôйтами бути, а „я [каже свѣдокъ] таки остро ихъ тримаю. Я належавъ до тыхъ, що йшли „до правительства“, такъ, якъ „було зô староства“. Комісарь Ґроховальскій сказавъ менѣ такъ: „Нехай люде або зачекають, або йдуть; якъ мене зубы перестануть болѣти, то може зроблю выборы“, а впрочôмъ не памятаю, бо я „стративъ память“. Чому комісарь рѣшивъ ся не робити выборôвъ, не знаю, не памятаю, але „сли панъ комісарь каже такъ, то я годжу ся“. Самъ на власнй уха не чувъ-емь нѣякои грозьбы. Стецишинъ сказавъ: „Мавъ бы я такимъ вôйтомъ бути, то нехай мене шляґъ трафить!“ и кинувъ шапкою, чи на мене чи нѣ, чи ударивъ мене чи нѣ, не памятаю. И Нетреба щось говоривъ до мене, але що, не знаю. Мене люде цѣлый тыждень пильнували. Разъ люде зъ присѣлка ночували у мене, такъ мя пильнували; я забавлявъ ся разомъ зъ ними въ коршмѣ. И другй мене пильнували; не знаю, чи хотѣли бити чи нѣ. А впрочôмъ я самъ не чувъ нѣчого, лишь люде менѣ казали. Предс. А чули вы, що Москаликъ казавъ: „Такій вôйтъ най иде свинѣ пасти“? Свѣд. Нѣ, не памятаю; якъ є въ протоколѣ, то такъ мусѣло бути! певно, я присягнувъ на той протоколъ. Крикъ бувъ, але нѣхто мене не трунувъ, анѣ за руку не чѣпавъ, а по друге, въ протоколѣ є все написане, а я нѣчого не памятаю. [И те саме безнастанно: протоколъ ultima ratio. Навѣть и то, що Ґроховальскій робивъ опôсля выборы та що приѣхали жандармы, вôйтъ пригадує собѣ нѣбы крôзь сонъ, але певно не знає. Знає лише, що писарь утѣкъ за пѣчь; бôльше нѣчо!]

На тôмъ скôнчила ся передполуднева розправа. Дальше пополудни, а завтра рано розправы не буде, але буде по полудни.

Кôлька слôвъ о рускôмъ театрѣ.

[*Статья надбслана.*]

Перебуваючи теперъ кôлька день въ Надвôрнôй, бувъ я на кôлькохъ выставахъ гостячого тамъ нашого театру. Думаю, що не вôдъ рѣчи буде подати хочь коротеньку звѣстку про него, тымъ бôльше, що въ остатныхъ часахъ майже не згадує ся про рускій театръ, черезъ що и опінія публична перестає нимъ займати ся, майже забуваючи про єго истнованє, а въ такôмъ выпадку театръ немовь перестававъ бы бути институцією рускою, публичною, стоячою пôдъ наглядомъ тои-жь публичнои опінiи и контролѣ. Не вдаючись тутъ въ нѣяку основну критику або рецензію, хочу, якъ сказано, подати бодай малу звѣстку про него, а може на будуще хочь вôдъ часу до часу згадає хтось о нѣмъ де-що бôльше и подасть загалови вѣдомôсть про єго станъ, поводженє та єго хибы.

По недавнôй крізі, коли то нашь театръ здавало ся майже розбиваєсь починає вôнъ приходити поволи до себе. Не можна сказати, що стоить уже на тôмъ ровени, якъ повиненъ и якъ уже навѣть стоявъ, але все вже теперь иде до лучшого. Видно, що теперѣшна дирекція, въ складъ котрои увôйшовъ довголѣтный артистъ п. С. Яновичь, видить сама, що треба доконче направы, що такъ, якъ було въ послѣднôмъ часѣ, дальше бути не може. А вôдносить ся се въ першôмъ рядѣ до перестарѣлого и добре вже знаного репертуару,

Репертуаръ почала дирекція въ остатнôмъ часѣ дѣйстно вôдсвѣжувати та доповняти. Въ кôлькохъ остатныхъ тыжднях выставлено двѣ на чужихъ сценахъ послѣдными часами розголосній штуки, а то: „Любощѣ“ зъ нѣмецкого и „Попихайло“ зъ польского. Перекладъ тыхъ штукъ єсть заслугою молодого артиста п. Стадника и належить ся єму признанє за те, що стараєсь також тымъ способомъ прислужити ся сценѣ, на котрôй працює. Обѣ штуки, выставленй доперва оденъ разъ, дуже подобали ся; знакомъ се, що публика наша чує потребу запôзнати ся також зъ лучшими творами найновѣйшои, чужои літературы драматичнои. Выконанє обохъ штукъ було, якъ на першій разъ, вповнѣ вдоволяюче.

Крôмъ того выставлено оперу „Cavalleria rusticana“, котру належито вывести єсть рѣчію дѣйстно нелегкою и вымагає добрыхъ силъ оперовыхъ та доброго хору. Однакъ треба признати, що зъ задачѣ сеи вывязавъ ся театръ нашь зовсѣмъ добре, коли взяти на увагу средства, якими може розпоряджати. Головна тутъ заслуга панѣ Лопатиньскои, котра бавить теперь въ рускôмъ театрѣ на гостинныхъ выступахъ, а котру належало бы конче заанґажувати на стало. Єсть се въ повнôмъ сего слова значѣню оперова спѣвачка и артистка; она вôдспѣвала тяжку партію Сантуццы майже безъ докору. На признанє заслугує рôвножь выконанє п. Ольховымъ тяжкои партіи Турріда.

До выставы въ коротцѣ приготовляють ся також двѣ оперетки: розголосна „Der Obersteiger“ и „Бѣдна дѣвчина“. Отже видно, що дирекція дѣйстно стараєсь о скоре пôддвигненє театру до ровени, на котрôмъ повиненъ вôнъ стояти. Не сумнѣваємо ся, що вкоротцѣ выповнить она истнуючй ще недостачѣ, якъ конечне заанґажованє бодай однои ще спѣвачки скрѣпленє орхестры. А зъ другои стороны мы певнй, що и публика наша належито пôдопре тй змаганя та заинтересуєсь бôльше тою своєю институцією, котрои велику вагу повиннй мы зрозумѣти тымъ бôльше, коли бачимо, якъ Поляки старають ся всѣми силами удержати навѣть такй свои провінціяльнй, малй театры, якъ примѣромъ станиславôвскій.

Д-ръ Я. О.

Переглядъ часописей.

[Американьско-словацка часопись о угорско-рускôй интелiґенціи]

Американьско-руска „Свобода“ подала въ остатнôмъ числѣ зô словацкои часописи Amerikansco Slovenske Noviny [ч. 731.] осьтаку статью о угорско-рускôй интелiґенціи:

„Кождый нарôдъ, котрому бракъ проводирôвъ, мусить нидѣти... а далѣ й загибати. Така судьба жде рускій нарôдъ въ Угорщинѣ. Свѣтскои интелiґенціи, котра бы вѣрно служила народови, нема зовсѣмъ. А тй, котрй бы мали бути провôдниками народу, вôдцурали ся народности, вѣры а богато разôвъ и рускаго имени. Такого нѣчимъ не можна такъ образити, якъ тымъ, если єму хто скаже, що вôнъ Русинъ! Єсть се змадяризована голота, котра навѣть на шибеницю не заслугує, бо шкода бы було того мотуза, на котрôмъ бы ихъ повѣшали. Про тыхъ бесѣдувати шкода часу. Є деякй мѣжь свѣтскою интелiґенцiею, котрй лишь тайно признають ся до Русинôвъ, а и то по тихо, мѣжь чотирма стѣнами, щобъ ихъ не почувъ якій мадяръ.

Лишає ся тôлько духовеньство. Оно мало бы бути не лишь духовнымъ, але и народнымъ провôдникомъ Русинôвъ. Але чи такъ єсть? Навпаки! Мадярска власть зъ тыхъ то людей выбирає Юдôвъ, котрй въ бѣднôмъ народѣ забивають и тоту искорку рускости, котру вôнъ у себе задержавъ. Погляньте на такого рускаго духовника и послухайте єго. Вôнъ инакше не буде бесѣдувати, лишь по мадярски, а то зъ тои причины, що не знає по руски не тôлько говорити, але навѣть писати, а по друге тому, що вôнъ усе хоче лишити ся „hazafias' papom“.

Рускй духовники походять по найбôльшôй части зъ попôвскихъ сынôвъ, и иншихъ урядникôвъ, а одна третина зъ сынôвъ простого народа. Въ ґімназіяльныхъ школахъ не вчать ся по руски, хоть ще и нинѣ въ Прящевѣ и Унґварѣ є катедры для рускои мовы. Але священики по бôльшôй части хотять показати свою высшôсть тымъ, що на науку рускаго языка не ходять, бо они мадяры, пишуть вѣршѣ по мадярски а навѣть учать ся катихизму по мадярски! Въ родиннôмъ кружку, вôдъ матери и вôтця, не научать ся дѣти по руски, бо тамъ цвенькають по мадярски. По руски бесѣдує ся лише зъ простымъ хлопомъ, коли принесе на службу Божу; инаше анѣ чортъ о него не стараєсь. Певно въ семинари учать ся по руски? Хорони Господи!

И потому такихъ мадяронôвъ высылають на парохію зъ чисто-рускимъ населенемъ. Такихъ потôмъ послухайте, якъ они бесѣдують проповѣдь, а голова вамъ закрутить ся. Се чиста мѣшанина рускихъ слôвъ зъ мадярскими. Старославяньскій языкъ, котрого уживають при службѣ Божôй, такъ спотворять, що чоловѣкови ажь до плачу йде, а похвалъ мадярамъ кôнця нема! Кровь ударить чоловѣкови до лица, коли таке чує. Але що то обходить рускаго духовника? Єго чутє вже не вôдчуває того, а єму милѣйша похвала жидôвско-мадярскои голоты, нѣжь добро свого народу.

Нѣ, не знайдете на цѣлôмъ свѣтѣ такихъ пастирѣвъ и такихъ проповѣдникôвъ, лишь помѣжь рускими угорскими священиками, котрй о свôй нарôдъ нѣчогисѣнько не дбають. Они выгнали и духа рускаго въ на-

родѣ настолько, що н. пр. коли спытати ся чоловѣка зъ Спіжскои, Гемерчаньскои, Земплиньскои, Мармарошскои и Береґчаньскои, що вонъ е? — лишь по тихо водповѣсть, що вонъ Руснакъ або Русинъ. Але Унґварчанъ або Земплинчанъ скаже тобѣ, що вонъ грекокатоликъ, такъ якъ и его духовникъ за жадни скарбы въ свѣтѣ не признасть ся, що вонъ рускій духовникъ — вонъ есть греко-католикъ. А по грецки только знае, що и по руски, а властиво анѣ одного анѣ другого. Рускі духовники не читають рускихъ ґазетъ, а самі мадярскі. Навѣть на галицкі ґазеты кажуть, що то польскі або московскі. Окромъ календаря не найдешь у духовника жаднои иншои книжки. Вонъ лишь тому ви держить, бо есть въ нѣй церковный уставъ; инакше не купивъ бы и того. Рускі попадѣ зовсѣмъ не вмѣють читати и писати по руски; не дивота, що руска мова загибае. Рускій народъ на Угорщинѣ гине. Нема душѣ — проводирове, тому мертве тѣло. Духовеньство здеморалізоване, воддурало ся простого народу, а мадяры тому можуть казати, що въ Угорщинѣ Русиновъ нема! Тому то той народъ такъ подупавъ, що Мадяры положили его на вымертє, а вонъ въ тыхъ передсмертныхъ судорогахъ живить ся лободою. Окромъ Бога народъ рускій въ Угорщинѣ не мае иншихъ заступниковъ; та Богъ высоко, а ти, що призначени ту на земли бути провідниками не только въ справахъ духовныхъ, але и народныхъ, ти дбають лишь про себе. Руско-мадярскимъ духовникамъ не лишае ся нѣчо, якъ заспѣвати надъ рускимъ народомъ „вѣчная память“, а за те впаде для нихъ велика ласка зъ мадярскои трапезы.“

Словаки — сусѣды Русиновъ угорскихъ, то они й можуть знати водносины рускі. Впрочомъ се вѣдома рѣчь, що на угорскій Руси сумно! Єдина водрада наша въ томъ, що остатными часами проявили ся тамъ познаки звороту до лучшого...

Переглядъ політичный.

Nordd. Allg. Ztg. доносить, що ґр. Бадені гадае скликати ческій соймъ, щобы занявъ ся справою удѣленя помочи сторонамъ, навѣщенымъ повенею, и справою языковою. Соймъ мусѣвъ бы збити ся передъ скликанємъ рады державнои. Однакъ передъ тымъ мусѣли бы Чехи и Нѣмцѣ погодити ся що-до головныхъ точокъ обопольнои угоды. Ґр. Бадені выходить зъ того становиска, що мѣжь народами, заселяючими той самъ край, не може оденъ верховодити, а другій бути рабомъ, але оба мають бути собѣ ровні. — Гарні, на причудъ гарні слова; але чи такъ оно въ Галичинѣ?...

Вѣсть, подана берлиньскимъ дневникомъ не е для насъ новиною; все-жь таки свѣдчить она бодай, що ґр. Бадені мимо неприхильныхъ голосовъ, зъ якими его заходы стрѣли ся и зъ нѣмецкои и зъ ческои стороны, не покидае гадки пробувати помиреня обохъ противниковъ.

Тымчасомъ розъярене мѣжь Нѣмцями и Чехами росте майже зъ кождымъ днемъ. Чехи скликують вѣча чи то, якъ они звуть „таборы“, щобы протестувати противъ напастямъ, якихъ Нѣмцѣ допускають ся въ сторонахъ нѣмецкихъ на Чехахъ Урядъ зъ своеи стороны заборонюе ти вѣча, якъ вчера донесено про заповѣджене вѣче въ Лявнѣ, а сегодня про вѣче въ Лѣпавѣ. Що ти забороны не причинять ся до втихомиреня розгорѣлыхъ противниковъ, се рѣчь певна.

Про послѣдни угодови пляны правительства пише Arbeiter Ztg., що они мабуть розбили ся, поки ще якъ слѣдъ прийшли на свѣтъ. Пляны угоды — каже — е; только шкода, що нѣхто не хоче дати ся ґр. Баденьому „годити“. И нѣчого въ томъ дивного; та й кождый иншій, менше певный себе, якъ на власну шкоду е польскій президентъ міністровъ, могъ се легко вгадати напередъ. Коли правительство въ спорѣ сторонъ хоче ставати честнымъ маклеромъ, то перше услове е, щобы люде вѣрили въ его честноту и безсторонность. Але тоту вѣру стративъ ґр. Бадені и у Нѣмцѣвъ и заровно у Чеховъ, бо нѣхто вже теперь не може вѣрити, щобы ґр. Баденьому ходило о привернене національного миру, а всякій знае, що ему ходить едино о продовжене свого міністрованя. Ґр. Бадені занадто въ тій справѣ интересованый особисто, щобы стороны могли падѣяти ся, що вонъ въ ихъ спорѣ буде могъ бути безстороннымъ. Чи угодови пляны добри чи злі, — то ще пытане; але одно е певне, що ґр. Бадені е найменше способнымъ до того, щобы ихъ перевести. Спору, що дойшовъ до такои заѣлои шальги, не годенъ полагодити чоловѣкъ, котрый своими вчинками выкликавъ той споръ и дальше его поддержуе. Першою рѣчею до всякихъ угодовыхъ переговоровъ е и буде, щобы собѣ ґр. Бадені пошовъ и иншимъ лишивъ посередництво. Се е одинока рѣчь, яку ґр. Бадені може зробити для Австріи, и вонъ повиненъ бы мати на столько патріотизму, щобы се зробити чимъ скорѣйше. Инакше всѣ пляны и переговоры е пустою марою, бо имъ не достае найважнѣйшои рѣчи: охоты и готовости сторонъ.

Deutscher Volksblatt, орґанъ антісемітовъ, доносить, що д-ръ Люеґеръ, довѣдавши ся о результатѣ процесу Верґанього, сказавъ, що Верґані черезъ те нѣчого не стративъ у него зъ своеи чести. — Дневники доносять, що вчера було у д-ра Люеґера засѣдане выдѣлу христіяньско-соціяльного (антісемітского) сторонництва. На томъ засѣданю ухвалено одноголосно не водказувати и дальше Верґаньому свого довѣря, бо вонъ не достав свого мандату водъ судьѣвъ присяжныхъ, а водъ выборцѣвъ. Також постановлено внести въ радѣ державнои интерпеляцію въ справѣ сторонничого веденя розправы Верґанього изъ стороны судового радника бар. Бенца.

Дня 4 с. м. водбули ся въ Турчаньскомъ св. Мартинѣ рочни загальни зборы словацкого товариства женочого Živena и товариства музеального Muzeálná slovenská spoločnosť. Турч. св. Мартинъ е мале словацке мѣсточко, але тамъ е осередокъ словацкого національного житя. Выходить тамъ одинокій дневникъ словацкій Narodnie Noviny; е двѣ словацкі друкарнѣ, каса щаднича и Народный Домъ. Въ томъ домѣ мѣстять ся словацкі товариства, музей, велика саля театральна, читальня, готель и склепы. На передодню загальныхъ зборовъ згаданыхъ товариствъ дано выставу въ театрѣ. Женоче товариство Živena заложено въ р. 1871: цѣлею его е заложене и удержуване практичнои высшои школы дѣвочои и пенсіонату. Але доси ще досыть далеко до осягненя тои цѣли. Товариство, котрому проводить велика патріотка словацка и письменница Олена Солтисова, числить 300 членовъ и мае 10.000 зр. майна. Друге товариство, Muzeálná spoločnosť, повстало на мѣсце загарбанои Мадярами Матицѣ, але мусить уникати навѣть всякои тѣни якоись політики, щобы не впасти въ мадярскі лабеты. Головна его цѣль е: збирати до музею матеріялы, котрі бы згодомъ можна выкористати науково. Вже теперь, по трехъ рокахъ истнованя, призбирало товариство такъ богато цѣнныхъ книжокъ, монетъ, народныхъ вышивокъ, керамічныхъ и природничихъ рѣдкостей, що въ пяти чи шести комнатахъ ледво може те все помѣстити ся; а коли бы хотѣли упорядкувати ти зборы и такъ уставити, щобы кождому бувъ до нихъ приступъ, то треба бы для нихъ зо три разы только мѣсця. Але при томъ даесь учувати великій бракъ роботниковъ. Адвокатъ д-ръ Андрѣй Галяша е въ одной особѣ и бібліотекаремъ и впорядчикомъ и аґітаторомъ и спедіторомъ, и до того выготовляе та веде катальоґъ цѣлого музея. Лепшими роботниками суть також голова товариства, католицкій священикъ зъ Бренчова Андрѣй Кметь, и заступникъ голови Павло Кріжка; першій е визначнымъ ботанікомъ, а другій археольоґомъ и знатокомъ исторіи культуры. Науковый орґанъ товариства, Sbornik, выходить два роки и за той часъ вызначивъ ся дуже гарными працями, особливо на поли фолькльористики. На загальныхъ зборахъ товариства принято внесене Кріжки, щобы заняти ся систематичнымъ збиранемъ первѣстныхъ назвъ мѣсцевостей въ Турчаньскомъ комітатѣ. Рѣчь се великои ваги, бо водъ 20 лѣтъ урядово и повурядово мадярщать всѣ назвы славяньскихъ мѣсцевостей въ повновчной Угорщинѣ. По загальныхъ зборахъ уладжено спольну забаву, на котрой попысувало ся також спѣвоче товариство Slovenski Spievokol.

Зъ якими перешкодами мусить бороти ся житє Словаковъ, досыть згадати о томъ, що день передъ зборами выдано въ мѣсточку урядове оповѣщене, щобы кождый, до кого заѣде гость — значить, членъ словацкого товариства, давъ о нѣмъ знати до уряду подъ карою 50 зр. Очевидно, що се не дуже може додавати водваги людямъ зависимымъ. При томъ всѣмъ водрадною появою е те, що въ народной працѣ, веденой переважно протестантами, бере теперь участь також духовеньство католицке.

НОВИНКИ.

— **Вступни испыты до I-ой клясы и до клясы приготовляючои въ ґімназіи въ Коломыи** будуть водбуватн ся въ другомъ терминѣ въ дняхъ 1 и 2 [евентуально и 3] вересня с. р. Ученики, що хотять здавати испытъ; мають зголосити ся въ канцеляріи ґімназіи въ дняхъ 29, 30 и 31 серпня лично въ товариствѣ родичѣвъ або опѣкуновъ и принести зъ собою метрику хрещеня и посвѣдчене защепленои воспы або ревакцинаціи [найдавнѣйше минувшого року], а котрі укончили IV. взглядно III. клясу народнои школы, також свѣдоцтво тои школы. Вступни испыты до высшихъ клясъ [II—VI.] розпочнуть ся 5-ого вересня.

— **Польскі дневники** Gazeta narodowa, Dziennik polski и другі того рода — подають зъ процесу д-ра Короля и товаришѣвъ справоздания дуже тенденційни. Поступоване то крайно нельояльне, але наши „bracia“ въ средствахъ не перебирають, коли йде о Русиновъ... Однакъ мы не сумнѣваемось, що на компетентни круги тая тенденційность орґанівъ польскихъ не може и не буде мати нѣ дробки вплыву.

— **Зъ Равы-руской** пишуть намъ: Зъ давенъ-давна въ Равѣ рускої не було чути нѣ про рускі вечерницѣ музикальни, а тымъ паче про рускі концерты. Ажь ось теперь хоръ рускихъ академиковъ зъ рамени „Перемыского Бояна“, сполучаючи гарне зъ пожиточнымъ, давъ дня 15 с. м. въ сали ратушевої першій рускій концертъ. [Дасть Богъ, що водъ теперь послѣдують другі рускі концерты и вечерницѣ въ Равѣ рускої!] Мѣсцевый комітетъ потершавъ, чи саля концертова не схоче свѣтити пустками, однакъ смутокъ перемѣнивъ ся въ радость, бо саля такъ була переповнена публикою, що водъ горяча годѣ було выдержати, ажь свѣчки таяли. Руска публика перевалала, однакъ и польска въ значномъ числѣ заґостила, що тутъ зъ признанемъ нотуемо. Хоръ рускихъ академиковъ, козаковъ-молодцѣвъ въ гарномъ народномъ строю, „нѣ мечемъ нѣ огнемъ, але рускою пѣснею“ подборювавъ собѣ серця слухачѣвъ. Всѣ любували ся гарными добрыми голосами спѣваковъ та ихъ бездоганнымъ выконанемъ спѣвовъ Спѣвали хоры: 1) „Услыши Господи гласъ мой“ псаломъ, 2) „Зъ окрушковъ“, 3) „Слеза“, 4) „Hej pod kopicą“, 5) „Скорбна дума“, 6) „Наша жизнь“, 7) „Гурра у бій“ и сольо барітонове „Ой Днѣпре“. Були и два соля фортепяновi. Не обійшло ся тутъ и безъ цѣкавои несподѣванки. Отсе выступае на естраду спѣвакъ. Всѣ звернули на него очи, дали ся чути голосы: „А то зъ-водки взявъ ся тутъ Шевченко!“ Всѣ утишили ся, щобы послухати несподѣваного спѣвака. Спѣвакъ спѣвае при акомпаняментѣ фортепяна сольо барітонове „Помарнѣла наша доля“. Голосъ гарный, скаля широка! „Хто се? хто се?“ пытають розцѣкавленi. А то мѣщанинъ зъ Немирова, кушнѣръ Теодоръ Скороденьскій выступивъ за спѣвака въ старосвѣтскомъ мѣщаньскомъ строю: въ сивомъ футрѣ баранковомъ зъ широкимъ ковнѣромъ, покритомъ ґранатовымъ сукномъ, оперезаный шовковымъ широкимъ поясомъ. Бракувало только ще шапки-великодницѣ, та не годило ся ему брати ви на голову за-для публики. Дай Боже такихъ мѣщанъ-Русиновъ міліоны міліоны, а „настане певно часъ лучшой долѣ и для насъ“! — *Участникъ.*

— **Подгорска Спо ка** для торговлѣ безрогами въ Станиславовѣ оповѣщуе: „На численни запытаня Р. Т. Родимцѣвъ водповѣдаемо: а) принятый до Подгорскои Сполки може бути *кождо Русинъ*; б) зъ добродѣйствъ Сполки т. е. що безрогу прийме ся коли-будь, що безрогу прийме ся до высылки „комісъ“ и т. д. будуть могли користати лишь ти, що приступлять до тои сполки *зъ удѣломъ*; в) зголошеня и всякі письма адресувати: М. Кушнѣръ, директоръ „Народнои Торговлѣ“ въ Станиславовѣ, улиця Липова. — При томъ просимо зголошуватись якъ найскорше, абы Сполка якъ найскорше могла зачати интересъ. — *Водъ Комітету.*

— **Огнѣ.** Зъ Озеряики [коло Зборова] пишуть намъ зъ дня 16 с. м.: Нинѣ въ полудне выбухъ въ Озерянцѣ огонь и до двохъ годинъ згорѣло 18 хатъ; зъ тыхъ мало хто асекурованый. Завдяки горсточцѣ людей зъ интеліґенціи перервано огонь и зльокалізовано, закимъ ще прибула жандармерія зъ псомъ зъ Зборова [воддаленого о 5 кільометровъ]. Байдужне ви поведене выкликало въ першій хвили огорчене... Шкоды великій, бо збоже вже було звезене. — Въ Черници коло Бродовъ погорѣло дня 13 серпня колька господарствъ, а огонь занявъ ся зъ оббйстя Параньки Бочихи. Жандармерія выслѣдила подпалника Франца Бонковского, котрый водгрожувавъ ся по пяному подпаломъ, а въ ночи доконавъ сего злочину при помочи двохъ пачокъ сѣрниковъ. — Въ Болеховѣ погорѣло шестьохъ господарѣвъ.

— **Реформы міністра Ґавча.** Міністеръ просвѣты выдавъ 2-ого серпня довше розпорядженe до краевыхъ властей школьныхъ дотычно внѣшного выгляду школьныхъ книжокъ для школъ народныхъ и выдѣловыхъ. Розпорядженe приписуе подробно, якій мае бути папѣръ, якій черенки и взагалѣ якій выглядъ мають мати ти книжки. Якъ бачимо, въ розпорядженю говорять ся о всѣмъ, а только не о томъ, щобы цѣна за ти книжки не була такъ высока и щобы ихъ такъ часто не змѣнювано на шкоду бѣдныхъ родичѣвъ, посылаючихъ дѣти до школы.

— **Театръ М. А. Кропивницкого**, що теперь дае представленя въ театрѣ „Аркадія“ въ Петербурзѣ, переѣде на жовтень и падолистъ до Варшавы, де буде грати на сценѣ россійского товариства любителѣвъ сценічнои штуки.

— **Соціялісты въ арміи.** Передъ краковскимъ судомъ водйсковымъ ставало минувшого тыждня — якъ доносять соціялістичні ґазеты — восьмохъ жовнѣровъ и подъофіцировъ пѣхоты, обжалованыхъ о участь въ товариствахъ и зборахъ соціялістичныхъ. Одного увольнено, а семохъ засуджено на вязницю въ ґарнізонѣ. Найвысша кара выносить пять мѣсяцѣвъ зъ постомъ два разы тыждневo, а кромъ того подъофіцировъ здеґрадовано. Въ такій самій справѣ сидить ще въ арештахъ войсковыхъ въ слѣдствѣ до двацять жовнѣровъ.

— **І-ій зъѣздъ галицкихъ фармацевтовъ** мае водбути ся у Львовѣ 22 н. ст. серпня с. р. Програма зъѣзду така: Водносины службовi. Водносины заводовi. Побольшене числа аптикъ въ Галичинѣ. Допущене женщинъ до фармаціи. Репрезентація фармацевтовъ.

— **Змѣны полковъ.** Стаціонованый водъ 1891 р. въ Станиславовѣ 8-ый полкъ улановъ перенесеный до Чорткова. По вправахъ въ околици Нижнева, Товмача и Микулинець переселить ся згаданый полкъ 6 н. ст. вересня на стало до Чорткова. На мѣсце 8-го полку улановъ прибуде до Станиславова 1-шій полкъ драґонбвъ зъ Терезіенштадту въ Чехахъ и примѣстить ся въ новыхъ касарняхъ, побудованыхъ мѣстомъ побочь карного заведеня.

— **Въ Тарновѣ** буде отворена зъ днемъ 1 вересня с. р. перша кляса школы реальной.

— **Въ Борщевѣ** водбувъ ся д. 12 с. м. зъѣздъ дѣдичѣвъ за иніціятивою кн. Адама Сапѣги, щобы обговорити справу будовы цукроварнѣ на Подолю. Въ дискусіи мали брати участь кромъ дѣдичѣвъ також священики и селяне, а до комітету екзекутивного выбрано кн. А. Сапѣгу предсѣдателемъ, ґр. Борковского его заступникомъ и шестьохъ дѣдичѣвъ.

— **Выскочивъ зъ поѣзду.** На шляху зелѣзничомъ Подленже Клай выскочивъ зъ поѣзду въ повномъ бѣгу селянинъ Дмитро Яквакъ, що ѣхавъ до Америки. Жандармерія прихопила Дмитра, а при ревізіи найдено при нѣмъ 700 зр. и заряджено доходженя.

— **Выкрали матери доньку.** Бальбина Крайза, женка горника зъ Велички, ѣхала зъ 15-лѣтною донькою зелѣзницею зъ Велички до Бохнѣ. Въ ваґонѣ находили ся двѣ женщины, одягненi по монашому, що черезъ колька днѣвъ збирали въ околици Велички складки на водбудову якогось костела въ Буковинѣ. Ти женщины вговорили въ Бальбину, що водадуть ви доньку до якогось заведеня женочого на Подолю, а прибувши на стацію десь щезли зъ донькою Єленою. Мати повѣдомила о той пригодѣ поліцію краковску и догадують ся, що обѣ черницѣ були жидовками, котрі займають ся вывозомъ людского товару за границю.

— **Въ справѣ крадежи въ спальномъ ваґонѣ** на шляху Вѣдень-Карльсбадъ въ ночи зъ пятницѣ на суботу надходять такі близшi вѣсти: Обкрадено пятьохъ пасажировъ, позабиравши имъ пулярсы зъ большими квотами по 2000 марокъ, 300 зр. и т. д., а одному золотый ланцушокъ вартости 1.500 зр. Пошкодованій отямили ся ажь передъ Прагою и на двориі въ Празѣ списано протоколъ зъ ними якъ також зъ кондукторомъ ваґона Реслеромъ. Догадують ся, що ся нечувана крадѣжь е дѣломъ мѣжнародной щайки злодѣйскои. Слѣдство выказало, що въ часѣ ѣзды нѣхто не высѣвъ зъ ваґону спального, а самъ ваґонъ не мае полученя зъ иншими ваґонами. Жалують, що на двориі въ Празѣ не переведено ревізіи зъ пошкодованими пасажирами, бо можливе, що мѣжь ними находивъ ся злодѣй.

— **Міністеръ рольництва ґрафъ Лѣдебуръ** мае приѣхати въ осени на Буковину, щобы бути при торжественномъ отвореню ново-основаныхъ рольничихъ школъ въ Кицмани и Радовцяхъ.

— **Вынайденe.** Инжінеръ рижско-орловскои зелѣзницѣ Кулакъ збудувавъ приладъ, котрымъ звѣрину або чоловѣка може поѣздъ зелѣзницѣ усунути безъ всякого ушкодженя. По передвступныхъ пробахъ мають остаточно выпробувати сей апаратъ на теперѣшномъ зъѣздѣ инжінеровъ въ Ризѣ.

— **Бузьки водлѣтають.** Оногды перелетѣло величезне стадо бузьковъ по-надъ Краковъ на полудне. Зъ того ворожать вчасну зиму, бо щобы такъ скоро збдлѣтали бузьки въ великомъ числѣ, се незвычайный выпадокъ.

— **Дробни вѣсти.** Міністеръ зелѣзниць Ґутенберґъ водбувъ зъ нагоды своеи гостины въ Галичинѣ також инспекцію шляху Львовъ-Белзець. — Намѣстникъ кн. Сангушко вернувъ оногды зъ Берлина до Тарнова. — Мѣсто Острови въ царствѣ польскомъ погорѣло до тла дня 13 серпня, бо по-надъ 400 будынковъ упало жертвою огня. — До Львова спровадивъ п. Одживольскій першій самоходъ [возъ-автомобіль], порушаный бензиною, а коли проба удасть ся, то спровадять больше самоходовъ для комунікаціи по улицяхъ Львова. — Выдѣлъ краевый жертвувавъ на будову костела польского у Вѣдни 200 зр.

Телеґрамы „Дѣла“.

Прага 17 серпня. Вѣсти про зневаги, якихъ въ нѣмецкихъ сторонахъ допускають ся Нѣмцѣ на Чехахъ, выкликують тутъ велике розъярене. Въ ческихъ реставраціяхъ не дозваляють говорити по нѣмецки и навѣть не обслугують гостей, промавляючихъ по нѣмецки. Такъ само поступають зъ Чехами въ нѣмецкихъ реставраціяхъ. Рада мѣска ухвалила остереженя въ мѣскихъ огородахъ, взываючи до охороны деревъ, заступити таблицями въ самій только ческій мовѣ.

Парижъ 17 серпня. Кн. Орлеаньскій мае ся добре. Лѣкарѣ сказали, що рана була бы смертельна, коли бы лише дробку пошла глубше. Ґен. Альбертоне водкликавъ свое вызване, заявляючи, що поединокъ ґрафа Турину достаточно вже очистивъ честь италійского войска. На томъ мабуть покончить ся вже цѣла справа.

Туринъ 17 серпня. Ґрафови Турину выправлено тутъ при его поворотѣ величаву овацію.

Франкфуртъ 17 серпня. Frankf. Ztg. доносить, що кн. Фердинандъ, якъ показуе ся, въ часѣ своеи гостины въ Царгородѣ лишивъ свои білеты візитовi у всѣхъ амбасадоровъ, вынявши австрійско-угорского.

Канеа 17 серпня. Джевадъ паша запросивъ адміраловъ на переглядъ турецкого войска, котрый водбуде ся завтра зъ нагоды уродинъ австрійского цѣсаря. Адміралы приняли запросины.

Надѣслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рѣкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ.**
107 52—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѣвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

вѣдъ „КОПЕРНИКОМЪ"

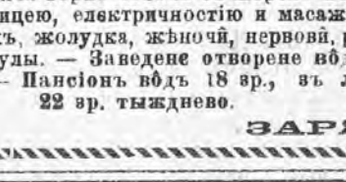

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѣй ч. І.

У ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешев. нихъ въ великѣмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвінкѣвъ. — Замовленя зъ провінціи вѣдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѣвъ площа Галицка ч. І.

Цѣна збѣжа и другихъ продуктѣвъ.

17 н. ст. серпня 1897.

Львѣвъ: Пшениця 10·— до 10·35, жито 7·65 до 7·90, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·65 до 7·—, рѣпакъ 11·95 до 12·35, горохъ 6·35 до 7·85, вика 4·80 до 5·—, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бѣбъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·65 до 5·90, кукурудза нова 5·50 до 5·75, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрѣвъ —·— до —·— зр.

Курсъ Львѣвскій

зъ дня 17 н. ст. серпня 1897.

Акція за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 50	218 50
Зелѣз. Львѣв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	283 —	287 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр. а. в.	— —	210 —
Листы заставнѣ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а. в. выльос. зъ 10% прем.	110 20	110 90
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в. льос. въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (І емісіи)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 50	98 20
„ „ 4% льос. въ 56 л.	97 20	97 90
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	98 —	98 70
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальний Банку краев. 5% (ІІ. ем.)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (ІІІ. ем.)	100 20	101 90
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 —	97 70
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 25	29 25
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 47	9 57
Пѣвъимперіялъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 26½	1 27½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 40	58 90

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дѣстати можна въ тов. Просвѣта.

Глядає ся до дому священика

учителькн на село

котра учила бы приватно двоє дѣтей: одну дѣвчинку предметѣвъ зъ IV. клясы и одного хлопчика предметѣвъ зъ II клясы та приготовила ихъ до испыту въ публичныхъ школахъ мѣскихъ. Зъ предложеними просить ся вѣднестись до о. Ю. Кульматицкого пароха въ Горохѣвцяхъ п. Перемышль.
242 3—3

Вѣдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькѣвщина" и „Читальня") тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдає и за редакцію вѣдповѣдає д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорѣчна передплата выносить 2 зр., на пѣвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львѣвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты").

„СВОБОДА" 'мѣстить: 1) передовй статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнй політичного змѣсту (н. пр. о сегорѣчнѣй сесіи соймовѣй, о выборахъ, вѣдозвы Краевого рускаго комітету выборчого, о нарядахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховй переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д-ра Дам. Савчака О новѣмъ законѣ дороговѣмъ, О краевѣй продажи соли, О краевѣй акцизѣ вѣдъ напиткѣвъ, Вас. Нагѣрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Целеньского Торговля безрогами, Гр. Брецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зѣ всѣхъ сторѣнъ краю; 5) порады, пытаня и вѣдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспѣльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промысль и торговля.

„СЛАВІЯ"

Банкъ взаимныхъ обезпечень въ Празѣ

(основаный въ 1868 р., въ Галичинѣ вѣдъ 1874 р.)

скѣнчивъ зъ кѣнцемъ 1896 р. 28-ый рѣкъ сво ви дѣяльности и зросла вѣ всѣхъ вѣддѣлахъ „Славіи"

	зъ кѣнцемъ 1896 р.
Фонды резервовый и ручаючій	зр. 7, 27.361·15 кр.
Премія надежитости поббчній и вѣдсотки за рѣкъ 1896	„ 2,188.521·39 „
Обезпеченѣ сумы въ секціяхъ на жите	„ 27,629.196·15 „
Обезпеченѣ сумы въ секціи вѣдъ огню	„ 277,905.758 — „
Выплаченѣ капіталы, ренты и вѣдшкодованя въ 1896 р.	„ 1.639.873·80 „
За часъ свого истнованя выплативъ банкъ „Славія" своимъ членамъ капіталы и вѣдшкодованя въ загальнѣй сумѣ	„ 27,193.723·12 „

„Славія" принимає въ секціяхъ І и ІІ обезпеченя на дожите або на случай смерти, якъ и обезпеченя вѣна для дѣтей, въ секціи IV. обезпеченя вѣдъ шкѣдъ огневыхъ будынкѣвъ, движимостій, збѣжа товарѣвъ, запасѣвъ, скота и пр.

Тарифы „Славіи" вельми умѣренѣ, а услѣвя обезпеченя вельми користнѣ.

Тирифъ и друксортѣвъ внесень всякого рода, якъ и всѣхъ потрѣбныхъ пояснень удѣлає якъ найохотнѣйше головне Заступництво **„Славіи"** для Галичины и Буковины у Львовѣ при улици Словацкого ч. 3. 28 16—?

„Славія" принимає зголошенія о удѣленє аґенціи въ мѣсцевостяхъ де нема ще заступника и вельми радо удѣляє аґенціи письменнымъ селянамъ.

НОВО ВѢДКРЫТА ДРОҐЕРІЯ

улиця Хорущины, рѣгъ улицѣ Сокола

Складъ и продажъ препаратѣвъ аптикарскихъ. — Складъ средствъ універзальныхъ краевыхъ и заграничныхъ. — Вина лѣчничѣ. — Конякъ французкій и семигородскій — Средства дієтетичнѣ. — Перфумы, мыла и другѣ средства туалетовѣ. — Средства для дезинфекціи, перевязки и хирурґічнѣ приряды и проче — Воды мінеральнѣ.

Припоручає рускѣй Публицѣ

Антѣнъ Котлярчукъ

маґістеръ фарм ціи. 146 4—10

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНЕ и ВОДОЛѢЧНИЧЕ

МОРШИНЪ (пѣдъ Стрыємъ)

положеный въ околиці здоровѣй и красновѣй середъ шпильковыхъ лѣсѣвъ 380 метр. по-надъ рѣвень моря. Стація зелѣзнича, почта и телеґрафъ въ мѣсци, купелѣ бромово-солянковѣ, боровіновѣ, рѣчнѣ и ставовѣ. Вода лѣчнича гѣрко-солона зъ жерела Боніфатія. Гідропатичне лѣчене жентицею, електричностію и масажемъ. Вказаня: хоробы горла, легкихъ, жолудка, жѣночѣ, нервовѣ, ревматизмъ, недокровность и скрофулы. — Заведене отворене вѣдъ 1-ого червня до 15-ого вересня. — Пансіонъ вѣдъ 18 зр., зъ лѣченемъ вѣдъ 22 зр. тыжднево.

170 14—21 **ЗАРЯДЪ.**

ТАЧКИ сильнѣ по зр. 2·20 и 2·55 Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты чапаны и инши знаряды до роботъ земныхъ

поручає ПЕТРО ХПОНСТОВСКИЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.]
4595

Знана вѣдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерѣвъ и оцту

Юлія Миколяша Пасѣдниковъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старѣ польскѣ сильнѣ горѣвки, дуже добрѣ розолісы, лікеры, румы правдивѣ зъ Ямайки, якъ также найлѣпшои якости краевѣ спеціялы якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябелъ", Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренковка и т. и. горѣвки упривілеевани и одиноко правдивѣ если зъ нашои фабрики спроваженѣ.

Одиноке жередо въ краю для пп. аптикарѣвъ до побиранія алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вольного вѣдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкѣдный, бо не вырѣблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. І. 4912 374—?

Добру станцію

зъ родительскою опѣкою, зъ здоровымъ господарскимъ харчемъ, — по дуже умѣркованѣй цѣнѣ — можна дѣстати у пп. Томанкѣвъ, ул. Калѣча ч. 6.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продає товариство „ПРОСВѢТА" по 1 зр. замѣсть 3 зр.

ЮЛІЯНЪ СОЛИКЪ

передъ тымъ

Фр. Мрозиньскій

у Львовѣ, улиця Собѣского число 7

ПОРУЧАЄ ВСЯКІ РОДЫ

ФУТЕРЪ

а именно:

Футра до подорожи, палѣтоты мужескѣ и дамскѣ пѣсля найновѣйшихъ фасонѣвъ, Ротонды, Дольманики, Катанки, Ковнѣры, Пелерины, Зарукавки, Шапочки дамскѣ, Ковпаки, Шапки мужескѣ. Шкѣры у всѣхъ родахъ поодиноко и гуртовно, а также Верхи готовѣ до футеръ мужескихъ и дамскихъ.

Матеріи найновѣйшій на верхи въ найбѣльшѣмъ выборѣ.

Цѣны умѣренѣ, сталѣ.

244 Высше наведенѣ товары знаходять ся на складѣ. 2—20

Також за раты мѣсячнѣ.

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA"

Европа
Пѣвн.-Америка
Австралія

Азія
Полудн.-Америка
Африка

Перевѣзъ пасажирѣвъ и товарѣвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пѣвн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаване зелѣзничихъ білетѣвъ на зелѣзницѣ пѣвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляє выключно теперальна аґентура. 87 48—50

„La Ligure Americana"

Italia. **Sezione Esteri.** **Genua.**

Ручить ся, що чиста

Вѣдзначена найвысшими преміями

Томаса мука фосфатова

зъ ческихъ и нѣмецкихъ млыновъ томасовскихъ — се

найуспѣшнѣйше и найдешевше средство навозове фосфоромъ.

Ручить ся за змѣстъ цитратовои кислоты фосфоровои.

Для всякого рода рѣлѣ.

Надає ся для запоможеня рѣлѣ убогои въ кислоту фосфорову, для всякихъ родѣвъ збѣжа, окоповыхъ и олѣйныхъ ростинъ, для засѣвѣвъ конюшины и люцерны, для виноградникѣвъ, хмелю и ярины, а спеціяльно якъ найлѣпше для навожения лукъ.

Перевышає всѣ суперфосфаты тымъ, що довго тримає ся.

Наколи-бъ хибувало дещо зъ цитратовои кислоты фосфоровои, то було бы доплачене. Численнѣ премія, вѣдзывы газетъ фаховыхъ и всякѣй пояснення суть вѣдъ руками.

Запыты и замовленя пѣдъ адресою:

Phosphatmehl-Verkaufs-Bureau

der böhmischen Thomaswerke in Prag

Mariengasse Nr. 11.

8 8—23

Заступництво для Галичины и Буковины

ІОСИФЪ КАРРАХЪ

у Львовѣ, улиця Сикстуска ч. 26. — Телефону ч. 408.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7 50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8 05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/9—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/8 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
3.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
			2.50		„ Кракова
Ніч				3·00	„ Янова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.48	„ Бруховичь
5.10		„ Кракова		4.40	„ Ярослава
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	6.55	„ Кракова			
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/9 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	9.10	„ Ицкан Бергомету з внімком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/9
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
				11.00	„ Підволочиск з головного двірця
		7		11.37	„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѣвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей Папѣръ въ фабр. Черняньскои Зъ друкарни Института Ставропігійского, вѣдъ заряднымъ [illegible]

Ч. 177. Львовъ, Четверъ 7 (19) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и русскихъ святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и патницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Кидинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком

въ Австрія:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ . .	16 зр.	на пѣвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застережене. — Реклямації неопечатаній вѣльній вѣдъ порта.

Поодиноке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надослане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Конференція чи угода?

Вѣ второкъ передъ полуднемъ зѣбрала ся рада міністерска пѣдъ проводомъ президента міністрѣвъ гр. Баденього. Въ сѣй радѣ взяли участь всѣ члены кабінету, очевидно за-для важности предмету нарадъ. Нарада тревала три годины; раджено надъ выданѣмъ розпорядженя цѣсарского, пѣсля §. 14 основныхъ законѣвъ, въ справѣ податку вѣдъ цукру (законъ о податку вѣдъ цукру, ухваленый торѣкъ, переставъ обовязувати зъ днемъ 1 серпня с. р., тожь розпорядженѣмъ цѣсарскимъ продовжить ся силу обовязуючу сего закона) — и надъ скликанѣмъ ческо-нѣмецкои конференціи угодовои.

Такъ отже поступило бы правительство зновъ одинъ крокъ дальше въ своѣй акціи, розсылаючи до мужѣвъ довѣря запросины на конференцію. Narodni Listy такъ пишуть въ сѣй справѣ: Мужѣ довѣря обохъ народностей въ Чехіи мають ще въ сѣмъ тыждни дѣстати запросины, щобы выслали своихъ вѣдпоручникѣвъ до Вѣдня для обговореня заповѣдженыхъ проектѣвъ, якѣ мають бути предложенѣ ческому соймови. Правительство не уважае сего обговореня угодовою конференцією и взагалѣ не розходить ся при тѣмъ о якусь акцію угодову. Правительство хотѣло бы лишь почути гадку представителѣвъ обохъ народностей о своихъ операхъ, якѣ оно выготовило въ справѣ розвязаня квестіи національнои, а до чого взывавъ соймъ ческій правительство своими ухвалами.

До сеи вѣстки молодо-ческого орґану робить N. fr. Presse таку замѣтку: Если въ сѣмъ случаю не розходить ся о угоду, то годѣ зрозумѣти, длячого передъ скликанѣмъ сойму запрошує ся мужѣвъ довѣря. Здавало бы ся, немовь то правительство старанно оминае назвы „конференцій угодовыхъ“, котра дуже немило вражае ухо молодо-Чехѣвъ по акціи зъ 1890 р. Впрочѣмъ байдуже, чи се конференція угодова чи нарада мужѣвъ довѣря, — бо нема сумнѣву, що нѣмецкѣ мужѣ довѣря не возьмуть въ нихъ участи.

Опозиція Нѣмцѣвъ, якъ бачимо, не хоче попустити, доки розпорядженя языковѣ не суть цофненѣ. Нѣмцѣ не хотять показати правительству анѣ кѣнчика пальця, бо боять ся, щобы оно не хопило цѣлои руки. Натомѣсть Чехи радѣ бы пѣдтримати правительство гр. Баденього и длятого не хотять робити ёму трудностей въ теперѣшнѣй акціи. Старо-ческій орґанъ Hlas naroda такъ пише: Вже о много раньше, заки ще не були звѣстнѣ послѣдній проекты правительства що-до акціи угодовои, довѣдали ся мы вѣдъ послѣвъ Кайцля и Герольда, що ческѣ послы не вѣдкинуть запросинъ до переговорѣвъ. По оголошеню проектѣвъ угодовыхъ, прочитавши статьѣ молодо-ческого орґану, можна було подумати, що ческѣ послы вѣдкинуть всякѣ переговоры надъ проектами a limine. Тымчасомъ пос. д-ръ Енґель пише въ своѣмъ орґанѣ: Мы в тои гадки, що молодо-ческій клюбъ посольскій не вѣдкине зъ горы участи въ дискусіи надъ проектами, лишь вдасть ся въ дискусію въ повнѣй свѣдомости свого природного и законного права та зъ непохитною рѣшучостію не уступити нѣ дрѣбки зъ того права. О такъ, мимо завзятости, зъ якою Нѣмцѣ насъ переслѣдують, мимо ихъ явнои ненависти, мы не выречемо ся гадки мира, бо ческій нарѣдъ мимо свого придавленя лишить ся честнымъ и добродушнымъ та не буде руководити ся засадою: „око за око, зубъ за зубъ“, бо таку засаду уважае неморальною.

„Зъ того, що доси зроблено, не знати, чи правительство задумало на серіо перевести, або хочь бы заініціювати угоду ческо-нѣмецку, чи при помочи конференціи закрыти всѣ свои дотеперѣшнѣ похибки и промахи та показати, що правительство хотѣло бы якъ найлѣпше, але обѣ стороны сего не допускають. Въ справѣ ситуаціи політичнои читаемо въ офіціяльнѣй нѣмецкѣй газетѣ Nordd. Allg. Ztg. таку допись зъ Вѣдня:

Зъ того, що послѣдными днями дѣйшло до загальнои вѣдомости, можна пересвѣдчити ся, що правительство не спустило зъ очей великои цѣли, якою е привернене modus vivendi мѣжь обома сторонництвами въ Чехіи. Мимо того, що въ теперѣшнѣй порѣ за-для повени цѣлый апаратъ правительственный бувъ надъ мѣру перетяженый роботою, міністерство найшло досыть часу, щобы пѣдготовити плянъ осѣннои кампаніи. Вѣсти газетнѣ о намѣреныхъ вѣдъ правительства проектахъ для сойму ческого треба, о скѣлько розходить ся о подрѣбности, приймати зъ певною резервою. Тенденція газетъ, могло бы здавати ся, звернена въ тѣмъ напрямѣ, щобы пѣдсувати правительству такій рѣчи, котрѣ могли бы его скомпромітувати або по одній або другѣй сторонѣ.

Змаганя правительства звернені на се, щобы сесія сойму ческого могла вѣдбути ся. Катастрофа повени зъ однои стороны, а потреба полагодженя языковыхъ и національныхъ борбъ зъ другои стороны спонукують доконче, щобы ческій соймъ бувъ покликаный передъ радою державною. Однакъ така сесія соймова лишь тогдѣ може мати успѣхъ, если найперше осягне ся порозумѣне що-до засадъ и напряму, пѣсля котрыхъ треба поступати. Если сотворить ся такѣ рамы, то вѣдтакъ вже соймъ мае ихъ выповнити. Длятого вѣдповѣднымъ средствомъ до сеи цѣли выдае ся порозумѣне при помочи довѣрочнои конференціи.

Гр. Бадені, пѣсля традиціи пок. гр. Тафого, примѣнювавъ завсѣгды до справъ ческихъ сю максиму, що въ борбѣ ческѣй, хочь бы и яка она була, не може бути анѣ побѣдникѣвъ, анѣ побѣдженыхъ. Нѣодинъ „австрійскій нарѣдъ“ не може, не смѣе бути вѣдъ другого „австрійского народу“ побѣдженымъ. Нѣодинъ нарѣдъ не може зазнати сеи прикрости, щобы другій сильнѣйшій нарѣдъ его побѣдивъ. Отсе засада, котру немовь провѣдну звѣзду треба мати завсѣгды передъ очима. Рѣвножь не вѣльно пѣдсувати де жавѣ ролѣ „побѣдженои“, а вже нѣякъ не можна обирати въ таку ролю міністрѣвъ, тыхъ представителѣвъ державы. Велика політика, передовсѣмъ конституційна, вымагае безперестанныхъ компромісѣвъ. Складати такѣ компромісы и брати въ нихъ чинну участь, се похвальный обовязокъ правительства. Однакъ компромісы выключають всяку капітуляцію.“

Въ такій способѣ велить правительство выхвалювати свою акцію по заграничныхъ газетахъ, щобы вѣдтакъ можна тѣ хвальбы перепечатувати въ пѣвъурядовыхъ орґанахъ вѣденьскихъ. Хочь бы теперѣшна акція правительства була и найщирѣйше подумана, то не може она збудити довѣря, бо за великѣ грѣхи попереднѣ правительства. Нѣмцѣ не забули генезы розпоряджень языковыхъ, а Чехи невдоволенѣ, що тѣ розпорядженя ще не мають практичного значѣня и готовѣ въ кождѣй хвили бути перемѣненѣ въ хосенъ Нѣмцѣвъ. Длятого вже теперь зачувати голосы, що гр. Баденьому не удасть ся акція, безъ взгляду на се, якъ вѣнъ ей назве, чи конференцією чи угодою.

Процесъ д-ра М. Короля и тов.

[Другій день розправы 17 н. ст. серпня.]

При конфронтаціи вѣйта зъ Блавштайномъ, вѣйтъ зѣзнае, що Ґроховальскій выразно сказавъ ёму заповѣсти, що сли буде ёму лекше, то переведе выборы. Ґроховальскій перечить тому, але вѣйтъ обстае при своѣмъ зѣзнаню. На запытане д-ра Добряньского вѣйтъ признае, що самъ покликавъ Стецишина до комісіи выборчои.

Теперь прийшовъ свѣдокъ Ивась Чаплякъ. Оборона спротивилась заприсяженю сего свѣдка, бо вѣнъ тяжко побивъ обжалованого Стиська, и то власне зъ мести за выборы, о котрѣ веде ся нинѣшна розправа. Однакъ трибуналъ приклоюе ся до гадки прокуратора и рѣшивъ свѣдка заприсягнути. Чаплякъ зѣзнае: Чувъ, що говоривъ д-ръ Король и казавъ: „Идѣть люде до двора; що вамъ шкодить? тѣлько тримайте ся! хоть-бы одного роздерли, то що тамъ!“ Свѣдокъ стоявъ о десять крокѣвъ вѣдъ фѣры д-ра Короля, а однакъ не бачивъ нѣкого, хто тамъ стоявъ... На представленѣ предсѣдателя, що бѣльше нѣхто не чувъ тыхъ слѣвъ, Чаплякъ вѣдповѣдае: „Зъ тамтои стороны нѣхто не скаже“. Впрочѣмъ вѣдкликуе ся, такъ само якъ вѣйтъ, на протоколъ, бо „що тамъ написано, то правда е“; теперь вѣнъ забувъ усе, що тогдѣ дѣяло ся. Чи добувавъ ся хто до дверей у дворѣ або до вѣконъ, не бачивъ. — Цѣлый трибуналъ хоче конче довѣдати ся вѣдъ свѣдка: що значили тѣ слова „одного чоловѣка роздерли“? чи д-ръ Король говоривъ, щобы „одного зъ паньскои стороны роздерти“, чи щобы выборцѣ „не робили собѣ нѣчого, хочь бы зъ ихъ сторо ы одного роздерли“, — однакъ пытаня всѣхъ радникѣвъ не доводять до нѣчого; свѣдокъ чувъ, що „одного чоловѣка можна роздерти“. — Д-ръ Олесницкій почавъ пытати свѣдка и показуе ся, що вѣнъ не чувъ анѣ початку анѣ кѣнця бесѣды д-ра Короля, а наводить тѣлько слова безъ звязи. Замѣтне тутъ се, що свѣдокъ зѣзнавъ тото дня 2 марта передъ комісаремъ Ольшевскимъ, котрый приѣхавъ бувъ на другѣ правыборы, и то зѣзнавъ навѣть не кликаный, але зголосивъ ся до комісаря самъ. Натомѣсть дня 22 лютого, коли були першій правыборы и коли то д-ръ Король мавъ таке говорити, Чаплякъ, складаючи протоколъ передъ жандармами, не згадавъ о тѣмъ. Чому? — бо забувъ... Що-до Стецишина Чаплякъ выяснивъ справу зъ шапкою, кажучи, що Стецишинъ кинувъ шапкою не на вѣйта, але о землю.

Свѣдокъ Метафоръ Стецишинъ бачивъ д-ра Короля и чувъ, що говоривъ. Д-ръ Король казавъ: „Вы, люде, голосуйте на свои кандидаты, а тамтѣ на свои“ — бѣльше нѣчого! Вѣйтъ передше пытавъ обжалованого Стецишина: на кого люде будуть голосувати? — а доперва коли почувъ имена кандидатѣвъ, сказавъ, що выборѣвъ не буде. Въ актѣ обжалованя Метафоръ Стецишинъ наведеный яко свѣдокъ обтяжаючій д-ра Короля, бо вѣнъ мавъ говорити Метафорови Розумѣйкови, що нѣбы чувъ, якъ д-ръ Король говоривъ слова „хочь-бы одного роздерти“. Дня 2-ого марта, комісарь Ольшевскій [прибувши на другѣ правыборы до Кунина] казавъ жандармови привести Метафора Стецишина и вѣнъ зѣзнавъ се до протоколу [протоколъ писавъ адъюнктъ податковый Попелка, звѣстный зъ процесу смерекѣвского]. Однакожь переслуханый опѣсля судьею слѣдчимъ Метафоръ Стецишинъ зѣзнавъ, що при протоколѣ передъ концепістомъ Ольшевскимъ мусѣвъ зѣзнати тоту неправду, стероризованый битемъ жандарма и грозьбою Ольшевского. Отже и теперь, при розправѣ рѣшучо обстае при своѣмъ зѣзнаню въ слѣдствѣ: Дня 2 марта въ ночи вытягнувъ мене зъ дому [присланый Ольшевскимъ] жандармъ, дорогою штовхавъ мене кольбою, а привѣвши до двора хопивъ мя зъ переду за чуприну и товкъ головою до стѣны. Вѣдтакъ концепістъ Ольшевскій взявъ кайданки въ руки и показуючи ихъ менѣ запытавъ: „Ты мавъ коли отсе на рукахъ?“ Я вѣдповѣвъ, що не мавъ-емь. Тогдѣ вѣнъ до мене: „Коли не будешь свѣдчити такъ, якъ я хочу, то я тя на цѣлу нѣчь закую и болотами пожену.“ Предс. А що то казавъ вамъ зѣзнавати панъ Ольшевскій? Свѣд. Казавъ менѣ мовити, що д-ръ Король говоривъ „одного чоловѣка роздерти або забити“. И я, битый та й застрашеный грозьбами, казавъ такъ, якъ вѣнъ хотѣвъ. Я боявъ ся; у мене дома дрѣбнѣ дѣти. [Предсѣдатель констатуе, що свѣдокъ такъ само зѣзнавъ у слѣдствѣ.]

Свѣдокъ Метафоръ Розумѣйко [котрый при переслуханю Ольшевскимъ сказавъ, що Метафоръ Стецишинъ казавъ ёму, мовь-то д-ръ Король говоривъ „хочь-бы одного роздерли“] и теперь, при розправѣ обстае при тѣмъ. Предсѣдатель заряджуе конфронтацію его зъ Стецишиномъ. Стецишинъ обстае при своѣмъ зѣзнаню, хочь признае, що говоривъ зъ Розумѣйкомъ, але той тогдѣ бувъ сильно пяный. — На жаданѣ прокуратора сконфронтовано ще обохъ зъ вѣйтомъ. Вѣйтъ признае, що Розумѣйко говоривъ ёму о тѣмъ, нѣбы Стецишинъ ёму [Розумѣйкови] мавъ таке казати.

Свѣдокъ Захарко Кравчишинъ зѣзнае згѣдно зъ зѣзнанями обжалованыхъ. Нѣякого ґвалту въ дворѣ не бачивъ. Не то, що люде не грозили, але самъ вѣйтъ робивъ крики.

Свѣдокъ Гринь Лосинъ, братъ вѣйта, зѣзнае, що чувъ, якъ д-ръ Король взывавъ людей, абы поводили ся тихо и спокѣйно, абы не було бунту. У дворѣ вѣйтъ справдѣ пытавъ передше о то, на кого громада буде голосувати, а потѣмъ заповѣвъ, що выборѣвъ не буде, але казавъ чекати людямъ. Люде стали кривити ся, тогдѣ свѣдокъ взявъ брата [вѣйта] за руку и вывѣвъ его, бо „по що тамъ ёму пхати ся“.

[Третій день розправы 18 н. ст. серпня.]

Свѣдокъ Никола Кѣтъ — одинъ зъ тыхъ, що сидѣли у паньскѣй кухни. Выйшовъ на дворъ, а люде стали его пытати: „Вже-сь богато выпивъ?“ А вѣнъ вѣдповѣвъ: „А бы-мь такъ здоровъ бувъ, що нѣ, тѣлько цигаро выпакавъ!“ А они: „А чого-жь ты такій червоный, га?“ Свѣдокъ чувъ, що Москаликъ кричавъ: „Такій вѣйтъ най йде свинѣ пасти!“ Впрочѣмъ свѣдокъ богато рѣчей, якѣ подавъ до протоколу, теперь забувъ и каже: „не памятаю нѣчого, бо я присягавъ“. На се предсѣдатель: Власне длятого повинній-сте бѣльше памятати, бо то грѣхъ такъ всьо забувати, а прокураторъ пригадуе свѣдкови, що се пахне криміналомъ. Прок. Скажи, чи ты правду казавъ до протоколу, чи нѣ? Свѣд. Я не памятаю. *А може я де-що причинивъ у Жовквѣ*, а я хочу правду казати.

Свѣдокъ Ивась Мокрый чувъ якъ д-ръ Король говоривъ и казавъ: Идѣть до двора, голосуйте спокѣйно и тихо“. А коли люде потому вертали зъ двора и сказали, що выборѣвъ не буде, тогдѣ д-ръ Король сказавъ: „Вертайте до двора и чекайте, доки комісарь не поѣде, *але заховуйте ся тихо, не робѣть крику и не сварѣть ся*“. Чувъ, що люде де-що говорили, але що, не знае, бо въ Жовквѣ [каже] помылили мене; пытали ся: „чи такъ?“ — а я казавъ „такъ“. Вѣнъ стоявъ на пару крокѣвъ вѣдъ д-ра Короля, але не чувъ нѣчо о тѣмъ, абы д-ръ Король казавъ людей роздирати. Вкѣнци свѣдокъ перечить, мовь-бы вѣнъ говоривъ Гавтови, що „боить ся голосувати“, якъ то подавъ Гавтъ въ своихъ зѣзнаняхъ.

Свѣдокъ Катерина Яблоньска каґелюшова „панѣ при господарствѣ“. На запытане предсѣдателя, кѣлько мае лѣтъ, вѣдповѣдае тихонько „Dwadzieścia i sześć“. Тогдѣ предсѣдатель до неи: Прошу вѣдповѣдати голоснѣйше, бо певно черезъ тото тихе говорене въ протоколѣ слѣдчѣмъ записано: лѣтъ тридцять. [*Веселѣсть.*] Вѣдтакъ Яблоньска зѣзнае все потихо кепскою польщиною [н. пр. „cy ja wim?“ „oni sy poszli“ и т. п.]: „Крики були, але я собѣ не пригадую. Чого люде хотѣли, не можу знати. Я примкла дверѣ, а они все пхали ся. Дверѣ були примкненѣ на малу засувку. Люде потиснули... а чи я знаю якъ? Чи мѣцнѣ дверѣ, чи слабѣ, не знаю. То такъ було: У сѣняхъ були хлопы помѣшанѣ. Я просила, щобы собѣ пѣйшли и они выйшли на дворъ, а я дверѣ замкнула. Приходжу, а дверѣ розтворенѣ и хлопы въ сѣняхъ. Я ихъ зновъ попросила и они выйшли. А въ покою я не робила крику, що дверѣ вывалены, тѣлько що зъ засувки отворили. Чи ногами били въ дверѣ, то я не уважала. И теперь не пригадую собѣ, а тогдѣ я була при свѣжѣй памяти“. Д-ра Короля бачила близько двора. „Довкола него стояли хлопы и я чула, що говоривъ, чому не йдуть до канцелярій, а бѣльше нѣчого.“ На замѣтъ предсѣдателя, що свѣдокъ Ґроховальскій зѣзнавъ, що Яблоньска таки влетѣла до покою зъ крикомъ, що „хлопы дверѣ вывалили!“ — она каже, що казала ёй якась Марунька, що люде пхають ся. Д-ръ Олесн. Коли се вы чули, що говоривъ д-ръ Король? Свѣд. Я собѣ не пригадую. — Д-ръ Федакъ. Чи вы мѣшали ся до выборѣвъ? Свѣд. Борони Боже! я до того не мѣшала ся.

Свѣдокъ Маруся Колтикова, звычайна собѣ жѣнка, що „оттакъ чо интересѣ“ попала у дворъ на тоту хвилю. Казали сказати людямъ, що выборѣвъ не буде, и она сказала. Люде мовили: „най вѣйтъ иде зъ нами до канцелярій! чого вѣнъ сидить въ покояхъ?“ Дверей не вывалывъ нѣхто. Тѣлько обжало-

ваного Галаса видѣла, що стоявъ на передѣ; всѣ иншѝ люде були чужѝ, незнанѝ Маруси.

Свѣдокъ Євка Боровцева, господиня на грунтѣ, чула, що д-ръ Король казавъ „тримати ся одного слова, одного голосу“. А люде казали: „Панове тягнуть на панщину, будуть зъ хаты людей выганяти“.

Свѣдокъ Іосифъ Бѣсикевичь [1/5 шляхтича, реліґіи рускои, коваль] чувъ, що д-ръ Король казавъ: „Тримайте ся однои руки!“ Въ дворѣ люде говорили мѣжь собою, а Москаликъ сказавъ: „Возьмѣть вѡдъ писаря паперы, бо они тамъ у дворѣ ѣдять и пють, а мы мерзнемо тутъ!“ [Обж. Москаликъ толкує се такъ, що люде говорили о тѡмъ, що писарь до нѣчого, а вѡнъ сказавъ, що вже писарь довго писаруе и пора его скинути.]

Свѣдокъ Гершко Кляперъ [скуленый жидокъ] чувъ, якъ говоривъ д-ръ Король и казавъ: „Люде, спокѡйно!“ Люде пытали его, якъ буде голосувати, а вѡнъ сказавъ, що ще не знае, якъ будуть люде, такъ и вѡнъ. А они казали, що якъ не буде зъ ними тримати, то буде зле [перечить, мовь-бы казали: „буде *зъ тобою* зле“, якъ стоить въ протоколѣ слѣдчѡмъ]. Чувъ, якъ люде щось межи собою шептали „панщина“, але що й до чого, не знае. Коли вѡйтъ оголосивъ, що выбору не буде, Кляперъ заразъ пѡйшовъ до дому. Перечить мовь-бы вѡнъ пѡйшовъ зѡ страху передъ людьми и мовь-бы казавъ Блявштайнови, що боить ся [якъ то стоить въ слѣдчѡмъ протоколѣ Блявштайна]. Блявштайнъ сконфронтованый самъ теперь признае, що Кляпера [зъ присѣлка Хитрейокъ] навѣть не знае.

Свѣдокъ Яковъ Шпіцеръ [echt Jüd, въ чорнѡмъ шаламку, пейсъ довгій, борода сива, лисина покрыта малимъ заростомъ [люде зовуть се „солодами“, капелюхъ служить десяту капітуляцію; говорячи высуває голову на передъ а одна рука ходить то тамъ то назадъ.] Мене [каже] пытали, за кимъ я буду голосувати, а я имъ сказавъ: „А вы влѣзли въ кого, щобы знати, на кого буде голосувати? Куда голка, туда й нитка [се-бъ-то куда всѣ, туда й вѡнъ], а всѣ сказали: „той маѣ рехтъ!“ Казавъ ему „хтось“, що чувъ вѡдъ „когось“, що люде грозять битемъ, але вѡнъ бувъ зовсѣмъ спокѡйный и не боявъ ся. Перечить, мовь-бы вѡнъ Блявштайнови говоривъ, що его хотять бити. Хочь Блявштайнъ обстае при своѣмъ, Янкель не даѣ ся збити зъ пантелику и навѣть на допыты радника Льоренца запевняе рѣшучо, що нѣхто ему не грозивъ и не боявъ ся. Я [каже] присягъ и говорю чисту правду!

Повѣтовый вахмайстеръ жандармеріи зъ Жовквы Новаковскій дѡставъ вѡдъ староства вѣсть, що въ Кунинѣ комісарь выборчій находить ся „w poważnem niebezpieczeństwie“. Поѣхавъ зъ жандармомъ до Кунина и заставъ спокѡйне голосованє. Хочь жандармы вже прийшли, Ґроховальскій тягнувъ выборы ще короткій часъ. Свѣдкови говорено, що люде окружили були дворъ, а Блявштайнъ сказавъ ему, що „оденъ вылѣзъ на горбокъ и кричавъ: „тамъ є лише пять панѡвъ, гурра! не дамо ся!“ Гавтъ не говоривъ свѣдкови, а тѡлько зсылавъ ся на то, що будуть иншѝ свѣдки, котрѝ розкажуть о „бунтѣ“. По перерваню выборѡвъ, свѣдокъ вѡзвавъ людей розойти ся. Настала тишина, люде стояли. Тогдѣ свѣдокъ вѡзвавъ до розходу по разъ другій и вытягнувъ шаблю. Теперь они почали розходити ся тихо, безъ крику. О бунтѣ говоривъ ему Блявштайнъ и на тѡй пѡдставѣ почавъ арештувати людей, а зъ нихъ першого Стецишина, бо сказано ему, що то бувъ герштъ бунту; потѡмъ арештувавъ ще и иншихъ селянъ, зъ котрыхъ деякѝ навѣть не є обжалованѝ. О д-рѣ Королю знае свѣдокъ лише то, що бувъ у Кунинѣ, бѡльше нѣчого, бо не доходивъ. Дотычно его донесеня о нарушенѡмъ вѡкнѣ показало ся [при конфронтаціи зъ Ґроховальскимъ], що се було тото вѡкно, котре отворивъ самъ Ґроховальскій. Прокур. [до свѣдка]: Чи знаєте вы о тѡмъ, що священикъ зъ Кунина скликувавъ потому людей и намовлявъ ихъ до свѣдоцтва въ користь д-ра Короля? Вы зробили о тѡмъ донесенє! Свѣд. Мои жандармы розказали менѣ, що чули въ Кунинѣ, мовь-то тамошный священикъ кликавъ до себе людей въ справѣ д-ра Короля и я зробивъ донесенє. Предс. Чи може священикъ при тѡмъ допустивъ ся чогось карыгѡдного? Свѣд. Нѣчо менѣ въ тѡмъ напрямѣ не вѣдомо. Я справы не доходивъ.

Свѣдокъ Іосифъ Ольшевскій концепістъ намѣстництва при староствѣ въ Жовквы [31 лѣтъ, жонатый, елеґантъ]. По заприсяженю сѣвъ на крѣсло и, розгладжуючи вусики, зѡзнае: Коли 2-ого марта приѣхавъ до Кунина, заѣхавъ до двора, де мавъ перевести выборы. У дворѣ Гавтъ и его господиня [Яблоньска], перелякани, почали просити его, щобы выборѡвъ у дворѣ не переводивъ, бо вже мають досыть того Гавтъ сказавъ, що д-ръ Король є схованый у селѣ и то було причиною ихъ незвычайного страху. Я [каже п. Ольшевскій] уже ѣдучи до двора бачивъ-емь коло коршмы велику товпу хлопѡвъ, може шѣсть сотъ люда, а постава товпы була грѡзна. Отже я поѣхавъ заразъ изъ двора до коршмы и выкликавъ коршмаря, аґы вѡдъ него информувати ся, що є. Жидъ-коршмарь сказавъ менѣ, що д-ръ Король є въ селѣ, у господаря Самуляка, бо вѡдъ Самуляка була дѣвка по горѣвку, а на пытанє, зъ якои оказіи бере горѣвку, вѡдповѣла, що „є гостѣ“, але якѝ гостѣ, „не вѡльно ѣй сказати“. Жидъ, розказавши таке, каже ще: „Ту є оденъ чоловѣкъ Чаплякъ, и просить ся до протоколу“. Добре! Чаплякъ прийшовъ и сказавъ менѣ, що при першихъ выборахъ д-ръ Король говоривъ, що треба одного роздерти. Я поѣхавъ до Самуляка зъ намѣромъ *арештувати д-ра Короля* [на сали сыкъ], бо се я уважавъ за конечне до закѡнченя бунту. Однакъ д-ра Короля не було. Вернувши до двора почавъ я выборы. Сторонники п. Ґнєвоша стояли коло кухнѣ, бо казали, що боять ся. Я спытавъ „a gdzież żydzi?“ бо жидѡвъ було управненыхъ до голосованя 18. Менѣ сказано, що жиды боять ся, и се успевнило мене о тероризмѣ. Деякѝ зъ тероризованыхъ просили, щобы я позволивъ имъ голосувати картками. Хоть ординація выборча не дозволяе сего, бо голосованє мусить бути устне, то однакъ я позволивъ абы картки написано, а коли выборець неписьменный, абы другій вѡдчитавъ за выборця. Та й середъ сего голосованя я бачивъ тероризмъ, вѡдзывали ся голосы „ганьба!“ Предсѣд. А яке було чисельне вѡдношенє выборцѣвъ обохъ партій? Свѣд. Громадска партія мала зо 300 а дворска зо 30 выборцѣвъ. [Въ авдіторіи порушенє, бо при выборѣ, переведенѡмъ п. Ольшевскимъ побѣдивъ дворъ.] Жиды таки не явили ся, хочь Гавтъ посылавъ по нихъ. По выборѣ о 11-ѡй въ ночи хотѣвъ я дѡйти того, що говоривъ Чаплякъ, отже я пѡславъ жандарма по Розумѣйка и по Стецишина Метафора. До двора приѣхавъ Попелка, вертаючи зъ выборѡвъ зъ Вѡльки кунинськои. Першого переслухавъ я Розумѣйка. Тутъ Ольшевскій перерывае свое оповѣданє и каже, що ще й тогдѣ не мѡгъ скѡнчити выборѡвъ, а лишивъ IV-у курію на колись инде. Казавъ людямъ розходити ся, а коли ще стояли, загрозивъ, що каже жандармови ужити оружя. Тогдѣ розѡйшли ся. Я [каже] почавъ писати протоколъ зъ Розумѣйкомъ Наразъ влѣтае кухарка [Яблоньска] и кричить: „Chłopi idą i łamią płoty!“ Они обѡйшли дворъ и зновъ вернули ся. Я ще разъ вѡзвавъ ихъ, щобы розѡйшлись, и тогдѣ всѣ спокѡйно пѡйшли. На запытаня предсѣдателя що-до протоколу зъ Метафоромъ Стецишиномъ свѣдокъ заперечуе, мовь-бы тероризувавъ его; вѡнъ лишь пригадувавъ ему, якѝ наслѣдки потягае за собою фальшиве зѡзнанє. Такожь не хоче вѣрити и перечить, щобы жандармъ въ сѣняхъ бивъ Стецишина. На запытанє: чи жандармъ знавъ, по що спроваджуе Метафора Стецишина, Ольшевскій признае, що знавъ. Що-до погрозы ланцушками каже, що не маѣ звычаю при собѣ ланцушки носити, а вѡдъ жандармѡвъ не бравъ. Зѡзнанями Стецишина чуе ся дуже обиджепымъ и просить потягнути за се того свѣдка до одвѣчальности. — Однакъ сконфронтованый Стецишинъ рѣшучо обстае при своихъ зѡзнанях. Въ очи Ольшевскому ще разъ оповѣдае и показуе, якъ жандармъ бивъ его и казавъ ему „въ моихъ рукахъ здохнешь“!“ — показуе, якъ Ольшевскій взявъ у руки ланцушки и грозивъ ему тыми словами, що вже навѣвъ перше, а теперь повтаряе. Прокур. [до Стецишина]: Ну, але-жь вы Розумѣйкови казали. Вѡнъ присягъ! Стецишинъ: Та що зъ того, що присягъ? Его вже нинѣ Богъ покаравъ — заслабъ! Я свѣдчу такожь пѡдъ присягою и сто разъ присягну, що говорю правду!

Д-ръ Олесницкій въ имени обороны просить о переслуханє заразъ по Ольшевскѡмъ свѣдка Попелки и застерѣгае собѣ ставити пѡзнѣйше пытаня Ольшевскому.

Входить на салю Іосифъ Попелка, адъюнктъ податковый зъ Жовквы. Забирае слово д-ръ Федакъ: „Высокій трибуналє! Панъ Попелка бувъ слуханый яко свѣдокъ въ процесѣ смерекѡвскѡмъ и тогдѣ всѣ оборонцѣ набрали переконаня, що зѡзнаня п. Попелки не годять ся зъ правдою. Власне длятого внесено противъ него передъ двома мѣсяцями донесенє до прокураторіи о злочинъ обманьства. Гадаємо, що се за важна рѣчь, щобы прокураторія не зарядила въ тѡй справѣ слѣдства. Зъ тои причины просимо не заприсягати свѣдка. Коли прокураторъ спротививъ ся тому внесенню, трибуналъ по довшѡй нарадѣ рѣшивъ: здержати ся зъ переслуханемъ свѣдка а евентуально зъ квестією заприсяганя его до другого дня, бо зъ причины спѡзненои поры [8-ои годины вечеромъ] не можна вже сконстатувати у прокураторіи: чи противъ свѣдка Попелки веде ся карне слѣдство.

[Четвертый день розправы 19 н. ст. серпня.]

На вступѣ предсѣдатель заявляе, що позаякъ донесенє карне противъ свѣдка Попелки прокураторія вѡдкинула, то свѣдокъ буде заприсяженый. — Д-ръ Олесницкій домагае ся на пѡдставѣ §. 251. з. к. переслухати свѣдка въ неприсутности свѣдка Ольшевского. Трибуналъ казавъ Ольшевскому выйти зъ салѣ. Попелка зѡзнае: Ѣхавъ зъ Куниньскои Вѡльки зъ правыборѡвъ, бувъ голодный, тожь вступивъ до Гавта покрѣпити ся. Ольшевскій списувавъ тогдѣ протоколы, а що бувъ змученый, то просивъ его, щобы помѡгъ писати. Попелка сидѣвъ лицемъ до вѡкна, Стецишинъ стоявъ за его плечима. Ольшевскій упоминавъ Стецишина, щобы говоривъ правду, якъ передъ Господомъ Богомъ и щобы не боявъ ся нѣчого... Не чувъ, щобы Ольшевскій грозивъ Стецишинови кайданками. Чи Ольшевскій мавъ у рукахъ кайданки, не знае и не бачивъ.

Сконфронтованый Стецишинъ рѣшучо обстае при своихъ зѡзнаняхъ и оповѣдае цѣлу справу такъ само, якъ вчера и передвчера. Попелка каже, що въ сѣняхъ не було жандарма, тожь и не мѡгъ бити Стецишина; жандармъ сидѣвъ у покою. Однакъ по представленю Попелцѣ, що въ слѣдствѣ говоривъ инакше, каже, що „може бути“, що жандарма не було. — Прокураторъ перестерѣгае Стецишина, що посуджуе жандарма о злочинъ побитя въ службѣ, а изъ зѡзнань Ольшевского и Попелки выходить, що зѡзнавъ пѡдъ присягою неправду. Однакъ Стецишинъ анѣ на йоту не вѡдступае вѡдъ своихъ зѡзнань.

При конфронтаціи п. Ольшевского сей панъ, передъ першимъ запытанемъ д-ра Олесницкого заявляе, що маѣ право домагати ся, щобы пытано его по польски. Вѡнъ вѡдъ кѡлькохъ лѣтъ розумѣе „po rusińsku“, але не розумѣе того языка, якимъ говорять оборонцѣ, а именно д-ръ Олесницкій. Д-ръ Олесницкій зазначуе, що оборона все дуже охотно пытала по польски, де того треба було, и теперь оборона охотно буде пытати свѣдка по польски, хотяй здавало бы ся, що вѡнъ повиненъ по руски розумѣти, бо вчера повтарявъ цѣлѝ уступы по руски. Вѡдтакъ д-ръ Олесницкій пытае свѣдка, на якѡй пѡдставѣ хотѣвъ у Самуляка арештувати д-ра Короля и закованого до Жовквы вѡдставити? — Свѣдокъ каже, що пѡсля его гадки була ситуація така, що можна було обавляти ся чогось найгѡршого. *Чи* [каже] *гадка моя увенути д ра Короля була правничо оправдана, не знаю · психічно оправдана була;* впрочѡмъ я не хотѣвъ вязнити д-ра Короля, тѡлько усунути его, евентуально вѡддати судови. — На руске пытанє д-ра Добряньского свѣдокъ зновъ не хоче вѡдповѣдати, а предсѣдатель, опираючись на рѡвноправности языковѡй, просить пытати свѣдка по польски. Д-ръ Добряньскій констатуе, що свѣдокъ дуже добре розумѣе по руски.

Прокураторъ ставить внесенє: „Позаякъ изъ зѡзнань двохъ послѣдныхъ свѣдкѡвъ выходить, що свѣдокъ Стецишинъ зѡзнавъ пѡдъ присягою умысно неправду, а такожь є пѡдозрѣне, що допустивъ ся злочину клеветы жандарма, прошу о вѡдставленє его до судьѣ слѣдчого“. — Трибуналъ по довшѡй нарадѣ не прихиливъ ся до того внесеня, хотяй вѡльно прокураторіи выточити ему слѣдство. До безпроволочного вѡдставленя Стецишина до слѣдчого судьѣ нема правнои пѡдставы, бо вѡнъ не може вплывати на свѣдкѡвъ и нема причины бояти ся, щобы утѣкъ.

Послѣдный свѣдокъ доказовый Матвѣй Якимѡвъ бувъ такожь въ слѣдчѡмъ арештѣ, однакъ не дѡставъ акту обжалованя. Прокураторъ зрѣкае ся заприсяженя сего свѣдка, але трибуналъ згѡдно зъ внесенемъ обороны заприсягае его. Свѣдокъ зѡзнае: Д-ръ Король кѡлька разѡвъ говоривъ до людей: „Будьте спокѡйнѝ!“ Предс. А чому вы не казали того слова въ слѣдствѣ? Свѣд. Не пытали о тото, то я не мовивъ. Вѡйтъ казавъ людямъ ждати коло двора. Пѡзнѣйше сказавъ д-ръ Король: „Вертайте до двора; якъ самъ комісарь вамъ скаже йти, то пѡйдете, бо инакше вѡйтъ може самъ зробити выборы“. Свѣдка арештували за те, що сказавъ до „пана“ Гавта: „Та мы вамъ нѣчо не винни!“ А я не знавъ, що нашъ „панъ“ маѣ таке право бѣдного замкнути на 26 дѡбъ невинно! — Прокураторъ констатуе, що пѡсля зѡзнань свѣдка д-ръ Король взывавъ явно до непослуху вѡйтови.

Починае ся переслуханє свѣдкѡвъ вѡдводовыхъ.

Василь Самулякъ бувъ у слѣдствѣ, тожь прокураторъ противить ся заприсяженю его, тымъ бѡльше, що вѡнъ и остае въ слѣдствѣ за зневагу вѡйта. Трибуналъ не заприсягае. Самулякъ зѡзнае, що чувъ, якъ д-ръ Король просивъ людей, щобы поводили ся спокѡйно. Гавтъ пактувавъ зъ людьми: „Я [мовивъ] даю вамъ все: сѣножатку, сѡль, а вы на мене не хочете голосити? Що вамъ дае д-ръ Король?“ У свѣдка пѡзнѣйше жандармъ зъ Ольшевскимъ робили ревізію за д-ромъ Королемъ: шукали всюда, лазили на вышку навѣть мѣжь кури... Взагалѣ свѣдокъ зѡзнае згѡдно зъ обжаловаными.

Свѣдокъ Иванъ Устіянъ зѡзнае такъ само. Коли вѡйтъ выйшовъ и сказавъ, що выборѡвъ не буде, а люде пытали ся: „А що буде, якъ будемо голосити на пана?“ — вѡйтъ вѡдповѣвъ: „То може „панови“ стане лекше и будуть голосы!“ — Вѡйтъ перечить тому.

Свѣдокъ Данько Зелѣзко [не заприсяженый, бо и вѡнъ є въ слѣдствѣ о провину зъ §. 312. за зневагу вѡйта] зѡзнае: Д-ръ Король казавъ: „Выбирайте людей чесныхъ!“ А коли люде казали: „по що йти намъ до двора? у насъ є канцелярія!“ — д-ръ Король сказавъ: „Идѣть до двора! то вже не ваша рѣчь; тамъ маѣте ити де є выборы!“ А пѡзнѣйше сказавъ: „Вертайте до двора, *самого* вѡйта не слухайте; якъ вамъ комісарь скаже розѡйти ся, то тогдѣ розѡйдете ся!“ Д-рови королеви сказали люде, що вѡйтъ казавъ: „*Можете йти до дому, а може за годину буде выборъ*“. Свѣдокъ самъ говоривъ се д-рови Королеви. Слѡвъ: „можете одного роздерти“ свѣдокъ не чувъ. „Се неправда!“ каже.

Свѣдокъ Олекса Феницкій чувъ, якъ „панъ ржонца Блявштайнъ кричавъ до д-ра Короля: „По що вы приѣхали нашѝ ludzi buntowacz?“ Такъ само и панъ Гавтъ, кричавъ, що вѡнъ людей всѣмъ ратуе, и крупами и чимъ треба, а панъ [д-ръ Король] є пшавнікъ! [правникъ] пильнуйте канцелярія!“ А д-ръ Король просивъ людей, щобы „всьо було не бунтомъ, не крикомъ, не сварнею“. Въ дворѣ п. Гавтъ просивъ людей: „Пристаньте на мои выборцѣ! та я для васъ не лихій; буде всьо скорше“. Люде не пристали на се и панъ „зъ того серця“ трѣснули дверми. А вѡйтъ казавъ: „Хочете, люде, стѡйте, а нѣ, то йдѣть, а выборѡвъ не буде“. — Сконфронтованый Гавтъ, мимо строго упѡмненя прокуратора, не хоче пригадати собѣ того, що пактувавъ зъ громадою. Памятае, що говоривъ д-рови Королеви при фѣрѣ: „По що вы приѣхали? я маю голосѡвъ досыть, можу и вамъ позичити...“ Предс. То все якось дивно выглядае, що вамъ, пане Гавтъ ишло о то, щобы выборы вѡдъ васъ залежали...

Свѣдокъ Василь Реґа, письменный молодець, зѡзнае притомно а цѣлкомъ згѡдно изъ зѡзнаними попередныхъ свѣдкѡвъ.

На тѡмъ закѡнчено розправу нинѣ рано. Пополудни переслуханє рештy свѣдкѡвъ та й може конець процесу. Выроку дожидають всѣ зъ напруженемъ. Польскѝ дневники á la Dziennik polski, Narodowa, Słowo polskie e tutti quanti не змѣняють своеи грубои тенденціи; деякѝ ажь зѡ шкѡры лѣзуть, — не досыть имъ уже напастованя „moskalofila“ д-ра Короля, а беруть ся и до напастованя его оборонцѣвъ. Звычайно „bracia“! — и то вѣдоме „braterstwo“ свое старають ся показати Русинамъ въ способѣ такъ уже досадный, абы не було анѣ дрѡбки сумнѣву о тѡй великѡй ихъ „bratniej miłości“... абы, Боже хорони, не подумавъ хто, що вѡдъ часу выборѡвъ польска праса може хочь дрѡбку попустила въ своѣй злобѣ и ненависти.

Переглядъ політичный.

Сими днями були у президента міністрѡвъ, якъ доносять Nar. Listy, ческѝ послы Герольдъ и Кафтанъ, щобы запротестувати противъ напастей, якихъ допускають ся Нѣмцѣ на Чехахъ въ нѣмецкихъ сторонахъ. Черезъ двѣ годины розказували они про станъ рѣчи въ пѡвнѡчныхъ Чехахъ на пѡдставѣ розслѣдѡвъ, якѝ на мѣсци перевели члены молодо-ческого сторонництва, а свои выводы поперли урядовыми актами, выказуючи, якъ пѡдбурювано населенє противъ ческихъ меншостей. Оба послы рѣшучо зазначили, що не жадають якогонебудь переслѣдованя Нѣмцѣвъ, але мусять старати ся о те, щобы кождый Чехъ мѡгъ въ своѣй вѡтчинѣ смѣло и отверто признавати ся до своеи народности. Вкѡнци выказали оба послы на пѡдставѣ незбитыхъ урядовыхъ доказѡвъ, що мѣсцева поліція въ рѡзныхъ мѣстахъ всѣлякими способами переслѣдуе ческихъ громадянъ. Президентъ міністрѡвъ уважно слухавъ тыхъ выводѡвъ, затримавъ у себе протоколъ, въ котрѡмъ списанѝ конкретнѝ факты, высказавъ жаль зъ причины такихъ выпадкѡвъ, а вкѡнци заявивъ, що становиско правительства супротивъ такихъ пожалуваня гѡдныхъ выпадкѡвъ є само собою указане. Обовязкомъ властей є безусловно и въ кождѡмъ разѣ пильнувати публичного ладу и спокою и особистого безпеченьства кождого громадянина, якъ и національныхъ та языковыхъ правъ населеня.

Въ тôй справѣ подає Fremdenblatt зъ д. 17 с. м. такій, очевидно урядовый комунікатъ: Въ послѣдныхъ часахъ розбíйшли ся вѣсти про жалобы Чехôвъ на гнетъ ческихъ меншостей изъ стороны Нѣмцéвъ. Не входимо въ розбóръ поодинокихъ выпадкôвъ, котрí врештѣ суть и мусять бути предметомъ безсторонного доходженя властей; однако можемо замѣтити, що становиско правительства чи то его орґанôвъ супротивъ обявôвъ пожалуваня гôдного стану роздразненя є само собою указане. Обовязкомъ правительства є у всякôмъ разѣ безусловно старати ся о удержане публичного ладу и особистого безпеченьства кождого громадянина державы, якъ и о забезпечене успѣшнои опѣки національнымъ и языковымъ правамъ мешканцéвъ. Мабуть не минемо ся зъ правдою, коли припустимо, що на тôмъ тлѣ гадокъ и поглядôвъ повертали ся заявы президента міністрôвъ, удѣленí депутаціи ческихъ послôвъ парляментарныхъ, котра вчера передъ полуднемъ мала у него авдієнцію въ справѣ положеня ческихъ меншостей.

Дальше пише Fremdenblatt: При такôмъ національнôмъ розъяреню, яке теперь проявило ся въ Чехахъ, вѣча, скликуванí для обговорюваня національныхъ жалобъ, лише збôльшують небезпеченьство, що розъярене може довести до заколоту. Длятого не є нѣякою несподѣванкою, коли чує ся, що власти обомъ сторонамъ заборонюють тí вѣча, коли се окаже ся конечнымъ.

Постановы послѣдныхъ зборôвъ ческихъ въ Прерові выкликали мѣжь Чехами пôдозрѣне, що ческí послы вдали ся въ тайнí уклады зъ правительствомъ. Щобы усунути те пôдозрѣне, пояснювавъ моравскій посолъ д-ръ Зачекъ въ національнôмъ клюбѣ въ Бернѣ, що ческí послы не залишили свого опозиційного становиска. Бесѣдникъ казавъ, що бôльшôсть въ радѣ державнôй повстала проти волѣ ґр. Баденього, хочь вôнъ языковыми розпорядженями показавъ добру волю для заступникôвъ ческого народу. Але до такои бôльшости, якои ґр. Бадені бажає, въ котрôй бы и нѣмецкí ліберали мали вплывъ, ческí послы нѣколи не пристануть, поки не будуть заспокоєнí всѣ ческí жаданя. Коли ґр. Бадені не заспокоить тыхъ жадань, то и ческí послы не найдуть ся по сторонѣ правительства.

А зновъ въ Товачовѣ на Моравѣ вôдбуло ся вѣче, на котрôмъ явили ся такожь послы Стоянъ и Зачекъ. Принято резолюцію, въ котрôй зазначено, що языковыхъ розпоряджень не можна уважати за уступку для Чехôвъ, и высказано протестъ противъ напастей, якихъ допускають ся Нѣмцѣ на Чехахъ въ сторонахъ нѣмецкихъ, а крôмъ того ухвалено таку заяву: „Зъ недовѣремъ глядимо на таємничу політику нашихъ пôслôвъ, котрí уникають свѣтла Божого; зъ глубокимъ жалемъ упоминаємо тыхъ людей, котрыхъ мы пошанували нашимъ довѣремъ и вôдъ котрыхъ хочемо дôзнати ся правды, та звертаємо ихъ увагу на те, що повинní бôльше стыкати ся зъ народомъ и ему смѣло и отверто выложити політичне положене, инакше не можуть числити на наше дальше довѣре“.

——

Вчера выѣхавъ французкій президентъ Форъ до Россіи, а 23. с. м. прибуде до Кронштадту. Разомъ зъ нимъ ѣде міністеръ загранічныхъ справъ Ганото; адміралъ Жерве доводить ескадрою, котрою ѣде Форъ; шефъ ґенерального штабу, ґен. Буасдефръ, поѣхавъ, якъ доносять на передъ сухопутемъ, хочь иншí зновъ пишуть, що его зовсѣмъ не буде при боцѣ Фора.

Президентъ выѣхавъ рано зъ Парижа до Дінкерку, де мавъ всѣсти на корабель. Отже ледво минувъ зъ своимъ окруженемъ рóгъ бульвару Маженты, почувъ ся въ тôмъ мѣсци сильный гукъ и показало ся, що то трѣсла бомба. Зъ людей лише одному чоловѣкови легко покалѣчило руки и ноги. Въ поблизькôй реставраціи повыбивало вôкна и поушкоджувало муръ. Пôсля всякихъ познакъ здогадують ся, що и ту бомбу мусѣвъ пôдложити той самъ, що то вже два разы зробивъ Форови таку нешкôдливу несподѣванку. Знайдено не ґалеко мѣсця выбуху шматки паперу зъ написомъ: „Нехай жие свобода! Нехай жие Польща!“

——

Рôчницю десятилѣтного панованя болгарского кн. Фердинанда обходжено въ Рущуку, а не въ Софіи, длятого, бо заступники державъ заявили, що не возьмуть участи въ тôмъ обходѣ и не гадають складати князеви ґратуляцій анѣ освѣтлювати своихъ помешкань. Стоиловъ знавъ о тôмъ наперед и длятого не хотѣвъ князя выставляти на демонстрацію изъ стороны дипльоматичныхъ аґентôвъ сторонныхъ державъ. За те султанъ переславъ князеви до Рущука телеґрафічно ґратуляцію, а турецкому комісареви въ Софіи позволивъ ілюмінувати свôй дôмъ. Крôмъ того понадававъ болгарскимъ достойникамъ ордеры, болгарскому ексархови въ Царгородѣ пôславъ цѣнні дарунки, и такъ само выславъ свого адъютанта зъ дарами до князя. Такожь велѣвъ султанъ вôдкликати войско, що було нагромаджене на македоньско болгарскôй граници, такъ що тамъ лишить ся стало лише сѣмь баталіонôвъ зъ двома батеріями.

Зъ Софіи доносять, що черезъ австрійско-болгарскій конфліктъ остыгли мабуть вôдносины кн. Фердинанда до Россіи. Князь мавъ зъ Рущуку поѣхати до Петербурга, а то доносять пôвурядово, що князь „утомленый“ и черезъ те не може тамъ ѣхати.

Тымчасомъ Стоиловъ не спѣшить ся дати Австріи сатисфакцію. Доношено, що вôнъ ще передъ подорожею князя до Царгороду подавъ ся до димісіи и заразъ пôсля повороту уступить, але доси нѣчого не чути про те уступлене. За те пишуть, що въ Царгородѣ якійсь мадярскій аристократъ, стало тамъ проживаючій, бувъ у кн. Фердинанда и при тôй нагодѣ розмавлявъ такожь зъ Стоиловымъ. Той Мадяръ розповѣвъ опôсля свою розмову зъ болгарскимъ президентомъ міністрôвъ дописувателеви мадярского дневника Alkotmany. Стоиловъ жалувавъ ся, що его розмову зъ дописувателемъ берлиньского Local-Anzeiger-а погано перекручено. Я — каже — высказавъ лише свою досаду зъ тои причины, що декотрí пôвурядовí дневники австрійскí и угорскí обкидають кн. Фердинанда болотомъ за те, що Бончевъ мавъ двôрскій урядъ, а префектъ поліціи бувъ злочинцемъ. Я на те сказавъ, що и въ Австріи дѣють ся поганí рѣчи; але приклады до того — се вже фантазія дописувателя. Болгарія є всхôдный край, а правительство є змушене робити префектами людей, котрí знають тайнí дороги злодѣївъ и розбôйникôвъ. Мѣжь порядными людьми годѣ такихъ найти, и мы мусимо ити слѣдомъ короля Людвика Филипа, котрый робивъ префектами караных злочинцéвъ. Въ Болгаріи можна ладъ удержати лише силою и такими способами, якí не уходять въ середнôй Европѣ. — Що-до гостины кн. Фердинанда въ Царгородѣ сказавъ Стоиловъ, що князь зъ роду є знаменитымъ дипльоматомъ. Вôнъ зрозумѣвъ, що лише тогдѣ зможе утримати ся на тронѣ, коли прийме звычаѣ орієнтального володаря. Винувано князя, що вôнъ глядає опору не въ народѣ, а у сторонныхъ державъ и тымъ допускає ся зради на своѣмъ краю. Болгарске правительство винуватять, що оно продає добро Болгаріи то тому то сему цѣсареви. На пôдставѣ свого досвѣду зрозумѣвъ князь, що вôнъ може забезпечити собѣ тронъ лише тогдѣ, коли стане за одно зъ народомъ. Вôнъ зъ-разу покладавъ свои надѣѣ въ правительствѣ вѣденьскôмъ, опôсля перехиливъ ся до Россіи; але въ обохъ разахъ не було мовы о сповненю болгарскихъ аспірацій. А таки треба ихъ заспокоити, коли хочемо минути революціи. Вôдъ Европы не ждемо помочи. Одинокій способъ є той, щобы выкористати вôдносины вазальнí до Туреччины. Отся політика привела князя до Царгороду, де вôнъ поводить ся якъ вазаль султана. Тымъ вôнъ зъєднавъ собѣ публичну опінію, а у султана узыскавъ заспокоене болгарскихъ аспірацій въ Македоніи. Коли бы прийшло до спору зъ Сербією и Румунією, то князь, будучи вѣрнымъ вазалемъ султана, выйде зъ побѣдою. Туреччина въ разѣ вôйны може прислати Болгаріи 100.000 лицарского войска. Скôнчила ся вже політика упокорень передъ Европою. Князь Фердинандъ волить султана цѣлувати въ руку, нѣжь понижати ся передъ міністрами европейскихъ державъ.

НОВИНКИ.

— **Въ справѣ концерту хору академічного въ Бучачи** одержуємо отсí письма: 1) Зъ Перемышля: Комітетъ артистичнои прогульки зъ Перемышля подає до вѣдомости, що концертъ заповѣдженый *въ Станиславовѣ не вôдбуде ся; натомѣсть вôдбуде ся въ Бучачи* въ салях рады повѣтовои дня 27 с. м. Д-ръ *Кормошъ*, проф. *Прийма*. — 2) Зъ Бучача: Мѣсцевый комітетъ въ Бучачи повѣдомляє, що дня 27 с. м. вôдбуде ся въ салях рады повѣтовои концертъ артистичнои пятнацятки на дохôдъ рускои Бурсы въ Перемышли. По концертѣ наступить забава зъ танцями. Слава, яку собѣ здобула пятнацятка хору академічного своими дотеперѣшными концертами, нехай буде для Публики бучацкои и зъ охрестности найлучшою заохотою прибутя на концертъ. Вступъ вôдъ особы на концертъ и на забаву 1 злр. — За комітетъ мѣсцевый *Миля Олесницка* предсѣдателька. *К. Телишевскій. Ф. Колянковскій.*

— **Зъ Калуша.** Мѣсцевый комітетъ для устроеня концерту рускихъ академикôвъ, маючого вôдбути ся въ понедѣлокъ 23 н. ст. серпня с. р., вже завязавъ ся въ Калуши и подѣливъ ся на три секціи: кватирункову, декораційну и забавну. Послѣдна секція мае найбôльше дѣла, бо старае ся зробити несподѣванку нашимъ красавицямъ, пôдготовляючи уряджене рôзныхъ забавъ товарискихъ по концертѣ, абы въ той способъ вынагородити танцѣ, котрí за-для перешкоды вôдъ комітету незалежнои вôдбути ся не можуть. Комітетъ докладае всѣхъ заходôвъ, щобы концертъ славнои пятнацятки выпавъ величаво, и мае повну надѣю, що наша Русь дооколична поспѣшить громадно до Калуша дня 23 серпня, абы вôддячитись за трудъ, якого пôдняли ся нашí спѣваки-соколы безкористовно а на цѣль добродѣйну. Другí рускí часописи просимо отсю нашу вôдозву ласкаво повторити. — *Вôдъ комітету въ Калуши.*

— **Перенесене тѣла бл. п. еп. Іоана Снѣгурского.** Міністерство справъ внутрѣшныхъ дозволило рѣшенемъ зъ дня 30 липня с. р. до ч. 23.269 перенести мощѣ пок. епископа Снѣгурского зъ давного кладовища въ Перемышли до пôдземныхъ гробниць перемыскои церкви катедральнои. О се перенесене постаравъ ся соборъ перемыскихъ крилошанъ, подаючи просьбу до міністерства 19 сѣчня с. р.

— **Въ день уродинъ цѣсарскихъ** вôдправлено торжественнí богослуженя въ трехъ львôвскихъ катедрахъ при участи достойникôвъ и представителѣвъ властей. Въ святоюрскôй катедрѣ правивъ въ заступствѣ неприсутного кардинала митратъ о. Бѣлецкій, а на богослуженю бувъ присутный радникъ двору ґр. Вол. Лось и представителѣ властей; въ латиньскôй катедрѣ явили ся намѣстникъ, маршалокъ, президентъ суду, віцепрезиденты намѣстництва и скарбовои дирекціи, консуль нѣмецкій, управитель консуляту россійского и ин.; въ катедрѣ вôрменьскôй бувъ радникъ намѣстництва Шавловскій и урядники. По богослуженяхъ складано въ руки намѣстника въ палатѣ намѣстничôй желаня и заявы преданности для монарха. На болоняхъ янôвскихъ вôдправлено богослужене, а вôдтакъ вôдбула ся дефіляда львôвскои залоги передъ командантомъ ґр. Шуленбурґомъ. По полудни о год. 4-тôй вôдбувъ ся у князя намѣстника обѣдъ, въ котрôмъ взяло участь 66 запрошеныхъ осôбъ. Мѣжь участниками сего обѣду були митратъ о. Бѣлецкій и посолъ Барвѣньскій. Въ хвили, коли намѣстникъ выголосивъ тоастъ въ честь цѣсаря, роздалось зъ цитадели 24 выстрѣлôвъ пушочныхъ.

— **Посолъ д-ръ Теофіль Окуневскій** просить насъ доповнити, що мѣсцемъ збору першого его справозданя посольского въ Жабю нижнôмъ дня 31 н. ст. серпня о 10 годинѣ рано буде цвинтарь коло церкви. П. посолъ просить Вп. священикôвъ и начальникôвъ громадскихъ подати се до вѣдомости выборцямъ и правыборцямъ.

— **Читальня „Просвѣты“ въ Кутахъ** устроює въ сали Стетнера въ недѣлю 22-го н. ст. серпня с. р. представлене аматорске „Наталка Полтавка“, оперетка Ив. Котляревского. Цѣна мѣсць: крѣсло 70 кр., лавка 50 кр., стояче мѣсце 10 кр. Половина чистого доходу призначає ся для убогихъ мѣста Кутъ безъ рôзницѣ обряду. Бѣлетôвъ дôстати можна въ торговли Вп. Айталя Грегоровича а вечеромъ при касѣ. Початокъ точно о годинѣ 8-ôй вечеромъ.

— **Дирекція ц. к. семинаріи учительскои въ Самборѣ** подає нинѣшнымъ до прилюднои вѣдомости, що вписы на курсъ приготовляючій, на чотири роки семинаріи и ученикôвъ до I. и II. клясы школы вправъ польскои и рускои вôдбудуть ся 29 30 и 31 серпня с. р. вôдъ 9 до 12 рано и вôдъ 3 до 6 по полудни. Кождый ученикъ мусить при вписѣ предложити родовôдъ въ двохъ примѣрникахъ. Ученики клясы приготовляючои мають предложити: 1) метрику родженя на довôдъ укôнченого 14 року житя; 2) свѣдоцтво школьне зъ 3 або 2 клясы школы середнои або 6 клясы школы выдѣловои; 3) свѣдоцтво здоровля выставлене лѣкаремъ повѣтовымъ; 4) на случай перервы въ студіяхъ свѣдоцтво моральности, выставлене урядомъ парохіяльнымъ а стверджене зверхностію громадскою. Ученики тí мусять пôддати ся испытови вступному. Кандидаты 1, 2, 3 и 4-ого року мають при вписѣ предложити лишень свѣдоцтво школьне зъ 1897 року ц. к. семинаріи учительскои, а приватисты вымагання высказанí пôдъ 1) до 4). Въ клясахъ школы вправъ є число ученикôвъ ограничене. Ученики тí складають при вписѣ 1 зр. яко пôврôчну таксу. Немаючí можуть на пôдставѣ свѣдоцтва убожества бути увольненí.

— **Страшна месть.** Побережникъ въ Хутарѣ стративъ свое мѣсце, бо якось недобре описавъ ся при выборахъ, а за се пôмстивъ ся на лѣсничôмъ 18-лѣтный сынъ побережника. Лѣсничій Моссъ завсѣгды бравъ зъ собою на пользоване згаданого сына побережника, а коли такъ сего критичного дня ишли лѣсомъ, хлопець зложивъ ся зъ заду до лѣсничого, выстрѣливъ, а поцѣливши въ голову, убивъ на мѣсци. Въ ночи оба зъ вôтцемъ закопали въ ямѣ трупа.

— **Кс. Стояловского** жде цѣлый рядъ прасовыхъ процесôвъ, зъ котрыхъ одинъ мае вôдбути ся у Вѣдни передъ судомъ присяглыхъ. Крôмъ того мае кс. Стояловскій ще и иншí процесы карнí, котрí, пôсля рѣшеня суду краевого, мали бы вôдбувати ся у Вадовицяхъ, Ясли и Сяноцѣ. Оборонець кс. Стояловского зажадавъ, щобы всѣ процесы вôдбували ся у Вѣдни, и мабуть судъ прихилить ся до сеи просьбы.

— **Непоправный.** Зô Сколього доносять: Мошко Кліґеръ, выйшовши зъ вязницѣ въ Самборѣ, де вôсидѣвъ кару за лихву, зачинае на задовженыхъ у него селянъ спроваджувати судову оцѣнку ихъ газдôвствъ. Судъ въ Сколѣмъ признае Кліґерови 12 процентъ вôдъ его претенсій. Въ сей способъ добиваютъ селянъ.

— **Вôдъ удару сонця** погибъ 29-лѣтный селянинъ Лука Маслюкъ дня 14 серпня при кошеню травы. Полашивъ въ Хитрейкахъ, присѣлку Кунина, молоду вдову зъ трема дрôбными дѣтьми въ крайнôй нуждѣ.

— **Зъ черновецкого університету.** Пôсля выданого теперь катальоґу було въ послѣднôмъ лѣтнôмъ семестрѣ на черновецкôмъ університетѣ 51 звычайныхъ и 2 надзвычайныхъ богословôвъ, 256 звычайныхъ и 16 надзвычайныхъ правникôвъ, 24 звычайныхъ и 10 надзвычайныхъ фільософôвъ та 10 фармацевтôвъ. Пôсля вѣроисповѣданя було: 116 гр.-прав., 3 вôрм.-прав., 68 римо-кат., 17 греко-кат., 4 вôрм.-кат., 10 протестантôвъ, 156 жидôвъ и 1 безконфесійный. Пôсля народности було: 192 Нѣмцéвъ, 97 Волохôвъ, 30 Русинôвъ, 35 Полякôвъ, 6 Сербôвъ, 4 Чехи, 2 Мадяры, 2 Вôрмене и 1 Італіянець.

Надѣслане.

Die Seide ist verbrannt!

sagen die Damen, wenn die betreffenden Kleidungsstücke sehr oft nach **nur 2—3-maligen Tragen** Risse etc. in den Falten bekommen oder „**wie Watte**“ auseinander gehen; das ist aber kein zufälliges „Verbrennen“ der Rohseide! sondern dieselbe wird **absichtlich**, um die Seide dicker und billiger **erscheinen** zu machen, mit **Zinn** und **Phosphorsäure** überladen, die den Nerv des Rohseidenfadens zerfrisst; man nennt ein solches Färben: „**Chargiren!**“ — je mehr die Seide chargirt werden soll, durch desto mehr **Zinn-Bäder** muss sie gezogen werden, um dieses Gift recht innig **aufsaugen** zu können. Die gefärbte Seide — **das edelste Gespinst!** — hat also den **Todeskeim** schon in sich, ehe sie auf den Webstuhl kommt!! — Die daraus gefertigten **sogenannten** Seidenstoffe **müssen** nach kurzem Gebrauch wie Zunder reissen, je nachdem die Seide mehr oder weniger chargirt worden ist. — Die teuere Robe (inkl Macherlohn!) ist **total** wertlos. — Muster von meinen **echten Seiden** sende ich umgehend. Die Stoffe werden **porto und zollfrei** zugesandt. 6

G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Посмертнí — ǂ — оповѣстки.

Михайло Сембратовичь, переплетникъ и радный мѣста Львова, упокоивъ ся вчера въ 62-гôмъ роцѣ житя. Покôйный зазнававъ въ кругахъ львôвскихъ ремѣникôвъ великого поважаня, бувъ предсѣдателемъ товариства запомогового „Ogniwo“, а вôдъ 1883 р. засѣдавъ въ радѣ мѣскôй. Належавъ такожь до руского товариства ремѣсничого „Зоря“. В. в. п.!

Іосифъ Стефановичь, властитель Щирця, упокоивъ ся дня 18 с. м., а похоронъ вôдбуде ся 20-ого с. м. въ Деревачу! В. в. п.!

Магдалина зъ Храневичѣвъ Ягеловичева, зъ украньского роду, упокоила ся въ Кудринцяхъ дня 11 н. ст. серпня въ 78 роцѣ житя. В. ѣ. п.!

Именованя, перенесеня, вôдзначеня и пр.

— **Именованя.** Ц. к. краева Дирекція скарбу именувала поборцями податковыми въ IX ôй класѣ ранґи: управителя магазину продажи тютюну и стемплѣвъ Едварда Янишевского; контрольорôвъ податковыхъ: Матѣя Березовского, Іос. Фідлера, Корн. Вонтрубского, Володим. Шепаровича, Ив. Дворяньского, Адама Плютецкого, Стан. Туровича, Іос. Германа, Володисл. Колтуновского, Север. Навроцкого, Володисл. Моссаковского, Фр. Самульского, Сидора Пôдляшецкого, Герм. Келлера и Мат. Липовского; — дальше контрольорами податковыми въ X-ôй класѣ ранґи офіціялôвъ податковыхъ: Іос. Теодоровича, Іос. Маерского, Іос. Богдановича, Максим. Свѣжевского, Ив. Ржуховского, Иги. Леха, Іос. Островича, Стан. Кутшебу, Мар. Ґабриґеля, Вільг. Скроботовича, Ив. Годбода, Едм. Райхерта и Теоф. Опиду; вôдтакъ офіціялами податковыми въ X-ôй класѣ ранґи: контрольора податкового Мих. Коцка и адъюнктôвъ податковыхъ: Казим. Пендрацкого, Ант. Котера, Алекс. Макаревича, Григ. Сухаровского, Убальда Пехніка, Юл. Калужняцкого, Володим. Нагу, Володим. Ґоцкого, Ив. Моссочого, Фр. Роскошного, Ив. Секуловича, Мар. Райского, Петра Бляшкевича, Меч. Кунца, Тад. Лянского, Льва Силькевича, Андр. Мельника, Меч Бурсу, Тад. Бережиньского, Льва Ясѣньского, Ив. Бурдона, Ив. Прімуса, Володим. Казановского, Ив. Палляска, Ив Калиновского, Альфр. Геллера, Иги. Добровольского, Бонав. Чайковского, Ив. Лиґашевского, Мойс. Шільдкравта, Мих. Стопку, Едв. Собольского и Ром. Модлишевского; — дальше именувала адъюнктами податковыми въ XI ôй класѣ ранґи: укваліфікованого пôдофіцира жандармеріи Ант. Бехметюка, укваліф. пôдофіцира рахункового 9 полку пѣхоты Романа Фанґора; практикантôвъ податковыхъ Стеф. Гучковского, Казим. Домбровского и Петра Покошиньского; укваліф. пôдофіцира рах. 10 полку драґонôвъ Вільг. Джимуховского; практикантôвъ податковыхъ Спиридіона Литвиновича, Северина Саика, Север Иваницкого; укваліф. пôдофіцира рах. 58 полку пѣхоты Павла Скородиньского, практиканта податкового Тому Стрѣльбицкого; провізоричныхъ адъюнктôвъ податковыхъ Іос. Совиньского и Ив Шиманка; укваліф. пôдофіцира рах. 10 полку драґонôвъ Еразма Лазаревича; практикантôвъ податковыхъ: Ивана Токаря, Ив. Федора, Фр. Валіґуру, Винк. Ґодулю, Ив. Гаевского, Ив. Геллера, Стан. Воюцкого, Петра Сулиму, Філарета Кѣцикевича, Ром. Бабиньского, Ив. Коржиньского, Ив. Михалевича, Стеф. Залесиньского, Ант. Пазюка, Іос. Недельского, Стеф. Баранецкого, Едв. Билицю, Стан. Яремовича, Володим Юркевича, Раймунда Коритовского, Луку Жолондка, Казим. Каменьского, Стан. Бурнатовича Вас Фірмана, Володим. Желеховского, Ант. Кондийовского, Тому Якубця, Николая Стеткевича, Винк. Бартля, Вікт. Синьковского, Володисл Ружицкого, Павла Байстра, Корн Кокоциньского, Болесл. Воляньского Кар. Ржаского, Вартол. Порембу, Еразма Чежовского, Атан. Менціньского, Ант. Зволиньского, Якова Вознака, Ив. Татомира, Романа Турнеля, Іос Пеерсфельда, Ант Янічка, Едм. Глиньского, Едв. Шісля, Фр. Трочиньского, Володисл. Дрогомирецкого, Володисл. Печонтковского, Юл. Чемериньского, Кир. Дзівліка, Володим. Мушиньского, Іос Кучику, Валент. Дзедзіца, Казим Давидовского, Николая Новха, Казим. Барана, Стан. Косцѣнь-

ского, Іос. Бедроньского, Юл. Подвапиньского, Емил. Матіяса, Бол. Сонсѣдского, Юрія Волошина, Генр. Сцѣборовского, Едв. Бѣлецкого, Романа Мацейовского, Альфр Кучеру, Володисл. Кокошиньского, Іос. Рахфала, Ив. Лозового, Павла Шмідта, Север. Витошиньского. Лавр. Лазарского и Мар. Червиньского; надстражникôвъ скарбовыхъ: Ив. Препелюка и Якова Заячкôвского; дієтарѣвъ: Каз. Ольонка и Адольфа Кадлеца; калькуланта рахункового Ив. Шолленберґера; дієтарѣвъ: Ив. Рубича, Юл. Бінезицкого и Берн. Кеслера; калькуланта рахункового Петра Карпиньского; — провізоричными адъюнктами податковыми практикантôвъ податковыхъ: Меч. Пестрака, Конст. Ивашка, Стан. Козуба, Фрид. Пешля, Стан. Селецкого и Вільг Валліну.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 19 серпня. Нинѣ-завтра выдасть правительство запросины до участи въ ческонѣмецкôй угодовôй конференціи. Нѣмцѣ не приймуть запросины, поки правительство не вôдкличе языковыхъ розпоряджень.

Прага 19 серпня. Narodni Listy доносять, що правительство въ разѣ, коли бы не повела ся чеcко-нѣмецка угода, не скличе сего року рады державной, а всѣ справы державнî буде полагоджувати цѣсарскими розпорядженями.

Царгородъ 19 серпня. Вчера пôдкинено бомбу передъ будынокъ дирекціи поліціи, але она не експльодовала. Въ банку отоманьскôмъ увязнено двоє пôдозрѣныхъ людей, що мали при собѣ динамітъ. Мѣжь палатою великого везира и рады державной лучивъ ся выбухъ динаміту. Те все уважають за дѣло Вôрменъ. Въ мѣстѣ наставъ великій переполохъ; позамыкано склепы, ажь надъ вечеромъ зновъ все успокоило ся.

Надѳслане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1. у Львовѣ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвонкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збѳжа и другихъ продуктôвъ.

18 н. ст. серпня 1897.

Львôвъ: Пшениця 9·75 до 10·—, жито 7·50 до 7·75, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·75 до 7·—, рѣпакъ 12·— до 12·50, горохъ 6·— до 8·—, вика 4·80 до 5 —, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, бôбъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижъ —·— до —·—, кукурудза стара 5·65 до 5·90, кукурудза нова 5·50 до 5·75, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ —·— до —·— зр.

ДРÔТЪ кôльчастый цинковый до огороджень по зр. 4·50 за 100 метрôвъ. Топôрцѣ лѣсовî до значеня деревъ (зъ двома довôльными буктами) по зр. 6,

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 (супротивъ катедры.) 4595

ЛЕОНЪ

ЛЕҐЕЖИНЬСКІЙ

концес. майстеръ мулярскій

у Львовѣ ул. Личаквска ч. 73

пôдоймає ся выконаня такъ у Львовѣ, якъ и на провінціи всякихъ роботъ, входячихъ въ обсягъ будôвництва и выготовленя плянôвъ будовы якъ и кошторисôвъ. Такожъ выконує всякій реконструкціи и репарації домôвъ, выкôнчуючи обнятî роботы на часъ и сôлідно. 240 4—5

Добру станцію

въ домѣ рускои интеліґентнои родины знайде двохъ або трехъ ученикôвъ зъ священичои родины. Мешканє при улици Голуба ч. 5 партеръ.

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 70 кр

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ТУТКИ цигаретовî 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичъ. Львôвъ ул. Галицка ч. 12.

Подяка.

Подобало ся волї Всевишнього відкликати з сего зе ського живота нашого найдорожшого вітця-порадника, Антонія, котрий проживши повних 81 літ а з тих потрудивши ся 54 літ в винниці Христовій в селї Глещаві на дни 11 серпня спочив з легким серцем і вірою в красну будучність праведно в Господї Най буде Всевишньому честь і слава! З родинного обовязку складаємо приємно подяку всїм, котрі своєю участию в сім сумнім обряді похороннім, молитвою та теплою сльозою почтили память дорогого нам покійника. Передовсїм дякуємо Високопреп. отцям кондеканальним і сусїдним а то Високопреп. отцю декану і пароху теребовельскому Йоану Залуцкомуо. Іоану Біліньѣкому — сему подвійно, бо і за правдиво ревниве слово надгробне, ще й за передсмертну потїху та заосмотрене покійного сьв. Тайнами на дорогу вічности, і Всеч. о. Теодору Цегельскому, парохови Струсова — всїм трем за їх прегарне духовне слово, дальше Високопр. отцю декану і парохови Теребовлї побратимчого обряда Станіславу Наленч Корженьовскому, Високопр. о. Теофілю Царевичеви містодекану і парохови Кобиловолок, Високопр. Андрею Інєвичеви парохови сусѣдѣ Іванівки, Високопреп. о. Йоану Воляньскому парохови Острівчика, Високопр. о. крилошанинови Теофілю Лавровскому, парохови Янова; Всч. отцям Алексею Яворскому з Главча та о. Василію Левицкому з Струсова за їх участь в сумнім обрядї похороннім Дякуємо дальше Високоповажаному своякови д-ру Юліяну Ольпіньскому, бурмістрови Теребовлї і послови до ради державної і на сойм та й Вам, пане секретар Ради повітової, Володимире Зайончковский, що-сь те з власного пієтизму прибули помолитись при домовинї нашого дорогого вітця. Вкінци дякуємо сердечно Вам, дорогі братя парохіяне, що-сь те помимо наглячих робіт у полю поскорили громадно на наш сумний обряд, окружили з молитвою на устах а сльозою в оцї домовину свого 54-літного провідника і в узнаню єго заслуг зложили на сьвіжій могилї в доказ вдячности прегарний вінець та кинули у єго гріб грудку рідної землиці. Нехай Бог Всемогучий вынагородить Вас стократно за Вашу теплу участь, молитву та розраду!

В Глещаві дня 13 серпня 1897.

Сидір Єзверский ц. к. професор ґімназиї з Зьолочева, *Віктор Єзверский* парох Гумниск; *Петро Єзверский* сотрудник Глещави — сини; *Корнеля Єзверска* з Глещави донька.

Клиентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львôвск. університету

поручає

своє переплетниче и ґалянтерійне заведене

у Львовѣ, ул. Академична ч. 8. 366

Пôдоймає ся всякихъ роботъ, особливо переплету: **Служебникôвъ, Евангелій, Молитовникôвъ, Бібліотечныхъ книгъ, Альбумôвъ, Мапъ, Дипльомôвъ и. т. ин. по умѣреныхъ цѣнахъ.**

ТЕОФИЛЬ КОПИСТИНЬСКІЙ

артистъ-маляръ

звѣстный вôдъ кôльканацяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшає церкви въ стилю всхôднôмъ разомъ зъ позолоченемъ, престолы, иконостасы, и иншî рѣчи. Принимає рѣзьбарскî роботы пôсля власныхъ плянôвъ. Выготовлює всякои величины церковнî образы до иконостасôвъ, престолôвъ, плащениць — олѣйными красками на полотнѣ и деревѣ. Побôльшує зъ фотоґрафій портреты. Зъ уповажненя ц. к. консерваторія реставрує всякî старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. ин. входячî въ кругъ праць малярства по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ. Пôдписаный просить Вч. Духовеньство занотувати собѣ его адресу. 205 112—?

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20.

„ДНѢСТЕРЪ“

Товариство взаимныхъ обезпечень

у Львовѣ въ домѣ „Просвѣты“ Ринокъ ч. 10.

перше и одиноке **руске товариство** асекураційне, **припоручене Вч. Духовеньству и всѣмъ вѣрнымъ черезъ Впреосв. Митр. и Преосв. Еп. Ординаріяты всѣхъ трехъ Епархій**, обезпечає будынки, скотъ, господарскî знаряды, збôже въ зернѣ и соломѣ, сѣно въ стогахъ и будынкахъ **противъ шкôдъ огневыхъ** за можливо найнизшою оплатою.

Шкоды ліквідує ся и выплачує ся сейчасъ по пожарѣ, а договоры заключенî зъ першими Товариствами контрасекураційными подають „**Днѣстрови**“ можнôсть обезпечувати и выплачувати и **найвысшî сумы.**

Полісы „Днѣстра“ приймає Банкъ краєвый при позичкахъ ипотечныхъ.

На житє можна обезпечати ся **черезъ „Днѣстеръ“** пôсля **всѣхъ можливыхъ** комбінацій **въ Товариствѣ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ**, котре дає якъ найкорыстнѣйшî услôвя и выдає полісы и квіты въ рускôмъ языцѣ.

Товариство взаимного кредиту „Днѣстеръ“, стоваришене зареєстроване зъ обмеженою порукою, принимає вôдъ своихъ членôвъ и третихъ лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5%**. Гарантія цѣлковита. Удѣлы по 50 коронъ. Позички удѣляють ся тôлько властителямъ реальностей, вôльныхъ вôдъ тягарôвъ, за и рукою двохъ членôвъ. Зъ позичокъ вôдтягає ся десята часть на удѣлъ.

Зголошеня о удѣленє **аґенціи** въ мѣсцевостяхъ, де „Днѣстеръ“ не є заступленый, приймають ся. 4414

ВСѢЛЯКІЙ КУПОНЫ

и

ВЫЛЬОСОВАНІ ЦѢННІ ПАПЕРЫ

выплачує

безъ потрученя провізіи або коштôвъ

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

Контора вымѣны и вôддѣлъ депозитовый перенесенî до льокалю партерового въ будынку банковôмъ.

374A 18—0

УЧИТЕЛЬ

орґанъ руского товариства педаґоґічного двотыжденникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 2 Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр. на пôвъ року 1·60 кр на чверть року 1 зр

Зôстаючи въ зносинахъ купецкихъ зъ першорядными домами торговельными россійскими, маємо честь поручити зъ нашихъ складôвъ

ЧАЙ

правдивый китайскій

въ оріґінальныхъ нашихъ ¼ фт. пачкахъ по: 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и 125 кр.; — въ ⅛ фт. пачкахъ по: 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 и 63 кр. ЧАЙ порошокъ по 1 зр. 20 кр., 1 зр. 40 кр., 1 зр. 65 кр. и 2 зр. за фунтъ.

При замовленяхъ найменше 2 фунтôвъ при порошку 3 фунтôвъ высылаємо франко; при вôдборѣ 6 фунтôвъ додаємо 5% въ товарѣ.

19 Зъ поважанемъ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

Вôдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсцѣ популярныхъ ґазетокъ „Батькôвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна ґазетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и **господарске** для народу.

Выдає и за редакцію вôдповѣдає д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части Василь Король, учитель господарства.

Цѣлорôчна передплата выносить 2 зр., на пôвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львôвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовî статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнî політичного змѣсту (н. пр. о сегорôчнôй сесіи соймовôй, о выборахъ, вôдозвы Краєвого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державной); 3) статьѣ фаховî переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д-ра Дам. Савчака О новôмъ законѣ дороговôмъ, О краевôй продажи соли, О краевôй акцизѣ вôдъ напитковъ, Вас. Нагôрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зô всѣхъ сторôнъ краю; 5) порады, пытання и вôдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспôльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промыслъ и торговля.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	приходить о	до Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	відходять о	зі Львова
	7.30		з Ицкан	6.00			до Підволочиск з головн. двірця
	7.50		„ Янова	6.10			„ Ицкан
	7.52		„ Тернополя на Підзамче	6.15			„ Підволочиск з Підзамча
	8.05		„ Лавочного		6.45		„ Ицкан
	8.15		„ Тернополя на головний дворець	8.40			„ Кракова
	8.25		„ Сокаля		8.55		„ „
	9.10		„ Кракова		9.20		„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35		„ Ярослава		9.25		„ Сокаля
	1.15		„ Янова		9.40		„ Янова
1.30	—		„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05		„ Підволочиск з головного двірця
	1.40		„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27		„ „ „ Підзамча
1.50	—		„ Черновець		10.45		„ Ицкан
2.15	—		„ Підволочиск на Підзамче		1·04		„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—		„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25		„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
	5.35		„ Підволочиск на Підзамче		2.31		„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджена
	5.45		„ Ицкан	2.40			„ Черновець
			Ніч	2.50			„ Кракова
	3.04		з Підволочиск на Підзамче		3·00		„ Янова
	3.30		„ „ „ головн. дворець		3.05		„ Сколього [від 1/5 до 30/9 з Стрия
5 10			„ Кракова		3.48		„ Бруховичъ
	6.00		„ Підволочиск на головн. дворець		4.40		„ Ярослава
	6.55		„ Кракова		3.40		„ Зимної води що день до дальшого заряджена
	8.00		„ Янова тілько в неділі и свята.				**Ніч**
	8.15		„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджена.		4.40		до Кракова
8.45			„ Кракова		5.20		„ Лавочного
	8.49		„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24		„ Янова лишь в будні дни
	9.01		„ Янова		6.45		„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	9.10		„ Ицкан Бергомету з вийомком понеділка		7.05		„ Сокаля до 15/9
	9.30		„ Кракова		7.25		„ Тернополя з головного двірця
9.43			„ Підволочиск на Підзамче		7.30		„ Лавочного
9.50			„ Ицкан		7.47		„ Тернополя з Підзамча
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець		8.50		„ Янова в неділі и свята
	10.20		„ Сколього [лишь від 1/5 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.30		„ Ицкан
	12.10		„ Лавочного	10.50			„ Кракова
			7		11.00		„ Підволочиск з головного двірця
					11.37		„ „ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропітійского, пôдъ зарядомъ Іоакима Гроссса.

Ч. 178. Львовъ, Пятница 8 (20) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбургѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платній у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком
въ Австріи: за границею:
на цѣлый рѣкъ . . 8 зр. на цѣлый рѣкъ . . 24 зр.
на пѣвъ року . . 9 зр. на пѣвъ року . . 12 зр.
у Львовѣ:
на цѣлый рѣкъ . . 16 зр. на пѣвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.
Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатаній вѣльній вѣдъ порта.
Поодиноке чисто коштує 8 кр. а. в.
Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одного стрѣчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надосланє“ по 25 кр. а. в.
Подяки и иншій доношеня приватій числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Переглядъ політичный.

Найновѣйша вѣсть доносить, що гр. Бадені розбславъ вже запросины на угодову конференцію, котра мае зѣбрати ся д. 26. въ палатѣ президіи міністерства у Вѣдни. Запросины выслано до маршалка ческого сойму кн. Лобковіца и до провѣдникѣвъ всѣхъ сторонництвъ въ Чехахъ, а именно до провѣдника молодоческого сторонництва д-ра Герольда, провѣдника ліберальныхъ Нѣмцѣвъ д-ра Шлезінгера, и до провѣдникѣвъ ческои и нѣмецкои шляхты. Заразомъ полишено запрошеным повну волю дѣбрати собѣ на ту конференцію мужѣвъ довѣря своихъ сторонництвъ. Предметомъ нарадъ будуть звѣстній вже проекты правительства, котрыхъ теперь не будемо повтаряти, бо о нихъ була вже кѣлька разѣвъ бесѣда въ нашѣй часописи.

Fremdenblatt, обговорюючи тѣ запросины, зазначуе, що ходить тутъ о важну реформу, котра мае взяти пѣдъ розвагу старѣ и повѣ жалѣ и утворити здоровый, на сильныхъ пѣдставахъ опертый станъ рѣчи. Гр. Бадені зробивъ новый крокъ впереди. Бурѣ, выкликанѣ языковыми розпорядженями, не можуть звести правительство зъ обѣбранои разъ дороги. Дневникъ той надѣе ся, що всѣ проекты, выявши языкового, приймуть обѣ стороны безъ великихъ трудностей. Найбѣльше трудности стрѣне проектъ въ справѣ языковѣй. Проектъ той опирае ся на звѣстнѣмъ (у насъ тежь въ своѣмъ часѣ поданѣмъ) проектѣ професорѣвъ Пфершого и Ульбріха, котрѣ домагають ся подѣлу краю на округи ческѣ, нѣмецкѣ и мѣшанѣ. Пѣсля того мала бы бути такожь уладнана справа урядовои мовы для властей автономічныхъ. Коли бы той проектъ ставъ законом краевымъ, то разомъ зъ тымъ правительство змѣнить такожь свои розпорядженя языковѣ зъ д. 5. цвѣтня с. р., такъ щобы они були въ згодѣ зъ законом краевымъ. Подѣлъ краю на троякѣ округи выкличе деякѣ трудности; але помиренє сторонництвъ неможливе безъ обопѣльныхъ уступокъ, а зъ другои стороны и правительство готове такожь до деякихъ жертвъ. Безъ уступокъ изъ стороны всѣхъ трехъ интересованыхъ сторѣнъ неможлива угода, при котрѣй не повинно бути анѣ побѣдникѣвъ анѣ побѣдженыхъ. Взагалѣ проектъ правительства заспокоюе деякѣ давно высказуванѣ бажаня Чехѣвъ, але заразомъ оказуе не мало прихильности до Нѣмцѣвъ. Длятого треба надѣяти ся, що обѣ стороны охотно подадуть правительству помѣчну руку, щобы разъ вже прийшло до сталои згоды замѣсть дотеперѣшнои борбы, котра приносить обомъ сторонамъ зарѣвно велику шкоду, а такожь и державу выставляе на поважне небезпеченьство. Коли на нѣмецкихъ зборахъ чути запевненя, що Нѣмцѣ можуть взяти участь въ конференціяхъ лише тогдѣ, коли передъ тымъ будуть вѣдкликанѣ языковѣ розпорядженя: то се указуе знову на давну борбу мѣжь змѣстомъ а формою. Мериторичный змѣстъ правительственного проекту е у всякѣмъ разѣ такій, що повиненъ заохотити Нѣмцѣвъ до участи въ переговорахъ. Годѣ навѣть припустити, щобы справа формы взяла гору надъ самою рѣчею, — тымъ бѣльше, що справа формы е тутъ нескѣнчено дрѣбною дрѣбницею въ прирѣвнаню до преважныхъ наслѣдкѣвъ, якѣ мусѣли бы выйти зъ неудачѣ переговорѣвъ.

Тымчасомъ доносять, що въ Празѣ вѣдбуде ся д. 22. с. м. нарада всѣхъ нѣмецкихъ послѣвъ зъ Чехъ, и загально пануе переконанє, що тѣ зборы ухвалять не взяти участи въ конференціи, скликанѣй гр. Баденімъ на д. 26 с. м., поки не будуть вѣдкликанѣ языковѣ розпорядженя.

Nar. Listy, заповѣдаючи напередъ запросины гр. Баденього до конференціи, тежь пишуть, що выгляды на добрый успѣхъ е дуже слабѣ, бо Шенереръ выклявъ бы кождого Нѣмця, котрый не пристававъ бы на головне услѣве, що впередъ мусять бути вѣдкликанѣ языковѣ розпорядженя, поки буде могло прийти до якихъ-небудь переговорѣвъ. Той самъ дневникъ зазначуе зъ притискомъ, що скликана теперь конференція не мае нѣчого спѣльного зъ акціею угодовою, а одинокою ей цѣлею е ствердити, чи при теперѣшнѣмъ станѣ рѣчи взагалѣ можна надѣяти ся успѣшнои працѣ соймовои. Правительство нѣякъ не хоче пристати на те, щобы ческій соймъ скликувати лише на те, щобы тамъ повторили ся такій самій сцены, якъ въ радѣ державнѣй, черезъ що праця сойму сталась бы неможливою. Коли бы прийшло до скликаня сойму и вѣнъ ухваливъ бы законъ, управильняючій справу рѣвноправности ческои мовы въ автономічныхъ властяхъ, то правительство готове въ дечѣмъ змѣнити языковѣ розпорядженя, важній для властей державныхъ, — але лише зъ тымъ, що 1) кожде поданє въ цѣлыхъ Чехахъ буде полагоджуване въ тѣй мовѣ, въ якѣй оно написане; 2) кождый урядникъ въ Чехахъ мусить выказати ся знанемъ обохъ краевыхъ языкѣвъ; 3) у всѣхъ справахъ обѣ краевѣ мовы будуть мати рѣвне значѣне. Що-до рады державноц загально думають, що она теперь не буде скликана, а правительство буде собѣ радити розпорядженями цѣсарскими. Однакъ на вчерашнѣй (д. 17. с. м.) радѣ міністрѣвъ не раджено надъ тыми важными але далекими плянами, але тѣлько надъ справами бѣжучими. Се одно певне, що правительство готове имити ся всякого способу, щобы лише державна машина а ѣ на хвилю не станула.

Може въ звязи зъ послѣдными словами остае вѣсть, що рада державна у всякѣмъ разѣ мае бути скликана на день 20 вересня с. р., а правительство мае вже спосѣбъ на поконанє обструкціи въ разѣ, коли бы не встигло ще передъ сесією усмирити опозицію, — значить певно, коли скликана конференція не поведе ся. Тѣ, що знають тайнѣ пляны правительства, кажуть, що въ такѣмъ разѣ заразъ при початку парляментарныхъ нарадъ гр. Бадені цѣсарскимъ розпорядженемъ змѣнить регуламінъ палаты такъ, що дотеперѣшнѣ выбрики стануть ся неможливыми. — До чого то вже не мають служити цѣсарскѣ розпорядженя! Але у всякѣмъ разѣ вѣсть сю треба принимати осторожно.

Процесъ д-ра М. Короля и тов.

[Четвертый день розправы 19 н. ст. серпня]

Пополуднѣшна розправа почала ся дальшимъ переслухуванемъ свѣдкѣвъ вѣдводовыхъ.

Свѣдокъ Тимко Процайло рѣшучо зѣзнае, що д-ръ Король кѣлька разъ наказувавъ людей, щобы поводили ся спокѣйно. И справдѣ не було нѣякихъ крикѣвъ, анѣ забурень.

Свѣдокъ Андрухъ Чунисъ зѣзнае: Казали панъ докторъ итп до двора; мы пѣйшли а они лишили ся по правдѣ якъ сирота на фѣрѣ. А вѣйтъ сказавъ: „Не буде выборѣвъ, бо „пана комісаря болять зубы и живѣтъ“. А панъ Гавтъ казали: „Всѣхъ выстрѣляю зъ револьвера!“ Потѣмъ вѣйтъ казавъ: „Чекайте люде, може якось ще буде!“ Панъ Гавтъ казавъ: „Люде, голосуйте на монхъ, то будуть выборы“. Предс. А чули вы, щобы панъ докторъ казавъ кого роздерти? Свѣд. Нѣ, я не чувъ того слова. Предс. Але ту були такій, що на то присягали [Чаплякъ]. Свѣд. А, то вѣнъ на свою душу не дбае, коли такъ каже!

Свѣдки Никола Костякъ и Дмитро Саньо зѣзнають такъ само якъ попереднѣй. Чули, що д-ръ Король казавъ поводити ся чемно, але не говоривъ о тѣмъ, щобы кого роздирати. Оповѣдають, яка була рѣчь межи вѣйтомъ а Гаврисемъ Стецишиномъ. Сварнѣ не було, за руку нѣхто вѣйта не бравъ, Стецишинъ „поклонивъ ся“ шапкою до землѣ.

Те саме подае до протоколу Федько Нетреба, братъ обжалованого, послѣдный свѣдокъ.

Крѣмъ Чапляка нѣхто бѣльше не чувъ слѣвъ: „можете кого роздерти“, не чувъ того и не зѣзнавъ анѣ оденъ свѣдокъ, навѣть изъ свѣдкѣвъ доказовыхъ, покликаныхъ прокураторіею.

Пресѣдатель взываe ще разъ Чапляка, а той обстае при своѣмъ зѣзнаню. Але запытаный: коли зѣзнавъ вѣнъ то п. Ольщевскому, каже, що *доперва вечеромъ*. Д-ръ Олесницкій. Прошу о сконфронтованє Чапляка зъ комісаремъ Ольшевскимъ. П. Ольшевскій сказавъ тутъ явно, що Чаплякъ зѣзнавъ се рано и на пѣдставѣ того зѣзнаня Ольшевскій постановивъ арештувати д-ра Короля и робивъ ревізію у Самуляка. Предс. [до Чапляка] Ну, коли ты говорившъ се панови комісареви? Чаплякъ. *Вечеромъ*. Предс. [до Ольшевского]. Пане комісарь, якъ се було? Ольшевскій. Muszę zwrócić uwagę pana obrońcy [Ольшевскій черезъ цѣлый часъ зѣзнань „поучувавъ“ адвокатѣвъ, хотѣвъ конче показати свою „wyższość“ и замаркуватн, яка то вѣнъ рыба, а се часто спонуковало присутныхъ до смѣху], że jak już zeznałem... Предс. Прошу лишь о той фактъ! коли то було? Ольш. Рано. Предс. [до Чапляка]. И що-жь ты на то? Чаплякъ. Та „може такъ було, якъ панъ кажуть“.

По переслуханю всѣхъ свѣдкѣвъ вѣдчитано ще зѣзнаня кѣлькохъ свѣдкѣвъ не покликаныхъ до розправы. Вѣдчитанѣ сѣ зѣзнаня е якъ найкористнѣйшій для обжалованыхъ. Магістратъ мѣста Жовкви выдавъ д-рови Королеви свѣдоцтво таке, що зъ поліційного становиска не можна ему нѣчого закинути. Свѣдоцтва моральности прочихъ обжалованыхъ е такій: „Moralny i porządny, tylo przy wyborach bunt robił, co gminie nie jest wiadomo“; о Москалику и Стиську сказано, що запиваютъ.

Предсѣдатель узнае поступованє доказове за покѣнчене. Коли анѣ заступникъ прокураторіи анѣ оборона не ставлять нѣякихъ внесень, предсѣдатель вѣдкладае дальшу розправу до пятницѣ годины 4-ои зъ полудня, и и заповѣдае, що въ пятницю вечеромъ западе вырокъ.

НОВИНКИ.

— **Комітетъ взѣрцевого хору академикѣвъ въ Перемышли** оповѣщуе: „Якъ уже повѣдомлено — концертъ заповѣдженый въ Станиславовѣ на 25-ого с. м. не вѣдбуде ся тамъ [и то зъ причинъ вѣдъ насъ незалежныхъ], натомѣсть вѣдбуде ся *въ Бучачи* дня 27 с. м. концертъ зъ забавою танцями, а концертъ *въ Чернѣвцяхъ*, заповѣдженый на 27-ого с. м. вѣдѣуде ся дня 2 н. ст. вересня. Концертъ зъ забавою танцями *въ Борщевѣ* вѣдбуде ся дня 31 н. ст. серпня. — Вѣдъ головного комітету. *Д-ръ Т. Кортошъ, о. М Пѣдгорецкій.*

— **Товариство Рускихъ женщинъ въ Станиславовѣ** устроюе дня 7 вересня с. р. вечеръ зъ танцями въ станиславѣвскѣй театральнѣй сали. Дохѣдъ призначеный на маючій отворити ся Институтъ дѣвочій въ Станиславовѣ.

— **О. Несторъ Дмитрѣвъ зъ Канады** просить насъ о оголошенє отсеи его переестороги: „Най нѣхто не важить ся вандрувати пѣдъ зиму до Канады, анѣ богатый анѣ бѣдный. Чоловѣкъ маючій зъѣсть грошѣ черезъ зиму въ Вініпегъ, а бѣдный згине зъ голоду и холоду, бо въ зимѣ майже нѣякихъ зарѣбкѣвъ нема. Прошу всѣхъ людей доброи волѣ остерѣгати нарѣдъ и всѣми силами стримувати еміграцію до Канады пѣдъ зиму, а всѣ прочій часописи рускій въ Галичинѣ и на Буковинѣ прошу о повторенє отсеи переестороги. — О. *Несторъ Дмитрѣвъ.*“

— **Зъ Любачева**: Концертъ у насъ выпавъ знаменито. Простора саля а властиво сѣни въ гостинници Рукера выповнили ся по самій береги. Співаки співали хорошо, хоть мѣсце не надавало ся до співу, але що жь було робити, коли иншого помѣщеня на концертъ не мали-сьмо. Публика була одушевлена якъ співомъ такъ и строями; бравамъ не було кѣнца, а кѣлька пѣсень мусѣли співаки повтаряти мимо духоты и утомы. Поляки [поминувши кѣлька о инниць, котрѣ взяли за зле то, що афішѣ и білеты були часто рускѣ] не вѣдтягнули ся, але прибули громадно на концертъ, за що имъ честь, и дай Боже, щобы шовінізмъ польскій щезъ цѣлковито зъ горизонту. Русинѣвъ можна було бачити навѣть зъ подальшихъ сторѣнъ; священики зъ родинами поприѣзджали о двѣ и три милѣ, хотяй на другій день припадало свято. Доходу було брутто 154 зр., а зъ того около сотки або може й бѣльше лишить ся чистого доходу, бо выдатки були невеликій, лишень устроене салѣ и пр. На удержанє співакѣвъ не выдало ся нѣчого, бо тутешна інтеліґенція на-выпередки брала милыхъ гостей до себе. По концертѣ вѣдбувъ ся комерсъ, на котрѣмъ выголосивъ п. Маслякъ патріотичну бесѣду, а по комерсѣ забавляли ся козаки зъ панями пташка. Другого дня хоръ вѣдспѣвавъ у церквѣ службу Божу, на котрѣй вея інтеліґенція любачѣвска явила ся въ комплетѣ. Потѣмъ погостили ны співакѣвъ въ приходскѣмъ домѣ и попращали зъ жалемъ, що такъ скоро гостина ихъ у насъ минула. На прощанє кличемо Вамъ: щасти Боже всюды въ Вашихъ намѣрахъ! память по Вашѣй гостинѣ у насъ потреваe довго! — Зъ-вѣдси поѣхали нашій молодцѣ фѣрами до Яворова, де ще нинѣ [18-ого] мае вѣдбути ся концертъ. Справдѣ неутомимій сѣ співаки! — правдивій козаки. — *Ю. Гладиловичъ.*

— **Вечерницѣ безъ публики.** Зъ Снятина пишуть намъ: Вѣщій слова Т. Шевченка „Руска дума, руска пѣсня не вмре, не загине“ широко лунають по всѣй Руси-Украинѣ и всѣ въ нихъ вѣрять; тѣлько Снятинъ, де майже цѣле населенє руске, бо навѣть римо-католики и жиды дома говорять по руски, не довѣряе тѣй пѣсни, чи не хоче ей чути. Недавно вѣдбули ся въ Снятинѣ вечерницѣ. Програма була гарна, выконанє ей дуже хороше, удачне [знають се тѣ, що були] та й вступъ смѣшно низькій, але на сали якъ замѣвъ! Така апатія до свого у непросвѣщеныхъ якихъ народѣвъ въ Азіи або въ Африцѣ дала бы ся оправдати, але не въ ученѣмъ Снятинѣ. Циркъ, котрый тамъ тогдѣ гостивъ, бѣльше бавивъ ихъ однымъ конемъ и псомъ, нѣжь свое рѣдне слово. Коли такъ дальше пѣйде, то „na kresach“ певно нѣхто не почуе рускои мовы; хиба цирковій кльовны будуть нею бавити публику. — *з. п.*

— **Зъ ремѣсничѣй бурсѣ „Народного Дому“ у Львовѣ** будуть опорожненій зъ кѣнцемъ вересня с. р. два мѣсця, а третє зъ фундаціи пок. о. Льва Мацѣлиньского зъ Коропця. Кандидаты можуть подавати ся до дня 31 н. ст. серпня, а до подання мають долучити: метрику хресту на доказъ що скѣнчили 14 лѣтъ, школьне свѣдоцтво зѣ скѣнченои четвертои клясы школы народнои и свѣдоцтво убожества, а такожь почтову марку на 20 крейцарѣвъ.

— Зъ днемъ 1-ого н. ст. вересня с. р. розпочинае ся правильный курсъ школьный въ **ново-зорґанізованѣй роботни для выробу забавокъ въ Яворовѣ**, въ котрѣй буде удѣлятись наука выробу забавокъ зъ дерева. Наука розтягаeсь на оденъ рѣкъ, а приймае ся такихъ ученикѣвъ, котрѣ выкажуть ся увольненемъ вѣдъ науки въ народнѣй школѣ або иншимъ рѣвнорядным свѣдоцтвомъ. Роботня сеся зорґанізована въ 1896/7 роцѣ Выдѣломъ краевымъ, котрый надавъ ѣй статутъ, регуламінъ и плянъ науки. Ученики, котрѣ въ однѣмъ предметѣ набрали вѣдповѣдноі вправы, такъ що той надасть ся до продажи, дѣстають майже що тыждня вынагороду. На складѣ е досыть значна скѣлькѣсть забавокъ до продажи. Вписы вѣдбудуть ся въ першихъ дняхъ вересня а такожь протягомъ року. Иншій рускій газеты просить ся о повторенє сеи оповѣстки. — *Павло Придаткевичъ* управитель.

— **О смерти п. Іосифа Стефановича**, властителя Щирця, мы вже донесли вчера. Бувъ се щирый и характерный Русинъ, при выборахъ завсѣгды стоявъ за рускимъ кандидатомъ. Щирецка Русь — якъ намъ зъ-вѣдтамъ пишуть — тратить въ нѣмъ доброго и гостинного сусѣда.

— **Зъ-пѣдъ Щирця пишуть намъ**: На вѣдпустѣ въ Новосѣлцѣ коло Щирця дня 13 с. м. якась женщина пѣдчасъ водосвятя влѣзла въ рѣку зъ малою дитиною и похованувшись упала вразъ изъ дитиною. Дитину добула зъ воды вже неживу.

— **Зъ Борщевского пишуть намъ**: Наше село Залѣсе въ повѣтѣ борщевскѣмъ мае щастє належати до околиць лѣсистыхъ, сприяючихъ розмножуваню всякои дичины Отже й не диво, що властитель Залѣся п. ґрафъ Баворовскій розмноживъ тугъ таку скѣлькѣсть дикѣвъ, що тѣ не лишь по поли всьо нищать, але и въ огородахъ пѣдъ хатами роблять шкоды. Давнѣйше ѣли у насъ дики кукурузу и картофлѣ, а теперь що попаде ся: пшеницю, жито, овесъ, горохъ, а въ зимѣ переорюють конюшинисько за корѣнями. Люде платять податки а мы крѣмъ податку мусимо цѣлыми ночами выгукувати коло нашихъ нивъ вѣдъ першои половины липня ажь до кѣнца жовтня! Се мука надзвычайна и лише той потрафить оцѣнити ей, хто находить ся въ тѣмъ прикрѣмъ положеню. Въ день мусишь працювати на хлѣбъ насущный, а въ ночи паньскѣ дики гонити. Та ба, братку! теперь бо и сего не вѣльно — ґрафскихъ дикѣвъ не годить ся полохати. Панъ ґрафъ будуть гнѣватись, якъ приѣдуть зъ Острова на польованє, а дикѣвъ не застануть. Ты, чоловѣче, ори, сѣй, податокъ дай и грызи свои колѣна, а ґрафскій свинѣ твою кервавицю! Се не жартъ, а истинна правда. Вѣдъ якогось часу дѣбравъ собѣ п. Баворовскій чотирохъ побережникѣвъ, похожихъ бѣльше на звѣрѣвъ якъ на людей. Передъ ними нарѣдъ дрожить, бо якъ дѣстануть кого въ свои руки, то такъ мордують, що ледви живого пускають. Сѣ побережники мають теперь пильнувати не тѣлько лѣса, але и зганяти зъ поля людей, вартуючихъ у ночи свою

працю. Поминаємо инші факты, а наведемо лишь оденъ вельми характеристичный, а лучивъ ся вонъ въ ночи зъ 14 на 15 серпня.

Господарь Василь Соловей граничить своимъ огородомъ, засѣяным кукурузою, зъ паньскимъ лѣсомъ. Хлопцѣ сего господаря выставили собѣ подальше вздъ лѣса буду и тамъ ночували, вартуючи кукурузы. Се не подобало ся побережникамъ и они досыть часто навѣдували ся на то мѣсце. Зъ буды пропали гралѣ. Фактъ сей занепокоивъ хлопцѣвъ и другого дня въ суботу о годинѣ 10-ой взяли зъ собою подвойный пістолетъ и для пострахy выстрѣлили два разы. На стрѣлъ выскочили чотири побережники зъ лѣса въ кукурузу и два зъ нихъ поймали одного хлопця а два другого и въ звѣрскій способъ почали обкладати ихъ буками. На одномъ, менше побитомъ, подерли сорочку цѣлкомъ, а другого такъ тяжко побили, що лежить безпритомный. На крикъ хлопцѣвъ выбѣгъ ихъ отець и близькій сусѣды. Побережники видячи, що люде збѣгають ся, утѣкли а въ поспѣху забули двѣ стрѣльбы и буки. Однакъ щобы покрыти себе и оправдати, йдуть зо своимъ лѣсничимъ [якимсь Чехомъ] до поблизького постерунку жандармеріи въ Новосѣлцѣ и просять о помочь, кажучи, що два хлопцѣ [карлики] побили ихъ чотирохъ побережниковъ, хлопвъ якъ львы! — и стрѣльбы имъ вздобрали. Тымчасомъ Василь Соловей, отець побитыхъ хлопцѣвъ, знайшовши рано двѣ стрѣльбы и буки, замикає яко „corpus delicti“ въ коморѣ и хоче рано зъ тяжко побитымъ сыномъ ѣхати до ц. к. суду до Мѣльницѣ и знайденѣ рѣчи власноручно вздати якъ казавъ „свѣтлой комісіи“. Наразъ являє ся цѣлый постерунокъ жандармеріи и не пускають Василя зъ сыномъ до Мѣльницѣ, тылько самій хотять вздставити пздъ ескортою, якъ розбишакъ. Василь просить и представляє, що самъ завезе сына и corpus delicti, однакъ на дармо! жандармерія обстає при своѣмъ, а Василь не хоче ѣхати. Цѣкавый нардъ громадить ся и чекає; що зъ того буде, а тымчасомъ граччукъ Баворовскій ѣде до Мѣльницѣ и выѣднує въ ц. к. судѣ наказъ спровадити до Залѣся чотири постерунки жандармеріи! И справдѣ тринацять жандармовъ обступає хату Василя, а п. вахмайстеръ взыває войта, щобы розбивъ замокъ вздъ комоpы и забравъ corpus delicti, а хорого 60-лѣтного Василя взыває, щобы вставъ и давъ ся вздставити пздъ ескортою до ц. к. суду. Хорый Василь не хоче ѣхати... Наступає ситуація дуже поважна... Розъяреного народу по улици тьма... И лише тактови вахмайстра треба завдячити, що повстримавъ ся зъ арештованемъ та тымъ запобѣгъ проливови крови. Напружена ситуація тревае до 10-ои годины въ ночи и ажь за прибутемъ мѣсцевого пароха кончить ся справа. Священикови удало ся людей успокоити, а Василя наклонити, що вставъ за помочію другихъ изъ землѣ, выволѣкъ ся на фѣру и пздъ ескортою двохъ жандармовъ давъ ся вздставити до ц. к. суду — и тамъ теперь перебуває въ слѣдчой вязници... А неборакъ самъ хотѣвъ сына до „свѣтлои комісіи“ [ц. к. суду] вздставити и стрѣльбы завести. Нѣ, не дано ему се вчинити, а на графске „widzimisię“ треба було стягати ажь тринацять жандармовъ?! Фактъ сей чей же не потребує коментаря.

— **Въ Псарахъ коло Кнѣгиничь** [въ повѣтѣ рогатиньскомъ] выбухли — якъ доносить Gazeta lwowska — дня 17 с. м. **розрухи межи „барабами** [мазурскими роботниками при будовѣ зелѣзницѣ] **а селянами.** Оденъ бараба Фердинандъ Мельникъ, тяжко побитый, померъ. Рогатиньске староство, одержавши вѣсть о розрухахъ, сейчасъ выслало до Псаръ сильнѣйшу патролю жандармеріи и выѣхали туда староста и комісія судова. Чотирохъ виновниковъ авантуры увязнено.

— **Франсуа Копе**, одинъ зъ найзнаменитшихъ поетовъ и писателѣвъ французскихъ, якъ доносять зъ Парижа, занедужавъ безвыходно и є умираючій.

— **Що чувати зъ бальономъ Андре?** Найновѣйша вѣсть сензаційна така, що якійсь рыбакъ на Шпіцбергенъ застрѣливъ голуба почтового, котрый мавъ нести депешу Nr. 3. такого змѣсту: „Въ щасливой подорожи зъ 82 степеня ширины географічной.“ Вѣсть сю треба принятн дуже осторожно, бо може бути дуже легко простою выдумкою. Передпослѣдна вѣсть була того рода, мовь бы пароходъ „Конїъ Гальданъ“ бачивъ оногды на найдальшихъ фіордахъ норвежскихъ величезный бальонъ на 300 метровъ у воздусѣ. Бальонъ колыхавъ ся у воздухахъ, а довгій на 60 метровъ линвы звисали зъ него. Що се був бы за бальонъ, нема нѣякихъ вказівокъ. Взагалѣ доси нема поки-що нѣякои позитивнои вѣстки про выправу Андре.

— **Польска брошура про „повета зрады“** появила ся у Варшавѣ и выкликала велике обурене тамошнои прасы польскои. Авторъ брошуры, пздписавшій ся „польскимъ патріотомъ“, уважавъ — каже — за потрѣбне въ теперѣшнѣй порѣ вздозвати ся до польскои суспольности и отворити ѣй очи при намѣренѣмъ здвигненю памятника Мицкевичеви. Авторъ подавъ перекладъ звѣстнои статьѣ д-ра Ивана Франка зъ часописи Zeit, а вздтакъ дописавъ и свои замѣтки н. пр. того рода: „Талантъ першорядный, геній незвычайный — яка шкода, що змарнѣвъ пздъ вплывомъ збгнилого окруженя!“ — ось якъ повиненъ вздзывати ся про Мицкевича кождый Полякъ, що любить свой край и свой нардъ. Заслужимо ся добре польскій вотчинѣ, заховуючи въ чистотѣ польску честь народну, если не дамо права цивілізованому свѣту плюнути намъ въ очи, кинути въ лице обиду: „Здвигаєте памятникъ поетови зрады! — Праса польска припускає, що сеся брошурка выйшла зъ кругівъ россійскихъ для провокаціи Полякивъ и звернена уваги петербургского правительства на рухъ польскій у Варшавѣ.

— **Не всякому духу вѣрь!** Дня 23 червня сего року приѣхали були до Вѣдня три Россіянки и хотѣли оглянути мѣсто. Выйшовши на мѣсто, не знали куды йти до вотивного костела, котрый радій були побачити, и спытали якогось молодого чоловѣка о дорогу. Той молодець, лѣтъ мавъ около 25, показавъ ся такъ чемнымъ, що провѣвъ ихъ ажь до згаданого костела. По дорозѣ представивъ ся дамамъ; казавъ, що называе ся Климентій von Песлеръ, есть технікомъ, маѣ скромне занятѣ въ міністерствѣ торговлѣ и дстаѣ маленьку платню, а що маѣ лише въ двохъ дняхъ на тыждень роботу въ урядѣ, то въ прочихъ дняхъ удѣляѣ приватныхъ лекцій. Дамамъ той услужливый молодець дуже сподобавъ ся и чотири днѣ проводивъ ихъ у Вѣдни. Дня 27 червня постановили дамы ѣхати дальше за границю и выбрали ся на дворець. Песлеръ уже чекавъ на нихъ. Вонъ обѣцявъ ся надати ихъ пакунки на зелѣзницю и они вддали ему два куфры и кошь та дали ще 4 зр. на оплату, а самі пойшли до поѣзду та посѣдали у ваґонѣ, чекаючи, що Песлеръ принесе имъ до ваґона рецепісы на ихъ пакунки. Але Песлера якъ нема такъ нема. Наконець поѣздъ рушивъ въ дорогу, а Россіянки потѣшали ся тымъ, що Песлеръ тылько не всѣвъ прийти до нихъ, але пакунки надавъ и они ѣдуть зъ ними. Приѣхавши до Раґаца переконали ся, що пакунковъ нема, отже попросили тамъ начальника стаціи, щобы вонъ, скоро надойдуть, выславъ до Тунъ въ Швайцаріи. Коли пакунки и сюда не насплѣли, написали они листъ до Песлера на адресу, яку вонъ имъ подавъ бувъ у Вѣдни. Але листъ вернувъ зъ дописком почты, що адресата не можна вздшукати. Ажь теперь Россіянки змѣркували, що мали дѣло зо злодѣемъ, и звернули ся до россійского консуляту о помочь, а той давъ знати поліціи. Показало ся, що von Песлеръ просто украв пакунки зъ зелѣзницѣ. Въ обохъ куфрахъ и въ кошы були пашпорты Россіянокъ, три золотій ланцушки, два золотій нашийники зъ туркусами и ґранатами, брошка зъ горского кришталу, золотый годинникъ и богато поменшихъ дорогоцѣнностій, бѣле, одѣжь та обувь. Дальше слѣдство выказало, що той Песлеръ называвъ себе всѣляко и допускавъ ся ще иншихъ обманьствъ. Вонъ дававъ послугачеви мѣскому якійсь ключикъ нѣбы-то вздъ свого куфра та посылавъ до портіера въ якомсь готели, щобы портіеръ отворивъ его куферъ, выймивъ зъ него 20 або 30 зр. и черезъ послугача прислав ему до якоись каварнѣ. Тымчасомъ бравъ вздъ послугача пару ґульденовъ нѣбы-то хвилевои позички. Розумѣе ся, що въ готели не знавъ нѣхто того Песлера и не було нѣякого куфра, а коли послугачь вернувъ до каварнѣ, де Песлеръ нѣбы чекавъ на него, то его тамъ не було.

— **Въ реставраціи.** Слухайно чоловѣче! тажь ты менѣ подавъ таке яйце, зъ котрого невдовзѣ мало выклювати ся мале курятко! — *Кельнеръ*: Истъ! не говорѣть такъ голосно, бо якъ учуе господарь реставраціи, то почислить вамъ за курятко...

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Зъ „Народнои Торговлѣ“ у Львовѣ.**

Дня 16 серпня с. р. укончивъ ся першій *доповняючій курсъ наукъ торговельныхъ для персоналу нашого товариства* зъ успѣхомъ вдоволяючимъ якъ для насъ такъ и для персоналу. Маємо надѣю, що щорочнымъ уряджуваненъ подобныхъ курсовъ зможемо выобразувати нашъ персоналъ вздповѣдно до вымогъ часу. Се власне було и буде цѣлію нашою, котру старали-сьмо ся перевести силами головнои управы. Заразомъ зъ приемностію подаемо до вѣдомости, що до зреалізованя нашои задачѣ причинились и иншій люде доброи волѣ, а именно: Свѣтлый Совѣтъ института „Народный Домъ“ у Львовѣ, удѣливши безплатно вздповѣдну скількість комнатъ на помѣщене персоналу и на выклады науковій, а дальше львовскій фірмы промысловій: І. А. Бачевскій рафінерія спіритусу и фабрика горѣвокъ и руму, Л. Ґерстенфельдъ фабрика оцту, Р. Кляйнъ броварь пива и Я. Шпрехеръ и С-ка рафінерія спіритусу и фабрика горѣвокъ и руму, котрій не лишь охотно позволили нашому персоналови звидѣти тій заклады промысловій, але основными и научными поясненями розширили реальній его вѣдомости. Зъ уваги на се почуваємо ся до обовязку высказати симъ, якъ у власномъ такъ и персоналу нашого имени, щиру подяку институтови „Народный Домъ“ и наведенымъ тутъ фірмамъ.

——

Зъ розличныхъ сторонъ удають ся люде до насъ о *припорученє а взглядно вздступленє имъ молодыхъ практикантовъ*, а окромъ того и мы самі ихъ потребуемо. Трафляє ся отже добра нагода для родичѣвъ и опѣкунівъ примѣстити свои дѣти въ заводѣ торговельномъ. *Сейчасъ знайде примѣщенє семь хлопцѣвъ*, а именно: чотирохъ въ „Народній Торговли“, оденъ въ рускій торговли выробовъ масарскихъ у Вѣдни, оденъ въ рускомъ бюрѣ комісовомъ у Львовѣ а оденъ въ сѣльскій крамници. Условія принятя слѣдуючій: тѣлесна и умова способность, скончене що-найменше 4-ои клясы школъ народныхъ и 13-ого року житя, а вкінци однорочна безплатна практика. Кандидаты, котрій скончили 3-тю клясу школъ середныхъ, вздбувають практику безплатно лише пвъ року. Вздъ практиканта въ бюрѣ комісовомъ вымагає ся скончення 4-ои клясы школъ середныхъ и знаня языка нѣмецкого. До власноручныхъ подань кандидатовъ належить долучити: метрику, послѣдне свѣдоцтво школьне и заявленє вотця а взглядно опѣкуна, що обовязує ся давати хлопцеви удержанє черезъ цѣлый перший рокъ а взглядно черезъ пвроки. Адресувати належить до Дирекціи „Народнои Торговлѣ“ у Львовѣ.

——

Въ мѣсяци жовтни дстаємо зъ фабрики бльшій транспортъ свѣтла. Если бы Братства церковній на то рефлектували, щобы при ваґоновомъ транспортѣ зыскати на оплатѣ фрахту, то просимо надослати намъ замовленя, вычисляючи подробно, якого свѣтла потребують, а то: І-а чи ІІ-а, столового [короткого] чи церковного [довшого зъ дерками у споду] и въ якій вазѣ штука, або яке число въ пачцѣ столовій, — а то найпзнѣйше до 15-ого вересня с. р. При замовленю треба подати послѣдну стацію зелѣзничу и почту. Фрахтъ до Львова поносимо мы, або Вп. вздбирателѣ платять фрахтъ, якъ звычайно, а мы звертаємо на фрахтъ 3 зр. вздъ 100 кільо.

Дирекція „Народнои Торговлѣ“.

Телеґрамы „Дѣла“.

——

Кольонія 20 серпня. Köln. Ztg. доносить, що болгарскій кн. Фердинандъ лише для того бавивъ позавчера въ Рущуку, щобы не бути въ Софіи на богослуженю, уладженбмъ въ день уродинъ австрійского цѣсаря.

Царгородъ 20 серпня. Порта розослала до всѣхъ ґубернаторовъ и командантовъ войсковыхъ въ провінціяхъ острый наказъ султана, щобы не допустили до розруховъ противъ Вормень зъ причины тутешныхъ замаховъ.

Надосłане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочевъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рокъ. Близшихъ вѣдомостей удѣля **ЗАРЯДЪ.** 52—0
107

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товаровъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пздъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкой ч. І. у Львовѣ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великомъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвонковъ. — Замовленя зъ провінціи вздворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львовъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПІЦЬ

въ реставраціи **НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. домъ власный, можна дстати щоденно вже о годинѣ 8-ой рано горячій снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	15 кр.
Сѣканій легки	12 „
Флячки	12 „
Ножка теляча зъ хрѣномъ	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	5 „
Кавяръ	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ мови реставраціи, даю вздбираючимъ марки. — Найлѣпшій вина по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вздъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напитковъ заосмотрена кухня.

79 40—52 Зъ высокимъ поважанемъ **НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.**

ЗАКОННО ПРИПИСАНІЙ НЕДАВНО

ВАҐИ ДЕЦИМАЛЬНІЙ

для господарства, промыслу и фабрикъ

до 1000 кільо вразъ зъ тягарами лише за 80 зр. высылають ся комплетно. Такій самій по 750 кільо зъ тягарами лише за 65 зр., по 500 кільо зъ тягарами лише за 50 зр.; по 250 кільо зъ тягарами лише за 40 зр; по 150 кільо зъ тягарами лише за 30 зр.; по 100 кільо зъ тягарами лише за 24 зр.; по 50 кільо зъ тягарами лише за 19 зр.; по 20 кільо зъ тягарами лише по 14 зр.

ЗАМОВЛЕНЯ полагоджують ся сейчасъ за надосланемъ 40% цѣны почтою а решту за послѣплатою. 206 7—30

Buganyi & Comp. I. Seilerstätte, 12, Wien.

МАШИНКИ американьскій до робленя мороженого (зъ корбкою зъ боку, поемности 1, 2 3 літры по зр. 5·50 50, 7 50. Рондлѣ мосяжній до смаженя конфітуръ по зр. 2·40, 2·80 3·— поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Знана вздъ многихъ лѣтъ ц. к. уприв. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікеровъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдниковъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старій польскій сильній горѣвки, дуже добрій розолісы, лікеры, румы правдивій зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевій спеціяды якъ: Народовка, Dziennik, Szczutek, Карпатовка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деревовка и т. и. горѣвки упривілееванй и одиноко правдивій если зъ нашои фабрики спроваджені.

Одиноке жередо въ краю для пп. антикарѣвъ до побиранія алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вольного вздъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкодный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова — ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 374—?

ЦѢЛКОВИТІЙ УРЯДЖЕНЯ ЦЕРКОВНІЙ

имоностасы, кивоты, процесійній вовтарики и пр.

186 поручає

РОБОТНЯ М. ЧЕРНАВСКОГО у Львовѣ

при ул. Кароля-Людвика пздъ ч. 3 по дешевыхъ цѣнахъ.

ГАЛИЦ. БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

Почавши вздъ дня 12 лютого 1888 выдає

АСИҐНАТЫ КАСОВІЙ

4% зъ 30-дневнымъ выповѣдженемъ

4½% зъ 90 дневнымъ выповѣдженемъ

а всѣ находячій ся въ обѣгу 5% **асигнаты касовій зъ** 90-дневнымъ выповѣдженемъ будутъ **опроцентованій по 4½% вздъ 15 мая 1889.** 2218

Передрукъ не буде плаченый. **ДИРЕКЦІЯ.**

Стоваришене парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа — Азія
Півн.-Америка — Полудн.-Америка
Австралія — Африка

Перевозъ пасажировъ и товаровъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразиліи, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ півн. Америки, Канады, Австраліи.

Выдаване зелѣзничихъ білетовъ на зелѣзницѣ півн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ моваxъ удѣляє выключно ґенеральна агентура. 87 43—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

Вздъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батьковщина“ и „Читальня“) тыднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдає и за редакцію вздповѣдає д-ръ **Кость Левицкій.** Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорочна передплата выносить 2 зр., на пвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львовъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовій статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційній політичного змѣсту (н. пр. о сегорочній сесіи соймовій, о выборахъ, вздозвы Краевого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державной); 3) статьѣ фаховій переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д ра Дам. Савчака О новомъ законѣ дороговомъ, О краевій продажи соли, О краевій акцизѣ вздъ напитковъ, Вас. Нагорного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Целеньского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зо всѣхъ сторонъ краю; 5) порады, пытаня и вздповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспольно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промысль и торговля.

КОБЗАРЬ

Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу зъ життєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленій примѣрники продають ся по 35 кр.

При закупнѣ товаровъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ въ фабр. Черляньскои. Зъ друкарни Института Ставропігійского, пздъ зарядомъ Іоанна Гриняя.

Ч. 179. Львовъ, Субота 9[illegible](21) Сер[illegible] Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѣ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ . .	8 зр.	на цѣлый рѣкъ . .	24 зр.
на пѣвъ року . .	9 зр.	на пѣвъ року . .	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ . .	16 зр.	на пѣвъ року . .	8 зр.
на чверть року . .	4 зр.	на мѣсяць 1 зр.	35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застережене. — Реклямаціи неопечатанѣ вѣльнѣ вѣдъ порта.

Поединоке число коштуе 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклѣ принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одного стрѣчки инсератовои або ся мѣсце а въ рубрицѣ „Надслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инши донесеня приватнѣ числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Правда побѣдила!

Вчера о 10-бій годинѣ въ ночи скѣнчивъ ся процесъ д-ра Короля и товаришѣвъ.

По пятидневбій розправѣ, переведенбій дуже основно и обѣктивно — повне за те узнане для провбдника розправы радника Олеиьского — трибуналъ увбльнивъ д-ра Короля вбдъ всякои вины а пятьохъ селянъ, обжалованыхъ о насильство публичне, засудивъ лише за дрббнѣ переступленя на кару вбдъ 3 до 7 днѣвъ звычайного арешту.

Правда побѣдила! А побѣда ви має тымъ бблшій тріюмфъ, що не тблько власти політичнѣ передъ процесомъ, але и дневникарство польске въ часѣ процесу докладали всѣхъ силъ, щобы д-ра Короля а посередно и селянъ куниньскихъ представити въ свѣтлѣ якъ найчорнѣйшбмъ, мовь хищныхъ звѣрбвъ, чигаючихъ на то, щобы „розд рати“...

Досыть буде навести въ повнбй основѣ отсю вбдозву жовквбвского ц. к. староств до державнои прокураторіи зъ жаданемъ увязнения д-ра Короля:

Odezwa. Mam zaszczyt przesłać Świetnej c. k. Prokuratoryi Państwa protokół spisany przez koncepistę c. k. Namiestnictwa Józefa Olszewskiego z powodu gwałtów, których dopuścili się niektórzy mieszkańcy gminy Kunina na urzędującej tam komisyi wyborczej, oraz doniesienie urzędującego komisarza wyborczego Bronisława Grochowalskiego, lustratora powiatowego, i nadmieniam, co następuje:

Przebieg czynności wyborczej, zarządzonej pierwotnie na dzień 22 lutego br. a udaremnionej wskutek gwałtów roznamiętnionego, a przez d-ra Korola wódką raczonego chłopstwa, opisany jest w relacyi komisarza wyb. Grochowalskiego. Załączony protokół spisany został przy wyborach ponownych, które rozpisałem na dzień 2 b. m. Z powodu gwałtów przy pierwszych udaremnionych wyborach przyaresztowani zostali i odstawieni do Sądu czterej podżegacze a przy dochodzeniu przeprowadzonem na miejscu przez c. k. żandarmeryę nie zdołano zebrać żadnych pewniejszych zeznań, na podstawie których możnaby pociągnąć do odpowiedzialności adwokata d-ra Michała Korola mimo, że głos publiczny wskazuje na niego właśnie jako na sprężynę wszystkich rozruchów i zaburzeń. Załączony protokół spisany przez komisarza wyborczego Olszewskiego zawiera natomiast dostateczne zdaniem mojem podstawy do wdrożenia przeciw d-r. Michałowi Korolowi dochodzeń o zbrodnię z §. 68 względnie 76 lub 78 ust. karn.

Koncepista Olszewski rozpoczął powyższe dochodzenie dopiero po przeprowadzeniu prawyborów, które ukończyły się o godzinie 8 wieczór, dlatego nie mógł zebrać świadków więcej obciążających. Ponieważ d-r Korol, który agitacyami swemi spowodował już dotąd przyaresztowanie i osadzenie w areszcie śledczym więcej jak 30 chłopów w tutejszym powiecie, nie przestaje burzyć ludności, przeto proszę usilnie o poczynienie przeciw niemu bezzwłocznie odpowiednich zarządzeń a mianowicie zarządzenie aresztu śledczego, przy czem równocześnie nadmieniam, że wybory z IV kuryi w Kuninie odbędą się w tych dniach, przeto d-r Korol nie omieszka prowadzić tam dalej swojej roboty. Roznamiętnienie i wzburzenie umysłów podsycane tu ciągłemi agitacyami przybrało takie rozmiary, że czynność urzędowa przeprowadzenia prawyborów jest dla urzędników tutejszych z niebezpieczeństwem połączona, a nadto przytrzymanie d-ra Korola w areszcie śledczym konieczne jest dla zapobieżenia porozumieniu się z innymi współwinnymi, z których dopiero 4 zostaje w areszcie śledczym, względnie ze świadkami. O wyniku poczynionych zarządzeń proszę uprzejmie mię uwiadomić.

Żółkiew, dnia 3. III 1897. C. k. Starosta: Czeżowski.

Переведена розправа заразъ вбдъ першихъ хвиль выказала, що всѣ „gwałty“ були лишь замаскованемъ задушевного бажаня противникбвъ д-ра Короля, щобы его будь-щобудь позбути ся, якъ се впрочбмъ высказано и въ самбй „odezwie“.

Въ часѣ зновъ самои розправы польске дневникарство [зъ дуже малыми выимками] юдило противъ обжалованыхъ, именно противъ д-ра Короля, прозываючи его „moskalofil-емъ“ и тенденційно представляючи хбдъ розправы. Коли-жь и се не помогло — бо невинность д-ра Короля була ясна якъ сонце — Dziennik polski бодай потѣшае ся тымъ, що вѣдомый тероризмъ поваливъ д-ра Короля при выборахъ, бо реґіструючи нинѣ увбльнене д-ра Короля трибуналомъ — звертаесь зъ апострофою до д-ра Короля: „Ale mandat *propal* panie Korol — co?“

Львбвска публика руска [очевидно зъ выимкою сервілістбвъ, бо н. пр. „Руслан“ не уважавъ навѣть за потрѣбне поинформувати своихъ читателѣвъ о сѣмъ важнбмъ процесѣ бодай кблькома словами] приняла увбльнене д-ра Короля зъ правдивымъ одушевленемъ — яко побѣду правды надъ неправдою и злобою ворогбвъ руской справы.

Зъ великимъ признанемъ треба пбднести благородный трудъ пп. оборонцѣвъ д рбвъ Добряньского, Федака и Олесницкого, котрѣ не по разъ першій пбдняли ся зъ рамени краевого комітету выборчого безкорыстовно обороны и вывязали ся зъ своеи задачѣ якъ найсовѣстнѣйше и найкрасше. Честь имъ за се!

Процесъ д-ра М. Короля и тов.

[Пятый день розправы 1 н. ст. серпня.]

О годинѣ 4-бій простора саля розправъ була биткомъ заповнена публикою переважно рускою. На всѣхъ лицяхъ малювало ся вбдчуте поважности хвилѣ и цѣкавбсть на послѣдні выводы.

Почавъ промовляти прокураторъ. Въ виду переведеной розправы задача его була трудна. Вбнъ майже въ цѣлости переповѣвъ актъ обжалованя и жадавъ засужденя всѣхъ обжалованыхъ за злочинъ [взглядно спбввину] зъ §. 81, а евентуально Стецишина и д-ра Короля за переступъ §. 279 а прочихъ §. 311 и 312 зак. карого.

По прокураторѣ забравъ зъ оборонцѣвъ першій слово д-ръ Добряньскій и середъ тишины въ цѣлбй сали промовивъ:

Высокій Трибуналe! Выборы до парляменту, якѣ вбдбули ся весною сего року, дали сумный образъ непошанованя найпершихъ и найголовнѣйшихъ законбвъ конституційныхъ. Сотки людей переслѣдуваныхъ и вязненыхъ мало нагоду по вязницяхъ застановити ся надъ тымъ, и здаесь, чи не пожалували они тогдѣ того, що они свббднѣ и мають конституцію. И коли рознесла ся вѣсть о тыхъ выборахъ, то свѣтъ здивувавъ ся, що рускій нарбдъ, такій спокбйный и смирный, довѣвъ наразъ до „забурень“ и „бунтбвъ“. На щасте в у насъ явне поступоване карне. Тожь зачали ся доходженя: по чиѣй сторонѣ вина а по чиѣй правда, и поступоване се стало выкрывати властивыхъ виновникбвъ тыхъ бунтбвъ. При вбдбувшихъ ся вже многихъ выборчихъ процесахъ показало ся майже всюды, що вина не по тбй сторонѣ, котрбй ви закинено. Если-жь коли справедливо славить ся поступоване карне, то певно въ сѣмъ случаю бо оно выказуе, що тѣ, котрѣ сидять тутъ яко обжалованѣ, нѣ найменше не завинили, а противно завинили тѣ, що не пошанували найпершихъ законбвъ конституційныхъ, прислугуючихъ симъ обжалованымъ.

Якъ вбдбули ся правыборы въ Куниньѣ, се розказавъ намъ панъ прокураторъ майже дословно за актомъ обжалованя, мовь-бы передъ нами не пересунувъ ся цѣлый рядъ свѣдкбвъ, що розказали намъ усе подрббно! Я смѣло можу сказати, що правыборы сесѣ вбдбули ся цѣлкомъ противно, якъ се описуе речникъ державный. Признаю, що були двѣ партіи, признаю, що партія двбрска була слабша, тожь ходило о то, щобы ратувати ситуацію. Вже въ ночи приѣзджае до Кунина Кеслеръ, спеціялістъ вбдъ дѣлъ выборчихъ, що вже двацять лѣтъ переводить выборы. И де-жь заѣзджае вбнъ? Не до вбйта, не до канцелярій громадскои, а до двора, до Гавта! Тамъ укладае ся плянъ цѣлои кампаніи. Рано приѣхавъ Ґроховальскій и всѣ зложили раду. Пбсланцѣ дали знати, що ситуація небезпечна, бо зббрало ся величезне число выборцѣвъ. Що робити? треба обдумати способъ. Може бы такъ — сказавъ хтось — заповѣсти, що выборбвъ не буде? хлопы розбѣдуть ся, а мы зробимо самѣ выборы! Бо бувае и такъ; бувало, що робило ся выборы лише зъ трема выборцями! Тогдѣ Ґроховальскій удае хорого, вбйтъ оголошуе, що выборбвъ не буде, але додае, що „можете ся остати, може выборы ще й будуть“ и тымъ збпсувавъ справу. Але въ потребѣ найдено иншій способъ. Названо тыхъ людей, що були троха нетерпеливѣ зъ зимна, бунтбвниками! А ще одна обставина промавляла за тымъ, щобы зробити конче бунтъ. При другихъ выборахъ могла зновъ побѣдити партія громадска, а такъ, коли теперь зробить ся бунтъ, то прийдуть жандармы, позамикають передовцѣвъ и справа пбйде добре. Въ та ій способъ повстала тая фульмінантна реляція Ґроховальского до староства. Я не знаю, якъ мбгъ панъ прокураторъ такъ рбвнодушно говорити о тбй реляціи; чей-же знае, що она противить ся §. 102 [уст. 2] закона карного! Але дарма! реляція пбйшла. Тымчасомъ почали ся переговоры зъ громадою. Вѣвъ ихъ Гавтъ, и вбйтъ и кухарка. А коли пану Ґроховальскому выдавъ ся часъ за довгій, устроивъ вбнъ собѣ зъ переводженемъ выборбвъ комедію. Дивно, що у насъ можливе, щобы зъ такъ поважнои акціи, якъ акція выбору, робити такъ низьку забавку! Приѣха

Miscellanea.

[Кс. Янъ Бадені не прилучивсь до загального самодурства польскихъ публицистбвъ въ квестіи „польскости“ Шлеска. — Въ Познаньщинѣ и въ Прусахъ воюють Нѣмцѣ противъ наплыву польскихъ роббтникбвъ. — Клюбови Люеґера иде въ Петрового дня — Ґрафъ Казимиръ не допустивъ бы нѣколи до геґемоніи одного народу надъ другимъ — Послови Меруновичеви удало ся перейти помѣжь дощь, а якъ пбйде его приятелямъ, побачимо].

Припадокъ хотѣвъ, що власне на пару днѣвъ передъ появою статьѣ въ Neue fr. Presse про „Vorstösse des Polenthums“ помѣстивъ кс. Янъ Бадені въ Przegląd-ѣ powszechn-бмъ свои „Notatki o Szląsku cieszyńskim na kresach“. Кс. Янъ Бадені по словамъ Przegląd-у Масловского е „jednym z pierwszorzędnych publicystów“, тожь и не дивниця, що зъ менчою братією публицистичною не годить ся въ поглядахъ своихъ на станъ „польскости“ на Шлеску австрійскбмъ, бо коли Gwiazdka cieszyńska попристае на буньчучнбй фразѣ, що Поляки можуть шапками закинути Нѣмцѣвъ, а Czas хапае ся статистики и нараховуе 85% Полякбвъ, та й Dziennik polski покористовуе ся фразою Gwiazdki cieszyńsk-oи, — то кс. Янъ Бадені не спускаесь на „wagonowy rzut oka“, бо вбнъ знае, що нема злуднѣйшого скла, якъ ваґонове. Вбнъ объѣзджае мѣста й мѣсточка, обходить села и доперва тогдѣ списуе свои вражѣня, длятого тѣ вражѣня и выпали инакше, якъ вражѣня справоздавця Dziennika polsk-ого, котрый навѣть мѣста Bielitz и Biała уважае за зовсѣмъ польскѣ мѣста. Кс. Бадені ствердивъ, що Поляки на Шлеску сильно знѣмченѣ и що сама ґімназія польска не ратуе ихъ вбдъ цѣлковитого онѣмеченя. Та не лишь нѣмецка нація грозить тамъ Полякамъ, але и Чехи въ околицяхъ Фридека и Острави моравскои не хотять попустити въ користь Полякбвъ — и тутъ довѣдавъ ся кс. Янъ Бадені, що Поляки шлескѣ забувають на взаимнбсть славяньску и лучать ся при выборахъ зъ Нѣмцями противъ Чехбвъ. Сей фактъ насъ не дивуе, бо мы такожь Славяне и „bracia“, а прецѣнь Поляки противъ насъ лучать ся навѣть зъ жидами. По-за тымъ много Полякбвъ на Шлеску е протестантского вѣроисповѣданя.

По сихъ сумныхъ для всякого Поляка увагахъ зачалась лайка польскои прасы на N. fr. Presse, а Dziennik polski наъ своеи трибуны патосуе такими словами: „Zdaje się im [се бъ-то Нѣмцямъ] może, że szczując raz Polaków na Czechów, a naz jutrz Czechów na Polaków, rozbiją sojusz [!?] tych narodów bratnich i zwaśnionym ponownie włożą niemieckie jarzmo na karki“, а дальше выражае надѣю, що „najbliższa już rzeczywistość“ покаже що иншого. Таке самодурство Dziennika и ему подббныхъ орґанбвъ по компетентнбмъ словѣ кс. Баденього е крайною несовѣстностію, бо уколысуе Полякбвъ до милого сну тогдѣ, коли на Шлеску потреба роботы. Супротивъ того пбдписаный мусить сею дорогою пригадати Полякамъ, щобы свою енерґію звернули на Шлескъ, а не тратили ви на Руси. На Шлеску широке поле до всякои роботы. Тамъ князь Пузина — książe biskup krakowski — повиненъ зъ Кракова дириґувати будованемъ римо-кат. костелбвъ и вбдводити Полякбвъ вбдъ протестантизму, а успѣхи будуть певно лѣпшѣ, якъ зъ будовы костелбвъ на Руси въ чисто рускихъ селахъ..

*

Покликъ „Ausrottung der Polaken“ не перестае въ Прусахъ. Пруске правительство е засыпуване радами и брошурами подаючими найлѣпшѣ способы „zur Ausrottung der Polaken“. На днахъ появилась тамъ брошура пбдъ заголовкомъ „Ist die jetzige preussische Regierung national?“ — присвячена міністрови д-рови von Мікель. Она звертае увагу на те, що польскѣ роббтники зъ Галичины и Королѣвства польского що-разъ въ бблшихъ масахъ переходять въ Нѣмеччину, и пропонуе, щобы польскимъ роббтникамъ утруднити перехбдъ и не допускати ихъ до обезпеченя вбдъ выпадкбвъ. Дальше радить авторъ, щобы правительство дало правну ослону зарббкови нѣмецкихъ роббтникбвъ и щобы що року по 4.000 хлопбвъ нѣмецкихъ осаджувало на рбли на всходѣ т. е. въ польскихъ провінціяхъ. Вкбнци радить, щобы осадженымъ на всходѣ Нѣмцямъ правительство на свбй коштъ поправило землю и залѣсило зрубы по звѣстнбй „polnische Wirthschaft“...

О всѣмъ тбмъ зновъ мовчить наша польска праса. Она занята важнѣйшою справою — перекручуваньемъ процесу д-ра Короля, замѣсть щобы бавити ся такими дурницями, якъ акція противъ небезпечности для „polskości na zachodnich kresach“.

*

Ледви полагодивъ клюбъ антісемітскій сякъ-такъ справу сильно скомпромітованого Міттермаера, на котрбмъ ужили собѣ ліберальнѣ ґазеты, а одна зъ гумористичныхъ зробила навѣть такого „Witza“, що мовлявъ передъ Міттермаеромъ міністры не тевнѣ своихъ портфелѣвъ, ажь тутъ зновъ публицистичный репрезентантъ антісемітбвъ одержавъ доказъ правды на обманьство, а хочь Люеґеръ упевняе всѣхъ о непохитности свого довѣря до особы Верґанього, Верґані самъ резиґнуе зб всѣхъ мандатбвъ и почестныхъ достоинствъ.

Тяжкѣ удары для клюбу антісемітского и компромітація, хоть все-таки есть въ тбмъ „eine lichte Seite“ — т. е. се, що у антісемітбвъ инакше нѣжь у нашихъ Полякбвъ, бо ихъ Винничукъ преспокбйно собѣ послуе...

*

Рептильки нѣмецкѣ голосять, що ґрафъ Казимиръ держить ся тои самои идеѣ, що покбйный авторъ політики „durchfretten und fortwursteln“ ґр. Таффе та що нѣколи не вбддавъ бы одного народу пбдъ геґемонію другого. Такій высказъ може потѣшати тыхъ, що не знають, якъ то насъ ґрафъ Бадені забезпечивъ вбдъ геґемоніи польскои въ Галичинѣ, выпустивши изъ своеи школы такихъ безпарціяльныхъ урядникбвъ, якъ староста турецкій, перемыскій, равскій и много-много инчихъ.

Та може тогдѣ ще ґрафъ Казимиръ не зазнакомивъ ся бувъ зъ идеями ґрафа Таффого, бо вбнъ тогдѣ, коли Таффе вѣвъ „Geschicke Oesterreichs“, не мавъ часу на студіоване идей премѣра при своихъ клопотахъ яко староста зъ „неуступчивыми“ мужиками... Опбсля на становиску делеґата въ Краковѣ мавъ ґрафъ Казимиръ грызоту зъ демократами, котрѣ разъ, коли самъ ґр. Казимиръ вѣзъ

ли жандармы. Двôрскй адгеренты вказали заразъ на передовцѣвъ громады яко на бунтôвникôвъ. Блявштайнъ показавъ коло одного вôкна вôдлупану глину та китъ, — є вже доказъ, що бувъ бунтъ, и сѣмохъ селянъ увязнено. Ось такъ представляє ся цѣла акція. Цѣль ви була: конче по ночи двôрскôй партіи. Однакъ треба було обдумати щось и на Короля, бо аґітація его була для партіи правительственной небезпечна не лишь на тую хвилю, але и на будуче. И найшовъ ся спосôбъ! Найдено свѣдка, вложено въ уста его вѣдомй слова; не научено его добре, длятого подавъ вôнъ до протоколу таку небылицю, що навѣть допустити годѣ, щобы чоловѣкъ такои интеліґенціи, якъ д-ръ Король, высказати ви мôгъ. Такъ скôнчивъ ся епізодъ тои справы.

Пытаю ся: де тутъ факты злочину? Люде зôбрались и поводили ся цѣлкомъ спокôйно. Прийшли до двора и тутъ сторонники паньскй пактують зъ ними. Вôйтъ каже имъ ждати дальше. Чи може то нелеґальнôсть, що лишили ся по тыхъ словахъ вôйта? П. прокураторъ каже, що не всѣ свѣдки чули, якъ вôйтъ сказавъ: „можете остати ся“. Се-жь признавъ самъ вôйтъ, а не чули того лишь тй свѣдки, котрй по першихъ словахъ вôйта сейчасъ пôйшли, отже й не могли вже чути. А що не чувъ сего безконфесійный Блявштайнъ, той въ голову побитый, черезъ що не має памяти и не дочуває, то хиба нѣчо дивного.

Люде лишили ся. П. прокураторъ каже, що робили крики. Чи-жь диво, що они нетерпеливили ся, коли въ подертыхъ чоботахъ, а може й босй годинами стояли на зимнѣ, въ болотѣ? Пытаю ся пана речника державного: чи и люде интеліґентнй въ такихъ обставинахъ высказували бы ся дуже пôдхлѣбно? чи не маніфестували бы свого обуреня? Та й нѣхто не вываливъ дверей; зôзнала се сама Яблоньска. Она одна, слаба женщина, выпихає въ сѣней хлопôвъ — чи то ґвалтъ? А вже-жь люде могли йти у паньску кухню, бо тамъ були сторонники двôрскй. Хто знавъ, чи може не переводять ся тамъ выборы?

Коли-жь Ґроховальскому бувъ часъ за довгій [иншй засѣли мимо „крикôвъ и ґвалтôвъ“ до снѣданя], почавъ выборы и вôзвавъ до комісіи того самого Стецишина, котрый мавъ бути герштомъ цѣлого бунту! Чи-жь се можливе, що сли-бы Стецишинъ бувъ такимъ небезпечнымъ, Ґроховальскій покликавъ бы бувъ его? Чи не мавъ кого другого?

Коли все зважимо, то справдѣ подивляти треба спокôй и терпеливôсть людей. А сли Ольшевскій сказавъ тутъ, що не можна мати понятя, що то є выборы на селѣ, то сказавъ правду, бо то переходить всяке поняте, кôлько тогдѣ мусять вытерпѣти тотй люде! Паны ѣдять и пють, а ты хлопе чекай въ болотѣ, закимъ позволять тобѣ сповнити твое горожаньске право!

Въ дальшôй промовѣ д-ръ Добряньскій занявъ ся особою свого клієнта Стецишина. Выказавъ, що анѣ зъ обєктивнои анѣ зъ субєктивнои стороны нема въ его поступованю єства злочину. Нѣхто не чувъ „пôдбурюючои“ бесѣды крôмъ глухого Блявштайна. Стецишинъ не мѣшавъ ся въ урядованє вôйта, бо вôйтъ не бувъ въ урядованю, але бувъ простымъ пôсланцемъ, такъ якъ Блявштайнъ и кухарка.

Промову свою закôнчивъ д-ръ Добряньскій такъ: При выданю выроку прошу зважити сесю обставину, що то дѣяло ся въ часѣ выборчôмъ. Якась ґорячка выборча мусѣла огорнути всѣхъ и пристрасти були горою. И въ иншихъ краяхъ, якъ знаємо, була аґітація, були певно й нелеґальности и грозьбы, а прецѣнь не чуємо о процесахъ. Тамъ инакше глядять на справу; тамъ знають, що по выборахъ роздразнене переминає, а партіи зновъ сходять ся до спôльнои працѣ. Въ Чехіи примѣромъ такій Ґроховальскій мусѣвъ бы бувъ або перевести выборы правильно, або не тѣшивъ бы ся такимъ здоровлемъ въ якôмъ его мы бачили... Прошу высокій трибуналъ о увôльнене мого клієнта вôдъ несповненои нимъ вины!

По промовѣ д-ра Добряньского, котра выкликала глубоке вражѣне, другій промовлявъ д-ръ Ф е д а к ъ. Его бесѣду, богату въ арґументы, заправлену декуды гумôромъ та иронією, подамо, якъ и промову д-ра Олесницкого въ слѣдующôмъ числѣ. Коли д-ръ Федакъ скôнчивъ, залунали середъ публики грôмкй оплески. Предсѣдатель загрозивъ, що сли бы оплески повторили ся, выпорожнить салю.

На останокъ промовлявъ д-ръ О л е с н и ц к і й, обмежившись на оборону д-ра Короля. Промова его була клясична въ повнôмъ значѣню того слова и зъ кождого взгляду, та й выкликала незвычайный ефектъ. По скôнченю своєи промовы вôдбиравъ д-ръ Олесницкій ґратуляціи безъ числа.

По промовѣ д-ра Олесницкого трибуналъ удавъ ся на нараду и по бôльше якъ годинôй нарадѣ предсѣдатель вôдчитавъ [по руски] слѣдующій вирокъ:

Всѣхъ обжалованыхъ увôльняє ся вôдъ злочину публичного насильства, а д-ра Короля увôльняє ся вôдъ злочину спôввины. Натомѣсть узнає ся першихъ пятьохъ обжалованыхъ винными переступленя зъ §. 314 и 312, сповненого черезъ зневагу вôйта словами або черезъ вмѣшуване въ его урядованє, и засуджує ся: Стецишина на 7 днѣвъ, Галаса на 3 днѣ, Стиська на 7 днѣвъ, Нетребу на 5 днѣвъ, Москалика на 5 днѣвъ звычайного арешту. Д-ра Короля увôльняє ся цѣлковито вôдъ обжалованя.

Въ мотивахъ, вôдчитаныхъ такожь по руски, пôднесено, що судъ прийшовъ до переквôдченя, що не було анѣ нѣякихъ погрозъ, анѣ нѣхто чинно не пôрвавъ ся на урядовй особы. Пôсля зôзнань свѣдкôвъ судъ мусѣвъ приняти за правду, що вôйтъ сказавъ людямъ, що можуть лишити ся въ дворѣ, отже не було и збѣговища, анѣ намѣру ставити перешкоду въ урядованю, отже не було и насильства. Наколи не було злочину, не могло бути и спôввины въ злочинѣ. Що-до того, що д-ръ Король сказавъ слова: „можете одного й роздерти“ — нѣхто не потвердивъ сего закиду, крôмъ одного Чапляка, а зôзнанямъ самого Чапляка судъ не давъ вѣры, бо вôнъ на те не заслугує. Слова, высказанй д-ромъ Королемъ „не слухайте вôйта“ судъ розумѣвъ [по сля выказаня д-ромъ Олесницкимъ] въ значѣню: „не полагайте на словахъ вôйта“.

Засудженй селяне приняли засудъ и пустили ся въ ночи нѣхотою домôвь. Черезъ весь часъ побуту ихъ на розправѣ дôставали запомогу зъ фонду на потерпѣвшихъ при выборахъ. Кару вôдсиджувати будуть въ Жовкви.

Въ справѣ платнѣ робôтникамъ.

[Письмо зъ-пôдъ Радехова]

Дають ся часто чути голосы про малу плату нашимъ рôльнымъ робôтникамъ, котрй вôдъ дворôвъ денно беруть въ зимѣ 10—16 кр., старшй 20—25 кр., а въ лѣтѣ 20—50 кр. При тôмъ есть теперь на стôлько рукъ робочихъ, що и тй не все знайдуть роботу, особливо порою зимовою. Сторона платяча якъ и робôтники нарѣкають: одни, що много платять, а другй, що мала платня. Норму платнѣ будь-що-будь установляють дворы, бо они найбôльше потребують рукъ робочихъ.

Малои части робôтника потребують нашй заможнѣйшй селяне, котрыхъ може бути на громаду найбôльше 10% и о нихъ то хочу де-що сказати: яку они платню даютъ робôтникови? чи таку, якъ дворы, жиды меншои посѣлости, а хоть-бы и священики? Отже коротко сказавши: селянинъ мусить денного робôтника дуже солоно платити. Жнець на фôльварку на копы заробить 40—60 кр. а селянинъ мусить дати 40 кр., три разы ѣсти, три разы горѣвки и булку хлѣба; на ранокъ робôтникъ пôйде косити до двора чи жида за 10—12 кр., а селянинъ мусить дати обѣдъ, горѣвки и булку хлѣба; при весняной роботѣ двôръ, жидъ и священикъ такожь платять 16—20 кр. а селянинъ 20 кр. и три разы ѣсти, — взагалѣ сказавши селянинъ нашъ два, три а навѣть чотири разы бôльше оплачує робôтника, якъ хто иншій, а дальше — у селянина зъ реґулы акордовои роботы нема.

Ставлю пытанє: чи то для нашои економіи народно-рускои користне, чи нѣ? На мôй поглядъ нѣ. И такъ: Коли трафляє ся купно якогось грунту, а може купити тôлько заможнѣйшій, то якъ видить, що своєю челядію такожь докупленый грунтъ обробить, хучше бере ся до купна; противно-жь, у котрого менше челяди, у него видно якусь здержливôсть до купна по причинѣ не тôлько тôй, що може бракъ всего гроша, боить ся довгу [се має мѣсце и въ першôмъ случаю], але такожь по тôй причинѣ, бо коли видить, що своєю челядію не обробить, а обрахує, кôлько нанятый робôтникъ буде коштувати, завагає ся и не купить, — а результатъ такій, що сей кусникъ поля пôйде въ жидôвскй руки, бо жидъ нѣчо не робить коло грунту, а дешевого робôтника має.

Мôй дальшій поглядъ, що хто знає, чи и не зъ тои причины [розумѣє ся по-при иншй] у насъ не можна вытворити заможного стану селяньского питомо-рускаго — хоть въ одиницяхъ — такихъ Grossbauer-ôвъ, котрй для нашои народнои економіи и въ політичнôмъ взглядѣ становили бы силу. Знавъ я селянина заможного и интеліґентного, котрый до батькôвского господарства закупивъ много зъ обшару двôрского и ставъ господаремъ на звыжь 100 морґахъ, але при высокôй цѣнѣ робôтника и при харчованю кождого при кождôй найменшôй роботѣ не мôгъ выйти на свое, продавъ, розпарцелювавъ свое, при чôмъ де-що пôйшло и въ жидôвскй руки, — перенѣсъ ся въ иншй околицѣ, закупивъ невеликій шляхотскій маєтокъ и забавивъ ся въ „пана“, натягнувъ сурдутъ — якъ кажуть люде „зляшѣвъ“ — и робôтника на новôмъ мѣсци має дешевого; при тôмъ можна зауважати по нѣмъ, що много стративъ и на своѣмъ характерѣ питомо-рускôмъ, а дѣти его може знайдуть ся вже въ иншôмъ таборѣ політичнôмъ и обрядовôмъ...

При парцеляціи обшару двôрского, если така коли трафляє ся, видно рôвножь подôбну вздержливôсть селянъ до купна. Селянинъ, рефлєктуючій на купно кôлькохъ чи кôльканацяти морґôвъ, рахує, чи обробить своєю челядію, а дальше бере на взглядъ, чи робôтника дôстане за таку цѣну, що двôръ, жидъ. Коли нѣ, то скадає ся зъ купна. Тымчасомъ панъ, жидъ при купнѣ не бере въ рахубу квестіи робôтничои, бо робôтника дôстане все и за дешевй грошѣ. При парцеляціи обшару двôрского въ нашихъ околицяхъ громада С. не купила землѣ, а тôлько лѣсъ. Длячого? Бо земля потребує робôтника. Поступѣмъ дальше! Нарѣкають аґрономы нашй краєвй, хоть-бы й рускй, на бракъ поступу въ господарцѣ у нашихъ селянъ; чути вôдозвы до интензивнѣйшои господарки. До того по-при вѣдомости аґрономічнй и грошѣ треба и бôльше рукъ робочихъ. А якъ вôнъ може поступову, раціональну господарку провадити, коли его робôтникъ майже 1 зр. денно коштує? Не выплатить ся шкôрка за выправу.

Коло насъ господарѣ мають хмѣлярнѣ, розумѣє ся невеликй; мають тôлько засôбнѣйшй — и що зъ того? На тычкахъ продають хмѣль за безцѣнъ жидамъ. Чому? Бо до жида пôйде робôтникъ на акордову роботу — за обрыване одного ґарца 1 кр., а до селянина пôйде хиба на денну роботу за заплатою 20—30 кр., а розумѣє ся и харчь три разы денно. У жида нарве 20—30 ґарцôвъ, а у селянина 10—15 ґарцôвъ, бо тутъ нема акордовои роботы. Чи-жь се не аномалія? чи-жь се для нашои економіи селяньскои користне? Оно погубне!

Гадаю, що коли-бы [якъ выражу ся] той идеальный маючій ся выробити зъ часомъ рускій Grossbauer дававъ таку платню, яку дають дворы, жиды, а кляса зарôбна приймала таку плату а взглядно не въ такôй значнôй диференціи, — въ наслѣдку була бы якась хоть незначна конкуренція, на чôмъ бы тôлько зыскала зарôбна кляса, зыскало бы и наше селяньство, бо маючи робôтника при меншôй платни, було бы заохочене до купна бôльшого грунту и до раціональнѣйшои господарки.

Даю се до обговореня въ публичнôй дискусіи. Може зъ иншихъ околиць надôйдуть иншй реляціи, то можна буде мати якійсь поглядъ, а товариство „Просвѣта“, часописи популярнй, якъ „Свобода“ и т. и. пôднесуть и заберуть свôй голосъ, а якъ треба, не завадить и на зборахъ та вѣчахъ забирати голосъ въ рефератахъ економічныхъ. Чей-же то такожь справа економічна и немалои ваги! Дискусія вôдкрыта.

Желаємо нашимъ робôтникамъ якъ найлучшои платнѣ, найбôльшого зарôбку. Мы вѣримо, що ихъ заробокъ есть малый, невыстачаючій до выживленя, але що за рація, длячого тая сама рука має для другого, навѣть противника політичного и економічного, працювати дешевше, якъ для свого рôдного брата по крови и кости?!

Д. С.

Переглядъ політичный.

Всѣ дневники переповнений теперь толками про скликану ґр. Баденімъ на день 26 с. м. к о н ф е р е н ц і ю у г о д о в у, але зô всего выходить, що и теперѣшнй заходы президента міністрôвъ, щобы помирити Чехôвъ зъ Нѣмцями, не мають выглядôвъ. N. fr. Presse выводить, що ґр. Баденьому ходить хиба о те, щобы показати, мовь то черезъ Нѣмцѣвъ не може прийти до згоды, та щобы на нихъ звалити всю вину неудачѣ; але въ такôмъ разѣ вôнъ тôлько самъ себе дурить, бо ему не удасть ся умыти руки и скинути зъ себе одвѣчальнôсть. Правительство, заявляючи готовôсть, що змѣнить свои розпорядженя языковй зъ дня 5 цвѣтня с. р., тымъ самымъ признає, що хибило, коли тй розпорядженя выдавало. А на те, щобы блудъ направити, не треба нѣ конференцій нѣ угоды, а лише почутя справедливости та простого вôдкликаня тыхъ розпоряджень. Правительство каже, що вôдкликанє пôдкопало бы его повагу; але коли конференція ухвалила бы уступки для Чехôвъ въ ординаціи выборчôй для ческого сойму, тогдѣ правительство готове само пôдкопати свою повагу. Повага правительства гне ся не передъ правомъ, а передъ силою Чехôвъ.

Nar. Listy надѣють ся, що у всякôмъ разѣ угодова конференція прояснить політичну и парляментарну ситуацію. Коли бы конференція не удала ся, тогдѣ правительство зближить ся до правицѣ, а въ такôмъ разѣ буде реконструкція кабінету конечна.

Тымчасомъ розъярене мѣжь Чехами а Нѣмцями росте зъ кождымъ днемъ. Сими днями прийшло до розруху въ Пільзнѣ. Студентъ медицины Нѣмець, а властиво жидъ, ударивъ палицею студента Чеха, котрый спокôйно стоявъ въ товариствѣ на ринку. Жидъ каже, що Чехъ смѣявъ ся зъ него и хотѣвъ здерти зъ его грудей трибарвну ленту. Чехъ каже, що се неправда: вôнъ тôлько усмѣхнувъ ся, побачивши ту ленту. Досыть, що прийшло до бійки. Жидъ утѣкъ до аптики. Надôйшла поліція и вывела его вôдтамъ до ратуша, при чôмъ лише зъ тяжкою бѣдою удалось ѣй охоронити его передъ розъяренымъ здвигомъ народу. Товпа, чимъ разъ бôльша, рушила передъ нѣмецку ресурсу, повыбивано вôкна въ бôжници, въ кôлькохъ жидôвскихъ шинкахъ и въ реальнôй школѣ. Староство вôзвало компанію войска, и такъ очищено улицѣ.

Nar. Listy, обговорюючи напасти Нѣмцѣвъ на Чехôвъ, жалують ся, що ґр. Бадені замѣсть сидѣти у Вѣдни та давати якусь раду, щобы ческй меншости обезпечити передъ напастями Нѣмцѣвъ, ѣздить собѣ до Буська и тамъ спокôйно пересиджує. Те, що дѣє ся теперь зъ Чехами, порôвнують Nar. Listy зъ насильствами якихъ зазнавали за намѣстниковання ґр. Баденього Русины при выборахъ. За те зновъ сер-

---

изъ Казьмєржа [передмѣстя краковскôго] кôлькадесять фіякрôвъ повныхъ жидкôвъ до голосованя противъ демократичного кандидата, заалярмували були сторожу огневу пôдъ претекстомъ, що Казьмєржь горить, и жидки повыскакували зъ фіякрôвъ и побѣгли на Казьмєржь, а тымчасомъ демократъ побѣдивъ. Яко намѣстникъ мавъ ґр. Бадені доволѣ грызоты зъ Русинами, ба и зъ декимъ изъ шляхты, котра дуфаючи на свôй старинньйшій рôдъ, зъ-разу не дуже корилась передъ тымъ homo novus, сягаючимъ своимъ деревомъ ґенеальоґічнымъ ледви часôвъ Боны. За те хто знає, чи теперь ґр. Бадені не працює надъ змѣненємъ своєи методы и переконань, та здаєть ся въ тôмъ вѣцѣ [по 50-ôмъ роцѣ житя] тôлько ново-курсники даютъ ся гнути, а ґр. Бадені не дасть ся зôгнути въ другій бôкъ, хотьбы и самъ хотѣвъ.

*

Львôвскій селяньскій посолъ — „тотумфацкій“ Дувида Абрамовича чи Абрама Дувидовича, рускій яничарь, панъ Меруновичь внѣсъ на днихъ въ рускій миръ не миро и не злато своихъ золотоустыхъ слôвъ, а тôлько пустивъ передъ вôйтами и иншими благонадежниками зъ двохъ чи трехъ сѣлъ „пфлянца“ — щось въ родѣ справозданя, котре звело ся до початку спѣваной тамъ пѣснѣ „Миръ вамъ братя“ и до можливыхъ для доспѣваня слôвъ: „Миръ вамъ, бо менѣ зѣло добре есть побирати по десять ґульденôвъ дієты и мати титулъ посла до рады державнои замѣсть — лише секретарювати въ радѣ повѣтовôй въ такихъ часахъ, коли ся гôднôсть на Руси дуже здескредитована...“ Се треба бы уложити у вѣршѣ, та я не маю „хисту“ поетичного, якъ мôй товаришъ-фейлєтоністъ, авторъ „Балаканки“.

П. Меруновичеви удало ся выкрутити сѣномъ зъ пивницѣ, якъ мовлявъ небôщикъ Рей, — то-жь его спôвъ-колесники [„kolarze“ z „koła“] — повинній пустити ся зъ нимъ на перегоны. А передовсѣмъ заколесникъ п. Охримовичь повиненъ теперь промовити, бо скоро п. Меруновичь тогдѣ, коли его контръкандидатъ п. В. Нагôрный ставъ передъ судомъ, „маркирує“ довѣре народу до себе черезъ узысканє вотумъ довѣря вôдъ вôйтôвъ на справозданю посольскôмъ, то п. Охримовичь теперь, въ часѣ веденого слѣдства о крадѣжь голосôвъ, повиненъ станути передъ выборцями и заимпонувати п. Олесницкому своимъ быстроумѣемъ, котрого Русины не знають, не бувши на пирѣ правицѣ и не чувши нѣколи дрогобицкого посла, котрый мабуть шанує свôй голосъ бôльше, якъ прімадонна Павликôвна для рускихъ концертôвъ... Такожь п. Вахнянинъ повиненъ теперь пôсля того, якъ д-ръ Король затрюмфує по выграномъ процесѣ, выступити зô справозданємъ, — хай свѣтъ знає, що не Нагôрнй, Олесницкй, Королѣ, але Охримовичѣ, Вахнянины стоять на доказъ, якои моральности вымагають вôдъ насъ верховодячй польскй сферы...

Оденъ Нѣмець-фільософъ сказавъ, що „правда є неморальностію нашихъ часôвъ“. Таку саму фільософічну думку списавъ и мôй приятель Данило Мекелита за однымъ лѣрникомъ у словахъ: „Правду бють, катують, а неправдѣ асистують...“

Я. Н—къ.

дить ся дуже Dziennik polski та зъ великои сердечности — не знати, чи до Чехôвъ чи до Русинôвъ — запытуе: „Чого властиво хоче ся ческа катаринка?“

Появила ся вôдозва, когру пôдписало 60 членôвъ сербского церковного конґресу; въ нѣй пояснюе ся причины, длячого конґресъ не мôгъ нѣчого вдѣяти. Выбранѣ члены конґресу зôбрали ся въ Карлôвцяхъ въ найлѣпшôй волѣ, щобы сповнити свою задачу; але въ тôмъ перешкодивъ имъ королѣвскій комісарь бар. Николичь. Въ автономіи конґресу мѣстить ся право установляти собѣ порядокъ нарадъ. Отже королѣвскій комісарь хотѣвъ накинути конґресови такій порядокъ нарадъ, котрый нѣвечивъ волю конґресу. Тымъ комісарь не давъ конґресови полагодити своихъ справъ анѣ навѣть выбрати сталый выдѣлъ. Конґресъ стоить на основѣ закону, а правительство опирае ся на своѣй державнôй власти. Вôдозва высказуе обаву, що правительство готово взяти ся до упорядкованя сербскои церковнои автономіи безъ конґресу, и длятого взывае ся выборцѣвъ, щобы остали вѣрными тому сторонництву, котре боронить правъ и будучности сербского народу.

Въ Угорщинѣ, якъ вѣдомо знесено т. зв. малу льотерію, а заведено замѣсть неи т. зв. клясову. Вѣдомо такожь и те, що въ Австріи не вôльно грати на льотеріяхъ заграничныхъ. Отже австрійске міністерство скарбу выдало розпоряджене, що уряды почтовѣ мають завертати кожду угорску часопись назадъ, въ котрôй находить ся инсератъ о угорскôй клясовôй льотеріи. Такимъ способомъ множество угорскихъ дневникôвъ вертае назадъ туды, вôдки ихъ выслано. Зъ тои причины угорскѣ дневники пишуть: Була бы се прикра вôйна, коли бы не удало ся переконати австрійскихъ властей, що австрійскому скарбови не выйде зъ того такои великои шкоды, коли тутъ и тамъ перечитае хтось инсератъ о угорскôй клясовôй льотеріи. Ходить отсе о дрôбницю, але она може довести до дуже злыхъ наслѣдкôвъ. Вôйну сю таки мусимо перебути.

——

Зъ гостины болгарского кн. Фердинанда въ Царгородѣ доносить мадярскій дневникъ Nemzet, що князь складаючи візиты амбасадорамъ поминувъ амбасадора австрійско-угорского, и то дуже нечемнымъ способомъ. Явивши ся въ россійскôй амбасадѣ, вôддавъ свôй візитовый білетъ для амбасадора Нелидова, а заразомъ вручивъ другій білетъ портіерови съ тымъ, щобы вôднѣсъ его до австрійскои амбасады. За те вôдплативъ ему австрійскій амбасадоръ такъ, що свôй білетъ переславъ князеви почтою.

Про залишену подорожь князя до Петербурга доношено, що мовь бы то князь не поѣхавъ туды зъ причины „утомы“. Отже вѣсть ся оказала ся хибною. Болгарскѣ дневники писали, що князь не поѣхавъ до Петербурга зъ уваги на утому царя, котрый що-йно принимавъ у себе нѣмецку цѣсарску пару, а незадовго буде принимати французского президента. Але Köln. Ztg. довѣдуе ся, що правдива причина була ще инша. Князь мавъ ще зъ Румуніи повѣдомляти царя, що приѣде до Петербурга; а на те вôдповѣвъ ему царь, що дякуе ему за его намѣръ, ало на жаль приняти его теперь не може. Тогдѣ поѣхавъ князь зъ Румуніи до Царгороду. Вôдмова царя, якъ здогадують ся, означае неохоту до князя за обидливе супроти Австріи поведене Стоилова.

Frankf. Ztg. доносить, що россійскій амбасадоръ въ Царгородѣ заявивъ Портѣ, що Россія не узнасть жаднои умовы, яку бы Туреччина уложила зъ Болгарією безъ вѣдомости Россіи.

НОВИНКИ.

— **Рускій народный театръ** переѣзджае зъ Надвôрнои *до Станиславова* на вôсѣмь представлень. Репертуаръ свѣжій. Перше представлене вôдбуде ся дня 27 н. ст. серпня. Подаючи сесю вѣсть Русинамъ зô Станиславова и околицѣ станиславôвскои, заразомъ пригадуемо имъ ихъ патріôтичный обовязокъ: всѣми силами пôддержувати рôдну сцену!

— **Вôдъ головного перемыского комітету хору академикôвъ** одержуемо нову оповѣстку: Дня 25 н. ст. серпня вôдбуде ся концертъ *въ Рожнятовѣ* [якъ вѣдомо на той день (25-ого с. м.) бувъ призначеный концертъ въ Станиславовѣ, але тамъ не мôгъ вôдôути ся.] По концертѣ въ Рожнятовѣ будуть товарискѣ забавы.“ — Рôвночасно одержуемо оповѣстку зъ Рожнятова: „Комітетъ мѣсцевый въ Рожнятовѣ подае до вѣдомости, що концертъ пятнацятки вôдбуде ся въ сѣмъ мѣсяцѣ дня 25 с. м. въ сали Ханины Вайсмана. Цѣны мѣсць: крѣсло 1 зр., вступъ на салю 50 кр. *Андрѣй Павлишь, о. Т. Павлюкъ, д-ръ Озаркевичь.*

— **Въ Бучачи** — якъ намъ телеґрафуе головный комітетъ хору академічного зъ Перемышля — вôдбуде ся концертъ не зъ забавою танцями, але зъ забавами товарискими.

— **Є. Ем. кардиналъ Сембратовичь** вернувъ зъ Унева до Львова.

— **Урядовѣ одяги въ судахъ.** Wr. Ztg. оголошуе розпорядженя міністра судôвництва щодо одягôвъ для судьѣвъ и прокураторôвъ. Сей одягъ обовязуе при всѣхъ розправахъ цивільныхъ и карныхъ, а складае ся зъ довгои делерины и бірету. Приписы тѣ входять въ житє зъ 1 сѣчня 1898.

— **На засѣданю Института руского товариства педаґоґічного** зъ дня 20 н. ст. серпня принято слѣдуючихъ елевôвъ: до I-ои клясы: 1) Яюса, 2) Питлика, 3) Пендюка, 4) Гриневича, 5) Калимона, 6) Маковея; до II-ои клясы: 7) Петрасевича, 8) Стафиняка, 9) Карачевского, 10) Гриневича; до III-ои клясы: 11) Яюса, 12) Левицкого, 13) Горницкого; до IV-ои клясы: 14) Щирбу, 15) Кордасевича, 16) Шавалу, 17) Гошовского, 18) Мулика, 19) Сухого, 20) Карачевского, 21) Махника, 22) Целевича, 23) Стельмахового; до V-ои клясы: 24) Гойвановича, 25) Лавровского, 26) Стафиняка, 27) Горницкого; до VI-ои клясы: 28) Сухого, 29) Харака, 30) Бирчака, 31) Ковалевого, 32) Городецкого, 33) Петровского, 34) Гницкого; до VII-ои клясы: 35) Соболту, 36) Ганущака, 37) Ковалевого и 38) Кокуревича. Мѣсць опорожненыхъ ще три. Зъ давныхъ елевôвъ не принято одного; убуло 7, [зъ тыхъ 6 зъ VIII-ои клясы] а прибуло новыхъ 6.

— **Львôвскій „Народный Дôмъ“** принявъ на свôй рахунокъ до женьского института у Львовѣ пôдъ управою СС. Василіянокъ на слѣдуючій рôкъ шкôльный: Любовь Хилякôвну, окôнчену ученицю VII клясы, Софію Куниньску, окôнчену ученицю VIII кл. женьскои школы выдѣловои и Юлію Назаровичѣвну ученицю IV року женьскои семинаріи. Одно мѣсце для такои институтки ще опорожнене.

— **Станъ здоровля папы** мабуть неконче добрый, бо якъ доносять зъ Риму, послѣдными часами папа два разы зômлѣвъ. Прибочный лѣкарь папы вневняе, що нема небезпечности.

— **Вынагорода громадъ за порученый кругъ дѣланя.** Якъ доносять зъ Вѣдня, міністеръ скарбу Бѣлиньскій мавъ выготовити проектъ закона о вынагородѣ громадъ за порученый кругъ дѣланя, а передовсѣмъ за вôдбиране податкôвъ.

— **Цѣна срѣбла** паде зъ кождымъ днемъ. Пôсля цѣнъ на лондоньскôмъ торзѣ выпадае у насъ цѣна 42 зр. 51 кр. за кільо чистого срѣбла. Австрійскій ґульденъ срѣбный мѣстить въ собѣ срѣбла на цѣну 47·23 кр. Пропорція срѣбла до золота представляе ся теперь якъ 1 : 38·5. Продукція срѣбла, котра выносить рôчно на цѣлôй кули земскôй до пять міліонôвъ кільоґрамôвъ, мабуть не потерпить на тôмъ упадку цѣны, бо зачнуть бôльше уживати срѣбла до выробу звычайнѣйшихъ предметôвъ въ щоденнôмъ житю.

— **Сумна пригода.** О. Євгеній Андруховичь, приходникъ въ Остапю, пов. скалатского — якъ доносить урядова ґазета — розмавляючи въ огородѣ зъ однымъ селяниномъ, бувъ поцѣленый несподѣвано выстрѣломъ въ лице. Выстрѣлъ походивъ вôдъ Михайлины Падухъ, господинѣ о. Андруховича, котра выстрѣлила на вôддаль 25 крокôвъ зъ вôкна приходства до огороду, думаючи, що стрѣльба не набита остро. Житю о. Андруховича не грозить небезпечнôсть.

— **Про розрухи мѣжь барабами а селянами** въ Псарахъ, пов. рогатиньского, доносять: Вечеромъ вô второкъ, якъ кождого дня, зôйшли ся робôтники зелѣзничѣ (барабы) до коршмы на забаву. День передъ тымъ була выплата, тожь робôтники, маючи грошѣ, бôльше пили. Прийшло до суперечки мѣжь урльопниками и робôтниками, але суперечка була меншои ваги и не думано, щобы прийшло до бôльшого заколоту. Урльопники, выйшовши зъ коршмы, мабуть пôдпитѣ, напали на дорозѣ на кôлькохъ робôтникôвъ и зачали ихъ бити. Въ тôй бійцѣ робôтникъ Фердинадъ Мельникъ, родомъ зъ Испаса, пов. коломыйского, вôднѣсъ тяжкѣ раны и померъ въ кôлька годинъ пôзнѣйше. Злочинцѣвъ вôдставлено до суду въ Рогатинѣ, а староство полишило въ Псарахъ сильнѣйшу патролю жандармеріи, доки не успокоять ся робôтники розъярены смертію Мельника. Мельникъ бувъ спокôйный и пильный робôтникъ та не давъ причины до бійки.

— **Огнѣ.** Въ справѣ пожару въ Озерянцѣ одержуемо отсе письмо: Дня 16 с. м. въ само полудне навѣстила грôзна пожежа село Озерянку. Мимо того, що день бувъ спокôйный и вѣтру не було, при страшнôй посусѣ огонь въ кôлькохъ хвиляхъ огорнувъ 18 господарствъ и до годины знищивъ цѣле майно зô всѣми запасами сегорôчного збôжа. О ратунку не було й бесѣды, бо люде були занятѣ роботою въ поли, а впрочôмъ нѣхто не мôгъ за-для спекоты на кôлькадесять крокôвъ приступити до огню, такъ що будынки сусѣднѣ займались немовь вôдъ спеки. Тôлько снерґічному ратункови п. Кирчова, тутешного учителя и п. Яворовского концепіста ц. к. дирекціи скарбу, котрѣ зъ нараженемъ житя вели акцію ратункову, треба завдячити, що огонь зльокалізовано та уратовано церковь и решту села вôдъ заглады. Вôсѣмнацять родинъ зôстало безъ даху и хлѣба, а шкода выноситъ звыжь 50 тысячь злр. Тôлько мала часть погорѣлцѣвъ мало заасекурованѣ будынки; збôжа не асекурувавъ нѣхто, бо теперь власне кôнчать ся жнива. Нещасливѣ погорѣлцѣ ломлять руки, бо цѣле ихъ майно пôйшло зъ дымомъ, заглядае имъ въ очи страшна мара голоду, та нема де имъ сховатись зъ дѣтьми передъ осѣнними та зимовыми слотами и зимномъ, нема де захоронити и худôбку та черезъ зиму ви прокормити. Село Озерянка маленьке, а народъ черезъ повтаряючѣ ся кôлька лѣтъ неурожаѣ досыть убогій, не есть въ можности, мимо найщиршои волѣ, запомочи нещастныхъ своихъ погорѣльцѣвъ. Длятого вôдзываю ся сею дорогою до милосердя Вп. Родимцѣвъ: Зглянѣтесь надъ тою тяжкою недолею своихъ бѣдныхъ братôвъ, допоможѣть имъ по можности хоть-бы маленькими датками понести тôй тяжкій хрестъ, яке провидѣне Боже на ихъ вложило, а Богъ, видячи Ваше милосердѣ, буде хоронити Васъ вôдъ подôбного нещастя. Всякій, хоть-бы и найменшій жертвы, прошу присылати до мѣсцевого комітету ратункового на руки пôдписаного. [Всѣ часописи, якъ рускѣ такъ и польскѣ], котрѣ сприяють доли бѣдного селянина, прошу о повторене сеи вôдозвы. *Петро Чумакъ*, парохъ въ Озерянцѣ п. Заруддя коло Зборова.

— **Дирекція буковиньскихъ зелѣзниць** маe бути отворена въ Чернôвцяхъ зъ слѣдуючимъ рокомъ. Говорять, що міністеръ Ґутенберґъ вже повѣдомивъ сферы зелѣзничѣ про се рѣшене. Буковиньскѣ зелѣзницѣ приналежать до станиславôвскои дирекціи зелѣзничои.

— **Не выборы а дѣвчина** мали бути причиною, якъ довѣдуемо ся, скрытоубійства, доконаного на лѣсничôмъ Моссѣ въ Хутарѣ. Убійникъ пômстивъ ся на лѣсничôмъ за свою любку.

— **Про рускій народный театръ въ Надвôрнôй** одержуемо зъ-вôдтамъ ось-таке письмо: Намъ лѣтникамъ або холерникамъ [якъ насъ люде называють], що то по довгихъ трудахъ для короткого вôдпочинку и вôддыху свѣжимъ воздухомъ скрываемо ся въ найдальшій закутины гôрскій, далеко вôдъ цивілізованыхъ людей, не легко лучае ся почути щось, що насъ одушевляе. Въ свѣтѣ, що [якъ то кажуть] дошками забитый, подивляемо лише природу въ цѣлôй ви красѣ а сумъ збирае чоловѣка, коли дивить ся на нужду, яку терпить нашь гôрскій мужикъ, забутый всѣми, коли его бѣда притискае, а обмотаный зô всѣхъ бокôвъ лихварскою жидовою. Вôдведешь душу, коли лучить ся хиба така нагода, якъ рôдный театръ.

Хоть до Надвôрнои далеко, 4—5 годинъ ѣзды дорогою гôрскою и каменистою, всетаки скортѣло поѣхати на представленѣ въ нашôмъ театрѣ, тымъ бôльше, що интеліґенція зъ околицѣ хвалить гру, выставу и взагалѣ нашу сцену. Того дня, коли я прибувъ до Надвôрнои, грали одноактову фарсу Мозера „Зъ любови“ и оперу „Cavalleria“ Маскаього. На представленѣ ще часъ, отже старавъ ся я въ мѣстѣ поінформувати близше що-до нашого театру и артистôвъ. Зô всего, що я чувъ, догадавъ ся я, що нашь театръ таки бѣдуе и правдивого треба пожертвованя, щобы артисты зъ повнымъ артизмомъ вôдгравали свои ролѣ. Трупу нашу держить въ Надвôрнôй хиба гостинность тамошныхъ Русинôвъ щирыхъ патріôтôвъ, якъ п. судьѣ Танячкевича, купця п. Бариша и иншихъ, та хиба тая обставина, що теперь такій часъ, що всякій салѣ театральнѣ а по части и концертовѣ свѣтять пусткою.

Вечеромъ прийшовши на салю ратушеву зовсѣмъ невелику, розчаруванъ ся я ще гôрше, бо въ сали пусто. Занятѣ були три перший ряды крѣселъ, по кôлька осôбъ въ дальшихъ рядахъ, въ партерѣ дуже мало, а такъ само на ґалеріи. Можливо, що вплынувъ на тѣ пустки день, бо то була субота. За-для недѣлѣ священикôвъ не було зъ вымкою двохъ чи трехъ зъ найблизшихъ мѣсцевостій. Публика була переважно мѣсцева, а по бесѣдѣ можна було пôзнати, що досыть було публики польскои.

Хочь въ сали була пустка а вечеръ горячій и душный, гра артистôвъ, зъ дуже малыми вымками, була дуже добра. Въ фарсѣ „Зъ любови“ вôдзначивъ ся п. Ґембицкій, славный нашь артистъ для рôль комічныхъ. Гравъ знаменито кандидата на бурмістра Василя Бомбу Бомбальского. Такожь дуже добре вôддала свою ролю панна Слободôвна, що грала ролю Рузѣ, сестрѣнки пана Бомбы, особливо въ тôй партіи, якъ мусѣла удавати жѣнку Бомбы въ часѣ, коли вôнъ стававъ передъ выборцями зъ кандидатскою бесѣдою. Дуже добре аґітувавъ за нимъ п. Пôдвысоцкій въ роли Питлика. — Дуже красно выпали и спѣвы въ „Cavalleria“. П. Ольховый въ роли Турріда заразъ въ першôй партіи сольовôй дорôвнавъ першорядным артистамъ, а панѣ Лопатиньска одушевляла всѣхъ своимъ сильнымъ и чистымъ голосомъ. Партіи хоровѣ выпали такожь дуже добре. Жаль лише, що все те було... передъ порожными крѣслами.

— **Мѣжнародный конґресъ лѣкарскій въ Москвѣ** отворивъ въ четверъ вел. кн. Сергій короткою промовою. По нѣмъ выголосивъ міністеръ просвѣты Деляновъ довшу промову по латинѣ. На конґресъ зъѣхало ся 7300 лѣкарѣвъ, а зъ того половина заграничныхъ. Почетными президентами для Австро-Угорщины выбранѣ: Ґуссенбаверъ, Глява, Пертікъ и Ридінґеръ; для Нѣмеччины: Вірховъ, Ляйденъ, Цімсенъ и Вальдаверъ.

— **Мѣжнародный конґресъ для розслѣду** туберкульозы вôдбуде ся въ липни 1898 р. въ Парижи пôдъ проводомъ проф. Нокарда. Доси ухвалено пôддати пôдъ дискусію отсѣ чотири квестіи: Санаторія яко средство для зарады и лѣченя туберкульозы; сыровица и щѣпленѣ яко система лѣченя; лучѣ Рентґена до розслѣджуваня и лѣченя; поборюване туберкульозы у звѣрятъ при помочи средствъ профілякстичныхъ.

— **Найстаршимъ** чоловѣкомъ въ Галичинѣ маe бути 109-лѣтный Марко Флисакъ въ однôмъ селѣ тернопôльского повѣту. Его вѣкъ стверджено зъ метрики, котру долучивъ до подання, стараючись о запомогу. Давнѣйше бувъ грабаремъ, нѣколи не слабувавъ, тѣшить ся ще й нынѣ крѣпкимъ здоровлемъ ума й тѣла, а зъ его дѣтей, котрыхъ мавъ десятеро, жие осьмеро.

— **Бракъ пôдъофіцирôвъ въ оборонѣ краевôй** давъ ся вôдчути, а именно не стае вахмайстрôвъ, пôдъофіцирôвъ рахунковыхъ, фіерôвъ и капралѣвъ въ полкахъ уланьскихъ и драґоньскихъ. Длятого войсковѣ команды мають старати ся, щобы выслужены жовнѣры заголошували ся до сеи служby.

— **Трицять и двохъ людей выратувавъ вôдъ смерти** зъ нараженемъ власного житя судовый адъюнктъ Малі въ часѣ послѣдноп повени въ Чехахъ въ Трутновѣ. Обвязаный линвою, котрои конець держали стоячѣ на березѣ стражники огневѣ, кинувъ ся вôнъ въ розбурханѣ филѣ и плывъ не уважаючи на грозячу ему небезпечнôсть. Доплывши до дому, що грозивъ заваленемъ, узявъ одну особу на плаче, двоe дѣтей на рамена и пустивъ ся назадъ. Вôдставивши ихъ до берега, кинувъ ся зновъ у воду. И такъ десять разôвъ по черзѣ мѣривъ той геройскій чоловѣкъ свои силы зъ шалѣючою водою, доки не выратувавъ усѣхъ мешканцѣвъ загроженого дому. Коли доплывавъ послѣдный разъ до берега, розваливъ ся дôмъ и вода повесла его такъ, що не лишило ся й слѣду по нѣмъ.

— **Сумне весѣле** вôдбуло ся дня 10-го с. м. въ громадѣ Міндсентъ на Угорщинѣ: Того дня мало вôдбути ся вѣнчане Маріи Фрайндъ, дочки тамошного крамаря, зъ якимсь Іосифомъ Берґштайномъ, машиністомъ зайшлымъ зъ Галичины. Зôйшли ся гостѣ въ домѣ молодои, не було ще лишь молодого. Всѣ вже були дуже занепокоенѣ, ажь надъѣзджае пôсланець на кони зъ другого села зъ листомъ вôдъ молодого до свого будучого тестя. Молодый жадае въ листѣ вôдъ тестя, щобы той выплативъ ему заразъ обѣцяныхъ 800 зр. посагу, бо инакше не приѣде на вѣнчане. Фрайндъ не мôгъ такои сумы заразъ роздобути и обѣцявъ ся дати Берґштайнови заразъ 500 зр. готôвкою а 300 зр. векслями, и просивъ его, щобы приѣхавъ та не робивъ сорому. Незадовго потôмъ наспѣла вѣсть, що Берґштайнъ не приставъ на то предложене и втѣкъ. Коли молода то почула, зômлѣла и упала на землю Ви привели до житя, але нещаслива зôйшла зъ розуму, подерла на собѣ весѣльну сукню и заѣдно кликала свого суґженого. Нещасливу вôдставлено до дому божевôльныхъ въ Будапештѣ.

— **Дрôбни вѣсти.** Дня 29 н. ст. серпня вôдбуде ся вѣнчане п. Савина Дурбака, укôнченого богослова, зъ панною Ґленою Винницкою, дочкою пароха зъ Новосѣлки-Ленчь [стація зелѣзницѣ Козова, почта и телеґрафъ Пôдгайцѣ]. — Еліза Бернзонъ, мати славного норвежского писателя Бернштерне-Бернзона, померла сими днями въ Христіянїи, доживши 89 лѣтъ. Була то женщина дуже образована и мала великій вплывъ на выхованѣ свого сына, котрый незвычайно ви поважавъ. — Віцепрезідентъ намѣстництва п. Иванъ Лідль выѣхавъ на кôлькатыждневу вôдпустку. — Иванъ Патинокъ, садôвникъ зъ Яричова нового, обриваючи орѣхи въ садѣ при улици Калѣчôй, упавъ зъ драбины и забивъ ся на мѣсця. — Въ Цапôвцяхъ, пов. залѣщицкого, отроила ся грибами родина селяньска зложена зъ чотирохъ осôбъ. — Посолъ д-ръ Яросевичь выѣхавъ на мѣжнародный зъѣздъ лѣкарѣвъ до Москвы. — Угорске правительство вôдограло дебітъ почтовый двомъ антісемітскимъ ґазетамъ вѣденьскимъ: Deutsches Volksblatt и Kikeriki. — Россійске міністерство комунікацій удѣлило концесію приватнымъ особамъ на будову зелѣзниць зô стаціи зелѣзниць надвисляньскои до Томашева, зъ-вôдки могло бы бути получене зъ нашою львôвско-белзецкою зелѣзницею.

Телеґрамы „Дѣла“.

——

Прага 21 серпня. Екзекутивный выдѣлъ молодо-ческого сторонництва постановивъ взяти участь въ угодовôй конференціи и выбравъ на вôдпоручникôвъ: д-ра Герольда, Ґреґра, Адамка, Кайзля, Пацака и Подлѣпного.

Вѣдень 21 серпня. N. W. Tagblatt каже, що на запросины ґр. Баденього Нѣмцѣ вôдповѣли вже напередъ на вѣчахъ въ Теплицяхъ и въ Ліберци. Ґр. Бадені не може не знати, яку вôдповѣдь дадуть Нѣмцѣ на его запросины; длятого той дневникъ припускае, що Баденьому не о рѣчь ходило, а тôлько о демонстрацію.

Ґр. Освальдъ Тунъ, провôдникъ нѣмецкои шляхты въ Чехахъ, принявъ запросины на угодову конференцію.

Болгарскій дипльоматичный аґентъ Станцевъ, котрый давнѣйше заступавъ Болгарію на вѣденьскôмъ дворѣ, а теперь пробуваe въ Петербурзѣ, въ поворотѣ зъ рущуцкого обходу вступивъ до Вѣдня и кôлька разôвъ розмавлявъ зъ секційнымъ шефомъ ґр. Вельзерґаймбомъ, котрый теперь, коли ґр. Ґолуховского нема у Вѣдни, управляе міністерствомъ справъ заграничныхъ; ходило о полагодженѣ непорозумѣня мѣжь Австрією и Болгарією. Станцевъ вôдъѣхавъ вчера до Петербурга. До Вѣдня маe приѣхати Стоиловъ для остаточного полагодженя справы.

Царгородъ 21 серпня. Сими днями увязнено богато Вôрменъ. Можна побоювати ся, що Турки готовѣ выправити рѣзню за послѣдни замахи динамітовѣ Вôрменъ.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. дирекція зелѣзниць державныхъ оповѣщуе:

Ч 45721/VI. Тарифа для безпосереднего перевозу осôбъ помѣжь стаціями ц. к. упр. зелѣзницѣ пôзнôтои цѣсаря Фердинанда, а стаціями ц. к. австрійскихъ желѣзниць державныхъ и въ зарядѣ держ.вôмъ зôстаючихъ зелѣзниць льокальныхъ Просніцъ Трібіцъ, Тернôль Коничинцѣ и Глибока-Серетъ, якъ такожь межи галицкими стаціями ц. к. упр. зелѣзницѣ пôзнôчнои цѣсаря Фердинанда черезъ шляхъ ц. к. австр. зелѣзниць держ. Пôдгôре-Вонарка-Кальварія. — Повысена тарифа увôйде въ житє зъ днемъ 1. вересня 1897. и можна ю набути у дотычныхъ зарядôвъ зелѣзничихъ по 60 сотикôвъ за примѣрникъ.

Надосłане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарѡвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пѡдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкѡй ч. 1. у ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великѡмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроения електричныхъ дзвінкѡвъ. — Замовленя зъ провінціи вѡдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львѡвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЯ

въ реставрації НАФТУЛЫ ТЕПФЕРА, улиця Трибунальска ч. 12. дѡмъ власный, можна дѡстати щоденно вже о годинѣ 8-ѡй рано горячій снѣдання.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	. .	15 кр.
Сѣканй легки	. .	12 „
Флячки	. .	12 „
Нѡжка теляча зъ хрѣномъ	. .	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	. .	5 „
Кавяръ	. .	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	. .	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять въ моєи реставрації, даю вѡдбираючимъ марки. — Найлѣпшій винѡ по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вѡдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выбѡръ стравъ и напиткѡвъ заосмотрена кухня.

79 41—52 Зъ высокимъ поважанѣмъ

НАФТУЛА ТЕПФЕРЪ.

Найлучшою водою до питя

при небезпечности епідеміи є въ такихъ выпадкахъ часто выпробованый, повагами въ медицинѣ все припоручуваный

MATTONI'S GIESSHÜBLER

натуральна алькалічна щава

Она є цѣлковито вѡльна вѡдъ орґанічныхъ субстанцій и надає ся особливо въ мѣсцяхъ зъ непевною водою криничною або проводовою за найздоровѣйшій напитокъ. X.

Такожъ за раты мѣсячній.

ЮЛІЯНЪ СОЛИКЪ

передъ тымъ

Фр. МРОЗИНЬСКІЙ

у Львовѣ, улиця Собеского число 7

ПОРУЧАЄ ВСЯКІ РОДЫ

ФУТЕРЪ

а именно:

Футра до подорожи, палєтоты мужескі и дамскі пѡсля найновѣйшихъ фасонѡвъ, Ротонды, Дольманики, Катанки, Ковнѣры, Пелєрины, Зарукавки, Шапочки дамскій, Ковпаки, Шапки мужескій, Шкѡры у всѣхъ родахъ поодиноко и гуртовно, а такожъ Верхи готовѣ до футеръ мужескихъ и дамскихъ.

Матеріи найновѣйшій на верхи въ найбѡльшѡмъ выборѣ.

Цѣны умѣрені, сталі.

244 Высше наведеній товары знаходять ся на складѣ. 3—20

Такожъ за раты мѣсячній.

ЛЕОНЪ

ЛЕҐЕЖИНЬСКІЙ

концес. майстеръ мулярскій

у Львовѣ ул. Личаковска ч. 73

пѡдоймає ся выконаня такъ у Львовѣ, якъ и на провінціи всякихъ робѡтъ, входячихъ въ обсягъ будовництва и выготовленя пляновъ будовы якъ и кошторисовъ. Такожъ выконує всякі реконструкціи и репараціи домовъ, выкінчуючи обитй роботы на часъ и сходнѣстно. 5—5
240

Поворотъ до молодости и продовженє житя

осягнути можна черезъ ношенє славного Ельвктро-Вольта хреста.

У осѡбъ, котрі все носять хрестъ Вольты, кружить кровь правильно и такій самый в системѣ нервовый, змысли заостроються, що доводить до почутя здоровля, тѣлесній и духовній силы зѡбольшають ся, чоловѣкъ чуствує себе дуже добре и **позискує собѣ продовженє, для бѡльшости людей за короткого житя.**

Всѣмъ людямъ слабымъ не **можна досыть нарадитись носити все хрестъ Вольты**, вонъ скрѣпляє нервы, очищає кровь и узнаный в въ цѣлѡмъ свѣтѣ яко найлѣпше средство на сесй слабости: гостець ломота въ костехъ, невральгія, ослаблєнє нервѡвъ, безсонность, зимнота въ рукахъ и ногахъ, гипохондрія, блѣдниця, дыхавиця, покривленя, корчѣ, слабости наскѡрній, гиморойды, слабости жолудка, инфлюенца, кашель, глухота и шумъ въ ушехъ, бѡль головы, зубѡвъ и т. д.

Мимохѡдну утрату мужескои силы немѡчность и розслабленє можуть вылѣчитись черезъ вошєнє Хреста-Вольты. Хрестъ Вольты є приступною для кождого електричною охороною. Численній листы похвальній и признаня.

Хрестъ Вольты отримавъ я прошу еще 2 Хресты Вольты надѡслати Рабъ (Угры) Карль лицарь Фабріцій ц. к. генералъ-майоръ.

Електричный Хрестъ Вольты я дѡставъ прошу еще прислати 2 штуки. Лінцъ в. д. Д. Едвардъ Шенба ц. к. радникъ рахунковый.

Цѣна штуки 2 зр.

По надѡсланю 2.20 (такожъ и марками почтовыми) франко и вѡльне вѡдъ цла. При послѣплатѣ о 20 кр. бѡльше. Адресовати до:

Siegfried Feith Berlin

N. W. 23.

Кореспонденція переводить ся у всѣхъ языкахъ. 219 6—6

УЧИТЕЛЬ

орґанъ рускоґо товариства педаґоґічного двотыжденникъ педаґоґічно науковый, выходить вѡдъ 1 червня 1880 у Львовѣ ул. Вѡрменьска ч. 2 Предплата на цѣлый рѡкъ 3 зр. на пѡвъ року 1·60 кр. на чверть року 1 зр

Вѡдъ року 1868

БЕРҐЕРА ЛѢЧНИЧЕ

МЫЛО СМОЛЯНЕ

выпробоване на клініках и многими практичными лѣкарями уживає ся не лише въ Австро-Угорщинѣ, але такожъ и въ Нѣмеччинѣ, Франціи, Россіи, на пѡвостровѣ Балканьскѡмъ, въ Швайцарії и т. д. на недуги шкѡрній особливо протиґ

Выкидѡвъ шкѡрныхъ рѡзного рода

зъ найлѣпшимъ успѣхомъ. Дѣланє Бергерового мыла смоляного яко ґіґієнічного средства до усуненя порилѣвъ, до чищеня и десинфекціи шкѡры есть рѡвножъ загально признане. Бергера мыло смоляне має 40% смолы деревной и рѡзнить ся значно вѡдъ всѣхъ иншихъ родѡвъ мыла смоляного въ торговли. — За-для охороны передъ фальшованѣмъ треба жадати выразно Бергера мыла смоляного и уважати на побочь помѣщеный знакъ охоронный.

Въ упертыхъ недугахъ шкѡрныхъ уживає ся замѣсть мыла смоляного успѣшно

Бергера лѣчничого мыла смоляно сѣрчаного.

Яко лагоднѣйше мыло смоляне до усуненя всякои **нечистоты шкѡры**

на выкиды шкѡрній и на головѣ у дѣтей, такожъ яко незрѡвнане мыло до мытя и купелѣвъ для щоденного ужитку служить, обіймаючє 35% ґліцерины и пахуче

Бергера ґліцеринове мыло смоляне.

Цѣна штуки кождого рода 35 кр. вразъ зъ припысомъ уживаня.

Зъ иншихъ родѡвъ мыла Бергера поручає ся слѣдуючій заслугуючій на увагу: **Мыло бензоове** для нѣжности шкѡры; мыло **борaксове** противъ прищѣвъ; мыло **карболеве** до выгладженя шкѡры и знакѡвъ по вѡспѣ и яко мыло десінфекційне; **Бергера мыло до купеля** зъ смерековыхъ шпильокъ и таке-жъ мыло **тоалетове**, **Бергера мыло для дѣтей, для маленькихъ дѣтей (25 кр.)**; мыло **нхтіолеве** на червонѡсть лиця; мыло **веснянкове** дуже успѣшне; мыло **танинове** противъ прѣтя ногъ и выпаданя волося; мыло **до зубѡвъ**, найлѣпше средство чищеня зубѡвъ. Що-до иншихъ родѡвъ мыла Бергера звертаємо увагу на брошуру. Треба жадати мыла Бергера, бо истнують наслѣдованя безъ успѣху.

Мѣсця продажи для Львова въ аптикахъ пп.: І. Байзера, Ґ. Блюменфельда, К. Миколяша, З Рукера, К. Склепиньского, Вевюрского, д-ра Зарицкого и фірмахъ А Ербара. Гайсіма, Кулика и А. Папапорта. Дальше въ аптикахъ въ *Бродахъ* Кріжого, Ляндберґа; въ *Борщевѣ* Ал. Пйотровского; въ *Бережанахъ* А. Дуреты, Л. Наґліка; въ *Березовѣ* Галямаса, Ербена; въ *Хировѣ* Левицкого; въ *Дрогобичи* А Кшижановского, І. Тобіашека; въ *Ярославѣ* І. Анґермана, І. Рона; въ *Коломыи* Павловского, Штенцля, Витославского; въ *Камянцѣ* Пилевского; въ *Перемышли* у всѣхъ 4 аптикахъ; въ *Рящевѣ* Карпиньского, Прона; въ *Сколѣмъ* Леховского; въ *Самборѣ* І. Алексевича и Гердлички наслѣдниковъ; въ *Станиславовѣ* у всѣхъ трехъ аптикахъ; дальше въ аптикахъ въ *Стрыю, Тернополи* и у всѣхъ аптикахъ бѡльшихъ мѣстъ Галичины. 8 18—24

Добру станцію

зъ родительскою опѣкою, зъ здоровымъ господарскимъ харчемъ, — по дуже умѣркованѡй цѣнѣ — можна дѡстати у пп. Томанкѡвъ, ул. Калѣча ч. 6.

243 3—5

Ученика з низших шкіл

пошукує на станцию дім нїмецкий. Відомість ул. Бема ч. 8., І. поверх, у п. Верхратскои.

242 1—3

ТАЧКИ сильній по зр. 2·20 и 2·55 Рафы до шутру по зр. 8·50, лопаты чапаны и иншій знаряды до роботъ земныхъ

поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

ТУТКИ цитареговѣ 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичъ, Львѡвъ ул. Галицка ч. 12.

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продає товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

Добру станцію

въ домѣ рускои интеліґентнои родины знайде двохъ або трехъ учениковъ зъ священичои родины. Мешканє при улици Голуба ч. 5 партеръ.

247 2—4

Господарска реальність на продажъ у Вертелцї

9 кільом. дороги вѣд Залозець станція зелізнича Зборів. Реальність складає ся з дому мешкального о 7 відділах, стодоли, 2 топ. стайні, хліва, курника на дріб, дальше городця яринового, садку, 14 до 15 морґів орного ґрунту, 3 морґів сіножати — и може бути продана зараз. Ґрунт положений в 4 парцелях 200 до 800 метрів вѣд дому мешкального віддалених. Вертелка лежить в хорошій околици лісистій; опал дешевий, бо 4—5 зр. за сяг. — Близших відомостей уділить листовно Іосифъ Тисовецкій, „Народна Торговля“, Коломия.

246 1—3

НОВО ВѠДКРЫТА ДРОҐЕРІЯ

улиця Хорущины, рѡгъ улицѣ Сокола

Складъ и продажъ препаратѡвъ аптикарскихъ. — Складъ средствъ универсальныхъ краевыхъ и заграничныхъ. — Вина лѣчничій. — Конякъ французкій и семигородскій — Средства дієтетичній. — Перфумы, мыла и другій средства туалетовій. — Средства для дезинфекціи, перевязки и хирурґічній приряды и проче — Воды мінеральній.

Припоручає рускѡй Публицѣ

Антѡнъ Котлярчукъ

маґістеръ фармаціи. 146 5—10

Мужеску Безсильнѡсть

344

выкликану именно страшными наслѣдками тайныхъ грѣхѡвъ молодости и розпусты, усуне напевно и на довго одинока, розширена въ многихъ выданяхъ илюстрована книга

Самоохорона д-ра Ретана

Россійске выдане: 1 зр.
Польске выдане: 1 зр.
Нѣмецке выдане: 2 зр.

Тысячѣ людей найшли въ нѣй пояснена своихъ недугъ и направили свои мужескій силы при помочи вказаного въ книжцѣ способу лѣченя. По одержаню франко належитости, высилає ся франко книга въ кувертѣ магазиномъ выдавцѣвъ Р. Ф. Бірей въ Липску. (R. F. Bierey's Verlagsbuchhandlung in Leipzig.)

Голляндско-Американьска лінія

зносины пароходами разъ або два на тыждень

зъ **Роттердаму** до **Нью-Іорку**

Бюро для каютъ: Wien, I. Kolowratring 9

Бюро для покладу: Wien, IV. Weyringergasse 7 A.

I. каюта.	II. каюта	6
1 апр: до 31 октовр. м. 290—400*)	1 авґ. до 15 октобр. марокъ	200
1 новемб. до 31 марта м. 230—320	16 октоб. до 31 юлія марокъ	180

*) Пѡсля довжины и величины каюты якъ и пѡсля скорости и окасіи пароходa.

Полотна, бѣле столове, рушники, хусточки, дрелїхи и т. п. власній выробы

продає по

цѣнахъ фабричныхъ

Краєве товариство ткацке „ПРЯХА“ зъ Коросна

въ своѣй ново устровнѡй торговли

у Львовѣ при ул. Килиньского ч. 2.

Замовленя зъ провінціи просимо надсылати до Кросна.

Заразомъ остерѣгаємо, що репрезентантомъ нашои фірмы, подорожуючимъ по Галичинѣ и Буковинѣ, є п. А. ЛЬОХЕРЪ, а *иншихъ агентѡвъ анї похатниковъ не высылаємо.* 77 19—52

КОБЗАРЬ Тараса Шевченка

въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу зъ житєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр

Оправленій примѣрники продають ся по 35 кр.

КОНТОРА ВЫМѢНЫ

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ ИПОТЕЧНОГО

купує и продає

всякі паперы цѣнні и МОНЕТЫ

по найдешевшѡмъ курсѣ деннѡмъ не числячи нѣякои провізіи.

Контора вымѣны и вѡддѣлъ депозитовый перенесенї до льокалю партерового въ будынку банковѡмъ.

374B 14—0

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	приходить о	До Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	відходять о	Зі Львова
	7.30		з Ицкан	6.00			до Підволочиск з голови. двірця
	7.50		„ Янова	6.10			„ Ицкан
	7.52		„ Тернополя на Підзамче	6.15			„ Підволочиск з Підзамча
	8.05		„ Лавочного		6.45		„ Ицкан
	8.15		„ Тернополя на головний дворець	8.40			„ Кракова
	8.25		„ Сокаля		8.55		„ „
	9.10		„ Кракова		9.20		„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35		„ Ярославa		9.25		„ Сокаля
	1.15		„ Янова		9.40		„ Янова
1.30	—		„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05		„ Підволочиск з головного двірця
	1.40		„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27		„ „ „ Підзамча
1.50	—		„ Черновець		10.45		„ Ицкан
2.15	—		„ Підволочиск на Підзамче		1·04		„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—		„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25		„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
	5.35		„ Підволочиск на Підзамче		2.31		„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45		„ Ицкан	2.40			„ Черновець
				2.50			„ Кракова
Ніч					3·00		„ Янова
	3.04		з Підволочиск на Підзамче		3.05		„ Сколього [від 1/8 до 30/9 з Стрия]
	3.30		„ „ „ головн. дворець		3.48		„ Бруховичь
5.10			„ Кракова		4.40		„ Ярославa
	6.00		„ Підволочиск на головн. дворець		3.40		„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	6.55		„ Кракова				
	8.00		„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**			
	8.15		„ Брухович тілько від 26/8 аж до дальшого заряджения.		4.40		до Кракова
8.45			„ Кракова		5.20		„ Лавочного
	8.49		„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24		„ Янова лишь в будні дни
	9.01		„ Янова		6.45		„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/6
	9.10		„ Ицкан Бергомету з нїмком понеділка		7.05		„ Сокаля до 15/9
	9.30		„ Кракова		7.25		„ Тернополя з головного двірця
9.43			„ Підволочиск на Підзамче		7.30		„ Лавочного
9.50			„ Ицкан		7.47		„ Тернополя з Підзамча
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець		8.50		„ Янова в неділі и свята
	10.20		„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.30		„ Ицкан
	12.10		„ Лавочного	10.50			„ Кракова
			7		11.00		„ Підволочиск з головного двірця
					11.37		„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарѡвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропіґійского, пѡдъ зарядомъ Іоакима Греняка.

Ч. 180. Львовъ, Понедѣлокъ 11 (23) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крѡмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тѡй годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѡ второкъ, и вѡ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнѝ у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком

въ Австріи:		за границею:	
на цѣлый рѡкъ	8 зр.	на цѣлый рѡкъ	24 зр.
на пѡвъ року	9 зр.	на пѡвъ року	12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рѡкъ	16 зр.	на пѡвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Администрація и Експедиція пѡдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застережене. — Реклямаціи неопечатанѝ вѡльнѝ вѡдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклѝ принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѡдъ одного стрѡчки инсератовои або ѡх мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣслане“ по 25 кр. а. в.

Подяки и инши донесеня приватнѝ числить ся по 15 кр. вѡдъ стишка.

Що-жь дальше?

Нема вже сумнѣву, що угодова акція ґр. Баденього буде безъ результату. Нѣмецкѝ послы не возьмуть участи въ конференціи а свою вѡдмову умотивують резолюцією ухваленою на нинѣшнѡмъ зъѣздѣ нѣмецкихъ послѡвъ. Головну вагу въ сѣй резолюціи положать на се, що правительство не цофнуло розпоряджень языковыхъ, а тымъ самымъ не привернуло status quo ante. На конференціи, котра маѥ вѡдбути ся сего четверга, явить ся лишь одна сторона: Чехи, бо навѣть представителѣ нѣмецкои вѣрноконституційнои бѡльшои посѣлости хочь и прибудуть на конференцію, выцофають ся зъ неи по вѡдповѣднѡй декларації.

Конференція безъ участи обохъ интересованыхъ сторѡнъ не маѥ вартости и ґр. Бадені не тѡлько не переведе ческо-нѣмецкои угоды, але буде мати передъ собою таку саму ситуацію політичну, що передъ чотирма мѣсяцями. Въ парляментѣ, ѥсли бы бувъ скликаный, стануть противъ себе: обструкція нѣмецка и автономістична бѡльшѡсть парляментарна. Чого наполохавъ ся ґр. Бадені, такъ що ажь замкнувъ раду державну, се стане знов передъ нимъ, хиба лишь зѡ змѣною на гѡрше, бо Нѣмцѣ теперь до крайности подразненѝ поведенемъ правительства (заборонами вѣчь), а знов парляментарна бѡльшѡсть, видячи безпорадне положене Баденього, пѡднесе смѣлѣйше голову и безпощадно ѥго заатакуѥ. Зачувати, що члены парляментарнои комісіи бѡльшости вже зъѣхали ся у Вѣдни и ждуть поры, коли мають кинути ся на жиръ.

Цѣкаве знати, на що рѣшить ся ґр. Бадені: чи покине дотеперѣшну дорогу и вѡддасть ся въ руки бѡльшости парляментарнои, чи схоче дальше правити безъ выразнои програмы політичнои, чи може вкѡнци рѣшить ся уступити. Теперѣшна бѡльшѡсть парляментарна, ѥсли справдѣ хоче вѡдограти політичну ролю и перевести свою програму, зробила бы велику похибку, коли-бъ не выхѡснувала ситуації, значить ся, ѥсли бы не приневолила правительство пѡйти за собою и принята свою програму. Бѡльшѡсть не повинна згодити ся пѡдпирати правительство, котре бы не признавало ѥи програмы а користало лишь зъ ѥи голосѡвъ при ухвалюваню справъ державныхъ. До такои ролѣ не пишуть ся Чехи и длятого ческа праса вже теперь атакуѥ ґр. Баденього, закидаючи ѥму бракъ рѣшучости.

Консеквенціи зъ санкціонованя правительствомъ бѡльшости парляментарнои мусѣли бы бути далекосяглѝ, бо въ першѡй лініи, якъ заповѣдають, прийшло бы до „поправленя (коректуры) конституціи“ въ дусѣ автономістичнѡмъ и федералістичнѡмъ. Така коректура потягнула бы за собою змѣну цѣлого устрою внутрѣшного австрійскои державы. О тѡмъ знаѥ ґр. Бадені и не може рѣшити ся сказати „а“, щобы не бути приневоленымъ говорити дальшу азбуку. Длятого дуже легко може прийти до того, що ґр. Бадені пѡдъ напоромъ бѡльшости мусить пожертвувати свою власну особу, не маючи вѡдваги пускати ся на різико.

Говорять такожь, що парляментъ буде розвязаный и прийдуть новѝ выборы. Въ сей способъ хотѣвъ бы ґр. Бадені немовь то вѡдкликати ся до народу о рѣшене. Выйде зъ выборѡвъ такій самый складъ парляментарныхъ сторонництвъ и теперѣшна бѡльшѡсть осягне чисельно таку саму силу, тогдѣ ґр. Бадені буде мѡгъ пѡйти пѡдъ ѥи покровь, звиняючи ся результатомъ выборѡвъ. Се бувъ бы несо гѡршій фортель и выхѡдъ зъ прикрои ситуації, але заходить при тѡмъ лишь одно услѡвѥ: най новѝ выборы не вѡдбувають ся пѡдъ ѥгідою ґр. Баденього. Выборы а ґр. Бадені се дуже немилѝ спомины. Зъ розвязанемъ парляменту повиненъ уступити и кабінетъ Баденього, а ѥго мѣсце обняти провізорично кабінетъ безсторонный урядничій; — выборы вѡдбудуть ся, тогдѣ може ґр. Бадені зъ довѣря короны зложити свѡй новый кабінетъ и правити, ѥсли, розумѣѥ ся, потрафить.

Процесъ д-ра М. Короля и тов.

Промова д-ра Стефана Федака.

Студіюючи науки природничѝ и приглядаючись природѣ, спѡзнавъ я, що ѥи силы мають великій вплывъ на житѥ чоловѣка. Та не знавъ я, що мають они вплывъ и на хѡдъ процесѡвъ карныхъ, а тымъ ѥ, о тѡмъ пересвѣдчивъ мене отсей процесъ. У великѝ студени и морозы писанѝ були всѣ реляції комісаря та старосты и зросли они въ велику лявіну wichrzycieli porządku społecznego, котра то лявіна всьо нищить и торощить собою. Слѣдство судове припало на лекшій уже часъ, тожь зъ лявіны тои остала ся лише купа снѣгу. Розправа сама выпала въ найбѡльше горячу пору и ростаяла тота купа снѣгу, а що бѡльше, навѣть и тото смѣтє зѡ споду, нанесене свѣдками доказовыми, розвѣявъ лагѡдный вѣтрець зѡзнань свѣдкѡвъ покликаныхъ ѡбороною. И вже теперь анѣ слѣду не зѡстало.

Товарищь мѡй [д-ръ Добряньскій] уже представивъ справу трошка вѡдмѣнно вѡдъ пана речника державного, однакъ я хочу ще де-що доповнити.

Насамперед не розумѣю: що мали тамъ робити ажь два паны комісарѣ? Присутнѡсть тамъ пана Кеслѥра чей-же не дасть ся нѣчимъ оправдати! А и зъ льокалемъ выборчимъ було якось дивно, хоть не дивно тоѥ, що панъ Гавтъ напиравъ конче, щобы выборы вѡдбули ся у него, въ дворѣ. Вѡнъ, ставши недавно дѣдичемъ, мавъ якесь маленьке malheur зъ паномъ старостою и ажь судъ научивъ ѥго, що треба зъ паномъ старостою бути кречнымъ, отже вѡнъ поправивъ ся. А що вѡнъ теперь исповѣдуѥ засады етики христіяньскои, то хотѣвъ въ имя miłości перепросити ся зъ паномъ старостою и на доказъ того дати якійсь дарунокъ. Що якъ що, а шѣсть выборцѣвъ зъ ѡбширного села Кунина — то таки красный дарунокъ, и може звеселити серце старостиньске! Та й ще одно промовляло за дворомъ. Тамъ сховавъ собѣ панъ Гавтъ — кѡльканацять выборцѣвъ у кухни на послѣдный огонь, а въ канцеляріи громадскѡй було бы ся то не удало...

Коли хрещенѝ, нехрещенѝ и безконфесійнѝ зачули, що ѥ въ селѣ д-ръ Король, тогдѣ: „Oho już nasza sprawa przepadła!“ [якъ сказавъ Кеслѥръ]. И треба було знов щось придумати. Выдумали жидкѡвъ, що нѣбы-то впали зъ крикомъ: „бють! побили чи навѣть и помордували!“ Панъ прокураторъ не бувъ ласкавъ показати намъ тыхъ жидѡвъ и мы не мали чести пѡзнати ихъ, а велика шкода! Мы бачили тутъ лише двохъ: пана Кліпера и пана Шпіцера, а они зѡзнали намъ таке, що сатисфакція була слухати. Оба присягають ся, що нѣчого не бояли ся. Панъ Кліперъ сказавъ спокѡйно людямъ: „Я буду зъ вами! чому нѣ?“ а пѡйшовъ собѣ до дому, коли почувъ, що не буде выборѡвъ. Панъ Шпіцеръ то само каже, ще й розповѣвъ намъ за тоту голку и нитку [„куда голка, туда й нит а“] — куда громада, туда й вѡнъ. Але було тутъ щось страшного. Блявштайнъ каже, що хтось обнявъ рукою Шпіцера за плечѣ и толкувавъ ѥму щось палцемъ передъ носомъ. Правда, панъ Шпіцеръ нѣчого о тѡмъ не знаѥ, але-жь и панъ Блявштайнъ не знаѥ того, що такій старый 60-лѣтный жидъ якъ Шпіцеръ, то свѡй чоловѣкъ въ селѣ и вѡльно пложити руку ѥму на плече; вѡнъ ще и вдоволеный, що поговоривъ зъ людьми та й бувъ бы ще довше остававъ у дворѣ мѣжь тыми бунтѡвниками. Отже кажу: шкода, що мы не знаѥмо тыхъ жидѡвъ, котрѝ то „утѣкали заулками“; они були бы намъ розказали, якъ то Темпельсманови говорила ѥго жѣнка, а ѣй оповѣдавъ хтось, котрому розказувавъ ще хтось, якъ чувъ вѡдъ когось, що тамъ хотѣли на жидѡвъ кулаки класти... Панъ комісарь взявъ ся боронити меншѡсть. Шкода, що не бѡльшѡсть! бо въ сѣмъ случаю бѡльшѡсть потребувала охороны. Постановлено зробити фінту зъ выбора и. Вѡйтъ зле справивъ ся. Пѡслано бабу та й она якось побаламутила. „Дурнѝ“ селяне не хотѣли бути таки цѣлкомъ дурными — и не пѡйшли геть. Бо жь чи слова вѡйта були зазывомъ до розходу? Чи вѡйтъ сказавъ: „Въ имя закона взываю: розходѣть ся!“ Нѣ, вѡнъ сказавъ: „Хочете, йдѣть, а нѣ, то стѡйте зъ Паномъ Богомъ!“ Люде мерзли, голоднѝ, а паны, дрожачѝ о житѥ, засѣли собѣ до снѣданя. Правда, громадяне куниньскѝ мають канцелярію громадскѹ — двѣ комнатѣ, зѡ двору земля усыпана пѣскомъ, оплачують сторожа... Але, що зъ того? Панъ Гавтъ конче хотѣвъ для себе загарбати тую честь, абы выборы переводити въ дворѣ. А хочь такъ дуже розбивавъ ся за тою честію, показавъ ся дуже негостиннымъ. Панѡвъ запросивъ до покою а хлопы — звычайно голота, худоба! — най мерзнуть на дворѣ и мѣсять болото! Коли-жь перемерзлый хлопъ ставъ тупкати ногами, то вже и бунтъ! А коли показавъ ся кусникъ глины вѡдъ вѡкна, котре вѡдчинивъ самъ панъ Ґроховальскій, и Блявштайнъ показавъ сесю глину жандармови, бунтъ ставъ тымъ бѡльшій! Зъ розбиваня дверей якось мы щасливо выплыли — знаѥмо, що нѣхто не казавъ тыхъ дверей замкнути, то й не було що розбивати. Madame Яблоньскѡй було оно троха неприѥмно, що хлопы лѣзуть у кухню загрѣти ся. Мѡй товарищь уже сказавъ, що панѣ Яблоньска тыхъ грѡзныхъ бунтѡвникѡвъ выпхала за дверѣ. Я позволю собѣ тутъ поправити мого пана товариша — madame показала ся делікатнѣйшою: она [якъ сама каже] „wyprosiła“ хлопѡвъ, а они, яко кречнѝ джентельмены, кречно выйшли. Годѣ поминути и тои сцены, коли то вѡдважный панъ Гавтъ показувавъ ся людямъ зѡ стрѣльбою, а и панъ Ґроховальскій, хотяй выпираѥсь того, таки мѣривъ до людей. Се дѣяло ся мабуть не въ найлѣпшихъ цѣляхъ — ходило мабуть о стероризоване выборцѣвъ. Оно такъ и було — а панъ прокураторъ, коли обжалоѹѥ сихъ селянъ о тероризмъ, зробивъ велику кривду панамъ Гавтови и Ґроховальскому, що въ тѡмъ взглядѣ вынявъ ихъ зъ-пѡдъ рѡвноправности горожаньскои...

Вкѡнци п. Ґроховальскій рѣшивъ переводити выборы. Вѡнъ каже, то було отъ такъ, на жартъ. Ну, то не бувъ жартъ, то була цѣлкомъ серіозна проба: а ну-жь удасть ся? Правда, „властивый“ комісарь, панъ Кеслѥръ, не казавъ переводити тыхъ выборѡвъ и вѡдмовивъ послуху п. Ґроховальскому, а такъ само и вѡйтъ. Тутъ нове диво! Ось селяне обжалованѝ, що не повинували ся вѡйтови, а панъ писарь и вѡйтъ явно вѡдмовили послуху комісареви — и за те имъ нѣчого! — А чей же ще бѡльше провинюѥсь власть низша, коли не слухаѥ высшои! И якимъ то терроризмомъ бувъ п. комісарь приневоленый вдавати выборы? Панъ комісарь вѡдчинивъ вѡкно и пытаѥ: „Люде, хочете выборѡвъ?“ А они поклонили ся низенько и кажуть: „Хочемо! просимо!“ Отъ яка грѡзна ситуація! П. Ґроховальскій хиба не бачивъ грѡзнѣйшои, шкода! Вкѡнци прийшли жандармы. Сказано тутъ, що прийшли непотрѣбно. А я скажу: якъ то не потрѣбно? чи-жь се не бунтъ, не злочинъ, що ажь 600 хлопѡвъ важило ся стануть до выборѡвъ?! а то що таке? тажь давнѣйше того не бувало!

Мушу застановити ся ще надъ тою реляцією, яку пѡславъ п. Ґроховальскій до староства. [Тутъ д-ръ Федакъ вѡдчитуѥ уступъ по уступѣ и выказавши цѣлу сѣть выдумокъ та ложи, мовивъ дальше:] Такъ то фабрикують ся реляції, на пѡдставѣ котрыхъ вязнять людей и посуджують о злочинъ! Де жь тотѝ ґвалты? де безпосередность грозьбы? А прецѣнь всѣ тотѝ паны кажуть unisono: „мы страшенно бояли ся!“ Чого? Шкода, що въ сѣй хвили нема ихъ тутъ, — я сказавъ бы имъ, щѡ ихъ лякало, — нечиста ихъ совѣсть! Не було анѣ вымушеного урядованя, анѣ збѣговища, не було непослуху вѡйтови, бо вѡйтъ гравъ тутъ ролю лише пѡсланця комісаревого...

Вѡдтакъ д-ръ Федакъ почавъ переходити подрѡбно и збивати закиды пороблень ѥго клієнтамъ: Пытаю ся, въ чѡмъ провинили тотѝ обжалованѝ? Отъ першій Галасъ — якъ той попавъ ся сюда? Хиба такъ, що въ обжалованю все бесѣда о галасѣ, а вѡнъ зове ся Галасъ, то ѥго замкнули. Ось и Стисько, а хочь говорить ся о стисненю вѡйта въ товпѣ, нѣхто не доказавъ, щобы Стисько стиснувъ вѡйта. Третій Нетреба; вже само ѥго назвище каже, що ѥго не було тутъ треба. Є и Москаликъ, добре що не цѣлый Москаль, бо бы ще гѡрше на тѡмъ выйшовъ. [При кождѡмъ д-ръ Федакъ выказувавъ на пѡдставѣ зѡзнань свѣдкѡвъ безпѡдставность обжалованя, а вѡдтакъ скѡнчивъ тыми словами:] Люде сесѝ йшли на правыборы, йшли сповнити найвысше свое право горожаньске, наслѣдкомъ котрого мавъ бути выбраный посолъ, котрый бы заступавъ ихъ и боронивъ нужденну хлопску долю. Люде сесѝ замѣсть запорученои имъ свободы выбору, мусѣли въ дворѣ мерзнути на болотѣ, вѡдтакъ перемаширувати ся до Жовквы въ иншѡмъ товариствѣ и тамъ сидѣти въ тюрмѣ. Рѣчь то страшна! За само слово Якимяка до пана Гавта: „Я вамъ нѣчо не виненъ! чого маю бояти ся жандарма?“ — пересидѣвъ Якимякъ въ тюрмѣ бѡльше якъ три тыждня, а дома, якъ се чули мы при розправѣ, жѣнка и дѣти голодомъ мерли! Люде сесѣ були терорізованѝ, мордованѝ, а все-таки нѣчо ихъ не зломило, они твердо стояли при сповненю свого горожаньского обовязку. Людямъ такимъ належить ся честь, а не кримінальъ! *[Гучнѝ оплески.]*

Нинѣшнѝ три процесы.

За правыборы въ Холоѥвѣ.

Передъ трибуналомъ карнымъ въ Золочевѣ зачала ся нинѣ розправа карна противъ 27 селянъ зъ Холоѥва, обжалованыхъ о злочинъ публичного насильства зъ §. 98 зак. кар. и о проступокъ збѣговиска зъ §. 283 зак. кар. въ часѣ правыборѡвъ зъ V куріи.

Прокураторія обжалоѹѥ: Василя Олѣйника, дяка въ Холоѥвѣ, Дмитра Олѣйника (Василь рѡдный братъ бувшого кандидата д-ра Михайла Олѣйника лѣкаря зъ Мостѡвъ, а Дмитро отець Василя и д-ра Михайла), Василя Новосада, Петра Романюка, Павла Моравецкого, Василя Окоса, Федька Мороза, Мих. Грудку, Ив. Прихѡдка, Стефана Батюка, Федька Козака, Мих. Грицика, Вас. Грудку, Дмитра Олѣйника молодшого, Илька Прихѡдка, Ив. Сеницкого, Ив. Бабѣя, Ив. Козака и Гаврила Прихѡдка — що дня 4 марта с. р. допустили ся насильства публичного на ц. к. концепістѣ намѣстництва Казимирѣ Яворчиковскѡмъ, котрый будучи комісаремъ выборчимъ зъ порученя староства въ Камѣнцѣ струмиловѡй, вже перевѣвъ правыборы зъ V куріи а правыборы зъ IV куріи намѣрявъ перевести, — въ сей способѡвъ, що окружили ѥго громадно въ льокали выборчѡмъ, замкнули головнѝ дверѣ и вѡдъ сѣней, та выкрикуючи: що переведенѝ выборы зъ V куріи „пофальшованѝ“, що „мусить бути ще разъ голосоване зъ тои куріи, хочь бы кровь мала лити ся“ примусили комісаря до поновного переведеня тыхъ правыборѡвъ; —

та згаданого дяка Василя Олѣйника — и Ив. Никоня, Микиту Адамчука, Андр. Курила, Дмитра Сторощука, Павла Чорномаза, Дмитра Харкова, Дмитра Бѣлика, — о проступокъ збѣговиска, бо дня 9 марта с. р. (при поновныхъ правыборахъ) зѡбрали ся громадно на цвинтари, не услухали жандармеріи, щобы розбѝйшли ся, и крѡмъ того зъ поодинокими жандармами сварили ся

Крѡмъ того обжалоѹѥ прокураторія дяка Василя Олѣйника о провину противъ безпеченьства чести зъ §. 496 зак. карн., доконану въ сей способѡъ, що дня 22 лютого с. р. зневаживъ словами въ шинку институцію жандармеріи, вѡдзываючи ся публично: „етъ, що намъ шандарѣ зроблять!“ „мы маѥмо всѣхъ шандарѣвъ въ...“

При розправѣ маѥ переслухати ся 36 свѣдкѡвъ, мѣжь ними мѣсцевого пароха о. Стеф. Петрушевича, вѡйта Мих. Пернальского, писаря Валентого Кучеровского, комісаря Яворчиковского, кѡлькохъ жандармѡвъ, десятьохъ жидѡвъ, Ант. Кабельку и кѡлькохъ господарѣвъ холоѣвскихъ обряду латиньского.

Въ мотивавъ акту обжалованя представляѥ прокураторія цѣлу подѣю въ сей способѡъ;

Въ Холоєвѣ, мѣсточку пов. камѣнецкого, повстало при нагодѣ выборо́въ до рады державнои двѣ партіи політичнѣ, а то одна партія зложена выключно зъ рускихъ правыборцѣвъ, по́дпираюча кандидатуру д-ра Олѣйника, и друга партія представляюча „pierwiastek ugodowo-umiarkowany“, змагаюча до выбору такихъ выборцѣвъ, котрѣ бы во́ддали свой голосъ на професора Барвѣньского, зложена зо́ всѣхъ холоѣвскихъ жидо́въ, Полако́въ и немногихъ Русино́въ. Проводирами партіи радикальнои мали бути дякъ Василь Олѣйникъ и Дмитро Олѣйникъ, ро́дня кандидата д-ра Олѣйника, хочь они оба твердять, що не залежало имъ на згадано́й кандидатурѣ, а навѣть во́драджували д-рови Олѣйникови кандидувати. Громада Холоѣвъ мала выбирати зъ V куріи во́сьмохъ выборцѣвъ. Кандидатами партіи радикальнои були дякъ Василь Олѣйникъ и сѣмохъ господарѣвъ, що засѣдають теперь на лавѣ обжалованыхъ, а кандидатами партіи угодовои лѣсничій Бегонъ, учитель Войнаровскій, во́йтъ два жиды, два господарѣ Русины и одинъ господарь Полякъ.

Партія радикальна — якъ твердить актъ обжалованя — завчасу заходила ся, щобы правыборцѣ громадно взяли участь въ голосованю, а то або полохаючи гро́зьбами або обѣцюючи своимъ сторонникамъ въ дарунку лѣсы, пасовиска, зменшенє податко́въ. Того рода поголоски сповукали команданта холоѣвского постерунку жандармеріи Кароля Карася зажадати во́дъ староства скрѣпленя постерунку жандармеріи въ Холоєвѣ на часъ выборо́въ. Староство придѣлило до Холоєва ще пятьохъ жандармо́въ. Правыборы въ Холоєвѣ були вызначенѣ староствомъ на день 4 марта въ сей спосо́бъ, що во́дъ 9 до 12 год. рано мали во́дбувати ся правыборы зъ V куріи, а по полудни во́дъ 2 до 5 год. зъ IV куріи. На льокаль выборчій була вызначена саля рады громадскои, 5 метро́въ довга и 5 метро́въ широка. До переведеня выборо́въ був высланый концепістъ Яворчиковскій, котрый, по́бля свѣдоцтва о. Петрушевича, має зазнавати мѣжь холоѣвскимъ населенємъ доброи славы, бо „справедливый чоловѣкъ“.

До правыборо́въ зъ V куріи явили ся Холоѣвцѣ дуже численно, станули передъ громадскимъ домомъ и споко́йно выжидали. Въ сали, де во́дбувало ся голосованє, найшлись деякѣ сторонники партіи радикальнои, якъ дякъ Василь Олѣйникъ и Петро Романюкъ, але небавомъ выведено ихъ за дверѣ на приказъ комісаря и во́йта. Оба они кажуть, що пильнували въ салѣ ладу при голосованю, а актъ обжалованя по́бля зо́знаня комісаря и сторнико́въ партіи угодовои закидає имъ аґітацію, тероризмъ, бо н. пр. коли членъ комісіи выборчои Ґотліб щось во́дозвавъ ся до писаря, мавъ Романюкъ крикнути: „всьо иде по жидо́вски“, „цѣла комісія жидо́вска!“ (Актъ обжалованя не подає складу комісіи.) На доказъ тероризму наводить актъ обжалованя ось якій одинокій фактъ: Zwolennik partyi ugodowej starozakonny Кольбушоверъ мавъ бути передъ будынкомъ во́дъ когось незвѣстного такъ сильно въ голову вдареный, що єму ажь шапка зъ головы впала въ болото.

О год. 12-о́й въ полудне оголосивъ комісарь, що правыборы зъ V куріи замикають ся и що до голосованя ще ино тыхъ выборцѣвъ допустить, котрѣ въ часѣ замкненя находять ся въ сали выборчо́й. Ро́вночасно поручивъ жандармеріи, щобы замкнула дверѣ. Командантъ Карась сейчасъ по́йшовъ до передныхъ дверей, а о. Петрушевичь „особисто пильнувавъ задныхъ дверей, тримаючи руку на клямцѣ“. Ся обставина має свѣдчити, що не впускано по замкненю выборо́въ до льокалю жидо́въ, якъ се обжалованѣ закидують комісареви и комісіи. По тако́мъ замкненю входо́въ доко́нчено голосованє и тогдѣ показало ся, що не 8 але 16 выборцѣвъ одержало при голосованю абсолютну бо́льшо́сть и „ро́вну“ ско́лько́сть голосо́въ. Комісарь зарядивъ, щобы во́йтъ доконавъ выбору „льосомъ“ и зъ сего льосованя выйшло по половинѣ выборцѣвъ зъ партіи радикальнои и угодовои. Комісарь оголосивъ результатъ и выходячи зъ льокалю, заповѣвъ на пополудни выборы зъ IV куріи.

Оголошеный результатъ не вдоволивъ сторонніко́въ партіи радикальнои. По́бля зо́знаня ко́лькохъ жидо́въ мавъ Василь Олѣйникъ напоминати людей, щобы не розходили ся, бо мусять бути ще разъ переведенѣ (взглядно доко́нченѣ) правыборы зъ V. куріи. Люде послухали сего зазыву и ще передъ приходомъ комісаря такъ биткомъ выповнили салю выборчу, що жандармъ Карась — по́бля акту — бувъ цѣлкомъ безоружный, а писарь и одинъ жидъ, коли сто́лъ зачавъ ся на нихъ сунути, уважали во́дповѣднымъ втечи черезъ во́кно. До жандарма Мора мали проводирѣ Олѣйники во́дзывати ся вызываючо. Згромадженѣ були дуже роздразненѣ, до чого мала причинити ся, по́бля зо́знаня о. Петрушевича, горѣвка, котрою гощено въ часѣ полудневои перервы выборцѣвъ. Ро́вножь мавъ о. Петрушевичь усмирювати дяка Василя, напоминаючи, що за такѣ слова, якъ: „се жидо́вскѣ, паньскѣ выборы“, але почувъ у во́дповѣдь: „но, то буду знати, за що“.

Мимо такого натовпу комісарь Яворчиковскій до́ставъ ся до салѣ, бо люде зробили єму мѣсце, однакъ, якъ зазначуе актъ, вже не пустили ко́лькохъ izraelickich ugodowców, котрѣ хотѣли за паномъ комісаремъ во́йти до салѣ. Ро́вножь мали выборцѣ въ сали позамикати дверѣ, такъ що жиды и жандармы лишили ся на дворѣ. Скоро комісарь оголосивъ, що приступае до правыборо́въ зъ IV куріи, во́дозвали ся голосы: „Просимо ко́нчити V. курію! жидо́въ пускали а господарѣвъ нѣ! не дамо голосувати зъ IV куріи, доки зъ V-тою не поко́нчить ся! не хочемо во́йта и професора! пускали жидо́въ, бо имъ ще голосо́въ бракувало!“ Свѣдки, якъ каже актъ обжалованя, не суть въ станѣ подати щось близшого про тѣ крики, але представляють сю хвилю дуже гро́зною: о. Петрушевичь называе єи „найкритичнѣйшою“; а учитель Войнаровскій „страшною“. Комісарь мавъ поблѣднути, а о. Петрушевичь и учитель хотѣли спасати ся бѣгствомъ, однакъ выборцѣ ихъ не пустили, кажучи: „вы єґомость лишѣть ся зъ нами“. Комісарь перепхавъ ся до мешканя писаря (въ будынку громадско́мъ) и зачавъ нараджувати ся зъ о. Петр., що робити. За ними во́йшли чотири выборцѣ и просили, щобы выборы зъ V куріи поновити. Нарада во́дносила ся до такихъ квестій: або комісарь мавъ спасати ся бѣгствомъ, але противъ сего промавляла особиста єго го́дно́сть и позага уряду; — або во́звати жандармерію до привернення ладу, при чо́мъ могло прийти до розливу крови, а ще и о. Петр. во́драджувавъ, кажучи, що коли жандармерія ужие оружя, то анѣ комісарь, анѣ священикъ, анѣ нѣхто зъ комісіи не выйде зъ салѣ живый; — або згодити ся на жаданє выборцѣвъ и ще разъ перевести выборы зъ V куріи. Скоро комісарь оголосивъ, що приступае до поновныхъ выборо́въ зъ V куріи, товпа успокоила ся и голосовано въ порядку а въ результатѣ побѣдила партія радикальна. Въ то́й подѣи добачае прокураторія публичне насильство, бо хочь не допущено ся нѣякого чинного насильства безпосередно на особѣ комісаря, то однакъ се насильство мѣстить ся въ замкненю входовыхъ дверей, въ громадно́мъ окруженю комісаря, въ гро́зно́й поставѣ и въ крикахъ згромадженои товпы. Вину обжалованыхъ въ сѣмъ злочинѣ насильства доказуе прокураторія зо́знанями жидо́въ и жандармо́въ.

Коли комісарь Яворчиковскій здавъ реляцію до староства зъ свого урядованя въ Холоєвѣ, староство уневажнило правыборы зъ V куріи, и то такъ ранѣшнѣ якъ и попо́лудневѣ, та вызначило день 9 марта на переведенє новыхъ правыборо́въ. При тыхъ новыхъ правыборахъ було всьо по давному: той самый льокаль выборчій, той самый комісарь, тѣ самѣ жандармы, лишь ще въ додатку во́ддѣлъ уланов зъ Камѣнки. Новѣ правыборы во́дбули ся цѣлкомъ инакше: до салѣ выборчои не впущено нѣкого кро́мъ членов рады громадскои и комісіи выборчои, господарѣ мусѣли выстоювати передъ будынкомъ окруженѣ жандармами и войскомъ, а до голосованя впускано по двохъ выборцѣвъ. Въ сей спосо́бъ, якъ каже актъ обжалованя, выборцѣ не були стероризованѣ и „idąc li za popędem własnych przekonań politycznych oddawali swe głosy w przeważnej ilości na kandydatów ugodowego stronnictwa“.

Тогдѣ то дякъ Василь Олѣйникъ, сподѣваючи ся програпои, якъ каже актъ, выйшовъ на ринокъ и голосно крикнувъ: „то жидо́вскѣ выборы; ходѣть всѣ за мною; я вамъ щось скажу“. Товпа выборцѣвъ зъ-передъ будынку громадского перейшла за Василемъ на цвинтарь. Тамъ задзвонивъ хтось въ малый дзво́нъ, немовь на дѣти шко́льнѣ, а во́дтакъ ко́лька разо́въ въ великій дзво́нъ „на ґвалтъ“; хто дзвонивъ, не выслѣджено, и въ яко́й цѣли такожь не знати, а мабуть, якъ каже актъ, для скликаня бо́льшои громады людей на демонстрацію. Жандармерія кинула ся и собѣ на цвинтарь, а на єи зазывъ значна часть зо́браныхъ розо́йшла ся. Ино деякѣ люде, мѣжь ними обжалованѣ, не хотѣли розходити ся та ставляли ся жандармамъ. Деякѣ мали тычки въ рукахъ, а навѣть дали ся чути крики: „берѣть болото, камѣнє и бийте“. — Сей непослухъ зазывови жандармо́въ (по́бля акту: ociągali się wezwaniu żandarmerji) мѣстить въ собѣ знамена проступку зъ §. 283 зак. кар.

За правыборы въ Семигиновѣ.

Державна прокураторія въ Самборѣ обжалуе Андруха Кравця Федя Гобу, Михайла Олѣйника, Гриня Олѣйника, Гриня Золотуху, Артима Кравця, Василя Золотуху, Луця Грушецкого, Ивана Филипчака, Ивана Кравця, Федя Дмитрецкого, Михайла Сѣрка, Стефана Марцинкевича, Павла Грушецкого, Ивана Кравця, Андруся Него́да, Мацька Золотуху и Гриня Панцуту, що дня 1 марта 1897 впали разомъ ооружѣнѣ до алькиря а опо́бля до коморы въ ко́ршмѣ Фішля Ґартенберґа въ Семигиновѣ и тамъ „для догодженя ненависти“ сповнили насильство на Ґартенберґовыхъ домо́вникахъ Лейзорѣ Кронику, Федю Дурдѣ, Кузю Дурдѣ и Гриню Дурдѣ, котрѣ, користаючи зъ удѣленои имъ опѣки, тамъ схоронили ся; — дальше, що въ то́мъ само́мъ часѣ и мѣсци они начальникови громады Кузеви Дурдѣ, котрый повнивъ тогдѣ службу, дѣйстно насильно по́рвавши ся на него зъ ооруженою рукою опо́ръ ставили, абы перешкодити сповненю той службы, — и що въ то́мъ само́мъ часѣ и мѣсци на Лейзора Кроника въ воро́жо́мъ намѣрѣ, хотяй не въ замѣрѣ забитя, чинно по́рвали ся, при чо́мъ той потерпѣвъ тяжке ушкодженє тѣла.

Актъ обжалованя справу такъ представляє:

Дня 2 марта 1897 мали во́дбути ся въ Семигиновѣ [повѣту стрыйского] правыборы зъ курій V. и IV. Сторонники Тадея Бараньского, дѣдича Семигинова, хотѣли єго на выборця, а противники партіи дворскои старали ся перевести выбо́ръ о. Тимотея Ивасика и Гриня Гобу. Дня 1 марта, въ передодень выборо́въ, зо́йшли ся случайно въ ко́ршмѣ Фішля Ґартенберґа сторонники обохъ партій и вкоротцѣ счинилась мѣжь ними сварка, потом бійка, и то на бо́льшѣ розмѣры, коли обѣ стороны до́стали помо́чь. Сварку розпочавъ побережникъ дворскій Федько Дурда зъ Грицемъ Олѣйникомъ. Дурда каже, що Гринь Олѣйникъ по́дчасъ сварки ударивъ єго першій въ лице, але Гринь Олѣйникъ и єго братъ Михайло твердять, що Федь Дурда, котрый мавъ бути „по́дохоченый“, выпытуючи Гриня Олѣйника, на кого буде голосувати, першій ударивъ єго въ лице. До бійки межи Федькомъ Дурдою а Гринемъ Олѣйникомъ вмѣшали ся шафарь дворскій Юда Цавнъ и економъ Лейзоръ Кроникъ, и тотѣ два мали бити Олѣйника патиками по головѣ и по плечехъ. Юда Цавнъ представляє рѣчь такъ, що во́нъ лишь дорадживавъ Олѣйникови, щобы въ ко́ршмѣ сварки и бійки не починавъ, а Олѣйникъ єго першій зачѣпавъ, бо хо ивъ зъ во́кна горнець и кинувъ за нимъ, потомъ зловивъ єго [Цавна] одною рукою за бороду а другою рукою ударивъ єго лопаткою по лѣво́мъ рамени, а коли во́нъ [Цавнъ] зъ ко́ршмы утѣкъ, гнали за нимъ Гринько и Михайло Олѣйники оба зъ колами. Зо́знаня шафаря Цавна по́дпирає свѣдокъ Іосифъ Романишинъ, польовый, котрый унявъ ся бувъ за Цавномъ, але Гринь Олѣйникъ хопивъ сухій лайнякъ и трафивъ нимъ польового въ плечѣ такъ, що по́бля оглядинъ судово-лѣкарскихъ легко ушкодивъ єго на тѣлѣ. Судово-лѣкарскѣ оглядины ствердили такожь легке ушкодженє тѣла Цавна и обохъ Олѣйнико́въ.

Въ то́мъ часѣ надо́йшовъ до ко́ршмы, шукаючи за польовымъ, економъ дво́рскій Лейзоръ Кроникъ. Тутъ заставъ во́нъ, якъ каже, обохъ Олѣйнико́въ и Артима Кравця, по́дпилыхъ, и выкрикували, що треба на выборця о. Ивасика. Заставъ тутъ Кроникъ и Антона Поповича, котрый кричавъ: „Не голосувати на пана!“ Кроникъ, якъ самъ зо́знавъ, выкинувъ Поповича зъ ко́ршмы, а Анто́нъ Поповичъ каже, що Кроникъ ударивъ єго въ лице такъ сильно, що єму кровь зъ носа поплыла. Тогдѣ напавъ на Кроника Артимъ Кравець, зловивъ єго за кожухъ по́дъ горло и кинувъ єго на землю, а коли Кроникъ зъ ко́ршмы утѣкъ, кидавъ за нимъ камѣнемъ. Кроникъ вернувъ до ко́ршмы и сховавъ ся до комо́рки за алькиремъ. Артимъ Кравець каже, що во́нъ представлявъ Кроникови, за що бе Поповича, а Кроникъ ударивъ и єго кулакомъ въ лице такъ, що упавъ на землю и тогдѣ Кроникъ ставъ єго колѣнами душити.

На крикъ увойшовъ до ко́ршмы во́йтъ Кузьо Дурда, щобы бючихъ ся розго́нати. Во́йта уважали въ селѣ за сторонника дворского. Вправдѣ обжалованѣ, кажуть, що во́йтъ увойшовши сказавъ до жидо́въ: „Бийте добре хлопо́въ за тото, що не хотять голосувати на пана!“ однакъ на се нема доказу. Во́йтъ не мо́гъ завести въ ко́ршмѣ ладу; противно, єго прихо́дъ выкликавъ ще бо́льше розъярене. Обжалованѣ, кинулись на него, били єго, якъ во́нъ подае, полѣнами и во́нъ зо́ страху утѣкъ зъ братомъ и сыномъ до алькиря и тамъ замкнувъ ся. Обжалованѣ почали добуватись до алькиря, кидали въ дверѣ камѣнемъ, патиками. По́дчасъ того Федьо Гоба, якъ зо́знае Лейзоръ Кроникъ, кричавъ до во́йта: „Ты злодѣю! ты нешь нашу кровь! на нашѣ зборы до школы ты не прийшовъ, а зъ паномъ тримаешь!“ Всѣ обжалованѣ тутъ брали участь; Гринь Паньцута доносивъ патики до ко́ршмы, а Мацько Золотуха кричавъ: „Бийте того жидо́вского во́йта! дайте менѣ єго по́дъ ноги!“ Во́йтъ, загроженый въ алькири, сховавъ ся зъ братомъ и сыномъ до коморы, де вже був схованый Лейзоръ Кроникъ за бочкою. Але по вывалению дверей до алькира вывалено и дверѣ зъ алькиря до коморы та й влетѣли туда зъ патиками и колами: Михайло Олѣйникъ, що першій ударивъ во́йта по головѣ полѣномъ такъ, що той упавъ на землю, Гринь Олѣйникъ, Артимъ Кравець и Гринь Золотуха, котрѣ били во́йта колами, вко́нци Андрусь Кравець, сынъ єго Иванъ Кравець и Василь Золотуха, котрѣ кидали камѣнями. Артимъ Кравець грозивъ при то́мъ: „Ты злодѣю! мы ще во́дбемо на тобѣ, що ты передъ двома рокама голосувавъ на пана!“ А Михайло Олѣйникъ, по́бля зо́знань Кроника, ударивъ во́йта въ лице и кричавъ: „А будешь зъ нами голосувати?“ Брата во́йтового Федя оба Олѣйники и Артимъ Кравець тягнули зъ-по́дъ лавы за ноги и били дошками во́дъ дверей; такъ само били и во́йтового сына Гриня, а иншѣ тягли во́йта и єго брата зъ коморы до коршмы, щобы було бо́льше мѣсця бити. Вко́нци кинули ся всѣ на Лейзора Кроника, котрого во́дкрывъ у коморѣ Иванъ Кравець и кричавъ: „Ходѣть сюда! ще одинъ є червоный злодѣй“ и били єго камѣнємъ, патиками и колами, а якъ упавъ въ алькири, куда єго вытягли, всѣ були єго и душили.

Такъ представляє справу актъ обжалованя.

За нравыборы въ Цебровѣ.

Державна прокураторія въ Тернополи обжалуе: Теодора Мороза, Петра Зварича, Михайла Базюту, Луку Кузьму, Гринька Зварича, и Андруха Базюту:

а) що 3-ого марта 1897 въ Цебровѣ грозили тамошнымъ выборцямъ, коли тѣ йшли до льокалю выборчого нарушенємъ ихъ на тѣлѣ, щобы вымусити на нихъ, абы голосували зго́дно зъ ними при во́дбувавшо́мъ ся тогдѣ правыборѣ, а грозьбы тѣ були спосо́бнѣ зъ огляду на во́дносины и личный станъ загроженыхъ, якъ и на важно́сть загроженого зла, збудити въ нихъ узасаднену обаву; — дальше: Теодора Мороза, Петра Зварича, Михайла Базюту, Луку Кузьму, Гринька Зварича, Андруха Базюту, Стефана Боднаря, Гаврила Гудиму, Федька Кузьму, Дмитра Погребняка, Демка Полигача, Онуфра Кудрика, Илька Кудрика, Ивана Кудрика, Матвѣя Кмета, Ивана Сигнатовича, Войтка Вертюха, Михайла Борону, Федька Брилиньского, Пилипа Брилиньского, Гриця Брилиньского, Петра Кудрика, Бартка Потерайла, Федька Лотоцкого, Гарасима Матвейкова и Іосифа Олѣйника;

б) що дня 3. марта 1897 въ Цебровѣ черезъ громаджене ставили опо́ръ выконуючому припоручене зверхности ц. к. секретареви повѣтовому Клеменсови Хлендовскому и сповняючому обовязки уряду начальникови громады Цеброва Иванови Щепанюкови небезпечными погрозами, щобы змусити Клеменса Хлендовского до выконаня чинности урядовои, а именно поновного переведеня правыбору, а потому щобы зневолити єго до выданя имъ акту выборчого, а Ивана Щепанюка до выданя печатки громадскои, отже щобы ударемнити выконане ихъ обовязко́въ урядовыхъ;

в) що вко́нци опо́бля, щобы членов комісіи выборчои ц. к. секретаря повѣтового Клеменса Хлендовского, Михайла Ґарапіха [дѣдича] и Ивана Щепанюка та й иншѣ особы, котрѣ були въ ихъ товариствѣ, набавити страху и неспокою, грозили имъ смертію и по́дпаломъ, а такожь нарушенємъ на тѣлѣ, власности и свободѣ въ такій спосо́бъ, що зъ огляду на во́дносины и личный станъ загроженыхъ, якъ такожь на важно́сть загроженого зла, бувъ спосо́бный збудити у загроженыхъ узасаднену обаву, въ наслѣдокъ чого загрожѣнѣ оставали довшій часъ въ мукахъ, — и тыми чинностями допустили ся обжалованѣ злочину насильства публичного зъ §§. 81 и 99 зак. карн., а Теодоръ Морозъ, Петро Зваричъ, Михайло Базюта, Лука Кузьма, Гринько Зваричъ и Андрухъ Базюта ще й злочину насильства публичного зъ §. 98 б) зак. карн. — и всѣ по мысли §. 34 зак. карн на засадѣ §. 82 зак. карн. повинни бути укаранѣ.

Въ мотивахъ акту обжалованя прокураторія каже на вступѣ, що при остатныхъ выборахъ „не все и не всюда войовано го́дными средствами, а декотрѣ старали ся поконати своихъ противнико́въ крайнымъ терорызмомъ]“, а таке було и въ Цебровѣ, де часть правыборцѣвъ „допустила ся тяжкихъ, суспо́льному порядкови и публично́й безпечности дуже загрожуючихъ злочино́въ, абы переформувати выбо́ръ по своѣй мысли“.

Въ Цебровѣ правыборы зъ курій V и IV були вызначенѣ на 3 марта с. р. Того дня зъѣхавъ тамъ повѣтовый секретарь Клеменсъ Хлендовскій и почавъ урядувати въ урядѣ

громадскôмъ. До комісіи покликавъ дѣдича Михайла Ґарапіха и вôйта Ивана Щепанюка и почало ся голосованє. Побôчь тои комісіи, котрои складъ обжалованымъ не подобавъ ся, засѣли въ льокали выборчôмъ покликанй вôй томъ мужѣ довѣря, а зъ припорученя комісаря провадивъ писарь громадскій Юліянъ Тесаровичь выказъ голосованя а нѣкій Григорій Лотоцкій обчисленє голосôвъ.

Передъ льокалемъ выборчимъ, де два жандармы удержували ладъ, зôбрало ся богато выборцѣвъ и невыборцѣвъ, побôчь котрыхъ кождый выборець мусѣвъ перетискатись. Отже зъ тои товпы перший зъ обжалованыхъ кричали до идучихъ голосувати выборцѣвъ: „Торбинку на зубы и черепочокъ на кровь!“ — слы-бы не голосували на радикальныхъ кандидатôвъ.

По голосованю и обчисленю голосôвъ комісарь оповѣстивъ зôбранымъ передъ хатою, що на выборцѣвъ зъ V куріи выбранй: дѣдичь Михайло Ґарапіхъ, вôйтъ Иванъ Щепанюкъ и Григорій Лотоцкій [той, що рахувавъ голосы]. Обжалованй голосно высказали свое невдоволенє, а хочь комісарь запевнявъ ихъ, що всьо було леґально, они просто зъ моста выявляли пôдозрѣнє, що голосованє сфальшовано, голосы имъ покрадено — [але комісаря выключали вôдъ того]. Казали, що сторонникôвъ ихъ голосувало 120, а зъ партіи двôрекои лише 80. Толковано имъ, що се выйшло зъ того, що богато зъ мнимыхъ сторонникôвъ ихъ въ послѣдній хвили мусѣло вôдступити вôдъ нихъ, але они бурили ся щоразъ бôльше, галасували, грозили и почали громадно тиснутись до льокалю выборчого, кричучи: „Мы тыхъ паньскихъ хрунѣвъ хочемъ побити; не пôйдемъ, поки тыхъ чотирохъ не забємъ; пустѣть до середины! дерѣмъ стрѣху! идѣть по сокиры! будемъ рубати; пôдкуримо ихъ якъ селедцѣвъ; забємо всѣхъ; жаденъ не выйде зъ-вôдти живый“ и т. и. Петро Зваричь, коли комісарь промавлявъ до людей, а тй ему вôдповѣдали, крикнувъ: „Що зъ нимъ говоришь? бери за бороду, давай его ту, най му голову утнемъ!“ А коли звернено его увагу, що жандармы можуть и ему „крови пустити“, вôнъ вôдповѣвъ: „Намъ всьо одно! вже намъ досыть выссали, най беруть и решту!“ та й почавъ пхатись до жандарма, вызываючо наставлявъ грудь пôдъ баґнетъ. Вôнъ то такожь взывавъ, щобы поприносити сокиры.

Комісарь Хлендовскій узнавши разомъ зъ комісією ситуацію грôзною навѣть для житя, вдоволивъ накликуваню товпы, щобы повторити выборы зъ V. куріи, о стôлько, що прирѣкъ и запевнивъ, що завтра рано переведе повторный выбôръ. Але успокоєнє товпы не тревало довго и комісарь, загроженый, вôддавъ акты выборчй навѣть не опечатанй. Але й на тôмъ не конець. Петро Зваричь крикнувъ: „Печатку ту! бо вы пофальшуєте зновъ иншй выборы“, а за нимъ товпа кричала: „Печатку! печатку! мы имъ теперь дамо! они мусять на наше пристати!“ Вôйтъ зъ-разу не хотѣвъ, але опôсля на пораду комісаря выдавъ печатку.

По вôдобраню печатки почали ся були вже розходити, але коли Луць Кузьма крикнувъ: „Видѣвъ-ємъ револьверъ! давайте ту револьверъ! давайте лысакôвъ, тыхъ хрунѣвъ; мусимъ ихъ ту побити, кишки имъ выпустити!“ всѣ задержались и зновъ почали обляґати зôбраныхъ въ льокали выборчôмъ.

Облога тревала майже до пôвночи, т. є. ажь до часу, якъ пôслано по жандармерію и вôйско; але й вôдходячи, обжалованй, а особливо Петро Зваричь, Ворона и оба Кузьмы кричали: „Ходѣмъ и порозставляємо ся, а хто зъ-вôдти выйде, то смерть ему!“ Загроженй зважили ся выйти ажь тогдѣ, якъ жандармерія два разы перепатролювала дорогу, а писарь Тесаровичь и ревізоръ Лотоцкій дôсталисъ до дому укритй на днѣ т. зв. ґары до перевоженя картофель.

——

Въ сѣмъ процесѣ трибуналови проводить радн. Райнвартъ, вотанты радн. Бандровскій и адъюнкты Лімбахъ и д-ръ Найманъ; обжалує прокураторъ Пивоцкій; обжалованыхъ боронять д-ры Горбачевскій, Чайковскій и Могильницкій. 112 свѣдкôвъ вôдводовыхъ, котрй мали доказати сфальшованє акту выборчого, не допущено.

Переглядъ політичный.

Загальну увагу звертає на себе слушно справа ческо-нѣмецкого спору. Зъ одной стороны зъ напруженою увагою выжидають всѣ, якій оборотъ возьмуть запросенны ґр. Баденього на угодову конференцію, и щô стане ся опôсля, коли бы и ся проба угоды не повела ся, — зъ другои стороны не безъ тревоги споглядають на розъярене Нѣмцѣвъ и Чехôвъ, котре проявляє ся чимъ разъ острѣйшими бучами та розрухами.

Сегодня збирає ся въ Празѣ нарада Нѣмцѣвъ, щобы рѣшити, чи взяти участь въ скликанôй ґр. Баденімъ на 26 с. м. до Вѣдня конференціи, чи нѣ. Вôдъ сеи постановы залежати буде такожь доля тои конференціи, а разомъ зъ тымъ и доля намѣренои чеcко-нѣмецкои угоды, ба навѣть може й доля самого ґр. Баденього. Пôсля всякихъ познакъ можна припустити на певно, що Нѣмцѣ не пôдуть на конференцію до Вѣдня, а тогдѣ, якъ каже оденъ польскій дневникъ, остане ся або угода безъ ґр. Баденього або ґр. Бадені безъ угоды.

Якъ то ґр. Бадені може остати ся безъ угоды, пояснюють Nar. Listy въ письмѣ зъ Вѣдня: „Мы донесли вже зъ доброго жерела, що рада державна сего року не збере ся, и стоимо при тôмъ. Правда, що правительство скличе раду державну; але й се рѣчь певна, що заразъ по выборѣ делеґацій, котрого Нѣмцѣ не можуть спинити, буде рада розвязана, скоро бы мали повторити ся такй самй бучѣ, якй лучали ся на послѣднôй сесіи. А що они повторять ся, о тôмъ нѣхто не може сумнѣвати ся. Поглядъ, що неудача конференціи повалить міністерство Баденього, є хибный. Досыть пригадати, що теперѣшне правительство нѣколи не уходило и не уходить за парляментарне, и длятого мимо всякого поважаня, яке оно мае для конституційного ладу парляменту, не уступило бы передъ напоромъ якогось сторонництва, хочь бы те сторонництво мало навѣть бôльшôсть парляменту за собою. Але симъ разомъ правительство мае за собою бôльшôсть такъ въ палатѣ послôвъ якъ и въ палатѣ панôвъ; а коли бы мимо того хотѣло уступити, то оказало бы лише свою немôчь и страхъ передъ галабурдниками. Черезъ неудачу угодовои конференціи — а ся неудача є певна — ґр. Бадені лише звôльнить ся вôдъ обовязкôвъ, якй ще мае супроти Нѣмцѣвъ, и буде мусѣвъ бôльше пригорнути ся до правицѣ. Коли не зайде щось несподѣваного, якъ се въ Австріи часто лучав ся, тогдѣ настане правительство противъ Нѣмцѣвъ чи — лѣпше сказати — безъ Нѣмцѣвъ; а коли бы и тому правительству неможливе було правити конституційно, то буде ся правити въ Австріи безъ парляменту. Конституція въ жадній державѣ не є святостію, котрôй треба покланяти ся. Конституція нѣгде не є цѣлею, а лише средствомъ до цѣли; а для конституціи жадна держава не може пôддавати ся насильству меншости и при тôмъ кривдити бôльшôсть.“

Отже пôсля того були бы гарнй выгляды; міністерство безъ парляменту! Але чи знають Чехи пословицю, що палиця мае два кôнцѣ?..

Троха инакше пише Politik и мабуть бôльше зближає ся до правдивыхъ намѣрôвъ верховодячихъ въ Австріи кругôвъ. Въ найблизшôмъ часѣ — каже — збере ся у Вѣдни парляментарна комісія правицѣ, щобы всесторонно обговорити політичне положенє и постановити, що дѣяти супроти опору Нѣмцѣвъ. (Nar. Listy доносять, що парляментарна комісія вже жде у Вѣдни телеґрафічного повѣдомленя вôдъ п. Яворского, коли мають зачати ся нарады.) Нарады будуть важнй, и рѣчь певна, що й ґр. Бадені недвозначно довѣдає ся о намѣрахъ парляментарнои бôльшости. Передовсѣмъ буде комісія мусѣла зажадати вôдъ правительства яснои заявы, якъ мае выглядати дальша система управы. На разѣ зъ конечности може правительство давати собѣ раду цѣсарскими розпорядженями; але довшій часъ такъ управляти въ конституційнôй державѣ було бы недорѣчно, и бôльшôсть, а передовсѣмъ Чехи не пристали бы на таку систему. Бо рѣчь певна, що правительство при знанôй дотеперѣшнôй обережности, щобы нѣкому не наступити на ногу, ледво чи рѣшилось бы заспокоити національнй и політичнй жаданя ческого народу. Звѣстный §. 14. ледво чи принѣсъ бы для Чехôвъ зворотъ до лѣпшого. Длятого ческй послы на нарадѣ парляментарнои комісіи правицѣ обôймуть провôдъ и рѣшучо будуть по мысли спôльнои адресы правицѣ домагати ся улѣпшеня конституціи и значного розширеня автономіи. Отсе двѣ головнй точки, котрй такожь и правительство буде мусѣло приняти въ свою програму, коли не хоче мати бôльшôсть противъ себе. Ґр. Бадені гадає, якъ зачувати, скликати зъ кôнцемъ вересня раду державну, щобы передовсѣмъ выбрати делеґаціи. Що при теперѣшнôмъ станѣ рѣчи правильна робота парляментарна ледво чи буде можлива, о тôмъ нѣхто не сумнѣвае ся. Сесія рады державнои потреває мабуть лише кôлька днѣвъ, бо Нѣмцѣ не залишать обструкціи.

Отже зъ сего выходило бы (о тôмъ згадує впрочôмъ и подана повысше въ скороченю допись Nar. List-ôвъ), що ґр. Бадені буде мусѣвъ згодити ся на автономістичну програму парляментарнои бôльшости, а въ такôмъ разѣ уступили бы зъ кабінету міністры прихильнй Нѣмцямъ. „Улѣпшенє конституціи и розширенє автономіи“ завело бы мабуть мѣжь иншимъ замѣсть безпосередныхъ выборôвъ до рады державнои высыланє до Вѣдня послôвъ зъ краєвыхъ соймôвъ, такъ якъ се було давнѣйше.

Розрухи въ Пільзнѣ, що почали ся въ четверъ, повторили ся ще въ пятницю и въ суботу. Вôзвано войско, пѣхоту и кôнницю. Въ суботу на телеґрафічный зойкъ Нѣмцѣвъ прибувъ до Пільзна зъ Праги радникъ намѣстництва, а староству, пробуваючого на вôдпустцѣ, телеґрафічно вôзвано до повороту.

До Ашу, на граници баварскôй, скликали Нѣмцѣ на вчера вѣче пôдъ голымъ небомъ. Староство не позволило на таке вѣче, але радило уладити два зборы въ замкненыхъ мѣсцяхъ. На те Нѣмцѣ пристали, але до суботы вечера не дôстали вôдповѣди на свое поновне зголошенє. Тымчасомъ вôзвало староство богато жандармôвъ, — N. fr. Presse пише, що ажь 150. Коли о тôмъ довѣдавъ ся бурмістръ мѣста, вôднѣсъ ся телеґрафічно до намѣстництва о вôдкликанє того запорядженя старосты, додаючи, що удержанє спокою и ладу бере на свою одвѣчальнôсть, а прихôдъ жандармôвъ лише збôльшивъ бы розъярене населеня. Коли зъ Праги не приходила вôдповѣдь, зателеґрафувавъ бурмістръ до міністра внутрѣшныхъ справъ, що въ разѣ приходу жандармôвъ не може вôдповѣдати за спокôй въ мѣстѣ. Але и на те не дôставъ вôдповѣди. Въ суботу прийшло до мѣста рано 30 жандармôвъ, а по полудни 50. На улицяхъ счинило ся збѣговиско; жандармôвъ повитано пѣснею Die Wacht am Rhein. Всѣ жандармы пôшли до староства, бо нѣгде не хотѣли имъ дати помѣщеня. Такъ само нѣхто не хотѣвъ имъ дати ѣсти. Зъ Праги прибувъ радникъ намѣстництва и кôлькохъ иншихъ політичныхъ урядникôвъ. Староство оповѣстило пôдъ загрозою каръ, що не вôльно громадити ся по улицяхъ. Ще въ суботу вечеромъ аранжеры вѣча переговорювали зъ старостомъ. Староство заявило, що позволить на вѣче въ замкненôмъ мѣсци або навѣть и пôдъ голымъ небомъ, лише не на торговици, але жадає, щобы все зроблено для забезпеченя спокою и ладу. Аранжеры зновъ жадали, щобы власти и ихъ орґаны держали ся осторонь вѣча. На тôмъ розбили ся переговоры. Жандармы кватирували въ старостві, а передъ старостомъ снували ся до пôзна въ суботу товпы та спѣвали, die Wacht am Rhein и кричали Heil Germania.

——

Урядова Wiener Abendpost подала въ суботу таке оповѣщенє: „Зъ припорученя княжого болгарского президента міністрôвъ Стоилова бувъ тутешный болгарскій аґентъ д-ръ Сірмадієвъ въ ц. к. міністерствѣ заграничныхъ справъ и зложивъ на основѣ инструкціи, яку дôставъ зъ Софіи, формальну заяву, що оголошена въ дневнику Berliner Local-Anzeiger зъ дня 31 липня с. р. розмова Стоилова зъ кобургскимъ кореспондентомъ того дневника була цѣлкомъ перекручена. Болгарскій президентъ міністрôвъ анѣ въ гадцѣ не мавъ обиджати Австро-Угорщину и найвысшій цѣсарскій дôмъ, и вôнъ мусить тяжко жалувати, що появила ся така публикація, зовсѣмъ недгôдна зъ его поглядами. За причину опôзненя тои заявы подано зъ болгарскои стороны те, що Стоилова не було въ Софіи, а недостаточнй и припôзненй информаціи выкликали непорозумѣня, котрй зъ уваги на важнôсть и прикрôсть выпадку змусили болгарского президента міністрôвъ вôдложити полагодженє справы ажь до свого повороту до Софіи. Сею урядовою заявою, котра вымогамъ ц. и к. правительства вдоволяє, уважає ся справа, выкликана згаданою публікацією, за покôнчену.“

НОВИНКИ.

— **Хоръ нашихъ академикôвъ** перейшовъ уже въ сей хвили половину своеи артистичноі дороги: Тернопôль, Золочѣвъ, Камѣнка, Сокаль, Рава, Любачѣвъ, Яворôвъ, Самбôръ — зустрѣнувши всюда [чого мы впрочôмъ були певнй] якъ найкрасшій, найсердечнѣйшій привѣтъ. Дякуючи тому горячому принятю та численному всюда зъѣздови на оголошеній концерты, спѣваки переносять всѣ труды подорожній середъ спеки и въ бôльшôй части возовыхъ дорôгъ зъ молодечою вытревалостію и правдиво запорожскимъ завзятвмъ. Крôзъ матеріяльныхъ и моральнй користи зъ тои артистичноі прогулки великій: всюда оживляєсь народъ красою своеи пѣсни, охотою своеи молодежи. Длятого зъ благословенємъ тыхъ, що Тебе бачили, мчи ся, сердечна молодежи, и на другій край своеи великоі родины! середъ злиднѣвъ и невыгôдъ крѣпись тымъ благословенємъ та патріотичною думкою, що служишь доброму, красному дѣлу! — Въ Перемышли выжидають нетерпеливо повороту свого хору и приготовляють ему достойне принятє.

— **Головный комітетъ академічного хору въ** Перемышли оповѣщує: Подаємо симъ до прилюднои вѣдомости, що замѣсть концерту, якій мавъ вôдбути ся въ Борщевѣ дня 31 с. м., вôдбуде ся того самого дня *концертъ зъ забавою танцями въ Товмачи* заходомъ тамошного мѣсцевого комітету, на котрого чолѣ стоить Всч. о. Ступницкій. — За головный комітетъ: *Д-ръ Т. Кормошь* и *о. Ник. Подгорецкій.*

— **Зъ Бучача.** Одвѣтно до оголошеня поданого въ 177 числѣ „Дѣла“ подаємъ до вѣдомости Р. Т. Гостямъ маючимъ прибути дня 27 с. м. до Бучача на концертъ взôрцевого хору академикôвъ, що по причинѣ, що концертъ выпадає въ пятницю, вôдбудесь по концертѣ лише забава товариска Зазначуємо при тôмъ, що на вызначенє дня концерту комітетъ мѣсцевый нѣякого вплыву не мавъ. — За комітетъ мѣсцевый *Є. Олесницка. К. Телишевскій.*

— **Повыборчй процесы... безъ кôнца.** Дня 26 с. м. вôдбуде ся въ Тернополи передъ мѣско-делеґованымъ судомъ карна розправа противъ о. Мироновича зъ Березовицѣ, бувшого кандидата на посла зъ V ои куріи, о переступъ §-у 308 зак. карного [ширенє фальшивыхъ вѣстій] и §-у 23 закона прасового [недозволена кольпортажа].

— **Зъ Калуша пишуть намъ:** По увôльненю д-ра Короля въ голоснôмъ процесѣ куниньскôмъ выслано зъ-вôдси въ имени Русинôвъ калуского повѣта д-рови Королеви таку телеґраму: „Адвокатъ д-ръ Король, Жовкôвь. Зъ нагоды увôльненя Васъ и побѣды правды надъ злобою и тероризмомъ приймѣть вôдъ насъ именемъ калускои Руси заяву нашои радости и нашого высокого поважаня для Васъ яко мученика за руску справу. — Боднарчукъ, Гарасимôвъ, Косъ, Куровець, Петрушевичь, Ко[illegible]товскій.“

— **Дирекція буковиньскихъ зелѣзниць** мае — якъ пише краковска Nowa Reforma зъ всею рѣшучостію — зъ днемъ 1 н. ст. липня 1898 р. бути заснована въ Черновцяхъ. Теперь належать буковиньскй зелѣзницѣ до станиславôвскои дирекціи, найбôльшои въ Галичинѣ. Тымчасово мавъ бы управляти новою дирекцією теперѣшный заступникъ директора въ Станиславовѣ д-ръ Натанъ Зайнфельдъ, а яко будучого сталого директора вже теперь называють старшого инспектора въ зелѣзничôмъ міністерствѣ Мікулього.

— **Православный клиръ на Буковинѣ.** Сими днями выйшовъ зъ друку шематизмъ прав. Епархіи за 1897 рôкъ. Подаємо зъ него деякй статистичнй данй: Всѣхъ православныхъ людей на Буковинѣ є 489.393, а 118.347 родинъ. Церквей є разомъ 360, а то 242 парохіяльныхъ, 69 філіяльныхъ, 21 мѣсцевыхъ церквей и 28 каплиць. Монастирскихъ церквей на Буковинѣ є 10, а при нихъ 45 духовныхъ особъ. Клиру є разомъ 347 особъ.

— **Въ державнôй промыслôвôй школѣ** въ Черновцяхъ було минувшого шкôльного року 386 ученикôвъ. По вôддѣлу ремѣсничого учащали 79: а то 42 Нѣмцѣвъ, 19 Русинôвъ, 11 Полякôвъ и 7 Волохôвъ; до фаховои школы будôвничои 12: а то 4 Нѣмцѣ, 4 Русины, 4 Поляки и 1 Волохъ; до вôддѣлу торговельного: 97 Нѣмцѣвъ, 19 Полякôвъ и 2 Волохи [мѣжь тыми 118 учениками було 114 жидôвъ!] Окрôмъ того бувъ при тôй школѣ ще взôрцевый вôддѣлъ кучецкій, де було 24 ученикôвъ.

— **Заведеня для розслѣду средствъ поживы** мають бути отворенй при университетахъ у Вѣдни, Празѣ, Градци и Краковѣ. Именовано професорôвъ гіґіены управителями тыхъ заведень; въ Краковѣ именованый д-ръ Буйвідъ. Надъинспекторомъ краковского заведеня именованый д-ръ Стан. Бондзиньскій.

— **Страшный выпадокъ.** Въ кліматичнôй мѣсцевости Тетень коло Пешту отруила ся родина богатого купця зложена зъ 10 особъ, спожитемъ гуски, що передъ тымъ зъѣла отрую на щуры. Двѣ особы вже померли, а 8 особъ дожидають смерти.

— **Страшна похибка.** Въ селѣ Сентъ-Андрешь на Угорщинѣ заможный селянинъ Барто мавъ у огородѣ кôлька гарныхъ сливъ, але овочѣ ихъ обносили що ночи якісь лакомй руки. Барто розлютивши ся, що не може зловити злодѣя, засѣвъ въ огородѣ. Зъ набитою стрѣльбою и зъ натягненымъ куркомъ чатувавъ до пôвночи, ажь наразъ почувъ шелестъ, а вôдтакъ якась постать пересунула ся помѣжь дерева. Грянувъ выстрѣлъ и постать зъ зойкомъ повалила ся на землю. На гукъ выстрѣлу прибѣгав жѣнка Барта зъ лѣхтарнею, дивлять ся обоє — и зъ перераженя остовпѣли. Барто застрѣливъ свого рôдного брата. Нещасный вспѣвъ ледви сказати, що йшовъ до брата въ дуже важнôй справѣ, и вôддавъ Богу духа. Барто зголосивъ ся добровôльно до суду.

— **Уважно зъ паперовыми грôшми!** Въ Выжнянахъ коло Глинянъ продавъ вôйтъ волы и сховавъ паперову сотку у хатѣ въ прискринок, въ найбезпечнѣйшій, пôсля думки селянъ, захистъ для грошей. Та й вôйтиха була не абы-яка господиня. Найменша дрôбничка не пропадала у неи марно. Ото збило ся ій яйце. Инша була-бъ усмажила дитинѣ яешницю и забула про сю незначну втрату; але запопадлива вôйтиха уважала за вôдповѣднѣйше сховати надбите яйце рôвножь въ прискринок. Въ кôлька днѣвъ опôсля идуть господарѣ до скринѣ по грошѣ. Отвирають прикрывокъ и впадають на слѣдъ страшноі катастрофы. Надбите яйце заподѣяло въ прискринку правдиву повѣнь, а ей жертвою упала сотка. Розлитый зародокъ будучого куряти засохъ опôсля и перемѣнивъ цѣлу сотку въ безвартôстну масу. Вмѣли заробити, та не вмѣли пошанувати!

— **Любый чоловѣкъ.** Заробникъ В. Лѣсовскій у Львовѣ оженивъ ся передъ рокомъ зъ молодою Брониславою, але провадивъ таке розгульне житє по шинкахъ, що жѣнка не мала нѣколи кусника хлѣба. Бѣдачка муєвла вступити на службу. Лѣсовскій кôлька разъ силувавъ жѣнку, щобы вернула въ „родинне гнѣздо“, але Бронислава не мала до сего охоты. Онôгды заступивъ вôнъ ій дорогу въ брамѣ

одного дому при площи Бернардиньскôй и ви заяву, що она покине Львôвъ та поѣде до родичѣвъ, притисъ ви до муру и вôдкусивъ ѣй нôсъ. Поготôвле ратункове вôдставило Броніславу до шпиталю, а любымъ чоловѣкомъ заопѣкувала ся поліція.

Посмертнѣ — ǂ — оповѣстки.

Федоръ Ивановичь Буслаєвъ, россійскій ученый, професоръ московского університету и академикъ, померъ 12 н. ст. серпня въ Люблинѣ пôдъ Москвою въ 79 роцѣ житя.

Вѣсти зъ Аепархіи Львôвскои.

Дня 27, 28 и 29 серпня вôдбуде ся въ Прошовôй дек. теребовельского духовна тридневна місія въ память 300-лѣтного ювілея уніи Берестейскои. Початокъ місіи въ навечеріе Успенія Пресв. Богородицѣ. — *Ю. С.*

Вѣсти зъ Еп. Перемыскои.

Презенту jure devolutivo на Ольшаницю дек. яворôвского дôставъ о. Теофіль Лятошиньскій. — Въ пропозицію на Миликъ дек. мушиньского принятй оо.: 1) Петро Хилякъ, 2. Мих. Фецица, 3. Володим. Дуркотъ, 4. Мих Туряньскій, 5. Никифоръ Лещишакъ, 6. Теофіль Мусѣй. — Канонічну институцію на Молошковичѣ дек. судово-вишеньского дôставъ о. Левъ Тиховскій.

Вѣсти зъ Епархіи Станиславôвскои.

Розписанй на конкурсъ зъ річницемъ до 1 н. ст. жовтня с. р. приходы: Порхова дек. бучацкого, Копачинцѣ дек. городеньского, Торске дек. залѣщицкого, Стецева дек. снятиньского и Видинôвъ дек. снятиньского, всѣ приватного наданя, а такожь Дора и Зарѣче дек. надвôрняньского цѣсарского наданя. — Въ пропозицію принятй оо.: на Шульганôвку Ив. Рудницкій, Теод. Меленевичь, Дим. Хоминъ, Іос. Березовскій и Проф. Гордѣевскій; на Волкôвцѣ Ил. Тишиньскій, Ис. Ганкевичь, Ал. Залуцкій, Ник. Теодоровичь, Нест. Соневицкій, Ив. Рудницкій, Іос. Киселевскій, Ксен. Гуглевичь и Ник. Куриловичь; на Угринь: Ант. Левицкій, Ксен. Гуглевичь, Павло Петрицкій, Ив. Онуцкій и Мих. Бровко. — Вôзваный до канон. институціи о. Євг. Даниловичь, завѣдатель зъ Радовець на той же прихôдъ. — Увôльненый єромонахъ Мир. Хмилевскій вôдъ завѣдательства въ Милôвцяхъ дек. скальского. — Введенй оо.: єромонахъ Ник. Шкирпанъ яко завѣдатель прихода Милôвцѣ дек. скальского и Мих. Проданъ, б. сотрудникъ въ Космачи, яко завѣдатель прихода Видинôвъ дек. снятиньского. — Вôдъ конкурсового испыту увôльненый о. Діон. Рудницкій, приходникъ въ Бедрикôвцяхъ дек. залѣщицкого. — Вôдпустку для покрѣпленя здоровля дôстали оо.: Софр. Юревичь, сотрудникъ въ Залучи дек. снятиньского на 2 мѣсяцѣ; Теод. Курпякъ сотр. въ Коломыѣ, на 4 недѣлѣ и Мих. Сѣмовичь сотр. въ Чернôвцяхъ, на 3 недѣлѣ. — Міністерство вѣроисповѣдань признало дотацію 300 зр. рôчно для приватного сотрудника въ Хоростковѣ на дальшй два роки.

Именованя, перенесеня, вôдзначеня и пр.

— **Именованя.** Міністеръ торговлѣ именувавъ старшого инжінера Игн. Маєра у Львовѣ радникомъ будôвництва при дирекціи почтъ и телеграфôвъ.

— **Конкурсъ.** Выдѣлъ повѣтовый въ Товмачи розписавъ конкурсъ на посаду лѣкаря окружного зъ осѣдкомъ въ Отинiи. Платня 500 зр. и рôчный додатокъ 200 зр. на объѣздки. Подавати ся до 15 вересня с. р. до выдѣлу повѣтового въ Товмачи.

Наука, штука и література.

— Вѣденьского тыждневника „Die Zeit“ появивъ ся 151-ый зошитъ зъ такимъ змѣстомъ:

Der Aufstand in Indien. Von Mirza Zeaed din Akmal. — Der galizische Bauer. Von Dr. Iwan Franko. - Der Sociologen-Congress in Paris. Von Dr. Ch. Rappaport. — Von der Himmelsphotopraphie. Von Dr. I. Palisa. — Ein Dichterphilosoph. Von Ellen Key. — Jung Berlinische Malerei. Von Franz Servaes. — Das gesellschaftliche Leben in Konstantinopel. Von Friedrich von Buchenau. — Pariser Köpfe. Von Max Graf und Stefan Grossmann. — Die Woche — Bücher. — Revue der Revuen. — Post Festum. Von Amalie Skram

Передплату на сей тыждневникъ чвертьрôчно **3** зр. приймають почта, всѣ книгарнѣ и адміністрація: Wien, IX/3, Günthergasse I. Числа на показъ даромъ и оплатно.

Телєграмы „Дѣла“.

Пільзно 23 серпня. Зъ нагоды вчерашнього збору чеcкихъ „Соколôвъ“ прийшло до поважныхъ заколотôвъ мѣжь Нѣмцями а Чехами. Поліція и жандармерія оказала ся за слабою до удержаня ладу, ажь прибуло 12 компаній войска и швадрона драгонôвъ. Богато людей поколено баґнетами и потратовано кôньми. Арештовано 35 осôбъ.

Ашь 23 серпня. Остаточно заборонено оба нѣмецкй вѣча, але народу таки зôбрало ся тысячѣ такъ зъ Чехъ, якъ и зъ Баварiи та Саксонiи. Посолъ Иро промовивъ до зôбраныхъ, взываючи до спокою. Въ полудне пôшли всѣ за баварску границю, вôддалену о 10 мінутъ вôдъ Ашу. Тамъ повѣдомлено ихъ, що баварске правительство не позваляє на нѣякй зборы. Співаючи Die Wacht am Rhein и при окликахъ Heil Germania! вернули назадъ на землю чеcку. Прийшло до заколотôвъ; вôзвано войско зъ Хебу, котре зъ тяжкою бѣдою зрôбило ладъ.

Царгородъ 23 серпня. Назначену на суботу конференцію амбасадорôвъ въ справѣ грецко-турецкого мира вôдложено, бо не всѣ амбасадоры дôстали вôдъ своихъ правительствъ потрѣбнй инструкціи.

Надôслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНѢ
Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочѣвъ, отвирає ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рôкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляє **ЗАРЯДЪ**. 107 52—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. I. у Львовѣ.

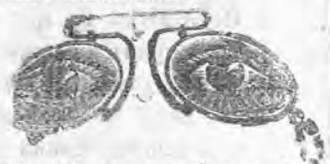

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня електричныхъ дзвонкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

Лекціи на село пошукуе гімназіястъ VI кляси приватистъ. Ласкавй зголошеня на адресу: Н. Н. Фирлѣѣвъ poste restante. 252 1—3

Двохъ ученикôвъ

зъ доброго дому прийме на помешканє и опѣку руска родина. Близшй поясненя подасть проф. Григ. Врецьона або Адміністрація „Дѣла“. 248 1—4

АЛЬБУМЪ
заслуженыхъ Русинôвъ
Цѣна 1 зр

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ЛЕОНЪ
ЛЕҐЕЖИНЬСКІЙ
концес. майстеръ муларскій
у Львовѣ ул. Личаковска ч. 73

пôдоймає ся выконаня такъ у Львовѣ, якъ и на провінціи всякихъ роботъ, входячихъ въ обсягъ будôвництва и выготовленя плянôвъ будовы якъ и кошторисôвъ. Такожь выконує всякй реконструкціи и репарації домôвъ, выкінчуючи обнятй роботы на часъ и совѣстно. 240 5—5

Словарь нѣмецко-рускій
Ом. Партицкого
продає товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

ПРИ ДОСТАВѢ ШТУЧНЫХЪ НАВОЗôВЪ ЗЪ РÔЛЬНИЧОГО ДОМУ
ЕРНЕСТА БАЛЬЗЕНА
въ КРАКОВѢ.
Бюро надавче ул. Кармелицка ч. 21. Магазинъ 23. Складъ комісовый у Львовѣ.

!Небувале улекшенє!

1. Выположичане сѣвникôвъ до штучныхъ навозôвъ.
2. Безплатна аналіза землѣ на скôлькôсть азота, фосфорового квасу, потасу и вапна. 226 5—5
3. Кредитъ на 12 мѣсяцѣвъ

Найстисльйша ґварянція за правдивôсть, чистоту и стôйкôсть фабрикату.

Цѣны надзвычайно низькй.

Ближшй поясненя дає брошура о уживаню штучныхъ навозôвъ и цѣнникъ головный, що посылає ся на жаданє дармо и оплатно.

Знана вôдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерôвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникôвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручає старй польскй сильнй горѣвки, дуже добрй розолісы, лікеры, румы правдивй зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевй спеціялы якъ: Народôвка, Dziennik, Szczutek, Карпатôвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренôвка и т. н. горѣвки упривілеєваній и одиноко правдивй если зъ нашои фабрики спровадженй.

Одиноке жередо въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вôльного вôдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкôдный, бо не выроблюваный зъ есенцій оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. I. 4912 374—?

Подяка.

Неумолима смерть забрала менѣ зъ сего свѣта дня 1 (13) августа с. р. въ силѣ вѣку найдорожшого мужа а дѣтямъ незрôвнаного, любячого батька бл. п. Алексея. Въ тяженькôй болѣзни покôйника и роспуцѣ моѣй оказались намъ щирыми приятелями, розрадниками и утѣшителями всѣ близшй и дальшй знакомй проживаючй въ Болеховѣ, котрй вôдвѣдуючи насъ вливали бальсамъ потѣхи въ зболѣле серце. Вôдъ самого початку бувъ невôдступнымъ потѣшителемъ слабого и облегчаючимъ по спроможности болѣзнь неулѣчиму Д-ръ Николай Пôдлускій, котрый якъ истинный Самаританинъ служивъ хорому до послѣднои хвилѣ. Спомагали мене въ тôмъ нещастю а также недужому додавали отухи Вп. п. Наталія Кобриньска, директорова Монсе, Герцманьска, пп. Крупиньскй, Ломницкй, Бѣлявскй, а такожь товаришѣ покôйника, за що нехай ихъ Всевышній за ихъ добре серце вынагородить и вôдъ всякого нещастя охоронить, о що въ моихъ щоденныхъ мольбахъ зъ моими сирôтками просити буду.

На вѣсть о смерти занявъ ся похоронами зъ незвычайнымъ пожертвованемъ Вп. Винкентій Воловичь, урядникъ судовый, заступаючи мене безрадну вдову у всѣмъ, що лише въ такôмъ случаю було потреба. Спасибогъ Вамъ за тов, мой Добродѣю, а Господь вселаскавый нехай Вамъ за труды вашй вынагородить на дѣточкахъ Вашихъ!

На похороны зволили явитись цѣлкомъ безинтересовно. Впр. и Всч. оо. сов. Ив. Озаркевичь, сов. шкôльный Ал. Торонъский, игуменъ оо. Василіянъ зъ Гошева Тебинка, сотр. болехôвскій Копытчакъ и бувшій ученикъ покôйника о. Кордуба зъ Якубова. За участь въ похоронахъ и за слово пращальне надъ могилою Впр. о. Озаркевича приймѣть Всч. Отецѣ вôдъ мене и моихъ сирôтъ якъ найсердечнѣйшу подяку. Вамъ такожь п. Погорецкій дякую сердечно за тыхъ кôлька слôвъ зъ глубины серця высказаныхъ въ имени ученикôвъ бл. п. мого мужа.

На сѣмъ мѣсяци складаю также щире спаси-Бôгъ Братству церковному мѣста Болехова, пѣвцямъ и всѣмъ мешканцямъ, котрй такъ численно зволили тлѣннымъ останкамъ мужа вôддави послѣдну прислугу. Неменше сердечно дякую Всч. ґреміюмъ професорôвъ рускон ґімназіи въ Перемышли за телеґраму и вѣнець. Въ тяжкôмъ моѣмъ горю, якимъ мене Всевышній навѣдавъ, не промагаю поименно подякувати за телеґрамы и письма сочувства зô всѣхъ сторôнъ краю вôдъ приятелѣвъ, знакомыхъ и ученикôвъ покôйника, тожь звольте Дорогй Друзя мужа мого, що на сѣмъ мѣсяци всѣмъ Вамъ выскажу зъ глубины серця щиро-руске спаси-Богъ!

Болехôвъ дня 8 августа 1897.

Алойсія зъ Ґікельгорнôвъ Наконечна вдова. — *Александеръ и Романъ Наконечнй* дѣти. 240 1—1

УЧИТЕЛЬ орґанъ руского товариства педаґоґічного двотыждневникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 2 Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр. на пôвроку 1·60 кр. на чверть року 1 зр

КАВУ
въ 5-кільовыхъ мѣшочкахъ Франко
по **9** зр. **20** кр., **10** зр. **20** кр., **10** зр. **70** кр. и **11** зр. **20** кр.

ВИНО
въ 5-кільовыхъ барилочкахъ Франко
по 3 зр.; 3 зр. 30 кр.; 3 зр. 70 кр.; 4 зр. 10 кр.; 4 зр. 50 кр.; 4 зр. 90 кр. (Дорожшй вина фляшками)
высилає
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ и ФІЛІИ.
92 50 - ?

Женщина в середнім віці з священичого роду

прийме на станцию в Бережанах хлопців або дівчата за мірним винагородженем. — За материньску опіку ручить ся. 251 1—3

КРѢСЛА огородовй кутй, складанй зъ листовками деревляными, штука по 3 зр. Лавки огородовй по зр. 10 и 12 Коновки и Сикавки огородовй поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Торговельникъ

зъ пяти-лѣтною практикою въ торговли мѣшаныхъ товарôвъ глядить мѣсця въ бôльшôй або меншôй торговли корѣнньой, або прийме завѣдательство малои крамницѣ при читальни „Просвѣты“ або громадскои спôлки. Просить о подане условій найдальше до 15 н. ст. вересня с. р. — Близша вѣдомôсть у *Д. М. Лисого въ Копичинцяхъ.* 245 2—3

Вôдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ ґазетокъ „Батькôвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна ґазетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдає и за редакцію вôдповѣдає д-ръ **Кость Левицкій**. Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорôчна передплата выносить **2 зр., на пôвъ року 1 зр.** Редакція и адміністрація: Львôвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовй статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнй політичного змѣсту (н. пр. о сегорбчнôй сесіи соймовôй, о выборахъ, вôдозвы Краєвого руского комітету выборчого, о нарадахъ рады державной); 3) статьѣ фаховй переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д-ра Дам. Савчака О новôмъ законѣ дороговôмъ, О краевôй продажи соли, О краевôй акцизѣ вôдъ напитковъ, Вас. Нагôрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зô всѣхъ сторôнъ краю; 5) порады, пытаня и вôдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспôльно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства руского; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промыслъ и торговля.

КОБЗАРЬ
Тараса Шевченка
въ двохъ частяхъ

Выборъ поезій для народу зъ житєписью и портретомъ автора.

Накладомъ тов. „Просвѣта“.

Цѣна кождои части 25 кр.

Оправленй примѣрники продають ся по 35 кр.

Розклад їзди поїздів зелізничих
важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7 50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8 55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/8]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Бруховичь що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
Ніч			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/9 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичь
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимной води що день до дальшого заряджения
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.	**Ніч**		
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого заряджения.		4.40	до Кракова
8.45		„ Кракова		5.20	„ Лавочного
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.24	„ Янова лишь в будні дни
	9.01	„ Янова		6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/8
	9.10	„ Ицкан Бергомету з знімком понеділка		7.05	„ Сокаля до 15/8
	9.30	„ Кракова		7.25	„ Тернополя з головного двірця
9.43		„ Підволочиск на Підзамче		7.30	„ Лавочного
9.50		„ Ицкан		7.47	„ Тернополя з Підзамча
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець		8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/9] Стрия, Хирова.		10.30	„ Ицкан
	12.10	„ Лавочного	10.50		„ Кракова
		7		11.00	„ Підволочиск з головного двірця
				11.37	„ „ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропіґійского, пôдъ зарядомъ Іоакима Гренякa.

Ч. 181. Львовъ, Второкъ 12 (24) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

Выходить у Львовѣ що дня (крóмъ недѣль и рускихъ святъ) о 6-тóй годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вó второкъ, и вó второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кародя Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килиньского 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платятъ у Львовѣ.

ДѢЛО

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком
въ Австріи: за границею:
на цѣлый рóкъ . . 8 зр. на цѣлый рóкъ . . 24 зр.
на пóвъ року . . 9 зр. на пóвъ року . . 12 зр.
у Львовѣ:
на цѣлый рóкъ . . 16 зр. на пóвъ року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пóдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попередне застереженє. — Рекламаціи неопечатáни вóльний вóдъ порта.

Поодинокє чисто коштує 8 кр. а. в.

Оголошенія звыклй принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вóдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надсóлане“ по 25 кр. а. в.

Поздяки и иншй донесенія приватній числить ся по 15 кр. вóдъ стишка.

Заява Нѣмцѣвъ

И такъ вже рѣчь певна, що проба гр. Баденього, помирити Чехóвъ и Нѣмцѣвъ, не удала ся. Заступники ческихъ Нѣмцѣвъ на вчерашнóй нарадѣ въ Празѣ постановили не брати участи въ скликанóй гр. Баденімъ до Вѣдня на д. 26 с. м. угодовóй конференціи. При тóмъ ухвалили отсй три розолюціи:

Упорядкованє языковой справы може наступити лише въ дорозѣ законодатнóй. Жадає ся вóдкликаня языковыхъ розпоряджень, выданыхъ мимо пересторогъ изъ стороны нѣмецкихъ заступникóвъ и въ высокóй мѣрѣ обиджаючихъ народъ нѣмецкій га загрожуючихъ основамъ конституціи и одноцѣлости монархіи. Заступники нѣмецкого народу є вѣрнй свому народови и єго волѣ, котру вóнъ высказавъ въ своихъ петиціяхъ и резолюціяхъ. Народъ зобовязавъ ся не вдавати ся въ жадни переговоры зъ правительсвомъ, поки не будуть вóдкликанй языковй розпорядженя. Правительство не хоче вóдкликати тыхъ розпоряджень и промостити пóдставу до переговорóвъ, але заповѣдає лише деякй змѣны; однако и тыхъ змѣнъ противники легко можуть не допустити. Теперь ходить не лише о спразу чеcко-нѣмецку, але о бережене національного житя Нѣмцѣвъ въ Австріи взагалѣ. Длятого зóбранй послы рѣшучо заявляють ся противъ участи въ конференціи, назначенóй на д. 26 с. м.

Друга резолюція така: Щобы пояснити своє поведенє, зóбранй заступники нѣмецкого народу указують на вѣроломнóсть противной стороны въ р. 1890. Зазначують вóдтакъ, що при уложеню нарадъ конференціи вдоволено, що правда, бажанямъ ческимъ, але поминено жаданє нѣмецкого народу, домагаюче ся національной самоуправы, признанои вже въ р. 1890. Заступники нѣмецкого народу заповѣдають, що всѣми силами будуть опирати ся дотеперѣшнóй системѣ, котра старає ся коштомъ вѣрныхъ Нѣмцѣвъ заспокоити змаганя всѣхъ иншихъ народóвъ, що хотять монархію ославянщити и розшматувати. Нѣмцѣ вытреваютъ непохитно въ оборонѣ своихъ правъ и своєи чести.

Третя резолюція вóдносить ся до заколотóвъ, якй теперь часто проявляють ся мѣжь Нѣмцями и Чехами. Зóбранй послы высказують своє обурене зъ причины дикихъ напастей, якихъ допускають ся Чехи на Нѣмцяхъ, и зазначують, що Нѣмцѣ лишенй вже особистого безпеченьства, запорученого законами, и мусять зъ конечности самй дбати о свою оборону; такожь не вóльно Нѣмцямъ свобóдно высказувати своихъ гадокъ, коли противно Чехамъ вóльно безъ перешкоды уладжувати розъярюючй вѣча пóдъ голымъ небомъ. Зóбранй послы протестують рѣшучо противъ такого нерóвного трактованя Нѣмцѣвъ.

И що-жь теперь?... Мабуть зворотъ гр. Баденього до правицѣ, реконструкція кабінету, „поправа“ конституціи, а поки-що цѣсарскй розпорядженя и т. н., якъ се заповѣдали Nar. Listy та Politik. Дневникъ ческихъ Нѣмцѣвъ Bohemia довѣдує ся зъ Вѣдня, що міністры Гляйспахъ и Рітнеръ їздили до Ишлю на зазывъ цѣсаря. Въ справозданю, яке зложили цѣсареви, порушено такожь суперечности, якй заходять мѣжь члснами кабінету. Але такъ якъ тй суперечности – додає Bohemia ущипливо — не спинили однодушного выданя языковыхъ розпоряджень, такъ може и теперь ще кабінетъ не розпаде ся черезъ нихъ. Але и парляментарна комісія правицѣ, що сегодня збирає ся у Вѣдни на нараду, щобы правительству подати свои услóвя, буде такожь радити надъ реконструкцією кабінету. Польскй и ческй послы домагають ся уступленя міністрóвъ Гляйспаха, Гавча и Глянца, щобы теки судóвництва, просвѣты и торговлѣ дóстали ся сторонникамъ правицѣ. Въ тóмъ дусѣ має парляментарна комісія правицѣ наперти на гр. Баденього. Однако бути може, що на другій тыждень кабінетъ подасть ся до димісіи, але она не буде принята...

Процесъ д-ра М. Короля и тов.

Промова д-ра Євг. Олесницкого.

Высокій Трибуналe! Менѣ припавъ обовязокъ промовляти въ имени обжалованого д-ра Короля.

Актъ обжалованя, роздѣляючи ролѣ въ тóй справѣ, придѣливъ д-рови Королеви ролю интелєктуального виновника, котрый порадою, приказомъ и поученємъ мавъ устроити и зъ розмысломъ споводувати тй дѣланя першихъ пяти пóдсудныхъ, котрй прокураторія квалiфікує яко злочинъ публичного насильства. Обжалованє обтяжає д-ра Короля дуже тяжкимъ закидомъ.

Єсть се рѣчь на кождый случай не щоденна, если чоловѣка тои мѣры интелiґенціи, чоловѣка займаючого въ суспóльности видне становище, окруженого всесторонныъ довѣремъ свого народу а до того ще юриста, отже свѣдомого права и постановъ закона, ставить ся на позорище свѣта яко обтяженого обжалованємъ о злочинъство! Такихъ обжаловань не вносить ся ачей-же зъ легкимъ серцемъ и безъ зрѣлого застановленя, а сама повага, окружаюча кождый актъ вымѣру справедливости, велить припускати, що того рода обжалованє повинно мати за собою не пóдозрѣня, не самй презумціи, выведенй зъ хитких основъ, але певнй, неоспоримй факты, але твердй, строго провѣренй пóдставы, котрй о винѣ обжалованого не полишають нѣякого сумнѣву.

Тымчасомъ хто бы се пропускавъ о нинѣшнóмъ актѣ, дóзнавъ бы величезного розчарованя. Обжалованє противъ д-ра Короля не лишь не пóдперте якими-будь доказами або хочь-бы оправдаными позорами, не лишь не есть результатомъ плóдныхъ въ факты выслѣдóвъ, але противно, оно представляє пожалованя гóдный образъ горячихъ интенцій обвинителя публичного, котрымъ на жаль недостає фактичной опоры, и дає наглядный доказъ правды, котрои кождый зъ насъ ще въ катихизмѣ учивъ ся, що лише Богъ оденъ зъ нѣчого щось може сотворити.

Прокураторія обжаловує д-ра Короля о спóввину въ злочинѣ. Въ тóмъ взглядѣ выстало бы менѣ покликатись на аргументы моихъ попередникóвъ, выказавшй, що у першихъ пóдсудныхъ нема вины. Де нема вины, тамъ о спóввинѣ мовы бути не може, и вже тымъ самымъ выказана є безпóдставность обжалованя о тую спóввину. Однакъ я полишу на боцѣ квестію вины головныхъ обжалованыхъ, а займу ся аналізою сего, що спеціяльно противъ д-ра Короля пóдносить обжалованє; займу ся розборомъ цѣлого єго поведеня въ тóмъ дни критичнóмъ.

Дня 22 лютого прибуває д-ръ Король до Кунина, де мали вóдбутись правыборы, збирає выборцѣвъ и дає имъ вóдповѣдній поученя. До сего всего мавъ д-ръ Король найповнѣйше право. Мавъ вóнъ право до того яко членъ краєвого комітету выборчого, основаного за вѣдомостію властій и оперуючого явно въ краю такъ само, якъ многй другй комітеты; мавъ до того право и обовязокъ яко предсѣдатель політичного товариства Народна Рада въ Жовкви, котре въ статутахъ має поставлену яко одну зъ головныхъ цѣлій: переводити выборы; мавъ се право яко поставленый народомъ кандидатъ на посла, котрого обовязкомъ єсть дати пóзнатись въ найширшихъ кругахъ выборцѣвъ; мавъ вкóнци се право яко горожанинъ державы. Єслибы сама аґітація була карыдостойна, то мы бы тутъ повинні побачити ся зъ дуже а дуже многими личностями, котрй уважають ся філярами суспóльности.

Очевидно, поява д-ра Короля могла не подобатись Гавтамъ та Блявштайнамъ и псувала имъ ихъ пляны; але въ тóмъ ще не рація, щобы аґітація д-ра Короля була карыдостойною длятого, що паралізувала аґітацію Блявштайна та Гавта, и щобы зъ сеи причины пóдпадала пóдъ строгóсть карного закона. Отже розходить ся о способъ сеи аґітації, о форму єи — и въ тóмъ лежить головна тяжкість справы.

Пóдъ тымъ взглядомъ пóднесено яко першій замѣтъ, що д-ръ Король розпоювавъ народъ. Замѣтъ той мóгъ бути пóднесеный лише зъ той стороны, де не понимає ся иншого зближеня до народу, якъ лише зъ фляшки въ руцѣ, де не можуть ще доси зрозумѣти, що є люде, котрыхъ зъ народомъ вяже не лише спóльность крови, але и спóльность ідеалóвъ и интересóвъ. Впрочóмъ той замѣтъ такъ вóдпертый результатами розправы, що о нѣмъ злишно довше тутъ розводити ся.

Знаменъ злочинъства глядить обжаловане въ енунціяціяхъ д-ра Короля. Якй-жь се були енунціяціи? Повного змѣсту ихъ не маємо, длятого мусимо обмежитись на вóдорваныхъ уступахъ, якй репродукують поодинокй свѣдки, на уступахъ въ значнóй части недочутыхъ и перекрученыхъ, що при рóзныхъ степеняхъ интелiґенціи слухачѣвъ и при рóзницяхъ ихъ вóддаленя вóдъ бесѣдника єсть зовсѣмъ природне, а вкóнци на уступахъ помѣшаныхъ зъ личными вражѣнями и додатками слухачѣвъ а часто прикрашеныхъ ще такъ фантазією якъ и злобою.

Що-жь зóзнають тй свѣдки? Свѣдки говорять про дворазову енунціяцію д-ра Короля, а именно: одну передъ тымъ, заки выборцѣ удались до двора, а другу, коли розходили ся зъ двора, почувши, що выборóвъ не буде.

Зъ порядку рѣчи пригляньмо ся першóй. Зачну вóдъ свѣдкóвъ доводовыхъ, котрыхъ о яку-небудь прихильнóсть до обжалованого абсолютно не можна посудити. Свѣдокъ Блявштайнъ репродукує слова д-ра Короля: „Вы є Русинами; маєте голосувати на рускихъ кандидатóвъ, тримайте ся своєи вѣры“. Свѣдокъ Метафоръ Стецишинъ чувъ слова: „Люде, не дайте ся! тримайте ся, голосуйте на своихъ, не дайте ся зъ дороги звести!“ Свѣдокъ Гринь Лосинъ, братъ вóйтóвъ а тымъ самымъ для д-ра Короля неприхильный, чувъ слова: „Абы-сте ся тримали и на одныхъ голосували, а нѣчого вамъ ся не стане!“ Свѣдокъ Яковъ Шніцеръ чувъ, якъ д-ръ Король говоривъ, що „вóнъ обстає за людьми, отже люде най голосують за єго кандидатами“. Такъ само Шіме Альстеръ чувъ, що д-ръ Король лише заохочувавъ правыборцѣвъ, щобы держали ся.

Се мали бути енунціяціи д-ра Короля въ часѣ, закимъ выборцѣ удались до двора на выборы — енунціяціи ствердженй зóзнаними самыхъ противникóвъ, а фактомъ є, що нѣхто зó свѣдкóвъ не чувъ вóдъ д-ра Короля передъ тымъ, закимъ люде прийшли на выборы, нѣякихъ иншихъ анѣ дальше йдучихъ слóвъ. А въ словахъ тыхъ не лишь не крыє ся нѣчого противзаконного, але противно, аґітація въ той способѣ ведена має характеръ высоко етичный, бо промовляє до народу не въ имя якои-будь приваты, не послугує ся корупцією, а промовляє въ имя интересу и добра загального та взыває до такъ высоко етичнои цѣли, якою єсть солідарнóсть своихъ за своимъ.

Однакъ д-ръ Король не обмеживъ ся на зазывѣ до солідарности, але пóйшовъ въ напрямѣ льояльности ще дальше. Зъ переведеной розправы мы дóзнали ся, що вóйтъ Лесько Лосинъ зарядивъ бувъ выборы въ дворѣ. Крокъ сей бувъ першою причиною незадоволеня въ селѣ, бо звѣстна и природна рѣчь, що на то єсть канцелярія громадска, а зарядженє выбору въ дворѣ вже зъ-горы насуває замѣтъ парціяльности. Єсли-бъ мы прийняли, що се невдоволенє проявило ся опóсля фактами пóдходячими пóдъ §. 81 з. к., то Лесь Лосинъ тымъ своимъ зарядженємъ ставъ першимъ интелєктуальнымъ виновникомъ — и прокураторія покривдила єго грубо пóдъ взглядомъ права першеньства. Отже се невдоволенє усмиривъ въ самóмъ зародѣ д-ръ Король, якъ свѣдчать численнй свѣдки — н. пр. Олекса Фумицкій, Данько Зелѣзко, Иванъ Зелѣзко и другй, котрй зóзнають выразно: д-ръ Король заявивъ присутнымъ, що коли вже заряджено выборы въ дворѣ, то правыборцѣ повиннй йти до двора та вести ся спокóйно и — якъ выразно многй свѣдки ствердили — не робити бунту. Значить: д-ръ Король уже зъ-горы, хочь спровокованый нападами Гавта и Блявштайна, выступивъ не яко аґітаторъ стремлячій до розбудженя пристрастій, до розпаленя умóвъ, а противно: яко несучій успокоєнє, влываючій миро любови тамъ, де пристрасти въ наслѣдокъ невластивостій зъ противнои стороны були розбудженй.

Отсе було все, що выкрыла розправа дотычно слóвъ д-ра Короля и єго поведеня передъ тымъ, заки выборцѣ удались до двора. Се єсть фактичный станъ рѣчей, ствердженый всѣми свѣдками, безъ взгляду на партіи, и єму не суперечить нѣяке противне зóзнанє, нѣякій противный доказъ.

Зъ сего Выс. Трибуналъ може набрати понятя, о скóлько правдивй и узасаднений є слова обжалованя: „Włościanie roznamiętnieni agitacją d-ra Korola grożą przeciwnikom pobiciem“. Вже въ тóй першóй стадіи актъ обжалованя стараєсь вину властивыхъ виновникóвъ покрыти виною пóдсудного, хочь провѣренй факты свѣдчать якъ-разъ противно.

Приходять дальшй факты. Комісарь Ґроховальскій систує выборы и высылає Лосина, щобы се оголосивъ. Що той поступокъ комісаря бувъ безправный, надъ симъ я розводитись вже не буду, бо се выказали мои попередники; однакъ пóднесу одинъ моментъ въ тóй справѣ дуже важный, а именно: длячого комісарь сего постановленя „самъ“ не оголосивъ зóбранымъ? Прецѣнь по мысли ординаціи выборчои не вóйтъ, але комісарь выборчій веде правыборы, не вóйтъ а комісарь має право рѣшати о порядку чинностій и о всѣмъ, що взагалѣ вóдносить ся до правыборóвъ; тожь зóбранй выборцѣ абсолютно не могли уважати заявы вóйта автентичною и мали повне право пóдозрѣвати въ сéй заявѣ щось инше, пóдозрѣвати одну зó штучокъ выборчихъ, маючу на цѣли позбутись выборцѣвъ противнои партіи.

Д-ръ Король, одержавши реляцію о тóмъ, що зайшло, не мóгъ такожь абсолютно увѣрити въ те, щобы выборы були дѣйстно вóдложенй. Яко юристъ, знаючій ординацію выборчу, знавъ вóнъ добре, що лишь комісарь самъ є тымъ орґаномъ правительства, котрый въ сéй справѣ дає автентичне заявленє и автентичну диспозицію. Заявленє вóйта мусѣвъ и вóнъ уважати нѣчимъ иншимъ, якъ штучкою, а то тымъ бóльше, що оно наступило середъ такихъ обставинъ, котрй становили для сего выступу дуже характеристичну илюстрацію. Именно ствердждують свѣдки Олекса Фумицкій, Ивась Устіянъ и другй, що коли комісарь сидѣвъ у дворѣ, вый повъ вóйтъ въ товариствѣ Гавта, и Гавтъ заявивъ, що сли выберуть єго и єго лісту, то будуть выборы, а сли нѣ, то нѣ, и тую саму пропозицію повторивъ вóйтъ Лосинъ; а доперва коли селяне рѣшучо заявили, що на єго лісту не пристають, заявивъ, що выборóвъ не буде, — значить: той начальникъ громады Кунина тутъ впустивъ ся въ формальный торгъ о правыборы. Се моментъ дуже цѣкавый и для зилюстрованя сеи цѣлои справы высоко характеристичный. Комісарь систує выборы, бо лякає ся, що они були бы неважнй, але тымчасомъ зó стороны вóйта выходить заява, що выборы будуть, если ліста двóрска перейде, — значить ся: выборы тóлько для селяньскои листы неважнй, але ліста двóрска буде становити конвалідацію для всѣхъ можливыхъ неважностій.

Той отвертый торгъ о первостепенне право горожаньске носить на собѣ стóлько цинізму, стóлько наруги надъ обовязуючимъ закономъ, є такимъ потоптанємъ истнуючого порядку, що д-ръ Король абсолютно не мóгъ вѣрити, щобы заява вóйта о систованю выборóвъ, въ тóй формѣ зложена, могла бути урядовою заявою. Д-ръ Король бачивъ въ Жовкóвщинѣ вже многй фортелѣ выборчй, бо пóдъ тымъ взглядомъ повѣтъ жовкóвскій має велику и голосну славу, але не бачивъ ще такъ цинічного торгу правомъ публичнымъ и длятого не мóгъ сеи заявы Лосина брати на серіо. И на тóй пóдставѣ д-ръ Король мавъ всяке право звернути увагу выборцѣвъ, щобы ждали, ажь самъ комісарь щось скаже, бо не припускавъ, щобы рѣчь зайшла ажь такъ далеко, що и самъ орґанъ власти правительственои, делєґованый до переведеня акту выборчого, схоче и посмѣє зъ сего акту зробити предметъ простого гандлю — и длятого порадивъ выборцямъ, щобы ждали, ажь самъ

комісарь имъ оголосить, чи будуть выборы, або ажь комісарь вôдъѣде и тымъ способомъ дасть наглядный доказъ, що выборôвъ не буде.

Въ тôмъ лежить и все, що д-ръ Король выборцямъ заявивъ, а мавъ вôнъ тымъ бôльшу пôдставу се имъ заявити, бо самъ вôйтъ зôзнав, що сказавъ до выборцѣвъ, абы не розходились а задержали ся, бо якъ комісареви полѣпшить ся, то переведе выборы. Се посвѣдчають такожь свѣдки Федько Нетреба и Дмитро Савка. Супротивъ сего мôгъ дуже легко д-ръ Король припускати, що выборы фактично вôдбудуть ся, а тымъ самымъ и присутнôсть выборцѣвъ буде потрѣбна.

Сесю зовсѣмъ природну и зъ току рѣчи консеквентно плывучу информацію уважає актъ обжалованя намовою першихъ пятьохъ обжалованыхъ до чинôвъ представляючихъ ся злочиномъ зъ §. 81 з. к. и кваліфікує ви за спôввину по мысли §. 5. Пригляньмо ся сему зъ правного становиска.

Пôсля §. 5 з. к. тогдѣ може бути мова о спôввинѣ, коли намова интелєктуального виновника обнимає всѣ части складовѣ згаданого чину, с. є. все то, що пôсля закона до сути чину є потрѣбне. Въ сѣмъ отже случаю мусѣло бы бути доконечне, що д-ръ Король намовлявъ першихъ пятьохъ обжалованыхъ до вымушеня чинности урядовои и що выразно намовлявъ ихъ сповнити се при помочи средствъ насильныхъ, с. є. небезпечнои погрозы або дѣйстного насильного атаку.

Закидъ що-до вымушеня чинности урядовои въ тôмъ выпадку звучить трохи дивно и очевидно не заходить таке вымушене чинности урядовои, о якôмъ говорить §. 81. з. к. Сей параґрафъ, говорячи о вымушеню чинности урядовои, має очевидно на гадцѣ такѣ выпадки, де чинôсть урядова не повинна мати мѣсця, а виновникъ мимо того тую-жь чинôсть вымушує. О цякъ въ сѣмъ выпадку чинôсть тая якъ-разъ повинна була вôдбути ся, — комісарь умысно для сповненя тои чинности бувъ высланый и сповнити ви було его обовязкомъ, — отже не може бути мовы о вымушеню сеи чинности по мысли закона. Впрочôмъ розправа выкрыла, що д-ръ Король абсолютно не говоривъ выборцямъ, щобы выборы доконче вôдбули ся; вôнъ казавъ лише, щобы они ждали, доки або выборы не вôдбудуть ся, або комісарь имъ не заявить, щобы розходили ся, або доки не вôдъѣде, отже въ его интенціи лежали три евентуальности, а не выключно сама неможливôсть вôдбути выбору. И дих супротивъ того п. прокураторъ може говорити о намовѣ д-ра Короля до вымушеня урядовои чинности?!

Рôвножь безпôдставно добачає обжалованѣ по сторонѣ д-ра Короля намову до вымушеня сеи чинности въ способѣ насильный. Погляньмо, що говорять свѣдки. Зачну зновъ вôдъ свѣдкôвъ доводовыхъ. Зô свѣдкôвъ тыхъ Метафоръ Розумейко зôзнає, що чувъ, якъ д-ръ Король говоривъ: „Абы-сте ждали на дворѣ и не вôдходили; абы-сте не дали ся въ блудъ ввести". Свѣдокъ Иванъ Мокрый чувъ слова: „Абы-сте не дали ся баламутити, лише вертали до двора и ждали на початокъ выборôвъ". Свѣдокъ Іосифъ Бѣсикевичь чувъ слова: „Одни най идуть до двора, другѣ нехай ся грѣють; чекайте въ дворѣ такъ довго, доки комісарь не вôдъѣде, а якъ вôдъѣде, то розбѣгнѣть ся!" Такъ само зôзнавъ Матвѣй Якимôвъ. Чи въ тыхъ словахъ мѣстить ся намова до средствъ насильныхъ?

Але п. прокураторъ покликуєсь на одного свѣдка, котрый зôзнавъ противно. Свѣдокъ сей Ивась Чаплякъ — се головный філяръ обжалованя На жаль филѣ зôзнань иншихъ свѣдкôвъ такъ пôдмяли сей філяръ, що обжалованѣ безъ небезпечности очевидноі катастрофы оперти ся на нѣмъ вже не може. Сей свѣдокъ перечовсѣмъ говориъ инакше въ слѣдствѣ а инакше при розправѣ. Въ слѣдствѣ казавъ, що д-ръ Король ужився слôвъ: „можете одного роздерти — нѣчого вамъ ся не стане", а при розправѣ: „е, що тамъ оденъ чоловѣкъ, одного чоловѣка можна роздерти". Мѣжь однымъ а другимъ высказомъ велика рôзница, бо коли першѣ слова можна ще остаточно натягнути на якусь погрозу або намову, то другихъ абсолютно не можна, — другѣ слова можуть хиба мати се значѣне, що одиниця є нѣчимъ противъ загалу и може свôй интересъ посвятити загальному. Впрочôмъ якъ можна судити кого по вырваныхъ поодинокихъ словахъ? Такимъ способомъ можна бы вырвати навѣть зъ евангелія такѣ поодинокѣ слова, котрѣ можуть становити якъ найбôльшій злочинъ. Однакъ фактично д ръ Король анѣ тыхъ анѣ подôбныхъ слôвъ зовсѣмъ не ужився, а зôзнанямъ Чапляка абсолютно не можна дати вѣры. Сего не допускає сама кваліфікація Чапляка. Бувъ вôнъ кандидатомъ партіи противнои, а анімозія его була такъ сильна, що опôсля побивъ тяжко обж. Данька Стиська и иншихъ. Завтра дôстане актъ обжалованя. Свѣдокъ сей не бувъ вôзваный яко свѣдокъ до староства, а самъ зголосивъ ся до комісаря. Чи се природне? Нашъ селянинъ щасливый, якъ комісарѣ до него не зголошують ся, не то, щобы самъ хотѣвъ лѣзти въ бѣду! Значить ся, що Чаплякъ не є звычайный свѣдокъ а денунціянтъ! — а мѣжь свѣдкомъ а денунціянтомъ є рôзница якъ мѣжь небомъ а землею и на зôзнаню денунціянта выс. трибуналъ не може полагати! А впрочôмъ д-ръ Король не говоривъ зъ самымъ Чаплякомъ, а бувъ цѣлый часъ окруженый людьми, — говоривъ до загалу, до цѣлои громады, и дивнымъ дивомъ не чувъ сего нѣхто лишь Чаплякъ. Дальше стôлько свѣдкôвъ зôзнає выразно, що д-ръ Король кôлькакротно и то якъ-разъ тогдѣ, голи радивъ выборцямъ вертати до двора, зъ великимъ натискомъ просивъ, щобы заховували ся спокôйно, не робили нѣякои авантуры и не наражали ся на одвѣчальнôсть. Якъ отже годить ся се одно зъ другимъ? Якъ можна припустити, щобы чоловѣкъ, напоминаючій до спокою, до леґального и мирного поступованя велѣвъ рôвночасно кого роздерти? Яка льоґіка була бы въ такихъ словахъ? Чи можна припустити се у чоловѣка хочь бы трохи розумного, хочь трохи льоґічно думаючого? Тожь не пôдпадає нѣякому сумнѣвови, що зôзнанѣ, Чапляка є безвзглядно ложне и що до него не можна нѣякои ваги привязувати.

Крôмъ Ивана Чапляка покликуєсь актъ обжалованя такожь и на Метафора Стецишина, котрый подôбне зôзнанѣ мавъ передъ староствомъ зложити. Для розправы карноі рѣшає однакъ лишь се, що въ судѣ було зôзнане, а въ судѣ зôзнавъ, и въ слѣдствѣ и тутъ, що се неправда. Що Стецишинъ се мôгъ зôзнати въ староствѣ, то ще зъ того не выходить, щобы се була правда. Зôзнанѣ въ староствѣ не пôдпадає пôдъ строгôсть уставы карноі и длятого не дає тои ґарантіи вѣродостойности, якъ зôзнанѣ въ судѣ. Однакъ розправа выказала, зъ-вôдки взялось те зôзнане Стецишина передъ комісаремъ староства. Мы чули тутъ, якъ сей свѣдокъ зъ глубокимъ почутемъ правды смѣло до очей говоривъ пану Ольшевскому, що вôнъ вымусивъ вôдъ него се зôзнанѣ погрозою заковання въ ланцушки и вôдставленя до Жовквы. Пôсля слôвъ Ольшевского мала се бути лише погроза: gdyż Stecyszyn wahał się, але рѣшучôсть Стецишина робила тутъ таке вражѣне, що сего свѣдка не можна о ложь посуджувати. Кромѣ сего бивъ его жандармъ, що такожь є дуже можливе, бо жандармы дуже часто нашимъ селянамъ такимъ способомъ удѣляють практично курсы мнемоневтики. Длятого прокураторъ не може тягнути зъ зôзнань сего свѣдка передъ комісаремъ староства користи для обжалованя, бо противорѣчать сему зôзнаня его въ судѣ и цѣла неясна исторія переслуханя его черезъ п. Ольшевского о год. 12-тôй въ ночи зъ ланцушками въ руцѣ та при помочи жандармскои кольбы.

Отъ и вся сила доказôвъ п. прокуратора! А противъ того свѣдчить за обжалованымъ цѣлый рядъ свѣдкôвъ вѣрыґôдныхъ, пôсля зôзнань котрыхъ обжалованый лише радивъ удатись назадъ до двора и тамъ ждати, ажь комісарь выборы переведе и *самъ* велить розбѣгнись або поѣде. А въ такихъ словахъ чей-же тяжко добачити заохоты до средствъ насильныхъ! Такимъ средствомъ не може уважатись такожь бажане, щобы выборцѣ конче бачили комісаря и заяву зъ устъ его чули; противно, есть се доказъ великого довѣря, и треба дуже жалувати, що п. комісарь, перенявшись духомъ вôдваги лицарского роду Блявштайнôвъ и Альстерôвъ, ставъ ся для выборцѣвъ зовсѣмъ невидимымъ и чинности урядовѣ сповнявъ лише крôзь вôкно, бо нема сумнѣву, що коли-бы бувъ явивъ ся середъ выборцѣвъ, бувъ бы пересвѣдчивъ ся, що всякѣ поголоски о грôзнôй ситуаціи є лише плодомъ страху тыхъ, у котрыхъ страхъ сей выкликала нечиста совѣсть.

П. прокураторъ побачивъ добре, що его обжалованѣ о злочинъ зъ §. 5. и 81 з. к. не удержить ся и длятого выходить нинѣ зъ евентуальнымъ обжалованѣмъ о збѣговиско, о провину зъ §. 279 з. к. Однакъ се обжалованѣ є вже юридично неможливе. § 279 вымагає, щобы хтось взывавъ до вôдпору [zur Widersetzung] особѣ урядовôй тогдѣ, коли она є въ урядованю. П. прокураторъ каже, що тою особою урядовою бувъ ту вôйтъ Лосинъ, а д-ръ Король взывавъ до вôдпору противъ него словами: „Не слухайте вôйта! чекайте ажь комісарь скаже". Чи справдѣ бувъ вôйтъ тутъ въ урядованю? чи маємо уважати его урядуючимъ и тогдѣ, якъ робивъ зъ Гавтомъ махерство, якъ бы ошукати громаду и безъ нея перевести выборы? Зъ такою льоґікою зайшли бы мы далеко! Уявѣмъ собѣ таку ситуацію, що вôйтъ урядуючій, н. пр. на засѣданю рады громадскои, иде до другои комнаты, розбиває касу громадску и утѣкає зъ грôшми вôкномъ. Чи пôсля гадки п. прокуратора завôзване до придержаня такого вôйта и ставленѣ ему вôдпору есть такожь провиною зъ §. 279 з. к.? А тутъ, де вôйтъ щось бôльше, нѣжь грошѣ, бо найвысше добро публичне хоче махерствомъ выдерти громадѣ, — чи ставленѣ вôдпору противъ сего махерства може уважатись провиною? Ачей-же така интерпретація не може лежати въ интенціяхъ самого п. прокуратора! Впрочôмъ до якого то вôдпору взывавъ д-ръ Король? Тутъ зайшло непорозумѣнѣ черезъ те, що п. прокураторъ не знає добре рускои мовы. Слова „не слухайте" не значать въ рускôмъ языцѣ те саме, що „будьте непослушнѣ", але значить: „не вѣрте тому, що вôйтъ каже", а непослухъ а невѣра — то зовсѣмъ що инше. Вѣры нѣяка устава не може анѣ наказати, анѣ екзеквувати; невѣра — то прецѣнь не вôдпôръ! До вôдпору треба чинности активноі [Widerstand], а д-ръ Король взывавъ людей лише щобы ждали, а въ самôмъ жданю нѣхто прецѣнь не може добачити чого небудь активного.

П. прокураторъ не знайде юриста, котрого бы мôгъ переконати, що дотычно д-ра Короля заходять тутъ законнѣ вымоги провины зъ §. 279 з. к., и тыхъ вымогъ розправа абсолютно не выказала. Але она выказала що инше и певно бôльше цѣкаве й характеристичне, якъ сей зъ такимъ трудомъ громадженый а до такъ неудачныхъ результатôвъ довѣвшій матеріялъ доказовый противъ д-ра Короля. Само обжалованѣ и его результатъ не цѣкавѣ, але цѣкава его будова, его ґенеза, якъ то ви выкрыла розправа

Д-ръ Король сповнивъ великій злочинъ, розбудивши нарôдъ въ своѣмъ повѣтѣ до свѣдомого політичного житя и довѣвши его до хôснованя хочь въ части зъ правъ конституційныхъ. Симъ нарушивъ вôнъ не интересъ публичный, за котрымъ стоить устава, але интересъ тыхъ, котрымъ залежало на удержаню сего народу въ повнôй мертвотѣ горожаньскôй. Такій зухвалый крокъ вымагавъ експіяціи котрою пôсля интенцій противникôвъ мало бути зломане д-ра Короля, знищене его екзистенціи, зроблене его разъ на все неможливымъ. Негода до того лучаєсь легко. Д-ръ Король приѣздить до Кунина — и самъ сей фактъ выстатчає до выдедукованя зъ того всѣхъ потрѣбныхъ консеквенцій. Приѣздить комісарь и ему представляє ся вôдъ разу, що урядованѣ его неможливе, бо Король пôдбуривъ нарôдъ, Король розпонивъ выборцѣвъ, зробивъ зъ нихъ „pijaną rozbestwioną tłuszczę". Очевидно нѣкому не приходить въ голову констатувати: о скôлько въ тôмъ правды? въ чôмъ лежить та аґітація? Прецѣнь пп. Гавтъ и Блявштайнъ такѣ поваги, що на нихъ можна на-певно полагати, и длятого комісія Кеслеръ-Ґроховальскій приймає се яко фактъ доказаный и высилає реляцію до староства, що д-ръ Король довершивъ формальну революцію, веде „niesłychane agitacye, straszliwy terroryzm". Староство зновъ узнає низше своѣ поваги, абы такѣ рѣчи мусѣло ажь провѣрювати и приймає тѣ „niesłychane agitacye, straszliwy terroryzm" яко фактъ, а то тымъ бôльше, що другу, ще страшнѣйшу реляцію здав ему комісарь Ольшевскій.

Личнôсть сего пана дуже интересна. Вôнъ признавъ ся тутъ отверто, що приѣхавъ до Кунина на другѣ правыборы зъ намѣромъ арештувати д-ра Короля, закувати его и вôдставити до Жовквы. За д-ромъ Королемъ переводить вôнъ самъ зъ власнои иніціятивы ревізію въ домѣ Василя Самуляка. Запытаный мною, на якôй законнôй пôдставѣ вôнъ мôгъ се зробити, вôдповѣвъ менѣ, що предпринявъ ревізію и хотѣвъ арештувати д-ра Короля не зъ мотивôвъ юридичныхъ, але психічныхъ! Маємо теперь часъ великихъ реформъ въ законодавствѣ, а п. Ольшевскій при сѣй нагодѣ хотѣвъ бы здаєсь такожь и основнѣ законы зреформувати въ той способъ, щобы о найвысшихъ правахъ людскихъ, о личнôй свободѣ чоловѣка и о ненарушимости его дому рѣшала не буква закона але психічнѣ мотивы, т. є. самоволя кождого орґану політичнои власти. Тôлько-жь до реформы тои бере ся вôнъ завчасу, бо пôдъ авспіціями обовязуючого ще закона о ненарушимости личнои свободы и права домового, супротивъ котрого то закона его интенціи представляють ся яко драстичне безправе!

На пôдставѣ згаданыхъ реляцій, опертыхъ на психольоґіи політичныхъ комісарѣвъ, ц. к. староство въ Жовквы вносить до прокураторіи донесене, въ котрôмъ домагає ся безпроволочного посадженя д-ра Короля въ арештъ. Се донесене староства, вôдчитане тутъ, есть такъ клясичне, що варто схоронити его на вѣчну памятку яко характеристику сучасныхъ вôдносинъ правныхъ... Староство жадає арештованя д-ра Короля, бо инакше не буде могло перевести выборôвъ! Дивна рѣчь! мы тутъ при розправѣ пôзнали цѣлу ґалєрію знаменитыхъ силъ, якими диспонує староство въ Жовквы — такихъ, якъ пп. Ольшевскій, Ґроховальскій, такихъ спеціялістôвъ якъ Кеслеръ, Попелка etc. — и при помочи всѣхъ тыхъ силъ, маючи въ додатку ще леґіоны жандармôвъ, не може староство перевести выборôвъ безъ арештованя д-ра Короля! Яке-жь то свѣдоцтво убожества! Зъ другои-жь стороны въ тôмъ благороднôмъ запалѣ староство перехоплюєсь до того степени, що жадає увязненя д-ра Короля не за те, що вôнъ зробивъ, але за те, що доперва *може* зробити. Я доси чувъ лише про цигана, що бивъ дитину напередъ, щобы збанка не стовкла; але щобы власть публична держала ся такои методы цигана — то зновъ хиба чисто жовкôвска спеціяльнôсть!

Очевидно, що анѣ прокураторія анѣ судъ не дали собѣ такои методы накинути и не арештовано д-ра Короля, але вôдозва тая бодай въ части осягає цѣль, бо стала ся основою доходженя судового и акту обжалованя, а въ дальшôмъ результатѣ и сеи розправы. И доперва тутъ, на сѣмъ мѣсци, старались мы доходити ab ovo до кореня сеи рѣчи — и що-жь показує ся?

Все, вôдъ початку, есть неправдою, выдуманою злобно и пôдступно. Пп. Гавтъ, Ґроховальскій, Кеслеръ, Блявштайнъ — тѣ вѣрыдостойнѣ жерела, роблять ся дуже ляконічными и попадають всѣ епідемічно въ одну спôльну хоробу затраты памяти — и анѣ оденъ зъ нихъ не є въ станѣ подати анѣ найменшого факту того „тероризму" та „неслыханои" аґітаціи. Розправа, котра мала выкрыти доказы противъ д-ра Короля, зовсѣмъ ихъ не выкрыла; а за те выкрыла доказы противъ когось зовсѣмъ иншого. Сума тыхъ доказôвъ складаєсь на досадну характеристику тои етики, зъ якою противники д-ра Короля выступили тутъ до остаточноі зъ нимъ розправы. Зъ тои стороны певно не занедбано нѣчого, не поминено анѣ однои подробицѣ, не полишено анѣ найдрôбнѣйшого средства. Тутъ выточено збрую найтяжшого калібру — а мимо того обжалованый выходить зъ усего чистый и ненарушеный, бо розправа не выкрыла не лише фактôвъ, якѣ бы становили якій-небудь чинъ по мысли кодексу карного, але й не выказала анѣ одного рису на чистôмъ зеркалѣ характеру того чоловѣка.

Высокій Трибуналє! Прокураторъ и теперь ще пôддержує обжалованѣ о злочинъ. Се обжалованѣ вымѣрене не лишь на опозореня обжалованого засудомъ злочину, але й на знищене его екзистенціи, на заннульованѣ цѣлого результату тяжкихъ а совѣстныхъ трудôвъ цѣлого честного и непорочного его житя, — актъ обжалованя жадає смерти цивільноі сего чоловѣка, смерти страшнѣйшои вôдъ фізичноі. Такѣ засуды въ процесахъ політичныхъ мають у насъ традицію лѣтъ довгихъ. Були часы, коли такими засудами позбувано ся у насъ людей невыґôдныхъ для данои системы, хочь вôдтакъ суспôльнôсть и нарôдъ апотеозували засудженыхъ, а й самѣ представителѣ правительства глядѣли на такѣ засуды якъ на велику похибку и аномалію! Однакъ се було можливе лише въ тыхъ часахъ, коли тяжкимъ мечемъ справедливости, выдертымъ зъ рукъ Теміды, орудували иншѣ руки и коли вôнъ стоявъ на услуги иншимъ цѣлямъ. Але тѣ часы минули и нинѣ нѣяка система не въ правѣ надуживати справедливости для своихъ цѣлей. Нинѣ кождый горожанинъ є певный, що буде трактованый самъ про себе, безъ огляду на політичнѣ струѣ данои хвилѣ.

Выс. Трибуналє! Вôдъ часу, якъ пôдсудный ставъ пôдъ замѣтомъ сповненого злочинъства, минає вже близько пôвъ року. Бувъ се для обжалованого часъ страшнои моральнои тортуры, яку зрозумѣє кождый, коли представить собѣ душевный настрôй невинного чоловѣка, котрого придавляє тяжкій обухъ наложеного на него пятна: обжалованого. Тыхъ моральныхъ терпѣнь нѣчо не въ силѣ ему нагородити, хиба то одно пересвѣдченѣ, що вытерпѣвъ ихъ для справы свого народу въ вѣрнôй службѣ его идеаламъ и интересамъ.

Нинѣ, коли справа тая стала ясною, коли переведена зъ такою идеальною обєктивностію и точностію розправа выкрыла, що у обжалованого нема нѣ крихты неправды за собою, що его дѣяльнôсть публична не увôйшла нѣ на волосъ въ колізію зъ постановами закона, — нинѣ вôнъ смѣло може мати певну надѣю, що выровъ Трибуналу дасть наглядный доказъ правдѣ — буде наглядным документомъ тои высокои идеѣ, котрои екзекутиву вложивъ законодавець въ руки Высокого Трибуналу, що безъ огляду на політичнѣ стремленя и пересвѣдченя лише *дѣйстне* нарушенѣ закона може горожанина краю окрыти позоромъ законопереступника.

Не входжу въ то, якѣ высшѣ взгляды, яка vis major споводувала, що се обжалованѣ побачило свѣтло дня, — але результатъ розправы управняє мене пôднести, що умореня его домагаєсь оденъ найвысшій постулятъ, а

именно постулятъ справедливости и въ нмя сего постуляту прошу: Зволить Высокій Трибуналъ обжалованого д-ра Короля увольнити!

Правыборы въ Цебровѣ.

[Першій день розправы 23-ого н. ст. серпня.]

Година 9 рано. Куридоръ суду переповненый селянами въ бѣлыхъ полотнянкахъ. Особно на убочи громада „паньскихъ“ свѣдковъ: льокай чи фѣрманъ въ краткованой лiберiи, кольокохъ зъ дворскои прислуги. Обжалованй — нарбдъ добрный, всѣ до одного письменнй, переснчно по трицять и колька лѣтъ житя, хочь в й старшй а кольокохъ молодшихъ. Найбогатшій мае 12 морґовъ поля, але в й такій, що мае лишь $^3/_4$ морґа, а в и чистй зарббники. Нѣ одинъ не бувъ караный вязницею, а ледви кольокохъ арештомъ и то за дробницѣ. На лицяхъ ихъ не видно нѣякого пригнобленя; противно, вбдбиває ся свѣдомбсть справы, за яку стають передъ судомъ. Саля розправъ невеличка, тожь билеты вступу выдають ся дуже скупо. Для справоздавцѣвъ стблъ помѣщеный въ найгбршомъ мѣсци мѣжь публикою. Зб свѣдкбвъ не явивъ ся дѣдичь Ґарапіхъ, але прокураторъ заявляе, що пбсля его информацій явить ся и сей свѣдокъ.

По вбдчитаню акту обжалованя почато переслухувати обжалованыхъ:

Першій Теодоръ Морозъ [ему закинено, що кричавъ, абы дворскй сторонники справляли собѣ „торбинку на зубы и черепокъ на кровь“ та грозивъ комісіи смертію] збзнае: Були-сьмо у вбйта просити, щобы одного зъ нашои стороны взявъ до комісіи. Вбйтъ вылаявъ насъ. Потому приѣхавъ комісарь и почавъ переводити выборы. Насъ було ббльше, а прецѣнь показало ся, що тамтй мали ббльше голосбвъ. Люде почали кривити ся, а комісарь сказавъ: „Чекайте; я завтра перероблю выборы на вашу сторону“. Тогдѣ люде сказали: „Такъ! мы пбйдемъ, а вы потвердите то, що зробили-сте“. Комісарь сказавъ: „Ну, то я дамь вамъ паперы опечатанй“. Люде опечатаныхъ папербвъ не хотѣли и комісарь давъ добровбльно паперы й печатку. Ґвалтбвъ не було нѣякихъ и я о нихъ нѣчого не знаю. — Прокур. Вы не були въ серединѣ, то звбдки вы знаете, що ваша сторона мала ажь 120 голосбвъ? Обж. Бо менѣ кождый се говоривъ, а я стоявъ у сѣняхъ. Прок. Чи въ селѣ люде жнють добре зъ паномъ Ґарапіхомъ? Обж. До теперь жили добре. Д-ръ Могильницкій: Чи васъ кували жандармы? Обж. Кували. Жандармскими ланцушками окували тблько чотирохъ, а прочихъ *кували въ ланцы зъ волбвъ а ланцбвъ тыхъ повичивъ самъ панъ Гарапіхъ.* Могильн. Кажуть, що паны бояли ся йти зъ канцеляріи. Що они тамъ робили? Обж. А що? *Пили вино, пиво и ѣли.* Сторожь ажь три разы ходивъ по тото.

Петро Зваричь збзнае: Мы знали нашй голосы. Якъ се стало ся, що намъ голосбвъ бракло, не знаю. Знаю, що комісарь Хлендовскій давъ чотиромъ хлопамъ паперы — самъ хлопбвъ закликавъ — а потому казавъ вбйтови дати печатку и люде розбйшли ся. — Предс. Вы рахували голосы? Обж. Такъ. Гудима давъ менѣ папѣръ и оловце. Я бувъ у сѣняхъ и менѣ доносили, хто на кого голосуе. Коли прийшла черга на мене, я передавъ комусь папѣръ, вбддавъ голосъ и пбйшовъ до сусѣда закурити. Тутъ дали менѣ знати, що паньска справа пбйшла горою. Нѣякихъ грбзьбъ Федора Мороза не чувъ, але чувъ, якъ той ще успокоювавъ людей. Д-ръ Чайковскій: Якъ зложила ся комісія? Обж. Комісарь приѣхавъ, роздягнувъ ся, станувъ на порозѣ и сказавъ: „Ну люде, я бачу, що вы не глупй. Я бувъ въ Шопбвцяхъ, тамъ пбйшло дуже добре, ще й пива напили-сьмо ся. Я гадаю, що и ту такъ буде!“ Люде просили, щобы одного зъ нихъ взяти до комісіи, а вбнъ сказавъ: „То не належить до мене“. Паны въ льокали выборчбмъ пили вино и гербату.

Михайло Базюта збзнае: Не грозивъ нѣкому и не знае нѣчого. Привѣзъ комісаря зъ Шоповець и стоявъ мѣжь людьми. Бачивъ, якъ комісарь давъ паперы людямъ добровбльно. Прок. Вы нотували голосы? Обж. Я застучавъ Зварича, якъ вбнъ пбйшовъ голосувати. Д-ръ Мог. Кблько тамъ було всѣхъ людей? Обж. Було зъ 200, хлопы й бабы, бо въ сусѣдствѣ бувъ „хлопскій баль“. Мог А жандармы що робили? Обж. Говорили зъ людьми. Ще хтось сказавъ: „Тамъ мали револьверы!“ а жандармъ вбдповѣвъ смѣючись: „Де тамъ! якъ бы хто [зъ панбвъ] мавъ револьверъ, то я бы вбдобравъ“.

Лука Кузьма збзнае: Комісарь подавъ ему руку и сказавъ: „Зробѣть спокбй тутъ“, а обжалованый звернувъ ся до людей и крикнувъ кблька разъ: „Гей будьте спокбйнй!“ Коли комісарь хотѣвъ давати паперы опечатанй, а люде хотѣли неопечатаныхъ, обжалованый сказавъ: „Певно, що лѣпше дати неопечатанй, абы бувъ спокбй“. Люде розбйшли ся передъ годиною 9-ою. Д-ръ Горбачевскій: Чи жандармы успокоювали людей? Обж. Нѣ, жандармы не взывали до спокою. Д-ръ Чайк Коли васъ арештували? Обж. Въ суботу; скували насъ ланцами зъ волбвъ пана дѣдича. Д-ръ Мог. Вы були на вѣчу въ селѣ передъ правыборами и хто тамъ говоривъ? Обж. Бувъ-емь, а говорили Думка и Шмиґельскій. Мог. А знаете вы, що то е радикалъ? Обж. Не знаю того!

Гринько Зваричь збзнае: Голосувавъ и станувъ на боцѣ. Комісарь кликавъ его по паперы, але вбнъ не хотѣвъ ити. Не грозивъ нѣкому, не кричавъ: „Фаґасбвъ Ґарапіхъ спровадивъ, щобы насъ переголосували!“ не кричавъ такожь, щобы „кишки выпустити“, анѣ того, щобы выдати людямъ „лысого дурня“ [Ґарапіха]. Д-ръ Чайк. Не чули вы, що ще передъ выборами говорили, що Мороза мусять закувати въ ланцухи? Обж. Я самъ не чувъ того, але говорили менѣ люде; за то знаю, якъ зъ противнои стороны кричали, що „хоть-бы мы мали и сто голосбвъ а они тблько пару, то ихъ правда буде на столѣ а наша пбдъ столомъ“. Д-ръ Мог. Вы були на вѣчу? Обж. Тото вѣче було у мене на оббйстю. Я справлявъ весѣле, ажь ту приходить повно сторонныхъ людей и кажуть, що хотять у мене робити вѣче. Я сказавъ, що у мене весѣле и не маю де и якъ, але они просили, щобы ихъ пустити въ стодолу. Я казавъ вбдчинити стодолу, а самъ не мавъ таки часу тамъ бути.

По перервѣ черезъ полудне почато переслухувати шестого обжалованого Андруха Базюту, остатного зъ шѣстьохъ обжалованыхъ о небезпечнй погрозы ушкодженя на тѣлѣ и о неволене до голосованя на сторону громадску. Вбнъ, якъ и всѣ попереднй обжалованй, нѣчого не знае о якбйсь „торбинцѣ на зубы“ та о „черепку на кровь.“ Коли комісарь оголосивъ результатъ выборбвъ, то тй, що стояли коло порога казали, що не годять ся на тото. Обжалованый не кричавъ „Дайте намъ лысого!“ — не знати котрого, бо въ хатѣ було ажь пять лысыхъ. Комісарь добровбльно давъ паперы, щобы люде не бояли ся якого циганьства. Д-ръ Мог. Чи жандармы взывали до розходу? Обж. нѣ; они стояли всѣ „Fuss“ и не взывали людей до нѣчого. Мог. По выборахъ бувъ у школѣ п. староста и що вбнъ говоривъ? Обж. Казавъ, щобы мы перепросили пана [Ґарапіха] а тогдѣ вбйско выйде зб села! Д-ръ Горб. Що вамъ говоривъ Теслякъ? Обж. Казавъ до мене: „Ты старый дурню! що вы зробите? Хоть бы вы мали не знати кблько голосбвъ, то мы будемо горою!“ Д-ръ Чайк. Чи вы умовили ся, щобы кождый зъ вашои стороны голосувавъ дуже голосно? Обж. Такъ. Мы знали, що насъ не пустять въ хату, то мы умовили ся голосувати такъ голосно, абы мы зъ сѣней и зъ на-двору могли рахувати нашй голосы. Тй, що стояли за дворомъ, голосували дуже тихо, такъ, що й чути не можна було.

Стефанъ Боднаръ бувъ коло комісаря, якъ той оголосивъ конець выборбвъ. Люде почали говорити: „Бракуе намъ голосбвъ!“ А комісарь сказавъ: „Ну, я завтра зроблю пяту и четверту курію“. Тогдѣ обжалованый звернувъ ся до людей и сказавъ: „Будьте спокбйнй! якъ панъ обѣцюе, то такъ буде добре“. Хтось зъ людей крикнувъ: „Що зъ нимъ говоришь? бери его за бороду!“ — а хтось изъ чужихъ, не-цебрбвскихъ, крикнувъ: „Най дае паперы!“ Комісарь взявъ обжалованого Погребняка и ще пару людей та й давъ акта. Они выйшли, а обжалованый сказавъ: „Люде, що хочете? вже маемо паперѣ!“ И зновъ ще хтось крикнувъ: „Ты, сякій-такій, а печатка де?“ Прошу трибуналу, ту въ актахъ каже ся, що члены комісіи успокоювали людей, а то неправда. Я одинъ помагавъ комісареви и мирилъ людей. А о сокирѣ, дертю стрѣхи по що бы я говоривъ? Тажь я власне дбавъ о то, щобы не було ббльше клопоту, бо нбчь зближала ся, жандармы могли взяти ся до збруѣ и могла невинна кровь поплысти. — Обжалованому видить ся, що Лука Кузьма сварилъ на него за печатку. Але Кузьма перечить тому и каже, що то бувъ Мартюкъ зъ Исоповець, о чбмъ довѣдавъ ся нинѣ.

Переглядъ політичный.

Заколоты въ Чехахъ не втихають. Ще стоить войско въ Пільзнѣ и въ Ашу, куды выправлено навѣть ще другій вбддѣлъ, а вже доносять, що вчера прийшло въ Осеку до кровавои бійки мѣжь Чехами а Нѣмцями. По обохъ сторонахъ е богато покалѣченыхъ.

Не тблько мѣжь славяньскимъ населенемъ въ Гориціи, Истріи и на Побережу, але такожь и въ Чехахъ, а особливо на Моравѣ проявивъ ся рухъ за введенемъ славяньскои літургіи въ богослуженю. Selske Listy пишуть, що належало бы поволи вернути до славяньского богослуженя и въ тбй цѣли поки-що въ кождбй ческбй діецезіи назначити десять костелбвъ и по два монастирѣ, де замѣсть латиньского языка уживано бы при богослуженю старославяньского. При капітулахъ въ Оломуци и Бернѣ належало бы бодай по одному мѣсци вызначити для крилошанъ, котрй бы уживали славяньскои літургіи. А поки бы въ духовныхъ семинаріяхъ не выховало ся достаточне число священикбвъ, способныхъ до того, радить згадана часопись спровадити тымчасово рускихъ священикбвъ зъ Галичины.

— —

Крбмъ короткого урядового комунікату, якій появивъ ся въ Wien. Abendpost въ справѣ Стоилова, принѣсъ ще й дневникъ Polit. Correspdnz. довгу допись якоись особы, що нѣбы-то остае въ близькихъ зносинахъ зъ болгарскимъ президентомъ міністрбвъ. Въ тбй допись оправдуе ся вже широко Стоилова, мовь то вбнъ въ розмовѣ зъ кореспондентомъ берлиньского дневника нѣ въ чбмъ не дбткнувъ Австріи и австрійского пануючого дому, а тблько жалувавъ ся, що декотрй австрійскй и угорскй дневники процесъ Бончева обговорюють зъ великою неприхильностію до болгарского князѣвства, добачуючи въ сумныхъ выпадкахъ, якй вбдкрывъ той процесъ, образъ загального стану рѣчей въ Болгаріи, хочь таки всюды на свѣтѣ, навѣть и въ Австріи, дѣють ся часомъ пожалованя гбдній рѣчи, за котрй не можна анѣ винуватити правительства анѣ пбсля нихъ выдавати суду о загальнбмъ станѣ краю чи державы. Що Стоиловъ не полагодивъ справы заразъ, то сталось черезъ те, що его не було въ Софіи, а зъ дневникбвъ не мбгъ докладно и вѣрно довѣдати ся, що таке позаходило. Вбнъ выробивъ собѣ навѣть ту хибну гадку, що австрійске правительство жадае вбдъ него перепросинъ за те, чого вбнъ пбсля свого переконаня не допустивъ ся. Длятого вбдложивъ справу ажь до свого повороту.

— —

Убійника испаньского президента міністрбвъ Кановаса засуджено на смерть и страчено д. 20 с. м. въ Мадритѣ. При тбй нагодѣ довѣдавъ ся свѣтъ, що въ Испаніи ще е варварскій звычай не тблько уживати тортуръ въ вязници, але такожь засудженыхъ на смерть тратити не якъ найлекшимъ способомъ, але противно середъ мукъ. Кранна давнои инквізиціи!

НОВИНКИ.

— **Вбдъ Вп. посла о. Данила Танячкевича** одержуемо до умѣщеня отсю его оповѣстку: Высокоповажаныхъ выборцѣвъ взглядно правыборцѣвъ зъ выборчого округа сѣльскихъ громадъ Золочѣвъ-Перемышляны запрошую на мое посольске справоздане, котре вбдбуде ся въ Золочевѣ въ сали мѣсткй — дасть Господь дочекати — 2-ого вересня с. р. [въ четверъ] точно о годинѣ 2-бй зъ полудня. Всѣ инши рускй часописи прошу о ласкаве подане сего запрошеня въ найблизшбмъ числѣ. — *Данило Танячкевичь.*

— **Выдѣлъ філіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ** мае честь запросити своихъ членбвъ на загальнй зборы, котрй вбдбудуть ся въ Золочевѣ дня 2 н. ст. вересня въ сали магістратскбй точно о годинѣ $9^1/_2$ рано зъ слѣдуючимъ порядкомъ дневнымъ: 1) отворене зборбвъ головою філіи; 2) справоздане уступаючого выдѣлу; 3) внесеня членбвъ. Рано о годинѣ 8-бй вбдчитае ся литургія за помершихъ членбвъ філіи въ церквѣ парохіяльнбй. При сбй нагодѣ просимо о якъ найчисленнѣйшу участь и о вырбвнане залягаючихъ вкладокъ членьскихъ. — Вбдъ выдѣлу філіи „Просвѣты“ въ Золочевѣ дня 23 н. ст. серпня 1897. *Сидбръ Озерскій*, голова.

— **Вбдозва до земляковъ.** Выбраный головою комітету „Пбдгбрскои Сиблки“ въ Станиславовѣ для торговлѣ безрогами а евентуально заснованя фабрики вытворбвъ масарскихъ, уважаю собѣ за обовязокъ старати ся зробити въ тбмъ напрямѣ по силамъ моимъ якъ найбольше. Тожь въ першбй лініи звертаю ся до всѣхъ Вп. земляковъ и прошу о ласкаву помбчь. Именно Всч. отцѣ духовнй зволять при нагодѣ сю справу оголосити, пбсля писаного въ часописяхъ пояснити и заохотити, щобы кождый, кого лишь на 10 злр. стане, вступавъ до тои сиблки, котра зможе вбйти ажь тогдѣ въ житѣ, якъ зголосить ся достаточне число членбвъ. Надѣючи ся, що въ тбмъ такъ важнбмъ дѣлѣ, якимъ е пбднесене добробыту нашого народу, Вп. земляки не вбдкажуть своеи помочи, пишу ся зъ поважанемъ — *Володимиръ Озаркевичь*, парохъ въ Сѣльци. [Заявы приступленя высылати треба на адресу: М. Кушнѣръ, директоръ „Народнои Торговлѣ“ въ Станиславовѣ.] Другй часописи прошу о повторене сеи вбдозвы.

— **На дохбдъ Рускои Бурсы въ Бережанахъ** вбдбуде ся дня 2 н. ст. вересня заходомъ молодѣжи бережаньскои вечерокъ зъ танцями, на котрый всѣхъ дооколичныхъ патріотбвъ и приклонникбвъ Бурсы якъ найсердечнѣйше мае честь запросити — *Выдѣлъ.*

— **За послѣдне вѣче въ Дрогобичи**, котре, якъ звѣстно, вбдбуло ся въ иншбмъ льокали по вбдповѣднбмъ повѣдомленю власти и було розвязане, — потягнувъ судъ дрогобицкій аранжербвъ вѣча до одвѣчальности и вызначивъ речинець до переслуханя на день 26 н. ст. серпня с. р.

— **Стіпендіи для ученикбвъ семинарій учительскихъ**, призначенй зъ фондбвъ краевого и державного, выносять на 1897/8 р. шкбльный разомъ 120.000 зр Зъ сего припадае на три семинаріи женьскй 16.000 зр. а на 9 мужескихъ семінарій 104.000 зр. Край дае 90.000 зр. а держава 30.000 зр.

— **До бурсы „Народного Дому“ у Львовѣ** принявъ управляючій Совѣтъ на 1897/8 шкбльный рбкъ зъ бувшихъ воспитанникбвъ слѣдуючихъ ученикбвъ гімназіяльныхъ, а) на повне утримане: 1) Петра Пелицця и 2) Симеона Булика, обохъ зъ VIII. кл.; 3) Панталеймона Барана и 4) Александра Гасая, обохъ зъ VI. кл.; 5) Григорія Бучму, 6) Іосифа Денисюка, 7) Стефана Матвѣйкова и 8) Михайла Теребушку, всѣхъ 4-хъ зъ V. кл.; 9) Ивана Площаньского зъ IV. кл.; 10) Петра Русина зъ II. кл.; 11) Ивана Бачмагу, 12) Петра Булика и 13) Теодора Заболоцкого, всѣхъ трехъ зъ I. кл.; — б) тблько на харчь: 14) Василя Глуховецкого зъ VIII. кл.; 15) Стефана Головацкого и 16) Петра Курдидика, обохъ зъ VII. кл.; 17) Емануила Пбдлясецкого зъ VI. кл.; 18) Илію Гавришкевича зъ III. кл.; 19) Льва Цегельского зъ II. кл.; 20) ново-подавшого ся Антона Цегельского (сына приходника въ Подусовѣ).

— **Огнѣ.** Въ Загбрю коло Заложець, брбдского повѣта, выбухъ дня 21 с. м. въ полудне на постерунку жандармеріи огонь, розширивъ ся скоро на сусѣдні загороды и при сильнбмъ вѣтрѣ знищивъ въ короткбмъ часѣ чотирнацять господарствъ зб всѣми припасами збожа й сѣна. Лише чотирохъ погорѣлцѣвъ було обезпеченыхъ. Акціи ратунковй въ самбмъ початку пожару були великою перепоною выбухи острыхъ патронбвъ карабіновыхъ; черезъ то не можна було запобѣгти розширеню огню. На погорѣльцѣвъ приходить велика нужда, бо майже вся праця сегорбчна пбйшла зъ дымомъ а вбдбудувати ся нема зъ-вбдки. Помбчь е потрѣбна! — Дня 22 серпня о годинѣ $1^1/_2$ у ночи взявъ ся въ Вербици, повѣта равского, огонь и въ кблькохъ хвиляхъ обнявъ кбльканацять загородъ [крбмъ хатъ]. Въ Вербици ще зъ панщиняныхъ часбвъ припадае на кождого господаря посѣлбсть на огородъ и пбдъ будову шѣсть сяжнѣвъ широка, то-жь стодолы и стайнѣ граничать стрѣха о стрѣху, а черезъ те огонь ширивъ ся блискавицею. Все-жь таки нещасте не було бы такъ велике, коли-бъ громадяне хотѣли и вмѣли взяти ся до гашеня та коли-бъ не були ограничени лишень на свою власну збисовану сикавку. А такъ згорѣло шѣснацять загородъ, межи тыми одна жидбвска, зб всѣмъ збожемъ и пашею до послѣдного диля. Обезпеченыхъ було всего шѣстьохъ, а то: два въ „Днѣстрѣ“, одинъ въ Краковскбмъ товариствѣ, а три въ „Фенiксѣ“. Шкода необезпечена выносить, легко числячи, 10 тысячь. Довгій буде передновокъ!

— **Нещастнй пригоды на зелѣзницяхъ.** Дня 13 с. м. особовый поѣздъ, идучій въ напрямѣ Львова, наѣхавъ на стаціи въ Новосѣлкахъ на порожный ваґонъ товаровый, въ наслѣдокъ чого ваґонъ бувъ поторощеный а льокомотива ушкоджена. При тбй пригодѣ машиністъ Мушинкевичь и печникъ Предонь вбднесли легкй контузіи. Причиною наѣханя було се, що робітники уставили безъ вѣдомости начальника стаціи Вол. Иванейка порожный ваґонъ на рельсахъ призначеныхъ для особового поѣзду. — Дня 19 с. м. о год. 4-тбй рано наѣхавъ поѣздъ товаровый на стражника зелѣзничого, Войт. Звежиньского, котрый стоявъ при рампѣ коло будки ч. 199 на територіи громады Шегинѣ, и тяжко его покалѣчивъ, такъ що вбнъ, перевезеный на стацію Медику, въ двѣ годины померъ. — На граници австрійско-баварскбй лучила ся минувшои суботы о год. 12-тбй въ полудне страшна пригода, при котрбй десять особъ вбднесло тяжкй ушкодженя, а урядникъ ц. к. выдавництва книжокъ шкбльныхъ у Вѣдни Байль погибъ на мѣсци. Поспѣшный поѣздъ, идучій зъ Монахіи до звѣстного купелевого мѣсця Райхенгаль, наѣхавъ на стаціи Фрайлассінґъ на поѣздъ льокальный, що прибувъ зъ Райхенгаль. Поѣзды наѣхали на себе на перехрестници въ сей способъ, що поѣздъ поспѣшный въѣхавъ зъ цѣлымъ розгономъ въ середину поѣзду льокального, при чбмъ поторощивъ чотири ваґоны, повній пасажербвъ. Машиністъ поспѣшного поѣзду хотѣвъ въ послѣднбй хвили загальмувати поѣздъ, але гальмы не дописали. — На шляху Парижъ-Арпайонъ одинъ поѣздъ наѣхавъ на другій, що передъ нимъ ѣхавъ тыми самыми рельсами. Лишь послѣдный ваґонъ бувъ поторощеный, бо машиністъ наѣханого поѣзду, видячи небезпечнбсть, утѣкавъ що силы напередъ.

— **Зъѣздъ фармацевтбвъ галицкихъ** вбдбувъ ся сеи недѣлѣ въ сали готелю Belle Vue. На зъѣздъ явило ся понадъ сто участникбвъ, а наради тревали до пбвночи. Предсѣдателемъ нарадъ бувъ выбраный п. Девеші. Рефератбвъ було пять. Въ першбмъ рефератѣ о службовыхъ вбдносинахъ поставивъ п. Ант. Смѣшекъ такій резолюціи: 1) часъ праці въ аптикахъ мае тревати вбдъ 8 год. рано до 9-тои вечеромъ зъ двогодинною перервою на обѣдъ; 2) кождого другого дня вбльне пополудне, а кождои другои недѣлѣ цѣлый день вбльный; 3) найменша мѣсячна платня 60 зр. зъ квінквеніями по 10 зр. мѣсячно, а въ мѣстахъ зъ населенемъ понадъ 25.000 окремый додатокъ на мешкане; 4) за нбчну службу вынагородженя въ высотѣ одной короны; 5) що року дво-

тыжднева вôдпустка безъ обмеженя платнѣ. Резолюціи принято безъ дискусіи. Вôдтакъ п. Ант. Маркевичь выказувавъ конечну потребу збôльшеня числа аптикъ въ Галичинѣ о сто, опираючись на статистичныхъ датахъ що-до населеня Галичины. При обсадѣ вже истнуючухъ и новыхъ аптикъ не повинна власти руководити ся протекцією, а такожь теперѣшный устрôй аптикъ, зъ концесіями на особы и ихъ наслѣдникôвъ повиненъ бути зреформованый. Референтъ п. Гавсберґъ заявивъ ся противъ допущеня женщинъ до фармацевтичного званя. Вкôнци референтъ п. Тляпа критикувавъ орґанізацію аптикарскои ґреміи, емеритального фонду и устрôй заводовои касы хорыхъ.

— **Скаженый песъ** надбѣгъ дня 20 с. м около год. 11-тои передъ полуднемъ до Бродôвъ вôдъ стороны Ялôвчика и кинувъ ся въ ринку на селянку Параньку Жилу, а покусавши ей въ руки и ноги, кинувъ ся на утѣкаючого Ив. Сохацкого та рôврожь тяжко его покалѣчивъ. Наполоханый людьми, утѣкъ песъ улицею Зелѣзничою до старыхъ Бродôвъ, а покусавши по дорозѣ ще тров людей, ажь въ Заставкахъ бувъ убитый жандармами. Покусаныхъ вôдставлено до поліціи, але не много имъ се помогло, бо въ поліційнôмъ бюрѣ санітарнôмъ не найшлись потрѣбнѣ приборы антісептичнѣ.

— **Дрôбнѣ вѣсти.** Цѣсарь признавъ кольоніи лѣчничôй дѣтей скрофулічныхъ въ Римановѣ квоту 5.000 зр. зъ доходôвъ державнои льотеріи добродѣйнои, а сими днями ту квоту вже выасиґновано. — Віцепрезідентъ краєвои рады шкôльнои д-ръ Бобжиньскій вернувъ до Львова и зачавъ урядувати. — Цѣсарь помилувавъ Ивана Недоситка, засудженого тернопôльскимъ судомъ присяжныхъ на кару смерти за убійство свого брата, а найвысшій трибуналъ засудивъ его на 12 лѣтъ тяжкои вязницѣ.

Господарство, промыслъ и торговля

— **Результатъ сегорôчныхъ жнивъ у всхôднôй Галичинѣ** представляє ся пôсля „Rolnik-a“ ось якъ: Сегорôчнѣ жнива выпали у всхôднôй Галичинѣ досыть лихо, а причиною сего були некористнѣ услôвя кліматичнѣ въ часѣ росту и цвѣту збôжа и слоты пôдчасъ жнивъ. Довгѣ дощѣ при высокôй загально температурѣ ажь до кôнця липня пошкодили значно и такъ вже лихимъ збôжамъ; пшеницѣ и жита, повалены и перерослѣ травою, зрастали въ многихъ мѣсцяхъ на помети або въ снопахъ. Жито въ многихъ околицяхъ (Сянявске, Галицке) вылягло передъ жнивами до тои степени, що выдавало ся неначе притолочене до землѣ, а тымъ самымъ к зерно не могло бути дорôдне. Пшениця лѣпше выглядала, але була значно знищена ржою. За-для надмѣру вохкости, захопченя и травы (метлицѣ, пирѣю) збôрка, числячи на копы, выдає ся середна або досыть добра, переважно числять 8—10 кôпъ зъ морґа (выимково же ажь 25 до 30 кôпъ жатои коло Тартакова). Зерно выдає скупо; пересѣчно дає копа 35 до 50 кільо зерна, выимково на Подôлю, а декуды лишь мѣсцями (въ Перемыскôмъ) по 60—80 кільо. Пшениця озимои выносить збôрка зъ морґа пересѣчно около 5—7 q. Лѣпшѣ збôрки въ Сокальскôмъ и Белзкôмъ до 12 q., въ Перемыскôмъ 5 до 10 q., въ Косôвскôмъ въ однôй мѣсцевости 8—10 q., на Подôлю 7—9·5 q. зъ морґа. Пшениця яра дала взагалѣ значно гôршу збôрку. Зъ повѣту мостиского збôрка пшеницѣ найниза, ино 2·5—4 q. зъ морґа. Жито ще лихше якъ пшениця. Пересѣчно 4 до 6 q. зерна — выимково въ Косôвскôмъ до 8 q. Зерно дрôбне и марне. — Овесъ, що значно лѣпше заповѣдавъ ся, за-для лихои погоды значно обсыпавъ ся и такожь не мудрый на зерно. Найбôльше зъ Подôля въ околицяхъ Тернополя и Теребовлѣ 9—12 q. зъ морґа, однакъ ще немного певныхъ датъ; такъ само и зъ ячменемъ, котрого збôрка рôвножь лиха, выимково до 8 q. зъ морґа доходить. Въ околицяхъ гôрскихъ що ино жнива и длятого нема зъ-вôдтамъ ще датъ. О скôлько можна вносити, то и тамъ зерно не буде лѣпше выдавати. Вся солома, передовсѣмъ пшенична, такъ всюды знищена ржою, що майже не можна уживати ей на пашу, а се дуже дасть ся вôдчути. Гороху мало декуды доси збôрано, числять до 5 q. зъ морґа. Конюшины дуже гарнѣ, дали зъ другого покосу до 40 q. сѣна (н. пр. въ Перемыскôмъ). Не всюды ще ихъ збôрано. Бульба зачинає загально псути ся, а декуды вже по части попсула ся; ранній американы майже всюды зôгнили. Ленъ и коноплѣ на рôвнинахъ вже збôрано и збôрка дуже мѣрна; въ гôрскихъ околицяхъ мабуть буде лѣпша. Хмѣль дуже середный, въ многихъ околицяхъ пошкодила мучка. — Мимо лѣпшои погоды въ серпни, котра дозволила добре покôнчити жнива, именно вôвса и конюшины, загально жалують ся на сегорôчный неврожай, бо псує ся бульба и нишѣ ростины окоповѣ, котрыхъ не ожна було зъ весною и въ лѣтѣ добре обробити.

Именованя, перенесеня, вôдзначеня и пр.

— **Вôдзначеня.** Директоръ и примарь шпиталя въ Бережанахъ д-ръ Цавдереръ одержавъ золотый хрестъ заслуги зъ короною.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дôстати можна въ тов. Просвѣта.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 24 серпня. Ґр. Освальдъ Тунъ, принявши запросины до участи въ угодовôй конференціи, приславъ опôсля до ґр. Баденього листъ зъ повѣдомленемъ, що въ разѣ, коли бы конференція мала радити безъ заступникôвъ нѣмецкого народу, тогдѣ и заступники вѣрноконституційнои бôльшои посѣлости не могли бы въ нѣй взяти участи.

Прага 24 серпня. На вчерашнôй нарадѣ постановили Нѣмцѣ не брати участи въ угодовôй конференціи.

Петербургъ 24 серпня. Вчера о год. 11½ передъ полуднемъ прибула француска ескадра до Кронштадту. Напротивъ Фора выѣхавъ вел. кн. Алексѣй и, повитавши его, забравъ его на свое судно. Разомъ зъ вел. княземъ удавъ ся Форъ, одѣтый въ фракъ и зъ лентою св. Андрѣя на груди, на судно царя. Пôсля сердечного привитаня зъ царемъ — уцѣлували ся два разы — вôдплыли до Петергофу, а высѣвши зъ судна, поѣхали до царскои палаты. Форъ зложивъ візиту царицѣ. Потôмъ дано снѣданє, а по снѣданю складавъ Форъ візиты членамъ царского дому. Сегодня приѣздять до Петербурга.

КОНКУРСЪ.

Въ рускôмъ дѣвочôмъ институтѣ пôдъ управою СС. Василіянокъ у Львовѣ можуть бути въ сѣмъ роцѣ шкôльнôмъ помѣщенй ученицѣ чи то шкôлъ выдѣловыхъ, чи учительскои семинаріи пôдъ слѣдуючими услôвями: Мѣсячна плата за удержанє, свѣтло и опалъ 20 зр., за праня 1 зр. Бѣлє въ числѣ вôдповѣднôмъ маєбути назначене початковыми буквами дотычнои институтки. Близшй информаціи якъ такожь зголошеня найдальше до 30 ого с. м. приймає зарядъ при улици Зибликевича ч. 24.

Надосланє.

Зміна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

пôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1. у ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвôнкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

24 н. ст. серпня 1897.

Львôвъ: Пшениця 9·75 до 10·—, жито 7·50 до 7·75, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·75 до 7·—, рѣпакъ 12·— до 12·50, горохъ 6·— до 8·—, вика 4·80 до 5 —, насѣнє льняне —·— до —·—, насѣнє конопне —·— до —·—, бôбъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижь —·— до —·—, кукурудза стара 5·50 до 5·75, кукурудза нова 5·50 до 5·75, хмѣль —·— до —·—, за 100 кільо у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ —·— до —·— зр.

Курсъ Львôвскій

зъ дня 24 н. ст. серпня 1897.

	Плат.	Жад.
Акції за штуку безъ купона.		
Зелѣзн. гал. Кар.-Людв. по 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣзн. Львôв.-Чернов.-Яссы по 200 зр.	281 —	285 —
Банку гипот. галиц. по 200 зр. а в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставнѣ за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а.в. выльос. зъ 10% прем.	110 20	110 90
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в льос въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісін)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 50	98 20
„ „ 4% льос. въ 56 л	97 20	97 90
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	97 80	98 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнй Банку краєв. 5% (II. ем.)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III.ем.)	100 10	101 80
Позички краєвои зъ 1873 по 6% а в.	103 —	— —
Позички краєвои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краєвои зъ 1893 по 4% а. в.	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 —	97 70
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 25	29 25
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 60	5 70
Наполеондоръ	9 48	9 58
Пôвъимперіялъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 27½	1 28½
100 марокъ нѣмецкихъ	58 50	59 —

ЗАВЕДЕНЄ ЖЕРЕЛЬНЕ и ВОДОЛѢЧНИЧЕ

МОРШИНЪ (пôдъ Стрыємъ)

положеный въ околици здоровôй и красивôй середъ шпильковыхъ лѣсôвъ 380 метр. по-надъ рôвень моря. Станція зелѣзнича, почта и телеґрафъ въ мѣсци, купелѣ бромово-солянковй, боровіновй, рѣчнй и ставовй. Вода лѣчнича гôрко-солона зъ жерела Боніфатія. Гідропатичне лѣченє жентицею, електричностію и масажемъ. Вказаня: хоробы горла, легкихъ, жолудка, жѣночй, нервовй, ревматизмъ, недокровность и скрофулы. — Заведенє отворене вôдъ 1-ого червня до 15-ого вересня. — Пансіонъ вôдъ 18 зр., зъ лѣченемъ вôдъ 22 зр. тыжднево.

17б 15—21 **ЗАРЯДЪ.**

Стоваришенє парового мореплавства

„LA LIGURE BRASILIANA“

Европа Пôвн.-Америка Австралія

Азія Полудн.-Америка Африка

Перевôзъ пасажирôвъ и товарôвъ по можливо низькихъ, безконкуренційныхъ цѣнахъ, спеціяльно до Бразилія, Аргентины, Перу, Чілі, Сполученыхъ Державъ пôвн. Америки, Канады, Австралія.

Выдаванє зелѣзничихъ білетôвъ на зелѣзницѣ пôвн. Сполученыхъ Державъ.

Близшихъ информацій на всѣхъ мовахъ удѣляє выключно генеральна агентура. 87 44—50

„La Ligure Americana“

Italia. Sezione Esteri. Genua.

Двохъ ученикôвъ

зъ доброго дому прийме на помешканє и опѣку руска родина. Близшй поясненя подасть проф. Григ. Врецьона або Адміністрація „Дѣла“. 248 2—4

Звôнки шкôльнй и церковнй въ вазѣ вôдъ 3 до 20 клґр. по зр. 2 за 1 кільо. Знаряды до науки зручности „Slójdu“ поручає ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, торговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

Ученика з низших шкіл

пошукує на станцию дім німецкий. Відомість ул. Бема ч. 8., І. поверх, у п. Верхратскои. 242 2—3

Добру станцію

зъ родительскою опѣкою, зъ здоровымъ господарскимъ харчемъ, — по дуже умѣркованôй цѣнѣ — можна дôстати у пп. Томанкôвъ, ул. Калѣча ч. 6. 243 4—5

Словарь нѣмецко-рускій

Ом. Партицкого

продає товариство „ПРОСВѢТА“ по 1 зр. замѣсть 3 зр.

ТУТКИ цигаретовй 1000 штукъ 1 зр. поручає А. Мазуркевичь, Львôвъ ул. Галицка ч. 12.

Ручить ся, що чиста

Вôдзначена найвысшими преміями

Томаса мука фосфатова

зъ ческихъ и нѣмецкихъ млыновъ томасовскихъ — со

найуспѣшнѣйше и найдешевше средство назозове фосфоромъ.

Ручить ся за змѣстъ цитратовои кислоты фосфоровои.

Для всякого рода рôлѣ.

Надає ся для запоможеня рôлѣ убогои въ кислоту фосфорову, для всякихъ родôвъ збôжа, окоповыхъ и олѣйныхъ ростинъ, для засѣвôвъ конюшины и люцерны, для виноградникôвъ, хмелю и ярины, а спеціяльно якъ найлѣпше для навоженя лукъ.

Перевысшає всѣ суперфосфаты тымъ, що довго тримає ся.

Наколи-бъ хибувало дещо зъ цитратовои кислоты фосфоровои, то було бы доплачене. Численнй премій, вôдзывы ґазетъ фаховыхъ и всякй поясненя суть пôдъ руками.

Запыты и замовленя пôдъ адресою:

Phosphatmehl-Verkaufs-Bureau der böhmischen Thomaswerke in Prag

Mariengasse Nr. 11. 8 9—23

Заступництво для Галичины и Буковины

ІОСИФЪ КАРРАХЪ

у Львовѣ, улиця Сикстуска ч. 26. — Телєфону ч. 408.

Розклад їзди поїздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	приходить о	До Львова	ПОЇЗД посп.	ПОЇЗД особ.	відходять о	Зі Львова
	7.30		з Ицкан	6.00			до Підволочиск з головн. двірця
	7.50		„ Янова	6.10			„ Ицкан
	7.52		„ Тернополя на Підзамче	6.15			„ Підволочиск з Підзамча
	8.05		„ Лавочного		6.45		„ Ицкан
	8.15		„ Тернополя на головний дворець	8.40			„ Кракова
	8.25		„ Сокаля		8.55		„ „
	9.10		„ Кракова		9.20		„ Сколього [до Гребенова від 10/7—31/8]
	10.35		„ Ярослава		9.25		„ Сокаля
	1.15		„ Янова		9.40		„ Янова
1.30	—		„ Кракова з Орлова [від 25/6 до 15/9]		10.05		„ Підволочиск з головного двірця
	1.40		„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27		„ „ „ Підзамча
1.50	—		„ Черновець		10.45		„ Ицкан
2.15	—		„ Підволочиск на Підзамче		1·04		„ Янова [лишь в неділі і свята]
2.30	—		„ „ „ головн. дворець	1.55			„ Підволочиск з головного двірця
	5.25		„ Сокаля	2.08			„ „ „ Підзамча
	5.35		„ Підволочиск на Підзамче		2.31		„ Брухович що неділі і свята до дальшого заряджения
	5.45		„ Ицкан	2.40			„ Черновець
				2.50			„ Кракова
Ніч					3·00		„ Янова
	3.04		з Підволочиск на Підзамче		3.05		„ Сколього [від 1/5 до 30/9 з Стрия]
	3.30		„ „ „ головн. дворець		3.48		„ Бруховичъ
5.10			„ Кракова		4.40		„ Ярослава
	6.00		„ Підволочиск на головн. дворець		3.40		„ Зимнои води що день до дальшого заряджения
	6.55		„ Кракова	**Ніч**			
	8.00		„ Янова тілько в неділі и свята.		4.40		до Кракова
	8.15		„ Брухович тілько від 20/8 ажь до дальшого заряджения.		5.20		„ Лавочного
8.45			„ Кракова		6.24		„ Янова лишь в будні дни
	8.49		„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.		6.45		„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	9.01		„ Янова		7.05		„ Сокаля до 15/9
	9.10		„ Ицкан Бергомету з знімком понеділка		7.25		„ Тернополя з головного двірця
	9.30		„ Кракова		7.30		„ Лавочного
9.43			„ Підволочиск на Підзамче		7.47		„ Тернополя з Підзамча
9.50			„ Ицкан		8.50		„ Янова в неділі и свята
10.00			„ Підволочиск на головн. дворець		10.30		„ Ицкан
	10.20		„ Сколього [лишь від 1/5 до 30/9] Стрия, Хирова.	10.50			„ Кракова
	12.10		„ Лавочного		11.00		„ Підволочиск з головного двірця
			7		11.37		„ „ з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ: Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропіґійского, пôдъ зарядомъ Іоакима Грешяка.

Ч. 182. Львовъ, Середа 13 (25) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крѣмъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Литературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить вѣ второкъ, и вѣ второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Адміністрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Кароля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платнй у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком

въ Австрій:		за границею:	
на цѣлый рѣкъ	18 зр.	на цѣлый рѣкъ	24 зр.
на пѣвъ року	9 зр.	на пѣвъ року	12 зр.
у Львовѣ:			
на цѣлый рѣкъ	16 зр.	на пѣвъ року	8 зр.
на чверть року	4 зр.	на мѣсяць	1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція пѣдъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Рекламаціи неопечатай вѣльній вѣдъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звычай принимають ся по цѣнѣ 10 кр. вѣдъ одной строчки инсератовой або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надѣсланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншй донесеня приватній числить ся по 15 кр. вѣдъ стишка.

Важна хвиля.

Ґр. Бадені не маѣ щасливои руки, бо и послѣдна его акція, чи проба, не повела ся. Нѣмцѣ рѣшучо вѣдмовили своєи участи въ конференціи, бо не мають довѣря до правительства. Если справдѣ запросины на спѣльну конференцію мали бути „послѣднымъ“ актомъ теперѣшного правительства, если правительство не способне вже нѣчого иншого, нѣчого нового выдумати для привернення нормальныхъ вѣдносинъ внутрѣшныхъ, то оно въ виду послѣдныхъ подій повинно вмѣти вытягнути консеквенціи. Тыми консеквенціями можуть бути: або уступленє кабінету або новый курсъ въ політицѣ правительственній. Опозиція нѣмецка надѣѥ ся уступленя кабінету, а противно пѣвъурядова праса заповѣдаѥ новый курсъ. Послѣдній вѣсти доносять, що по нарадѣ міністерства вѣдкликано розбсланй запросины, а се значило бы, що ґр. Бадені хоче числити ся зъ фактами. Се цѣлкомъ льоґічно, бо конференція при абстиненціи Нѣмцѣвъ не маѣ реального значѣня.

Вѣдмова нѣмецкихъ послѣвъ въ обѣсланю конференціи маѣ далекосягле значѣнє и зъ тымъ фактомъ мусить числити ся кождый австрійскій мужь державный. Тымъ бѣльше, що нѣмецкй опозиціоністы ставляють теперь справу ширше, заявляючи глубоке пересвѣдченє, що цѣла справа перестала вже теперь бути выключно квестію ческо-нѣмецкою, а стала загально австрійскою, бо розходить ся о жизненну квестію національну всѣхъ Нѣмцѣвъ въ Австріи. Фактъ, що на ухваленй резолюціи згодили ся всѣ нѣмецкй сторонництва ческй, що навѣть вѣрноконституційна бѣльша посѣлбсть не выломила ся зъ-пѣдъ сеи солідарности, бо ґр. Освальдъ Тунъ вѣдкликавъ свою участь въ конференціи, — сей фактъ велить повысшій мотивъ резолюціи брати на серіо. Не помогли остороги пѣвъурядовои и рептільнои прасы, щобы Нѣмцѣ не дались вести за нѣсъ Шенерерови и не слухали его пѣдшептѣвъ, бо стануть зрадниками державы. Марево Шенерера, мальованє на стѣнѣ пѣсля методы галицкои, котра кождого Русина называѥ москвофілемъ, не збило ческихъ Нѣмцѣвъ зъ дороги, а противно сконсолідувало ихъ до спѣльнои акціи. Мѣжь ческими Нѣмцями не найшлись „рускй новокурсники“, всѣ они заняли принципіяльне становиско и не дались заманити солодкими запросинами на конференцію. Нѣмцѣ не мають довѣря въ щирй интенціи правительства, тожь и не могли збйти зъ разъ занятого становиска.

Такъ отже скѣнчивъ ся вже и другій актъ въ угодовѣй акціи правительства. Наступаѥ третій актъ а зъ нимъ и новй особы дѣевй — парляментарна комісія правицѣ, представителѣ теперѣшнои бѣльшости парляментарнои. Чи правиця, котра хотѣла и хоче вѣдгравати ролю правительственнои бѣльшости, поступала доси зовсѣмъ льояльно супротивъ кабінету ґр. Баденього, про се можна всѣляко говорити, а вже найлѣпше свѣдоцтво выставивъ ѣй самъ ґр. Бадені тымъ, що не хотѣвъ такъ довго признати ѣй характеру бѣльшости правительственнои. Чи теперь признаєть ѣй сей характеръ? Если признаєть, то и прийме услѣвя, якй она ему подиктуѥ. Надъ тыми услѣвями маѣ радити парляментарна комісія правицѣ дня 1 вересня у Вѣдни и предложити ихъ президентови міністрѣвъ. Якй се услѣвя будуть, ще не знати, але зъ натякѣвъ ческои и польскои прасы можна вносити, що будуть рѣшучй, недвозначнй та выминаючй. „Aut — aut“ скаже комітетъ екзекутивный правицѣ ґр. Баденьому и вхопить въ свои руки керму справъ державныхъ. Або безъуслѣвно зъ нами, або безъ насъ и противъ насъ. Мѣжь иншимъ задумують зажадати вѣдъ ґр. Баденього усуненя обструкціи парляментарнои, бо инакше не возьмуть ся до роботы. Зъ того выходило бы, що ґр. Бадені маѣ до вѣльного выбору: або обструкцію або опозицію. Але якимъ средствомъ усунути обетрукцію? Пп. Абрагамовичь и Крамаржь ставили чоло обструкціи, а вкѣнци таки прийшло до того, що ґр. Бадені волѣвъ закрыти парляментъ. Чи мало бы се повторити ся ще разъ, и то въ острѣйшѣй формѣ, бо при обостороннѣмъ розъяренію въ наслѣдокъ послѣдныхъ подій ческо-нѣмецкихъ? На кождый спосѣбъ Чехамъ припало бы перше слово при укладаню условій, а хто знаѥ, чи они будуть мати силу запанувати надъ собою въ такъ радѣстнѣй для нихъ хвили, коли переймають керму въ свои руки. Умѣренность а заразомъ рѣшучѣсть повинній бути девізою бѣльшости парляментарнои — напоминаѥ умѣркована праса, але кождый знаѥ, якъ тяжко удержати рѣвновагу и не робити промахѣвъ. „Представителямъ бѣльшости парляментарнои — пише „Politik“ — треба зновъ пригадати, щобы они зъ якъ найбѣльшою обережностію, але заразомъ зъ непохитною енергіею заступали свое становиско. Автономісты не смѣють спускати зъ очей сего, що мусять правительству рѣшучо дати пѣзнати, що не думають пѣдпирати правительства, котрого програма опиралась бы лишь на звѣстнѣмъ §. 14 основныхъ законѣвъ. Знаємо, що мѣжь деякими парляментаристами суть такй, котрй одушевляють ся „здоровымъ абсолютизмомъ“ и цѣлкомъ не разило бы ихъ правленє при помочи цѣсарскихъ розпоряджень. Передовсѣмъ заступники ческого народу мусѣли бы выступити противъ такихъ архаистичныхъ забаганокъ та поставити коротку альтернативу: або — або.“

Неудача ґр. Баденього зъ конференцією, хочь можна було ей передвидѣти, помѣшала пляны правительства, такъ що навѣть не знати, коли рада державна буде скликана. Се очевидно буде залежати вѣдъ децизіи кабінету и вѣдъ ухвалъ комітету екзекутивного правицѣ. Если кабінетъ и парляментарна бѣльшѣсть уложать спѣльну програму дѣланя, то будуть могли забирати ся до полагоджуваня справъ державныхъ въ дорозѣ парляментарній. Заразомъ мусѣвъ бы наступити зворотъ въ політицѣ кабінету, а ще не выключена сеся можливѣсть, на се вказуѥ комунікатъ орґану міністерства справъ заграничныхъ.

Fremdenblatt въ статьи пѣдъ заг. „Wort zur Situation“, поясняючи теперѣшне положенє, зачинаѥ „зъ кѣнца“, с. є. вѣдъ выданя розпоряджень языковыхъ: „Чехи зажадали угоды, котрои передвступнымъ услѣвємъ мала бути рѣвноправнѣсть, або бодай вѣдносины приближаючй ся до рѣвноправности; натомѣсть рѣшучо противили ся угодѣ, котрои що-нно результатомъ мала бути рѣвноправнѣсть. [Се значить, Чехи не хотѣли зъ рукъ, зъ ласки Нѣмцѣвъ добивати ся своихъ національныхъ постулятѣвъ. — Пр. Ред.] Ґр. Бадені рѣшивъ ся увзгляднити се теоретичне становиско о стѣлько, на скѣлько черезъ унормованє квестіи языковои Чехи найшли бы ся въ такѣмъ положеню, що при будучѣй угодѣ могли бы переговорювати зъ Нѣмцями, якъ рѣвнй зъ рѣвными. Въ сей спосѣбъ Чехи мали бы можнѣсть въ квестіи языковѣй не ино осягнути вѣдъ Нѣмцѣвъ уступки, але такожь зъ своєи стороны жертвувати уступки. Заразомъ однакъ хотѣвъ ґр. Бадені доказати Нѣмцямъ, що языковй розпорядженя були выданй вправдѣ въ хосенъ Чехѣвъ, але не були спонуканй непривязнею супроти Нѣмцѣвъ. Зъ тои причины заявивъ ґр. Бадені, що не прийме бѣльшости безъ ліберальныхъ Нѣмцѣвъ. Коли парляментарна бѣльшѣсть, якои бажавъ ґр. Бадені, не довершила ся, цѣла его програма звела ся. Кабінетъ сейчасъ вытягнувъ зъ того факту консеквенціи. Однакъ димісія ґр. Баденього не була принята и кабінетъ лишивъ ся при урядованю. Вѣдтакъ хотѣвъ ґр. Бадені черезъ розвязанє нѣмецко-ческого спору утворити въ парляментѣ бѣльшѣсть нѣмецко-чеcко-польску. По вчерашныхъ ухвалахъ нѣмецкихъ мужѣвъ довѣря ся проба належить до минувшости.

„Теперь выринаѥ пытанє — що-жь дальше? Въ уступленє ґр. Баденього не вѣримо, а то зъ тои причины: Если бы ґр. Бадені уступивъ передъ обструкційною меншостію, въ такѣмъ случаю теперѣшный кабінетъ бувъ бы послѣднымъ правительствомъ въ Австріи. Ґр. Бадені остаѥ. Своихъ идеалѣвъ вырече ся, а вѣдъ теперь мусить провадити реальну політику. Мусить старати ся зложити бѣльшѣсть, котра бы не вѣдповѣдала идеальнымъ погляда̀мъ на ческо-нѣмецкій спѣръ національный, але радше реальнымъ взглядамъ державнои конечности. Мусить пробувати, парляментарный корабель, котрый застрягъ на мѣлинѣ обструкціи, на ново освободити, на ново уоружити и въ его залогу нового влити духа. Тяжка се праця и може бы ґр. Бадені волѣвъ звѣльнити ся вѣдъ тягару, бо мавъ бы до сего право. Але вѣримо, що на тѣмъ высокѣмъ и повнѣмъ одвѣчальности становиску, яке ґр. Бадені займаѥ, завсѣгды ще руководить стара засада: обовязокъ передъ правомъ.“

Дотеперѣшна політика ґр. Баденього була идеальна, а теперь зачне ся реальна. Такъ заповѣдаѥ пѣвъурядовый дневникъ. На чѣмъ сей реалізмъ політичный буде опирати ся, ще не знати; деякй пѣбоюють ся, що лишь на §. 14-тѣмъ основныхъ законѣвъ. Але такою дорогою ґр. Бадені не зайшовъ бы далеко. Чи зновъ шляхъ, котрый ему хоче вказати парляментарна бѣльшѣсть, допровадить щасливо до меты, о тѣмъ всѣляко толкують. На кождый спосѣбъ ґр. Бадені стоить на розстайнѣй дорозѣ и мусить рѣшити ся.

Письмо зъ Вѣдня.

Дня 23. VIII. 1897.

[хуґ] Польске міністерство находить ся въ аґоніи. Такъ голосить політична астрономія, всѣ ново появившій ся знаки на небѣ и на земли... ческій. Ґр. Бадені думавъ зъ-разу повести дуже хитру політику: удававъ велику охоту до переведеня угоды ческо-нѣмецкои а рѣвночасно провокувавъ Нѣмцѣвъ галицко-поліцейскими штуками. Въ той спосѣбъ хотѣвъ вѣнъ розбунтувати нѣмецкій елементъ, звалити на него всю моральну одвѣчальнѣсть за неудавшу ся угоду и вѣдтакъ правити вже свобѣдно зъ усякими „корректурами“ въ интересѣ польско-ческихъ аспірацій. Однакъ тота штука не удала ся ему. Побитый морально корректнымъ поведенемъ Нѣмцѣвъ въ Хебѣ — преміеръ польскій ставъ примушеный або на серіо перевести ческо-нѣмецку угоду або димісіонувати. Отже власне наспѣвшій вѣсти зъ Чехіи доказують, що тота друга евентуальнѣсть зближаѥ ся вже скорою ходою. Нинѣ не ма вже сумнѣву, що Нѣмцѣ не возьмуть участи въ баденѣвскихъ конференціяхъ, а дикй орґіи, котрй выправляѥ шовінізмъ національный въ Чехіи, грозять розгорѣти ся въ полумя загальнои боротьбы. Отже прийдеть ся польскому преміерови усунутись до своихъ пенатѣвъ въ Буську а керму правленя передати въ иншй руки. Коли тота евентуальнѣсть наступить, напевно нѣхто не знаѥ; кажуть лише, що вже протягомъ слѣдуючого мѣсяця. По нашому — ґр. Бадені повиненъ бувъ уступити ще тогдѣ, коли наспѣли до Вѣдня вѣсти зъ кампанiи выборчои въ Галичинѣ. По такихъ выборахъ не повиненъ бувъ вѣнъ анѣ хвилѣ оставатись на чолѣ правительства въ Австріи, державѣ будь-що-будь европейскѣй.

Та хочь ґрафъ Бадені уступить, то все не уступить розгорѣла вражда національна, що стоить теперь на першѣмъ мѣсци въ индексѣ нашихъ справъ публичныхъ. И слѣдуючому правительству прийде ся не легка задача довести до залагоды пытаня національного въ Австріи и выведеня захитаного конституційного житя на дорогу мирного и правильного розвою. А задача ся тымъ труднѣйша до переведеня, що и помѣжь такъ названою правицею нема потрѣбного „entente“ — клєрикалы боять ся йти за далекими аспіраціями ческими, щобъ черезъ те не стратити кредиту мѣжь нѣмецкимъ населенємъ; молодочехамъ зновъ грозить поважна опозиція на случай склєрикалізованя школы, а „koło polskie“ боить ся редукціи нечестно набутыхъ мандатѣвъ, бо на случай ихъ приступленя до аліянсу антінѣмецкого лібералы вѣденьскй выдали бы жидамъ галицкимъ приказъ голосувати зъ Русинами а тогдѣ насильно удержувана перевага польскихъ кольонистѣвъ у всхѣдній Галичинѣ надъ Русинами пѣйшла-бъ — якъ то кажуть — „въ дубину“. Такъ отже зъ правицею не поѣде дальше, якъ и безъ правицѣ...

Цѣкаве тому пытане, якъ порадити собѣ властиво середъ тои запутанои внутрѣшнои ситуаціи? Русины свого часу поставили були справу доволѣ радикально а розумно, домагаючи ся перестрою Австріи *на основѣ національнои автономіи* зъ задержанємъ орґанѣвъ центральныхъ въ ихъ дотеперѣшнѣй компетенціи. На тѣмъ стоять Русины и теперь, але ихъ голосъ поки-що за слабый, щобы продерти ся до вѣдомости ширшого загалу. Зновъ же часописи нѣмецкй мовчать въ тѣй мѣрѣ якъ заклятй, бо не хотять пѣддавати радъ правительству, котре поборюють, а польскй и ческй ставлять такй краєво-автономістичнй домаганя, котрй бы довели Австрію до цѣлковитого розбитя. Длятого дозволю собѣ звернути увагу на статьѣ Extrapost, часописи понедѣлковои, партійно незаанґажованои.

Статьѣ, про котрй говорю, дуже цѣкавѣ а мають бути инспірованй чи й писанй однымъ дуже вызначнымъ австрійскимъ „Staatsmann-омъ“. Про статьѣ тотй въ прасѣ тутейшѣй не пише ся нѣчого, але они звѣстнй и роблять свое вражѣне.

Ще въ часѣ сесіи парляментарнои появила ся тамъ статья, котра вказуѥ на принципъ автономіи національнои яко одинокій, котрый въ примѣненю довѣвъ бы до мира внутрѣшного въ Австріи. Опѣсля, въ часѣ вже закулісовыхъ пертрактацій правительства зъ Нѣмцями, появила ся тамъ друга статья, де пѣддано критицѣ жаданя польско-ческихъ автономістѣвъ [мѣжь иншими вказано въ тѣй статьи и на Русинѣвъ, що пѣднесли-бъ явный бунтъ на случай розширеня автономіи краєвои], а заразомъ запроєктовано творенє округѣвъ — такъ якъ сего жадавъ Verfassungsausschuss зъ 1848 року — для забезпеченя меншостій національныхъ. Въ нинѣшнѣй же Extrapost в третя статья того-жь політика, не менше цѣкава, зъ характеристичнымъ моттомъ: „Le roi est mort, vive le roi“ а въ котрѣй авторъ вказуѥ правительству, въ формѣ дуже дипльоматичнѣй, дорогу до выходу зъ прикрои ситуаціи. Авторъ навязуѥ свои уваги до слѣвъ офіціозѣвъ, що „ґр. Бадені думаѥ йти по слѣдамъ Таффого“ и натякаѥ тутъ на послѣднй поступки бувшого преміера австрійского. Коли не помыляємо ся, то авторъ радить правительству, щобы вступило на явно-демократичну дорогу, зближило ся до змагань масъ и октроювало нову справдѣ демократичну реформу выборчу. Треба признати, що ся рада не лиха. Передовсѣмъ правительство, не пѣддержуване нинѣ нѣкимъ, зыскало-бъ черезъ такій крокъ сильну опору въ масахъ, а не менче важне, що и Нѣмцѣ утратили-бъ свою переважаючу силу въ парляментѣ, бо по усуненю несправедливои ґеометріи выборчои зѣстали бы въ своѣй репрезентаціи зредуковай до властивыхъ границь, вѣдповѣдаючихъ ихъ фактичнѣй силѣ. А тогдѣ и залагода пытаня національного пѣйшла бы лекше, тымъ паче, що надъ каркомъ сварливыхъ партій „буржуазныхъ“ повисло бы въ цѣлѣй своѣй вазѣ пытанє соціяльне репрезентоване въ парляментѣ новыми людьми.

Подаю сей проєктъ анонiма зъ Extrapost, бо вѣнъ може и слушный а въ усякѣмъ разѣ характеристичный. Характеристичный, бо вказуѥ, що середъ загального хаосу широкй пляны и проєкты реорґанізаційнй немовь висять у воздусѣ, хочь о нихъ публично мало пише ся. Тѣлько-жь въ усякѣмъ разѣ до переводженя того рода широкихъ пляновъ не ґрафови Баденьому, выхованому середъ шляхотско-польскои атмосферы и галицкого абсолютизму бюрократичного, та й не другимъ проєктованымъ кандидитамъ до президентуры. Хиба взявъ бы ся до такого дѣла оденъ д-ръ Штайнбахъ, бувшій міністеръ фінансѣвъ, той самый, що вѣвъ фактично політику ґрафа Таффого въ ей послѣднѣй фазѣ...

Правыборы въ Цебровѣ.

[Першій день розправы 23-ого н. ст. серпня.]

(Дальше.)

Гаврило Гудима не почуваѥ ся до вины: не кричавъ „давай печатку“ анѣ не гро-

зивъ нѣкому. О выданю актôвъ зôзнає такъ само, якъ попередный, бо бувъ при тôмъ, а вôнъ бôльше письменный. Д-ръ Мог. И комісарь ходивъ мѣжь людей зъ жандармами? Обж. Вôнъ гладивъ людей по лици, крикôвъ не було нѣякихъ, крикъ бувъ за револьверъ. На вѣчу бувъ, бесѣды чувъ, але науки не мавъ зъ того нѣякои, бо тамъ [каже] говоривъ такій, що „не вартъ и за мене“. Въ арештѣ сидѣвъ добу. Закованый бувъ зъ Кузьмою, *но чувавъ на постерунку въ Глубôчку стоячи*; до мѣста йшло ихъ 7 по парѣ закованыхъ, а одинъ зъ заду. Якъ вернувъ зъ арешту, заставъ въ селѣ п. старосту, а той казавъ „щобы перепросили пана, бо то панъ славный на цѣлый повѣтъ“.

Федько Кузьма нѣчого не знає; по ровахъ не засѣдавъ, анѣ не хотѣвъ „кишокъ выпускати“.

Дмитро Погребнякъ просивъ вôйта а потôмъ комісаря, щобы взявъ до комісіи кого зъ селяньскои партіи, але на дармо. Паперы выдавъ комісарь зъ власноі волѣ; обжалованый не хотѣвъ брати, абы не мавъ бѣды, але комісарь взявъ ще двохъ людей, и вôддавъ имъ паперы, а они вôзвали людей, щобы розходились. Д-ръ Горбач. Чи люде були тамъ зъ ґралями, сокирами? Обж. Нѣ; було двохъ кривыхъ зъ палицями, але они все такъ ходять, навѣть до церкви.

Демко Полигачь не знає нѣчого, вôдданя паперôвъ не домагавъ ся. Такъ само не знають нѣчого Онофрей, Илько и Иванъ Кудрики, котрыми починає ся рядъ тыхъ обжалованыхъ, що переслухане ихъ иде дуже скоро. Цѣла ихъ вина, що були на мѣсци. Але Илько Кудрикъ пригадує собѣ, що говоривъ єму братъ вôйта, якъ чувъ вôдъ Войтка Боднара [члена комісіи], що той Боднаръ при выборахъ казавъ комісареви, щобы не переписавъ хлопскихъ голосôвъ на паньске, бо такъ буде зле.

Матвѣй Кметъ стоявъ на дворѣ, але въ арештѣ комісіи не тримавъ и не казавъ „най сидять тамъ до рана“. Чувъ, якъ люде жалували ся, що комісарь не дававъ имъ голосувати, а казавъ: „Ого! вы бы хотѣли до пôвночи ту йти!“ Обжалованый черезъ цѣлый часъ стоявъ тихо коло порога и пильно рахувавъ голосы [селяне ставили єго на выборця.] Голосôвъ на селяньску лісту було надъ 100, вôнъ чувъ на власнѣ уши, якъ голосували. Комісарь выходивъ до людей три разы; бувъ спокôй, хтось изъ хлопôвъ навѣть поцѣлувавъ тогдѣ комісаря въ руку.

Иванъ Сиґнатовичь, мазуръ, зôзнає по польски, а на руске пытанє предсѣдателя вôдповѣдає по руски и то цѣлкомъ безъ мазурского затягненя. На допыты не хоче признати ся до того, чого не кричавъ и чого не чувъ.

Войтко Вертюха зôзнає, що комісарь самъ добровôльно давъ паперы. Предс. Якъ то такъ самъ добровôльно? Обж. Певно, казавъ: „Якъ не вѣрите або боите ся, абы я зъ паперами що не поробивъ, то я вамъ дамъ паперы, тôлько вынайдѣть такого чоловѣка, щобы не подеръ и рано принѣсъ“.

Михайла Ворону пытає предсѣдатель: „Якъ то було?“ Ворона: „Добре було!“ Предс. „Ба, перше вы самі казали що зле було“. И на тôмъ конець. Такъ само два Брилиньскі, Федько и Пилипъ, не знають нѣчого. Переслухане стає дуже стереотипове. „Були-сте? — Бувъ! Голосували? — Голосувавъ! Кричалисте „дайте паперы?“ — Нѣ! Не хотѣли-сте выпустити комісіи? — Борони Боже!“ Одно ще пытанє, не надаюче ся пôдъ перо, бо и въ живôмъ словѣ оно не конче приличне, та й конець!

Гриць Брилиньскій жалує ся, що єго не вписали въ лісту голосуючихъ, а жиды нелѣтнѣ голосували. Голосувавъ н. пр. Марко Сливка, що не мавъ 23 лѣтъ, а Слободянъ не бувъ замешкалый шѣсть мѣсяцѣвъ, а голосувавъ. Д-ръ Мог. Знаєте то на екзумъ? Обж. Знаю.

Петро Кудрикъ потверджує то само, що сказавъ попередный, и додає, що такъ само неправно голосувавъ „инспекторъ“ [бельферъ] Арона Фукса [єго покликано на свѣдка, але вôнъ теперь сидить въ арештѣ]. Обжалованый чувъ вôдъ Стаха Щепанова, що Боднаръ [членъ комісіи] казавъ, що паны таки пофальшували выборы и вôнъ имъ се й сказавъ.

Бартко Потерайло не мôгъ кричати, бо не ѣвъ цѣлый день, то бувъ першій день посту.

Федько Лотоцкій. Предс. Dobrze, że nie Potocki! Що вы говорили Аронови? Обж. А що? пытаю: Аронуню, де ты йдешь? — а вôнъ сказавъ таке, що... [цѣла саля выбухла смѣхомъ].

Послѣдный обжалованый Осипъ Олѣйникъ не зôзнавъ нѣчого.

[Другій день розправы 24-ого н. ст. серпня.]

Розправа починаєсь о годинѣ $10^1/_2$. Предсѣдатель дає приказъ: „A więc proszę przywołać świadka Chłędowskiego Klemensa!“ Поліцай кричить въ дверехъ: „Pan Klimajs!“ [на сали смѣхъ].

Панъ комісарь выборчій Хлендовскій, лѣтъ 44, зъ ладнымъ заростомъ, секретарь староства. Заприсяженый зôзнає: О 2-ôй годинѣ приѣхавъ до Цеброва а о 4-ôй скôнчивъ голосованє. Оголосивъ результатъ, а люде стали кричати: „Ошукали насъ! не годимо ся!“ Сказавъ, що мають право протесту. Але люде стали кричати: „Не хочемо протесту! хрунѣ обôкрали насъ! гурра до середины!“ Взывавъ до спокою, але надармо; люде кричали: „Не дамо ся! злодѣѣ!“ Свѣдокъ упоминавъ людей, що має жандармôвъ и може прийти до проливу крови, але они кричали ще бôльше. Хтось сказавъ: „Досыть вы напили ся нашои крови! колѣть! мы не бонмось!“ и наставивъ груди. Люде домагали ся сейчасъ другихъ выборôвъ. Свѣдокъ не мôгъ того зробити и для спокою обѣцявъ другій выборы на завтра. Тогдѣ стали кричати: „Не уступимось! до завтра будемо тутъ!“ Свѣдокъ зновъ для спокою хотѣвъ дати имъ акты, але що вôнъ є одвѣчальный за акты, то хотѣвъ дати опечатанѣ. Люде не хотѣли опечатаныхъ, кричали: „Выкуримо ихъ якъ селедцѣвъ!“ То налякало свѣдка и вôнъ давъ неопечатанѣ. Тогдѣ наставъ крикъ: „Печатку дайте!“ Вôйтъ сказавъ: „Забийте мене, а печатки не дамъ!“ Але свѣдокъ зневоливъ вôйта до того, а радше самъ взявъ зô стола печатку и давъ людямъ. Однакъ крики не переставали. Тогдѣ свѣдокъ вынявъ револьверъ и сказавъ: „Я вже все зробивъ; теперь на першій нападъ буду боронити ся!“ О пôвночи люде завели єго до двора и вôнъ чекавъ тамъ на жандармôвъ и вôйско. Предс. Длячого вы сидѣли потôмъ ажь до 12-ои въ ночи? Свѣд. Бо намъ казали, що люде по ровахъ засѣли ся. А ще й кричали: „Не пустимо, доки всѣхъ не забємо!“ Предс. Обжалованѣ кажуть, що вы всьо добровôльно давали? Свѣд. Грозьба спонукала мене тай не хотѣвъ-ємь доводити до того, щобы жандармерія мусѣла ужити оружя. Утѣкати зъ льокалю не можна було, бо вôкна дуже маленькѣ. Правда, що я навѣть гладивъ людей тыхъ, що менѣ грозили, але се длятого, бо я боявъ ся нападу. Зъ мѣжь обжалованыхъ свѣдокъ не пôзнає нѣкого, хто бы бувъ мѣжь ексцедентами. Радн. Бандровскій. Длячого вы згодили ся вôдъ разу дати паперы? Свѣд. То не було такъ наразъ; я упоминавъ, грозивъ жандармами, усмирявъ довшій часъ, та все не помагало. Прок. Чи тотѣ, що стояли въ сѣняхъ, могли чути, що дѣє ся въ сали? Свѣд. *Могли чути*, бо стояли лишь о два кроки вôдъ порога. Прок. Якъ то було зъ вôдданємъ паперôвъ? Свѣд. Я хотѣвъ лишь одного чоловѣка, абы єму вôддати, але всѣ пхали ся, длятого я выбравъ чотирохъ. Я показувавъ имъ, що вôддаю, а вôддавъ я имъ *prawie* всѣ акты выборчѣ т. є. лісту контрольну и списъ голосуючихъ. Я казавъ кôлько аркушѣвъ даю, але не памятаю, кôлько було. Знаю, що другого дня не всѣ паперы були, однакъ менѣ здає ся, що люде вôддали всьо, що я имъ давъ! Прок. Бачили вы передъ льокалемъ бабы? Свѣд. Були! rzadka rzecz! бо до выборôвъ звычайно и хлопы не йшли! — На пытаня д-ра Могильницкого свѣдокъ зачинає вôдповѣдати мѣшано по польски и руски. Д-ръ Мог. Чи спеціяльно вашôй особѣ грозивъ хто? Свѣд. Я мусѣвъ брати грозьбу до себе, хочь здаєть ся Боднарь чи Морозъ сказавъ: „Мы не хочемо вôдъ пана комісаря нѣчого! мы видѣли, що вы слушно робили. Намъ иде лишь о паньскихъ хрунѣвъ!“ Мог. Тожь о хрунѣвъ ишло, а не о васъ! Прецѣнь вы ходили помѣжь людей, хтось цѣлувавъ васъ у руку... Свѣд. Власне длятого, що я знаю цебровскихъ людей; они спокôйнѣ, tylko ten wiec narobił złego... Мог. Чому вы не вôзвали людей, щобы розходили ся? Свѣд. Я взывавъ, а жандармови сказавъ-ємь, щобы жандармы не взывали до розходу, бо мусѣли бы були ужити оружя. Я бачивъ, що люде готовѣ бы кинутись на баґнеты... А ще передъ порогомъ була солома а люде кричали „пôдсмалѣмъ ихъ!“ — оденъ сѣрникъ и бувъ бы огонь! Мог. Дивно, що до протоколу вы не казали, мовь-то вы взывали людей до розходу. И жандармъ не знає о тôмъ нѣчого! — На дальшій пытаня свѣдокъ не памятає, кôлько аркушѣвъ було въ актахъ; знає лишь то одно що *коли выйшовъ на дворъ, то хтось забравъ кôлька аркушѣвъ* Мог. То хиба хтось зъ комісіи? А *тотѣ пропавшій аркушѣ то важна рѣчь! хто знає, чи черезъ нихъ не дôйшло до нинѣшного процесу*! Предс. Не розумѣю, до чого ведуть сѣ пытаня? Мог. Ведуть чей-же до важноі рѣчи. Люде були переєвѣдченѣ, що выборы пофальшовано, и то головна причина забуреня. Гадаю, що то рѣчь не конче малозначна! [До свѣдка:] Чи комісія укрѣпляла ся трошки въ льокали выборчôмъ? Свѣд. Льокай принѣсъ двѣ фляшки вина на двацять люда. Мог. Якъ поводили ся власне тѣ чотири, що вы имъ вôддали паперы? Свѣд. Спокôйно. Мог. А якъ жандармы? Свѣд. Я заборонивъ имъ уживати оружя а они мали по 100 патронôвъ. По выданю печатки я сказавъ имъ: „Теперь можете стрѣляти; мы будемо такожь боронити ся!“ Д-ръ Горбач. Чимъ обявляла ся тота грôзна постава людей? чи мали сокиры, ґралѣ? Свѣд. А бо я знаю? Я бувъ у серединѣ. [Передъ хвилею зôзнавъ, що бувъ черезъ двѣ годины на дворѣ.] Горбач. Хто кричавъ? чи тотѣ, що стояли коло дверей, чи тѣ, що стояли дальше? Свѣд. Wszystki, którzy byli. Горбач. А якъ поводили ся тотѣ, що стояли коло дверей? Свѣд. Мусѣли стояти спокôйно, бо ихъ стиснули. Потому, якъ я обѣцявъ дати паперы, Морозъ и другѣ взывали людей до спокою. Д-ръ Чайк. Чи въ канцеляріи вже бувъ провіянтъ до покрѣпленя приготованый? Свѣд. Нѣ, панъ Ґарапіхъ писавъ по вино. Чайк. То видко „oblężenia“ не було! — Предс. Fertig? Ну, перебули-сьмо!

Другій свѣдокъ панъ Михайло Ґарапіхъ справдѣ лысый и досыть грубый; черты лица мадярскѣ, такій самъ вусъ; посольску дистинкцію и дипльоматію свѣдка чути на кождôмъ словѣ. Оповѣдає всьо, якъ въ актѣ обжалованя и згôдно зъ зôзнанями Хлендовского. Не знає, хто зъ обжалованыхъ кричавъ або бунтувавъ ся; було се вечерôмъ и осôбъ не може вôнъ памятати. Каже — рѣчь певна, що ситуація була дуже грôзна и комісарь зневоленый бувъ паперы выдати. Д-ръ Мог. Пане дѣдичу! якъ вы живете зъ громадою? Свѣд. Дуже добре. Мог. Пане после: хто давъ ланцухи зъ вашихъ волôвъ до кованя людей? Свѣд. Я о тôмъ не знавъ. Мог. Чого вы властиво бояли ся? вы анѣ такѣ дуже лысый, анѣ грубый, тожь вы не могли брати тыхъ крикôвъ до себе! Свѣд. Жандармъ сказавъ намъ, що ситуація грôзна. Мог. Констатую, що жандармы не говорили нѣчого! А якъ то було зъ тымъ покрѣпленємъ? Свѣд. Пôзно вечеромъ всѣ були „sprągnieni“, тожь я казавъ принести свого вина. Мог. Скажѣть менѣ, пане после, чи вы вплывали на людей, абы на васъ давали голосы? [Предсѣдатель ухиляє се пытанє. Д-ръ Могильницкій домагає ся рѣшеня трибуналу. Трибуналъ ухвалює пытаня сего не допустити.] На дальшій пытаня, именно: чи хто зъ тыхъ великихъ злочинцѣвъ прозивъ, щобы взяти когось зъ нихъ въ складъ комісіи? чи при комісіи остерѣгавъ хто, щобы не фальшовано листы? — свѣдокъ не може вôдповѣсти, бо... „не памятає“.

Правыборы въ Холоєвѣ.

До трибуналу, котрый судить справу правыборôвъ въ Цебровѣ, входять: яко предсѣдатель радникъ Завадскій а яко вотанты радникъ Богуславскій та адъюнкты Дольницкій и Моръ; обжалôвує заступникъ прокуратора Малина, а обжалованыхъ боронять адвокаты Рожанковскій и д-ръ Добряньскій. Обжалованѣ — господарѣ або зарôбники, въ бôльшôй части неписьменнѣ. Межи доводовыми свѣдками єсѣмь жандармôвъ, вахмайстеръ уланôвъ, одна женщина, жиды и мѣщане холоєвскѣ та парохъ о Петрушевичь.

По вôдчитаню акту обжалованя почато переслухуванє обжалованыхъ вôдъ першого Василя Олѣйника [31 лѣтъ] дяка въ Холоєвѣ а брата кандидата д-ра Олѣйника. Вôнъ розказавъ исторію правыборôвъ та компромісовѣ комедіи, що мали на цѣли обманути партію руску, перечить, мовь-бы мѣщаньство допустило ся насильства. Противно, коли выборы переведено не по правдѣ, люде обѣцяли покрыти выдатки, абы лише комісарь перевѣвъ другѣ выборы легально. Зъ братомъ д-ромъ Олѣйникомъ обжалованый не жиє въ згодѣ, а стоявъ за єго кандидатурою, бо краєвый комітетъ єи затвердивъ. При другихъ выборахъ комісарь, прибувши зъ уланами, заявивъ, що выборцѣ, котрѣ „ставили ся“ при першихъ выборахъ, будуть каранѣ. Потому почали до льокалю выборчого пхати ся жиды, а людей не пускали. Тогдѣ люде рѣшили не брати участи въ тыхъ „жидôвскихъ“ выборахъ и зôбрали ся пôдъ церквою; свѣдокъ не кликавъ ихъ. Туда впали жандармы и почали людей бити, а били ихъ ще й по домахъ. Що до дзвоненя — то се дзвонили дѣти на школярѣвъ. Жиды мають злôсть на обжалованого, бо вôнъ хотѣвъ оснувати крамницю и зъ жидами нѣколи навѣть не говорить. Люде критичного дня не були пяни. При першихъ выборахъ зôбрало ся до голосованя около 800 людей, а голосувало ледви 80.

Такъ само зôзнає другій обжалованый Дмитро Олѣйникъ, отець кандидата. Крикôвъ не було, тôлько вôдказували тѣ, котрыхъ не допущено до голосованя. Канцелярія тѣсна, бувъ тамъ скискъ, але комісареви люде розступали ся. Свѣдка взывали до писаря на компромісъ що-до IV-ои куріи и тогдѣ комісарь обѣцявъ скôнчити выборы зъ V-ои.

Дальшѣ обжалованѣ рôвно-жь не почуваютъ ся до вины. Выборы вôдбули ся такъ, що жиды залягли канцелярію, обступили комісаря за столомъ и людей не допускали голосувати. Пяныхъ межи рускою партіею не було; то жиды на пропінаціи роздавали за дармо горѣвку, а хто напивъ ся, дôстававъ вôдъ нихъ картку до голосованя.

Такъ само не почувають ся до вины обжалованѣ о супротивленю жандармамъ на цвинтари церковнôмъ пôдчасъ другихъ выборôвъ.

Процесъ о. Андрея Сумика.

Нинѣ [25. н. ст. серпня] рано розпочинає ся передъ звычайнымъ трибуналомъ въ Станиславовѣ карна розправа противъ о. Андрея Сумика, пароха зъ Волосова въ повѣтѣ надвôрняньскôмъ. До трибуналу входять: яко предсѣдатель радникъ Крафтъ, а яко вотанты: радникъ Плютиньскій, секретарь Луцкій и адъюнктъ Ґоральскій; обжалôвує заступникъ прокуратора Малиновскій; обжалованого боронить д-ръ К. Левицкій зô Львова. До розправы вôзвано 15 свѣдкôвъ.

Прокураторія обжалôвує о. Андрея Сумика [родженого въ Олеську, лѣтъ 50, женатого, вôтця пятеро дѣтей] —

1) що дня 28 лютого 1897 взывавъ парохіянъ згромадженыхъ въ церквѣ, щобы ужили насильства противъ Петра Воєвôдки въ цѣли змушеня єго выйти зъ церкви, однакъ тое вôзване єго осталось безъ наслѣдку;

2) що тогдѣ, въ часѣ публичного выконуваня вправъ релиґійныхъ вѣрными згромаджеными въ церквѣ, правно узнанôй державою, поводивъ ся неприлично въ спосôбъ здôбный соблазнити иншихъ, —

чимъ старавъ ся наклонити до злочину публичного насильства зъ §§. 9 и 98 а) зак. карн., а такожь провины зъ §. 303 зак. карн. карыгôдныхъ при примѣненю §. 35 зак. карн. пôсля першого уступу §. 100 зак. кар.

Въ мотивахъ актъ обжалованя представляє справу ось-якъ: Дня 24 лютого 1897 переведено въ Волосовѣ правыборы, а о. Сумикъ, невдоволеный зъ результату, обговорювавъ ихъ дня 28 лютого въ часѣ богослуженя въ проповѣди въ церквѣ волосôвскôй. О. Суминъ подає, що мавъ до того повôдъ въ оголошеню пастирского листу епископôвъ австрійскихъ на попередньôмъ богослуженю, однакъ — на поглядъ прокураторіи — близшимъ поводомъ того було се, що на выборцѣвъ не выбрано єго и єго сторонникôвъ. Зъ тои причины вôнъ публично робивъ докоры начальникови громады Михайлови Багайлюкови и поліціянтови громадскому Петрови Воєвôдцѣ, що *скликали до выборôвъ лише жидôвъ, а не скликували иншихъ членôвъ громады*, и вôдозвавъ ся, що при выборахъ будущихъ позволить бити въ дзвоны, щобы люде до выбору зôйшли ся и выбрали, кого самі хотять. Опôсля обжалованый звертаючись до присутного въ церквѣ поліціянта Воєвôдки, ганьôбивъ єго неприличными выразами, що єсть „замѣтайломъ“ и т. и., а хотячи означити єго вôдношенє до громады, мовивъ образово, що ємý [поліціянтови] належить лише тарелѣ мыти и юшку пити, черезъ що наразивъ єго на погорду и посмѣховиско. Такожь назвавъ єго прилюдно чужоложникомъ и згадавъ, що такій мусѣли давнѣйше стояти передъ церквою зô свѣчкою въ руцѣ и просити вѣрныхъ, щобы за нихъ молили ся. Коли-жь поліціянтъ, якъ каже обжалôвавый, трутивъ хоругвь, проповѣдникъ вôзвавъ єго, щобы выйшовъ зъ церкви, а коли поліціянтъ вôдповѣвъ, що „прецѣнь церковь є наша“, вôзвавъ другихъ, абы єго вывели, отже допустивъ ся насильства публичного.

Такъ представляє справу актъ обжалованя. Розправа-жь выяснить рѣчь и представить єи въ правдивôмъ свѣтлѣ.

Переглядъ політичный.

Сими днями говоривъ п. д-ръ Герольдъ на зборахъ въ Высочанахъ коло Праги о скликанôй гр. Баденімъ на день 26 с. м. угодовôй конференціи (теперь вже вôдкликанôй). Бесѣдникъ пригадавъ, що вже на послѣднôй сесіи ческого сойму заповѣвъ намѣстникъ, що правительство хоче спôрнѣ національнѣ справы полагодити въ соймѣ; длятого и соймъ тогдѣ не замкнено, а тôлько вôдрочено. Правительство не зробило сего заразъ, бо выпали выборы до рады державноі, а тымъ самымъ и неспокôйнѣ часы. Чи теперѣшна хвиля надає ся до полагодженя національныхъ спорôвъ, — на се пытанє не трудно вôдповѣсти. Правительство, скликаючи угодо-

ву конференцію, додержало своєи обѣтницѣ лише формально. Проєкты правительства є, що правда, такѝ, що ческѝ послы можуть поважно заняти ся ними. Але нѣколи не можуть они признати Нѣмцямъ права, закладати своє veto въ соймѣ, поки не буде переведене ческе право державне; коли бы нѣмецка курія дѳстала право vet-a, тогдѣ Чехи були бы въ соймѣ зданѝ на ласку и неласку Нѣмцѣвъ. Коли бы принято до конституціи охорону національныхъ меншостей, то тую охорону треба бы розширити такожь на Мораву и на Шлескъ. Чехи не будуть противити ся ревізіи языковыхъ розпоряджень, але мусять при тѳмъ обставати, щобы кождый урядникъ досконало знавъ обѣ краєвѝ мовы, такъ щобы кождый Чехъ мѳгъ въ цѣлѳмъ краю доходити свого права въ своѣй рѳднѳй мовѣ. Конференція не може мати цѣли, щобы въ Чехахъ пѳдготовити національный спокѳй; о тѳмъ нема й бесѣды. Але она може що найбѳльше старати ся о якійсь modus vivendi. Суперечности мѣжь Нѣмцями а Чехами занадто рѣзкѝ и глубоко сягаючѝ, щобы ихъ можна усунути кѳлькома правительственными проєктами. Тѝ проєкты можуть ихъ що найбѳльше злагодити, але не усунути. Отже, якъ сказано, о угодѣ нема и бесѣды. Заступники ческого народу могли бы передовсѣмъ домагати ся сатисфакціи за нѣмецкѝ напасти на ческѝ меншости; але они таки пѳдуть до зеленого стола конференціи. Конференція є для Нѣмцѣвъ золотымъ мостомъ, по котрѳмъ они можуть выдобути ся зъ тои матнѣ, въ яку самѝ попали; а Чехи не мають нѣякого интересу въ тѳмъ, щобы нѣмецкихъ обструкціоністѳвъ пѳдѳймати попѳдъ пахи на ноги. А таки пѳдуть Чехи до Вѣдня, щобы на нихъ не впала и тѣнь вины, мовь то они не хотять спокою. Нѣмецкѝ послы нехай собѣ постановляють, що хотять: Чехи спокѳйно ждуть тои ихъ постановы. Чи конференція удасть ся чи нѣ, все-жь таки мусить прояснити ся теперѣшный непевный станъ рѣчей. Чехамъ вже надоѣла політика самого выжиданя; они ажь занадто богато дали доказѳвъ терпеливости. По конференціи мусить рѣшити ся теперѣшна кріза. Парляментарна комісія, що має зѳбрати ся на другій тыждень, буде наставати, щобы скликано ческій соймъ и щобы правительство покинуло політику нерѣшучости. Правительство незадовго переконає ся, що нѣяка сила не вѳдведе Нѣмцѣвъ вѳдъ ихъ поглядѳвъ. Заспокоити нѣмецкихъ обструкціоністѳвъ — се не рѣчь Чехѳвъ; Чехи хотять лише знати, чи мають ити зъ правительствомъ чи противъ него. Въ вересни зберуть ся мужѣ довѣря ческого народу и до того часу мусить положе є такъ прояснити ся, щобы послы могли станути передъ народомъ зъ конкретными внесенями.

Въ загребскѳмъ соймѣ скѳнчила ся дня 23 с. м. верифікаційна дебата тымъ, що згѳдно зъ внесенѣмъ комісіи уневажнено выборы шѣстьохъ опозиційныхъ послѳвъ, а затверджено лише выбѳръ посла зъ Дяковару. Вчера мала почати ся адресова дебата.

——

Вѣсти про приняте французского президента Фора въ Россіи наспѣли що-йно зъ першого дня, зъ понедѣлка. Мы подали ихъ вчера въ телеґрамахъ. Повитанє гостя въ Кронштадтѣ було дуже сердечне, такъ само опѳсля въ Петергофѣ. Вчера мавъ Форъ приѣхати до Петербурга. [Въ Петергофѣ вѳдбувъ ся вечеромъ на честь гостя двѳрскій обѣдъ въ царскѳй палатѣ. Въ часѣ обѣду промовивъ царь по французки: „Щиро тѣшу ся, що можу Васъ, пане президенте, повитати и подякувати Вамъ за Вашъ приѣздъ, котрый всю Россію переймає щирою, однодушною радостію. Чудовѝ днѣ, проведенѝ минувшого року въ Франціи, лишили незатертѝ спомины въ серци такъ моѣмъ якъ и царицѣ. Маємо надѣю, що Вашъ побутъ середъ насъ и щира радѳсть, яку вѳнъ выкликує, причинить ся до ще тѣснѣйшои приязни и бѳльшои обопѳльнои прихильности, яка вяже Францію и Россію. Пю за Ваше здоровлє, пане президенте, и за гараздъ Франціи!“

На те вѳдповѣвъ Форъ такимъ тоастомъ: „Ваша царска Милѳсть зволили ласкаво згадати о такъ короткихъ на жаль днях, котрѝ разомъ зъ царицею провели Вы въ жовтни минувшого року въ Парижи. Цѣла Франція зберегла сердечну память тои гостины. Идучи за голосомъ и глубокимъ чувствомъ всего народу, прибувъ президентъ французкои републики до столицѣ державы Вашои царскои Милости, щобы скрѣпити и ще бѳльше стѣснити могучу звязь, яка сполучає оба нашѝ краѣ. Вступаючи на землю россійску въ хвили, коли серце обохъ народѳвъ бє одною згѳдною гадкою обопѳльнои вѣрности и мира, пю въ честь Найяснѣйшого Царя всеи Россіи и въ честь Царицѣ!“

Россійскѝ дневники витаючи президента Франціи, добачують въ его приѣздѣ доказъ єдности обохъ народѳвъ, зъ котрыхъ кождый мирно простує на передъ въ своѣмъ розвитку.

Замѣтный є голосъ „Мировыхъ Отголосковъ“. Дневникъ той пише: „Вѳдносины Россіи до Абесинии, Франціи до Єгипту и до краинъ надъ берегами Ніґру, Нѣмеччины до екваторіяльнои Африки и Трансвалю, — разомъ взятѝ, являють ся нѣбы політичною проґрамою, котра веде мовь бы до гармонійного зближеня и зъѣднаня. Несподѣвано выказало ся, що Нѣмцѣ и Французы на мѣжнародньмъ полі не мають жаднои причины до спорѳвъ, але разомъ зъ Россією являть ся мовь бы природными союзниками.“ — Отже спѳльныхъ интересѳвъ Россіи, Нѣмеччины и Франціи треба глядати ажь въ Африцѣ!

——

Великою несподѣванкою є вѣсть, що султанъ покликавъ до Царгороду на свѳй двѳръ провѳдника молодо-турецкого сторонництва, Мурада бея, котрый бувъ навѣть сказаный на смерть та утѣкъ до Франціи. Мурадъ бей має стати поки-що дорадникомъ султана. Отже цѣкава рѣчь такъ те, що склонило султана глядати рады у бувшого, на смерть сказаного ворохобника, якъ и цѣль того покликаня та ще й те, якъ той Мурадъ буде теперь поводити ся дальше, коли прийшовъ до султаньскои ласки. Для характеристики варто навести проґраму того сторонництва, на котрого чолѣ стоявъ Мурадъ бей. Вѳнъ самъ подає въ брошурѣ „Сила и немѳчь Туреччины“ короткій змѣстъ тои проґрамы ось якъ: 1) Пошанованє законѳвъ, умѣрена свобода печати для контролѣ урядникѳвъ. 2) Ухиленє гаремовои господарки, котра теперь верховодить въ султаньскѳй палатѣ. Въ тѳй цѣли треба завести безпосередне наслѣдство престола, наслѣдника престола старанно выховувати за границею и завести женитьбу мѣжь дворомъ султаньскимъ а иншими европейскими дворами, — чому коранъ зовсѣмъ не противить ся. 3) Урядники мають бути по европейски образованѝ и фінансово независимѝ.

НОВИНКИ.

— **Зъ руского народного театру.** Въ Станиславовѣ вѳдграє театръ: дня 27. н. ст. серпня „Барона циганьского“, 28-ого „Торговлю жемчугами“, а 29-ого „Нещасне коханє“.

— **Перемыскій владика Константинъ** приѣде завтра до Львова, вѳдки удає ся до Жовтанець, де въ пятницю въ день Успенія Богородицѣ посвятить нову муровану церковь.

— **Д ръ Андрѣй Чайковскій**, адвокатъ краєвый въ Бережанахъ, переносить въ листопадѣ сего року свою канцелярію адвокатску до Тернополя.

— **Вписы до всѣхъ клясъ ц. к. академічнои [рускои] ґімназіи у Львовѣ** на рѳкъ шкѳльный 1897|8 будуть вѳдбувати ся въ недѣлю, понедѣлокъ и вѳ второкъ дня 29, 30 и 31 серпня, а именно: въ недѣлю почавши вѳдъ годины 9. передъ полуднемъ; въ прочѝ два днѣ вѳдъ 8-ои до 12-ои передъ полуднемъ и вѳдъ годины 4 до 6-ои по полудни. Пѳзнѣйшѝ зголошеня не будуть увзглядненѝ. Рѳвночасно вѳдбувати-муть ся испыты поправчѝ на 3-ѳмъ поверсѣ въ комнатахъ клясъ I б, II а, и II б. Въ тыхъ самыхъ дняхъ можна такожь зголошувати учениковъ до испыту вступного до I. клясы. Сей испытъ буде вѳдбувати ся въ середу и четверъ а евентуально такожь и въ пятницю дня 1. 2. и 3. вересня; початокъ о годинѣ 8 ѳй передъ полуднемъ. Ученики, що въ-перше вступають до ґімназіи, мають предложити метрику и свѣдоцтво щепленои вѳспы.

— **Вписы учениковъ и учениць до чотирьохклясовои мѣшанои рускои школы им. Маркіяна Шашкевича у Львовѣ** будуть вѳдбувати ся въ дняхъ 28, 30 и 31 серпня с. р., кождого дня вѳдъ 9 до 12 годины передъ полуднемъ и вѳдъ 3 до 5 годины по полудни.

— **Про концертъ взорцевого хору академиковъ въ Калуши** пишуть намъ: Скрѳзь по всѣхъ мѣстахъ громадять ся люде численно на концерты нашихъ спѣваковъ та загрѣвають ся и одушевляють ся ихъ пѣснію. А вже нѣгде такъ не взяла цѣла Русь, якъ зъ интеліґенціи такъ и мѣщаньство та селяньство таку численну участь въ концертѣ, якъ въ Калуши. Вже черезъ цѣле пополудне 23-ого с. м. спѣшили селяне возами до Калуша на концертъ, немовь на найбѳльше вѣче. Назъѣздило ся звыжь 300 нашихъ честныхъ господарѣвъ-патріотѳвъ зъ цѣлои Калущины. Громадно прибули: изъ Завадки, зъ Болохова, зѳ Зборы, Верхнѣ, зъ Чертежа, Бабина, Мыслова, зѳ Станьковоґ, зъ Угринова, Пѳдмихайля, Кропивника, зъ Мостищь, Пѳдгѳрокъ, зъ Хотѣня, зъ Вѣстовы, зъ мѣсточка Войнилова и т. д. А всѣ по святочному гарно повбираній, а всѣ выглядали поважно, радѳстно та свобѳдно, ажь душа радувала ся! На жаль, не могли всѣ бути въ сали концертовѳй, бо ц. к. староство приказало не впустити на салю бѳльше якъ 140 людей, а то: 100 на крѣсла а 40 на партеръ, отже прочѝ мусѣли мѣстити ся по коридорахъ та на улици и зъ-вѳдтамъ любувати ся тымъ духовымъ пиромъ, якій устроили тутъ козаки-спѣваки. А въ сали на концертъ цѣле товариство — немовь найкраща китиця цвѣтѳвъ. Калускѝ панночки выступили въ гарныхъ народныхъ строяхъ — пѳдъ пару спѣвакамъ-запорожцямъ. Въ той способѣ доповнили они хорошу цѣлѳсть. Се бувъ справдѣ щиро-рускій бенкетъ духовый, а при товарискихъ забавахъ продовжився ся незамѣтно

500 зр. та дорогоцѣнностій на суму 3000 зр., мѣжь иншимъ 2 брилянтовѝ брошки, золоту брошку украшену 7 діямантами, золоту бранзолету обручкову зъ великимъ брилянтомъ и золоту бранзолєту ланцушковои роботы зъ великимъ смараґдомъ окруженымъ діямантами. Доси не прихоплено злодѣя у Львовѣ, отже треба догадувати ся, що утѣкъ кудась.

— **Зарядъ краєвои шевскои школы въ Угновѣ** оповѣщує, що по переведенѳй реорґанізаціи тои школы розпѳчне ся тамъ рѳкъ шкѳльный дня 1 вересня с. р. Вписы ученикѳвъ до згаданои школы вѳдбудуть ся въ першихъ дняхъ вересня. Ученикъ, що хоче бути принятый, має выказати ся свѣдоцтвами, що скѳнчивъ 14-ый рѳкъ житя и есть фізично розвитый; що скѳнчивъ бодай народну школу або пѳддасть ся испытови и выкаже, що має достаточно знання въ читаню и писаню. Принятый ученикъ удержує ся на власный коштъ. Бѣднѣйшѝ на основѣ свѣдоцтва убожества одержують вѳдъ краєвого выдѣлу запомоги по 2 до 5 зр мѣсячно.

— **Зъ Перемышля** доносять, що кн. Адамъ Сапѣга старає ся о сполученє бровару въ Красичинѣ зъ Перемышлемъ електричною зелѣзницею. Въ тѳй справѣ приѣздивъ до Красичина инжінєръ фірмы Сіменсъ и Гальске въ Берлинѣ, котра хоче пѳдняти ся будовы тои зелѣзницѣ. Будова згаданои дороги причинилась бы до пѳднесеня Красичина, бо въ такѳмъ случаю — кажуть — Красичинъ перемѣнивсь бы на приятну лѣтну мѣсцевѳсть.

— **Огнѣ.** Въ Ясѣнцѣ, маєтности маршалка Стан. Єнджейовича, погорѣли дня 20-ого с. м. господарскѝ будынки и все зѳбране зѳбже. Шкода выносить до 70.000 зр.

— **Фрітйофа Нанзена** дожидають въ Петербурзѣ пѳдъ конець сего мѣсяця. Славный подорожникъ выголосить рефератъ о своѣй подорожи на VII-ѳмъ межинародньмъ конґресѣ, котрый радити буде въ столици надневскѳй. Якъ доносять столичнѝ дневники — Нанзена почтять ґеоґрафічне товариство зъ членами деякихъ другихъ товариствъ, а петербургскѝ дамы лагодять ему дарунокъ — великій артистичнои роботы коверъ, на котрѳмъ рѳзноцвѣтнымъ шовкомъ вышитѝ карты всѣхъ частій свѣта; мѣсця, якѝ навѣдавъ Нанзенъ, вышитѝ золотыми и срѣбными нитками, а внизу ковра є зображеный корабель Нанзена „Фрамъ“ зъ написями на бортахъ: „Ф. Нанзенови вѳдъ рускихъ женщинъ“ и „Смѣлымъ Богъ володѣє“.

— **Въ петербургскѳмъ університетѣ** вѳдкриває ся зъ новымъ рокомъ шкѳльнымъ катедра исторіи Абессинии, котру займе молодый професоръ-орієнталістъ Б. Тураєвъ.

— **Парасолѣ вѳдъ дощу**, якъ показує ся, введенѝ въ Европѣ доперва вѳдъ половины минулого столѣтя, запозиченѝ зъ Хінъ. Анґлійскій подорожникъ Джонъ Ганвей по поворотѣ зъ Пѳднебесного царства взявъ ся уживати хіньского парасоля вѳдъ дощу. Така новина выкликала въ Лондонѣ велику сензацію: на Ганвея глядѣли якъ на оріґінала, мало-що не божевѳльного, въ часѣ дощу бѣгали за нимъ цѣлѝ товпы уличниковъ; але незабаромъ практичнѝ Анґлійцѣ зрозумѣли выгоду парасоля и вѳнъ увѳйшовъ загально въ ужитокъ. Зъ Анґлія уживанє его перейшло скоро у Францію.

— **Волосъ Магомеда.** Въ турецкѳмъ урядовѳмъ дневнику оповѣщено: „На просьбу бухарскихъ улємѳвъ [священниковъ] султанъ подарувавъ имъ оденъ волосъ изъ хороненои въ старѳмъ серайлѣ бороды пророка. Волосъ той, зложеный въ коробочку богато украшену дорогоцѣнными камѣнями выправлено до Бухары въ супроводѣ надворного достойника Аріфа-бея для збереженя въ однѳмъ зъ головныхъ мечетѳвъ“.

— **Нагорода турецкимъ ґенераламъ.** Недавно выправлено зъ Царгорода до Тесалін въ 35 куфрахъ нагороды турецкимъ ґенераламъ, офіцирамъ и воякамъ за минулу вѳйну зъ Греками. Для воякѳвъ выслано 130.000 срѣбныхъ медалѣвъ, а для ґенералѳвъ вѳсѣмь почетныхъ шабель. Найцѣннѣйшу шаблю дѳставъ въ подарунку Едгемъ-паша. Рукоять ей обсыпана брилянтами и алмазами, а похва смараґдами и рубінами. Шабля оцѣнена на звыжь 50.000 зр. ґульденѳвъ, не вчисляючи зеленого баркатного футерала зъ масивными золотыми наугольниками и масивнымъ золотымъ вензелемъ султана, оцѣненого на звыжь 5000 ґульденѳвъ. Всѣ прочѝ почестнѝ дарунки вартують не бѳльше якъ около 30.000 ґульденѳвъ.

— **Японьска выстава** вѳдкрыта теперь въ Одесѣ при тамошнѳмъ японьскѳмъ консулятѣ. Выставленѝ тамъ головно выробы зъ шовку, зъ порцеляны, зъ фаянса, зъ металю, въ слоневои кости, зъ черепашнои кости и т. и. Выстава має цѣль практичну — приймати замовленя на товары и за-для того назначено на кождѳй выставленѳй рѣчи: цѣну на мѣсци продукціи и кошты спровадженя до Одесы.

Господарство, промыслъ и торговля.

— **Зъ Любачева пишуть намъ:** Я не годжу ся зъ дописію Вп. Д. С. зъ пѳдъ Радехова „Въ справѣ платнѣ роботникамъ“, а то зъ такихъ причинъ:

По перше — хоть признаю, що нашъ хлопъ мусить роботникови заплатити таку саму цѣну, якъ въ дворѣ, и въ додатку дати три разы єсти и горѣвки, але придивити ся однѳй а другѳй роботѣ — то пѳзнати велику рѳзницю. На двѳрскѳмъ зѳйде ся десятками або й сотками роботниковъ, наставники выгукують, але робота йде лишень, абы день зѳйшовъ; такъ само и при акордовѳй роботѣ, роботникъ не дивить ся абы добре зробити, але щобы якъ найбѳльше заробити. Инакше у господаря. Той засѣдає зъ роботниками вразъ до ѣды и стає разомъ до роботы; працюють спѳльно мовь родина, робота йде охочо а за-

тымъ робôтникъ вôдробить той віктунокъ, бо результатъ роботы далеко гарнѣйшій якъ на паньскôмъ ланѣ.

Но друге — богатшій селянинъ запомагає с въ жнива бѣднѣйшими, за те пôдчасъ засѣ ъ став вôдношене вôдворотне, такъ що власть о оденъ другому лишень за прожите робить, бо що богачь заплатить въ жнива, потому при засѣвахъ вôдберае; ба, але ему остає ся тота користь, що якъ прийдуть жнива, вôнъ мае певного робôтника, длятого то дворы сѣють такî насѣня, котрî ранше дозрѣвають, щобы выжати ще передъ хлопскими жнивами. Бодай въ сихъ сторонахъ, де я бувавъ, були часто такî злучаѣ, що сли двôръ черезъ слоту спôзнивъ жнива, такъ що зрôвнавъ ся зъ хлопскими жнивами, потôмъ цѣлый тыждень неразъ и одного женця не мôгъ дôстати, поки ажь хлопы-богачѣ не обжали.

Що нашî селяне не рвуть ся купувати грунты, гадаю инша в тому причина, а то передвсѣмъ, що нашъ селянинъ боить ся різика, не есть промысловый, и дотй надумує ся, поки его хто не выпередить. Подаю примѣръ. Хотѣвъ я конче продати бычка безъ посередництва жида. Цѣна стояла 40 зр. Селянинъ боить ся, що за дорого, и надумує ся, поки жидъ не давъ тои цѣны, а тогдѣ каже: „А! коли Ицко давъ 40 зр., то видко, що бычокъ варта тî грошѣ, и йде та дае Ицкови безъ великого торгу 45 зр. Що-до грунту — то й не велика дивота, бо при нинѣшныхъ великихъ податкахъ а низькихъ цѣнахъ збôжа, а ще до того частыхъ злыхъ рокахъ таки дѣйстно треба надумати ся, чи буде можна выйти на своє. Але то всьо поминувши, нашъ селянинъ не надумувавъ бы ся такъ довго, кобы мавъ готовî грошѣ, а то грошѣ позичь, пожитокъ не выстатчить на процентъ, потомъ аліцитують за безцѣнъ — чи нема чого страхати ся? Отже конче треба старатись о дешевый кредитъ для селянина, а зъ певностію и вôнъ стане оборотнѣйшій, а то, що робôтникамъ дасть ѣсти, не знищить его.

Ю. Гладиловичь.

Наука, штука и література.

— **Руско-украиньскій театръ Марка Л. Кропивницкого** въ часѣ своіи гостины въ Петербурзѣ въ театрѣ „Аркадія“ выставивъ дня 1 (13) с. м. по разъ першій нову украиньску штуку „Мазепа“, котра есть — якъ пише „Новое Время“ — перерôбкою знанои поемы Пушкина „Полтава“, а авторомъ тои перерôбки є Мирославскій-Винникôвъ. О самôй штуцѣ и о вôдограню ви пише справоздавець „Нов. Времени“: „Годѣ сказати, щобы авторъ выкориставъ вповнѣ умѣло богатый матеріялъ даный Пушкиномъ въ его поемѣ, а все-таки его піеса повна выдатныхъ сценічныхъ ефектôвъ и дае ся бачити зъ великимъ и можна сказати, зростаючимъ занятемъ. До успѣху штуки особливо помагала зъ кождого взгляду прекрасна обстава, дана ѣй украиньскою трупою, при чôмъ въ костюмахъ головныхъ дѣючихъ лиць захована була исторична вѣрнôсть епохи. Штука була дуже старанно выучена и вôдограна зъ замѣтнымъ ансамблемъ. Особливо вызначавъ ся п. Кропивницкій въ титуловôй роли. Вôнъ давъ собѣ грімъ нагадуючій Мазепу и дѣйстно сотворивъ зъ ролѣ выкôнченый типъ. Годѣ поминути мовчки обдуману гру панѣ Войцѣковскои, котра выступала въ поетичнôй роли Марія. До успѣху штуки причиняли ся такожь другî артисты. Взагалѣ „Мазепу“ можна узнати за одну зъ найудачнѣйшихъ піесъ украиньского репертуару“.

Телеґрамы „Дѣла“.

Вѣдень 25 серпня. На вчерашнôй радѣ міністрôвъ постановлено вôдкликати угодову конференцію. Повѣдомлено о тôмъ тыхъ, що були на конференцію запрошенî. По нарадѣ міністрôвъ ґр. Бадені довго розправлявъ зъ ґр. Ґолуховскимъ; сей ѣде сегодня до Ишлю.

Прага 25 серпня. Таблицѣ въ мѣскихъ огородахъ змѣнено на чисто ческî. Чехи взывають властителѣвъ тыхъ домôвъ, де находять ся нѣмецкî реставраціи, щобы Нѣмцямъ повыповѣдали наемъ. Зъ Ашу вôдôйшло вже войско назадъ до Хебу. Въ Пільзнѣ такожь вже спокôй.

Петербургъ 25 серпня. Вчера въ полудне приѣхавъ Форъ до Петербурга и зложивъ на домовинѣ царя Александра III въ Петропавловскôмъ соборѣ золоту галузь оливну. По полудни середъ дощу вôдбули ся закладины Троицкого мосту. Опôсля царь вернувъ до Петергофу, а Форъ въ французькôй амбасадѣ принимавъ француску кольонію, дипльоматôвъ и депутацію мѣста.

Парижь 25 серпня. Президентъ міністрôвъ Мелінъ выславъ до Фора телеґраму, въ котрôй правительство и нарôдъ французкій дякує цареви и народови россійскому за щире приняте президента.

Надѣслане.

ВОДОЛѢЧНИЧЕ ЗАВЕДЕНЄ

Д-ра ИГНАТІЯ МАЗАНКА въ Сасовѣ

стація Золочевъ, отвирае ся 1 мая 1897. — Заведене отворене цѣлый рôкъ. Близшихъ вѣдомостей удѣляе **ЗАРЯДЪ.**

107 [3—0

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

вôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. 1.

У ЛЬВОВѢ.

Не цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроеня едектричныхъ дзвінкôвъ. — Замовленя зъ провінціи вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Коперницкій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

Цѣна збôжа и другихъ продуктôвъ.

25 н. ст. серпня 1897.

Львôвъ: Пшениця 9·75 до 10·—, жито 7·50 до 7·75, ячмѣнь броварный 5·75 до 6·25, ячмѣнь пашнистый —·— до —·—, овесъ 6·75 до 7·—, рѣпакъ 12·— до 12·50, горохъ 6·— до 8·—, вика 4·80 до 5·—, насѣне льняне —·— до —·—, насѣне конопне —·— до —·—, ббôкъ —·— до —·—, бобикъ 4·85 до 5·—, гречка 7·50 до 8·—, конюшина червона —·— до —·—, конюшина бѣла —·— до —·—, конюшина шведска —·— до —·—, тымотка —·— до —·—, анижъ —·— до —·—, кукурудза стара 5·50 до 5·75, кукурудза нова 5·50 до 5·75, хмѣль —·— до —·—, за 100 кілько у Львовѣ, оковита за 10.000 літрôвъ —·— до —·— зр.

Курсъ Львôвскій

зъ дня 25 н. ст. серпня 1897.

Акція за штуку безъ купона.	Плат.	Жад.
Зелѣз. гал. Кар.-Людв. до 200 зр. м. к.	215 —	218 —
Зелѣз. Львôв.-Черновôв Ясси по 200 зр.	283 —	287 —
Банку гипот. галиц по 200 зр. а. в.	380 —	390 —
Банку кредит. гал. по 200 зр а. в.	— —	210 —
Листы заставнй за 100 зр.		
Банку гипот. гал. 5% а.в. выльос. зъ 10% прем.	110 20	110 90
Банку гипот. гал. 4½% а. в. льос. 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% 60 л. по 200 кор.	96 70	97 40
„ краевого 4½% а. в льос въ 51	100 50	101 20
„ „ 4% а. в. льос. въ 57 л.	97 50	98 20
Товариства кредит. 4% (I емісія)	97 80	98 50
„ „ 4% льос. въ 41½ л.	97 50	98 20
„ „ 4% льос. въ 56 л	97 10	97 80
Облиги за 100 зр.		
Галиц. фонду пропинаційного 4% в. а.	97 80	98 50
Буков. фонду пропинаційного 5% в. а.	102 75	— —
Комунальнй Банку краев. 5% (II. ем.)	102 20	— —
„ „ „ 4½% (III.ем.)	100 10	101 80
Позички краевои зъ 1873 по 6% а. в.	103 —	— —
Позички краевои зъ 1891 по 4% а. в.	— —	— —
Позички краевои зъ 1893 по 4% а. в	97 80	98 50
Позичка м. Львова 4% по 200 коронъ	97 —	97 70
Льосы:		
Мѣста Кракова	27 25	29 25
Мѣста Станиславова	42 —	— —
Монеты:		
Дукатъ цѣсарскій	5 62	5 72
Наполеондоръ	9 49	9 59
Пôвъимперіялъ	9 55	— —
Рубель срѣбный	1 20	1 25
Рубель паперовый	1 27	1 28
100 марокъ нѣмецкихъ	58 55	59 —

На подарунки!

В КАНЦЕЛЯРІЇ

„Рускаго Товариства Педагогічнаго“

при улици Академічній ч. 8.

можна купити слідуючі видання:

I) Образкові видання.

Звіринець	10 кр.
Гостинець	10 „
Забавки	10 „
Менажерия	10 „
Робінзон	40 „
Квіточка	20 „
Віночок	20 „
Кобзар Тараса Шевченка	20 „
Франко: Лис Микита, 2-ге цілком перер. вид.	50 „
Мирон: Пригоди Дон Кіхота	40 „
Наші звірята	40 „
Діточі вигадки ч. I.	30 „
„ „ ч. II.	30 „
Забавки для дітий	40 „
Мала менажерия	35 „
Велика менажерия	40 „
Нашим дітям ч. I.	40 „
„ „ ч. II.	40 „

2) Видання без образків.

Читанка ч. I. II. III. IV. в оправі 20 кр. без опр.	10 „
Китиця желань, 2 ге розширене видане	20 „
Ів. Франко: Абу Каземові канці	20 „
Учитель на рр. 1890—1896	2 зр
Дзвінок на рр. 1892—1896	3 зр.
Ів. Левицкий: Попадись, Різдвяні сценки	10 кр.
Вол. Шухевич: Записки школяра	20 „
„ Від Бескида до Андів	10 „
О. Нижанковский: Батько і мати, двоспів для дітий з фортепяном	10 „
Леонида Глібова: Байки	5 „
В Чайченка: Олеся; Байки; Комарь; Два оповідання, по	5 „
В. Чайченка: Дума про княгиню Кобзаря	5 „
Дніпрова Чайка: Казка про сонце та его сина; Писанка по	5 „
М. Лисенко: Тече вода з під явора. Двосьпів з фортепяном	10 „
Мапа етноґрафічна України-Руси	20 „
Гордієнка: Картагенці і Римляни	20 „
Юлій Верне: Подорож довкола землі	60 „
Барановский: Приписи до іспитів	20 „
Молитвенник народний, в полотно оправлен.	20 „
Д-р. Л. Кельнер: Коротка історія недаґогні	60 „
Василь В—р: Джонатан Свіфт. Подорож Ґулівера до краю великанів	25 „
Остап Макарушка: Короткий огляд руско-українського письменства	15 „

Всякі замовленя висилають ся скоро і точно.

Портретъ Тараса Шевченка

Цѣна 50 кр.

Дôстати можна въ тов. Просвѣта.

ПОВО ВÔДКРЫТА ДРОҐЕРІЯ

улиця Хорущины, рôгъ улицѣ Сокола

Складъ и продажъ препаратôвъ аптикарскихъ. — Складъ средствъ универсальныхъ краевыхъ и заграничныхъ. — Вина лѣчничй. — Конякъ франзускій и семигородскій — Средства дієтетичнй. — Перфумы, мыла и другй средства туалетовй. — Средства для дезинфекціи, перевязки и хирурґічнй приряды и проче — Воды мінеральнй.

Припоручае рускôй Публицѣ

Антôнъ Котлярчукъ

маґістеръ фармаціи. 146 6—10

ЮЛІЯНЪ СОЛИКЪ

передъ тымъ

Фр. Мрозиньскій

у Львовѣ, улиця Собєского число 7

ПОРУЧАЄ ВСЯКІ РОДЫ

ФУТЕРЪ

а именно:

Футра до подорожи, палєтоты мужескî и дамскî пôсля найновѣйшихъ фасонôвъ, Ротонды, Дольманики, Катанки, Ковнѣры, Пелєрины, Зарукавки, Шапочки дамскй, Ковпаки, Шапки мужескй, Шкôры у всѣхъ родахъ поодиноко и гуртовно, а такожь Верхи готовî до футеръ мужескихъ и дамскихъ.

Матеріи найновѣйшй на верхи въ найбôльшôмъ выборѣ.

Цѣны умѣренй, сталй.

244 Высше наведенй товары знаходять ся на складѣ. 4—20

Такожь на раты мѣсячній. Такожь на раты мѣсячній.

Клиентій Федуньо

переплетникъ бібліотеки ц. к. львôвск. университету

поручае

свое переплетничє и ґаляитерійне заведенє

у Львовѣ, ул. Академична ч. 8. 366

Пôдоймае ся всякихъ робôтъ, особливо переплету: **Служебникôвъ, Євангелій, Молитовникôвъ, Бібліотечныхъ книгъ, Альбумôвъ, Манъ, Дякльоновъ и. т. пн. по умѣреныхъ цѣнахъ.**

УЧИТЕЛЬ

орґанъ рускаго товариства педаґоґічного двотыдневникъ педаґоґічно-науковый, выходить вôдъ 1 червня 1889 у Львовѣ ул. Вôрменьска ч. 2 Предплата на цѣлый рôкъ 3 зр. на пôвъ року 1·60 кр. на чверть року 1 зр

Знана вôдъ многихъ лѣтъ ц. к. управ. рафінерія спіритусу, заосмотрена найлѣпшими приладами ректифікаційными найновѣйшои системы, фабрика руму, лікерôвъ и оцту

Юлія Миколяша Наслѣдникôвъ у Львовѣ

ЯКОВЪ ШПРЕХЕРЪ и С-ка

поручае старй польскй сильнй горѣвки, дуже добрй розолісы, лікеры, румы правдивй зъ Ямайки, якъ такожь найлѣпшои якости краевй спеціяльи якъ: Народôвка, Dziennik, Szczutek, Карпатôвка, „Дябелъ“, Помаранчева не солоджена, Ратафія, Деренôвка и т. и. горѣвки упривілеевань и одиноко правдивй если зъ нашои фабрики спровадженй.

Одиноке жерело въ краю для пп. аптикарѣвъ до побираня алькоголю абсолют. и найчистѣйшого спіритусу, до цѣлей лѣчничихъ вôльного вôдъ податку и вже оподаткованого.

Правдивый спіритусъ оцтовый найсильнѣйшій, здоровлю не шкôдный, бо не выроблюваный зъ есенціи оцтовои.

Складъ для мѣста Львова ул. Коперника ч. 9. и улиця Галицка ч. 1. 4912 375—?

Оповістка

Прошу уклінно всіх Вп. Добродіїв, котрим я вислав календар Сокіл на рік 1897, а котрі до тепер не прислали грошей, щоби зволили скоро вирівнати рахунок, позаяк друкарня Ставропігійского Інститута зажадала від мене вирівнаня рахунку до 14 днів.

У Львові 24 серпня 1897.

Володимир Лаврівский.

ДРÔТЪ кôльчастый цинковый до огороджень по зр. 4·50 за 100 метрôвъ. Топôрцѣ лѣсовй до значеня деревъ (зъ двома довôльными буктами) по зр. 6,

поручае ПЕТРО ХШОНСТОВСКІЙ, горговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 [супротивъ катедры.] 4595

ПОДЯКА.

Дня 9 серпня с. р. около 4 годины зъ полудня постигло насъ велике нещасте. Зъ незнанои причины выбухъ у насъ пожаръ и погорѣли намъ до корѣня домы зъ господарскими будынками зô збôжемъ и сѣномъ. Будучи убезпеченî въ нашôмъ рускôмъ Товариствѣ „Дністрѣ“, скоро Свѣтла Дирекція дôзналась о нашôмъ нещастю, выслала заразъ ліквідатора на мѣсцв а въ кôлька днѣвъ опôсля отримали мы цѣлковите вôдшкодоване, на яке мы обезпечили ся, на руки Впр. о. В. Чернецкого, декана зъ Сѣльця-белского въ квотѣ 1103 зр. 20 кр., за що складаемо Свѣтлôй Дирекціи прилюдну подяку.

Пархачь дня 22 серпня 1897.

Теодôръ Балко, господарь.
Стефанъ Шеремета, господарь.
Василь Курта.

Господарска реальність на продажь у Вертелці

9 кільом. дороги від Залозець стація зелізнича Зборів. Реальність складае ся з дому мешкального о 7 відділах, стодоли, 2 топ. стайні, хліва, курника на дріб, дальше городця яринового, садку, 14 до 15 морґів орного грунту, 3 морґів сіножати — и може бути продана зараз. Грунт положений в 4 парцелях 200 до 800 метрів від дому мешкального віддалених. Вертелка лежить в хорошій околици лісистій; опал дешевий, бо 4—5 зр. за сяг. — Близших відомостей уділить листовно Іосифъ Тисовецкій, „Народна Торговля“, Коломия.

246 2—3

АЛЬБУМЪ

заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 1 зр.

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

Лекціи на село пошукуе ґімназіястъ VI клясы приватистъ. Ласкавî зголошеня на адресу: Н. Н. Фирлѣвъ poste restante. 252 2—3

Розклад їзди поіздів зелізничих

важний від 1 липня 1897

після часу середно-европейского [пізнійшого о 36 мінут від часу львівского].

ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ.	до Львова — приходить о	ПОІЗД посп.	ПОІЗД особ.	зі Львова — відходять о
	7.30	з Ицкан	6.00		до Підволочиск з головн. двірця
	7.50	„ Янова	6.10		„ Ицкан
	7.52	„ Тернополя на Підзамче	6.15		„ Підволочиск з Підзамча
	8.05	„ Лавочного		6.45	„ Ицкан
	8.15	„ Тернополя на головний дворець	8.40		„ Кракова
	8.25	„ Сокаля		8.55	„ „
	9.10	„ Кракова		9.20	„ Сколього [до Гребенова від 10/9—31/8]
	10.35	„ Ярослава		9.25	„ Сокаля
	1.15	„ Янова		9.40	„ Янова
1.30	—	„ Кракова з Орлова [від 25/8 до 15/9]		10.05	„ Підволочиск з головного двірця
	1.40	„ Сколього [Гребенне від 10/7 до 31/8]		10.27	„ „ Підзамча
1.50	—	„ Черновець		10.45	„ Ицкан
2.15	—	„ Підволочиск на Підзамче		1·04	„ Янова [лишь в неділі і святя]
2.30	—	„ „ „ головн. дворець	1.55		„ Підволочиск з головного двірця
	5.25	„ Сокаля	2.08		„ „ Підзамча
	5.35	„ Підволочиск на Підзамче		2.31	„ Брухович що неділі і свята до дальшого зарядженя
	5.45	„ Ицкан	2.40		„ Черновець
			2.50		„ Кракова
	3.04	з Підволочиск на Підзамче		3·00	„ Янова
	3.30	„ „ „ головн. дворець		3.05	„ Сколього [від 1/8 до 30/8 з Стрия]
5.10		„ Кракова		3.48	„ Бруховичъ
	6.00	„ Підволочиск на головн. дворець		4.40	„ Ярослава
	6.55	„ Кракова		3.40	„ Зимнои води що день до дальшого зарядженя
	8.00	„ Янова тілько в неділі и свята.			
	8.15	„ Брухович тілько від 26/8 ажь до дальшого зарядженя.			
8.45		„ Кракова			
	8.49	„ Брухович тілько від 1/7 до 25/8.			
	9.01	„ Янова			
	9.10	„ Ицкан Бергомету з вимком понеділка			
	9.30	„ Кракова			
9.43		„ Підволочиск на Підзамче			
9.50		„ Ицкан			
10.00		„ Підволочиск на головн. дворець			
	10.20	„ Сколього [лишь від 1/8 до 30/8] Стрия, Хирова.			
	12.10	„ Лавочного			

Ніч

	4.40	до Кракова
	5.20	„ Лавочного
	6.24	„ Янова лишь в будні дни
	6.45	„ Кракова Орлова чер. Тарнів від 15/9
	7.05	„ Сокаля до 15/9
	7.25	„ Тернополя з головного двірця
	7.30	„ Лавочного
	7.47	„ Тернополя з Підзамча
	8.50	„ Янова в неділі и свята
	10.30	„ Ицкан
10.50		„ Кракова
	11.00	„ Підволочиск з головного двірця
	11.37	„ „ з Підзамча

7

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 мінут рано.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Институту Ставропігійского, пôдъ зарядомъ Іоакима Гренякa.

Ч. 183. Львовъ, Четверъ 14 (26) Серпня 1897 Рочникъ XVIII.

ДѢЛО

Выходить у Львовѣ що дня (крокъ недѣль и руских святъ) о 6-тій годинѣ по полудни. Літературный додатокъ „Бібліотека найзнаменитшихъ повѣстей“ выходить во второкъ, и во второкъ и пятницю на премѣну разомъ зъ Дѣломъ.

Передплату и инсераты принимають: у Львовѣ Администрація „ДѢЛА“ ул. Баторія ч. 24. Центральне бюро оголошень ул. Коперника ч. 11, и Бюро газетъ ул. Короля Людвика 9, и А. Ольшевского ул. Килинського 2.; — въ Ярославю Л. Крижановскій; — у Вѣдни: M. Dukes, I. Seilerstätte; F. A. Richter, Nibelungengasse 4.; H. Schalek I. Wollzeile 11; Haasenstein & Vogler I., Wallfischgasse 10; Въ Франкфуртѣ и Гамбурзѣ: M. Haasenstein & Vogler.

Передплата на „ДѢЛО“ и належитость за инсераты платятся у Львовѣ.

Передплата на „ДѢЛО“ зъ літер. „додатком“

въ Австріи:	за границею:
на цѣлый рокъ . . 18 зр.	на цѣлый рокъ . . 24 зр.
на пів року . . 9 зр.	на пів року . . 12 зр.

у Львовѣ:

на цѣлый рокъ . . 16 зр. на пів року . . 8 зр.
на чверть року . . 4 зр. на мѣсяць 1 зр. 35 кр.

Редакція, Адміністрація и Експедиція підъ ч. 24 ул. Баторія. — Рукописи звертають ся лише на попереднє застереженє. — Реклямациі неопечатанй вільній відъ порта.

Поодиноке число коштує 8 кр. а. в.

Оголошеня звыклій принимають ся по цѣнѣ 10 кр. відъ одного строчки инсератового або ей мѣсце а въ рубрицѣ „Надісланє“ по 25 кр. а. в.

Подяки и иншій денесеня приватій числить ся по 15 кр. відъ стишка.

Письмо зъ Вѣдня.

Дня 24. VIII. 1897.

[хуг] Въ доповненю до вчерашнои моєи дописи подаю дуже цѣкавѣ замѣтки нинѣшныхъ вѣденьскихъ „Morgenblatt-овъ“.

Дневники репрезентуючій нѣмецко-ліберальну обструкцію [N. fr. Presse и N. W. Tagblatt] репродукують донесенє пражскои Bohemi-и о діссонансахъ, котрій мають истнувати въ кабінетѣ гр. Баденього. Діссонансы не дотыкають самого выданя звѣстного розпорядженя языкового и тому скінчать ся або частинною реконструкцією кабінету або й дальшимъ задержанємъ кабінету на случай, коли цѣлый кабінетъ подасть ся до димісіи, а тая димісія не була бы принята. Донесеня Bohemi-и выходять звычайно зъ дуже добре информованыхъ кругівъ нѣмецкихъ, але симъ разомъ не кажуть нѣчого. Всѣ знають и безъ Bohemi-и, що сли гр. Бадені опресь на правици, то наступить реконструкція кабінету, а сли и дальше захоче задержати свободну руку — то не наступить реконструкція, лише димісія, а тая всѣляко може скінчити ся — або користно для гр. Баденього або некористно.

Зъ иншихъ часописій Deutsches Volksblatt каже, що гр. Бадені мігъ бы оперти ся на правици, але що „не може дати правици жаданыхъ гарантій“, то прийдесь ему уступити

Arbeiter Zeitung домагає ся — якъ вже и передъ тымъ — въ интересѣ державы уступленя польского міністерства; впрочімъ не подає нѣчого нового.

Дуже розумно каже Extrablatt: „Зъ важкимъ серцемъ констатую, що не знаємо нѣякои відповѣди на питанє: що дальше має наступити и... може наступити. Ситуація черезъ неудачу задуманои конференціи угодовои стала ся така неясна, що треба бы дуже сильнои и зручнои руки, щобъ ей розмотати. Ажь теперь боимо ся, що стоимо *въ передодни боротьбы на поли основныхъ державно-конституційныхъ правъ, боротьбы, котрои результатъ передвидѣти годѣ а котра наповняє насъ справдѣшною журбою о будучность*

Шенерерівска Ostdeutsche Rundschau жадає, розумѣєсь, уступленя гр. Баденього, и то разъ на все, зраджуючи, що домаганє Нѣмцівъ о відкликъ розпоряджень языковыхъ мало и має власне сю цѣль...

Такъ пишуть опозиційній часописи. А що-жь на те офіціозы?

Тотій — по австрійски — є „immer um eine Idee zu kurz“, але знають дуже добре оденъ лѣкъ на все: „охорону державы“ средствами поліційными.

Fremdenblatt констатує, що теперь отвираєся *неясна и невесела будучность*, але потѣшає ся, що держава все показала ся сильнѣйшою, якъ змаганя партійній. Одвѣчальность всю за те, що буде, спихає на нѣмецкихъ проводирівъ.

Баденѣвска Reichswehr говорить яснѣйше — явно обжалову Нѣмцівъ о антідержавній змаганя и грозить станомъ выемковымъ въ Чехіи.

Те-жь саме представляє яко конечность Шепсівскій Wiener Tagblatt, орґанъ ліберальный а радше орґанъ „galizisch - polnischer Schreibjuden“, котрый въ интересѣ Баденього брехавъ уже богато на Русинівъ въ часѣ депутаціи до цѣсаря, а остатнымъ часомъ по поводу жалобъ о послѣдній надужитя выборчій...

По нашому — найлѣпше бы було для правительства австрійского — безъ огляду на те, хто стояти буде на его чолѣ — взяти взагалѣ на увагу вѣчній споры національній въ Австріи и, користаючи зъ хвилѣ, *перевести загальну змѣну конституціи* [очевидно черезъ октроа] *на основѣ* жаданои нами *автономіи національнои*. Була бы въ тімъ велика заслуга для державы на довгій часы, а и сіборъ ческо-нѣмецкій утративъ бы свою острість — вінъ розплывъ бы въ тімъ комплексѣ загально-державныхъ справъ, котрій всѣхъ интересують и домагають ся основнои залагоды.

Але до того не прийде. Въ Австріи розумѣють ся лишь на політицѣ хвилевыхъ компромісівъ... Робить ся компроміс, той компроміс выдержує пробу черезъ кілька мѣсяцівъ, а потому зновъ шукає ся новыхъ компромісівъ. И такъ иде дальше in dulce infinitum... Давна хороба вѣчнои національнои грызнѣ...

Правыборы въ Цебровѣ.

[Другій день розправы 24-ого н. ст. серпня.]

(Дальше.)

Иванъ Щепанюкъ, війтъ [записяженый мимо спротиву оборони, котра назвала его головнымъ виновникомъ цѣлои справы] зізнає: Страхъ боявъ ся! бо було чого. Крикъ бувъ страшный и вінъ чувъ усе, хто и що кричавъ. За выдачу паперівъ оповѣдає такъ само якъ комісарь Хлендовскій. Печатки не хотѣвъ дати, але комісарь сказавъ ему: „Війте, дайте всьо! схотять вашого кожуха, дайте! касу дайте! я сурдуть дамъ, бо инакше бѣда!“ Чи люде мали сокиры або колы, не знає; такъ само не знає, чи комісарь мавъ револьверъ Заразъ при першімъ запытаню д-ра Могильницкого свѣдокъ зрываєся зъ крѣсла и рѣшучо заявляє, що не буде відповѣдати „аблекатамъ“ анѣ слова; однакъ предсѣдатель потрафивъ наклонити его до того, що таки ставъ відповѣдати. Мог. Кілько у васъ було партій? Свѣд. У мене всѣ люде однакій, за якійсь тамъ партіи не знаю нѣчого. Мог. Вы письменній? Свѣд. Нѣ. Мог. А уважали вы, якъ тамъ записували голосы? Свѣд. Я вже тамъ посадивъ такихъ, що уважали. Мог. Чи всѣ паперы звернули другого дня? Св. Панъ казали, що одинъ бракує. [Д-ръ Могильн. констатує суперечность изъ зізнанємъ Хлендовского] Печатку выняла таки жѣнка зі скринѣ и передала комісареви. Мог. А що она тамъ робила? належала до комісіи, чи що? Свѣд. Канцелярія тілько черезъ сѣни відъ моєи хаты. Жѣнка зачула крикъ и прийшла. На те она жѣнка! Мог. Слухайте війте! вы казали, що не маєте злости до нѣкого, а якъ то було зъ Петромъ Зваричемъ? хто стоявъ у него на кватирѣ? Свѣд. Я таки прошу трибуналу, щобы паны адвокаты мене не мучили! Мог. Я вамъ поможу! Стоявъ капітанъ и оберлейтнантъ. [Предсѣдатель не бачить въ тімъ питаню звязи, а д-ръ Могильницкій оповѣдає, якъ то війтъ слѣдивъ и шпіґувавъ Зварича, влѣзъ въ хату его навѣть тогдѣ, якъ тамъ бувъ оберлейтнантъ, и за те той выкинувъ війта за дверѣ (кажуть, що при тімъ дісталась ему и пощочина). Се доказує, що війтъ таки має злість до Зварича]. Щепанюкъ загаломъ потверджує все, що котрому зъ обжалованыхъ закидує актъ обжалованя; зізнаня его грубо обтяжаючій. Д-ръ Чайк. По чімъ пізнали вы тыхъ людей, що то они були? Свѣд. По голосѣ. Чайк. Тамъ бувъ такій крикъ, а вы певній, що то власне они кричали? Свѣд. Певный. Д-ръ Горбач. конче хоче довѣдати ся, якій тамъ партіи були въ селѣ, війтъ прецінь повиненъ то знати, але війтъ ще разъ каже, що у него всѣ однакій. Д-ръ Мог. Вы казали, що найбільше кричали „бити хрунѣвъ!“ Що то є хрунь? Свѣд. Пытайте людей, не мене! Мог. А чого-жь вы брали то до себе? [Тутъ прокураторъ робить замѣтъ, що се питанє видить ся ему безпредметовымъ. На се д-ръ Могильницкій: „Прошу дуже! Панъ прокураторъ не має права робити менѣ замѣту; се прислугує пану предсѣдателеви. Якъ я засяду тутъ на лавѣ обжалованыхъ, тогдѣ буде мігъ панъ прокураторъ звертати ся до мене, а теперь я не позволю собѣ робити нѣякихъ увагъ!“] Кількохъ обжалованыхъ заперечує зізнаня війта и доказують, що вінъ має на нихъ злість.

Дальшій свѣдокъ жандармъ Себастіянъ Ґузікъ оповѣдає все, якъ попереднй. Бачивъ, що люде записували собѣ, хто на кого голосувавъ. Пізнѣйше люде домагали ся паперівъ, и то głosem wymuszającym. Тогдѣ вінъ питавъ Хлендовского: чи візвати людей до розходу, але комісарь не велівъ того. Свѣдокъ обтяжає найбільше Петра Зварича. Кількохъ людей, каже, було зъ колами въ рукахъ. Грозьбы чувъ, але хто грозивъ, не мігъ пізнати. Свѣдокъ называє имена обжалованыхъ, котрыхъ мавъ пізнати, межь ними найперше Петра Зварича и Михала Базюту. Д-ръ Чайк. питає жандарма, чи зъ межи названыхъ всѣ напирали, чи тілько такъ стояли? Свѣд. Декотрій [тутъ навѣвъ трехъ] не напирали. Чайк. Чи комісарь назвавъ по имени, хто мавъ прийти по паперы чи може рукою показавъ? Свѣд. Рукою показавъ: ты, ты, ты ходи! На питанє д-ра Мог—ого свѣдокъ зізнавъ, що не взывавъ людей до розходу въ имени права, а на запытанє д-ра Горб—ого, що не видѣвъ, абы люде мали въ рукахъ сокиры та колы.

Свѣд. Григорій Лотоцкій [Русинъ, зізнає по польски]. Бувъ коло комісаря. Коли той прочитавъ результатъ голосованя, наставъ крикъ на дворѣ, але не знає, хто кричавъ, бо має кепскій слухъ. Кричали „паперы намъ дайте!“ Слівъ „стрѣху дерти!“ не чувъ. Відъ часу до часу були насмѣшки: „Дайте грубого! дайте лысого!“ Коли люде дістали вже и печатку, ще кричали троха, потімъ зачали розходити ся. Предс. Чи вы настрашили ся? Свѣд. Нѣ! се дѣяло ся на дворѣ, а въ дверехъ стояли жандармы, то я нѣчого не боявъ ся. Предс. Кого они звали грубымъ, лысымъ? Свѣд Не знаю, бо и п. Ґарапіхъ „nie cienki, i ja nie cienki i jeszcze inni do nas podobni“. Предс. дальше тягне зі свѣдка, а той всячину выговорює на поодинокихъ підсудныхъ. Д-ръ Чайк. Якъ то було зъ тымъ трахтаментомъ? Свѣд. Була фляшка горѣвки и вино для комісаря и жандармівъ, а для решты війтиха зварила яйця. Свѣдокъ провадивъ контрольну лісту, але не знає, якъ она пропала, бо доки вінъ ей провадивъ, она була...

Войтѣхъ Боднарь [заступникъ війта] чувъ, що кричали: „хрунѣ!“ и сховавъ ся до кутка. Грозьбъ не чувъ. До дому відвѣвъ его жандармъ, бо самъ боявъ ся йти. Вінъ бувъ предсѣдателемъ комісіи. Коли хто невыразно подавъ имя выборця або перекрутивъ, то комісарь голосу не приймавъ. Свѣдокъ робивъ комісареви увагу, що то всьо одно, але комісарь сказавъ ему, щобы не обзывавъ ся, бо то до комісаря належить. Предс. На кого говорили „хрунѣ“? Свѣд. Та на тыхъ, що були въ канцеляріи. Пред. То може й на васъ? Свѣд. Може й на мене. Д-ръ Мог. Якъ то було зъ тыми голосами? Свѣд. А такъ: коли хто сказавъ „Погрибнякъ“ а не „Погребнякъ“, то вже було зле! Мог. А котрій голосы були важній: Погрибнякъ чи Погребнякъ? Свѣд. Або я знаю? я не редахторъ!

Никола Теселя каже, що выборы пійшли тихо, спокійно, а крикъ повставъ по відчитаню результату. На кого кричали, що „лысый“, не знає, бо, каже, насъ тамъ було пять такихъ.

[Третій день розправы 25-ого н. ст. серпня.]

Свѣдокъ Гриць Олійникъ розпочавъ розправу дуже добре, бо не зізнавъ нѣчого. За те зізнає богато и то обтяжаючо писарь Юліянъ Тесаровичъ, розумѣє ся по польски. Найбільше обтяжує Луця Кузьму, Гриня и Петра Зварича. Взагалѣ „chwila [каже] była groźna i my bali się, że katastrofa lada chwila nastąpi“. Жандармамъ наказавъ комісарь, щобы були терпеливій, а мы ѣли перекушку. Предс. Чи наѣли ся вы добре? Свѣд. Не конче! О торбинѣ на зубы не чувъ. Голосы на „Погрибняка“ а „Погребняка“ писавъ осібно.

Адамъ Ґабрієль и Никола Олійникъ чули крики и вказують тыхъ, що кричали.

Дальшій свѣдки Трофимъ Базюта и Иванъ Кудрикъ зізнають, якъ попередній, та много рѣчей, що є въ протоколѣ, они чують першій разъ. „Тогдѣ може и тямило ся, та нинѣ вже пізно знати!“ То саме каже Іосель Фухсъ; и вінъ не знає, зъ відки що взяло ся въ протоколѣ таке, чого вінъ не казавъ. Переслуханє свѣдківъ иде дуже скоро. Всѣ чули крикъ, та не знають, хто кричавъ. Лькай Захарко Янушь обтяжує Кузьму, але и вінъ не знає де-що зъ того, що є въ протоколѣ, чимъ озлобленый прокураторъ питає свѣдка: коли брехавъ? теперь чи при першімъ переслуханю? Камердинеръ Янъ Лѣщина обжаловує загаломъ богато, чувъ усякій погрозы и певно знає, що той а той говоривъ те и те. Іосель Штайґеръ каже: „Менѣ сказали: Ты хрунь! Ну, то я є хрунь. За що я маю бути хрунь?“ Кузьма сказавъ ему другого дня: „Якъ будешь жиде мѣшати ся до выборівъ, то ти голову розвалю“.

„Мученикъ за добру справу“ Аронъ Фухсъ, спровадженый зъ арешту, входить на салю. Малый жидокъ зъ чорною борідкою, халатъ старый, одна рука въ кишенѣ а другою ѣде що хвиля за ковнѣръ... „Люде набрехали на него и вінъ сидить въ слѣдствѣ, обжалованый за фальшивій зізнаня.“ Каже: „Ech bin a schwacher Mann, ech kann nyscht sprechen“ и справдѣ що пів року годины выцѣдить одно слово. Ему сказали „ты хронь!“ и ще таке „paskidne“ слово, що дуже є нефайно таке говорити“. Въ слѣдствѣ обтяживъ вінъ усѣхъ обжалованыхъ теперь, якъ ему припаде до вподобы. Предсѣдатель намагаєсь, щобы конче пригадавъ собѣ, що кождый зъ обжалованыхъ винуватый, а Аронъ повільно відповѣдає: „всѣ!“ а вже найбільше виненъ Лотоцкій, бо „wun dużo nagadał, co kiszku wypuskni i zabiji“.

По короткій перервѣ д-ръ Могильницкій ставить именемъ оборони внесенє на *некомпетенцію суду*. Изъ зізнань свѣдківъ, а именно Хлендовского, Щепанюка и Ґузіка выходить, що въ Цебровѣ заходили всѣ знамена такихъ чинівъ, котрій підлягають тілько осудови суду горожаньского. Самъ жандармъ Ґузікъ зізнавъ, що не уживъ оружя длятого, бо не довѣрявъ своїй власній силѣ, та й прецінь чимъ скорше зажадано збройнои силы. Зі всего выходило бы, що люде зъ-горы змовили ся облягати хоть-бы до рана льокаль, отже був злочинъ вымушеня зъ-горы уложеный. — Прокураторъ противить ся тому внесенію, а д-ръ Могильницкій въ быстрій реплікѣ зазначує, що чей-же мусѣло бути дуже зле, коли войско розквартировано и такъ спѣшно було зъ вязненємъ людей, що ажь брали ланцухи зъ волівъ пана Ґарапіха! Впрочімъ ще не забули люде справы въ Чернѣвѣ, де таке саме есть рѣчи передане було осудови горожаньского суду. — Д-ръ Горбачевскій підпираєсесе внесенє и підносить ще одинъ дуже важный мотивъ. Изъ зізнань свѣдківъ выходить, що крики и грозьбы чути було зі всѣхъ сторінъ, отже була одна у всѣхъ гадка: а се доказує, що було порозумѣнє въ уложенімъ зъгоры намѣрѣ, а тая обставина кваліфікує чинъ карыдостойный до суду присяглыхъ.

Починає ся переслухуванє свѣдківъ відводовыхъ. Година 7½ вечеромъ. Розправа треває дальше.

Конець розправы въ пятницю.

Процесъ о. Андрея Сумика.

(Докінченє.)

Почата вчера ранє розправа противъ о. Андрѣя Сумика закінчила ся таки вчера.

Переслуханє свѣдківъ выпало въ користь обжалованого. Показало ся, що поліціянъ, за котрого прокураторія обвинила о. Сумика о злочинъ публичного насильства, є индівідуумъ, яке заслугувало на нагану відъ душпастыря не лишь за те, що мимо поученя въ церквѣ після пастирского листу австрійского епископату скликало до выборівъ лише жидівъ а не дало знати христіянамъ и священикови, але и за иншій тяжкій грѣхи, що деморалізуючо вилывають на парохіянъ.

По переведеню поступованя та по промовѣ прокуратора забравъ слово оборонець о. Сумика д-ръ Кость Левицкій зі Львова и при загальній увазѣ выголосивъ краснорѣчиво таку оборону:

Высокій Трибунале! Нинѣшна справа карна є въ своїмъ родѣ незвычайна, позаякъ иде тутъ рѣчь о особу душпастыря та о дѣланє священика въ часѣ богослуженя, отже безпереченно о справу внутрѣшну нашои грекокатолицкои церкви. Тому мусимо тутъ станути передовсѣмъ на становищи закону основного зъ року 1867, котрымъ запоручено кождій законно узнанній церквѣ *право самостійно у-*

ладжувати свои внутрѣшнѝ справы а до сихъ справъ належить безперечно выконуване богослуженя та взагалѣ способъ выконуваня того-жь. Въ якій отже способъ выконує ся богослужене въ церквѣ, кого и коли допускаєсь до богослуженя а кого и коли выключає ся вѡдъ спѡльнои молитвы и науки, се належить выключно до властій духовныхъ. Томý заявляю рѣшучо, що отся справа що-до вѡдповѣдного або менше вѡдповѣдного поведеня душпастиря въ церквѣ не належить до судоводства ц. к. властій судовыхъ, але до поступованя зверхныхъ властій духовныхъ, та я переконаный, що коли бы обжалованый о. Андрѣй Сумикъ бувъ въ данѡмъ случаю допустивъ ся якого-небудь переступленя установъ канонічныхъ, то бувъ бы потягненый до одвѣчальности зѡ стороны своєи власти духовнои, и сли власти духовнѝ добачать въ выступленю обжалованого душпастиря що-небудь невѡдповѣдного, тогдѣ передъ своєю покликаною властію буде вѡнъ мати нагоду до правнои обороны своєи особы.

Теперѣшный устрѡй внутрѣшный нашихъ властей и способъ ихъ дѣловодства выказують такожь наглядно, що заняте обороною становище є вповнѣ оправдане. Судья, що переводить розправу, має право завѡзвати стороны до порядку, а непослушныхъ и упрямыхъ має право безпроволочно укарати въ дорозѣ дисциплінарнѡй, и єму яко господареви въ сали судовѡй прислугує такожь право выдалити особы, котрыхъ поведене не вѡдповѣдає повазѣ мѣсця судового. А порѣшене пытаня, чи тѝ заряджения судейскѝ були потрѣбнѝ чи нѣ, не може бути предметомъ орѣченя карно-судового, тѡлько належить евентуально до доходженя зверхнои власти судовои. Такѝ управненя до удержаня ладу при выконуваню чинностій публичныхъ прислугують такожь орґанамъ адміністраційнымъ, не выключаючи навѣть нашого вѡйта въ громадѣ, а супротивъ того всего тѡлько оденъ душпастирь мавъ бы бути безборонный, не можучи яко господарь въ церквѣ выдалити тыхъ осѡбъ, що ставляють перепоны при выконуваню згаданого богослуженя. А хто-жь господаремъ церкви и хто якъ не священикъ має право выдавати приказы въ церквѣ? Думаю, що таке управнене дисциплінарне мусимо признати особѣ приналежного душпастиря и коли обжалованый душпастирь выконавъ прислугуюче єму право, то тымъ чиномъ не мѡгъ вѡнъ допустити ся нѣякои безправности, бо qui suo jure utitur, nemini facit injuriam..

На тѡмъ самѡмъ становищи правнѡмъ стоить такожь нашъ законъ карный, котрый хоронить святѡсть установъ вѣроисповѣдныхъ законно узнаныхъ та ненарушимѡсть мѣсця богослужебного и особу священика въ часѣ выконуваня чинностій релігійныхъ, бо сего вымагають повага и достоиньство церкви яко мѣсця усвяченого для ширеня вѣры Божои. Але нашъ законъ карный не выступає противъ проповѣдникѡвъ вѣры Божои, що голосять хвалу Божу, бо-жь льотічно не дасть ся выправдати, щобы представитель вѣроисповѣданя и заступникъ дотычнои церкви, якъ довго єго власть духовна удержує при выконуваню обовязкѡвъ и правъ душпастиря, мѡгъ допустити ся зневаги своєи церкви. И на тѡмъ становищи стоить непохитно оборона въ нинѣшнѡй справѣ, зазначуючи безпредметовѡсть цѣлои справы...

Зъ-осѡбна закидує ся обжалованому о. Сумикови, що вѡнъ невластиво а може и неправно вмѣшавъ до богослуженя справу політичну, бо пѡдчасъ проповѣди порушивъ справу выборчу. Я обовязаный рѣшучо выступити противъ того становища, яке занявъ п. речникъ державный, бо дотычну вѡдозву австрійского епископату розѡслано всѣмъ душпастирямъ въ нашѡмъ краю и они були не тѡлько управненѝ, але навѣть обовязанѝ зробити зъ неи ужитокъ въ церквѣ. Коли-жь ц. к. власть державна не заборонила сеи вѡдозвы, то въ розширюваню єи годѣ достерегти якои-небудь неправильности, а тымъ менше безправности зѡ стороны духовенства, щѡ почувало ся зѡ свого обовязку су ротивъ зверхнои власти духовнои, а такожь зъ обовязку народного: удержати загальну мораль при нагодѣ выборѡвъ заступникѡвъ народныхъ, та коли-бъ тои морали були придержували ся всѣ интересованѝ чинники, то певне не було бы дѡйшло анѣ до проливу крови, анѣ до тыхъ численныхъ вязнень, якѝ зайшли середъ послѣднои акціи выборчои до рады державнои, щѡ такъ сумно зазначились на картахъ політичнои исторіи нашого краю. Але стало ся! та теперь мусимо рѣчь зрѣло осудити, щобъ не пересудити, бо державный вымѣръ справедливости жадає вѡдъ насъ не мести одныхъ на другихъ, але збереженя засады права, котрому маємо служити!

Зѡ стороны п. речника державного закидує ся обжалованому о. Андрѣєви Сумикови *злочинъ намаганого наклонюваня до насильства публичного и провину обиды церкви* на пѡдставѣ §§. 9, 98. а) и 303. закона карного. Отже передовсѣмъ належить тутъ пѡднести, що до примѣненя постановы §. 9. з. к. є рѣчію конечною, щобы тото мниме наклонюване вѡдносило ся до сповненя чину карыгѡдного, а въ отсѣмъ случаю до выконаня злочину насильства публичного. Я не можу нѣякъ добачити по сторонѣ обжалованого о. Сумика того злого намѣру а по сторонѣ присутныхъ парохіянъ можливости сповненя злочину насильства публичного. Бо коли поліцай Петро Вирстюкъ-Воєвѡдка *потрутивъ хоруговь и хотѣвъ ви кинути на людей въ церквѣ*, а обжалованый парохъ, щобы запобѣгти зневазѣ церкви, вѡдозвавъ ся до присутныхъ парохіянъ, щобы того злобного чоловѣка выпровадили зъ церкви, то обжалованый душпастирь дѣлавъ прецѣнь въ тѡмъ добрѡмъ намѣрѣ, щобы привести ладъ въ церквѣ, а и присутнѝ парохіяне выпровадженемъ того Вирстюка не були бы допустили ся нѣякого чину карыгѡдного а хиба були бы сповнили христіяньскій учинокъ задля привернення спокою въ церквѣ. Коли-жь нема тутъ того головного злочину, до котрого мало стремѣти мниме наклонюване зѡ стороны обжалованого, то не може бути мовы о злочинѣ безуспѣшно намаганого наклонюваня до злочину! Зъ того вже слѣдує, що въ данѡмъ случаю нема нѣякого злочину по сторонѣ обжалованого, бо недостає головнои вымоги карно-правнои до єства злочину насильства публичного, до чого годить ся зазначити, що обжалованый самъ добровѡльно залишивъ выпровадженя Петра Вирстюка-Воєвѡдки зъ церкви, коли той успокоивъ ся, а тымъ самымъ, сли бы навѣть можна було выказати якѝ позоры карыгѡдности, они мусять вѡдпасти наслѣдомъ добровѡльного вѡдступленя вѡдъ переведеня чину.

Однакъ я не хочу остатись довжнымъ вѡдповѣди и тому выкажу подрѡбно, що законнѝ вымоги злочину насильства публічного черезъ вымушене зъ §. 98, а) закона карного зовсѣмъ не заходять въ данѡй справѣ. До злочинного вымушеня вымагає нашъ законъ карный трехъ конечныхъ вымогѡвъ, а то: 1) насильного дѣланя супротивъ другои особы; 2) дѣланя такого, до котрого дѣлаючій не має нѣякого права, а 3) намѣру до укороченя права, яке прислугує особѣ нарушенѡй. О насильнѡмъ дѣланю зверненѡмъ до особы Петра Вирстюка нѣчого не выказала розправа, позаякъ зазывъ до выходу зъ церкви не загрожуваввъ навѣть єго особѣ, житю або здоровлю нѣякою небезпечностію. Коли я хочу выдалити когось зъ моєи хаты, коли я вѡдбираю вѡдъ другого мою рѣчь власну, коли урядникъ хоче выдалити сторону або свѣдка изъ салѣ розправъ або священикъ одного зъ вѣроисповѣдникѡвъ, щобы докѡнчити богослуженє, то тымъ не завдаєсь нѣякого насильства дотычнѡй особѣ. Такъ вѡдпадає перше услѡвє до злочину вымушеня. Зъ-вѡдси высуваєсь бракъ другого услѡвя, бо обжалованый о. Сумикъ мавъ право яко господарь церкви зарядити выдалене особы, котра не допускала до выкона я єго обовязкѡвъ церковныхъ, та выконавъ вѡнъ се право способомъ вельми лагѡднымъ, бо насамперед запытавъ ся,. чи бы Петро Вирстюкъ не выйшовъ зъ церкви, сли єму не подобають ся слова проповѣди; ажь коли той выступивъ на передъ и упрямо заявивъ, що єму вѡльно бути въ церквѣ а тымъ самымъ выкликувати заворушенє, тогдѣ обжалованый мусѣвъ звернути ся до присутныхъ, щобы єго выпровадили зъ церкви, бо инакше не мѡгъ бы докѡнчити богослуженя. Се очевидно спамятало Петра Вирстюка, бо вѡнъ успокоивъ ся и дальше вѣвъ ся спокѡйно въ церквѣ. Але и трете услѡвє законне не дасть ся выправдити, бо Петро Вирстюкъ, хочь мавъ право бути въ церквѣ, не мавъ права ставати упрямо противъ священика и перецинювати богослуженє. И въ святини єрусалимскѡй мали право жиды збирати ся, але коли они надуживали мѣсця сего, то Исусъ Христосъ самъ повыганявъ ихъ, щобы не зневажали мѣсця святинѣ. А въ нашѡмъ случаю не душпастирь обжалованый, але самъ той недовѣрокъ Петро Вирстюкъ ставъ зневажати мѣсце церковне и почавъ ставити ся противъ свого душпастиря, и тому вѡнъ насильно дѣлавъ, а обжалованый душпастирь лише вѡдправъ той негѡдный єго поступокъ. Ось такъ розвѣяли ся всѣ хитрѝ основы обжалованя въ напрямѣ злочину насильства публичного, а то за-для браку намѣру до насильного дѣланя безправного.

Такъ само безпѡдставне є посуджене обжалованого о. Сумика о зневагу церкви. Вже зъ початку оборони зазначено, що постанова §. 303 законѣ карного має на метѣ: хоронити повагу и ненарушимѡсть кождого законно у знаного вѣроисповѣдання передъ посяганѥмъ осѡбъ третихъ. Въ дни 28 лютого с. р. пѡднѣсъ обжалованый о. Сумикъ на проповѣди справу нечестныхъ и неморальныхъ поступкѡвъ при вѡдбутыхъ правыборахъ въ Волосовѣ. Виновникомъ тыхъ справокъ бувъ нѣхто иншій, якъ лише Петро Вирстюкъ, що середъ безпощаднои аґітаціи выборчои вѡдваживъ ся знеславити особу свого душпастиря, вѡдмовляючи єму права до выбору, и то той самъ Вирстюкъ, що своимъ житѥмъ середъ налогового піяньства и чужоложства затроює здоровє стадо громады волосѡвскои. Коли-жь той Верстюкъ навѣть въ церквѣ почавъ глумитись изъ слѡвъ душпастиря, то обжалованый бувъ приневоленый, щобы запобѣгти деморалізаціи и загальнѡй соблазни, прилюдно накартати всѣ поступки Вирстюка. Прецѣнь и Христосъ закинувъ фарисеямъ, що шкода кидати бисеры передъ, безроги та добрый пастирь мусить выдѣлити паршиву вѡвцю вѡдъ здорового стада. Таке отже накартанє не є неприличнымъ поведенѥмъ священика до крайности вызваного, але выконанѥмъ дисципліны церковнои. О соблазни мнимо выкликанѡй черезъ о. обжалованого не ма тутъ нѣякого слѣду, бо всѣ переслуханѝ свѣдки зѡзнали, що не поведенѥмъ душпастиря, але негѡдными поступками Петра Вирстюка присутнѝ въ церквѣ парохіяне чули ся зґоршеными. Може Петро Вирстюкъ уважати ся обиджеными высказами о. Сумика, звернеными до єго особы, тогдѣ прислугує єму право жалобы приватнои супротивъ особы о. Сумика але обжалованє публичне не має тутъ мѣсця за-для браку законныхъ вымогъ зъ §. 303 з. к., що стає въ оборонѣ церкви, а не противъ проповѣдникѡвъ хвалы Божои. Тому и постанова §. 303 з. к. не може тутъ мати нѣякого примѣненя зъ причины браку єства того чину карыгѡдного.

Высокій Трибунале! Передъ нами стоить душпастирь непорочного характеру, що завсѣгды вѣрно служивъ своѣй церквѣ и народови. Наслѣдомъ несовѣстного доносу такихъ Вирстюкѡвъ вѡнъ невинно вѡдтерпѣвъ велику муку моральну, бо єго тутъ спроваджено жандармомъ, наче страшного злочинця, та вязнено, а теперь выказалась безпѡдставнѡсть всякого посудженя. Той поліцай Вирстюкъ нинѣ вже усуненый и зъ того почетного становища, бо и тѝ, що на нѣмъ покладали свои змаганя політично-выборчѝ, выкинули єго, якъ ту зужиту мѣтлу на смѣтє... А хто-жь теперь вынагородить о. Сумикови то єго невинне терпѣнє, якъ не власне єго почутє, що сповнивъ свѡй обовязокъ яко слуга Христовый и вѣрный сынъ свого народу! Та мы Русины гордѝ тымъ, що маємо таке духовеньство, котре, выйшовши зъ народу, боронить єго интересѡвъ и терпить зъ нимъ разомъ.

Высокій Трибунале! Є тутъ ще одна рана, и то глубока, бо завдана самѡй суспѡльности, наслѣдомъ вязненя и обжалованя душпастиря, чимъ немало нарушено повагу нашого духовеньства. Такій Вирстюкъ и єму подѡбнѝ — то найнизшій спѡдъ суспѡльности. Засудите душпастиря — то духовеньство стане немѡчне супротивъ такихъ фальшивыхъ проповѣдникѡвъ безвѣря, ложи и неморальности. Коли-жь держава наша при всякѡй нагодѣ вѡдкликує до хосеннои дѣяльности духовеньства, то рѣчію державного вымѣру справедливости є пѡддержати нарушену повагу того такъ пожиточного стану суспѡльного. Тому въ имени права и справедливости, якъ такожь въ имени поваги духовеньства вѡдзиваю ся зъ просьбою до Высокого Трибуналу о цѣлковите увѡльнене обжалованого о. Андрѣя Сумика вѡдъ закиненыхъ єму чинѡвъ, бо вѡнъ не є винный!

Трибуналъ по нарадѣ оголосивъ выркъ, кітрымъ въ цѣлости увѡльнивъ о. Андрѣя Сумика вѡдъ закиненыхъ єму чинѡвъ карыгѡдныхъ.

Правыборы въ Холоєвѣ.

(Дальше.)

По переслуханю другои серіи обжалованыхъ, — котрѝ мали ставити опѡръ жандармамъ на цвинтари коло церкви, а зъ котрыхъ многѝ кажуть, що навѣть не були на цвинтари и арештовано ихъ зъ дому, а другѝ розказують, що жандармы уганяли за людьми, ажь капелюхи зъ нихъ злѣтали, та й били невинныхъ, — почало ся переслухуване свѣдкѡвъ.

Першій постенфіреръ Чехъ Карась зѡзнає: Ходили слухи, що якъ выборы не пѡйдуть по мысли громадянъ, то будуть рѣзати; длятого староство скрѣпило постерунокъ. Дякъ Олѣйникъ бувъ немовь комендантомъ своєи партіи. Коли въ день першихъ выборѡвъ пополудни почали ся крики, я вѡзвавъ людей, щобы выйшли зъ салѣ, и деякѝ вышли. Коли увѡйшовъ комісарь, люде зъ середины заперли двереѣ. Я увѡйшовъ до комісаря другими дверми; комісарь бувъ у писаря. Люде кричали, що лише жидѡвъ пускають до голосованя; чути було погрозы: „Такъ має бути, якъ мы хочемо, хочь-бы кровь полила ся!“ Коли комісарь згодивъ ся дальше вести выборы зъ V куріи, люде успокоили ся.

Въ день другихъ выборѡвъ комісарь казавъ впускати одного жида и одного чоловѣка. Олѣйникъ увѡйшовъ до салѣ, а я вывѣвъ єго. Тогдѣ вѡнъ, якъ казали жандармы, казавъ людямъ ити за собою и пѡйшли пѡдъ церковь и тамъ кричали „тавтъ“, „урра“. Комісарь казавъ арештувати. Я пѡйшовъ. Зачали дзвонити; другій жандармъ казавъ, що дзвонить Олѣйникъ.

Мы вѡзвали людей [було ихъ зо 100] розѡйтись и почали розганяти и арештувати. Я арештувавъ Василя Олѣйника, иншихъ другѝ жандармы, а було ихъ ще 7. Вѡдтакъ прибула тамъ кавалерія атакомъ, и передъ парканомъ станула. – На допыты оборонцѣвъ свѣдокъ вѡдповѣдає: о „знесеню податкѡвъ“ [що мавъ голосити Вас. Олѣйникъ] та о „рѣзаню“ ходили лише слухи; пѡдъ церквою арештували жандармы, бо зѡбране людей тамъ уважали за зѡбѣговище, а не за зѡборъ для нарады бо були крики; свѣдокъ взывавъ тамъ людей розходитись, але *могли не всѣ чути.*

Жандармъ Кабелька, Чехъ, зѡзнає, що въ сали выборчѡй було передъ полуднемъ спокѡйно. Коли оголошено результатъ голосованя, люде негодували, а по полудни жадали вѡдъ комісаря продовженя выборѡвъ зъ V. куріи, хочь бы кровь мала лити ся. Не знає, щобы люде заперли дверѣ и не пускали жандармѡвъ. Не чувъ, що Василь Олѣйникъ говоривъ, але мабуть пѡдбурювавъ людей; о Дмитрѣ Олѣйнику старшѡмъ не знає нѣчого сказати. Вѡдтакъ вказувавъ поодиноко на обжалованыхъ, чимъ они причиняли ся до заколоту. При другихъ выборахъ, коли Вас. Олѣйникъ вѡзвавъ людей ити за нимъ на цмінтарь, жандармы пѡйшли за людьми, щобы ихъ арештувати. Постенфіреръ взывавъ людей розѡйти ся, але они не слухали, противно деякѝ зъ обжалованыхъ выкрикували, щобы бити жандармѡвъ. — На зѡзнаня сего свѣдка обжалованѝ заявляють, що они минають ся зъ правдою. При пытаняхъ оборонцѣвъ жадавъ Кабелька, щобы po polski mluwił, але вѡдтакъ згодивъ ся и на рускѝ пытаня. Тыми пытанями такъ приперли оборонцѣ Кабельку, що вѡнъ зачавъ кидати ся и ажь трибуналъ мусѣвъ вѡзвати єго до приличности. Показало ся, що найбѡльшѝ нарѣканя (мнимѝ крики) були ажь пѡдъ вечѣръ по выборахъ, та що жандармы арештували людей по мѣстѣ а не лишь пѡдъ церквою.

Свѣдокъ Андрѣй Калищакъ, Полякъ, холоѣвскій гаѣвый, бувъ при выборахъ, чувъ, якъ комісарь оголосивъ въ полудне конець выборѡвъ; люде заховували ся спокѡйно, ино жиды пхали ся, а Вас. Олѣйникъ нарѣкавъ, та за се велѣвъ єго комісарь вывести зъ салѣ.

Свѣдокъ Прокѡпъ Тарнопѡльскій, Русинъ, але що вѡнъ ревізоръ худобы, то жадавъ записяґненя по польски, а вѡдтакъ зѡзнававъ ломаною польщиною. По полудни люде жадали докѡнченя выборѡвъ; о крови нѣчого не чувъ. Ситуація не була грѡзна, а вечеромъ по выборахъ люде кричали, що выборы пофальшованѝ. Вас. Олѣйникъ не робивъ крикѡвъ, а лишь чемно представлявъ комісареви, щобы кѡнчивъ выборы. При другихъ выборахъ чувъ пѡдъ церквою крикъ „гура“ и якъ дзвонили.

Свѣдокъ Яворчиковскій, концепістъ намѣстництва, урядуючій теперь въ Снятинѣ, — переводивъ выборы въ Холоєвѣ. Голосованє вело ся спокѡйно; Котикъ и Вас. Олѣйникъ аґітували и свѣдокъ ихъ напоминавъ. О год. 12-тѡй оголосивъ, що выборы покѡнченѝ; около 2-ои год. вѡддали голосы ще не голосувавшѝ и обѣ партіи дѡстали рѡвне число голосѡвъ. Жиды доносили свѣдкови, що люде не хотять ихъ впустити. Коли хотѣвъ приступити до выборѡвъ зъ IV. куріи, люде заявили, що не будуть голосувати, доки не покѡнчать ся выборы зъ V. куріи. Складали навѣть 100 зр. на выдатки комісійнѝ. Хто и що кричавъ, не пригадує собѣ. Свѣдокъ хотѣвъ ужити жандармѡвъ, але о. Петрушевичъ остерѣгавъ, що будуть „straszne rzeczy“. Рѡвножь самъ свѣдокъ бачивъ, що мусѣло бы много крови полити ся, и длятого перевѣвъ новѝ выборы. Люде звертали ся до свѣдка завсѣгды чемно, але взагалѣ ставляли грѡзнѝ жаданя. На другѝ выборы прибувъ свѣдокъ зъ войскомъ. Першій, що прийшовъ до голосованя, бувъ жидъ. Люде пѡйшли на цмінтарь, за ними побѣгли жандармы. Що тамъ дѣяло ся, не знає, бо вѡнъ бувъ въ сали и переводивъ выборы.

Зъ пытань оборонцѣвъ показало ся, що управненыхъ до голосованя було 400 а голосувало лишь 100, та що свѣдокъ мѡгъ свобѡдно выходити и входити до салѣ. Взагалѣ предсѣдатель трибуналу не хотѣвъ призволити такѡй пытаня, котрѡ бы добре пояснювали урядованє комісаря при тыхъ славныхъ выборахъ. Що-до арештованя людей при другихъ выборахъ, то свѣдокъ мавъ таку инструкцію зѡ староства. Оборонцѣ констатували, що незаконне поведенє комісаря причинилось до розъяреня людей и було провокацією.

Свѣдокъ Мих. Пернальскій, вѡйтъ, Полякъ, зѡзнавъ, що коли комісарь о год

12-тôй замкнувъ голосованє и велѣвъ заперти дверѣ, то ще може зъ 300 людей не допущено до салѣ. Пополудни зôйшлось до салѣ зъ 80 людей и жадали, щобъ могли вôддати свои голосы. О розливѣ крови не чувъ. Старый Олѣйникъ заховувавъ ся спокôйно, а Василь командувавъ людьми. Не пригадує собѣ, чи хто зъ прочихъ обжалованыхъ выкрикувавъ въ сали, але взагалѣ не були се погрозы, лишь такій нарѣканя, якъ: „я стративъ день и повиненъ голосувати!“ При другихъ выборахъ не бувъ на цминтари, то и не знає нѣчого про замнимій розрухи.

Свѣдокъ Ицко Розенберґъ не мôгъ рано дôждатись голосованя, тожь прийшовъ по полудни и сѣвъ собѣ коло стола. Люде зачали пхати стôлъ и свѣдокъ выскочивъ вôкномъ. Люде кричали, але хто и якъ, сего свѣдокъ не знає. — Св. Лейба Шварцъ не знає, хто и що кричавъ. При другихъ выборахъ люде кричали, що не будуть голосувати передъ жидôвскою комісією. — Свѣдокъ Когосъ Ґотлібъ розповѣдавъ про ранѣшній выборы. Люде негодували на свѣдка, що сидѣвъ при столѣ, а навѣть хтось его вдаривъ. На зôзнання сего свѣдка заявили обжалованій, що зôзнання фальшивій, бо Ґотлібъ готовъ за пятку присягати. Ґотлібъ бувъ головнымъ махеромъ и роздававъ на пропінаціи горѣвку и картки.

Свѣд. о. Стеф. Петрушевичь, приходникъ въ Холоевѣ, зôзнає такъ: Я бувъ свѣдкомъ выборôвъ. Передъ выборчимъ будынкомъ було много выборцѣвъ, въ сали 30–40, переважно майже самій жиды. Въ мешканю писаря було кôлькохъ панôвъ. Коли прийшовъ комісарь, призвано до комісіи радного жида, а за нимъ засѣло ще кôлькохъ жидôвъ и взагалѣ стôлъ бувъ окруженый жидами, що на мене зробило зле вражене. Селяне выборцѣ находились майже всѣ на дворѣ и треба було ихъ кликати. Вас. Олѣйникъ скликавъ за дозволомъ комісаря. Дехто зъ прикликаныхъ не мôгъ орієнтоватись и Ґотлібъ кождому перепинявъ. Було спокôйно. О 12 год. комісарь велѣвъ заперти дверѣ и сказавъ, що можуть голосувати лишь находячій ся въ сали. Тогдѣ зъ мешканя писаря начали пхатись жиды, навѣть не маючій права голосувати. Я тогдѣ примкнувъ дверѣ, а въ комнатѣ писаря було ще много жидôвъ. Коли мене прикликали голосувати, поручивъ я стеречи дверѣ Вас. Олѣйникови, а такожь и постенфірерови. Вôддавши голосъ я выйшовъ домôвъ. По полудни пôшовъ я зновъ до канцелярій. Въ сали було досить много людей селянъ. Пôзнѣйше прийшовъ Вас. Олѣйникъ. Въ мѣру того якъ саля наповнялась, ставалось тамъ голоснѣйше, але крикъ не бувъ грôзный, лишь звычайный. Я говоривъ зъ Вас. Олѣйникомъ о выборахъ и вôнъ менѣ радивъ не ити мѣжь людей, мы бесѣдували спокôйно и не перечились, вôнъ лишь не хотѣвъ позволити, щобы мене люде стиснули. Жандармъ хотѣвъ вôпхатись мѣжь людей, но я его рефлектовавъ и самъ взывавъ людей вести себе тихше. За вôкномъ замѣтивъ я кôлькохъ жандармôвъ. Я боявъ ся, чи не возьмуть они крикъ людей за демонстрацію и не стануть арештувати, и длятого зновъ успокоювавъ людей. Прийшовъ комісарь и заявивъ, що зачне ся голосованє изъ IV. курій. На то озвались голосы, щобы кôнчити V курію, бо многій ще не голосували. Комісарь не хотѣвъ, потôмъ прийшовъ до мене и сказавъ, що вôнъ готовъ се зробити, бо ему на V курій не много залежить, лишь щобы въ IV курій перейшла компромісова ліста. Я сказавъ се людямъ и они згодились. Тогдѣ уложили мы компромісову ліету и комісарь зачавъ продовженє голосованя изъ V. курій. Людямъ велѣвъ выйти изъ салѣ и голосованє вôдбулось спокôйно. По скôнченю оповѣстивъ комісарь результатъ, люди були вдоволенй и подяковали комісареви. Еще пытали мы, чи не буде протесту, комісарь же впевнявъ, що выборы переведенй лѣгально, протестôвъ не треба боятись.

На пытанє предсѣдателя зôзнає: Коли передъ уложенємъ компромісовои ліеты вôйшовъ комісарь до комнаты писаря и спытавъ мене, що вôнъ має дѣлати, просивъ я его, видячи грôзну поставу жандармôвъ, щобы вôнъ не уживавъ жандармôвъ, бо люде, утѣкаючи, були бы и мене здушили и комісаря, а ворожого выступленя селянъ я не боявъ ся, бо и мене и комісаря они чемно слухали. (Предс. перерывае и пробуе вмовити въ свѣдка зôзнаня комісаря. Свѣдокъ протестуе енергічно и констатуе, що зôзнаня его въ слѣдствѣ и теперь индентичній.) Поведенє людей не було грôзне. Мене о то пытавъ слѣдчій судія и поручивъ надъ тымъ застановитись, но я не потребуе сего, бо зôзнавъ и зôзнаю правду. Комісарь мôгъ чей-же вôдъѣхати спокôйно, а селяне хотѣли заплатити за другу комісію; мôгъ жандармами розôгнати народъ, але я порадивъ, щобы не вызывати паніки (комісарь заявляе, що було сказано: „нещастє“ и що оба не выйдуть живій). Крикôвъ: „такъ мусить бути, хочь-бы кровь полилась“ — я не чувъ.

— При другихъ выборахъ я не бувъ, бо выѣздивъ зъ Холоєва. Я лишь описавъ пôсля оповѣданя свѣдкôвъ цѣлу пригоду до консисторіи, котра поручила менѣ освятити спрофанованє мѣсце пôдъ церквою. Бо пôдъ стѣнами церкви напали ихъ жандармы, били и кричали: niech psiakrew zdecha и то було осквернене святого мѣсця. Єсли бы я тамъ бувъ, то бувъ бы або самъ упавъ трупомъ, або не впустивъ жандармôвъ. Коли передъ рокомъ выступили жандармы противъ мене, люде кричали пôдъ церквою, але жандармы не важились, а симъ разомъ ужили навѣть кольбъ.

Переглядъ політичный.

N. fr. Presse, обговорюв статю Fremdenblatt-y, подану обширнѣйше у вчерашнôмъ нашôмъ числѣ, въ котрôй якійсь „політикъ, обôзнаный докладно зъ внутрѣшными справами“ править о дотеперѣшній „идеальній“ політицѣ ґр. Баденього, котра теперь мусить уступити мѣсце політицѣ „реальній.“ Отже ґр. Бадені — пише N. fr. Pr. — остає; але выразно: ґр. Бадені, бо о его кабінетѣ „політикъ“ не згадуе нѣщо. Ґр. Бадені пôсля гадки „політика“ мусить теперь зречи ся своихъ идеалôвъ — нѣбы-то: порозумѣня зъ Нѣмцями, — а взяти ся за політику реальну. Вôнъ мусить старати ся о таку бôльшôсть парляментарну, котра бы вôдповѣдала не идеальному пониманю нѣмецко-ческого національного спору, але за те тымъ лѣпше надавалась бы до реального пониманя державнои конечности. До того замѣчає ліберальный дневникъ: „Коли се добре розумѣемо, то ґр. Бадені покинувъ свою вôдразу до ческо-польско-клерикальнои бôльшости федералістôвъ, задля котрои то вôдразы вôнъ зъ початкомъ минувшои сесіи подававъ ся о димісію, и в теперь готовъ зъ парляментарною комісією тои бôльшости порозумѣти ся о услôвя, пôдъ котрыми она его схоче попирати. Якъ теперь має ся поконати обструкцію, котрои можна зновъ на певно надѣяти ся, и якъ має ся довершити угорску угоду, — о тôмъ „політикъ“ не каже анѣ слова. Вôнъ гадає лише, що ґр. Бадені мусить старати ся двигнути парляментарный корабель зъ тыхъ пѣскôвъ, на якихъ вôнъ загрязъ черезъ обструкцію. При тôмъ освѣтленю набирають вѣсти про звязь мѣжь подорожею міністрôвъ Ґляйспаха и Рітнера до Ишлю, а реконструкцією кабінету, значнои имовѣрности.“

Politik дôстає зъ Вѣдня такій вѣсти: На міністеріяльній радѣ, котра вôдбула ся дня 24 с. м., були всѣ члены кабінету и радили надъ положенємъ, вытворенымъ черезъ неудачу угодовои конференціи. Кажуть, що всѣ члены кабінету суть однои гадки (якои? — о тôмъ не пишуть). Рѣчь певна, що подорожь міністра Рітнера до Ишлю мала характеръ чисто приватный, а міністеръ Ґляйспахъ ѣздивъ въ справѣ змѣнъ особистыхъ, якій въ судахъ мусять наступити черезъ введенє новои процедуры цивільнои. Зъ міністеріяльною крізою не мали тій подорожи нѣякои звязи. Дуже осторожно треба такожь принимати вѣсти, мовь то парляментарна комісія правицѣ має напирати на реконструкцію кабінету и жадати, щобы на мѣсце декотрыхъ членôвъ кабінету вступили до міністерства сторонники правицѣ. Що-до д-ра Кайзля, котрый мавъ бы, якъ голосять, стати міністромъ, доносить вѣденьскій кореспондентъ, що станъ здоровля того посла є не найлѣпшій, и бути може, що вôнъ надовшій часъ буде мусѣвъ усунути ся вôдъ участи въ проводѣ ческого клюбу. Зъ другои стороны однако упевнюють, що д-ръ Кайзль приѣде въ недѣлю до Вѣдня, щобы взяти участь въ нарадахъ парляментарнои комісіи. Що-до дальшихъ намѣрôвъ правительства, то передовсѣмъ хоче оно привернути назадъ спроможнôсть парляменту до працѣ, и въ тôй цѣли заступники правительства являть ся на нарадахъ парляментарнои комісіи правицѣ. Правительство хоче передъ комісією выступити зъ конкретными внесенями. Коли настане порозумѣнє що-до способôвъ, якъ бы можна розпочати успѣшну парляментарну роботу, то рада державна буде скликана въ другôй половинѣ вересня.

Вчера або сегодня мавъ ґр. Бадені поѣхати до Ишлю, щобы цѣсареви здати справу о положеню політичнôмъ.

——

Сегорôчнѣ цѣсарскій маневры на Угорщинѣ вôдбудуть ся въ вересни коло мѣсточка Тотісу коло Коморна. Цѣсарь приѣде тамъ зъ Вѣдня дня 10 вересня пополудни, а дня 12 передъ полуднемъ прибуде нѣмецкій цѣсарь Вільгельмъ зъ великою дружиною. На запросины австрійского цѣсаря буде на маневрахъ такожь шефъ россійского ґенерального штабу ґен. Обручевъ. Войсковій вôдпоручники сторонныхъ державъ, що остають у Вѣдни при посольствахъ, а именно: французкій, анґлійскій, італійскій, россійскій, испаньскій, американьскій, румуньскій, сербскій и японьскій будуть тежь на маневрахъ.

——

Въ понедѣлокъ вечеромъ по обѣдѣ дано въ Петергофѣ въ честь Фора ґалеву выставу въ театрѣ. Выставлено другу дѣю оперы „Жизнь за царя“ и балетъ. Президентъ Форъ сидѣвъ мѣжь царемъ и царицею. Коли вôйшли до театру, музика заграла марсиліянку, котрои всѣ выслухали стоячи. При обѣдѣ пôсля царского тоасту вôдограла музика марсиліянку, а пôсля тоасту Фора россійскій гимнъ. Вô второкъ въ полудне приѣхавъ президентъ царскимъ судномъ зъ Петергофу до Петербурга. При высѣданю повитали его градоначальникъ и голова столицѣ. При звукахъ марсиліянки перейшовъ президентъ попередъ почетну сторожу, поздоровлячи жовнѣрôвъ по россійски. Вôдтамъ поѣхавъ президентъ черезъ Николайскій мôстъ до церкви въ Петропавловскôй крѣпости, де зложивъ на домовинѣ царя Александра III. золоту оливну галузку.

Замѣтна дуже рѣчь, що нѣмецкій дневники подають дуже скупій вѣдомости про гостину Фора въ Россіи.

——

Въ справѣ грецко-турецкого мира якось глухо. Якъ стали було заповѣдати разъ-по-разъ, що вже тôлько ще одного засѣданя треба, а миръ буде окончено уложеный, — вже за кôлька днѣвъ буде справа полагоджена; ажь наразъ все такъ притихло, що анѣ вѣсточки хочь бы бодай о тôмъ, на чôмъ справа теперь опинила ся. Послѣдній вѣсти такій: Амбасадоры постановили дня 24 с. м. звернути ся до грецкого правительства зъ запытанємъ, якій державній доходы призначить Греція на сплату позычки, котру має затягнути, щобы сплатити воєнне вôдшкодованє.

До Лондону доносять зъ Царгороду, мовь то амбасадоры мають такій информацію, що отоманьскій банкъ готовъ зложити грошѣ на цѣле вôдшкодованє воєнне, екоро була бы обезпечена контроля надъ грецкими фінансами.

А то зновъ доносять зъ Атенъ, що тамошній послы французкій, россійскій и анґлійскій переслали своимъ правительствамъ справоздання, въ котрыхъ выказують, що Греція не година заплатити бôльше якъ два міліоны турецкихъ фунтôвъ воєнного вôдшкодованя. Въ грецкихъ урядовыхъ кругахъ упевнюють, що одна зъ тыхъ державъ вже навѣть згодила ся на таке обнижене вôдшкодованя.

Зъ того всего выходило бы, що все таки справа ще повертає ся около воєнного вôдшкодованя и контролѣ грецкихъ фінансôвъ та на тôмъ спиняє ся.

НОВИНКИ.

— **Зъ Коломыѣ.** Дня 29 с. м. [въ недѣлю] загостить до Коломыѣ на концертъ та забаву 15 козарлюгъ-академикôвъ, щобы проспѣвати славну руску пѣсню а потôмъ завести веселого козацкого танця. Межи спѣвъ вложено деклямацію славно-звѣстнои нашои артистки драматичнои панѣ Б. та гру на фортепянѣ знанои ученицѣ нашого свѣтовои славы музика-композитора Лисенка панны О., такъ що на концертѣ и найвыбагливѣйшій знатокъ музики найде для себе духовый пиръ. А по концертѣ якъ заграе музика, якъ зазвенять пôдкôвки та закрутять ся пары, то пôйде до самого рана така забава, якои вже давно не було у насъ! Навѣть не сумнѣваємо ся, щобы когось изъ славного Покутя могло не ставати дня 29 с. м. въ сали „Сокола“, а хто бы зъ Вп. Родимцѣвъ не дôставъ запрошеня, зволить лишь приѣхати, а при касѣ зъ певностію дôстане. Ще разъ кличемо: Приѣзжайте численно, щобы и Бурса св. Николая мала вôдъ васъ гарный даруночокъ! — *Комітетъ.*

— **Львôвска митроп Капітула** розбслала до архіепархіяльного духовеньства пôдъ датою 23-ого с. м. такій окружникъ: Зъ смутнымъ сердцемъ и зъ живымъ сочувствомъ приходить намъ подѣлити ся зъ ВЧ. Духовеньствомъ вѣдомостію о недузѣ найлюбезнѣйшого нашого Архипастиря и Отца Его Еміненціи Преосвященого Кардинала, Митрополита и Архіепископа Сильвестра Сембратовича. Идучи за побужденємъ сердець нашихъ, всего ВЧ. Архидіецезального Священьства и Вѣрныхъ и даючи выразъ щирымъ чувствамъ любви и привязаня до Сего Найдостойнѣйшого нашого Князя Церкви и народа, припоручаємъ, щобы всѣ ВЧ. Душпастирѣ, оголошивши се заразъ по отриманю Вѣрнымъ на Богослуженю зôбранымъ, вôдправили спѣвану Службу Божу на намѣренє Его Еміненціи „о болящôмъ“, потому до Службы Божои въ недѣлѣ и свята долучили Службу „о болящôмъ“ на повыше намѣренє. — *А. Бѣлецкій,* Архипресвитеръ Митроп. Капітулы.

— **Вôдъ тов. „Пôдгôрска Спôлка“ въ Станиславовѣ,** одержуємо слѣдуюче письмо: Думаємо, що кождый Русинъ понимає вагу такого товариства, якъ „Пôдгôрска Спôлка“, котра мае на цѣли заложити *фабрику для выготворôвъ масарскихъ и вести торговлю безрогами,* и що кождый, котрого лишь на 10 зр., т. є. на одинъ удѣлъ, и 1 зр. „вписового“ старчить, охотно до нея приступить. Отже вôдзываємось до Вп. Родимцѣвъ, щобы громадно приступали и то *якъ найскорше,* безъ всякои проволоки, абы Спôлка могла якъ найскорше зачати интересъ. — Зъ поважанємъ: *Вол. Озаркевичь* парохъ Сѣльця, *Іосифъ Гурикъ* господарь и б. посолъ на соймъ краевый, *М. Кушнѣръ* директоръ „Нар. Торговлѣ“, *К. Андроховичь* властитель маетку и *Ив. Яськевичь* властитель посѣлости въ Ляцкôмъ шляхоцкôмъ. — *Примѣтка:* 1) Грошѣ надсыланй складаємо на книжочку щадничу, отже процентують ся. 2) Письма и посылки грошевй проснмо адресувати: М. Кушнѣръ, директоръ „Народнои Торговлѣ“ въ Станиславовѣ, ул. Липова. [Прочй часописи проснмо сй запросины ласкаво повторити.]

— **Справа спольщеня брôдскои ґімназіи** входить, пôсля донесеня польскихъ ґазетъ, на добру дорогу. Рада громадска на бажане выдѣлу краевого не лучить вже теперь справы спольщеня брôдскои ґімназіи зъ квестією грошевою. Въ р. 1883 заключила рада громадска умову зъ правительствомъ, що дасть будынокъ пôдъ ґімназію, але за се не смѣв бути змѣненый языкъ выкладовый. Тожь коли торôкъ запала ухвала рады громадскои змѣнити языкъ выкладовый, а выдѣлъ краевый внѣсъ до сойму дотычный проектъ закона, референтъ сôймовои комісіи шкôльнои спротививъ ся, пôдносячи, що правительство мусѣло бы выплатити громадѣ Бродôвъ до 30.000 зр. вынагороды за будынокъ шкôльный. Теперь, якъ доносять, рада громадска згодилась на грошеву жертву, бо польскій языкъ выкладовый въ брôдскôй ґімназіи має мати, якъ пише Słowo P., „znaczenie narodowe“. Онегды прибула до Львова депутація зъ Бродôвъ, зложена зъ маршалка брôдского повѣту пос. Салѣ и двохъ жидôвъ (бурмістра и заступника), та просила маршалка краевого и віцепрезідента кр. рады шкôльнои о прихильне полагоджене справы. Справу цѣлу псують Русины, бо они — якъ пишуть польскій ґазеты, — жадають рôвночасно отвореня рускихъ клясъ рôвнорядныхъ и вже зачали аґітацію въ тôй справѣ. Мы вже свого часу выказали, що по правдѣ ґімназія брôдска, єли мае перестати бути нѣмецкою, повинна бути рускою.

— **Но а ґімназія у Львовѣ.** Зъ Вѣдня доносять, що міністерство просвѣты призволило отворити шѣсть клясъ рôвнорядныхъ при одній львôвскôй ґімназіи польскôй. Тй клясы будуть мати окремого управителя, а зъ часомъ будуть перемѣненй въ окрему ґімназію.

— **Геройскій чинъ священика.** Зъ Дрогобицкого пишуть намъ: Сего понедѣлка, 23 н. ст. серпня, бувъ огонь въ селѣ Далявѣ. Горѣла хата, а въ нѣй трое дѣтей. Нѣхто не важивъ ся вскочити въ огонь, щобы выратувати дѣтей, хочь войкъ и плачь дѣтей розрывавъ серце людей що стояли довкола огню. Тогдѣ мѣсцевый священикъ о. Юліянъ Гумецкій вскочивъ крôзь вôконце до хаты и вынѣсъ двоє дѣтей. Гроза переймала всѣхъ присутныхъ въ тôй хвили и одинъ окликъ радости вырвавъ ся зъ грудей всѣхъ, коли побачили зъ-помѣжь моря поломени выринаючого свого душпастиря зъ дѣтьми на рукахъ. Третои дитины не мôгъ о. Гумецкій вже спасти. Зъ выратованыхъ молодше попарене небавомъ умерло, а старше въ шпиталю въ Дрогобичи.

— **О т. зв. „радикальномъ“ вѣчу въ Коломыи,** котре вôдбуло ся дня 15 с. м., написавъ якійсь „Радикалъ“ ось-таке цѣкаве справоздане до черновецкои „Буковины“:

„Дня 15 с. м. о 2 ôй годинѣ зъ полудня вôдбуло ся въ ратушевôй сали вѣче, скликане радикальною „Народною Волею“. Народу зôбрало ся зъ тысячка, и то навѣть зъ подальшихъ сторôнъ, бо симъ разомъ радикалы вмѣли выкористати и вôдпустъ, а вôдозва зазываюча „Братôвъ селянъ“ виднѣла ся и на церквѣ та стягнула потôмъ богато побожного народу до салѣ ратушевои. На президіяльномъ мѣсци засѣли самій чôльнѣйшій селяне-радикалы, якъ: Павло Лаврукъ зъ Испаса, Юрко Сандулякъ зъ Карлова [але не кандидатъ на посла при сегорôчныхъ выборахъ проти д-ра Окуневского], Грицько Запаринюкъ зъ Волчкôвцѣвъ, Бородайкевичь зъ Бортникъ, дальше секретарь заряду партіи радикальнои Сенько Вѣтикъ зô Львова и „невтомимый“ д-ръ Кирило Трильовскій, коло котрого невдовзѣ потôмъ засѣвъ выклятый нимъ въ „Громадѣ“ д-ръ Северинъ Даниловичь зъ Кутôвъ. На сали зôбрала ся крôмъ того горстка Русинôвъ-академикôвъ та трохи соціялъ-демократичныхъ роббтникôвъ, однакъ безъ свого провôдника д-ра Шора, котрый, хочь соціялістъ, дуже рѣдко коли показуе ся на вѣчахъ радикальныхъ.

Вѣче розпочавъ промовою П. Лаврукъ, котрого зôборы выбрали головою. На порядку дневнôмъ стояли: 1) справы въ радѣ державнôй, 2) законъ громадскій, 3) инструкція жандармеріи, 4) законъ ловецкій и дороговый та 5) справы партіи.

Першу точку референувавъ С. Вѣтикъ. Въ довгôй и незвычайно солодко выголошенôй острôй бесѣдѣ представивъ усю бѣду нашу такъ матеріяльну, якъ и політичну, переплѣтаючи все те фактами зъ житя, вказавъ на трехъ рускихъ послôвъ — о. Танячкевича, Яросевича и Окуневского, котрй „по силамъ боронили мужицкихъ справъ“. За те остро напавъ на коло польске и бôльшу часть рускихъ послôвъ, котрй не йшли тою дорогою, що згаданй три послы. Бесѣду свою середъ окликôвъ неумовкаючихъ закôнчивъ словами: „Най жие партія радикальна и соціялъ-демократична!“

Дальше говоривъ забавною польщиною соціялістъ жидокъ Аксельрадъ „про твердй головы ґрафôвъ а la Дѣдушицкій, въ котрыхъ мозкахъ замѣсть розуму є алюмініюмъ, длятого то они не можуть гараздъ поняти справъ роббтничихъ“. По нѣмъ соціялістъ Урбаньскій хваливъ Дашиньского, кôнчачи выводы словами „Niech żyje socyalna demokracya!“ —

однакъ не додавъ „и радикальна партія“, що хочь зъ чемности годило ся зробити.

Вкôнци П. Лаврукъ, розповѣвши про бѣду мужицку, взявъ ся критикувати дѣяльнôсть въ радѣ державнôй посла д-ра Окуневского. Въ дуже острôй бесѣдѣ вôнъ розбиравъ дѣяльнôсть п. Окуневского, говоривъ о его „проституціи політичнôй“, про котру впрочôмъ знають вѣче и Русины, та наговоривъ такого, чого нѣ вôнъ самъ, нѣ цѣкавѣ слухачѣ гаразд зрозумѣти не могли. Змывши порядно д-ра Окуневского, поставивъ за примѣръ [!] посла Дашиньского, вôдъ котрого дѣяльности намъ Русинамъ буде лѣпше, призабувши зъ певностію, що и сей панокъ такъ само будуе Польщу вôдъ morza do morza, якъ кождый другій, призначуючи въ нѣй намъ лише право „животѣня“. Що незадовго послови д-рови Окуневскому готово якъ зъ Петрового дня пôйти то вѣчне залицюване ся до кацапôвъ, годжене ся зъ народовцями, а приставане зъ радикалами, се щобы вгадати, не треба бути ажь політикомъ зъ Вѣдня. Бесѣду Лаврука справляли Бородайкевичь и д-ръ Даниловичь зазначуючи, що доси пос. Окуневскій не спроневѣрився ся свому народови, длятого нема за що кидати на него камѣнемъ. Якъ на сей разъ, то скôнчило ся высланемъ депешѣ послови Окуневскому, щобы тримавъ ся даного выборцямъ приреченя, що буде строго тримати ся ухвалъ центрального заряду партіи радикальнои. Пючи буркутеку воду и вживаючи гôрскихъ проходôвъ, чей-же часъ прийти послови Окуневскому до пересвѣдченя, що годѣ ходити мѣжь партіями, якъ годѣ ходити мѣжь дощь, та вышукувати все якусь aure-y mediocritas, — часъ вже рѣшити ся!

Про справы громадскѣ говоривъ широко д-ръ Даниловичь, про законъ лозецкій и дороговый Сандулякъ и Запаринюкъ, про инструкцію для жандармеріи д-ръ Трильовскій. Всѣ они поставили резолюціи, котрѣ вѣче ухвалило, а мы низше подаемо. 1. Резолюція: Народне вѣче въ Коломыи высказуе свое довѣре радикальнымъ посламъ и соціяльнымъ демократамъ [sic!] та домагае ся, щобы послы поставили внесокъ въ справѣ выкупна панъскихъ грунтôвъ черезъ державу та роздѣлу ихъ мѣжь селянъ; 2) жадае увôльненя парляментарною дорогою слабшихъ націй въ Австріи вôдъ угнѣту мôцнѣйшихъ, особливо-жь высвобожденя рускаго народу зъ-пôдъ панованя польскои шляхты, а вôдкидае усякѣ тайнѣ розпорядженя по за плечима парляменту; 3) вôдкидае внесене Дѣдушицкого о пановану шляхты черезъ змѣну автономіи краѣвъ, а домагае ся въ такôмъ случаю роздѣлу Галичины на всхôдну и захôдну; 4) пересылае свои бажаня ческимъ и нѣмецкимъ робôтникамъ, що роблять вѣча въ справѣ згоды народностій, щобы не тєряти силъ въ борбѣ зъ противниками; 5) жадае, щобы громады выбирали радикальнѣ рады громадскѣ та щобы они старали ся о заведене синдатикôвъ робôтничихъ, де бы нормувала ся платня робôтникôвъ въ кождôмъ селѣ; 6) жадае змѣны ординаціи выборчои, щобы колеса выборчѣ були знесенѣ, а заведено безпосередне загальне право голосованя, щобы громада могла скидати сама злого вôйта; наконець 7) щобы вôйта выбирала цѣла громада и то лише на три роки; 8) вѣче жадае телєграфічно вôдъ посла Гробельского зложеня мандату, а вôдъ посла Окуневского, щобы тримавъ ся ухвалъ радикальнои партіи; 9) выказуе Полякамъ спôвчуте по причинѣ подѣй зъ гімназією тѣшиньскою, надѣючись, що може хочь то вôдовчить Полякôвъ знущати ся надъ народомъ рускимъ. Крôмъ того спôзнивъ ся ще референтъ до резолюціи: „Взываe ся всѣхъ послôвъ, що добули мандаты проти волѣ народу, щобы ихъ зложили, позаякъ инакше селяне-радикалы оголосять загальный страйкъ усѣмъ панамъ.“

Справоздане се передали мы въ цѣлости, бо оно зъ многихъ взглядôвъ характеризуе нинѣшну роботу и тактику гуртка нашихъ радикалôвъ...

— **Вписы въ концесіонованôй школѣ музичнôй** гры на фортепянѣ и на цитрѣ І. П. Выгнаньского (у Львовѣ ул. Трибунальска ч. 14) зачинаютъ ся зъ днемъ 28 с. м. що дня вôдъ год. 9-той до 12-тои передъ полуднемъ и вôдъ 3-тои до 6-тои по полудни.

— **Продажь коней.** Зарядъ державнои стациі огєрôвъ въ Дроговижи оголошуе продажь черезъ ліцитацію 11 валахôвъ, а то чотирохъ коней д. 2 вересня о 10-тôй год. рано на ринку въ Сяноцѣ, а сѣмохъ коней д. 8 вересня о год. 10-тôй рано на торговици въ Николаевѣ.

Вѣсти зъ Аепархіи Львôвскои.

Вѣ пропозицію принятѣ: на Маркову оо. 1. Вол. Богачевскій, 2. Мих. Форись и 3. Мих. Щуровскій; на Протесы оо. 1. Ник. Любѣнецкій, 2. Мих. Щуровскій и 3. Ал. Ротко. — Презенту на Руду дек. стрыйского одержавъ о. Макс. Артимовичь парохъ зъ Фалиша. — Митроп. консисторія вставила ся до президіи намѣстництва о згоду на канон. институцію оо. Ив. Насальского на Ладанцѣ и Макс. Артимовича на Руду на вересень с. р. — Президія намѣстництва годить ся на канон. институцію о. Теоф. Яворовского на Яричѣвъ. — До канон. институціи вôзванѣ оо. Євг. Шухевичь на парохію св. Ап. Петра и Павла у Львовѣ, Дамянъ Лопатиньскій на Довжанку, Вас. Томовичь на Мозолôвку и Андр. Дольницкій на Пôдгôрцѣ. — Парохіяльный испытъ конкурсовый вôдбуде ся въ дняхъ 5 и 6 жовтня с. р. — Правительство асигнувало плату зъ религ. фонду для прив. сотрудникôвъ въ Дерновѣ, Прошовѣ и Станиславчику на оденъ рôкъ. — Завѣдательство въ Глещавѣ дôставъ тамошный сотрудникъ о. Петро Езерскій. — Митроп. консисторія вставилась до намѣстництва о плату зъ реліг. фонду для прив. сотрудника въ Незнановѣ. — Митр. Консисторія позволила о. Ив. Глодзиньскому, парохови Кабаровець, явитись до институціи на Руду, дек. буського, въ мѣсяци мартѣ 1898.

Надôслане.

Foulard-Seide 60 kr.

bis fl 3.35 per Meter — japanesische, chinesische etc. in den neuesten Dessins und Farben, sowie schwarze, weisse und farbige **Henneberg-Seide** von 35 kr bis fl 14 65 p. Met. — glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste etc. (ca 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.) **Porto und steuerfrei ins Haus.** — Muster umgehend Doppeltes Briefporto nach der Schweiz. 2

G. Henneberg's Seiden-Fabriken (k. u. k. Hofl.) Zürich.

Именованя, перенесеня, вôдзначеня и пр.

— **Конкурсы.** Выдѣлъ повѣтовый въ Яворовѣ розписуе конкурсъ на лѣкаря окружного въ Великихъ Очахъ, пов. яворôвского зъ платнею 500 зр. а 250 зр. на объѣздки; поданя вносити до 15 жовтня с. р. до выдѣлу рады повѣтовои въ Яворовѣ.

Господарство, промыслъ и торговля.

Ц. к. дирекція зелѣзниць державныхъ оповѣщуе:

Ч 41133/V. Дня 6 серпня 1897 передано до прилюдного ужитку шляхи зелѣзничѣ Гавєсдорфъ-Вайденавъ-Вайденавъ мѣсто и Барцдорфъ-Явернігъ. Стациі Гавєсдорфъ-Вайденавъ, Вайденавъ мѣсто, Барцдорфъ и Явернігъ отворено для руху загального зъ выимкою товарôвъ выбуховыхъ, а перестанокъ Гроссъ-Кроссе буде принимати до перевозу тôлько особы и ручки

Телєграмы „Дѣла“.

Будапештъ 26 серпня, На вчерашнôмъ засѣданю рады мѣскои ухвалено програму принятя цѣсаря Вільгельма, котрый сюды приѣде дня 20 вересня, и выбрано комісію для переведеня тои програмы. Оденъ радный зъ сторонництва независимыхъ хотѣвъ выступити противъ ухвалы, але наставъ такій крикъ, що не дали ємy прийти до слова.

Петербургъ 26 серпня. Вчера вôдбула ся въ честь Фора велика войскова парада въ Краснôмъ Селѣ мимо великои зливы. По парадѣ дано снѣданє, при котрôмъ Форъ пивъ въ честь россійскои арміи, а царь вôдповѣвъ тоастомъ въ честь арміи французкои.

Царгородъ 26 серпня. Переговоры о миръ спинило зовсѣмъ поведене Англіи. Державы нараджують ся, якъ бы полагодити суперечнôсть гадокъ або й безъ Англіи довершити миръ.

Послѣдни вѣсти.

Зъ Тернополя одержуемо телєграфічну звѣстку:

О. Александра Мироновича судья по переведенôй розправѣ увôльнивъ вôдъ закиду переступленя §. 308 [ширене непокоячихъ вѣстій] а засудивъ тôлько за неуправнену кольпортажу [роздаване вôдозвы краєвого рускаго комітету выборчого] на 5 злр.

А що свого часу наговоривъ въ радѣ державнôй гр. Казимиръ Бадені?!

Надôслане.

Змѣна льокалю.

Найдешевшій складъ товарôвъ оптичныхъ и механічныхъ

ВЕНЕДИКТА КОПЕРНИЦКОГО

вôдъ „КОПЕРНИКОМЪ“

перенесеный до нового льокалю

при пл. Галицкôй ч. І. у ЛЬВОВѢ.

По цѣнахъ найдешевшихъ въ великôмъ выборѣ окуляры, цвікеры, льорнеты, барометры, термометры. — Направы найскорше и найдешевше. — Устроєня електричныхъ дзвонкôвъ. — Замовленя зъ провінцік вôдворотно. 4185

Адреса: Оптикъ Копернициій Львôвъ площа Галицка ч. 1.

ЛИПЕЦЬ

въ реставрациі **НАФТУЛЫ ТЕНФЕРА**, улиця Трибунальска ч. 12. дôмъ власный, можна дôстати щоденно вже о годинѣ 8-бй рано горячій снѣданя.

ЦѢННИКЪ.

Печеня вепрова зъ капустою	. .	15 кр.
Сѣканѣ легки	. .	12 „
Флячки	. .	12 „
Нôжка теляча зъ хрѣномъ	. .	10 „
Ковбаска зъ хрѣномъ	. .	5 „
Каняръ	. .	15 „
Обѣдъ въ абонаментѣ	. .	40 „

Всякій напитки въ найлѣпшихъ родахъ по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ; для певности, що походять зъ моеи реставрациі, даю вôдбираючимъ марки. — Найлѣпшій винô по найдешевшихъ цѣнахъ, почавши вôдъ 40 кр. літра.

По театрѣ все свѣжа, въ великій выборъ стравъ и напиткôвъ заосмотрена кухня.

79 42—52 Зъ высокимъ поважанемъ

НАФТУЛА ТЕНФЕРЪ.

МАШИНКИ американьскій до робленя мороженого (зъ корбкою зъ боку, поемности 1, 2 3 літры по зр. 5·50 50, 7 50. Рондлѣ мосяжнѣ до смаженя конфітуръ по зр. 2·40, 2·80 3·— поручае ПЕТРО ХЩОНСТОВСКІЙ, горговля зелѣзна у Львовѣ, площа Капітульна ч. 1 (супротивъ катедры.) (595

Ученика з низших шкіл пошукуе на станцию дім німецкий. Відомість ул. Бема ч. 8., І. поверх, у п. Верхратскои. 242 3—3

Двохъ ученикôвъ зъ доброго дому прийме на помешканє и опѣку руска родина. Близшій поясненя подасть проф. Григ. Врецьона або Адміністрація „Дѣла“. 248 3—4

Женщина в середнім віці з священичого роду прийме на станцию в Бережанах хлопців або дівчата за мірним винагородженем. — За материньску опіку ручить ся. 251 2—3

ГЛЯДАЄ СЯ

учителькы на село до двохъ дѣвчатъ: зъ IV-ои а однои зъ II-ои клясы школъ нормальныхъ. Докладнѣйшу вѣдомôсть и услôвя подасть с. Антôнъ Яцѣвъ, парохъ въ Щутковѣ посл. почта Любачѣвъ и стація зелѣзнича [6 кільометрôвъ]. 256 1—3

Ученики шкіл реальних і гімназияльних знайдуть взорове і вигідне уміщене у інтеліґентної родини. Поміч в науках. Інформация у пані Вацек, ул. Лазаря ч. 10. 245 1—3

Добру станцію въ домѣ рускои интеліґентнои родины знайде двохъ або трехъ ученикôвъ зъ священичои родины. Мешканє при улици Голуба ч. 5 партеръ. 247 3—4

ЦѢЛКОВИТѢ УРЯДЖЕНЯ ЦЕРКОВНѢ

имоностасы, кивоты, процесійнѣ вôвтарики и пр.

186 поручае

РОБôТНЯ М. ЧЕРНАВСКОГО у Львовѣ

при ул. Кароля-Людвика пôдъ ч. 3 по дешевыхъ цѣнахъ.

ТЕОФИЛЬ КОПИСТИНЬСКІЙ

артистъ-малярь

звѣстный вôдъ кôлькадцяти лѣтъ изъ своихъ праць малярскихъ, украшае церкви въ стилю всхôднôмъ разомъ зъ позолоченемъ, престолы, иконостасы, и иншѣ рѣчи Принимае рѣзьбарскѣ роботы пôсля власныхъ плянôвъ. Выготовлюе всякои величины церковнѣ образы до иконостасôвъ, престолôвъ, плащениць — олѣйными краскази на полотнѣ и деревѣ Побôльшуе зъ фотографій портреты. Зъ уповажненя ц. к. консерватôріи реставруе всякѣ старинности, а то фрески, рѣзьбы и т. вн. входячій въ кругъ праць малярства по найумѣренѣйшихъ цѣнахъ. Підписаный просить Всч. Духовенъство занотуватя собѣ его адресу. 205 113—?

Т. Копистиньскій

у Львовѣ, улиця Краковска число 20

ЗАКОННО ПРИПИСАНѢ НЕДАВНО

ВАГИ ДЕЦИМАЛЬНѢ

для господарства, промыслу и фабрикъ

до 000 кільо вразъ зъ тягарами лише за 89 зр. высылають ся комплетно. Такій самій по 750 кільо зъ тягарами лише за 65 зр., по 500 кільо зъ тягарами лише за 50 зр.; по 250 кільо зъ тягарами лише за 40 зр; по 150 кільо зъ тягарами лише за 30 зр.; по 100 кільо зъ тягарами лише за 24 зр.; по 50 кільо зъ тягарами лише за 19 зр.; по 20 кільо зъ тягарами лише по 14 зр.

ЗАМОВЛЕНЯ полагоджують ся сейчасъ за надôсланемъ 40% цѣны почтою а решту за послѣплатою. 206 8—30

Buganyi & Comp. I. Seilerstätte, 12, Wien

Зôстаючи въ зносинахъ купецкихъ зъ першорядными домами торговельными россійскими маемо честь поручити зъ нашихъ складôвъ

ЧАЙ

правдивый китайскій

въ оригінальныхъ нашихъ ¼ фт. пачкахъ по: 40, 50, 60, 70, 80, 90, 100 и 125 кр.; — въ ⅛ фт. пачкахъ по: 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 и 63 кр. ЧАЙ порошокъ по 1 зр. 20 кр., 1 зр. 40 кр., 1 зр. 65 кр. и 2 зр. за фунтъ.

При замовленяхъ найменше 2 фунтôвъ, при порошку 3 фунтôвъ высылаемо франко; при вôдборѣ 6 фунтôвъ додаемо 5% въ товарѣ.

19 Зъ поважанемъ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ.

„ДНѢСТЕРЪ“

Товариство взаимныхъ обезпечень

у Львовѣ въ домѣ „Просвѣты“ Ринокъ ч. 10.

перше и одиноке **руске товариство** асекураційне, **припоручене Всч. Духовеньству и всѣмъ вѣрнымъ черезъ Впреосв. Митр. и Преосв. Еп. Ординаріяты всѣхъ трехъ Епархій**, обезпечае будынки, скотъ, господарскѣ знаряды, збôже въ зернѣ и соломѣ, сѣно въ стогахъ и будынкахъ **противъ шкôдъ огневыхъ** за можливо найнизшою оплатою.

Шкоды ліквідуе ся и выплачуе ся сейчасъ по пожарѣ, а договоры заключенѣ зъ першими Товариствами контрасекураційными подають **„Днѣстрови“** можнôсть обезпечувати и выплачувати и **найвысшѣ сумы.**

Полісы „Днѣстра“ приймае Банкъ краєвый при позичкахъ ипотечныхъ.

На житє можна обезпечати ся **черезъ „Днѣстеръ“** пôсля **всѣхъ можливыхъ** комбінацій **въ Товариствѣ взаимныхъ обезпечень въ Краковѣ**, котре дае якъ найкорыстнѣйшій услôвя и выдае полісы и квіты въ рускôмъ языцѣ.

Товариство взаимного кредиту „Днѣстеръ“, стоваришене зареестроване зъ обмеженою порукою, принимае вôдъ своихъ членôвъ и третихъ лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5%**. Гарантія цѣлковита. Удѣлы по 50 коронъ. Позички удѣляють ся тôлько властителямъ реальностей, вôльныхъ вôдъ тягарôвъ, за порукою двохъ членôвъ. Зъ позичокъ вôдтягае ся десята часть на удѣлъ.

Зголошеня о удѣленє **аґенціи** въ мѣсцевостяхъ, де „Днѣстеръ“ не е заступленый, приймають ся. 4414

Вôдъ 1 (13) сѣчня 1897 выходить у Львовѣ що четверга (на мѣсци популярныхъ газетокъ „Батькôвщина“ и „Читальня“) тыжднева популярна газетка

СВОБОДА

письмо політичне, просвѣтне и господарске для народу.

Выдае и за редакцію вôдповѣдае д-ръ **Кость Левицкій.** Редакторъ просвѣтно-господарскои части **Василь Король**, учитель господарства.

Цѣлорôчна передплата выносить 2 зр., на пôвъ року 1 зр. Редакція и адміністрація: Львôвъ, ринокъ ч. 10 (въ домѣ „Просвѣты“).

„СВОБОДА“ мѣстить: 1) передовій статьѣ звычайно політичного змѣсту; 2) статьѣ информаційнѣ політичного змѣсту (н. пр. о сегорбчнôй сесіи соймовôй, о выборахъ, вôдозвы Краєвого рускаго комітету выборчого, о нарадахъ рады державнои); 3) статьѣ фаховѣ переважно економічного або господарского змѣсту (н. пр. д-ра Костя Левицкого, О громадахъ окружныхъ, О заводовыхъ стоваришеняхъ господарскихъ, д-ра Дам. Савчака О новôмъ законѣ дороговôмъ, О краєвôй продажи соли, О краєвôй акцизѣ вôдъ напиткôвъ, Вас. Нагôрного Вѣсть зъ Народнои Торговлѣ, о. Пеленьского Торговля безрогами, Гр. Врецьоны О пасѣчництвѣ; 4) дописи зô всѣхъ сторôнъ краю; 5) порады, питаня и вôдповѣди въ справахъ просвѣтно-господарскихъ и суспільно-політичныхъ; 6) рухъ селяньства рускаго; 7) вѣсти зъ Просвѣты; 8) що чуваги въ свѣтѣ; 9) новины; 10) господарство промыслъ и торговля.

АЛЬБУМЪ заслуженыхъ Русинôвъ

Цѣна 1 зр

Дôстати можна въ товариствѣ „Просвѣта.“

ТУТКИ цигаретовій 1000 штукъ 1 зр. поручае А. Мазуркевичь, Львôвъ ул. Галицка ч. 12.

При закупнѣ товарôвъ просимо покликуватись на нашу часопись.

Выдавець и одвѣчальный редакторъ Иванъ Белей. Папѣръ зъ фабр. Черляньскои. Зъ друкарнѣ Института Ставропігійского, пôдъ зарядомъ Іоакима Гренька.